Anul LXXXVI — Sibiu 2 Ianuar 1938 — Nr. 1

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegrafu Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

De anul nou

De câteori se sfârșește un an și începe un altul, ne simțim mânați de sufletul nostru să ne ridicăm din vâltoarea clipei și să privim în ansamblu peste viață, peste rostul ei. Simțim cu toții adecă un impuls filosofic, o sete adâncă de-a înțelege hieroglifa aceea care e viața noastră și a lumii și pe care o desemnăm treptat cu nervii și pasiunile noastre.

In învălmășagul de sentimente cari cerșesc vieții o înțelegere în prag de an nou, desprindem destul de lămurit fiorul unei temeri eschatologice. Fiecare sfârșit de an schițează magic sfârșitul din urmă. Ultimele zile și ultimele ceasuri ale anului vechi par o împuținare de respirație, o lunecare fatală spre marginea de unde urmează căderea fulgerătoare în gol, în afundul fără timp al misterioasei morți. Fiecare sfârșit de an e ca un semnal al sfârșitului din urmă, ca o repetiție, de mai multeori reluată, a actului de încheiere a vieții istorice. Și niciodată nu ne putem păstra calmul unor simpli privitori, ci ne simțim antrenați în acest mers al timpului spre sfârșitul lui sigur.

Iar sfârșitul acesta simțim că este una cu ceasul marilor răspunderi. La capătul drumului ne așteaptă Cel care are autoritatea să ceară socoteală de tot ce am făcut. Și teama noastră de sfârșit se dublează prin teama de întrebările ce ni se vor pune. Sfârșitul vieții în timp nu ne-ar îngrijora atât de mult dacă ar echivala doar cu trecerea simplă într'o altă formă de existență, sau cu o topire a noastră în nimic. Ne înfricoșează pentrucă vom fi siliți să ne recunoaștem tot trecutul ca al nostru, pentrucă ne vom trezi cu el în brațe ca o povară, ca un stigmat pentru veșnicie. Cât trăim pe pământ mai putem uita de trecutul neplăcut, de faptele ratate și nevrednice, ne mai putem înșela cu iluzia că ce-a trecut a trecut și de acum începem o altă viață curată, onorabilă, neafectată de trecutul dezagreabil amintirii.

Cât trăim pe pământ mai putem scăpa măcar prin iluzie de povara timpului ireversibil, oricât ar fi de paradoxal acest lucru. Dar în viața de dincolo de bara pământească vom simți cât de absolut ne domină retroactiv timpul petrecut aici. Abia atunci vom vedea ce însemnătate grozavă a avut fiecare moment de aici, cât de fatal și de veșnic influințează în bine sau în rău fiecare clipă a vieții omenești asupra conștiinții, asupra stării noastre.

Timpul însuși, cu toate milioanele lui de clipe cari ne-au fost hărăzite pentru a le trăi, va fi martorul decisiv care va determina judecata noastră și sentința cu eficacitate veșnică. Orice clipă murdărită de gândirea și făptuirea noastră va veni acuzându-ne și așezându-se chinuitor înaintea privirii noastre. Și orice clipă lăsată goală prin absența sforțărilor noastre de-a o umplea cu un conținut curat, se va plânge că a fost disprețuită, că i s'a ratat existența, că a fost creată zadarnic de Dumnezeu pentru noi.

Nici o concepție despre lume nu dă atâta valoare fiecărei clipe ca creștinismul. Nu fugind din timp, fie prin stări de dolce farniente, fie prin extazuri gratuite, ne mântuim, ci folosind în senzul nobil la maximum fiecare clipă. Timpul e ogorul pus la dispoziția noastră pentru a-l umplea de roadele sforțărilor noastre frumoase. Nu arareori auzim pe câte cineva anulând printr'o vorbă toată magnifica strădanie a câte unei mari personalități sau justificându-și lenea proprie cu reflexia că și așa totul trece și fiecare om sfârșește murind. Nimic nu e mai greșit. Ceeace a realizat sau a făcut odată cineva nu mai trece; are ecou etern.

A trecut însă ocazia de-ați influința soartea eternă în bine, dacă n'ai folosit scurta clipă care a trecut. Să ne doară trecerea clipelor, nu să ne lase indiferenți. Să ne doară însă nu pentru simplul fapt că trec, ci pentru faptul că așa scurte și ireversibile cum sunt ne pecetluesc pentru veșnicie soartea.

Deaceea să nu privim dormitând trecerea clipelor, eventual bucurându-ne că trec, ci să stăm în calea lor înarmați cu toată trezvia minții, folosind pe fiecare cât se poate mai bine în împrejurările date. Dictonul lui Horațiu: „Carpe diem“ nu are nicăiri o rezonanță mai gravă și mai imperativă ca într'o conștiință de creștin. «Folosește momentul», dar nu pentru a-i stoarce o plăcere pământească și trecătoare, ci pentru a-l umplea cu o nobilă faptă sau gând care va influința veșnic soartea ta. „Folosește momentul“ căci are însemnătate eternă. Există un oportunism creștin, cel mai presant, cel mai puternic argumentat. Nu lăsa clipa să treacă neobservată pe lângă tine, „nu fura timpul, că e păcat de Dumnezeu“.

Nu nepăsare, desinteresare și dispreț de timp, de actualitate, ne recomandă creștinismul, ci atenție la fiecare clipă, trăire în timp după voia lui Dumnezeu. Nu retragere din vârtejul vieții actuale și întoarcere dela problemele pe cari ni le pune timpul cerându-ne răspuns prin gând și faptă, ci îmbrățișare a acestei vieți în duhul creștin, în conștiința că stăm sub ochiul poruncitor al lui Dumnezeu.

Să intrăm în anul nou cu deviza: activism intenz, prin gând și faptă, căci activismul e ancora noastră în timp. Tocmai în momentele când simțim mai mult trecerea timpului — acum cu ocazia sfârșitului de an — în loc să ne lăsăm pradă scepticismului cuprins în întrebarea: la ce bun să te mai străduești când totul trece?, să ne încordăm voința la luptă, la lucru; căci trec clipele, nu ne-așteaptă, și cu fiecare din ele ni se pecetluește soartea veșnică într'un fel sau altul.

Dr. D. STĂNILOAE

Ideea socială și tineretul din Germania

Cu adevărat, poporul german străbate o epocă nouă și caracteristică. Imprejurarea aceasta nu mai e o noutate pentru nimeni. Noul spirit german poate fi simțit și cunoscut deci de aproape toată lumea. Dar chipul în care se desfășoară noua viață socială din Germania poate fi observat în toate amănuntele numai la fața locului.

S'ar putea spune că punctul central al revoluției hitleriste rezidă în cuvintele necontestatului ei șef: «Tu nu ești nimic. Poporul tău este totul». Nici o altă expresie n'ar fi în stare a închega mai scurt și mai plastic noul spirit german. Căci, de fapt, în Germania predomină socialul, colectivitatea, totalitatea. In fața acestora au amuțit ambițiile personale. Toate sforțările individului trebue să tindă și tind numai spre ridicarea colectivității la un nivel mai înalt, la reclădirea solidarității naționale germane, la gloria neamului și a patriei. Ajutoarele de iarnă, colectele pentru cei lipsiți și rezultatele uimitoare ale acestora, precum și alte multe elemente vin să arate o realitate pilduitoare.

Firește, școala germană nu putea rămânea înafara noului spirit social. Căci ar fi însemnat să nu țină pas cu vremurile și să trăiască mai departe în atmosfera nesănătoasă isvorâtă din războiul mondial. Iar obiectul acestui articol stă tocmai în a arăta noua orientare a educației germane.

In universitate, profesorii — e vorba de studiul pedagogiei — sunt inspirați mult din noul duh social. In cursurile lor se poate observa o ținută protivnică intelectualismului exagerat al veacului trecut și o critică aproape vehementă împotriva individualismului din veacul al 19-lea. Nu intelectul este cea mai prețioasă latură a ființei omenești, ci ceeace e moral în aceasta, ceeace poate da el pentru binele și fericirea colectivității. Nu partea științifică a activității umane trebue să prevaleze, ci adevărata cultură. Ochii tineretului trebue ațintiți spre ordine socială, cultură socială, sănătate fizică și morală, dragoste pentru frumosul adevărat și respect pentru ideile religioase. Ultimele cuvinte din fraza anterioară își găsesc mult loc în cursurile de pedagogie. Dacă este adevărat că în Germania trăiește o încordare de ordin religios și că regimul național-socialist se străduește să rezolve cumva greaua problemă bisericească, apoi nu este mai puțin adevărat că pedagogia germană actuală apreciază mult contribuția religiei în formarea morală și socială a viitoarei generații. O afirmare contrară poate face numai un om rău intenționat, ori cineva care n'a avut ocazia să vadă și audă lucrurile la isvorul lor autentic. Cum este concepută religiositatea, aceasta este o altă latură și nu încape între rândurile acestea.

Deosebit de aspru este criticată însă mai ales direcția pedagogică isvorâtă, nu de mult — și care mai trăiește, cu adevărat din nefericire, în unele țări ale Europei — din așa numita psiho-analiză. Respectiva direcție pedagogică, după cum se știe, supralicitează sensualismul, incestuositatea și primitivitatea. Elementele acestea ar sta în subconștientul ființei umane și ar determina absolut toate acțiunile individuale și sociale, iar pedagogia ar avea doar menirea de a domoli numitele porniri, și a le canaliza cumva în bine. Firește, asemenea concepții au tins și mai tind încă să substitue sensualismul întregei noblețe a făpturii noastre, ori chiar să înfocuiască omenescul din noi prin animalitate, prin primitivitatea obscură și nefolositoare. Impotriva vajnicului întemeietor și susținător al numitelor idei — cine e?... — noua direcție pedagogică germană opune o opreliște puternică și scoate în relief socialul din om, nobilitatea ființei umane și setea ei după idei sănătoase, cari nu pot avea la temelie o simplă pornire senzuală. In general, despre susținătorii ideilor de mai sus, noua pedagogie conchide astfel: sau că aceștia sunt ei înșiși niște bolnavi și au de gând să molipsească întreaga omenire, sau că sunt ei înșiși niște primitivi și tind să ducă omenirea întreagă în primitivitate.

Dar noul spirit social poate fi desprins chiar și din anunțurile afișate în interiorul universităților și în bibliotecile acestora. Toate întrunirile și festivitățile orânduite acolo arată că e vorba de *camaraderie*. Iar între normele cari arată cum să se folosească biblioteca stă scris în mod special: «Nu scoate din raft, deodată, decât *o sigură carte. Gândește că mai sunt și alții cari vreau să citească. Cu-*

258.

getă la societatea din jurul tău». Nu spune destul acest anunț?

Nu aș putea scrie ceva deosebit asupra pedagogiei din școala secundară germană, căci acolo încă nu am asistat la prea multe prelegeri. Dar pot înfățișa o icoană a unei școli primare. (Desigur, nici școala secundară nu poate avea altă ținută). Mă încumet să vorbesc ceva în legătură cu școala primară a universității din Iena. Ori, mai degrabă, despre școala model a distinsului profesor de pedagogie Dr. P. Petersen.

In numita școală, întreagă activitatea elevilor se razimă pe spiritul de sociabilitate și camaraderie frățească. Pentru a fi cât mai aproape de mediul social, școala nu are clase, ci grupuri. Salele de învățământ nu au bănci, ci măsuțe mobile. Pentru fiecare obiect de învățământ, sala ia o altă înfățișare. (Ex.: la religie, elevii orânduiesc scăunelele cât mai asemănător cu cele din biserica evanghelică). Invățătorul este un prieten mai vârstnic. La intrarea în clasă, elevii dau mâna cu el și-l întreabă ce mai e nou în popor. Școlarii se asociază după simpatie și lucrează în grupuri. Cei mai pricepuți ajută celor mai puțin ajutorați, iar învățătorul intervine numai acolo unde este solicitat. Cei ce pot, pregătesc mâncare pentru camarazii lor și, la vreme, se hrănesc cu toții. La începutul fiecărei săptămâni, elevii se întrunesc într'o singură sală, unde trăiesc câteva ore într'o mică societate: cântă, își povestesc de prin cărți și de pe acasă etc. Sport, înot, etc. — toate se fac în grup. Nu se observă între ei o atitudine arogantă, ori un spirit de clasă socială. Ei știu că sunt fiii aceluiaș popor și că vor avea să conlucre armonic în tot restul vieții.

Nu este apreciat aici în destul noul spirit social german?

Dar în chip deosebit trebue observată și contopirea întregului tineret școlar într'o singură organizație: tineretul hitlerist. Imbrăcați în uniforme speciale, având steagurile lor, muzica lor proprie, comandanții lor — copiii (școlari) din Germania, întovărășiți de dascăli, se întrunesc, săptămânal, la educație colectivă. Sunt de invidiat pentru disciplina în care fac totul și pentru camaraderia care domnește între ei. Când i-am văzut mai întâi mereu ocupați mi-am făcut o idee greșită. Imi închipuiam că micuții aceștia nu au destulă vreme pentru joc și sburdălnicii. Dar realitatea stă în aceea, că ei găsesc o adevărată recreație în exercițiile colective. Ei se simt de pe acum făcând parte din ființa națiunii lor și de aceea manifestează numai mândrie și curaj. Ei se simt de acum în slujba patriei, în slujba colectivității germane și aceasta le e de-ajuns.

Iată, dar, aspectul unei tinerimi care merge pe drum sigur. Iată noul câmp de activitate al pedagogiei și școalei germane: binele social, colectivitatea națională. Iată și o apreciere a omenescului din noi și o înăbușire a tendințelor destrămătoare. Prin cultivarea colectivității naționale, prin întărirea acestei realități etnice se poate, desigur, merge la o însănătoșire a întregei societăți umane. Ceeace stă însă în contradicție cu prea sarbădul «pacifism» universal și cu «înfrățirea popoarelor», dar concordă cu ideea creștină despre realitatea națiunii și a rolului ei în viața omenirii.

Iena (Germania), Dec. 1937.

D. CĂLUGĂR

Abonați organul național-bisericesc TELEGRAFUL ROMAN

Invităm iubiții noștri cetitori și abonați ca, în cercul cunoscuților și prietenilor cari se interesează mai dinadins de organe de publicitate **naționale și bisericești**, *să stăruiască spre răspândirea vechiului nostru ziar, întemeiat în 1853 de Șaguna.*

Telegraful Român, *sprijinit de condeie încercate și viguroase, va contribui și mai departe, cu articole, informații, note, de interes general, la desăvârșirea muncii necurmate ce o poartă pentru neam și biserică. —*

Abonamentele se fac prin mandat poștal, adresat către:

Administrația Telegraful Român, Sibiu.

Rugăm a se scrie legibil: numele abonatului și locuința să.

Redacția și Administrația Telegrafului Român

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

Ecoul colindelor...

Sunt nenumărate drumurile cari duc la adevărurile cu respirație efemeră și fiecare din ele are ispititoare arabescuri. Dar e unul singur drumul care duce la adevărul absolut și mersul lui e fără de abatere: drumul Betleemului. Drumul magilor și al păstorilor. Drumul tuturor creștinilor din cele douăzeci de veacuri de creștinism. Drumul copiilor cari colindă patetic și evocator, în căderea fulgilor de nea. Și drumul nostru, al acelora cari nu mai colindăm.

Nașterea Mântuitorului în Betleemul Iudeii a însemnat fără 'ndoială suprema revelare și cunoaștere a lui Dumnezeu. Iar Evanghelia Sa a deschis omului nu simple și discrete orizonturi metafizice, ci însuși făgașul deplinei restaurații spirituale, cu verzi și odihnitoare fâgăduinți, cu pervazul iluminat al veșniciei.

Evanghelia Domnului e fântâna afundă ca oceanul, e mina insondabilă din care-și extrage seva lui neperitoare, sufletul omului. Arșița sufletelor noastre n'o putem potoli decât la isvoarele curate și înviorătoare ale sfintei Evanghelii. In calea vieții noastre nu găsim popasuri mai ziditoare de suflet, nu găsim ostroave mai senine și mai pline de lumina cea neînserată a cerului decât învățăturile cuprinse în sfânta Evanghelie. Răsadul idealurilor eterne îl găsim în această Carte a Cărților, care spintecă veacurile cu adevărurile ei biruitoare. In ea găsim îndemnuri calde și călăuzire fără greș către o viață mai bună și către fericirea după care veșnic însetează sufletele noastre. In ea aflăm alinare pentru toate durerile și pentru toate sentințele dure ale vieții noastre. Iar când deșarte și pământești preocupări ne întunecă zarea cerului și viața cotidiană, ne condamnă atât de fără milă la platitudine și inutilă istovire, în Cuvântul Mântuitorului nostru Isus Hristos, aflăm întărire, împăcare și reculegere. In stepa dezolantă a sufletului nostru, Cuvântul lui Dumnezeu e «izvorul de apă săltătoare întru viața veșnică». Izvor răcoritor, cu pajiști înflorite, cu apă vie și nestricătoare. Toate acele sibiline dedesupturi cari alcătuesc marea și întunecata simfonie a vieții noastre, pot să primească deslegarea definitivă abia atunci când ne-am aplecat ochii sufletului nostru pe paginile sfintei Evanghelii, ca să descifrăm din ele, într'un moment de supremă luciditate spirituală, adevărurile pe cari trebue să ne clădim destinul nostru omenesc.

Hristos s'a născut în ieslea din Betleemul Iudeii. Și bate la fereastra sufletului nostru, pentru harică sălășluire. «Stau la ușă și bat», spune Sf. Scriptură. Această bătae tainică și revelatoare îți aduce aminte și de data asta că firul timpului se va rupe cândva și pentru tine și necunoscuturile spre cari te vor purta pașii tăi de mâne te învită stăruitor să te oprești și să asculți chemarea divină, chemarea Pruncului Isus ce s'a născut în ieslea din peștera Betleemului și cere să-L lași să se nască în chip mistic și în ieslea sufletului tău.

— Oprește-te!

Nu vei găsi nicăiri în altă parte merinde duhovnicească mai sănătoasă și mai plină de viață decât aceia pe care ți-o îmbie Evanghelia Domnului prin Biserica Sa și prin slujitorii Săi. Iar dacă te-ai oprit și trăești în conul de lumină neapusă al învățăturilor evanghelice, lasă-ți sufletul să respire năvalnic, cu nădejdea profundă de a se ridica tot mai sus, la cerul din care purcede. Sufletul tău să fie harfă providențială de cântare și văpae cerească. Nu ajunge să-ți faci un vad timid spre inima cerului. Nu ajunge să te găsești pe linia concepțiilor de viață dela care nimic și nimeni nu te mai poate abate. Pe linia supremelor și adevăratelor regăsiri sufletești. Sufletele cari și-au găsit făgașul lor mântuitor, făgașul renașterii lor, trebue să cunoască revărsările puternice de viață, să fie lavă fierbinte, să trăiască fiorul marilor înălțări spre tăriile de azur. Sufletul care trăește în umbra sfintelor altare, trebue să cunoască iureșul neptunic spre înalturile cerului și să poarte, în fiecare fibră, roua lui dumnezeească, să cunoască încordările intense și ardoarea de fiecare clipă de a se încadra în transcendent, în veșnicie. Să vibreze puternic și să se rigice transfigurat spre culmile de lumină albă a dumnezeirii...

V. Sămărtinean

Nr. 11.931—1937.

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că erezii după Păr. Isaia Popa din Ocna-Sibiului, decedat la 26 Noemvrie 1937, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reținere, ajutorul de Lei 40.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 21 Decemvrie 1937.

Consiliul arhiepiscopesc

FOIȘOARA

Despre smerenie

de Prot. GH. MAIOR, profesor

Iar pentru totalitate aduce armonia, mult dorita armonie dintre societate și individ și dintre acesta și societate. Când toți oamenii ar fi smeriți, am vedea sălășluindu-se pe pământ o mai dreaptă prețuire a celor dumnezeesti și a celor vrednice de laudă făptuite de oameni, am vedea și o mai exactă prețuire a fiecărui om ca făptură a lui Dumnezeu, și am vedea sălășluindu-se și rodind pe pământ pacea care crește din lăuntrul oamenilor, și bunavoirea prin adevărul și dreptatea, cari ar trăi viu între muritori.

Iată cum în locul ucigătoarei trufii cu cortegiul ei de curtezani macabri pe pământ ar domni binele, binele omului singuratic și al mulțimii, binele după care oftăm atât de mult și de care un duh hain ne depărtează mereu.

Intr'adevăr binele, decât s'au bucurat fiii pământului, l-au dobândit numai prin munca celor smeriți, pe când răul, — și vai cât rău! — l-au adus cei trufași. Certurile, desbinările, războaiele, distrugerile, ura cu tot veninul ei ucigător, sunt opera celor îngâmfați. Pe când școala pentru cei mulți, orfelinatele, azilele spitalele, operile de binefacere, de mari creații, sunt rezultatul muncii unui smerit sf. Vasile cel Mare, a unui anonim călugăr, sau a unui muritor crezut de rând și care n'avea un cuib, n'avea o haină sau o bucată de pâne pentru el și pentru familie.

Cred că sânt roade, cari o arată atâta de folositoare și de necesară și și de dorit, încât nu ne putem lipsi de ea nici azi, și ar merita să o cultivăm.

Dar trebue să ne așteptăm și la obiecțiuni.

Mi se poate spune: „Cum băgăm de seamă smerenia însemnează să te ții ceva mai puțin decât ești; atunci cum se împacă aceasta cu demnitatea? Este o demnitate în om, la care nu putem renunța".

Inainte de a răspunde vreau să ne lămurim iarăș. Ce este demnitatea?

Un vlăstar deacum 60 de ani al familiei princiare austriace Windischgrätz la o masă de gală (întâmplarea mi-a povestit-o o martoră) a rostit un toast, în care între altele a spus și următoarele cuvinte: „Omul începe numai dele nobil în sus; în jos nu sunt decât dobitoace". Cu ce își motiva acestă afirmare și atitudine? Cu *demnitatea!* Cu tot cultul demnității sui generis, un alt vlăstar al acelei familii acum vre-o 16—17 ani nu s'a sfiit să falsifice franci francezi! Un creștin adevărat, un smerit, chiar prinț de era, n'o făcea nici pe una, nici pe alta. Ca Windischgrätz-ii ne sfidează unul cu averea, altul cu rangul, altul cu titlurile, altul cu pregătirea, altul cu originea, cu neamurile, altul cu frumsețea și chiar cu virtutea, încât par niște păgâni din vechea anticitatea treziți acum pe lume, cari n'au auzit și nu pot înțelelege ce e smerenia. Toți își motivează felul de a se purta cu demnitatea. Ingăduiți-mi să-i zic pe adevăratul ei nume: *trufie*, trufie otrăvitoare, care a înveninat vlața multora, și care-i face pe oameni atâta de antipatici, de nesuferit!

Oare îți cere, iubite creștine, legea ta să te lapezi de tine însuți, să te disprețuești astfel, încât să ajungi o bucată de hârtie mototolită călcată de toți în picioare în noroiul străzii? Aceasta ar însemna să renunți la demnitate. Arătați-mi o învățătură religioasă sau filosofică, care să te îndemne mai mult decât creștinismul să stai mai lângă Domnul, deci la mai mare înălțime morală. Creștinul smerit, dacă se socotește cu un deget mai mic decât este în realitate, nu uită niciodată de demnitate, care după doctrina lui și exemplele ce i s'au dat, însemnează *exacta ta prețuire, dar fără a jigni pe altul și fără a pretinde să ți-o dea cu de-a sila în o măsură oarecare,* căci „ce e mai mult decât aceasta, dela cel viclean este".

Smerenie nu însemnează abdicare dela demnitate, *ci grije de a nu cădea niciodată din mărirea de fiu al lui Dumnezeu.* Atât și nimic mai mult. Restul e titlul lucrului sau însuși lucrul ce ai de împlinit pe lume. Repet, nu e abdicare, ci dimpotrivă o corectă și binefăcătoare cultivare și întrebuințare a demnității.

Fiindcă a propoveduit și a practicat virtutea smereniei, în numele demnității, al civilizației și al culturii create de el, — ce paradox! — e numit *religie pentru sclavi.* Religie pentru sclavi? Singura care a putut desființa sclavajul? Ce neînțelegere! Ce nesocotire! Sclavii Romei au ajuns mai sus pe scara demnității și a moralității decât a cesarii ei, și mai tari decât toți puternicii puternicei împărății laolaltă, tocmai prin puterea smereniei și a roadelor ei, la care i-a deprins creștinismul, salvatorul culturii antice în ce avea ea bun. Doar smerenia creștină ca virtute însemnează muncă titanică de disciplinare interioară, de supunere liber voită și consimțită voinții celei mai supreme, în slujba către cel mai frumos ideal, care s'a dat vreodată pământului! Prin ea se ajunge la înoirea omului, fără de care nimic nu se face cu oricâte reforme sgomotoase de alt ordin am veni, nu prin trufia, care naște violența cu mii de chipuri, la infinit, ca două oglinzi plane paralele puse față în față imaginea cuiva, ca trufia care naște *vendetta* ce nu se mai curmă în veac. „Cer nou și pământ nou", aceasta a adus-o smerenia Domnului și smerenia creștinilor, și aceasta o dorește omenirea.

Căci nu prin trufie au ajuns albii să stea în fruntea oamenilor. Și a sta în frunte nu aparțin rasei, nici nu e un rod al ei, ci al forțelor creatoare interioare, pe cari

Colecta I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae

Publicăm mai jos sumele colectate personal de I. P. S. Sa dela mai multe familii fruntaşe din Sibiu pentru ajutorarea săracilor de sărbători. Fapta I. P. S. Sale care s'a făcut reprezentantul săracilor, umblând să strângă milostenie pe seama lor, a stârnit un imens ecou în opinia publică sibiană care ştie să aprecieze măreţia sufletească a unui astfel de act.

Trăim vremuri cari ne cer să ne trezim la virtuţile slujitorilor Bisericii din primele timpuri creştine.

I. P. S. Sa a dat semnalul. Să-l urmăm fraţi întru preoţie!

Consiliul Arhiepiscopesc din Sibiu 20.000 lei. Prefectura judeţului Sibiu 3000 lei. Câte 2000 lei: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, Prefectul Nic. Regman, Banca Românească, Banca Albina, Societatea de gaz metan. *Câte 1000 lei:* Banca centrală pentru industrie şi comerţ, Banca Oaşia, Dr. O. Filipescu, Anastasiu Boiu, Dr. Gh. Preda, Maria C. Brediceanu, Paraschiva Floaşiu, Prima ardeleană soc. de asigurare, Ioan Cioran. *Câte 700 lei:* Dr. N. Ittu. *Câte 600 lei:* Dr. N. Vecerdea. *Câte 500 lei:* P. S. Sa arhiereu-vicar Vasile, Catinca Bârseanu, Dr. N. Comşa, Dr. L. Borcia, Dr. I. Beu, I. Ciolan, Liviu Crăciunaş, Dr. I. Răchiţan, Ilie Ştefiea, Dr. G. Dubleşiu, Dr. E. Piso. *Câte 300 lei:* Ion Vătăşianu, I. Sandu, D. Andronic, Dr. N. Cristea, Dr. L. Blaga, Dr. C. Manta. *Câte 250 lei:* Dr. I. Muţiu, Eug. Comşa. *Câte 200 lei:* Dr. I. Dordea, Dr. M. Veliciu, Constantin Popp, D. Sârbu. *Câte 100 lei:* Dr. Fl. Vilt, Dr. E. Roşca, Valeriu Natanail. — Afară de aceste contribuiri s'au mai făcut pe lista de colectă a „Milei creştine".

I. P. S. Nicodim mitropolitul Moldovei, a fost sărbătorit la Iaşi într'un cadru impresionant de ziua onomastică a I. P. S. Sale, a doua zi de Crăciun.

Au vorbit cu această ocazie P. S. episcop Cosma al Dunării de jos, prof. I. D. Ştefănescu dela Facultatea de teologie din Chişinău, primarul oraşului Oscar Racoviţă ş. a.

Dumnezeu să-L ţină pe vrednicul şi învăţatul ierarh al Moldovei încă mulţi ani.

Organizaţi Reuniuni de femei

Actualitatea naţionalismului lui Aurel C. Popovici

In preajma anului 1910, o mare primejdie ameninţa sufletul românesc din Capitală.

Nişte „români moderni" de pe acea vreme, cu o spoială de civilizaţie importată din ţările apusene, răspândeau, prin foile româneşti, idei democratice străine de sufletul neamului românesc.

Un profesor universitar avu chiar îndrăzneala să spună că „a pomeni de Dumnezeu, este semnul celei mai crase ignoranţe"...

Sufletul românesc era deci în mare primejdie. Bunul Dumnezeu care a purtat totdeauna grijă de neamul nostru, i-a dat şi pentru ceasul acela, de grea încercare, pe un adevărat povăţuitor care avea să-i arate drumul cel drept. Este bănăţeanul *Aurel C. Popovici*, neînfricat luptător naţionalist. Cartea sa «*Naţionalism sau democraţie*» este un bun răspuns la adresa pretinşilor naţionalişti, pe care el îi numeşte „români moderni".

Ne oprim puţin, în rândurile următoare, asupra câtorva idei cuprinse în cartea pomenită mai sus, ele sânt potrivite şi pentru vremea de azi.

In prima parte a lucrării sale, autorul face o motivată critică a civilizaţiei cosmopolite, — marfă de import, de care noi nu aveam nevoie. Democraţia venită din apus este retrogradă. Noi ca popor tânăr, avem o menire în această lume, de a creia o cultură. Viaţa unui popor nu începe decât cu începuturile lui de cultură. Cultura unui popor e cultul său, pentru idealurile sale naţionale" (p. 19).

Numai prin cultură se pune temelie tare unui neam. Ea înobilează sufletul omului şi-l curăţeşte de patimi. Numai în sufletul curat şi simţitor încolţeşte adevăratul patriotism. „Vei fi patriot cu atât mai mare, cu cât sufletul tău va fi mai simţitor şi mai curat" (pag. 31).

La baza culturii adevărate stă *credinţa în Dumnezeu*. Credinţa trebue să fie o condiţiune organică a întregei culturi omeneşti.

In viaţa unei naţiuni, trebue să domnească moralitatea. „Numai în caractere puternice, prin moralitatea lor, bate o inimă patriotică, sălăşlueşte adevărata dragoste de neam" (pag. 65). Pentru un popor moralitatea lui e mai mult decât o condiţie de desvoltare; este o condiţie de existenţă. Pe scara istoriei şi a vieţii, popoarele se înalţă sau decad, învinge sau sânt învinse după cum şi-au îmbogăţit sau săcătuit comoara moralităţii lor ereditare.

Pentru întărirea moralităţii în sufletele tinere, şcoala are menirea de a creşte caractere tari, care să poată înfrunta valurile patimilor vieţii. Şi acest lucru se poate realiza prin adevăraţi educatori cari trebuesc aleşi „cu o patriotică lepădare de sine". *Profesorii*, nu programele formează sufletele ce li se încredinţează.

Credinţa în Dumnezeu, moralitatea, educaţia aleasă sânt bazele adevăratului naţionalism conştient de menirea lui în lume.

Naţionalismul e credinţa fără rezerve, fără discuţii. E o credinţă de stâncă în rostul adânc al Statului, al religiunii, al moravurilor şi obiceiurilor naţionale bune; în destoinicia, în aptitudinile de cultură, în menirea şi viitorul unui neam.

Naţionalitatea unui popor e rangul pe care-l ocupă el în lume, felul său de a fi în concertul lumii.

Viaţa normală a unei naţiuni n'are nevoe de multe partide care să se lupte între ele. Pot exista *două:* unul să-i zicem *conservator* care să păstreze moştenirea din trecut, altul *liberal* care să reprezinte schimbările necesare vremii, totdeauna cu gândul de a întări caracterul naţional în popor.

Aceste câteva idei am ţinut să le scot azi la iveală din cartea lui A. C. Popovici. Lupta cu ideile democratice se afirmă şi astăzi, poate mai mult ca oricând. Pentru stârpirea acestei plăgi străine de sufletul neamului nostru, *naţionalismul* lui A. C. Popovici ne dă soluţii salvatoare. Rămâne să-l aplicăm şi-i vom vedea roadele.

D. Popescu

Consistorul mitropolitan. In ziua de 14 Decemvrie 1937 Consistorul mitropolitan a ţinut şedinţe sub preşedinţia I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae* al Ardealului, luând parte la şedinţe PP. SS. LL. Episcopii *Vasile* al Caransebeşului, *Andrei* al Aradului, *Nicolae* al Clujului, *Nicolae* al Orăzii, P. S. Sa arhiereu-vicar *Vasile* Răşinăreanul, şi membrii din cler Dr. George Proca, Tr. Scorobeţ, Romul Ancuşa, Dr. Vasile Bologa, Traian Petrişor, Em. Cioran, Gheorghe Maior şi membri mireni: Dr. Gh. Dobrin, Dr. N. Comşa, Dr. Lucian Borcia şi Ioan Sandu.

Chestiunile puse în discuţie au fost referate de către referenţii Traian Petrişor şi Dr. Lucian Borcia.

In şedinţele secţiunilor unite, a secţiei administrativ-bisericeşti, a secţiei culturale şi cea economică s'a rezolvat chestiuni cu caracter general, cum este modificarea Regulamentului pentru parohii, s'au luat la cunoştinţă raportul Reprezentanţei fundaţiunii Gojdu cu privire la încheerea tratativelor referitoare la această fundaţiune, şi s'au rezolvat multe chestiuni de ordin personal ajunse în deliberarea acestui for de apel şi recurs.

Guvernul O. Goga

Neobţinând majoritatea în Cameră guvernul dlui Gh. Tătărescu **demisionează.**

S'a constituit un nou guvern, prezidat de dl **Octavian Goga.**

Lista nouilor miniştri este următoarea:

Octavian Goga, Preşedintele consiliului de miniştri.

Gen. *Ion Antonescu*, ministrul apărării.

Istrate Micescu, ministrul afacerilor străine.

Armand Călinescu, ministru de interne.

Ion Petrovici, ministrul Educaţiei Naţionale.

Eugen Savu, ministrul finanţelor.

Ion Gigurtu, ministrul industriei şi Comerţului.

Virgil Potârcă, ministrul agriculturii.

Stan Ghiţescu, ministrul cooperaţiei.

Rădulescu-Mehedinţi, ministrul justiţiei.

Radu Irimescu, ministrul aerului şi marinei.

Ion Lupaş, ministrul cultelor şi artelor.

Gheorghe Cuza, ministrul muncii.

Dr. I. Banu, ministrul sănătăţii, şi

A. C. Cuza, ministru fără portofoliu.

Noii subsecretari de stat sunt:

Dnii *Alexandru Hodoş*, Prezidenţia Consiliului.

Ţilică Ioanid şi *Dinu Simian*, Ministerul de Interne.

Lucian Blaga şi *Leon Scridon* la Externe.

Arhitect *I. D. Enescu* la Finanţe.

Prof. *I. G. Savin* la Instrucţie.

General Glatz şi *General Teodorescu*, Ministerul Apărării Naţionale.

Un pătrar de veac. *Primim numărul festiv al revistei bisericeşti şi didactice* **Viitorul** *de sub direcţia venerabilului profesor* **D. G. Bozoianu.** *Cu acest număr, din Decemvrie 1937, revista îşi închee 25 ani de apariţie. Numeroşi colaboratori au ţinut de cuviinţă să aducă omagii de recunoştinţă conducătorului revistei Viitorul.*

---

le-a educat şi dirijat creştinismul, desfiinţătorul sclavajului, pe care filosofia antică şi modernă şi trufia celor de azi l-au creat şi îl crează mereu sub numiri diferite, încercând să-l impună din nou cu forţa. Deci cum poate fi numit: religie pentru sclavi? Vai cum se joacă oamenii cu cuvintele şi cu jocul lor dărâmă sufletele!

Tocmai smerenia ne obligă să acceptăm şi acest atribut peiorativ, pe care ni-l aruncă neopăgânismul, ca memento că mai sunt sclavi şi stăpâni cari trebuesc îndumnezeiţi, încreştinaţi şi înălţaţi!

Un creştin însă este al lui Hristos! Nu poate face decât ce i-a poruncit Hristos! El n'a propoveduit trufia şi cel ce-i urmează nu poate vorbi ca păgânii despre religia Lui! Nu poate admite falşificarea învăţăturii Lui şi încă în numele Domnului, cum încearcă unii! Dacă cei vechi, greco-romanii, n'au cunoscut-o şi când li s'a arătat ce e n'au înţeles-o, păcat nu au, cei de azi nu mai au justificare, păcatul lor rămâne.

Un creştin adevărat ştie, că smerenia stă la baza vieţii morale, că ea trebue cultivată şi practicată cum ne-a învăţat Stăpânul nostru şi sf. apostoli, şi sf. mucenici, şi sf. părinţi şi toată floarea creştinilor pentru rodurile ei, pentru binefacerile ei atât de mari ce le revarsă peste individ şi peste obşte deopotrivă, şi nu va renunţa la ea, oricât critici i s'ar aduce şi oricât de rari vor fi celce o practică în jurul lui, fiindcă mai ştie şi de ce e capabil cel trufaş şi de ce e capabil cel smerit, şi ştie ce atitudine are unul, şi ce atitudine altul în faţa vieţii şi a problemelor ei.

Ştie, că trufaşul se socoteşte pe sine mai mare, şi că nu există fiară mai rea decât omul care se crede atotputernic şi deţine o fărâmă de putere peste altul, pe când smeritul ţine mai mare pe Dumnezeu; trufaşul nu cunoaşte decât de silă lege afară de sine, iar smeritul la legea Domnului cugetă ziua şi noaptea; trufaşul nu se vede niciodată când face bine, pe când smeritul se socoteşte cel mai mic şi cel mai neînsemnat chiar când face un lucru mare şi crede capabil totdeauna pe altul să facă ceva şi mai de seamă ca el, şi când cineva greşeşte şi dă de rău se întristează, iar când acela dă de bine se bucură ca un copil; trufaşul totdeauna jigneşte, umileşte, nedreptăţeşte smeritul mângâie, îmbărbătează, înalţă; trufaşul cu un pumn de ştiinţă, cu o haină după ultima modă, cu o duzină de acţiii socoteşte pe toţi ceilalţi vrednici de dispreţ pentru „prostia" lor, pe când smeritul având ştiinţa lumii, cunoaşte şi recunoaşte, că nu ştie decât puţin, că toată ştiinţa şi înţelepciunea este dela Dumnezeu, şi că nici un om n'o poate avea pe toată, şi de aceea el nu poate dispreţui pe nimeni, decât cel mult compătimi pe cel trufaş; trufaşul se laudă chiar cu credinţa şi va face sgomot prin pieţe cu ea, iar smeritul de ar avea cât să mute şi munţii nu se va lăuda decât cu neputinţele sale; trufaşul, chiar când are ocupaţia cea mai modestă, aşteaptă ca toată lumea să i se închine şi să-i slujească, pe când smeritul, având rangul cel mai mare şi slujba cea mai aleasă, înţelege că trebue să sară în ajutorul tuturora, tuturora să slujească, să se facă tuturor toate pentru a-i înălţa la demnitatea de fii ai lui Dumnezeu; trufaşul nu poate suferi sfatul şi părerea altora, smeritul socoteşte, că dela toţi are ceva de învăţat şi se desăvârşeşte mereu; şi în vreme ce trufaşul sare ca muşcat de şarpe şi se răsbună amar pe celce ar cuteza să zică o vorbă rea despre el, smeritul ştie alege răutatea, care nu-l atinge, din partea de adevăr din vorba cuiva despre el şi deaceea ţine seamă, dar nu pentru a se mânia pe semenul său, nu pentru a se răsbuna, ci pentru a se îndrepta, de aceea nu se supără pe „vrăşmaşii" lui, cum face cel trufaş, ci îi preţuieşte ca pe nişte trimişi ai lui Dumnezeu să-l controleze şi să-l ajute să-şi cunoască şi îndrepteze greşelile. Cu un cuvânt ştie, că trufaşul este piedecă la realizarea binelui între oameni, pe când smeritul cel ce-l ajută să vie şi să lucreze, să înobileze şi să înalţe, şi nu va asculta şi nu va urma decât pe cel ce îl îndeamnă să rămâie lângă Domnul şi lângă smerenia Lui care ridică pe om şi omenirea până la cer.

Şi mai ştie, că această extraordinară putere regulatoare a vieţii creştineşti se dobândeşte anevoie, prin exerciţiu de voinţă îndelungat, cu post, deci prin înfrângere multă şi rugăciune, prin profundă meditare şi mai ales prin perfectă identificare cu Celce s'a smerit pe sine până la a lua firea noastră şi până la moarte, şi încă ce moarte! — moartea pe cruce!!

De aceea, acest cuvânt fără pretenţie cu bună voinţă atrage atenţia celor ce din neştiinţă sau din îndemn greşit înclină să dispreţuiască virtutea smereniei, să nu-i uite binefacerile, ci să caute să o câştige, să o poseadă, *să o trăiască*, ca să-i înţeleagă prin proprie experienţă ce putere şi ce valoare are, chiar de n'ar mai găsi-o practică şi întrupată la nimeni în jurul său, cum se întâmplă azi şi când din lipsa ei e atâta rău pe lume.

Iar pe tot creştinul îl îndeamnă să nu uite că smerenia stă la baza credinţii lui şi că fără de ea încetează de-a mai fi creştin. De aceea zi de zi să facă ceva pentru ea; dacă altceva nu poate, măcar să se roage cu cel mai smerit dintre semenii noştri, cu sf. Efrem Sirul, cum o facam noi acuma:

„Doamne şi Stăpânul vieţii mele, duhul trândăvirii, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire, şi al grăirii în deşert, nu mi-l da mie; iar duhul curăţeniei şi al gândului smerit, al răbdării şi al dragostei dăruieşte-l mie slugii tale; aşa, Doamne Impărate, dăruieşte-mi mie să văd greşalele mele şi să nu osândesc pe fratele meu; că bine eşti cuvântat în vecii vecilor. Amin". (Sfârşit)

† Eugenia Tordăşianu

O boală nemiloasă, care an de an seceră mii de vieţi fără a i se putea cineva împotrivi, a răpus în aceste zile stăpânite încă de bucuria Naşterii Domnului, pe aceea care a fost Eugenia Tordăşianu. O tristă fatalitate a făcut ca în timp ce în sufletele noastre plana încă deasupra peşterii din Vitfleem steaua ce indica locul mântuirii, ochii distinsei suferinde să se închidă tot mai mult, ca în a treia zi să rămână acoperemânt veşnic peste o lume în care a trăit 65 ani. Sufletul său a trecut dela noi în muzica colindului creştinesc, lăsând în urmă o fică nemângăiată şi o lume întreagă cari i-au apreciat viaţa plină de fapte frumoase. Căci în profesoara care acum patruzeci de ani şi mai bine, îşi începea cariera la şcoala Asociaţiei şi pe care o continua, în România-mare, la liceul de fete, nu se ascundea numai o bună pedagogă ci şi un suflet sensibil de româncă, din care a ieşit fapte neasemănătoare.

Societatea meseriaşilor de care şi-a legat o bună parte a vieţii alături de soţul său Victor Tordăşianu, consilier arhiepiscopesc, va sta mărturie peste vremuri cu nenumărate dovezi. Mulţi dintre membri ei vor avea în suflet chipul blajin al răposatei, care i-a sfătuit şi i-a sprijinit cu banul său. Viaţa sa a fost o veşnică frământare pentru binele neamului. Astfel în 1895 a contribuit la înfiinţarea şcoalei române de menaj; a fost sufletul tuturor expoziţiilor de copii şi agricultură din oraş şi judeţ; a sprijinit ucenicii şi ucenicele dela sate, ear în 1916 a organizat sub auspiciile Arhiepiscopiei orfelinatul pentru copiii săraci. După războiu a reprezentat femeile române din Ardeal la mai multe congrese din încredinţarea Consiliului dirigent şi a fost prima delegată a femeilor pentru consiliul comunal al Sibiului. A condus apoi 13 ani filiala Sibiu a Femeilor ortodoxe fiindu-i primă preşedintă. In această calitate activitatea sa trece peste putinţa de-a fi inserată aici. O rodnică activitate culturală şi caritabilă este viaţa sa în această societate. Ea a înfiinţat cantina elevelor şi ucenicelor sărace pe care o întreţine această societate pe lângă liceul de fete. Suflet din sufletul său a împrăştiat în această viaţă celor neajutoraţi şi lipsiţi.

Cu Eugenia Tordăşianu dispare încă un suflet de elită al societăţii româneşti. De aceia, pe mormântul care va închide pentru vecie trupul în care s'a sălăşluit sufletul său, să lăsăm să cadă o lacrimă: să fie lacrima recunoştinţii noastre pentru viaţa în nobile fapte a aceleia care a plecat dela noi.

Odihnească cu dreptii!

Pr. **B.**

Sărbătorile legale

— Tabloul întocmit de Preşedinţia consiliului de miniştri —

Preşedinţia consiliului de miniştri a întocmit un tablou de sărbătorile legale, în timpul cărora autorităţile publice şi cursurile şcoalei vor fi suspendate, conform statutului funcţionarilor publici şi altor legi.

Pentru zilele de 1 Mai şi 1 Decemvrie se vor lua avizul ministerului educaţiei naţionale de fiecare dată, şi anume: dacă se suspendă sau nu cursurile şcolare.

Iată sărbătorile legale: 1 Ianuar, Sf. Vasile (Anul nou); 6 Ianuar, Botezul Domnului (Boboteaza); 7 Ianuar, Sf. Ion Botezătorul; 24 Ianuar, Unirea Principatelor şi a tuturor românilor; 2 Februar, Intâmpinarea Domnului; 25 Martie, Buna Vestire; 5 zile de Paşti; 1 Mai, serbări câmpeneşti studenţeşti; 23 April, Sf. Gheorghe; Inălţarea Domnului şi Ziua Eroilor (40 zile după Paşti); 2 zile Sf. Treime; 10 Mai, Proclamarea independenţei; 21 Mai, Sf. Constantin şi Elena; 8 Iunie, Restaurarea; 29 Iunie, Sf. Petru şi Pavel; 15 August, Adormirea Maicii Domnului; 8 Septemvrie, Naşterea Maicii Domnului; 14 Septemvrie, Inălţarea Sf. Cruci; 16 Octomvrie, Ziua naşterii M. Sale Regelui Carol II; 26 Octomvrie, Sf. Dumitru; 8 Noemvrie, Sf. Mihail şi Gavril; 21 Noemvrie, Intrarea în Biserică; 1 Decemvrie, Unirea Transilvaniei cu Patria Mamă; 6 Decemvrie, Sf. Nicolae; 4 zile de Crăciun, şi toate zilele de Duminică.

In sfârşit, în plin regim naţional şi creştin. — *Mai repede de cât ne aşteptam la conducerea ţării s'a instaurat un regim a cărei deviză este:* **Hristos, Regele, Naţiunea.**

Regimurile cu tendinţe materialiste şi ateiste, sau indiferente faţă de valorile spirituale ale neamului românesc, şi-au trăit traiul.

România s'a regăsit pe sine. A intrat pe linia destinului ei organic. Aşteptăm pentru neam vremuri de mărire şi strălucire, acum când e descătuşat şi scăpat de idealurile de import ale laicismului apusean.

A. C. Cuza luptătorul de decenii pentru România a Românilor, pentru România creştină, este în sfârşit la cârma ţării, în situaţia care-i permite să realizeze chipul frumos şi pur al României pentru care a militat. Alăturea de el, Octavian Goga, poetul transfigurării noastre naţionale, poate să coboare frumuseţile poeziei sale în realitate.

Guvernul a început bine: prima lui măsură a fost desfiinţarea ziarelor jidoveşti «Dimineaţa», «Lupta» şi «Adevărul», canalele prin cari se scurgeau în sufletele naive româneşti toate murdăriile şi ideile distructive de neam şi lege.

E necesar ca guvernul să se ţină pe această linie a actelor de curaj în favorul restabilirii echilibrului spiritual şi economic al vieţii româneşti.

Numai actele de curaj îi vor da putere şi rădăcini în lumea românească.

Vom avea de altfel ocazia să revenim, indicându-i şi noi câteva rane pe sufletul românesc, cari cer bisturiul energic al unui guvern care însfârşit credem că ştie ce vrea şi vrea numai bine.

INFORMAŢIUNI

De anul nou 1938 adresăm abonaţilor, colaboratorilor şi tuturor cetitorilor acestui ziar cele mai calde doriri de bine, şi pace, şi multă sănătate.

Slujba de înmormântare a regretatei profesoare Eugenia Tordăşianu s'a săvârşit Joi, în 30 Decemvrie, în catedrala ortodoxă. După slujbă au vorbit evocând personalitatea şi meritele dispărutei: Prot. Em. Cioran, dna Smighelschi directoarea liceului de fete „Domniţa Ileana" în numele liceului la care a funcţionat răposata, dna Elvira Cioran în numele Societăţii ortodoxe a femeilor române, prof. Ghighiniţă în numele profesorilor secundari.

† Maria Ştefănescu. In 23 Dec. 1937, a încetat din viaţă în Bucureşti, vrednica directoară a liceului „Domniţa Ileana" din Sibiu. Răposata a fost o femeie de suflet şi a desvoltat o frumoasă activitate şcolară şi socială în oraşul nostru. Toţi cei cari au cunoscut-o regretă mult încetarea din viaţă, iar şcoala şi societăţile femenine româneşti din Sibiu pierd o devotată slujitoare. Dumnezeu s'o odihnească cu dreptii!

Act de mulţămire. Consiliul parohial ortodox român din *Cornăţel*, judeţul Sibiu, aduce vii mulţămiri celor cari au binevoit să doneze pe seama sfintei noastre biserici următoarele: 1. Prefectura judeţului Sibiu, prin bunăvoinţa dlui prefect *N. Regman*, 15.000 lei. — 2. Dl *C. Lipovanu* şeful siguranţei Braşov şi soţia sa *Livia* născ. Căliman, una icoană care reprezintă hramul bisericei „Intrarea în biserică", una candelă de argint, un potir de aur şi argint, una linguriţă de aur, în valoare de 10.000 lei. — 3. † *I. Aron*, înv. pensionat din Braşov, un rând de vesminte bisericeşti în valoare de 4500 lei şi în numerar 1000 lei. — 4. Dna *V. Florea*, soţia preotului, cusături în valoare de 3500 lei. — 5. Preotul *M. Florea* 2000 lei. — 6. Dl *Dr. N. Căliman* medic în Braşov 1000 lei. — 7. Reuniunea de femei ortodoxe române din Cornăţel 1200 lei. — 8. Dna *Maria Măhăra*, dir. oficiului poştal, una faţă de masă în valoare de 1500 lei. — 9. Văd. *L. Nistor*, Cornăţel, 2 icoane în valoare de 1000 lei. — 10. Dl *P. Danciu*, înv. pens. Ţânţari, 200 lei. — 11. Dl *T. Căliman* 100 lei. — 12. Junele *D. Necşa* 340 lei. — Pentru darurile amintite şi izvorâte din adânc simţ de evlavie faţă de Casa Domnului, ne îndreptăm cu sufletele către acela, care a încălzit inima donatorilor spre preamărirea lui Dumnezeu şi întărirea sfintei Sale Biserici, — rugându-L să le dăruiască deplină sănătate la mulţi ani, iar pe decedatul înv. pens. I. Aron, Dumnezeu să-l odihnească. — Pr. *M. Florea*.

Monetele de argint de 100 Lei mai pot fi schimbate până la *28 Februar 1938*, la Monetăria Naţională (Bucureşti, strada Fabrica de Chibrituri 22). Se constată, de altfel, că falsificarea, de care s'a vorbit, este extrem de redusă.

Indureraţi: Miorica şi generalul Ion I. Pleniceanu fiică şi ginere, Georgică nepot, anunţă pe toţi acei cari au cunoscut-o, apreciat-o şi pe toţi colaboratorii săi, încetarea din viaţă a scumpei lor

Eugenia V. Tordăşianu

născută Iovescu

fostă profesoară, fostă preşedintă a societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române filiala Sibiu, fostă membră a mai multor societăţi culturale, naţionale şi de binefacere româneşti, în cadrul căror societăţi a desvoltat o activitate laborioasă timp de peste 40 ani.

Trecerea din viaţă a avut loc Marţi în 28 Decemvrie 1937, ora 3, fiind în vârstă de 65 ani.

Serviciul religios a avut loc în catedrala ortodoxă română Joi, ora 2'30 p. m., de unde rămăşiţele pământeşti au fost conduse la cimitirul central din Sibiu.

Odihnească-se în pace!

Anunţuri individuale nu s'au făcut

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbăta, în 1 Ianuar 1938 (Anul nou), va predica părintele *Z. Oancea*; ear Duminecă, în 2 Ianuar 1938, va predica părintele diacon *Grigorie T. Marcu*.

Răscumpărare de felicitări. Dl Dr. IOAN DORDEA advocat Sibiu, a dăruit la „Mila creştină" 500 lei, pentru răscumpărarea felicitărilor de peste intreg anul.

Dela „Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu. Din tristul prilej al trecerii din viaţă a răposatei Eugenia Tordăşianu, Comitetul Reuniunii în şedinţa din 29 l. c. a exprimat condoleanţe prin ridicare şi a hotărât să doneze 1000 Lei fondului Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru ajutorarea fetelor sărace, în loc de cunună cu flori pieritoare pe cosciugul decedatei. *Comitetul.*

CARŢI ŞI REVISTE

Câteva cuvinte actuale despre sfânta Biserică, predică ocazională: 2 August 1937, de iconom stavrofor *Dr. Gh. Ciuhandu*, consilier referent eparhial Arad. — Brad, 1937. Tiparul tipografiei „Moţilor". Preţul? Broşura, apărută în vremea desbinărilor din sânul creştinătăţii şi a încercărilor de apropiere între confesiuni, s'a tipărit ca a doua publicaţie în seria îngrijită de Oficiul protopopiatului ortodox român al *Zarandului*. Merită întreg sprijinul bunilor cetitori din Zarand şi de aiurea.

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, apare lunar, sub patronajul I. P. S. Mitropolit *Nicolae*. Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Grigorie T. Marcu* — Numărul pe Ianuar 1938 cuprinde: Diacon Grigorie T. Marcu: Sus să avem inimile! Prof. univ. Coriolan Petranu: O necesitate: învăţământul istoriei artei creştine la Academiile teologice. Preot Aurel Radu: Problema sinuciderii. Icon.-Stavr. Lt.-Col. I. Dăncilă: Alte vremuri, aceiaşi oameni. Preot I. Constantinescu: Artă şi morală. Prot. Gh. Maior: Spre alt duh în învăţământul nostru religios din şcoala primară. Preot Mihail Neagu: Predică de Anul nou. Pr. Ilarion V. Felea: Atitudini: Muncitorimea în statul etnocratic. Grigorie T. Marcu, S. C., Pr. Il. V. Felea şi T. Bodogae: Mişcarea literară: Predicile despre statui. Demisia din preoţie. Alegerea ierarhilor în Biserica ortodoxă, Anuarul Academiei teologice din Cluj 1935—1937. Fabiola sau biserica din catacombe. Gr. T. Marcu: Cronică: Intrarea studenţilor dela Universitatea din Cluj în FOR. Comemorarea patronului Academiei teologice „Andreiane". Sărbătorirea zilei de 1 Decemvrie la Sibiu. Adunarea eparhială a episcopiei Maramureşului. Grigorie T. Marcu: Note şi informaţii.

Prohodul Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, revăzut după textul grecesc şi pus pe note orientale şi lineare, de *I. Mihălcescu* şi *Gh. Popescu-Zimnicea*, prof., Bucureşti, 1935. Tip. „Ep. Vartolomeu", Râmnicul-Vâlcii. — Broşură de 48 p. Lei 18.

Arhiereii vicari în Biserica ortodoxă română. Vicarii Arhiepiscopiei Bucureştilor mitropoliei Ungro-Vlahiei şi Patriarhiei române, de Arhiereul *Dr. Veniamin Pocitan-Ploeşteanu*. Bucureşti, 1937. Tip. Semin. monahal Cernica Ilfov, 52 p. Lei 30.

Lucrarea P. S. Sale arhiereului vicar Dr. Veniamin Pocitan-Ploeşteanu este un bun şi preţios început în domeniul cercetărilor, privitoare la munca şi străduinţele arhiereilor vicari ai sfintei Biserici ortodoxe române.

Elogiul satului românesc, discurs de recepţie, rostit la 5 Iunie 1937 în şedinţa solemnă a Academiei Române de *L. Blaga*, cu răspunsul dlui prof. *I. Petrovici*. Ed. Acad. Rom. Bucureşti, 1937. Pag. 28. Lei 20.

Institutul de credit fonciar din Sibiu

Se aduce la cunoştinţa generală, că consiliul de administraţie în şedinţa din 15 Decemvrie 1937 a hotărât să plătească creditorilor cuprinşi în aranjamentul conf. art. 52 din legea conversiunii a şasea rată în mărime de 4% cu începere dela 10 Ianuar 1937.

Institutul de credit fonciar
[21] 1—1 **din Sibiu**

Nr. 410—1937 [72] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Varmaga**, în protopopiatul Deva, să publică concurs cu termin de 30 zile de la prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu trei încăperi, în stare bună şi toate dependinţele economice, apoi grădină cu pomi în mărime de 1 jug.
3. Opt [8] jugăre sesiune parohială fânaţ, 1 jug. arător, 1½ jug. livadă şi folosirea cimitirului.
4. Birul preoţesc [adăul] în bucate dela 160 fam. câte o măsură de 30 lit. porumb sfărmat sau preţul de piaţă.
5. Stola obişnuită în protopopiat.
6. Lemne de foc 15 metri [lungime 2 metri] în pădurea comunală.

Reflectanţii la acest post vor înainta petiţia de concurs şi actele necesare împreună cu autorizarea Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc de a putea concura, subsemnatului oficiu protopopesc şi cu avizul oficiului protopopesc să vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Deva la 7 Decemvrie 1937.

Oficiul protopopesc al tractului Deva.

Prot. Iosif Morariu
adm. protopresbiteral.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALA ... SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 9 Ianuar 1938 — Nr. 2

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Disciplina naționalismului

De câteva zile avem la cârma statului instaurat un guvern inspirat de idei sănătoase, naționaliste și creștine. Ideile acestea au fost formulate și propagate vreme de 50 de ani de venerabilul profesor universitar A. C. Cuza, așa încât pe drept cuvânt se poate spune că programul actualului guvern nu e o improvizație ad hoc, ci un sistem de principii izvorâte din adânci convingeri și fundamentate printr'o serioasă elaborare intelectuală. E poate primul program de guvernământ la noi care emană dintr'o îndelungată reflexiune doctrinară aplicată realităților românești. A. C. Cuza înainte de a fi ajuns ministru, stăpân pe putere executivă, a fost 50 de ani un cugetător care și-a făurit sistemul prin care voește să fericească țara.

Și tocmai consecvența unică cu care s'a menținut pe linia convingerilor sale, izolat și neînțeles, refuzându-și avantajiile personale ale compromisurilor, e o chezășie că actualul guvern nu va rata ocazia ce i s'a dat de-a aplica radical programul său. El merită de aceea toată încrederea opiniei publice românești, care îi poate fi de mare folos.

Că aceasta va fi ținuta actualului guvern ne-o dovedesc de altfel și primele lui măsuri, tot atâtea acte de curaj românesc, tot atâtea semne că avem un guvern decis să aplice fără șovăire punctele unui program pe care nu acum îl caută.

Aceste prime măsuri ale guvernului ilustrează și garantează la oamenii din fruntea lui ceeace se poate numì o disciplină a naționalismului. Disciplina peste tot, în senzul nobil și spiritual al cuvântului, este desăvârșita consecvență a unui om cu principiile superioare pe cari le susține. Ea se vădește când între faptele și axiomele cuiva are loc acea relație de strânsă logică care are loc între premisă și concluzii. Omul disciplinat este un om unitar, făcut dintr'o bucată. Dela acel om știi totdeauna și în orice împrejurări la ce să te aștepți: în el poți să ai cea mai desăvârșită încredere. In opoziție cu el, omul dezordonat, sare dela o convingere la alta, sau n'are nici o convingere, iar atitudinele lui se înscriu pe linia în zigzag a unor continue contraziceri. Niciodată nu știi ce atitudine are să adopte și nu poți avea în el nici o încredere. Bunul plac, arbitrarul, presiunea unor împrejurări neașteptate, îl poartă dela o concepție și dela o atitudine începută la alta.

Avem toate motivele să credem că guvernul dlui Octavian Goga se va dovedì până la capăt un guvern al disciplinii naționaliste și creștine, trăgând curajos toate concluziile practice din principiile sale clare și din convingerile sale nezdruncinate.

Măsurile aplicate sau anunțate în primele lui zile de guvernare ne confirmă această credință. Pintr'una din aceste măsuri a purificat viața intelectuală românească de miasmele otrăvitoare ale judaismului disolvant. Retragerea celor peste o sută mii de brevete din mâna cârciumarilor evrei rurali, va alunga din satele Moldovei și Maramurășului lepra sărăciei și a boalei. Descongestionarea orașelor și a intreprinderilor noastre comerciale și industriale de coloniile de paraziți întrați în țară după războiu va da sănătate și respirație întregei vieți românești.

Iar când guvernul va veni cu un decret-lege de desființare a sectelor cari ne divizează neamul și anarhizează statul, vom putea saluta un nou act de mare importanță națională.

Înțelegem că toate aceste măsuri au un caracter preliminar de alungare a microbilor și știm că sunt necesare apoi actele de întărire a organismului național debilitat de acești microbi și paraziți. Dar guvernul actual va găsì în concepția lui și tonicele necesare să facă să pulseze cu putere și cu sănătoasă regularitate viața în organismul românismului.

Dar la lucrul acesta greu, pe care îl vor sabota cu siguranță atâția adversari — fie din cei loviți, fie din cei ranchinoși — e necesar ca guvernul să fie ajutat de toată simțirea românească, dacă nu prin altceva, măcar prin aprobarea, prin solidarizarea cu actele lui. Să simtă toți străinii că țara stă zid lângă guvernul ei, în opera de restabilire a demnității românești.

Anul bisericesc 1937

Trecerea în istorie a anului 1937 ar trebuì însoțită cu un sentiment de regret, regretul ce-l simți când te desparți definitiv de un om pe care l-a caracterizat rodnicia tuturor acțiunilor întreprinse. Căci pe urma anului, care a trecut, au rămas frumoase etape cucerite, cari vor arăta viitorului felul în care Biserica română a satisfăcut tradiția național-religioasă și și-a împlinit menirea ei în timp. Ii însemnăm aici punctele mai luminoase, nu pentru a satisface o cerință de sintetizare obișnuită oricărui sfârșit de an, ci urmărind un dublu scop, și anume: cetitorii acestui organ bisericesc să aibă încă odată icoana clară a unor culmi atinse de Biserica noastră timp de un an, iar în al doilea rând, ca aceia cari o privesc cu indiferență, să găsească în această înșirare motive serioase de a-i îmbrățișa totdeauna punctele ei de vedere.

Regele și Biserica

Cuvântul cel dintâi trebue spus despre primul credincios al bisericii noastre: M. Sa Regele Carol II, care este preocupat neîncetat de bunul progres al sfintei noastre Biserici. Incepând cu ajunul anului nou, când și-a plecat smerit genunchii în fața altarului capelei din castelul Foișor și continuând cu celelalte sărbători bisericești și naționale, de peste an, la care a participat, M. Sa a dat mereu dovadă că se încadrează în obștea bisericii noastre dreptcredincioase. Atenția deosebită de care M. Sa a dat dovadă față de Biserica ortodoxă este un indiciu sigur, c'am întrat pe făgașul tradițional al marilor noștri voevozi și ctitori.

Sfântul Sinod

al Bisericii ortodoxe române a continuat a fi și anul acesta forul, ale cărui preocupări de orice natură ar fi, bisericească sau profană, își găsesc rezolvarea numai în senzul creștinismului adevărat. Este destul să amintim câteva exemple.

Condamnarea francmasoneriei

Atitudinea dușmănoasă a acestei societăți secrete față de neamul și Biserica noastră, căutând a le abate fiii dela datoriile lor, strecurându-le în suflet otrava dezagregării, a determinat Sf. Sinod, ca în ședința de primăvara trecută, să ia atitudine contra ei. Sf. Sinod aprobând în ru totul studiul temeinic al I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae* și concluziile acelui studiu a condamnat francmasoneria, și această condamnare a produs panică în rândurile aderenților. Preveniți de această atitutine, conducătorii Lojii naționale au dizolvat singuri Loja națională. Atitudinea Bisericii a avut o rezonanță extraordinară, încât guvernul sub influința opiniei publice a trebuit să vină cu o măsură prin care a închis localurile logelor francmasoane pe întreg cuprinsul țării. Pentru ca pe viitor opinia publică să fie ferită de uneltirile oricărei societăți oculte, Sf. Sinod decide a alunga din orice organizație bisericească pe cel dovedit a fi francmason și a le refuza înmormântarea. Tot față de aceștia, preoții vor avea datoria de a-i demasca și combate în orice loc și situație socială s'ar găsì.

Preotul și politica: Nihil sine Deo

Evenimentele petrecute în luna lui Februar la București, cu ocazia înmormântării eroilor Moța și Marin căzuți în luptele din Spania, a determinat ministerul cultelor să adreseze Sf. Sinod o scrisoare, cerând să stabilească locul ce-l pot ocupa preoții în viața politică. Răspunsul Sf. Sinod, în urma ședințelor din 8—10 și 29—31 Martie, este un monument de doctrină creștină și o impecabilă și definitivă punere la punct a unei chestiuni atât de dificile. Se spune în acest comunicat, formulat de I. P. S. Mitropolit Nicolae, că preotul a fost în trecut ocrotitorul și îndrumătorul neamului nostru spre mântuire și ar fi injust să fie lipsit de dreptul de a-și afirma politic personalitatea, în zilele noastre. Dar, trecând peste aceasta, «Biserica nu are numai funcția de-a *se ruga*, ci și de *a învăța* pe oameni cum să-și îndrumeze viața în toate domeniile ei pentru a înainta spre ținta cea singură fericită: viața de veci». Având un *program etic* și *o concepție* despre viață, are menirea de-a adâncì acest program și această concepție, în straturile poporului român, inclusiv partidele politice. Combătând cu toată tăria curentele opuse creștinismului, Biserica nu se va amesteca în luptele dintre partide atâta vreme cât ele nu vin în contrazicere cu etica creștină. Biserica desaprobă brutalitatea, lupta de clasă și individualismul hrăpăreț». «Personalitatea care slujește, nu individul care se îmbogățește este idealul creștin». Deci și în politică: numai în slujba neamului, totdeauna însă cu Dumnezeu.

Contra literaturii imorale

Atitudinea demnă a Sf. Sinod față de francmasonerie și în chestia politicii preoților, își găsește continuare în condamnarea literaturii imorale, toate făcute cu scopul de-a ferì sufletul românesc de devierile premergătoare destrămării. Produsul unor scriitori, departe de-a servì frumosul și moralul a îmbrățișat pornografia și a bruscat forma de stil până la desgust. Zugrăvind în culori vii cele mai inferioare instincte, ci caută să se furișeze în sufletul tineretului dărâmând orice brumă de ideal moral.

Conștie de datoria sa de educatoare, Biserica fixează într'un comunicat redactat de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, locul și scopul ce trebue să-l aibă literatura în educarea tineretului. La acțiunea dlor Nicolae Iorga și Stelian Popescu, gestul Bisericii ortodoxe vine ca un munte de prestigiu, iar rezultatul s'a văzut: o reacțiune publică dintre cele mai viguroase și o serie de măsuri luate de guvern contra literaturii imorale. Biserica nu s'a oprit însă numai la atâta. Sf. Sinod a hotărât înființarea unei cenzuri nu numai pentru cărțile religioase, dar și una care să fie stavilă invaziei imorale prin această literatură,

Episcopia Maramurăşului

este etapa cea mai frumoasă pe terenul administraţiei bisericeşti. Episcopia voivodatului descălecătorilor reîntră din glorioasa sa istorie într'o actualitate plină de misiuni religioase şi culturale. Anul 1937 i a răsbunat întregul calvar la care a fost supusă de străini. In România liberă s'au ridicat destule glasuri şi de nenumărateori pentru a fi redată vieţii această episcopie. Cea dintâi propunere în acest sens a fost prezentată în Congresul Mitropoliei noastre ardelene ţinut la Sibiu, din partea regretatului profesor *Gh. Bogdan Duică*, la îndemnul Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae. Sfântul Sinod s'a raliat la această iniţiativă, iar Congresul naţional b sericesc în 1932 şi 1935 s'a ocupat intens de ea. Guvernul român i-a dat fiinţă legală în 1 Iulie 1937, cu tot protestul fraţilor din cealaltă stranâ şi dupăce mitropolia Bucovinei îşi luase asupra sa toate cheltuelile necesare începutului. Episcopia va avea în dependenţa ei protopopiatele: Sighet, Baia-mare şi Satu-mare, cu reşedinţa în oraşul Sighet. In anul care urmează se va face trecerea ei în buget şi alegerea noului episcop. De altfel începuturile pe cari le-a făcut acolo I. P. S. Sa Mitropolitul Bucovinei, punând piatră fundamentală a trei catedrale, în stil neobrâncovenesc, în cele trei oraşe sediu de protopopiate, şi înfiinţarea de noi parohii şi filii, sunt un indiciu sigur că Maramureşul îşi va căpăta strălucirea de altădată.

Astfel, în drumul de întărire al neamului pe teren religios şi cultural Biserica va ocupa un nou post de comandă al spiritualităţii române, spre satisfacţia întregului neam românesc.

O danie Domnească

La faptele atât de rodnice în domeniul spiritual şi administrativ, anul ce a apus îşi încrestează şi una de ordin economic, care ne aminteşte cu drept cuvânt, daniile făcute Bisericii noastre de voevozii şi boerii ţării. «Monitorul Oficial» din 3 Iunie ne anunţă că trei sferturi din averea aşa zisei «Universităţi săseşti» trece în stăpânirea definitvă a Arhiepiscopiei noastre. Averea aceasta rămasă pe urma împroprietăririi, se adaugă la cele făcute anterior, cu scopul de-a ajuta opera bisericii noastre şi ca răsplată pentru tot ceeace a făcut în trecut. Gestul guvernului M. Sale, în frunte cu dl *Gh. Tătărăscu*, este epocal.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae şi întregul şir de slujitori ai altarelor sfintei noastre mitropolii, se roagă lui Dumnezeu, pentru Regele ctitor şi guvernul său, căci prin gestul din 3 Iunie, au făcut să dispară sărăcia din cel mai harnic, dar în acelaş timp şi din cel mai sărac ogor al Domnului.

Pensionarea preoţimii ardelene

Am fi nedrepţi dacă am recunoaşte numai atâta. Bunăvoinţa M. Sale Regelui şi a guvernului său a restabilit în drepturile sale preoţimea ardeleană şi a redat mănăstirilor din averile cari au fost luate pe nedrept.

Este cunoscută starea preoţimii ardelene, care singură din toţi slujitorii statului nu era trecută la Casa de pensii, cu tot aportul naţional-cultural şi religios din trecut şi de azi. Aceasta a durat până în primăvara anului trecut, când în şedinţa senatului din 13 Martie, I. P. S. Mitropolit Nicolae adresând o comunicare ministerului cultelor şi de finanţe, a avut fericita ocazie de-a auzi din gura dlui *Mircea Cancicov*, ministru finanţelor, ultimul răspuns în această chestiune, răspuns în care se recunoaşte nedreptatea făcută preoţimii ardelene şi promisiuni de grabnică soluţionare. Trei zile mai târziu, o lege venea să confirme rodnicia unei munci de ani de zile, pe care I. P. Sf. Mitropolit o depusese în favorul clerului, şi reparaţiunea unei nedreptăţi, sub care trăia această preoţime.

Inzestrarea mânăstirilor

Nedreptatea ce s'a făcut instituţiilor noastre de cultură şi viaţă bisericească şi mânăstirilor, prin secularizarea averilor, iar în Ardeal prin deposedările samavolnice, de către foştii stăpânitori, este reparată în parte prin reînzestrarea lor cu 29 000 ha. pădure şi pământ arabil. Măsura guvernului satisface în parte nevoile mânăstirilor noastre cari cu toată sărăcia de până acum întreţineau diferite şcoli, ateliere, tipografii, aziluri, orfelinate, instituţii de asistenţă socială şi sanitară etc. S'a dat astfel o mică posibilitate mânăstirilor de a atinge treapta unei vieţi mânăstireşti pe care ne-am obişnuit a o găsi numai în cărţile de şcoală.

Posturi de noi preoţi

Din acelaş spirit de dreaptă înţelegere a nevoilor Bisericii noastre, a izvorât măsura guvernului, prin care se treceau în buget parohiile extrabugetare şi multe alte noi. Intre acestea din urmă 16 s'au înfiinţat în Secuime, unde biserica a fost chemată să readucă la sufletul neamului pe fiii rătăciţi. In total s'au înfiinţat 1006 parohii şi 553 posturi de cântăreţi. Absolvenţii şcoalei noastre de cântăreţi au fost luaţi şi ei în buget.

Fundaţia Gojdu

a intrat pe făgaşul său normal în urma acordului intervenit între guvernul maghiar şi reprezentanţa fundaţiei. Noul acord prevede că o parte din venituri, proporţional cu numărul credincioşilor, va fi dată românilor ortodocşi din Ungaria.

Momentele de bucurie

cari ni le-a adus acest an, au fost întrerupte de durerea pricinuită prin pierderea unui vrednic episcop: *P. S. Ioan* al armatei, care ne-a părăsit în 18 April, după o viaţă de 72 ani, dintre cari 44 închinaţi bisericii, ear din aceştia, 12 ca episcop al armatei. Scaunul vlădicesc al Bălgradului a fost încredinţat *P. S. Dr. Partenie Ciopron.*

Tradiţie şi progres

Participarea mirenilor la viaţa bisericească prin adunările eparhiale, dar mai ales manifestarea lor prin *FOR* care anul acesta a primit în rândurile sale studenţimea universitară, este dovada unui neclintit devotament faţă de singura Biserica mântuitoare a neamului nostru. Conştiinţa ortodoxă a fost mereu ţinută trează şi alimentată de «*Oastea Domnului*» adunată de Rusalii, într'un impunător congres. Este de menţionat faptul că această societate misionară activează, din acest an, conform statutelor date de Sf. Sinod. «Pravila Oastei» şi «Cartea de cântări» sunt darurile noi pe cari I. P. Sf. Mitropolit Nicolae le face societăţii în acest an.

Pe ogorul bisericesc a activat intens *Asociaţia clerului «A. Şaguna»*, care şi-a ţinut congresul la T.-Mureş; *Societatea ortodoxă* a femeilor române, întrunită, sub preşedinţia principesei Alexandrina Cantacuzino, de Rusalii, la Sibiu; *Soc. «Sf. Gheorghe»* a elevilor şi *Reuniunea femeilor.*

Presa şi cartea creştină

Nu putem uita serviciul nepreţuit al scrisului bisericesc, care numără în Biserica română peste una sută organe, ce zi de zi străbat drumul satelor noastre, ducând lumină şi mângâiere. Este destul să amintim că numai din Sibiu pleacă săptămânal: «Telegraful Român», «Lumina Satelor» şi «Oastea Domnului», iar odată pe lună «Revista Teologică». Teascurile tipografiei arhidiecezane continuă a mări numărul cărţilor bisericeşti. Astfel anul trecut ne-a dăruit în «*Seria teologică*»: A. Huonder: La picioarele Mântuitorului, vol. II; Ilarion V. Felea: Critica ereziei baptiste; iar «*Seria didactică*»: Dr. Mircea Suciu-Sibianu: Gânduri creştineşti; D. Călugăr: Hristos în şcoală, vol. I, ed. II-a. Mai harnice au fost «*Popasurile duhovniceşti*». Aici avem pe Pr. A. Nanu cu: Suflete de mucenici; Pr Gh. Secaş: In şcoala dragostei lui Isus; Prof. Nichifor Crainic: Ortodoxia, concepţia noastră de viaţă; Prot. Vasile Stoicanea: Ramuri din Evanghelie; Pr. I. Alexandrescu: Avraam în lumina Evangheliei; Pr. G. Secaş: In şcoala suferinţii creştine, şi instructiva carte de cântări: «Toată suflarea să laude pe Domnul». Toate acestea executate în excepţionale condiţiuni tehnice.

Ctitorii şi sfinţiri de biserici

Un număr impresionant de ctitorii de biserici, vin să confirme râvna unanimă a credincioşilor bisericii noastre în duhul tradiţional. Amintim câteva: biserica ridicată de dl Stelian Popescu în satul natal; de dnii Vasile Sasu şi Victor Antonescu pe moşiile lor; apoi dl I. Mihalache la Dobreşti; dl N. Lupu la Arsura; dl G. Tătărescu la T.-Ju, etc. etc. In Arhiepiscopia noastră s'au sfinţit următoarele biserici: la Sighişoara, Şelimbăr etc., iar în Secuime la: Vârghiş, Racoşul de sus, Biborţeni, Herculean. La băile Basna s'a sfinţit piatra fundamentală a bisericii ce se va ridica în centrul parcului. Am putea continua cu alte eparhii, căci ogorul este mare şi secerători mulţi, dar ne oprim căci ne sileşte spaţiul acesta ingrat.

De peste ocean

Ştiri bune ne vin şi dela fraţii din America, cari sub conducerea destoinică a P. S. Policarp Morusca, au apucat pe drumul bun al organizării bisericeşti. In zilele de 4—5 Iulie ei s'au strâns într'un impozant congres la Philadelphia, unde au decis înfiinţarea unui «schit vatră-românească» de cultură şi viaţă religioasă. Aici va fi reşedinţa episcopului, tipografia, şcoala de cântăreţi, depozit de cărţi, etc. Cu alte cuvinte fraţii de peste ocean încep a se pune la adăpostul Bisericii ca şi altă dată strămoşii lor aici în ţară.

Pe frontul general ortodox

trebue să relevăm viaţa în plin martiriu a Bisericii ruseşti, care şi-a făcut un titlu de onoare din traiul în suferinţă şi privaţiune, la care este supusă de regimul diavolesc al bolşevismului. Ieşită din comun este şi Biserica sârbească, care deşi pierde în acest an pe marele patriarh Varnava, a dus o luptă neobişnuită în contra comunismului şi a zguduit din temelie fiinţa statului atunci când conducătorii au voit să închee un concordat cu papa. Să mai amintim că pe această chestie s'au dărâmat guverne şi au căzut zeci de morţi? E de prisos. Sârbii au ştiut totdeauna să-şi apere cu demnitate patrimoniul naţional şi religios, şi consecinţa este înlăturarea concordatului dela ordinea zilei. Pentru o apropiere cât mai strânsă între Biserica ortodoxă am fost vizitaţi de I. P. S. Mitropolit *Dionisie* al Varşoviei, care a venit împreună cu P. S. *Sava*, vicar arhiepiscopesc şi arhimandritul Teofan.

Cu celelalte Biserici

Biserica noastră a convenit într'un congres la Oxford şi prin vizita episcopului anglican *Buxton* dela Gibraltar care a vizitat şi Sibiul nostru, fiind oaspele I. P. S. Nicolae. Episcopul Buxton a rămas plăcut impresionat de felul cum suntem organizaţi, dar mai ales de şcoalele noastre: Academia teologică şi Şcoala normală «A. Şaguna».

Zori noi

Zorile anului ce-a sosit sunt dintre cele mai promiţătoare. Un eveniment politic ne stă dovadă. In alegerile din Decemvrie poporul nostru s'a exprimat categoric pentru o politică bazată pe realităţi naţionale şi religioase respingând utopia democrată, cu toate nuanţele ei. In urma acesteia, în fruntea ţării avem un guvern naţionalist şi creştin, sub conducerea unui vrednic fiu al bisericii noastre: *O. Goga*. Origina sa — căci este fiu de preot — şi trecutul său excepţional, sunt un indiciu sigur, de progresele ce le va realiza Biserica noastră în viitor. Să saltăm de bucurie că în fruntea ministerului trebilor bisericeşti se află chiar un preot: protopopul *Dr. Ioan Lupaş*, profesor universitar şi cel mai bun cunoscător al trecutului şi nevoilor noastre bisericeşti.

Nu pot încheia fără o urare către cetitori. Trebue să fie deosebită, căci deosebit în roade a fost anul ce a trecut. Gândindu-mă la sacrificiul preoţimii noastre în slujba Domnului şi la contribuţia mirenilor pentru rodirea acestei activităţi, mă reculeg şi zic: Inainte cu 1938 şi vă promit că la anul ne vom întâlni cu mai bogate fapte.

Pr. **IOAN BEJU**

Sărbătorea Naşterii Domnului. Sărbătoarea Naşterii Domnului a fost şi anul acesta un frumos prilej de viaţă şi înviorare creştină. Numărul neobişnuit de credincioşi cari au participat, este mărturie nesdruncinată de ataşament faţă de Biserică şi învăţătura sa divină.

In prima zi Sf. Liturghie a fost săvârşită de I. P. S. Mitropolit Nicolae înconjurat de un sobor de preoţi. Sf. Liturghie a arătat prin solemnitatea ei momentul înălţător pe care-l serbează biserica noastră. La sfârşit, I. P. S. Mitropolit a rostit o luminoasă predică în sensul pastoralei date de Crăciun. A doua zi a liturghisit P. S. Vasile şi a predicat pr. Gh. Secaş. In toate cele trei zile, afluenţa publicului a fost neobişnuit de mare.

Anul nou s'a serbat după tradiţie, în biserica catedrală unde P. S. Vasile înconjurat de un sobor a slujit liturghia Sf. Vasile şi a predicat pr. Zosim Oancea. După serviciul divin, autorităţile civile şi mult public, au trecut la reşedinţa mitropolitană pentru a face urări I. P. S. Mitropolit Nicolae. Urările şi răspunsul I. P. S. Mitropolit, le dăm în altă parte a ziarului.

De Bobotează s'a oficiat liturghia în catedrala mitropolitană, iar după liturghie în ordinea cea mai deplină, cu P. S. Vasile şi clerul mitropolitan în frunte, s'a făcut procesiunea tradiţională în piaţa mare. Aici în faţa celor trei cruci de ghiaţă s'a făcut sfinţirea apei şi botezarea autorităţilor, militarilor şi publicului participant. La sfârşit în aceeaş ordine de procesiune s'a întors la catedrală.

O revistă din capitală, pretins teologică. redactată de oameni ale căror maniere balcanice sunt arhicunoscute, insinuiază în mod mincinos că arhiereii ardeleni ar susţinea pentru episcopia Maramureşului o anumită candidatură, pe care acea revistă o combate. Insinuarea e o invenţie de cea mai patentă rea credinţă. Dacă s'ar fi informat cu scropulozitate la locul în drept, numita revistă ar fi aflat că atitudinea ierarhilor ardeleni în această chestiune e cu totul contrară alegaţiunilor sale.

Indreptăţită nedumerire. Un cucernic preot ne întreabă cum a fost posibil ca un mitropolit al Bisericii noastre, I. P. S. Visarion al Bucovinei, să spună la constituirea Adunării eparhiale a episcopiei Maramureşului că atunci când va fi nevoie, va trece întreg neamul nostru la catolicism?

Se poate ca un mitropolit ortodox să trateze atât de oportunist dogmele dumnezeeşti ale Bisericii sale?

Nedumerirea e justă, dar deslegarea ei e în primul rând de competinţa Sf. Sinod.

Anul nou în Sibiu

Cu prilejul Anului nou, după sfânta liturghie a avut loc la reședința I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, o recepție deosebit de însuflețită. La această cinstire a Ierarhului nostru, au luat parte fruntașii Sibiului într'un număr mai mare ca oricând.

Purtători de cuvânt au fost: din partea clerului P. C. Sa Părintele consilier Tr Scorobeț, din partea guvernului prefectul județului dl Dr. Mihu și din partea municipiului dl Dr. Herța. Tuturor le-a răspuns I. P. Sf Mitropolit *Nicolae* printr'o cuvântare spunând în rezumat următoarele:

Prea Cucernice Părinte,
Domnule Prefect,
Domnule Primar,
Prea Stimați și Iubiți Domni,

Ne găsim în pragul unui nou an și nu putem deslușì posibilitățile ce le ascunde în tainele sale. Și e bine că viitorul stă în fața noastră învăluit de taină, căci dacă nu ni s'ar „opri privirea de perdelele sale, n'am înainta cu inimi atât de optimiste spre el.

Dar orice ne-ar rezerva anul care începe, noi nu ne temem căci avem încurajarea Domnului nostru Isus Hristos: „Nu vă temeți!" *Noi avem curaj căci avem credință în Dumnezeu care e mai tare decât împrejurările vieții și din tăria Lui ne dă și nouă.*

Anul de care ne-am despărțit, ne-a lăsat amintiri bune și mai puțin bune. Mulțumim bunului Dumnezeu pentru toate. Biserica în special a făcut în cursul lui frumoase progrese spirituale și a înregistrat lecuirea unor neajunsuri ale ei pe teren material. Dar faptul cel mai îmbucurător pe care l-a dat la iveală treptat anul trecut a fost trezirea credinții în sufletul neamului cu o nouă vigoare. Ne bucură acest fapt și ne umple de nădejdi pentrucă știm că credința este cea mai mare putere de pe lume. Când un popor se leagă prin credință de Dumnezeu, viitorul lui poate fi așteptat cu deplină încredere. In zile bune sau rele, el va ști să treacă peste orice obstacole pentru realizarea destinului ce i l-a trasat Dumnezeu.

Eu constat cu bucurie că în conștiința tuturor se cristalizează ideile *cari condiționează existența și propășirea fericită a neamului nostru. S'a lămurit pentru toți că* ortodoxia *este nu numai puterea prin care s'a format sufletul neamului nostru și s'a menținut unitatea lui, ci și factorul de frunte pentru întărirea lui viitoare. S'a făcut deasemenea evident pentru toată lumea românească marea forță de animare și de înobilare ce se cuprinde în* ideea națională, *care scoate pe om din egoism și-l mână la jertfă și la slujbă devotată în favorul fraților săi. Astăzi e convingerea generală între intelectualii noștri că numai prin ideea națională transfigurată de credința religioasă putem consolida statul nostru spre mărirea neamului.*

In aceste aspirații se întâlnesc în muncă și jertfă slujitorii bisericii cu credincioșii noștri mireni. Eu mă simt deosebit de fericit oridecâteori văd că Biserica își împlinește rolul ei de ocrotitoare a sufletului neamului, oridecâteori văd că slujitorii ei se identifică cu principiile și aspirațiile neamului. Biserica arată astfel că e totdeauna actuală, totdeauna înțelegătoare a nevoilor prezente ale neamului, așa cum Hristos care o conduce și o întărește e todeauna actual.

Tocmai fiindcă-i actuală, tocmai fiindcă îmbrățișează totdeauna problemele și idealurile neamului, n'am nici o temere că Biserica ar putea fi înlăturată din centrul vieții lui. Când ea este atât de indentificată cu rosturile superioare ale neamului și atât de necesară pentru aceste rosturi, numai un necunoscător al sufletului național ar putea crede că rolul Bisericii a încetat. Ea trebue să fie inspiratoarea, învățătoarea de fiecare ceas a neamului. Noi nu reclamăm — ca unele Biserici din Apus — supremația în stat, dar înțelegem să rămânem concrescuți cu viața de fiecare clipă a neamului, în toate sforțările ce le face pe linia destinului său.

Mulțumesc Domnule Prefect și Domnule Primar pentru urările ce mi le faceți în numele guvernului. Il felicit și eu din toată inima pentru creștinește principii cu cari a venit la cârma statului. Cunosc aceste principii, cunosc și oamenii și puterea lor de muncă. Le doresc un singur lucru: tăria deplină de-a rămânea totdeauna credincioși principiilor acestora, căci nu există altceva mai sigur ducător la biruință decât complecta identificare cu principiile susținute.

Vă felicit Domnule Prefect și Domnule Primar, pentru postul ce l luați în primire. Sunt convins că veți pune toată puterea de muncă în slujba realizărilor noui pe cari le începeți. Dumnezeu să vă ajute să îndepliniți opera de reînoire morală și refacere națională care la noi în Ardeal înseamnă repararea marilor nedreptăți ale trecutului de impilare străină. Biserica, prin slujitori ei, Vă stă întru taote în ajutor, căci și voința ei e de-a vedea neamul așezat de fapt în toate drepturile lui. Cerem fără a nedreptăți pe nimeni, să fim stăpânii destinului nostru.

Cuvine-se în momentele acestea să ne îndreptăm, mai ales noi Ardelenii, cugetele spre Tron și să-I trimitem bunului nostru Rege simțămintele noastre de sinceră supunere și curat devotament. Tradiția regalității are la noi un sens profund: eliberați de abia 20 ani, avem un Rege care simbolizează această libertate și demnitate a noastră și care-și pune toată dragostea sa de Neam și Țară în slujba binelui tuturora. Iată dece, convinși că poporul nostru merge pe această linie de loialitate pentru Rege și că nimeni nu va fi în stare a-l abate câtuși de puțin dela ea prin vorbe cari nu sunt la locul lor și nu izvorăsc din înțelepciune politică, să strigăm cu un gând și cu o inimă: Trăiască M. S. Regele nostru Carol al II-lea! Trăiască Măria Sa Marele Voevod Mihai! Trăiască Dinastia română!

Dumnezeu să Vă întărească tuturor sănătatea și să vă ajute în slujbele ce le împliniți în sânul neamului și al Statului! Dumnezeu să vă binecuvinteze!

Nr. 7/1938.

Notificare oficială

Comunicăm, că în 25 Februarie crt. se va ținea la sediul Consiliului nostru Arhiepiscopesc examen ca capacitate preoțească în sesiune ordinară.

La acest examen se pot prezenta:

1. Absolvenții Academiei Teologice „Andreiane" din Sibiu, dacă până la 20 Februarie crt. ne vor înainta diploma de absolvire a Academiei.

2. Licențiații facultăților de teologie, de origine din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu, cari până la 20 Februarie crt. ne vor înainta: *a)* actul de naștere, *b)* actul de botez, *c)* diploma de licență și *d)* dovada, că în cursul studiilor teologice au petrecut într'un internat teologic, supunându-se disciplinei interne și îndeplinind practicele duhovnicești și rituale din acel internat.

Sibiu, din ședința secției bisericești, a Consiliului arhiepiscopesc, dela 4 Ianuar 1938. **Consiliul Arhiepiscopesc**

La președinția Consiliului de Miniștri se pregătește reglementarea profesiunei de ziarist. La acest proect lucrează dl Al. Hodoș, subsecretar de stat, după normele stabilite de dl prim-ministru Octavian Goga. Presa românească nu va mai fi scrisă decât de români de origine etnică românească. Minoritarii vor avea dreptul să scoată ziare numai pentru cetitorii lor minoritari, fără a se amesteca în chestiunile ce interesează națiunea dominantă. Ziarele care nu vor respecta aceste criterii, vor fi suprimate.

Probleme-Recensii-Comentarii

Număr festiv. — Vigurosul organ din Valea Jiu'ui, **„Avântul"**, cu ocazia împlinirii a 10 ani de regulată apariție, a ieșit într'un număr festiv de 54 pagini, cu valoroase și interesante colaborări; cu diferite dări de seamă și cu numeroase clișee.

La loc de frunte în numărul festiv al ziarului dela Petroșani căruia îi urăm lungă și rodnică viață, este publicat următorul cuvânt, semnat de I. P. Sf. Mitropolit **Nicolae** al Ardealului:

La aniversarea primilor 10 ani de existență a ziarului **„Avântul"**, *îi trimit felicitările mele cele mai călduroase și urări sincere să încresteze încă multe decade pe răbojul vieții sale.*

Azi când răul, imoralitatea și necredința se propagă mai deschis sau mai mascat din atâtea focare condamnabile, orice organe de răspândire și de susținere, a ideilor și virtuților nobile, care singure asigură viața societății și a neamului, îndeplinește un oficiu pentru care merită toată mulțumirea sufletelor bine intenționate.

„Avântul" *stă în slujba binelui moral, al neamului și al credinții. El ajută de fapt avântului românesc către ideal și progres.*

Rog pe bunul Dumnezeu să ajute silințele celor ce se ostenesc cu redactarea lui, ducând cetitorilor săptămână de săptămână solii și îndemnuri edificatoare. Impărtășesc cetitorilor arhieresțile mele binecuvântări.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

*

Conferință pastorală. — Duminecă, în 28 Noemvrie 1937, s'a ținut în *Geoagiu* conferința pastorală de toamnă a despărțământului Geoagiu.

Au fost convocați la această conferență și cantorii și paracliserii din protopopiat.

Serviciul divin s'a săvârșit în sobor de preoți în frunte că părintele protopop Teodor Glodeanu.

La pricească predica pentru popor este rostită de către Pr. *Ioan-Luca*-Cerubăcăinți. Din prilejul evangheliei tânărului avut, vorbește despre jertfa creștină, dând frumoase exemple din istoria bisericii creștine.

Conferința se deschide la ora 12 în școala primară de stat prin cuvântul cu miez al P. C. părinte protopop

O reușită lecție practică de catehizare predă cu elevii clasei IV, Pr. *Pascu Trif*, vorbindu-le despre „parabola smochinului fără rod".

Punct însemnat în programa acestei conferințe îl formează lucrarea părintelui *Vasile Florea* din Rapoltul-mare: „Cântărețul și paracliserul, slujitori ai bisericii și ajutori și colaboratori ai preotului". Arătând rolul acestora din trecut, îl prezintă și pe cel din prezent: „ei să fie ochii mereu deschiși ai preotului printre credincioșii lui" — să-și facă cu toată conștiinciozitatea datoria. In propaganda antisectară ei pot fi de folos. Prin viața lor morală să îndemne și pe alții la curățenie.

In discuțiile ce se deschid în jurul acestei lucrări, iau cuvântul mai mulți preoți pentru a face unele completări.

Doleanțele cantorilor, de a fi încadrați în bugetul statului, aânt arătate de către cantorul Tudor Partenie-Raportul-mare.

Programul continuă în aceeași sală a școalei primare.

Având în vedere ordinul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, fiecare preot și-a pregătit raportul *în scris* despre felul cum a satisfăcut acel ordin.

Părintele *Ioan Sabău* dă o scurtă dare de seamă asupra publicațiilor religios-morale, apărute în anii 1936—37.

Se fac propuneri referitor la modificarea statutului Reuniunii de femei.

Părintele protopop apelează la preoțime ca să contribue fiecare cu 500 lei pentru căminul Bazna.

După câteva comunicări oficiale, în cuvântul său de încheere părintele protopop declară închisă conferența pastorală a despărțământului Geoagiu. — *Coresp.*

*

C. Stoicănescu: *Revoluția lui Horia*, editura regionalei bănățene Astra, Timișoara, 1937. — Autorul expune o fărâmă din istoria pătimirii noastre, din vremurile când „nu mai puteau înmuguri bucuriile și dragostea de viață". Cartea este o istorie a lui Horia, a ortacilor lui și a răzmeriței dela anul 1784.

Robiți în suferițe, valahii au rupt grinzile răbdării și din clocotul frământărilor s'a desprins figura luminoasă a lui Horia, care a purces la Viena „unde a purtat pentru prima dată în lumea mare opinca și durerea românească".

Autorul nu face înșirare simplă de cronică, ci toarnă din simțire românească un monument din slove pentru toată frământarea lui Horia și a iobagilor din neamul său.

Cartea se distinge printr'o muncă sistematică, aduce noutăți și excelează în modul minunat cum reclădește vremurile apuse o sutăcincizeci de ani.

Stil plăcut, colorat, mișcător face ca pe portativul șirurilor cu litere să picure lacrimi, — notele durerii umane. — Pr. *Gh. Șerbu*, Satulung-Brașov.

*

I. Gh. Savin: *Ființa și originea Religiei*. Partea I-a. București. Tip. „Astoria" 1937. Pag. 279. Lei 150.

Lucrarea voluminoasă, a dlui prof. dela facultatea de teologie din Chișinău, I. Gh. Savin, face parte din excelentul său curs de *Apologetică*, din care a apărut primul volum. Partea introductivă, ear al doilea volum e sub tipar.

In volumul despre Ființa și originea Religiei, autorul ne prezintă câteva capitole, care socotim că vor stârni viul interes al cetitorilor asupra problemelor în legătură cu Totemismul, Tabuismul, Magismul, — ear teologii noștri vor găsi, în luminoasele expuneri ale dlui profesor Savin, cele mai prețioase orientări sistematice în domeniul pomenitelor probleme.

*

G. Popa-Liseanu: *Isvoarele istoriei românilor*, vol. XI, *Cronica pictată dela Viena*, text, traducere și comentarii. Buc. Tip. „Bucovina" 1937. Pag. 251+L. Lei 300.

Volumul al XI-lea din merituoasa colecție a dlui Gh. Popa Liseanu, se distinge ca formă și cuprins, prin aceleași excelente calități, remarcate în notițele noastre asupra celorlalte volume publicate până acum în această conștiincioasă și uriașă operă a neobositului profesor Gh. Popa-Liseanu.

Manuscrisul, cronică din anul 1358, *Chronicon pictum vindobonense*, se păstrează în biblioteca fosta imperială din Viena. S'au publicat câteva ediții critice și, după una din acestea, este făcută și traducerea românească. In ediția de față se descrie și se caracterizează amănunțit cronica pictată dela Viena. Cei chemați o vor aprecia după vrednicie.

*

Vasile Christescu: *Istoria militară a Daciei romane*. București. Fundația Regele Carol I. 1937. Pag. 269. Lei 140.

O izbutită încercare de a zugrăvi, pe cât permit documentele cunoscute până acum, un tablou al vieții militare din Dacia romană în timpul de 150 de ani dela ocuparea ei prin împăratul Traian.

Nu numai specialiștii în materie istorică, ci și marele public cetitor, vor găsi plăcere în prețioasele informațiuni privitoare la cunoașterea trecutului nostru.

Cartea se recomandă bibliotecilor școalelor secundare și particularilor cu dare de mână.

Textul cărții se lămurește și mai bine prin ilustrațiile sale, unele reprezentând scene învește nicite pe columna lui Traian și a legionarilor săi.

*

Pr. Al. Popescu-Strejnicu: *„Iar Piatra e Hristos»*. 1937. Tip. „Unirea" Ploeşti. Pag. 231. Lei 70.

Cartea, scrisă de păr. Popescu-Strejnicu şi tipărită la Ploeşti, conţine peste 50 de scurte articole de meditaţii, povăţuiri şi pilduiri cu creştineşti îndemnuri religioase morale.

Foarte de dorit este ca tineretul, mai slăbind din patima exageratului sport ruinător de sănătate, să cultive mai serios preocupările spirituale şi să citească lucrări sănătoase de felul celei amintite mai sus, în locul produselor bolnave ale unei literaturi decadente.

*

Arhiereul Irineu Mihălcescu şi **Emilian Vasilescu:** *Apărarea credinţei*, lecturi apologetice. Ed. „Cugetarea" Bucureşti, 1937. Pag. 203. Lei 55.

Lucrarea Prea Sfinţitului arhiereu-vicar al sfintei Patriarhii Irineu Mihălcescu în colaborare cu dl Emilian Vasilescu, asistent la facultatea de teologie din Bucureşti, e menită să slujească drept lectură ajutătoare la oarele de religie în clasele VII şi VIII de liceu. Antologia aceasta apologetică, înzestrată cu bucăţi nimerit alese, este de altfel întocmită şi ca să fie pusă la îndemâna publicului cetitor românesc, care va afla într'însa o carte cu adevărat ziditoare de suflet. Cartea se recomandă în special tineretului ţării româneşti, părinţilor şi ori cărui educator iubitor de neam şi biserică.

MINISTERUL CULTELOR ŞI ARTELOR

Nr. 37024/1937.

I. P. S. Părinte,

Luând conducerea Ministerului Cultelor şi Artelor, primul meu gând se îndreaptă în chip firesc către căpeteniile bisericilor creştine ale Ţării noastre. Majestatea Sa Regele ne-a încredinţat frânele guvernării pentru a realiza o operă de consolidare morală şi de înălţare sufletească a Ţării şi a Naţiunii. Deviza noastră: „Hristos, Rege, Naţiune" ne-a fost indicată ca temei de guvernare prin însuşi cuvântul rostit de M. Sa cu prilejul depunerii jurământului şi Noi, încălziţi de acest înălţător îndemn regal, ne adresăm cu sufletul vibrând de această îmbărbătare către toţi cei cu importante rosturi de îndrumare şi de răspundere în viaţa spirituală a milioanelor de suflete creştine din cuprinsul României.

Vom activa cu toată energia in spiritul programului naţional-creştin.

Vrem, ca la baza Statului român să fie aşezat principiul spiritual al Creştinismului.

Vrem ca Biserica Naţională să fie considerată ca suprema reprezentantă a forţei generatoare de viaţă morală.

Vrem să impunem spiritului public ordinea morală întemeiată pe doctrina Evangheliei lui Hristos.

Vrem să reintegrăm Biserica noastră în permanenta ei misiune creatoare şi purificatoare.

Vrem o preoţime luptătoare incadrată ca **factor esenţial** *în organizaţiunea de Stat, conform tradiţiei româneşti şi cerinţelor etice ale unei temeinice aşezări naţionale.*

Creştinismul face parte organică din sufletul poporului românesc, care va primi deci cu inima deschisă şi cu dreaptă înţelegere năzuinţele pentru realizarea programului nostru, chemate a contribui să întărească credinţa în inimi şi să consolideze Biserica noastră naţională, care este temelia vieţii spirituale a României.

Vom avea în acelaş timp neîntreruptă solicitudine pentru toate celelalte biserici creştine pentru ca împreună să ne apropiem de idealul regenerării morale a tuturor fiilor, credincioşi în Hristos, ai scumpei noastre Ţări. Le cerem însă tuturor, ca o condiţie sine qua non a oricărei colaborări, identificarea deplină cu idealurile sfinte şi permanente ale României. Această identificare nu trebuie să fie o simplă supunere pasivă, ci o convingere vie care să se manifesteze prin fapte pentrucă, după cuvântul Scripturii, credinţa fără fapte moartă este.

În speranţa că pentru opera la a cărei realizare am fost chemaţi prin încrederea Majestăţii Sale Regelui Carol II vom avea întregul sprijin devotat al I. P. S. Voastre, rog pe bunul Dumnezeu să vă hărăzească an nou fericit plin de îmbelşugate roade duhovniceşti Binevoiţi a împărtăşi aceste urări de Anul Nou tuturor slujitorilor şi credincioşilor sf. biserici de sub oblăduirea I P. Sf. Voastre.

Izbândă!

Ministrul Cultelor şi Artelor
Prof. I. LUPAŞ

31 Decemvrie 1937.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării
Oastea Domnului

Naşterea Domnului la românii din America

Un român ardelean, care a stat mai mult timp în America şi a urmărit cu luare aminte viaţa fraţilor noştri de dincolo de Atlantic, descrie într'un ziar din capitală felul cum, la aceşti fraţi îndepărtaţi, se manifestă azi datinele româneşti legate de sărbătorile Crăciunului. Spicuim următoarele ştiri:

Departe, pe meleagurile Americei, trăiesc şi astăzi vreo 60—70 mii de români, emigraţi încă sub regimurile de dinainte de răsboi, cei mai mulţi din Ardeal şi Banat, mai puţintei din Bucovina şi foarte puţini din Basarabia. Românii aceştia, alungaţi dela vetre, de sărăcie şi prigoană, au dus cu ei şi obiceiurile şi frumoasele tradiţii moştenite din străbuni.

De 15 ani emigrarea a încetat cu totul; iar generaţia tânără care se ridică pe urma celor plecaţi dela coarnele plugului, nu prea ţine la obiceiurile părinteşti, totuşi datinele româneşti legate de sărbătorile Crăciunului se menţin încă şi probabil că ele vor continua a trăi din generaţie în generaţie — în oraşele mai mici unde românii trăesc laolaltă în contact mai viu, formând cartierele lor.

Plecaţi în America din toate satele şi toate regiunile, obiceiurile şi colindele de Crăciun ale românilor americani prezintă o neînchipuită bogăţie de variaţie. Bucovinenii şi basarabenii se asemănau; dar, între aceştia şi bănăţeni era o mare deosebire. Intre cei din ţinutul Făgăraşului, bihoreni şi sătmăreni deosebirea era tot de izbitoare. Cei de pe Târnave şi ţinutul Sibiului erau iarăşi mai apropiaţi.

Fiecare român era la început cu obiceiurile şi colindele din satul lui.

A trebuit să treacă câtva timp, până să se facă o limpezire şi să se aleagă ceeace putea fi acceptat de toţi. Această limpezire începe deodată cu organizarea de coruri în parohiile şi bisericile româneşti din America.

Prin organizarea corurilor s'au popularizat câteva texte şi melodii de colinde care azi răsună în seara de ajun şi în ziua de Crăciun peste tot unde trăiesc emigranţii noştri şi urmaşii lor.

Cetele de colindeţi din America urmăresc un dublu scop. Unul tradiţional, acela de a vesti Naşterea Mântuitorului şi a face urări de sănătate şi prosperitate gazdelor, altul de binefacere colectând ajutoare pe seama unui fond bisericesc sau a unei societăţi de ajutor şi cultură. Colindătorii noştri americani n'au nici un fel de beneficii de pe urma colindatului. Ei colindă pentrucă le este dragă datina şi se simt fericiţi că în acelaş timp pot servi şi interesele unei instituţii.

In biserici, — unde nu sânt biserici, în săli de ale societăţilor — se aranjează serbarea pomului de Crăciun al copiilor. Sânt reuniunile de femei care aranjează aceste serbări şi le aranjează admirabil.

Cu prilejul colindatului se petrec în casele românilor noştri scene foarte impresionante. Ceata de colindeţi redeşteaptă în sufletele emigranţilor noştri amintiri duioase din vremea copilăriei şi tinereţii lor, când se aflau în satele depe văile şi din munţii Ardealului, Banatului şi Bucovinei, şi învinşi de dorul de casă apar pe obrajii lor nu numai semnele bucuriei că au ajuns să mai primească încă odată colindătorii, dar şi picuri de lacrimi care par'că ar vrea să spue:

«Fie pânea cât de rea,
Tot mai bine 'n ţara mea».

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

INFORMAŢIUNI

In curând se va convoca colegiul electoral pentru alegerea episcopului de Maramureş. Inalt Prea Sf. Mitropolit *Nicolae* a făcut un demers în această privinţă.

Numire de ministru. *A mai fost numit secretar de stat dl* **Dr. Silviu Dragomir,** *profesor la universitatea din Cluj.*

Nou prefect al judeţului Sibiu este numit dl advocat *Dr. D. Mihu*, care şi-a luat postul în primire.

Ministerul ocrotirilor sociale a dat săptămâna aceasta o decizie, care *interzice oricărui jidov de-a angaja sau ţinea în serviciu vreo servitoare creştină de vârstă sub 40 de ani.* — Poftească să reclame peste graniţă, ca de obicei.

Un prefect amic al educaţiei religioase. Prefectul judeţului Brăila adresează organelor în subordine, primarilor, perceptorilor, agenţilor sanitari, jandarmilor etc., ca atât ei, cât şi familiile lor să ia parte absolut regulat la serviciul religios, săvârşit în biserici, în zilele de Dumineci şi sărbători. In inspecţiile ce urmează, se va ţinea seamă de împlinirea acestei dispoziţii, care sperăm să găsească imitatori.

Creştinească intervenire. *De curând au fost osândiţi la moarte în Rusia încă 22 de preoţi, între cari se aflau un arhiepiscop, doi episcopi şi un arhimandrit. Părintele Patriarh I. P. S. Sa Miron aflând, a cerut aprobarea M. S. Regelui Carol spre a mijloci la dictatorul bolşevicilor STALIN, înaintându-i un apel pentru iertarea acestor slujitori ai altarului.*

Guvernul a hotărât să fie retrase licenţele de băuturi spirtuoase tuturor negustorilor jidovi din întreaga ţară. Hotărârea este motivată de faptul că băuturile cârciumilor jidoveşti adeseori falsificate, periclitează sănătatea publică, îndeosebi în mediul rural. Ministerul de finanţe va proceda îndată la punerea în aplicare a acestei măsuri.

Act de mulţămire. Oficiul parohial al bisericii *Răhău* aduce mulţumită publică dnei *Melania Dr. Nicolae Cărpinişan* din Cluj pentru confecţionarea unui minunat rând de odăjdii, din brocat verde închis, pentru tinărul preot-capelan al bisericii noastre Romul Grecu. Deasemenea şi Reuniunii Femeilor Ortodoxe Române din Răhău pentru plătirea acestor odăjdii cu 4800 Lei, — odăjdiile au o valoare de peste 10.000 Lei. — Pr. *Nic. Cărpinişanu.*

Date statistice despre saşii din Sibiu. Conform comunicatului făcut de organele chemate bisericeşti, poporaţiunea săsească din Sibin în anul expirat 1937 a avut: 356 botezuri (cu 56 mai mult decât în 1936); 253 cazuri de moarte (cu 7 mai mult decât în 1936); 197 căsătorii; treceri la biserica săsească 38, ieşiri 28; numărul total al locuitorilor saşi 17.712, cu 104 mai mulţi ca în 1936.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 9 Ianuar 1938, va predica părintele *Gh. Secaş.*

CARŢI ŞI REVISTE

Zăcăminte folclorice în poezia noastră contimporană, de *Al. Dima*, directorul liceului „Gh. Lazăr" din Sibiu. Fundaţia „Regele Carol II", Buc. 1936. Pagini 91. Preţul?

Impotriva unor opinii critice, exprimate cu mai mult sau mai puţin talent, autorul în temeinica sa lucrare — premiată de altfel cu premiul scriitorilor tineri — izbuteşte să scoată la iveală, din poezia română contimporană, numeroase străvechi *zăcăminte folclorice*, „pe care, conştient sau inconştient, poetul le-a valorificat în aurul operei sale". Folclorul naţional rămâne şi după răsboi izvor de căpetenie al poeziei şi o adevărată şi nesecată comoară artistică. Opera dlui Al. Dima o dovedeşte cu prisosinţă.

Parohia ca teren de desvoltare a spiritualităţii creştine, de Pr. *Petre Vintilescu*, prof. la facultatea de teologie din Bucureşti. Tip. Instit. „Bucovina". Bucureşti, 1937. Pag. 32. Preţul?

Studiul teologic al Păr. Vintilescu se ocupă de preot şi enoriaşi ca membri ai bisericii din parohie, stăruind în deosebi asupra mijloacelor pentru întreţinerea conştiinţei de corp între aceşti membri, precum şi asupra spiritualităţii creştine în faţa noilor concepţii totalitare laice.

Păstorul de suflete, cetind acest studiu bine gândit şi lămurit spus, va adânci tot mai mult înţelesul şi rolul parohiei.

Nr. 12383/1937 (1) 1—2

Prăvălii de închiriat

Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu dă în chirie cu începere din 1 Mai 1938 patru localuri de prăvălie în casa din Sibiu, Strada Regina Maria Nr. 16, şi două localuri de prăvălie în casa din Sibiu Piaţa Regele Ferdinand Nr. 17, toate pe termen de trei ani.

Cei ce doresc să ia în chirie vre-unul din aceste localuri de prăvălie, vor înainta oferte în scris până la 31 Ianuarie 1938 la Consiliul arhiepiscopesc ort. român în Sibiu, unde se pot lua zilnic informaţiuni.

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român

Nr. 410—1937 [72] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Varmaga**, în protopopiatul Deva, să publică concurs cu termin de 30 zile de la prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu trei încăperi, în stare bună şi toate dependinţele economice, apoi grădină cu pomi în mărime de 1 jug.
3. Opt [8] jugăre sesiune parohială fânaţ, 1 jug. arător, 1½ jug. livadă şi folosirea cimitirului.
4. Birul preoţesc [adăul] în bucate dela 160 fam. câte o măsură de 30 lit. porumb sfărmat sau preţul de piaţă.
5. Stola obişnuită în protopopiat.
6. Lemne de foc 15 metri [lungime 2 metri] în pădurea comunală.

Reflectanţii la acest post vor înainta petiţia de concurs şi actele necesare împreună cu autorizarea Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc de a putea concura, subsemnatului oficiu protopopesc şi cu avizul oficiului protopopesc să vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Deva la 7 Decemvrie 1937.

Oficiul protopopesc al tractului Deva.
Prot. **Iosif Morariu**
adm. protopresbiteral.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti, să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 16 Ianuarie 1938 — Nr. 3

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

La adresa Dlui ministru al Cultelor, publicată în numărul anterior al foii noastre, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a dat următorul răspuns:

Nr. 296/938.

Domnule Ministru,

Am primit cu deosebită satisfacție și mulțumire adresa D-Voastră din 31 Decemvrie 1937 cu Nr. 37.024 dela întrarea în slujba de sfetnic al Majestății Sale Regelui Carol II.

*Deviza Onoratului guvern al D'lui Octavian Goga: «**Hristos, Rege, Națiune**» e menită a stârni cel mai profund ecou în sufletul poporului nostru, dornic de o renaștere spirituală și morală. Datoria tuturor fiilor neamului este de a dorì ca această deviză să fie realizată printr'o astfel de organizare a Statului nostru și a întregei noastre vieți publice, care să-i garanteze Națiunei române importanța și progresul ei într'un sigur și fericit viitor.*

In numele Bisericii Noastre ortodoxe naționale din Ardeal Vă felicităm pentru programul ce Vi l-ați alcătuit ca să creiați pentru ea în cadrele Statului condițiuni prielnice pentru îndeplinirea misiunei sale de înoire spirituală în toate domeniile vieții.

Biserica ardeleană identificându-se cu aspirațiile Țării și ale Neamului este adânc recunoscătoare Majestății Sale Regelui pentru încrederea depusă în Guvernul Dlui Octavian Goga, și Vă asigură de sprijinul conducătorilor și fiilor ei, dorindu-Vă deplină izbândă.

Odată cu arhierești binecuvântări, rog primiți, mult prețuite Domnule Ministru, expresiunea simțămintelor Noastre de stimă și afecțiune.

Sibiu, 13 Ianuarie 1938.

(ss) Nicolae,
arhiepiscop și mitropolit

Necesitatea soluționării problemei evreești

Problema evreiască a ajuns pentru România și Polonia într'o astfel de fază că nu se mai poate amâna nici cu un ceas rezolvarea ei. In special pentru România însuși faptul că în alegerile recente mișcările cari au în program rezolvarea ei au recoltat un atât de mare număr de voturi, încât a trebuit adusă la cârma statului una din aceste mișcări, e un semn că problema evreiască nu mai poate fi ocolită. Guvernul dlor Cuza-Goga a purces la revizuirea încetățenirilor marelui număr de evrei cari au imigrat în România după 1918 și însuși M. Sa Regele a declarat recent reprezentantului unui ziar englez că încetățenirea evreilor veniți după războiu în România trebue anulată căci evreii au devenit atât de mulți încât nu mai pot fi suportați și curentul împotriva lor e general.

Dar nu numai la noi, ci se pare că pretutindeni lumea a început să se convingă despre necesitatea rezolvării urgente a problemei evreești, ca o condițiе sine qua non de liniște mondială. Guvernul polon ar fi obținut, cu ocazia vizitei dlui Delbos la Varșovia, dela ministrul de externe al Franței dreptul de a expedia un anumit număr de evrei polonezi în Madagascar și însaşi Liga Națiunilor se svonește că va lua în discuție la proxima sesiune chestiunea evreiască în întregimea ei. Tot mai insistent se conturează necesitatea creării unui stat evreesc undeva prin Africa, în care să fie colonizați toți evreii.

Cu atât mai bizar apare demersul «amical» pe care l-au făcut reprezentanții Franței, Angliei și Statelor-Unite pe lângă guvernul român, amintindu-i de obligațiile la cari e îndatorat prin tratatele de pace față de minorități. Evreii imigrați după 1918 în țară nu pot fi considerați o minoritate. Minoritate e o populație așezată din vechime și statornic pe teritorul românesc, nu orice infiltrație de aventurieri veniți peste noapte.

Ar trebuì să vadă toate țările că e în interesul lor și al păcii generale să nu se facă uneltele evreimii internaționale, ci să purceadă toate în de comun acord la curățirea atmosferii de un microb care întreține o continuă tulburare între popoare. Ar fi chiar și în interesul neamului evreesc să fie silit a-și forma un stat propriu, al cărui pământ să-l muncească, trăind cinstit alături de alte neamuri, nu infiltrându-se printre ele numai în rolul de negustori cari acumulează banul cu care vreau să stăpânească toată viața și munca lor. Silită să se adune la un loc și să-și repartizeze fiii pe toate funcțiunile producătoare, silită să trăiască prin sine, cinstit, și nu ca parazit viclean și înșelător pe alte neamuri, evreimea ar putea să se desobișnuiască de viițiile actuale, dobândind virtuțile de muncă, de onestitate, de acțiune deschisă și s'ar putea chiar încreștina ne mai trebuind să țină la distincția religioasă ca la unicul element ce-o păzește de asimilarea cu popoarele între cari trăește actual; ar avea atunci alte elemente cari o păstrează ca neam distinct.

Nimic serios nu împedecă țările să rezolve problema evreiască în sensul de mai sus și totul pledează pentru grabnica ei rezolvare.

Sau să credem că unicul impediment este sgârcenia marilor puteri cari nu vor să primească ca una din coloniile lor să fie ocupate de evrei?

Oare acesta să fie mobilul intervenției numitelor state la București? Ea s'ar traduce atunci astfel: sunteți datori să suportați pe evrei pe capul vostru, căci n'avem poftă să cedăm nimic din imensele noastre colonii pustii acestui neam care nu ne convine. Decât să cedăm un teritoriu pustiu mai bine să se prăpădească națiа românească.

Ar fi foarte trist să vorbească numai egoismul în această intervenție.

Dar oricâte intervenții s'ar mai face, nimic nu poate opri un neam să-și ia măsurile de apărare pentru a nu muri.

De altfel însăși unele cercuri evreești și pretine lor au început să-și dea seama că evreimea a devenit o povară insuportabilă pentru cele două state din Răsăritul Europei: Polonia și România.

Dăm în acest sens părerile cunoscutului francmason vienez Coudenhove—Kalergi, mare militant pentru federalizarea statelor europene într'o singură organizație: Pan-Europa. Părerile acestea și le publică în ziarul evreesc Neue Freie Presse din Viena, într'un articol întitulat: «Die Judenfrage» (Chestiunea evreiască), în Nr. din 19 Decemvrie 1937. Faptul că un francmason a ajuns la asemenea păreri și i le publică un ziar evreesc, e cum nu se poate mai semnificativ. Iată ce spune dl Coudenhove-Kalergi:

Evreii se împart în două categorii: cei din vestul și cei din ostul Europei. Cei din vest sunt extrem de puțini: la 200 de milioane de ne-

FOIȘOARA

Pururea să mulțumim Domnului!

Mulțumiți pururea lui Dumnezeu pentru toate. (Efeseni 5, 20).

Iubiți creștini! — Sfânta Evanghelie este ca o fântână adâncă cu apă vie. Nu poți gusta din dulceața ei mântuitoare, dacă nu încerci și dacă nu poți ajunge până la afunzimea apei. Și aceasta se potrivește nu numai pentru evanghelia întreagă, ci și pentru părțile ei singuratice.

De aceea îngăduiți-mi să cer în ajutor puterea de pătrundere a Duhului Sfânt și din evanghelia cu cei zece leproși vindecați minunat de Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos să scot la iveală adevărul, că *ni se cade și nouă pururea să mulțumim Domnului.*

Iubiți creștini dreptmăritori! — Domnul a trecut odată peste Samaria. Când să intre într'un sat din acel ținut, îl întâmpină zece leproși, cari strigă de departe: „Isuse, învățătorule, fie-ți milă de noi". Mântuitorul îi trimite să se arate preoților. Pe drum constată cu bucurie, că s'au vindecat. Atunci „unul dintre ei, care era samarinean, văzând că s'a vindecat, *s'a întors și cu glas mare slăvia pe Dumnezeu și căzând cu fața la pământ la picioarele lui Isus, l-a mulțumit*». La acestea, Domnul a rostit mâhnit: „Oare nu zece s'au vindecat? Dar cei nouă unde sunt? Nu s'a găsit să se întoarcă decât acest unul de neam strein?" Iar lui i-a zis cu blândețe: „Scoală-te și te du; credința ta te-a mântuit".

«*Isuse, învățătorule, fie-ți milă de noi*» au zis ei și Domnului i-a fost milă și i-a miluit.

Iutr'adevăr bine s'au rugat. Puteau *să pretindă* vindecarea? Era obligat Mântuitorul să i înzdrăvenească? Ce lucru mare au făcut ei pentru Dumnezeu sau pentru lumea Lui, ca să cuteze a pretinde? Bine știau ei, că toate, toate câte le avem, nu le avem pe baza vre-unui drept al nostru față de Dumnezeu, ci numai din nemăsurata Lui iubire de oameni, din nemărginita Lui milă față de fiii Săi lipsiți și neputincioși. Nu e altă rugăciune mai cuprinzătoare și mai potrivită, pe care să o poată rosti oamenii mai „cu duhul și cu adevărul" decât: «*Doamne, fie-Ți milă de noi; Doamne, miluește-ne*».

Cu drept cuvânt, mare a fost mila Domnului față de ei! In situația lor de atunci, orice alt bine le-ar fi dat, orice alt bine le-ar fi făcut, nu putea fi atât de mare ca vindecarea! Ei suferiau de cea mai cumplită boală. Leprosul era scos din casa și din familia sa; de multeori casa i se dărâma și avutul i se ardea; era dus în colibi sărăcăcioase, clădite anume la marginea satului și izolat de toată lumea; la gât i se lega clopot, ca să audă cei sănătoși și să se ferească din calea lui; mâncarea i se întindea cu prăjina dela distanță și apă nu puteau bea decât din fântâna lor, toate ca să nu se întindă boala și la alții, fiindcă se lua foarte ușor. Și carnea i se ciuruia mereu și-i cădea în bucăți de viu. Așa bolia ani mulți în șir, iar de vindecare slabă nădejde, fiindcă puțini o dobândiau și foarte rar. Iată cât de mare era suferința unui astfel de bolnav! Nu te chinuia numai boala, ci și despărțirea de ai tăi și de oameni! — Domnul cu puterea Lui dumnezeească îi vindecă și-i redă familiei. Se putea deci binefacere mai mare pentru ei? Oamenii adeseori socotesc, că cea mai mare fericire e să dobândească bani mulți. Credeți, că dacă le-ar fi dat un sac de galbini, s'ar fi bucurat mai mult? — Cu adevărat mare a fost mila lui Dumnezeu față de ei!

Dar iată, acum vine laturea de durere pentru Domnul și pentru noi. Din cei zece vindecați, numai unul se gândește și simte, că el nu s'ar fi putut bucura în acea zi și cele următoare de nu-l miluia Domnul, numai unul, văzând, că s'a vindecat s'a întors la Isus și i-a mulțumit. Unde-i mulțumirea, unde-i recunoștința celor nouă? Oricât de blând ar fi rostit Mântuitorul cuvintele: „Oare nu zece s'au vindecat; dar cei nouă unde sunt? nu s'a găsit să dea mărire lui Dumnezeu decât acesta unul" — sunt o dojană din cele mai aspre și tulbură inima simțitoare. Iată dece după «*Doamne, miluiește-ne*» nu putem rosti rugăciune mai potrivită decât: «*Doamne, nu ne lăsa să ne numărăm în partea celor nouă, ci în a samarineanului recunoscător*».

Căci oridecâteori cetim sau auzim cetindu-se această sfântă evanghelie, tre-

evrei dacă sunt un milion de evrei. Aceştia sunt şi foarte asimilabili. Problema lor se rezolvă deci prin asimilarea lor în massa neevreilor. Cei din Răsărit sunt însă foarte mulţi, mai ales în Polonia şi România, şi cu totul neasimiliabili. «Dimpotrivă asimilarea evreilor răsăriteni este în timpul previzibil imposibilă». Dacă deci problema evreilor apuseni se rezolvă prin asimilare, a celor răsăriteni nu se poate rezola decât prin colonizare. E şi în interesul Ţărilor apusene să se facă această colonizare, căci altfel numărul evreilor apuseni creşte continuu prin cei veniţi din Răsărit, făcându-i şi pe aceia tot mai neasimilabili.

Ca teritoriu de colonizare dl Coudenhove Kalergi preconizează colonia engleză de pe platoul african, Rhodezia, care e mai întinsă ca Franţa şi Germania la un loc, neavând decât o populaţie de circa 2½ milioane negri şi de 70.000 albi.

D. Coudenhove-Kalergi crede că ar fi chiar în interesul Ţărilor cari dispun de colonii să colonizeze pe evrei în ele ca să aibă cine valorifica puterea adormită a solului lor, ca să se câştige noi colţuri de pământ pe seama rasei albe.

Deocamdată însă guvernele Ţărilor cu colonii nu cugetă la fel. Şi prin aceasta măresc inutil fricţiunea şi nervozitatea între popoare.

Căci problema evreiască va trebui să se rezolve. Ar fi însă dureros să trebuiască a trece Europa prin noui sguduiri şi suferinţe pentru a ajunge la această rezolvare. Nu merită evreimea să-şi facă neamurile creştine atâta sânge rău din pricina ei.

Un interview al M. Sale Regelui

Neîncetatele străduinţe ale M. Sale Regelui şi ale guvernului său, de-a duce nava ţării spre culmile naţionale şi culturale visate secular, întâmpină de un timp încoace rezerva unor cercuri politice apusene. A fost astfel deajuns ca să fie aşezat în fruntea trebilor ţării un guvern naţionalist şi creştin, ca sub influenţa unor evrei străini pământului nostru, aceste cercuri să se irite tot mai mult. De data aceasta temperatura a trebuit să le cadă brusc sub duşul răcoritor al unui interviev luat M. Sale Regelui, de un ziarist englez.

Redăm fragmentar acest interviev, care fără exagerare situiază pe M. Sa alături de cele mai demne figuri de voevozi şi domnitori ai poporului nostru.

La întrebările corespondentului „Daily Herald" din Londra M. Sa a răspuns:

«Din cauza partidelor şi a politicei din România, Suveranul este singurul element care păstrează o linie dreaptă. Dacă unele măsuri par să nu fie bune, aceasta este o problemă de conştiinţă a Regelui, dar intenţiunea sa nu este de a lua astfel de măsuri, cari ar putea fi îng'obate în cuvântul «dictatură». Guvernul român, se sprijină pe autoritatea şi spiritul puterii executive, care este Suveranul şi guvernul Său, şi cari lucrează împreună, reprezentând spiritul Constituţiei române.

Rolul Regelui este de a aprecia care este adevărata voinţă a opiniei publice. Nu se poate nega că există în România un curent cu tendinţe naţionaliste. Din această cauză Suveranul a fost mai mult în acord cu sentimentele opiniei publice dacă a adus la putere un partid cu caracter naţionalist. Alegerea guvernului nu a depins de ceeace se va spune în străinătate, ci de necesităţile naţionale. Guvernul actual român este autoritar şi Suveranul crede că aceasta este necesar. Poporul român trebue să simtă că în ţară există ordine. *Nu trebue să se confunde însă politica internă cu cea externă. «Suveranul a adăugat apoi că dacă va continua în acelaş mod cum a făcut până acum, aceasta înseamnă că procedează în mod democratic.*

Despre politica externă, M. S. Regele a declarat că politica internă a guvernului nu aduce nici o atingere alianţelor şi prieteniilor României.

La întrebarea ziaristului dacă aprobă politica internă a guvernulni, Suveranul a răspuns că guvernul este al Său şi are aprobarea Sa. In ziua când nu va fi mulţumit cu modul cum guvernul conduce afacerile, atunci va aduce o schimbare.

Suveranul român a declarat apoi că problema evreiască reprezintă cea mai importantă problemă din România. Nu se poate nega că în România există o puternică mişcare antisemită. Dealtfel, aceasta este o problemă veche în istoria României. Măsurile ce urmează să se ia în această chestiune se referă la revizuirea evreilor cari au venit în ţară după război şi au obţinut cetăţenia română. Ceeace s'a întâmplat a avut caracterul unei invaziuni de evrei galiţieni şi ruşi, cari s'au introdus în ţară în mod ilegal. Numărul lor a fost exagerat. Unii afirmă că numărul acestora este de 800.000. Sunt însă maximum 250.000. Ei au inundat satele şi nu sunt elemente bune şi de ordine.

Evreii cari au trăit în România înainte de război rămân neatinşi. Cei cari au venit în România după război nu au nici un fel drepturi legale, afară de acelea de emigranţi. Nu este vorba de o problemă a expulzării, dar opinia publică română nu admite să se acorde acestor oameni drepturi politice. Străinătatea nu are nici un motiv de teamă în această chestiune.

«Nu vom fi aspri. Dacă luăm măsuri ce par nelogice raţiunii engleze şi în desacord cu civilizaţia, nu trebue să se uite că scopul nostru este de a salva ceeace rămâne. Este important să se noteze că evreii în chestiune, — invadatorii — nu intră sub prevederile tratatelor minorităţilor, cari privesc numai pe cetăţenii teritoriilor legal transferate, ca un rezultat al războiului. In această chestiune, ca şi în altele, întrebarea ce se pune pentru Mine este dacă să trec peste sau să urmez opinia publică. Cât priveşte viitorul, hotărârile Mele vor fi bazate pe ceeace socot că este mai bine pentru ţara şi poporul Meu.

«Nu va fi nici o schimbare în politica noastră de prietenie cu Marea Britanie. Dimpotrivă legăturile noastre prieteneşti vor fi întărite».

Ziaristul referindu-se la apropiata vizită oficială a Suveranului la Londra, M. Sa Regele i-a spus:

— Aştept cu plăcere această vizită, plănuită mai de mult. Ea va întări legăturile cordiale cu Marea Britanie, iar plăcerea Mea este şi mai mare date fiind sentimentele personale pe care le port Regelui George şi Reginei Elisabeta.

*

Comunicatul îl lăsăm fără comentar. Orice minte luminată poate vedea din citirea lui că trăim vremuri de înalte atitudini naţionale.

Dee Dumnezeu ca ele să fie motive de inspiraţie pentru viitor.

Nou ziar. La 15 Ianuarie 1938 a apărut la Bucureşti Revista *„Chemarea"*, organ de luptă profesională a funcţionarilor publici, oficiu de informaţiuni, contencios, cu articole semnate de: I. P. S. Patriarh Miron, dnii Prof. N. Iorga, Ion Al. Brătescu Voineşti, Dr. Gh. Banu etc. Completată cu un bogat material documentar, dări de seamă, interne şi externe, *«Chemarea»* cuprinde tot ce poate interesa viaţa în stat şi pe funcţionarul public.

Manifestaţii culturale la sate

De un an de zile funcţionează în comuna *Răhău*-Alba o *«Universitate ţărănească»*, întemeiată şi condusă de tânărul preot *Romul Grecu*, ajutat de învăţătorii şi alţi intelectuali ai satului.

Ea ţine, mai în fecare Duminecă după amiază, şezători culturale, la care, pe lângă conferinţe şi recitări instructive, corul bisericii ori fanfara distrează pe săteni cu cântece româneşti alese şi bine executate. Ţinem să remarcăm cu această ocazie, că fruntaşa comună Răhău are unui dintre cele mai vechi coruri bisericeşti săteşti din întreagă Transilvania.

A doua zi de Crăciun 1937 s'a ţinut o nouă şedinţă culturală în cadrui acestei Universităţi.

De data aceasta dl inginer *Victor Chirilă*, dela uzinele de aur din Săcărâmb, a conferenţiat despre „Aurul filonian şi aurul aluvionar", insistând asupra acestuia din urmă, care se găseşte şi în hotarul Răhăului.

Dl *Dr. Cornel Lungu*, dela ospiciul de alienaţi din Sibiu, a ţinut a doua conferinţă, despre o bogăţie mult mai mare ca aurul, şi anume „Despre sănătate", dând ţăranilor o seamă de preţioase sfaturi medicale.

Intre aceste conferinţe, tenorul *Ionel Fulea* din Bucureşti a cântat mai multe romanţe şi arii naţionale, care au fost îndelung aplaudate de publicul ascultător.

La urmă, conducătorul Universităţii a dat obişnuitele informaţiuni despre evenimentele mai importante din lume şi de pe la noi, mulţumind călduros conferenţiarilor şi tenorului I. Fulea pentru binevoitorul concurs.

Şedinţa s'a încheiat cu câteva frumoase *colinde* de Crăciun, executate de corul bisericesc, condus de harnicul învăţător *Dimitrie Munthiu*.

La această şezătoare au luat parte peste 300 auditori, bărbaţi şi femei din Răhău şi din comunele învecinate.

Pentru şedinţa viitoare sânt anunţaţi următorii conferenţiari: dl ing. Romul Cărpinişan dela Arad, „Despre minunata instituţie mussoliniană Dopolavoro", şi dşoara Drd Aurelia Grecu dela medicina din Cluj, „Despre puericultură".

Pr. **N. Cărpinişan**

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

bue să simţim cum se ridică înlăuntrul nostru o întrebare, care pretinde răspuns imediat, întrebarea: „N'am căzut cumva şi noi vreodată în greşala celor nouă?' Tocmai gândul acesta mă înfioară, că în vreme ce judecăm cu asprime pe leproşi, poate însine vom fi judecaţi pentru nerecunoştinţă.

Ori noi n'a primit parte din mila Domnului? Ori noi n'am fost vindecaţi? Ori noi avem parte de rele, de suferinţe, şi prin urmare n'avem de ce mulţumi Domnului?

Este adevărat, că omul de azi, şi cu deosebire orăşanul, nu mai simte asupra lui mâna Domnului cea ocrotitoare şi darnică. Işi face lucrul său şi-şi pretinde plata sa. Funcţionarul semnează statul de plată şi la ziua sorocită îşi pretinde şi încasează leafa; se dă pe lângă omul zilei şi dobândeşte postul dorit. Şi aşa i se pare, că nu dela Dumnezeu le are, ci dela client sau dela stăpânul său de pe pământ, şi recunoştinţa, dacă şi-o arată, se îndreaptă spre aceştia. Să-i mai mulţumească Domnului?

Dar spune-mi tu, iubite meseriaş, bogat sau sărac, tu funcţionar mare sau mic, tu plugar iscusit sau mai puţin învăţat, tu lucrător cu braţele sau cu mintea, şi lucrătoare de orice fel, spune-mi: de unde mintea ta cea ascuţită şi aleasă cu care faci lucrul tău? Ce ai cheltuit şi cum ai dobândit aceste minunate maşini vii, cari sunt ochiul tău şi urechea ta? Cum ţi-ai procurat acea minunată inimă care bate zi şi noapte fără odihnă şi mână prin vinele tale sângele cel proaspăt? De unde şi ce merit ai în procurarea nervilor tăi, cari îţi mişcă cu dibăcie muschii şi toate ale tale, ca să poţi săvârşi aşa de frumos şi aşa de bine lucrul tău? De unde sănătatea ta? Dela stat? Dela oamenii puternici ai zilei? Le-ai iscodit tu? Socoteşte ce ar fi viaţa ta numai fără unele din acestea? Nu le ai cumva din marea milostivire a lui Dumnezeu? Şi de câteori i-ai mulţumit pentru ele? Căci, vezi, ai pentru ce-i mulţumi. Nu ne sună deci şi nouă dojana Mântuitorului?

Că n'am fost vindecaţi de lepră, este adevărat. Nici unul n'am avut lepra trupului şi să ne ferească Domnul de ea. Dar de lepra sufletului n'am fost sau nu putem fi vindecaţi? Căci cine ne va vindeca pe noi oamenii de mândrie, de iubire de argint, de desfrânare, de lăcomie, de invidie, de mânie, de lene, de frica morţii, de răutatea care ne îneacă, cari toate ne fac traiul nesuferit? Poliţia? Justiţia? Politica? Numai Celce a vindecat totdeauna toată boala şi toată neputinţa! Şi El poate că de multeori ne-a vindecat şi pe noi de una din aceste boale grele! Dar fost-am mulţumitori cum se cuvenia?

Poate n'ar avea de mulţumit celce a suferit mult în viaţă, celce a trecut prin boale trupeşti, prin necazuri, prin umiliri, şi celce se află în ele? Mai întâi de acestea nu e vinovat Dumnezeu! Şi de unde poate ştii omul de ce a lăsat Domnul să se apropie suferinţa de el? Poate că un rău mai mic te-a scăpat de unul mai mare!

Până nu se făcuse linia ferată peste Bărăgan, un negustor bogat e ispitit să meargă în capitală la o licitaţie pentru o afacere grasă, pe care spera să pună mâna. A luat cu sine bani mulţi, s'a urcat în trăsură şi la drum! In mijlocul Bărăganului se îmbolnăveşte greu de tifos şi trebue să bolească greu şase săptămâni în casa unui sătean cu frica lui Dumnezeu. S'a însănătoşit, dar licitaţia trecuse şi era mâhnit că a pierdut acest prilej „fericit" din viaţa lui. Intors acasă află scrisoarea unui prietin, care era judecător în Bucureşti, şi din ea înţelege, că la marginea Bucureştilor a fost aşteptat şi pândit de doi tâlhari de drumul mare, cari aflaseră că vine cu bani mulţi şi ştiau ziua sosirii şi cari, prinşi în altă tâlhărie, au mărturisit, că voiau să-l omoare. Vă puteţi închipui starea sufletească a acestui om..

Printr'o boală foarte grea, Dumnezeu i-a scăpat viaţa şi averea!

Dacă ne-am cerceta trecutul, mulţi dintre noi ar găsi amintiri de acestea, când printr'un rău, care atunci ni se părea grozav de mare, cel mai mare care a dat peste cineva, am scăpat de altul şi mai mure, care ne pândea.

Dar suferinţele adeseori ni sunt trimise, ca să ne ajute să ne purificăm şi să ne întărim prin ele şi astfel să dobândim măriri şi înălţimi morale nebănuite.

Deci, creştineşte e să mulţumim Domnului şi pentru suferinţele, ce au dat şi au trecut peste noi, mai ales dupăce cu ajutor de sus le-am biruit.

Iată, prin urmare, că toţi ne-am împărtăşit de mila Domnului; am fost şi noi vindecaţi de Mântuitorul şi mai putem încă fi; şi în consecinţă se cade să fim recunoscători.

Invăţătură mare, sfântă, mântuitoare ne-a dat sfântul apostol Pavel, când ne-a învăţat pe toţi zicând: *«Mulţumiţi pururea lui Dumnezeu pentru toate!»*

Dar cum? Aceasta se poate în multe feluri. De n'aţi face-o decât atât cât a făcut samarineanul vindecat de lepră şi e de ajuns ca să faceţi bucurie Domnului!

Intoarceţi-vă la Domnul cu tot sufletul, cu tot cuvântul, cu toată simţirea, cu toată fapta voastră; *aşterneţi-vă inima voastră la picioarele Lui* şi împreună cu toată Biserica *slăviţi cu glas mare pe Dumnezeu*, Celce ne a făcut şi ne face

De prin alte țări

Cum se manifestează solidaritatea germană

Spiritul de solidaritate și camaraderie domină și azi viața germanilor din lumea întreagă. Oamenii aceștia, oriunde ar trăi și orice ocupație ar avea, se simt, se vreau și, mai ales, se știu strâns legați de trunchiul neamului lor. Istoria cunoaște din plin aceasta expresie a germanismului, iar prezentul augumentează acest duh de străveche obârșie.

Nu este însă fără importanță a deosebi și a accentua, că legătura strânsă dintre germanii răspândiți în toate părțile lumii, înafară de glasul sângelui și de o oarecare subînțeleasă latură sentimentală, se razimă mereu pe fapte pozitive. Ceeace, neîndoielnic, ridică la suprafață un element important și, desigur, pilduitor.

Dar cari sunt respectivele fapte pozitive?

Mai întâi, după cum se știe, oficialitatea germană dispune de un serviciu special pentru germanii din străinătate. Acesta veghează și coordonează activitatea fraților dinafara granițelor. Roadele acestui serviciu sunt zilnic înregistrate de presa mondială. Chestiunea Sudetilor din Cehoslovacia, a Sașilor din România, a Germanilor din sudul Africei, etc. mărturisesc de ajuns în această privință. (Desigur, aici încape și un aspect politic, care este de o altă competință. De aceea înregistrez faptul numai în treacăt, căci nu am de ce mă amesteca în ale politicei. Și-apoi n'aș vrea să se spună că «m'am și dat cu Nemții»).

Insemnat este faptul, că oamenii de cultură ai Germaniei întreprind dese călătorii în străinătate și fac popasuri îndelungate între frații lor din alte țări. Un prof. universitar din Iena a stat, spre exemplu, 70 zile între germanii stabiliți în Africa de Sud, iar altul a petrecut o vară întreagă în mijlocul Sașilor din țara noastră. Intorși acasă, oamenii aceștia au ținut conferințe documentate și însoțite de proiecțiuni, arătând cum trăiesc, ce lucrează și ce cugetă frații lor din alte părți. Sibiul nostru, Sighișoara. Brașovul, Mediașul, etc. au putut fi înfățișate aici cu un lux de amănunte și viața locuitorilor lor de origine germană a fost descrisă larg și sugestiv. Un public numeros urmărește cu interes aceste expuneri și, desigur, se simte legat pentru toată viața de ai săi de prin alte părți.

Un serviciu neprețuit face, în această direcție, și cinematograful din Germania. Inafară de faptul că aici au dispărut de pe ecran filmele obscene și senzaționale, mai este de remarcat că aproape orice film este precedat de un scurt jurnal, — un săptămânal — care expune exclusiv tablouri pitorești din viața germanilor și în special a celor din străinătate. In respectivele jurnale găsesc loc numai elementele caracteristice și de aceea ele trezesc sentimentul național și îl hrănesc în chip deosebit de puternic. Este deci de mirare, că nemții intreprind atâtea călătorii în străinătate?

Tot în direcție culturală slujește, la întărirea solidarității germane, și presa și literatura. Pentru germanii din străinătate se tipăresc lucrări anume. Ele sunt executate în chip artistic și sunt desfăcute într'un număr deadreptul impresionant. Apoi foarte rari sunt numerele de ziare în cari să nu se cuprindă dări de seamă asupra vieții germane din alte părți. In această privință România primează. Și mai ales regiunea «Celor șapte cetăți» din Transilvania. Sibiul în deosebi. Asupra lui există aici lucrări desvoltate și subscriitorul acestor rânduri a putut achiziționa una foarte frumoasă. Până și copiii din școala primară știu amănunte despre viața Sașilor dela noi.

Anual, aici se tipărește un calendar pentru germanii din străinătate. Și un calendar nu este ceva lipsit de importanță. El ajunge și rămâne în mâna, sub ochii și în inima celui din urmă sătean, un an întreg. Și de ce să nu spunem și aceea, că până și în fiecare cutiuță cu țigarete se află mici ilustrațiuni, cari, nu rareori, arată unde sunt, ce sunt, ce au lucrat, ce lucrează și ce trebuie să lucreze germanii din toată lumea. Faptul acesta nu constitue un secret și de aceea mă încumet să transcriu textual un exemplu: «Die Rumänen führen ihren Abkunft und Sprache auf die römische Besiedhung ihres Landes zurück. Wohlstand und Kultur des Volkes langen durch Fremdherrschaft und Willkür tief danieder, bises einem Hohenzollern, König Karol I (1866—1914), gelang, das Land zu befrieden und zu heben. Nun zählt es zu seinen Bürgern 780.000 Deutsche». (Cine cunoaște situația dela noi, poate comenta aprecierea de mai sus. Am transcris-o aici numai ca exemplu).

Să încrustăm aici și aceea, că și germanii din străinătate vin des în patrie și că fiii lor găsesc mult loc în școlile înalte ale acestei țări? Lucrul acesta este prea cunoscut.

Ne-ar fi însă peste putință să nu amintim, că la ocaziile sărbătorești nemții de aici nu uită să cugete la frații lor din alte părți. Iată, spre exemplu, un amănunt din seara Crăciunului (1937): Am fost invitat în casa unui intelectual german, ca să asist la aprinderea tradiționalului pom de Crăciun. După aceea, la o gustare. Erau mulți invitați. In fața fiecărui ardea o lumânare, iar în mijloc una mai mare, de culoare albastră. Eu nu mi-am dat seama, dacă numita luminare înfățișează ceva deosebit, dar șeful familiei a ținut să mă înștiințeze că ea este un simbol: «pentru a cugeta la germanii din străinătate. Astă seară, în fiecare casă germană arde o asemenea lumânare», mi-a zis el. Acest amănunt spune mult și fără comentarii.

Iată câteva aspecte cari glăsuiesc suficient despre solidaritatea mereu crescândă a unui popor. Ele aruncă o lumină favorabilă asupra lui și ne arată că la temelia unui nume bun stă și solidaritatea națională. Și noi avem frați în multe părți ale lumii. Și noi suntem cu inima și cu gândurile alături de ei. Și noi sacrificăm pentru ei. Dar trebuie și va trebui să sacrificăm și mai mult și să exteriorizăm simțemintele noastre de frățietate prin cât mai multe fapte pozitive. Exemplele în această privință nu ne sunt necunoscute. Atențiune și la alții!

Iena, (Germania) Ianuarie 1938.

D. Călugăr

Statul german față de confesiunile religioase

Ministrul cultelor din Germania, Kerrl, a făcut de curând următoarele declarații în ce privește atitudinea statului național-socialist față de confesiunile din cadrul Reichului.

„Partidul și statul nu se gândesc să întemeieze o religie de stat sau o biserică de stat. Partidul și statul stau pe bază religioasă dar nu confesională, fie aceea creștină, sau germanistă sau de altă natură. Valabil pentru noi este numai punctul 24 al programului partidului cu mărturisirea clară într'un creștinism pozitiv.

Mișcarea nu e judecător în chestiunea care confesiune are cea mai dreaptă idee de Dumnezeu sau cea mai corectă tălmăcire a revelațiunii pe care o afirmă. Ea nu se va amesteca deaceea nicicând într'o astfel de dispută. Dar ea cere ca nici o confesiune să nu se amestece în principii, a căror aplicare e cerută dela fiecare membru al națiunii pentru ajungerea scopului singur comun. Din aceste principii rezultă fără îndoială că mișcarea asigură fiecărui membru al națiunii libertatea să-și cerceteze comunitatea sa religioasă. De aceea ea nu poate privilegia durabil anumite confesiuni. Ea trebue să instaureze treptat o situație în care comunitățile religioase să fie avizate exclusiv la jertfa credincioșilor lor. E de sine înțeles însă că niciodată nu s'a gândit cineva să se compoarte cu ură față de confesiuni.

Noi vom avea deplină considerație pentru situația moștenită. Deaceea n'am anunțat că *acum* se vor retrage Bisericii ajutoarele dela stat, ci ne vom îngriji ca confesiunile privilegiate să evolueze spre comunități pur religioase. Forma în care se va realiza aceasta, depinde esențial și de atitudinea confesiunilor. Cu cât acestea inspiră mai multă încredere și siguranță, cu atât se va comporta și statul mai binevoitor față de ele.

La înlăturarea drepturilor de persoană juridică a Bisericilor nu ne-am gândit, mai ales fiindcă statul național-socialist nu are nici un interes să vadă mișunând un sectarism fără nici o rânduială.

Nu e necesar să accentuez în mod special că așa ca până acum, nici de aci înainte nu mă gândesc să mă amestec în dogmele, cultul sau mărturisirile Bisericilor, nici nu vreau ca să fac partidul sau statul să se ocupe cu niscai experiențe cultice".

Chiar din aceste declarații „diplomatice" se vede că situația Bisericii în Germania nu are perspective prea înfloritoare. Iar realitatea e cu mult mai nefavorabilă încă de acuma pentru Biserică, decum se silește ministrul Kerrl să o înfățișeze.

Dușmanii ortodoxiei

— Restălmăciri în ziarul „Farul Nou" —

Am remarcat, la timpul său, cuvântarea ținută, în 12 Decemvrie 1937, la Cernăunți de Inalt Prea Sfințitul mitropolit *Visarion* al Bucovinei, care a vorbit, frumos și temeinic, despre «*întoarcerea acasă*» a celorce la 1700 s'au rupt de biserica străbună.

Cuvântarea I. P. S. Sale, rostită la prima Adunare eparhială a nou înființatei Episcopii maramureșene, este remarcată și de ziarul romano-catolic, în limba românească, *Farul Nou* al familiei profesorului Frollo din București, — dar, firește, cu obișnuitele restălmăciri.

Farul, ca bun romano-catolic, nu poate admite să se spună, „că despărțirea în două a românilor s'a făcut la 1700. In anul acela — zice Farul Nou subliniând — **toți** românii din Transilvania s'au unit cu Roma". După această genială descoperire, Farul Nou continuă astfel:

Despărțirea în două a românilor din Ardeal și țara ungurească, au făcut-o sârbii pravoslavnici și ungurii calvini când au readus la neunire o parte din românii ardeleni prin Sofronie și un oarecare Visarion... Acesta (?) este adevărul istoric.

Am reprodus acest pasaj, al Farului Nou, drept curiositate despre felul cum din partea catolică se face istorie bisericească — pe socoteala adevărului.

Aceeaș întortochiare se vădește din afirmarea gratuită a organului frolist, când zice: «*că românii uniți din Maramureș și de aiurea s'au întors ei acasă la Roma*, **de unde au venit**".

Românii au venit, — după *Far*, dela Roma papilor, nu dela Roma lui Traian...

nouă atâtea și așa mari binefaceri, știute și neștiute, arătate și nearătate, nu că le-am merita, ci numai din marea lui milostivire.

Slavă Ție, Doamne, pentru toate!* Slavă Ție! Amim.

Prot. **Gh. Maior**

* Cuvintele ultime ale sf. Ioan Gură de Aur.

Cuvânt la inaugurarea străjeriei la școala normală „Andrei Șaguna" din Sibiu[1]

Iubiți fii duhovicești și străjeri! — Deviza noastră e: „Credință și muncă pentru Țară și Rege". Dacă o priviți numai pământește, trebue să recunoașteți, că e frumoasă și înălțătoare. Privind-o însă și prin prismă religioasă, vi se va părea și mai vrednică de urmat.

Neamul nostru, ca oricare altul, de Dumnezeu e lăsat pe lume. A-ți iubi neamul nu e păcat, ci virtute.

Neamul nostru cu nenumărate jertfe a întemeiat țara românească, dar și aceasta după a lui Dumnezeu bunăvoință și orânduire.

Neamul și țara sunt reprezentate și real și simbolic prin steagul și Regele ei. Când admirăm culorile naționale și când rostim cuvântul Rege, am privit și am dat expresie, ca într'o sinteză, Neamului și Țării. Dumnezeu a rânduit semne distinctive între neamuri, Dumnezeu a rânduit și stăpânirile! Voia Lui s'a realizat și prin acestea între noi, nelăsându-ne ca o turmă fără păstorire.

Ce poate fi mai nobil, decât să ai credință către țară, către steagul ei și către Regele pus să vegheze la viitorul nostru, toate după orânduire de sus? Și ce poate fi mai vrednic de un creștin decât munca pentru binele obștesc? *Credința* însemnează alipire, iar alipire fără căldura **dragostei**, care leagă sufletele, nu e cu putință. Iar dragoste cu alipire fără devotament e vorbă goală. Devotamentul se arată prin **fapte**. Fapta bună de orice fel, săvârșită spre binele semenului, spre binele celor mulți, spre binele tuturora, e *munca*, despre care vă dă aminte mereu deviza voastră.

Cine vă învață mai stăruitor și cine vă îndeamnă mai mult la credință și faptă pentru binele tuturor, la iubire jertfitoare și la devotament făptuitor decât legea noastră ortodoxă? Nu face ea apel permanent la aceste virtuți?

Iată deci, că a avea credință și a săvârși muncă pentru țară și Regele ei, este și datorie creștinească și ortodoxă.

Cutez să afirm, că acel creștin, mic sau mare, care nu leagă această obligație de credința în Dumnezeu și de fapta care trebue să răsară din profunzimile ei cele mai intime, nici nu poate fi bun străjer. Cine n'are credința în Cel de sus și nu urmează voia Lui, nu poate avea credință și devotament și muncă pentru neamul și țara și Regele ei. Cine a tradat pe Dumnezeu, ușor ajunge la tot soiul de tradări.

De aceea, faptul că am cerut lui Dumnezeu sfințirea de sus a steagului și ajutorul Celui Atotputernic pentru voi la lucrul ce veți face ca străjeri sub adumbrirea lui, să vă slujească de vie aducere amiete, că azi v'ați luat angajamentul solemn în fața Cerului și a celor de față să fiți întâi buni creștini, buni ortodocși, ca astfel să puteți ajunge buni români și buni străjeri.

Cu credință în Dumnezeu și cu credință și muncă către țară și Rege — înainte! Spre aceasta Domnul să vă binecuvinteze! Amin.

Prot. **Gh. Maior**
profesor.

[1] In 12 Decemvrie 1937.

Organizați Reuniuni de femei

Nr. 1 1938 (2) 2—3

Anunț

Consiliul parohial al bisericii sfântului Nicolae din Brașov-Schei, în ședința dela 30 Decemvrie 1937, a hotărât prelungirea terminului de concurs pentru înaintarea ofertelor din partea domnilor maestri-pictori, amatori de a executa pictura în biserica Sf. Nicolae, având a se executa mai întâi lucrările de arhitectură.

Brașov, în 3 Ianuarie 1938.

Președinte: **Dr. N. Stinghe**
Secretar: **Vasile Iordache**

Probleme-Recensii-Comentarii

La Haţeg (j. Hunedoara) în 12 Decemvrie s'a ţinut o impozantă adunare a „Oştii Domnului" la care au luat parte ostaşi din 26 de sate. Duminecă dimineaţa ostaşii prezenţi s'au mărturisit la duhovnici în biserica din Haţeg. La liturghia sobornică după împărtăşirea celor spovediţi a predicat părintele Aurel Străuţ din Silvaşul de sus — „despre cină" (Luca 14, 16 şi urm.).

După masă la ceasurile 2 s'a făcut slujba chemării Duhului sfânt, după care a urmat programul serbării duhovniceşti. Au vorbit: Lazăr Maier-Vâlcele, Iosif Mermezan-Simeria, Popa Petru-Sebeş Alba, Iosif Crişan-Valea Dâljii.

Au declamat poezii: Olga Vulc-Nălaţ-Vad şi Maria Muntean-Bótiz. Vorbirile şi poeziile au fost încadrate în cântări duhovniceşti. In taţa sfântului altar toţi vorbitorii ş'au mărturisit credinţa că nu se vor despărţi de maica biserică, convinşi că numai în ea şi prin ea se pot mântui.

Cuvântul P. C. protopop Ieronim Ciocan a fost plin de iubire şi căldură. Intreagă asistenţa l-a sorbit cu sete.

P. C. Sa i-a asigurat pe „ostaşi" că sf. biserică le dă cel mai mare şi de folos ajutor ca să se poată mântui. Preoţii stau gata zi şi noapte să le fie călăuze spre patria cerească.

Tot P. C. Sa le-a explicat statutele „Oştii" arătându-le că ele au pornit dela ostaşi, căci ei le-au făcut şi le-au aplicat dela începutul Oştii, — ceea ce s'a scris pe hârtie nu e un program nou, care să le fie în contră, ci le este tuturor de folos.

Toţi ostaşii au rămas mulţumiţi de cele auzite. Cu voia tuturor s'a fixat ca zi de praznic ostăşesc în centrul protopopiatului, la Haţeg, ziua de 26 Octomvrie a fiecărui an — Sf. Dumitru. Această zi va rămânea pe viitor ca ziua congresului Oştii Domnului din protopopiatul Haţeg. Preot *Aurel Străuţ*

*

Pr. Sofron Vlad: *Prologul Evangheliei a patra*, Studiu critic-exegetic, 1937. Tip. „Universală", Cluj, 206 p. Preţul?

Studiul de specialitate, datorit profesorului dela Seminarul pedagogic al universităţii din Cluj, preotului *Sofron Vlad*, se sprijineşte pe o vastă bibliografie, privitoare în deosebi asupra cercetărilor Evangheliei lui Ioan, apărute în ştiinţa teologică germană şi franceză.

Cartea «*Prologul Evangheliei a patra*» are *două* părţi: în cea dintâi se înfăţişează scopul şi explicarea prologului, cu text comentat; partea a doua, mai întinsă, se ocupă cu: presupusele izvoare extrabiblice ale ideilor din prolog, şi cu *izvorul biblic* al acestor idei.

Concluziile, ce rezultă din documentatul studiu al părintelui Vlad, sânt arătate în rezumatul dela sfârşit (pag. 194), unde se constată, între altele, şi faptul că autorul Prologului, şi deci şi al Evangheliei, nu poate fi alt ucenic al Mântuitorului, decât Apostolul *Ioan*.

Studiul, limpede şi îngrijit scris, se poate citi, uşor şi cu plăcere, şi de nespecialişti.

*

Frânturi din „Merinde dela şcoală". — Un om din vechea şcoală ardeleană, *Dr. Giorgiu Popa*, care a trăit şi muncit între anii 1841 şi 1897, se bucura de multă trecere în lumea românească în deosebi dela Arad şi împrejurimi. Referent şcolar eparhial în oraşul de pe malul Murăşului, a publicat ca iscusit pedagog cartea sa *Merinde dela şcoală*. Apărută în 1880, cartea de mult nu se mai găseşte în librării. Pentru a o face totuşi accesibilă cetitorilor de lucruri serioase, P. C. Iconom Stavrofor *Dr. G. Ciuhandu*, referentul actual în acelaş post eparhial dela Arad, a avut bunul gând să aleagă şi să tipărească din nou câteva frânturi mai de seamă din opera lui Dr. *Giorgiu* (aşa semnă el) *Popa* şi să le pună în mâna *tineretului*, la care se gândise şi autorul lor.

Două broşuri am primit, până acum, din sănătoasa Merinde: *Fete de măritat*, conţine vorbirea unei învăţătoare către patru din fostele sale eleve, ajunse să fie fericite mirese; a doua broşură a „Frânturilor" reproduce următoarele părţi: 1. Prelegerea ultimă; 2. Examene şi certificate şcolare; 3. Cuvântarea preotului la sfârşitul anului şcolar. — Ieşite din Tip. Diecezană din Arad, se vând cu preţul de 3 şi 5 Lei bucata.

*

L'Eglise Orthodxe Roumaine de Paris, par *Veniamin Pocitan*. — Impr. statului, Bucureşti, 1937. Pag. 75. Preţul?

Sfânt locaş de închinare, ortodox român, în capitala Franţei, avem abea pe la mijlocul secolului al 19-lea.

Istoricul acestui aşezământ, ridicat de binecredincioşi români din vechea ţară, este subiectul lucrării laboriosului vicar al Patriarhiei, Veniamin Pocitan, care în anii războiului, la 1914 şi 1915, fusese detaşat la Paris în calitate de superior al Bisericii ortodoxe române de acolo.

Rostul ce l-a avut şi are această biserică, este tălmăcit în cartea franţuzească a păr. Veniamin, (la pag. 73 şi 74) astfel:

E de ajuns să examinăm situaţia, de ieri şi de azi, a bisericii ortodoxe române din Paris, pentru a înţelege gândul întemeetorilor ei. Menirea sa era a supraveghia educaţia religioasă a tineretului universitar român din acest mare oraş, — Parisul. Capela e, în adevăr, situată în cartierul latin, cartierul şcoalelor, aproape de Sorbona, de Colegiul de Franţa, de Şcoala înaltelor studii şi de toate şcoalele mari din capitala franceză. Capela a avut şi continuă să aibă un rol important în educaţia tinerimii române care, departe de familie şi de patrie, îş urmează studiile la Paris. De aproape o sută de ani, ea întreţine, în sufletul tinerilor studenţi români, cultul fierbinte al religiei străbune. Dar înrâurirea ei se întinde şi asupra comunităţii române din Franţa. Familii româneşti, stabilite în Paris şi în diferite oraşe din provincie, se aproapie cu dragoste de acest sfânt locaş, care constitue o vatră românească, unde arde neîncetat flacăra ortodoxiei române şi a iubirii de moşie care luminează sufletele, încălzeşte inimile şi întreţine respectul tradiţiei. Astfel, rolul bisericii ortodoxe române din Paris îş are însemnătatea sa deosebită atât religioasă, cât şi naţională. —

Fraţii noştri stabiliţi în Franţa, precum şi ceice se află în trecere prin capitala ei, vor întâmpina, în publicaţia Prea Sfintitului vicar Veniamin, preţioase date şi informaţiuni atât despre biserica noastră din oraşul luminii, cât şi despre relaţiunile franco-române mai vechi şi mai recente.

Nr. 12383/1937 (1) 2—2

Prăvălii de închiriat

Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu dă în chirie cu începere din 1 Mai 1938 patru localuri de prăvălie în casa din Sibiu, Strada Regina Maria Nr. 16, şi două localuri de prăvălie în casa din Sibiu Piaţa Regele Ferdinand Nr. 17, toate pe termen de trei ani.

Cei ce doresc să ia în chirie vre-unul din aceste localuri de prăvălie, vor înainta oferte în scris până la 31 Ianuarie 1938 la Consiliul arhiepiscopesc ort. român în Sibiu, unde se pot lua zilnic informaţiuni.

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Jertfă ce nu se uită

S'au împlinit zilele acestea un an, de când pe câmpia Majadahondei spaniole, doi tineri daci şi-au lăsat trupul sfârticat de schije pământului, ca sacrificiu suprem din partea unei generaţii care preţueşte viaţa ridicată numai pe această culme.

S'au născut pe pământul nostru scump şi s'au reîntors eroic în el, după ce au preamărit cu viaţa şi cugetul, ca nimeni alţii, opera Celuice i-a creiat.

S'au scurs de atunci zile multe. Peste eroismul lor creştin şi românesc, nu s'a putut aşterne uitarea. Gestul lor alimentează mereu flacăra vie a credinţii care i-a trecut în eternitatea divină. El se actualizează tot mai mult, mărindu-şi perspectivele, ca astfel în haina purităţii lor sufleteşti, cât mai mulţi, chiar toţi, să se poată împărtăşi din ceiace Dumnezeu a dat, pentru mântuirea omului, prin însuşi Fiul Său.

Moţa şi Marin, ofrande creştine curate ca apa isvorului atoatetămăduitor, e printre ceeace neamul acesta a adus mai deosebit în faţa lui Dumnezeu.

Va fi această ofrandă un îndemn de transcedere emoţională, mai des, către Cel de sus? Cu siguranţă că da.

Ei nu sunt morţi. Trăiesc mai vii ca altă dată. Dela un capăt la celalalt al ţării, sufletele se oţelesc sub focul spiritual care s'a înălţat.

E semn binevestitor: nici pe-aici nu se va îngădui păgânului să tragă cu mitraliera în faţa lui Hristos. **Pr. B.**

AVIZ

Luni în 24 Ianuarie a. c. e ziua de comemorare a Unirii Principatelor Române.

In istoria unirilor ea este piatra de temelie a Statului întregit de azi.

Evocarea acestui act istoric săvârşit de marii patrioţi din epoca renaşterii naţionale, e un prilej de înaltă gratitudine şi de recunoştinţă pentru vredniciile înaintaşilor noştri.

Prăznuirea acestei zile va cuprinde slujba doxologiei la toate sfintele altare şi predică asupra actului săvârşit la 24 Ianuarie 1859.

Biserica şi societăţile ei religioase îşi vor da concursul la serbările oficiale aranjate în acea zi.

Sibiu, 12 Ianuarie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

La meserii!

Direcţiunea Căminului de ucenici, de stat, „Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia", în *Timişoara*, caută de urgenţă pentru imediată plasare 40—50 băeţi români, cu dela 3—8 clase de liceu, în direrite specialităţi de meserii, a căror rentabilitate este neîndoelnică.

In acelaş timp face apel către toţi părinţii români ca, în vederea naţionalizării industriei şi meseriilor, să-şi trimită copiii la ucenicie, deoarece numai pregătind din timp generaţii de meseriaşi şi industriaşi români, se va putea realiza idealul de stăpânire integrală a neamului românesc.

E timpul să urmăm aceeaş conduită ca şi minoritarii, cari trimit copiii lor la ucenicie chiar cu bacalaureat.

In vederea creşterii acestor generaţii de industriaşi şi meseriaşi români, ministerul muncii, sănătăţii şi ocrotirilor sociale a construit în Timişoara cel mai frumos cămin de ucenici, cu tot confortul necesar, ca să poată adăposti şi da educaţie profesională şi naţională tinerelor vlăstare care îmbrăţişează cariere industriale.

Direcţiunea Căminului mai face apel către toţi *preoţii* şi învăţătorii, ca să-i dea un cât mai larg sprijin, îndrumând şi îndemnând tinerii români către carierele practice.

Pentru orce informaţiuni, atât autorităţile, cât şi părinţii sânt rugaţi a se adresa: Direcţiunii Căminului de ucenici „Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia", în *Timişoara I*, Bulevardul Regina Maria Nr. 13.

INFORMAŢIUNI

Data *alegerii de episcop, al nou înfiinţatei vlădicii ortodoxe române a Maramureşului, s'a fixat pentru ziua de 24 Februarie 1938.*

Repausul duminecal. Ministrul muncii, dl prof. *Gh. A. Cuza*, a dat dispoziţii categorice organelor în subordine din ţara întreagă, să supravegheze aplicarea întocmai a hotărârilor legii repausului duminical. Măsura ministerială răspunde cererilor repetate ale bisericii noastre.

Act de mulţămire. Subsemnatul preot în comuna Nădăştia de sus, judeţul Hunedoara, în numele consiliului şi adunării parohiale aduc calde mulţămiri dlui deputat de Hunedoara, *Constantin Bursan*, pentru părinteasca grijă ce o poartă bisericii noastre, înzestrând-o cu suma de *50.000* lei (Cincizecimii lei), care sumă formează primul fond pentru edificarea caselor parohiale. Tot Domnia sa, intervenind, am obţinut 40.000 cărămizi pentru edificarea numitelor case. Parohienii, recunoscători, urează bunului creştin, Constantin Bursan, mulţi ani. — Pr. *Iosif Ţint*.

Icoana Mântuitorului. Sala de aşteptare, din gara oraşului *Brăila*, adăposteşte o icoană a Mântuitorului Isus Hristos, cu o perdea de catifea şi candelă. Icoana e aşezată acolo în urma stăruinţei dlui Mihai Oţet, şeful gării. Un preot, în trecere prin această gară, face observarea: Am băgat de seamă, că acea sfântă icoană, pe lângă faptul că e prilej de scurt popas duhovnicesc, ea impune celor din sală o ţinută respectuoasă şi este o piedecă pentru discuţii necuviincioase şi păgubitoare de suflet: ea ocroteşte tot atât de bine un loc de popas, precum o troiţă sfinţeşte o răspântie de drumuri.

Apel. Prin aceasta fac apel şi învitare dragilor mei colegi, să-mi comunice în scris pe adresa C. Criştiu, profesor la „Liceul comercial" de băeţi Sibiu, cât mai neîntârziat, dacă doresc să mai avem o întrunire colegială aici la Sibiu după 40 de ani de serviciu? Aş crede că timpul cel mai potrivit ar fi pe Miercuri 2 Februarie 1938. Cu această ocazie a evenimentului însemnat din viaţa noastră de apostolat, cred de nimerit să facem un Te-Deum şi un parastas în amintirea colegilor noştri repausaţi în catedrala mitropolitană, să ne fotografiem şi apoi să ne întrunim la o masă comună. La toate aceste serbări va lua parte activă şi iubitul nostru Roşca ca fost director, care numai singur mai vieţueşte dintre foştii noştri profesori. După cunoştinţele mele mai suntem 14 în viaţă. Veniţi cu toţii! Rog un răspuns sigur dela fieştecarele dintre voi. Zicându-vă la bună vedere vă salut. — Cu dragoste colegială *Const. Criştiu*, profesor.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 16 Ianuarie 1938, va predica părintele *A. Nanu*.

Dela Oficiul poştal din Sibiu. Constatându-se că o însemnată parte din corespondenţa, ce se depune la acest oficiu cu destinaţia Bucureşti, nu poartă şi indicaţiunea numărului de *sector*, atragem atenţiunea cititorilor, ca la corespondenţa pentru Bucureşti să se înscrie *numărul sectorului*, iar cei ce nu-l cunosc, pot obţinea aceste informaţiuni dela oficiul poştal, *ghişetul Nr. 6*, — alt fel corespondenţa este expusă să se întârzie.

Nr. 206 - 1938 Ep. (3) 1—1

Prăvălie de închiriat

In casa din Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 14 se închiriază un local de prăvălie pe termen de trei ani cu începere din 1 Mai 1938.

Reflectanţii vor înainta oferte în scris până la *31 Ianuarie 1938* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde pot lua informaţiuni.

Consiliul Arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI Sibiu 23 Ianuarie 1938 Nr. 4

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Elemente de morală creștină

Articolul meu «Naționalismul sub aspect moral» publicat în «Gândirea» de pe luna Noemvrie, a fost întâmpinat în revista «Predania» anul I, Nr. 12—13, cu câteva obiecțiuni din partea dlui G. Racoveanu. Dl G. Racoveanu a reușit să se facă oarecum «celebru» printr'un scris în care ia în râs și caricaturizează sistematic viața noastră bisericească.

Dar oricine ar fi omul și oricât de neserioase i-ar fi obiecțiunile, eu totuși le voi discuta, deoarece socotesc că sunt și cetitori de aceia în cari aceste obiecțiuni au stârnit oare cari nedumeriri și apoi e o datorie să folosim orice prilej pentru a limpezi și propovădui adevărul mântuitor.

Prima obiecțiune pe care mi-o face domnul G. Racoveanu se referă la afirmația mea că, «ceeace-i inevitabil nu poate fi păcat, căci altfel ar însemna că Dumnezeu ne silește să păcătuim». Impotriva ei mi-aduce can. 8 al Sf. Vasile cel Mare în care se spune că acela care aruncând cu piatră într'un pom sau într'un câne nimerește într'un om și-l omoară, deși n'a omorât cu voie nu va avea să primească împărtășania 10 ani.

La prima privire obiecțiunea pare de neclătinat. Dar să o examinăm mai de aproape. Afirmația mea de mai sus face parte dintr'o legătură de idei prin cari arăt că funcțiunile biologicului natural și necesar, prin cari se întreține viața omenească pe pământ, nu sunt păcate. Așa e de pildă hrana și căsătoria. Față de teza dlui Dragoș Protopopescu că tot ce-i biologie e păcat și nu e nici o deosebire între beție și hrană b. o., am arătat că ceeace din biologie e universal necesar și natural, nu e păcat, căci altfel însuși Dumnezeu care ni le-a pus ca condițiuni «inevitabile» pentru conservarea vieții, ne-ar sili să păcătuim. Biologicul, adecă funcțiunile esențiale de conservare a vieții pământești, nu e condamnat în creștinism, ca în manicheism, sau sectarism, sau hinduism, ci transfigurat de spirit, îndumnezeit. Dumnezeu nu ne cere anularea trupului și a funcțiunilor lui căci aceasta ar echivala cu anularea vieții pământești de Dumnezeu făcută, ci umplerea lor de lucrare curată, de har dumnezeesc, purificarea și transfigurarea lor. Trupul e sortit învierii și vieții veșnice, ca și sufletul.

Aceste idei le-am desvoltat ca să întemeiez pe ele concluzia că și iubirea de neam, chiar dacă ar fi numai biologie, cum spunea dl Dragoș Protopopescu, nu e păcat, ci faptă necesară bunei rânduieli a vieții, prin urmare însași vieții.

Când am afirmat că aceste funcțiuni de biologie naturală și necesară — prin urmare fapte «inevitabile» pentru menținerea vieții — nu sunt păcate, știam și eu de can. 51 apostolic care spune chiar mai mult ca mine: «*Dacă vre-un episcop, sau presbiter sau diacon și oricine din catalogul ieraticesc se abține de nuntă și de cărnuri și de vin, nu pentru înfrânare, ci din scârbă, uitând că toate sunt foarte bune și că bărbat și femeie a făcut Dumnezeu pe om, ci hulind ar bârfi făptura, ori să se îndrepteze, ori să se caterisească și să se lapede din Biserică. Așișderea și laicul*» (Colecția Dr. N. Milaș-Dr. N. Popovici, vol. I, partea I, p. 266) Eu spusem acelaș lucru astfel: «Voința de-a trăi și luarea măsurilor pentru a trăi, e necesară, adică nimeni nu se poate sustrage. *Hrana de pildă, ca activare a voinței de-a trăi, e ceva inevitabil.* Căsătoria, ca activare a voinței de-a trăi a speciei, la fel. *A le evita* nu însemnează numai a murî tu personal, ci însemnează a te ridica împotriva unor rânduieli fundamentale, puse de Dumnezeu ca legi după cari se desfășoară viața etc.» (N'am inserat însă canonul în articol, pentrucă socotesc că interesul mirenilor noștri nu se câștigă cu reeditarea netălmăcită pentru omul de azi a unor fraze al căror sens nu se mai sesizează ușor în urma prea marei obișnuințe cu ele. Căci pe linia tradiției ești nu numai când vorbești cu cuvintele ei, ci și când știi să te menții în marginile stricte ale gândirei ei, tălmăcind totuși această gândire potrivit cu vocabularul și cu problemele omului de azi. Ba, mai mult, numai în cazul din urmă o poți introduce din nou în preocuparea omului de azi, o arăți ca forță eternă, dinamică și pururea actuală. Dar pentru a ști tălmăci tradiția îți trebue o vastă cultură, de istorie bisericească, de istoria dogmelor, de patristică, o cunoaștere a tiparelor gândirii actuale. Nu ți ajunge să ai în buzunar colecția celor câteva sute de canoane și Molitvelnicul, pentru a te erijà în apărătorul Tradiției, citând câte un fragment izolat din ele, neadus în concordanță cu altele paralèle, așa cum fac sectanții cu Scriptura).

E clar că eu am întrebuințat cuvântul «*inevitabil*» în senzul de *necesar vieții*, de organic, de biologic, chiar dacă acest inevitabil se îndeplinește cu voință. Cu voință te hrănești, dar e «inevitabil» să te hrănești dacă vreai să trăești. Dl G. Racoveanu ca să-mi răstoarne teza aduce exemplul unei fapte care *din întâmplare* are un efect nenorocit. Altceva sunt însă faptele necesare și altceva cele din întâmplare. Grecul le zice primelor *ἀναγκαία*, ultimelor *ἐκ τύχης*. Se pot numì inevitabile și unele și altele. Căci cuvântul inevitabil are mai multe înțelesuri. In legătura ideilor mele a fost clar senzul de: necesar. A fost vorba de fapte pe cari *trebue* să le faci. E un trebue absolut, de caracter universal. De acestea am spus că nu pot fi păcate. E ciudat cum dl G. Racoveanu n'a înțeles de ce e vorba. Mi se pare că n'a vrut să înțeleagă. Trebuia, pentru salvarea maestrului Dsale, să găsească numai decât ceva reprosabil articolului meu în care i-am desvăluit aberațiile. Și negăsind altceva s'a legat de un cuvânt, pe care nu l-a luat în înțelesul ce i l-am dat în mod evident, ci în altul. Se poate răsturna teza că ceeace trebue să facem în mod universal și absolut, indiferent că cu voința sau ba, nu e păcat, cu exemplul unui păcat comis din întâmplare? Evident că nu. Sunt două categorii de fapte cu totul străine. Dar folosind identitatea cuvântului inevitabil pentru ambele categorii de fapte, dl G. Racoveanu a voit să facă o confuzie care să-l favorizeze. Dela exemplul unei fapte care prin întâmplare e păcat, a lăsat impresia concluziei că și faptele absolut necesare sunt păcătoase, pentrucă se obișnuește atributul de inevitabil pentru ambele categorii. Dar n'a avut curajul s'o spună pe față. Deci o mistificare condamnabilă.

Am putea socoti obiecțiunea suficient lichidată. Dar întrucât a vrut să lase impresia că din Tradiția ortodoxă rezultă ca principiu general că și faptele *involuntare* sunt păcate, să urmărim și chestiunea aceasta, care, repetăm, e o chestiune în sine.

Dl G. Racoveanu susține această teză prăpastioasă ținându-se ca orbul de bâtă de canonul 8 al Marelui Vasile. Noi îi vom prezenta și alte canoane, unele chiar dela acelaș Părinte, cari declară faptele involuntare, silite, nepăcătoase: cum le armonizează dl G. Racoveanu? Iată canonul 49 al acelui Sfânt: «*Violurile întâmplate prin siluire, să fie neînvinovățite. Deci și sclava, de se va silì de stăpânul ei, nu se învinovățește*» (op. c. p. 107). Molitvelnicul spune acelaș lucru, arătând clar că acest lucru întâmplat cu voia e păcat, iar fără voie, în mod silnic, nu e păcat. «*Roaba de o va silì stăpânul ei spre curvie nu este vinovată*, după canonul 49 al Marelui Vasilie, iară fiind cu voia ei să se canonească cu canonul curviei. Soborul din Calcedon» (Molitv. ed. Sibiu, 1874, pg. 517).

Din faptul că Molitvelnicul dispune că părinții al căror copil a murit nebotezat «pentru nepurtarea de grijă» a lor, să nu se împărtășească 3 ani, «iar de va fi din lenea preotului, atuncea al lui este păcatul», rezultă că dacă pruncul a murit nebotezat cu toată grija părinților și fără a putea fi preotul acuzat de lene, nu sunt vinovați nici părinții nici preotul (pg. cit.).

Un alt canon al lui Vasile cel Mare (52) declară nevinovată pe femeia care și-a pierdut pruncul fără voia și nu din negrijea ei, spre deosebire de cea care l-a perdut cu voia sau din negrije. «Ceeace n'a purtat grije în călătorie de fătul său și deși a avut putința să-l salveze, a întrelăsat (să facă acest lucru), ori socotind că astfel își va acoperì păcatul, ori având intențiune cu totul dobitocească și neomenească, să se judece ca pentru ucidere; iar dacă nu a putut să poarte grije (de fătul său) și din cauza pustietății și a lipsei celor necesare fătul a pierit, (în acest caz) mama să se ierte» (op. cit. 109, Molitv. 518, se pare că e vorba acì de perderea copilului în momentele nașterii, sau după aceea).

Mai citez următoarele dispoziții ale Molitvelnicului în cari se face distincție clară între o faptă săvârșită cu voie, fiind socotită atunci ca păcat, și silit sau inconștient, când nu e socotită păcat:

«In tinda Bisericii, *afară de vreme de nevoie*, nimenea să nu îndrăsnească a dormì, după canonul 38 al sfântului Nichifor».

«De se va omorâ vre-un om pe sine, nici să-l slujească, nici să-l îngroape la Biserică, ci afară să fie lăpădat ca un animal, *fără numai de va fi fost îndrăcit sau ieșit din firea lui*, după Timotei Alexandreanul, canonul al 14-lea» (pg. 526). Mai vezi can. apost. 21, 54, 69.

E drept însă că unele canoane și după ele și Molitvelnicul dispun să se canonească unele fapte cari au un efect rău fără voia omului, deși mai puțin ca aceleași fapte săvârșite cu voia. Acestea sunt: uciderea (canonul 8 al lui Vasile cel Mare), lăpădarea pruncului (spre deosebire de perderea lui la naștere sau ulterior: muierea de va pierde de nevoie, un an să nu se împărtășească, canonul Sf. Apostoli, Molitv. p. 518) și anumite stări și fapte cari aduc o necurățire lucrurilor sfințite: femeia cât timp are scurgere de sânge n'are voie să se împărtășească, nici să între în biserică (Molitv. 516), preotul căruia din rea întâmplare i s'au vărsat Sf. taine e oprit dela slujbă 6 luni, iar de-i cade steaua din mână 8 zile, preotul de va visa ceva rușinos nu va slujì în ziua aceea Liturghia.

Cu alte cuvinte cad sub canon două feluri de fapte involuntare: cele cari au ca urmare moarte de om și cele cari necurățesc sau necinstesc lucrurile sfinte.

Celelalte fapte involuntare, deși au și ele un efect rău, nu atrag nici o pedeapsă.

Cum vom armoniza această aparentă contrazicere? Căci aparență trebue să fie, odată ce vine dela aceeași oameni și încă sfinți? Vom generaliza dispoziția referitoare la unele, călcând dispoziția clară referitoare la celelalte, cum a făcut dl G. Racoveanu luând în considerare numai can. 8 al lui Vasile cel Mare și lansând principiul că toate faptele involuntare cu efect nenorocit sunt păcătoase?

Nu ne facem astfel vinovați de călcarea Tradiției? Tradiția nu o vom găsì luând un canon izolat și făcând din dispoziția lui lege generală, așa cum Sf. Scriptură nu se tălmăcește

luând o frântură de frază din ea, fără context şi fără locurile paralèle, şi generalizând-o.

Dispoziţiile aparent contrazicătoare ale canoanelor se armonizează credem astfel:

Comun tuturor faptelor amintite, atât celor reproşabile cât şi celor ireproşabile, este absenţa voinţii sau a intenţiunii la făptuirea lor. Iar variat este obiectul, materia lor: unele au ca obiect distrugerea vieţii omeneşti, altele necinstirea lucrurilor sfinte, altele perderea fecioriei etc.

După cea mai elementară logică se vede ce-a condus pe sfinţii legiuitori la variarea dispoziţiilor lor: nu ceeace este comun, ci ceeace este deosebit în ele. Dacă le-ar fi judecat după ceeace este comun, după absenţa voinţii, le-ar fi absolvit sau condamnat pe toate. Dar nu e cazul. Deci dacă pe unele le-au condamnat, aceasta se datoreşte nu faptului că sunt involuntare, ci faptului că au un cuprins de tot grav. Absenţa voinţii la o faptă este ceva ireproşabil, căci altfel sfinţii legiuitori le-ar fi condamnat pe toate.

De altfel sare în ochi că numai uciderea de om şi necurăţirea celor sfinte e condamnată în faptele involuntare.

Uciderea omului e lucrul cel mai îngrozitor, oprit de Dumnezeu mai mult. E o mare nenorocire pentru cineva când chiar involuntar i se întâmplă să omoare un om. Probabil că e o pedeapsă ce i se dă de Dumnezeu pentru cine ştie ce păcate mari. Aşişderea şi cu necurăţirea celor sfinte. Tocmai pentrucă sunt faptele cele mai înfricoşate, omul trebue să-şi ia în mod deosebit toate măsurile de-a nu se vedea împovărat cu ele, nici prin cea mai mică neglijenţă. Să nu dea cu piatră în pom până nu e deplin asigurat că nu este şi nu poate trece pe-acolo vre-un om.

Că aceasta este interpretarea cea justă se confirmă şi prin opinia canonistului Dr. Nicodim Milaş care întruneşte pe a lui Balsamon şi pe a celorlalţi mari tălmăcitori ai canoanelor bisericeşti. Dr. Nicodim Milaş spune la can. 65 apost. în care e vorba de uciderea involuntară săvârşită de preot: «Acì circumstanţa decisivă pentru persoanele sfinţite este *vărsarea de sânge omenesc*, fără a se lua în considerare împrejurarea şi motivul care a provocat vărsarea de sânge şi anume din cauză că vărsarea de sânge omenesc este în coliziune expresă cu slujba îndeplinită de preot etc.» (vol. I, partea I, pg. 284).

Prin urmare ca princìpiu rămâne tot cel vechiu, că în general faptele involuntare nu sunt vinovate. Atrag însă o arecare pedeapsă cele cari au ca efect uciderea de om sau necinstirea celor sfinte, o pedeapsă cu mult mai mică însă decât aceleaşi fapte săvârşite voluntar. Propriu zis nu e o pedeapsă ca pentru o vină ceeace se dă în aceste cazuri, ci mai mult o oprire a omului considerat necurăţit prin aceste întâmplări de-a se apropia de sfânta Impărtăşanie şi în general de cele sfinte. Căci e semnificativă oprirea femeii de a se împărtăşì pe un an dacă fătul i-a murit în pântece, dar nu e oprită dacă i-a murit îndată după naştere. E oprită când moartea s'a produs într'un loc mai intim fiinţii ei, trupului ei. Moartea murdăreşte pe cel care are o parte chiar involuntară la săvârşirea ei.

Necurăţit este şi preotul care involuntar a făcut ceva rău, întrucât s'a necurăţit în el calitatea sacramentală ce-o are prin hirotonire, deaceea sunt atât de dese opririle lui dela Sf. slujbă.

Princìpiul că în general faptele involuntare sunt ireproşabile din punct de vedere moral e de altfel susţinut unanim de sf. Părinţi, de Mărturisirile ortodoxe şi de toate tratatele de morală creştină. Doar nu va fi greşit această unanimitate de mari autorităţi în tălmăcirea canoanelor, aşa încât să-i răstoarne pe toţi... dl G. Racoveanu. E aproape copilăresc să dăm atâta extenziune dovedirii unui adevăr elementar. Dar nu ne putem reţine de-a aduce aci câteva mărturii în acest senz din Sf. Ioan Damaschin şi Mărturisirile ortodoxe.

Sf. Ioan Damaschin, rezumatorul întregei predanii patristice, desvoltă doctrina despre virtuţi şi păcate în scurta scriere: De virtute et vitio (Migne, PG, 95, 85—98).

Despre păcate zice: «Rădăcinile patimilor şi, ca să zic aşa, primele lor cauze sunt: iubirea de plăcere, iubirea de mărire şi iubirea de argint, din cari se naşte tot răul. Nu va săvârşì omul nici un păcat (*οὐχ ἁμαρτάνει δὲ ὁ ἄνθρωπος οὐδεμίαν ἁμαρτίαν*) de nu vor fi venit şi nu vor fi pus stăpânire pe el mai întâi aceşti trei uriaşi, cum zice prea înţeleptul între asceţi Marcu: uitarea, negrijea şi nebăgarea de seamă. Dar pe acestea le naşte plăcerea şi relaxarea, iubirea măririi şi a consideraţiei dela oameni. Iar cauza primă a tuturor acestora, oarecum mama cea mai scelerată este cum s'a zis, iubirea de sine, adecă iubirea neraţională a trupului şi grija pătimaşe de el» (col. 89).

Cum se vede stările sufleteşti de uitare, negrije, uşurătate, cari fac pe om să păcătuiască la aparenţă involuntar şi fără să-şi dea seama, nu sunt ceva primordial în suflet, ci produse de patimile precise şi conştiente ale iubirii de plăcere, de mărire deşartă şi de argint, iar acestea de patima măririi de sine. Dacă din indolenţă şi negrije face omul un rău şi e socotit vinovat, se are în vedere că starea aceasta de negrije s'a produs din vina lui neluptând împotriva patimilor amintite. Că acele patimi sunt fenomene conştiente şi împotriva lor omul poate lupta ca să n'ajungă la starea de uşurătate sufletească ne-o spune tot Sf. Ioan Damaschin mai departe: «Pe lângă aceasta trebue ştiut că iubirea pătimaşe de plăcere e variată şi multiplă şi multe sunt plăcerile cari înşală sufletul *când nu veghează cu gândul către Dumnezeu, şi nu e stăpânită de frica lui Dumnezeu şi de iubirea lui Hristos, preocupându-se de lucrarea virtuţilor*» (col. 89).

Puţin mai departe Sf. Ioan Damaschin ne dă şi o magistrală analiză a etapelor pe cari le parcurg ispitele până ajung la realizarea lor ca păcate. Cele trei patimi, respective una, sunt prima etapă păcătoasă. Ele au însă antecedenţe de cari nu mai suntem vinovaţi. Aceste sunt ispitirile din partea celor aşa zise «*opt cugetări*» îndemnătoare la păcat «*prin cari se săvârşeşte tot păcatul*» (92).

In Dogmaticele ortodoxe mai nouă ele sunt identificate cu impulsiunile involuntare, sau cu concupiscenţa cum îi zice teologia catolică, care e în subteranele firii noastre.

După teologia catolică concupiscenţa aceasta a existat şi în omul dinainte de căderea în păcat, în teologia ortodoxă se afirmă mai mult contrarul. Ele sunt considerate ca slăbiciunile firii, care chiar după ce-a fost scăpată de păcatul strămoşesc, păstrează încă debilităţile organismului recent ieşit din boală. Oricum ar fi, ele nu sunt socotite păcat, până nu primesc adeziunea voinţii (vezi Dogmatica lui Hr. Andrutsos, pag. 344—5). Dar după Sf. Părinţi rezumaţi de Ioan Damaschin ele par a fi cugetări prezentate minţii noastre din afară de noi, de diavolul. Deci după Părinţi firea noastră după botez nu mai are nici măcar aceste impulsiuni spre păcat. Ca să recadă în păcat, trebue să-şi dea voinţa adeziunea la aceste cugetări aduse de cel rău. Să dăm tot pasagiul în care analizează etapele pe cari evoluiază aceste cugetări trimise nouă dela cel rău spre păcat:

«Opt sunt cugetele cari includ răul: cugetul lăcomiei, al curviei, al iubirii de argint, al mâniei, al întristării, al descurajării, al măririi deşarte şi al îngâmfăriii. *Cugetele acestea a ne incomoda sau nu, nu stă în puterea noastră; dar a le rezista sau nu, la mişcarea patimii, stă în puterea noastră.*

Altceva este atacul, altceva ezitarea, altceva lupta, altceva patima, altceva aprobarea care e aproape de faptă şi asemănătoare ei, altceva actul şi altceva captivitatea.

Atacul este sugerarea simplă ce ne vine din partea duşmanului, ca de pildă: «fă aceasta sau aceea!». Cum a fost în cazul Domnului: «Spune ca pietrele acestea să se facă pâne». Aceasta, cum am spus, nu e în puterea noastră.

Ezitarea este primirea sugestiei dela duşman şi preocuparea cu ea şi convorbirea oarecum plăcută cu ea, înainte de-a alege, de-a ne decide. Iar *patima* este obişnuinţa provenită din ezitarea aceasta şi preocuparea continuă şi imaginaţia întreţinută de acea sugestie.

Lupta este frământarea sufletului între a alunga acel cuget aducător de patimă sau a-l aproba, cum zice apostolul: «Trupul poftește împotriva duhului, iar duhul împotriva trupului. Unul se opune altuia» (Gal. 5, 17). Iar *captivitatea* este răpirea violentă şi silită a inimii, tiranizată de anticiparea în gând a păcatului şi de îndelungata obişnuinţă cu el. *Aprobarea* e consimţerea spre patima sugerată de respectivul cuget. Iar *actul* e făpturirea cugetului pătimaş aprobat.

Cine deci cugetă din primul moment potrivnic patimii, sau înlătură prin negare şi bărbăţie atacul, taie toate cele următoare» (col. 93).

Din acest pasagiu urmează că nu există păcat până nu consimte la un cuget păcătos oarecare voinţa noastră. O mişcare, o faptă, produsă fără a fi fost conzultată nicidecum voinţa noastră nu e păcat. E drept însă că odată ce voinţa a cedat cât de puţin, dacă nu prin aprobare directă, măcar prin ezitare, prin lipsă de opoziţie încordată, sugestia păcatului a prins putere, a devenit patimă şi omul e târât fără ca voinţa să mai poată rezista. Apoi sunt păcate pe cari le săvârşeşte omul cu o voinţă declarată, categorică, diabolică, de-a sfida pe Dumnezeu, de-a sfida legile morale şi sunt păcate unde voinţa luptă, nu luptă, vrea şi nu vrea, nu ia o atitudine definită, tranşantă. Vina este că n'a luptat fără transacţii, cu toată seriozitatea şi forţa. Mai ales în păcatele mici, cu gândul, cu cuvântul, cu fapta, de fiecare clipă, găsim acest fenomen de adormire, de relaxare, de laşitate a voinţii. Ea nu vrea propriu zis să se facă păcatul, dar nici nu opune o rezistenţă vie şi nici nu-şi dă silinţa să fie trează. Deci tot are parte de vină.

Din aceste motive cerem în unele rugăciuni (cum e chiar una a Sf. Ioan Damaschin şi alta a Sf. Vasile cel Mare ale căror opinii despre caracterul *voluntar*, exclusiv voluntar, al păcatului, le-am văzut) ca Dumnezeu să ne ierte păcatele făcute «cu voie sau fără voie, cu ştiinţă sau cu neştiinţă» (din nebăgare de seamă, din negrije).

Mărturisirea Ortodoxă a lui Petru Movilă la întrebarea XVI (partea III): Ce este păcatul?, răspunde: „*Este o voinţă desfrânată a omului* şi a diavolului, sau călcarea legii lui Dumnezeu şi această călcare este o opunere, care se opune în contra voinţii lui Dumnezeu *şi vine şi din voinţa proprie a omului*“.

Iar la întreb. XXVII (partea I) se citează următoarele cuvinte ale Sf. Vasile cel Mare (din Coment. la Isaia cap. 14): «Prin voinţa şi alegerea sa proprie fiecare poate să devie sau o sămânţă bună sau contrarul». Iar mai departe: «Acest sfânt învăţător (Pavel) ne arată că deşì voinţa omului s'a corupt prin păcatul strămoşesc, cu toate acestea *şi acum stă în alegerea fiecăruia să fie bun şi fiu al lui Dumnezeu. Aceasta stă cu totul în mâna şi puterea omului*».

Dacă şi faptele involuntare ar fi păcate, cum ar sta aceasta în puterea omului?

Sinodul din Ierusalim din 1672 combate pretinsa Mărturisire a lui Ciril Lucaris cu mai multe locuri din predicile aceluia, pe cari intercalându-le cu aprobare în procesele sale verbale le arată ca exprimând doctrina ortodoxă. Ele exprimă totodată teza opusă calvinismului predestinatianist, pe care îl aduc la noi apărătorii «predaniei» ortodoxe, dnii Nae Ionescu şi G. Racoveanu. Citãm câteva locuri de acestea:

«Dacă omul n'ar avea libertate, ar fi sclav *şi ar putea să aibă scuză pentru păcat, căci orice rău ar face l-ar face fără voie.* De aceea nu trebue pedepsit pe nedrept» (Kimmel, Monumenta Fidei Eccl. orientalis, Iena 1850, pg. 362).

«Omul făcând răul, nu-l face mecanic, decât odată în zece-douzeci de ani. Nici din întâmplare, căci întâmplarea nu e cu intenţie. *Iar păcatul se face cu intenţie* (*ἡ δὲ ἁμαρτία κατὰ πρόθεσιν*)... Nu din fire, căci firea e bună dela Dumnezeu. Nu dela Dumnezeu, căci nu eşti păcătos pentrucă Dumnezeu vrea fărădelegea. *Aşadar e din alegerea ta liberă;* iar alegerea nu s'ar activa de n'ar fi libertatea» (pg. 364).

Cred că sunt suficiente mărturiile adevăratei Tradiţiei despre caracterul voluntar al păcatului.

Aşi vrea să mai insist asupra a două chestiuni.

Dl G. Racoveanu afirmă că suntem vinovaţi şi pentru faptele involuntare din pricina solidarităţii noastre cu Adam. Mare eroare. Noi prin botezul în care primim fructele crucii am ieşit din solidaritatea în vină şi păcat cu Adam. Dacă am continua să fim legaţi în lanţurile solidarităţii cu Adam, atunci am fi pe toată linia activităţii noastre: atunci nici faptele noastre bune n'ar avea nici o valoare pentru mântuire, aşa cum n'au cele ale oamenilor nebotezaţi. Peste toată activitatea noastră ar continua să planeze osânda care plana peste oameni înainte de jertfa de pe Golgota. Jertfa aceea s'ar fi adus de geaba. E învăţătură elementară că prin botez se şterge în noi păcatul strămoşesc, ieşim din solidaritatea omenirii a cărei soarte e determinată de primul Adam, ieşim din baia botezului ca om nou, care nu mai are nici o legătură cu cel vechiu, nu mai trăim după primul Adam, ci după cel de al doilea. Suntem împăcaţi cu Dumnezeu. Nu ni se mai impută de acì înainte decât păcatele personale, deci cele făcute de noi *cu voia noastră.* Cred că nu mai e de lipsă să aduc locuri din Sfânta Scriptură şi Tradiţie pentru această învăţătură elementară. Prin ce ne-am deosebì de cei nebotezaţi dacă ar avea mai departe vina lui Adam vreo influinţă în judecata ce-o rosteşte Dumnezeu asupra faptelor noastre? Vina lui Adam e scoasă cu totul din scenă la aprecierea de către Dumnezeu a faptelor noastre.

Al doilea lucru asupra căruia vreau să inzist puţin acum este următorul:

Prin teoria că şi ceeace-i inevitabil, involuntar, poate fi păcat, se susţine un fatalism periculos şi o adormire a responzabilităţii morale. Omul are acum scuză pentru păcat: nu e responzabil, e fără voia lui. Sau

va spune: de păcat nu poţi scăpa, căci nu stă în voia ta să l eviţi. Dacă nu se susţine în formă intransigentă principiul că orice păcat se datoreşte voiei omeneşti şi deci se poate evita, şi deci dacă s'a săvârşit este vinovat *pe drept*, omul nu mai are ţinuta implacabilă în problemele morale.

Cu puţină sofisticărie uşor va categorisi de inevitabile şi păcatele evitabile. Nu va mai avea conştiinţa trează, biciuită de imperativul: orice păcat se poate evita, evită-l! Trebue să ştim că numai de noi depinde săvârşirea sau nu a păcatului. Aceasta ne sileşte la o încordată trezire, la o mare scrupulozitate şi responzabilitate.

Ştim că e greu să evităm toate păcatele. Aproape nici un om n'a realizat acest ideal, afară de Fecioara Maria. Dar de acì nu urmează că trebue să punem vina pe Dumnezeu, sau pe... Adam. Noi suntem de vină pentrucă nu ne încordăm îndeajuns cugetul şi voinţa spre Dumnezeu. Dar chiar dacă nu putem ajunge la înălţimea ţintii la care ni se porunceşte să ne ridicăm, e imenz lucru dacă o ţinem măcar luminoasă înaintea privirilor, ca să ştim încotro să ne încordăm şi să ştim că n'am ajuns. Catastrofal e când pentru motivul că n'am ajuns din lene, decretăm că nici nu avem datoria să tindem spre ea, decretăm că nu există ceva mai sus de noi şi perzându-ne prin mlaştinile vieţuirii actuale, ne închipuim că am realizat tot ce suntem datori. Măcar ca mustrare să o vedem sus, în vârful spre care drumul e mai greu ca toate ascensiunile alpiniste. Şi tot va fi o forţă pentru progresul nostru moral. Ne va ţinea măcar unde suntem. Ca să nu ne rostogolim şi mai jos. Căci omul se împacă uşor cu gândul să fie ceva mai jos decât idealul ce şi-l fixează.

Dar această teză favorabilă laxităţii, agnosticismului şi anarhismului moral, în care se amestecă şi predestinaţianismul calvin şi platonismul care socoteşte lumea şi istoria născută din păcatul originar, prin urmare fiinţial şi fatal şi integral păcătoasă, teză susţinută de dl Nae Ionescu şi acum de ucenicul care-i sare în apărare, va trebui s'o arătăm în toate consecinţele ei dezastruoase într'un articol aparte.

Cu celelalte obiecţiuni ale dlui G. Racoveanu ne vom ocupa într'un număr viitor.

D. STĂNILOAE

„Copilărie şi sfinţenie"

In vremea de azi, când se pune atât de des problema tineretului, o cugetare înaltă izvorâtă din sufletul unui gânditor este sau trebue să fie, ca o stea călăuzitoare pentru cei ce sunt chemaţi să facă educaţia tinerelor odrasle. Sub titlul de mai sus, dl Nichifor Crainic a publicat în numărul lunii Ianuarie al revistei «Gândirea», un luminos articol ce cuprinde gânduri salvatoare pentru educaţia tineretului. «Vremea noastră e vremea tineretului» şi spre acesta trebue să se îndrepte privirile celor ce doresc o schimbare a lucrurilor. Copilul «e piatra unghiulară în zidirea altei lumi pe ruinele celei vechi». «Bătrânul e diformat de ideologii şi de sisteme căzute», în timp ce «copilul e ca brazda desţelenită întâia oară».

De aceea statele îşi pun aşa de des problema educaţiei.

Inoirea lumii prin tineret, este scopul oricărei pedagogii şi ea se poate realiza numai prin spiritul creştin. «Creşterea creştină urmăreşte nimicirea răului din om sau mântuirea de păcat». La aceasta se poate ajunge numai revenind la mintea copiilor. Căci «în creştinism, măsura omului desăvârşit nu e cel vârstnic, ci copilul». Nu pruncul trebue să fie ca noi, ci noi trebue să fim ca pruncii». Mântuitorul dă exemplu ucenicilor Săi încă stăpâniţi de dorinţi omeneşti pe un prunc, zicându-le: «Cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în împărăţia cerurilor» (Mat. 18, 4).

Copilul nou botezat «reprezintă însăşi simplitatea şi puritatea absolută în felul ei».

El este înger în trup, nefiind atins încă de păcatele vieţii. Astfel este sufletul copilului eşit din baia botezului. Educaţia are datoria de a păstra acest suflet în curăţenia şi simplitatea cu care a venit el pe lume.

Poeţii, filosofii, eroii şi sfinţii, reflectează în sufletul lor ceva din sufletul curat al copilului. «Sfântul e creştinul desăvârşit, dar în acelaş timp şi copilul desăvârşit». Sunt note comune între sufletul copilului şi al sfântului. «Candoarea copilăriei se întâlneşte pe acelaş plan înalt cu sfinţenia». Deosebirea constă în acea că sufletul copilului este curăţit prin baia botezului, în vreme ce curăţenia sufletească a sfântului este câştigată prin multe casne.

Prin simplitatea spiritului, şi în al doilea rând prin curăţenia inimii, sufletul copilului se aseamănă cu al sfântului. «Cunoaşterea lui Dumnezeu e condiţionată de simplitatea spiritului sau de sărăcia lui». Sfinţii au putut cunoaşte pe Dumnezeu numai după ce s'au lepădat de cunoştinţele lumii. Pe Dumnezeu «îl vom avea cu atât mai deplin în noi, cu cât mai săraci vom izbuti să fim de imaginile absorbite din lumea din afară de noi». Dumnezeu, fiind spirit simplu, nu se poate cunoaşte decât printr'o desăvârşită simplitale a spiritului omenesc. „Ignoranţa savantă sau sărăcia cu duhul, este, în esenţă, aceeaşi sfântă ignoranţă a noului venit pe lume care, liber de orice ştiinţă, ajunge prin instinct la Dumnezeu". „Cine cunoaşte pe Dumnezeu, cunoaşte totul".

Prin inima curăţită de patimi iubim pe Dumnezeu. „Numai o inimă curată poate iubì cu adevărat pe Dumnezeu. Precum soarele nu se străvede decât în limpezimea de cleştar a unei ape, tot astfel nu putem vedea pe Dumnezeu decât în adâncul de lacrimă al unei inimi curate".

„Omul, care s'a ridicat cu inima pe această culme a iubirii, a realizat armonia şi frumuseţea raiului în sufletul său şi trăeşte cu adevărat în împărăţia lui Dumnezeu".

Acest dar nu-l au decât copiii şi sfinţii aici pe pământ. Copiii din natura lor simplă şi neprihănită, cu care vin pe lume din marele mister al lui Dumnezeu, Sfinţii din truda unei vieţi întregi de a redeveni asemenea copiilor".

Astfel fiind sufletul copilului, truda educatorului adevărat nu este să-i facă pe copii asemenea nouă, ci să-i salveze pe toată viaţa în simplitatea de spirit şi în curăţenia inimii cu care au venit pe lume". Educaţia creştină are scopul de a menţine nivelul spiritual al tânărului la înălţimea câştigată prin sfântul botez. „Botezul e nivelul sublim al sfinţeniei", pentru cei cari nu se pot menţine „împărtăşania este pârghia spirituală, ce ne ridică mereu până la el".

Să dea Dumnezeu ca aceste minunate gânduri să-şi găsească întrupare în educaţia tinerelor odrasle.

Probleme-Recensii-Comentarii

„Noi sântem de aici!" — Când, înainte cu mai mulţi ani, la jubileul de şapte veacuri dela venirea concetăţenilor noştri saşi în Ardeal, unul dintre iubilanţi întrebase pe un ţăran *român:* „Da', dumneavoastră, bade Ioane, când faceţi un aşa jubileu frumos?"

Badea Ioan a răspuns:

— Noi nu facem aşa jubileu,... *că doar noi sântem de aici!*

In aceeaş ordine de idei cetim în revista *Rânduiala* următoarele cuvinte:

„Toate popoarele din jurul nostru au venit de undeva şi s'au aşezat pe pământul pe care trăesc. Istoria ne dă date precise despre venirea bulgarilor, turcilor, maghiarilor etc. Un singur neam n'a venit de nicăeri. Acela sântem *noi.* Ne-am născut pe acest pământ odată cu stejarii şi cu brazii. De el sântem legaţi, nu numai prin pânea şi existenţa pe care ni-o dă muncindu-l din greu, dar şi prin toate oasele strămoşilor cari dorm în ţărâna lui".

*

Zece ani de muncă înregistrează săptămânalul *Avântul,* al domnului Taloescu, în Petroşanii din Valea Jiului. Despre numărul său festiv, tipărit cu deosebită îngrijire la această ocazie, am luat notiţă în alt număr al foii noastre.

— Oficiosul naţionaliştilor din Ardeal, *Patria* dela Cluj, îş serbează împlinirea celor *douăzeci* de ani ai apariţiei sale, pe lângă toată «*lipsa de fonduri*», ce bântue în redacţiile presei româneşti de pretutindeni.

— Se vor împlini, în câteva săptămâni, ani **una sută,** de când, în ziua de 12 Martie 1838, a apărut primul ziar românesc în Ardeal, **Gazeta de Transilvania.** Redactorul şi întemeetorul ei era tinărul de 26 ani, născut din famile preoţească, în satul Jucul-de-jos, lângă Cluj, **Gheorghe Bariţiu,** care a făcut din organul său de publicitate o neînfricată tribună de luptă naţională şi politică a românilor din fosta monarhie austro-ungară.

Urmaşii celuice a primit numele de „Nestor al ziaristicei româneşti", au dus pe aceeaş linie, cu jertfe şi greutăţi, lupta de apărare a unui popor nedreptăţit şi asuprit.

Se apropie ziua de 12 Martie 1938, când *Gazeta Transilvaniei* intră de fapt în anul al 101-lea de existenţă.

Evenimentul, *unic* în analele ziaristicei româneşti din toată ţara, merită, fără doar şi poate, o cinstită comemorare, în care fireşte nu înţelegem nici un banchet „festiv" şi demodat, ci acte de natură spirituală, potrivite la asemenea prilejuri. Vor

* FOIŞOARA *

Sfânta Sofia din Istanbul

— 1400 de ani dela sfinţirea ei —

Aya Sofia din Istanbul e biserica cu acelaş nume, inaugurată de împăratul Justinian în vechiul Constantinopol la 27 Decemvrie din anul 537, adică tocmai acum 1400 de ani.

Biserica imperială, socotită drept o minune a arhitecturii bizantine a transformat-o în moschee Mohamed al II-lea, a doua zi după căderea Constantinopolului, la 30 Mai 1453.

Astăzi, după aproape 500 de ani, republica turcă redă monnmentul bizantin Sfânta Sofia, omenirii întregi în forma de muzeu de artă bizantină.

Noi, creştinii însă, mergând în primul rând la una din minunile pământului, socotită ca atare dela inaugurarea ei deacum 1400 de ani până azi, vedem cum apar pe pereţii bisericii de sub imensele cupole, vechile mozaicuri cu sfinţi şi Sfânta Cruce. Fără să vrem, ne închinăm şi îngenunchem în faţa altarului imaginar, în care voci nevăzute slujesc sfânta liturghie spre mărirea Domnului, a cărei voe s'a împlinit, primind în lăcaşul său pe toţi oamenii de credinţă şi cultură, uniţi în aceiaşi religie a frumosului. Intrucâtva, timpul de robie al bisericilor bizantine, le-a păzit de tranformările şi restaurările pe care înşişi creştinii le-au impus altor biserici mai vechi, de care nu ştim cum erau la origine.

Coborând spre mare, dăm de moscheia numită *Cuciuc Aya Sofia,* adică Sf. Sofia cea mică. Această moschee e tot o biserică a lui Justinian cunoscută altădată sub numele de biserica Sfinţilor Sergiu şi Bacus.

Şi cercetările şi săpăturile se fac paralel şi în alte vechi biserici transformate în moschei. Săpăturile se continuă cu febrilitate în vecinătatea Sfintei Sofii, pe povârnişurile care duc spre Bosfor. In apropierea bisericii se găsesc substraturi de moloz şi de pietre, vechi cărămizi imperiale care poartă două iniţiale *M. I.* adică *„Megali Icclesia"*: Marea Biserică.

Mărturii ale febrei desfăşurate de zidarii marelui ctitor al bisericii Justinian, care asemenea lui Neagoe Basarab, a vrut să clădească o biserică mai frumoasă decât oricare alta din întreaga lume.

Impăratul îşi găsise în doi arhitecţi asiatici Antemius din Tralles şi Isidor din Milet, meşteri cu cari a purces la clădirea minunatelor cupole.

Dar ca şi în Balada Meşterului Manole, deabia se isprăvise de zidit biserica şi într'o noapte s'a dărâmat cupola cea mare. Rezistenţa jumătăţilor de boltă, care o susţineau şi cari la rândul lor, erau sprijinite de coloane şi ziduri, nu fusese bine calculată. Impăratul a poruncit cu îndărătnicie să reînceapă lucrul şi să se termine cât mai repede. Zeci de mii de lucrători au fost întrebuinţaţi la construcţia bisericii şi Impăratul Justinian venea în fiecare zi la schele, să vadă cât de departe a ajuns lucrul şi să îmbărbăteze pe lucrători.

In cinci ani, basilica a fost terminată, după ce a costat 360 milioane franci aur, după aprecierile recente, sumă care ar fi secătuit (după cum spun hronicele) vistieria imperiului bizantin.

In adevăr: minunea arhitecturii bizantine după care toţi arhitecţii timpului au dus în ţările lor secretele susţinerii cupolelor deasupra unor monumentale încăperi prin nenumăratele coloane ce se avântă spre cer, ca mănunchiurile de flori ale celei mai curate evlavii, acea minune sfidează şi astăzi timpurile.

Secolele de tencueli ale cuceririi mahometane au căzut şi cad după îndemnul preşedintelui Turciei moderne, de pe mozaicurile ce împodobesc, cupolele, pereţii şi firidele ce se închee deasupra vizitatorilor uimiţi de atâta măreţie.

Ne închipuim fastul împăraţilor bizantini şi chiar al stăpânitorilor vremelnici latini, din epoca cruciadelor.

In afară de dibăcia structurală a cupolelor care te înalţă prin măreţia lor, prin frumuseţea armonică a monumentalului de catedrală, trebuie să ne închipuim în interiorul Sfintei Sofii, ingenioasa policromie a plăcilor de marmoră, a coloanelor, a cizelurilor de sculpturi, a încadrărilor sfinţilor în mozaicuri, pe fond albastru şi de aur o splendoare care nu se poate întregi decât amintindu-ne de baia de aur, din interiorul bisericii bizantine San Marco din Veneţia, care şi-a luat dealtminteri modelul după Sf. Sofia şi biserica Sf. Apostoli cea distrusă de turci.

Emil Riegler-Dinu

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

mai fi existând, fără îndoeală, sprijinitori şi mecenaţi în rândurile cetitorilor veteranului ziar braşovean, — bărbaţi darnici, gata să susţie, cu banul şi condeiul, năzuinţele de propăşire ale unui glorios drapel al românismului. Momentul se apropie.

Sfântul Sinod se întruneşte, în sesiune extraordinară, în ziua de Marţi 25 Ianuarie 1938, ear în sesiune ordinară la 25 Februarie, când va examina alegerea, de către Congresul naţional-bisericesc, a noului episcop de Maramureş şi va face cercetarea sa canonică.

Parlamentul a fost disolvat. *Printr'un decret regal, apărut în 18 Ianuarie 1938, parlamentul a fost disolvat, iar alegerile s'au fixat precum urmează:*

Pentru adunarea deputaţilor ziua de 2 Martie 1938.

Pentru Senat: la 4 Martie colegiul universal, la 5 Martie colegiul consililor şi la 6 Martie diversele Camere.

Nouile adunări sunt convocate pe 10 Martie 1938.

— Un alt decret de lege, apărut eri seara, face câteva modificări referitoare la semnele şi la declaraţiile de candidatură.

Semnele electorale de până acum se înlocuiesc cu **puncte negre,** *după locul pe care îl ocupă fiecare listă.*

Fiecare grupare politică se adresează imediat după convocarea Corpului electoral comisiei centrale electorale (Bucureşti), care designează locul pe buletinul de vot şi punctele respective, care sânt valabile pentru circumscripţiile din întreaga ţară.

Locul prim îl are guvernul, al 2-lea liberalii, al 3-lea Fr. Românesc, al 4-lea Totul pentru ţară etc.

Sinod ecumenic la Bucureşti

Departamentul cultelor şi artelor a căpătat, odată cu venirea ca ministru a dlui profesor *I. Lupaş*, directive noui, în senzul afirmării ordodoxiei.

Slujitorul altarului care este acum ministru al cultelor, înţelege să fie cât mai hotărât în acţiuni şi cât mai folositor Bisericii.

In prezent ministrul cultelor de acord cu Sf. Sinod al Bisericii ortodoxe române va întocmi în curând, lucrările preliminare în vederea convocării, la Bucureşti, a unui sinod ecumenic la care vor lua parte bisericile ortodoxe de răsărit.

Ideia unui sinod ecumenic al ortodoxiei a fost discutată în atâtea rânduri şi aprobată cu toată căldura de întreaga ortodoxie existenţă.

România, fiind în prezent cea mai mare ţară ortodoxă, s'a crezut necesar ca iniţiativa convocării acestui sinod să pornească dela noi.

România începe a juca din nou rolul strălucit de protectoare a Ortodoxiei ecumenice, pe care l-a avut în timpul marelui voevod Vasile Lupu care a adunat Sinodul dela Iaşi din 1642.

Asupra acestui epocal gând va trebui să revenim.

Nr. 1 – 1938 (2) 3—3

Anunţ

Consiliul parohial al bisericii sfântului Nicolae din Braşov-Schei, în şedinţa dela 30 Decemvrie 1937, a hotărât prelungirea terminului de concurs pentru înaintarea ofertelor din partea domnilor maestri-pictori, amatori de a executa pictura în biserica Sf. Nicolae, având a se executa mai întâi lucrările de arhitectură.

Braşov, în 3 Ianuarie 1938.

Preşedinte: Dr. N. Stinghe — Secretar: Vasile Iordache

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Cine poate fi membru în Adunarea eparhială

Consiliul eparhial ortodox român din *Arad*, pe lângă cele cuprinse în Regulamentul nou, despre candidaturile la Adunarea eparhială (art. 55 şi 56), a mai hotărât următoarele:

Nu poate fi membru al Adunării eparhiale:

1. Celce aparţine unei societăţi secrete (francmasonerie, Clubul Rotary etc.);

2. Celce nu este cununat cu actuala sa soţie după ritul bisericii noastre ortodoxe;

3. Ai cărui copii şi soţie sânt eterodocşi.

In urmare candidaţii vor da o declaraţie, că întrunesc şi aceste condiţii.

INFORMAŢIUNI

PERSONALE. Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* retras pentru câteva zile la Păltiniş sufere de o uşoară răceală.

Muzeul nostru bisericesc, *instalat în edificiul Academiei teologice Andreiane» din Sibiu, nu este înfiinţat abia acum — pe cum greşit informează gazeta eparhiei Clujului «Renaşterea» Nr. 8, — ci el a fost înfiinţat de către I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae îndată după instalarea Sa în scaunul mitropolitan. Deci acest muzeu* ***are o vechime de 16 ani.*** *In cea mai mare parte el cuprinde obiectele vechi pe care le-a găsit în bisericile noastre I. P. S. Sa cu ocaziunea vizitaţiunilor canonice şi pe care considerându-le vrednice de păstrare le-a adus la Sibiu.*

Ne arătăm şi noi bucuria, că la Cluj P. S. Episcop Nicolae a înfiinţat un muzeu bisericesc al eparhiei. In toate eparhiile e de dorit să se înfiinţeze astfel de muzee, căci obiectele vechi se pierd şi în locul bisericilor de lemn, câte au mai rămas, se clădesc biserici noi de peatră. Ar fi un lucru bun ca în fiecare centru eparhial să se aşeze câte o bisericuţă de lemn, din cele mai reprezentative şi în legătură cu ea să fie aranjat şi muzeul bisericesc.

Eră nouă. Hotărât lucru, — am intrat în era nouă, pe curând de cum ne puteam închipui. Deziderate creştine cari nu credeam să se mai înfăptuiască curând, devin realităţi zi de zi prin actualul guvern.

O nouă bucurie pe care o aduce ţării creştine noul guvern, o nouă piatră de temelie unei vieţi sănătoase este reîntroducerea căsătoriei bisericeşti:

Ministerul cultelor a decis să intervină la ministerul de justiţie, ca pe viitor căsătoriile civile să nu mai fie valabile dacă nu sunt urmate de binecuvântarea religigioasă, aşa cum prevedea codul civil până la modificarea adusă prin legea Bădărău.

Monopol. *Ministerul cultelor a hotărât să institue monopolul vânzării luminărilor de ceară şi a icoanelor ortodoxe. Vânzarea luminărilor de ceară, pentru necesităţile cultului, se va face în folosul Eparhiilor respective.*

Confraţii despre noi. Revista Funcţionarilor publici, Bucureşti, scrie într'un număr din Decemvrie 1937:

«*Telegraful Român*, organ naţional-bisericesc, apare la Sibiu, sub conducerea înţeleaptă a preotului cărturar D. Stăniloae. O revistă bună, bună, foarte bună. *G. B.*»

Schimbarea numelor de familie. Un decret al ministrului de interne din *Germania* prevede, că cererile pentru schimbarea numelor de familie ale solicitanţilor *jidovi* nu vor putea fi acceptate, deoarece astfel de cereri urmăresc scopul *de-a ascunde originea* solicitanţilor. - La noi, *în România*, o dispoziţie a guvernului Goga-Cuza hotăreşte ca jidovii, cari şi-au românizat numele, prin ministerul justiţiei, *să-şi reia vechiul lor nume de familie.* Ori care guvern viitor va trebui să păstreze asemenea măsuri luate în interesul superior al neamului.

† Iosif Aron, paroh ortodox român, după scurte şi grele suferinţe a încetat din viaţă, în etate de 83 ani în 10 Ianuarie în Sibiu. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului au fost aşezate spre veşnică odihnă Miercuri, în 12 Ianuarie 1938, în cimitirul central din Sibiu. Fie-i partea cu drepţii!

† Preoteasa Hermina Pădurean. In ziua de 16 Decemvrie 1937, un sobor de 9 preoţi în frunte cu protopopul Târnavei P. C. Gh. Oprean, a însoţit pe drumul de veci rămăşiţele pământeşti ale învăţătoarei pensionate Hermina Pădurean, soţia preotului nostru din Şoimuş. Sufletul său, prea de vreme mutat dela noi avea numai 53 de ani — poate sluji de pildă demnă de urmat pentru toate semenele sale. Cultă şi distinsă, energică şi deplin devotată slujbei sale, preoteasa Hermina Pădurean a fost cea mai credincioasă aliată a soţului său în munca pe care a desfăşurat-o cu frumoase rezultate în parohia sa. Sub stăpânirea ungurească dinainte de răsboi, patriotismul său vibrant i-a cauzat destule amărăciuni. Nu s'a lăsat înfrântă de ele, ci a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru propăşirea poporului căruia îi împărtăşea luminile învăţăturii şi cultura inimii prin şcoala confesională ortodoxă din Şoimuş. La îndemnul său, s'a organizat în casa parohială un serviciu de asistenţă medicală, unde se serveau consultaţii şi medicamente gratuite bolnavilor satului. Femeie cu limpezi convingeri religioase şi pătrunsă de duhul ortodox în care a fost crescută, preoteasa Hermina Pădurean va rămânea în veci neuitată, pentrucă ea a fost aceea care a determinat pe preotul greco-catolic de odinioară Ion Pădurean să treacă la ortodoxie cu majoritatea enoriaşilor săi. Toţi ceice au cunoscut o, au preţuit-o şi admirat-o. Dumnezeu să i aşeze sufletul în corturile drepţilor şi pe cei rămaşi să-i mângâe.

Unele ziare au publicat că a fost suprimată gazeta religioasă „Oastea Domnului". Se precizează de autoritatea bisericească faptul, că s'a dispus suprimarea foii „Ostaşul Domnului", care venea dela o grupare religioasă neautorizată; iar gazeta „Oastea Domnului" este organul de publicitate al asociaţiei religioase cu acelaş nume, autorizată de Sf. Sinod.

In locul monetelor de 5 lei, care vor fi în curând retrase din circulaţie, Monetăria naţională va emite monete nouă, de câte 1 Leu şi 2 Lei. Suveranul a aprobat proectul cu modelul monetelor celor nouă.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 23 Ianuarie 1938, va predica părintele *G. Secaş.*

Tinerii din oraşul Sibiu, dispensaţi ca susţinători de familie din contingentele 1934, 1935, 1936, 1937 şi 1938, se vor prezenta în 3, 4 şi 5 Februarie 1938, la primăria municipiului Sibiu, camera Nr. 22, cu certificatul de dispensă, cu trei martori şi mama, pentru a li se menţinea dispensa.

CARŢI ŞI REVISTE

Gândirea, anul XVII, Nr. 1, Ianuarie 1938, a apărut cu sumarul următor: *Copilărie şi sfinţenie*, de Nichifor Crainic; Ştefan Raicu: Poezii; George Dumitrescu: Lacul; Victor Ion Popa; Dispariţia lui Max Edelstein (I); Vintilă Horia: Palinodie; Gh. Tuleş: Cumpăna; Aurel Chirescu: Poezii; V. Papilian: Ulcica; Vlaicu Bârna: Poezii; B. Clemenţa: Botez; George A. Petre: Poesii. — *Idei, oameni, fapte:* Pan. M. Vizirescu: Anghel Demetriescu. — *Cronică literară:* Ovidiu Papadima: D. Caracostea: Prolegomena argheziana. — N. Davidescu: Evul mediu. — Sandu Teleajan: O fată singură. — Dan Petraşincu: Monstrul. — Al. Antemireanu: Din vremea lui Căpitan Costache. — *Cronică mărunţă:* Nichifor Crainic: Premiul revistei „Gândirea". — Imitatio Christi. — Rilke către un poet tânăr; O. Papadima: Traduceri din literatura engleză. — Exemplarul: 20 lei.

Organizaţi Reuniuni de femei

Nr. 24/1938

Convocare

In baza ordinului cu Nr. 12836 Plen. 1937 al Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc şi în conformitate cu dispoziţiile Regulamentului pentru procedură la alegerea de protopop, convoc Onor. Adunare protopopească electorală a protopopiatului Deva pe Joi în 10 Februarie a. c. ora 11 în o sală a palatului judeţean din Deva. Va premerge celebrarea sf. liturgii cu chemarea Duhului sfânt în biserica ortodoxă din Deva.

On. membrii ai Consiliului protopopesc sunt invitaţi să se întrunească Miercuri în 9 Februarie a. c. la ora 17 (5 p. m.) la cancelaria protopopească spre a examina actele concurenţilor şi a stabili lista de candidare.

Dobra, la 20 Ianuarie 1938.

Protopop:
Iosif Morariu
consilier on. şi comisar arhiepisc.

Oficiul parohial ortodox român Târlungeni

Nr. 65/1937 (4) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ în parohia **Târlungeni,** protopopiatul Braşov, se publică concurs, din ordinul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu Nr. 10.552/1937, precum şi pe baza hotărârei Consiliului parohial adusă în şedinţa sa din 20 Iunie 1937, cu termen de 15 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Salar anual Lei 6000 din lada bisericii.

Reflectanţii diplomaţi ai şcoalei de cântăreţi din Sibiu sânt obligaţi a poseda cunoştinţele necesare pentru conducerea corului bisericesc existent şi au a se prezenta în vreo Duminecă la biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări.

Târlungeni, la 23 Iunie 1937.

Preşedinte: (ss) Pr. **Iancu Bărbat** — Secretar: (ss) **Alex. Bălan**

Văzut:
Braşov, în 16 Ianuarie 1938.
Dr. N. Stinghe
adm. protopresbiteral

Dela Librăria Arhidecezană din Sibiu se poate procura:

Tămâie de prima calitate

1 Kg. Lei 80·—
1/2 „ „ 42·—
1/4 „ „ 24·—
1/8 „ „ 12·—

Smirnă de prima caliate

1 Kg. Lei 150·—
1/2 „ „ 80·—
1/4 „ „ 42·—
1/8 „ „ 22·—

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti, să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 30 Ianuarie 1938 — Nr. 5

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Elemente de morală creștină

II

A doua propoziție pe care o reproșează dl G. Racoveanu în articolul meu «Naționalismul sub aspect moral» este următoarea:

«Atâta timp cât ești în funcția pură de legitimă apărare a neamului tău împotriva unor neamuri acaparatoare, nu putem spune că păcătuești» (fiindcă «membrul națiunii e îndatorat de voia lui Dumnezeu ca atunci când e ostaș al statului să lupte, oricât aceeaș voie a lui Dumnezeu îi cere o atitudine exact contrară când e simplu particular»).

Cum se silește dl G. Racoveanu să răstoarne ideea din acest pasagiu? Intâi prin canonul 55 al Marelui Vasile, în care însă nu e vorba de războiul unui stat sau al unui neam împotriva altuia, ci de omorârea tâlharilor, așadar de un caz de legitimă apărare personală, pe care eu nu numai că n'am justificat-o în citatul de mai sus, ci chiar am declarat-o păcat, deși s'ar mai putea discuta dacă nu cumva în anumite împrejurări e îndreptățită.

In al doilea rând prin «hotărârea Soboarelor prin care cei ce vin de pe front, unde au ucis pentru apărarea neamului sunt opriți dela Impărtășanie trei ani de zile *ca niște necurați* cu mânile».

Să vedem cum stă cu această pompos prezentată «hotărâre a Soboarelor»?

De fapt n'avem o hotărâre a Soboarelor prin care războiul și uciderea în război s'ar condamna. (Se înțelege războiul pentru țară și Hristos de care am vorbit eu). Luând în considerare numai canoanele, avem în ele două pronunțări, una a lui Atanasie cel Mare care declară că uciderea în război nu e păcat, ci chiar faptă vrednică de laudă, și una a lui Vasile cel Mare care *sfătuește* totuși pe cei ce au ucis în război «să se rețină dela împărtășanie trei ani ca niște necurați cu mânile». Să luăm aminte la forma de enunțare a acestor două atitudini: prima *categoric* favorabilă, a doua ca părere, ca sfat, susținătorul ei declarând anume că nu poate lansa o judecată categorică defavorabilă uciderii în război, contrară celei «a Părinților». Dacă ne închipuim aceste două atitudini ca două greutăți ce apasă în cele două talere ale unei cumpene, chiar în cazul când atitudinea lui Vasile cel Mare ar apăsa cu aceeaș greutate categorică talerul ei și tot n'am avea sigur o condamnare a uciderii în război, pentrucă atitudinea lui s'ar neutraliza cu a Sf. Atanasie. Ce să mai spunem însă în cazul de față, când *părerea* lui Vasile cel Mare nu neutralizează *declarația* categorică a Sf. Atanasie.

Să citâm ambele pronunțări.

Sf. Atanasie cel Mare spune în canonul I: «*A ucide nu este îngăduit, dar în războiu a desființa pe vrăjmași este și legiuit și vrednic de laudă*».

Iar în canonul 13 al Marelui Vasile se spune: «*Părinții noștri nu au socotit între uciderii uciderile din războaie; mi se pare că le dau iertare celorce luptă pentru bunacuviință și pentru dreapta cinstire (de Dumnezeu). Dar poate că este bine a-i sfătui, ca trei ani să se rețină dela împărtășire ca niște necurați cu mânile*».

Comentând acest canon, episcopul Dr. Nicodim Milaș spune: «Precum observă atât Zonara, cât și Valsamon, în comentariile dela acest canon, se pare că *nici unde nu s'ar fi uzat de acest sfat al lui Vasile, ci în această privință au servit de cinosură cele spuse de Atanasie*, precum și cele menționate de Vasile la începutul canonului prezent. Iar Valsamon menționează și pilda unor preoți cari au participat la războaie și prin urmare au ucis inamici și totuși nu au fost privați de dreptul de-a săvârși funcțiunile preoțești, ci s'au învrednicit și de laudă» (Op. c. vol. II, partea II, pg. 68—69).

Ca să fim drepți, Vasile cel Mare nu e singurul care manifestă o asemenea atitudine față de uciderile în război. In Biserica primară sunt câteva exemple de creștini cari socoteau calitatea lor de creștini incompatibilă cu serviciul militar. Insă acestea sunt cazuri izolate. Alături de ei, existau soldați creștini în număr mare, iar Constantin cel Mare își câștigă biruințele sale contra lui Maxențiu cu o armată de creștini (Vezi E. Vacandard, La question du service militaire et les premiers chrétiens in Etudes de critique et d'histoire religieuse, Paris 1910). Au fost și câteva voci contrare serviciului militar, ca Origen, Tertulian după ce devine montanist (înainte nu), Lactantiu și autorul Canoanelor lui Ipolit. Alături de aceste voci, destul de dubioase de altfel, sunt însă alte voci mai multe și cu o mare autoritate fiind ale unor Părinți ai Bisericii, cari nu sunt contrare serviciului militar. Așa de pildă Clement Romanul, Atanasie cel Mare, fericitul Augustin, Maxim de Turin, Leon cel Mare. Fericitul Augustin spune: «Nu e permis a ucide oameni decât în cazul când cineva e soldat și împlinește o funcțiune publică, adecă atunci când nu face aceasta pentru sine, ci pentru alții și pentru stat, în virtutea puterii legitime pe care a primit-o» (Ep. 47, Nr. 5, Patr. lat. t. 33, col. 186). Iar în altă parte: «Dacă disciplina creștină ar respinge toate războaiele, ea ar fi sfătuit pe soldații cari în Evanghelie cer un sfat pentru mântuire (convorbirea soldaților cu Ioan Botezătorul), să arunce armele și să renunțe deplin la serviciul militar. Din contră li s'a spus numai atât: feriți-vă de violență și de fraudă, mulțumiți-vă cu solda voastră! Cerându-li-se să se îndestulească cu solda lor, nu li s'a interzis de a lupta în războiu, *militare*» (Ep. 48, Nr. 15; cf. ep. 49, Nr. 4, P. L. ibid. col. 885). Ba, mai mult: în vreme ce nici un sinod n'a condamnat războiul și serviciul militar, sinodul din Arelate dela 314 dă pedeapsa cea mai grea a excomunicării soldaților cari aruncă armele (Vezi toate aceste în Vacandard op. c. passim, în special pag. 166 și 158).

Să mai amintim că Biserica în practica ei multiseculară binecuvântă întreprinderile militare ale statului și se roagă pentru «biruința împăratului asupra vrăjmașilor», iar între sfinții ei sunt și o categorie de sfinți militari, cum este sfântul George, pe cari cinstindu-i arată că nu i-a condamnat pentru ocupația lor militară și deci și războinică. (Se prea poate ca figura hagiografică a sf. George să fie mult deosebită de cea istorică, dar aceasta nu impoartă: fapt e că Biserica cinstind un sfânt pe care și-l închipue că a fost militar, dovedește că nu e potrivnică serviciului militar și nu l socotește incompatibil nici cu cea mai înaltă treaptă de viață creștină, cu sfințenia).

Sfatul lui Vasile cel Mare, (și atunci poate și celelalte cazuri de atitudine nefavorabilă față de serviciul militar) cred că se explică în senzul cum am explicat canonul ce se dă uciderii involuntare sau întâmplătoare. Fără a fi vinovat propriu zis, cel ce-a ucis involuntar, e considerat necurățit oarecum fizic, nu în voința, nu în spiritul lui, și deaceea e oprit de-a se atinge de cele sfinte, căci chiar necurăția fizică e o piedecă la apropierea de cele sfinte, dovadă că toate obiectele dedicate cultului trebuesc sfințite. Explicația aceasta se pare că o confirmă semnificativul argument cu care-și motivează sfântul Vasile cel Mare sfatul: «să se rețină dela împărtășanie *ca niște necurați cu mânile*». Nu spune ca niște vinovați, sau ca niște necurați în genere.

Fără îndoială apoi că războiul nu e un fenomen de stare creștină ideală. El are loc numai într'o lume care e încă rea. Intr'o lume ajunsă la idealul desăvârșirii morale, pe care o arată creștinismul continuu ca țintă supremă, războiul n'ar mai putea avea loc. Deci în sine războiul e ceva întristător, ca un fenomen care atestează încă despre prezența răului. Poate și din acest motiv au luat unii creștini o atitudine defavorabilă lui. Dar în concret, pentru stările de azi, războiul e ceva necesar, chiar când statul care-l poartă n'are nici o vină pentru el și nu-l poartă din răutate. E necesar pentru stăvilirea răului care nu se lasă totdeauna convertit în bine, prin bine. In abstract războiul e condamnabil, în concret nu poți condamna pe cutare și cutare creștin că-și face datoria de ostaș al țării. Dimpotrivă e de condamnat când refuză să-și împlinească această datorie. (Il poftesc pe dl G. Racoveanu să cetească, dacă vrea să înțeleagă aceste lucruri, articolul meu din «Gândirea» de pe Ianuarie 1937: «Cele două împărății»).

Dar chiar dacă cele câteva voci ostile războiului din Biserica primară nu s'ar lăsa explicate în aceste două feluri și ele ar trebui luate ca o condamnare în toată forma a războiului, ce concluzie ar trebui să tragem? Că a condamnat în general Tradiția, respectiv Biserica creștină, războiul? Această concluzie evident n'o putem trage, când există și voci contrare. Putem cel mult să zicem: Tradiția creștină n'are o atitudine unitară în această chestiune. Biserica nu și-a fixat învățătura în mod clar și hotărât cu privire la război. Precum în trecutul Bisericii au putut exista ambele feluri de păreri, așa pot exista și astăzi. Chestiunea este încă în faza discuției, până se va fixa Biserica.

Și atunci cum vine dl G. Racoveanu cu mare emfază să condamne părerea mea, în numele «Predaniei»? Al cărei «Predanii»?

Ceeace susține Dsa e o *părere* care are pe partea ei câteva voci din trecutul creștinismului, dar în nici în caz nu e învățătura categorică a «Predaniei» ortodoxe.

Dar ceeace am conces, am făcut numai din punct de vedere metodic. In realitate «Predania» și atitudinea multiseculară a Bisericii ortodoxe se apleacă atât de greu spre ideea necondamnării războiului, încât vocile celelalte sunt aproape cu totul copleșite.

*

A treia propoziție pe care mi-o reproșează dl G. Racoveanu este: «*Când lupți pentru apărarea neamului, lupți pentru multe fețe omenești pe care le vrea Dumnezeu să vină pe lume*» (căci se întreabă autorul articolului: «să fie oare păcat să salvezi pe semeni când aceia sunt de un neam cu tine?»).

Această idee mi-o combate dl G. Racoveanu astfel:

«Justificarea găsită de părintele D. St.: *lupți pentru multe fețe omenești pe care le vrea Dumnezeu să vie pe lume*, e debilă: lupți pentru multe fețe, pe care le vrea Dumnezeu, ucizând alte multe fețe... pe care de ce nu le-ar vrea și pe ele Dumnezeu?»

Observ întâi că pe când primele două obiecțiuni și le-a sprijinit dl G. Racoveanu pe un simulacru de Tradiție ortodoxă, citând câte un crâmpeiu de canon, ultimele două nu mai au alt sprijin decât judecata personală a Dsale. Prin urmare acì nu ne mai aflăm în fața unei «Predanii», ci în fața unui om simplu cu părerile lui personale, care nu credem să-și închipue că poate substitui Tradiția bisericească.

Și mai facem o observație: Odată ce s'a dovedit că Tradiția bisericească nu condamnă războiul și uciderea în război, obiecțiunea aceasta a treia e dela sine lichidată. Pentrucă aș fi putut zice simplu: *când lupți în război nu ești condamnat ca păcătos*. Am

mai intercalat însă în această propoziţie un argument: când lupţi în războiu *pentru apărarea multor feţe omeneşti* etc. nu eşti vinovat. Am lăsat să cadă o rază de lumină în plus peste legitimitatea dovedită a războiului de apărare. Prin urmare dacă acest plus va sta, bine, dacă nu va sta, iarăşi bine: teza că lupta în războiu nu e un păcat e salvată prin răspunsul ce l-am dat la obiecţiunea Nr. 2.

Dar să luăm în considerare şi obiecţiunea pe care mi-o aduce dl G. Racoveanu împotriva acestui argument în plus.

Dl G. Racoveanu a scăpat din vedere cuvântul *aparare* din propoziţia mea. Dsa obiectează că luptând pentru *apărarea* multor feţe omeneşti, ucid altele pe cari tot aşa de mult le vrea Dumnezeu. Dar să punem cazul că n'aş lupta pentru apărarea feţelor omeneşti prezente şi viitoare ale neamului meu. Ce s'ar întâmpla: ar fi desfiinţate şi oprite de-a veni la existenţă toate, iar ale neamului acaparator ar veni toate la lumină. Pe când luptând se menţine un echilibru: nu se pierd prea multe nici din neamul meu, nici din neamul năvălitor. Perderea cantitativ va fi mai mică. Iar calitativ nu va fi nici una. Căci dacă am lăsa un neam străin să ne desfiinţeze neamul nostru, s'ar desfiinţa un stil de viaţă etnică lăsat de Dumnezeu pentru mărirea înţelepciunii Sale care a făcut multe şi variate lucruri, — pe când prin împedecarea acestei desfiinţări menţinem ambele stiluri etnice în existenţă, adecă atât neamul propriu cât şi neamul năvălitor.

Ce e mai conform cu creştinismul: să azişti pasiv cum năvălitdrul ucide pe cei din preajma ta, sau să sai în apărarea lor? Nu e o poruncă a altruismului creştin apărarea celor ameninţaţi cu desfiinţarea?

Sigur, această judecată e valabilă numai în cazul războiului de apărare, când lupţi împotriva altuia nu ca să-l distrugi ci numai până îl înlături de deasupra ta. Dar războiul de apărare e singurul pe care-l admit principial în acord cu creştinismul. Dacă în practică e greu să distingi până unde şi întrucât un războiu e de apărare sau de cucerire, aceasta nu ne dispensează de datoria de-a ne sili să ne apropiem în practică cât mai mult de principiul fixat şi de-a ne strădui să înlăturăm altfel de războiu.

Şi apoi chiar dacă, luptând pentru apărarea neamului propriu, se ucid un număr de feţe străine, cine este de vină pentru aceasta. Cel care se apără, nu cel care atacă?

Sigur nu e un fenomen ideal nici războiul de apărare, dar pentru înlăturarea altor rele mai mari, el este în împrejurările vieţii pământeşti un instrument absolut necesar. Cine îl refuză se face vinovat de neopoziţie faţă de alte rele mai mari.

Dealtfel problema aceasta îşi află un răspuns concret în ce priveşte atitudinea creştinismului în legătură cu cea desbătută la obiecţiunea Nr. 2. Răspunsul dat acolo, e valabil şi acì.

*

In sfârşit a 4-a idee pe care mi-o reproşează dl G. Racoveanu este aceea că iubirea universală se validitează practic prin iubirea celor din jurul tău; ea nu poate însemna o alergare pe tot globul pământesc pentru a-i iubì numeric pe toţi. Nu de geaba cere Sf. Scriptură, oricât e în spiritul ei iubirea universală, iubirea «aproapelui». Iubirea universală înseamnă practic să iubeşti pe «orice om» trăeşte în apropierea ta, să iubeşti pe omul concret, nu chipul abstract al lui, ceeace înseamnă în realitate iubire teoretică numai, sau lipsă de iubire.

Am voit să arăt astfel că iubirea universală creştină înţeleasă în acest mod, singurul posibil, nu e în opoziţie cu iubirea de neam, întrucât de fapt în jurul nostru trăesc *în normalitatea vieţii* şi în marea majoritate a cazurilor şi a clipelor vieţii cei de un neam cu noi. Am fost purtat de străduinţa de-a găsì şi de-a exemplifica armonia care trebue să existe între creştinism şi o pornire atât de naturală (şi în virtualitatea ei atât de nobilă) cum este iubirea de neam. Tezele susţinute în această discuţie coincideau în afirmarea incompatibilităţii între creştinism şi iubirea de neam. Celor trei domni cari susţineau această incompatibilitate le putea fi uşor ca în faţa unei astfel de situaţii să se declare pentru naţionalism, nepăsându-le că prin aceasta calcă cu voia porunca creştină. Dar pentru mine preot — şi pentru orice preot şi creştin adevărat — nu e uşor. Cu ce inimă aşi mai putea fi naţionalist când ştiu că aceasta este un mare păcat şi încă un păcat evitabil, căci un creştin nu poate admite păcate inevitabile. Dl G. Racoveanu — deşi teolog — se vede că nu simte necesitatea de a vedea armonizate iubirea de neam şi creştinismul şi poate merge fără tulburare de inimă cu naţionalismul, chiar călcând voluntar poruncile creştinismului.

Intrebarea este: am reuşit prin ilustrarea de mai sus să evidenţiez puţin lipsa de opoziţie care este între iubirea de neam şi iubirea universală pe care o cere creştinismul? Eu cred că da. Dl G. Racoveanu crede că nu. Dar din Tradiţie nu-mi poate aduce nici un argument. Rămân să se ciocnească judecăţile proprii, biruind cea mai tare.

Ce opune dl G. Racoveanu judecăţii mele? Faptul că Dsa are ca vecin de apartament la Bucureşti un evreu, iar ai Dsale sunt departe, la Turnu-Severin, prin urmare evreul îi este faţă către faţă iar rudele îi sunt departe şi deci după logica mea ar trebuì să iubească concret pe evreu iar pe cei dela Turnu-Severin sau de pe Valea Timocului numai «în duh».

Obiecţiunea dlui Racoveanu e cât se poate de naivă. Ea nu se explică decât printr'un grozav spirit de şicană. Şi se poate respinge printr'o serie întreagă de consideraţiuni de dreaptă judecată. Mai întâi «apropierea» nu o constitue numai minimalitatea distanţei spaţiale, ci şi a altor distanţe cum este graiul, înţelegerea dintre suflete pe baza rezonanţei identice în faţa vieţii, a amintirilor comune, a structurii spirituale comune. Eşti departe spaţial de familie şi totuşi sim-patizezi cu ea, simţi durerile şi bucuriile ei fără comunicare prin simţurile obişnuite. Eu am vorbit de ciclurile organice ale vieţii, numind familia un astfel de ciclu şi neamul altul. In acestea trăeşti, acestea îţi sunt cele mai apropiate: organic, ontologic apropiate Apropierea în spaţiu, sau prin văzul ochilor, este numai unul din elementele acestei apropieri organice. Poţi să treci printre oamenii unui oraş în fiecare zi, dar nu eşti apropiat de ei, nu le simţi durerile lor, însă simţi durerile celor de cari te-ai despărţit spaţial pentru câtva timp. Nu zic că apropierea spaţială nu te obligă să-i ajuţi pe cei pe cari îi vezi în cazul când le vezi durerea. Dar nici tu nu le-o vezi (căci nu comunici cu ei prin toate simţurile sufleteşti) şi nici ei nu ţi-o arată decât în cazurile de creştere covârşitoare şi de izbucnire puternică a ei. Şi-i ajuţi în acele momente. Să-mi spună cineva că e creştin necomportându-se astfel în cazurile acelea! Dar încolo, în curgerea obişnuită a vieţii, tu treci pe strada oraşului, absorbit de gândul ce mai poţi face pentru ajutorarea alor tăi pe cari i-ai lăsat năcăjiţi la Turnu Severin, pe care-i «vezi» prin toate fibrele fiinţei tale, în modul cel mai concret.

In al doilea rând, faptul că dl Racoveanu, şi astăzi încă destui români, au faţă către faţă câte un evreu, sau mai mulţi, este o situaţie anormală. Ea s'a creiat prin lipsa de iubire practică a atâtora dintre noi pentru aproapele nostru. Neamurile cresc compact pe un teritoriu, sau în orice caz au tendinţa de-a se grupa compact. Situaţia aceasta anormală se poate îndrepta prin trezirea şi practicarea iubirii adevărate faţă de aproapele nostru. Nu-i nimic dacă va iubì dl Racoveanu, proporţional cu clipele în cari are de lucru cu el, şi pe evreul dsale, împedecându-l însă de-a întreprinde acţiuni necinstite şi păcătoase. Să iubească tot proporţional şi pe românii cu cari încă are de lucru, la slujbă, în rezortul ei, în familie, în scris. Şi toţi românii să iubească pe cei apropiaţi lor cu toată puterea şi curăţenia sufletului, proporţional cu timpul cantitativ şi cu apropierea calitativă care-i ţine ataşaţi de ei. Să fim siguri că viitorul neamului este garantat.

Inţelegem că n'ar trebuì să se coboare o discuţie de principii până la astfel de mărunte exemplificări. Dar când ai de discutat cu oameni cari n'au alt scop decât să răstălmăcească principiile, lucrarea aceasta e necesară. Desigur însă că şi aceste mărunte exemplificări pot fi răstălmăcite, când nu se ţine seama de legătura lor cu principiile enunţate.

Fără lealitate în discuţii nu se poate ajunge niciodată la un acord. Nu există pe lume nimic constrângător faţă de o voinţă care are ca ţintă veşnică: opoziţia cu orice preţ.

D. STĂNILOAE

Ziua de 24 Ianuarie. *Ţara întreagă a sărbătorit cu însufleţire ziua unirii Principatelor.*

In **Sibiul,** *frumos povoazat, s'a ţinut la ora 11, în catedrala mitropoliei, o doxologie, slujită de P. S. Sa arhiereul-vicar* **Vasile,** *înconjurat de un sobor de preoţi. Răspunsurile le-a dat corul condus de dl prof. P. Gherman. Părintele I. Dăncilă a rostit şi la această ocazie cuvântul adânc simţit, tălmăcind, în scurtă şi inimoasă expunere, ce va să zică, pentru neamul românesc, unirea dela 1859. La slujba religioasă din catedrală sânt prezenţi toţi şefii autorităţilor civile şi militare din localitate, precum şi alţi numeroşi sibieni.*

S'au desfăşurat apoi reuşite festivaluri şcolare în diferitele institute de învăţământ.

Centenarul Seminarului „Central“

Seminarul „Central“ din Bucureşti a împlinit o sută de ani de vrednică existenţă. Şcoală pentru fiii săraci ai satelor, prin ea, ca şi prin celelalte Seminarii, s'au putut ridica la lumina culturii şi în rândurile intelectualităţii reprezentanţii păturii ţărăneşti cari prin liceele costisitoare nu s'ar fi putut ridica. Afară de rândurile de preoţi cari au ţinut vie flacăra credinţii în viaţa satelor, Seminarul „Central“, animat de un corp select de profesori, a dat ţării şi o lungă serie de mari personalităţi în toate ramurile ştiinţei şi culturii româneşti.

Urăm glorioasei şi venerabilei instituţii, care-şi sărbătoreşte azi centenarul, încă multe sute de ani de existenţă!

Nr. 340—1938.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Părintele Iosif Aron din Cisnădie, decedat la 10 Ianuarie 1938, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 25 Ianuarie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

---

* FOIŞOARA *

Din pervazul Veşniciei

Mereu spre alte orizonturi...

Nimic nu defineşte mai ideal destinul omului decât călătoria. Omul e călător prin definiţie. O călătorie fără de hodină, un colind patetic, o goană istovitoare şi dramatică dintr'un loc în altul, e viaţa omului pe pământ. Cu sufletul plin de vigoare incandescentă, omul călătoreşte mereu din clipa în care a văzut lumina zilei şi până în clipa în care pământul îl primeşte la sânul său odihnitor. O serie nesfârşită de călătorii, e viaţa omului dela leagăn la mormânt. O anticipare meleancolică şi o continuă aducere aminte a celei de pe urmă şi a celei mai triste din toate călătoriile omului. Dar toate drumurile omului pe pământ, nu pot să-l ducă mai departe de marginea de mister a vieţii. Dincolo de această lizieră de taină a vieţii, dincolo de hotarele lumii, ne duce drumul nostru fără de întoarcere.

O mare sete de împliniri netrecătoare, ne face să pribegim din ţară în ţară, din loc în loc, din poartă în poartă. Un dor nestins al vastelor depărtări ne consumă cu intenzitate care atinge adesea paroxismul. Nostalgia necunoscutului, cu toate viziunile lui fascinante, ne stăpâneşte violent şi ne cere potoliri. Sufletul nostru e avid de spaţii noi. E ahtiat după orizonturi noi. E dornic de evadare. Fiindcă omul e călător prin definiţie. Prin menirea lui. Adevărul acesta nu pot să-l infirme decât acei ce, suferind de grave complexe de inferioritate spirituală, se condamnă la o viaţă sedentară, la inerţie şi anchilozare. Mereu spre alte orizonturi, e dorinţa care palpită vulcanic, e focul care arde în toate fibrele sufletului nostru. Dinamicul vieţii spirituale e atributul principal al omului. Atributul care-l logodeşte cu cerul. De aceia, sufletul încorsetat sub o singură boltă, se revoltă şi irumpe năvalnic şi prăvălitor.

Pentru a te desprinde de locul în care îţi năvădeşti destinul, monoton şi invariabil, nu trebue însă să fii un spirit de rondă, un temperament de insurecţie. Nu trebue să ai o structură sufletească cu pătimaşe porniri nomade. O acalmie desăvârşită poate să domnească în sufletul tău. Un echilibru perfect. O seninătate olimpică. Şi totuşi să te atragă necunoscutul cu puterea magnetică. Necunoscutul, cu toate neprevăzuturile sale, cu toate riscurile sale, cu toate mirojele sale şi cu toate abisele sale. Un vis nedefinit, o dorinţă vagă la început, care se conturează din ce în ce mai mult, pentru a prinde mai apoi o consistenţă de granit şi a se transforma într'o vrajă irezistibilă. Atracţia aceasta a necunoscutului e atât de puternică, încât într'o bună zi plecăm...

Străbatem locuri nevăzute şi neumblate. Locuri necunoscute, peste ţări şi mări. Cutreerăm întreg universul. Parcurgem distanţe incomensurabile... Călătorim!.. Cu trenul, pe nesfârşite reţele de drum de fier. Cu vaporul, pe oceanele imense. Cu avionul, pe căile văzduhului. Caravana de duce prin deşerturile albe. Piciorul ne poartă prin defileele de basm şi prin văile imperiale ale munţilor. Peisagii de miracol, platouri splendide, pajişti cu soare veşnic, cum întâlneşti numai în mărturii şi poveşti! Opera măreaţă, opera magnifică a lui Dumnezeu şi opera omului, dealungul şi dealatul lumii!... Insă orizonturile pământeşti, oricât ar fi de mari şi de minunate, nu ne pot satisface pe deplin cerinţele noastre sufleteşti. Orizonturile spaţiale ale pământului, nu ne pot da limita superioară a satisfacţiei spirituale. Am colindat întreg globul terestru. Am băut apa cea mai limpede şi mai răcoritoare din izvoarele Everestului. Am dormit la umbră de palmier. Am ascultat pe malul Amazoanelor, în seri pline de farmec exotic, cântecul elegiac al indianului. Im pampele şi preriile americane, am trăit iluzia unei supreme destinderi şi

Acordul în chestiunea Fundaţiunii „Gojdu“

Textul apărut în „Mon. Oficial“ din 21 Ianuarie 1938

I

Ungaria va preda României, în cele treizeci de zile care vor urma intrării în vigoare a acordului de faţă, întregul patrimoniu al Fundaţiunii Gojdu care se găseşte pe teritoriul Ungariei, cu toate drepturile şi obligaţiunile aferente şi aceasta pentruca zisul patrimoniu să fie pus la dispoziţia organului reprezentând Fundaţiunea, în acord cu scopul urmărit prin actul de fundaţie.

Bunurile pe care Ungaria le va preda României conform alineatului precedent, sunt înşirate pe lista aci alăturată, stabilită prin bună învoială de părţile contractante şi a cărei exactitate este recunoscută reciproc.

II

In virtutea acordului de faţă, Fundaţiunea Gojdu se va bucura de toate drepturile unei persoane morale străine în Ungaria.

III

Considerând în urma stipulaţiunilor acordului de faţă, Fundaţiunea Gojdu va înceta să existe ca fundaţiune ungară, şi pe de altă parte, considerând interesul care se leagă de existenţa în Ungaria a unei fundaţiuni menite să slujească nevoile culturale ale supuşilor unguri de limbă română şi religiune greco-orientală, locuind în Ungaria cele două părţi contractante au hotărît ca România să predea Ungariei, într'un timp de 30 de zile după intrarea în vigoare a acordului de faţă, o sumă de pengö îndestulătoare pentru înfiinţarea unei noi fundaţiuni care va fi numită «Fundaţiunea de bursă de studii a românilor greco-orientali din Ungaria».

IV

Acordul de faţă constitue ultima orânduire a afacerilor, privind Fundaţiunea Gojdu, conform acordului semnat între România şi Ungaria la Paris, la 28 Aprilie 1930. Prin urmare, după îndeplinirea stipulaţiunilor acordului de faţă, nici România, nici organul reprezentând Fundaţiunea nu vor putea face împotriva Ungariei nici o reclamaţiune în această privinţă.

De asemenea, supuşii unguri de limbă română şi de religie greco-orientală nu vor putea reclama nimic nici împotriva Fundaţiunii Gojdu, nici împotriva statului ungar, în numele acestei fundaţiuni.

V

Acordul de faţă va fi ratificat cât de curând.

Instrumentele de ratificare vor fi schimbate la Budapesta şi Acordul va intra în vigoare cincisprezece zile după schimbul ratificărilor.

Făcut la Bucureşti în două originale, la 27 Octomvrie, 1937.

Ce averi are Fundaţia în Ungaria

La acordul ce s'a încheiat e anexată următoarea listă a bunurilor din Ungaria ale fundaţiei, stabilită prin bună învoială de părţile contractate şi recunoscute reciproc exacte, — după cum se arată în acordul de mai sus.

I. ACTIV

I. Imobile:

a) Clădirea Nr. 13, Király utca, Nr. 10.969 a cărţii funciare a Budapestei malul stâng; Nr. topografic 34.200;

b) Clădirea Nr. 16, Dob utca, Nr. 10.692 a cărţii funciare a Budapestei malul stâng; Nr. topografic 34.193;

c) Clădirea Nr. 8, Hollo utca Nr. 10.957 a cărţii funciare a Budapestei malul stâng; Nr. topografic 34.188.

II. Sume de bani:

a) In cont curent «La Prima Uniune a Casei de Economie Naţională din Pesta» (Pesti Hazai Elsö Takarékpénztár) Budapesta, valoare la 15 Octomvrie 1937, pengö 658.844;

b) «Prima Uniune a Casei de Economii Naţională a Pesti (Pesti Hazai Elsö Takarékpénztár), Budapesta, «Contul Albina» valoarea la 15 Octomvrie 1937, pengö 15.253;

c) In conturi curente la «Banca Patriei Societate Anonimă» (Hazai Bank), Budapesta, valoarea la 15 Octomvrie 1937, pengö 3.590;

d) La administratorul imobilelor la data de 15 Octomvrie 1937, pengö 629.

3. Efecte:

a) 1.831 1/2 acţiuni «Prima Uniune a Casei de Economie Naţională din Pesta (Pasti Hazai Elsö Takarékpénztár), Budapesta;

b) 472 acţiuni «Banca Patriei Societate Anonimă» (Hazai Bank), Budapesta;

c) 3 acţiuni ale S. A. «Moara cu aburi Concordia», (Concordia Gözmalom R. T.), Budapesta;

4. Titluri ale împrumutului ungar de război:

Valoarea nominală de 600.000 coroane vechi ungare.

5. Arierate.

Chirii întârziate ale imobilelor din Budapesta, valoarea la 15 Octomvrie 1937, pengö 1.033.

6. Obiecte felurite:

a) Casă de fier «Wertheim», la administratorul imobilelor;

b) Casă de bani „Wertheim" mai mică;

c) Un prortret al fondatorului.

d) Felurite acte, dosare şi registre de contabilitate.

II PASIV

Valoarea actuală a datoriei păstrată în evidenţă la «Prima Uniune, a Casei de Economie Naţională din Pesta» (Pesti Hazai Elsö Takarékpénztár) Budapesta prin contul curent al titlurilor de împrumut de război şi în sumă de 1.5 milioane, pengö 40800.

O Fundaţie separată pentru românii din Ungaria

După cum se constată din textul acordului, se adevereşte că s'a rezervat din averea Fundaţiunii o parte anume — nespecificată — pentru ca să fie constituită fundaţie aparte, pe seama românilor ortodocşi din Ungaria. Partea aceasta va fi predată de România Ungariei în termen de 30 zile dela intrarea acestui acord în vigoare, sub forma unei sume de pengö «îndestulătoare».

Nr. 236—1938.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că preotul Ioan Pădureanu dela parohia Şoimuşul român, j. Târnava mică, în baza § 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezece mii) după soţia sa Hermina, decedată la 14 Decemvrie 1937.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 25 Ianuarie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

Problema politicei religioase. — In anii din urmă am putut, cu mulţumire, să constatăm nu puţină bunăvoinţă, dovedită de înalta ocârmuire faţă de biserica dominantă naţională ortodoxă. S'a înfăptuit, în acest restimp, în folosul bisericii, un şir de dispoziţii bune şi înţelepte, izvorâte din gândire profund creştină.

Dacă biserica nu face politica partidelor, în schimb guvernele, ce se perândează la cârma ţării, vor trebui să adopteze, faţă de cler şi biserică, politica descătuşată, cu totul de interesele „de partid".

Or ce preocupări electorale, în legătură cu preoţimea şi cu satisfacerea unor interese personale, n'au ce căuta în această politică bisericească.

Problema politicei religioase, în statul român, numai prin o *continuitate în acest senz*, va putea să producă rezultate statornice, îmbucurătoare pentru toţi.

S'a înstăpânit, în sfârşit, un *duh de înoire* în guvernele din urmă, şi în deosebi în guvernul actual, unde departamentul cultelor este încredinţat unui distins fiu al bisericii, profesorului *Ioan Lupaş*, recunoscut ca viguroasă forţă de muncă şi iniţiativă în toate locurile unde e pus.

Cele câteva măsuri, de până acum, semnalate şi în coloanele acestei foi, şi potrivite să promoveze binele bisericii şi al slujitorilor ei, ne îndreptăţesc să privim cu multă nădejde şi încredere viitoarele măsuri ale guvernului, prezidat de dl *O. Goga*.

*

Bucăţi alese din opera Sfântului Atanasie cel Mare, patriarhul Alexandriei, însoţite de un studiu, de *Şt. Bezdechi*. Cluj, 1925, pg. 138. Lei 50.

Sf. Atanasie este cel mai mare dogmatist al Bisericii creştine din veacul al 4-lea.

Trăsătura cea mai de seamă a caracterului său era o voinţă puternică şi hotărâtă să învingă orice piedecă. Numai aşa ne putem explica că, nici cei patru împăraţi arieni, nici cele cinci exluri, n'au fost în stare să-i înfrângă cerbicia, întru apărarea dreptei credinţe.

Pe lângă o temeinică pregătire în tainele învăţăturii creştine, a căutat să cunoască şi cultura păgână, nu fiindcă ar fi fost un admirator al ei, ci pentru ca cu atât mai vârtos s'o poată combate şi dispreţui. Spiritul său limpede, înzestrat cu o rară putere de judecată, ca şi cunoaşterea adâncă a dumnezeieştilor Scripturi, l-au ajutat să păstreze dogma în toată curăţenia ei, apărând-o de atacurile ereticilor. Dacă într'un moment de oboseală, neînfricatul luptător pentru Hristos ar fi renunţat la luptă încununându-şi fruntea cu cununa muceniciei, lupta pentru ortodoxie poate c'ar fi fost pierdută şi cine ştie care-ar fi fost atunci înfăţişarea Bisericii din Răsărit. Dar tocmai aceasta nu o voia el. Şi de-acî, acele minunate retrageri, când lua drumul pribegiei, pentruca să nu compromită izbânda dela sfârşit.

Vorbind despre bărbaţii sfinţi ai Vechiului şi Noului Testament: patriarhi, judecători, regi, proroci şi apostoli, sfântul Grigorie Teologul spune că Atanasie pe mulţi i-a întrecut prin râvna lui, iar faţă de alţii numai cu puţin a rămas în urmă. [In cuvântul rostit de Grigorie Teologul pentru cinstirea sf. Atanasie, adăogat la sfârşitul broşurii.]

Activitatea literară a marelui păstor din Alexandria constă din scrieri dogmatice, apologetice, polemice şi istorice. Una dintre cele dintâi lucrări este: „Discursul împotriva Elinilor, unde combate idolatria şi politeismul, opunându-le dogma creştină despre credinţa în Dumnezeu şi nemurirea sufletului: „Sufletul nu moare, ci numai trupul, când sufletul se depărtează de el... Când se descătuşează din materie, el pricepe şi contemplă existenţele de dincolo de globul pământesc; el vede sfinţii şi îngerii şi se sue spre ei în libertatea curăţeniei sale neîntinate. Sufletul cuprinde în sine ideile de veşnicie şi de nesfârşit, pentrucă e nemuritor" [pg. 12].

---

ne-am scăldat sufletul în valuri de romantism şi aventură.

Ne-am extaziat în faţa Niagarei. Am explorat pădur ecvatoriale. Am înfipt crucea — acest simbol al celei de pe urmă biruinţi — în ţinuturi de ghiaţă veşnică. Am văzut multe. Am trăit multe. Lucrurile minunate, priveliştea adânc grăitoare a lumii, cu fresca ei necunoscută şi uimitor de frumoasă uneori, ne întăreşte, ne reconfortează, ne face să ne credem cel puţin câteva clipe mai fericiţi decât ceilalţi muritori. Dar odată consumată această fericire, nu mai rămâne nimic din ea. Şi astfel ajungem la convingerea că dacă am umbla pământul întreg, dela o margine la alta, dacă am face ocolul lui, dacă ne-am urca cu balonul în stratosferă, sufletul nostru nu va putea fi satisfăcut definitiv cu ceiace îi poate oferi lumea. Căci sufletul nostru caută altceva. Caută ceiace este de o fiinţă cu el, caută divinul, caută transcedentalul, caută odihna şi veşnicia. De aci, zborul necontenit al sufletului nostru spre alte orizonturi, mnreu spre alte orizonturi, mai puţin terestre, mai senine, mai insondabile. Neliniştit e sufletul nostru, Doamne, până nu se va odihni în Tine, a spus fericitul Augustin...

Călătorind în străinătate, culegi impresii bogate, aduci la întoarcere o recoltă grea şi folositoare de învăţăminte şi experienţe de viaţă. Dar nu împăcare definitivă pentru suflet. Pentru că oricât de mult am călători şi oricât am trăi de adânc călătoriile noastre, rămânem tot în cotidian şi imediat. Toate plăcerile călătoriilor noastre poartă stigmatul implacabil al vremelniciei. Şi noţiunea unei chinuitoare relativităţi stărue în cugetele noastre, chiar dacă am văzut lumea întreagă.

Sufletul omului caută absolutul. Veşnicia. Plenitudinea. Aceasta e cee ce caută sufletul omului şi nu găseşte în lume. Omul vrea înseninarea din urmă. Deplina şi definitiva înseninare. Omul aleargă după eternitate în lume. A uitat că eternitatea poate fi găsită numai în lăuntrul său. Iar atunci când n'o găseşte în lăuntrul său, n'o va găsi în nimic altceva şi nicăiri altundeva. Veşnicia e ca o fantomă, care, cu cât fugi mai mult după ea, cu atât se depărtează mai mult de tine. Goana după veşnicie şi împăcare sufletească în lumea externă caracterizează omul în chip incisiv: „L'homme ivre d'une ombre". Caută veşnicia în internul tău, nu alerga după himere în afară de tine. Nu-i necesar să călătoreşti. Scriitorul francez Xavierde Maistre a făcat o singură călătorie: călătoria în jurul camerei sale. Dar a aflat ceia ce căuta. Şi cu el, atâţia alţii.

In ziua aceia de toamnă, în care contemplam înfiorat întinderile Atlanticului, nu ştiam că omul poate fi fericit trăind chiar numai într'un singur loc, dacă e în stare să descopere înţelesurile înalte şi luminoase ale vieţii. In ziua aceia în care mureau ultimele crizanteme pe ţărmul apelor albastre şi fără de hotar, sufletul meu era mai vrăjit, mai viu şi mai irezistibil atras spre orizonturi magice. In rada portului flamand, vaporul ne aştepta gata de plecare, să ne ducă spre necunoscut. Sirena lui ne invita stăruitor să plecăm departe, cât mai departe. Şi atunci nici chiar ideia sumbră a morţii, ideie care este legată de orice călătorie cu vaporul pe 'ntinsul mişcător şi teluric al oceanului, n'a putut să mă mai oprească... Am plecat!... Nu ştiam că omul, atunci când şi-a descoperit rosturi concrete şi cunoaşte făgaşul pe care să se afirme pentruca trecerea sa prin lume să nu fie deşartă, poate gusta din plin fericirea chiar dacă a ferecat o viaţă întreagă pe un singur petec de pământ. Târziu, după ce visul s'a destrămat cu repercuziuni dezolante în sufletul meu, iar eu m'am întors la glia din care am supt viaţă mai înainte, am înţeles că suprema fericire stă în mine însumi.

V. Sămărtinean

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Alte scrieri: Cuvântarea despre Intrupare, Patru cuvântări împotriva arienilor, Apologia către împăratul Constantin, Expunerea credinței, Istoria arienilor, Despre surghiunul său, o mulțime de predici la praznicile mari și Viața sf. Antonie, pentru care marele patriarh avea o deosebită admirație.

Învățatul profesor de limba elină dela Universitatea din Cluj, dl Șt. Bezdechi, se străduește tot mai mult să îmbogățească literatura noastră cu tălmăciri din scripturile celor mai mari dintre părinții Bisericii noastre. Anul trecut ne-a dat pe românește, după original, 10 din frumosul mănunchi de 21 predici despre statui ale Sf. Ioan Gură de Aur, iar în volumul de față ne înfățișează câteva bucăți alese din opera celuice a dărâmat arianismul. Dacă ținem socoteală de valoarea scrierilor patristice și folosul ce rezultă din citirea lor, trebue să ne bucurăm de lucrul cel bun al dlui profesor universitar Bezdechi și să-i dorim din toată inima ca vastul plan de lucru conceput să-l ducă la bun sfârșit.

Traducerea — ușoară și atrăgătoare — constitue o plăcută lectură și, pentru puterea ei de edificare sufletească, o recomandăm cu toată căldura cucernicilor preoți.

Pr. *Ioan Ilie*

*

Teoria pedepselor viitoare la Platon și Ioan Gură de Aur. — Sub acest titlu a apărut o carte a dlui *Șt. Bezdechi*, prețuit scriitor care ni-a dat și alte cărți de valoare pentru studiul teologiei.

Iuvățații lumii vechi, a celei păgâne, au căutat să dea răspuns la întrebările despre viața viitoare.

Dar mintea lor obosită de această chinuitoare problemă, n'a fost în stare să descopere adevărul, ci numai să-l întrezărească, dând pentru o clipă mulțumire sufletelor dornice după găsirea lui.

Ei au avut, în mijlocul lumii păgâne, acelaș rol pe care l-au avut profeții Testamentului Vechi în mijlocul „poporului ales", acela: de a pregăti pe oamenii lumii vechi spre lumea cea nouă, ce o avea să o aducă Hristos.

Acest adevăr îl mărturisesc adeseori Sfinții Părinți, și de aceea ei nu s'au arătat dușmani față de gândirea celor vechi, ci au studiat-o și încreștinat-o, folosind-o în scrierile lor.

Așa se explică asemănările care sânt între Sfinții Părinți și filosofii antici. Dintre aceștia, cel care a influențat mai mult gândirea Sf. Părinți a fost *Platon*. Intre acest filosof și Sf. *Ioan Gură de Aur*, este o apropiere în ce privește învățătura despre pedepse în viața viitoare. Despre această asemănare tratează lucrarea pomenită la început.

După Plato principiul moral al dreptății, este temelia vieții individuale și sociale și mai presus decât acestea a ordinei morale, ce trebue să domnească în lume. Cea mai mare fericire și cea mai mare desăvârșire o ajunge omul care trăiește în conformitate cu legea dreptății. Precum în lumea creștină cea mai mare virtute este iubirea, tot așa în lumea lui Plato, cea mai mare virtute este a *dreptății*.

Abaterile dela principiul dreptății trebue pedepsite. O nul nedrept trebue să-și ispășească păcatul, primindu-și pedeapsa.

„Omul nedrept e, în orice caz, nefericit, dar și mai nenorocit, dacă nu-și ispășește greșalele, primindu-și pedeapsa".

Pedeapsa după Plato este leacul răutății, și ea restabilește pe cel nedrept în armonia lumii morale. Suferințele sânt necesare, dacă ele contribue la îmbunătățirea sufletului.

Cei cari în această viață n'au avut parte de dreaptă răsplată, vor primi-o în cea viitoare.

Aceste idei ale filosofului Plato, se găsesc și la Sf. Ioan Gură de Aur, schimbate potrivit spiritului creștin. Și pentru marele învățător creștin, suferința este un mijloc prin care omul își ispășește păcatele, dar creștinul trebue să mai aibă conștiința păcătoșeniei sale, pentruca ea să lucreze curățenia sufletească. Această conștiință lipsește la moraliștii antici, și deci și la Plato.

„Când vezi pe cineva ducând o viață ticăloasă, și nesuferind nici un rău pe lumea aceasta, să nu-l socotești fericit, ci deplânge-l mai de grabă, ca pe unul care va suferi acolo (pe ceea lume) toate chinurile", spune Sf. Ioan Gură de Aur.

Și într'alt loc zice: „vrednici de plâns sânt aceia care, pe lumea aceasta, nu-și primesc pedeapsa fărădelegilor lor". Adevărata răsplată o primesc sufletele numai în viața viitoare, când vor fi judecate.

Aceste idei sânt cuprinse în cartea amintită a dlui Șt. Bezdechi, — ea cuprinde și alte idei folositoare pentru orce om preocupat de problemele mari ale vieții.

D. Popescu

Cursurile „Universității populare" din Sibiu

Având concursul unor apreciați conferențiari din localitate și în anul acesta, Despărțământul „Astrei" și „Federația corpului didactic, filiala Sibiu, au inaugurat ciclul de conferințe ce se țin, în cadrul „Universității populare", în sala festivă a liceului „Gh. Lazăr".

Cursurile pot fi audiate la mod gratuit.

Cursul religios-moral a fost inaugurat cu teza „Biserica și unitatea sufletească a neamului", teză desvoltată de Pr. *A. Nanu*, profesor la școala normală de băeți „A. Șaguna". La inaugurare au asistat numeros public din toate straturile sociale din localitate. Partea artistică a fost executată de corul Academiei teologice, sub conducerea dlui profesor *Petre Gherman*.

Celelalte conferințe, în cadrul ciclului religios-moral, s'au ținut Luni 24 Ianuarie a. c.: „Biserica ca factor național în trecutul neamului", de Pr. *Gh. Maior*, profesor la școala normală de băeți „A. Șaguna"; Miercuri 26 Ian.: „Cum a știut Biserica neamului să-și crească fiii săi" de Pr. *Dr. N. Terchilă*, profesor la Academia „Andreiană". Partea artistică: Corul Academiei teologice.

Vor veni la rând, în săptămânile următoare: cursurile de igienă, psihologie, de literatură, de interpretarea legilor, de economie, de educație și de istorie națională.

Seria din acest ciclu se va încheia, în mod festiv, Miercuri în 30 Martie 1938.

Șeful bisericii rusești a fost arestat

Din Moscova se anunță, cu data de 12 Ianuarie, că în Rusia au fost arestați, în Decemvrie 1937, *21 de episcopi*, între cari se găsesc înalți funcționari ai bisericii ortodoxe, în frunte cu patriarhul provizoriu, *Krutițki*. Sânt acuzați de spionaj și de terorism, în serviciul puterilor fasciste.

Intre cei întemnițați se află: arhiepiscopii *Crilov*, *Lebediev* și *Pitirim*, mitropolitul *Vitalii*, conducătorul așanumitei „biserici vii", care se bucurase timp mai îndelungat de o specială bunăvoință bolșevică, și alți vlădici. In orașul Gorki, cum se spune, mitropolitul *Tuliacov* ar fi înființat o centrală de spionaj și organizații teroriste, care colaborează cu alte organizații asămănătoare din Moscova. Ziarele moscovite raportează, că toți cei arestați și au mărturisit crimele.

Au apărut urmatoarele compoziții muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediție nouă primenită și îmbogățită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediția V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la Librăria Arhidiecezană Sibiu

INFORMAȚIUNI

Prinț erou. *Suveranul a decorat pe Măria Sa Marele Voevod MIHAI de Alba-Iulia cu insemnul «Medalia Maritimă», clasa III navigant, pentrucă la bordul distrugătorului N. M. S. „Regina Maria", în navigație spre Pireu, fiind suprins de un puternic uragan a rezistat hotărât, calm și cu un curaj mai pe sus de orce laudă și sfidând orce pericol.*

Lucian Blaga profesor universitar. Consiliul profesoral al facultății de litere din Cluj, a luat zilele trecute hotărârea de-a chema la catedra de Filosofia culturii pe dl Lucian Blaga. Gestul profesorilor clujeni este frumos și demn pentru acest corp de elită. El ne dovedește că oricât ar fi Universitatea de înfeudată politicei, totuși când este vorba de personalități proeminente ale culturii noastre, se trece peste formalitățile necesare oricărei ascendențe universitare.

Dl Lucian Blaga s'a învrednicit să fie chemat la catedră — lucru ce se'ntâmplă numai cu puțini, — pentrucă el este cel mai original și mai fecund filosof al nostru. Cu el filosofia românească pășește demn spre locul ce-i este hărăzit.

Pentru noua calitate a dlui L. Blaga îl felicităm, dar nu mai puțin și Universitatea din Cluj, care a făcut o achiziție excepțională.

† **Preot Ioan Moșoiu,** distins cu brâu roșu, decorat cu Coroana României în gradul de Cavaler, tatăl directorului dela liceul nostru din Brașov, I. Moșoiu, s'a stins în ziua de 19 Ianuarie 1938, în etate de 77 ani, după o slujbă de 55 ani la altarul Domnului. A fost înmormântat în 22 Ianuarie a. c. în cripta familiară din cimitirul bisericii nouă din Șimon. Exprimăm adânc îndureratei familii condoleanțele noastre. Răposatul în Domnul odihnească cu drepții!

Din activitatea „uniaților". Preotul nostru din Bățanii Mari ne comunică unele din făptuirile celor dela strana stângă, petrecute în vremea din urmă. Reținem câteva, — din cele mai „edificatoare":

Intâmplător, — spune preotul în scrisoarea sa, — mi-a căzut în mână pastorala de Crăciun a P. Sfințitului *Rusu* dela Baia Mare. Neodihnitul vlădică, mai catolic decât papa, în scrisoarea sa dela serbătoarea păcii, iarăș se războește amarnic cu înființarea episcopiei ortodoxe române din Maramureș și îndeamnă poporul în cuvinte de ură oarbă, să se ferească de ortodocși poruncind omenilor: «*Să vă păziți sufletele de gheenă!*» — de ortodoxie...

Alt fapt: Uniații noștri inundează tot mai mult satele de pe aici, cerșind pentru zidiri de biserici, și nu se rușinează cu acest prilej să mistifice lumea spunând că colecta se face pentru biserică «*românească*», și chiar «*ortodoxă*». Cerșitul acesta pentru biserici „uniate", se desfășoară cu aprobare ministerială, — cineva din ministerul cultelor li-a dat tot sprijinul, făcând, astfel mare abuz de puterea sa. Atragem atenția actualului domn ministru al cultelor asupra acestor împrejurări, rugându-l să dispună cele necesare și pe noi să ne scutească de cerșitul mincinos.

Mioara și Generalul Pleniceanu transmit pe această cale mulțumiri tuturor instituțiunilor și persoanelor, cari cu prilejul încetării din viață a scumpei lor

Eugenia Victor Tordășianu

prin prezența lor, prin coroanele ce au depus, bani dăruiți pentru scopuri filantropice în loc de coroane, telegrame și scrisori le-au adus momente de mângâiere.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 30 Ianuarie 1938, va predica părintele protopop *Em. Cioran*; ear Miercuri, în 2 Februarie 1938 (Intâmpinarea Domnului), va predica părintele consilier *Tr. Scorobeț*.

CARȚI ȘI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru știința și viața bisericească, apare lunar, sub patronajul I. P. S. Mitropolit *Nicolae*. Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacția și administrația: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Grigorie T. Marcu* — Numărul pe Februarie 1938 cuprinde: Diacon Grigorie T. Marcu: Viața pilduitoare a mecenatului Dr. Ioan Mihu. Preot I. Constantinescu: Artă și morală. Dr. Petru Al. Rezuș: Christologia dela Filipeni 2, 5—11 și Kenosa protestantă modernă. Prof. Gheorghe Maior: Spre alt duh în învățământul nostru religios din școala primară. Preot Aurel Radu: Problema sinuciderii. Preot Mihail Neagu: Predică la Dumineca Vameșului și a Fariseului. Grigorie T. Marcu: Atitudini: Naționalismul creștin la cârma statului român. Pr. S. Cândea, N. N. și Gr. T. M.: Mișcarea literară: Despre poezia imnografică din cărțile de ritual și cântarea bisericească. Pentateuhul în fața criticei moderne. Spicuiri din gândurile mele. Gr. T. M.: Note și informații.

Anunțuri și reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Organizați Reuniuni de femei

Oficiul parohial ortodox român Tărlungeni

Nr. 65/1937 (4) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreț în parohia **Tărlungeni,** protopopiatul Brașov, se publică concurs, din ordinul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu Nr. 10.552/1937, precum și pe baza hotărârei Consiliului parohial adusă în ședința sa din 20 Iunie 1937, cu termen de 15 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Salar anual Lei 6000 din lada bisericii.

Reflectanții diplomați ai școalei de cântăreți din Sibiu sânt obligați a poseda cunoștințele necesare pentru conducerea corului bisericesc existent și au a se prezenta în vreo Duminecă la biserică, spre a-și arăta dexteritatea în tipic și cântări.

Tărlungeni, la 23 Iunie 1937.

Președinte: Secretar:
(ss) Pr. **Iancu Bărbat** (ss) **Alex. Bălan**

Văzut:
Brașov, în 16 Ianuarie 1938.

Dr. N. Stinghe
adm. protopresbiteral

Nr. 1 1938 (2) 3—3

Anunț

Consiliul parohial al bisericii sfântului Nicolae din Brașov-Schei, în ședința dela 30 Decemvrie 1937, a hotărât prelungirea terminului de concurs pentru înaintarea ofertelor din partea domnilor maestri-pictori, amatori de a executa pictura în biserica Sf. Nicolae, având a se executa mai întâi lucrările de arhitectură.

Brașov, în 3 Ianuarie 1938.

Președinte: Secretar:
Dr. N. Stinghe **Vasile Iordache**

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 6 Februarie 1938 — Nr. 6

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Zile decisive

Dumnezeu ne-a ajutat să vedem instalat la cârma Țării, mai repede decât ne așteptam, un regim categoric creștin și naționalist. Guvernele cari au condus treburile Țării în toți anii după războiu au fost emanațiile unor partide cari, mai mult ori mai puțin, s'au lăsat amăgite de concepții și lozinci străine de sufletul românesc. Ideea națională și creștină n'avea prestigiul necesar în judecata lor, fiind socotite ca niște elemente anacronice, depășite de progresul spiritului omenesc și goale de forța care să dea viață nouă și o organizație echitabilă statului actual.

Vremea aceea prea seacă de elanuri nobile, cu perspective tot mai îngrijorătoare pentru viitorul neamului alunecat pe povârnișul marasmului moral, a trecut. Evenimente fericite, pe cari nu le vom rememora sau comenta acî, au făcut ca tot decorul vechiu al scenei politice să treacă fulgerător pe al doilea plan, iar în față să izbucnească cu strălucири de soare în răsărit primul guvern naționalist în senzul real și serios al cuvântului, primul guvern care-și soarbe convingerile și puterile din Hristos, Domnul neamului românesc de totdeauna.

Nu voim să contestăm trecutelor guverne silințele ce le-au depus pentru binele țării, bunăvoința lor de a folosì neamului și înfăptuirile bune în multe domenii — dar doctrinele politice cari le animau nu le îngăduiau să dee statului nostru consistența națională și creștină reclamată de vremurile ce le străbatem.

Altfel stau lucrurile cu noul guvern.

Programul acestui guvern de eră nouă — și când zicem program înțelegem nu numai paragrafe scrise pe hârtie, ci convingeri lămurite scrise în inimi — sintetizează cea mai puternică tradiție de veacuri a neamului, adeverită ca unica forță de existență și de progres și pentru vremurile de azi. *Naționalism* și *creștinism* sunt cele două coloane pe cari s'a boltit viața sufletească a românismului, sunt cerul și pământul puterilor și nădejdilor noastre, sunt izvoarele de învățăminte sociale și sufletești cari au format stilul de viață românească.

E momentul să ne dăm în special noi preoții seama de importanța istorică și decisivă a zilelor pe cari le trăim, zile de restaurare a vieții de stat în făgașul nostru spiritual firesc, zile de părăsire a drumului rătăcit pe care apucasem. De acum vom putea trăì iarăși *viața noastră*, pe măsura firii și a trebuințelor noastre celor mai adânci și mai autentice.

Vom putea, de vom voì, căci depinde și de noi. Vom putea de nu ne vom limita numai la o bucurie platonică, sau, ceeace ar fi și mai rău, de nu ne vom manifesta cu ostilitate împotriva acestui început, uitând de datoria noastră personală de-a fi slujitori devotați în slujba intereselor Bisericii și neamului nostru. Ar fi trist dacă, uitând dintr'odată de țintele scumpe pentru cari am militat și cari acum sunt realizate și părăsind tradiția luptei de totdeauna a Bisericii și preoțimii noastre în vederea celor două idei: creștinism și naționalism, am lipsì dela datoria noastră de-a sprijinì cu toată puterea acest guvern, am dezerta în clipa decisivă, de care depinde ca să rămână sau nu la cârma statului pentru încreștinarea lui.

Nu numai concepția acestui guvern, ci și persoanele cari o reprezintă ne impun acest obligament. El stă sub covârșitorul gir moral al profesorului *A. C. Cuza*, care împotriva unei lumi întregi înstrăinate dela comandamentele creștine și naționaliste a luptat singur și neșovăitor toată viața, refuzând orice compromis, orice ispită materială, până când țara a văzut că are dreptate și l-a chemat s'o salveze. Se găsește în România un om care să inspire mai multă încredere, prin consecvența eroică a întregei vieți, că programul său va fi realizat?

In fruntea guvernului stă *Octavian Goga*, fiu de preot ardelean, crescut în Rășinari lângă mormântul mitropolitului Șaguna, cântărețul de geniu al durerilor și aspirațiunilor noastre spre libertate și unitate națională. Din guvern face parte *Ioan Lupaș*, preotul învățat al Bisericii noastre, care prin opera lui de cărturar și prin cea pe care a inițiat-o la ministerul cultelor se dovedește purtat statornic de exclusiva și ferbintea râvnă de-a înălța prestigiul și de-a întărì puterea ortodoxiei noastre. Il mai vedem în guvern pe dl *Silviu Dragomir*, fostul profesor de teologie la Sibiu, al cărui nume s'a imprimat în sufletele noastre împreună cu opera de zguduitoare emoții în care descrie martirajul ortodoxiei ardelene în veacul 18-lea. Printre ei este *Lucian Blaga*, fiul preotului din Lancrăm și fost elev al teologiei din Sibiu, mândria Ardealului, cel mai profund filosof român, în opera sublimă a căruia ne regăsim cu spiritualitatea satelor noastre, ortodoxă și mistică.

E un guvern, am putea spune, emanație a Bisericii noastre strămoșești, e supremul dar de oameni pe care ortodoxia ardeleană îl face țării deodată cu un program (naționalism și ortodoxie) care nu e altul decât însuși programul Bisericii ortodoxe în mijlocul neamului de când este el.

M. Sa încă a văzut necesitatea de-a aduce la locul de comandă al Statului naționalismul creștin, căci a văzut ce-i trebue neamului nostru sătul de teoriile și sistemele culturale și politice importate din Apus. «*Alegerea guvernului*, a declarat M. Sa unui ziarist englez, *nu a depins de ceeace se va spune în străinătate, ci de necesitățile naționale*». Căci «*nu se poate nega că există în România un curent cu tendințe naționaliste. Din această cauză Suveranul a fost mai mult în acord cu sentimentele opiniei publice dacă a adus la putere un partid cu caracter naționalist*».

Să ne gândim deci bine și profund că e datoria noastră a preoților, cari suntem în cel mai înalt grad răspunzători de situația viitoare a Bisericii și a neamului, precum am fost și în trecut, să sprijinim acest guvern, primul care militează pentru principiile pentru cari militäm și noi. Să ne punem întrebarea: care ar fi urmarea dacă acest guvern n'ar întruni încrederea obștească în alegeri? Ar însemna că *nația refuză* naționalismul creștin! Nici nu putem concepe așa ceva. Dar dacă nu fiecare alegător e în stare să meargă cu gândul până la ultimele consecințe posibile, în momentul în care votează împotriva guvernului, preoții, ca unii cari pot, sunt datori să străbată cu gândirea lor sinceră și apăsată de mari răspunderi până la ele. Prin urmare ei sunt datori, în clipa de față, să lumineze pe credincioși ce cer interesele statului și ale neamului. *Azi* preoții trebue să-și revendice în această problemă un rol determinant în îndrumarea sănătoasă a poporului.

Cum ar triumfa toți dușmanii interni și externi dacă naționalismul adus la cârma țării, n'ar întrunì încrederea deplină a neamului! Ce lovitură ne-am da noi înșine nouă și Bisericii în cazul când am sta nepăsători sau am contribuì chiar la înlăturarea doctrinei creștine adusă la cârma statului. Cum ar jubila susținătorii internaționalismului și ateismului de toate nuanțele, cum ar râde evreimea și minoritarii, cei de rea credință, de încercarea ratată și caraghioasă a noastră de-a ne elibera de stăpânirea lor.

Biserica să stea azi alături de Tron în sprijinul naționalismului creștin!

Nu mai putem sta pe gânduri, inventând tot felul de motive de rezervă.

Prin aceasta nu ne declarăm de partea *unui* partid politic. Nu! Nu voim să ne jertfim independența pe care trebue să și-o păstreze Biserica prin preoțimea ei, ca să poată fi oricând gata să stea solidară împotriva oricărei încercări de a o înghenunchia sau de-a o abate dela linia ei fixată de Domnul. Dar socotim că trecem printr'o astfel de clipă decisivă în istoria neamului, care ne obligă în conștiință să spunem: *acum* nu putem lăsa naționalismul să cadă și steagul lui să sufere rușine!

Preoțimea să înțeleagă *precis* această interpretare a sensului situației momentane din viața neamului.

Știm că unii preoți s'au aservit unor partide. Rău au făcut. Trebuiau să-și păstreze libertatea, pentru a fi servitori exclusivi ai altarului, ai Bisericii și ai națiunii. Biserica numai atunci va fi tare și se va ține cont de ea, când se va ști că e bloc indestructibil care se mișcă unitar exclusiv în slujba intereselor bine-pricepute ale ei și ale neamului. Cu o preoțime împărțită în partide, ascultând mai mult de șefii partidelor decât de conducerea firească a ei, Biserica nu va putea opune niciodată o rezistență nebiruită (a se vedea cazul concordatului la noi și în Iugoslavia) și nu va putea da nici o luptă complect biruitoare.

Deci știind răul care decurge din înscrierea preoților în partidele politice, departe de noi gândul de-a o îndemna prin aceste rânduri să între în partidul care guvernează actual. Și față de acest partid noi trebue să ne păstrăm libertatea pentru a putea asculta exclusiv de comanda Bisericii.

Dar pe lângă păstrarea acestei libertăți, *azi* preoții nu pot sta cu mânile încrucișate, ci cu toții — chiar și cei împrăștiați prin indiferent care partid — sunt datori să sară în ajutorul naționalismului creștin, ca *el* să guverneze Țara. Căci dintr'o mie de considerații de ordin moral, politic și economic, îndărăt nu ne mai putem întoarce, ci trebue să mergem numai înainte, tot înainte pe linia pe care am apucat. Dar pentru aceasta deocamdată e absolut necesar să ne asigurăm rămânerea la punctul la care suntem.

Sinodul *sfintei biserici ortodoxe române a început lucrările de pregătire pentru ținerea* **Sinodului Ecumenic** *în țara noastră.*

Un gând bun, — scrie **Buna Vestire** — *nu trebue să rămână numai un gând, ci să se realizeze curând și temeinic. In vremile de pierderi ale ortodoxiei în Rusia nu poate fi un fapt mai măreț și mai plăcut lui Dumnezeu, decât adunarea la olaltă a tuturor patriarhilor, mitropoliților și episcopilor ortodocși din lumea întreagă... Se cere o adunare a tuturor căpeteniilor dreptcredincioșilor, pentruca împreună rugându-se să se reverse asupra lor duhul înțelepciunii și să se apropie sufletele lor în bună tovărășie de înaintare pe căile Domnului. Biserica română, cea mai mare comunitate ortodoxă a lumii, are datoria de a lupta din tot sufletul, pentruca nimeni să nu lipsească dela acest Sinod Ecumenic. Statul român, stat ortodox, are datoria de a pune la dispoziția bisericii nu numai ajutorul său diplomatic, ci și ajutoare materiale cât mai bogate, pentru a ușura venirea la Mănăstirea Neamțului sau la Curtea de Argeș, unde nădăjduim că se va ținea Sinodul celui mai depărtat și mai sărac îndreptățit la participare.*

Preotul caterisit Iosif Trifa a pierdut procesul. Tribunalul din Sibiu a desbătut zilele acestea procesul ivit între *Arhiepiscopia* de Alba-Iulia și Sibiu și între caterisitul preot *Iosif Trifa* pentru predarea tipografiei „Oastea Domnului".

Sentința adusă de tribunalul din Sibiu obligă pe acuzat *să predea Arhiepiscopiei* tipografia numită; privitor la desocotire tribunalul a statorit un nou termin, pentruca părțile să-și poată produce probele.

Obligativitatea căsătoriei religioase

Ne exprimam că altă ocazie bucuria de-a afla în fruntea ministerului trebilor bisericești un preot și un cunoscător adânc al învățăturii și istoriei Bisericii noastre, și deduceam din acest fapt, progresul ce trebue să-l realizeze Biserica dintr'o conlucrare deplin armonioasă între acest minister și Sf. Sinod.

Sunt numai câteva zile de atunci și iată faptele vin să ne dovedească că nu ne-am înșelat în credința noastră. E vorba de două intervenții, una a Sf. Sinod și ceealaltă a ministerului cultelor, prin cari se încearcă readucerea căsătoriei în fața altarului.

Prima: Sf. Sinod al Bisericii noastre a hotărât să ceară guvernului modificarea Codului civil, în sensul ca nici o hotărâre de divorț, între soții cununați după rânduiala Bisericii, să nu fie valabilă, dacă Biserica nu a desfăcut cununia; și

a doua: intervenția *ministerului cultelor* pe lângă cel al *justiției* pentru modificarea legii Bădărău, din 1906, în sensul că orice căsătorie civilă între fiii Bisericii noastre să fie valabilă numai dacă s'a făcut cu binecuvântarea Bisericii.

Ambele intervenții, atât a Sf. Sinod cât și ministerului cultelor sunt de foarte mare importanță și au în vedere situarea Bisericii noastre în rolul de ocrotitoare a familiei și a societății românești.

Dacă ele vor găsi înțelegere în locurile chemate să facă aceste îndreptări, putem afirma că ne găsim în fața unor acte de adâncă chibzuință și de demnă revenire la albia adevăratei vieți românești.

Au fost prea mult cele trei sferturi de veac pentru un principiu laic — strein de sufletul acestui neam, pe care se baza căsătoria, ca să nu vadă orice om de bună credință, cum se destramă legal viața socială și familia românească. De aceea salutăm în actele amintite principiul național și creștin, cari învinge numai pentrucă sunt singurele realități de care trebue să țină seamă în orice legiuire bisericească și civilă.

Intrebarea este cum s'a ajuns să fie fie înlăturată căsătoria religioasă? Primele încălcări ale canoanelor bisericești, cari se referă la căsătorie, încep cu Codul civil promulgat de Cuza Vodă în 1864, care permitea căsătoria între rudenii în cazuri nepermise de canoane.

Constituțiunea din 1866 deși prevedea precis în art. 22 că „întocmirea actelor civile va trebui să preceadă întotdeauna benedicțiunea religioasă, *care pentru căsătorii va fi obligatorie*», interpretarea ce s'a făcut acestui articol este cu totul în afara spiritului său. La început Curtea de casație, pe baza acestui articol, a dat deciziuni pentru și contra necesității cununiei religioase. Mai târziu a decis că lipsa cununiei religioase nu atrage după sine nulitatea unei căsătorii săvârșită numai înaintea ofițerului stării civile.

Iată trei din aceste deciziuni luate din *Ch. C. Costescu, Colecțiune de legi, Regulamente, Acte*, etc. București 1916.

1. „Căsătoria celebrată numai înaintea ofițerului stării civile și fără îndeplinirea formalităților religioase este perfectă, sub imperiul noului cod civil.

Art. 22 din Constituție enunță un principiu care, pentru a se aplica, are nevoe de a fi tradus în lege. Până atunci rămân în vigoare dispozițiunile codului civil după care căsătoria este un contract curat civil" (C. C. S. I. D. Nr. 431 din 2 Dec. 1874).

2. „Căsătoria care în esența sa nu este o convenție pur civilă, ci un contract mixt supus la îndeplinirea formalităților civile și la consacrațiunea religioasă, rămâne un contract pur civil supus numai la formele arătate în codul civil până se va face acea lege specială care să complecteze voința legiuitorului constituțional" (C. C. S. I. D. Nr. 261 din 8 Oct. 1879).

3. „Principiul obligativității ceremoniei religioase la căsătoria civilă, pus în Constituțiune, nu și poate avea efectul, întru cât acest principiu nu este încă legiferat de legislatura ordinară" (idem, 1884).

Din cele spuse până aici reiese următoarele: Constituțiunea condiționa valabilitatea căsătoriei, de cununia bisericească, și în al doilea rând, din aceste deciziuni reiese că întru cât acest principiu n'a fost desvoltat printr'o lege specială înseamnă că valabilitatea căsătoriei nu-i condiționată de îndeplinirea ceremoniei religioase. O contradicție și formală și materială între art. 22 din Constituție și deciziunile Casației. De altfel nu este greu de observat contradicția dintre însăși deciziunile Casației.

Normal ar fi fost, pe baza art. 22 din Constituție, apoi având în vedere tradiția la poporul nostru și legiuirile anterioare, Curtea de casație să se decidă pentru necesitatea căsătoriei religioase.

Cetitorul este rugat să observe în acest fel de-a interpreta o lege fundamentală prezența spiritului diabolic al francmasoneriei, care a reușit să văduvească căsătoria de ceeace avea ea mai mult nevoie.

Ulterior când s'a modificat Codul civil din 1864, nu s'a ținut seamă de dispozițiunile Constituției din 1866, ci a fost votat nemodificat în articolul referitor la căsătorie. De această situație profită ministrul Bădărău în 1906, care modifică ar. 151 din Codul civil în sensul că ceremonia religioasă nu se ține de esența căsătoriei și în consecință nu-i necesară. In sprijinul teoriei sale invoacă tendențios mai multe jurisprudențe, prin cari Curtea de casație s'ar fi pronunțat formal contra căsătoriei religioase.

Astfel cei interesați în destrămarea neamului nostru, au făcut să întârzie fără motiv și fără precedent o lege pe care o cerea art. 22 din Constituție, punând astfel în situație de drept o căsătorie, care departe de-a fi un act trainic, e o simplă formalitate, care obligă prea puțin pe aceia cari și-au legat viața împreună. Nenorocirea a fost, că după războiu această legiuire s'a extins și peste provinciile alipite, producând și aci slăbirea familiei, de pe urma căreia sufere acum întreg poporul românesc.

O condiționare a valabilității căsătoriei de ceremonia religioasă, este din acest acest punct de vedere, o cerință națională și abia în al doilea rând, religioasă.

In ce ar consta economia căsătoriei religioase? Din punct de vedere al viitorului națiunii, căsătoria religioasă asigură mult mai bine creșterea neamului și sănătatea lui prin faptul că interzice contractarea de căsătorii în graduri de rudenie apropiată. In felul acesta împreunările de sânge asemănător, cari produc degenerarea rasei, sunt excluse. Dar mai are un avantaj, de ordin iglenic: Biserica pretinde castitate celorce pășesc în căsătorie.

Odată căsătoria îndeplinită, Biserica îi asigură cu mai mult succes durabilitatea, întru cât canoanele nu se cobor până la capriciul firii omenești, spre a admite despărțirea între soți pe motive de nepotrivire de caracter.

Prin caracterul lor de legi sfinte și eterne, canoanele, contra tuturor vânturilor timpului cari sapă la baza familiei, îi dau căsătoriei un caracter de soliditate și permanență.

Dar ceiace situează căsătoria religioasă pe un plan cu totul superior celei civile este caracterul său de taină care sfințește viața familiei. In cazul acesta căsătoria nu este o simplă formalitate, un contract încheiat între două părți indiferente, ci un act de mărturisire în fața lui Dumnezeu — mărturisire izvorâtă din iubirea curată dintre soți — că vor păstra neștirbită legătura dintrei ei, după cuvintele Scripturii: „pe care i-a unit Dumnezeu, omul să nu-i despartă". Sub imperiul acestei taine, ceiace este egoist și sensual se topește sub razele arzătoare ale unei iubiri mistice și apare ca dintr'un izvor dorința de-a se sacrifica unul pentru celalalt. Iubirea mirilor este asemănătoare cu iubirea Domnului Isus Hristos pentru Biserica Sa.

Din această transformare sufletească ei își dau seama numai în căsătoria religioasă, care având asistența divină, este mereu actualizată prin ancorarea dragostei mirilor în dragostea lui Dumnezeu pentru opera sa. In fața altarului ei încep o viață nouă, o viață pe care n'au mai întâlnit-o. Ei simt chemarea sublimă către o împărăție care trece peste ceiace e sensual și de interes. Este împărăția familiei creștine, străbătută de dragoste și sacrificiu — care începe în fața altarului și sfârșește în mormânt.

Caracterul simplist al căsătoriei civile este departe de-a naște în miri alte îndatoriri decât acelea, cari ți le impune un act iscălit. Aceasta ne-o confirmă însă-și viața. Nu s'au văzut oare perechi cununate civil, cari după ani de viață comună simt glasul conștiinții lor care îi cheamă în fața altarului? De ce să nu se țină seamă în legiuirile noastre, cu privire la căsătorie, de aceste realități? Pentru motivul că anumiți monștrii la suflet nu o găsesc în conformitate cu ei? Dar legile nu trebue să aibă în vedere numai o minoritate, ci sufletul comun, dar mai ales progresul ce trebue să-l atingă.

In acest caz porunca ar suna: înapoi la sufletul omului! De aceia intervențiile amintite trebue să bucure orice inimă îngrijată de soarta familiei. Prin ele căsătoria devine ceiace a fost: un dig care oprește puvoiul pustiitor, al familiei și al neamului nostru.

Pr. **I. Beju.**

Un interview cu păr. I. Lupaș,

ministrul cultelor și artelor

Dl ministru *I. Lupaș* a acordat unui ziar din capitală următorul interview:

Modificarea legii de organizare a bisericii

«*Ce credeți despre modificările propuse a se aduce legii de organizare a Bisericii?*»

«*Cred că unelele din aceste propuneri de modificare sunt de neapărată trebuință, mai ales cele menite a contribui la întărirea principiului de autoritate ierarhică și de disciplină sufletească în viața clerului și a poporului dreptcredincios. Și cum acest principiu trece prin câte un temut examen cu fiecare prilej electoral, socot că ar trebui reduse la minim asemenea prilejuri, cari pot pricinui uneori știrbiri și sdruncinări nedorite principiului de autoritate. Destulă gimnastică electorală, chiar prea multă, bântue viața politică administrativă a statului, a județului și a comunei. Ar fi de dorit ca în viața bisericească să se împuținieze ocaziile de exerciții electorale și să sporească în schimb cele de exerciții spirituale*».

Inzestrarea mănăstirilor cu păduri

«*A fost vorba și de modificarea legii de înzestrare a mănăstirilor-monumente istorice cu păduri din disponibilitățile Statului. In ce constau aceste modificări?*»

— «*Nu a fost vorba de o modificare a legii însăși, numai a repartizării ce s'a făcut în temeiul acestei legi și cu care nu au rămas mulțumite toate eparhiile. Faptul acesta a îndemnat ministerul cultelor să intervină la al domeniilor rugându-l să sporească, în limitele posibilității, cotele de teren împădurit fixate la aproximativ 17.000 hectare. Această intervenție a fost întâmpinată cu bunăvoință și sper că nu va rămâne lipsită de rezultat*».

Problema naționalizării artelor

«*Ce veți face, domnule ministru, pentru naționalizarea artelor?*»

— «*In privința aceasta s'au luat oarecari măsuri pentru cercetarea situației cetățenești a tuturor artiștilor aflați în serviciul statului și pentru înlocuirea elementelor de origine și de valoare incertă cu încercate elemente de baștină, în concepția cărora arta națională și specificul ei național să fie, în toate împrejurările la loc de cinste, iar imitarea slugarnică a monedelor străine, mai ales a celor de origine iudaică, — oricât de hipermoderne ar fi ele — să nu mai apară nici printre preocupările de ordin secundar*».

Nu e vorba de un sinod ecumenic

«*S'a anunțat un Sinod Ecumenic la București. Ce știți despre acest proiect?*»

— «*Știrea a fost lipsită de temeiu, întrucât nu fusese deocamdată vorba decât de convocarea în ședință plenară a membrilor sinodului episcopesc al Patriarhiei Române pe ziua de 25 Februarie, pre a supune examenului canonic ob ligatoriu pe cel ce va fi episcop ortodox al Maramureșului în Congresul național bisericesc dela 24 Februarie. Proiectul privitor la Sinodul Ecumenic este de dată mai veche și nu s'ar putea ști de pe acum, când se vor ivi împrejurări prielnice pentru întrunirea lui*».

Monopolul vânzării icoanelor

— «*Ce este cu vânzarea sf. icoane și sf. odăjdii prin elemente străine?*»

— «*In această materie inițiativa revine factorilor bisericești în drept, cărora ministerul cultelor nu va lipsi a le da tot sprijinul de cuviință, ca să poată smulge, cu un ceas mai de vreme, din mâna evreilor condamnabila precupețire cu sf. icoane, cu odăjdiile și cu alte rămășițe venerabile ale trecutului nostru istoric, menite să împodobească muzeele țării și muzeele eparhiale, nici de cum prăvăliile precupeților*».

Reintroducerea obligativității căsătoriei religioase

— «*Care este partea de contribuție a ministerului cultelor la reintroducerea obligativității căsătoriei religioase?*»

— «*Potrivit sugestiei împărtășite prin cuvântul dlui, prim-ministru Octavian Goga, chestiunea aceasta a fost luată în studiu.*

Intrucât art. 23 din Constituție stabilește principiul că binecuvântarea religioasă trebue precedată de căsătoria civilă, soluția juridică posibilă deocamdată, fără atingerea textului din Constituție, este indicată printr'un demers motivat la ministerul justiției pentru elaborarea unui decret-lege, prin care să fie completetă dispoziția articolului 94 din legea privitoare la actele stării civile în sensul de a fi declarate nule toate căsătoriile civile cari în termen de 30 de zile nu vor fi urmate și de celebrarea cununiei religioase. Această anulare să poată fi cerută din oficiu de către ministerul public sau de către ministerul cultelor, sau de către orice particular de religie creștină.

Nesancționarea nulității căsătoriei făcută fără binecuvântarea bisericii a produs efecte dezastruoase, slăbind credința în sufletul cetățenilor și deschizând porțile unor crente subversive, complet disolvante pentru unitatea și propășirea Țării. Modificarea preconizată urmărește deci scopul salutar de a reînălța prestigiul credinței în popor, contribuind prin fortificarea morală și religioasă a vieții familiare, atât la reînvierea bunelor tradiții bisericești, cât și la consolidarea statului nostru ca stat național și creștin».

Regimul sectelor

— «*Ce aveți de spus despre regimul sectelor? Păstrați deciziunea din 1937, ori o modificați?*»

— «*Am instituit o comisiune de specialiști din toate regiunile țării cu obligația să studieze temeinic chestiunea și să-mi înainteze propuneri motivate cu privire la modificările ce vor socoti de trebuință și de folos*».

Controlul asupra Bisericii

— *„Care este punctul dv. de vedere în chestiunea controlului introdus de ministerul cultelor asupra gestiunii financiare a părților componente din Biserica ortodoxă?"*

— *„Controlul acesta îl socot de competența organelor autonome ale eparhiilor, ministerului fiindu-i rezervat prin lege drepul de supraveghere cu privire la felul cum aceste organe își îndeplinesc datoria în primul rând pentru sumele din bugetul statului, apoi și pentru cele de proveniență pur bisericească. Intru cât s'ar constat în vre-o eparhie iregularități, ministerul cultelor nu va întârzia să intervină cu autoritatea sa, spre a împiedeca sau a desrădăcina eventuale porniri abuzive sau vădite abateri dela dispozițiile legii"*.

Sprijinirea artelor românești

— *„In general care ar fi acțiunea dv. pentru înflorirea artelor și pentru ridicarea Bisericii ortodoxe la rolul și rangul ce i se cuvine într'un Stat național-creștin?"*

— *„Sprijinirea tuturor acțiunilor menite să scoată la iveală specificul românesc în toate manifestările de artă — începând cu cea populară și până la formele exigente ale celei culte — va fi una din preocupările de căpetenie în aceeaș măsură ca și năzuințele de a contribui, cu vreme și fără vreme, la sporirea potenței culturale artistice pe care se întemeiază existența și viitorul așezămintelor noastre bisericești. Despre aceasta cred că am în curând prilej să stau de vorbă cu țara printr'o conferință la radio"*.

Vizita dlui ministru Ion Lupaș în Sibiu

Cu ocazia vizitei d-lui ministru Lupaș la Sibiu, a avut loc în sala de festivități a prefecturii o impozantă conferință administrativă la care au luat parte toți șefii de autorități, precum și toată dăscălimea din oraș și județ.

P. S. S. Vicarul Vasile Stan, a salutat pe d. ministru Lupaș, atât personal cât și din partea I. Prea S. Sale Nicolae al Ardealului, aducând binecuvântarea înaltului chiriarh prin următoarele cuvinte: In calitate de fiu al Bisericii noastre v'ați câștigat merite personale în cultura noastră națională, cum puțini și-au putut câștiga. In continuare, arată că în calitate de ministru al cultelor va putea ameliora viața spirituală a neamului. In numele Bisericii evanghelice a vorbit vicarul Müller, care a adus salutul episcopului Dr. G'ondys și a dat asigurări de loialitatea minorității săsești față de statul român.

Pr. rector Stăniloae a salutat pe dl ministru în numele școlilor, cerând guvernului încreștinarea lor.

D. Dionisie Mihu, prefectul județului, a mulțumit d-lui ministru Lupaș pentru grija ce-o poartă instituțiilor din județul Sibiu.

Cuvântul d-lui ministru Lupaș

După ce mulțumește P. S. Sale vicarului Vasile Stan, vicarului Müller și părintelui rector Stăniloae pentru salutul călduros și atenția dată d sale și guvernului M. Sale Regelui, arată că cea dintâiu clipă a fost preocupat de principiile sfintei noastre Biserici. Liberalismul care voia să facă națiunea indiferentă față de biserică, este astăzi perimat. In țările din Occident nu mai există, afară de un rest în Anglia. Ne trebue religiozitate și naționalism. In locul statului laic și ateu să restaurăm statul românesc și creștinesc; întrucât numai astfel viitorul neamului va fi liniștit. Toleranța românească față de străini și minoritari a devenit proverbială. Susținem de aici că minoritarii vor fi respectați în cadrele legilor statului.

Punctul principal din acest program, este în primul rând rezolvarea crizei sufletești, cea mai grea problemă, întrucât de rezolvarea ei depinde soartea tuturor problemelor ce se pun în statul nostru. Pentru a putea rezolva, trebue să punem familia pe temelie religioasă și națională. Pentru acest lucru chemăm în ajutor fețele bisericești, dăscălimea, precum și întreaga lume românească, căci numai așa vom căpăta rezultat fericit.

Din cauza crizei religioase și morale s'a ajuns la criza sufletească. In altă ordine de idei arată că problema tineretului este o problemă fundamentală a statului, pentru că este de cea mai mare actualitate. De felul cum va fi rezolvată, depinde soartea națiunii. Pentru a aduce pe fiii noștrii pe căile bune, spre fericirea lor și a neamului, trebue să-i învățăm să cunoască pe Hristos.

Părerea noastră

In revista *«Sfarmă-Piatră»* din 27 Ianuarie dl *Nichifor Crainic* semnează un articol de duioase amintiri din vremea cât a fost elev al seminarului „Central" din București. In întroducerea articolului Dsa face observarea că spiritul ortodoxiei, așa cum s'a manifestat în Bizanț, cere ca școalele teologice să fie sub conducerea statului.

Părerea noastră în această privință e alta. Și ea a fost multiplu argumentată în diferite rânduri în aceste coloane. Chiar dacă ar fi fost așa în vremea bizantină, dar trecutul creștinismului ortodox cunoaște și alte epoci, când școalele teologice erau sub jurisdicția Bisericii. Dar chiar în Bizanț în ziarul acesta s'a arătat odată că, dimpotrivă, nu numai școalele teologice, ci toate școalele erau lăsate de stat sub conducerea Bisericii. De altfel dați-ne statul de formă bizantină, cu împărați teologi, ascultători de patriarhi în toate momentele, și atunci vom vedea ce vom mai face!

Pe de altă parte nu totul în relațiile concrete ale statului și Bisericii în Bizanț e de aprobat. Au fost atunci destule turburări în Biserică din pricina amestecului despotic al împăraților în chestiunile bisericești. Noi am vrea să scutim Biserica de astfel de înghenuncheri ale ei din partea statului, care în zilele noastre, nu mai are nici măcar justificarea că își concepe misiunea în senz teocratic.

De altfel lucrurile în această privință se îndreaptă spre confirmarea tot mai generală a punctului nostru de vedere.

La centenarul Seminarului „Central", M. Sa a spus cuvântul înțelept că „ideea de-a lua un copil din frageda lui tinerețe și a-i zice, că va fi un bun preot, era o erezie". Seminariile în destinația lor veche, de școli pregătitoare de preoți, sunt astfel desaprobate; ele au și devenit un fel de licee confesionale pentru creșterea într'un spirit mai religios a diferitelor categorii de viitori intelectuali. E de dorit să avem cât mai multe licee de acestea, cum avem câteva și în Ardeal, dar ca să-și ajungă scopul, trebue să aibă și Biserica un rol important în conducere. Dar aceasta-i altă chestiune.

Dacă Seminariile sunt scoase din discuție ca școli sigure de pregătire a clerului, ce instituții să rămână să-l crească? Facultățile? Dar ele, cu organizația lor detașată de Biserică, urmărind scopuri pur intelectualiste, cum vor forma pe viitorii preoți, cari nici măcar nu vor mai fi foști seminariști trăiți într'o disciplină de internat și familiarizați cu cultul bisericesc.

Funcția aceasta n'o pot îndeplini decât școli cari având tot ce aveau Seminariile ca disciplină și atmosferă de biserică, — în plus conducerea bisericească — să primească pe tinerii ajunși la vârsta la care sunt capabili să și aleagă ei slujba vieții. Și acestea nu pot fi altele decât Academiile.

M. Sa însuși a spus la serbarea din 30 Ianuarie că preoția nu e chestie de învățătură, ci de credință și de har, deci nu de instrucție din partea unor persoane particulare, funcționari de stat, ci de credință și har cari nu se câștigă decât dela Biserică și în Biserică.

«Preoția nu este numai un produs al învățăturii, ci este mai presus de toate un produs al credinței și al chemării sufletești. Nu în zadar în învățăturile și dogmele Bisericii preoția este o taină, și taină trebue să rămână, căci dacă ea nu este inspirată de puterea Celui de sus, preotul nici odată nu va fi un adevărat slujitor al altarului». Puterile de sus însă nu se câștigă prin stat, ci prin Biserică, înțelegând că această câștigare se face nu numai în momentul hirotoniei, ci zi de zi, lângă altarul Bisericii. Deci acolo să fie școala care făurește sufletul de preot.

Dezideratul acesta just l-a exprimat și I. P. S. Sa Patriarhul Țării la aceeaș serbare spunând: *«Eu nădăjduesc tare, că totuși va sosì vremea când aceste școale bisericești vor revenì în jurisdicția nu numai firească duhovnicească, ci și legală a înseși Bisericii și a organelor sale speciale, căci pare de neînțeles ca alții — oricât de bine intenționați — și nu înseși organele bisericești anume pregătite pentru asta, să recruteze, să instruiască, să supravegheze creșterea și selecționarea clerului ei după cerințele dictate de misiunea superioară a Bisericii»*.

E semnificativ că în aceleași momente conducătorul statului și al Bisericii cugetă la fel. Ce-am mai putea adauga noi?

Probleme-Recensii-Comentarii

Colinde poporale din Ardeal: *Dr. Vasile Bologa. Sibiu 1937.*

Colindele poporului nostru, sunt o adevărată comoară de simțire și trăire creștinească. In ele românul și-a turnat nu numai gândurile sale creștinești, dar și simțirea sa românească. Câte simțeminte înalte nu-ți reînvie o colindă «din bătrâni», chiar și azi, când ne bucurăm de o țară liberă și binecuvântată de Dumnezeu cu tot felul de daruri. Desigur, cu mult mai mult au simțit înaintașii noștri de sub stăpâniri străine, aceste producțiuni ale sufletului creștinesc și românesc. Ele erau singurele manifestări ale sufletului nostru, permise de stăpânitorii noștri de eri. Deaceea ceice erau chemați să facă educația tinerilor români, se foloseau de prilejul colindelor, pentru a turna în sufletele lor simțirea creștinească și româneaască.

Aceasta fiind marea valoare ce trebue dată colindelor noastre, românii buni în sufletul cărora mai trăește flacăra credinței creștine și a dragostei de neam, nu pot decât să cinstească cum se cuvine această moștenire a sufletului nostru.

Cinstea ce le-o poate da cineva acestor manifestări sincere ale sufletului românesc, este acea de a căuta și a le înfățișa lumii, pentru a le cunoaște. Prea Cucernicia Sa Păr. Dr. Vasile Bologa, fostul director al liceului de stat din Sibiu, a dat publicității la sfârșitul anului trecut o colecție de mai multe colinde populare din Ardeal. Sfinția Sa s'a învrednicit dela Dumnezeu să muncească cu râvnă pentru educația tinerilor români și sub stăpânirea ungurească. De atunci și-a dat seama de valoarea cea mare a colindelor poporului nostru «pentru educația religioasă temeinică a tinerimii noastre». Deaceea a îndemnat pe elevii Liceului din Sibiu, să culeagă colindele poporului nostru dela sate, pentrucă ele sunt «o comoară nesecată de tradiții strămoșești». Astfel pregătiți elevii au strâns la Crăciunul anului 1900, mai multe colinde din satele județelor Sibiu, Alba, Hunedoara, Făgăraș, Târnava-mică. Ele au putut vedea lumina tiparului abia la sfârșitul anului trecut, prin munca P. C. Sale Păr. Dr. V. Bologa.

Pentru acest lucru merită Sf. Sa dela noi laudă, iară dela Dumnezeu dreaptă răsplată. *D. Popescu*

*

Pe drumul ortodoxiei. — Se vestește dela *Sighet*, din sediul reînființatei vlădicii ortodoxe române, că în ținuturile țării lui Dragoș Vodă numeroși preoți „uniți" — fără a mai vorbi de enoriașii lor — recunosc greșala săvârșită prin desbinarea dela 1700; — și astfel, pe lângă toată supărarea, furioasă și neputincioasă, dela Blaj și Baia Mare, frații noștri maramureșeni din satele zise „unite" *vor să se întoarcă la sfânta biserică strămoșească* a neamului românesc, întregindu-se, prin pasul acesta, unitatea națională politică prin cea religioasă într'un viitor cât mai apropiat.

In consecvență s'au pornit primele demersuri și s'au înaintat mitropoliei bucovinene cereri duioase de revenire la ortodoxie...

— Un grup de romano-catolici din orașul *Siret*, împreună cu păstorul lor, un distins preot, după îndeplinirea formelor legale cuvenite pentru trecerea în sânul bisericii noastre, — vor fi primiți în chip sărbătoresc, la Dumineca ortodoxiei din anul curent, în sfânta catedrală din Cernăuți.

Cererile de revenire a „uniților" la ortodoxie sporesc, pe lângă toată opoziția ce întâmpină la șefii lor de sus.

*

Iuhász István: Az ujértelmü román nationalismus" — *Noul naționalism român.* Retipărire din revista „Hitel" Cluj. Nr. 4 din 1937. Pg. 21. Prețul —. Autorul un tânăr și distins teolog calvin, care a audiat în anul școlar 1936/7 cursurile Academiei noastre teologice, în broșura de față expune pentru conaționalii săi într'un mod clar și obiectiv o problemă de o arzătoare actualitate, care este „Noul naționalism român".

Noul naționalism care apare după războiu — zice autorul — se deosebește esențial de cel vechiu, ce a durat până la războiu. *Naționalismul vechiu* a fost un curent politic, a pornit din anumite teorii căutându-și realizarea pe căi politice, prin sistemul parlamentar. *Naționalismul nou* nu este o mișcare politică, ci una totalitară, punctul său de plecare nu este o oareșcare teorie, ci o credință nouă; căile sale de realizare nu sunt cele politice, ci formarea omului nou și a societății celei noui, fiind noua formă de stat și de guvernare numai o urmare firească a acestora. Având în vedere înclinarea spre misticism, spiritualizare, respozabilitate, misiune care se manifestă în noul naționalism acesta trebue considerat ca un fenomen religios.

Autorul condus de o clară viziune și de o profundă intuire a vieții românești se oprește la acele fenomene de viață națională în cari crede că va putea descoperi specificul noului naționalism român, care este religiozitatea profundă și concepția totalitară ce rezultă din aceasta.

Acest naționalism nou, care nu este grevat de moștenirea veacului trecut, nici de politicianismul antebelic sau de vreo doctrină liberală, acest naționalism în care ni se destăinue cel mai formidabil dinamism și care este rezervorul unor puteri ce pătrund întreaga viață românească îndrumându-o pe culmi neajunse până acum, acest naționalism și desfășurarea lui o vede autorul în următoarele trei fenomene ale vieții românești actuale:

1. Rolul Bisericii românești în viața românească de azi.

2. Revista „Gândirea" și direcția ei culturală.

3. Legiunea Arhanghelul Mihail.

Naționalismul Bisericii românești. Naționalismul românesc este un fenomen religios, aceasta nu înseamnă, că în cadrele vieții românești s'ar naște o nouă religie naturală asămănătoare cu neopăgânismul german, ci acest fenomen religios constă în faptul că în îndrumarea vieții românești locul prim îl ocupă iarăș Biserica.

In veacul trecut liberalismul a influinţat conducerea vieţii româneşti slăbind puterea formătoare de neam a Bisericii prin secularizarea averilor mănăstireşti. In anul 1937 parlamentul român pune capăt liberalismului prin legea ce înzestrează mănăstirile româneşti cu pământ ca lipsurile materiale să nu mai împiedice aceste focare de adevărată viaţă în îndeplinirea misiunii lor de îndrumătoare a vieţii româneşti.

Biserica românească preia din nou conducerea vieţii româneşti în locul grupărilor politice, sau a societăţilor secrete, sau a ideilor politice importate.

In continuare autorul îşi pune problema lămuririi noţiunii de „Biserică românească". Aspectul naţional al Bisericii, aşa cum apare în lumea ortodoxă şi în special în viaţa românească, — zice autorul — este cu totul necunoscut în lumea creştină din apus. Pentru apuseni naţiunea este numai un teren de activitate a Bisericii şi nici decum determinantul Ei esenţial şi profesional. Determinantul esenţial al Bisericii este bisericitatea, iar naţionalitatea este numai un adaus temporal.

Cu totul altfel stau lucrurile în noţiunea „Biserică românească" în care „Biserică" şi „românism" formează o unitate indisolubilă. In viaţa poporului românesc, „Biserica ortodoxă", „ortodoxia" nu poate fi separată de „românism". Naşterea şi viaţa poporului român coincide cu creştinismul românesc. Poporul român şi Biserica românească sunt rezultatul aceluiaş proces istoric. In cursul istoriei soarta Bisericii este identică cu soarta poporului trăind împreună suferinţe şi biruinţi, înfrângeri şi înălţări. Unitatea între Biserică şi Naţiune la Români nu este o problemă, ci un adevăr nediscutat.

Biserica românească este depozitarul şi păzitorul vieţii româneşti şi a tradiţiei sale adevărate. Ea este dar îndreptăţită şi azi să fie îndrumătoarea vieţii naţionale, totalitare. Ca dovadă traduce autorul în ungureşte hotărârile Sfântului Sinod din 10 şi 11 Martie 1937 în cari se precizează cu litere de foc rolul Bisericii româneşti în politică şi atitudinea Ei faţă de francmasonerie, cari hotărâri crează o epocă nouă în istoria Neamului.

La încheierea capitolului autorul ajunge la următoarea concluzie: In sânul Bisericii ortodoxe apreciată de noi [Ungurii] în mod superficial ca anchilozată, pulsează o viaţă intensă, creatoare, un duh nou şi o putere nebănuită; Ea dispune azi de o presă serioasă şi bine informată, o bogată şi profundă literatură teologică, se acordă o deosebită atenţie pentru o pregătire temeinică a preoţilor şi o adâncire a vieţii monahale, există o ingenioasă organizare bisericească şi o misiune pentru reromanizarea Românilor maghiarizaţi.

Puternicul rezervor dinamic al naţionalismului românesc este cadrul istoric al Bisericii româneşti, care însă păzeşte un patrimoniu viu şi actual. Intre adevăraţii conducători ai înoirii naţionale româneşti locul de frunte i se cuvine I. P. Sfinţitului Domn Dr. Nicolae Bălan, arhiepiscop şi mitropolit al Ardealului, autorul celor două hotărâri sinodale, creatare de epocă. El este cel mai puternic proclamator al adevărului veşnic, că „Biserica română" formează o realitate în viaţa naţională a Românilor, şi cel mai cunoscut conducător al mişcării, care se trudeşte să elibereze forţele istorice ale Bisericii româneşti.

Cu aceeaş claritate şi competenţă descrie autorul în următoarele două capitole mişcarea sănătoasă, menită să regenereze întreaga viaţă românească aşezându-o pe noile temelii ale valorilor spirituale, mişcare condusă în domeniul literar de «*Gândirea*» genialului profesor Nichifor Crainic; iar în domeniul politic de „Legiunea Arhanghelului Mihail".

Studiul de faţă dovedeşte că autorul este înzestrat cu un spirit critic, cu o putere de discernământ, reuşind să aleagă bine esenţialul din complexul vieţii româneşti şi păstrând până la sfârşit linia obiectivităţii.

Studiul de faţă face un mare serviciu cauzei româneşti între Ungurii din ţară şi de peste graniţă, contribuind la cunoaşterea românismului aşa cum el este, şi aşa cum el foarte rar poate fi cunoscut din presă. Din această cauză autorul merită omagiul recunoştinţei noastre. Prof. *Dr. N. Terchilă.*

Monografia comunei Cărpiniş

Sub titlul „Satul meu", părintele *Ioan Muntiu* ne prezintă o carte interesantă.

A da la lumină trecutul unui sat românesc, însemnează a desveli comori nebănuite ce stau ascunse în sufletul neamului. Viaţa satului prin puterea tradiţiei, îţi oferă o bogată simţire şi trăire creştinească şi românească, pe care nu o poţi găsi în altă parte. Aici, în sat, în jurul bisericii şi a şcoalei, s'a format şi s'a păstrat fiinţa neamului. Deaceea merită toată atenţia lucrarea pomenită la început, a vrednicului preot Ioan Muntiu, ce desveleşte trecutul şi starea de azi a comunei Cărpiniş. Preotul care într'adevăr şi-a iubit satul, şi a muncit neobosit pentru ridicarea lui, este cel mai în măsură să-şi spună cuvântul, când e vorba de satul său.

Părintele Ioan Muntiu, vrednicul păstor al Cărpinişului, se vădeşte prin lucrarea Sf. Sale, un adevărat cunoscător al păstoriţilor săi. Căci monografia comunei Cărpiniş, intitulată „Satul meu", cuprinde nu numai date despre viaţa religioasă a păstoriţilor, ci şi despre celelalte manifestări ale poporului, de ordin cultural, economic etc.

Incepând cu un istoric al comunei Cărpiniş, a cărei origine o plasează în primele timpuri de existenţă românească, autorul arată bazat mai mult pe tradiţie, desvoltarea acestei comune în decursul timpului. In veacul al 18-lea credincioşii comunei Cărpiniş, s'au dovedit aprigi apărători ai credinţei ortodoxe, în luptele ce aveau să le poarte cu propagatorii „uniaţiei". Pentru acest veac, sunt multe documente ce vorbesc despre diferitele jalbe ale credincioşilor ortodocşi, adresate „înălţatei crăiese", ca să înceteze cu prigoanele şi să le trimită „un arhiereu de legea grecească".

Cu toate jalbele făcute, soarta lor nu s'a îmbunătăţit, şi persecuţiile pentru credinţă au continuat până la sfârşitul veacului al 18-lea. Dar rezultatul a fost nul, căci toţi credincioşii Cărpinişului, au rămas statornici în vechea lor credinţă.

Pentru progresul parohiei, au muncit o seamă de preoţi vrednici, a căror pomelnic începe cu preotul Petru între 1749—1760 şi se sfârşeşte cu actualul preot Ioan Muntiu.

Alături de biserică, şcoala şi-a împlinit prin învăţătorii ei, o frumoasă misiune de educaţie a poporului. Spiritul popular, manifestat prin cântece, ghicitori, poveşti cuprinse în monografie, dovedeşte că în comuna Cărpiniş oamenii au simţit şi trăit creştineşte şi românește.

Monografia părintelui I. Muntiu poate servi de exemplu vrednic de urmat, pentru ceice trăesc în mijlocul satelor noastre, preoţi şi învăţători, ca prin publicarea cât mai multor monografii, să se arate producţiile curate ale sufletului popular.

Cartea se poate procura dela Librăria Arhidiecezană, sau direct dela autor, Cărpiniş, judeţul Sibiu. Preţul 60 lei. **D. P.**

Tăierea „rituală" a vitelor e oprită. Jidovii cari se respectă, nu mănâncă, cum se ştie carnea tăiată de creştini, ci numai carnea tăiată de *„şahteri"*, de hahamii lor, chinuitori de vite în scop ca „alesul popor" să aibă carne *„cuşer"* Guvernul român a pus capăt acestei chinuiri „rituale" jidoveşti. Primăriile din mai multe oraşe, ca Cernăuţi, Iaşi, Arad, au oprit la abatorii în urma hotărârii guvernului, tăierea „cuşer" a vitelor.

Incorigibil. Domnul G. Racoveanu ţinând cu orice preţ să nu fie cel din urmă în discuţia recentă, nu găseşte altceva cu ce să întâmpine dovezile mele constrângătoare decât să reia cazul uciderii din întâmplare presupus de Vasile cel Mare pe care-l întovărăşeşte de astădată cu o abundentă colecţie de amabilităţi şi de interjecţii cari ar face gelos şi pe cel mai temerar tip al suburbanelor bucureştene.

In vârtejul „spiritualelor" exhibiţii e silit totuşi să bată uşor în retragere, spunând de astădată nu în general că faptele involuntare cu efect rău sunt păcate, ci că „unele" din aceste fapte sunt considerate ca atare. „Nu toate faptele fără de voie sunt pedepsite", „sânt fapte fără de voie pe cari Biserica le socoteşte păcate", spune deastădată maaarele nostru „teolog" (Ziarul „Cuvântul" din 31 Ianuarie 1938). E, mi se pare, o apreciabilă apropiere de punctul meu de vedere. (Amintesc că de „faptele inevitabile" de cari am vorbit în art. „Naţionalismul sub aspect moral" nu zice nici acum că sunt păcate. Prin urmare acel articol e invulnerabil chiar pentru zvârcolirile dlui G. R.). Dacă şi-ar da silinţa să răspundă la întrebarea mea (la care eu am răspuns): de ce nu toate faptele involuntare cu efect rău, sunt învinovăţite de Biserică?, cu siguranţă că ar adopta întru totul punctul meu de vedere.

Chit că ar face-o printre alte preţioase producţii oborene. *D. S.*

Notificare oficială

Aducem la cunoştinţa celor interesaţi, că examenul de capacitate preoţească, fixat pe 25 Februarie crt. se amână pe ziua de 28 Februarie crt.

Sibiu, 3 Februarie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

O nouă catedrală ortodoxă română. La graniţa de vest a României întregite s'au luat măsuri pentru zidirea viitoarei catedrale episcopale în Oradea. Clerul şi poporul credincios bihorean a întâmpinat cu cea mai mare însufleţire paşii făcuţi pentru înălţarea noului Sion ortodox şi românesc, la Oradea, oferind în acest scop strălucite danii. Intre cei dintâi ctitori ai sfântului locaş se înşirue: mult osârdiosul vlădică P. S. Sa păr. Episcop *Nicolae* al Orăzii, cu suma de 250.000 Lei; P. C. Sa păr. protopop din Oradea, *Vasile Popovici*, cu suma de 100.000 Lei, ş. a. Contribuirile, din primele două luni ale anului, se apropie de un milion Lei.

Persoană morală-juridică. *Tribunalul din Sibiu a admis cererea mişcării religioase «Oastea Domnului» de sub conducerea bisericii şi a recunoscut-o ca persoană morală-juridică în cadrul bisericii noastre ortodoxe române.*

O comisie pentru reglementarea *sectelor şi asociaţiilor religioase* este numită de ministerul cultelor. Membrii comisiunii sânt dnii: St. Brădişteanu, M. Ienciu, T. Păcescu, Tr. Scorobeţ-Sibiu, Dr. Gh. Ciuhandu-Arad, C. Bucevski-Cernăuţi, Ispir şi Savin.

In toate bisericile din Basarabia se întroduce, conform hotărârii Sfântului Sinod, *limba liturgică română*. Ruşii minoritari au avut până acum vreme de ajuns să şi însuşească limba bisericii oficiale a ţării.

Păstorul Ortodox, revista clerului din eparhia Argeşului, scrie despre titularul ministerului de culte următoarele:

„Părintele *Lupaş* e primul cleric ce deţine în România Mare Ministerul de Culte şi Arte şi nu ne îndoim că trecerea Sfinţiei Sale pe la acest departament va însemna pentru biserica ortodoxă română, în special, o epocă de redobândire a multor poziţiuni pierdute atât din punct de vedere material, cât şi moral.

Să-i cunoaştem. Ministerul industriei a hotărât aplicarea strictă a legii în ce priveşte identificarea firmelor negustoreşti. Proprietarii magazinelor sânt obligaţi să arate pe firme *numele lor* întreg. Negustorii prea discreţi nu se mat pot ascunde sub diferite embleme. Lumea, când intră în prăvălie, vrea să ştie lămurit: *ce* şi *dela cine* cumpără.

Preoţii şi învăţătorii nu pot face propagandă electorală. Consiliul de miniştrii a hotărât ca funcţionarii publici să nu mai facă propagandă şi să nu mai participe la demonstraţiile politice. Cerându-se lămuriri, dacă în această categorie intră şi *preoţii şi învăţătorii* autorităţile au precizat că atât preoţii cât şi învăţătorii, afară de cei cari candidează, sunt opriţi de a mai pleca în turneuri electorale, părăsindu-şi biserica şi şcoala.

Pomenire şi recunoştinţă. Gazetarul slovac *Gustav Augustini*, — care a desfăşurat, pe timpul memorandului, energică activitate în *Tribuna* din Sibiu, apoi în Arad, unde a decedat în 1900, — a fost comemorat, în 16 Ian. a. c., din iniţiativa „Astrei" aradane, prin un serviciu religios şi sfinţirea pietrei funerare dela mormântul regretatului gazetar, a cărui icoană a fost scoasă în relief de dl Sever Bocu în festivalul dela Palatul Cultural din Arad.

Subvenţiile anuale, acordate de statul român sinagogelor, se desfiinţează. O măsură care trebuia luată mai demult împotriva duşmanilor creştinismului.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 6 Februarie 1938, va predica părintele *Nicolae Pampu.*

CARŢI ŞI REVISTE

In a treia ediţie! Excelenta carte, *Mamina*, de binecunoscutul scriitor Al. Lascarov-Moldovanu, a apărut de curând în ediţia a treia. Preţul 55 Lei. Cereţi-o dela Librăria Arhiediecezană, Sibiu.

Oficiul parohial ortodox român Tărlungeni

Nr. 65/1937 (4) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ în parohia **Tărlungeni,** protopopiatul Braşov, se publică concurs, din ordinul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu Nr. 10.552/1937, precum şi pe baza hotărârei Consiliului parohial adusă în şedinţa sa din 20 Iunie 1937, cu termen de 15 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Salar anual Lei 6000 din lada bisericii.

Reflectanţii diplomaţi ai şcoalei de cântăreţi din Sibiu sânt obligaţi a poseda cunoştinţele necesare pentru conducerea corului bisericesc existent şi au a se prezenta în vreo Duminecă la biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări.

Tărlungeni, la 23 Iunie 1937.

Preşedinte: Secretar:
(ss) Pr. **Iancu Bărbat** (ss) **Alex. Bălan**

Văzut:

Braşov, în 16 Ianuarie 1938.

Dr. N. Stinghe
adm. protopresbiteral

Oficiul parohial ortodox român Agnita, judeţul Târnava-mare

Nr. 58 – 1937 (5) 1—1

Publicare de licitaţie

Se aduce la cunoştinţă generală că, în ziua de **26 Februarie 1938,** ora 10 a. m., se va ţinea licitaţia publică cu oferte scrise şi sigilate, în localul primăriei comunei Agnita, judeţul Târnava-mare, pentru edificarea bisericii ortodoxe române, conform planului şi devizului estimativ.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în devizul estimativ.

Licitaţia se va ţine cu termen redus în baza art. 94 alin. 2 din legea contabilităţii publice şi în conformitate cu articolul 88—110 din legea contabilităţii publice şi conform regulamentului de funcţionare al oficiului central de licitaţii.

Participanţii la licitaţie vor depune pe lângă ofertă şi o garanţie de 5% din valoarea devizului estimativ în numerar sau în efecte publice, iar ofertele se vor face numai în conformitate cu condiţiunile din costul de sarcini, cari pot fi văzute în fiecare zi de lucru în orele oficioase în biroul oficiului parohial ortodox român din Agnita.

Lucrarea este de preliminată la suma de Lei 3.500.000.

Agnita, la 23 Ianuarie 1938.

Oficiul parohial ortodox român:
Prot. **Emil Păcală**
paroh.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 13 Februarie 1938 — Nr. 7

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Școala țărănească religioasă

Din inițiativa Frăției Ortodoxe Române, s'a ținut în săptămâna aceasta, între 7 și 13 Februarie, la Sibiu, al doilea curs de înviorare a credinții strămoșești cu un anumit număr de credincioși săteni din toate părțile Arhiepiscopiei.

Ideea a răsărit anul trecut, când s'a organizat, exact pe vremea aceasta, primul curs de felul acesta.

Să spunem întâi ceva despre felul cum a fost organizat în anul trecut și în anul acesta. Cursul e urmat de 30—40 de săteni, întrucât se poate aparținători tuturor protopopiatelor. Oamenii cari au fost anul trecut, au lăsat în anul acesta pe alții la rând.

Ei sunt găzduiți la Academia teologică cu dormitul și cu hrana. Tot la Academia teologică se pune pentru acest curs la dispoziție o sală în care înainte de amiazi profesorii Academiei și Școalei normale țin oamenilor o serie de conferințe în cari e concentrat după posibilitate tot ce este principal în materie de credință ortodoxă și de legătură a ei cu trecutul și cu firea neamului.

Se au în vedere în mod deosebit punctele mai atacate ale învățăturii bisericești, deoarece scopul acestui curs este și acela de-a înarma o seamă de credincioși, cu accentuate înclinații religioase, pentru a fi de ajutor preotului în strădunța lui de combatere a sectelor și de apărare contra lor.

Are vreo valoare acest curs? Noi credem că da. Desigur că deocamdată, fiind abia la început, nu putem vorbi pe bază de experiență, dar sunt lucruri și fapte de cari știi că trebue să aibă un rezultat bun, dacă se îndeplinesc cu sinceritate, cu entuziasm și cu chibzuială.

Ce efecte bune poate avea acest curs reluat an de an, așa cum gândim?

In primul rând el de fapt poate aduce o înviorare a credinții și anume a credinții celei mai autentice ortodoxe. Dacă sunt trimiși la cursurile acestea oamenii cei mai treji, cari pot prinde și reține bogăția de învățăminte ce li se dă, și dacă mai au și o fire comunicativă, ei pot servi de admirabili agenți de răspândire ai acestor învățăminte. Ei sunt mai amestecați în mijlocul sătenilor, sunt în relații mai intime și mai neîntrerupte cu ei, lucrurile pe cari le aud, fiind nouă pentru ei, fac o impresie mai puternică asupra lor decât asupra preotului, presându-i la comunicare.

Cursul mai are avantajul că dă oarecum o supraprivire generală și argumentată asupra întregei învățături bisericești, are așadar un caracter catihetic. Oamenii cunoscând astfel mai sistematic, mai solid credința lor, își dau seama cum un punct din învățătura Bisericii se bazează pe alte puncte și fiecare act bisericesc și element de credință nu mai stă acum pentru mintea lor disparat și fără un înțeles, ci toate se leagă într'un întreg și toate au senzul lor. Devin astfel mai rezistenți în fața atacurilor sectarilor, a căror metodă e să le pună întâi diferite întrebări despre rostul anumitor puncte de credință și practică bisericească, întrebări pe cari ei nu și le-au pus înainte și de aceea nu știu acum să dea nici un răspuns, născându-se îndată și în sufletul lor îndoiala despre rostul cutărui sau cutărui element de credință.

Este foarte recomandabil ca predica preotului să fie vie, smulsă din convingerea și simțirea lui, dar nu e mai puțin adevărat că viața ei trebue să crească dintr'o concepție clară și puternic motivată pe care să o comunice și credincioșilor. Altfel se bate apa în piuă într'un sentimentalism gol sau fără orizont, omul văzându-se silit să umple el acest gol cu idei de credință anapoda, sau lăsându-se dus de orice ispită sectară acolo unde se intenționează.

Sentimentalismul gol dă omului convingerea că nu e nimic în credința ortodoxă care să o deosebească de alte credințe. Sentimentalismul gol e o haină fără formă care primește orice conținut, ba chiar una care *cere* un conținut și întrucât nu i se dă de preoții Bisericii, îl inventează credincioșii, sauil primesc de oriunde.

Să ne desobișnuim de-a mai considera pe țărani niște copii cari nu înțeleg și nu se preocupă de nimic din ceeace formează conținutul credinței și prin urmare îi putem purta cu vorbe goale spuse pe ton sentimental. Mai ales în zilele noastre când mintea lor e îmbogățită pe toate terenele prin atâtea mijloace de propagare a cunoștințelor, ei sunt mai treji, cu judecata mai vie, mai critică, mai dornică de conținut.

Să răspundem acestei necesități și să le dăm conținutul credinței creștine, să-i familiarizăm cât mai mult cu el. Căci pentru toți credincioșii este învățătura *întreagă* a lui Isus Hristos, nu numai pentru preoți. Preoții o au pentru a o împărți credincioșilor, nu pentru a o încuia în ei înșiși.

Nu vedeți? Preoții n'au ce propovădui poporului, se simt de atâtea ori în încurcătură, când e așa de bogată și de adâncă învățătura Domnului. Mai adâncă și mai bogată decât tot ce-a putut inventa la un loc toate mințile oamenilor învățați cari sunt numai oameni.

Un alt efect util pe care îl pot avea cursurile țărănești religioase este strângerea legăturii sufletești între centrul eparhial și credincioșii din tot cuprinsul eparhiei. Pentru credincioșii ce vin la aceste cursuri centrul eparhial încetează de a mai fi o abstracțiune rece, o ceată de domni cari dau porunci și judecă conflictele bisericești. Centrul acesta e văzut ca ceeace este: un izvor duhovnicesc unde se păstrează învățătura cea adevărată și se dă întregei suflări din eparhie; o vatră unde e caldă grijea pentru buna conducere spre mântuire a tuturor credincioșilor. Oamenii încep să simtă importanța lui în conducerea vieții lor sufletești, încep să simtă mai bine firele ce-i leagă pe toți de acel centru, se simt mai solidari cu elși mai înfrățiți cei ce țin de aceeaș conducere srhierească. Se întărește astfel unitatea bisericească în cadrul eparhiei. Nu era greșit să simtă oamenii mai mult unitatea lor județeană, decât pe cea eparhială, când conducerea județeană — îngrijește de unele lucruri pumântești ale lor, pe când conducerea eparhială de sufletul lor întreg și de viața cea fără de sfârșit?

Desigur nu putem garanta că aceste cursuri așa cum sunt acum organizate, vor realiza aceste deziderate într'o măsură apreciabilă. Ele poate au lipsă de perfecționare. Dar această perfecționare nu se poate face înainte de-a observa cari sunt defectele lor. Și la observarea defectelor ne pot ajuta foarte mult preoții ai căror credincioșii se întorc dela aceste cursuri.

D. STĂNILOAE

Sf. Sinod a hotărât ca în toate bisericile din Basarabia să se slujească de acì înainte numai în limba românească. E măsură care ne mirăm cum de nu s'a luat și mai de vreme. In sate cu populație de moldoveni pe motiv că erau și puțini ruși se întrodusese limba slavonă și se menținea prin inerție sau prin voința unor preoți ruși ori rusificați.

Vizita P. S. Episcop al armatei Dr. Partenie Ciopron în garnizoana Sibiu. Sibiu cultural a avut bucuria în zilele de 9, 10 și 11 Februarie a. c. să găzduiască pe P. S. episcop al armatei Dr. Partenie Ciopron, care a ținut să se convingă la fața locului despre starea morală a trupelor din garnizoana Sibiu, păstorită de părintele protopop colonel Ion Dăncilă.

După o călduroasă primire făcută în gara Sibiu de către autoritățile civile, militare și ecleziastice, P. S. episcop a fost condus de asistență la catedrala mitropolitană, unde un impunător sobor de preoți în frunte cu părintele protopop al Sibiului Em. Cioran, oficiază un Tedeum, la care alături de P. S. Sa asistă și P. S. vicar, arhiereu Dr. Stan, corpul ofițeresc, delegații din toate unitățile ganizoanei Sibiu, precum și un numeros public. In aceiași zi la ora 19, în fața corpului ofițeresc din întreaga garnizoană Sibiu, la Cercul militar, P. S. episcop conferențiază expunând în chip magistral apostolatul de astăzi atât al corpului ofițeresc cât și al clerului armatei. Conferința P. S. Sale a fost ascultată și urmărită cu o încordată atenție de către sutele de ofițeri prezenți.

Joi 20, la ora 9 P. S. episcop al Armatei vizitează Spitalul corpului 7 armată, unde împărtășind binecuvântări arhierești bolnavilor, întărește prin cuvinte calde adresate fiecăruia în parte, nădejdea unei grabnice însănătoșiri.

P. S. episcop cercetează apoi rând pe rând, însoțit fiind de toți medicii spitalului: sala de operație, laboratoarele, infirmeria etc., interesându-se de-aproape de felul cum se activează și cum progresează munca depusă în folosul sănătății ostașului român din acest impozant și modern utilat spital militar.

La ora 10 cei peste 2000 de ostași ortodocși adunați pe platoul Centrului de instrucție al cavaleriei, în jurul uneia din din cele mai frumoase troițe ridicată în inima acestui centru, a avut deosebitul noroc să asiste la un impresionant serviciu divin oficiat de P. S. episcop al Armatei înconjurat de un numeros sobor de preoți. Serviciului religios îi urmează cuvântarea într'aripată rostită de un ierarh cult și înțelegător al nevoilor sufletului ostășesc. Cu o vibrantă inspirație P. S. Sa coboară apoi imaginea Augustului nostru Suveran în conștiința morală a celor prezenți. Din uralele voinicești și despicătoare de văzduh la adresa M. Sale, miile de ostași prezenți fac dovada atașamentului lor neclintit, față de tron și dinastie.

La ora 16 P. S. Sa conferențiază elevilor Școalei pregătitoare de ofițeri inf. „Principele Carol" despre caracterele unor conducători capabili să înțeleagă noile probleme ale prezetului.

La cercul subofițerilor din Sibiu, P. S. Sa face apel în fața celor 400 de prezenți, la trezirea conștiinței lor morale și la respectarea bunelor moravuri cari asigură o viață normală în cadrul familiei și al societății. Inconjurat de toată recunoștința și admirația corpului ofițeresc și a ostașilor sibieni, P. S. episcop al armatei pe deplin mulțumit cu tot ce a văzut și observat în acest centru de cultură și de spiritualitate civilo-militară, părăsește orașul Sibiu în ziua de 11 Februarie, plecând spre Alba-Iulia, — reședința episcopală.

Triumful Bisericii sârbești. „Monitorul Offcial" din Belgrad, apărut într'o ediție specială, publică un comunicat care arată că Sf. Sinod, convocat în sesiune extraordinară, după ce a examinat proectul de lege asupra concordatului, între Regatul jugoslav și Sfântul Scaun, semnat în ziua de 25 Iulie 1935, crede de datoria sa să ceară guvernului un comunicat precis, care să afirme că proectul de lege, privitor la concordat, a fost scos definitiv dela ordinea zilei și abolit.

Șeful guvernului într'o comunicare confidențială, adresată Sf. Sinod în ziua de 1 Februarie 1938, confirmând comunicarea precedentă a declarat:

Concordatul cu Sfântul Scaun nu va mai fi prezentat reprezentanților națiunii pentru ratificare iar guvernul regal în toate regulamentele viitoare privind raporturile sale cu Sfântul Scaun și în toate regulamentele privitoare la situația bisericii romano-catolice în Regatul jugoslav, va respecta în întregime și va aplica principiul egalității garantat de constituția Statului pentru toate confesiunile, legal recunoscute în Regatul Jugoslav.

Sf. Sinod a hotărît, în unanimitate, că declarațiile oficiale ale șefului Statului re-

Programul

«Cercului de înviorare a credinței strămoșești» organizat de F. O. R. pe zilele de 6—13 Februarie 1938

L U N I:

8½—10: Oficierea sfintei liturghii în catedrala mitropolitană;

10—11: Deschiderea solemnă a cursului; Luptele religioase ale românilor din Ardeal până în secolul al XVIII-lea, conferință de I. Sandu, președintele FOR-ului Sibiu;

11—12: Harul divin și mijloacele de împărtășire, conferință prot. Gh. Maior, profesor la școala normală «Andrei Șaguna».

DUPA MASA: 3—6: Vizitarea catedralei, a muzeului și a bibliotecii mitropolitane;

6—8: Liber. Cina;

8—9: Discuții libere sub conducerea părintelui consilier arhiepiscopesc Tr. Scorobeț; Proecțiuni religioase.

M A R Ț I:

8—9: Taina botezului, conferință de părintele Gh. Secaș, preotul misionar al Arhiepiscopiei;

9—10: Hristos și Biserica, conferință de părintele Dr. D. Stăniloae, rectorul Academiei teologice;

10—12: Figuri istorice, luptători pentru dreapta credință din istoria universală, conferință de prot. I. Beleuță, profesor la Academia teologică.

DUPA MASĂ: 3—6: Vizitarea tipografiei și a Muzeului Astrei;

6—8: Liber. Cina;

8—9: Discuții libere sub conducerea părintelui M. Neagu, administratorul Academiei teologice; Proiecțiuni religioase.

M I E R C U R I:

8—9: Taina mărturisirii, conferință de prot. A. Nanu, profesor la școala normală «Andrei Șaguna»;

9—10: Figuri istorice, luptători pentru dreapta credință din istoria Bisericii ortodoxe din Ardeal, conferință de prot. A. Nanu, profesor;

10—11: Biblia și sfânta Tradiție, conferință de Dr. N. Neaga, profesor la Academia teologică;

11—12: Crucea în Biserica ortodoxă, conferință de I. Popescu, secretarul Academiei teologice.

DUPA MASĂ: 3—6: Vizitarea Rășinarului, Mausoleul mitropolitului Șaguna, reședința episcopilor Nichitici și Adamovici, Biserica veche;

6—8: Liber. Cina;

8—9: Discuții libere și proiecțiuni religioase, sub conducerea păr. Gh. Secaș.

J O I:

8—9: Biserica și preoții, conferință de părintele I. Bozocea, profesor la Școala de cântăreți;

9—10: Sectele în general, conferință de Grigorie T. Marcu, profesor la Academia teologică;

10—11: Cultul divin al Bisericii noastre, conferință de Dr. N. Terchilă, profesor la Academia teologică;

11—12: Luptele religioase ale românilor din Ardeal din secolul XVIII-lea până în zilele noastre, conferință de I. Sandu.

DUPĂ MASĂ: 3—6: Vizitarea Școalei normale și a Fermei ei;

6—8: Liber. Cina;

8—9: Discuții libere sub conducerea profesorului Dr. Nicolae Terchilă; Proiecțiuni religioase.

V I N E R I:

8—9: Taina cumineclării, conferință de părintele M. Neagu;

9—10: Secta adventiștilor, conferință de Grigorie T. Marcu, profesor la Academia teologică;

10—11: Secta baptiștilor, conferință de părintele Sp. Cândea, profesor la Academia teologică;

11—12: Dumineca și Sâmbăta în credința Bisericii noastre, conferință de părintele Sp. Cândea, profesor la Academia teologică.

DUPĂ MASĂ: 3—6: Vizitarea unui depozit de mașini agricole;

6—8: Liber. Cina;

8—9: Discuții libere sub conducerea prot. A. Nanu, profesor.

S Â M B Ă T Ă:

8—9: Secta creștinilor după Evanghelie, conferință de Grigorie T. Marcu, profesor la Academia teologică;

9—10: Alte secte cunoscute la noi, conferință de Gr. T. Marcu, profesor;

10—11: Icoanele în Biserica noastră, conferință de I. Popescu;

11—12: Metodele de lucru ale sectarilor și apărarea contra lor, conferință de Dr. L. Bologa, profesor la Școala normală.

DUPĂ MASĂ: 3—6: Vecernia; Spovedirea cursiștilor;

6—7: Meditație religioasă în vederea cumineclării.

D U M I N E C Ă:

9—11: Sfânta liturghie în catedrală cu cumineclarea cursiștilor;

11— Serbarea de închidere a cursului în Aula Academiei teologice.

---

prezintă garanții suficiente că concordatul este scos, eficace și definitiv, dela ordinea zilei, este abolit și nu va mai fi prezentat nici în Skupcină, nici în Senat pentru ratificare și, astfel fiind, a luat act de comunicarea guvernului.

Astfel Biserica sârbească a obținut o biruință definitivă, după ce guvernul voise să tempereze opoziția Sf. Sinod fie prin presiuni, fie prin diferite ispite cu cari încercase să câștige pe unii episcopi.

Organizați Reuniuni de femei

Nr. 755—1938.

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că preotul Enescu Zichil dela parohia Peștera, jud. Hunedoara că, în baza § 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoțesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu în numerar, fără nici o reținere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezece mii) după soția sa Iuliana, decedată la 15 Ianuarie 1937.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 5 Februarie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

Prot. Dr. D. Stăniloae: *Viața și învățătura sfântului Grigorie Palama.* Despre această carte recentă, dl *Nichifor Crainic* scrie în revista „Gândirea" de pe Februarie 1938 următoarele:

Grigorie Palama *e genialul teolog ortodox din veacul al XIV-lea, al cărui nume a rămas legat, în istoria Răsăritului, de extraordinara efervescență mistică a isihasmului. Momentul în care a trăit, personalitatea și doctrina lui ne sunt actualizate de studiul recent apărut al colaboratorului nostru D. Stăniloae:* Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama.

Autorul, pe lângă însușirile de scriitor cunoscute din eseurile tipărite în revista noastră și din articolele de polemică și îndrumare din Telegraful Român *și* Revista Teologică, *săpănește deopotrivă disciplina istorică și dogmatică precum și limba greacă, fără de care atacarea unui subiect atât de dificil ar rămâne o simplă aventură. E dificil subiectul fiindcă gândirea lui Palama se mișcă în zone spirituale inaccesibile și atinge probleme teologice cum e aceea a harului divin, a naturii lui și a îndumnezeirii, adică probleme de care s'a izbutit și s'a frânt însăși mintea excepțională a unui Blaise Pascal. O comparație între filosoful francez și între teologul răsăritean, amândoi torturați de o chestiune asemănătoare, ar demonstra ușor superioritatea geniului lui Palama. Soluțiile date de el, atât de îndrăznețe și de luminoase pe cât de documentate, în cea mai subtilă materie de teologie, au stârnit la vremea lor polemică răsunătoare, procese și sinoade din care a ieșit în cele din urmă biruitor. Istoria lui Palam e o dramă încordată a spiritului în luptă cu eroarea.*

D. Stăniloae ne introduce metodic în secretele acestei drame cu desnodământ fericit, care a făcut faima veacului al XIV-le răsăritean. S'au ciocnit atunci două concepții cu totul deosebite, sub un anume aspect, despre natura grației divine, — una cea scolastică a catolicismului roman; alta, cea tradițională, a ortodoxiei. Biruința lui Palama a săpat însă o nouă prăpastie între Orient și Occident. Ca urmare, catolicii vorbesc despre geniul acestui sfânt «cu pasiune și lipsă de bunăcredință». Și ceeace e rușinos de-a-dreptul e că înșiși teologii răsăriteni moderni, influințați de atitudinea catolică, s'au arătat timizi sau lipsiți de interes față de doctrina lui Palama.

Și totuși «azi nu putem spune nimic serios și concret despre ortodoxie fără a ține seamă de doctrina acestui profund gânditor răsăritean» — zice cu perfectă dreptate D. Stăniloae.

Studiul său e însoțit de traducerea în românește a patru tratate din cele mai caracteristice ale sfântului, menite să aducă un serviciu considerabil cugetării noastre teologice.

Rândurile acestei notițe n'au altă pretenție decât aceea de a atrage atenția asupra cărții de față, care însemnează o dată științifică în teologia noastră. Importanța ei cere însă o desvoltare mult mai largă, iar învățatul dela Sibiu, care a dăruit această bucurie, merită cele mai calde omagii.

*

Prigoana religioasă în Spania. — Este fără îndoială că tabloul cel mai sumbru al veacului nostru, în culori apocaliptice, se petrece în Spania, unde revoluția a împlinit un an dela isbucnire.

Spania a avut tragicul destin, ca și Rusia dealtfel, să fie teatrul unei furii pornite nu numai împotriva unor orândueli caduce de stat, ci împotriva temeliilor de bază ale vieții, împotriva lui Dumnezeu, sufletului și libertății. Căci ceeace se întâmplă în Spania, e după cea mai adevărată afirmație „o cursă de viteză între bolșevism și civilizația creștină, o nouă etapă, și poate decisivă, în lupta dintre creștinism și bolșevism".

Deaceea obiectivul principal împotriva căruia s'a îndreptat comunismul în mod sistematic, încă din anul 1933 și deci înainte de mișcarea naționalistă, a fost Biserica și slujitorii ei. „Prigoana religioasă în Spania" e titlul unei cărți tălmăcită în românește de dl Constantin Stelian în editura „Cugetarea". Autorul cărții e un spaniol rămas nemărturisit, din motive ușor de înțeles. Dar faptul că ea e prefațată cu o poemă, pentru Spania martiră, de prietenul încercat al ei scriitorul francez Paul Claudel, ne face să credem că autorul e o personalitate de frunte a Cataloniei. Cartea cuprinde pagini emoționante despre martiriul clerului și poporului spaniol, între cari se numără 11 episcopi și peste 16.000 preoți, omorâți în chinurile cele mai îngrozitoare. Biserici ruinate, mănăstiri arse, opere de artă distruse, statui mutilate, e în mic bilanțul lucrărilor comuniste. Sălbătăcia a mers până acolo că au scos morții din mormânt și au fost batjocoriți. Autorul exclamă adesea: „condeiul refuză să scrie ceeace n'au refuzat să săvârșească comuniștii". Spania a întrecut Rusia, spunea un delegat al ei la Moscova, pentrucă în timp scurt nu a făcut catedralele în grajduri, ci le-a distrus. Pomelnicul martirilor e lung și încă necunoscut îndeajuns până acum!.

Dar cartea aceasta e și un răspuns unor scriitor din apus, de mâna întâi, cum e Jackues Maritanie, Gabriel Marcel, etc.; cari au atacat chestiunea clerului spaniol de-a fi trecut pe partea naționaliștilor. Acestora le răspunde prin scrisoarea episcopatului spaniol; din care redăm: „După cinci ani de batjocorire a tuturor lucrurilor de ordin religios, în timp ce puteri străine de autoritate, au hotărât să impună comunismul prin violență, prin logica fatală a faptelor Spania nu avea decât această alternativă: sau să piară sub asaltul definitiv al comunismului distrugător, pregătit și decretat, sau să încerce o sforțare uriașe de a scăpa de acest dușman redutabil și să salveze principiile de temelie a vieții sociale și creștine".

Cea de a doua a fost aleasă și autorul crede în renașterea unui spiritualism creștin. Spania dă lumii o lecție, pe care bine să o învețe înainte de-a trece prin examenul ei.

V. C.

*

„Fericirile" în noua religie germană. — Fericit celce îndură suferințele sale cu bărbăție. Acela va avea tărie să nu desnădăjduiască niciodată.

Fericit celce lucrează ca un bun tovarăș, acela va fi teafăr în lume.

Fericit e celce trăește în pace cu soții (național-socialiști), aceia fac voia lui Dumnezeu.

Fericiți ceice trăiesc și muncesc cu cinste și cu credință, cari deși sunt prigoniți și defăimați, sunt în legătură cu Dumnezeu.

Păzește ce ai în sângele tău și ceea ce te-au învățat părinții noștri.

Să nu ucizi; ucigașul e vinovat și trebue condamnat la moarte.

Recunoaște și ia seamă că îndemnul la ucidere e plămădit din lăuntrul ucigașului și crima uciderii pornește din răutate, mânie și ură.

Tot celce se lasă stăpânit de astfel de simțeminte devine vinovat.

Dar celce uneltește în contra semenilor săi (național socialist) acela e mai vinovat.

Celce încearcă să distrugă moralicește sau îl amenință cu fapta, distruge frățietatea și se face vinovat de cea mai aspră pedeapsă dela Dumnezeu și oameni.

Nu fi neiertător, barbar față de tovarășii tăi cu cari ești certat.

Nu împinge cearta până acolo ca să nu mai poți veni la o împăcare și înțelegere.

Un singur act genuin, de bună înțelegere frățească e mai prețios în fața lui Dumnezeu decât orice ca d. e. mersul la biserică.

Dr. Ioan Mihu

— Spicuiri din gândurile mele —

Sunt rari epocile în istoria omenirii în cari politicul să fi fost atât de presant ca în zilele noastre. Se poate vedea cu uşurinţă cum întreagă preocuparea intelectuală, de astăzi, a fost sechestrată pe seama acestui domeniu. Este un semn puţin îmbucurător, pentrucă politicul trebue să ocupe un loc anumit în viaţa socială, alături de cultural, economic, etc., nu suprimându-le pe acestea, sau invers, ci să fie într'o anumită proporţie, cerută de progresul pe care vrea să-l cucerească societatea respectivă.

Dacă politica este arta de a alege mijloacele cele mai bune în conducerea societăţii, ar trebui să se ţină cont şi de experienţa trecutului, chiar şi în domenii cari nu-s exclusiv politice. Căci ceeace a fost cultural şi economic bunăoară în trecut, prin muncă au putut să devină valori, pe cari politica trebue să le îndrume şi amplifice, concomitent cu vulgarizarea lor. Ori ceeace caracterizează această fatală digresiune a spiritului omenesc, astăzi, politic, este tocmai izolarea lui de trecut.

Oamenii politici de astăzi, să fie oare chemaţi a conduce poporul spre redute noi ce trebuesc cucerite? Cu mici excepţii, putem afirma că nu. Astăzi ca şi acum cinci zeci de ani, aceeaşi problemă se pune pentru români: situarea lor în drepturile pe cari ni-le oferă existenţa noastră bimilenară pe aceste plaiuri. Numai cu o mică deosebire: în timpurile acelea, în Ardeal, se ducea lupta contra unei minorităţi pusă la adăpostul legilor şi forţei publice, iar acum, uniţi sub acelaş steag, în aceleaşi graniţe, luptăm tot contra unei minorităţi care s'a întrodus pieziş în căminul nostru. Acelaş obiectiv, dar cu mijloace deosebite. Atunci cu instrumente rudimentare şi asupriţi; astăzi, cu mijloace moderne, la adăpostul legilor, pe teren cultural, economic, politic. De aici şi meritul incontestabil al antecesorilor, cari sun taureolaţi de calităţi excepţionale.

Am în mână postumele lui Dr. Ioan Mihu, marele român şi patriot, care a jucat un rol important la românii din Ardeal în epoca cea mai critică a existenţii lor. Volumul este editat de Arhiepiscopia noastră sub îngrijirea dlui Silviu Dragomir, profesor universitar, şi are pe lângă *însemnările politice* şi o *corespondenţă* vastă pe care Mihu a avut-o cu conducătorii poporului nostru, precum şi o prefaţă urmată de *biografia* mecenatului dela Vinerea. Nu mi-am putut închipui ca în această epocă de intensă tărie politică, cartea aceasta, care conţine sbuciumul sufletesc al unui bărbat de seamă al nostru, să îndure atâta lipsă de consideraţie. Este şi aceasta un semn că generaţia actuală apreciază neîndestulitor aportul pe care o seamă de slujitori ai unităţii naţionale, l-au adus neamului. Dar chiar abstrăgând de rolul politic pe care l-a avut I. Mihu aici, ceeace trebue să-l readucă din când în când la viaţă, este activitatea sa culturală şi economică ale cărei urme se văd şi astăzi. De aceea faptele lui trebuesc reamintite mereu posterităţii, căci el a fost mai presus de toate ctitor al culturii şi vieţii economice la Românii din Ardeal.

Născut din ţărani fruntaşi în satul Vinerea-Hunedoarei în anul 1854, Ioan Mihu fu dat de părinţii săi la şcoala din Orăştie, apoi la liceul din Sibiu, unde luă în 1873, baccalaureatul. Studiile universitare le urmă la Gratz şi Budapesta obţinând doctoratul în drept. Se aşează apoi aproape de satul părintesc, la Orăştie, unde practicând advocatura credea că va putea fi mai de folos ţărănimii noastre. Şi-a dat dela început seama că starea mizeră a ţărănimii, nu-i va permite niciodată să cucerească reduta unei libertăţi şi prosperităţi şi de aceea îndreptarea acestei stări materiale îl preocupă în special. El credea că drumul culturii şi al civilizaţiei va fi bătătorit de poporul nostru numai când va avea o situaţiune economică mulţumitoare. Ajungerea la o situaţiune economică înfloritoare o poate asigura numai un institut bancar, românesc, care să pună la îndemâna ţăranilor capital ieftin. In acest scop el întemeie în 1885 banca *Ardeleana*, care a contribuit nespus de mult la eliberarea ţărănimii de sub tutela capitalului strein, asigurându-i condiţiuni mai umane de existenţă. In jurul acestui institut au înflorit apoi o sumedenie de societăţi, asociaţii, reuniuni, cu caracter cultural-naţional, cari au făcut să pulseze mai viu viaţa românească. Ca preşedinte al băncii *Ardeleana*, a subvenţionat pe fii de ţărani cari urmau vreo meserie şi în special pe aceia cari voiau să se specializeze în câte o ramură. In 1897 înfiinţă *Reuniunea Economică* cu scopul de-a servi progresul agricol, comercial şi industrial, la Români. Dintre toate ocupaţiile agricultura l-a pasionat mai mult. Şi-a condus singur frumoasa gospodărie dela Vinerea dând prin aceasta îndemn sătenilor cum să-şi lucreze pământul. Viaţa întreagă l-a preocupat gândul de-a înfiinţa pentru sătenii din judeţ o *şcoală de agricultură şi viticultură*, pe moşia sa.

Nu mai puţin de admirat este activitatea sa pe teren cultural. Ca preşedinte al comitetului parohial al Orăştiei, al societăţii de lectură, ca preşedinte al despărţământului Astrei, apoi ca membru în Sinodul arhidiecezan şi Congresul naţional bisericesc, cum şi ca asesor consistorial, s'a ocupat într'o largă măsură de şcoala românească. El a sprijinit pe copii săraci cu cărţi, a subvenţionat atelierele de ţesătorii româneşti, a îndemnat cu cuvântul şi fapta pe toţi cu cari venea în contact, pentru propăşirea specificului nostru naţional.

In calitate de preşedinte al *Societăţii pentru fondul de teatru român*, Mihu s'a arătat cu tot atâta dragoste faţă de arta şi literatura dramatică românească. Fondul acesta întemeiat în 1870 cu scopul de-a ridica un teatru românesc şi de a răspunde propagandei maghiare prin teatru, nu şi-a putut ajunge scopul, fiind prea mic. Sub conducerea lui Mihu s'a mărit considerabil şi s'a reorganizat. In timpul său s'au premiat opere dramatice şi artistice româneşti şi s'a pus serios problema unei trupe ambulante, care să cutreere satele noastre. Ce importanţă mare dădea el teatrului ne-o arată următoarele cuvinte rostite la o adunare a fondului: «*Teatru trebue să fie un templu în care să se preamărească virtutea, dreptatea, frumosul şi adevărul etern şi să combată păcatele*», iar din punct de vedere naţional: «*un altar, la care jertfa adusă să se slujască într'o limbă românească dulce ca fagurile de miere şi limpede ca apa cristalină a isvorului de munte*». Cuvinte isvorâte dintr'o inimă aprinsă, după tot ce e înalt-superior şi naţional. Ele nu şi-au pierdut din actualitate. Se pot spune şi astăzi multora dintre „îndrumătorii" artei româneşti. Mihu nu făcea distincţie între lupta pentru cultura naţională şi cea pentru existenţa naţională. Asigurarea culturii naţionale asigară la rându-i existenţa naţională. Cultura naţională avea să fie difuzată în masele largi ale poporului şi prin presă, de aceea o înzestră şi pe aceasta cu douăzeci şi cinci mii coroane, punând baze unui *fond al ziariştilor români*. In timpul războiului mări acest fond cu cota ce i se cuvenea dela banca „Albina". Astfel marele mecenate, înţelegând rolul ziaristicei în viaţa unui popor i-a asigurat într'o lăudabilă măsură existenţa şi evoluţia.

Ca bărbat politic, un rol deosebit de ceialalţi a avut cu ocazia tratării împăcării româno-maghiare, în 1910. Această iniţiativă pleacă din lagărul maghiar, în urma anexării Bosniei şi Herţogovinei, când elementul slav devenind predominant în imperiu, ochii tuturor persoanelor cu răspundere s'au îndreptat spre Români, cari nu trebuiau lăsaţi să se adauge acestui bloc. Atitudinea conducătorilor noştrii faţă de unguri era în acest timp de rezistenţă pasivă. Pe baza programului din 1881, ei pretindeau autonomia Transilvaniei şi ruperea pactului dualist din 1867. Măsurile luate contra Românilor vizau însaşi existenţa noastră naţională. De aici izvoreşte tensiunea dintre cele două popoare. De această încordare ar fi dorit să scape în primul rând ungurii, apoi şi Românii crezând că în raporturi normale totuşi se va câştiga ceva pe seama poporului nostru. Persoana care putea să dobândească această înlesnire era Dr. Ioan Mihu din Vinerea.

Fără de-a aproba câtuşi de puţin atitudinea guvernului maghiar faţă de Români, el se arătă cu rezerve faţă de politica oficială românească. Fiind un duşman înfocat al discursurilor sterile şi un devotat al realizărilor practice, Mihu a sesizat prima dată iluzia pe care se clădea politica partidului naţional. Nu a combătut-o ca să nu producă disensiune în sânul partidului, dar a arătat-o tuturor. Această atitudine ni-l arată ca pe un mare patriot de o distinsă obiectivitate. Momentul 1910 îl găseşte în această situaţie, de aceea contele Tisza a crezut că el este singurul bărbat cu care se poate discuta ameliorarea raporturilor dintre cele două popoare. Invitat la Budapesta, el se pune în legătură cu toţi conducătorii poporului nostru de atunci cu cari stabileşte nivelul concesiilor, dar mai ales condiţiile noastre de împăcare. Inceputurile erau cât se poate de promiţătoare şi au produs satisfacţie în ambele tabere. Reîntors dela Budapesta i-a pus în curent cu cele discutate şi a elaborat un memoriu, care cuprindea maximul de revendicări, de ordin administrativ, cultural, bisericesc etc. Abia acum au deschis ungurii ochii. Atitudinea contelui Tisza şi a guvernului Khuen—Héderváry şi semnele de neîncredere ce le manifestau unii dintre conducătorii noştrii din acest timp, au făcut ca tratativele să fie suspendate. Supărarea lui Mihu fu mare căci nu-şi putea închipui cum poate lipsi într'o chestiune de aşa importanţă *tăria* şi *sinceritatea* necesară.

El se retrage în singurătatea sa dela Vinerea, unde îl găseşte războiul mondial. Această singurătate e conturbată de evenimentele critice prin care treceau instituţiile noastre de cultură şi financiare. Datorită prestigiului său este chemat în fruntea *Albinei* pe care o conduce cu multă pricepere în aceste vremuri de nesiguranţă şi măsuri excepţionale. Tot atunci a luptat contra creării zonei culturale, care era supusă regimului cultural maghiar şi dimisionează din calitatea de asesor consistorial când această măsură a trebuit să fie aprobată de mitropolitul Mangra.

După războiu i se oferi de mai multe ori mandatul de deputat şi chiar mai mult, dacă va intra în politică. Ioan Mihu refuză amical pe ceice i-au dat atenţie, motivând cu povara anilor şi preocupările gospodăreşti. In hora demagogiei care a urmat marelui act dela Alba-Iulia, Ioan Mihu are meritul de-a nu fi făcut nici un pas. El s'a stins în vara anului 1927, cu conştiinţa împăcată că şi-a făcut datoria deplin aici pe pământ. Şi întru cât nu a putut, încredinţează mitropolia noastră, căreia îi lasă întreagă averea rămasă pe urma împroprietăririi, cu îndeplinirea ultimelor dorinţe cari pot fi rezumate în cuvintele: să se facă o şcoală de agricultură pentru ţărani în casa părintească şi să se sprijine din venitul moşiei editarea cărţilor bune pentru desvoltarea morală şi materială a poporului nostru.

Poporul românesc cât mai cult şi mai civilizat, acesta a fost idealul, care a determinat pe mecenatele vinerean să-şi sacrifice cea mai mare parte a vieţii şi toată averea sa.

*

Din *însemnările* şi *epistolele* ce compun volumul sub titlul *Spicuiri din gândurile mele* urmaşii vor putea cunoaşte generaţia de conducători a Românilor ardeleni, din epoca premergătoare isbăvirii, „cu felul ei de-a gândi, cu grijile cari o muceau şi cu comoara de speranţe pe cari le făureau în aşteptarea viitorului". Din aceasta, o inimă caldă românească, un suflet chinuit necontenit de marea problemă a existenţii neamului, va apare figura de ctitor al culturii şi al vieţii economice româneşti, a lui Ioan Mihu.

Insemnările deşi nu este o operă istorică, prin faptul că sunt urmate de un bogat material documentar, vor constitui cel mai serios izvor de informaţie pentru o epocă, care deşi aproape de noi, a târât în mormânt, odată cu cei care i-au dat splendoarea, mult din sbuciumul lor sufletesc.

Gestul Arhiepiscopiei noastre, care le face cunoscut istoriei printr'un impozant volum de peste cincisute pagini, executate într'o tehnică ireproşabilă, este un frumos omagiu ce se aduce unuia din vrednicii fii ai neamului şi Bisericii noastre.

Pr. **Ioan Beju**

Acesta e după bunul simţ natural. „Cum te vei purta tu aşa mă voi purta eu". „Ochiu pentru ochiu şi dinte pentru dinte", aceasta după experienţa omenească.

Aceasta îţi zic ţie: Mai bine e pentru soţi de a trăi împreună aşa ca ei să se sprijinească.

Frăţia naţională e mare şi sfântă; pentru ea trebue să jertfim tot ce avem şi să credem.

Primatul vieţii spirituale

Trăim un timp când coborârea bisericii din cetatea de fildeş a idealismului, în vâltoarea vieţii a devenit o necesitate imperioasă.

In acest „veac negru" sufletul omenesc se simte mutilat. Deaceea în dezastrul moral şi dezechilibrul cultural pe care-l trăim se impune o supremaţie a vieţii în duh şi adevăr; principiile normative ale doctrinei creştine; trebue să cuprindă întreaga manifestare a spiritului creator. Realitatea vieţii sociale în toată variabilitatea şi complexitatea ei e necesar să fie raportată la etica creştină.

Fermentul creştin şi dinamismul ortodoxiei sunt valorile absolute şi permanent valabile în istoria culturei omeneşti. Activismul vieţii creştine e născut din colaborare cu harul divin, a cărei consecinţă e mântuirea personală. O umanitate creştină nu se poate concepe în afară de valorile eterne ale dogmei creştine. In special ortodoxia e o adâncire a vieţii, căci esenţa ortodoxiei este viaţa în Hristos. Iar biruinţa divinului asupra omenescului, se manifestă prin ereismul vieţii morale.

Şi numai eroismul moral cu conştiinţa lui trează şi cu trăirea obligaţiei morale formează personalitate creştină. Sfinţenia şi eroismul vieţii sunt notele caracteristice ale personalismului creştin. Iar personalitatea creştină e singura bază solidă pentru orice reformă socială.

Biserica cu rolul ei de mamă care naşte personalitatea creştină nu se poate retrage deci din faţa vieţii. Pe lângă rolul haric ea are şi un pronunţat caracter social. Toate problemele vieţii sociale găsesc soluţii şi remedii minunate în spiritul doctrinei creştine. „Biserica e temelia cea mai neclintită în orice stat ale cărei instituţiuni sunt bine stabilite" (M. S. Regele Carol II).

O clară orientare şi disciplinare a vieţii în haosul actual ne vine dela Isus şi Evanghelia Sa.

Nu se poate concepe o operă de refacere morală şi nu se poate vorbi de reconstrucţie socială, fără aportul şi contribuţia Evangheliei; căci principiile ei sunt surse inepuizabile în ascenziunea popoarelor pe căile culturii. Certitudinea vieţii spirituale şi taina transfigurării lumei, lângă crucea lui Isus o putem descifra. „In Isus Hristos ni se descopere măsura tuturor lucrurilor şi a tuturor valorilor din această lume. Precum El e centru timpului, dela care numărăm anii spre începutul lumii, şi sfârşitul ei, tot astfel e măsura la care raportăm nivelurile de viaţă atinse înainte de El sau după El".[1]

In acest sens e nevoie să creştem suflete creştine, căci ele vor forma o caravană a adevărului creştin, în Sahara vieţii moderne. In toiul acestei secete religioase se simte mare trebuinţă de roua vieţii spirituale. In locul sterilităţii morale se impune o fecundare a energiilor atât în viaţa insului, cât şi a societăţii.

Tocmai de aceea „creştinismul e o a doua creaţie a lumii. Organul prin care se varsă din nou în viaţă energiile harului divin e biserica. Uşa ei e poarta redeschisă a Paradisului".[2] mai ales peutru neamul nostru, nu vedem o altă posibilitate de salvare în afară de Hristos şi doctrina sa. Căci „Rasa şi Ortodoxia sunt componentele originale ale substanţei româneşti" (Mitr. N. Bălan). Acesta e adevărul istoric de care trebue să ţină seamă toţi cei ce gândesc la progresul neamului nostru. Intrucât „Ortodoxia şi românismui sunt indisolubil legate între sine",[3] se cuvine să întronăm spiritualitatea creştină în centrul preocupărilor noastre. Existenţa unei societăţi e garantată prin ordine, armonie şi solidaritate, valori ce sunt insuflate de biserica creştină. Căci „Biserica ortodoxă apare ca un filtru uriaş, prin care omul şi natura se purifică de sgura păcatului şi se iluminează pentru a se desăvârşi" (Nichifor Crainic).

In consecinţă, idealurile omenirii trebuiesc îmbisericite şi miruite cu untdelemnul vieţiii virtuoase. Prin această misiune, biserica îşi va legitima însaşi existenţa şi vitalitatea sa. Incât afirmarea primatului vieţii spirituale constituie un punct principal de program în orientarea şi armonizarea vieţii noastre.

I. Gh. Bulea

[1] N. Crainic — Ortodoxia concepţia noastră de viaţă. Pag. 5.

[2] N. Crainic op. cit. pag. 21.

[3] Prof. S. Puşcariu — Misiunea istorică a ortodoxiei române — pag. 13.

Dela fraţii de peste Ocean

Chemare şi răspuns

Dl profesor universitar din Bucureşti, *S. Mehedinţi*, adresează fraţilor noştri din America o chemare, în care le spune: «*Intoarceţi-vă acasă!*» zicându-le:

«*Dacă vă mai este drag neamul din Carpaţi, întoarceţi-vă acasă şi-l ajutaţi, că tare mai este strâmtorat!... Ştiţi cum se uită ungurii, bulgarii, ruşii, evreii şi alte neamuri la pământul nostru?... Dumnezeu să vă dea gândul cel bun!*»

Românii din America răspund prin *Solia* (din Ianuarie 1938), foaia Episcopiei misionare de acolo, arătând piedecile de multe feluri ce se opun astăzi întoarcerii lor *acasă*. Cu toate acestea, spune răspunsul din Amerina, noi românii de peste Ocean am putea da numai decât ţării româneşti o seamă de: *ingineri* destoinici, *lucrători* pricepuţi pentru fabrici, *conducători* de lucrări, *electriciani*, întreprinzători de *drumuri şi şosele*, infirmiere pentru sanatorii, spitale, ospicii, spre a înlocui pe cele străine de neam şi lege şi alt personal tot aşa de străin, ş. a. Scrisoarea se încheie cu următoarele cuvinte:

Eată, sântem gata, măcar în parte, noi, românii din America, să ne întoarcem acasă; dar să ni se spună, să cunoaştem condiţiile de repatriere. Să nu ne facem iluzii, nici să fim spre greutate fraţilor din ţara-mamă.

Schimbarea de guvern

Joi, 10 Februarie, dl Octavian Goga a prezentat M. Sale demisia guvernului prezidat de Dsa.

S'a constituit în seara aceleiaşi zile un nou guvern prezidat de I. P. S. Sa patriarhul Dr. Miron Cristea.

Iată lista noului guvern:

Mareşal *Alexandru Averescu*, ministru secretar de Stat.

General *Arthur Văitoianu*, ministru secretar de Stat.

Alexandru Vaida Voevod, ministru secretar de Stat.

G. G. Mironescu, ministru secretar de Stat.

Profesor *Nicolae Iorga*, ministru secretar de Stat.

Dr. C. Angelescu, ministru secretar de Stat.

Gh. Tătărescu, ministru secretar de Stat şi ad-interim la Departamentul Afacerilor Străine.

C. Argetoianu, ministru secretar de Stat la Departamentul Industriei şi Comerţului.

Voicu Niţescu, ministrul Muncii.

Gh. Ionescu-Sisești, ministru secretar de Stat la Departamentul Agriculturii, Domeniilor şi Cooperaţiei.

Dr. I. Costinescu, ministru secretar de Stat la Departamentul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale.

Victor Iamandi, ministru secretar de Stat la Departamentul Educaţiunii Naţionale şi ad-interim la Culte şi Arte.

Mircea Cancicov, ministru secretar de Stat la Departamentul Finanţelor, şi ad-interim la Departamentul Justiţiei.

Armand Călinescu, ministru secretar de Stat la Departamentul Internelor.

General de Divizie *I. Antonescu*, ministru secretar de Stat la Departamentul Apărării Naţionale şi ad-interim la Aer şi Marină.

Constantin Angelescu, ministru secretar de Stat la Departamentul Lucrărilor Publice şi al Comunicaţiilor.

General *Paul Teodorescu*, subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Apărării Naţionale.

E un guvern de concentrare naţională, înafară de partide, format cu scopul de-a linişti viaţa publică şi de-a despolitici-anza statul. Alegerile parlamentare sunt suspendate. In fiecare capitală de judeţ prefect va fi cel mai vechiu colonel din garnizoană. Conducerea comunelor şi municipiilor va fi încredinţată unor comisii formate din bărbaţi cari n'au făcut politică.

*

Dăm proclamaţia M. S. Regelui către popor:

Români,

Timp de 8 ani Mi-am închinat toate gândurile şi toate sforţările Mele să cârmuesc Ţara rezemându-Mă pe organizaţiile politice constituite.

Din cauza cerinţei de a dobândi un cât mai mare număr de voturi, propaganda făcută cu prilejul diferitelor alegeri a adus o nesfârşită nelinişte şi turburare în viaţa şi sufletul poporului Meu.

Această turburare sufletească s'a dovedit adânc dăunătoare săpând chiar fiinţa Neamului.

România trebuie salvată şi sunt hotărît să o fac mânat de singurul şi vesnicul Meu gând:

Interesele permanente ale Patriei şi neprecupeţita ei întărire.

Voi schimba deci această stare primejdioasă şi' Voi păşi fără şovăială la o cât mai grabnică îndreptare a acestor stări.

Pentru aducerea la îndeplinire a acestui imperativ naţional am alcătuit, sub preşedenţia Patriarhului României, un guvern de oameni de răspundere cari, mânaţi de cel mai desăvârşit patriotism, descătuşaţi fiind de activitatea de partid, vor avea tot răgazul să-şi închine toate gândurile şi toată munca numai binelui obştesc.

Acest guvern, va despoliticiani-za viaţa administrativă şi gospodărească a Statului, va alcătui schimbările constituţionale care să corespundă nevoilor noi ale ţării şi năzuinţelor de astăzi a unei Românii ce trebue să se întărească.

M'am hotărît să păşesc pe această nouă cale cu toată energia şi convingerea că este scăparea Patriei şi o fac mânat de acel sentiment de dragoste fără margini pentru Ţara Mea pe care am fost chemat să o cârmuiesc şi să o apăr prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa Naţională.

Sunt convins că această poruncă a timpului de astăzi corespunde nu numai unei nevoi vădite, dar şi năzuinţei sufleteşti a tuturor iubitorilor de Neam ce doresc întărirea şi propăşirea Patriei.

In timpuri grele singurele mijloace eroice sunt acelea ce pot întări România şi salvarea ei este suprema Noastră lege, pe care o Voi urma fără ezitare.

Aşa să Ne ajute Dumnezeu!

Trăiască România!

CAROL

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Marţi în 8 Februarie la Bucureşti pentru chestiuni de interes bisericesc, întorcându-se Joi 10 Febr.

Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul Nicolae, *îndată ce s'a întors în Sibiu, a vizitat, Sâmbătă în 12 Februarie, cursul de înviorare a credinţii strămoşeşti, cuvântând sătenilor adunaţi la el cu dragoste şi mare avânt. Bogăţia de sfaturi, de îndemnuri sănătoase, ce li-a dat-o credincioşilor ţărani cu această ocazie va rămânea adânc întipărită în sufletele lor. Covârşiţi de sentimente de recunoştinţă, sătenii* **Vasile Şerban** *din Viştea de sus şi* **Ivan Bolotă** *din Sadu au stors din inimile lor frumoase cuvinte de mulţumită, în numele tuturor, pentru I. P. S. Sa şi preoţii cari i-au instruit în cursul acestei săptămâni.*

Alegerea episcopului pentru noua eparhie a Maramureşului, care era fixată pentru ziua de 24 Februarie crt., s'a amânat.

Ministru cooperaţiei a cedat în folosinţa sfintei episcopii a Maramureşului, imobilul statului denumit „Hotel Coroana" din oraşul Sighet. In acest imobil se va instala viitorul episcop, precum şi birourile eparhiei maramureşene.

Articolul „Zile decisive", *publicat în Nr. trecut al foii noastre s'a bucurat de aprecieri favorabile din partea multor confraţi şi în multe cercuri.*

Faţă de împrejurările schimbate, ţinem să precizăm:

Principiile exprimate în acel articol le vom susţinea şi în viitor, pentrucă sunt principiile de totdeauna ale Bisericii noastre. Pentru **creştinism şi naţionalism** *în viaţa de stat a fost, este şi va fi Biserica noastră şi de acì înainte. Şi credem că odată ce s'a făcut un început mai serios pe calea aceasta în conducerea statului nostru, se va continua în acest spirit. Căci e singurul sănătos, singurul care ne poate lecui de ranele de cari sufere Ţara.*

In prezenţa I. P. S. Sale patriarhului în fruntea guvernului actual vedem o chezăşie a acestei credinţe.

Nou director al Şcoalei normale de învăţători din I. G. Duca (Criştur) a fost numit, zilele acestea, zelosul luptător creştin naţionalist Pr. *Simeon Radu*. In 2 Februarie c. s'a făcut solemnitatea instalării, în cadru religios ortodox, a noului director.

Concursurile societăţii ştiinţifice literare *Tinerimea Română* din Bucureşti se vor ţinea între 27 April şi 1 Mai 1938. Anul acesta Societatea împlineşte 60 de ani dela înfiinţarea sa (1878). De aceea jubileul se va serba prin o serie mai bogată de manifestări culturale, ear concursurile anuale vor fi completate cu interesante înoiri.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 13 Februarie 1938, va predica părintele *M. Neagu*.

Dr. 307—1937 prot. (8) 1—1

Concurs

Pentru întregirea parohiei Petecu şi Vlăhiţa, din protopopiatul Odorheiu, se publică concurs cu termen de 15 zile, dela prima apariţie în Telegraful Român.

Veniturile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Salar dela stat, după pregătirea celor aleşi.

2. Locuinţă în natură dela parohie.

Reflectanţii la aceste parohii, licenciaţi sau absolvenţi de academii, după ce vor înainta oficiului protopopesc din Odorheiu actele de concurs, însoţite de autorizaţia I. P. S. Sale de a putea concura, se vor prezenta, cu aprobarea oficiului protopopesc, într'una din Dumineci sau sărbători în parohie, spre a sluji şi a face cunoştinţă cu poporul.

Vor fi preferiţi candidaţii cari cunosc limba maghiară.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliile parohiale ortodoxe române din Vlăhiţa şi Petecu.

Odorheiu, 8 Octomvrie 1937.

Seb. Rusan
adm. protop.

Parohia ortodoxă română, Batiz

Nr. 32/1938 (6) 1—3

Publicare de licitaţie

Pentru darea în întreprindere a zidirii sfintei biserici ortodoxe române din Batiz, protopopiatul Hunedoara, se publică licitaţie cu oferte închise şi sigilate pe ziua de 20 Martie 1938 ora 3 p. m.

Licitaţia se va ţinea la epitropia parohială din Batiz planul, devizul de spese şi condiţiile generale se pot vedea la epitropia parohială din Batiz.

Concurenţii vor înainta deodată cu ofertele închise şi vadiul de 5% dela suma oferită, în numer sau efecte de stat.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Concurenţii nu pot pretinde spese pentru participare la licitaţie.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul a da lucrările acelui antreprenor, în care va avea mai mare încredere.

Actele licitaţiei se vor aproba de P. V. Consiliu Arhidiecezan din Sibiu.

Din şedinţa consiliului parohial ţinută la 29 Ianuarie 1938.

Consiliul parohial ortodox român Batiz

Publicaţiune

Biserica românească ortodoxă din Buneşti, judeţul Târnava-mare, are lipsă de următoarele lucrări: *a)* zugrăvirea bisericii pe dinlăuntru după planul bisericii din Crihalma; *b)* înoirea pleului de pe turn; *c)* procurarea şi aşezarea unui orologiu în turnul bisericii; *d)* facerea unei scări de beton, pentru suirea tineretului în podişor; *e)* facerea unui şopşor, pentru păstrarea lemnelor la uscat; *f)* facerea stranelor în biserică.

Intreprenorii cari ar voi să ia spre efectuire una din lucrări *(a, b, c)* se vor prezenta în comuna noastră pentru tocmeală şi facerea contractului, care apoi se va aşterne Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc spre aprobare.

Prezentarea la faţa locului este determinată ziua de 27 Fabruarie 1938.

Buneşti, la 7 Februarie 1938.

Oficiul parohial: **Ioan Curta** preot

Epitropia bisericii: **Ioan Moise** ep. I. **George Albu** ep. II. **Ioan Pandrea** cassier.

(7) 1—1

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 20 Februarie 1938 — Nr. 8

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Roman

Organ oficial-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Datoria Bisericii în clipele de faţă

Desele schimbări petrecute la cârma ţării şi zbuciumul vieţii în cele două decenii dela războiu încoace pun ţara şi pe conducătorii ei în faţa unui serios examen de conştiinţă.

Fără îndoeală, au fost greutăţi şi împrejurări cari au depăşit puterile generaţiei de azi. Dar au fost moravuri şi patimi şi s'au săvârşit greşeli şi întrelăsări, cari s'au răsbunat, ale căror urmări se văd, iar altele le vor suporta urmaşii.

Era de aşteptat să avem o perioadă de transiţie între epoca din trecut şi între viitorul la care aspiram.

Dar perioadele de transiţie, care se prelungesc prea mult, sunt totdeauna dezastruoase şi uneori fatale.

In perioada de transiţie lumea trăieşte din capitalul trecutului şi acest capital scade din zi în zi până la complectă irosire.

S'au produs în acest interval însemnate achiziţii materiale şi tehnice, foarte utile şi necesare. Dar ele numai atunci ar fi semne de progres, când le-ar corespunde şi un progres spiritual şi moral general.

Măsura progresului unei ţări nu e luxul şi îmbuibarea procopsiţilor vieţii ci bunăstarea materială şi morală şi sănătatea celor dela sate, rezervorul de premenire al neamului, şi mai ales circulaţia bunurilor spirituale sălăşluite în viaţa neamului întreg. Ori în cei 20 de ani, ne-au năpădit ţara toate plăgile posibile.

Curente protivnice religiei au luat cu asalt viaţa individului şi a colectivităţii. Fără o ierarhie a valorilor şi fără o eroică conformare la acele valori, societatea e ameninţată să-şi piardă echilibrul moral, orientarea sigură în viaţă şi să se prăbuşească în anarhie.

Biserica se găseşte azi în faţa unei mari răspunderi: să convertească neamul la Hristos, să introneze stăpânirea lui Dumnezeu în viaţa fiilor săi.

Glasul ei nu poate fi «glasul celui ce strigă în pustie». Menirea ei nu este să stea după frontul vieţii, mulţumindu-se să ridice şi să îngrijească de toţi naufragiaţii vieţii. Menirea ei e să strămute prestolul la toate răspântiile vieţii.

Religia e cea dintâi tovărăşie nobilă şi sacră, pe care omul o întâlneşte pe marea sbuciumată a vieţii. Ea este cărarea dela leagăn şi până dincolo de mormânt. Pe această cărare întâlnim urmele lăsate de generaţiile trecute în căutarea adevărului. Religia nu e departe de om, când acesta se ridică mai presus de sine. Ea e totdeauna prezentă, când omul se întrece pe sine în consacrări suprapământeşti. Religia deschide omului ferestre nebănuite, când sufletul descătuşat îşi ia sborul către sferele veşniciei. Religia e alăturea de om, când acesta păşeşte pe tărâmuri înalte de regăsire, de cunoaştere de sine şi de înţelegere a misiunii sale.

Ea stă de pază să-l lumineze pe om, să-l îndrume pe căile virtuţii şi-l ceartă când păcătueşte. Il iartă când se căieşte şi intră în ascultarea lui Dumnezeu. Religia posede bunurile spirituale, rodurile Duhului: binele, frumosul şi adevărul, care înalţă neamurile şi le face fericite.

Avantajul bunurilor spirituale e că numai ele pot înfrăţi pe oameni şi sunt nesfârşite, pe când bunurile materiale se sfârşesc şi ele produc conflicte, ură şi desbinare.

Cel mai mare serviciu ce ni-l asigură credinţa religioasă în viaţa de toate zilele e proclamarea suveranităţii veşnice a lui Dumnezeu, în mâna căruia e depusă soartea noastră.

Inaintaşii noştri au cunoscut binefacerile credinţii şi posedau secretele fericirii mai mult decât noi. Şi-au pus încrederea şi nădejdea în Dumnezeu; au luptat şi au biruit.

Aceeaşi încredere trebue să o avem şi noi în zilele de azi. Şi pentrucă există zăcăminte de credinţă, de idealism şi de jertfelnicie în neamul nostru, Biserica e datoare să le desgroape şi să transforme aceste forţe într'o renaştere spirituală şi morală a neamului.

Biserica a fost gata să-şi dea contribuţia sa şi până acum la opera de consolidare a statului şi a instituţiilor lui.

Dar multă lume s'a ferit de amestecul Bisericii în trebile publice şi a socotit că rostul ei este să stea departe de apele tulburi ale frământărilor publice, lăsând în grija partidelor politice întreagă răspunderea pentru descurcarea problemelor statului.

Dincolo de hotare însă se petrec tragedii sguduitoare. Unde religia şi biserica au fost înlăturare din rostul lor, s'a înstăpânit anarhia şi ţări puternice altădată trec prin crizele cele mai tragice.

Dacă e ca biserica noastră să fie credincioasă misiunii sale, acum are prilejul să între în acţiunea de salvare. Ea e chemată să-şi aţintească şi mai mult privirile la Dumnezeu şi la nevoile strigătoare ale neamului, să-şi lărgească orizonturile vieţii, să-şi mobilizeze energiile, înviorând credinţa, nădejdea şi dragostea, răvârşite pe urma atâtor decepţii şi încercări.

Credinţa, nădejdea şi iubirea sunt arme invincibile şi neamul care se înarmează cu ele învinge orice vrăjmaş.

Sus să avem inimile!

T. S.

Nr. 1097—938

Comunicat

Onor. Minister al cultelor, fiind sesizat — că o seamă de locuitori de religie mosaică solicită trecerea şi la ortodoxie, fără să aibă cetăţenia legală română, dispune ca solicitatorul evreu care îndeplineşte condiţiile religioase, trebue să facă dovadă că posede cetăţenia dobânditâ cu îndeplinirea formelor legale.

Treceri dela mosaism la creştinism nu trebuiesc admise celor ce nu sunt cetăţeni români.

Abateri dela această dispoziţie va fi aspru pedepsită.

Sibiu, 7 Ianuarie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Dumineca vameşului şi a fariseului s'a serbat în oraşul de reşedinţă al Mitropoliei noastre într'un cadru religios puţin obişnuit. Sfânta liturghie a fost săvârşită de I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, înconjurat de un sobor de opt preoţi şi 4 diaconi. Cu această ocazie I. P. S. Mitropolit a tuns întru citeţi patru studenţi din anul ultim ai Academiei noastre teologice.

Predica zilei a rostit-o C. S. Pr. Neagu, despre vameşii şi fariseii zilelor noastre. Afluenţa mare a publicului la biserică şi de această dată, ne îndreptăţeşte la cele mai optimiste concluzii pentru sufletul atât de încercat al omului de astăzi.

---

* FOIŞOARA *

Din pervazul veşniciei

— Evul zgomotului —

Inchideţi fereastra ermetic, să nu mai auziţi zgomotul infernal de-afară. Vacarmul acesta excesiv, maladia aceasta cumplită apasă asupra veacului nostru ca un blestem adamitic, măcinându-ne nervii fără nici o menajare, pulverizându-ne sufletul fără nici o cruţare. In oraşele mari şi tentaculare, mai cu seamă, nu există un singur loc în care să putem scăpa de exploziile acestea asurzitoare de zgomot, de tumultul şi fierberea aceasta care ne epuizează prematur şi ne întunecă în chip oribil fiinţa lăuntrică. Pretutindeni numai zgomot şi trepidaţie. Numai viteză nebună, turmentare, ţipăt şi accese isterice de larmă. E un delir, e o beţie frenetică de vuet şi zgomot peste tot locul. E o psihoză de vâlvă şi strigăt furibund care contaminează fulgerător şi cele din urmă colţuri de linişte şi singurătate binefăcătoare, care tinde să cucerească totul, cu celeritate cosmică. Afară în cetate, e zgomotul fabricilor, al automobilelor, al tramvaelor, al vânzătorilor de ziare şi al negustorilor ambulanţi. Pe străzi şi bulevarde toată lumea vorbeşte tare şi zgomotos, vociferează strident, înjură, fluieră, cântă şi ţipă, sfidându-te obraznic. Manifestaţiile clocotitoare de masse populare şi interlope, devenite endemice, hilare şi pitoreşti demonstraţiuni politicianiste, agentul electoral care înfierează, calomniază şi invectivează trivial pe adversar, şi toate celelalte efecte nefaste şi dăunătoare ale sufragiului universal, te tulbură la fiecare pas şi ţi polarizează văzul şi atenţia, chinuindu-te dureros. Nedreptăţitul de totdeauna se ridică incendiar pe baricada revendicărilor sociale şi umane şi şi reclamă pe ton fulminant şi stereotip drepturile sale călcate în picioare dela începutul veacurilor. Reclamele comerciale se fac cu zgomotul metalic şi rece ca un fiord al megafonului şi prin afişe mari cât roatele de car. Cu mare zgomot şi cu mare vâlvă sunt lansate vedetele de cinematograf — aceşti idoli şi stele ale ecranului sonor, adorate cu o pasiune patologică de tineretul de astăzi fără axă spirituală serioasă, — ca să dispară a doua zi în neantul din care au fost ridicate. Chiar glasul presei e zgomotos şi uneori mai deconcertant decât vuetul rotativelor în care se zămisleşte slova. Presa de azi e scrisă în ton de frondă şi răfuială şi cu verbul de văpae care loveşte sadic şi produce panică şi zgomot. Discuţiunile se fac cu violenţe verbale şi publicitatea, cu zgomotoase etalări. Dar recrudescenţa şi technica zgomotului atinge paroxismul pe câmpurile de bătălie. Şi ce ciudat paradox: alături de zgomotul apocaliptic al proectilului ucigător, în tranşee, zac hecatombele de cadavre omeneşti, peste cari moartea a întins zăbranicul liniştei şi al veşniciei, fără zgomot şi fără cântec funebru. Morţii nu mai fac zgomot. Ei dorm liniştiţi şi în Domnul. Nici codrul nu face zgomot. Revitalizat de seva expansivă a primăverii, codrul freamătă lin, înverzind şi crescând în tăcere. Dar nu face zgomot. Numai noi oamenii facem zgomot. Noi şi lumea aceasta pe care ne-am făurit-o după chipul şi asemănarea noastră. Nu mai există pace pe pământ. S'au dus vremurile de patriarhală şi ziditoare linişte. Tot mai sumbre aspecte anunţă decadenţa valorilor etice. Căci ce sunt aceste bolnave manifestări de zgomot şi de surdism vertiginos altceva decât o totală, o iremediabilă năruire a tot ce a fost odată platforma spirituală a sufletului omenesc, Şi tot zgomotul acesta extern, zgomotul din lume, nu invederează oare în chip cum nu se poate mai elocvent zgomotul din lăuntrul nostru? Zgomotul din afară nu-i decât un palid reflex a zgomotului din lăuntrul sufletului nostru. Vâjâitul elicei aeroplanului decolat, bubuitul tunurilor şi al tancurilor de pe câmpurile de măcel, nu sunt decât o slabă icoană a viforului năprasnic din internul nostru. Şi ce poet mai poate avea faptul că omul se poate ridica în veacul acesta de invenţii uluitoare deasupra norilor, atunci când sufletul său greu, de păcate, rămâne în zgomotul şi smârcurile pământului? Fiindcă zgomotul excesiv se cheamă nepotolita dorinţă a sufletului omenesc după ceiace distrează şi amuză, goana dementă după plăceri efemere, cursa nebună după divertismente şi variaţii, sportul, dansul, cinematograful şi infinita claviatură şi avalanşă de iefline destinderi. Zgomot, mai puternic şi mai chi-

O vizită în Transilvania

Episcopul *Harold Buxton* de Gibraltar, care a fost în toamna trecută pentru 3 zile oaspele I. P. S. Sale Mitropolitului nostru, a publicat în foaia Sa diecezană (Gibraltar Diocesan Gazette) de pe Februarie 1938, următorul articol:

Despre „Sâmbăta de Sus" vom auzi mai târziu lucruri fumoase. Nu numai pentru că este una din cele mai frumoase localităţi în Transilvania (se găseşte lângă un râu strălucitor, într'o vale păduroasă din Carpaţi, cincizeci de mile din Sibiu: eu am văzut-o în mare pompă împodobită în culoriie de toamnă, cari întrec în varietate şi bogăţie frunzişul de arţari toamna în Ontario şi Quebec), ci pentrucă e destinată să fie centrul unei noui comunităţi monahale în provincia aceasta a Bisericei româneşti. De câţiva ani se lucrează fără zgomot sub direcţia personală a Arhiepiscopului Bălan la ridicarea ei.

In veacul al şaptesprezecelea erau în existenţă probabil mai mult de o sută cincizeci de mănăstiri ortodoxe în Transilvania (unele dintre ele foarte vechi şi interesante) — centre de cultură şi educaţie religioasă pentru poporul românesc.

Aceasta (Sâmbăta) a fost întemeiată pe la 1700 A. D. de Voevodul Constantin Brâncoveanu, a cărui credinţă şi curaj eroic inspiră pe Românii din Valahia să dobândească o libertate cel puţin parţială din partea turcilor. Era visul lui ca atunci când misiunea vieţii sale ar fi încheiată, să se retragă dincoace de graniţa otomană şi să-şi sfârşească zilele în mijlocul poporului său, trăind mai în pace sub stăpânirea habsburgilor. Cu dorinţa aceasta în inimă, Constantin însuşi a ales poziţia şi a întemeiat mănăstirea. Vai, nu i a fost dat să trăiască şi să se bucure de liniştea ei, nici să cunoască destinul ciudat care-l aştepta: fu omorât în 1714.

Puţin mai târziu împărăteasa Maria Terezia a dat poruncă să se dărâme toate mănăstirile româneşti din Transilvania. In acelaş timp, prin constrângere, câteva mii de Români au devenit „uniţi". (Această Biserică unită, din nefericire, există încă în România, cu vre-un milion de membri, în comparaţie cu cele treisprezece milioane de ortodocşi). Numai o singură mănăstrire a scăpat în Transilvania — cea dela Sâmbăta. Dar clădirile au căzut în ruină tristă, şi o sută cincizeci de ani au rămas părăsite. Abia după războiul mondial, după ce Transilvania s'a unit din fericire cu România şi *Dr. Nicolae Bălan* a devenit Mitropolitul Ardealului, bisericuţa a fost restaurată şi acoperită din nou, şi alte clădiri sunt în cursul construcţiei.

Planul este de a se înfiinţa un Ordin de predicatori cari vor fi trimişi din mănăstire la parohiile din Arhiepiscopie.

Arhiepiscopul este unul dintre ierarhii cei mai distinşi şi mai învăţaţi din Biserica ortodoxă. In toamna aceasta am avut bucuria să fiu oaspele I. P. S. Sale primindu-mă graţios şi generos pe mine şi pe capelanul meu în reşedinţa Sa la Sibiu. In urma invitaţiei Sale (după o vizită din partea Fr. Victor Shearbrun, acum optsprezece luni), doi studenţi din Mirfield se bucură acum de ospitalitatea Sa şi studiază pentru un an la Academia teologică „Andreiană" din Sibiu, sub direcţia Rectorului ei capabil şi simpatic, Dr. Stăniloae. I. P. S. Sa Nicolae Bălan speră să trimeată un diacon la Mirfield pentru un semestru în 1938.

Mai tare ortodoxia

Clerul şi poporul creştin ortodox din Iugoslavia, după o atitudine energică şi plină de eroism, a izbutit să obţie dela guvernul acestei ţări **renunţarea la concordatul cu Vaticanul.**

Preşedintele consiliului de miniştri, dl **Stoiadinovici,** *a declarat Sfântului Sinod sârbesc, în numele guvernului, — cum s'a anunţat în numărul nostru precedent, — că* **concordatul cu Vaticanul nu va mai fi pus în discuţia parlamentului.**

Aşa, concordatul încheiat fără sgomot în vara anului 1935 între Vatican şi Iugoslavia este înmormântat fără podoabe în earna anului 1938, — **ortodoxia,** *în Iugoslavia,* **dovedindu-se astfel mai tare.**

In **România** *catolicismul în luptele sale şi-a mobilizat, ca avantgardă, pe «uniţii» săi români, mereu gata de servicii împotriva credinţei strămoşeşti, — (un caz mai recent îl comentăm la alt loc al foii noastre).*

In consecvenţă, toată reacţiunea bisericii noastre şi a credincioşilor ei împotriva concordatului din primăvara anului 1927, şi a acordului din 1932, se desfăşoară mai greu şi mai încet. Adevărat, nu avem temperamentul fraţilor ortodocşi sârbi, şi nici Sf. Sinod dela Bucureşti nu pare a fi dispus să se folosească de măsuri mai drastice împotriva celor două convenţii şi a celor ce le susţin şi le apără, — totuşi sutele de mii de ortodocşi români cer şi vor continua a cere, cu toată stăruinţa, denunţarea concordatului şi a acordului amintit.

Ortodoxia trebue să iasă biruitoare în deosebi în ţara noastră cu un număr covârşitor de dreptcredincioşi. Prin solidaritatea acestora, ortodoxia se va dovedi mai tare şi la noi.

Probleme-Recensii-Comentarii

Reprezentanţii intelectualităţii noastre au sărbătorit într'o impresionantă solidaritate popasul de treizeci ani în cariera universitară a dlui *I. Petrovici*, profesor de filosofie la universitatea din Iaşi.

Evenimentul îşi are semnificaţia lui, care se referă desigur asupra sărbătoritului, dar în bună parte priveşte şi filosofia românească. Acum treizeci de ani când dl Petrovici îşi începea cariera didactică, nu exista la noi o atmosferă de interes pentru problemele filosofice, iar acum după numai atâta timp, mişcarea filosofică românească ocupă un loc de frunte în cultura naţională, iar cu sărbătoritul, valorile sale au trecut graniţele ţării noastre şi s'au impus celor mai serioase cercuri filosofice.

Fiind înzestrat de Dumnezeu cu un frumos ansamblu de însuşiri morale şi intelectuale, precum şi cu o putere de muncă că puţini alţii, el şi-a oţelit sufletul în aşa măsură, c'a avut tăria să respingă influenţele judecăţilor şi curentelor epocii noastre, înălţând cu hotărâre o cugetare pe cât de personală, pe atâta de impozantă.

Puterea sa pătrunzătoare de-a intui, i-a dat posibilitatea să adâncească tainele metafizice, pe cari ni-le prezintă în originala sa concepţie nu cu un caracter de catedră-didactic, ci ca un sistem complect, care poartă pecetea spiritului său creator.

Desprinzându-se din ansamblul filosofic pozitivist, filosoful ieşan şi-a ancorat întreagă cugetarea într'un spiritualism sănătos. In această postură îl vedem apreciind valorile eterne ale ortodoxiei şi practicând învăţăturile Bisericii noastre.

Dar mai avem un motiv de-a omagia personalitatea sărbătoritului. Dl I. Petrovici, ca profesor universitar şi ca ministru al şcoalelor, a sprijinit instituţiile noastre de cultură bisericească, a înfiinţat Facultatea de teologie dela Chişinău, a scris şi a vorbit cu diferite ocazii despre valoarea şi menirea ortodoxiei.

De aceia asociem glasul nostru cu al întregii prese bisericeşti, când omagiem personalitatea de mărime puţin obişnuită a filosofului dela Iaşi.

Pr. *I. B.*

*

Pr. Il. V. Felea: *Dumnezeu şi sufletul în poezia română contimporană*, Cluj, Tip. Eparhiei, 1937. Pg. 111. Lei 40.

In „Cărţile Vieţii", colecţie îngrijită de P. S. Episcop *Nicolae* al Clujului, a apărut Nr. 4: „Dumnezeu şi sufletul în poezia română contimporană", lucrare făcută de prof. Pr. Il. V. Felea.

Broşura, tipărită cu bun gust artistic în tipografia eparhială, cuprinde o scurtă şi luminoasă cercetare asupra faptului: în ce măsură intră în miezul *poeziei* române contimporane dogmele fundamentale ale creştinismului, Dumnezeu şi sufletul.

Examinând, sub acest raport, versuri alcătuite, pe urma inspiraţiei religioase creştine, la scriitori ca D. Nanu, N. Iorga, O. Goga, Nichifor Crainic, L. Blaga şi numeroşi alţii, — autorul ajunge la îndreptăţite şi îmbucurătoare concluzii.

Am aflat, — scrie păr. Il. V. Felea la încheerea studiului său, — *în poezia română o transfigurare poetică a dogmelor, o bogată viziune artistică a sufletului şi a lui Dumnezeu. Peste o sută poeţi români mărturisesc şi cântă în versurile lor credinţa în existenţa în Dumnezeu şi în nemurirea sufletului. Am citat profesiunile celor mai aleşi dintre ei şi am constatat, cu prea puţine şi neînsemnate excepţii, că arta poetică a României, cea mai gingaşe creaţiune a spiritualităţii româneşti, se orientează după Dumnezeu, ca florile după lumina soarelui. După cum în Sfânta Scriptură nu aflăm o expunere sistematică a credinţei în Dumnezeu şi în suflet, dar din textele ei bogate în mărturisiri despre*

---

nuitor decât ţipatul sălbatec al orchestrei de jazz. E zgomotul din lăuntrul omului, cu torentul lui de plăceri uşoare. Zgomotul acesta lăuntric îl mână spre zgomotul de afară.

— De unde această pasiune pentru zgomot? De ce caută omul de azi cu atâta ardoare zgomotul? Explicaţia e una singură: frica de el însuşi şi golul său interior îl mână şi-l cufundă în zgomot.

Omul simte necesitatea de evadare, simte o puternică dorinţă de-a scăpa de el însuşi. Fuge de el însuşi. Frica de noi înşine ne mână afară, ne scoate afară din case; frica de liniştea din noi înşine, pe care nu îndrăznim s'o primim. Frica de întrebările la cari suntem obligaţi să răspundem categoric nu evasiv, dacă rămânem singuri. Frica de a privi în faţă adevărul întreg şi nedesfigurat asupra noastră înşine. Frica de problematica adâncă şi insolubilă a vieţii, care ne suge vlaga spirituală ca o lipitoare flămândă. Frica de a sta de vorbă cu noi înşine, de a ne cunoaşte temeinic. Frica de simfonia vieţii noastre lăuctrice. Frica de a privi profilul nostru moral. Lăsitatea, cruzimea, necinstea, ignoranţa, lenea, îngâmfarea, rezidurile de răutate cari ne apasă sufletul, toate defilează mustrător prin faţa noastră, atunci când suntem singuri. Şi noi n'avem suficientă forţă morală pentru a le face inofensive şi pentru a le paraliza. Astfel, fugim în lume, ne cufundăm în zgomot. Fugim de introspecţiune, de disecări interioare. Fugim de fiinţa noastră lăuntrică ca de o stafie şi ne ascundem, ne refugiem în locul în care societatea e mai zgomotoasă. Fugim în zgomot, să înăbuşim glasul conştiinţei. Marea singurătate interioară, marea tăcere constructivă şi odihnitoare, ne înspăimântă. Clipele de confruntare şi de examen intern, acel castel de ghiată cu profunde tăceri, în care elaborările spiritului sunt mai fecunde ca niciodată, ne cutremură şi ne face să fugim în societatea în care, din oameni adevăraţi, ne transformăm în simple fantoşe, în ficţiuni ridicole, şi fără consistenţă. Societatea şi lumea cu zgomotul ei ne confiscă personalitatea, ne face oameni aproximativi, improvizaţi şi fragmentari. Fugim de chipul nostru, de destinul nostru. Prea multe gânduri grele, ne invadează, când rămânem singuri. In fuga de noi înşine ne este scăparea, iar zgomotul şi larma străzii este cloroformul care adoarme şi anihilează cugetul insinuant. Ne anesteziem în zgomot, până la totală epuizare, până când gândirea devine obtuză, şi simţurile fără receptivitate. Astfel am amuţit în noi tot ce a fost indiscret şi incomod, rămânându-ne numai voluptatea de a gusta din plin nimicniciile zgomotului, fără de cari nu mai putem trăi. Liniştea n'o mai putem suferi, n'o mai putem îndura. Suntem ca acele vieţuitoare care trăind sub presiunea teriantă a oceanului, se sfarmă în bucăţi, dacă sunt scoase afară la suprafaţa apei, în atmosfara şi libertatea aerului. Noi, întocmai ca aceste vieţuitoare marine, ne sfărâmăm şi ne nimicim, dacă ieşim din zgomot şi ne ridicăm în regiunea de pace şi odihnă. Suntem sclavii zgomotnlui, ne plictisim fără zgomot, trăim în cultul zgomotului. Cu zgomotul acesta neurastenizant, cu larma aceasta care tâmpeşte, cu vuetul acesta care cretinizează, vrem să umplem noi golul din noi, limpsa de conţinut lăuntric şi să ne justificăm fuga de noi înşine. Zgomot, zgomot, zgomot... Zgomot în afară de noi, şi zgomot în noi...

Inchideţi fereastra ermetic, să nu mai auziţi zgomotul infernal de-afară. Iar pentru potolirea zgomotului din sufletul vostru luaţi Biblia de pe noptieră şi deschide la Sf. evanghelist Ioan. Cetiţi această binecuvântare a Mântuitorului: „Pace vă las vouă, pacea mea o dau vouă, nu cum dă lumea vă dau eu". Pace, nu zgomot. Căci zgomotul înseamnă risipă, înseamnă cheltuială zadarnică de forţe. Zgomotul plăcertlor inferioare, înseamnă risipă inutilă pentru suflet, ca şi zgomotul din afară. Plăcerile superioare şi netrecătoare le găseşte sufletul omului în sine însuşi, în liniştea profundă din internul său, nu în zgomotul din afară. Dovada cea mai puternică a forţei spirituale e liniştea, acalmia olimpică. Nu tribulaţia continuă. Nu agitaţia şi anarhia internă. Echilibrul şi seninătatea. Tăcerea şi singurătatea. Nu zgomotul şi pulverizare zadarnică. Pacea dumnezeiască, nu pacea lumească. Liniştea adâncă, regăsirea noastră în Dumnezeu, e izvorul gândurilor noastre celor mai bune, sentimentelor noastre celor mai nobile. Liniştea aceia pe care o poţi găsi şi în mijlocul celui mai teribil vacarm, atunci când ai ştiut s'o găseşti în tine însuţi mai întâi, şi o poţi pierde în cele mai liniştite locuri, fără ca lipsa zgomotului să ţi-o poată da, atunci când n'o cauţi iarăşi în tine mai întâi. Linişte şi singurătate! Cele mai gigantice forţe în univers sunt liniştite. Soarele ridică zilnic milioane de tone de apă din bazinul imens al oceanelor, — şi totuşi, ce liniştit e, şi cum străluceşte de frumos!

Puterea de gravitaţiune, această uriaşă forţă a naturii, ce liniştită e! Pământul se învârteşte în tăcere, cu toate continentele sale, cu toate neamurile cari îl populează! Planetele se mişcă în tăcere, şi întreg firmamentul acela splendid, pe care îl admirăm în zile de vară, ce liniştit se mişcă! Cea mai puternică fiinţă este Dumnezeu, şi totuşi ce liniştit e! La ziua judecăţii de apoi, Mielul, cel mai blajin dintre toate vieţuitoarele, îşi va arăta mânia Sa prăvălitoare. Cel mai puternic dintre oameni, e cel care s'a regăsit pe sine, în linişte şi singurătate.

...„Pace vă las vouă"... Pacea lăuntrică şi singurătatea zidesc sufletul omului, nu zgomotul. Sufletul mare îşi are rădăcinile în el însuşi, nu le caută în larma din afară. Fiindcă sufletul mare, în clipe lungi şi fecunde de singurătate, se întreabă ce este adevărul şi se călăuzeşte de el, plutind în orizonturile albe şi pline de lumină ale Dumnezeirii. In orizonturile senine şi lipsite de zgomot al Infinilului.

V. Sămărtinean

Dumnezeu şi suflet s'a construit o doctrină dogmatică definitivă, la fel şi în poezia română: aflăm atâta material religios, încât putem ridica din el un monument nepieritor pentru credinţa în Dumnezeu şi în suflet, în deplină asemănare cu cel biblic şi tradiţional. Căci din operele poeţilor români se poate construi o teologie dogmatică despre Dumnezeu şi suflet numai pe temeiuri de texte poetice.

Dumnezeu şi sufletul este alfa şi omega vieţii omeneşti. Fericiţi sunt toţi oamenii cari înţeleg să-şi zidească palatul fericirii pe piatra acestei mărturisiri.

Drept completare a broşurii din „Cărţile Vieţii" va fi binevenită şi o anchetă, din acelaş punct de vedere, asupra operelor *în proză* **ale scriitorilor noştri contimporani.**

Recomandăm călduros cetitorilor, şi în deosebi tineretului şcoalelor secundare, lectura publicaţiei recente a neobositului preot profesor dela Cluj, care an de an ne dărueşte preţioase contribuţii de material cultural bisericesc.

*

Secuimea — acest vast cimitir al neamului cuprins în cotul Carpaţilor se întinde peste judeţele: Ciuc, Odorhei, Trei-Scaune, iar din Mureş, Valea Nirajului, cu un aproximativ de 430 comune şi 540 000 locuitori. Dintre aceştia 80% sunt astăzi secui, de religie catolică şi calvină, iar în restul de 20% se cuprind români, saşi şi alte naţionalităţi. Acesta este rezultatul politicii de maghiarizare, certificat de ultima statistică românească, din 1933.

Numărul românilor a fost în timpuri nu prea îndepărtate într'o proporţie care ne arată stăpâni ai acestui ţinut. O statistică din 1761 arată în ţinutul secuiesc 404 comune, dintre cari, în 382 erau românii majoritari. Statisticele următoare împuţinează simţitor numărul românilor. Recensământul din 1838 reduce numărul comunelor în care se vorbea românește la 252, din cari 150 cu majorităţi româneşti, iar cea din 1910 menţionează numai 39 comune cu majorităţi româneşti. Acest rezultat ultim se datoreşte în bună parte măsurilor luate de unguri în urma congresului dela Tuşnad, când, înfiinţându-se un comisariat al secuimii, s'a început o prigoană contra românilor silindu-i a trece la religiile maghiare. Şcoalele confesionale au fost desfiinţate, iar în locul lor apar cele ungureşti. Este de remarcat că ungurii au înfiintat în toate comunile mai mari gimnazii şi licee cari au maghiarizat tineretul român. Astfel unirea cea mare a românilor i-a surprins cu 55 şcoale secundare în cele trei judeţe, cu 430 şcoale primare maghiare, în timp ce pentru români nu exista nici o şcoală secundară şi numai 27 primare.

Incetul cu încetul dispărea din majoritatea comunelor orice urmă de român, doar rămânând câte o cruce în cimitir, care aminteşte posterităţii existenţa poporului nostru pe acele locuri.

După războiu românii au căutat să readucă pe aceşti fii la sânul neamului dela care au fost răpiţi. Pentru determinarea satelor româneşti ne serveşte în parte nomenclatura munţilor, a râurilor, etc. care n'a putut fi maghiarizată. Un indiciu sigur în aflarea acestor fraţi maghiarizaţi ni-l oferă şi obiceiurile păstrate la morţi şi sărbători. Pretinşii secui au o mulţime de datine şi superstiţii cari sunt specifice româneşti. Astfel deşi au religia catolică sau calvină, ei ţin posturile ca românii, obiceiurile la sărbători sunt cele româneşti, iau aghiasmă dela popa român, îşi împodobesc porţile cu frunze de arbori la armindeni şi Sf. Gheorghe, etc. La morţi, acopere oglinda şi bocesc după obiceiul românesc. La nunţi recită oraţii şi rostesc strigături la horă. Mai bine s'a păstrat urmele originii lor în jurul sărbătorilor de Crăciun şi Anul nou. Vitfleemul secuesc este acelaş ca al românilor din alte părţi. Personagiile au nume românesc şi textul de multe ori este recitat complect româneşte fără a cunoaşte înţelesul.

Aceasta fiind situaţia, o studiere cât mai amănunţită a urmelor româneşti în limba, viaţa şi nomenclatura secuiască, ne-ar îndreptăţi la măsurile pe cari le cere integritatea noastră naţională, fără a tulbura pe concetăţenii noştri unguri — cari şi-au mărit neamul prin mijloace dintre cele mai puţin civilizate.

Şcoală pentru ţărani gospodari. Din ziua de 13 Februarie până în 13 Martie 1938 va funcţiona în *Sibiu* (Aula Academiei teologice) o şcoală ţărănească, la care participă 40 gospodari din judeţul Sibiu. Vor primi diferite sfătuiri şi învăţături în legătură cu economia câmpului şi viaţa satelor, — ca şi în anul trecut.

Concordatul şi Blajul

Presa noastră bisericească, nu mai puţin alte publicaţii, ca şi congresele FOR-ului, au constatat, în mod documentat, ce fel de dispoziţii primejdioase ideii naţionale şi siguranţei de stat se cuprind în concordatul dela 1927 şi în acordul dela 1932, dintre Vatican şi statul român.

In faţa constatărilor, făcute din parte ortodoxă, revista greco-catolică dela Blaj, *Cultura Creştină*, într'un articol recent, semnat de dl Z. Pâclişanu, cetim o lungă sbuciumare menită să scoată la lumină îndreptăţirea şi bunătăţile pentru statul român cuprinse în pomenitele convenţii cu Vaticanul.

Sbuciumare bună pentru naivi, cari se mulţumesc cu judecăţi superficiale şi nu pătrund iezuitismul autorului.

Nu Vaticanul a cerut — repetă într'una dl Z. Pâclişanu — încheerea concordatului cu statul român, ci toate guvernele româneşti dela unire încoace. Omite însă isteţul apărător să amintească *presiunile* de după culise ale catolicilor, — presiuni, în interesul încheerii concordatului, exercitate asupra Suveranului de binecuvântata pomenire.

Materialul documentar adunat şi publicat de valoroşi profesori universitari arată că: Privilegiile, obţinute de catolicism prin concordat, nu sânt „legende", ci triste realităţi, păgubitoare pentru necatolici.

Blajul, prin glasul dlui Z. Pâclişanu din Cultura Creştină, se bucură şi e chiar încântat de dispoziţiile antinaţionale ale concordatului

Nici o mirare. Pentru noi, ortodocşii, ar fi mirare — tocmai contrarul.

Confraţii despre noi. Tinera şi viguroasa revistă dela Cluj, *România Eroică*, scrie într'un număr recent următoarele: „Telegraful Român", organul Mitropoliei din Sibiu, întemeiat cu 85 de ani în urmă, de neuitatul Andrei Şaguna, apare şi astăzi, săptămânal, şi este tot atât de tânăr ca şi la început, cu toată vârsta sa metusalemică, pentru un organ de luptă românească. Deşi organul se intitulează național-bisericesc, el îmbrăţişează problemele generale ale neamului dându-le o directivă populară şi practică. Acest organ de luptă este semănat şi îngrijit de o pleiadă de oameni cari menţin cu vigoare vechile directive".

Bibliografie

Ioseph Folliet: *Morale sociale.* — Vremurile de astăzi sunt vremuri de sguduiri şi prefaceri adânci, în care toate neamurile pământului îşi caută noui tipare de conduită şi de viaţă. Fără să fim prea optimişti, constatăm, cu bucurie, că unele popoare europene păşesc la realizarea unei noui aşezări a statelor lor, în a căror structură creştinismul ocupă un loc de frunte. Lucrul acesta dovedeşte, că marii conducători ai statelor îşi dau seama de importanţa cea mare, pe care o are creştinismul în viaţa popoarelor.

Creştinismul este un duh nou şi înoitor, o putere morală de prefacere care, revărsându-se asupra omenirii, a schimbat cu totul viaţa omenească în structura şi aşezările ei.

Trecutul este o chezăşie sigură, că şi de aici înainte creştinismul va avea un rol binecuvântat în viaţa popoarelor. Dacă creştinismul a vindecat, acum două milenii, omenirea bolnavă, atunci să fim siguri, că şi astăzi însănătoşirea omenirii se va face numai prin Biserica creştină!

Deaceea apariţia unei cărţi, care are de scop expunerea doctrinei sociale-morale a creştinismului, este bine venită şi trebue îmbrăţişată cu toată bucuria. Este vorba de cartea dlui Ioseph Folliet: „Morale sociale", apărută la Paris (Bloud et Gay) în anul 1937, ca făcând parte din colecţia „Bibliotèque catholique des sciences religieuses".

Cartea, deşi în 2 volume care formează la un loc 320 pag., — nu este un studiu amănunţit al problemelor de morală socială. Ea vrea să fie un manual, ceeace mărturiseşte însuşi autorul la pag. 129 vol. I.

Primele 25 de pagini ale volumului I sunt dedicate preliminariilor, în care autorul se ocupă cu chestiuni de natură introductivă şi-şi fixează poziţiunea sa proprie, şi sensul, în care înţelege să scrie această carte.

Omul este un călător, care merge spre câştigarea fericirii; ştiinţa care are să-l călăuzească spre acest scop este morala, pe care autorul o defineşte ca „ştiinţa binelui şi a răului" sau „ştiinţa conduitei drepte a omului spre fericire". Insă persoana omenească nu constitue un sistem închis; ea intră în relaţiuni cu alte persoane şi astfel morala, din personală, devine socială. Autorul ne dă apoi definiţia moralei sociale, după obiectul ei formal, în

Renaştere în ţinutul secuizat al ţării

Pr. *Simeon Radu*, directorul şcoalei normale din I. G. Duca, a rostit la 2 Februarie 1938, cu prilejul unei inaugurări şcolare, şi în faţa unui distins public, următorul discurs, — redat aici în resumat:

Cu ce învăţătură, plină de înţeles, aş putea, iubiţi elevi, să mă adresez sufletelor voastre nevinovate, *decât cu a Mântuitorului Isus Hristos*, care a rămas şi rămâne deasupra vremurilor, în drumul nostru de mai bine spre fericire cerească şi pământească.

Sânt 19 veacuri de când într'o frumoasă zi de primăvară, în Galileia împestriţată de popoare, care îş duceau viaţa în bezna întunerecului moral şi spiritual, a izbucnit raza puternică de lumină, prin şcoala cea sfântă, de pe malul Ghenezaretului, a divinului nostru Invăţător.

Atunci, 12 apostoli, necărturari galileieni, întrară în şcoala de sub conducerea unui Invăţător cu care, poate, la început aveau şi puţină afinitate sufletească.

Hristos Domnul, cu fiecare zi, cu fiecare oră, cu fiecare clipă, împrăştie întunerecul care ca o peatră de moară le apăsa sufletele. Cununi de pietre scumpe le aşează în locul neştiinţei, le dă binefăcătoare învăţături, care nu peste mult, prin muncă şi râvnă apostolică, vor avea să treacă dincolo de această răsadniţă a virtuţilor de unde a răsărit cultura cu care ne împodobim.

După o învăţătură de 3 ani şi jumătate, iniţiaţi în tainele Impărăţiei cerului şi ale sufletului omenesc copleşit de dorul acestei Impărăţii, despărţindu-se de ei cu trupul, şi rămânând veşnic între ei cu duhul, îi trimite să ducă vestea cea bună, Evanghelia, până la marginea lumii, fixându-le ca ideal suprem: sfinţirea vieţii personale şi colective.

El spune celor ce se numesc învăţători:

„Voi sânteţi lumina lumii...; Voi sânteţi sarea pământului...; Voi sânteţi cetatea care stă deasupra muntelui; luminaţi oamenii, faceţi să se bucure 'n Domnul".

Apostolii cu dragostea mare de Invăţătorul lor, cu râvnă fără seamă şi cu entuziasm de admirat, trecut dincolo de graniţele morţii, au luat asupra lor soarta apostoliei şi au plecat să însenineze faţa pământului, vestind pe Domnul şi acelora care se socoteau desmoşteniţii vieţii şi robii întunerecului spiritual şi moral. Graiurile lor serafice s'au resfrânt în valuri peste sufletul celor obidiţi şi au adus bucurie şi mângâiere tuturora, bunuri care au răsbit până la noi. —

Eată că azi, şi aici, la noi, de 20 ani a răsărit şcoala unui popor român, viguros, plin de entuziasm şi nădejde şi hotărât să afirme lumii drepturile sale.

Aici, în pământul secuizat care se aseamănă, prin populaţia diferită, cu cea din Galileia neamurilor, *şcoala românească* este chemată să propovăduiască, printr'o mână de discipoli aleşi, idealul sfânt al neamului şi-al mântuirii sale.

Noi, părinţii voştri sufleteşti, după vrednicia fiecăruia, ţinem cu modestie locul Mântuitorului, iar voi sânteţi chemaţi a fi apostolii spirituali ai neamului, ca să răspândiţi sămânţa cea bună în ogorul patriei.

Sânteţi chemaţi *să ridicaţi cetăţi spre cer din sufletele acestui neam*, să vă dăltuiţi *voinţa, inima şi raţiunea*, în vederea acestui scop, schimbând din adânc mentalitatea voastră cu una nouă şi sfântă, aceea de a şti să luptaţi, să vă jertfiţi pentru neam.

Prin şcoala aceasta, vreau să dau neamului nostru din regiunea secuizată un corp învăţătoresc de elită, cu un puternic suport spiritual, în stare să înfrângă toate porţile întunerecului. Vreau să cresc oameni cu ferma credinţă în viitorul de aur al nostru; oameni deplin morali, cùpii cât mai fidele ale apostolilor, nu simpli funcţionari ai statului.

Cu un cuvânt, doresc să ridic la cârma vieţii satelor noastre suflete alese, idealiste, iubitoare de virtute şi ştiinţă. Astfel de tineri, echilibraţi, am ferma credinţă, că trimişi în răzleţitele noastre cătune, vor fi sarea neamului, care ridicându-le din durerile seculare îl vor face să guste farmecul şi rostul vieţii, cu toate bucuriile sale curate. Aceştia vor fi tot atâtea luminiţe aprinse ca să lumineze tuturor prin faptele şi graiurile lor, iar neamul văzându-i şi ascultându-i va binecuvânta şcoala care i-a crescut şi pe Tatăl cel din cer, căci prin apostolatul lor poporul a fost chemat la o viaţă nouă pe glia străbună.

Inchei cu rugămintea faţă de toţi, şi în deosebi faţă de colegii profesori, să-mi dea tot concursul, pentru această operă românească şi creştinească.

Pr. **Simeon Radu**

Din Ţara Sfântă

Pe unde au fost Sodoma şi Gomora

Marea Moartă, acest lac imens, are o apă de şase ori mai sărată, — spun cunoscătorii, — decât apa oceanului şi un gust amar respingător, iar greutatea sa specifică este atât de considerabilă, încât o persoană care cade în mare nu se poate afunda, în timp ce vasele cu rame plutesc cu foarte mare greutate, dacă nu deloc.

Aceste circumstanţe, cum şi violentele furtuni, temperatura ridicată şi presiunea atmosferică extrem de înaltă, nesiguranţa malurilor, şi în sfârşit exalaţiunile diverselor sale isvoare depe malurile din apus şi răsărit, ca şi din mijlocul lacului, explică pentruce nu există navigaţie pe el, şi de ce malurile sale ofer un aspect de atâta tristă singurătate.

In partea de miazăzi a lacului, cam la două zile depărtare dela Hebron, după o călătorie destul de obositoare, când nu întâlneşti o picătură de apă, atenţia îţi este furată de Dschebel Usdum, sau aşa zisă colină a Sodomei. Această colină, a cărei înălţime este cam de 180—200 metri, se compune la partea inferioară din blocuri petrificate de sare, care din cauza efloreşcenţei, face ca imensele coloane să ia mereu diverse forme, ce de departe par fiinţe omeneşti mai mult feminine, evocând în mod sugestiv tragica poveste a *femeii lui Lot*, transformată în stană de peatră.

La miazăzi de peninsula Lisau, în locul actualei albii a lacului, trebue să fi existat o câmpie fertilă cu cetăţile *Sodoma şi Gomora*, scufundate în marile şi lungile

modul următor: „știința conduitei drepte a acțiunii umane în societate". Morala socială se situează printre științele practice și normative, pentrucă ea nu tinde numai spre simple constatări, ci și spre enunțarea de regul imperative și conducătoare de acțiunii umane.

Clădirea unui sistem de morală socială reclamă cunoașterea societății, și de aceea autorul discută și difiniția societății, acceptând în fine definiția: o reunire de oameni cari lucrează în comun pentru un scop unic. După câteva precizări asupra raportului persoanei cu societatea, autorul răspunde la chestiunea prealabilă: există o morală socială? Impotriva pozitiviștilor și materialiștilor contemporani, discipoli de ai lui Comte, Dürckheim, Karl Marx, autorul răspunde afirmativ la această întrebare și legitimează și justifică foarte solid existența unei morale sociale.

De îndată ce omul nu e un animal, ci o persoană, morala urmează, supunând imperiului ei toate persoanele și totodată toate organizațiunile în vederea persoanei. In privința determinismului social, autorul acceptă existența unui oarecare determinism (social) fondat pe natura umană (influența climatului, solului, subsolului și a felului de viață), dar ne îndeamnă să evităm exagerările materialismului istoric sau geografic.

Autorul trece apoi la fixarea cadrului, în care înțelege să-și scrie manualul. Normal, morala socială ar trebui să cuprindă — după părerea autorului — morala familială, morala economică, morala civică și morala internațională. Insă, pentrucă celei dintâi și celor două din urmă colecția „Bibilotèque catholique des sciences religieuses" le-a consacrat volume (Cf. Pierre Méline, Morale Familiale, Bloud et Gay, Paris; Ioseph Folliet, Morale internaționale, Bloud et Gay, Paris), autorul își restrânge studiul la acea fracțiune a moralei, care domină ecoonomicul. In fine dl Folliet arată sensul și modul, în care înțelege să scrie acest studiu: Nu va vorbi de cifre, de reprezentări, ci va enunța marile regule ale moralei și va încerca să tragă concluziuni practice, valabile pentru epoca noastră, lăsând economiștilor responsabilitatea transcripțiunilor ultime și a aplicațiunilor tehnice în concret.

Autorul își împarte lucrarea în trei părți:

Partea I, întitulată „Les Faits", tratează un oarecare număr de fapte admise, în mod comun, sub aceste rubrici diverse: natură și muncă; posesiune; proprietate și capital; schimburi și comunicație; intervențiunea statului.

Partea II, întitulată „Doctrines", se ocupă cu istoricul, expunerea și critica scurtă a teoriilor celor mai răspândite și mai recente, cari pretind, că furnizează o interpretare exactă a faptelor: liberalismul, capitalismul și socialismul.

Partea III, care cuprinde întreg vol. II, se ocupă cu indicarea soluțiunilor creștine, la problemele puse de faptele contemporane.

Manualul se termină cu niște scurte, dar sănătoase concluziuni, având ca subtitlu „Hic et nunc", și în care autorul schițează un program, pe care trebue să-l urmeze creștinul zilelor noastre.

Manualul acesta este mai mult o carte de informație și vulgarizare și nu atât o carte de idei și de critică.

E drept, în unele locuri autorul face excepție și ne dă și o critică, sumară însă, — cum este aceea a liberalismului (pag. 77—102 vol. I) și cea a socialismului, care este o foarte bună critică din punct de vedere creștin a acestei doctrine sociale. Păcat însă, că autorul nu face din aceasta o regulă generală. In unele locuri dl Folliet enunță numai principiul creștin, fără să-l justifice și fundamenteze, așa d. ex. pag. 109 și 114 vol. I, unde e vorba de aprecierea capitalismului.

La istoricul principiilor autorul uită să amintească, măcar, și timpurile de întunecime ale doctrinei morale sociale a Bisericii romano-catolice, care a devenit, în unele momente, cu totul lumească. Aceasta n'o face, deși mărturisește că vrea să fie absolut obiectiv.

Dl Folliet susține (Cf. vol. II, pg. 26), că Biserica admite muncitorilor greva, în cazul când pretențiile lor sunt juste. Eu cred, că greva muncitorilor nu este, sub nici un motiv, admisă, pentrucă muncitorii au și alte mijloace de a-și revendica drepturile lor încălcate. Nu este normal și nu admitem, ca o femeie celibatară să lucreze în rând cu muncitorii în atelier și în birou. Femeia trebue lăsată — în împrejurările actuale redată, — indiscutabil, căminului. Munca femeii căsătorite este condamnabilă nu atât pentrucă micșorează salariile și contribue la extensiunea șomajului, ci mai ales pentrucă o răpește dela rosturile ei familiare și casnice. Lucrul acesta trebue accentuat! *Femeia a destinat-o Dumnezeu căminului și orice încercare de-a o sustrage dela această menire este o ridicare împotriva a însăși înțelepciunii lui Dumnezeu.*

Când vorbește despre milostenie, autorul nu amintește și nu propune nimic în legătură cu milostenia organizată, care este bine cunoscută în Occident (Cf. vol. I, pg. 91). In fine, nu știu dacă aprecierea corporatismului este deajuns de justă; mi se pare că nu (Cf. vol. II, pg. 137).

Cartea dlui Folliet are multe părți bune:

Autorul expune scurt, dar clar și cuprinzător nașterea diferitelor sisteme (ca d. e. capitalismul, Cf. pg. 59, vol. I), desvoltarea, precum și influența lor asupra societății umane. Imi place foarte mult, cum explică în mod genetic, și anume cauza și timpul, — nașterea anumitor fenomene sociale-economice, ca d. ex. nașterea schimbului (Cf. pg. 60, vol. I). Ici și colo dl Folliet face retlexiuni interesante, serioase și juste, ca de exemplu reflexiunea cu privire la valoarea extrinsecă-intrinsecă a monedei (Cf. pg. 66, vol. I). Cartea introduce foarte bine pe cetitor în senzul corect al diferiților termini economici, ca: monometalism, bimetalism, circulație fiduciară, inflație fiduciară, — așa că răspunde pretenției de-a fi o lucrare de vulgarizare. Interesante, reale și ingenios prinse sunt psihologia muncii, proprietății, comerciantului etc. Nu lipsesc, în unele locuri, nici observațiile originale și adânci, cum este cea cu privire la doctrinele anarhiste, cari — spune autorul — par a se înrudi mai mult cu liberalismul decât cu socialismul, pentrucă ele pun accentul pe ideia de libertate mai mult decât pe cea de egalitate (Cf. pg. 115, vol. I). Remarcabilă este mai eles demascarea capitalismului modern (Cf. pg. 117 120, vol. I), precum și critica pe care o face socialismului din punct de vedere creștin. Autorul precizează foarte bine istoricul și originea socialismului (Cf. pg. 123, vol. I); totodată face anumite rectificări corecte, ca aceea cu privire la S. Simon (Cf. pg. 125), precum și cea dela pg. 45, vol. I, unde arată, că Dumnezeu, după căderea omului în păcat, — n'a blestemat munca omului, ci a blestemat pământul din cauza omului și astfel munca a devenit mai grea. Capitolul despre muncă este minunat (Cf. pg. 42 81, vol. II). Apreciază just valoarea cooperativelor (Cf. pg. 129 vol. II).

Concluziunile sănătoase dela finea manualului merită o atenție deosebită. Lumea noastră este veche, o lume nouă este în naștere! Deși adâncit pentru moment în pesimism, autorul îndeamnă pe creștin să nu evadeze din temporal și imanență, ci să rămână în ele pentruca să le spiritualizeze. Creștinul trebue să se situeze la intersecția spiritualului cu temporalul, la punctul exact, unde primul lucrează asupra celui de al doilea. Biserica vrea să înrestineze nu numai pe muncitor, ci clasa muncitorească, — nu numai pe patron, ci uzina, — nu numai pe toți oamenii, ci lumea. Nouă creștinilor ne este dat să salvăm persoana și societatea, să refacem creștinătatea și, prin ea, o lume nouă!

Acesta este programul, însoțit de îndemnul autorului ca fiecare creștin să-l urmeze. Remarcăm și faptul că fiecare volum are, la fine, o încercare de biografie practică pentru fiecare capitol în parte.

Corneliu I. Sârbu

---

crăpături, sub nivelul mării, probabil în timpul unui violent cutremur, care, după spusele specialiștilor, nu a produs erupții vulcanice. Dar, în timp ce se petrecea scufundarea, explică tot ei, din cauza frecăturilor sau din cauza manifestațiilor electrice ce s'ar fi produs în atmosferă, cum și din cauza materiilor combustibile (asfaltul și petrolul ce se ridicau la suprafață), o imensă mare de foc cuprinse regiunea și un fum îngrozitor învălui totul, pentru ca cova mai târziu, când totul se liniști, cetățile desfrâului să nu mai existe...

INFORMAȚIUNI

Sf. Sinod este convocat în ședință pe ziua de 22 Februarie c.

Conform *Legii publicate în Monitorul Oficial de Joi, 16 Februarie c., preoții se află între aceia cari sunt opriți de-a face politică. In termen de 7 zile ei sunt obligați să demisioneze din organizația politică din care eventual au făcut parte, iar dovada demisiei împreună cu o declarație că nu mai fac politică (sau n'au făcut niciodată) să o înainteze îndată autorității bisericești care o va transmite Ministerului Cultelor. Altfel vor fi suspendați.*

In declarație vor spune că au făcut sau nu parte dintr'un partid politic, iar în caz afirmativ din care anume partid.

Alegere de protopop. In 10 Februarie a. c. s'a întrunit sub presidiul comisarului consistorial prot. Iosif Morariu adunarea protopopească a protopopiatului Deva, pentru a-și exprima dorința cu privire la viitorul șef tractual. Au luat parte 48 membrii.

După îndeplinirea formalităților prescrise, a urmat votarea secretă cu țedule.

Preotul Teofil Chiffa profesor-catihet la liceul „Decebal" din Deva a întrunit 38 voturi, prot. Dumitru Secărea din Băița 5 voturi, iar două bile au fost albe.

Alegerea a decurs în cea mai bună ordine.

Nou prefect al județului Sibiu a fost numit dl Colonel *Mihail Cămărașu*, un distins ofițer, iubitor de muncă și om de inimă. Locuitorii județului au primit, această numire, cu deosebită mulțumire sufletească.

In apărarea granițelor. *Sumele subscrise până acum la fondul* **„Apărării granițelor"**, — *sume depuse la Banca Națională, — trec cifra de 45 milioane de lei. Subscrierile se continuă cu patriotică însuflețire.*

„Păstorul Tuturor" este numele unei publicații lunare, redactate de Asociația preoților din acel județ. Viață lungă și rodnică dorim noului confrate, care se adresează clerului nu numai din județul Tutova, ci și din celelalte județe ale țării.

Nu sînt semne bune. Mișcarea populației, în 1937, într'un centru de frunte bănățean, în *Lugoj*, prezintă următoarele cifre: La *români* 122 nașteri, *morți 285* (o parte din aceștia veniți din alte localități și morți în spitalul din Lugoj, — totuși numărul morților întrece cu mult pe al nașterilor). Nici celelalte nații și religii din Lugoj nu stau mai bine: romano-catolicii se prezintă cu 128 nașteri, 182 morți; reformații cu 31 nașteri, 34 morți; jidovii cu 8 nașteri, 27 morți.

Bună școală. S'a deschis la Berlin o școală pentru tineretul care vrea să se căsătorească. Tinerii învață să ducă, în familie, o viață de buni creștini, iubitori de țară și neam.

Monumente primilor oameni. In vremea când se ridică monumente tuturor oamenilor mari și mai puțin mari, eată că s'a găsit un ...*american*, care s'a gândit să ridice un monument *primului* om, lui Adam. In Carolina de sud, Statele unite, un simplu cetățean, Iuliu Walker, a înălțat, în memoria lui Adam, în 1937 o columnă, având în vârf un șarpe și un măr. Inscripția de pe soclu spune: „Lui Adam, celui mai mare binefăcător al omenimii". Inainte cu câțiva ani, în aceeaș Carolină de sud, s'a ridicat, din inițiativă particulară, un monument în memoria *Evei*, — arătându-și astfel acești oameni, mulțumiți de viața, recunoștința lor față de strămoșii noștri ai tuturor, — de nu va fi la mijloc mai de grabă o reclamă americană.

Bancheri jidovi, din mai multe state, au subscris un prim fond uriaș, de mai multe miliarde de lire engleze, cu scop de a purta lupta împotriva mișcărilor antisemite din Germania, Austria, Polonia, **România** și Ungaria. Ca să se știe!

Câți jidovi are Palestina? După datele statistice mai nouă, în Palestina sânt *368.180 jidovi*, față de peste 800 de mii de arabi mohamedani, și cam 110 mii creștini. In procente: 29·3 jidovi, 61·5 arabi, 8·3 creștini. Cu totul Palestina sre 1.316.751 locuitori.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 20 Februarie 1938, va predica părintele *Z. Oancea.*

PARASTAS. Duminecă în 20 l. c., după terminarea sfintei liturghii în catedrală, se va oficia parastasul de 6 săptămâni pentru odihna sufletului răposatei Eugenia Tordășianu.

Aviz. Doritorii de a ține întruniri, serate, conferințe, petreceri etc., sunt invitați de a depune la Chestura poliției cererile pentru acest scop înainte de termenul solicitat cu cel puțin 5 zile pentru a putea fi soluționată la timp.

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

Licitație

Consiliul parohial ortodox român din Daia română, protopopiatul Sebeș-Alba, dă în licitație publică cu termen de 15 zile, pictarea în oleu a bisericii noi din suszisa parohie, conform planului și devizului ce se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

Ofertanții vor depune garanție în numerar de 5% din suma ce se va adjudeca.

Consiliul parohial își rezervă dreptul a da lucrarea cui crede de bine dintre ofertanți.

Licitația se va ține în ziua de 2 Martie 1938, ora 10 a. m. la oficiul parohial.

(9) 1 1 **Consiliul parohial**

Parohia ortodoxă română, Batiz

Nr. 32/1938 (6) 2—3

Publicare de licitație

Pentru darea în întreprindere a zidirii sfintei biserici ortodoxe române din Batiz, protopopiatul Hunedoara, se publică licitație cu oferte închise și sigilate pe ziua de 20 Martie 1938 ora 3 p. m.

Licitația se va ține la epitropia parohială din Batiz planul, devizul de spese și condițiile generale se pot vedea la epitropia parohială din Batiz.

Concurenții vor înainta deodată cu ofertele închise și vadiul de 5% dela suma oferită, în numer sau efecte de stat.

Nu vor fi admiși la licitație decât antreprenori diplomați.

Concurenții nu pot pretinde spese pentru participare la licitație.

Consiliul parohial își rezervă dreptul a da lucrările acelui antreprenor, în care va avea mai mare încredere.

Actele licitației se vor aproba de P. V. Consiliu Arhidiecezan din Sibiu.

Din ședința consiliului parohial ținută la 29 Ianuarie 1938.

Consiliul parohial ortodox român Batiz

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALA a „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXXXVI — Sibiu 27 Februarie 1938 — Nr. 9

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Preoțimea în nouile împrejurări

Joi, în 24 Februarie, s'a votat aproape cu unanimitate noua Constituție a României, edictată de M. S. Regele Carol II în 20 Februarie. Prin ea viața publică și de Stat își primește o nouă așezare și îndrumare, un nou cadru legal care nădăjduim să vindece o seamă de rele cari crescuseră prea mult într'un regim dominat de spiritul de divizare politică.

Căci noua Constituție s'a născut din dorința de-a despolitici'niza viața de Stat și această voință străbate ca un fir roșu prin tot cuprinsul ei. Și care Român cu durere de viitorul Țării și al neamului nu dorește să vadă odată dispărând desbinările lăuntrice, cu tot cortegiul lor de vrajbă și de lupte care ne irosesc zadarnic puterile; care Român n'ar vrea să vadă întreg neamul muncind în unire și solidaritate masivă spre ridicarea Țării, spre întărirea proprie, pentru a scrie o pagină onorabilă în istoria universală?

Unire, muncă, cinste, iată virtuțile cari trebuesc impuse în viața noastră națională, în opoziție cu viciile contrare cari erau prea adeseori favorizate de partidele politice.

Măsurile de despoliticianizare vizează, atât prin Constituție cât și pintr'un recent Decret-lege, și pe membrii clerului. Înțelese cum trebue de preoțime — ca și de organele de Stat — aceste măsuri pot avea efecte binefăcătoare. Ele, desigur, că n'au să fie înțelese ca oprind pe preoți de-a avea opinii sociale și principii privitoare la buna organizare a Statului și la justa orientare a spiritului public. Căci astfel de principii se cuprind și derivă din Evanghelie, iar Evanghelia nu poate fi legată, nici înțeleasă numai ca rugăciune sau ca rit. Ea cuprinde sfaturi pentru oameni *cum* să se compoarte în viață pentru a *face* voia Tatălui. Preoțimea nu are să interpreteze deci măsurile cele nouă ca o scoatere a ei din viața publică, în care prezența ei este totdeauna necesară pentru luminatele sfaturi și îndemnuri ce le poate da, fiind de cel mai mare folos statului în aspirațiile sale spre progres, spre ordine, spre consolidare. Virtuțile sociale creștine pe cari le propovedueste preoțimea nu pot fi socotite primejdioase și subversive niciodată de un Stat care ține la principiile de temelie ale Statelor cari vreau să trăiască și să se întărească, asigurând în acelaș timp și cetățenilor o cât mai mare dreptate și bunăstare.

Să nu creadă preoțimea că acum ea nu mai are voie să se intereseze de viața oficială și publică a comunei, de îndrumarea credincioșilor în ce privește laturea cetățenească a vieții lor; să nu creadă că ea are să se retragă acum în umbra paracliselor, singurul loc unde și-ar putea deschide glasul și aceasta numai pentru a cânta ectenii și a ceti molitve. Mai mult ca oricând, astăzi e necesară din partea preotului o activitate de îndrumare a credincioșilor în senzul bun, pentru a-i face cetățeni devotați Țării și autorităților constituite, Români buni și oameni de muncă, de cinste și de pace.

Dar dacă preoțimea e datoare de-a fi prezentă în viața socială și de-a propovedui un sistem de principii și de virtuți, nu e mai puțin adevărat că obiceiul de până acum de-a se încadra în disciplina diferitelor partide a fost un rău care trebuia să înceteze.

Ne mai aparținând de aci înainte diferitelor cluburi politice, preoții vor deveni iarăși părinții tuturor credincioșilor din parohie. Credincioșii din alte partide nu vor mai privi la preot ca la un adversar politic, și nici sentimentele părintești ale preotului față de ei nu vor mai fi stânjenite de faptul că aparțin altui partid. Câte motive de supărare și de tenziune între credincioși nu vor dispărea? Preotul își va putea împlini de aci înainte o datorie elementară a misiunii sale: de-a domoli urile între ceice se ceartă, de-a îndemna la pace, el însuși stând la mijloc și deasupra dezbinărilor și nu într'o tabără care luptă contra alteia. Cuvântul lui de arbitru, de părinte va avea autoritate și va fi căutat, căci îl vor ști oamenii desinteresați.

Mai mult decât atâta, ieșirea preotului din partidul politic, va trebui să aibă ca urmare o intensificare a activității sale pastorale. Scutit de frământările și de obligațiile ce i le impune clubul, dobândind mai mult timp liber, preotul va trebui să și cheltuiască energiile și pasiunea de-a activa și de-a însemna ceva în viața altora, pe terenul pastoral. Și-o activitate puternică pe acest teren îi va aduce nebănuite efecte și o mare creștere de autoritate pe terenul vieții publice și politice.

In general pentru Biserică ieșirea preoțimii din robia partidelor politice, va însemna o creștere a puterii ei. O preoțime liberă de obligațiile de club, nedivizată, va fi o preoțime tare care-și va putea impune prin solidaritatea ei, dedicată exclusiv idealurilor bisericești, punctul de vedere oricând va voi. Capacitatea de devotament pe care preoții nu o vor mai aservi de aci înainte diferitelor partide și-o vor pune exclusiv în slujba Bisericii, întărind-o pe aceasta și întărindu-se pe sine, nu pentru cine știe ce veleități clericale, ci pentru a putea fi de un maximum de folos neamului, pe care preoțimea nu-l poate servi mai bine decât prin Biserică.

De încheiere, ținem să facem observația, pe marginea acestor noui orânduiri ale vieții publice, că orice lege numai atunci își poate realiza bunele ei intenții când paralel cu ea există puteri capabile să lucreze la reforma sufletelor. Fără transformarea sufletelor — care nu se realizează prin legi — zadarnice sunt toate sforțările conducătorilor. Și această reformă a sufletelor nu o poate îndeplini decât Biserica. Din această axiomă să tragă concluziile cari îi privesc atât conducătorii Statului, cât și slujitorii Bisericii, preoții.

Copiii și simțul realității

— Constatări și concluzii —

Atât părinții cât și alți semeni de-ai noștri sunt obișnuiți să privească manifestările zilnice ale copiilor dintr'un punct de vedere lipsit de obiectivitate. De aceea, de multe ori se întâmplă să tragă concluzii greșite și să condamne copiii chiar și atunci când aceștia nu sunt de loc vinovați. Aceasta provine mai ales din faptul, că examinăm viața copiilor prin aceeaș prismă prin care o examinăm pe a noastră și credem că micuții aceștia trebue să procedeze în viață întocmai ca noi cei mari. In chipul acesta, uităm că în alt raport stăm noi cu realitatea vieții și în altul stau copiii noștri. Noi am făcut deja un drum lung în viață, ne-am fixat o linie de conduită morală, suntem în clar cu ideia religioasă, avem o experiență multilaterală, știm ceeace trebue și ceeace nu trebue să întreprindem și să vorbim, etc. Toate aceste amănunte nu sunt însă și în posesia copilului. Tocmai de aceea observăm la el atitudini deosebite de ale celor mari. Dar, iarăși, tocmai de aceea suntem și obligați să apreciem aceste atitudini printr'o altă prismă,' printr'o altă ochiană psihologică.

Se 'nțelege, aceste constatări devin clare abia dacă le privim în amănunte, dacă le exemplificăm. Și să încercăm, deci, acest lucru.

Inchipuiți-vă că vi se anunță o vizită nu prea dorită. Spre a o evita, (ceeace, desigur, nu e prea frumos, dar e foarte frecvent) nu vă retrageți într'o cameră mai dosnică și îl lăsați numai pe copil să primească oaspeții și să zică: „Sunt numai singur acasă"? Copilul își îndeplinește acest rol prea puțin frumos. Insă foarte rar se întâmplă să facă întocmai după gândul părinților. Mai adesea, micuțul face un compliment politicos, zâmbește și declamă cu sinceritate: „Mămica a zis să vă spun că ea nu e acasă". Oaspeții înțeleg situația, se retrag și, desigur, apreciază aspru și conduita micuțului și, mai aspru, a părinților săi. La rândul lor, părinții își ceartă odrasla și de multe ori și-o chiar „pieptenă"... (după vorba țăranului).

Cine e aici vinovatul? Cine trebue luat la răspundere? Și ce dovedește atitudinea copilului? Desigur, că, bietul, trăiește într'o altă realitate decât cei mari.

Amintiți-vă apoi și multe cazuri consumate în vremea trecutului războiu. La perchizițiile întreprinse de soldații dușmani, de câte ori n'au fost trădați părinții, în chip inconștient și nevinovat, de proprii lor copilași! „Tătucu nu a ascuns grâul în grădină. Tătucu nu e ascuns în podul șopronului. Mămica nu a ascuns pâne în coșul cuptorului", etc. au exclamat micuții. Ce dovedesc și aceste amănunte, decât că lumea copiilor își are particularitatea ei?

Dar să mergem mai departe cu exemplele.

Un părinte, care avea o fetiță în etatea de doi ani și jumătate și un băețel de abia zece luni, a adus odată prăjituri acasă. El a împărțit fetiței o parte din ele și apoi a zis: „Ei, acum să-i dăruim și frățiorului o prăjitură". Dar fetița a intervenit îndată zicând: „O, nu. Nu e de lipsă". „Cum nu? El nu e flămând?", s'a mirat părintele. „Da, o fi flămând. Dar las', Ticule, că el are vreme să mănânce când o fi mare".

Doamne, câtă nevinovăție se trădează și aici! Și sunt părinți cari condamnă o asemenea atitudine plină de un oarecare farmec, o atitudine care, desigur, are la temelie altceva decât egoism și răutate: are la bază lipsă de experiență concretă și de raportare la necesitățile adevărate ale vieții.

Cetitorule! Ai copii sub etatea de 5 ani? Fă o încercare obișnuită. Anume: îndeamnă-ți pruncul să-i dea vecinului o bomboană. Vei vedea că nu prea dă bucuros din al său. De ce? „N'a mâncat destul! Lui N. nu-i e foame!", motivează micuțul. Ori chiar de a împlinit „donația", adesea se resgândește, se apropie de vecin și-i ia bomboana. Lucrurile acestea sunt extrem de frecvente și îl arată pe copil în starea când încă nu a ajuns să stabilească un raport moral între el și semenii săi.

Dar această situație rămâne chiar și în cazuri tragice. Un copil căruia îi moare mama, nu e în stare să aprecieze acest fapt după gravitatea lui. El se vede privit de cei din jur, de camarazii de joc și simte că are un oarecare rol deosebit. De aceea, el e oarecum mândru. Când zice: „A murit mama!", el nu se exprimă cum ne exprimăm noi cei mari. Observați lucrul acesta în realitate. Ori dacă ați trăit această realitate tragică în pruncie, încercați să vă reamintiți situația sufletească din acea vreme. E o stare excepțional de interesantă. Copilul plânge în rând cu lumea, simte durere, etc. Dar acestea trec foarte repede. El nu înțelege că părintele îl părăsește pentru totdeauna, nu-și poate face o ideie prea clară despre ceeace se înțelege prin moarte și nu știe, nu poate calcula greutățile și necazurile cari sunt inerente unei morți.

Cine înțelege această stare deosebită, desigur că nu poate condamna atitudinea firească (?) a celor mici.

Ca o încheiere a exemplelor de acest fel se adaogă în chip potrivit și atitudinea copiilor în fața unui incendiu. Priviți, într'un asemenea caz, cum se adună copiii din toată împrejurimea, cum discută situația, ba chiar râd și nu sunt chiar de pă-

rerea ca incendiul să fie înnecat cât mai în grabă. Pagube? Necaz? Acestea sunt lucruri pentru cei mari.

Încă multe alte asemenea exemple s'ar putea cita aici. Dar şi cele aduse dovedesc o realitate convingătoare. Din ele trebue să înţelegem că pruncii îşi au psihologia lor, trăiesc într'o lume a lor, că nu trebuiesc apreciaţi decât în dependenţă de această realitate şi că multele atitudini curioase de-ale lor trebuiesc privite prin prisma aceasta specială. Să nu ne mâniem prea grabnic, să nu luăm mereu în nume de rău aceste ieşiri speciale ale copiilor şi să nu-i clasificăm ca răi, egoişti, chiar imorali încă la etatea de sub 10 ani. Dacă ne câştigăm odată convingerea că toate aceste atitudini ale copiilor au la temelie altceva decât atitudinile noastre, atunci numai ne vedem şi în situaţia de a le aprecia real. Nu apreciaţi, deci, copiii după simplele lor expresii şi fapte, ci priviţi cu atenţie în dosul acestora. Numai aşa găsiţi calea prin care se poate alege binele din fiinţa copilului şi numai aşa puteţi păşi la o educaţie bazată pe însaşi psihologia copilului.

Iena, (Germania) Februarie 1938.

D. Călugăr

Menirea clerului

— Cuvinte de reţinut —

M. Sa Regele *Carol II*, iubitul şi înţeleptul nostru Suveran — în dorinţa fierbinte să avem o ţară scutită de răul certelor şi învrăjbirilor interne şi ferită pe cât se poate de primejdiile ce ar putea veni din afară — ni-a dat un guvern, în fruntea căruia a chemat pe însuşi *şeful sfintei biserici ortodoxe române*, pe I. P. S. Patriarh Miron al României.

Înţelegând greutatea situaţiunii în care se sbate ţara noastră, toţi cetăţenii, şi în deosebi toţi preoţii, au îndatorirea sacră să fie în grad şi mai urcat, adevăraţi slujitori ai Tronului, ai Ţării şi ai lui Dumnezeu.

Care trebue să fie menirea clerului în asemenea împrejurări?

La întrebarea aceasta răspunde nimerit şi cu tâlc un glas mai de seamă al presei noastre, în următoarele cuvinte de reţinut:

România a devenit mare şi puternică pentrucă, alături de Rege a stat totdeauna, în cele mai grele împrejurări, nu numai oastea ţării, dar şi **Oastea Domnului.**

Clerul este slujitorul Altarului, dar este şi al Ţării şi al Regelui, care personifică toate idealurile şi ţelurile ei veşnice.

De aceea clerul are datoria să se pună fără ezitare sau îndoială în rândul apărătorilor ordinei, ai Regelui şi ai Ţării, luminând poporul din înălţimea Altarului şi ferindu-l de toate rătăcirile.

Aceasta e adevărata Biserică ortodoxă *creştină, căreia s'au închinat strămoşii noştri. Acesta e adevăratul cler românesc care, cu crucea, a apărat pe Domn, după cum acesta l-a apărat cu armele.*

Când ţara trece prin grele împrejurări externe, când nori negri se ridică la toate hotarele, datoria slujitorilor altarului este să aducă pacea şi unirea în inimile tuturor românilor pentru a-i feri de năvala duşmanilor sau, dacă nu se va putea, a-i întări şi oţeli în faţa ei.

Cine va face altfel, va trăda nu numai Biserica, dar şi Ţara!

Insigne politice sânt oprite. Ministerul de interne pune în vederea tuturor tipografiilor, gravorilor etc., că le este interzisă fabricarea sau reproducerea de insigne, stande, matriţe, fotografii şi alte lucruri de acest fel, care ar putea servi la propaganda grupărilor politice sau în alte scopuri asemănătoare, înainte de-a avea autorizarea ministerului de interne, dată prin organele sale.

Hotărârile Sf. Sinod

Sf. Sinod întrunit în 22 şi 23 Febr. c. a dat următorul comunicat:

Sfântul Sinod a dispus ca pe ziua de 13 Martie 1938, (Dumineca Ortodoxiei), în toate bisericile din ţară, după oficierea cu mare solemnitate a sf. Liturghii, preoţii vór citi credincioşilor pastorala I. P. S. S. Patriarh de îndemn la linişte, pace, bună frăţietate şi respect faţă de legi şi autorităţi.

Apoi se va oficia un serviciu religios, întocmit de Sfântul Sinod, în scopul deslegării credincioşilor de jurămintele făcute în afară de cele rânduite de legile ţării.

Sf. Sinod a luat cunoştinţă de hotărârea On. Guvern prin care se interzice participarea funcţionarilor la viaţa politică şi a hotărît ca preoţii şi cântăreţii să-şi dea demisiile din toate partidele de care au aparţinut.

Pentru complectarea postului de arhiereu-vicar la arhiepiscopia Chişinăului, Sfântul Sinod a hotărît să fie numit arhimandritul Efrem Enăcescu, exarhul mănăstirilor din arhiepiscopia Bucureştilor, căruia i-a acordat rangul de arhiereu.

ASOCIAŢIA CLERULUI „ANDREIU ŞAGUNA"

Nr. 1—1938

Comunicat

In baza § 6 din „Regulamentul pentru organizarea Despărţămintelor": în cursul postului sfintelor Paşti se vor ţinea adunările ordinare ale despărţămintelor.

PROGRAMUL ADUNĂRII e următorul:

Ziua I a. m.:

1. Invocarea Duhului Sfânt (Doxologie).
2. Deschiderea adunării prin preşedinte.
3. Raport asupra activităţii pastorale şi a cercurilor religioase în 1937.
4. Dare de seamă asupra activităţii despărţământului pe 1937.
5. Alegerea alor doi delegaţi pe lângă preşedinte, la congresul viitor.
6. Iniţiative de organizare pentru promovarea vieţii religioase şi culturale în cuprinsul despărţământului şi pentru propăşirea Asociaţiei.
7. Propuneri.

După masă şi a II-a zi:

Se întocmesc misiuni interne cu mărturisirea şi cuminecarea preoţilor, a profesorilor preoţi, a abs. de teologie şi a funcţionarilor bisericeşti.

Pentru meditaţia de pregătire *înainte de mărturisire*, recomandăm următoarele texte:

1. „Fericiţi sunt ceice ascultă cuvântul lui Dumnezeu, şi-l păzesc pe el" (Luca 11, 28).

2. „Hristos s'a ispitit, diavolul îl ispitea, arându-i pietrile ca să le facă pâini; în munte l-a suit să vadă toate împărăţiile lumii dintr'o clipeală. Teme-te, o suflete, de înşelăciune: trezeşte-te, roagă-te în tot ceasul lui Dumnezeu" (Canonul cel mare, Joi, în săptămâna din post).

Înainte de sfânta împărtăşanie:

1. „Oricine este născut din Dumnezeu birueşte lumea şi aceasta este biruinţa care a biruit lumea: credinţa noastră" (I Ioan 5, 4).

2. „Iar pe noi pe toţi, cari ne cuminecăm dintr'o pâine şi dintr'un potir, să ne uneşti unul cu altul întru împărtăşirea unuia sfântului Duh. Şi să nu faci nici pe unul din noi a se împărtăşi spre judecată, sau spre osândă cu Sfântul trup şi sângele Hristosului Tău, ci se aflăm milă şi har împreună cu toţi sfinţii"... (Rugăciune — la Lit. sf. Vasile).

Preacucernicii Părinţi prezidenţi ai despărţămintelor, vor desemna din bună vreme referenţi la proiectele despre activitatea pastorală a preoţimii şi a cercurilor religioase. Asemenea se vor designa referenţi pentru meditaţii.

Biroul central al Asociaţiei

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Noul patriarh al Jugoslaviei

Noul patriarh al Bisericii sârbeşti a fost desemnat în persoana mitropolitului Gavril Dojici al Muntenegrului.

I. P. S. Sa este de origine muntenegrean, din localitatea Vrouţi, unde s'a născut în 1881, dintr'o veche familie de preoţi. Şcoala primară a făcut-o în mănăstirea din Moracia, cursul secundar la Belgrad şi seminarul la Prizzen şi Constantinopol, iar universitatea la Atena, unde obţinu în 1909 doctoratul în teologie. In 1900 s'a călugărit în mănăstirea din Prizzen, de unde plecă ca arhimandrit la Patriarhia din Constantinopol. După războiul balcanic, înfiinţându-se episcopia de Peci, fu numit titularul acestei episcopii pe care o conduce până în 1919 când ajunge mitropolit de Rachka, iar în 17 Octomvrie 1920 a fost ales mitropolit al Muntenegrului, cu reşedinţa la Cetinge.

In timpul războiului a condus cu abnegaţie Crucea Roşie şi a îmbărbătat apoi pe fraţii săi contropiţi de străini. Pentru această activitate din urmă a fost apoi internat în Ungaria.

După eliberarea naţională a făcut parte ca deputat din marea adunare naţională dela Podgoriţa, fiind numit în fruntea delegaţiei care s'a dus la Belgrad pentru a anunţa hotărîrea relativă la unirea Muntenegrului cu Serbia.

In Jugoslavia de după războiu, mitropolitul Dojici a luptat în calitate de mitropolit al Muntenegrului pe teren naţional, pentru unirea sufletească definitivă a acestora cu Sârbii, iar pe teren bisericesc, alături de răposatul patriarh Varnava, a fost un aprig apărător al Bisericii şi un înfocat duşman al curentelor destrămătoare ale credinţii şi poporului. Pentru acestea alegerea patriarhului Gavril Dojici, a fost întimpinată cu unanimă bucurie de toţi fiii acestui popor dreptcredincios, cari văd în el pe cel mai vrednic continuator şi urmaş al patriarhului Varnava.

Protest inutil. Ziarele aduc ştirea că Vaticanul a protestat pe lângă guvernul din Belgrad pentrucă a delăturat Concordatul definitiv dela ordinea zilei. E mai firesc aşa. E mai firesc să plângă pe la uşi străinul decât fiul casei. Biserica ortodoxă sârbească după o luptă dusă cu demnitate şi cu energie se găseşte azi în situaţia de cinste în Statul în care este la ea acasă. Ar fi fost foarte trist să fie ea în situaţia de nedreptăţită şi neluată în seamă la ea acasă, iar catolicismul străin să jubileze şi s'o sfideze.

Cât mai avem noi de învăţat dela Sârbi!

Se înţelege că Vaticanul nu poate renunţa la privilegiile cari i s'au tras ca o dulceaţă de dinaintea gurii. Nu poate renunţa la tendinţele sale de dominaţie politică chiar şi asupra Statelor cu populaţie de altă credinţă Dar i se taie pretutindeni pofta pentru ce nu i se cuvine. Neamurile încep să se trezească şi să-şi apere suveranitatea şi demnitatea.

Nr. 31—938

Act de mulţămire

Subsemnatul preot în comuna Drăuşeni, judeţul Târnava-mare, în numele consiliului şi adunării parohiale aduc cele mai calde mulţămiri următorilor donatori ai bisericei noastre.

Dlui Dr. Victor Stirbeţ, fost prefect al judeţului Târnava-mare, pentru suma de 50.000 lei donată dela judeţ, ear cu ocazia aprobării bugetului comunei ajutorul de 100.0000 lei la zidirea bisericii noastre care este în lucrare, pentru care faptă creştinească toată suflarea românească din Drăuşeni îi e recunoscătoare şi îi urează mulţi ani.

Dnei Valeria Săracu din Drăuşeni pentru donaţia unui vagon de var la zidirea bisericei în valoare de 9500 lei.

Dlui Ioan Boldea cu soţia Maria, notar în comuna Comăna de jos cari au donat bisericei noastre un intravilan de 3000 lei valoare; pentru cari jertfe le aducem cele mai sincere şi vii mulţămiri. Dumnezeu să-i binecuvinteze cu darul său cu sănătate întru mulţi ani.

Drăuşeni, la 10 Februarie 1938.

Oficiul parohial ortodox:
Dimitrie Şica
preot

INFORMAŢIUNI

Amânarea alegerii de episcop din Maramureş. Din cauza campaniei electorale de sub fostul guvern Octavian Goga alegerea noului episcop din Maramureş se amânase pe ziua de 15 Martie a. c. Intervenind evenimentele noui, cunoscute tuturora în viaţa Statului, s'a hotărît o nouă amânare a acestei alegeri, a cărei dată rămâne să fie stabilită de Sf. Sinod în acord cu guvernul ţării. Să nădăjduim, că întârzierile acestea neprevăzute, nu vor prejudicia interesele ortodoxiei din nordul Ardealului. Totuşi am dori, ca termenul să nu fie prea îndepărtat.

Nou primar al municipiului Sibiu este numit dl *Emil Gheorghiu*, vechi magistrat al tribunalului nostru, cu gradul de consilier al curţii de apel. Este o numire din cele mai nimerite.

† Pr. Dr. Petru Ionescu a decedat după lungă şi grea suferinţă, în 17 Februarie 1938, la Bucureşti, în etate de 71 ani. Transportat la Lugoj, a fost depus în capela cimitirului ortodox român şi înmormântat în 20 Februarie, petrecut la mormânt de îndureraţii membrii ai familiei, de numeroşi prieteni şi cunoscuţi. Răposatul în Domnul s'a distins prin o viaţă laborioasă închinată şcoalei şi bisericii. Fiu de preot, luând doctoratul în sf. teologie la universitatea din Cernăuţi, a funcţionat întâi la Institutul teologic-pedagogic ort. rom. din Caransebeş; după războiu a fost director general în ministerul cultelor, ear în timpul din urmă consilier tehnic al legaţiunii din Belgrad, dovedind pretutindeni o neobosită, conştientă şi rodnică activitate, pe care am remarcat-o şi la alt prilej. Veşnică şi binecuvântată să-i fie pomenirea!

„Păstorul Tutovei" este numele unei publicaţii lunare, redactate de Asociaţia preoţilor din acel judeţ. Viaţă lungă şi rodnică dorim noului confrate, care se adresează clerului nu numai din judeţul Tutova, ci şi din celelalte judeţe ale ţării.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 27 Februarie 1938, va predica părintele *G. Secaş*.

Nr. 444/1938 (10) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Comolău** din protopopiatul Sf. Gheorghe se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială cu trei încăperi în stare bună cu grajd şi grădină de zarzavat.
3. Sesie parohială de 19 jugăre; în caz că salarul dela Stat va creşte cu 50% atunci sesia va rămâne de 15 jugăre.
4. Dela 12 familii câte 25 l. grâu şi 25 l. ovăz; dela 17 familii câte $12^1/_2$ l. grâu şi $12^1/_2$ l. ovăz; dela restul familiilor câte 20 lei anual.

Cererile de concurs, împreună cu actele necesare, se vor înainta în termenul indicat oficiului protopopesc Sf. Gheorghe.

Se va anexa şi autorizaţia Prea Ven. Consiliului Arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta cu aprobarea prealabilă a oficiului protopopesc în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a fi cunoscuţi de către credincioşi.

Intrucât credincioşii noştri nu ştiu românește, vor fi preferaţi candidaţii, cari cunosc şi limba maghiară.

Oficiul protopopesc Sf. Gheorghe în înţelegere cu consiliul parohial.

Aurel Nistor
protopop.

Textul nouei Constituţii

Proclamaţia M. Sale Regelui către Români

Noua Constituţie s'a publicat în Mon. Of. Nr. 42 din 20 Feb. 1938 cu decret regal Nr. 900

M. Sa Regele a adresat Duminecă, cătră ţară, următoarea

PROCLAMAŢIE

ROMÂNI,

Un singur gând, iubirea nesfârşită pentru Poporul Meu, o singură dorinţă Binele României, Mă călăuzesc fără şovăială pe calea ce am făgăduit-o Ţării Mele.

Salvarea Patriei este pentru Mine singura poruncă care Mă îndrumează în aceste vremuri îngrijorătoare de neliniște sufletească.

Deci,

Înfăţişez astăzi Poporului Meu Noua Constituţie menită să aşeze temelii mai solide şi mai drepte Statului nostru şi să îndrumeze viaţa obştească pe o cale mai sigură, mai liberă şi mai sănătoasă.

Prin această nouă Constituţie se proclamă hotărât întâietatea Naţiunei române care prin jertfele şi credinţa sa a creiat Statul nostru naţional.

Se statornicesc şi se lămuresc mai bine datoriile şi drepturile Cetăţenilor.

Se sporeşte autoritatea şi se întăreşte independenţa Guvernului.

Se reduce numărul Senatorilor şi Deputaţilor.

Se asigură o mai dreaptă reprezentare în Parlamentul Ţării a agricultorilor, a muncitorilor, a intelectualilor şi a celorlalţi factori producători.

Se prevăd garanţii şi se hotărăsc incompatibilităţi severe pentru membrii Parlamentului, aşa încât aleşii Naţiunii să poată fi într'adevăr reprezentanţii şi ocrotitorii nevoilor obşteşti.

Se aşează pe drumul îndeplinirei datoriei toţi slujitorii Ţării, ferindu-i de urmările primejdioase ale frământărilor politice.

Se prevăd pedepse aspre pentru rău făcători şi îndeosebi pentru cei vinovaţi de risipa avutului şi banului public, acesta fiind de azi înainte socotită drept crimă.

Se institue un temeinic şi riguros control al avutului şi cheltuelilor publice.

Se statornicesc drepturile ţărănimei pe pământul ce-l stăpâneşte prin expropriere.

Se acordă o mai largă şi dreaptă participare la preţul concesiunii şi la redevenţa proprietarilor de zăcăminte miniere expropriate de Stat.

Se asigură o egală îndreptăţire tuturor semiinţiilor de altă rasă aflătoare de veacuri pe pământul României întregite.

Prin aceste îndreptări atât de folositoare aduse legii de temelie a Statului Român sunt convins că se chezăşueşte Poporului Meu putinţa de a se desvolta liber şi stăpân pe destinele lui, pe calea ordinei, păcii şi a propăşirii.

In această zi solemnă şi înviorătoare pentru viitorul României supun învoirii Poporului Meu această Nouă Constituţie.

Trăiască România!

20 Februarie 1938. **CAROL**

Textul nouei Constituţii

„Monitorul Oficial" publică următorul text al nouei Constituţii.

CAROL al II-lea.

Prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională, Rege al României,

La toţi de faţă şi viitori, sănătate.

Decretăm:

Constituţiune

TITLUL I

Despre teritoriul României

ART. 1. Regatul României este un Stat Naţional, unitar şi indivizibil.

ART. 2. Teritoriul României e inalienabil.

ART. 3. Teritoriul României nu se poate coloniza cu populaţiuni de semiinţie străină.

TITLUL II

Despre datoriile şi drepturile Românilor

CAPITOLUL I

Despre datoriile Românilor

ART. 4. Toţi Românii, fără deosebire da origine etnică şi credinţă religioasă, sunt datori: a socoti Patria drept cel mai de seamă temei al rostului lor în viaţă, a se jertfi pentru apărarea integrităţii, independenţei şi demnităţii ei; a contribui prin mnnca lor la înălţarea ei morală şi propăşirea ei economică; a îndeplini cu credinţă sarcinile obşteşti ce li se impun prin legi şi a contribui de bună voie la împlinirea sarcinilor publice, fără de care fiinţa Statului nu poate vieţui.

ART. 5. Toţi cetăţenii români, fără deosebire de origine etnică şi credinţă religioasă, sunt egali înaintea legii, datorându-i respect şi supunere.

Nimeni nu se poate socoti deslegat de îndatoririle sale civile ori militare, publice ori particulare, pe temeiul credinţei sale religioase sau de orice alt fel.

ART. 6. Nu se admite în Statul Român nici o deosebire de clasă socială. Privilegiile în aşezarea dărilor sunt oprite. Micşorările şi măririle de impozite nu pot fi decât generale şi statornicite prin legi.

ART. 7. Nu este îngăduit nici unui Român a propovedui prin viu grai sau în scris schimbarea formei de guvernământ al Statului, împărţirea ori distribuirea averii altora, scutirea de impozite, ori lupta de clasă.

ART. 8. Este oprit preoţilor de orice rit şi credinţă religioasă, a pune autoritatea lor spirituală în slujba propagandei politice, atât în locaşurile destinate cultului şi funcţiunilor oficiale, cât şi în afară de ele.

Propaganda politică, în locaşurile destinate cultului, ori cu prilejul manifestaţiunilor religioase, nu este îngăduită nimănui.

Orice asociaţiune politică pe temeiuri ori pretexte religioase este oprită.

In afară de persoanele, de condiţiunile şi de formele prevăzute în legi, nimeni nu poate lua ori presta jurăminte de credinţă.

ART. 9. Românul care, fără prealabilă autorizaţie a Guvernului, va intra în orice serviciu al unui Stat străin, sau se va alătura pe lângă o corporaţie militară străină, pierde deplin drept cetăţenia română.

Supunerea, pentru oricât timp şi din orice fapt ar rezulta ea, la vre-o protecţie străină, trage după sine pierderea deplin drept a cetăţeniei române.

Naţionalitatea română pierdută în condiţiunile aci arătate nu se poate redobândi decât prin naturalizare.

CAPITOLUL II

Despre drepturile Românilor

ART. 10. Românii se bucură de *libertatea conştiinţei*, de libertatea muncii, de libertatea învăţământului, de libertatea presei, de libertatea întrunirilor, de libertatea de asociaţie şi de toate libertăţile din care decurg drepturi, în condiţiunile statornicite prin legi.

ART. 11. Naţionalitatea română se dobândeşte prin căsătorie, prin filiaţiune, prin recunoaştere şi prin naturalizare. Naturalizarea se acordă prin lege în mod individual; ea nu are efect retroactiv. Soţia profită prin naturalizarea soţului şi copiii minori de aceea a părinţilor.

ART. 12. Libertatea individuală este garantată.

Nimeni nu poate fi urmărit sau perchiziţionat, decât în cazurile şi după formele stabilite de lege.

Nimeni nu poate fi deţinut sau arestat decât în puterea unui mandat judecătoresc motivat şi comunicat în momentul arestării, sau cel mai târziu în 24 ore după arestare.

In caz de vină vădită ori de urgenţă, deţinerea sau arestarea se poate face imediat, iar mandatul se va emite şi comunica în 24 de ore, conform aliniatului precedent.

ART. 13. Nimeni nu poate fi sustras, în contra voinţei sale, dela judecătorii pe care îi dă legea.

ART. 14. Domiciliul este inviolabil. Nici o vizitare a domiciliului nu se poate face decât de autorităţile competente în cazurile şi potrivit formelor stabilite de lege.

ART. 15. Pedeapsa cu moartea se aplică în timp de războiu potrivit codului de justiţie militară.

Consiliul de Miniştri va putea decide aplicarea dispoziţiunilor din aliniatul precedent şi în timp de pace, pentru atentat contra Suveranului, Membrilor Familiei Regale, Şefilor Statelor străine şi demnitarilor Statului din mobile în legătură cu exerciţiul funcţiunilor ce le sunt încredinţate, precum şi în cazurile de tâlhărie cu omor şi asasinat politic.

ART. 16. Proprietatea de orice natură, precum şi creanţele atât asupra particularilor cât şi asupra Statului, sunt inviolabile şi garantate ca atare.

Oricine poate dispune liber de bunurile ce sunt ale lui, după normele prevăzute în legi.

Bunurile cari fac parte din domeniul public sunt administrate şi nu pot fi înstrăinate decât după regulele şi cu formele stabilite prin lege. Nici o lege nu poate înfiinţa pedeapsa confişcării averilor, afară de cazurile de înaltă trădare şi delapidare de bani publici.

Nimeni nu poate fi expropiat decât pentru cauză de utilitate publică şi după o dreaptă şi prealabilă despăgubire stabilită de justiţie conform legilor. Prin cauză de utilitate publică nu se poate înţelege decât aceea care este de natură a folosi în acelaş timp tuturor şi fiecăruia în mod actual ori eventual.

In afară de cazurile de utilitate publică pentru apărarea naţională, pentru lucrările de interes militar, sanitar, cultural, pentru căi de comunicaţii terestre, nautice ori aeriene, pentru piete şi lucrări publice prevăzute în legile actuale, nici un alt caz nu se poate stabili decât prin legi votate de ambele Adunări cu majoritate de două treimi.

ART. 17. Zăcămintele miniere precum şi bogăţiile de orice natură ale subsolului, sunt proprietatea Statului. Se exceptează masele de roci comune, carierele de materiale de construcţii şi depozitele de turbă, fără prejudiciul drepturilor dobândite de Stat pe baza legilor anterioare. O lege a minelor va determina normele şi condiţiunile de punere în valoare a acestor bunuri, va fixa drepturile proprietarului care vor fi de cel puţin 50 la sută din redevenţa şi din preţul la hectar al concesiunii şi va arăta, totodată, putinţa şi măsura în care aceştia vor participa la exploatarea acestor bogăţii.

Drepturile câştigate în favoarea Statului pe baza actelor de concesiune încheiate până în prezent se respectă.

ART. 18. Drumurile mari şi mici, uliţele cari sunt în sarcina Statului, Judeţelor, Municipiilor şi Comunelor, fluviile şi râurile navigabile sau plutitoare, ţărmurile, adăugirile către mal şi locurile de unde s'a retras apa mării, porturile naturale sau artificiale, malurile unde trag vasele, spaţiul atmosferic, apele producătoare de forţe motrice de folos obştesc şi în deobşte toate bunurile care nu sunt proprietate particulară, sunt considerate ca dependinte ale domeniului public.

ART. 19. Libertatea conştiinţei este absolută.

Statul garantează tuturor cultelor o deopotrivă libertate şi protecţiune, întrucât exerciţiul lor nu aduce atingere ordinei publice, bunelor moravuri şi Siguranţei Statului.

Biserica ortodoxă creştină şi cea greco-catolică sunt biserici româneşti. Religia creştină ortodoxă fiind religia marei majorităţi a Românilor, biserica ortodoxă este biserica dominantă în Statul Român iar cea greco-catolică are întâietate faţă de celelalte culte.

Biserica ortodoxă română este şi rămâne neatârnată de orice chiriarhie străină, păstrându-şi însă unitatea, în privinţa dogmelor, cu biserica ecumenică a Răsăritului.

Chestiunile spirituale şi canonice ale bisericii ortodoxe române ţin de o singură autoritate sinodală centrală.

Raporturile dintre diferitele culte şi Stat sunt de domeniul legilor speciale.

ART. 20. Actele stării civile sunt de atribuţia legii civile.

Intocmirea acestor acte va trebui să preceadă totdeauna binecuvântarea religioasă, care este obligatorie pentru toţi membrii cultelor.

ART. 21. Invăţământul este liber în condiţiunile stabilite prin legi speciale şi întrucât nu va fi contrar bunelor moravuri, ordinei publice şi intereselor de Stat.

Invăţământul primar este obligator. In şcolile Statului acest învăţământ va fi gratuit.

ART. 22. Constituţia garantează fiecăruia, în limitele şi condiţiunile legii, libertatea de a comunica şi publica ideile şi opiniunile sale, prin grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin orice alte mijloace.

ART. 23. Secretul scrisorilor, telegramelor şi convorbirilor telefonice este inviolabil. Se exceptează cazurile în care justiţia e datoare să se informeze conform legii.

ART. 24. Cetăţenii români au dreptul a se aduna paşnici şi fără arme pentru a trata tot felul de chestiuni, conformându-se legilor care regulează exerciţiul acestui drept.

Intrunirile, procesiunile şi manifestaţiile pe căile publice ori în aer liber, sunt supuse legilor şi orânduirilor poliţieneşti.

ART. 25. Oricine are dreptul a se adresa prin petiţiuni, subscrise de una sau mai multe persoane, la autorităţile publice, însă numai in numele celor subscrişi.

Autorităţile constituite au singure dreptul să adreseze petiţiuni în nume colectiv.

ART. 26. Cetăţenii români au dreptul a se asocia, conformându-se legilor.

Dreptul de liberă asociaţiune nu implică dreptul de a crea persoane juridice. Condiţiunile în care se acordă personalitatea juridică se stabilesc prin lege.

ART. 27. Numai cetăţenii români sunt admisibili în funcţiunile şi demnităţile publice, civile şi militare, ţinându-se seamă de caracterul majoritar şi creator de Stat al Naţiunii Române.

Supuşii străini nu pot ocupa atari funcţiuni, decât în cazurile statornicite prin legi.

Străinii aflători pe pământul României se bucură de protecţiunea dată de legi persoanelor şi averilor în genere.

Numai Românii şi cei naturalizaţi români pot dobândi cu orice titlu şi deţine imobile rurale în România. — Străinii vor avea drept numai la valoarea acestor imobile.

ART. 28. Decoraţiunile străine se vor purta de Români numai cu autorizarea Regelui.

Insignele, emblemele, medaliile, precum şi uniformele de orice fel, nu pot fi create, nici atribuite, nici purtate fără legiuită încuviinţare.

TITLUL III

Despre puterile Statului

ART. 29. Toate puterile Statului emană dela Naţiunea Română.

Ele însă nu se pot exercita decât prin delegaţiune şi numai după principiile şi regulile aşezate în Constituţia de faţă.

ART. 30. Regele este Capul Statului.

ART. 31. Puterea legislativă se exercită de Rege prin Reprezentaţiunea Ministerială care se împarte în două Adunări: Senatul şi Adunarea Deputaţilor.

Regele sancţionează şi promulgă legile.

Inainte de a i se da sancţiunea regală, legea nu e valabilă.

Regele poate refuza sancţiunea.

Nici o lege nu poate fi supusă sancţiunii regale, decât după ce va fi fost discutată şi votată de majoritatea ambelor Adunări.

Promulgarea legilor votate de ambele Adunări se va face prin îngrijirea Ministrului de Justiţie care este şi păstrătorul Marelui Sigiliu al Statului.

Iniţiativa legilor este dată Regelui. Fiecare din cele două Adunări, pot propune din iniţiativă proprie, numai legi în interesul obştesc al Statului.

Interpretaţiunea legilor cu drept de autoritate se face numai de puterea legiuitoare.

Nici o lege, nici un regulament de administraţiune generală sau comunală nu pot fi îndatoritoare decât după ce se publică în chipul hotărât prin ele.

ART. 32. Puterea executivă este încredinţată Regelui, care o exercită prin Guvernul Său în modul stabilit prin Constituţie.

ART. 33. Puterea judecătorească se exercită de organele ei.

Hotărârile judecătoreşti se pronunţă în virtutea legii.

Ele se execută în numele Regelui.

CAPITOLUL I

Despre Rege

ART. 34. Puterile constituţionale ale Regelui sunt ereditare în linie coborâtoare directă şi legitimă a Majestăţii Sale Regelui Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, din bărbat în bărbat prin ordinul de primogenitură şi cu exclusiune perpetuă a femeilor şi coborâtorilor lor.

Coborâtorii Majestăţii Sale vor fi crescuţi în religiunea ortodoxă a Răsăritului.

ART. 35. In lipsă de coborâtori în linie bărbătească ai Majestăţii Sale Regelui Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, succesiunea Tronului se va cuveni celui mai în vârstă dintre fraţii Săi, sau coborâtorilor acestora, după regulile statornicite în articolul precedent.

Dacă nici unul din fraţii sau coborâtorii lor, nu s'ar găsi în viaţă, sau ar declara mai dinainte că nu primesc Tronul, atunci Regele va putea indica succesorul Său dintr'o dinastie suverană din Europa occidentală cu primirea Reprezentaţiunii Naţionale, dată în forma prescrisă de art. 36.

Dacă nici una nici alta nu va avea loc, Tronul este vacant.

ART. 36. In caz de vacanţă a Tronului, ambele Adunări se întrunesc de îndată într'o singură Adunare chiar fără convocare şi, cel mai târziu până în opt zile dela întrunirea lor, aleg un Rege dintr'o dinastie suverană din Europa occidentală.

Prezenţa a trei pătrimi din membri cari compun fiecare din ambele Adunări şi majoritatea de două treimi a membrilor prezenţi sunt necesare pentru a se putea purcede la această alegere. In caz când Adunarea nu se va fi făcut în termenul mai sus descris, atunci în a noua zi la amiază Adunările întrunite vor păşi la alegere, oricare ar fi numărul membrilor prezenţi şi cu majoritatea absolută a voturilor.

Dacă Adunările s'ar afla dizolvate în momentul vacanţei Tronului, se va urma după modul prescris la articolul următor.

In timpul vacanţei Tronului Adunările întrunite, vor numi o Locotenenţă Regală compusă din trei persoane, care va exercita puterile Regale până la suirea Regelui pe Tron.

In toate cazurile mai sus arătate, votul va fi secret.

ART. 37. La moartea Regelui Adunările se întrunesc chiar fără convocare, cel mai târziu zece zile după declararea morţii.

Dacă din întâmplare ele au fost dizolvate mai dinainte şi convocarea lor a fost hotărâtă în actul de dizolvare, pentru o epocă în urma celor zece zile, atunci adunările cele vechi se adună până la întrunirea acelora care au a le înlocui.

ART. 38. Dela data morţii Regelui şi până la depunerea jurământului succesorului Său, la Tron, puterile constituţionale ale Regelui sunt exercitate de numele Naţiunii Române de Miniştrii întruniţi în consiliu şi sub a lor responsabilitate.

ART. 39. Regele este major la vârsta de 18 ani împliniţi.

La suirea Sa pe Tron El va depune mai întâi în sânul Adunărilor întrunite următorul Jurământ:

„Jur a păzi Constituţia şi legile Naţiunii Române, a menţine drepturile ei naţionale şi integritatea teritoriului".

ART. 40. Regele poate numi un Regent şi doi Supleanţi, cari, după moartea Lui, să exercite puterile Regale în timpul minorităţii succesorului Său.

Această numire se face cu primirea Reprezentaţiunii Naţionale, dată în forma prescrisă de art. 36 din Constituţia de faţă.

Regentul va exercita totodată şi tutela Regelui minor.

Dacă la moartea Regelui, Regentul nu s'ar găsi numit şi succesorul Tronului ar fi minor, Ambele Adunări întrunite vor numi pe Regent şi pe cei doi Supleanţi, procedând după formele prescrise de art. 36 din Constituţia de faţă.

Regentul şi Supleanţii Săi, nu intră în funcţiune decât după ce vor fi depus înaintea ambelor Adunări întrunite, jurământul prescris de art. 39 din Constituţia de faţă.

In caz de deces al Regentului, Supleantul cel mai în vârstă îi va lua de drept locul, procedându-se conform celor stabilite la aliniatul precedent pentru alegerea unui nou Supleant.

ART. 41. Dacă Regele se află în imposibilitate de a domni, Principele Moştenitor major, singur, ia de drept Regenţa. In cazul în care Principele Moştenitor ar fi minor, Consiliul de Miniştri, după ce s'a constatat legalmente imposibilitatea de a domni convoacă îndată Adunările Legiuitoare reunite pentru a decide.

ART. 42. Nicio modificare nu se poate face Constituţiei în timpul Regenţei.

ART. 43. Regele nu va putea fi totodată şi Şeful unui alt Stat fără consimţământul Adunărilor.

Nici una din Adunări nu poate delibera asupra acestui obiect, dacă nu vor fi prezenţi cel puţin două treimi din membri cari le compun şi hotărârea nu se poate lua decât cu două treimi din voturile membrilor de faţă.

ART. 44. Persoana Regelui este inviolabilă. Miniştrii Lui sunt răspunzători.

Actele de Stat ale Regelui vor fi contrasemnate de un Ministru care, prin aceasta însăşi, devine răspunzător de ele.

Se exceptează numirea Primului Ministru, care nu va fi contrasemnată.

ART. 45. Regele convoacă Adunările Legiuitoare cel puţin odată pe an, deschizând sesiunea prin mesaj, la care Adunările prezintă răspunsul lor.

Regele pronunţă închiderea sesiunii.

Regele poate amâna Adunările. Ele se întrunesc de plin drept la împlinirea unui an dela data amânării, dacă între timp nu au mai fost convocate.

ART. 46. Regele numeşte şi revoacă pe miniştrii Săi.

El are dreptul de a ierta sau micşora pedepsele în materii criminale afară de ceea ce se statorniceşte în privinţa miniştrilor.

El nu poate suspenda cursul urmăririi sau judecăţii, nici a interveni prin niciun mod în administrarea justiţiei.

El numeşte sau confirmă în funcţiunile publice potrivit legilor.

El nu poate crea o nouă funcţiune fără o lege specială.

El face regulamentele necesare pentru executarea legilor, fără să poată modifica legile şi scuti pe cineva de executarea lor.

El poate, în timpul când Adunările Legiuitoare sunt dizolvate şi în intervalul dintre sesiuni, să facă în orice privinţă Decrete cu putere de lege care urmează a fi supuse Adunărilor spre ratificare la cea mai apropiată a lor sesiune.

El este Capul Oştirii.

El are dreptul de a declara războiul şi de a încheia pacea.

El conferă gradele militare în conformitate cu legea.

El conferă decoraţiunile române.

El acreditează Ambasadorii şi Miniştrii Plenipotenţiari pe lângă Şefii Statelor Străine.

El are dreptul de a bate monedă, conform unei legi speciale.

El încheie, cu Statele Străine, tratatele politice şi militare. Convenţiunile necesare pentru comerţ, navigaţiune şi altele asemenea de El încheiate, pentru a avea putere de lege în interior trebue să fie însă supuse Adunărilor Legiuitoare şi aprobate de ele.

ART. 47. Lista civilă se hotăreşte prin lege.

CAPITOLUL II

Despre Reprezentarea Naţională

ART. 48. Membrii Adunărilor Legiuitoare reprezintă Naţiunea şi nu-şi exercită mandatul decât după depunerea legiuitului jurământ.

ART. 49. Fiecare Adunare determină prin regulamentul său modul după care se constitue şi îşi exercită atribuţiunile.

ART. 50. Validarea alegerilor pentru ambele adunări şi verificarea titlurilor membrilor aparţinând fiecărei din ele, se face de Inalta Curte de Casaţie şi Justiţie, înainte de data fixată pentru întrunirea Adunărilor.

ART. 51. Nimeni nu poate fi totodată membru al uneia şi al celeilalte Adunări.

ART. 52. Deputaţii şi Senatorii, numiţi de puterea executivă într'o funcţiune salariată pe care o primesc, pierd de plin drept mandatul lor de reprezentanţi ai Naţiunii.

Această dispoziţiune nu se aplică miniştrilor şi Subsecretarilor de Stat.

ART. 53. Membrii Adunărilor Legiuitoare nu pot apăra interese particulare împotriva Statului; ei nu pot face parte din consiliile de administraţie ale întreprinderilor care au contractat cu Statul, Judeţele sau Comunele.

ART. 54. Orice hotărâre se ia cu majoritate absolută a voturilor, afară de cazurile statornicite în altfel prin Constituţie.

In caz de paritate a voturilor, propunerea în deliberare este respinsă.

Adunările ţin şedinţe cu jumătate plus unul din numărul membrilor înscrişi în apelul nominal.

ART. 55. Fiecare membru al Adunărilor, are dreptul a adresa miniştrilor întrebări, la cari aceştia sunt obligaţi a răspunde în termenul prevăzut de regulament.

ART. 56. Niciunul din membrii uneia sau celeilalte Adunări, nu poate fi urmărit pentru opiniunile şi voturile de el emise în cursul exerciţiului mandatului.

ART. 57. Niciun membru al uneia sau celeilalte Adunări nu poate, în timpul sesiunii, să fie urmărit sau arestat pentru vine penale, decât cu autorizarea Adunării din care face parte, afară de cazul de flagrant delict.

Detenţiunea sau urmărirea vreunuia din membrii Adunărilor este suspendată în tot timpul sesiunii dacă Adunarea o cere.

ART. 58. Fiecare din Adunări, deliberează şi hotăreşte separat, afară de cazurile anume arătate în Constituţia de faţă.

ART. 59. Poliţia Adunărilor se exercită de Preşedintele fiecăreia din ele, care singur, după încuviinţarea adunării, poate da ordine gărzii respective.

ART. 60. Diurnele Deputaţilor şi Senatorilor se stabilesc prin lege.

Secţiunea I

Despre Adunarea Deputaţilor

ART. 61. Adunarea Deputaţilor se compune din Deputaţi aleşi de cetăţenii români, care au vârsta de 30 ani împliniţi şi practică efectiv o îndeletnicire intrând în vreuna din următoarele trei categorii:

1. Agricultura şi munca manuală.
2. Comerţul şi industria.
3. Ocupaţiuni intelectuale.

Alegerea se face cu vot secret, obligator, şi exprimat prin scrutin uninominal, pe circumscripţiuni, care să asigure reprezentarea felului de îndeletnicire a alegătorilor.

Legea electorală va fixa circumscripţiunile şi va statornici după normele mai sus impuse, condiţiunile cerute pentru a fi alegător, pentru bărbaţi şi femei, incapacităţile, decăderile, incompatibilităţile, procedura votării şi garanţiile libertăţii alegerilor precum şi numărul deputaţilor.

Durata mandatului este de şase ani.

ART. 62. Spre a fi eligibil în Adunarea Deputaţilor, se cere:

a) A fi cetăţean român;

b) A avea exerciţiul drepturilor civile şi politice, şi a practica efectiv îndeletnicirea respectivă a uneia din cele trei categorii arătate în articolul precedent, pe alicărei alegători urmează a-i reprezenta;

c) A avea vârsta de 30 ani împliniţi;

d) A avea domiciliul în România.

Incapacităţile, decăderile temporale ori definitive şi incompatibilităţile, se vor stabili prin legea electorală.

Secţiunea II

Despre Senat

ART. 63. Senatul se compune din Senatori numiţi de Rege, din Senatori de drept şi din Senatori aleşi cu vot obligator, secret şi exprimat prin scrutin uninominal de membrii corpurilor constituite în Stat, în numărul şi condiţiunile, pentru alegătorii şi eligibilii, bărbaţi şi femei, ce se vor stabili prin legea electorală.

Proporţia Senatorilor numiţi în raport cu cei aleşi, este de jumătate.

ART. 64. Sunt de drept membrii ai Senatului, în virtutea înaltei lor situaţiuni în Stat şi biserică:

a) Moştenitorul Tronului dela vârsta de 18 ani împliniţi;

b) Toţi Principii Familiei Regale, majori;

c) Patriarhul şi Mitropoliţii Ţării;

d) Episcopii eparhioţi ai bisericilor ortodoxe române şi greco-catolice, întru cât vor fi aleşi, conform legilor Ţării;

e) Capii confesiunilor recunoscute de Stat, câte unul de fiecare confesiune, întru cât sunt aleşi sau numiţi conform legilor Ţării şi reprezintă un număr de peste 200,000 credincioşi;

f) Actualii Senatori de drept recunoscuţi până la data promulgării prezentei Constituţii.

Mandatul Senatorilor de drept, enumăraţi la paragrafele *a*—*e* inclusiv încetează odată cu calitatea sau demnitatea, în virtutea căreia îl deţin.

Durata mandatelor Senatorilor numiţi şi aleşi va fi de nouă ani. Mandatele Senatorilor aleşi se reînoiesc din trei în trei ani dela data depunerii jurământului, prevăzut de art. 48 din Constituţie, în proporţie de o treime.

Ultima treime, neteşită la sorţi, pentru reînoire păstrează mandatele până la expirarea termenului de nouă ani.

Pentru mandatele ieşite la sorţi se va proceda la noi alegeri, conform legii electorale.

CAPITOLUL III

Despre guvern şi miniştrii

ART. 65. Guvernul se compune din Miniştri şi Subsecretari de Stat.

Miniştrii exercită puterea executivă în numele Regelui, în condiţiunile stabilite de Constituţie şi pe a lor răspundere.

Miniştrii au răspundere politică numai faţă de Rege.

ART. 66. Miniştrii întruniţi alcătuesc Consiliul de Miniştrii, care este prezidat de acel care a fost însărcinat de Rege cu formarea Guvernului, şi care poartă titlul de Preşedinte al Consiliului de Miniştrii.

Departamentele Ministeriale şi Subsecretariatele de Stat nu se pot înfiinţa şi desfiinţa decât prin lege.

ART. 67. Nu poate fi Ministru decât cel care este român de cel puţin trei generaţii. Se excepteză acei care au fost Miniştrii până acum.

ART. 68. Membrii Familiei Regale nu pot fi Miniştrii.

ART. 69. Miniştrii şi Subsecretarii de Stat care nu sunt membrii ai adunărilor pot lua parte la desbaterea legilor, dar nu pot vota; Adunările pot cere prezenţa miniştrilor la deliberările lor. Desbaterile nu pot începe fără prezenţa unui Ministru.

ART. 70. Regele şi fiecare din Adunări poate cere urmărirea miniştrilor şi trimeterea lor în judecata Inaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie care singură, în secţiuni unite, este în drept a-i judeca. In ceeace priveşte exerciţiul acţiunii civile a părţii vătămate şi în ceeace priveşte crimele şi delictele comise de ei afară de exerciţiul funcţiunii lor sunt supuşi regulelor de drept comun.

Punerea sub urmărire a Miniştrilor de către Corpurile Legiuitoare se va rosti prin majoritate de două treimi a membrilor de faţă.

Instrucţiunea se va face de o comisie a Inaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie compusă din cinci membri traşi la sorţi în secţiuni unite. Această comisiune are şi puterea de a califica faptele şi de a decide sau nu urmărirea.

Acuzarea înaintea Inaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie se va susţine de Ministerul Public.

Legea responsabilităţii Ministeriale determină cazurile de răspundere şi pedepsele aplicabile Miniştrilor.

Miniştrii de Justiţie ieşiţi din funcţiune nu pot exercita profesiunea de advocat timp de un an dela data ieşirii.

Miniştrii ieşiţi din funcţiune, nu pot face parte din consiliile de administraţie ale întreprinderii cu care au încheiat contracte în cei trei ani următori.

ART. 71. Orice parte vătămată în drepturile sale printr'un decret sau dispoziţiune semnată de un Ministru, cu violarea unui text expres al Constituţiei ori legilor în vigoare, poate cere Statului despăgubiri băneşti pentru paguba suferită, conform dreptului comun.

CAPITOLUL IV

Despre Consiliul Legislativ

ART. 72. Consiliul Legislativ funcţionează în baza legii sale organice.

Consultarea Consiliului Legislativ este obligatorie pentru toate proiectele de legi, atât înainte cât şi după amendarea lor în comisiuni, afară de cele care privesc creditele bugetare.

Niciun regulament pentru aplicarea legilor, nu se poate face fără consultarea prealabilă a Consiliului Legislativ, afară de cazul prevăzut la alineatul următor pentru proiectele de legi.

Adunările Legiuitoare pot proceda la discutarea proiectelor de legi, fără a mai aştepta aprobarea Consiliului Legislativ, dacă acesta nu-l dă în termenul fixat de legea sa organică.

CAPITOLUL V

Despre puterea judecătorească

ART. 73. Nici o jurisdicţiune nu se poate înfiinţa decât în puterea unei legi.

Comisiuni şi Tribunale extraordinare nu se pot creia, sub nici o numire şi nici un cuvânt, în vederea unor anume procese, fie civile, fie penale, sau în vederea judecării unor anume persoane.

Juriul se desfiinţează

ART. 74. Pentru întreg Statul Român există o singură Curte de Casaţie şi Justiţie.

ART. 75. Numai Curtea de Casaţie şi Justiţie în secţiuni unite are dreptul a judeca constituţionalitatea legilor şi a declara inaplicabile pe acelea care sunt potrivnice Constituţiei. Judecata inconstituţionalităţii legilor se mărgineşte numai la cazul judecat.

Curtea de Casaţie şi Justiţie se va rosti asupra conflictelor de atribuţiuni.

Dreptul de recurs în casare este de ordin constituţional.

ART. 76. Judecătorii sunt inamovibili. Inamovibilitatea se va statornici printr'o lege specială care va interveni cel mai târziu în termen de şase luni dela promulgarea prezentei Constituţii. In acest răstimp sancţiunile disciplinare se vor aplica prin Decret Regal.

ART. 77. Justiţia militară se organizează prin lege.

ART. 78. Contenciosul administrativ este în căderea puterii judecătoreşti potrivit legii speciale.

Puterea judecătorească nu are cădere să judece actele de guvernământ precum şi actele de comandament cu caracter militar.

CAPITOLUL VI

Despre instituţiunile judeţene şi comunale.

ART. 79. Instituţiunile administrative sunt statornicite prin legi.

TITLUL IV

Despre finanţe

ART. 80. Nici un impozit de orice natură nu se poate stabili şi percepe decât pe baza unei legi.

Prin lege se pot crea impozite numai în folosul Statului, Judeţelor, Comunelor şi Instituţiunilor Publice îndeplinind un serviciu de Stat.

ART. 81. Nu se pot înfiinţa monopoluri decât prin lege şi numai în folosul Statului, Judeţelor şi Comunelor.

ART. 82. Fonduri de pensiuni sau gratificaţiuni în sarcina tezaurului public nu se pot înfiinţa decât în virtutea unei legi.

ART. 83. In fiecare an Adunările Legiuitoare încheie socotelile şi votează bugetul fără a putea spori cheltuelile propuse.

Toate veniturile şi cheltuelile Statului trebuesc trecute în buget şi socoteli.

Dacă bugetul nu se votează în timp util, puterea executivă va face faţă necesităţilor serviciilor publice aplicând bugetul anului precedent, fără a putea merge cu acel buget mai mult de un an peste anul pentru care a fost votat.

ART. 84. Controlul preventiv şi cel de gestiune al tuturor veniturilor şi cheltuelilor Statului se va exercita de Inalta Curte de Conturi, care va supune în fiecare an Adunărilor Legiuitoare un raport general asupra conturilor de gestiune ale bugetului trecut, semnalând neregulile ce ar fi săvârşite de Miniştri în aplicarea lui.

Regularea definitivă a socotelilor trebue să fie prezentată Adunărilor Legiuitoare cel mai târziu în termen de doi ani dela încheierea fiecărui exerciţiu.

Un corp superior de control va avea misiunea de a supraveghea şi examina legalitatea şi corectitudinea executării gestiunilor în toate serviciile publice.

Acest corp va funcţiona pe lângă Preşedinţia Consiliului de Miniştri şi va lucra după ordinele Şefului Guvernului.

ART. 85. Toate fondurile provenite dela Case Speciale, de care Guvernul dispune sub diferite titluri, trebuesc cuprinse în bugetul general al veniturilor Statului.

ART. 86. Pentru toată România există o singură Curte de Conturi.

ART. 87. Delapidarea de bani publici se califică crimă şi se pedepseşte ca atare.

TITLUL V

Despre oştire

ART. 88. Toţi cetăţenii români sunt datori a face parte din unul din elementele oştirei conform legilor.

ART. 89. Gradele, decoraţiunile şi pensiunile militare nu pot fi retrase decât în virtutea unei sentinţe judecătoreşti.

ART. 90. Contingentul oştirii se votează pentru fiecare an de Adunările Legiuitoare.

ART. 91. Nicio trupă armată străină nu poate fi admisă în serviciul Statului şi nu poate intra saa trece pe teritoriul României decât în virtutea unei legi.

TITLUL VI

Dispoziţiuni generale

ART. 92. Culorile drapelului României sunt: Albastru, Galben, Roşu, aşezate verticaL

ART. 93. Reşedinţa Guvernului e în Capitala Ţării.

ART. 94. Limba română este limba oficială a Statului.

ART. 95. Niciun jurământ nu leagă şi nu poate fi impus decât în puterea unei legi, care hotărăşte şi formula lui.

ART. 96. Constituţia de faţă nu poate fi suspendată nici în total nici în parte.

In caz de pericol de Stat se poate institui starea de asediu generală sau parţială.

TITLUL VII

Revizuirea Constituţiei

ART. 97. Constituţia de faţă nu poate fi revizuită în total sau în parte decât din iniţiativa Regelui şi cu consultarea prealabilă a Corpurilor Legiuitoare care urmează a indica şi textele de revizuit.

Consultarea Adunărilor Legiuitoare se face prin Mesaj Regal şi se exprimă cu majoritate de două treimi ale Adunărilor întrunite într'una singură sub preşedinţia Preşedintelui Senatului. Rezultatul consultaţiunii se aduce la cunoştinţa Regelui de preşedinţii celor două Adunări însoţiţi de o comisiune specială.

Textele noui, urmând a înlocui pe cele revizuite, se votează cu majoritate de două treimi, de fiecare Adunare în parte.

TITLUL VIII

Dispoziţiuni tranzitorii şi finale

ART. 98. Toate pământurile expropriate şi distribuite pe baza legii pentru reforma agrară a Vechiului Regat din 17 Iulie 1921; a legii pentru reforma agrară din Basarabia din 13 Martie 1920; a legii pentru reforma agrară din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş din 13 Iunie 1921 şi a legii pentru reforma agrară din Bucovina din 30 Iulie 1921, sunt respectate ca drepturi câştigate şi vor fi cârmuite, pentru orice litigii relative la ele în prezent şi pe viitor, de acele legi.

Dispoziţiunile acestor legi introduse în articolul 131 din Constituţia dela 1923 rămân cu caracter constituţional.

Toate drepturile politice dobândite în virtutea decretelor-legi ratificate prin articolul 133 al Constituţiei din 1923, se respectă.

Toate codicile şi legile în vigoare se vor revizui în vederea unificării legislaţiei, punându-se în armonie cu principiile actualei Constituţii până atunci ele rămân în vigoare. Din ziua promulgării Constituţiei de faţă sunt desfiinţate acele dispoziţii din legi, decrete, regulamente şi orice alte acte, cari sunt contrarii celor înscrise în această Constituţie.

Se abrogă deasemenea din ziua promulgării prezentei Constituţii, Constituţia promulgată cu decretul regal Nr. 1.360 din 28 Martie 1923.

Juriul în materie criminală va mai funcţiona până la punerea Codului Penal Carol al II-lea şi al Procedurii Penale, în acord cu principiul statornicit în art. 73 al Constituţiei de faţă.

Până la convocarea Adunărilor Legiuitoare, toate decretele au putere de lege fără a mai fi nevoie de ratificarea lor.

Statutul Familiei Regale are caracter Constituţional şi nu se poate modifica decât cu procedura pentru revizuirea Constituţiei.

ART. 99. Pentru alegerea Adunărilor Legiuitoare, ce urmează a fiinţa pe baza prezentei Constituţii, un decret regal cu putere de lege, în condiţiunile art. 98, va fixa condiţiunile cerute, pentru a fi alegător şi ales, în Cameră şi Senat, circumscripţiunile electorale, numărul Deputaţilor şi Senatorilor, normele după care urmează a se face alegerea.

Acest decret are un caracter Constituţional şi nu se poate modifica decât cu majoritate de două treimi.

ART. 100. Prezenta Constituţie, după ce va fi edictată de Rege, va fi supusă Naţiunii Române, spre „bună ştiinţă şi învoire".

Un decret Regal va fixa procedura după care se va urma în acest scop.

După terminarea acestei operaţiuni şi a aducerii rezultatului ei la cunoştinţa Regelui, de către Preşedintele Consiliului de Miniştri, Constituţia de faţă va fi promulgată şi intră în vigoare.

Dată în Bucureşti la 20 Febr. 1938.

CAROL

Preşedintele Consiliului de Miniştri
Miron
Patriarhul României.
General Arthur Văitoianu
Dr. Al. Vaida-Voevod
G. G. Mironescu
N. Iorga
Dr. C. Angelescu
Gh. Tătărescu
C. Argetoianu
Dr. Voicu Niţescu
Gh. Ionescu-Sisești
Dr. I. Costinescu
Victor Iamandi
Mircea Cancicov
Armand Călinescu
General de Divizie, I. Antonescu
Constantin Angelescu
General adj., Paul Teodorescu
N. Petrescu-Comnen.

Nr. 900.

Rezultatul plebiscitului. La plebiscitul de Joi au participat 4.228.808 votanţi, adecă 92·51% din totalul alegătorilor înscrişi. La alegerile parlamentare de până acum nu participau decât 65—70% din alegători.

Pentru Constituţie au votat 4.283.395, adecă 99·87% iar contra abia 5.413, adecă 0·13% din votanţi.

Precum se vede un rezultat cum nu se putea mai favorabil.

Ce este bolşevismul? — Cancelarul *Hitler*, al Germaniei, în marele său discurs, din şedinţa dela 20 l. c. a Reichstagului, a declarat, în aplauzele adunării, următoarele:

Mai mult ca oricând socotim că bolşevismul este întruparea spiritului de nimicire a omenirii. Dacă această doctrină s'ar îngrădi pe teritoriul sovietic nu am avea prea multe de spus. Dar, din nefericire, bolşevismul iudeo-internaţional, întemeindu-se pe centrala sa sovietică, caută să mineze celelalte popoare, să turbure ordinea socială şi să înlocuiască civilizaţia prin haos. Suntem duşmanii ireductibili ai acestor uneltiri.

Orce bolşevizare a unei ţări europene înseamnă deplasarea echilibrului, deoarece aceste ţinuturi bolşevizate încetează de a mai fi state independente cu o viaţă naţională proprie, devenind secţiuni ale centralei revoluţionare dela Moscova. De aceea privim cu desgust orice răspândire a bolşevismului, ori şi unde s'ar întâmpla ea, şi atunci când ne ameninţă pe noi o considerăm acţiunea unui duşman.

Parohia ortodoxă română, Batiz

Nr. 32/1938 (6) 3—3

Publicare de licitaţie

Pentru darea în întreprindere a zidirii sfintei biserici ortodoxe române din Batiz, protopopiatul Hunedoara, se publică licitaţie cu oferte închise şi sigilate pe ziua de 20 Martie 1938 ora 3 p. m.

Licitaţia se va ţinea la epitropia parohială din Batiz planul, devizul de spese şi condiţiile generale se pot vedea la epitropia parohială din Batiz.

Concurenţii vor înainta deodată cu ofertele închise şi vadiul de 5% dela suma oferită, în numerar sau efecte de stat.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Concurenţii nu pot pretinde spese pentru participare la licitaţie.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul a da lucrările acelui antreprenor, în care va avea mai mare încredere.

Actele licitaţiei se vor aproba de P. V. Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu.

Din şedinţa consiliului parohial ţinută la 29 Ianuarie 1938.

Consiliul parohial ortodox român Batiz

„ALBINA", institut de credit şi de economii, Sibiu

Exh. Nr. 5131/1938.

CONVOCARE

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii „ALBINA", Sibiu, sunt învitaţi în virtutea art. 19 şi 25 din Statute, pentru ziua de *26 Martie 1938, ora 10 a. m.*, la

a LXV-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în localul de şedinţe al institutului „ALBINA" din Sibiu, strada Visarion Roman 1.

Adunarea generală ordinară va fi legal constituită, dacă conform art. 25 al statutelor vor fi prezenţi cel puţin 20 acţionari, cari să reprezinte a 10-a parte din capital.

ORDINEA DE ZI:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale;*
2. *Darea de seamă a Consiliului de administraţie, Bilanţul şi Contul Profit şi Pierdere pe anul 1937 şi raportul Consiliului de censori;*
3. *Descărcarea Consiliului de administraţie şi a Consiliului de censori;*
4. *Distribuirea beneficiului net;*
5. *Stabilirea remuneraţiei pentru membrii consiliului de censori;*
6. *Fixarea preţului marcelor de perzenţă pentru anul curent;*
7. *Alegerea a doi membri în consiliul de administraţie cu mandat pe 6 ani.*
8. *Alegerea a cinci membri în Consiliul de censori cu mandat pe 3 ani.*

Domnii acţionari, cari voiesc să participe la adunarea generală în persoană sau prin plenipotenţiat, în conformitate cu art. 22, 23 şi 25 din statutele societăţii, trebue să depună acţiunile şi plenipotenţele cel mult până *Luni, în 21 Martie* a. c., la 12 ore, *la casa Centralei în Sibiu.*

Depunerea acţiunilor resp. a plenipotenţelor în scopul indicat se poate face şi la filialele institutului din Braşov, Bucureşti, Cluj, Diciosânmărtin, Lugoj, Mediaş, Târgu-Mureş şi Timişoara, precum şi la băncile „Ardeleana" din Orăştie, „Furnica" din Făgăraş, „Patria" din Blaj şi Banca Românească din Bucureşti, tot până la termenul de 21 Martie a. c.

Procurile trebue să fie timbrate.

Sibiu, 19 Februarie 1938.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.

Bilanț încheiat la 31 Decemvrie 1937

ACTIV — **PASIV**

		Lei
Cassa:		
a) Numerar efectiv	24.416.229·—	
b) Disponibil la B. N. R. și C. E. C.	56.098.533·—	
c) Cupoane scăzute	9 199.074·—	89.713.836·—
Disponibil la bănci:		
a) In țară	4.825.819·—	
b) In străinătate	1.438.959·—	6.264.778·—
Portofoliul de Titluri:		
I. Titluri românești:		
1. Cu venit fix.		
In port. v. r. / *In gaj.* v. r.		
a) Efecte publ. v. n 41 134.625, 16.539.968, 3.511 945	20.051.913·—	
b) Scris. și oblg. v. n 3.175.250, 1.644.163, —·—	1.644.163·—	21.696.076·—
2. Cu venit variabil.		
c) Acțiuni cotate la bursă val. nom. 17.765.550, 15 663 346, —·—	15.663.346·—	
d) Acțiuni necotate la bursă val. n. 27.608.750, 15.153.053, —·—	15.153.053·—	30.816.399·—
II. Titluri streine	2.007·—	52.514.482·—
Plasamentul fondului de rez. Efecte publice garant. de Stat val. n. 2.491.950, 1.171.216		1.171.216·—
Portofoliul de scont.		
I. Plătibil în țară.		
In port. / *Reescontat*		
a) Cambii fără gar. 54.298.652, 14.040 000,	54.298.652·—	
b) Cam. gar. cu ip. 129.837.634, 5.391.350,	129 837.634·—	
c) Cambii gar. cu titl. mărfuri . . 22.547.450, 2.780.000,	22.547.450·—	206.683.736·—
II. Plătibil în străinătate.	—·—	206.683.736·—
din cari în suferință Lei 8.728.015·—		
Debitori.		
Cambii de circ. primite din care în: *Portof.* / *Reescont.*		
I. Din țară.		
a) Debitori fără garanții 17.995.550,	—·— 17.995.550,	
b) Deb. gar. cu ef. com. 21.156.197,	—·— 21.156.197,	
c) Deb. gar. cu titluri 8.289.241,	3.290.000, 8 289.241,	
d) Deb. gar. cu mărfuri 3 055.987,	—·— 3.055.987,	
e) Deb. gar. cu ipoteci 106.332.505,	—·— 106.332.505,	
f) Deb. gar. cu gar. div. 13.707.034,	—·— 13.707.034,	170.536.514·—
II. Din străinătate. 354.713,	354.713·—	170.891·227·—
Creanțe în conv. conform legii 7/IV 1937 (cota redusă)		
a) în portofoliu	127.731.298·—	
b) reescontat la B. N. R.	126.887.164.—	254.618.462·—
Pierderi din conversiune conf. legii din 7 Aprilie 1934		75·212.—
Participațiuni:		
I. In țară:		
a) La intreprinderi industriale și comerciale	—·—	
b) La alte intreprinderi	5.800.000·—	5.800.000·—
II. In străinătate:	—·—	5.800.000·—
Imprumuturi pe termen lung		16.580.356·—
Imobile:		
a) Pentru uzul propriu și inmag. de mărfuri	9.629.981·—	
b) Pentru locuințe funcționari	14.806.968·—	
c) Alte imobile	63.578.717·—	88.015.666·—
Mobilier		—·—
Conturi diverse:	543.111·—	
Efectele fondurilor de pensiuni „A" și „B"	23.212.340·—	
Efectele fondului „Partenie Cosma"	293.000·—	24.048.451·—
Conturi tranzitorii		—·—
		916.377.422·—

	Lei
Capital social	100.000.000·—
Fonduri de rezervă:	
a) Rezervă legală 14.786.360·—	
b) Alte fonduri 2.489 800·—	17.276.160·—
Fonduri de amortisment:	
a) Pentru creanțe dubioase 24.249.751·—	
b) Pentru imobile 3.000.000·—	27.249.751·—
Diferențe de curs nerealizate la portofoliul de titluri	7.585 056·—
Fond. de pensii și ajutor al funcționarilor	24.617.450·—
Depuneri spre fructificare:	
I. Din țară:	
La vedere / Pe termen / Total	
1. La purt. sau nom. dar plăt. la purt.	
a) Cu livr. de econ. la purtător . . 23.598.376, 4.896.405, 28.494.781,	
b) Cu livr. de econ. nomin. dar plăt. la purtător . . 1.357.134, 180.867, 1.538.001, 30.032.782·—	
2. Nominative	
a) Pe livr. ec. nom. 165.097 093, 18.395.136, 183.492.229·—	
3. Depuneri vechi reduse prin aranj. 256.235.096, 256 235.096·—	
II. Din străinătate	469 760.107·—
Creditori:	
I. Din țară:	
a) Ceditori reduși:	
Sold neexigibil 2.373.102, 2.373.102,	
Rate întârziate 168 784, 168.784, 2.541 886·—	
b) Cred. nereduși 77.182.072, 5.043.869, 82.225 941·—	
II. Din străinătate: 181.670, 953, 182.623·—	84.950 450·—
Angajamente de reescont:	
Provenite din: Ef. Scont. / Camb. de circ.	
I. *In țară:*	
1. Curente	
a) La B. N. R. . 18.228.850, 4.190.000, 22.418.850,	
b) Gir la B. N. R. 3.082.500 25.501.350·—	
2. In conversiune (cota redusă)	
a) La B. N. R 126.887.164	
II. *În străinătate*	—·— 152.388.514·—
Cecuri și ordine de plată emise:	
I. Simple:	
a) cu plata in țară	6.754.638·—
b) cu plata în străinătate	—·— 6.754.638·—
Obligațiuni proprii în circulațiune	17.000·—
Dividende neridicate	429.251·—
Conturi diverse	10.345.912·—
Conturi tranzitorii	3.461.224·—
Beneficiul net:	
a) Reportat din anul precedent	926.169·—
b) Din anul curent . . . . . 23.615.740·	
Minus dotațiilc fondurilor de amortisment:	
1. Pentru creanțe dubioase 10 000.900·	
2. Pentru imobile . . . . 3.000.000·— 13.000.000·— 10.615.740	11.541.909·—
	916.377.422·—

Conturi de ordine

DEBIT — **CREDIT**

	Lei
Cauțiuni statutare	3.075.000·—
Debitori pentru avaluri și scrisori de garanție date de bancă:	
a) In țară	22.264.319·—
Efecte comerciale în gaj:	
a) In portofoliu	1.027.093·—
Cambii de circulațiune:	
a) In portofoliu 167.357.717·—	
b) Reescontate 4.190.000·—	171.547.717·—
Efecte spre incasare:	
a) In portofoliu 3.780.810.—	
b) La corespondenți 2.317.393.—	6.098.203.—
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj și garanții diverse:	
a) In portofoliu	683.538.612.—
Titluri în gaj:	
a) In portofoliu	27.481.812·—
Depozite de titluri și alte valori în păstrare	149.268.379·—
Debitori de titluri împrumutate	8.900.000·—
Debitori pentru acreditive și diverse	445.000·—
	1.073.646·135·—

	Lei
Deponenți de cauțiuni statutare	3.075.000·—
Creditori pentru avaluri și garanții date de bancă:	
a) In țară	22.264.319·—
Deponenți de efecte comerciale în gaj	1.027.093·—
Deponenți de cambii de circulațiune	171.547.717·—
Remitenți de efecte spre incasare	6.098.203·—
Deponenți de ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj și gar. div.	683.538.612·—
Deponenți de titluri în gaj	27.481.812·—
Deponenți de titluri și alte val. în păstrare:	
a) Din țară	149.268.379·—
Creditori pentru titluri împrumutate	8.900.000·—
Creditori pentru acreditive și diverse	445.000·—
	1.073.646.135·—

Contul Profit și Pierdere

DEBIT — **CREDIT**

		Lei
Cheltueli de administrație:		
a) Salarii și indemnizații	17.132.206·—	
b) Diverse	6.730.356·—	23.862.562·—
Impozite și taxe		1.261.388·—
Dobânzi plătite:		
a) La depuneri	12.416.124·—	
b) „ reescont	899.870·—	
c) „ alți creditori	3.942.672·—	17.258.666·—
Amortismente:		
a) La creanțe dubioase	10.000.000·—	
b) La imobile	3.000.000·—	13.000.000·—
Beneficiul net:		
a) Reportat din anul precedent	926.169·—	
b) Beneficiul anului curent	10.615.740·—	11.541.909·—
		66.924.525·—

	Lei
Report din beneficiile anului precedent	926.169·—
Dobânzi incasate:	
a) Dela portofoliul de scont 22.714.930·—	
b) „ debitori 25.474.364·—	48.189.294·—
Comisioane încasate	8.128.577·—
Venitul portofoliului de titluri:	
a) Din cupoane exigibile	6.173.733·—
Venitul imobilelor	3.194 403·—
Beneficii diverse	312.349·—
	66.924.525·—

Sibiu, la 31 Decemvrie 1937.

Dr. I. Beu, Președintele Consiliului de Administrație.

I. Vătășianu, Directorul General.

Șeful contabilității, **N. Petruțiu,** Expert contabil.

Verificate și găsite în conformitate cu codul de comerț și legea pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă.

Sibiu, la 23 Februarie 1938.

CONSILIUL DE CENSORI:

Constantin Popp, Președinte. **Dr. Nicolae Schiau** **Emilian Cioran** **Dr. Gheorghe Proca** **Matei Jiga,** Expert-contabil.

Reproducerea nu se onorează.

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezan

Anul LXXXVI Sibiu 6 Martie 1938 Nr. 10

„ASOCIAȚIUNEA" BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Pericolul sectelor

Sectele sunt tot ce poate fi mai periculos pentru unitatea neamului și pentru viitorul lui. Ele macină pe încetul stânca masivă a românismului, pulverizând-o în fărâme cari ușor vor putea fi măturate din existență de cel dintâi val de dinafară, sau vânturate în toate părțile de primul vânt mai energic.

Ar trebui să vadă toți bărbații așezați astăzi ca paznici ai destinelor acestui neam, că e la mijloc în propaganda sectară mai mult decât o râvnă misionară desinteresată. Prea și-au concentrat toate sectele ca obiectiv central România, prea și-au adunat toate puterile și și-au intensificat la maximum activitatea pe teritoriul românesc, ca să nu se vadă aci o poruncă supremă și ocultă în vederea unui scop conceput clar și urmărit cu tenacitate. Dealtfel abundă dovezile despre legăturile cari există între evreimea mondială și sectarism, a cărei propagandă o finanțează și a cărei doctrină o influințează în mod vădit atât prin puternice infiltrații de talmudism, cât și prin dirijarea lui spre utopii sociale vecine cu comunismul.

De ce această dragoste specială pentru România? Oare nu e poporul nostru destul de încreștinat în sufletul lui? Oare nu lucrează Biserica ortodoxă destul de viguros pentru satisfacerea setei religioase a acestui popor?

Răspunsul nu poate fi decât acesta: Țara aceasta, bogată cum nu e alta, e vânată în mod special atât pentru valoarea ei proprie cât și pentru faptul că poporul stăpânitor nu pare pregătit pentru a opune o rezistență prea serioasă.

In viața economică-industrială pentru care este mai puțin pregătit, locurile de conducere sunt deja în mâna străinilor. Rezistența cea mai puternică vine însă din coheziunea și tăria vieții religioase. Câtă vreme poporul nostru rămâne una sub raportul religios și tare în credința lui, nu poate fi dislocat; el continuă să fie prezent, e drept în inferioritate economică și în suferință, dar totuși ca o permanentă amenințare pentru viitor și ca o massă pe care n'o poți împinge la o parte pentru a-i lua locul.

Dacă ar fi mai puțin religios, dușmanii s'ar putea servi de microbul comunismului. Dar după repetate încercări, s'au convins că săgețile acestea nu ating sufletul românesc. De aceea au recurs la mierea elementului religios, în care e învăluit microbul descompunerii. Elementul religios găsește un credit de favoare în sufletul românesc. Lui i se deschide sufletul poporului nostru cel mai ușor. Și iată cum tocmai pentrucă poporul nostru are o deosebită bucurie pentru hrana religioasă, tocmai fiindcă e deosebit de religios, se întrebuințează împotriva lui momeala care-l atrage mai mult.

Dar otrava sectarismului e și cea care descompune un organism național mai grozav și mai definitiv. Pentrucă atinge ființa lui la cea mai mare adâncime. Desmembrările politice, ori cât sunt ele de dureroase, sunt trecătoare pentrucă sunt de suprafață. Organismul național rămas unul își trage el cu vremea un membru sau altul de sub apăsarea unei opresiuni străine. Desbinările produse de partidele politice, chiar când acestea se deosebesc enorm în programe, sunt iarăși trecătoare pentrucă ele vizează revendicări sociale și materiale, tot de suprafață, tot pentru lumea aceasta numai. Chiar vântul de nebunie al unei revoluții sociale trece fără să lase urme nevindecabile în urma lui. Poporul francez ieșit din revoluția dela 1789 a rămas unul, poporul rus va ieși unul din nebunia lui de azi.

Dar dintr'o desbinare religioasă anevoie se mai poate ieși. Iată desbinarea uniată, care are așa de puține reliefuri vizibile pentru conștiința poporului. Ea totuși perzistă și se adâncește pe zi ce trece amenințând să distanțeze spiritual tot mai mult pe fiii aceluiaș neam.

Dar desbinările produse de secte vor fi cu mult mai adânci încă din primul moment. Nimic nu mai e comun între un ortodox și un baptist. Lumile lor, nu numai cele religioase, ci atitudinea întreagă în fața vieții, sunt radical străine și contradictorii. Și când s'a introdus o religie într'o familie și s'a moștenit, când ea a creat un stil și o atmosferă proprie acelei familii, e un lucru supraomenesc să o mai scoți deacolo.

Desbinările religioase nu mai trec. Sunt martore atâtea neamuri din Apusul Europei, cari dacă mai pot învinge dificultățile continui ale acestei desbinări, o datoresc unui temperament mai calm și unei firi mai sobre și mai stăpânite ca a noastră.

Unitatea prin religie a fost și este unica noastră putere, unicul avantaj pe care ni l-a dăruit Dumnezeu pe lângă atâtea alte dezavantagii externe și interne. Să nu-l pierdem și pe acesta. Nu știu ce ne-ar mai putea ține.

Rugăm guvernul actual care vrea să restabilească unitatea în cuget și simțiri în mijlocul poporului nostru, să ia măsuri serioase pentru oprirea propagandei sectare. E necesar mai ales să oprească orice tipăritură — fățișă sau camuflată — care alimentează efervescența sectară. Și să confiște toate publicațiile și cărțile sectare cari există acum, din orice loc. Să oprească orice predicator sau simplu sectar dintr'o anumită localitate de-a lua contact cu sectarii din altă localitate. Să oprească orice predicator străin de-a predica românilor și în genere orice legături între sectarii streini și cei români.

Un decret-lege care să oprească orice activitate sectară ar fi extrem de necesar.

D. STĂNILOAE

Noua Constituție promulgată la Palatul Regal în 27 Februarie 1938

Cu majoritate uriașă și cu nesfârșită însuflețire Țara s'a rostit cu aprobare asupra primirii Constituției, ear M. Sa Regele Carol II a promulgat-o luând jurământul conducătorilor guvernului în frunte cu I. P. S. Sa Patriarhul României.

Solemnitatea promulgării s'a desfășurat în marea sală a Tronului, unde după serviciul religios dela paraclisul Patriarhiei s'au întrunit membrii guvernului împreună cu comisiunea de centralizare.

Capul sfintei noastre biserici, în numele țării întregi, depune la treptele Tronului adânca ei mulțumită, plină de cetățenească loialitate și devotamentul plin de admirație al tuturor.

După ce I s'a înmânat textul pe pergament al Constituției noui pe care l-a semnat, Suveranul a rostit următoarele:

„Noua Constituțiune este isvorâtă dintr'o nevoe sănătoasă a cerințelor naționale și a fost frământată în conștiința Mea și a sfetnicilor Mei cari, alături de neuitatul Meu părinte, au fost creatorii României de astăzi.

Țara căreia i-am încredințat spre învoire această nouă Constituțiune, a primit-o cu un entuziasm care Mi-a bucurat inima.

Sânt cel dintâi legat de ea și voi fi cel dintâi păzitor al ei pentru binele poporului Român".

FOIȘOARA

Amintiri despre Dimitrie Comșa

Fostul profesor dela Seminarul nostru din Sibiul de pe vremuri, memorandistul *Dimitrie Comșa*, era cum știm și un iscusit colector a broderiilor și țesăturilor țărănești, nu mai puțin a crestăturilor în lemn, înfățișate mai ales în mulțimea de cârje și măciuci frumos „încristite și învârgate".

Despre activitatea aceasta, ca și despre colaborarea profesorului D. Comșa la redactarea publicației «*Foișoara Telegrafului Român*» din anii 1876–1877, găsim în recenta serie a broșurilor dela „Cultura Românească" S. A. R. București, scrise de dl Barbu Lăzăreanu, — următoarele amintiri:

Când moș Comșa te poftea la un taifas despre broderii și țesături, știai că, după ce se va fi risipit mirosul citadin al naftalinei de pe rusticele altițe „cu gura șarpelui și puii soacrei" și de pe *bănicerii* sau *umereii* din iile de acum un veac, — va veni rândul prezentării unei serii nouă de crestături în lemn.

Presimțind această lunecare a convorbirilor — dela munca femenină cu acul, la aceea de primitivistă sculptare cu briceagele — îi întonam unchiașului, din „Nazat" al lui Iacob Negruzzi și D. R. Rosetti:

Aud un sgomot de bâte, de bâte, de bâte...

El însă făcea, surâzând, observația că bâtele electorale încrestează în chip *neartistic* pe cetățeni; pe când în muzeul său particular botele se bucură de crestături fine, făcute de mâni de 'ndrăgostiți.

Și pe masă, pe scaune, pe cufere, începeau să se înșire — fiecare cu istoria vieții ei — ici o „bâtă împestrită" adusă de prin Câmpeni din județul Turda-Arieș, colo una informată — adică „cu forme" — dela Sibieșul-vechiu; după care se orânduiau: *bota împuiată* dela Streii-Ohaba din Hațeg și altă „boată", *împuiată* dela Chitig și o sumedenie de cârje incristite și zeci și zeci de măciuci învârgate, cu severe înfrumusețări de par'că le-ar fi lucrat asceții dela muntele Athos.

Și venea, apoi, rândul furcelor de tors: furci „scrise", „chindisite", „înflorate". Și venea rândul țevelor de pipă, al păpușarelor, al codorâștelor de biciu, al pipernițelor împenate (sau „cu pene"), al fluierelor „ferecate" cu cositor, și al câte unui „zurgălău la jeșcău sâmcelit". Iar curiozitatea dialectală îți era uimită și satisfăcută când aflai că zurgălăul e o crucioliță, că jeșcăul e o pungă de piele pentru tabac și că ori „sâmcelit" ori „împuiat cu sâmcel" e unul și același lucru.

O lume veche, o artă veche, dar nouă pentru tine, își descoperea tainele odată cu un vocabular pe care zădarnic îl căutai în studii și dicționare!

Dacă stăruim asupra vocabularului minunatului agronom și a celui atât de priceput și prodigios strângător, în ale ornamenticei românești, e că Dimitrie Comșa a avut curajul în plina bântuire a ciparianismului dincolo de Carpați (iar dincoace a școlii lui Laurianu și Massimu) să scrie într'o limbă curată care a atras luarea-aminte admirativă a lui Eminescu.

Era o vreme când școala filologică ardeleană — și cu ea aproape unanimitatea presei românești din Transilvania — cerea purificarea limbii, adică scoaterea vocabulelor de origine străină, ceeace însemna eliminarea cuvintelor cari nu descindeau din limba latină. Și abia un sărman glas singuratic dacă-și mai îngăduia să întrebe sfiicios și discret: ce anume cugetă filologii să întreprinză ca „să nu rămâe carul românului fără *rudă* sau *oiște*, fără *leucă*, *loitre*, *obede*, *cărămb*, *leasă*, *mor*, *coașă* ș. c. l., aratul sau plugul fără *corman*, *gânj*, *grîndei*, *cobârlă*, răsboiul de țesut fără tort *năvădit*, fără *brâgle* sau *vătale*, *sucală*, *sul*, *mânjală*, *natră*, etc., etc.; economul preste tot fără *grajd*, *șură*, *șopron*, *iesle*, *greblă*, *otavă*, *ovăs*, *ciubară*, *potcoave* ș. a. m. d.; meșterii fără mai multe unelte, de cari lipsiți fiind nu ar putea lucra".

Viaţa la colegiul teologic din Mirfield, Anglia

In Anglia sistemul învăţământului teologic, ca şi cel al educaţiei generale, este complicat şi lipsit de uniformitate, având rădăcini în universităţile medievale din Oxford şi Cambridge; rădăcini cari au produs flori foarte felurite. De aceea este necesar ca înainte de a face o descriere a vieţii dintr'un anumit colegiu, să dau o idee despre schema generală a acestui învăţământ.

In Anglia pregătirea pentru preoţie durează de obicei vreo cinci ani. Trei ani din aceşti cinci sunt petrecuţi la universitate unde puţini studenţi studiază teologia, cei mai mulţi studiază artele — limbile, filosofia, sau istoria. Raţiunea acestui fapt stă în aceea că există în cler o tradiţie aristocratică, aşa încât poporul aşteaptă să poată vedea în preot un îndrumător atât în afacerile sociale cât şi în cele spirituale. De aceea studentul este încurajat să dobândească cunoştinţe cât mai variate şi, luând parte la sporturi şi la nenumăratele activităţi sociale ale universităţii sale, să-şi desvolte caracterul său şi să deprindă acele obiceiuri sociale cari sunt demne de respect şi cari îl vor face capabil să fie un conducător. Dela universitate studentul continuă la un colegiu teologic, timp de doi ani, unde studiază teologia intensiv. Mulţi simt că nu sunt de ajuns aceşti doi ani şi există o mişcare care voieşte să extindă învăţământul teologic la trei ani, făcând în total un studiu de şase ani.

Colegiile teologice sunt independente unele de altele şi au programe diferite. Unele, ca cel din Canterbury şi Westminster, pregătesc numai preoţi misionari pentru străinătate, şi în aceste colegii învăţământul teologic poate fi combinat cu cel medical care este foarte necesar în ogorul misionar; altele, şi acestea sunt cele mai multe, sunt conduse de către diecese (cu toate că studentul nu trebue să fie din dieceza în care este colegiul), şi în sfârşit altele sunt conduse de către comunităţi (mănăstiri) religioase. De acestea sunt două, dintre cari unul este cel din Mirfield.

La Mirfield nu merge nici un student care n'are o licenţă dela universitate, şi vârsta mijlocie a studenţilor când intră în colegiu este 22 ani. Colegiul are în privinţa conducerii foarte puţine regule, dorind să păstreze atmosfera de linişte şi libertate în care viaţa spirituală poate să se desvolte mai bine. De altfel colegiul se găseşte la ţară unde nu există distracţiile oraşului.

In zilele de lucru se face utrenia la ora 7 a. m. Aceasta este recitată şi nu cântată şi durează 20 minute. Ea este urmată de liturghie. Aceasta de asemeni este recitată şi durează o jumătate de oră. La ora 8 se mănâncă destul de bine. Urmează făcutul paturilor şi curăţitul odăilor. Inşişi studenţii fac aceste lucruri, în parte pentru economie, în parte pentru a accentua egalitatea în sarcini comune. Din aceleaşi motive se servesc unii pe alţii la masă. In fiecare săptămână opt studenţi servesc pe ceilalţi.

Fiecare student meditează independent unul de altul cel puţin 20 minute în fiecare zi, şi aceasta se face în general dupăce s'a terminat curăţirea odăilor.

Ziarele cu păreri politice diverse sunt puse la dispoziţia studenţilor în saloane speciale.

Până la ora 9·45 a. m. colegiul este liniştit şi studenţii rămân în camerele lor — căci fiecare are cameră specială — unde lucrează. Cursurile sunt reduse şi au de scop în cele mai multe cazuri de a conduce pe studenţi la lectură particulară. Este o bibliotecă teologică cu aproape 25.000 volume, la care s'adaugă toate cărţile nouă care apar. Numărul cursurilor este în total de 8 pe săptămână şi sunt ţinute în cea mai mare parte de către membrii comunităţii cari sunt călugări şi profesori. La amiază se mănâncă foarte puţin şi frugal, iar după masă până la ora 4 se petrece în genere în aer liber. Colegiul are o echipă de rugby care joacă matchuri cu diferite echipe din regiune. In timpul verii se aranjează matchuri de tenis şi criket (joc naţional englez).

Deoarece colegiul şi mânăstirea au împrejurul edificiilor un teren întins, este posibilă o plimbare scurtă fără a se ieşi în public, dar cine voieşte poate să facă plimbări şi excursii cu bicicleta în afară. De asemeni cine doreşte să meargă în oraşele vecine: Leeds şi Huddersfield, poate lua trenul sau maşina. De fapt colegiul nu este închis decât noaptea, însă studentul nu iese în timpul cursurilor (orelor de lucru).

Odată pe săptămână, într'o după masă, fiecare student este obligat să lucreze în grădinile colegiului unde se cultivă flori şi iarbă (englezească), cu toate că bate un vânt aspru din spre Marea Irlandeză.

La ora 4 p. m. se serveşte ceaiul. După aceasta urmează o altă perioadă de lucru până la ora 7 p. m., când se face vecernia. Aceasta este urmată de cină când se mănâncă cel mai bine în toată ziua (la fel ca la amiază în România). Urmează o altă perioadă de lucru până la ora 9·45 p. m., când se oficiază o slujbă scurtă numită compline. Intre dejunul dela 8 a. m. şi compline în întreg colegiul este o tăcere desăvârşită — nu se aude nici un cuvânt — pentruca rugăciunile individuale ale studenţilor sau meditaţiile lor să nu fie turburate.

Pentru menţinerea bunei discipline fiecare student la sfârşitul fiecărei săptămâni este obligat să înainteze rectorului o aşa zisă Black Sheet (Foaie neagră) pe care respectivul şi a scris toate greşelile comise faţă de regulamentul colegiului în cursul săptămânii. Dacă aceste transgresiuni nu sunt prea multe rectorul nu spune nimic, dar dacă sunt prea numeroase acesta cere explicaţii studentului respectiv, dacă a fost bolnav, sau dacă nu a fost bine dispus, sau dacă are o altă explicaţie plausibilă pentru neobservarea regulelor.

Slujbele bisericeşti se oficiază în biserica care aparţine comunităţii şi care este situată între edificiul colegiului şi cel al comunităţii. Membrii comunităţii sunt binevoitori în a da sfaturi. De altfel fiecare student are câte un tutore intelectual dintre membrii comunităţii cu scopul de a supraveghia studiile sale. Contactul studenţilor cu aceşti călugări (cari sunt tutori), adunare de sfinţi şi eruditi, este privit ca un avantagiu deosebit pe care îl dă învăţământul din Mirfield.

La sfârşitul fiecărui an academic studentul face un examen scris tratând subiecte trimise de comisia centrală anglicană de examinare din Londra. Când studentul a trecut examenul al doilea, el este gata cu studiile, şi poate să se prezinte la episcop pentru a se sfinţi.

Howard V. Green
student la Academia teologică „Andreiană"

Respectarea repausului duminical. In urma sesizării Sf. Sinod şi Consiliului central bisericesc, ministerul muncii a făcut cunoscut ministerului de interne, că legea pentru reglementarea repausului duminical nu este respectată de intreprinderile comerciale şi industriale din ţară.

Intrucât constatarea contravenţiilor se face şi de organele administrative şi poliţieneşti, prevăzute de art. 25 din menţionata lege, ministerul de interne a dispus ca organele în subordine să ia măsuri pentru respectarea legii, dresând procese-verbale contravenienţilor.

Se atrage, deasemenea atenţiunea că — potrivit dispoziţiunilor art. 28 din lege — în cazuri de abateri, stabilimentele pot fi închise pe tot timpul zilei de repaus duminical, iar aceia cari, cu ştiinţă, tolerează abaterile vor fi sever sancţionaţi.

„Pace şi bună învoire". «*Ţara Noastră*», care apare acum sub formă de revistă săptămânală politică, spune sub titlul de mai sus:

Sf. Sinod a hotărât ca în ziua de 13 Martie să se oficieze în toate bisericile din ţară slujbe religioase pentru pacea şi liniştea ţării.

Regăsirea tuturor Românilor sub semnul religiei creştine prezintă o deosebită semnificaţie morală şi naţională. Pacea internă realizată prin biserică şi învăţătura lui Hristos este un act de cea mai nobilă tradiţie românească, a cărei actualizare este deosebit de fecundă. Unirea poporului român într'o singură credinţă, reprezintă un imperativ al vremii noastre. Cu atât mai mult această unire va fi valoroasă, cu cât în sprijinul ei stau «preoţii cu crucea 'n frunte» — vechiu simbol al forţei noastre de totdeauna.

Nr. 1370—1938.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că preotul Ioan Dordea dela parohia Haşag, judeţul Sibiu că, în baza § 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezece mii) după soţia sa Maria, decedată la 15 Ianuarie 1938.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 26 Februarie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Şi iată că la Sibiu apare, în anii 1876 – 1877, „Foişoara Telegrafului Român" şi apar „Călindarele bunului econom" în care Dimitrie Comşa, într'un considerabil ciclu de cercetări referitoare la lucrarea câmpului, la pomărit, vierit, florărit, scrise în limba blestemaţilor de junimişti ieşeni, adică în aceea pe care o înţelege toată lumea românească, ci nu numai câţiva savanţi făuritori ai unui idiom artificial proptit pe o logică implacabilă şi absurdă.

Eminescu a semnalat cu entuziasm „această schimbare în bine" care avea loc în Ardeal mulţumită micului grup alcătuit din Dimitrie Comşa (nu Demetriu Comsia), Ilarion Puşcariu, D. P. Barcianu, Eugen Brote.*) Greul muncii la „Foişoara" şi în „Călindare" îl ducea Comşa. Căci — pe lângă călăuzirile agricole, cari (sporite, în cursul câtorva decenii, cu noui adaosuri în domeniul dobândirilor practice şi al terminologiei respective) aveau să formeze trei impunătoare tomuri, — Dimitrie Comşa scria şi chestiuni de economie politică şi polemici pentru înlăturarea confecţionărilor nefireşti de forme şi de ortografie.

Grija, plină de umor şi de surâs simpatic, pe care o avea pentru cuvântul popular viu, sprinten, limpede, i-o vedeai la tot pasul, la tot prilejul. Printre admiratorii mai tineri ai lui Comşa se afla un martir al dinţilor cariaţi şi căruia un stomatolog sibian îi scosese într'o zi două măsele cu rădăcini lungi şi putrede. Bietul om se plângea că în gingiile lui, ca după un cataclism, s'au adâncit două caverne.

— «*Nu ai două caverne, ai două râpe surpate şi tăpşane cucuiete*», îl mângâie şi îl corectă moşul.

Un altul, iarăşi, i se tânguia moşneagului că medicul l-a supus pentru o săptămână întreagă unui regim sever de cartofi copţi. Dimitrie Comşa îl sfătui:

— Nu le mai tot zice: cartofi, şi are să-ţi pară că mănânci zilnic *altfel* de bucate. Zi-le azi: *baraboi*, mâine: *barabule*, poimâine *hlribe*, răspoimâne *picioci*, apoi: *mere de pământ*, după aceea: *crumpene* şi *crumpiri*. Dacă îţi mai prelungeşte regimul cu încă o săptămână, ai vremea necesară să-ţi numeşti mâncarea: *fermer, alune gogoaşe*...

Căci sinonimile cu care designă şi nuanţă erau vesele, desmierdătoare şi vaste. Vaste ca nişte capitole de epică populară.

Alcătuitorii de dicţionare şi autorii de studii dialectologice de pe la noi încă n'au aflat câtă bogăţie de limbă din toate colţişoarele Ardealului şi Banatului e cuprinsă în Albumele de ornamentică şi în Călăuzele acestui neobosit cutreerător al satelor dintre Carpaţi şi Tisa, ale cărui călătorii de studii, pe jos şi în căruţă, au fost întrerupte doar de 14 luni de temniţă la Vaţ, căci luase parte la redactarea şi iscălirea Memorandului.

Din pervazul veşniciei

— Un cântec de pe alte meleaguri —

La cotitura aceasta a vieţii mele nu mai puteam fi ispitit să spun că joc teatru. Cu ani în urmă, când ispăşind greşala părinţilor cari m'au desprins din coapsa gliei — de care eram legat organic dintr'un leat cu începuturi cufundate în negură istorică — şi m'au dat la învăţătură fără să ţină seamă de slabele lor mijloace materiale, eram nevoit să fac pe figurantul pe scena unui teatru din Bucureşti, puteam să mă consider şi eu, nu fără oarecare amor propriu, un fel de actor incolor şi de ocazie. Dar rolul meu de artist de circumstanţă, de fantoşe de carnaval, era sfârşit în clipa în care realitatea a fost desbrăcată pentru mine de orice contur romantic, real şi impalpabil, ca să-mi apară întreagă şi inexorabilă, s'o simt şi s'o trăesc în toată amărăciunea şi asprimea ei, ceas de ceas şi zi de zi, în cadenţa istovitoare a muncii de salahor din fabrica lui Ford. Eram în America, această ţară cu formidabile şantiere industriale şi fără reverii, în care munca cu grele unelte de caznă şi cu maximum de randament, mă făcea să simt realitatea vieţii în toată amploarea ei. Când e jucată ca la teatru, viaţa noastră nu-i decât o simplă ficţiune, îmbrăcată într'un stil mai mult sau mai puţin floral. Când e trăită însă cu clocot şi în toată adâncimea ei, viaţa omului e o frescă impresionantă de catacombă. Şi am convingerea neclintită, că problemele cruciale cari sunt legate de această viaţă omenească, sunt limpezite prin trăiri adânci, prin urcuşuri obositoare şi prin pătimiri reale, mai eclatant şi mai satisfăcător decât prin vagi şi echivoce încercări de teoretizare.

Cred că nimănui nu i-a trecut prin gând să facă gluma insipidă că fericirea proectată dincolo de orizonturile zilei, fericirea viitoare după care însetează orice suflet care s'a regăsit în Dumnezeu, ar fi răsplata unei atitudini creştine în lume pur platonice — ignorând că Impărăţia lui Dumnezeu stă în fapte concrete, nu în vorbe inutile. Aşa e şi cu viaţa luată în sine. Ea trebue trăită cât mai real şi cât mai intens. Fiindcă numai atunci o poţi cunoaşte şi-i poţi descifra filonul de mister. Numai atunci poţi deosebi ceeace este esenţial şi etern de ceeace este întâmplător şi trecător. Zbuciumul vieţii — struggle of life, cum spune englezul —, cât mai extenuant şi mai apăsător, trebue să fie cheia de boltă a existenţii tale. N'ai nici o perioadă în viaţă, cum decretează Tocqueville, în care

*) Iată, în această privinţă, un fragment din recenzia lui Eminescu:

De un an şi mai bine au început să iasă la lumină pe lângă foaia politică „Telegraful Român" o foaie literară. Aceasta din urmă, numită: „Foişoara Telegrafului Român" se îndeletniceşte mai cu seamă cu răspândirea ştiinţelor practice, trebuitoare plugarului şi grădinarului; ea e menită a pune în mâna învăţătorului sătesc şi a preotului o lectură, scrisă româneşte de a dreptul, lesne de înţăles şi folositoare. Tot odată găsim în foaie dări de samă asupra cărţilor străine cari ating câtva şi pe români, desbateri asupra limbii ş. a...

Ortografia e fonetică, cu concesiile etimologice pe care le-am făcut şi noi. Câţiva tineri, sătui se vede de păsărească filologilor şi a gazetarilor de dincoace şi dincolo de munţi, au prins a se pune pe muncă temeinică şi înzestraţi cu ştiinţă bună o tipăresc pe aceasta în banii mărunţi ai cunoştinţii utilitare, şi mare ne-ar fi părerea de bine, dac'am auzi că banul umblă în casa preotului şi'a învăţătorului tot aşa de bine ca şi 'ntr'a ţăranului. O serie din aceste studii (Pomăritul, întocmit cu deosebită privire la grădina şcolară de Dimitrie Comşa, Sibiu, 1877), au ieşit într'un tom de 200 feţe octav. Ilustraţiile sânt bune, tiparul lămurit şi citeţ, lucrarea sistematică şi totuş lesne de 'nţeles, în cât cu un cuvânt îi doresc cărţii răspândire cât de mare, de vreme ce-i unica lucrare de felul acesta, care e în curentul ştiinţei.

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferinţă preoţească. — Marţi, 15 Februarie c., preoţii tractului *Avrig* s'au întrunit în conferinţă preoţească.

La ora 8 P. Cucernicul protopop *Ioan Cândea* salută pe membrii conferinţii şi propune opt membri pentru adunarea protopopească. Conferinţa aprobă.

Preotul *Ioan Burs*-Ucea de sus, dă citire tezei: Iniţiative de organizare pentru promovarea vieţii morale şi culturale. Aceeaş teză a prezentat-o preotul *Marcu Budac*-Glâmboaca. Prima privea partea practică, a doua cea teoretică a problemei. Ambele au fost urmărite cu multă atenţiune.

Preoţii *Gh. Tatu*-Sebeş şi *Ioan Prie*-Săcădate dau citire unui raport asupra cărţilor primite pe seama bibliotecilor parohiale, în anul precedent. S'au oprit mai mult asupra lucrării: La picioarele Mântuitorului.

Preotul *Valeriu Voineag*-Feldioara dă citire tezei: Opinii asupra modificării şi augmentării statutului Reuniunii ortodoxe a femeilor române. Teza, de interes deosebit, cuprinde precizări şi indicaţii la fiecare articol din vechiul statut. O importanţă deosebită s'a dat art. 2, în care se cere ca scopul Reuniunii femeilor ortodoxe să fie, mai întâi de toate: creşterea femeii morale.

Se fac întregiri la art. 3. Iar la art. 4 se cere ca în noul statut să se precizeze că membre ale Reuniunii ortodoxe nu pot fi decât femei ortodoxe. (Sânt cazuri când femei de religie greco-catolică căsătorite după bărbaţi ortodocşi, fac parte din aceste reuniunii şi au ajuns până în comitetul de direcţie).

La art. 8, pentru supravegherea activităţii reuniunilor, se propune înfiinţarea unui comitet în fiecare protopopiat, compus din protopop şi toţii preşedinţii cercurilor religioase, cari să viziteze măcar odată pe an activitatea fiecărei reuniuni, să-i vizeze protocolul şi să dreseze proces verbal pe care să-l înainteze în termen protopopului respectiv.

La ora 12 conferinţa ia sfârşit. A urmat o masă frăţească, dată de venerabilul protopop Ioan Cândea.

Pr. *Valeriu Voineag.*

*

Cerc religios-cultural. — Preoţii din cercul religios Beşa, tractul Târnavamare, şi învăţătorii din cercul cultural Daneş, şi-au dat mâna, hotărând unanim, ca în anul şcolar 1937—38 aceşti factori culturali ai satelor, să colaboreze formând un program comun, cu subiecte de ordin religios-moral-cultural-economic, lucrate de membrii acestor cercuri în folosul poporului dreptcredincios.

In baza hotărârii luate s'a format programul pentru 8 şedinţe, precum şi itinerarul privitor la comunele unde să se ţină şedinţele. Una s'a ţinut în comuna *Mălâncrav*, unde în şedinţa intimă a cercurilor, ţinută în sala de clasă a şcoalei primare de stat, dna *Leontina Sabău* înv. în Mălâncrav predă o lecţie-model la desemn, claselor V—VII. Lecţia a fost declarată reuşită. Pr. *Nicolae Deac* din Floreşti, face o dare de seamă asupra cărţii: Mănăstiri româneşti din Transilvania, de Şt. Meteş.

Preşedintele cercului religios mai adaugă următoarele: „Lucrarea părintelui Meteş e de dorit să fie cunoscută de toţi credincioşii ortodocşi ai acestei ţări, indiferent de profesia ce îndeplinesc, dar în special de corpul preoţesc şi cateheţii noştri dela orce şcoală. — (Se află de vânzare la Librăria arhidiecezană, Sibiu, Lei 250). — Dnii membrii ai corpului didactic primar o pot afla în biblioteca parohială din comuna unde funcţionează, dacă parohia e ortodoxă".

Terminată şedinţa intimă preoţii şi învăţătorii se îndreaptă către sfânta biserică unde se oficiază utrenia şi sfânta liturghie în sobor. Răspunsurile sunt date de învăţători şi învăţătoare.

A predicat preş. cercului religios *V. Corbeanu* (mânecând dela: Luca 16, 19) iar la sfârşitul sfintei liturghii se cetește lucrarea preotului *Ioan Oltean* din Criş: Plăgile sociale şi combaterea lor.

Şedinţa următoare s'a ţinut în comuna *Laslea* în ziua de 5 Decemvrie 1937, prezenţi fiind toţi membrii cercului religios şi cultural. In şedinţa ţinută în această comună dşoara *Eug. Constantin* ţine cu cl. III-a o lecţie-model la istorie cu subiectul Ioan Corvin şi Matei Corvin. După terminarea lecţiei şi criticei acestei lecţii toţi membrii prezenţi: preoţi şi înv. iau parte la sfânta liturghie. Explicarea evangheliei zilei o face preş. cercului religios *V. Corbeanu* mânecând dela Luca 13, 12.

In şedinţa de după masă, ia cuvântul Pr. *Nicolae Petri* din Noul, vorbind asistenţei despre: „Munca plugarului în lumina evangheliei". Urmează la cuvânt dl învăţător *Samoilă* din Daneş care vorbeşte despre „Datoria tinerilor premilitari". Urmează, apoi cuvântul de încheiere al preşedintelui, care mulţumeşte atât prelegătorilor, cât şi poporului ascultător.

Asistent.

Nr. 1897—1938.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Păr. Ioan Moşoiu din Şimon Bis. nouă, decedat la 19 Ianuarie 1938, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 26 Februarie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Noui arhierei vicari. Prin decret regal au fost confirmaţi că arhierei vicari: P. S. Sa *Valerie Moglan* la mitropolia Moldovei şi a Sucevei şi P. S. Sa *Efrem Enăcescu* la mitropolia Basarabiei.

Al cincilea monument românesc în Sibiu. Un comitet, în frunte cu dna profesoară Catarina Săndulescu, a luat laudabila iniţiativă de a ridica, în bătrâna cetate a Sibiului, un bust în bronz marelui nostru maestru *Mihai Eminescu*. Bustul este lucrat de sculptorul Radu Moga, profesor la liceul ortodox român din Brad. Lucrarea va fi complet terminată până în Mai 1938, când se va face desvelirea în cadrul unei cuvenite festivităţi, la care au să fie invitate distinse personalităţi din toată ţara. Sibiul va avea astfel, — pe lângă busturile lui: Al. Papiu Ilarianu, Gh. Barițiu, Gh. Coşbuc, I. G. Duca, — pe al cincilea, înălţat genialului Mihai Eminescu.

Cazul dela Sâmbăta de sus. Poliţia oraşului Făgăraş raportează: Cu ocazia plebiscitului din ziua de 24 Feb., în comuna Sâmbăta de sus au votat contra constituţiei 161 locuitori. A doua zi, 25 Februarie, toţi aceşti 161 locuitori s'au prezentat în corpore la primărie, regretând faptul. Au cerut şi votat din nou cu toţii «*pentru*», denunţând, în acelaş timp, pe instigatorii cari i-au determinat să voteze „contra".

Mare serbare străjerească se organizează în Sibiu, în zilele de Marţi şi Miercuri, 8 şi 9 Martie 1938. După serviciul religios, dela ora 10, în catedrala mitropoliei, urmează şedinţa festivă în sala teatrului municipal, apoi demonstraţii străjereşti, vizitarea mai multor aşezăminte publice etc.

Ministerul cultelor a fixat ca ultim termen ziua de 1 Mai 1938, până la care dată sectele religioase să se conformeze deciziei, prin care se reglementează funcţionarea lor.

Elevii vor asista la slujbele religioase în săptămâna Paştilor. Ministerul educaţiunii naţionale a pus în vedere şcoalelor de toate gradele ca elevii să fie lăsaţi liberi în zilele de 11—12 Martie şi în după amiezele de 7—8 - 9 şi 10 Martie, pentru a asista la slujbele religioase ce se fac în biserici din prima săptămână a Postului mare.

Ziua sădirii pomilor este fixată, de direcţia viticulturii şi horticulturii, la *25 Martie* 1938. Se vor distribui câte 20 pomi: bisericilor, şcoalelor şi aşezămintelor culturale din toate comunele mai multor judeţe ale ţării.

Act de mulţămire. Subsemnatul preot în parohia *Lelese* cu filia Sohodol, judeţul Hunedoara, în numele consiliului şi adunării parohiale aduc călduroase mulţămiri fostului deputat de Hunedoara, dlui *Constantin Bursan*, pentru următoarele donaţiuni făcute sfintelor noastre biserici:

1. Parohiei Lelese, pentru reparaţii la biserică şi la casa parohială a dăruit suma de 22.290 lei, precum şi un clopot pentru biserică în valoare de Lei 15.000;

2. Filiei Sohodol, pentru reparaţiile ce le vom face în vara anului curent la biserică, a dăruit frumoasa sumă de 25.000 lei. — Pentru toate aceste donaţii rog pe bunul Dumnezeu, să-l binecuvinteze şi să-i dăruiască sănătate şi noroc în toate zilele vieţii Sale. — Pr. *N. Renţean.*

Concurs. „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român-Astra" Sibiu, publică concurs pentru 10 burse à Lei 1000 din fundaţiunea „I. Petran", care burse se vor distribui elevilor români dela şcoalele de meserii (licee industriale). Cererile însoţite de certificatul şcolar, cu ultimele note obţinute în cursul anului şcolar 1937/38 şi certificatul despre situaţia părinţilor, vor fi înaintate comitetului central al „Asociaţiunii", Sibiu, strada Şaguna Nr. 6, cel mai târziu până la 26 Martie a. c.

---

să te pot odihni în toată voia. Fiecare clipă a vieţii îţi impune o supremă sforţare, în afară de tine, şi mai ales în tine. Odihnă deplină, sub formă de indolenţă fizică şi de totală apatie spirituală, nu va fi nici chiar în cerul năzuinţelor noastre creştineşti. Pentrucă în grădina aceasta de lumină a lui Dumnezeu, dacă vom fi găsiţi vrednici să fim primiţi în ea, sufletul nostru va fi într'o veşnică şi dinamică activitate, va fi un permanent izvor de radiere harică. In cer şi pe pământ e mişcare continuă, e avânt şi creaţie.

Par'că niciodată însă nu mi-a apărut mai deşartă iluzia odihnei ca acum când osteneam în fabrica lui Ford din Dearborn-Michigan, unde o întâmplare nefastă, care poate fi socotită deopotrivă vicisitudine şi binecuvântare, m'a făcut să înţeleg că dacă nu pot avea năpraznica voinţă să ridic din senin cea mai uriaşă întreprindere de automobile din lume, cum a făcut Ford, şi să fiu stăpânul unei averi astronomice, pot avea cel puţin tăria sufletească să primesc cu resemnare şi fără nici un cuvânt de tăgadă împotriva lui Dumnezeu, sentinţele dure ale vieţii. Şi chiar dacă m'aş fi lăsat doborât şi învins, şi precum odinioară biblicul Iov a fost îndemnat de soţia sa să facă, să „blestem pe Dumnezeu şi să mor", nu m'aş fi făcut oare de ocară în faţa tovarăşilor mei de muncă, cari ştiau că în ţara nemuritorului navigator Christofor Columb, cultul muncii fizice e o dogmă ineluctabilă? Nu mi-ar fi amintit oare Henry Lee, negrul autentic care lucra în stânga mea şi care prin strămoşii săi sclavi venea deadreptul din Africa toridă, adevărul elementar că Statele Unite, cu milioanele ei de muncitori, s'a ridicat la cel mai înalt standard de viaţă materială, numai printr'un efort uriaş al tuturor? Şi ce ar fi spus oare Geo Brown, prietenul meu de lucru din dreapta, ai cărui străbuni veniseră în America din „old fashioned Europe" (demodată Europă), din ţara persecuţiilor religioase a Albionului, pe bordul istoricei corăbii „Mayflower" (Floare de Mai)? Nu mi-ar fi reproşat el oare, cu mintea lui sănătoasă, că munţii de bogăţie ai Americei — cari l-au îndreptăţit pe William Jennings Bryan să lanseze în criza economică dela 1896 celebra sa reţetă de terapeutică socială, după care „populaţia Statelor Unite nu poate fi răstignită pe o cruce de aur", — s'au ridicat prin truda şi sacrificiul tuturora? Şi oare nu mi-ar fi amintit tot prietenul meu Geo, el care cunoştea mai bine decât mine Biblia — fiindcă o citea în fiecare Duminecă copiilor săi cu voce tare — pasagiul din Cartea Facerii (Cap. II, v. 15), înviorător cu un răsărit de soare într'o dimineaţă de primăvară, care statorniceşte categoric că obligaţia muncii nu-i un blestem, ci este o lege morală universală şi anterioară căderii omului şi pedepsirii lui: „Dumnezeu a pus pe om în raiul cel din Eden, ca să-l lucreze şi să-l păzească"? Şi atunci, ce-ar mai fi rămas din concepţia mea, care bazată pe cap. III, v. 17, din aceiaşi carte a Facerii, vedea în munca fizică o năpastă cumplită? „Intru sudoarea frunţii tale să-ţi câştigi pânea ta, printre spinii şi pălămida pământului", — a spus Dumnezeu lui Adam, când l-a alungat din rai. Acesta a fost verdictul prin care condiţiunile de muncă ale omului, ca o consecinţă firească şi logică a căderii lui în păcat, s'au agravat. Insă verdictul acesta divin nu este osânda iremediabilă pe care ne grăbim s'o vedem oridecâteori suntem nevoiţi să ne câştigăm pânea cea de toate zilele ceva mai greu, printre spinii şi pălămida ogorului, sau în fumul şi căldura infernală din fabrici. A fabricilor, cari atunci când te apucă în zgomotul şi focul lor înăbuşitor, sunt pline de mai multe revelaţii de viaţă, dar sunt ceva mai puţin frumoase, decât atunci când ai prilejul să le admiri într'o splendidă diagramă dintr'un album turistic. Oricum însă, nici chiar aici, munca nu poate fi socotită un blestem. Dimpotrivă, de cele mai multe ori, munca grea, ca şi marea suferinţă, e tonicul care operează în internul nostru un zguduitor reviriment moral. Munca dârză te face om, te oţeleşte. Prin muncă istovitoare — singurul cântec de laudă efectivă pe care-l poate aduce omul lui Dumnezeu — se întăreşte şi armătura sufletului nostru în mod uimitor. Asta o citeam în fiecare zi, ca într'un manual de pastorală, în ochii prietinilor mei Henryi Lee şi Geo Brown, singurii cari dintr'o întreagă constelaţie de emigranţi veniţi din toate ţările globului ca să muncească în atelierul cel mare de montare a pieselor la automobil, îmi mai stărue şi astăzi în minte, nostalgic şi evocator.

In „Ford Motor Company" din Dearborn-Michigan, luni de zile n'am auzit decât un singur cântec: cântecul emigrantului muncitor. Cântecul muncii constructive. Cântecul pribeagului — acest mădular desfăcut din trupul cine ştie cărei îndepărtate ţări, şi purtat în lume de destinul său, precum poartă vântul frunza jilavă desprinsă din copac. Aţi auzit vreodată cântecul vagabondului? E o melodie tristă: „J'ai mon caprice pour seul guide et je voyage comme la feuille morte et comme le nuage!" Rătăcesc printre străini, ca frunza moartă, ca fulgul de zăpadă! Era cântecul nostru, al salahorilor. Il învăţasem şi eu pe dinafară şi-l cântam. Il cânta fiecare din noi. Dar în atelierul nostru nimeni nu ştia să cânte atât de frumos acest cântec al agonisirii pânii pe meleaguri streine, ca Gheorghe Paltin, pribeagul român de pe Valea Mureşului, care lucra în atelierul vecin. Omul care a fost o mare revelaţie pentru mine. Românul cu minunată şi viguroasă arhitectură sufletească, această mare energie morală, care dupa mai bine de treizeci de ani de neagră pribegie, îşi avea încă rădăcinile spirituale indelibil înfipte în vadul ţării sale dragi, acolo departe, în livada Mureşului. Văd şi astăzi, îmi spunea adeseori, satul şi casa părinţilor. Văd plopul dela poarta noastră, bisericuţa de pe deal şi cimitirul cu crucile de lemn. Aud şi astăzi clopotul ce cheamă la denii şi toaca de vecernie...

Il chema Gheorghe Paltin. Ar fi putut să-l cheme şi altminteri, pentrucă el rezuma prin viaţa lui eroică, în chip ideal, viaţa oricărui emigrant român din ţara lui Columb — acest pământ al tuturor libertăţilor. Sunt treizeci de ani de când a plecat de-acasă, fără să se mai întoarcă vreodată. Căci Gheorghe Paltin ştie că cel care pleacă odată în lume, nu trebue să se mai

Pastorul Niemoller, judecat pentru atacuri la adresa statului german din amvon, a fost condamnat la 7 luni închisoare într'o fortăreaţă şi la două amenzi, una de 500 mărci şi alta de 1500 mărci.

Prima amendă este considerată plătită prin închisoarea preventivă pe care Niemoeller a făcut-o. A doua amendă, în cazul când nu va fi plătită va fi transformată în trei luni închisoare.

Preotul mai este condamnat şi la cheltuelile procesului.

O ţinută mai decentă. Ministerul educaţiei naţionale a trimis inspectoratelor şcolare o circulară prin care le atrage atenţia că multe membre ale corpului didactic au o ţinută ce nu corespunde cu rolul lor de educatoare. Sânt profesoare şi învăţătoare care *fumează* nu numai în cancelarie, ci şi pe coridoare unde sânt întâlnite de eleve. Unele poartă rochii ce nu sânt exemplu bun pentru eleve. Figura multora este a figurinelor din vitrinele coafforilor, vopsite pe faţă, — cu sprâncenele smulse, unghiile roşii etc. Asemenea purtări, fiind un rău exemplu pentru eleve, profesoarele, — zice circulara — să înceteze a mai fuma în şcoală, iar ţinuta să şi-o îndrepteze. Cele ce nu se vor conforma, vor suporta severe sancţiuni.

Ce li-a trăznit prin minte! Consiliul central, al Asociaţiei sovietice ruseşti a celor fără nici un Dumnezeu, ofere o sută de mii ruble ca premiu celuice va prezenta „Biblia mişcării atee". Bezbojnicii, tipărind această „Biblie" marxistă în milioane de exemplare, speră să distrugă adevărata Biblie, a învăţăturilor evanghelice. Trudă în vânt şi risipă de bani.

Congres euharistic internaţional va fi găzduit la Budapesta în săptămâna din urmă a lunei Mai a. c., cu prilejul aniversării celor 900 de ani împliniţi dela moartea primului rege Ştefan al Ungariei, încreştinătorul păgânilor unguri. Manifestaţiile religioase dela Budapesta vor fi, de sigur şi de astădată, împreunate cu propagandă revizionistă, desfăşurată de unguri sub ocrotirea şi în colaborarea clerului catolic. Episcopul Mailat, retras la Budapesta, nu încetează a îndemna pe minoritarii maghiari din România să participe în număr cât mai mare la serbările budapestane: ocazia cea mai prielnică pentru agitaţiile revizioniste. — *Guvernul român va şti să ia măsuri pentru domolirea excesului de râvnă a capetelor prea înfierbintate.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 6 Martie 1938, va predica părintele consilier *Tr. Scorobeţ.*

CARŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, apare lunar, sub patronajul I. P. S. Mitropolit *Nicolae.* Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Grigorie T. Marcu* — Numărul pe Martie 1938 cuprinde: **Mirenii în biserică.** Redacţia: Frăţia Ortodoxă Română. Dr. Petru Al. Rezuş: Christologia dela Filipeni 2, 5—11 şi Kenosa protestantă modernă. Pr. Spiridon Cândea: Necesitatea actuală a apostolatului laic. Preot Aurel Radu: Problema sinuciderii. Preot Dr. Liviu Stan: Importanţa mirenilor în biserică şi participarea lor la exercitarea puterii bisericesti. Preot Mihail Neagu: Veniţi la Hristos (predică). Prof. univ. Dr. Şt. Bezdechi, Pr. Ioan Bunea, Gr. T. Marcu şi P. Brudea: Mişcarea literară: Viaţa şi învăţătura sfântului Grigorie Palama. Apărarea credinţei. Εὐάγριος ὁ Πόντικος. Personalitatea morală a sfântului Ioan Chrisostom. Câteva cuvinte actuale despre biserică. Brâul crucii ortodoxe. Al patrulea an de luptă. Smerenia. Gr. T. Marcu: Cronică: Centenarul Seminarului central din capitală. I. P. S. Patriarh Miron prim-ministru. Noua Constituţie a României. Agonia Concordatului iugoslav. Noul Patriarh al Bisericii ortodoxe sârbeşti. Gr. T. M. şi Ş. L.: Note şi informaţii.

„Ţara Bârsei", excelenta revistă braşoveană, care apare în voluminoase numere, sub conducerea profesorului *Ax. Banciu* aduce, în numărul său pentru Martie-Aprilie 1938, variat şi bogat material cultural şi literar, din care desprindem: La împlinirea unui veac dela întemeerea Gazetei Transilvaniei, de *Aurel A. Mureşanu;* Insemnări vechi din biserici noi, din Ţara Oltului, de *V. Literat;* Amintiri din războiu, de *Dr. A. Sulică;* versuri şi proză; dări de seamă, bibliografie etc.

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

Banca de Industrie şi Comerţ s. a. din Sibiu

Convocare

Se aduce la cunoştinţa dlor acţionari, că sunt convocaţi în a 74-a

Adunare generală ordinară

care va avea loc în ziua de *23 Martie a. c.,* ora 5 p. m., la sediul societăţii Sibiu în sala şcolii Brukenthal.

ORDINEA DE ZI:

1. *Aprobarea Bilanţului şi Contului de Profit şi Pierdere încheiate la 31 Decemvrie 1937.*
2. *Raportul cenzorilor şi propunerea despre distribuirea beneficiului net.*
3. *Stabilirea jetoanelor de prezenţă a cenzorilor şi a consiliului de administraţie.*
4. *Alegerea a 4 membri în Consiliul de administraţie.*

Bilanţul şi Contul de Profit şi Pierdere s'au depus la judecătoria competentă. (3) 1—1

Consiliul de administraţie

Nr. 444/1938 (10) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Comolău,** din protopopiatul Sf. Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunat cu acest post:

1. Salar dela Stat.

2. Casă parohială cu trei încăperi în stare bună, cu grajd şi grădină de zarzavat.

3. Sesie parohială de 19 jugăre; în caz că salarul dela Stat va creşte cu 50% atunci sesia va rămânea de 15 jugăre.

4. Dela 12 familii câte 25 l. grâu şi 25 l. ovăz; dela 17 familii câte 12½ l. grâu şi 12½ l. ovăz; dela restul familiilor câte 20 lei anual.

Cererile de concurs, împreună cu actele necesare, se vor înainta în termenul indicat, oficiului protopopesc Sf. Gheorghe.

Se va anexa şi autorizaţia Prea Ven. Consiliului Arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta cu aprobarea prealabilă a oficiului protopopesc în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a fi cunoscuţi de către credincioşi.

Intrucât credincioşii noştri nu ştiu româneşte, vor fi preferaţi candidaţii, cari cunosc şi limba maghiară.

Oficiul protopopesc Sf. Gheorghe în înţelegere cu consiliul parohial.

Aurel Nistor
protopop.

Nr. 1581—938.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că preotul-capelan Aurel Cheţian dela parohia Bobohalma, judeţul Târnava-mică, în baza §-lui 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezecemii) după soţia sa Florentina, decedată la 22 Septemvrie 1937.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 26 Februarie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Arendare de moară

Se dă în arândă, pe termen de 3 ani, începând *din 1 Iunie 1938, până la 31 Mai 1941,* moara proprietatea bisericii ortodoxe române din Făgăraş, situată în strada Dr. Ioan Şenchea Nr. 36, (moara din sus)

Preţul de strigare este de Lei 42.000 scris patruzecişidouă de mii Lei anual, plătibil în 4 rate trimestriale anticipativ.

Licitaţia se va ţinea *Duminecă la 27 Martie 1938,* la ora 3 după masă, în Sala culturală din strada Codru-Drăguşanu Nr. 7, pe lângă ofertă închisă.

Ceice doresc a lua parte la licitaţie, au a depune 10% din preţul de strigare în bani gata, care se va completa la suma rămasă definitiv.

Caetul de sarcini şi inventarul moarei se pot vedea la banca „Furnica" din Făgăraş.

Făgăraş, la 26 Februarie 1938.

Epitropia Bisericii

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

întoarcă niciodată acasă, pentrucă nimeni nu-l mai aşteaptă. Fiu de preot sărac, cu câteva clase de liceu, a venit în America să-şi încerce norocul. Nu mai avea pe nimeni acum. Era singur. Cei de-acasă muriseră demult. Aici, între streini, a dat peste multe obstacole. Dar le-a biruit pe toate cu marea lui putere sufletească. Cronicarul de mâne care va scrie epopeia românilor americani, va trebui să aşeze la loc de cinste în galeria sufletelor mari, pe Gheorghe Paltin. A adus cu el de-acasă trei lucruri: un cufăr de lemn, credinţa mamei şi cântecul. Cufărul sărăciei sale, îl mai păstrează şi azi în podul casei. Credinţa pe care i-a dat-o mama odată cu laptele din ţâţă, mama lui care l-a sărutat cu lacrimi în pridvorul casei bătrâneşti când s'a despărţit de el, a fost razemul lui suprem în zile de grele încercări. Iar cântecul, pe care-l învăţase dela tatăl său, fermecătorul lui cântec, a fost leacul cu care şi-a tămăduit multe răni în lunga sa pribegie, şi-a vindecat multe dureri. Muzica adoarme copilul în leagăn. Muzica îmblânzeşte fiara pădurilor. Muzica poate potoli chiar dorul de ţară. De aceea poate cânta Gheorghe Paltin cu atâta foc. Cânta să-şi astâmpere aleanul şi să evoce pe cei ce nu-i mai are. Undeva, în adâncul sufletului său, era o mină inepuizabilă de armonii cereşti, care-l făcea să se ia la întrecere cu adierile vântului din nopţi liniştite şi cu murmurul pârâului. Glasul lui Gheorghe Paltin era mai vibrant şi mai mişcător decât simfonia naturii. Stăpânea, mai cu seamă, cântarea bisericească, în care-şi topea întreg jarul său lăuntric, toată, toată melodia din adâncul inimii sale. Un tropar sau un irmos, cântate de Gheorghe Paltin, te transfigurau complect. Cânta patetic „La râul Vavilonului". Era cântecul destinului său, pe care nimeni nu i l-ar fi putut cânta. Şi-l cânta el singur. „Acolo am şezut şi-am plâns, când mi-am adus aminte de tine, Sioane!" Aşa cum o cânta Gheorghe Paltin, cântarea aceasta nu era o lamentare deprimată, ci expresia unui suflet profund simfonic şi echilibrat, care s'a împăcat cu soarta implacabilă ce i s'a dat. Un „Doamne strigat-am către Tine, auzi-mă", cântat de Gheorghe Paltin aici pe pământul acesta exotic, avea o rezonanţă de mare duioşie şi o vrajă mistică fără de seamăn. El, Gheorghe Paltin, omul spiritualizat prin suferinţă, se identifica cu cântecul său întru totul. Il trăia. A cântat în strana multor biserici române din America, refuzând orice retribuţie ce i se oferea. Fiindcă Gheorghe Paltin, înainte de a cânta pentru fraţii săi, cânta totdeauna pentru sine, pentru sufletul său. Ce mare erezie a emis obtuzul Molleshot, care nu vedea în lume decât materialism şi utilitarism, şi care a spus că „materia stăpâneşte spiritul!" Eu vedeam în Gheorghe Paltin omul desăvârşit şi spiritul de cremene care stăpâneşte materia neînsufleţită.

După ce suna sirena încetarea trudei şi ne perforam cartea de lucru, ieşiam din mirosul greu al fabricei, afară la aer şi lumină. Intotdeauna extenuat peste măsură, murdar şi asudat. Impins dela spate de fluviul masiv al lucrătorilor — această „invincibile armada" a braţelor de muncă — îmbrâncit în toate părţile şi călcat în picioare uneori, mai aveam totuşi răgazul să fac reflexii amare asupra greutăţii cu care se câştigă dolarul în ţara lui Columb, acest temerar călător pe ape care a descoperit America. Şi dovedindu-mă incapabil să fac vreo incursiune mai temeinică în panteonul istoriei americane în care se venerează memoria marelui descoperitor, îmi aminteam totuşi că el a avut soarta necruţătoare a tuturor premergătorilor şi deschizătorilor de drumuri şi orizonturi noui pentru omenire: în loc de lauri, a cules spinii, şi a murit într'o închisoare din Genua, în sărăcie şi mare amărăciune sufletească. Afară, lângă poarta fabricei, îl aşteptam pe Gheorghe Paltin să iasă şi el. Era gazda mea şi trebuia să mergem împreună la Inkster, cale de vre-o jumătate de oră din Dearborn, unde Gheorghe Paltin îşi avea căsuţa şi gospodăria lui. In momentul în care se instala la volanul maşinei sale, un Ford ultimul model, şi-o porneam spre casă pe una din cele mai frumoase artere de comunicaţie din lume, par'că-mi lua cu mâna toată greutatea de pe suflet. Căci Gheorghe Paltin îşi mâna maşina, cântând. Zburam cu viteză americană şi cu cântec românesc. Treceam pe lângă ferme cochete. Lăsam în urma noastră cimitirul „Everlasting Green" (Totdeauna verde), în care ecoul cântării lui Paltin „Spune-mi, Doamne, sfârşitul meu", stăruia mai tare şi mai melancolic, în timp ce eu nu odată m'am gândit la butada stranie a lui Arthur Brisbane: „De ce mai fac oamenii ziduri în jurul cimiterelor? De ce le mai împrejmuesc? Doar cei cari dorm în ele, nu mai pot ieşi afară; iar cei vii nu vreau să se ducă acolo?" Cimitirul acesta era mai mare decât un oraş. Trecând pe lângă el, ca pe lângă toate celelalte cimitire, nu mă neliniştea de loc obsesia morţii. Căci o aveam în suflet demult. De când am înţeles că moartea e paralèlă vieţii şi nu stagnează elanul ei creator. Pentru Gheorghe Paltin cimitirul „Everlasting Green" era cel din urmă popas al pribegiei sale. Aici mă vor aşeza şi pe mine odată, de-avalma cu toate seminţiile şi departe de ţara românească spre care va fi îndreptată ultima mea privire, îmi spunea adeseori Gheorghe Paltin. La căsuţa lui din Inkster, împodobită cu motive româneşti, cu păr cu umbră deasă în curte, respiram atmosfera sfântă de pe Valea Mureşului. Căsuţa aceasta, pe care şi-a zidit-o cu mânile lui, era citadela duhului românesc şi creştinesc a lui Gheorghe Paltin. Aici se reculegea când era obosit de lucru şi americani. Aici cânta el mai cu foc...

Gheorghe Paltin, de pe tărâm american, mai vedea-te-voiu vreodată?

Voiu mai auzi vreodată cântecul tău trist de pe meleaguri streine?

V. Sămărtinean

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 13 Martie 1938 — Nr. 11

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Mersul la biserică — obligațiune națională

Recente decizii ministeriale: a Onor. Minister al muncii (cu Nr. 142.972 din 5 Februarie a. c.), a On. Minister de interne (cu Nr. 141.628, din 3 Febr. a. c.), a On. Minister de justiție (cu Nr. 141.627, din 3 Febr. a. c.), și a On. Minister de industrie și comerț — cuprind dispozițiuni nouă pentru reglementarea repausului dumenical și al sărbătorilor legale.

Răul e totuși numai în parte vindecat. Incetează munca, dar lași pe om liber și această libertate o întrebuințează spre dauna lui trupească și sufletească. Un proverb spune că diavolul iscodește ceva pentru omul fără nici o treabă.

Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu a intervenit la guvern ca autoritățile civile și militare să premeargă cu bun exemplu pentru toți cetățenii, respectând repausul dumenical și să fie obligate a cerceta sfânta biserică. La țară în deosebi cancelariile comunale — să fie închise, măcar în timpul sfintei liturghii, să înceteze licitațiile și încasările de impozite și de dări, cari stânjenesc pe credincioși în ziua destinată rugăciunii și reculegerii sufletești, — și să oblige pe funcționarii comunali a participa la sfânta slujbă, în toate Duminecile și sărbătorile iar nu numai la doxologiile sărbătorilor naționale.

Ziarele din capitală informau zilele trecute că Onor. guvern ar fi aprobat această cerere a Arhiepiscopiei noastre și a dat Prefecturilor județene ordin pentru observarea lor.

România e o țară creștină și cu tradiții ortodoxe venerabile. Totuși sunt necesare dispoziții categorice ca lumea să-și aducă aminte că trăiește într'o țară creștină.

Un dezastruos duh secularist ne-a copleșit de multă vreme. In Dumineci și sărbători numai o infimă minoritate se mai ține de pravilele tradiției creștine. Mulțimea nu mai dovedește că e creștină. Un neopăgânism se arată și la noi.

Un străin de pe alte meleaguri văzând ceeace se petrece în Dumineci și sărbători, la țară și la orașe nu se mai simte ca într'o țară creștină.

Istoria Duminecii e plină de învățăminte.

S'au adus legi cari au pierit. Impărății glorioase au dispărut. Dumineca a rămas în măreția ei divină. Toată înverșunarea omenească s'a năpustit asupra ei să o distrugă. Nori întunecoși întunecă cerul de multeori, dar soarele își urmează cursul său și după furtună luminează și încălzește pământul.

Dumineca își are vraja sa neprihănită și nevestejită.

Dumineca cea dintâi.

Ce a fost prima Duminecă după Paști?

Ea se deosebește de ziua de Paști, când apostolii erau laolaltă în ziua învierii Domnului.

Dar la opt zile, bărbații și femeile erau întruniți cu duhul Zilei Domnului în inimile lor. O bucurie exhuberantă se întipăria pe fețele lor și erau transformați într'o societate nouă și minunată a lui Dumnezeu. Ei își dedeau seamă de rostul nou al vieții. Ei doriau să împărtășească lumii întregi bucuria lor. Ei au adus în mijlocul lor și pe scepticul Toma ca doară și el să se învrednicească de viziunea lor.

Pentru ce s'au întrunit la olaltă?

Pentru că nimica nu-i putea opri. Era Ziua lor și a Stăpânului lor. Era ziua în care Domnul a înviat din morți.

Era conștiința vie a legăturii lor cu Mântuitorul înviat. Duhul Zilei Domnului a rămas în lume, a pătruns misterios în construcția civilizației creștine, alcătuind cheagul și secretul acestei civilizații.

In contra acestui duh misterios s'au dat lupte desperate, cari s'au dovedit zadarnice. Creștinismul a luptat și a biruit prin acest duh, care s'a extins în spațiu și în timp.

In prima Duminecă se găsia la întrunirea religioasă un suflet întunecat și umilit, peste care lumina cea nouă trecea ca peste o peatră.

Pe Toma alții l-au îndemnat să vie. Aceia nu s'au simțit stingheriți de prezența lui, fiindcă nu avea duhul închinătorilor.

Dar ei l-au adus și pe Toma, ca să-l ajute să primească și el acel duh.

In aceasta stă rostul bisericii și răspunderea închinătorilor: ca să aducă la Hristos pe ceice nu s'au renăscut. De sigur în decursul săptămânii aceleia, prietenii lui Toma vor fi încercat cu argumente să-l convingă de învierea Domnului.

Dar ceeace argumentele n'au isbutit să facă, a isbutit, împreună închinarea credincioșilor.

Hristos cere colaborarea oamenilor la opera mântuirii. Temelia adevărată a slujbei din Ziua Domnului trebue să fie acea credință în prezența Domnului nevăzut și dorința de a-l aduce jertfă de laudă și de mulțămire, care e cea mai bună, pe care o avem în inimile noastre.

Gloatele de închinători nu pot aduce o contribuție mai nobilă la viața neamului decât susținând obiceiul cercetării bisericii și aducând pe toți fiii neamului la sfântul altar.

Religia nu determină numai raportul omului cu Dumnezeu ci în măsura esențială și raportul cu deaproapele, cu statul și în așezămintele publice. Corectitatea lui nu e limitată la respectarea legilor Statului ci la împlinirea legii divine.

Dumineca nu e pentru distracții ci pentru mântuirea sufletelor. De oameni renăscuți are trebuință neamul și țara, iar Biserica nu are o dorință mai fierbinte decât aceia de a veni într'ajutorul tuturor fiilor săi de a-i reîncreștina.

E opera națională cu care Biserica contribue la întărirea statului și pe care acesta e dator să o protejeze și să o prețuiască.

Preoții noștri vor fi atenți dacă autoritățile comunale de stat respectă ordinul ce li s'a dat pentru serbarea creștinească a Duminecilor și sărbătorilor.

T. S.

Dumineca Bolnavilor

In 20 Martie a. c. prăznuim Dumineca Bolnavilor. Aceasta s'a instituit în Arhiepiscopia noastră ca cei sănători să vie într'ajutorul celor bolnavi cu rugăciunea și cu milostenia.

Nu sunt numai boalele trupești care doboară pe oameni la patul suferinții ci și boalele sufletești și plăgile morale cari bântuie viața individului, a familiei și a societății din zilele noastre.

Prăznuirea Duminecii Bolnavilor la începutul Sfintelor Păresimi mai are și scopul de a trezi căința în sufletele credincioșilor și decizia luată în conștiința fiecăruia de a porni la o nouă viață harică. Pe cei înstrăinați de biserică și neștiutori ai pravilelor sfinte de disciplină, suntem datori a-i readuce în sfânta noastră familie ortodoxă, arătându le dragoste și toată bunăvoința creștinească.

Onor. Cler va proceda la prăznuirea Duminecii Bolnavilor în conformitate cu instrucțiile date, pregătind pe bolnavi pentru împărtășirea cu sfânta cuminecătură și slujind sfântul maslu. Predicile și tabloul donațiilor pe seama bolnavilor se vor trimite la Arhiepiscopie în termin de 8 zile, până la 28 Martie a. c.

Consiliul arhiepiscopesc

Inalții prelați ortodocși au depus jurământul. Sâmbăta trecută, au depus jurământul pe noua Constituție, la palatul patriarhal, mitropoliții și episcopii ortodocși.

In fața I. P. Sf. Patriarh *Miron*, au jurat I. P. S. mitropoliți Nicodem al Moldovei, Nicolae al Ardealului și P. Sf. episcopi Nifon Criveanul al Hușilor, Tit Simedrea al Hotinului, Gherontie al Constanței, Lucian al Romanului, Cosma al Dunării de jos, Ghenadie al Buzăului, Dionisie al Argeșului, Vartolomeu al Râmnicului, N. Popovici al Oradiei, Nicolae Colan al Clujului, Andrei al Aradului, Vasile al Caransebeșului, Partenie Ciopron al armatei și arhiereul Galaction Gordun.

Luni, în 7 Martie, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a luat jurământul pe noua Constituție protopopilor din Arhiepiscopie, profesorilor dela Academia teologică «Andreiană», dela Școala Normală „Andrei Șaguna" și dela Școala de cântăreți. Festivitatea a avut loc în Aula Academiei teologice.

După depunerea jurământului I. P. S. Sa a reținut pe Prea Cucernicii protopopi la o conferință, dându-le multe și înțelepte sfaturi și îndrumări referitoare la activitatea preoțimii în noile împrejurări. Inaltul nostru arhipăstor a arătat binefacerile ce vor decurge pentru Biserică din ieșirea preoților din cadrul partidelor politice, accentuând însă că acest fapt să nu fie interpretat de preoțime ca o descărcare a ei de datoria de a fi sprijinitoare și îndrumătoare a poporului în toate problemele și greutățile vieții publice.

I. P. S. Sa a îndemnat preoțimea, aflându-ne la începutul marelui post, să slujească Liturghia darurilor înainte sfințite și să pregătească poporul pentru sf. Taine. A mai dat îndemnul să înfrumsețeze cu plantații de pomi și flori împrejurimea bisericii, cimitirul și să-și îndeplinească cu regularitate îndatoririle legate de cancelaria parohială. Sfaturile părintești ale I. P. S. Sale vor fi cu siguranță de mare folos preoțimii noastre.

Mai multă consecvență!

Delegația permanentă a Consiliului Central bisericesc a luat recent o hotărâre anapoda: să intervină la Ministerul cultelor ca să dea un decret-lege pentru amânarea alegerilor eparhiale și pentru prelungirea mandatului actualelor Adunări eparhiale.

Nu vrem să discutăm căderea acestui „for" de-a purcede la astfel de statuări. Altceva vrem să scoatem la iveală în acest act. Și anume uluitoarea lipsă de logică pe care o vădește această delegație care fiind chemată să apere autonomia bisericească grație căreia există și ea, se comportă ca și când n'ar exista nici o autonomie cerând Ministerului să emită decret-lege într'o chestiune intern-bisericească. E în această hotărâre un grozav lapsus de autoconștiință, o amnezie subită a identității proprii.

Dacă Biserica ortodoxă este autonomă în statul nostru, atunci numai ea are căderea să decidă în chestiunile ei interne. Numai ea este competentă să prelungească valabilitatea mandatului unora din forurile sale, numai ea are dreptul să decidă în privința funcționării organelor sale. Cum să dea statul putere nouă unor corporații bisericești? Puterea în Biserică, cu alte cuvinte puterea Bisericii, emană dela stat? Nu-și dă seama delegația permanentă că prin ținuta ei lipsită de demnitate, tinde să coboare însași Biserica de pe piedestalul independenții sale și să o facă o anexă, un departament al statului?

Atragem respectuos atențiunea Sf. Sinod asupra acestei grave eclipse de con-

ştiinţă a Delegaţiei permanente a Consiliului central, rugându-l să intervină grabnic pentru salvarea demnităţii Bisericii.

Dacă e necesar ca alegerile pentru Adunările eparhiale să fie amânate şi mandatul celor vechi să fie prelungit, să o facă forurile Bisericii.

Conducerea „Străjii Ţării" în Sibiu

In zilele de 8—9 Martie Sibiul a trăit momente de mare însufleţire tinerească şi românească, găzduind pe dl maior *Teofil Sidorovici*, comandantul „Străjii Ţării" şi pe mai mulţi înalţi însoţitori al Dsale, cu care ocazie s'au concentrat în oraşul nostru peste o mie de comandanţi străjeri din judeţele cari depind în ierarhia străjerească de Sibiu.

In aceste două zile s'au ţinut conferinţe înălţătoare, s'au dat directive sănătoase de lucru pentru tineretul străjeresc, s'au vizitat stolurile de pe lângă şcolile din oraşul şi judeţul Sibiu, şi din toată această avântare a spiritului a rămas o mai puternică hotărâre de „credinţă şi muncă pentru Ţară şi Tron", cum aşa de concis şi de cuprinzător în acelaş timp se spune în deviza străjerului.

Serbările au început Marţi la ora 9½ cu o sfântă slujbă în catedrala mitropolitană, săvârşită de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* în sobor de preoţi. Cu această ocazie I. P. S. Sa a rostit una din acele mari cuvântări cari lasă urme neşterse în suflet şi ridică toată festivitatea următoare pe o linie înaltă, de însufleţire, de nobil elan. Mânecând dela scopul străjeriei care este cultivarea sufletului şi trupului tineretului, I. P. S. Sa şi-a concentrat atenţiunea asupra cultivării sufletului, asupra valorii lui neasemănate, dându-ne o magistrală laudă, o neîntrecută pledoare „Pentru suflet".

La şedinţa festivă care a avut loc apoi în „Teatrul Naţional", a dat directive bogate, concrete, deschizătoare de largi orizonturi, dl Comandant Teofil Sidorovici. Dl general Ion Manolescu a vorbit adânc şi just despre „Muncă", şi alţi cuvântători despre alte teme interesante.

Papa dela Roma, cine este? Pe la începutul lunei Februarie a. c. catolicii au serbat la Bucureşti aniversarea încoronării actualului papă, Pius XI. In numele bisericii greco-catolice române a vorbit, la această aniversare, bine cunoscutul „istoric" Dr. Ioan Georgescu, astăzi unul dintre canonicii dela Oradea. De astădată clarisimul „istoric" s'a întrecut pe sine însuşi, când a declarat, în discursul său, următoarele:

Papa e dulcele Cristos pe pământ... Pe când în Sf. Euharistie El se află în chip nevăzut, în Papa el e de faţă în mod văzut; prin aceasta hotăreşte el adevărurile de credinţă şi de morală; prin aceasta cârmueşte Biserica. (Vezi: *Farul* lui Frollo, 13 Februarie 1938).

Va să zică, după canonicul Georgescu, reprezentant al bisericii sale, papa dela Roma este nu numai cel mai apropiat de chipul Mântuitorului, ci este deadreptul Isus Hristos pe pământ, unde papa se află în mod văzut, *întocmai precum în Sf. Euharistie Hristos se află în chip nevăzut.*

In faţa unei asemenea act de ocară împotriva celor sfinte, foile bisericeşti „unite" nu ştim dacă au făcut sau nu cuvenitele rezerve, — sau, poate, aprobă ultracatolicismul celuice a cuvântat şi în numele lor.

Revenire asupra votului. După cazul dela Sâmbăta de sus, anunţat zilele trecute, vin la rând alte multe sate din întinsul ţării, de unde ministerul de interne este înştiinţat, că sătenii, după explicările date despre noua constituţie, au declarat în faţa preşedinţilor lor, că votează cu bucurie noua constituţie şi consideră ca neavenit votul „contra" dat în ziua de 24 Februarie 1938.

Pânea vieţii

In începutul Marelui post, carĕ ne vesteşte o nouă apropiere a Praznicului Invierii, şi în decursul căruia creştinul trebue să trăiască mai din plin viaţa în Hristos, este bine să zăbovim câteva clipe cu gândul asupra valorii nebănuit de mare a sf. Euharistii pentru viaţa creştinului.

Harul divin, care se coboară în tainiţele sufletului nostru odată cu trupul şi sângele Mântuitorului din sf. Impărtăşanie, nu este numai un articol de credinţă al religiunii creştine; el este în fond toată religiunea. Indivizii şi popoarele nu au valoare în ochii lui Dumnezeu, decât în măsura în care ei participă la acest dar supranatural. Fără graţie, toată viaţa umană e neizbutită, iar moartea este poarta deschisă spre condamnarea inevitabilă.

Momentul Cuminecării este un punct de aur în viaţa creştinului, este o dată sfântă, de lumină şi mai ales de dragoste.

Pânea îngerilor a devenit pânea călătorilor. Mana euharistică este hrana cea mai necesară sufletului pentru lunga călătorie dela pământ la veşnicie. Fructul divin, care este Domnul Isus Hristos, ne dă viaţa cea adevărată şi ni-o conservă.

De câteori n'am recitit, în sf. Ioan cuvintele Celui care trăeşte în veşnicie: „Amin, amin grăesc vòuă, de nu veţi mânca trupul Fiului omului şi nu veţi bea sângete lui, nu veţi avea viaţă întru voi. Cela ce mănâncă trupul meu şi bea sângele meu: are viaţă veşnică şi eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Căci trupul meu este adevărată mâncare şi sângelĕ meu adevărată băutură. Cela ce mănâncă trupul meu şi bea sângele meu rămâne întru mine şi eu întru el. Precum Tatăl cel viu m'a trimis pe mine şi eu viez prin Tatăl, aşa şi cel ce mă mănâncă, va fi prin mine viu. Aceasta este pânea care s'a pogorât din cer, nu ca mana pe care au mâncat-o părinţii voştri şi au murit. Cine mănâncă această pâne va fi viu deapururi" (Ioan 6, 53—58). Iată, iubite creştine, ce ne spune Mântuitorul, poftindu-ne la viaţă, învitându-ne să prânzim cu el în Cina euharistică.

La masa lui Isus, El însuşi devine hrana mea. „Eu sânt pânea vieţii. Luaţi şi mâncaţi". Eu iau şi mănânc şi simt cum pătrund în cutele sufletului meu razele de lumină harică, cum pâlpâe şi apoi se aprinde tot mai puternic focul dragostei lui Hristos; simt cum se sălăşlueşte în mine dorul întoarcerii pe calea de lumină a creştinismului.

Intr'o bună zi progresul trupului meu va înceta; progresul sufletului meu însă, dacă vreau, nu se va opri niciodată. De câteori mă cuminec, mă simt mai destoinic la muncă şi luptă, mai voinic în renunţare, în devotament, în sacrificiu.

Trupul meu e pulbere, el se va întoarce în pulbere. Dar într'o bună zi acest corp uscat are să învieze din nou, acest trup ofilit are să reînflorească.

In toţi anii mă extaziez în faţa verdelui ce renaşte şi a florilor care se deschid din nou. Când se deşteaptă primăvara, sub razele calde ale soarelui pământul rupe oarecum giulgiul său, şi iată-l frumos în noutatea strălucitoare!

Asemenea, după lungile nopţi ale cimitirului, trupul meu se va scula, ca grâul în câmpii, înfrunzit şi înflorit, trupul meu reunit cu sufletul pentru totdeauna, trupul meu în care sf. Euharistie va fi fost depus de atâtea ori germenii vieţii neperitoare, trupul meu care de acum înainte e incoruptibil şi biruitor.

Acum se pune întrebarea: Cum vine această pâne vie, această pâne a vieţii, această pâne a cerului, care e Isus, în sufletul meu? Ea vine prin sfânta Euharistie, amintire vie şi permanentizare a jertfei calvarului de pe Golgota. Corpul se frânge. Sângele se varsă. Isus e jertfă. Iată-L acum vine la mine, din înălţimile infinite ale cerului, pânea vieţii: pe calea jertfei, sacrificiul suferinţii, sacrificiul altarului, prin sfânta Euharistie, care este punctul central şi culminant al sf. Liturghii, e capodoperă dragostei dumnezeeşti faţă de omenire.

Cu adevărat, nespus de minunat lucru este, să te uneşti cu Mântuitorul Insuşi în sfânta Cuminecare, pe care de aproapĕ două milenii ni-o îmbie Biserica creştină în sf. taină a Euharistiei, Taină mai presus de fire, care întrece puterea de pricepere a minţii umane. Gândirea patristică nu s'a încumetat să încerce a da la o parte vălul, care învălue în mister această sf. Taină, ci ni-a spus, prin gura sf. Ioan Damaschinul, — care reoglindeşte întreaga gândire a sf. Părinţi, — că e zadarnică această încercare. Ortodoxia nu intră în analiza de pătrundere a modului prefacerii celor două elemente, pânea în vinul, şi însuşi trupul şi sângele Mântuitorului, Ea ştie că în sf. Euharistie Mântuitorul e prezent cu adevărat în mod misterios. Ortodoxul ştie că în sf. Impărtăşanie se cuminecă cu trupul şi sângele Mântuitorului, Şi atâta e deajuns!

Sf. Cuminecare este cĕl mai mare favor şi cea mai mare bucurie, de care se poate învrednicì creştinul în viaţa pământească.

Această Taină ne face să trăim bucuria, că avem pe Mântuitorul deapururi între noi şi-L putem gusta, ori de câte ori sufletul nostru simte nevoe spre aceasta. Cu noi, cu adevărat şi deapururi, este Dumnezeu! De nimic să nu ne fie frică.

Sf. Euharistie este o perpetuare şi permanentizare în mod nesângeros, pe altarul Bisericii, a jertfei de pe Golgota. E Taina, în virtutea căreia se împărtăşeşte creştinului trupul şi sângele Mântuitorului, spre iertarea păcatelor şi viaţa de veci. E ospăţul dragostei neţărmurite a Mântuitorulu faţă de noi oamenii; e pânea şi potirul vieţii, pentrucă ne asigură viaţa veşnică, e sacrificiu mistic, e şi Taină şi jertfă. In ea primim pe Domnul Isus din uniunea ipostatică.

Să nu uităm, că cel mai mic grad de graţie este pentru creştin mai de preţ decât toate bunurile lumii acesteia! Ori cât de săraci am fi în bunurile lumii acesteia, prin graţia lui Dumnezeu sântem mai bogaţi decât toţi împăraţii lumii, pentrucă în harul dumnezeesc noi avem ceeace este mai bun şi mai de preţ din ceeace ne poate da Dumnezeu cel bogat, în nesfârşita Sa dărnicie!

Desigur, rugăciunea şi postul sânt o forţă mare în viaţa creştinului. Insă, în sfânta Impărtăşanie stă secretul forţei supraumane, ea îmboboceşte în Biserică o germinaţiune de viaţă, o floare de sfinţenie.

Ce pregătire serioasă trebue să premeargă sf. Cuminecături! Aud dangătul clopotelor spintecând văzduhul. E glasul Mântuitorului, care ne cheamă la sf. Potir, pentru ca să prânzim cu pânea şi cu vinul, pe care ni-l dă în veşnica Cină de Taină. Să-i ascultăm chemarea, pentru a ne bucura, cu îndoită înălţare sufletească, de viaţa cea veşnică, spre care ni-a deschis drum larg prin Invierea Sa cea de a treia zi...

Corneliu I. Sârbu

FOIŞOARA

Naturalism şi religie

Dr. Nic. Balcă

Naturalismul este o concepţie filosofică, după care natura — natural materială — este singura existenţă. Pentru acest fel de a gândi existenţa se reduce la o singură regiune: regiunea realităţii naturale, şi deaceea naturalismul nu admitea decât o singură certitudine şi anume certitudinea pe care o dă metoda aplicată de ştiinţele naturale. Adevărat, pentru naturalism, este numai aceea ce este dat în percepţie ca un dat pozitiv şi palpabil, sau ceeace poate fi recunoscut ca atare de inteligenţa naturalistului. Adevărat nu e decât ceeace poate fi determinat cu ajutorul categoriei de substanţă şi de cauzalitate. Ceeace se prezintă în relaţiunea care produce experienţa, este real numai în sens provizoriu. Condiţiile experienţii pe care Kant le aşezase în imperiul conştiinţei şi care abia fac posibilă experienţa, n'au pentru naturalist o existenţă reală în sine. Căci ceeace este într'adevăr real, nu poate fi vădit decât prin colaborarea observaţiei şi construcţia matematică în ipoteză şi experiment. Numai prin experienţa aplicată de ştiinţele naturii se poate reduce faptul la aceea ce el este în realitate: la elementele ultime şi identice care se mişcă în spaţiu şi în timp după legile mecanice ale cauzalităţii. Aşa dar certitudinea existenţii nu o poate avea decât aceea ce poate fi vădit de inteligenţă ca fiind sub imperiul categoriei cauzalităţii. Formula de mai sus nu are valabilitate numai pentru natura materială, fizică, ci şi pentru cea organică şi sufletească. Naturalismul nu neagă deosebirea dintre materie, viaţă şi suflet — deosebire atât de evidentă în percepţie — ci el neagă numai deosebirea reală: ceeace înseamnă numai deosebirea de esenţe. Imperiul sufletului este pentru naturalist un cuvânt gol sau cel mult un simbol al viabilităţii omului. Misterioasa lume a sufletului omenesc nu este deosebită de viaţa care face să crească atât planta cât şi animalul, ci ele sânt în esenţă una şi aceeaş, adică identice, şi de aceea şi în lumea sufletului domneşte aceeaş lege a cauzalităţii. Deosebirea între spirit şi materie e decretată de naturalism ca o simplă iluzie. In realitate întregul existenţii se prezintă ca o omogenitate nemărginită care nu poate fi cunoscută decât prin experienţă şi prin procedeele de investigaţie ale ştiinţelor naturale. Totalitatea, întregul existenţii este asemenea unui mecanism uriaş, în care omul este numai o părticică infinit de mică, în oceanul fără de fund al universului. Omul este o parte din lumea lucrurilor naturale, el este un lucru între lucruri, şi cu aceasta omul e secularizat complet şi înlănţuit în marginile veacului. Fiinţa şi obârşia omului se pierd printre lucrurile materiale, care devin stăpâne absolute ale acestuia. Totul ce ar aminti legăturile omului cu o lume supranaturală, este complet negat. Ba ceva şi mai mult, naturalismul nu neagă numai că omul ar fi o minune a creaţiei şi o operă spre veşnică proslăvire a Aceluia care a creat şi universul, ci el neagă chiar şi existenţa unei puteri transcendente, care se descopere în minunăţia arhitectonică a universului şi în misterul revelaţiei religioase. Şi concepţia aceasta n'a rămas o simplă teorie, ci din cauza avântului pe care l-au luat ştiinţele naturii în ultimul timp, ea a creat un tip de om, care e mişcat de credinţa, că ştiinţele naturii duc la o flagrantă contrazicere cu adevărurile revelate ale religiei creştine. E vorba aici de tipul acela de om format sub influenţa pozitivismului naturalist heckelian; un tip areligios şi amoral până în rărunchii sufletului. Nu e locul aici, ca să arătăm erorile, superficialitatea şi falsitatea pe care e clădită metafizica unui asemenea naturalism — născută din păcate, zice filosoful Eucken, la un popor care a dat un Iacob Böhme, un Luther, un Kant, Fichte, Hegel etc., — ci voim numai să împărtăşim cetitorilor faptul, că falsitatea metafizicii naturaliste este recunoscută de unul dintre cei mai iluştri reprezentanţi ai ştiinţelor naturale şi anume de Max Planck.*) Acest celebru fizician a ţinut în Balticum o conferinţă cu titlul „Religion und Naturwissenschaft". (Religie şi ştiinţe naturale), în care caută să dovedească, servindu-se de datele ultime ale

*) Max Planck, Religion und Naturwissenschaft, Leipzig, 1938

† Nicolae Bembea

Vestea morţii unui cunoscut ne înduioşază; vestea morţii unui prieten, pe care l-am iubit, ne stârneşte o durere simţitoare.

Cruda moarte a răpit din mijlocul nostru un vechi prieten şi coleg, un apreciat dascăl, care înainte de războiu făcea parte din elita învăţătorilor confesionali de odinioară.

Acesta a fost Nicolae Bembea.

L-am cunoscut din Şcoala normală, unde se distingea între colegii săi prin talent şi spor la învăţătură, fapte, care l-au ridicat la conducerea societăţii de lectură şaguniană. A muncit cu râvnă în sinul acelei societăţi, separată de a studenţilor în teologie, la iniţierea lui, cu scopul de a munci separaţi şi independenţi de aceştia sub însufleţitele îndrumări şi îmbărbătări ale mult regretatului profesor de pedagogie Dr. Petru Şpan.

Inzestrat cu cunoştinţele ce le putea da pe atunci Şcoala normală cu cei trei ani de învăţătură, mai mult teoretică, tinărul N. Bembea eşit în viaţă, a muncit cu râvnă şi spor pe terenul şcolar, fapt, care l-a ridicat la treapta de subrevizor şcolar al judeţului Sibiu, încă în primul an de conducere a Transilvaniei prin aşa zisul: Consiliu dirigent.

Aici apoi ne-am întâlnit la bogata muncă cu prietenul N. Bembea; muncă, care a ţinut până la pensionarea scriitorului acestor rânduri, urmată din oficiu cu finea anului 1928, pentru a face loc altora, cum cerea spiritul partidei politice dela conducere, pe acele de tristă amintire timpuri.

Răposatul N. Bembea, ca mai tinăr, a rămas în activitate până i-a sunat ceasul morţii în seara zilei de 7 l. c. când şi-a dat obştescul sfârşit.

Incetarea lui din viaţă a stârnit unanime regrete, în cercul învăţătorilor, prietenilor şi cunoscuţilor lui de aproape şi departe. Era o fire simpatică, cu înfăţişare comunicativă şi vială, care îl făcea plăcut atât subalternilor săi, cât şi colegilor.

Muncind alături de el timp de peste 10 ani, i-am cunoscut toate calităţile, aşa ca să-i pot face cele mai calde aprecieri.

L-am cunoscut, ca elev, ca dascăl şi coleg. A fost un om muncitor, un suflet curat şi cinstit.

Bunul Dumnezeu să-i facă parte de odihnă aleşilor Săi, iar întristatei familii să-i trimită mângâere şi alinare.

In veci să fie amintirea lui!

Candid Popa

INFORMAŢIUNI

Noul Testament. S'a anunţat, încă din anul 1937, *apropiata* apariţie a Noului Testament, în ediţie ieftină (25—30 Lei exemplarul). Anul 1937 a trecut de multişor fără să ne aducă lucrarea făgăduită. Tinerimea şcolară, din cursul secundar, caută pe la librării Noul Testament, promis de autorităţile noastre bisericeşti şi, negăsindu-l, îş cumpără pe cel tipărit de Soc. Britanică (interzis de Sf. Sinod). Se impune astfel tipărirea neîntârziată, în ediţie populară, a Noului Testament.

† Eleftera Cristea *născ.* **Manole.** *In ziua de 6 Martie 1938 s'a stâns din viaţă venerabila văduvă* Eleftera Cristea *născută* Manole, *soţia fostului asesor consistorial şi mulţi ani redactor al foii noastre, memorandistul Nicolae Cristea, în acelaş timp şi soră a luptătorului naţional vioi şi cu ageră minte, Diamandi Manole dela Braşov. Defuncta matroană, care moare la vârsta de 86 de ani, s'a bucurat, — pentru alesele sale însuşiri sufleteşti ca bună română şi evlavioasă ortodoxă, — de multă preţuire în societatea sibiană. Deplânsă de o numeroasă familie, de alte rudenii şi cunoscuţi, a fost înmormântată în 8 l. c. în cimitirul central din Sibiu. Slujba înmormântării a fost săvârşită de Pr. consilier Tr. Scorobeţ, de prot. Em. Cioran şi păr. Mihail Neagu. In veci pomenirea ei!*

Festival religios. Societatea ortodoxă naţională a femeilor române şi „F. O. R." — secţia Sibiu, organizează Duminecă 13 Martie 1938 ora 11 jum. a. m. în sala mare a prefecturii un *festival religios* pentru comemorarea „Duminecii Ortodoxiei". Program: 1. T. Popovici: Cu noi este Dumnezeu, cor; 2. Ortodoxia şi Congresul creştinismului practic dela Oxford, conferinţă ţinută de dl Şerban Ionescu, profesor la universitatea din Bucureşti; 3. Premierea celor mai bune lucrări de religie ale elevelor dela şcoalele secundare din Sibiu; 4. G. Dima: De Tine se bucură, cor. — Piesele corale vor fi executate de corul Şcoalei normale „Andrei Şaguna" secţia de fete şi băeţi sub conducerea dlui prof. T. Popovici. — Intrarea benevolă.

CONFERINŢE. Frăţia Ortodoxă Română şi Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, secţiile Sibiu, organizează în Aula Academiei teologice „Andreiane", ora 6 seara, o serie de conferinţe. — Marţi 15 Martie 1938: Principii de ştiinţă şi religie, de Tr. Cucuian, profesor la liceul „Gh. Lazăr". Marţi 22 Martie: Viaţa primilor creştini (cu urmarea filmului religios „Tarcisius"), de prot. A. Nanu, profesor la şcoala normală „A. Şaguna". Marţi 29 Martie: Creştinism şi filosofie, de N. Grosu, profesor la liceul „Gh Lazăr". Marţi 5 Aprilie: Importanţa mirenilor în Biserică şi participarea lor la exercitarea puterii bisericeşti, de Dr. L. Stan, profesor la Academia teologică. Marţi 12 Aprilie: Iosif şi fraţii săi — cea mai duioasă poveste din Vechiul Testament — de Dr. Eugen Dobrotă, medic. — Conferinţele se vor incadra în declamări şi coruri ale Academiei teologice, Şcoalelor normale de fete şi băeţi şi ale Şcoalei primare de aplicaţie. — Onor. public e rugat să sprijinească această manifestare creştinească. — Intrarea gratuită.

Buni creştini ortodocşi. Nu putem vesti, decât cu toată lauda, fapta creştinească a elevilor şcoalei industriale din *Cugir* (Hunedoara), cari au hotărât să dea cu toţii câte cinci şi zece lei lunar pentru terminarea bisericii ortodoxe de acolo.

Ministerul educaţiei naţionale a dispus ca şi anul acesta să se organizeze expoziţii de *ouă încondeiate*, pentru menţinerea datinelor strămoşeşti. Se face prin urmare călduros apel către toate şcolile secundare şi primare pentru a da concursul la această manifestare.

Cine a stăruit mai mult pentru încheerea concordatului între România şi Vatican? La această întrebare găsim un răspuns, — spre deosebire de al dlui Z. Pâclişanu — la canonicul Dr. I. Georgescu, care (în foaia „Farul" dela 13 Februarie 1938) spune:

«*Papa* — Pius XI — **înaintea tuturora,** *e apoi făuritorul de căpetenie al Concordatului*».

Monete de sticlă? Monetăria naţională din New-York a făcut guvernului român propunerea pentru baterea monetelor de sticlă, care au avantajul că pot fi spălate şi desinfectate, având în acelaş timp durabilitatea celor de metal.

Vor fi şi mai numeroşi! Un statistician din Polonia stabileşte numărul jidovilor în Europa cu cifra de 10 milioane. In Rusia se găsesc $2^1/_2$ milioane jidovi, în Polonia 3 milioane, în România 1 milion, în Germania 430 mii, în Ungaria 420 mii, în Cehoslavacia 360 mii, ear în Anglia care e locuită de peste 47 milioane de suflete, sânt abea 250 mii de fii ai lui Izrail. Toată această jidovime a pătruns şi continuă a pătrunde în negoţul, industria şi politica Europei, îngrămădind averi, spre paguba şi primejduirea tuturor popoarelor creştine.

Evenimente importante în Austria. Pe ziua de 13 Martie a. c. cancelarul Schuschnig fixase plebiscitul care avea să-i aducă, după credinţa lui, adeziunea poporului austriac la politica lui de păstrare a independenţii Austriei.

In noaptea de 11 Martie însă cancelarul Scuhuschnig s'a retras în urma unui ultimatum al guvernului german că dată fiind situaţia din Austria el va trimite trupe în ea.

S'a format îndată un guvern naţional-socialist în frunte cu dl Seiss-Inquart. Trupele germane la cererea noului guvern au intrat în Austria.

Ce va mai urma vom vedea.

Pentru răuplătitori. O societate de curând înfiinţată de croitorimea din Praga a întocmit aşa zisa „carte neagră", în care sânt tipărite numele clienţilor lipsiţi de obiceiul plătirii hainelor comandate şi ridicate dela croitor. „Cartea neagră" va fi purtată şi consultată de fiecare croitor din Praga.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 13 Martie 1938, va predica părintele *G. Secaş.*

Dela „Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu". Cu ocazia trecerii din viaţă a răposatei Eleftera Cristea, văduva răposatului fost asesor consistorial Nicolae Cristea, Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, în loc de cunună pieritoare pe cosciug, dăruieşte 1000 Lei fondului Nicolae Cristea pentru monumentele bărbaţilor binemeritaţi, ca un prinos al recunoştinţei Reuniunii faţă de munca depusă de înfiinţătorul ei pe altarul cauzei meseriereşti din Sibiu. Dumnezeu să-i odihnească cu drepţii! — COMITETUL.

CARŢI ŞI REVISTE

Ion D. Pitu: *Note şi constatări* la trista realitate a ţării. Reproducere din „Revista Economică", Sibiu. Inst. „Dacia Traiană", 1938. Broşură de 30 pp. Preţul?

In 13 articole, de cuprins economic, autorul ne pune la îndemână observări critice, cu folositoare îndrumări în viaţa obştească. Merită toată atenţiunea.

Oficiul parohial ortodox român Agnita, judeţul Târnava-mare

Nr. 7/1938 Par. (11) 1—1

Publicare de licitaţie

Se aduce la cunoştinţă generală, că în ziua de *26 Martie 1938*, ora 10 a. m., se va ţinea a doua licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate, în localul primăriei comunei Agnita, judeţul Târnava-mare, pentru edificarea bisericii ortodoxe române conform planului şi devizului estimativ.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în devizul estimativ.

Licitaţia se va ţinea cu termen redus în baza art. 94 alin. 2 din legea contabilităţii publice şi în conformitate cu art. 88—110 din legea contabilităţii publice şi conform regulamentului de funcţionare al Oficiului central de licitaţii.

Participanţii la licitaţie vor depune pe lângă ofertă şi o garanţie de 5 la sută din valoarea devizului estimativ în numerar sau în efecte publice, iar ofertele se vor face numai în conformitate cu condiţiunile din caetul de sarcini, cari pot fi văzute în fiecare zi de lucru în orele oficioase în biroul oficiului parohial ortodox român din Agnita.

Lucrarea este preliminată la suma de Lei 3.500.000.

Agnita, la 1 Martie 1938.

Oficiul parohial ortodox român:
Prot. **Emil Păcală**
paroh

---

fizicei teoretice, că ştiinţele naturii nu numai că nu sânt în contrazicere cu adevărurile relative ale religiei, ci cele dintâi le confirmă pe cele din urmă. Şi Planck purcede în consideraţiile lui tocmai dela situaţia creiată de ştiinţele naturale moderne, care au dus la rezultatul că „unui om cultivat în spiritul ştiinţelor naturale să fie imposibil să mai creadă în daturi extraordinare care contrazic legile naturii". Aşadar să nu mai creadă în „minuni ale naturii", care sunt sprijinul principal al vieţii religioase, şi care mai de mult erau considerate ca fapte demne de credinţă. Şi de aceea nu e de mirare, zice Planck, că „mişcarea celor fără Dumnezeu — care consideră religia ca pe o invenţie a unor preoţi îndrăgostiţi de putere, iar pentru credinţa într'o putere supranaturală n'au decât vorbe de hatjocură — să exploateze cu multă asiduitate cunoştinţele ştiinţelor naturale şi într'o părută concordanţă cu acestea să ducă într'un tempo tot mai repede printre popoarele pământului influenţa ei dizonlvată". La sfârşitul acestei lupte contra credinţei religioase se află totala năruire a comorilor spirituale ale omenirii şi dispariţia oricărei nădejdi mari într'un viitor mai bun. Un motiv destul de serios pentru Planck ca să încerce „în spiritul unui savant crescut în trudnicia cercetărilor exacte ale ştiinţelor naturale" să lumineze „problema dacă o concepţie religioasă adevărată se împacă cu cunoştinţele mijlocite de ştiinţele naturale" sau mai scurt „dacă un ins cultivat în spiritul ştiinţelor naturii mai poate fi religios". Pentru ca să răspundă la această întrebare Planck caută să determine: 1. *caracteristicile adevăratei religiosităţi* şi 2. *natura legilor ştiinţelor naturale şi adevărurile pe care aceste ştiinţe le consideră ca fiind de nesdruncinat.* Planck consideră religia într'un veritabil sens creştin „ca o legătură a omului cu Dumnezeu". Şi ca atare religia se întemeiază pe „respectul pe care omul îl are faţă de o putere supra-lumească, o putere care are în mâna sa viaţa omului, cât şi binele şi durerile noastre". Comunitatea cu această putere este năzuinţa supremă şi ţinta cea mai înaltă a omului religios. Căci numai aşa omul se poate simţi sigur în faţa primejdiilor „prevăzute sau neprevăzute, care-l ameninţă în viaţă şi numai printr'o alianţă solidă cu Dumnezeu şi printr'o încredere necondiţionată în atotputernicia şi ajutorul Lui, el îşi poate câştiga liniştea interioară". Aceasta e o dovadă că religia e o realitate în conştiinţa omului. Dar religia nu e ceva individual, „ci ea are o valabilitate în toate ţările pământului. Lui Dumnezeu îi e supusă întreaga lume cu comorile şi cu grozăviile ei, şi nu există nici un domeniu, nici în imperiul naturii şi nici în acela al spiritului, pe care El să nu-l poată pătrundă în atotprezenţa lui". Deaceea religia duce la o legătură nespus de solidă a acelora care mărturisesc aceeaş credinţă; ea duce la comunitatea de viaţă religioasă. Şi credinţa religioasă se manifestează şi se exteriorizează prin cult şi simboale intuitive.

Şi Planck justifică minunat necesitatea simboalelor, prin aceea că „Die Heiligkeit der unfassbaren Gottheit überträgt sich auf die Heiligkeit der fassberen Symbole", (Sfinţenia dumnezeirii celei nepricepute se transmite asupra sfinţeniei simboalelor văzute). Aici îşi are obârşia înrudirea religiei cu arta, deşi trebue să spunem că Planck face o deosebire foarte esenţială între artă şi simboalele religiei din motivul că „opera de artă are însemnătatea sa în sine însaş" pe când „simboalele religioase indică întotdeauna ceva ce este peste ele, valoarea lor nu e niciodată ceva imanent acestora", căci ele indică (întotdeauna ceva ce este peste ele) pe Dumnezeu. Deaceea simboalele sunt mijloace de exprimare ale adevărurilor şi ale sentimentelor, şi o religie care n'ar întrebuinţa asemenea simboale e imposibilă. Dupăce dovedeşte nespus de clar necesitatea simbolului religios, Planck pune întrebarea de răspunsul căreia atârnă, după el, întreaga certitudine a religiei şi anume: „trăieşte Dumnezeu numai în sufletul credinciosului, sau El guvernează lumea independent dacă cineva crede în El sau nu!" O întrebare la care nu se poate răspunde pe drumul ştiinţei, zice Planck, ci ea este treaba credinţei religioase. Pentru omul religios „Dumnezeu există mai înainte de a fi existat oameni pe pământ el ţine în mâna Sa atotputernică din veşnicie lumea întreagă, pe credincioşi şi necredincioşi, şi El rămâne pe tronul Lui neschimbat în înălţimile neaccesibile minţii omeneşti, chiar şi după ce se va nărui pământul". Cine are această credinţă, acela este un om religios.

[Sfârşitul urmează]

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Banca Generală de Economii din Sibiu

CONVOCARE

la adunarea generală ordinară ce se va ţine Mercuri în 23 Martie 1938, ora 17, în sala de şedinţe a institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul consiliului de administraţie despre gestiunea anului 1937.
2. Raportul şi propunerea consiliului de censori.
3. Fixarea remuneraţiei pentru membrii consiliului de censori.
4. Alegeri în consiliul de administraţie.
5. Alegeri în consiliul de censori.

Posesorii de acţii cu drept de vot, care vor lua parte la adunarea generală, sunt rugaţi a se prezenta la ghişeul aşezământului central din Sibiu până cel mai târziu în 23 Martie, ora 12, pentru a-şi lua în primire actele de legitimaţie.

Pentru exercitarea dreptului de vot în baza acţiunilor la purtător, mai este necesar ca aceste acţiuni să fie depuse la ghişeul instituţiei sau la una din sucursalele ei.

Sibiu, la 8 Martie 1938.

Consiliul de Administraţie a Băncii Generale de Economii din Sibiu.

Bilanţul încheiat la 31 Decemvrie 1937

ACTIV

			Lei
Cassa:			
a) Numerar efectiv		73.055.465	
b) Disponibil la B. N. R. şi C. E. C.		52.703.273	
c) Cupoane scăzute		50.774	125.809.512
Disponibil la bănci.			
a) In ţară (afaceri noui)		77.603.036	
b) In străinătate		382.244	77.985.280
Portofoliu de titluri:			
I. *Titluri româneşti:*			
1. Cu venit fix:			
a) Efecte publice v. nom. Lei	16.418.000	7.211.419	
2. Cu venit variabil:			
a) Acţiuni cotate la bursă	3.100.500	3.058.133	
b) Acţiuni necotate la bursă	31.621.150	21.906.932	24.965.065
	90.000	90.000	32.266.484
II. *Titluri străine:*			
Total (în portofoliu) v. nom. Lei	51.229.650		
Portofoliu de scont:			
Plătibil în ţară:			
a) Cambii fără garanţii		65.893.341	
b) „ garantate cu mărfuri, titluri etc.		13.211,308	
c) „ „ „ ipoteci		15.813.018	94.917.667
Din acestea sunt impr. *noui*		72.881.599	
Din portofoliu de mai sus se află reescontat		17.159.214	
„ „ „ „ „ „ „ în suferinţă (af. vechi)		5.963.493	

Debitori:

I. *Din ţară:*	Cambii de circ. primite, din care: *In portofoliu*	*Reescontat*		
a) Debitori gar. cu efecte comerc.	91.069.336	13.048.900	104.118.230	
b) „ „ „ titluri	3.280.699		7.283.498	
c) „ „ „ mărfuri	168.010		6.191.816	
d) „ „ „ ipoteci	1.086.215		28.927.344	
e) „ „ „ garanţii diverse	21.133.230		65.124.864	
			211.645.752	
II. *Din străinătate:* In Lei			1.218.247	212.863 999
	116.737.490	13.048.900		
Din aceştia sunt împrumuturi *noui*		75.798.109		
Creanţe în conversiune, conf. legii din 7 Aprilie 1934 (cota redusă):				
a) In portofoliu			116.513.069	
b) Reescontate la B. N. R.			56.817.709	173.330.778
Pierderi din conversiune conf. legii din 7 Aprilie 1934				1.602.868
Participaţiuni: (în portofoliu)				
In ţară:				
a) La întreprinderi industriale			501.600	
b) La alte întreprinderi			357.500	859 100
Împrumuturi pe termen lung				8.393.568
Imobile:				
a) pentru uzul propriu			27.234.782	
b) pentru locuinţe funcţionari			8.844.850	
c) alte imobile			40.943.700	77.023.332
Mobilier al băncii şi întreprinderilor				6.898.891
Plasamentul fondului de gar. al scris. fonc.				400.000
Plasamentul fondului Dr. Karl Wolff				100.000
Conturi diverse				9.639.777
				822.091.256

PASIV

			Lei
Capital social			82.200.000
Fonduri de rezervă:			
a) Rezervă legală		37.406.496	
10% alocaţie din beneficiul net		324.255	37.730.751
b) Fondul de garanţie al scris. fonc.		400.000	38.130.751
Fonduri de amortisment:			
a) Pentru creanţe dubioase (alocaţie din beneficiul net)		2.118.294	
b) Pentru imobile		3.430.697	5.548.991
Diferenţe de curs nerealizate la portof. de titluri şi devize		5.221.490	
alocaţie din beneficiul net		800.000	6.021.490
Fond de pensii al funcţionarilor			13.660.077
Fondul Dr. Carl Wolff			100.000

Depuneri spre fructificare:	La vedere	Pe termen	Total	
Din ţară:				
Depuneri noui:				
1. Cu livrete de economii la purtător	21.917.356	14.126.475	36.043.831	
2. Cu livrete de economii nominative	114.462.467	52.291.233	166.753.700	
	136.379.823	66.417.708	202.797.531	
Depuneri vechi:				
Reduse prin aranjament conf. art. 52 leg. conv.		160.106.579	160.106.579	362.904.110
	136.379.823	226.524.287		

Creditori:	La vedere	Pe termen	Total	
I. *Din ţară:*				
1. Depuneri în cont-curent *noui*	149.822.484		149.322.484	
2. Creditori nereduşi *noui*	7.840.044		7.840.044	
3. Creditori reduşi vechi		3.348.847	3.348.847	
	157.662.528	3.348.847	161.011.375	
II. *Din străinătate:*				
In Lei	2.079.173	1.937.914	4.017.087	
In valute (reduşi prin aranjament conf. Art. 52 leg. conv.		40.483.138	40.483.138	205.511.600
	159.741.701	45.769.899		

Angajamente de reescont: In ţară:			
1. *Curente:*			
a) La B. N. R. (provenite din ef. scont.)		17.114.814	
„ „ „ „ („ „ cambii de circ.)		13.048.900	30.163.714
b) La alte bănci (provenite din ef. scont.)			44.400
			30.208,114
2. *In conversiune (cota redusă):*			
La B. N. R.		56.817.709	87.025.823
Obligaţiuni proprii în circulaţiune (scris fonc.)			6.611 846
Conturi diverse			14.376.568
Beneficiul net:			
Alocat rezervelor legale		324.255	
Alocat fondului pentru creanţe dubioase		2.118.294	
Alocat fondului pentru diferenţe de curs nerealiz.		800.000	
		3.242.549	
			822.091.256

Conturi de ordine

DEBIT **CREDIT**

	Lei		Lei
Cauţiuni statutare	4.068.000	*Deponenţi de cauţiuni statutare*	4.068.000
Debitori pentru avaluri şi scrisori de gar. date de bancă: In ţară	9.415.420	*Creditori pentru avaluri şi garanţii date de bancă:* In ţară	9.415.420
Cambii de circulaţiune:		*Deponenţi de cambii de circulaţiune*	129.786.390
a) In portofoliu 116.737.490		*Remitenţi de efecte spre incasare*	39.267.144
b) Reescontate 13.048.900	129.786.390	*Deponenţi de ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj şi garanţii diverse*	281.303.916
Efecte spre incasare:		*Deponenţi de titluri în gaj*	18.472.624
a) In portofoliu 24.114.269		*Deponenţi de titluri şi alte valori în păstrare:*	
b) La corespondenţi 15.152.875	39.267.144	a) Din ţară 35.340.399	
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj şi garanţii div.:		b) Din străinătate 720.976	36.061.375
a) In portofoliu	281.303.916	*Creditori pentru titluri împrumutate*	3.007.500
Titluri în gaj: în portofoliu, (val. nom.)	18.472.624	*Creditori pentru acreditive şi diverse*	10.227.289
Depozite de titluri şi alte valori în păstrare (val nom.)	36.061.375		
Debitori de titluri împrumutate	3.007.500		
Debitori pentru acreditive şi diverse	10.227.289		
	531.609.658		531.609.658

Contul de Profit şi Pierdere la 31 Decemvrie 1937

DEBIT **CREDIT**

	Lei		Lei
Cheltuieli de administraţie:		*Dobânzi incasate:*	
a) Salarii şi pensii	14.615.976	a) Dela portofoliu de scont	5.251.409
b) Diverse	6.464.929 21.080.905	b) Dela debitori	12.150.754 17.402.163
Impozite şi taxe	1.971.059	*Comisioane incasate*	6.772.622
Dobânzi plătite:		*Venitul portofoliului de titluri*	984.265
a) La depuneri şi creditori	7.638.774	*Venitul participaţiunilor*	151.094
b) La reescont	580.600 8.219.374	*Venitul imobilelor*	2.905.545
Comisioane plătite	691.697	*Beneficii diverse*	7.749.300
Amortizare la mobilier	822.110	*Incasări din creanţe amortizate*	62.705
Beneficiul net:			
Alocat rezervelor legale	324.255		
Alocat fondului pentru creanţe dubioase	2.118.294		
Alocat fondului pentru diferenţe de curs nerealizate	800.000 3.242.549		
	36.027.694		36.027.694

Sibiu, la 31 Decemvrie 1937.

DIRECŢIUNEA:

Dr. Hans Connert m. p. Preşedintele Consiliului de Administraţie.

Dr. Fritz Kasper m. p. director.

Harry Rose m. p. director.

Dr. Gustav Adolf Klein m. p. director.

Pentru contabilitate: **Wilhelm Schiesser** m. p. procurist, contabil autorizat.

Verificat şi găsit în conformitate cu registrele, codul de comerţ şi legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă.

Pentru consiliul censorilor:

(4) 1—1

Iulius Henrich m. p. **Gustav Binder** m. p. **Dr. Heinrich Plattner** m. p. **Hugo Beer** m. p., expert-contabil.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI Sibiu 20 Martie 1938 Nr. 12

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

De ce trebue să fie Biserica autonomă?

Sunt adevăruri clare ca lumina soarelui cari își au totuși adversarii lor. Motivul nu e de crezut să fie atât ignoranța și incapacitatea de înțelegere, cât anumite interese cari nu pot duce casă bună cu lumina aspră și necruțătoare pentru lucrările din întunerec.

Un astfel de adevăr de evidență zdrobitoare este autonomia Bisericii. Ea decurge din ființa Bisericii. Propoziția: Biserica e autonomă este, cum am zice în termeni de logică, o judecată analitică, iar Biserica neautonomă e o contradicție *in adjecto*, cuprinzând două idei cari se bat cap în cap.

Spunând că Biserica e autonomă, afirmăm negativ adevărul elementar că Biserica nu e supusă nici unei autorități din lume, că ea nu se conduce după legi și norme impuse de o autoritate străină, iar pozitiv că Biserica, având de cap pe însuși Isus Hristos-Dumnezeu, e supusă numai Lui și numai Duhului Sfânt prin care Acela o conduce. Normele de lucru, modalitățile de împlinire a misiunii ei între oameni, atât pe cele de caracter statornic și general cât și pe cele de caracter temporar și local, și-le stabilește singură cu autoritatea pe care i-o dă calitatea ei de trup mistic al Domnului.

Isus Hristos coborându-se pe pământ ca primul și cel mai important element al Bisericii, ca piatra ei cea din capul unghiului, ca recapitulatorul Bisericii și izvorul din care crește ea, n'a primit norme și legi pentru activitatea Sa mântuitoare dela nici o instanță lumească. Apostolii, împreună cu primele comunități creștine, nu au lucrat nici ei după niscai legi impuse de Stat. Și chiar legiuirea atât de favorabilă Bisericii din imperiul bizantin nu însemna în principiul și în intenția ei altceva decât că Statul își însușește ca ale sale legile pe cari, în forma de canoane, și le da însași Biserica prin organele ei: sinoadele. Se uită prea mult de către dușmanii autonomiei bisericești dela noi, cari se leagă cu ignoranță și orbește de pilda Bizanțului, că tocmai epoca bizantină din istoria Bisericii înregistrează cea mai regulată funcționare a sinoadelor ca organe de legiferare în Biserică și, ca urmare a acestei legiferări, din acea epocă avem toată bogata colecție de canoane, tomuri, epistole patriarhiale și alte forme de legi bisericești.

Nu se întreabă nici unul din cei ce combat autonomia sprijiniți numai pe sistemul bizantin, de ce o atât de regulată funcționare a sinoadelor și atâta legiferare canonică, dacă dreptul de legiferare în viața Bisericii l-a avut Statul?

Conștiința auto-nomiei, conștiința dreptului de legiferare în chestiunile sale și de autoconducere, a avut-o Biserica și în epoca bizantină. Desigur împotriva acestei conștiințe, manifestată principial, au fost atunci și abuzuri din partea Statului.

Aceste abuzuri nu vrem să le vedem reînoite în Biserica noastră, oricât ar avea girul exemplului bizantin.

Nu vrem să lăsăm Biserica să fie robită de vreo instituție lumească. N'o vrem împedecată și deviată în misiunea ei, de nici una din instituțiile al căror rost se limitează de orizonturile lumii acesteia.

O Biserică pornită la lucru cu legi și ordonanțe ministeriale, este sau o Biserică robită, sau, dacă aceasta se face cu voia ei, se află într'un mare păcat, abdicând dela demnitatea ei de care trebue să fie geloasă căci e demnitatea înfricoșată a Fiului lui Dumnezeu care o umple cu puterea Lui. O Biserică pornită la mântuirea oamenilor cu ordonanțe ministeriale, lucrează de frica ministerului și nu din dragostea patetică, înflăcarată și spontană pentru Isus Hristos. O Biserică ce stă atentă la cancelariile unui departament ministerial, pentru a mai vedea ce are de făcut și ce va mai fi cu problemele ei, e o Biserică în care s'a dus la fund credința că Hristos e în ea și nu în birourile cutărui minister. Biserica aceea va fi o instituție funcționarizată și nu se va vedea răpită de nici un sfânt elan, la nici o acțiune care să cutremure sufletele.

Cei ce vreau să lege Biserica de Minister, sunt dușmanii ei cari o vreau înghenunchiată, nu în rugăciune, ci în slăbiciune, în incapacitate și nedemnitate. O vreau fărămițată în tot atâtea mii de părticele, câți preoți sunt, căci ministerul nu știe de o unitate mistică a Bisericii, ci de câteva mii de persoane cari ocupă funcțiuni bisericești și cari vor rezolva interesele lor, nu ale Bisericii, acolo, dela caz la caz, după om, după proptele și după alte lumești considerații.

Au apărut în ultimul timp unele semne cari ar putea fi interpretate în sensul că se urmărește de către Statul nostru o știrbire a autonomiei bisericești. Am constatat cu surprindere că în noua constituție au fost omise articolele prin cari se garanta în cea din 1923 autonomia bisericească. Nădăjduim că această omisiune nu s'a făcut cu nici o intenție defavorabilă autonomiei. Deaceea am vrea să vedem că această omisiune nu are nici o urmare rea, ci dimpotrivă nu va întârzia ocazia în care se va confirma această nădejde a noastră.

Am mai cetit în zilele recente o informație că la Ministerul cultelor se lucrează la întocmirea unui decret-lege prin care se vor amâna alegerile pentru Adunările eparhiale «până la modificarea Legii de organizare bisericească». Am vrea să nu dăm acestei notițe de ziar nici un caracter serios. Alegerile pentru Adunările eparhiale nu pot fi amânate decât de forurile competente bisericești. Dacă e interesul să fie amânate, organele de Stat au calea deschisă să roage forurile bisericești să amâne aceste alegeri. Și se poate să întâmpine cea mai deplină înțelegere. Altfel se calcă un drept al Bisericii. Și să se știe că acest act nu va avea aprobarea ei.

De tot gravă este însă știrea că s'ar intenționa la Ministerul cultelor modificarea Legii de organizare bisericească.

De aceea nu vrem s'o credem. Este cu neputință. Și așteptăm ca viitorul să nu ne desmintă credința noastră.

Incorporarea Austriei în imperiul german

In zilele de 11—13 Martie c. s'a realizat în cadrul unor mari manifestații de bucurie populară anexarea Austriei la Germania. Führer-ul Hitler a fost primit în delir de poporul austriac la Linz și la Viena. Pe rând s'au săvârșit toate actele mai importante ale anexării, așa încât de prezent statul austriac nu mai există.

Finalul acesta încheie un proces firesc și nimenea nu putea crede în sufletul propriu că el va întârzia prea mult, oricâte piedeci i s'ar pune în cale. Părți ale aceluiaș popor, trăind în imediată vecinătate, despărțite doar printr'o graniță politică care nu era în asentimentul lor, Austriacii și Germanii n'au făcut decât să dărâme o vamă formală, un paravan artificial.

Noi Românii cari ne-am unit la 1918 pe baza principiului de autodeterminare, cari ne-am întregit Țara prin înlăturarea unor granițe nedrepte și artificiale cari despărțiau părțile aceluiaș popor, nu putem să nu aprobăm ca și alte neamuri să asculte de aceleași mari și drepte principii și porniri naturale. In unirea Austriei cu Germania vedem validându-se și confirmându-se încăodată principiile cari stau la baza statului nostru și noi numai bucura ne putem de această recunoaștere a puterii și a legitimității lor.

Conglomeratul a.-ungar s'a năruit tocmai sub presiunea principiului național și cu scopul de-a fi satisfăcut acest principiu. De aceea toate popoarele ținute cu forța în acel conglomerat s'au alipit pe lângă frații lor de același sânge constituind împreună statele succesorale. Românii din Ardeal și Bucovina s'au unit cu frații lor din Vechiul Regat de care-i despărțea doar o graniță artificială, Slavii din sudul Austro-Ungariei s'au unit cu cei din Regatul sârbesc, Cehii și Slovacii s'au constituit într'un stat național liber, Italienii au trecut la Italia, Ungurii și-au văzut împlinit idealul lor după un stat național unitar. Firesc era ca și Germanii din Austria să se alipească așa cum le era dorința la frații din imediată vecinătate.

Intre puterile cari se opuneau acestei uniri era și catolicismul.

Catolicismul voia să susțină în Austriecii catolici o aversiune față de Germania protestantă. In catolicism se credea că s'a găsit temeiul pe care să se desvoalte în Austriaci voința de-a rămânea pe veci independenți.

Vaticanul sprijinea planurile de revenire a dinastiei Habsburgilor prin care ar fi reînviat într'o oarecare măsură vechiul conglomerat ocrotit de Vatican în care ar fi reînceput toată trecuta șuruburărie și intrigărie iezuită de unificare prin catolicism.

Acum toate aceste visuri s'au năruit sub lovitura realităților firești. Spectrul habsburgic nu mai poate părăsi mormântul. Noi Românii cari am suferit destul din partea lor și cari purtăm până azi în trupul nației rana grea a desbinării prin catolicism, putem respira ușurați.

Au dispărut pentru totdeauna de pe arena istoriei Habsburgii cu politica lor imorală. S'a sfârșit și cu Austria.

Catolicismul n'a întârziat să-și arate amărăciunea.

— Cardinalul Parisului, Verdier, a spus după efectuarea anexării Austriei «Datoria noastră în aceste ceasuri tragice este să accentuăm că nutrim o simpatie sinceră pentru Austria catolică. E posibil că Franța dacă ar fi fost mai tare și în condiții politice mai prielnice, ar fi împiedecat aceste evenimente. Deaceea eu doresc ca puterea și unitatea Franței să se întărească pentruca în viitor să ajute pe cei apăsați».

Aceeaș amărăciune e manifestată și în cetatea Vaticanului de unde vine știrea că «Luarea puterii de către național-socialiști a stârnit consternare în cercurile Vaticanului, care văd în ea *căderea ultimei fortărețe a catolicismului în lumea germană*».

Pentru noi însă, cari n'avem amintiri prea bune dela Austria catolică și nu ne putea bucura perspectiva revenirii Habsburgilor, nu este nici un motiv de întristare în sfârșitul ei. Noi constatăm că ideea națională a biruit în sfârșit pe toată linia în Europa.

Din prilejul unei conferenţe

Sibiul s'a bucurat totdeauna şi se bucură şi astăzi de bunul nume al unui centru cultural şi religios românesc. Număr mare de personalităţi proeminente au trecut pe-aici, lăsând în urma lor gânduri şi frământări izvorâte din muncă fără preget. Societăţi culturale şi religioase ca: Astra, F. O. R., Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, etc. au deschis vad bogat de propagare şi rodire a ideilor. Această constatare formează un titlu de legitimă mândrie a Sibiului. —

Cu prilejul **Duminecii Ortodoxiei** *din acest an a conferenţiat dl profesor Şerban Ionescu, fiind invitat de Societatea ortodoxă naţională a femeilor române şi F. O. R. secţia Sibiu.*

Dsa este profesor de teologie morală şi socială la Facultatea de teologie din Bucureşti. Ca dascăl, este far luminos, iar ca scriitor, deschizător de drumuri noui în teologia românească. Dsa şi-a desvoltat conferenţa după masă la ora 6, în faţa unei asistenţe selecte. Subiectul a fost: **Ortodoxia şi congresele creştinismului practic dela Oxford şi Edimburg"** *— ţinute în Iulie şi August 1937. Cu verb întraripat şi cu competinţa celuice a făcut parte din delegaţiunea Bisericii ortodoxe româneşti la amintitele congrese, conferenţiarul a înfăţişat problemele discutate şi soluţiunile ce s'au dat.*

Iată-le pe scurt:

La Oxford s'a discutat în cadrul vastei probleme: **Viaţa şi acţiunea creştină.** *S'a fixat un număr de câteva chestiuni de ordin social şi moral, la îndrumarea cărora să lucreze toate bisericile creştine.*

Astfel: 1. **Biserica şi naţiunea.** *Biserica sprijineşte naţiunea în urmărirea idealurilor sale, dar pretinde ca şi aceasta s'o respecte ca instituţie cu misiune precisă în lume. Congresul, însă, n'a indicat mijloacele practice prin folosirea cărora se poate armoniza idealul creştin cu cel naţional. Aceasta nu surprinde, dat fiind faptul diversităţii concepţiunilor naţionale.*

2. **Raportul dintre Biserică şi stat.** *S'a hotărât că Biserica nu poate fi făcută instrument al unui stat şi mai cu seamă al celui duşmănos ei. Ea e de acord cu statul când acesta, la rândul său, ascultă de cuvântul Scripturii; în caz contrar, ea are toată libertatea de acţiune. Congresul propune solidaritatea bisericilor creştine împotriva statelor opresoare.*

3. **Raportul dintre Biserică şi valoarea economică.** *Cu toate că idealul bisericii este spiritual, ea nu poate rămânea indiferentă în faţa chestiunilor economice.*

4. **Biserica şi educaţia.** *Educatorul, în rostul său de modelator al personalităţii umane, trebue să aibă orientări şi convingeri creştine.*

5. **Biserica şi relaţiunile internaţionale.** *Legăturile internaţionale, după războiu, s'au stabilit pe baze pur materiale şi lumeşti. Aceasta a dus la învrăjbirea dintre popoare şi state; iar măsurile Ligii Naţiunilor au ajuns inoperante. Din acest motiv este chemată Biserica să intervină şi să ajute la rezolvarea paşnică a neînţelegerilor.*

6. **Biserica şi războiul.** *Acì s'a stabilit atitudinea bisericii faţă de statele ce fac războiu. In principiu, creştinismul este credinţa păcii şi ca atare el combate războiul ca pe-un rău. Totuşi, având în vedere răutatea omului şi, în situaţia actuală, imposibilitatea aproape evidentă a unei păci permanente, Biserica admite războiul de apărare, însă combate pe cel agresiv. Când războiul se poartă în numele dreptăţii, creştinul este deslegat în conştiinţa sa, căci, luptând, el se transformă în apărător al dreptăţii dumnezeeşti.*

Congresul dela Edimburg. *La Edimburg s'a discutat în legătură cu problema:* **Dogmă şi organizare.**

Dela început s'a pus în discuţiune unificarea bisericilor într'o biserică sobornicească şi apostolică, pe baza unui minim de dogme. Biserica romano-catolică a lipsit, iar delegaţia bisericii româneşti a păstrat o rezervă semnificativă, căci dogmele noastre de credinţă sunt definitiv stabilite pe bazele revelaţiunei şi tradiţiunei, neputând fi modificate. Dificultatea e foarte mare, întrucât lumea protestantă are o mulţime de dogme deosebite de cele ortodoxe.

Noutatea subiectului prezentat şi personalitatea conferenţiarului au stârnit entuziasmul asistenţei; comentariile elogioase, făcute după conferinţă, sunt grăitoare. Sibienii îşi doresc cât mai des asemenea surprize.

Dl profesor Ş. Ionescu este un bun teolog şi totodată un adânc cunoscător al filosofiei. In scrisul Dsale se străduieşte să acorde aceste două domenii, cari după unii sunt duşmane neîmpăcate. Din această strădanie de gând scrisul românesc s'a ales cu un mănunchiu de scrieri valoroase. Dăm titlul câtorva dintre ele: **Fouillées, Verhältniss zu Kant,** *1915;* **Atitudini etico-sociale din viaţa Sf. Hrisostom,** *1919;* **Criteriul moral-obiectiv,** *1921;* **Morala antică şi morala creştină,** *1926;* **Teoria Ideilor-forţe,** *1925;* **O dispută creştino-filosofică,** *1934, etc.*

Suntem informaţi că are sub tipar o Antropologie creştină. O aşteptăm cu nerăbdare.

Teologia ortodoxă românească leagă cele mai legitime speranţe, că dl prof. Ş. Ionescu ne va dărui în viitor o Morală, lucrată pe baze ortodoxe şi un Tratat de sociologie creştină. Ar fi o fericire să putem scăpa de tributul ce suntem nevoiţi a-l plăti Apusului.

A. Popa

Şi totuşi lipsă de logică

In «Universul» din 20 Martie c. la pagina Bisericii se ia atitudine faţă de notiţa noastră din Nr. anterior în care scriam că nu vedem nici o logică în faptul ca un for bisericesc care există în virtutea autonomiei bisericeşti să ceară statului să dea un decret-lege pentru prelungirea mandatului actualelor corporaţii bisericeşti. Ni se atrage atenţiunea că acel for a înţeles prin hotărârea sa că Biserica decide amânarea alegerilor eparhiale şi prelungirea mandatului actualelor corporaţii. Dar e necesar ca şi Statul să decidă acest lucru. «Cum însă mandatele celor aleşi izvorau dintr'o lege — legea de organizare bisericească din 25 Mai 1925 — potrivit căreia mandatele durează 6 ani, tot prin lege trebuiau prelungite mandatele peste termenul de 6 ani».

Cu alte cuvinte deciziunea respectivă a forurilor bisericeşti n'ar fi avut nici o putere prin sine, abia decretul-lege i-a dat puterea necesară. Ba din pasagiul citat, şi din unul care urmează se vede că decretul-lege prin sine, *fără nici o referire la vreo hotărâre anterioară bisericească, e recunoscut de autorul notiţei din «Universul», ca având putere să prelungească mandatul corporaţiilor bisericeşti şi chiar fiind necesar în acest scop.*

Deci iată cum se bat în cap cele scrise în notiţa din pagina Bisericei.

Dar să trecem peste aceasta. Se spune în acea notiţă că dreptul Statului de-a prelungì el mandatul corporaţiilor bisericeşti decurge din faptul că printr'o lege de stat s'au instituit aceste corporaţii, prin cea din 1925.

Iată prin urmare cum se demască autorul notiţei ca necrezând că Biserica este autonomă. Şi aceasta în opoziţie cu Statul care prin legea din 1925 tocmai acest lucru l-a recunoscut: autonomia Bisericii. Pe baza legii din 1925 deci în nici un caz nu ar fi fost Statul în drep să dea decretul-lege în chestiune.

Dar să răspundem şi la ideea mai generală că o dispoziţie a Bisericii n'are putere dacă nu există şi o lege în acelaş senz din partea Statului.

Aceasta-i o afirmaţie absurdă care ignorează adevărul că Biserica e autonomă prin sine, prin fiinţa sa şi deci dispoziţiile ei au valoare în cuprinsul ei indiferent că Statul îi recunoaşte sau nu această autonomie şi dispoziţiile ce le dă ea. Biserica a fost autonomă şi în timpul persecuţiilor. Statul poate sau nu recunoaşte această autonomie, dar nu i-o poate da. Aceasta o are Biserica prin sine.

Lipsa de logică ajunge la culme când se spune în această notiţă că «prin lege trebuiau prelungite mandatele *peste termenul de 6 ani» sau că «acest* decret lege prelungeşte mandatele *etc».*

Un mandat al unei corporaţii bisericeşti e o parte de putere bisericească. Şi ca numai Biserica i-l poate da sau prelungi. Cum poate da Statul putere bisericească? De unde are Statul putere bisericească?

Rugăm deci mai multă atenţiune la cei cari redactează pagina Bisericei din ziarul «Universul», mai ales în cazul unor chestiuni atât de importante.

Comunicare oficială

Comunicăm, că Sfântul Sinod în şedinţa sa din 18 Martie crt. a hotărât amânarea alegerilor eparhiale şi prelungirea mandatelor membrilor vechi până la noi dispoziţii.

In urma acestei hotărâri alegerile eparhiale publicate în Arhiepiscopia noastră nu se vor mai ţinea la termenele indicate şi se consideră prelungite mandatele vechilor membri ai Adunărilor eparhiale până la noi dispoziţii.

Sibiu, din şedinţa secţiilor unite dela 19 Martie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 3066—938

Comunicat

Vizarea carnetelor pe C. F. R. a preoteselor şi a preoţilor pensionaţi

Cucernica preoţime este rugată a încunoştiinţa pensioniştii bisericeşti, preoţi şi văduve preotese, că vizarea carnetelor pe C. F. R. pe anul 1938—39 se va face la şeful staţiei din capitala judeţului. La vizare se va prezenta adeverinţa fie dela Administraţia financiară, că e

FOIŞOARA

Când începe primăvara...

Sfătuiri preţioase şi părinteşti îndemnuri, către iubiţii credincioşi şi plugari, se cuprind în *Pastorala* dată de curând, în ziua tuturor Sfinţilor, din partea I. P. S. Sale patriarhului *Miron*, primministrul ţării.

Eată cum grăeşte Preşedintele consiliului de miniştri:

Acum, când vrajba a încetat, când pacea şi buna învoire se reîntoarce între fiii ţării, — acum când sătenii sânt uniţi în gând spre grijile şi nevoile traiului zilnic: — cuvine-se să dovedim cu toţii, dela mic la mare, dela vlădică până la opincă, ce este în stare a face românul în ţara sa blagoslovită.

Insuşi Mântuitorul Hristos a spus odată ucenicilor săi: „Tatăl Meu lucrează; şi Eu lucrez" (Ioan 5—17). Urmând această dumnezeiască pildă, să întrăm şi noi — ţăranii români — în şirul lung al muncitorilor — după îndemnul Tatălui şi al Fiului celui ceresc.

Deaceea către voi, dragi plugari, ai pământului nostru strămoşesc, îşi îndreaptă ed astă dată glasul său, arhipăstorul vostru, care vremelniceşte vă este rânduit şi cârmuitor de ţară; şi din sufletu-i binevoitor şi părintesc vă sfătueşte şi îndeamnă:

Araţi ogoarele la vreme, trăgând brazdă adâncă, dreaptă şi îngrijită, ca să desrădăcinaţi spinii, pirul, troscotul, pălămida şi toată buruiana vătămătoare, care mai târziu înăduşe semănătura şi îi suge vlaga şi hrana. Gunoiţi pământul înainte de arat şi întovărăşiţi-vă la plug, ca'n frumoasele vremuri de altă dată.

Alegeţi sămânţa bob cu bob, cum mă puneau şi pe mine părinţii, să alegem — dimpreună cu ceilalţi căseni — fir de fir numai lamura seminţei, căci „ce sameni, aceea răsare". Semănând-o la vreme, aşteptaţi rodirea cu răbdare, plivind holdele.

Plantaţi pomi roditori în grădini şi soiuri nobile, altoite, care reuşesc mai bine în acel ţinut; plantaţi râpele şi ogoarele cu arbori de pădure şi salcâmi, care cresc repede şi cu rădăcinile lor lungi întăresc suprafaţa pământului. Cultivaţi bine văile pentru vinul ce dă puteri şi „înveseleşte inima omului" şi nu mai sădiţi viţă sălbatecă, ce dă băutură stricătoare sănătăţii şi nu aduce câştig.

Cruţaţi pădurile, ce au mai scăpat de urgia securei străine, căci — unde nu s păduri, se schimbă clima, piere umezeala şi ne năpădeşte seceta şi cu ea sărăcia. Reîmpăduriţi locurile pustiite, căci pădurile, pentru foloasele aduse omului, erau socotite chiar de cei vechi ca cele mai preţioase daruri făcute pământului de către Cel-de-sus.

Ingrijiţi mai bine vitele pentru nenumăratele foloase, ce vă aduc la muncă şi la hrana voastră; ţineţi-le în curăţenie, hrăniţi-le şi adăpaţi-le la vreme, şi după îndemnul Sf. Scripturi, care zice: „Nu lega gura boului, ce treeră" (Deuteronom 25, 4). Aveţi suflet de creştin şi faţă de vitele voastre; nu le chinuiţi; nu le bateţi; nu încărcaţi pe car când nu pot biruì, că i păcat; şi nu merită bătăi pentru buna slujbă ce vă fac. Vitele sânt doar ajutoarele noastre şi deci prietenii noştri ascultători. Şi Sf. Scriptură zice: „Omul drept poartă grijă de viaţa dobitoacelor lui" (Proverbe 12, 10).

Ministerul va da anul acesta 5000 de premii diferite pentru cei mai buni gospodari. Va fi o mândrie şi o mare cinte pentru oricine se va căzni, să dobândească un asemenea premiu.

Dnii prefecţi, pretori, primari, preoţi, învăţătorii, jandarmii, premilitarii, străjerii, cu toţii la olaltă, să ne îndreptăm spre brazda şi glia care ne hrăneşte, şi care este temelia ţării. Toate celelalte silinţe omeneşti rămân fără rezultate dacă brazda stă stearpă, ori dacă e rău lucrată şi nu produce din belşug.

Să ne ridicăm deci toţi într'o încordare de stăruinţă, într'un vulturesc avânt de înnoire şi să facem, după vrerea lui Dumnezeu şi a strămoşilor noştri, — prin muncă harnică şi pricepută, — din România: o ţară bogată, frumoasă şi mândră ca un rai pământesc, în care fiii ei să nu găsească şi nici să cunoască între ei decât linişte, îndestulare şi deplină mulţumire şi să înceteze cât mai curând starea dureroasă ca două milioane de gospodării, să nu aibă nici barem o vacă de muls; 1.500.000 gospodării ţărăneşti, fără barem un porc; ba 250.000 gospodării care n'au nici barem o găină la uşă. Iţi vine să nu crezi, atât este de dureroasă această constatare pentru ţara noastră, unde ne-am apucat întâi de înveliş, de acoperiş, şi nu ne-am îngrijit, — cum era firesc — de talpa ţării, de ţărănime. Toţi fiii neamului şi conducătorii lui trebue barem de acì înainte să-şi dee silinţa ca să înceteze cât mai curând această stare de lucruri.

In numele acestor dorinţi sfinte, binecuvintez din adâncul sufletului Meu câmpurile şi ogoarele, ce-şi aşteaptă muncitorii, precum şi braţele celor ce pornesc la muncă.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

pensionistă de stat, fie dela Consiliul arhiepiscopesc, că primeşte pensia dela Autoritatea bisericească.

Cu această ocazie se va achita şi taxa pentru drumuri de 120 lei.

Sibiu, la 15 Martie 1938.

Consiliul Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Lucrările Sfântului Sinod

Sf. Sinod s'a întrunit în sesiune ordinară Marţi, 15 Martie c.

I. P. S. Patriarh, preşedinte, a salutat intrarea în Sinod a noului arhiereu Efrem Tighineanu, locotenent de Scaun al sfintei arhiepiscopii a Chişinăului.

A răspuns P. S. Efrem Tighineanu, mulţumind celor cari l-au sprijinit să fie ridicat la înalta treaptă de arhiereu şi făgăduind că va depune toată stăruinţa spre a corespunde aşteptărilor

Intrându-se în ordinea de zi, s'au repartizat lucrările pe comisiuni.

S'au luat îndată în discuţie proiectul de regulament prin care se reglementează motivele canonice de divorţ şi procedura pe care trebue s'o urmeze instanţele îndreptăţite să pronunţe hotărâri de desfacere a căsătoriilor.

S'a discutat apoi proectul pentru modificarea dispoziţiunilor din statut, art 16 şi 17, cu privire la disciplina bisericească, precum şi chestiunea răspândirii cărţilor religioase morale, stăruindu-se asupra modalităţilor ca credincioşii să nu vină în contact cu cărţile rele.

Deasemeni, s'a luat în discuţie procedura de votat pentru trecerea la ortodoxie şi înăsprirea disciplinei bisericeşti, în materie de dispensă pentru nunţi în post.

Alte importante hotărâri s'au luat Joi în ziua a treia a lucrărilor.

După lungi discuţii s'a hotărât să se ceară ministerului educaţiei naţionale să ia măsuri împotriva învăţătorilor cari fac propagandă sectară.

Sf. Sinod a intervenit, deci, în acest sens, la ministerul educaţiei naţionale.

S'a aprobat cooptarea P. S. arhiereu Irineu Târgovişteanu în comisia pentru retipărirea cărţilor de ritual.

S'a hotărât, deasemeni, retipărirea Sf. Evanghelii, într'o nouă ediţie.

Cu aceste lucrări a fost însărcinat P. C. preot Nae Popescu, profesor universitar şi membru al Academiei.

S'a luat hotărârea ca preoţii să sprijine mişcarea premilitară în legătură cu educaţia religioasă şi morală, de care această instituţie are nevoe.

S'a discutat chestiunea averilor eparhiale din Basarabia şi s'a elaborat un proect de lege în acest sens.

Probleme-Recensii-Comentarii

Dumineca ortodoxiei la Sibiu. — *Dumineca ortodoxiei a avut în anul acesta o semnificaţie în plus, pentru poporul român. A fost ziua hărăzită rugăciunilor pentru realizarea păcii şi înfrăţirii între cetăţenii patriei noastre.*

In catedrala ortodoxă din localitate s'a oficiat cu pompă deosebită liturghia arhierească, în decursul căreia la timpul potrivit s'au rostit rugăciunile rânduite de I. P. S. Patriarh Miron, pentru pace. Deasemenea s'a citit şi pastorala I. P. S. Patriarh, iar la urmă în genunchi s'a făcut deslegarea jurămintelor.

La aceste solemnităţi au luat parte pe lângă publicul dreptcredincios obişnuit, toate autorităţile civile din oraşul nostru.

După terminarea sfintei liturghii, în sala cea mare a prefecturii, a avut loc serbarea aranjată, ca întotdeauna, de Societatea femeilor ortodoxe române din Sibiu, pentru cinstirea acestei zile. Această serbare la care a participat un public select în frunte cu P. S vicar Dr. Vasile Stan, a fost încadrată de cântări religioase frumos executate de corul şcoalei normale «Andrei Şaguna» sub conducerea dlui profesor T. Popovici. Dl profesor Nicolae Balcă, a rostit cu această ocaziune o substanţială conferinţă cu subiectul: «Depăşirea pesimismului contemporan», conferinţă ascultată cu viu interes de publicul participant.

După terminarea conferinţei, dna Evira Cioran, preşedinta Asociaţiei femeilor ortodoxe române din Sibiu, împarte premii pentru lucrările cele mai bune, elevelor ortodoxe dela şcolile din localitate cari au participat la concursul aranjat şi în acest an de Societatea femeilor ortodoxe, pentru încurajarea preocupărilor religioase în rândurile tineretului şcolar. Dintre lucrările premiate, cea mai bună, a elevei Şimon A. cl. VIII dela şcoala normală «Andrei Şaguna», s'a citit în faţa asistenţei.

Serbarea se închee cu cântarea „De Tine se bucură".

•

Dumineca ortodoxiei la Braşov. — Frăţia ortodoxă română, despărţământul Braşov, al cărui preşedinte este inimosul director Ioan Moşoiu, împreună cu societatea „Sf. Gheorghe" a tineretului dela liceul „A. Şaguna", organizează în postul Sf. Paresimi o serie de conferinţe religioase şi şezători duhovniceşti. Inceputul a fost în Dumineca ortodoxiei. La sfârşitul slujbei a vorbit părintele prof. V. Coman despre una din comorile ortodoxiei, sf. icoane arătând partea de luptă a celor două împărătese Irina şi Teodora pentru triumful ortodoxiei, precum şi rolul femeii române pentru apărarea bisericii în prigoana religioasă dela anul 1750.

După biserică lumea s'a strâns în sala liceului „A. Şaguna" unde s'a desfăşurat un program bogat şi frumos.

Corul societăţii „Sf. Gheorghe", sub conducerea dlui M. Reabciug, a executat imnuri şi cântări religioase. Urmează conferinţa dlui dir. Ioan Moşoiu: «*Intelectualii şi problema religioasă*», în care dsa face călduros apel ca mirenii să dea mână de ajutor Bisericii în opera ei de evanghelizare şi de coborâre a lui Dumnezeu în sufletul intelectualităţii de azi. Au fost luminos enumerate motivele pentru care se cere atât de imperios apostolatul laic. Programul a fost completat cu declamări de poezii religioase şi cu o mărturisire de credinţă a vicepreşedintelui societăţii „Sf. Gheorghe", elevul I. Noaghea, care subliniază dorul tineretului de azi după o viaţă mai spiritualizată, mai morală.

La sfârşitul programului, ascultat de o mulţime imensă de public ce abia încăpea în aula încăpătoare a liceului, s'a ţinut *adunarea generală a F. O. R.*, Braşov, dându-se descărcare vechiului comitet şi alegerea celui nou. Iată noul comitet: preşedinte: dir. Ioan Moşoiu, vicepreş. Dr. St. Singhe şi Dr. M. Suciu-Sibianu, secretar prof. T. Bodogae, casier prof. I. Faur, şi 18 membri.

Urăm noului comitet muncă rodnică, pe terenul ce-şi aşteaptă cât mai mulţi colaboratori. — *Spectator.*

Nr. 3225—1938.

Sădirea pomilor

On. Minister al agriculturii şi domeniilor a început o acţiune laudabilă de a sădi pomi fructiferi în cuprinsul ţării, pe marginea drumurilor şi a străzilor.

Este o iniţiativă pe care biserica noastră o îmbrăţişează cu toată căldura.

Onor. preoţime e invitată a stărui să se planteze pomi roditori şi arbori de împodobire ca brazi, tei, frăgari, castani etc. în cimitire şi în jurul sfintelor biserici.

Pomii sunt o podoabă naturală şi un izvor însemnat de venit.

Plantaţiile de arbori şi de pomi ca şi sădirea pomilor sunt prilejuri de frumoase învăţăminte pentru tineretul creştin şi pentru toţi credincioşii, de aceea invităm On. preoţime să sprijinească acţiunea ministerului agriculturii.

Sibiu, 18 Martie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Puterea religioasă a literaturii în genere

Dl profesor *Nichifor Crainic*, în excelenta sa revistă *Gândirea* (din Martie 1938) atinge, în câteva cuvinte, felul cum astăzi este preţuit fenomenul literar în lumea noastră eclesiastică. Conducătorul *Gândirii* mărturiseşte:

Arta scrisului e una din marile puteri sufleteşti, — constructivă sau distructivă. Misionarii cu totdinadinsul ai Binelui creştin n'o pot trece cu vederea. Publiciştii noştri eclesiastici însă cred că o carte conţine o valoare religioasă sau nu, după cum vorbeşte frumos sau urât de persoana preotului ca motiv de nuvelă, de roman ori de snoavă. E oarecum amuzant să destăinuim că o revistă cum e *Gândirea*, cu toate preocupările ei spirituale, cel mai restrâns număr de cetitori îl are în rândurile preoţimei, fiindcă ea nu se preocupă în special de problemele bisericeşti. Majoritatea publicaţiilor eclesiastice, în frunte cu *Biserica Ortodoxă Română*, nici măcar n'au luat act de existenţa ei, cu excepţia foarte onorabilă pentru noi a celor dela *Sibiu*, dela Cluj, dela Piteşti, Roman şi Huşi.

Au trecut şasesprezece ani de militantism ortodox în literatură şi poate mulţi vor mai trece încă până să ne bucurăm de o înţelegere mai largă în sfera eclesiastică.

S'ar părea că aceasta e o constatare descurajantă, dar nu e. Pentru motivul că nu ne-am făcut iluzii în această privinţă. Mai realişti decât am fi fost crezuţi, noi ne-am adresat cu crezul nou de artă publicului mirean, ţinând la o reînviere a zăcământului religios din adâncul sufletelor. Fără îndoială că un cuvânt bun, dacă nu chiar o îndrumare, din partea Bisericii noastre, pe care o iubim, nu ne-ar fi întristat în nici un caz pentru această frumoasă aventură, ce nu s'a cheltuit totuşi în vânt. El nu ne-a venit decât din partea luminatului *mitropolit al Ardealului*, şi mărturisim că atât ne este de ajuns.

Evident, lucrurile s'au mai schimbat în anii din urmă. Am introdus în presa de după războiu preocuparea programatică de problemele religioase. Inovaţia, generalizată azi, a căpătat amploare prin ziarul creştin *Calendarul* care, timp de doi ani, a fost ediţia zilnică a spiritului gândirist, în atitudinea eclesiastică faţă de fenomenul literar.

De aceea n'a fost mică bucuria când mi-a sosit dela Cluj volumul părintelui profesor Ilarion V. Felea: Dumnezeu şi sufletul în poezia română contimporană, tipărit în colecţia episcopală „Cărţile Vieţii"...

Naturalism şi religie

Dr. Nic. Balcă

(Sfârşit)

După ce Planck descrie caracteristicile religiozităţii, el purcede să răspundă la întrebare după legile pe care le învaţă ştiinţele naturii şi el se foloseşte de fizică, pentrucă dela aceasta, zice celebrul savant, „se aşteaptă ca să contrazică pretenţiile religiei". Toate cunoştinţele pe care le mijloceşte fizica se fundamentează pe măsurători exacte, care se pot întinde până la cele mai depărtate regiuni cosmice. Şi toate aceste măsurători au dus la concluzia că, toate fenomenele fizicale „pot fi reduse în ultima analiză la procese de natură electrică sau mecanică, produse de mişcările unor particule elementare numite electroni, positroni, fotoni şi neutroni, a căror massă de descărcare poate fi exprimată printr'un număr anumit, care poate fi cu atât mai preciz arătat, cu cât metodele sunt mai perfecte. E vorba de aşa zisele „constante universale", care sunt temeiul neschimbător, pe care se clădeşte impozanta clădire a fizicei teoretice. Şi care e însemnătatea acestor constante? Sunt acestea invenţii ale spiritului omenesc sau ele au sens independent de inteligenţa omenească? se întreabă Planck. Aici este locul ca să arătăm, că Planck e determinist şi că el combate pozitivismul, pentru care constantele universale sunt o dovadă palpabilă pentru prezenţa unei realităţi în natură, care există independent de orice măsură omenească. Aşa că ştiinţa fizicei, zice Planck e silită să accepte o lume reală şi independentă de noi, „o lume pe care nu o putem cunoaşte direct, şi pe care o putem percepe numai prin ochelarii senzaţiilor noastre şi prin măsurările mijlocite ale acestora". Desigur acest fel de a privi lucrurile coboară importanţa Eului nespus de mult, căci omul devine un firicel de praf pe o planetă infinit de mică faţă de infinitatea sistemelor solare, care se mişcă în spaţiile cosmice. Deşi omului îi mai rămâne totuşi posibilitatea, dacă nu de a cunoaşte fiinţa temeiurilor universului cel puţin mărimea şi prezenţa acestora. Ba mai mult, omul are chiar posibilitatea de a recunoaşte legalitatea care stăpâneşte fenomenele universului, sau cu alte cuvinte: planul minunat care ţine la olaltă temeiurile lumii. Şi Planck exemplifică acest lucru cu ajutorul principiului păstrării energiei şi a celebrei *teorii a quantelor*, pentru a trage concluzia că legile naturii au o valabilitate independentă de subiectul cognitiv. Planck polemizează cu aceia care iau pe Kant în ajutor, pentru a dovedi, că legile nu „sunt" în natură, ci ele sunt prescrise naturii de raţiunea omului.*) Dar, zice Planck, Kant n'a învăţat niciodată aşa ceva, ci că în formularea legilor naturii omul adaugă ceva şi dela el. Desigur noi am depăşi graniţele problemei puse aici, dacă am căuta să dovedim contra lui Planck, că totuşi filosoful Kant sustine, că legile naturii nu şi au existenţă reală în natură, căci atunci ele ar fi asemenea unor lucruri sau obiecte. Şi ele nu pot fi reale în natură, şi deci lucruri sau obiecte, pentru că ele sunt acelea care fac posibilă realitatea obiectelor; ele sunt condiţiunile a priori ale obiectelor. Kant defineşte natura în felul următor: „Das Dasein der Dinge, sofern es nach allgemeinen Gesetzen bestimmt ist" (existenţa lucrurilor, încât această existenţă e determinată de legi generale). Şi obârşia acestor legi determinante nu e natura sau realitatea, din motivul că natura acestor legi nu este reală, ci ideală; legile cari determină natura sunt existenţe gândite şi nu existenţe reale. Dar, să urmărim gândurile lui Planck mai departe. Planck aduce în sprijinul argumentării lui o altă lege a fizicii, din care se poate vedea, că natura e guvernată de o voinţă raţională şi plină de sens. E vorba aici de uimitorul fapt, că o rază de lumină care vine dela o stea în ochii unui observator, urmează un drum în zigzaguri din cauza diferitelor frângeri în diferitele pături de aer pe care le întâlneşte în calea ei. Zigzagurile acestea sunt determinate de următoarea lege: „dintre toate drumurile cari duc dela stea la ochii observatorului, lumina alege întotdeauna drumul pe care îi trebue cel mai puţin timp, ca să ajungă la observator". Fotonii cari constituiesc raza de lumină se comportă aşadar ca nişte fiinţe raţionale, căci ei aleg întotdeauna dintre curbele posibile, pe acelea care îi duc mai repede la scop. Planck mai citează şi alte legi, care toate duc la aceeaş concluzie, că deasupra naturii domneşte o raţiune atotputernică; că ştiinţele exacte ale naturii învaţă că în imperiul naturii domneşte o legalitate, care e independentă de existenţa omenească. „Această legalitate reprezintă o ordine raţională a lumii, căreia îi sunt supuse atât natura, cât şi omenirea şi a cărei fiinţă noi nu o putem cunoaşte decât nedesăvârşit cu ajutorul simţurilor. Şi după aceste consideraţii Planck îşi pune întrebarea, dacă într'adevăr se mai poate pretinde, că adevărurile ştiinţelor naturale sunt în contrazicere cu adevărurile religiei. El răspunde la această întrebare în sensul că aceste adevăruri nu numai că nu se contrazic, dar ele se sprijinesc pentru a dovedi că există o ordine raţională a lumii independentă de spiritul omului şi că această ordine nu poate fi cunoscută în

*) Vezi Kant, Kritik der reinen Vernunft.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a fost în tot cursul acestei săptămâni reţinut la pat fiind suferind de gripă.

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiteri următorii clerici: Adam Borşeiu pentru parohia Răcăştia (prot. Hunedoara), Amos Basarab pentru Agârbiciu (protopopiatul Mediaş) şi Ioan Besoiu profesor de religie în Sebeş-Alba.

Marioara I. Mateiu, fiica fostului nostru preot din Sebeşul-de-sus (Sibiu), a răposat în Domnul, după scurte şi grele suferinţe, Duminecă 13 Martie a. c. Rămăşiţele sale pământeşti au fost aşezate spre veşnică odihnă în cripta familiară din cimitirul parohial, în 15 Martie a. c. Sufletul său bun îl plânge — alături de familiile fraţilor săi Pr. Vasile Mateiu (Lancrăm) şi prof. univ. Dr. I. Mateiu (Cluj) — tot satul. Domnul s'o odihnească cu drepţii!

Plaga băuturii alcoolice. Dl Armand Călinescu, ministrul internelor, a revenit cu o nouă circulară către prefecţii de judeţe, circulară în care li se atrage atenţia asupra dispoziţiilor în legătură cu numărul brevetelor în raport cu locuitorii, distanţei dintre cârciumi, şcoale şi biserici, asupra condiţiilor de igienă a localurilor şi de calitatea mărfii. Circulara precizează că localurile nu vor putea fi deschise înainte de ora 7 dimineaţa şi vor trebui să închidă la ora 10 seara. Măsura aceasta tinde să stăvilească flagelul alcoolismului. Vom putea astfel să constatăm că starea materială şi morală a ţăranului începe să se refacă şi vom fi scutiţi de groaza pe care o încercăm totdeauna când cercetăm statisticele în faţa marelui număr de morţi pe urma băuturii excesive.

Educaţia fizică a tineretului şcolar e reglementată în cadre legiuite. Ea se face şi prin străjerie. De aceea ministerul educaţiei naţionale a luat măsura ca: şcolarii să nu mai poată participa la *jocurile de foot-ball*, nici ca executanţi, nici ca privitori. Opriţi dela aceste spectacole sportive, care nu odată degenerează în spectacole de sălbătăcie, tinerimea şcoalelor noastre va avea timp mai mult să-şi vadă din adins de carte şi de şcoală, muncind astfel mai mult cu mintea, decât cu picioarele.

Drepturi politice pentru femei. Până acum, femeile aveau dreptul de a vota numai pentru comună. Noua constituţie le acordă dreptul să voteze pentru *Cameră*. De asemenea femeile au dreptul de a fi alese în *Senat*, după articolul 63, care arată că la Senat pot fi alegători şi aleşi bărbaţi şi femei, condiţiile urmând să fie stabilite de legea electorală.

Ştire ziaristică. Apare la Cluj revista «*Soimii Carpaţilor*» ca organ de publicitate al organizaţiei cu acelaş nume înfiinţată în 1928 şi având astăzi cam 15 mii de membri în 9 judeţe ale ţării. Revista iese la lumină, sub îngrijirea Subsecţiei de educaţie fizică a Astrei, de patru ori pe an, (abonamentul anual 100 lei, Redacţia: Cluj, strada Mico 3). Prof. Iuliu Hăţeganu, „tribunul" Şoimilor Carpaţilor, arată în acest prim număr, împodobit cu multe ilustraţii, că noua publicaţie e menită a contribui cât mai mult la opera educativă a Marelui Străjer, încadrându-se astfel în mişcarea de regenerare naţională.

Neglijenţă sau ignoranţă? Ne bucurăm totdeauna când putem constata în presa noastră laică interes deosebit pentru lucruri privitoare la biserică şi la slujitorii ei; şi ne întristăm totdeauna când acest interes e împreunat, în manifestările sale, cu o superficialitate, ce nu poate fi iertată nici măcar şcolarului absolvent al cursului primar. Din mulţimea greşelilor, de acest fel, reţinem la întâmplare următoarele: O foaie săptămânală ardeleană îndeamnă alegătorii să trimită oameni de ispravă la «*adunarea eparhială a* **Mitropoliei** *de Alba-Iulia şi Sibiu*», — când în realitate n'avem nici o Mitropolie cu asemenea numire. — Alta: Un cotidian din capitală, deşi a deschis o „pagină a bisericii", face, cu litere grase atenţi pe cetitorii săi, că: «*Azi, — în 11 Martie 1938, — fiind Vinerea mare, toate spectacolele sânt suspendate.*» Dacă 11 Martie 1938 se numeşte o „Vinere mare", ce fel de nume va purta Vinerea din Săptămâna Mare?

Stalin „purifică"... Sălbătăcia de „purificare" a dictatorului roşu, *Stalin*, după ce a jertfit de curând pe cei mai înalţi demnitari bisericeşti din Rusia, a pornit faimosul proces politic dela Moscova; — procesul s'a terminat în 12 l. c., când 18 din acuzaţi, toţi fruntaşi ai comunismului şi foşti prieteni ai lui Lenin, sânt condamnaţi la moarte *şi executaţi în cursul nopţii*; ceilalţi 3 acuzaţi au scăpat cu 15–25 ani de muncă silnică. Vina lor a fost faptul că s'au ridicat împotriva despotismului şi tiraniei lui Stalin.

Câţi oameni sânt pe pământ? Populaţiunea pământului era, în anul 1936. de 2116 milioane de suflete. Din acestea Azia are 54%, Europa 24·9%, America 12·6%, Africa 7·1%, Australia şi insulele mării pacifice 0.5%.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 20 Martie 1938, va predica părintele protopop *Em. Cioran.*

Nr. 2851/938 Ep.

Prăvălie de închiriat

In casa din Sibiu, strada Regina Maria Nr. 16 se închiriază un local de prăvălie pe termen de trei ani cu începere din 1 Mai 1938.

Reflectanţii vor înainta oferte până la *30 Martie 1938*, la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot lua informaţiuni.

Consiliul arhiepiscopesc

Institutul de credit fonciar din Sibiu

(5) 1—1

Convocare

In conformitate cu articolul 29 din statute, acţionarii Institutului de credit fonciar din Sibiu sunt convocaţi în

a 65-a adunare generală ordinară

care se va ţine în ziua de *5 Aprilie 1938*, ora 16 în edificiul institutului (casa de schimb) cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Darea de seamă şi bilanţul încheiat la 31 Decemvrie 1937, raportul consiliului de administraţie şi al consiliului de cenzori.*
2. *Hotărâre asupra întrebuinţării beneficiului net.*
3. *Fixarea onorariului pentru Consiliul de cenzori.*
4. *Alegerea de trei membri ai Consiliului de administraţie.*
5. *Alegerea Consiliului de cenzori.*

Sibiu, la 8 Martie 1938.

Consiliul de administraţie.

ASOCIAŢIA

Restauratorilor, Hotelierilor şi Cârciumarilor Români din Sibiu şi jur

(6) 1—1

Convocare

Se convoacă pe ziua de *30 Martie 1938*, ora 16 (4 d. m.), în localul dlui St. Popa Luca, Sibiu strada Elisabeta Nr. 66

adunarea generală ordinară

pentru gestiunea anului 1937 (avându-se în vedere art. 39 din Statute).

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul consiliului de administraţie şi al casarului.
3. Raportul cenzorilor.
4. Expunerea activităţii asociaţiei.
5. Stabilirea bugetului (art. 42 p. b.) pe anul 1938.
6. Descărcarea Consiliului de administraţie şi a cenzorilor de gestiunea anului 1937.
7. Aprobarea noilor membri înscrişi.
8. Ratificarea colaborării asociaţiei cu Uniunea sfaturilor negustoreşti şi Sindicatele alimentare din România.
9. Alegerea Consiliului de administraţie şi a cenzorilor pe un timp de 3 ani (conform art. 20 din Statute).
10. Eventuale propuneri (art. 38 şi 42 din Statute).

Consiliul de administraţie

Nr. 444/1938 (10) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Comolău,** din protopopiatul Sf. Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială cu trei încăperi în stare bună, cu grajd şi grădină de zarzavat.
3. Sesie parohială de 19 jugăre; în caz că salarul dela Stat va creşte cu 50% atunci sesia va rămânea de 15 jugăre.
4. Dela 12 familii câte 25 l. grâu şi 25 l. ovăz; dela 17 familii câte 12½ l. grâu şi 12½ l. ovăz; dela restul familiilor câte 20 lei anual.

Cererile de concurs, împreună cu actele necesare, se vor înainta în termenul indicat, oficiului protopopesc Sf. Gheorghe.

Se va anexa şi autorizaţia Prea Ven. Consiliul Arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta cu aprobarea prealabilă a oficiului protopopesc în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a fi cunoscuţi de către credincioşi.

Intrucât credincioşii noştri nu ştiu românește, vor fi preferaţi candidaţii, cari cunosc şi limba maghiară.

Oficiul protopopesc Sf. Gheorghe în înţelegere cu consiliul parohial.

Aurel Nistor
protopop.

---

fiinţa ei. Şi, zice Planck, nimic nu ne împiedecă să identificăm puterile acestea misterioase cu ordinea lumii, de care vorbesc ştiinţele naturii, cu Dumnezeul religiei. Cu toată această consonanţă Planck recunoaşte totuşi, că între concepţia despre ordonatorul naturii al ştiinţelor naturale şi Dumnezeul religiei e o mare deosebire. „Pentru omul religios Dumnezeu este un dat primar şi nemijlocit, din voinţa atotputernică a căruia isvoreşte întreaga viaţă şi toate întâmplările, atât în lumea corporală, cât şi în acea spirituală. Şi deşi El nu poate fi cunoscut cu ajutorul intelectului, totuşi El poate fi sesizat cu intuiţia nemijlocită şi cu ajutorul simboalelor religioase, şi dăruieşte Evanghelia Lui sfântă sufletului acelora care se încred în El. Pentru naturalist din contră „datul primar nu este decât conţinutul percepţiilor Lui sensibile şi măsurările deduse din aceste percepţii. Dela aceste percepţii, naturalistul caută, pe drumul cercetărei inductive, să se apropie de Dumnezeu şi de ordinea lumii, care e cel mai înalt şi cel mai de neatins scop al vieţii naturalistului". Ceeace înseamnă „că atât religia, cât şi ştiinţele naturale au în activitatea lor nevoie de credinţă" deşi pentru unii „Dumnezeu se află la începutul gândirii, iar pentru cealaltă la sfârşitul acesteia". Pentru religie, Dumnezeu este „fundamentul" viziunii despre lume şi viaţă, iar pentru ştiinţele naturale El este „coroana" acestei viziuni. Şi deosebirea de mai sus îşi are justificarea, zice Planck, în rolul deosebit pe care îl joacă în viaţa omului religia şi ştiinţele naturale. Ştiinţele naturale sunt necesare pentru cunoaştere, căci de religie omul are nevoie în activitatea lui practică Punctul de plecare al cunoaşterii „îl formează percepţiile simţurilor noastre şi presupunerea unei ordini a lumii care are aici rostul numai de a uşura formularea întrebărilor productive". Dar omul nu poate să aştepte „cu hotărârile lui de voinţă până când ştiinţa a devenit desăvârşită sau noi atotştiutori". Căci noi ne aflăm în mijlocul vieţii, care ne pretinde hotărâri de destin, pe care nu le putem îndeplini corect, decât dacă noi ascultăm de glasul care ne vine din „nemijlocita legătură cu Dumnezeu". Şi, pentru a încheia aceste consideraţii, nu putem face altceva mai bine, decât să citâm ultimele cuvinte din conferinţa acestui genial naturalist, care au menirea de a ruşina pe mulţi profesoraşi de ştiinţe naturale, cari fac pe necredincioşii, pentru a părea ceeace nu sunt. „Oriunde şi oricât de departe privim, nicăiri nu găsim o contrazicere între religie şi ştiinţele naturii, ci din contră o deplină consonanţă. Religia şi ştiinţele naturale nu se exclud, cum greşit cred unii astăzi, ci ele se întregesc şi se condiţionează. Dovada consonanţei dintre religie şi ştiinţele naturii o formează faptul istoric, că toţi marii cercetători ai naturii ca Newton, Kepler, Leibnitz, au fost pătrunşi de cea mai adâncă religiozitate. Iar la începutul epocii noastre culturale cercetătorii naturii erau şi păzitorii religiei. Cea mai veche dintre ştiinţele aplicate ale naturii, medicina, era în mânile preoţilor, iar cercetarea ştiinţifică era în chiliile călugărilor din evul mediu o îndeletnicire iubită şi preţuită. Mai târziu, însă, din cauza diferenţierii culturii, drumul religiei şi al ştiinţelor naturii s'au despărţit din cauza menirilor deosebite ale acestora". Dar, zice Planck, „scopul religiei şi al ştiinţelor naturale a rămas mereu acelaş şi anume lupta împotriva scepticismului, a necredinţei, cât şi împotriva superstiţiei". Iar cuvântul de ordine în această luptă e „în spre Dumnezeu".

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 27 Martie 1938 — Nr. 13

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Preot deșteptării noastre

— Întru duhul lui Șaguna —

Domnului profesor Ion Lupaș

de **Horia Teculescu**

Omul care sfințește locul

Intr'o pagină de letopiseț s'amintește despre un boer care ducea o viață așa de curată, încât,.. în casa lui puteai să faci slujbă ca'n biserică, zice cronicarul. Mi-a răsărit în minte vorba cărturarului de odinioară, când am purces să încrestez aceste gânduri despre minunata personalitate a părintelui Lupaș.

E vrednic de toată admirația luptătorul îndârjit ajuns în temniță pentru afirmarea drepturilor neamului, învățatul cărturar care abia are pereche în Ardeal, preotul iluminat din Săliște, profesorul universitar cu grai înaripat de avânt pornit din temeinicia adevărului, creștinul adevărat și marele apărător al ortodoxiei. Dar sufletul lui curat, pisc alb de zăpadă atins numai de soare, e mai de preț ca orice.

Inaltul lui nivel etic reiese din felul cum a trăit.

Inzestrat cu o deosebită sensibilitate morală, pe ori unde a trecut, a reacționat împotriva răului.

— Când o trupă de teatru trece prin Săliște, e oprită să joace, până ce conducătorul nu s'așează cu tovarășa în fața altarului, ca să fie căsătoriți după legea sfântă. Când, la un restaurant, aude luat în deșert numele Domnului, părintele Lupaș pleacă, rostind cu mustrare: Să vă fie rușine!

— Nu ți se uscă mâna când o întinzi spre bani nemunciți, spune el, unui înalt demnitar al statului?

Povestea unei vieți (n. 15 August, 1880)

Din rasa aprigă a mărginenilor străbătători prin Dobrogea, până 'n stepele rusești și Caucaz, nepotul lui Toma Lupaș (mai înainte Lupăeș), epitropul dela biserica mare din Săliște, a rămas de timpuriu orfan de tată (Toma), iar mama sa (Marina Popa-Comaniciu), care trăește și azi (are peste 80 de ani), s'a trudit cu multă vrednicie să-și crească copilul.

Terminând școala primară, a urmat liceul la Sibiu, de unde a trebuit să plece (împreună cu Oct. Goga) la Brașov, pentrucă au îndrăznit să protesteze împotriva jicnirilor aduse de un profesor demnității românești. In toamna anului 1900 îl găsim la universitatea din Budapesta, iar în 1904 la Berlin. Aici își desăvârșește studiile de istorie, fiind elev al celebrului profesor A. Harnack. In 1905 e numit profesor la seminarul din Sibiu, iar din 1909—1919 a fost protopopul Săliștei. Membru al Academiei Române în 1916, secretar general al resortului de culte în 1918, apoi (dela 1919) profesor la universitatea din Cluj.

In guvernul Averescu (1926) a fost ministru al sănătății și muncii, iar în guvernul Goga-Cuza (1938) ministrul al cultelor și artelor.

Ani de trudă și zile de temniță

La Brașov orizontul sufletesc i s'a lărgit, iar inima i s'a aprins de căldura lecțiilor unui V. Onițiu, care privia mereu, oftând, peste coama Carpaților.

Prietenia cu Oct. Goga a fost deosebit de rodnică pentru neam, mai ales în anii de studii dela Budapesta. Acolo, pe marginea Dunării, ce clipe de caldă înfrigurare trebue să fi trăit, când, suflând în jarul din suflete, a ilcărit «Luceafărul», la 1 Iulie, 1902. Credința adâncă a epitropului dela biserica cea mare din Săliște, care pornia în amurg să tragă clopotul de vecernie, s'a păstrat în sufletul tânărului istoric, care începe să cerceteze trecutul bisericii.

Apoi, pentru a ispăși atitudinea frumoasă de a apăra cu curaj drepturile Românilor din Ardeal (într'un articol din revista Țara Noastră: (Toate plugurile umblă), în ziua de 1 August 1908 a trecut pragul temniței din Seghedin. Dar, și'n întunerecul de acolo sufletul lui se frământa spre lumină. Dintr'o ladă de cărți, a scos toate știrile privitoare la mitropolitul Șaguna și le-a împletit cu tot ce-a smuls din sufletul său dogorâtor, publicând minunata monografie, premiată de Academia Română.

Roadele hărniciei

O notă a sufletelor mari este și fecunditatea. Povara de gânduri cuprinse în cele aproape 60 de volume fac dovadă despre stăruința unuia dintre cei mai de seamă cărturari ai neamului. Numai în ultimele opt luni profesorul Lupaș a dat la iveală patru volume, iar pentru expoziția din Paris a publicat un studiu de peste 800 de pagini (despre Transilvania), ajutat de câțiva colaboratori.

Socotim că rezultatul eforturilor lui merită înșirare:

1. Câteva pagini din trecutul comunei Săliște. Sibiu, 1903.
2. Biserica ortodoxă din Ardeal și unirea confesională în cursul veacului al XVIII-lea. (în l. maghiară). Budapesta, 1904.
3. Un capitol din istoria ziaristicei românești ardelene. Sibiu, 1906.
4. Paralelism istoric. (în l. maghiară). Budapesta, 1907.
5. Mitropolitul A. Șaguna. Sibiu, 1909, Ed. II-a 1911.
6. Contele Șt. Széchenyi și politica de maghiarizare. Sibiu, 1910.
7. Viața unei mame credincioase. București, 1910.
8. De demult, povestire istorică. Sibiu, 1911.
9. Despre pocăință. Sibiu, 1911.
10. Insemnătatea bisericii. Sibiu, 1911.
11. La ziua Sfântului Andrei. Sibiu, 1911.
12. Misiunea episcopilor Adamovici și Bob la curtea din Viena. Sibiu, 1912.
13. Sfânta Scriptură în l. română. Sibiu, 1912.
14. Temeliile trecutului nostru. Sibiu, 1912.
15. Gheorghe Bariț. Sibiu 1913.
16. Principele ardelean A. Barcsai și mitropolitul Sava Brancovici. București 1913.
17. Contribuțiuni la istoria Românilor ardeleni. București, 1915.
18. Episcopul V. Moga și prof. Gh. Lazăr. București, 1915.
19. Mângâiați poporul. Sibiu, 1916.
20. Căzut-a cununa capului nostru. Sibiu, 1916.
21. Despre începutul neamului nostru. Sibiu.
22. Din trecutul ziaristicei ardelene. Arad.
23. Luptători pentru lumină. Arad.
24. Romanii și Dacii. București.
25. Viața și faptele lui A. Șaguna. București.
26. N. Popea și I. M. Moldovan. București 1920.
27. Capul lui Mihai Viteazul. Sibiu, 1920.
28. Carte de cetire. 1920.
29. Factorii istorici ai vieții naționale românești. Cluj, 1921.
30. Istoria Românilor. Cluj, 1921.
31. Istoria bisericii din Ardeal.
32. Tudora, mama lui Mihai Viteazul. 1921.
33. La centenarul morții lui P. Maior. Cluj, 1921.
34. Sufletul lui Șaguna. Cluj, 1924.
35. Revoluția lui Horia. Cluj, 1924.
36. Informațiuni privitoare la V. Moga și Gh. Lazăr. Cluj, 1924.
37. Din activitatea ziaristică a lui A. Mureșanu. București, 1925.
38. Contribuțiuni la istoria ziaristicei române ardelene. Sibiu, 1926.
39. Studii, conferențe și comunicări istorice. București, 1928.
40. Carte de rugăciuni. Sibiu.
41. Epocele principale în Istoria Românilor. Cluj, 1930.
42. Inceputul domniei lui Matei Basarab și relațiile lui cu Transilvania. București, 1932.
43. Carte de istorie bisericească. București 1933.
44. Corespondența lui Grigorie Ghica. București, 1933.
45. Cronicari și istorici români din Transilvania. Craiova, 1933. (2 vol. cu o introducere: Desvoltarea istoriografiei române din Transilvania în secolul XV—XIX).
46. Răscoala țăranilor din Transilvania la anul 1784. Cluj, 1934.
47. Impăratul Iosif II și răscoala țăranilor din Transilvania. Buc. 1934.
48. Voivodatul Transilvaniei în secolul XII și XIII. București, 1937.
49. Leopold Ranke și M. Kogălniceanu. București, 1936.
50. Istoria unirii Românilor. București, 1937.
51. Probleme școlare. Buc. 1937.
52. Mucenicia Brâncovenilor. Cluj, 1938.
53. Anuarul institutului de istorie națională, 6 vol. Cluj.
54. Transilvany. (în l. franceză). Paris, 1937.
55. Paralelism istoric. Buc. 1937.

Analiza ultimei opere

«Paralelism istoric» cuprinde (în 388 de pagini) o culegere de articole și cuvântări. Este, în cea mai mare parte, o carte de polemică, întretăiată de rostirile de sărbătoare din minunatele zile ale întregirii neamului. Acum 31 de ani, tânărul profesor a început o luptă înverșunată împotriva istoricilor maghiari cari ponegreau națiunea română. El le arată reaua credință sau ignoranța, omisiunile intenționate și trunchierile vădite de texte pentru a putea aduce, prin astfel de citate suspecte, dovezi injurioase împotriva Românilor. Așa este celebrul răspuns (Paralelism istoric) dat prof. B. Iancsó, pe care-l acuză de lipsa respectului adevărului. Aceste pagini i-au adus autorului condamnarea la temniță, nu articolul «Toate plugurile umblă» (din Țara Noastră), care a servit numai de pretext, după cum ne lămurește în «Amintirile din temnița din Seghedin». Totuș, aluziile directe în legătură cu răscoala din 1907 nu puteau scăpa procurorului maghiar. Se vorbia în acel articol despre «toți românii» («zece milioane de mucenici ai ogoarelor»), despre «fiorii unui dor de muncă nouă», ale cărei roade să fie împărțite cu dreptate, nu smulse «de jidani hrăpăreți și venetici».

In năzuința de afirmare a drepturilor națiunii române, prof. Lupaș reacționează cu vehemență împotriva procedeurilor de maghiarizare a «unor popoare băștinașe», arătând și originea sistemului în «grandomania prusiacă». (Analogii politice). In procesul de desnaționalizare, maghiarii stăruiau în mod deosebit asupra superiorității lor culturale. Impotriva lor citează din scrierile unor cercetători maghiari, arătând netemeinicia afirmației, și din Eminescu (sfătuitor statornic în scrisul prof. Lupaș), care (la 1870) scrie că noi românii «ne simțim prea mult superioritatea asupra cultei națiuni maghiare... ne credem destoinici a întreprinde lupta existenții noastre și cu zece națiuni maghiare». (Cultura patriotică maghiară).

Vorbind despre rolul presei, o numește «vasta școală națională a poporului nostru, din care a răsărit și până acum conștiința demnității lui ca factor cultural» și va revărsa tot mai multă lumină «asupra cărărilor pe cari trebue să înainteze, ca să-și poată îndeplini chemarea istorică». Dar nu uită s'amintească «rolul trist

şi condamnabil» al gazetarilor ovrei: «presa jidovită face multă stricăciune neamurilor creştine prin tendinţele ei demoralizante şi distrugătoare». Să nu uităm c'aceste şire sunt scrise în 1912! (Anonimii).

Ca o concluzie a acestui ciclu de articole, răsare ideea încrederii în forţele de creaţiune ale neamului şi licăreşte credinţa în biruinţa finală a românismului: «Deşi în luptă continuă cu atacurile şi tentaţiunile de exterminare, îndreptate neîntrerupt contra ei, cultura românească are destulă tărie intrinsecă spre a se afirma cu izbândă chiar într'o luptă atât de inegală, cum este aceea pe care o poartă de atâta vreme cu guvernanţii dela Budapesta. Această luptă nu va înceta şi nu va slăbi până în momentul biruinţei definitive, când drepturile fireşti ale naţiunii şi ale limbii noastre vor trebui să fie recunoscute şi respectate în întregime de către guvernanţii de orice neam».

Mai lămurit, mai hotărât şi mai documentat nu putea vorbi nimeni sub vechea cârmuire, în Ardeal.

*

Urmează pagini de calde simţiri rostite în zilele sfinte ale întregirii (1918), apoi la mormântul mecenatului V. Stroescu şi al fruntaşului luptător V. Branişte. Sunt alăturate câteva pagini economice, un studiu despre «Influenţa lui Hegel în scrisul lui Bălcescu şi Eminescu», mai multe articole (unele în presa americană) de actualitate, în legătură cu lupta pe care o duce şi astăzi prof. Lupaş cu istoricii maghiari, privitor la drepturile noastre asupra hotarelor de azi ale ţării, în calitate de preşedinte al Ligii antirevizioniste din Ardeal.

Fiorii unui dor de muncă nouă

Inălţat pe piedestalul magnific al unei astfel de opere, guvernul dlui O. Goga îi încredinţează conducerea ministerului cultelor şi artelor. Ajuns în fruntea acestui minister a pornit la muncă încordată, fără zăbavă, într'o atmosferă primăvăratică, cu îndrăzneala omului care-şi chibzuise bine planurile. Faptul c'a ajuns pentru întâia oară un preot în fruntea treburilor bisericeşti din ţara noastră, a stârnit pretutindeni însufleţire, iar întâmplarea că era şi eruditul biograf al mitropolitului Şaguna a fost garanţia morală că întru duhul marelui ierarh va fi cârmuită biserica, ieşind cu prestigiul sporit şi cu demnitatea înălţată.

Intâiul gând s'a îndreptat către căpeteniile bisericilor creştine ale ţării, amintindu-le de necesitatea consolidării morale şi a înălţării sufleteşti, subliniind rostul lor de îndrumare şi răspundere. Apoi, fixează gândurile de temelie ale noului veac: «Vrem ca la baza statului român să fie aşezat principiul spiritual al creştinismului. Vrem ca biserica naţională să fie considerată ca suprema reprezentantă a forţei generatoare de viaţă morală. Vrem să impunem spiritului public ordinea morală întemeiată pe doctrina evangheliei lui Hristos. Vrem să reintegrăm biserica noastră în permanenta ei misiune creatoare şi purificatoare. Vrem o preoţime luptătoare încadrată ca factor esenţial în organizaţia de stat, conform tradiţiei româneşti şi cerinţelor etice ale unei temeinice aşezări naţionale. Creştinismul face parte organică din sufletul poporului românesc, care va primi cu inimă deschisă năzuinţele chemate a contribui să întărească credinţa în inimi şi să consolideze biserica noastră naţională, care este temelia vieţii spirituale a României».

Cunoscător al nevoilor obşteşti ale clerului, a hotărât să-l scoată din umilirile trecutului, făcând să dispară nedreptele reduceri de salariu. Apoi, s'a gândit chiar la îmbunătăţirea soartei românilor din Macedonia şi Timoc, la înzestrarea mănăstirilor cu păduri, precum şi la modificarea regimului sectelor.

O măsură dintre cele mai salutare a fost oprirea creştinării ovreilor cari nu pot produce dovada cetăţeniei şi s'au strecurat pe furiş în ţară.

Pentru a smulge din mâna ovreilor «condamnabila precupeţire cu sfintele icoane şi cu odăjdiile», a hotărât monopolul vânzării acestora. Tot aşa năzuia să ferească de pecingenea iudaică teatrul, dispunând înlocuirea elementelor de origine şi de valoare incertă cu încercate elemente de baştină, — «în concepţia cărora arta naţională, cu specificul ei, să fie în toate împrejurările la loc de cinste».

S'a vorbit şi despre convocarea unui sinod ecumenic la Bucureşti, ceeace ar fi mărit considerabil vaza ortodoxiei româneşti; dar reforma care a trezit însufleţire generală a fost reîntroducerea obligativităţii căsătoriei religioase. Urmă, ca nici o căsătorie civilă să nu se poată face, dacă nu este precedată de cununia religioasă. Acest fapt ar fi adus o ridicare morală a vieţii familiare, întărind credinţa prin legătura în faţa lui Dumnezeu, mărind încrederea şi sentimentul răspunderii în căsnicie.

Modificarea aceasta, spunea dl Lupaş, urmăreşte scopul salutar de a reînălţa prestigiul credinţei în popor, contribuind, prin fortificarea morală şi religioasă a vieţii familiare, atât la reînvierea bunelor tradiţii bisericeşti, cât şi la consolidarea statului nostru, ca stat naţional şi creştin.

Iată, într'o lună de zile, ceeace nu s'a făcut în 20 de ani, o adevărată revoluţie morală, temeinicirea statului creştin, care nu poate fi aşezat, zicea dl Lupaş, cu trăinicie victorioasă peste toate vijeliile şi răutăţile vremii, decât clădindu l pe piatra unei credinţe, pe care nici porţile iadului să n'o poată surpa.

Prin credinţă şi prin cultură

Pornit la drum cu acest mănunchi de gânduri, prof. Lupaş şi-a dat bine seama de necesitatea de a trece dela statul laic la cel creştin. De acî întărirea familiei prin intensificarea credinţei şi fundamentarea culturii prin înălţarea cugetului spre cer, spre dreapta propăşire a neamului, prin credinţă şi prin cultură. Cu aceste două aripi de lumină sufletul românesc va străbate viitorul.

Dar, pentru a putea privi cu încredere ziua de mâne, ne trebue dascăli credincioşi şi preoţi luminaţi. Dacă în inima educatorilor şi îndrumătorilor tineretului, zice prof. Lupaş, nu s'ar găsi nici un fel de prisosinţă de simţire creştină, ei nu ar mai avea nici un drept să urce catedra, după cum nu s'ar cuveni să urce amvonul nici preotul care din bogăţia propriului său suflet nu are nimic de împărtăşit credincioşilor.

Intreg învăţământul va trebui să fie pătruns de fiorul credinţei. Pe culmile sufletului încă se simte necesitatea unei adieri religioase. Dovadă faptul, că tineretul universitar a cerut să aibă dascăli cu convingeri religioase. Căci sufletul, zice prof. Lupaş, prins în mrejile îndoelii, sau chiar al necredinţei, nu va exercita decât o influenţă profund păgubitoare asupra tineretului. Misiunea educativă trebue înălţată spre treapta unui sacerdoţiu rezervat celor mai viguroase talente.

Numai ce pleacă din inimă...

...străbate la inimă, spune o înţeleaptă vorbă românească. E nota care străbate scrisul, vorba şi toate faptele prof. Lupaş. Pasiunea omului care crede în ceeace face, naşte îndemnuri, creiază convingeri şi leagă prietenii statornice. Dar sinceritatea poate fi şi o primejdie socială. Dovadă, cuvântul răspicat l-a dus la temniţă la 1908 şi l-a făcut să urce calvarul şi să rabde încercarea de răstignire morală dela 1927. Iar dacă întâmplarea de-acum 30 de ani are o explicare, cea săvârşită la 1927 de presa ovreiască, bucuroasă de-a stropi cu noroi un preot, rămâne un act de ticăloşie fără pereche, o adevărată blasfemie.

Şi, totuş, prof. Lupaş a rămas neostenit răspânditor de lumină, cu încredere în ziua judecăţii de acum.

Vom priveghia de-acum, zice el, ca scumpa noastră patrie să nu ajungă niciodată un pământ al necredincioşilor, ci să rămână pururea ferită de orice cădere sau alunecare... Toată amorţeala şi pâcla întunerecului să fie alungată acum! In sufletul fiecărui român să se trezească conştiinţa naţională... Să dăm neamului românesc încrederea în el; cred neclintit în biruinţa steagului culturii prin credinţă.

La 1 August 1938 se împlinesc 30 de ani de când prof. Lupaş a intrat în temniţă. Atunci va apărea o carte de închinare sărbătorească, pentru mintea-i luminată şi inima-i caldă, pentru munca unei vieţi dăruite neamului.

Monopolul cărţilor didactice de curs primar. Ministerul educaţiei naţionale a dat săptămâna trecută o decizie, prin care se institue pe seama ministerului monopolul editării şi tipăririi *abecedarului* pentru toate şcoalele primare. E vorbă să se introducă monopolul pentru *toate* cărţile didactice de curs primar. Ele se vor acorda *gratuit* şcolarilor din popor.

---

* FOIŞOARA *

Slujba religioasă de Dumineca într'un colegiu teologic anglican

de ***Martin Pierce***

Biserica din Mirfield, în nordul Angliei, se află în mijlocul unui ţinut pitoresc. De-o parte a bisericii se găseşte o mănăstire, iar de cealaltă parte colegiul studenţilor în teologie. Biserica este clădită pe un mic deal între ele. Ea este în primul rând biserica mănăstirii, iar în al doilea rând a studenţilor. Clădirea bisericii va fi întregită, în anul acesta, pentru amintirea episcopului Charles Gore, fundatorul şi unul dintre cei dintâi călugări ai mănăstirii, al cărui mormânt se află înaintea sfântului altar.

Ca şi în bisericile româneşti, duminicile şi sărbătorile încep cu vecernia zilei premergătoare. In fiecare zi se serveşte la biserica din Mirfield vecernia care se deosebeşte de cea din ajunul duminicilor şi sărbătorilor prin aceea, că nu se tămâiază ci numai se cântă. Afară de aceasta, vecernia din zilele de lucru se mai deosebeşte şi prin aceea că preoţii stau la locurile lor (în Biserica anglicană sunt scaune pentru toţi) şi se aprind numai două luminări pe sfânta Masă. Sâmbăta şi în ajunul sărbătorilor, spre deosebire, preotul oficiant se îmbracă cu o haină numită **„Cope"** *şi este asistat de câţiva ajutători cari poartă lumânările, o cădelniţă, iar când este procesiune, o cruce înaltă. Vecernia constă din diferiţi psalmi, o pericopă din Vechiul Testament, şi doxologia din Ev. Luca cap. 1, v. 46—55, (în care timp se tămâiază), apoi o pericopă din Noul Testament urmată de «Acum slobozeşte pe robul Tău Stăpâne», Simbolul apostolic, Tatăl nostru, un fel de ectenie mică, şi rugăciunile numite* **„Collects"** *cari se schimbă după calendar. Incheierea se face prin binecuvântarea preotului şi rostirea cuvintelor «Darul Domnului nostru Isus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu-Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toţi». Imnurile (cântări religioase cu ritm şi rimă) se cântă de obiceiu în anumite părţi ale slujbei. La Mirfield se cântă după o melodie gregoriană înainte de psalmi aşa numitul* **„Office Hymn"** *care este alcătuit potrivit cu sărbătoarea. Psalmii se cântă pe opt glasuri pe melodie gregoriană. Un psalm se împarte în mai multe versete cari au la mijloc o pauză şi se cântă în mod alternativ de cele două părţi ale bisericii. Fiecare psalm cântat se încheie cu «Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh...» Cântările sunt acompaniate de o orgă la care cântă un student în teologie. Biserica nu are un cor, toţi cântă şi pentru instruirea cântărilor ajunge o oră pe săptămână. Muzica gregoriană este sobră, şi când este cântată bine dă un accent mistic şi ceresc slujbei. In alte părţi ale slujbei muzica este mai vioae şi mai deschisă şi pune accent mai mult pe veselia omenească. La sfârşitul vecerniei are loc o procesiune la care se cântă un imn mai vesel. In fruntea procesiunii merge purtătorul sfintei cruci, după care urmează cei ce duc luminările şi cădelniţa şi apoi preotul. Urmează apoi doi cântăreţi şi toţi călugării şi studenţii. In felul acesta, aranjaţi în ordine perfectă, se ocoleşte sfânta Masă şi interiorul bisericii.*

Rânduiala cântărilor este aşa de simplă încât nu este necesar un tipic al lor. Ceremonialul este mai complicat şi se face cu multă exactitate şi grije şi de aceea e exercitat adeseori. In timpul serviciului divin fiecare credincios stă la locul său (locul este fixat) şi ascultă cu multă atenţiune sfânta slujbă. Pentru rugăciuni credincioşii îngenunche, pentru laudă (exemplu «Te Deum») stau în picioare, iar pentru meditaţie şi învăţătură (cetire din Biblie sau predică) stau jos. Studenţii se rânduesc la cetirea pericopelor din Sfânta Scriptură şi stau în ajutor preotului. Studenţii poartă reverendă, iar călugării au peste reverendă un vesmânt alb şi scurt ce se numeşte **„surplice".** *Persoanele ajutătoare poartă o haină lungă de culoare albă care se numeşte* **„alb".** *Culoarea vesmintelor preoţeşti precum şi învelitoarea sfintei mese se schimbă potrivit cu sărbătorile. La sărbătorile cele mari, cum sunt Crăciunul şi Paştile, culoarea vesmintelor este albă sau aurită; în Duminicile şi sărbătorile Sfântului Duh şi ale martirilor este roşie; în Vinerea Mare şi la înmormântări este neagră, şi în zilele de lucru este verde. In timpul marelui post picturile, statuile şi ornamentele sunt acoperite, iar vesmintele şi învelitoarea sfintei mese sunt făcute din sac. Aceasta arată că este timpul pocăinţei, spre deosebire de slujbele strălucitoare ale sărbătorilor sfintelor Paşti.*

Duminică dimineaţa studenţii şi călugării, păstrând tăcerea desăvârşită, care a început dela ora zece seara ale zilei precedente, vin la biserică. La ora 7 începe utrenia care se ceteşte fără ceremonial şi cântare. Utrenia se face după aceleaşi regule ca şi vecernia, cu deosebirea că nu se cântă imnurile, şi în loc de «Măreşte suflete al meu pe Domnul...» şi «Acum slobozeşte pe robul tău...», are «Te Deum» şi cântarea lui Zaharia din Luca 1, 68—79. Psalmii dela utrenie, cari se încep totdeauna cu Ps. 95, şi pericopele din Sf. Scriptură se deosebesc de cele dela vecernie. Urmează apoi un ceas pentru călugări împreună cu un imn de dimineaţa. Toate slujbele bisericii au ca punct central sfânta liturghie care este cea mai mare închinare ce-o aduc oamenii lui Dumnezeu şi prin care credinciosul se uneşte cu jertfa Domnului.

(Urmează)

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Nr. 3703/1938.

Circulară

către toate oficiile protopopeşti şi parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

Confecţionarea sigiliilor şi stampilelor de către Monetăria Naţională

Sf. Sinod cu adresa sa Nr. 709 dela 19 Martie 1938 ne transpune în cópie adresa Onor. Minister al Cultelor şi Artelor, cu Nr. 7018 din 4 Martie 1938 cu care ne comunică în cópie adresa Ministerului de Finanţe Nr. 421.798/1938, potrivit căreia în viitor toate **sigiliile şi stampilele** oficiilor noastre vor avea să fie confecţionate *numai* de Monetăria Naţională din Bucureşti IV, Fabrica de Chibrituri Nr. 22.

Ordinul Ministerului de Finanţe se comunică spre ştiinţă şi strictă confirmare.

„Sesizaţi din nou de către Monetăria Naţională referitor la dreptul acordat exclusiv acelei instituţiuni din Decretul Lege Nr. 3710/1937, de a executa ştampile sau sigilii pentru autorităţile publice de Stat, judeţ sau comună, avem onoare a vă reaminti dispoziţiunile art. 5 din Decretul Lege menţionat, pe care vi le-am comunicat cu adresa noastră circulară cu Nr. 316.955 din 29 Noemvrie 1937

Vă rugăm deci a pune în vedere organelor Dv. în subordine şi instituţiunilor tutelate de Dv. că la 13 Februarie 1938, întră în vigoare Decretul Lege Nr. 3710/937 şi ca atare începând dela această dată, *orice comenzi de ştampile şi sigilii, urmează să fie centralizate şi date Monetăriei Naţionale.*

Totodată, vă facem cunoscut că Ministerul Finanţelor a dat instrucţiuni dlui Consilier Controlor de pe lângă acea instituţiune să nu dea viza de control preventiv pentru nici o cheltuială, privind confecţionarea ştampilelor şi sigiliilor executate în atelierele particulare.

In acest sens s'a comunicat atât Comisiunei de economii din acest departament cât şi Oficiului Central de Licitaţie".

Cu această ocazie dispunem oficiilor protopopeşti să facă un control riguros al stampilelor oficiilor parohiale şi să ia măsuri pentru schimbarea stampilelor cari nu sunt făcute cum se cuvine şi cari poartă numirea veche de „gr.-oriental" în loc de „ortodox". Prea Cucernicii protopopi vor face comanda stampilelor pentru toate oficiile parohiale cari au lipsă de stampile noui.

Acordăm ultimul termin pentru preschimbarea acestor fel de stampile până la 1 Maiu 1937.

Ceice nu se vor conforma vor avea să supoarte consecinţele legale.

Facem personal răspunzători pe Prea Cucernicii protopopi despre executarea întocmai a acestui ordin.

Sibiu, 24 Martie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Sfântul Sinod în sesiunea sa din săptămâna trecută a aprobat un proect de învăţământ teologic care prevede menţinerea actualelor Academii şi înfiinţarea şi în celelalte centre mitropolitane unde nu sunt facultăţi. In proect se mai prevede înfiinţarea de licee seminariale în fiecare centru eparhial. Academiile primesc dreptul să dea licenţă.

Ziarul „Porunca Vremii" are de Vineri 25 Martie a. c. ca nou director împreună cu cel vechiu, pe dl *Nichifor Crainic.*

După ce Domnia Sa s'a luptat 4 ani de zile să obţină autorizaţia pentru reapariţia «*Calendarului*», văzând că totul este înzadar, s'a decis să primească invitaţia dlui Dr. Ilie Rădulescu de-a conduce împreună ziarul „Porunca Vremii".

Ne bucurăm că în sfârşit vom putea ceti iarăşi zilnic cuvântul luminos şi românesc, desvăluitor totdeauna de înalte viziuni, al dlui profesor Nichifor Crainic.

Probleme-Recensii-Comentarii

Candid C. Muşlea: *Protopopul Bartolomeiu Baiulescu,* Inst. de arte grafice „Astra", Braşov, 1938. Pag. 55. Lei 40.

Distinsul profesor dela liceul nostru ortodox „Andrei Şaguna" din Braşov ne dă la lumină o nouă lucrare, arătând pe bază de referate istorice, viaţa plină de sbucium şi strădaniile vrednicului protopop de altădată al Braşovului, Bartolomei Baiulescu. Trebue să remarcăm că broşura de faţă nu este primul rod al silinţelor P. C. Sale. In câteva lucrări anterioare s'a ocupat şi de viaţa şi opera altor venerabile figuri de protopopi braşoveni (Eus. Grid, Gheorghe Haines şi Bratu Baiul) şi nu ne îndoim că, în râvna ce-l caracterizează, P. C. autor va continua cu această muncă migăloasă.

Păr. Muşlea dă dovadă a fi un neobosit şi iscusit cercetător al trecutului nostru bisericesc din ţinutul Bârsei şi toate afirmaţiile şi le sprijineşte pe documente, scoase, mai ales, din arhiva municipiului Braşov.

Bartolomei Baiulescu (1831—1909) s'a născut în frumoasa comună Zârneşti, dela poalele Pietrii Craiului. Zârneştii se numără şi azi printre localităţile fruntaşe ale Ardealului, cari au dat neamului nostru o seamă de bărbaţi energici şi distinşi în luptele pentru susţinerea credinţei străbune.

Slujba preoţească şi-a început-o în comuna natală, unde, prin vrednicia personală, prin însuşirile rare, ca şi prin zelul neobosit, a ajuns să-i întreacă pe mulţi. Timp de peste o jumătate de veac a fost o adevărată podoabă a altarului la care servea. Atât ca slujitor, prin demnitatea şi cuviinţa sa, cât şi ca predicator prin luminoasele poveţe pe cari le dădea de pe amvon, el înalţa cultul divin (pag. 32).

Ca administrator parohial la biserica din Braşov-Cetate, pe nedreptul numită grecească, a avut multe mizerii de suferit din partea comunităţii greceşti. „Baiulescu însă dădu dovadă de o răbdare îngerească şi de foarte mult bun tact, ca şi de-o extraordinară bunătate sufletească, cu care subjugă chiar şi pe adversarii săi, aşa încât, timp de 10 ani, suferì totul fără să cârtească, îmbunând şi împăciuind cu duhul blândeţii".

Adânc mâhnit şi zilnic şicanat de neînţelegerile grecilor buclucaşi, în mintea sa luminată încolţi ideia, destul de îndrăzneaţă pentru împrejurările vitrege de atunci, de a ridica, pe seama românilor, un nou locaş dumnezeiesc în centrul oraşului. (Biserica pe care o avem în Târgul Grâului).

Rodnica activitate a acestui preot nu se reduce numai la munca cu prisosinţă depusă în via Domnului, ci, după cum spune unul dintre admiratorii săi: „stăruitor asupra binelui obştesc, a făcut el singur mai mult decât mii de inşi împreună şi a produs o însemnată schimbare spre bine în viaţa societăţii din care făcea parte".

A publicat şi câteva lucrări, dintre cari cea mai valoroasă este o „Monografie", în care face pe scurt istoricul câtorva dintre aşezămintele cari fac cinste Braşovului românesc.

Pentru viaţa curată închinată în slujba altarului şi neamului şi pentru munca desinteresată şi plină de realizări, a ajuns să fie stimat şi iubit nu numai de români, ci şi de concetăţenii noştri saşi şi unguri.

Scrisă cu multă competinţă şi obiectivitate, într'un grai curgător şi care dela început te cucereşte, cartea aceasta constitue o lectură plăcută, pentru oricine doreşte să se intereseze de trecutul apropiat al românilor braşoveni.

Indicele dela sfârşit, ca şi nenumăratale citate din cuprinsul expunerii şi notele dela subsol, arată în ce măsură autorul îşi dă seama de seriozitatea lucrărilor ştiinţifice.

Păr. profesor Muşlea, prin şirul lucrărilor publicate, face un bun serviciu Bisericii noastre din Ardeal şi, de sigur, pentru munca depusă, i se cuvine toată lauda.

* Pr. *Ioan Ilie.*

Problema sportului trebue să înceteze de-a mai fi preocuparea principală a tineretului nostru şcolar. Ministerul educaţiei naţionale, stăpânit de asemenea gândire, a hotărât foarte înţelepţeşte să oprească şcolărimea dela practicarea sportului excesiv.

Sportul practicat între marginile cumpătării, contribue negreşit la sănătatea corpului şi desfăşurarea caracterului. Patima sportului însă face din tinăr o fiinţă incapabilă pentru o activitate spirituală mai durabilă şi mai complicată; faţă de problemele de artă, ştiinţă şi morală sportismul pătimaş se prezintă greoi şi plictisit.

Pe cât de cunoscător e în tot ce priveşte sporturile cu „celebrităţile" sale, pe atât de ignorant rămâne în toate domeniile sufleteşti ale vieţii.

Ministerul, prin dispoziţiile sale, spune tânărului sportiv: Lasă tinere, la o parte revistele sportive! *Inapoi la carte!* Floarea şi nădejdea neamului nu se poate cultiva, decât îndrăgind artele frumoase şi ştiinţele folositoare ce ţi le ofere şcoala cu profesorii şi catiheţii săi.

Roadele sfinte ale postului

Cunoaştem cu toţii nenorocirile pe cari le aduce lăcomia; să vedem acum roadele sfinte ale postului. Pentrucă a postit 40 de zile, marele profet Moisi a putut să primească dela Dumnezeu tablele legii. Ilie, alt mare profet, postì tot atâtea zile şi, scăpând de împărăţia morţii, se urcă la cer pe un car de foc. Tot datorită postului Ninivitenii primiră iertare dela Dumnezeu, — şi animalele de asemenea postiră după pilda oamenilor; fiecare locuitor se îndreptă de toate stricăciunile săvârşite şi îndurarea dumnezeiască biruì în hotărârile Stăpânului lumii. Dar să aruncăm privirile asupra Mântuitorului. Da, chiar Domnul nostru Isus Hristos s'a pregătit printr'un post de 40 de zile pentru a intra în luptă cu diavolul; în acest model divin trebue să găsim armele şi să luăm puterea pentru ca să biruim pe acelaş duşman. Cineva ar putea întreba: pentru ce Domnul a postit tot atâtea zile ca şi bărbaţii cucernici ai V. T.? De ce nu a depăşit acest număr?

Aceasta nu este la voia întâmplării şi fără nici un scop că Domnul a făcut astfel. Aceasta este o dovadă a marei înţelepciuni şi a dragostei sale nemărginite pentru noi oamenii. El nu vrea să se creadă că venirea Sa ar fi numai o arătare, că n'a luat adevărat trup omenesc, că El este în afară de firea omenească; El a vrut să pună capăt îndrăznelii protivnicilor.

Ah, ce minunată putere are postul şi ce lucrare tot aşa de minunată produce el în sufletul nostru! Iată el a venit, să nu ne întristăm de venirea lui, ci, din contră, să ne bucurăm şi să tresărim de fericire, aducându-ne aminte de cuvintele sf. apostol Pavel: „De s'ar şi strica omul nostru cel din afară, dar cel dinlăuntru se înoeşte din zi în zi", (2 Cor. 4, 16). Postul e cea mai strălucită mâncare a sufletului nostru şi, aşa precum o hrană îmbelşugată îngraşă corpul nostru, tot astfel postul dă tărie sufletului nostru. El înzestrează sufletul nostru cu aripi puternice şi uşoare, cari-l poartă în toate înălţimile virtuţii şi adevărului, cari-l fac să plutească deasupra a tot ceace lumea numeşte plăcere. Corăbiile mai puţin încărcate trec peste valuri cu un sbor mai repede, în timp ce o încărcătură prea grea le face să se scufunde. Asemenea e şi cu sufletul: descătuşat de orice povară prin post, trece fără greutate peste valurile furtunoase ale acestei vieţi, cu ochii ţintă la cer şi la lucrurile cereşti, dispreţuind bunurile pământeşti şi judecându-le mai zadarnice şi mai puţin decât o umbră şi un vis. Pornirea spre plăcerile simţurilor şi traiul bun îngreuiază spiritul şi trupul, duce sufletul la sclăvie, îl lasă pradă necontenitelor năvale, distruge în el temeinicia judecăţii, îl împinge către prăpastie şi necontenit îl face să lucreze contra intereselor propriei sale mântuiri. Deci, fraţi creştini, să grijim de aceste interese cu bărbăţie şi, de aici înainte, ştiind câte rele se nasc din neînfrânare, să o îndepărtăm dela noi cu toate urmările ei păgubitoare.

Şi nu numai sub legea nouă, care ne ofere o învăţătură cu mult mai înaltă, o luptă cu mult mai nobilă, o muncă cu mult mai bogată, cea mai frumoasă glorie şi cununa cea mai nevestejită pe care Domnul o dă celor ce au iubit arătarea lui, ci sub legea veche, când oamenii stăteau încă sub umbra morţii, abia luminaţi de o slabă licărire, având drept nutremânt laptele copiilor, plăcerile erau oprite. „Nenorocire pentru celce-şi hărăzeşte sieşi o odihnă plină de primejdii, zice profetul Amos, văzând, în poftele tinereţelor bunuri veşnice şi nu lucruri trecătoare". Profetul are aspre reproşuri cu privire la lăcomie şi desfătare. Plăcerea trece repede şi este chiar instantanee, dar durerea este veşnică şi nu va avea niciodată sfârşit. Oamenii ştiu acest lucru din experienţă şi cu toate acestea ei se încăpăţinează să privească aceste plăceri ca fără de sfârşit şi nicidecum ca trecătoare şi fără nici un pic de consistenţă.

Aşa sunt lucrurile pământeşti şi trupeşti; nici n'au ajuns deja bine şi au şi dispărut. Iată ce se întâmplă cu luxul şi cu plăcerile, cu faima şi cu puterea omenească; iată ce se alege cu toate bogăţiile şi prosperităţile vieţii prezente: ele nu au nici tărie, nici statornicie: Mai vijelios decât puhoaiele unui torent, ele lasă în goliciunea cea mai desăvârşită pe ceice suspină după astfel de bunuri. Ce deosebire între acestea, şi bunurile duhovniceşti: Ele sunt sigure şi neclintite, la adăpostul tuturor nestatorniciilor şi cuprind toate timpurile. Ce nebunie ar fi aceea de a schimba ceeace e sigur cu ceeace nu e sigur, ceeace e veşnic cu ceeace trece aşa repede, ceeace ne garantează fericirea veşnică în viaţa viitoare, cu ceeace ne pregăteşte aici chinuri nesuferite. Pătrunşi de aceste gânduri, plini de râvnă pentru mântuirea noastră, să dispreţuim desfătările şi să primim postul şi toate celelalte deprinderi ale învăţăturii mântuitoare. Atunci se va putea observa o mare schimbare în purtarea noastră, o înclinare de fiecare zi la îndeplinirea celor bune. După ce am întrebuinţat sfânta patruzecime cu cel mai bun folos sufletesc, după ce ne-am câştigat adevărate comori de virtuţi, atunci ne vom putea înfăţişa cu încredere în ziua Domnului şi ne vom aşeza la masa mistică, la acest înfricoşat ospăţ. Vom lua parte cu conştiinţa curată la aceste bunuri neperitoare şi ne vom face vrednici de harul de care s'au împărtăşit toţi prietenii scumpului nostru Mântuitor, a cărui bunătate nu tinde la altceva decât să se reverse peste noi toţi. A Lui să fie mărirea, împreună cu Tatăl şi cu sfântul Duh, Amin.

(Prelucrare după sfântul Ioan Gură de Aur: omilii la Geneză).

Pr. **Ioan Ilie**

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, apare lunar, sub patronajul I. P. S. Mitropolit *Nicolae.* Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Grigorie T. Marcu* — Numărul pe Aprilie 1938 cuprinde: Diacon Grigorie T. Marcu: Invierea lui Hristos în învierea neamului. Diacon Dumitru Călugăr: Treptele formale şi învăţământul religios. Prof. univ. Şt. Bezdechi: Predica I despre pocăinţă a sfântului Ioan Gură de Aur. Preot Aurel Radu: Problema sinuciderii. Diacon Dr. Şt. Lupşa: Predică la Sf. Gheorghe. Grigorie T. Marcu, Pr. Ioan Bunea şi P. Brudea: Mişcarea literară: Prologul evangheliei a patra. Fiinţa şi origina religiei. Stiluri de viaţă. Tâlcuiri, Dumnezeu şi sufletul. In poezia română contimporană. Ideile pedagogice ale Sf. Ioan Hrisostom. Personalitatea lui Parteniu Cosma (1837—1923). A. Popa: Cronică: Dumineca ortodoxiei la Sibiu. Gr. T. M.: Note şi informaţii.

Meditaţie

„Hristos s'a ispitit, diavolul îl ispitea arătându-i pietrile ca să le facă pâini; în munte l-a suit să vadă toate împărăţiile lumii dintr'o clipeală. Teme-te o suflete, de înşelăciune: trezeşte-te, roagă-te în tot ceasul lui Dumnezeu". (Canonul cel mare, Joi în săptămâna din post).

Să privim cu ochii sufletului nostru la lupta dusă de Mântuitorul nostru, Isus Hristos, cu stăpânitorul întunerecului veacului acestuia. Isus Hristos şi diavolul coboară pe arenă. Câmpul de luptă este pustia. Armele de luptă sunt Sfintele Scripturi. Spectatorii din ambele părţi sunt de faţă: diavolii şi duhurile cereşti.

Astfel trebue şi noi să luptăm. Impăratul sufletelor noastre ne-a premers în luptă pentru ca noi, ostaşii lui, să învăţăm a lupta şi a învinge.

Pentru noi câmpul de luptă este pustia aleasă a chemării preoţeşti, unde lupta este necontenită şi aprigă. Dreptaceea trebue să fim gata mereu la luptă. Cu trei feluri de duşmani suntem înconjuraţi, cari în orice clipă ne pândesc ca să ne subjuge.

Aceşti trei duşmani ai noştri sunt: trupul, lumea şi diavolul. Trupul este duşmanul nostru cel casnic, deaceea să ne temem de el. Lumea este duşmanul cel înţelept, deaceea trebue să ne ferim şi să fugim de ea. Diavolul este duşmanul cel viclean, deaceea trebue să-l dispreţuim. Trupul ne îmbie cele dulci, lumea cele trecătoare, iar diavolul cele rele. Trupul ne leagă, lumea ne batjocoreşte, diavolul ne omoară. Trupul ne îmboldeşte la neînfrânare, lumea la lăcomie, diavolul la mândrie. Trupul ne înjoseşte sub demnitatea noastră prin neînfrânare, lumea ne scoate afară din noi prin lăcomie, diavolul ne ridică asupra noastră prin îngânfare.

Trupul, adecă omul cel vechiu, ne asaltează cu toate poftele lui. Apostolul neamurilor, simţind atacurile necontenite ale trupului, este nevoit să mărturisească: „Văd altă lege întru mădularile mele, oştindu-se împotriva legii minţii mele şi dându-mă pe mine rob legii păcatului" (Rom. VII, 23).

Adecă vedem în mădularile noastre pofta, care este a legii păcatului. Această poftă este iască aţâţătoare spre păcat, poruncitoare la păcat, şi sfătuitoare la păcat. Pofta aceasta vrea să ne facă robi pe noi, ceice ne luptăm cu ea, iar de nu ne poate seduce cu consâmţământul voinţei noastre, cel puţin ne mişcă ca să simţim măcar fără voia noastră, poftele, înclinările şi îmboldurile ei dăunătoare şi trecătoare.

„Lumea iarăşi, precum zice Evanghelistul Ioan în I Ep. V, 19., toată întru cel rău zace". Aici sub lumea trebue să înţelegem toate lucrurile şi plăcerile seducătoare, linguşitoare şi nepermise, cari vreau să ne aducă în mrejele diavolului, conform viziunii avute de Sfântul Antonie, pustnicul.

In fine diavolul, „ca un leu răcnind, umblă căutând pe cine să înghită", (I, Petr. V, 8,) necruţând pe nime. Dar să nu ne temem de diavolul, deoarece dânsul nu poate învinge decât pe acela, care se lasă învins, poate lătra, dar nu poate muşca decât pe acela, care îl acostează.

Dar aceşti trei duşmani ai omului, îi vom învinge nu cu armele ci cu virtuţile, nu cu săbiile ci cu mijloacele duhovniceşti, pe cari ni le oferă credinţa noastră ortodoxă, şi precum ne sfătueşte Apostolul Pavel în a II, Ep. Tim. II, 5: „Şi deşi se va lupta cineva, nu se încununează, de nu se va lupta după lege".

Dreptaceea pentru a pune pe satana la fugă, trebue să ne folosim de mijloacele prisositoare ale harului dumnezeesc, prin care ne vom putea birui pe noi, lumea şi pe diavolul.

Aceste mijloace, recomandate de Sfinţii Părinţi şi de Asceţi, ca pionerii şi înainte mergătorii noştri, sunt următoarele:

1. Aducerea continuă aminte de luptă. Cine cunoaşte pe duşmanii săi, trebue să se cugete mereu la luptă, trebue să fie prevăzător. Aceasta ne-o întăreşte şi Iov cel răbdător, XL, 27. „Şi-ţi adu aminte de răsboiu".

2. Privegherea zi şi noapte, când ştim că pericolul duşmanului ne ameninţă. Dreptaceea ni se zice în I, Petr. V, 8: „Fiţi trezi, priveghiaţi, pentrucă protivnicul vostru diavolul, ca un leu răcnind, umblă căutând pe cine să înghită".

2. Se cere adeverirea sufletului, deoarece mulţi creştini, slăbind cu sufletele lor, cedează de regulă în luptă, precum zice Iosua I, 9: „Intăreşte-te şi te îmbărbătează, să nu te sperii, nici să te temi", ci

4. Să opui rezistenţă încercărilor diavoleşti, deoarece acela care se va sili cu încordare ca să recunoască cursele diavolului şi să le învingă dela început, nu poate să rămâie învins, dupăcum ne îndeamnă Apostolul Iacov, IV, 7: „Staţi împotriva diavolului, şi va fugi de voi".

5. Ajutorul celor buni încă ne trebue, deoarece forţele unite sunt mai tari. Ca dovadă să ne slujească cuvintele Sfintei Scripturi din Eclesiastul IV, 12: „Şi de se va scula asupra lui unul, cei doi vor sta asupra aceluia".

6. Postulatul de căpetenie este: Virtutea credinţei, deoarece sfinţii prin credinţă au biruit împărăţiile: „şi aceasta este biruinţa care birueşte lumea, credinţa noastră" (I, Ioan, V, 4). Iar Apostolul Petru în ep. I, V, 9, ne spune: „căruia staţi împotriva, întăriţi fiind în credinţă".

7. Credincioasa descoperire a păcatelor în mărturisire este acea forţă care sfârşeşte cu ruşinarea şi cu fuga duşmanilor, precum o ştim din vieţile sfinţilor. Cu nimic nu poţi mai bine să ruşinezi şi să învingi puterea diavolului, decât prin mărturisirea secretelor tale sfinţiţilor Părinţi: furul trebue luat la fugă oriunde ar apărea. Furul este totodată şi trădător, fuge iar când se ascunde, nu încetează dela luptă, până ce nu ţi-a luat ceva pe afuriş.

8. Meditarea Sf. Scripturi. Inima omului este ca o moară, care trebue să macine încontinuu, dar când vei răsfoi Sfintele Scripturi, atunci diavolul nu-ţi va putea aduce nimic prin cugete la moară spre măcinare. Dreptaceea se zice în Psalm CXVIII, 11: „Intru inima mea am ascuns cuvintele tale, ca să nu greşesc ţie".

9. Aducerea aminte şi facerea sf. Cruci, este steagul cel împărătesc, care înăţat cutremură şi pune la fugă oştirile diavoleşti. Puterea meditării frequente despre sfânta Cruce a Mântuitorului nostru, Isus Hristos, este aşa de mare încât numai la amintirea ei diavolii fug.

10. Ştiinţa cea dumnezeească, care ne învaţă multe despre lupta ce o ducem, precum şi despre armele ce trebue să folosim, de aceea zice şi proorocul Isaia XI, 9: „Şi nu-i vor face răul nici vor putea să piarză pe nici unul în muntele cel sfânt al meu (adecă duşmanii cei din iad) pentrucă s'a umplut tot pământul a cunoaşte pe Domnul".

11. Sfărâmarea capului ispitelor adecă a cugetelor rele celor dintâi. Inşelătorul este şerpe încolăcit şi de nu este ţinut de cap se întinde întreg.

12. Ajutorul cel dumnezeesc. Numai singur Dumnezeu este acela care ne poate păzi în ispitele noastre, deaceea se zice în Cart. Inţ. lui Sirah, XXXIII, 1, „Pecel ce se teme de Domnul, nu-l va întâmpina răul, fără numai ispită şi iarăşi îl va izbăvi pe el".

Fericiţi deci aceia cari, folosindu-se de aceste ajutoare, vor putea rezista ispitelor.

Fericiţi cei ce se vor încinge cu aceste arme duhovniceşti, deoarece cu uşurinţă vor putea birui.

De câte ori ne vom împotrivi ispitelor, învingem pe diavolul, veselim pe îngerii, iar pe Dumnezeu îl cinstim. Insuşi Dumnezeu ne îndeamnă să luptăm, ne ajută să învingem, iar luptându-ne, ne priveşte, slăbind în luptă, ne îmbărbătează şi învingând, ne încununează. Dreptaceea, pentruca să ne încununeze şi pe noi, să luptăm fără preget, Amin.

IVO.

INFORMAŢIUNI

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiter următorii clerici: Nicolae Vonica pentru parohia Vărmaga (prot. Deva). Gheorghe Măglaşiu pentru Brădăţel (protopopiatul Ilia). Iosif Ţigu pentru Lăpugiul inferior (prot. Dobra) şi Gheorghe Bona pentru Juncul de jos (prot. Zarand).

Numărul 100 l-a ajuns *Misionarul*, revista lunară a misiei ortodoxe române de sub conducerea secţiei culturale a consiliului eparhial Chişinău. Cu această ocazie *Misionarul*, bunul sfătuitor al preoţilor şi al tuturor creştinilor zeloşi în ogorul misionarismului creştin ortodox, a apărut ca *număr festiv*, cu bogat şi valoros material semnat de: Ic. Stav. Burjacovski, Pr. Bejenariu, Prot. Şavelsky azi prof. la facultatea teologică din Sofia ş. a. Cronici numeroase şi clişee împodobesc acest număr festiv al confratelui dela Chişinău. Ii dorim alte multe sute de numere şi spor la muncă, readucând pe necredincioşi la sinul mântuitor al bisericii noastre.

Măsură folositoare. Autorităţile au dispus, ca toţi crişmarii satelor să nu mai poată vinde pe datorie băuturi, şi nici în schimbul productelor oferite de ţărani. Contravenienţii vor suferi urmările.

Act de mulţămire. Subsemnatul preot în parohia *Batiz*, cu filia Călanulmic, jud. Hunedoara, în numele consiliului şi adunării parohiale aduc călduroase mulţămiri fostului deputat de Hunedoara, dlui *Constantin Bursan* pentru următoarele donaţiuni făcute sfintei noastre biserici din Batiz în 20 Noemvrie 1938 a donat pentru mărirea fondului edificării bisericii noi 100.000 lei, iar în 20 Februarie 1938 a mai mărit acest fond cu 100.000 lei. Tot cu sprijinul moral şi material al Dsale s'a edificat aici şi o şcoală primară, una dintre cele mai frumoase de pe valea Streiului. Pentru Fila *Călanu-mic* a dăruit un clopot în valoare de 18.000 lei. Pentru toate aceste donaţii rugăm pe bunul Dumnezeu să-l binecuvinteze şi să i dăruiască sănătate în toate zilele vieţii sale. — Pr. *I. Truca.*

Părăstas. Implinindu-se un an dela moartea inginerului silvic Victor Slăvescu în ziua de 3 Aprilie ora 10 a. m., în comuna Mohu, se va celebra un părăstas şi se va pune o troiţă la mormânt. Cu acest prilej se aduce la cunoştinţa colegilor lui de promoţie şi şcoală cum şi tuturor cunoscuţilor şi pietinilor a participa la acest părăstas. — *Victor Slăvescu*, paroh.

La început de primăvară. Ministerul educaţiei naţionare a pus în vedere şcoalelor normale, că odată cu începerea sămănătărilor de primăvară să ia măsuri pentru facerea de culturi demonstrative şi încercări cu specii nouă de plante medicinale şi melifere.

— In acelaş timp autorităţile noastre bisericeşti au dat frumoase îndemnuri preoţimii: să îngrijească împrejurimile bisericii şi cimitirul ei, înfrumseţându-le cu plantaţii de pomi şi flori, podoabe plăcute pentru ochi şi tot atâtea modeluri pentru alţii.

Pentru a putea dobândi o funcţie publică în Italia, trebue să fii *căsătorit*. Toţi celibatarii, dela funcţiile administrative ale comunelor şi provinciilor din întreaga Italie, vor fi excluşi. Aşa cere politica de azi a guvernului italian.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 27 Martie 1938, va predica părintele *Zosim Oancea.*

Concert religios. Corul Academiei teologice „Andreiane" cu concursul Şcoalei normale de băeţi „Andrei Şaguna" va da Duminecă, în 27 Martie 1938, ora 21, în sala „Unicum" un *concert religios*, sub patronajul I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului. Corul e condus de prof. P. Gherman.

Poşta redacţiei

Pr. *A. M.* în *L.* Optimismul este, în orce caz, de preferat.

Reuniunea culturală naţională a meseriaşilor români din Sibiu

Convocare

Membrii „Reuniunii culturale naţionale a meseriaşilor români din Sibiu" se convoacă la

Adunarea generală ordinară

ce se va ţinea *Duminecă în 3 Aprilie* a. c., la ora 3 d. a., în localul Reuniunii din strada Brukenthal Nr. 17, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenţi.
3. Raportul general al comitetului şi raportul despre încheierea socotelilor pe anul 1937.
4. Luarea la cunoştinţă a raportului general, aprobarea socotelilor şi darea absolutorului comitetului.
5. Eventuale propuneri.

Sibiu, la 17 Martie 1938.

Prot. E. Cioran prezident. **Stefan Duca** secretar.

Intrucât nu se prezintă membri în număr suficient după statute la ora 3 d. a., adunarea generală se ţine cu ori câţi membri prezenţi ar fi în aceeaş zi şi în acelaş local la ora 3½ d.

Propunerile din afară trebue trimise comitetului Reuniunii cel puţin cu cinci zile înainte de adunarea generală.

Nr. 281/1938 (12) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Luţa,** din protopopiatul Făgăraş, în conformitate cu Ord. P. V. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2295/1938 şi în înţelegere cu consiliul parohial, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Eclejie de 3 jugăre 700 st.
3. Dela fiecare gazdă o măsură de ovăs.
4. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis.

Concurenţii, cu înştiinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Făgăraş, la 17 Martie 1938.

Pavel Borzea
protopop

Nr. 295—1938. (13) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Voivodenii-mici,** din protopopiatul Făgăraş, în conformitate cu ordinul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2295—1938 şi în înţelegere cu consiliul parohial, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Stola uzitată în parohie.
3. 3 jugăre pământ, eclejie.
4. Dela fiecare gazdă o felderă de grâu ori porumb.
5. O soarte de lemne în pădurea comunală.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis.

Concurenţii, cu înştiinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Făgăraş, la 21 Martie 1938.

Pavel Borzea
protopop

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXVI Sibiu 3 Aprilie 1938 Nr. 14

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Căsătoriile mixte

Ziarul «Universul» din 4 Martie a. c. publică un articol despre căsătoriile mixte în Transilvania, articol prilejuit de apariția studiului dlui Dr. P. Râmneanțu, care tratează problema acestor căsătorii în orașele din Transilvania în perioada dela 1920—1937. Atât studiul dlui Dr. P. Râmneanțu, cât și ziarul Universul, arată cu date statistice pericolul național pe care îl prezintă, pentru elementul românesc, căsătoriile mixte. Realitatea, de șaptesprezece ani, dovedește că totdeauna căsătoriile mixte au fost și sunt proporția de 98%, în defavorul neamului românesc, adecă, în majoritatea zdrobitoare a cazurilor, bărbații români au cedat influențelor genului femenin strein. Femeile maghiare, germane, evreice, rusoaice etc. au impus, aproape totdeauna, în familie limba lor maternă, au impus respectarea tradițiilor, obiceiurilor, credințelor și a tuturor idealurilor streine de interesele neamului românesc.

Dar pe lângă latura biologică și națională, căsătoriile mixte au și o latură de ordin religios și confesional. Neamurile invadatoare asupra ținuturilor și asupra poporului românesc, au lucrat și lucrează și astăzi încă și prin impunerea confesiunii lor elementului băștinaș, adecă, prin trecerea Românilor la catolicism, la unație, la luteranism, calvinism, etc. Aceste neamuri lucrează sistematic și conștient prin toate mijloacele posibile la asimilarea elementului românesc. Ori, se știe că religia, respective confesiunea, este un element esențial care determină apartinența individului la o națiune oarecare. Se știe că ortodoxia a fost pentru neamul românesc, căzut victimă atâtor împărății flămânde, mijlocul cel mai puternic, stăvilarul cel mai nebiruit, întru menținerea noastră ca neam pe aceste plaiuri, întru zădărnicirea tuturor neamurilor de asimilare și desnaționalizare a Românilor. Prin căsătoriile mixte din zilele noastre, Românii pierd adeseori, în România mare, și ceeace moșii și strămoșii au apărat și au păstrat în vremuri de cumplite asupriri, pierd dreapta credință, prin aceea că ei, sau urmașii lor, adecă copiii, se despart de Biserica ortodoxă. Dacă s'ar publica o statistică care să cuprindă toate datele referitoare la confesiunea pe care o au copiii rezultați din căsătoriile mixte, am rămânea uimiți de pierderile pe cari ortodoxia, și în acelaș timp românismul, le-a suferit dela războiu încoace pe acest teren.

Toate aceste pierderi le avem din cauză că în România mare, nici statul și nici Biserica ortodoxă, n'au dat până astăzi atențiunea cuvenită împiedecării realizărilor de căsătorii mixte; ori dacă acest lucru nu se poate înfăptui totdeauna, să se facă, cel puțin, îndrumarea elementului ortodox și românesc în așa fel încât interesele mari ale Bisericii «dominante» și ale neamului să nu fie niciodată sacrificate. Pe lângă faptul că Biserica și statul ar putea legifera în așa fel încât interesele noastre religioase și naționale, nu numai să fie puse în afară de orice pericol, dar să fie chiar promovate, zic, pe lângă faptul acesta, problema căsătoriilor mixte, în zilele noastre și în țara noastră este și o problemă de ordin pastoral.

Păstorii de suflete din întreg cuprinsul țării sunt datori să facă tot ceeace le stă în putință pentruca numărul dreptcredincioșilor să fie într'o continuă creștere. In fața lui Dumnezeu, fiecare preot va avea să dea seama de toate sufletele încredințate păstoririi lui, va avea să răspundă și despre acelea cari din cauză că el, păstorul sufletesc, nu s'a îngrijit, la timp, să pregătească pe fiecare individ în așa fel încât, în fața oricăror încercări să rămână neclintit în credința ortodoxă, nu s'a îngrijit să imprime în adâncul conștiinței fiecărui membru din parohie convingerea superiorității credinței sale, și din cauza aceasta ei săvârșesc cu ușurință căsătorii mixte, ei consimt, fără nici o remușcare internă, ca copiii lor să fie botezați și crescuți în altă credință decât cea ortodoxă, consimt să facă tot felul de concesiuni.

Asemenea întâmplări vădesc totdeauna insuficiența grijei pastorale a preotului din parohia respectivă, insuficiență de care el rămâne răspunzător în veșnicie. E bine deci ca fiecare păstor de suflete să știe că orice trecere dela ortodoxie, la oricare altă confesiune, trecere care, dacă se făcea toată pregătirea și toată insistența din partea preotului, putea fi împiedecată, echivalează cu oricare altă pierdere a sufletului omenesc încredințat păstoririi lui. Dacă preoțimea noastră și-ar da mai bine seama de răspunderea mare pe care o are în fața lui Dumnezeu, s'ar strădui, de sigur, mai mult să împiedece săvârșirea căsătoriilor mixte, și să împiedece, mai ales, pe tatăl sau pe mama ortodoxă de a consimți ca copilul lor să fie botezat, sau crescut în altă confesiune, decât cea adevărată, decât cea ortodoxă.

O misiune pastorală specială au preoții noștri totdeauna când este vorba de a nu se mai putea împiedeca realizarea unei căsătorii mixte. Trebue să se știe că din punct de vedere religios, tot o căsătorie mixtă este când un bărbat ortodox se cunună cu o femee greco-catolică, sau invers. In toate cazurile acestea, ca și atunci când un român sau o româncă se căsătorește cu un strein, preotul este dator să se apropie de fiul său sufletesc, să-i arate importanța faptului pe care vrea să-l săvârșească, să-i arate că urmările bune sau rele — pentru individ, pentru familie, pentru viitorul neamului și pentru fericirea vieții de aici și a celei viitoare — depind, în cea mai mare parte de felul cum se rezolvă problema confesională în cadrele famiilor mixte. Preoții ortodocși vor depune toată străduința ca totdeauna elementul dreptcredincios să influențeze asupra celuilalt și să-l determine să facă trecerea la ortodoxie și să facă cununia religioasă numai în biserica noastră ortodoxă. Copiii rezultați din asemenea căsătorii să fie crescuți numai în religia ortodoxă. Lucrul acesta s'a urmărit chiar și atunci când eram sub stăpânire străină, deci cu atât mai vârtos, trebue să se realizeze el astăzi în cadrele statului național românesc.

Regulamentul pentru procedura judecătorească în cauzele matrimoniale și instrucțiunea dată de Consistorul mitropolitan ortodox român din Sibiu cu data de 25 August 1895 Nr. 138 M. prevede:

«a) Preoții parohiali ai bisericii noastre sunt îndatorați a învăța și a îndemna pe credincioși, ca la cazuri de căsătorii mixte, să nizuiască și să inziste, ca toți pruncii, cari se vor naște din acele căsătorii mixte să urmeze religiunea noastră strămună și să fie crescuți în biserica ortodoxă.

b) Se îndatorează preoții, a învăța și a lucra, respective a influența la căsătorii mixte, ca partea căsătorită, care va aparținea religiunei noastre, nici la un caz să nu se învoiască la aceea, ca pruncii de sexul său să urmeze altă religiune, decât numai religiunea noastră ortodoxă.

Având în vedere faptul că în țara noastră bărbații români și ortodocși, cari se căsătoresc cu streine, sunt mai numeroși decât femeile ortodoxe căsătorite cu streini, preotul va căuta să influențeze asupra acestor bărbați în așa fel ca ei să facă uz de drepturile pe cari legile actuale ale statului le dau bărbaților și astfel dreapta credință să fie totdeauna promovată. In această privință, legea pentru regigul general al cultelor din 22 Aprilie 1928, prevede în art. 47 următoarea dispoziție:

«Dacă părinții nu sunt de aceeaș religiune, tatăl are dreptul de a determina, pentru fiecare copil în parte, căreia din cele două religiunii ale părinților săi aparține. Aceasta însă odată pentru totdeauna, anume cu

---

FOIȘOARA

I. Gh. Savin: Ființa și origina religiunii

Avântul ce-l ia Sociologia în ultimul timp a făcut să rodească o mulțime de teorii și ipoteze, cari erau vulgarizate ca singurele adevăruri ce pot rezista chiar criticii celei mai acerbe. Concluziile la cari au ajuns slujitorii noii științe, poartă pecetea erorii tocmai pentru faptul, că la rezultatul lor au ajuns prin judecăți forțate și mânați de patima de-a dărâma totul și de dorința de-a se fundamenta pe ceva modern, care pare a prezenta o notă de soliditate indiscutabilă. Majoritatea, plecând dela realități interpretate unilateral, au ajuns la rezultate cari, departe de-a oferi certitudine, au promovat scepticism. Ca valoare imediată aceste teorii sunt din domeniul trecutului și au avut pe lângă aceasta meritul de-a fi produs discuții, pe lângă faptul, important, că au altoit spiritul contimporan cu o mulțime de erori, cari au sdruncinat sufletul omului de astăzi.

Religia, ca fenomen social, s'a bucurat dela început de deosebită atenție din partea îndrumătorilor noii științe sociale. O mulțime de teorii și ipoteze, dintre cele mai stranii, sunt indiciul amabilității cu care a fost tratată problema, de capitală importanță, a religiei. Și, întru cât aceste teorii nu sunt dintre cele mai fericite pentru sufletul omenesc, o disciplină a Teologiei, Apologetica, le cercetează în amănunțimi, punând adevărul în locul erorii și încrederea în locul scepticismului.

Dl I. Gh. Savin, profesor la Facultatea teologică din Chișinău, într'un impozant volum, sub titlul: «*Ființa și origina religiunii*» ne prezintă aceste teorii în haina lor cea mai nouă, cernând, la urmă, prin sita unei judecăți sănătoase fiecare din aceste teorii, ca să rămână numai ceiace este valabil.

Dela început dsa ține să ne atragă atenția asupra importanței problemei ce ne-o prezintă. „De origina religiei depinde însăși *veritatea* ei, ca și caracterul de religie *absolută*, care revine creștinismului". Căci, dacă religia ar fi un fenomen natural, atunci și creștinismul ar fi o formă evoluată a ei, care poate fi înlocuită cu alta, potrivit desvoltării factorilor naturali, cari au făcut-o să apară și să ia forma, pe care o are. In cazul acesta originea umană a religiei o dispensează de caracterul său de revelație și o atașează cu ușurință fenomenelor naturale, cari, apărând în timp, datorită unor cauze psihologice sau sociale, va avea o soartă relativă, dispărând odată cu timpul.

Inainte de-a ne arăta care este origina religiunii, dsa crede a fi necesar de știut, cari sunt elementele caracteristice și fundamentale ale religiunii, cari apoi fiind cunoscute, poate fi ușor înlăturat ceiace este fals și arbitrar în determinarea ființii sale. Și ajunge astfel la determinarea religiei: „în orice religie, oricât de rudimentară ar fi ea, întâlnim noțiunea de *divinitate creatoare* a lumii, și, în o formă oarecare, *pronietoare* a ei. Cu această divinitate, mai presus de lume, însă în legătură posibilă cu ea, *omul stă sau caută să intre în legătură*, fie pentru a o îmbuna, fie pentru a o implora, fie pentru a o adora. Această legătură, în afară de *sentimentul intern* născut din raportul cu divinitatea, trebue să aibă și o formă de exprimare externă, deci de *cult*, manifestat, fie în grup, ca colectivitate, fie de fiecare ins în parte". Deci credința într'o divinitate, legătura cu această divinitate și expresia acestei legături, fie prin sentiment sau cult, sunt notele esențiale ale religiei. Din acestea se poate defini, scurt, religia ca: «*raportul dintre om și divinitate*». Termenii acestui raport trebue să aibă anumite caracteristice spre a fi creatoare sau proniatoare de religie. Astfel: Dumnezeu — obiec-

prilejul înscrierii copilului în registrele stării civile.

Orice convenţiuni anterioare căsătoriei prin cari s'ar hotărî religiunea copiilor vor fi nule şi neavenite».

In faţa acestor dispoziţiuni, nu rămâne altceva de făcut, decât ca preoţii ortodocşi români să-şi dea seama, că atât mântuirea sufletească a indivizilor prin ortodoxie cât şi viitorul neamului nostru, depinde în măsură foarte mare de conştiinţa sacerdotală a acestor preoţi şi de felul cum îşi îndeplinesc datoriile lor pastorale în toate împrejurările vieţii sociale şi individuale.

Pr. **Sp. Cândea**

Ministerul de interne. Direcţinnea Ad-ţiei de stat

Nr. 2091 A. din 17 Februarie 1938.

Domnule prefect,

Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu ne face cunoscut prin adresa Nr. 588 Bis.—938 că, pentru a întări unitatea sufletească a neamului şi influenţa creştină asupra Statului nostru de azi, este necesară respectarea strictă a repausului duminecal şi a sărbătorilor religioase şi legale, spre a se da astfel creştinilor posibilitatea să-şi îndeplinească îndatoririle lor către Biserică şi suflet.

Sfânta Arhiepiscopie amintită arată, între altele, că la ţară în deosebi, cancelariile comunale ar trebui să fie închise, măcar în timpul liturghiei, iar funcţionarii comunali să fie obligaţi a participa la slujbă.

De asemenea că, în multe părţi cârciumele sunt deschise în zilele de Dumineci şi sărbători, tot astfel şi primăriile, cari ţin licitaţie în timpul liturghiei, se încasează dări şi impozite, ce stânjenesc pe credincioşi dela rugăciune şi reculegere sufletească.

Comunicându-vă cele ce preced şi potrivit intervenţiei numitei Arhiepiscopii, avem onoare a vă ruga să luaţi măsuri ca repaosul duminecal în zilele de Dumineci şi sărbători legale să fie respectat cu stricteţe şi de autorităţile din acel judeţ dispunând ca, în timpul sfintei liturghii cancelariile comunale să fie închise, iar funcţionarii comunali să fie obligaţi a cerceta Sf. biserică dând un bun exemplu celorlalţi cetăţeni; de asemenea cârciumile să fie închise, să se oprească vânzările prin licitaţie în timpul liturghiei, precum şi încasările de dări şi impozite comunale.

p. Ministru: (ss) **Indescifrabil**

Director: (ss) **Indescifrabil**

Noul guvern

Guvernul prezidat de I. P. S. Sa Patriarhul **Miron Cristea**, *din care a făcut parte aproape toţi foştii preşedinţi de consiliu, după ce a dat ţării noua Constituţie şi a întocmit bugetul, a demisionat Miercuri 30 c. Cu formarea noului guvern a fost însărcinat tot I. P. S. Sa Patriarhul Miron, care în declaraţia făcută presei, a menţionat că noul cabinet va gospodării ţara în sensul declaraţiilor făcute către ţară de M. Sa Regele în ziua de 10 Februarie. — Din noul guvern mai face parte încă o faţă bisericească: P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan al Clujului ca Ministru al Educaţiei naţionale, al Cultelor şi Artelor, şi Pr. Nae Popescu ca Subsecretar la Culte şi Arte.*

Iată lista completă a guvernului:

I. P. S. Sa **Dr. Miron Cristea**, *Patriarhul României, Preşedintele Consiliului de Miniştri;*

Prof. **G. Ionescu-Sisești**, *Ministrul Agriculturii, Domeniilor şi Cooperaţiei;*

Victor Iamandi, *Ministrul Justiţiei;*

Mircea Cancicov, *Ministrul Finanţelor;*

Armand Călinescu, *Ministrul Internelor şi adinterim la Departamentul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale;*

Mihail Ghelmegeanu, *Ministrul Lucrărilor publice şi Comunicaţiilor;*

Mitiţă Constantinescu, *Guvernatorul Băncii Naţionale a României, Ministrul Industriei şi Comerţului;*

General **Paul Teodorescu**, *Ministrul Aerului şi Marinei;*

N. Petrescu-Comnen, *Ministrul Afacerilor Străine;*

P. S. Sa Episcopul **Nicolae Colan**, *Ministrul Educaţiei Naţionale, al Cultelor şi Artelor;*

General **G. Argeşeanu**, *Ministrul Apărării Naţionale;*

Mihail Ralea, *Ministrul Muncii şi Ocrotirilor Sociale;*

Subsecretari de Stat: General **Alexandru Glatz**, *Subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naţionale;*

M. Măgureanu, *Subsecretar de stat la Preşedinţia Consiliului de Miniştri;*

Prof. Preot **Nae Popescu**, *Subsecretar de Stat la Ministerul Cultelor şi Artelor:*

D. V. Ţoni, *Subsecretar de Stat la Ministerul Educaţiei Naţionale.*

Concertul religios

de sub patronajul I. P. S. S. Dr. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului

In filosofia muzicii contemporane inferioara concepţie acustică despre muzică este înlocuită cu una ce consideră această artă drept viaţă. Viaţă sufletească umană ridicată însă, prin inspiraţie, la un grad de intensitate şi sănătate supraumană. Un cântec se găseşte în acelaş raport cu viaţa sufletească a compozitorului în timpul creaţiei ca şi discul de patefon faţă de cântecul executat în timpul imprimării. Funcţiunile muzicale (mai ales cele armonice), datorită structurii miraculoase a sunetului muzical, pot doza viaţa sufletească mai fidel şi mai propriu decât orice alt element al oricărei alte arte. După cum acţiunea unui maseur plin de sănătate înviorează mădularele unui trup sleit de vlagă, tot aşa, un inspirat cântec religios, bunăoară, executat artistic şi ascultat cu bunăcuviinţă, înviorează în noi simţăminte de evlavie şi cucernicie.

Aşa fiind, avem tot dreptul să binecuvântăm ideia şi realizarea concertului religios dat de corul Academiei teologice «Andreiane» cu concursul Şcoalei normale de băeţi «A. Şaguna». Aşezat în mijlocul postului Paştilor, acest concert dat sub înaltul patronaj al I. P. S. Sale Dr. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului, a fost un binevenit popas duhovnicesc mai ales pentru elita societăţii sibiene care a ocupat majoritatea locurilor.

Programul, ales şi variat, a fost împărţit în trei părţi: partea întâi şi a treia cuprinzând coruri, iar partea doua, bucăţi solo cu acompaniament de pian, cântate de însuşi dirijorul corului, dl prof. Petru Gherman.

Dintre coruri, cel de proporţii mai mari şi în acelaş timp cel mai mult apreciat, a fost concertul religios în glas 8, cu armoniu, compoziţia dlui prof. Petru Gherman. Concertul începe cu tema principală a luminosului glas 8, după care urmează o dramatică tratare pe cuvintele «Sufletu-mi plânge, se'neacă'n suspin» etc. Un scurt dar bine plasat fugato readuce tema iniţială, concertul terminându-se cu o expansivă coda inspirată de exclamaţia «Slavă!». Bine arhitecturat, cu o muzică şi armonii fidel adoptate textului literar, acest concert vădeşte în acelaş timp o caldă inspiraţie, caracteristică compozitorului de talent.

Celelalte coruri, de compozitorii C. Porumbescu, T. Popovici, D. G. Kiriac etc., au transmis deasemenea în inimile auditorilor mirăsmele lor duhovniceşti şi bogăţia lor de viaţă religioasă. Unele atât de des cântate în Sibiu, nu strica dacă ar fi fost înlocuite cu alte compoziţii mai puţin cunoscute.

Dintre bucăţile cântate solo au impresionat mai ales «Acestea zice Domnul» de S. Drăgoi şi Psalmul 50 de Mendelsohn, în interpretarea cărora solistul a dovedit şi de astădată multă muzicalitate şi pătrundere psihologică.

De altfel, întreg programul concertului a fost artistic executat, fiecare punct fiind interpretat potrivit caracterului muzicii şi formei sale. Reuşita artistică a concertului se datoreşte în primul rând personalităţii dlui prof. P. Gherman, compozitor, cântăreţ şi dirijor deopotrivă de talentat.

Meritul succesului revine apoi studenţilor teologi şi elevilor normalişti deopotrivă de disciplinaţi şi muzicali. Se cuvine să lăudăm cu toată sinceritatea bunăvoinţa dlui prof. I. Sandu, directorul şcoalei normale de băeţi care a încuviinţat concursul preţios al elevilor dsale la acest concert.

O deosebită parte din succes revine apoi dnei Mitzi Klein-Hintz, care a acompaniat cu multă înţelegere atât bucăţile de muzică germană, cât şi compoziţia maestrului S. Drăgoi. Un cuvânt de laudă şi caldă recunoştinţă se cuvine dlui student englez Martin Pierce, atât de modest deşi atât de cult. Acompaniamentul la armoniu susţinut de dsa a fost impecabil.

Succesul artistic, moral şi material obţinut de corul teologilor completat cu elevi normalişti, ne îndreptăţeşte să credem că acest concert religios va deveni în anii viitori tradiţional, asemenea concertului de colinde al corului mitropolitan şi al şcoalei normale. Este tocmai ceeace dorim şi urăm din tot sufletul.

Zahăr la sate! Ministerul educaţiei naţionale cere să se ţină conferinţe la sate, cu sfaturi şi propagandă pentru intensificarea consumaţiei de *zahăr* în massele poporului sătesc, arătându-se la acest prilej însemnătatea lui în alimentaţie, precum şi primejdia ce o prezintă subalimentaţia pentru sănătatea săteanului. — (Ca propaganda, pentru consumul zahărului în casele ţăreneşti, să aibă rezultatul dorit, zahărul trebue vândut cu **alte** preţuri... Altfel, toate frumoasele îndemnuri sânt cu desăvârşire înzadar).

---

tul religiei — trebue să fie *transcendent* lumii, pentru a fi creatorul ei şi totuşi *imanent*, pentru a fi *proniatorul* ei. Omul — subiectul religiei — trebue să fie o *fiinţă spirituală*, pentru a intra în contract cu divinitatea. In ceiace priveşte raportul dintre aceşti termeni, el trebue să fie *liber*: din partea omului pentru a elimina *constrângerea* şi *liber* din partea lui Dumnezeu pentru a justifica *sancţiunea*, care ne indică caracterul etic al religiunii. Acest raport mai trebue apoi să fie exprimat printr'o serie de acte externe, adică prin *cult*. Pe baza acestor consideraţiuni dl Savin defineşte, mai larg, religia ca: «*totalitatea de credinti şi reguli de conduită şi practici de cult, care nasc din raportul liber dintre om şi divinitatea concepută ca putere spirituală, creatoare şi proniatoare lumii*». Religia are deci: o parte *internă*, care reprezintă trăirea raportului dintre om şi divinitate şi pe care o numim *sentiment religios* şi o parte externă: *cultul*. Prima e partea subiectivă a religiei şi reprezintă simţul personal, iar cultul e partea obiectivă, care reprezintă forma de exprimare în exterior. „Această exprimare exterioară a religiei e fatal legată de condiţiunile fizico-corporale ale individului ca şi de cele sociale ale colectivităţii. De aceia, religia *personală* şi *individuală* sub forma ei *subiectivă*, ca sentiment religios, este *colectivă* în forma sa de *manifestare exterioară*, adică de cult. Sub această formă şi numai sub această formă, colectivitatea, comunitatea este esenţială religiei". A lua numai unul din aceste elemente, sentimentul sau cultul, cădem în greşala acelora cari admit o religie a adevărului, frumosului, etc. Nici chiar atitudinea cognitivă faţă de Dumnezeu nu-i religie. Din lipsa unei manifestări externe ea este mai degrabă o filosofie decât religie.

Stabilind în felul acesta caracterele esenţiale ale religiei, întrebarea, ce se pune, este însă, dacă religia este un fenomen *primar* şi *originar* al sufletului omenesc, un dar al revelaţiunii, ca formă apriorică sau este „o formă derivată din alte sentimente şi deci o formă secundară, apărută în timp şi evoluată în el, fie ca *produs al sufletului omenesc* pe cale psihologică sau logică, fie ca un *produs al societăţii*». O rezolvare a acestei întrebări e posibilă numai dacă ne situăm pe una din următoarele poziţii: revelaţionism, apriorism, historism.

Revelaţionismul susţine că religia este un *dar* al divinităţii la creaţie, păstrat pe calea revelaţiei naturale şi supranaturale. Numai aşa e posibilă crearea supranaturalului şi divinului.

Historismul consideră religia ca un fenomen natural, apărut în timp şi evoluat în el, dela formele primitive şi areligioase până la forma superioară a religiei creştine.

După *apriorism* religia e fenomen natural sau supranatural, constitutiv şi apriorie umanităţii, dat odată cu omul, şi present şi imanent întregei activităţi umane.

Revelaţionismul este compatibil cu apriorismul şi ambele resping historismul. Revelaţionalismul nu exclude importanţa factorului uman, căci deşi ea este divină după origină, cuprinde un element esenţial uman: omul. Are totuşi şi ceva istoric: desfăşurarea în timp, şi ceva psihologis şi sociologic: manifestarea în sufletul individual sau colectiv. A face însă din acestea din urmă singurele isvoare ale religiei este egal cu a ajunge la teorii eronate Şi aceasta o face şcoala sociologică: E. Durkheim, L. Brühl, S. Reinach, etc. pe cari autorul îi combate cu mult succes.

Capitolul închinat fiinţei religiei, cuprinde teoriile psihologice: intelectualiste, voluntariste, sentimentaliste şi apriorice, cari par a deslega fiinţa acestui fenomen. La primele, intelectualiste, sunt menţionaţi: A. Comte care susţine că religia e prima formă de cunoaştere a lumii; H. Spencer care vede în religie necunoscutul definit inaccesibil; Ed. Hartman, o „filosofie populară"; Schopenhauer „metafizică a plebei" şi Max Müller care găseşte începutul religiei în „infinitul nemărginit, sensibilizat în lumina bolţii cereşti".

Teoriile voluntariste fac din actele morale şi de cult însăşi fiinţa religiei. E amintit aici moralismul kantian şi adepţii săi: Fichte şi Schleiermacher.

Alţi învăţaţi reduc natura psihică a religiei la o manifestare de sentiment, la funcţia sensibilităţii sau afectivităţii noastre. Aici sunt amintiţi: Iacobi, F. Schleiermacher, Feurbach şi D. Strauss.

Toate aceste teorii sunt combătute cu multă competenţă şi capitolul încheie cu concluzia, că Religia este în acelaş timp: cunoaştere, acţiune morală, cult şi sentiment.

Religia nu se disolvă în nici una din facultăţile sufleteşti, ci le premerge ca element constitutiv al vieţii sufleteşti. Ea le sintetizează într'un tot şi le pune în raport specific cu fiinţa divină. In acest înţeles avem un *apriorism religios logic şi psihologic*.

Prin apriorismul logic religios înţelegem că religia este o formă generală şi constituţivă care prezidează la însăşi organizarea vieţii noastre sufleteşti. El constată că religia este un *fenomen dat* „care ne constrânge de-a concepe lumea şi lucrurile din ea sub raportul religios, adecă sub raportul transcendenţii şi eternităţii". Existenţa şi cunoaşterea lumii fizice şi psihice este posibilă numai în urma unor legi apriorice, cari sunt: timpul, spaţiul, substanţa, cauzalitatea, etc. Peste lumea fizică stau *formele apriorice ale raţiunii*, cari sunt: adevărul, binele, frumosul şi sacrul. Acestea dau înţeles, sens, scop, conţinut realităţii, cu alte cuvinte o valorifică şi califică. Prin aceste norme obţinem cultura faţă de natură. Dintre aceste norme ale ratiunii, *sacrul* care priveşte realitatea sub forma eternităţii şi transcendenţii, este cea mai complectă, căci ea conţine tot ceiace au celelalte, plus acel moment al transcendenţii care depăşeşte lumea şi o ancorează în eternitate. Prin religie aceste forme ideale primesc substanţă metafizică şi devin calităţi suprasensibile, trăite ca atribu-

Probleme-Recensii-Comentarii

Gânduri la început de post. — Sfânta noastră biserică, prin glasul slujitorilor ei, cheamă necontenit la cale adevărată pe cei rătăciţi: Însănătoşirea lor sufletească este scopul spre care năzueşte, din toate puterile sale, or ce bun slujitor al altarului. Fapte întristătoare, petrecute în jurul nostru, trebue să ne îndemne să procedăm la intensificarea pastoraţiei individuale şi colective, pentrucă vântul sărăciei morale şi al necredinţei bate în multe locuri pe pământul ţării şi printre credincioşii noştri; iar puterile întunerecului par'că ameninţă pe ale luminii.

Postul Sfintei Păresemi să fie prilej pentru noi de a ne face şi mai mult datoria faţă de credincioşii, cari trăesc în întunerec şi în necunoştinţă.

Să ne străduim să ne apropiem de toţi credincioşii, făcând să se resimtă canoanele bisericii noastre, pentru remedierea răului din rădăcină, şi aceasta, se înţelege, o vom face în taina mărturisirii. Aici să fim cu răbdare şi cu dragoste părintească, ca adevăraţi doftori sufleteşti.

Să ne dăm seamă în tot momentul că va trebui să fim „sare pământului şi lumină lumii" (Matei 5, 13—14) şi că numai prin faptele noastre izvorâte din credinţa vie „se va preamări Dumnezeu în lume" (Matei 5, 16).

Mai pe sus de toate „să ne iubim unii pe alţii cu adevărata iubire creştinească ca prin aceasta să cunoască lumea că într'adevăr sântem fiii Tatălui nostru din ceruri" (Ioan 15, 17), nicidecum să ne pierdem timpul în luptă sterilă ce nu slujeşte Biserica lui Hristos, pe care pretindem c'o servim.

Timpurile cer să fim la datorie mai mult ca oricând şi să tindem spre culmile pastoraţiei şi a idealului creştin, pentru preamărirea lui Dumnezeu în lume şi triumful luminii. Pr. *A. Marcu*

*

Cerc religios. — Preoţii din cercul religios III *Vălişoara*, tractul Băiţa au organizat sub conducerea părintelui preşedinte Alexie Popa în 12 Decemvrie 1937 şi 27 Februarie 1938 misiuni religioase, şi anume: Duminecă, 12 Decemvrie 1937, în parohia *Sălistioara*. La ora 9 a. m. serviciul utreniei în continuare cu oficierea sfintei liturghii de către preoţii A. Stoica, A. Popa şi Z. Enescu. In cadrul sfintei liturghii păr. *A. Popa*-Vălişoara a rostit predica zilei. La ora 12 s'a făcut sfinţirea apei, după care păr. *Z. Enescu*-Peştera a ţinut credincioşilor o prea frumoaaă cuvântare: „Despre post şi însemnătatea lui pentru viaţa noastră sufletească şi trupească".

In 27 Februarie 1938 s'a ţinut în parohia *Vălişoara*, în mijlocul bisericii neîncăpătoare pentru mulţimea credincioşilor veniţi din toate părohiile din jur, mai ales din Ormindea, — care au venit împreună cu întreg corul bisericesc — înălţătoarea misiune religioasă.

Evanghelia zilei a fost tălmăcită pe înţelesul tuturor, şi pusă în legătură cu nevoile imediate ale ţărănimii noastre, de păr. *L. Borza*-Ormindea.

La sfârşit părintele paroh A. Popa mulţumeşte tuturor celor prezenţi şi în special celor veniţi din depărtări, pentru a asculta cuvântul Domnului, atât de necesar zilelor noastre. — Pr. *L. B.*

*

Colegiul preoţesc al protopopiatului Braşov. — Colegiul preoţesc, pentru alegerea celor opt preoţi în adunarea protopopescă Braşov, s'a întrunit în ziua de 4 Martie 1938.

Această întrunire a fost o adevărată conferinţă preoţească. La ora 9 dimineaţa s'a oficiat serviciu divin în istorica biserică „Sf. Nicolae", după care preoţii s'au adunat în sala de şedinţe a protopopiatului. Au fost prezenţi 29 preoţi.

Părintele adm.-prot. *Dr. Nicolae Stinghe*, a rostit o frumoasă cuvântare, din care desprindem câteva părţi:

Biserica noastră strămoşească cu preoţimea ei precum în trecut aşa şi în viitor îşi are rostul ei de o deosebită importanţă.

Se cere dela noi o mai vie activitate şi mai stăruitoare, ca învăţăturile sublime ale Mântuitorului Isus Hristos să pătrundă în toate straturile chiar şi în colţurile cele mai întunecate ale inimii omeneşti.

Preotul azi trebue să fie o forţă vie, motorul puternic dela care să pornească tóată activitatea individuală, familială şi publică românească pe baza principiilor lui Isus Hristos pentru regenerarea vieţii sociale.

Prin o educaţiune temeinică morală, la temelia căreia să fie adevărurile sfinte şi veşnice, sufletul omului se va curăţi de multele patimi mărunte şi josnice spre a se avânta spre culmile eroismului moral din viaţa omenească. Dar, pentruca preotul să poată valorifica prin fapte concrete principiile evanghelice, este de lipsă nu numai de apostolatul său, ci şi de alte condiţii, care nu atârnă de voinţa sa.

Din istoria Bisericii cunoaştem că la întărirea şi răspândirea creştinismului a contribuit în mare măsură şi statul, care devenise creştin. Dela împăratul Constantin cel Mare statul din prigonitor devine susţinătorul şi ocrotitorul cauzei creştine. Aceasta se resimte îndată căci se şi începe veacul de aur, când viaţa creştină se desvoltă şi înfloreşte pe toate terenele. Atunci apar luceferii Bisericii noastre, Sf. Părinţi a căror literatură întrece orice filosofie. Se înmulţesc spitalele, azilele şi aşezămintele de binefacere. Atunci se stabilesc dogmele Bisericii noastre şi se spulberă toate ereziile.

In scumpa noastră patrie, în România nouă, Biserica se bucură că are concursul statului mulţumită prea luminatului nostru Rege, a sfetnicilor săi şi a înalţilor noştri ierarhi.

Cuvintele M. Sale Regelui nostru dela ocaziuni solemne denotă un puternic senitment religios şi o convingere nestrămutată despre rolul Bisericii ca factor de regenerare morală, socială şi culturală.

— A urmat, după terminarea cuvântării, alegerea celor 8 membri, şi anume: Dr. N. Stinghe, Dr. Petre Debu, Zenovie Popovici, Ioan Ludu, Iordan Curcubătă, Dimitrie Greceanu, Petre Leucă şi Ion Turcu.

Urmează o serie de comunicări şi circulare.

La întrunirea de după masă au luat parte dnii Dr. I. Moşoiu directorul liceului „A. Şaguna" şi inginer Ion I. Ionică.

Dl *Dr. Ioan Moşoiu* a rostit o frumoasă cuvântare despre apostolatul laic. Dsa face un scurt istoric din trecutul religios al braşovenilor şi ajunge la asociaţia creştinească Frăţia Ortodoxă Română. Cere preoţilor să depună tot interesul şi stăruinţa pentruca toţi intelectualii să fie aduşi în organizaţia FOR-ului, care este o fiică bună şi ajutătoare a Bisericii noastre.

Dl inginer *Ionică* vorbeşte despre Casina română din Braşov, care a împlinit acum 100 de ani.

Părintele I. Ludu propune ca toţi preoţii tractului, 35 la număr, să se înscrie ca membri ai casinei, ceeace se primeşte cu unanimitate.

Mai vorbesc prot. Dr. N. Stinghe, păr. Zenovie Popovici, D. Greceanu, N. Furnică. — *Cor.*

*

„Gazeta Transilvaniei" a împlinit în 25 Martie c. respectabila vârstă de 100 ani. Evenimentul nu trebue să fie scăpat nimănui din vedere, pentrucă un secol de viaţă a unei tribune româneşti, în Ardeal, este mai mult decât o simplă existenţă a unui ziar: este cel mai autentic monument ce s'a ridicat cândva culturii noastre, în contra măsurilor acelora cari ne doreau lipsiţi de această realizare.

Iată de ce amintind acest eveniment gândul ne duce spre acei vrednici bărbaţi ai neamului nostru, cari adesea cu sacrificiul persoanei lor, au dus peste zecile de ani, prin această metusalemică tribună, flacăra unei dreptăţi milenare şi dorinţa de mai bine a unui neam oropsit. A lor fie-le pomenirea când încrestăm acest eveniment, pentrucă au ştiut solidariza neamul nostru în jurul unui singur ideal, prin împărtăşirea tuturor bucuriilor şi durerilor sale.

Dar ceiace trebue să mai reţinem este faptul că în coloanele sale s'au îmbrăţişat adesea cei mai aleşi bărbaţi ai noştri, cari prin pana lor au slujit liturghia învierii noastre naţionale. Tot aici şi-au găsit ecoul toate evenimentele prin cari a trecut neamul nostru şi din acest punct de vedere „G. T." este martorul cel mai fidel al trăirii noastre în ultimele două secole.

Cu toată lipsa de decenţă a unora — să amintim pe părintele protopop greco-catolic Ilie Dăianu, — care a crezut că acest moment solemn trebue umbrit prin amintirea campaniei „unite" contra marelui mitropolit Şaguna, noi urăm gazetei braşovene, multe centenare înainte, pentru unirea şi cimentarea sufletească a neamului şi pentru mărirea sa deplină.

Ştire ziaristică. Primim la redacţie primul număr din *Cuvântul Oraniceresc*, organ de cercetări şi îndrumări naţionale şi culturale cu specială atenţiune la trecutul fostului Regiment I. de graniţă. Apare în Făgăraş, sub conducerea unui comitet, odată pe lună. Abonamentul anual 60 lei pentru plugari, 150 lei pentru alţii. Noul ziar, arătând omagială recunoştinţă Suveranului ctitor al batalioanelor grănicereşti de gardă, promite să prezinte cetitorilor săi figuri strălucite de intelectuali luptători şi luminători, preoţi, dascăli etc. din vechea Ţară a Făgăraşului. Dorim confratelui făgărăşan succes desăvârşit şi viaţă lungă.

ţiuni ale divinităţii. Afară de aceasta, numai valoarea sfinţeniei — sacrul — poate înfrânge antinomia dintre ideal şi necesitate, poruncă şi lege. Având aceiaşi *origină* şi *legitimare* nu vedem cum, ceiace este adesea contra firii noastre, ar putea să birue, cum ne cer comandamentele morale. Ele cer biruirea eului nostru, pentru binele altuia, chiar cu jertfă personală. Această biruinţă e explicabilă numai prin *sanctificare*, adecă prin ridicare din realitatea fizică, contingentă, în sfinţenia divină. In cazul acesta relgia apare ca sinteza tuturor actelor sufleteşti, raportate la divinitate şi cerute de întreagă viaţa sufletească.

Categoria raţională a apriorismului logic nu explică suficient religia, căci în acest caz ea ar fi numai un corelat al celorlalte valori fără ceva specific, distinct. Ori tocmai acest lucru ne interesează şi anume, că religia este un capitol şi are o fiinţă proprie în structura originală şi iniţială a sufletului omenesc. Ceiace în *conştiinţa logică* apărea ca „normă absolută", garanţie a celorlalte valori, îşi are realitate în *conştiinţa psihologică*, în străfundul araţional al sufletului, de unde pleacă şi pe care se reazimă actele vieţii sufleteşti. Acesta e *sentimentul religios*. In acest caz religia este o condiţie organică, o categorie a vieţii. Cercetat în starea sa nativă sentimentul religios, deşi strict psihologic şi araţional, conţine toate elementele cari compun ceiace numim religie. Pentru a-l cunoaşte trebue debarasat de ceiace cultura şi timpul i-a adăugat. Şi în al doilea rând, trebue de admis ca religia conţine şi elemente cari nu sunt în întregime raţionale şi raţionabile. Notele religiei nu pot fi cuprinse în adâncul lor în concepte raţionale, ci mai uşor sunt trăite. Aceasta este partea araţională — inefabilul religios — care exprimă o neputinţă de exprimare, nicidecum neraţionalul sau antiraţionalul. Divinitatea are un ce inexprimabil, care e araţional, dar care se trăieşte. Acesta e *categoria psihologică a sacrului*, care distinge specificul religios de profan. *Sacrul* vine dela *sacer*, care înseamnă interzis, scos din comun, obiect al atenţiei deosebite, şi nu dela *sanctus*, sfânt, care e amestecat cu elemente etice (bun, perfect, etc.). Formele sub care se manifestă sufletul după categoria sacrului sunt după unii: pietatea, dependenţa, frica.

Pietatea nu poate să fie, pentrucă îi lipseşte elementul de majestate şi solemn, care caracterizează sesizarea divinului în noi. Dependenţa poate fi intrebuinţată numai ca element de analogie, pentrucă ea mai exprimă multe sentimente cotidiane. Frica, la fel, este un sentiment comun şi profan. Specificul religios ni-l dă *sentimentul stării de creatură faţă de Creator*; conştiinţa de *totală deosebire* a creaturii faţă de Creator, care e cu totul altceva decât creatura, şi sentimentul de *nimicinicie* a creaturii faţă de aceia ce este deasupra oricărei creaturi şi sentimentul *totalei dependenţe*. Acest sentiment, R. Otto în «*Das Heilige*» îl descompune în: sentimentul de *mister*, care ne face să ne cutremurăm în faţa Creatorului, deosebit de frică, care e un sentiment comun. Deci nu prin element: *teama religioasă*, a creaturii faţă de Creator, care e partea repulsivă a sentimentului religios. Elementul de atracţie al sentimentului religios este *majestatea*, element ce emană din putere, forţă şi care produce *nimicinicia*, *micimea*, *umilinţa*. Acest element exprimă conştiinţa de-a nu fi decât creatură. Al treilea element e cel de *uimire*, din care isvoreşte *admiraţia*, adică conştiinţa totalei transcendenţe a Creatorului faţă de creatură.

Această armonizare a contrastelor e nota specifică a sentimentului religios, reieşit din contopirea lor şi care a existat în om din momentul creaţiei.

Privită sub caracterul ei aprioric, religia nu poate suferi interpretarea evoluţionistă, după care ea a apărut ulterior în lume şi ar avea o evoluţie determinată de timp şi cultură.

Partea ultimă a lucrării, care se ocupă cu teoriile asupra originii religiei, se bucură de o tratare amănunţită şi atentă. Analizarea şi critica făcută diferitelor teorii şi ipoteze denotă competenţă şi talent neîntrecut din partea autorului.

In această parte sunt tratate pe rând: animismul, naturalismul, totemismul, tabuismul, magismul, fetisismul şi alte teorii mai vechi asupra originii religiei.

Materialul documentar, enorm, de ordin etnografic, istoric, etc. ce este făcut să defileze prin faţa ochilor noştri, în aceste capitole, este o dovadă că autorul s'a ţinut conştiincios la curent cu pretenţiile spiritului modern şi de aceia putem afirma că el nu lasă nimic de dorit.

Ceiace ridică însă la valoare necontestată opera dlui prof. Savin, este desigur, pe lângă aparatul modern întrebuinţat în compartimentele acestei opere, expunerea critică clară, care înlesneşte priceperea celorce o citesc.

Pe lângă acestea, autorul abordează unele capitole noi, netratate în Teologia românească, cum ar fi, apriorismul logic şi psihologic asupra cărora am insistat mai mult şi un capitol din fiinţa religiei; religia omului preistoric.

Făcând abstracţie de metoda nouă ce-o întrebuinţează, prezenţa capitolelor de mai sus, cer, ca această carte să ajungă în mâna tuturor teologilor, cari trebue să se ţină la curent cu ceiace este nou în această materie.

Tratarea extinsă a unor capitole ca: magismul, naturalismul, aninismul, o justifică autorul prin legătura ce au aceste capitole cu folklorul românesc. In acest caz, cartea prezintă interes şi pentru pătura noastră cultă, dar în special pentru aceia cari se ocupă cu valorile neamului.

De aceia ţinem s'o recomandăm preoţimii şi cetitorilor noştrii, fiind convinşi că recomandăm o carte de valoare, cu care harnicul autor a silit Apologetica noastră să facă serioşi paşi înainte.

Pr. **Ioan N. Beju**

Răsunetul conferinţelor bisericeşti ecumenice

Un prieten de principii al foii noastre ne trimite din Elveţia ziarul *Neue Zürcher Zeitung*, dela 15 Martie 1938, cu un articol purtând titlul de mai sus.

Traducem, pentru cetitorii noştri, părţile de căpetenie ale articolului din ziarul elveţian.

— A apărut, scrie N. Z. Zeitung, tocmai acum, în limba engleză, o carte de *Adolf Keller* despre conferinţele bisericeşti universale din anul trecut. Cartea e intitulată «*Five minutes to twelve*», adecă pe româneşte: Cinci minute înainte de douăsprezece, — cu alte cuvinte: „Timpul suprem!"

Autorul, delegat al bisericilor elveţiene şi vorbitor încununat cu izbândă multă, declară de astă dată că vremea vorbelor a trecut — şi pentru biserici. Nu în înţelesul „creştinismului practic", odată atât de lăudat. Nu faptele, ci mărturia, vrea Keller s'o pună împotriva vorbelor. Adânc impresionat descrie autorul munca uriaşă desfăşurată în conferinţele dela Oxford şi Edinburg, îndemnând ca materialul adunat să fie serios cernut şi temeinic prelucrat. Nu avem însă trebuinţă de o nouă teologie. O ştiinţă sporită n'are să mântuiască lumea. Nici unitatea bisericilor şi confesiunilor creştine nu se va constitui cu oarecare bunăvoinţă şi răbdare, cum credeau unii optimişti ai conferinţelor de altă dată. Unitatea ni o dăruieşte Dumnezeu, sau şi mai exact — ea există ca realitate vie în persoana lui Isus Hristos. Este evenimentul conferinţelor ecumenice ale anului din urmă, că această unitate, *contrar* cuvintelor şi a bunelor năzuinţe nereuşite, a fost simţită şi experiată. Duhul sfânt, incomod pentru teoretici, îş făcea drumul. Bisericile se vor apropia unele de altele în măsura în care vor fi stăpânite de spiritul Domnului, adecă în măsura în care vor fi „biserici".

Credinţa în progres şi în cultură, spune Keller, s'a prăbuşit. Reîndumnezeirea lumii se învederează lămurit. Străduinţele omeneşti, de a zidi o lume mai bună, sânt zadarnice, fie că le numim comunism, sau fascism, sau idealism... *Ajutorul poate să sosească numai dela creştinism.* Dacă bisericile vreau să-l mijlocească, trebue să facă o schimbare şi să fie gata, în orce împrejurări, a face mărturie oamenilor despre viul Dumnezeu ca putere dinamică în lume. Această schimbare va trebui să urmeze neîntârziat: sânt „cinci minute înainte de douăsprezece" — timpul suprem!

— In preajma conferinţei dela Oxford şi drept orientare pentru participanţi s'a publicat lucrarea: *Biserica şi slujba sa în lume*, („Die Kirche und ihr Dienst an der Welt", Berlin, ed. Furche).

Ca autori semnnază *V. Hooft*, secretar general al mişcării studenţilor creştini, şi *I. H. Oldham*, misionar. Cetitorul găseşte, în aceste pagini, informaţii scurte şi precize în toate problemele privitoare la „Biserică, popor şi stat".

— In sfârşit se face amintire de revista «*Die Kirchen am Werk*» (Bisericile la lucru). Comunicatele consiliului ecumenic pentru creştinismul practic şi ale alianţei internaţionale pentru lucrarea prietenească a bisericilor, sânt publicate de *Henriod*, secretar general în Geneva, şi raportează regulat despre lucrările acestor două organizaţii. Numărul din Februarie 1938 conţine îndrumări despre folosul ce poate rezulta din conferinţa dela Oxford.

Din viaţa satului

In Postul Mare

Postul, această baie a pocăinţii spre iertarea păcatelor şi izvor de curăţie a sufletelor noastre, a fost unul din cele mai eficace mijloace pentru potolirea patimilor ce ne împing spre păcat. Legiferat de iudei şi instituit solemn de Mântuitorul care ni-a dat pildă vrednică de urmat — postind 40 zile în pustiu şi biruind astfel toate ispitele naturii umane, — postul s'a dovedit în decursul veacurilor treapta de ridicare din vremelnic spre altarul veşniciei şi apropiere de Dumnezeu.

Celce nu se va putea stăpâni dela o mâncare, acela nu-şi va putea stăpâni nici celelalte patimi care îl vor încătuşà târându-l pe povârnişul pierzării.

De aceea poporul român, înţelegând rostul postului, l-a ţinut totdeauna cu mare sfinţenie.

Cu o mâncare frugală, dar cu un suflet cuprins de flacăra credinţii în Domnul nostru Isus Hristos, ţăranii îşi înfrână trupul, prin post şi ajun, spre a se face vrednici de marele praznic ce va să vie.

Nu numai postul fizic sau material e pentru bunul creştin ceva sfânt, ci în măsură mai mare e ţinut postul sufletesc: înfrânarea gândurilor şi vorbele dela tot ce ar produce o alunecare spre păcat.

Ce este oare vorba veche: «*Să nu vorbeşti rău de cineva că-i Postul mare*», — decât sintetizarea întregii atitudini a ţăranului faţă de post?

In timp mai vechi, — în parte şi astăzi — cu cât credincioşii se înălţau mai mult spre Dumnezeu şi se apropia „Invierea", cu atât zelul lor era mai mare ajunând unii zile întregi, nemâncând şi nebând, ci doar seara dacă îşi permiteau o mică gustare de post.

Inălţându-se astfel pe această scară, cu duhul rugăciunii, ţăranul român, stejar înfipt în seva dătătoare de viaţă a creştinismului, — a înfruntat orce vijelie din orce parte a venit. Conformându-şi viaţa cu morala creştină, el s'a călit în dragostea în Dumnezeu, aducându-se de multe ori jertfă pe sine pentru cruce şi moşie.

Mereu cu ochii spre cer, de unde implorau har şi milă în călătoria prin această „vale a plângerii", îmbărbătaţi de măreţul imn al naturii încunjurătoare, ţăranii şi-au înecat amărăciunile vieţii în armonia Facerii mânilor lui Dumnezeu.

E adevărat însă că avem astăzi şi o generaţie nouă, care a cam uitat de traiul înaintaşilor ei înfrânaţi şi cumpătaţi.

Neînţelegând marele rost al Postului, în calea desăvârşirii sufleteşti şi trupeşti, noua generaţie, superficială şi materialistă, îşi pierde busola vieţii, îşi pierde voinţa şi puterea de a persevera în acţiunile ce le întreprinde, şovăind ca trestia în toate părţile, sau aruncându-se obosită în abisul fărădelegilor a căror roade se văd prea adeseori.

In faţa unei astfel de stări se impune păstorilor duhovniceşti o muncă temeinică, o ieşire din formele obişnuite care nu corespund nouei stări de lucruri, — muncă nu atât prin vorbă, cât mai mult prin exemple de reîncreştinare.

Să urmăm pe Mântuitorul şi să ne identificăm că El totdeauna şi mai ales în acest Post mare. Noi, cei chemaţi a-I fi ucenici, să fim pildă, ca văzând oamenii faptele noastre bune, să ne urmeze şi ei şi să-şi recâştige — prin post şi jertfire de sine — liniştea şi mulţumirea sufletească ce constitue singura fericire pe pământ.

Pr. **Viorel Ogradă**

INFORMAŢIUNI

Numărul imens *de telegrame omagiale, din tot cuprinsul ţării, — adresate M. Sale Regelui din partea cetăţenilor de toate categoriile, pentru opera înfăptuită prin noua Constituţie, — formează dovada cea mai grăitoare, că iniţiativa iubitului nostru Suveran răspunde dorinţei profunde a neamului întreg.*

Hirotonire. A fost hirotonit întru presbiter clericul Corneliu Tomescu pentru parohia Balşa (protopopiatul Geoagiu).

Dela fraţii de departe. Foaia bisericească *Solia*, organul oficial publicat de episcopia misionară din America de Nord, ne aduce, în fiecare săptămână, ştiri bune despre înfăptuirile bisericii noastre în acea parte a pământului. P. S. episcop *Policarp*, ajutat de harnici colaboratori, a reuşit să cumpere un larg teren, numindu-l *Vatra Românească*. Pe teren se va clădi: un azil pentru bătrâni, un institut de educaţie pentru tinerime, locuinţe şi gospodării româneşti; o parte din teren se parcelează şi se vinde românilor în condiţii favorabile cumpărătorilor. Astfel românii din America vor continua să muncească sub ocrotirea şi sprijinul sfintei biserici ortodoxe române.

Repausul duminecal. Primim: Nu se respectă nici azi repaosul duminecal. Prăvăliii, birturi deschise ca în zile de lucru. In comuna *Domaşnea*, din judeţul Severin, şi azi se ţine târg de săptămână tot Dumineca, de unde oamenii şi vitele nu ajung acasă până seara. Se înţelege, mulţi turmentaţi de alcool. Acest târg s'a fost mutat pe ziua de Luni; dar, prin intervenţii politice, l-au primit să-l ţină tot Dumineca. Bisericile din satele din jur sânt goale, nici străjerii nu vin regulat, nici premilitarii, scuzând lipsa lor cu mergerea părinţilor lor la târgul amintit. Preoţii au interventt în toate părţile, — dar fără succes. Dacă nu se vor lua măsuri de închidere a acestui târg, pentru satele din jur repaosul duminecal rămâne literă moartă. — *Un fost deputat eparhial.*

Spre obştească cunoştinţă. Mare parte din săteni sânt în restanţă la datoriile ce au în *conversiune*. Pentru a nu se expune decăderilor prevăzute de legea conversiunii, cât şi marilor cheltueli de urmărire pentru rate, de multeori cu totul neînsemnate, aducem la cunoştinţă obştească următoarele:

1. termenele de plată pentru datoriile în conversiune, sânt la **15 Maiu** şi **15 Noemvrie**;

2. debitorii în restanţă cu două rate pierd beneficiul termenului şi pot fi urmăriţi pentru întreaga datorie redusă;

3. debitorii cari plătesc anticipat întreaga datorie redusă, se bucură de o reducere suplimentară de 6%, conform art. 5 din Legea Conversiunii;

4. debitorii cari şi-au plătit integral datoriile reduse, să facă formele pentru radierea menţiunilor, pentru a nu întâmpina dificultăţi cu ocazia împrumuturilor noui pe care le solicită. —

Recomandăm preoţimii noastre să stăruiască, în acest sens, în mijlocul eventualilor debitori agricoli.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 3 Aprilie 1938, va predica părintele *Nicolae Pampu.*

MULŢUMITĂ. Dl Dr. Nicolae Cristea, notar public în Sibiu, dăruieşte Lei 500 fondului Nicolae Cristea pentru monumentele bărbaţilor binemeriţaţi, administrat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, în loc de cunună cu flori pe sicriul mătuşei Dsale, Eleftera N. Cristea. — Pentru prinos mulţumeşte: COMITETUL.

Nr. 295—1938. (13) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Voivodenii-mici,** din protopopiatul Făgăraş, în conformitate cu ordinul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2295—1938 şi în înţelegere cu consiliul parohial, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Stola uzitată în parohie.
3. 3 jugăre pământ, eclejie.
4. Dela fiecare gazdă o felderă de grâu ori porumb.
5. O soarte de lemne în pădurea comunală.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis.

Concurenţii, cu înştiinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Făgăraş, la 21 Martie 1938.

Pavel Borzea
protopop

„ALBINA", institut de credit şi de economii în Sibiu

Nr. 8101/1938. (7) 1—1

CONVOCARE

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii „ALBINA", Sibiu, sunt invitaţi în virtutea art. 19 din Statutele societăţii pentru ziua de *18 Aprilie 1938, ora 10 a. m.*, la

adunarea generală extraordinară,

care se va ţinea în localul de şedinţe al institutului „ALBINA" din Sibiu, strada Visarion Roman 1.

Adunarea generală va fi legal constituită, dacă conform art. 25 al Statutelor vor fi prezenţi cel puţin 20 acţionari, cari să reprezinte a 10-a parte din capital.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea şi constituirea adunării generale extraordinare; || *2. Modificarea Statutelor Fondului de pensiuni.*

Domnii acţionari, cari voiesc să participe la adunarea generală în persoană sau prin plenipotenţiaţi, în conformitate cu art. 22, 23 şi 25 din statutele societăţii, trebue să depună acţiunile şi procurile cel mult până *Miercuri, în 13 Aprilie* a. c., la 6 ore p. m., *la cassa Centralei noastre în Sibiu.*

Depunerea acţiunilor resp. a procurilor în scopul indicat se poate face şi la sucursalele din Braşov, Bucureşti, Cluj, Diciosânmărtin, Lugoj, Mediaş, Târgu-Mureş şi Timişoara, precum şi la băncile „Ardeleana" din Orăştie, „Furnica" din Făgăraş, „Patria" din Blaj şi „Banca Românească" din Bucureşti, cel mult până Miercuri, 13 Aprilie a. c., la 6 ore p. m.

Procurile trebue să fie timbrate.

Sibiu, 25 Martie 1938.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 10 Aprilie 1938 — Nr. 15

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Câteva cuvinte despre noul guvern, sau:

Bucuria noastră

Primul guvern prezidat de I. P. Sf. Patriarh **Miron** a fost chemat la cârma trebilor obștești, de înțeleptul nostru Rege **Carol II,** cu o misiune precizâ și limitată: să purceadă la așezarea vieții noastre de stat pe baze noui, dând Țării o nouă Constituție croită pe măsura realităților românești și adaptată cerințelor vremii. Lucru care s'a și săvârșit într'un timp record. Poporul, într'o impresionantă solidaritate și cu o însuflețire cum rar se poate vedea, a consfințit inițiativa regală rostindu-se aproape sută la sută pentru înfăptuita reformă constituțională.

Cu aceasta, sarcina guvernului de uniune națională era isprăvită. Incepea etapa a doua în ofensiva de înoire a țării: aceea de a întinde reforma săvârșită principiar prin Constituție, în toate domeniile vieții noastre publice. Faptul că ne aflam în preajma începutului noului an bugetar, a necesitat o prelungire a mandatului acordat guvernului, ca să alcătuiască noul buget. La începutul lunii acesteia, după ce s'a achitat și pomenita însărcinare, I. P. Sf. Patriarh Miron, președintele consiliului de miniștri, a prezentat Majestății Sale Regelui Carol II demisia cabinetului.

Demisia a fost primită. I. P. Sf. Patriarh Miron a fost însărcinat îndată să formeze noul guvern. Și această schimbare s'a făcut tot într'un timp record — adică fără zăbava și «consultările» interminabile de pe vremea celui trecut — și sortit uitării — regim politic înlăturat de actuala rânduială de stat. Majoritatea foștilor sfetnici ai Tronului fiind onorați cu câte-un scaun în recent înființatul Consiliu de Coroană, I. P. Sf. Patriarh Miron purcede la drum, de astă dată, cu o trupă de forțe noui, cari reprezintă tot atâtea competențe în atribuțiunile ce le-au fost încredințate. Nu-i nevoe să exemplificăm pentru fiecare caz în parte. Lumea îi cunoaște pe actualii titulari ai ministerelor și cam știe ce aduce cu sine fiecare din ei acolo unde a fost rânduit să *lucreze* — și nu să domnească și să huzurească.

Ceeace ne face cât se poate de simpatică actuala echipă ministerială, este desigur prezența în rândurile ei a trei fețe bisericești de primul rang. Ce-i drept, despre I. P. Sf. Patriarh *Miron* nu se mai poate spune că cinstește pentru prima dată o atât de înaltă demnitate de stat. I. S. S. Sa a urcat și altă treaptă, mai sus, când era Inalt Regent. Același lucru se poate spune despre actualul subsecretar de stat dela Culte și Arte, Păr. profesor universitar *Nicolae M. Popescu*, care fusese oarecând secretar general tot la acest departament.

Noutatea cea mare pe care ne-a adus-o actuala configurație a consiliului de miniștri zace însă în altundeva. P. Sf. Episcop al Vadului, Feleacului și Clujului **Nicolae Colan** a fost chemat în fruntea Ministerului Educației naționale și-al Cultelor și Artelor.

Rânduirea unui ierarh al Bisericii noastre la cârma unui minister de două ori important, ne-a cercetat inimile cu adierile mângâitoare ale celei mai depline bucurii. Iar știrea că acest ierarh este tocmai atât de generos dăruitul de Dumnezeu vlădică al Clujului, a trecut fâlfâind ca un semn de mai bine prin sufletele tuturor celor ce-l cunosc îndeaproape. Pentrucă P. Sf. Episcop Nicolae Colan este o personalitate de frunte și un caracter integru. Noi, cei din centrul Mitropoliei Ardealului, cunoșteam de mult acest adevăr pe care astăzi vine și-l întărește însuși Regele Românilor.

Om de carte și de acțiune, dascăl iscusit și plin de inițiative pe cari nu le lăsa niciodată neisprăvite, blând și tot atât de bun pe cât era de drept față de toată lumea, preot al lui Hristos și ostaș ne'nfricat al Bisericii Lui, P. Sf. Episcop Nicolae Colan pune astăzi în slujba Regelui și Țării o râvnă și un prestigiu din care Biserica noastră a cules foloase optime.

Cuvântarea pe care a rostit-o P. Sf. Sa când a luat în primire înalta slujbă de stat la care a fost chemat de Majestatea Sa Regele Carol II nu desminte câtuși de puțin inimoasele gânduri, din inimi purcese, cu cari îl însoțim pe drumul nouei și spinoasei Sale misiuni. Am remarcat scurtimea ei. Sau, mai bine zis, am regăsit-o. Așa a fost totdeauna P. Sf. Episcop Nicolae Colan. «Cinci cuvinte cu înțeles», cu mult înțeles. Așa e și acum. Cumpătat în toate — minus munca!

«*Ministerul acesta* — a spus P. Sf. Sa cu graiu-I tihnit și așezat de totdeauna — *s'a numit al instrucțiunii, apoi al școalelor și azi se numește al educației naționale. Această titulatură este cea mai potrivită. E bine că s'a dat primat educației. Eu o să mă conformez acestui nume. Dar cine face educație trebue să se gândească în mijlocul cui o face. Pentrucă poporul nostru este credincios, la baza educației trebue să fie pusă credința. Ea întărește caracterul și-i dă ținte înalte.*

Avem un Domn în cer: Hristos; un domn pe pământ: Regele; un lăcaș al marei familii: Patria, nu numai cu pământul ei, chiar și cu cerul care ocrotește sufletul acestei nații.

In această operă o să fiu ajutat de distinsul membru al corpului didactic, dl Ioni, și desigur de întregul corp al funcționarilor ministerului, ca și de oastea apostolilor dela toate școlile, de toate gradele, din țară.

Tuturora le cer muncă devotată, disciplinată și entuziastă.

Din aceeași încredere a Majestății Sale sunt chemat să conduc și departamentul Cultelor și Artelor. Să fac legătura dintre culte, îndeosebi Biserica dominantă, și Stat. Să promovez împlinirea poruncii: Dați Chesarului ce-i al Chesarului și lui Dumnezeu ce-i al lui Dumnezeu.

Preoții, ca și ceilalți cetățeni, sunt datori să slujească cu credință lui Dumnezeu, Regelui și Țării.

Preoțimea a fost scoasă din vâltoarea luptelor politice. Eliberată de această sarcină, cu fatalele poticniri la care este expus omul, ea va putea să-și întoarcă toată energia și însuflețirea pe tărâmul religios *și național, în cadrul unei* discipline *liber* consimțite.

Făcând acest lucru preoțimea va aduce cea mai curată slujbă lui Dumnezeu, Regelui și Țării, deopotrivă.

Eu nu mă îndoesc că preoțimea noastră și slujbașii tuturor cultelor își vor înțelege înalta lor chemare și i se vor devota integral. După cum nu mă îndoesc că în misiunea mea voi avea concursul tuturor funcționarilor ministerului de culte.

Am fost și sunt preot și profesor. La educația națională voi fi profesor și cleric, iar la culte preot și dascăl, în același timp. *Dealtfel arhieria are amândouă aceste misiuni. Voi fi și al preoților și al profesorilor, iar toți să fim ai lui Hristos, și ai Regelui.*

Dumnezeu să ne ajute!»

Așa s'a rostit P. Sf. Sa: simplu și demn, ca deobiceiu. Nevoile cari îl așteaptă să fie direse îl interesează totdeauna mai mult decât cuvântările festive. Vorbește puțin când purcede la lucru. Când l-a isprăvit cu laudă, vorbește și mai puțin — sau deloc. Pentrucă P. Sf. Sa unde pune mâna isbutește.

Ajutorul Cerului fie-i aproape totdeauna și încrederea Chesarului neîmputinată. Că recunoștința Patriei nu va zăbovi să i se arate.

Tinerimea școlară își are Biblia

(=) Sfânta Carte a cărților, *Biblia*, a fost totdeauna, și este și astăzi, cel mai bogat izvor de apă vie, de meditație, de înălțare sufletească și de reîmprospetare morală.

De tâlmăcirile Sfintei Scripturi sânt legate, la noi românii ortodocși, numele unui Coresi (1561), a Mitropoliților Ștefan (1648), Teodosie (1688) și până la Andrei Șaguna din veacul trecut, răspânditori de lumină în viața sufletească a întregului popor românesc.

Introducerea bibliei *în școală*, pe lângă toate prejudecățile ce i-au premers, este în sfârșit înfăptuită. Ministerul Educației naționale a caracterizat problema educației religioase în școală prin următoarele cuvinte bine simțite:

„Dela întâia până la ultima clasă, în centrul învățământului trebue să fie Biblia. Este necesar ca profesorul să aibă un exemplar complect din Biblie, după care să citească elevilor lecția respectivă, sau din care să-și motiveze învățătura ce o dă. Elevii s'ar încredința, că cele învățate nu sânt bazate numai pe manualul lor modest, ci pe Sfânta Carte, unde se află Cuvântul Domnului în întregime. Nevoia de documentare o simt și copiii.“

Tipografia din București a cărților sfinte ni-a dat și până acum Noul Testament în ediția Sfântului Sinod, — dar cartea se vindea prea scump pentru mijloacele modeste bănești ale celor mai mulți școlari. S'a cerut dar cu insistență să se tipărească o nouă carte a Noului Testament în condiții potrivite pentru a putea ajunge și în mâna tinerimii școlare. Dorința îndreptățită s'a realizat acum: Noul Testament cu Psalmii se înfățișează minunat de frumos: în format ușor de mânuit, legat în pânză, o lucrare de bun gust, plăcută la vedere și ieftină: 30 lei, (pentru școlari: cu rabat de 20 la sută).

Textul cărții este revăzut cu luare aminte de P. Sf. arhiereu *Irineu* Târgovișteanu, profesor la facultatea de teologie din capitală și vicar al Sfintei Patriarhii, împreună cu prof. Teodor Popescu dela aceeaș facultate.

Trăim vremuri când biserica și religia au să îndure atacuri tot mai înverșunate, — care însă, cum arată exemplele petrecute de curând în țările înroșite de sângele nevinovaților sacrificați, sânt întâmpinate cu eroismul vrednic de primii creștini prigoniți de păgâni, dovada cea mai luminoasă, că sentimentul religios creștin nu poate să fie distrus nici prin cele mai cumplite prigoniri.

Biserica ortodoxă, mama noastră de veacuri, ne cheamă și ne aduce mereu ajutorul, întărind credința în mântuire și în biruința spiritualismului asupra vremelniciei materialiste și atee.

Rămâne ca toți catiheții noștri, profesori de religie ai școalei secundare, unde avem multe elemente de valoare, să năzuiască a utiliza Noul Testament în școală, dând o direcțiune de viață nouă creștinească în mijlocul tinerimii noastre.

Generația viitoare, ieșită de sub mâna acestor profesori, va fi înzestrată cu armele sufletești pentru a putea face față, în orce loc și împrejurare, tuturor problemelor și ispitelor din orce parte ar veni, și a propovădui astfel binele, frumosul și adevărul, sprijinind biserica în sbuciumul ei de a aduna în jurul său pe toți cei credincioși și îndeplinitori ai învățăturilor veșnicului Dumnezeu. Așa să fie!

Atitudinea demnă a unui ierarh ortodox

In ziua de 30 Ianuarie a. c. două Seminarii din România, două şcoale, cari au dat neamului şi Bisericii ortodoxe atâtea generaţii de preoţi luminaţi şi devotaţi, şi-au prăznuit un veac de existenţă. Seminarul Central din Bucureşti şi Seminarul din Buzău şi-au serbat cu deosebit fast şi în aceiaşi zi, centenarul lor.

Cu prilejul acestor serbări s'a petrecut un fapt deosebit de important, pe care noi îl semnalăm aici cu toată bucuria sufletului nostru. La serbările dela Bucureşti a luat parte M. Sa Regele Carol II şi I. P. Sf. Patriarh Miron, iar la serbările dela Buzău *n'a participat tocmai acela a cărui prezenţă era indispensabilă, n'a participat P. S. Sa Episcopul Ghenadie.*

La Bucureşti, M. Sa Regele Carol II a arătat importanţa şi a subliniat nevoia ca tineretul nostru să fie crescut într'o şcoală oblăduită de Biserică, iar I. P. Sf. Patriarh Miron şi-a exprimat dorinţa — bazată pe argumente convingătoare — ca şcoalele bisericeşti, cari au format atâtea caractere tari, să fie reintegrate deplin sub jurisdicţia Bisericii.

La Buzău, P. Sf. Sa Episcopul Ghenadie, deşi a fost invitat de părintele C. Minculescu, directorul Seminarului, a refuzat să participe la această serbare, arătând, printr'o scrisoare adresată directorului seminarial, motivele cari îl împiedecă să fie prezent la acest mare praznic. Fiindcă scrisoarea amintită este deosebit de importantă, fiindcă ea vădeşte că P. Sf. Sa Episcopul Ghenadie este omul de caracter, care a ştiut să aibă o atitudine plină de cea mai înaltă demnitate, dăm în cele ce urmează câteva părţi din această scrisoare. Iată ce spune P. Sf. Ghenadie:

„Ar fi un non sens ca această serbare să se desfăşoare în absenţa Chiriarhului, însă este şi mai absurd ca Episcopul dela care se cere răspunderea activităţii preoţeşti să fie înlăturat dela pregătirea elementelor de preoţie, mărginindu-i-se legăturile Sale cu Seminarul numai la decorarea serbărilor cu prezenţa şi cu prezidarea sa".

„Canonicitatea şi legalitatea poruncesc că şcoalele bisericeşti stau sub oblăduirea şi sub conducerea Bisericii, dându-se printr'o asemenea orânduire înţeleaptă, posibilitatea Episcopului să cunoască şi să formeze pe ceice îi învesteşte cu harul preoţiei".

„Constatarea de fapt însă este aceea că dependenţa canonică şi legală a Seminarului de Chiriarhul locului a fost răpită şi, lucru mai grav, — chiar cu concursul celor cari trebuiau să lupte pentru menţinerea acestui drept, înţelegând pe preoţii dela conducerea Seminarului, director şi spiritual, cari vin în fruntea acestei instituţii ca exponenţi ai cluburilor politice".

„...Şi când lucrurile stau astfel, zadarnic ne mai plângem că preoţimea evadează din disciplina ei canonică ce o ţine legată de Episcopul şi conducătorul ei spiritual şi gravitează tot mai mult spre vălmăşagul politicianist servindu-se pre cum se ştie, politicianilor şi uitând de chemarea ei sfântă.

Situaţia aceasta aduce un rău incalculabil pentru misiunea ce o are Biserica şi pentru prestigiul preoţesc şi noi ne-am făcut datoria totdeauna chemând luarea aminte a celor în drept în această privinţă.

Ne facem datoria şi acum neparticipând, ca semn protestator la serbarea la care ne-aţi invitat, cu înţelegerea, pentru ceice vor să înţeleagă, că nici decum resentimente personale ne determină la această atitudine, ci numai cugetul curat de a vedea Biserica repusă în drepturile ei canonice, legale şi firești spre îndeplinirea misiunii ei dumnezeeşti în mijlocul neamului nostru". (Din revista bisericească a clerului din eparhia Buzăului „Ingerul", Nr. 3. Martie 1938, pag. 188—189).

Tot omul care citeşte cu atenţiune şi cu deplină înţelegere această scrisoare a P. Sf. Ghenadie, nu se poate să nu rămână impresionat, văzând claritatea, hotărârea şi demnitatea cu care refuză să prezideze serbarea centenară a unei şcoli, a cărei supraveghiere şi bună îndrumare ar trebui — după toate legile bisericeşti — să fie integral în mâinile Ierarhului şi totuşi lucrul nu este aşa. Acum de curând Sf. Sinod, sub preşedinţia I. P. Sf. Patriarh Miron, având ca referent pe P. Sf. Sa Episcopul Nicolae Colan al Clujului, a votat proiectul pentru organizarea învăţământului teologic al Bisericii ortodoxe române. Proiectul prevede că Academiile teologice şi liceele spirituale (seminariile actuale) vor sta sub conducerea şi controlul direct al Bisericii.

Providenţa a voit ca tocmai Preşedintele Sf. Sinod care a votat proiectul susnumitului învăţământ, să fie astăzi şi Preşedinte al Consiliului de miniştri, iar referentul cauzei din şedinţa Sf. Sinod, să fie în prezent chiar Ministru al Educaţiei naţionale şi al Cultelor şi Artelor.

Nu ne îndoim nici o clipă că în aceste împrejurări atât de unice în istoria neamului şi în viaţa Bisericii ortodoxe, învăţământul teologic — atât de mult discutat în presă ani dearândul, învăţământ care a tulburat adeseori pe mulţi oameni, cari sunt ai Bisericii numai cu trupul, dar nu şi cu sufletul — va trece acum din stadiul de proect în cel de lege definitivă şi în felul acesta P. Sf. Ghenadie al Buzăului va avea o înaltă satisfacţie, primind P. S. Sa şi toţi Ierarhii Bisericii ortodoxe drepturile sfinte prescrise de canoanele şi legile Bisericii ortodoxe.

Aşteptăm să vedem înfăptuită cât mai neîntârziat această dorinţă şi legalitate.

Pr. Sp. Cândea

M. Sa Regele împarte mângâieri ţăranilor sinistraţi. In săptămâna trecută, un lanţ de incendii au mistuit câteva sate din diverse regiuni ale ţării, semănând jalea şi pustiul peste sufletele bieţilor năpăstuiţi.

Mai greu a avut de suferit de pe urma sinistrului satul Dioşti din jud. Romanaţi. Focul, alimentat de vântul care a bătut cu furie în ultimile zile şi de stuful care se întrebuinţează prea mult în acele regiuni la acoperişul caselor şi la îngrăditul ogrăzilor, a desfiinţat cu desăvârşire acest sat prosper.

Aflând de această nenorocire, M. S. Regele Carol II a făcut o vizită inopinată în satul nimicit de incendiu, ducând desnădăjduiţilor săteni cuvântul Său de mângâiere şi îmbărbătare şi distribuind însemnate ajutoare băneşti celor atât de crunt loviţi de soartă. Satul Dioşti va fi refăcut.

Regele nu-şi uită de ţăranii Săi. Că doar ei sunt talpa ţării.

Consiliu de Coroană. *Prin decret-lege se înfiinţează un Consiliu de Coroană, cu membri numiţi prin decret regal dintre demnitarii statului, bisericii, oştirii şi ai Curţii regale, sau din personalităţi cu vază ale ţării. Membrii săi se numesc* ***Consilieri regali****. Regele întruneşte Consiliul de câte ori socoteşte util să-i ceară părerea, cu titlul consultativ, asupra problemelor de stat de însemnătate excepţională. Sânt numiţi membri ai Consiliului de Coroană: I. P. S. Sa patriarhul Miron, dnii Averescu, Prezan, Văitoianu, Vaida-Voevod, Mironescu, N. Iorga, Dr. C. Angelescu, G. Tătărescu şi generalul E. Baliff.*

Desfiinţarea tuturor partidelor politice. In virtutea art. 98 din Constituţie s'a dat un decret, prin care toate grupările sau partidele actuale politice sânt şi rămân disolvate, urmând ca orce nouă organizaţie politică să se activeze pe temeiul unei legi speciale ce se va întocmi în acest senz.

Repausul duminecal

In *Telegraful Român* din săptămâna trecută, 3 Aprilie c. Nr. 14, s'a publicat, la pagina a doua, ordinul On. Minister de interne privitor la închiderea cârciumelor, a primăriilor comunale în Dumineci şi sărbători şi obligarea funcţionarilor comunali de a lua parte la slujbele dumnezeeşti. Ordinul ministerial s'a dat către prefecturile din ţară pe urma intervenţiei Arhiepiscopiei noastre.

On. Preoţime e învitată a controla observarea strictă a ordinului. In caz că totuşi cârciumele nu sunt închise, primăriile ţin licitaţii, încasări de impozite şi prestaţii de muncă obştească, iar funcţionarii comunali nu cercetează biserica, — vor intervenì la Prefectură, arătând că ordinul On. Minister nu se respectă. Cazurile de nerespectare a repausului duminecal şi de abatere dela ordinul de mai sus se vor relata Consiliului arhiepiscopesc.

Cărţi noi pentru preoţi

In Tipografia arhidiecezană din Sibiu a apărut o carte de mare valoare şi deosebit interes pentru preoţimea noastră: Pastoralele şi Circulările Mitropolitului Şaguna.

Publicate de cunoscutul scriitor ardelean, dl Gh. Tulbure, *inspector general şcolar şi precedate de un amplu studiu introductiv, scrisorile către cler şi popor ale providenţialului Mitropolit, din anii 1846—1873, văd lumina tiparului într'un elegant volum de aproape 500 pagini şi în condiţiuni tehnice şi literare, proprii să facă din el o podoabă pentru biblioteca fiecărui preot.*

Preoţimea de astăzi şi de mâine are prilejul de acum să-şi complecteze cunoştinţele agonisite despre figura marelui ierarh. Va avea ocazia să-l cunoască mai deaproape sub trei aspecte: ca scriitor bisericesc, ca păstor de suflete şi ca îndrumător al şcoalei şi al culturii poporului, — aspecte sub care prea puţin a fost studiat până astăzi. Contactul direct cu slova lui Şaguna va servi preoţimii prilej de înaltă meditaţie pastorală, scrisorile luminatului arhipăstor fiind un nesecat isvor de sugestii şi subiecte pentru diferite cuvântări şi ocaziuni din viaţa păstorească.

Atragem luarea aminte a Onoratei preoţimi asupra acestui eveniment literar, care se produce cu binecuvântarea I. P. S. Sale părintelui Mitropolit Nicolae, — şi asupra căruia vom reveni cu o dare de seamă şi cu amănunte de interes pentru cetitorii noştri.

Inlăturarea politicianismului aduce excelente roade şi în Bulgaria, unde partidele politice sânt desfiinţate. Agenţii electorali au dispărut ca şi când n'ar fi fost, şi poporul s'a pus dinadins pe lucru, spre binele obştesc. S'a redus numărul deputaţilor la cameră, — dela peste 300 la 160 deputaţi, aleşi de curând, în ordine, fără nici un exces. — Sperăm, că şi în România noastră, ca ajutorul lui Dumnezeu, locul politicei păgubitoare îl va lua munca rodnică.

FOIŞOARA

Slujba religioasă de Dumineca într'un colegiu teologic anglican

de ***Martin Pierce***

(Urmare şi sfârşit din Nr. 13)

Biserica anglicană n'are iconostas care să despartă altarul de biserică, aşa încât credincioşii văd tot ceremonialul ce se petrece în sfântul altar.

La sfârşitul Utreniei, o procesiune ce se formează în partea bisericii numită **„Sacristy"** *(camera unde se pregătesc cele necesare pentru Sf. Liturghie) intră în biserică. In frunte merge purtătorul crucii, după el urmează ceice duc lumânările, celce duce cădelniţa şi trei ajutători şi în urmă ipodiaconul, diaconul şi preotul. In practică, rolul diaconului îndeobşte este împlinit de către un preot, iar rolul ipodiaconului poate fi împlinit de către un laic. Toţi sunt îmbrăcaţi în odăjdii de culoarea potrivită timpului bisericesc sau sărbătorii. Inainte ca Liturghia propriu zisă să înceapă, are loc o rugăciune de cerere numită* **„Litany"** *(un fel de ectenie lungă) care este cântată în timp ce clerul, ajutătorii şi întreg poporul, în procesiune ocolesc Sfânta Masă şi interiorul bisericii. In această* **„Litany"** *se învoacă harul lui Dumnezeu asupra regelui, naţiunii şi pentru toate trebuinţele vieţii. La sărbători mari, în locul «litaniei» se cântă apoi un imn de laudă. Apoi preotul îşi schimbă* **„Cope"***-ul luând haina zisă* **„Chasuble"***, care este vestmântul special pentru Sf. Liturghie. (In Orientul ortodox aceste două odăjdii —* **„Cope"** *şi* **„Chasuble"** *— formează o singură bucată: felonul).*

După «Tatăl nostru» şi o rugăciune de curăţire a inimilor din partea Duhului Sfânt, clerul rosteşte rugăciuni de pregătire la Liturghie în timp ce corul cântă, în greceşte, «Doamne miluieşte-ne» — «Hristoase miluieşte-ne» — şi iarăş «Doamne miluieşte-ne» (fiecare decâte trei ori). In chipul acesta, slujba începe cu o notă de umilinţă şi de rugăciune fierbinte îndreptată către milostivul Dumnezeu, pe când întreg poporul îngenunchiază. Expresie acestei note o dă fumul tămâii care se înalţă în clipa aceasta în decursul cădirii Sfântului Altar.

O scurtă rugăciune numită **„Collect"** *premerge Apostolul şi Evanghelia, dimpreună cu cari variază potrivit calendarului bisericesc. Apostolul este rostit de ipodiacon, şi fiind vorba de instruirea poporului el — ipodiaconul — păşeşte în faţa credincioşilor şi toată lumea inclusiv preotul ocupă loc în bănci. Inainte de rostirea Evangheliei de către diacon, cartea Evangheliei este tămâiată de preot, iar diaconul primeşte binecuvântarea. Apoi se alcătueşte o procesiune şi Evanghelia este adusă cu solemnitate în direcţia poporului, în partea stângă; în frunte crucea, lumânările şi cădelniţa. Faptul acesta înfăţişează păşirea Domnului cu învăţătură Sa în lume, iar lumânările simbolizează Evanghelia ca lumină a lumii. Ipodiaconul ţine sus, deschisă, carte Evangheliei din care diaconul rosteşte pericopa zilei, mai întâi anunţându-o exact cum se întâmplă la Ortodocşi. Poporul ridicându-se în picioare (în semn de cinstire) cântă «Mărire-ţie, Doamne» la început, şi «Mulţumiri-ţie, Doamne» la sfârşitul Evangheliei. In clipa întoarcerii procesiunii spre altar preotul începe rostirea Credeului, iar poporul într'un glas, împreună, îl cântă până la sfârşit. La cuvintele «s'a pogorât din cer... şi s'a făcut om» îngenunchiază toţi întru amintirea umilinţei Intrupării lui Hristos. După aceea are loc «Intrarea cea Mare».*

In timpul cântării Credeului se formează o procesiune care se îndreaptă spre o capelă mică în partea stângă. In această capelă deasupra Sfintei Mese este păstrată Sfânta Cuminecătură suspendată într'un vas numit **„Pyx"** *acoperit cu o învelitoare aurită. In faţa acestui vas străjueşte o candelă albă arzând în continuu. Toată lumea arată o deosebită*

Bietul arhiepiscop Innitzer

— Echilibristica papistă —

Timpul, în rostogolirea lui şi-a permis să mute din nou unele graniţi, schimbând aşezările pe cari le menţinea democraţia şi catolicismul, în ciuda aspiraţiunilor naţionale. N'a trebuit decât ca exponentul acestor aspiraţiuni germane să facă o plimbare dincolo de graniţele Germaniei, nu pentru a le trece, ci pentru a le întinde fulgerător de repede, până ce le-a aşezat pe liniile de frontieră ale Austriei postbelice.

Această schimbare, neprevăzută şi nedorită de statul papal şi de toţi i-ssimii slujitori ai politicei acestui stat, de pe o coastă a dealului Vatican, a produs în cercurile catolicismului politic, surprindere, confuzie, zăpăceală, perplexitate, etc. Demne de relevat pentru semnificaţia lor, sunt cunoscutele ieşiri, cari s'au ciocnit făcând explozie în saloanele diplomaţiei papale şi asvârlind pe geam acte secrete, sau cel puţin nerecunoscute, dacă se şi ştiau de către alţii. Una este atitudinea episcopatului catolic austriac şi cealaltă atitudinea Vaticanului — recte a postului de radio — Vatican. Episcopatul austriac, de îndatăce a dispărut Austria, l-a primit pe Führer cu osanale şi şi-a manifestat prin acte publice bucuria că a dispărut Austria — fiul adoptiv al papalităţii. A dat chiar o proclamaţie, acest episcopat, prin care sfătueşte pe credincioşi să voteze Anschlussul şi ca o „ecclesia militans" ce sunt, strigă 'n cor şi 'n horă „Heil Hitler" — declarând solemn că vor vota pentru Anschluss.

Nimic mai natural, ar zice cineva. Aşa ar fi, dacă în piepturile acestor principi ai bisericii catolice austriace ar fi palpitat aspiraţiile naţionale în sensul „Anschluss"-ului. Dar lucrul stă tocmai dimpotrivă. Căci până ieri, cardinalul Innitzer ca şi ceilalţi episcopi catolici ai Austriei, au fost duşmani declaraţi ai Anschlussului atât personal cât şi în calitatea lor de prefecţi ai statului papal — „in partibus Austriae". Ei l-au sprijinit pe Dolfuss, — răposatul piccolo al Papei, — l-au sprijinit pe Schusnnig şi „Frontul său patriotic". Făceau slujbe pentru lungimea de zile a Austriei, şi-i găsiseră o misiune istorică eternă, magnifică pentru viitor.

Iată însă că înalţii prelaţi austriaci au uitat într'o noapte vechea profesiune de credinţă şi dupăce Anschlussul s'a făcut peste ei şi împotriva voinţii lor — au ieşit în stradă şi aplaudă evenimentul declarând că *glasul sângelui* vorbeşte din ei şi dând îndemn credincioşilor catolici să voteze Anschluss-ul.

Hitler, care apreciază liniile drepte în conduita oamenilor, va fi privit cu milă la această subită schimbare a episcopilor austriaci. Ca om politic a primit-o.

Dar fericirea episcopilor austriaci de-a putea striga *Heil Hitler* le-a fost tulburată promt a doua zi prin intervenţiunea postului de Radio al Vaticanului, care a reprobat acţiunea acelor episcopi de a sfătui pe catolici să voteze pentru Anschluss, căci „această aderenţă a păstorilor sufleteşti la puterea pământească este lipsită de demnitate şi fidelitate". Se vede că antenele sensibile ale postului de Radio al Vaticanului a sesizat autenticitatea simţemintelor episcopilor austrieci.

Dar manevra nu s'a sfârşit nici cu atât, ci a treia zi a ridicat glas organul oficios al Vaticanului „Osservatore Romano" spunând că comunicarea dela Radio-Vatican nu reprezintă părerile Vaticanului, ci Radio a vorbit aşa în neştire, dela sine.

Arhiepiscopul Innitzer se vede că nu mai ştia cui să creadă şi astfel luă drumul — la Roma. După audienţele de penitenţă ce le-a avut la Vatican, arhiepiscopul-cardinal a publicat în „Osservatore Romano" o altă declaraţie de cuprinsul că: „Declaraţia solemnă pentru Anschluss a episcopilor austriaci nu poate fi interpretată nici folosită pentru scopuri de propagandă de către stat sau partid (naţional-socialist), urmărindu-se a se exercita o presiune asupra conştiinţei dreptcredincioşilor" — apoi formulează câteva deziderate în favoarea Scaunului papal.

Adecă bietul arhiepiscop cardinal Innitzer nu mai ştie nici el al cui este: când se vedea înaintea Führer-ului declara cu „glasul sângelui german" că e pentru „Anschlus" şi îndemna pe credincioşi să-l voteze, iar când se găsea la Roma înaintea papei declara că n'a voit să lege conştiinţele pentru „Anschlus", ci „drepcredincioşii" ar putea vota — cam aşa vrea să spună — şi pentru independenţa Austriei, deci contra Anschluss-ului. Aşa păţeşte omul lipsit de atitudini.

Din comunicările Vaticanului — la Radio şi cele din „Osservatore Romano", se vede, ceeace am mai spus şi altă dată, că papismul prin reprezentanţii săi din Roma sunt împotriva „Anschluss-ului *cum sunt împotriva ideei şi realităţii naţionalismului*, alături de internaţionala roşie şi de cea izraelită. N'a avut însă curajul să-şi precizeze răspicat punctul de vedere, căci de ceeace difuzase Radio-Vatican s'a lepădat „Osservatore Romano", iar ceeace declarase Innitzer şi ceilalţi episcopi la Viena ar fi voit „Osservatore Romano" să retracteze tot prin „glasul sângelui" lor.

Manierele politice ale Vaticanului nu se mai potrivesc în atmosfera realităţilor prezente, în faţa cărora echilibristica iezuitică a dat fiasco.

Cu Dumnezeu înainte

Cotidianul *Viitorul* din capitală scrie, sub titlul de mai sus, în fruntea foii din 4 April a. c., următoarele:

Prezenţa Inalt Prea Sfinţiei Sale Patriarhului României în fruntea şi celui de al doilea guvern, sub noua orânduire a ţării, ca şi aşezarea în posturi de comandă culturală a celor doi înalţi prelaţi, unul ca ministru la Educaţia Naţională şi celalt ca subsecretar la ministerul tocmai care ţine, sub oblăduirea lui, organizarea cultelor religioase, sânt semne vorbitoare a accentului ce voeşte să-l pună Suveranul ţării pe rolul *Bisericii*, şi pe misiunea ei pacificatoare, îndemnătoare la jertfă şi chemătoare la tot ceeace este curat în sufletul omenesc.

Unchiul Suveranului actual, ctitor de ţară şi ocrotitor al destinelor ei, cerea de mult şcoalei: *formarea de caractere.*

Şcoala şi întregul aparat cultural de conducere a cetăţenilor, pe drumul moralei, este întemeiat pe perfecţionarea sufletească, pe îmbunătăţirea resorturilor etice din inima noastră.

Nu este de conceput, şi nici de râvnit o instrucţie sterilă, o înmagazinare de cunoştinţe care să stea aşezate ca volumele într'un raft de bibliotecă, fără viaţă proprie şi fără căldura sufletului. Dacă nu va creia decât spirite sterile, suflete viclene, temperamente laşe şi egoiste, inimi înclinate spre desordine, desigur că ea n'ar merita nici una din jertfele pe care statul le face. Şcoala trebue, mai presus de cunoştinţe, să creeze omul moral cu suflet disciplinat, cu sentimentul respectului, şi cu cunoştinţa jertfei pentru ţară. Fără de aceste însuşiri un om este un pericol social; şi şcoala care l-ar produce — în serie — ar fi o calamitate.

Dar ce alt mijloc mai bun de regenerare, decât apelul la blândeţea *religiei?* Şi ce altă cale mai bună de mântuire *şi de guvernare* de cât, a duce mai departe *conceptul Bisericii noastre ortodoxe*, care în decursul veacurilor a preconizat, nu violenţa, ci iertarea; nu indisciplina, ci ordinea; nu laşitatea, ci apărarea marei moşii străbune?

Punând accentul pe influenţa Bisericii în stat, şi făcând din ea un pivot al puterilor de comandă în stat, se inaugurează astfel o eră de adâncă purificare a sufletelor cetăţeneşti...

Meditaţie

Uşa milostivirii Tale deschide-o nouă, Doamne, prin sfânta taină a pocăinţii, care ai aşezat-o în Biserica ta pentru toţi cei ce aleargă la Tine, când baţi la uşa sufletelor lor şi-i chemi la Tine.

Tu Doamne singurul eşti care poţi ierta greşelile noastre, precum ne-o vesteşti prin proorocul Isaia: „Eu sunt cel ce şterg fărădelegile tale pentru mine şi păcatele tale nu le voiu pomeni" (Is. 43, 25).

Această putere a dat-o bunul Dumnezeu preoţilor săi cu certitudinea aceea, că cele ce desleagă ei pe pământ, Dumnezeu le desleagă în cer. Dar atotînţelepciunea Sa a binevoit ca aceşti slujitori să fie şi ei oameni supuşi greşelilor şi astfel să aibă lipsă şi ei de această sfântă taină, pentru ca să trateze cu multă îngăduinţă greşelile semenilor lor.

Această putere este atât de mare, încât preotul poate să deslege orice păcat mare şi oricât de multe păcate, după cuvintele Mântuitorului spuse apostolului Pentru: „Nu numai de 7 ori, ci până de 70 ori câte 7", adecă de câte ori credinciosul bine pregătit se apropie de sfânta taină a pocăinţii.

Drept aceea, sfânta taină a pocăinţei este pentru noi uşa milostivirii bunului Dumnezeu şi izvorul nesecat al apei cele vii, pe care Dumnezeu l-a aşezat în Biserica Sa spre spălarea păcatelor, spre vindecarea boalelor şi ranelor sufleteşti şi spre restituirea vieţii harice, a iubirii şi a măreţiei virtuţilor. Sfânta taină a pocăinţei este un izvor pururea curgător care niciodată nu scade şi nu seacă.

Binecuvântat să fie acest izvor al bunătăţii lui Dumnezeu din care curge necontenit milostivirea Dumnezeului nostru. Deci să ne apropiem de acest izvor al Mântuitorului şi să ne adăpăm din apa mântuirii, să ne apropiem de el cu părere de rău pentru păcatele noastre, dar şi încrezători că ne vom spăla de ele.

***Credinţa* prin care mărturisim iertarea păcatelor, ne va deschide nouă iarăşi porţile împărăţiei cereşti şi vom primi harurile cerului spre îndreptarea noastră şi astfel îndreptaţi să fim admişi la această împărăţie.**

Iară *nădejdea*, care întrece toate nădejdile acestei lumi, nu ne va înşela, deoarece mărturisirea făcută înaintea tribunalului acestei taine, achită pe cel nevinovat, în timp ce mărturisirea făcută înaintea tribunalelor lumii osândeşte pe cel nevinovat.

Prin *iubire* care aprinde în noi mai tare părerea de rău pentru ofensa adusă bunătăţii lui Dumnezeu şi pentru pierderea harului Său, dorim din tot sufletul recâştigarea acestui har pierdut pentru a putea să ne dedicăm din toate puterile noastre iubirii şi slujirii Sale.

Apoi se naşte în noi o eroică *umilinţă* prin care ne supunem nu numai lui Dumnezeu, ci şi omului, în timpul când deschidem secretele conştiinţei noastre înaintea slujitorilor lui Dumnezeu. Deşi acest lucru ne aduce oarecare ruşine şi confusiune, totuşi ne supunem de bună voie la acest procedeu din iubire de Dumnezeu pe care mai înainte l-am ofensat.

Dăm dovadă şi de o *supunere* eroică, când ne prezentăm duhovnicului nostru ca la un superior, pentru ca să-l ascultăm în toate ce ne va porunci nouă.

Ne supunem verdictului celui mai sublim şi mai preţios al *dreptăţii* în care suntem acuzatorii şi martorii păcatelor noastre, mai departe judecătorii sentinţei, supunându-ne de bună voie la judecată slujitorilor lui Dumnezeu cu hotărâre de a primi şi a executa în toate sentinţa lor în formă de canon.

Pe urmă dăm dovadă de o *tărie* mare când învingem în noi înclinarea noastră naturală şi dârză de a nu

---

evlavie faţă de Sfânta Prezenţă a Domnului: oricine trece prin faţa Ei, cade în genunchi. Pe Masa din această capelă pâinea şi vinul pentru Liturghie au fost pregătite. (Proscomidia se săvârşeşte în chip tainic de către preot şi un ajutător înainte de începerea Liturghiei). Acum unul dintre ajutători numit **„Clerk"** *ia Sfintele Daruri le înveleşte în* **„Humeral Veil"** *— vălul pe care-l poartă în jurul umerilor — şi revine umblând încet la Altarul principal dimpreună cu întreagă procesiune. In timpul acesta preotul stând la Sfânta Masă porunceşte rugăciuni pentru Biserică, pentru pacea şi unirea tuturor, pentru neam, pentru cei adormiţi şi bolnavi, pentru vreo trebuinţă deosebită, însemnată — de pildă pentru pacea lumii. Apoi, se cântă un imn de către popor, în timp ce Sfintele Daruri sunt aşezate pe Masă, sunt tămâiate, după cum tămâiaţi sunt şi preotul, ajutătorii şi poporul. Preotul îşi spală mânile, după care urmează rugăciunea cea lungă a cererilor, numită «Rugăciunea pentru întreagă stare a Bisericii lui Hristos».*

In această rugăciune I se cere lui Dumnezeu să primească Sfintele Daruri şi rugăciunile care se săvârşesc. Se face rugăciune pentru Biserica ecumenică, pentru unirea tuturor creştinilor, pentru toţi regii, prinţii şi conducătorii statelor creştine, (este cuprins aci în primul rând regele Angliei), pentru buna conducere a neamului, pentru episcopul locului, pentru cler şi pentru popor, pentru cei bolnavi şi cei năpăstuiţi şi în sfârşit pentru cei răposaţi. După această rugăciune lungă, aceia cari se împărtăşesc, rostesc împreună o rugăciune de mărturisire a păcatelor lor iar preotul le acordă iertarea. (Nu este vorba aci de Taina propriu zisă a Pocăinţei, ci de-o mărturisire publică a păcătoşeniei). După câteva versete din Scriptură numite «Cuvintele mângăitoare» (Mat. 11, 28., Ioan 3, 16., 1 Tim. 1, 15, 1 Ioan 2, 1), începe partea centrală a Sfintei Euharistii, numită **„Canon".**

Partea aceasta este asemănătoare cu cea a Liturghiei Sf. Ioan Gură de Aur. («Sus să avem inimile — Avem către Domnul; Să mulţămim Domnului — Cu vrednicie şi cu dreptate...; Sfânt, Sfânt, Sfânt e Domnul Savaot»). Apoi într'o linişte desăvârşită şi cu o atenţie concentrată toţi îngenunchiază pentru rugăciunea prefacerii: o rugăciune lungă spusă numai de preot cu o voce înceată dar auzită de toţi. In momentul prefacerii se trage clopotul şi Sfintele Elemente — Trupul şi Sângele Domnului — sunt cădite. In rugăciunea care urmează se cere lui Dumnezeu să primească jertfa ce I s'a adus, precum şi pe cei împreună-părtaşi la jertfa lui Hristos: «Intru această, Doamne ne oferim Ţie — pe noi înşine, sufletele şi trupurile noastre».

Se cântă apoi «Tatăl nostru» de către toţi în genunchi încă. După rugăciuni rostite în taină de către preot în cursul cărora poporul cântă «O, miel al lui Dumnezeu care ridici păcatele lumii, miluieşte-ne pe noi» (de trei ori), se împărtăşeşte, ca apoi să împărtăşească mai întâi pe ajutători şi la urmă pe popor. Când toţi s'au întors la locurile lor, după o rugăciune de mulţumită, se cântă imnul «Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu,... întru mărirea lui Dumnezeu Tatălui. Amin». Preotul apoi dă binecuvântarea şi se cântă un imn, iar slujitorii se îndreaptă spre **„Sacristy"***-ul. Lumea rămâne câteva minute în biserică pentru o rugăciune şi o mulţumire personală şi în sfârşit părăseşte locaşul sfânt pentru a lua dejunul, timpul statorit pentru păzirea tăcerii fiind expirat.*

Liturghia pe care am descris-o în rândurile de până aici, diferă puţin de aceea aflătoare în **„Book of Common Prayer"** *în uz Anglia, întrucât «Comunitatea Invierii» după cum se numeşte ordul călugăresc din Mirfield, lucrează în Africa de Sud şi de aceea i se îngăduie să folosească rânduiala liturgică în uz în Provincia Sud-africană a Bisericii Anglicane.*

Organizaţi Reuniuni de femei

ascunde, micşora şi scuza păcatele noastre. Deoarece cine se biruieşte pe sine în această privinţă, trebue considerat un supraom, ceeace ne-o arată foarte mult grăitor Iov, când zice: Şi de am păcătuit fără de voie şi de am ascuns păcatul meu că nu m'am ruşinat de multă mulţime a gloatei, ca să nu mărturisesc înaintea lor (Iov. 31, 33).

Aceste 7 acte eroice ale virtuţii sunt necesare pentru ca să devenim mai bine plăcuţi înaintea lui Dumnezeu şi ca mărturisirea noastră cât de mult să ne fie folositoare pentru a primì mai vrednici cele 7 daruri ale Duhului sfânt şi cónform exemplului copilului mort şi înviat de prorocul Eliseu oftând să producem aceste 7 sentimente, pentru ca bunul Dumnezeu să încolţească în noi o viaţă nouă, rugându-l ca să o menţină în noi până la sfârşitul vieţii, în aceestă vale a plângerilor. Amin.

Probleme-Recensii-Comentarii

In ultimul timp circulă tot mai insistent svonul că va fi votată o nouă lege de organizare bisericească care va aduce ştirbire autonomiei Bisericii. Svonul părea a căpăta confirmare prin amânarea alegerilor eparhiale şi a alegerii de episcop al Maramureşului. Atitudinea luată de presa bisericească, în această chestiune, a fost cât se poate de demnă şi întru totul conformă tradiţiei. S'a arătat, încă odată, atunci, punctul de vedere al Bisericii noastre, dela care nu se poate face nici o abatere, oricari ar fi perspectivele de viitor. Ne-am bucurat că a fost un simplu svon, iar evenimentele din ultimele zile vin să spulbere orice persistenţă în această credinţă. Nu numai că o astfel de lege nu va figura în planul de preocupări al guvernului, dar numirea P. Sf. Nicolae Colan al Clujului ca ministru al Cultelor şi Artelor este un indiciu că de aici înainte autonomia bisericească nu va mai fi obiect de discuţie, şi că între acest minister şi Sf. Sinod va fi de acum o deplină colaborare.

*

Sören Kierkegaard. — Societatea română de filosofie din Bucureşti, a dat publicităţii în anul acesta un studiu al dlui profesor Dr. N. Balcă, ce tratează despre viaţa şi opera filosofului creştin Sören Kierkegaard. In gândirea filosofilor contemporani, acest nume este tuturora cunoscut. Filosofia lui, multă vreme necunoscută şi tocmai de aceea neapreciată de folosofi, fructifică astăzi gândirea filosofică, înălţând-o spre adevăratele ei izvoare.

Sören Kierkegaard, de origine danez, a trăit în veacul trecut într'un timp când folosofia trecea prin mari crize, ajungând să nege până şi cele mai netăgăduite dogme creştine. Filosofia lui Hegel căuta să facă din creştinism „o simplă treaptă mitologică spre adevărata stăpână a lumii, spre folosofie". Aceasta era o mare erezie, împotriva căreia s'a ridicat cu toată energia filosoful Sören Kierkegaard.

Căutând să demaşte toată falsitatea teoriei hegeliene, care însemna intelectualismul dus la extrem, marele filosof danez apără adevărurile revelaţiei creştine, din care cauză este socotit un adevărat apologet al creştinismului.

Intreaga opera sa are ca scop demascarea ereziei hegeliene. Pentru aceea el este socotit nu numai filosof, ci şi teolog. In filosofie el a pus bazele filosofiei existenţiale, care este îndreptată tocmai împotriva intelectualismului exagerat.

Spre deosebire de contemporanii săi cari reprezentau diferite concepţii, cele mai multe dintre ele intelectualiste, Kierkegaard accentuează credinţa în Dumnezeu care este un dar dat omului de Creatorul său. Cu ajutorul credinţei omul primeşte dogmele, cari pentru inteligenţa omenească sunt „paradox"-uri.

Prin credinţă ele sunt trăite în sufletul creştin. Kierkegaard accentuează trăirea creştinismului. Atât de categoric este în această privinţă, încât acuză chiar biserica creştină spunând că „ea a încheiat compromisuri cu puterile goale de sens ale colbului". A trăi creştineşte însemnează după Kierkegaard „a murì vremelniciei". O asemenea moarte e împreunată cu suferinţa şi deaceea suferinţa este „caracteristica fiinţială a vieţii religioase". „Creştinismul nu este după K. o atitudine blândă şi mângăitoare, ci el este severitate şi neîndurare".

Prin aceste idei, izvorâte din cele mai severe principii creştine, Kierkegaard domină astăzi gândirea filosofică, apropiind-o tot mai mult de creştinism. Datorită lui putem spune că avem astăzi o filosofie încreştinată.

Deaceea filosofia lui este astăzi actuală. Dl Dr. Nicolae Balcă face un serviciu real gândirii româneşti prin studiul dsale asupra lui S. Kierkegaard, pentru care lucru Societatea filosofilor români s'a arătat recunoscătoare prin publicarea lucrării. — *D. P.*

*

Asociaţia clerului „A. Şaguna", despărţământul *Târnava-Mare*, şi-a ţinut adunarea de primăvară în Dumbrăveni, în 21 Martie 1938, cu bogat program. La ora 8 dimineaţa, în sfânta biserică, se fac meditaţii de pregătire înainte de mărturisire, ţinute de preoţii N. Medeşan şi T. Radu.

Mărturisirea preoţilor a săvârşit-o duhovnicul tractului Pr. I. Dragolea.

La ora 9 serviciu divin, oficiat de un sobor de preoţi, cu meditaţii înainte de împărtăşire, ţinute de Pr. N. Petri şi Pr. I. Filip.

După împărtăşirea preoţilor şi terminarea liturghiei înainte sfinţite, se face invocarea Duhului sfânt.

Conferinţa se ţine în sala festivă a primăriei; cuvântul de deschidere e rostit de preşedintele, protopopul *Ioan Dragolea*.

Este ales secretar al şedinţei Pr. Ch. Păcurariu.

Se citeşte referatul pentru meditaţii înainte de mărturisire de Pr. *Gr. Suciu*, iar referatul pentru meditaţii înainte de împărtăşire de Pr. *Onoriu Sas*.

La ora 2 şedinţa începe cu Raportul asupra activităţii pastorale a preoţimei şi a cercurilor religioase, a despărţământului pe 1937. Referent *V. Corbean*.

Preotul *I. Sârbu* tratează tema: „Iniţiative de orientare pentru promovarea vieţii religioase şi culturale în cuprinsul despărţământului şi pentru propăşirea Asociaţiei", în care cere o intensificare a vieţii religioase morale în cadrele unirii societăţilor religioase şi a întrunirii lor la centru.

Se aleg 2 delegaţi, pe lângă preşedinte, la congresul viitor: preoţii O. Sas şi I. Chişiu.

Urmează cetirea temei: „Evoluţia istorică a concepţiei despre Dumnezeu şi lume" de Pr. *I. Cantor*, cu recenzia de Pr. *I. Gligor*, şi lucrarea „Obligaţiunea preotului în cadrele pregătirii religioase morale a tinerimii adulte, stăjerie, premilitărie, Societatea Sf. Gheorghe etc." de Pr. *Ch. Păcurariu*, recenzent Pr. *I. Muntean*.

Preoţii încredinţaţi cu diferitele lucrări au muncit temeinic, spre satisfacerea despărţământului. — *Coresp.*

*

Activitatea „Frăţiei Ortodoxe Române". — Comuna *Tilişca*, protopopiatul Sălişte, a fost onorată Duminecă în 27 Martie 1938 cu vizita dlui *Alexandru Iosof*, directorul gimnaziului mixt din Sălişte şi secretarul despărţământului Sălişte al FOR-ului şi a dlui prof. *I. Florea* cari, însoţiţi de corul acestei şcoale, au venit în propagandă religioasă ortodoxă, în cadrele FOR-ului.

La ora 4 p. m., în faţa unui impresionant număr de săteni, se desfăşoară următorul program:

1. Dl director Iosof lămureşte, prin câteva cuvinte, scopul vizitei ce o face tilişcanilor şi însemnătatea FOR-ului în viaţa Bisericii ortodoxe şi a neamului.

2. Se execută apoi admirabil, sub conducerea dlui profesor I. Florea, patru coruri religioase.

3. Intr'o însufleţită şi documentată conferinţă, dl director Al. Iosof arată superioritatea Bisericii străbune faţă de toate Bisericile în general şi de cea romano-catolică în special, spunând între altele: Biserica ortodoxă se caracterizează prin blândeţea, dragostea şi calea păcii ce o urmează în propagarea învăţăturii Mântuitorului Hristos. Ea n'a forţat niciodată pe nimeni să-i vină sub ascultare, n'a îngenunchiat regi şi împăraţi la picioarele ei, n'a umilit nici un suflet, n'a ars pe rug ştiinţa nimănui, n'a condamnat pe nimeni la moarte pentrucă aducea ceva nou în ştiinţă, n'a vărsat sânge în propoveduirea Evangheliei, — dimpotrivă, a suferit lovituri din toate părţile, După actul „unirii" dela 1698, catolicismul s'a năpustit asupra Bisericii ortodoxe române din Ardeal şi mulţi dintre fiii Ei cari au apărat-o eroic, s'au împărtăşit din potirul muceniciei...

O profundă impresie lasă în sufletele tuturor evocarea figurilor măreţe de luptători şi martiri ai Ortodoxiei din această regiune a „mărginenilor", printre cari ocupă un loc de frunte şi popa *Dan* din Tilişca, împreună cu preoteasa lui, cari au avut parte de aspre închisori şi schingiuiri pentru singura greşală de care s'au făcut vinovat: *nu voiau să primească «unăţia»*.

De încheere, conferenţiarul face un mişcător apel către toţi cei de faţă, de-a se ridica la vrednicia înaintaşilor lor întru apărarea Bisericii străbune împotriva duşmanilor ei.

4. In partea ultimă a programului s'au executat excelent coruri patriotice, cu potrivite recitări.

Ia apoi cuvântul părintele *Ioan Iosof*, şi în numele parohienilor mulţămeşte călduros conferenţiarului, dlui profesor Ioan Florea şi coriştilor pentru înălţătoarele clipe de mulţumire sufletească ce le-au procurat tuturor, rugând pe Dumnezeu să le răsplătească din belşug toate ostenelile. — *I. F.*

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Marţi, 29 Martie a. c. la Bucureşti pentru chestiuni de interes bisericesc, întorcându-se la reşedinţă Sâmbătă noaptea 2 Aprilie a. c.

Solemnitatea dela Ocna-Sibiului. Duminecă, în 3 l. c., la ora 1 d. a., în biserica noastră din Ocna vecină s'a săvârşit sfânta Taină a botezului celui de al 12-lea copil al locuitorului Lazăr Cojocaru, *naş fiind M. Sa Regele*, reprezentat prin prefectul judeţean, dl colonel M. Cămăraşu, Botezul, la care s'a adunat întreg satul, l-a slujit Pr. Teofil Roşca, împreună cu Pr. Partenie Popa. Corul şcolar a dat răspunsurile religioase. Au cuvântat la acest prilej păr. P. Popa, apoi primarul comunei şi dl colonel Cămăraşu, care a predat fericiţilor părinţi darul Suveranului. Serbarea s'a terminat cu ovaţiuni omagiale aduse M. Sale Regelui.

Vacanţa de sfintele sărbători ale Paştilor durează, pentru toate şcoalele primare şi secundare din ţară, începând din 16 April până în 2 Mai 1938.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 10 Aprilie 1938, va predica părintele *Mihail Neagu*.

Convocare

Se convoacă adunarea generală a şcoalei normale ortodoxe române „Andrei Şaguna" pe ziua de Duminecă 10 Aprilie a. c. ora 11·30 (după serviciul divin) în localul şcoalei cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul directorului şi directoarei despre situaţia materială a şcoalei.
2. Aprobarea gestiunei pe exerciţiul 1 Aprilie 1937 – 31 Martie 1938.
3. Votarea proiectului de buget pe exerciţiul 1 Aprilie 1938—31 Martie 1939.

Dacă la prima convocare nu se întruneşte numărul reglementar de membri, adunarea se ţine Duminecă 17 Aprilie la la aceeaşi oră cu orce număr de membri prezenţi.

Tr. Scorobeţ — preşedinte — **I. Sandu** — secretar

Nr. 400—1938 prot. (14) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Băţanii-mici,** din protopopiatul Odorheiu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat, după cvalificarea celui ales.
2. De locuinţă corăspunzătoare să îngrijeşte parohia.

Cererile de concurs, împreună cu actele necesare, se vor înainta în terminul indicat, oficiului protopopesc Odorheiu.

Se va anexa la cerere şi autorizaţia P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, că adecă pot concura la această parohie.

Cu prealabila aprobare a oficiului protopopesc, candidaţii se vor prezenta, în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Dupăce credincioşii noştri din Băţanii mici nu ştiu româneşte, vor fi preferaţi candidaţii, cari cunosc şi limba maghiară. Oficiul protopopesc ortodox român din Odorheiu, în înţelegere cu cons. parohial.

Seb. Rusan
adm. protop.

Nr. 281/1938 (12) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Luţa,** din protopopiatul Făgăraş, în conformitate cu Ord. P. V. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2295/1938 şi în înţelegere cu consiliul parohial, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Eclejie de 3 jugăre 700 st.
3. Dela fiecare gazdă o măsură de ovăs.
4. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis.

Concurenţii, cu înştiinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Făgăraş, la 17 Martie 1938.

Pavel Borzea
protopop

Bilanţul „Fondului de ajutorare preoţesc"

pe anul 1937

Active — Pasive

	Lei		Lei
Cassa în numerar	2.537.513	Starea la 31 Decemvrie 1936 .	1.615.604
		Capitalizare	921.909
	2.537.513		2.537.513

Debit — **Contul de Cheltueli şi Incasări** — Credit

Natura cheltuelilor		Lei	Natura încasărilor	Lei
Echivalent	1.567		Cotizaţii de fondare	13.350
Ajutoare după preotese răposate	45.000		Cotizaţii lunare	1.155.126
Ajutoare după preoţi răposaţi	200.000	246.567		
Capitalizare		921.909		
		1.168.476		1.168.476

R. Perian m. p., şef-contabil

Verificat şi aflat în ordine:

Sibiu, la 22 Martie 1938.

Prot. **I. Crăciun** m. p., preşedinte — Pr. **I. Bânda** m. p. — Pr. **Dr. I. Voişan** m. p.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI Sibiu 17 Aprilie 1938 Nr. 16

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 4.193/1938 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

Pe temeiul articolelor 132 și 134 din Statulul pentru organizarea Bisericei ortodoxe române, prin aceasta convocăm și declarăm convocată **Adunarea eparhială** a Arhiepiscopiei noastre, în sesiune ordinară, pe ziua de **Duminecă, 1 Maiu** a. c. ora 9 dimineața, în biserica catedrală din Sibiu, când se va oficia sf. Liturgie și invocarea Duhului Sfânt, după care va avea loc deschiderea Adunării în localul designat spre acest scop.

Sf. Sinod în ședința sa dela 18 Martie a. c. a hotărât prelungirea mandatelor membrilor vechi ai Adunării eparhiale, până la noi dispoziții.

Dat în Sibiu la 12 Aprilie 1938.

NICOLAE
Arhiepiscop și Mitropolit.

Reorganizarea învățământului teologic

Iată o problemă despre care nu se poate spune că a fost soluționată în grabă, ci cu foarte multă zăbavă. Suntem oamenii extremelor noi românii de azi: sau pripiți sau cunctatori. Situațiile medii parcă ne displac. Oare totdeauna am fost așa? Poatecă-i de vină viteza veacului... și comoditatea. In cazul de față nici una, nici alta. Problema e prea mare ca să fi putut fi soluționată cu vreunul din aceste mijloace. Era vorba doar de găsirea unei formule — a celei mai corecte formule — pentru *pregătirea* cât mai aleasă a *clerului* Bisericii ortodoxe din de Dumnezeu rotungita și tot de El păzita România mare.

In jurul acestei chestiuni de supremă și egală importanță pentru viitorul Bisericii noastre și pentru ziua de mâine a Neamului, s'au purtat lupte aprige, s'au încrucișat argumente îndrăsnețe și s'au cheltuit energii apreciabile. Din acest învălmășag de opinii, în care adevărul a stat adeseori la judecată cu eroarea și chibzuința față 'n față cu pasiunea, s'au reliefat cu vremea două atitudini cari — geograficește vorbind — au ridicat cele două versante ale Carpaților una împotriva celeilalte. Timpul — marele și incoruptibilul judecător — a arătat și de astă dată de partea cui era dreptatea: nu de partea oamenilor, ci de partea *adevărului*. Și când zicem așa, mărturisim indirect că nu ne face nici o plăcere să răscolim amintiri cari e mai bine să rămână uitate și nici să apăsăm pe ceice din întâmplare au fost de altă părere. Dimpotrivă! Relevăm mai curând tot binele — cât este — care a rezultat din frământarea pe toate fețele a acestei gingașe probleme: după atâtea discuții, ea poate fi considerată în sfârșit, barem acum, destul de coaptă ca să fie rezolvată definitiv, așa cum cer interesele superioare ale Bisericii și ale Neamului. Cu aceste gânduri neumbrite de nici o considerație lăturalnică și de pornire spre gâlceavă ferite, încercăm să expunem sumar

Istoricul problemei

pentruca să ne putem lămuri cât mai bine asupra drumului lung și anevoios pe care l-a parcurs ea până să ajungă în faza pre-finală în care se găsește astăzi. Căci problema reorganizării învățământului teologic ortodox are o istorie, ale cărei începuturi urcă până la mărita împreunare laolaltă a fraților cărora Dumnezeu le hărăzise, întru sfârșit, după veacuri de nevoită despărțire, bucuria de a fi împreună.

Incă în anul 1924, vechile Institute teologice din Ardeal au fost prefăcute în Academii teologice. Lucrul a mers ușor. Dar s'a oprit la jumătatea drumului, deoarece titulatura de școli academice n'a adus cu sine toate drepturile pe cari le presupune ea. In primul rând, acordarea dreptului de a elibera diplome de licență. De unde urma că transformarea Institutelor teologice ortodoxe din Ardeal în Academii, ar fi rămas o simplă decorație. Și ar fi rămas întocmai dacă Ierarhii noștri — și aici pomenim un nume cu care ne vom mai întâlni: I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* — n'ar fi tras toate consecințele posibile din această înălțare onorifică a școalelor de sub oblăduirea Lor. In primul rând, învățământul teologic din Academiile noastre a fost ridicat la nivelul științific al celui din Facultățile de teologie. Profesorii acestor Academii au fost pregătiți cu aleasă îngrijire și cu multe cheltueli, în țară și în străinătate. Studiile lor de specialitate nu lăsau nimic de dorit. Viața lor duhovnicească, la fel — și râvna întru slujirea devotată a Bisericii noastre asemenea. Ierarhul locului supraveghea și îndruma îndeaproape atât mersul învățământului, cât și desfășurarea vieții de internat în ale cărei sfinte rigori se rotunjea duhovnicește preotul viitorului.

Intr'un cuvânt, Academiilor teologice nu li se putea băga nici o vină. Din punct de vedere științific și religios-moral, ele urcau cu pași siguri culmile, prosperând sub ocrotirea Ierarhului protector și nedesmințind o clipă rangul lor de școli superioare. Singurul lucru care le mai trebuia pentruca să fie și din punct de vedere juridic asemenea Facultăților de teologie, era dreptul de-a acorda diplome de licență. Cine s'ar fi putut gândi, în 1924, că ele aveau să aștepte aproape un deceniu și jumătate până să ajungă să vadă urnit pe calea înfăptuirii un *drept* al lor, când este știut că nici dobândirea unui *privilegiu* nu reclamă, obișnuit, atâta cheltuială de energie?

Impotrivirea dârză de care s'au isbit justele lor revendicări a purces din concepția eronată pe care și-o făceau anumite cercuri dela noi despre raporturile dintre Biserică și Stat. Față de ceice concepeau o Biserică subordonată statului, Ardealul ortodox susținea altă concepție; nu diametral opusă aceleia, ci situată pe calea mijlocie. Biserica și statul trebue să stee întreolaltă într'un raport de *colaborare* armonică. Statul dă *sprijin* Bisericii, iar Biserica dă *suflet* Statului. Așa-i normal! Așa-i logic! Așa-i ortodox! Biserica trebue să fie stăpână pe destinele sale, trebue să fie autonomă. Statul nu poate uzurpa acest drept sfânt al ei. Amestecându-se în chestiunile de ordin spiritual și administrativ ale Bisericii, Statul ar provoca un conflict de competențe sau, mai precis, incompetența Statului în materie bisericească s'ar ciocni cu competența Bisericii. Consecințele ar fi dezastruoase. Maicuseamă în cazul nostru. Se știe doar că Biserica noastră n'a cauzat nici un prejudiciu Statului român, ci l-a ocrotit, l-a sprijinit, și l-a ferit de primejdiile cele dinlăuntrul său în toată bună vremea. Mai mult: ea i-a dat viață, pentrucă exista 'nainte de el.

N'am deloc impresia că am spus tot ce trebue în această privință. Nu-i locul și n'am nici căderea să epuizez eu această dificilă problemă care, după umila mea părere, se *simte* și nu se argumentează.

In orice caz, un fapt asupra căruia nu mai poate încăpea nici o discuție e acela că Biserica trebue să-și pregătească clerul așa cum ea înțelege. Pentruca să nu fie tulburată în exercitarea acestui drept sfânt al ei, școlile teologice de toate gradele trebue să stee sub conducerea și sub supravegherea ei nemijlocită și exclusivă. O școală de pregătire a clerului nu se poate concepe decât *în Biserică* — adică *sub autoritatea Ierarhiei* care, după concepția ortodoxă, singură are dreptul de a învăța în materie de credință și morală și de a delega pe alții să învețe în numele ei. De unde urmează mai departe că numai Ierarhia este îndreptățită să purceadă și la reorganizarea învățământului teologic, atunci când simte această trebuință.

Un asemenea moment s'a ivit, cum spuneam, îndată după războiu. Drept aceea, Sf. Sinod al Bisericii noastre a instituit în 1926 prima comisiune însărcinată cu pregătirea unui proiect de lege pentru reorganizarea învățământului teologic din întreaga țară. El însă n'a isbutit să întrunească adeziunile tuturor părților interesate. Atunci a alcătuit alt proiect Ministerul Cultelor, apoi altul Sf. Sinod etc. Asistam așadar la o adevărată inflație de proiecte. In sfârșit, câțiva ani mai târziu, o altă comisiune sinodală — al cărei raportor era I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului — a alcătuit un proiect pe care Sf. Sinod și l-a însușit cu unanimitatea glasurilor. El așeza școlile noastre teologice sub cârmuirea directă și exclusivă a autorității bisericești. Depus pe biroul Senatului, el a fost votat. La Cameră însă, opoziția îndârjită a anumitor cercuri cari nu vedeau cu ochi buni această pretinsă sporire a autorității Ierarhiei, a isbutit să-l facă să fie scos de pe ordinea de zi. Calvarul proiectatei reforme a învățământului teologic reîncepe. Problema se discută în congrese, se desbate în presă și destui nechemați încep să se amestece în aceste frământări, complicând inutil lucrurile și înverșunând spiritele. Duhul împărecherii, care bântuia cu furie în politică, a fost transportat și în acest domeniu sacru. Din nenorocire, tocmai prin niște oameni ai Bisericii, cari s'au dedat atât de bine cu situația de nedreaptă umilință în care era ținută Biserica înainte de aceea, încât le lipsea și înțelegerea și tăria necesară de a revendica un tratament mai puțin maștер pentru instituția sfântă.

Problema a fost reluată la începutul anului acestuia. Punctul de vedere la care s'a oprit Sf. Sinod, a triumfat. Adevărul totdeauna iese la suprafață; mai curând sau mai târziu — dar *iese*. Dacă el n'a fost ținut încă câțiva ani în robia nedreptății, aceasta avem s'o mulțumim în primul rând și în cea mai largă măsură luminatului nostru Suveran, Majestatea Sa Regele *Carol II*, a cărui cuvântare rostită la prăznuirea centenarului Seminarului Central din Capitală (30 Ianuarie a. c.), a pus capăt acestei situații imposibile. Desigur că atitudinea intransigentă și demnă a Ierarhilor noștri a contribuit și ea, în bună parte, la clarificarea lucrurilor. Și aici

ne gândim, mai nou, la gestul P. Sf. Episcop Ghenadie al Buzăului, care a refuzat să participe la serbarea centenară a Seminarului din Buzău (30 Ian. a. c.), declarând că nu înţelege să primească rolul decorativ de figurant la praznicul unei şcoli teologice care încă n'a intrat sub autoritatea Bisericii.

Destul că Sf. Sinod, în luna Martie, a votat cu unanimitate noul proiect de reformă a învăţământului teologic. Din întâmplare, şedinţa memorabilă în care s'a săvârşit acest act important a fost prezidată tocmai de I. P. Sf. Patriarh Miron, care în noua aşezare de stat îndeplineşte şi funcţiunea de Preşedinte al Consiliului de Miniştri.

Dispoziţiile recentului proiect de reformă a învăţământului teologic

Ultimul proiect de reformă a învăţământului teologic are la bază următorul principiu: *învăţământul teologic de toate gradele trece efectiv sub conducerea şi controlul Bisericii.*

Seminariile teologice de astăzi se transformă în *licee seminariale*, după modelul liceelor confesionale din Ardeal. Fiecare centru eparhial din cuprinsul ţării va avea câte un asemenea liceu. Acolo unde actualmente nu există seminarii, va fi transformat liceul de stat în liceu seminarial.

Academiile teologice din Ardeal rămân în fiinţă. In fiecare centru mitropolitan, unde nu există o asemenea înaltă şcoală şi nici facultate de teologie, se va întemeia câte o Academie teologică.

Academiile teologice capătă dreptul de a elibera două categorii de diplome: 1. *diploma de licenţă*, la sfârşitul celor 4 ani de studii, pe temeiul frecvenţei şi examenelor anuale; 2. *diploma de magistru*, care se acordă licenţiaţilor în teologie pe baza celor două examene fundamentale şi a unei lucrări scrise.

Dintre *magistri* în teologie se vor recruta preoţii de oraş şi profesorii de religie. Numai *magistri* au dreptul să se prezinte la examenul de *doctorat* în Teologie, care se face la *Facultăţile* de Teologie.

Facultăţile de Teologie rămân încadrate şi pe viitor în Universitate. Insă: comisiunea de recrutare a profesorilor lor, va fi prezidată de un membru al Sf. Sinod; învăţământul este supus din punct de vedere dogmatic şi moral controlului direct al Sf. Sinod, iar profesorii excepţionaţi de acesta în cele două privinţe — dogmatică şi morală — vor fi îndepărtaţi dela catedră de Ministerul educaţiei naţionale. Aşadar controlul *iluzoriu* pe care-l avea până acum Biserica asupra şcolilor teologice dependente de Stat încetează şi cu el — sfârşeşte o parodie.

Concluzii

Proiectul de reformă a învăţământului teologic — în forma în care şi l-a însuşit Sf. Sinod — însemnează fără doar şi poate un mare pas înainte. Pregătirea clerului este lăsată în mâinile Bisericii. O profundă eroare de ordin principiar este aşadar corectată în cel mai norocos chip posibil. Şi cu aceasta — o seamă de alte nedreptăţi mai mărunte sunt deasemenea remediate.

Nu stăruim asupra imensului bine pe care-l reprezintă transformarea seminariilor în licee seminariale. Suveranul l-a arătat cu argumente optime, la praznicul pomenit.

Academiilor teologice însă, li s'a făcut acum dreptate pe toată linia. Căci să nu se uite un lucru! Legea învăţământului superior cere pentru examenul de licenţă 3 ani de studii la o şcoală superioară, candidaţii având la baza acestor studii diplomă de bacalaureat sau seminarială. Condiţii pe cari Academiile teologice le îndeplineau cu vârf şi îndesat. Cu toate acestea *ele erau* **singurele** *şcoli superioare cari n'au căpătat dreptul de a elibera diplome de licenţă nici până azi.*

Acum!... Proiectul acesta trebue învestit cu putere de lege — cât mai neîntârziat. Lucru care nu ne îndoim că se va săvârşi şi anume, pe altă cale decât aceea a unui parlament de modă veche, în care toate «seminţiile», toate «limbiile» şi toate religiile pământului românesc — catolici, uniaţi, luterani, calvini, musulmani, ovrei, francmasoni, comunişti etc. — erau chemate (?) să voteze o lege care să dăscălească Biserica *ortodoxă* cum trebue să-şi crească slujitorii ei.

Abia după aceea vom putea rosti uşuraţi: *Săvârşitu-s'a!*

GRIGORIE T. MARCU

Un act de dreptate

Chestiunea averilor fostei Universităţi săseşti definitiv clarificată

Anul trecut, pe astă vreme, printr'o lege publicată în „Monitorul Oficial" (Nr. 124 din 1 Iunie 1937, p. 5102 urm.), a fost desfiinţată comunitatea de avere denumită „Universitatea săsească şi a celor şapte Juzi", al cărei sediu era în oraşul nostru.

Averea mobilă şi imobilă a acestei instituţiuni a fost distribuită în chipul următor: 75% a fost cedată nou înfiinţatului Aşezământ cultural „Mihai Viteazul", iar 25% Bisericii Regnicolare Evanghelice C. A. din România.

Aşezământul cultural „Mihai Viteazul" avea să continue opera răposatei „Universităţi săseşti", contribuind la ridicarea culturală, economică şi sanitară a locuitorilor români de pe teritoriul celor şapte judeţe ale fostului „Pământ Crăiesc" şi anume: Sibiu, Târnava-mare, Braşov, Făgăraş, Hunedoara, Năsăud şi Alba. Pentru asigurarea funcţionării normale a acestui aşezământ, s'a instituit un preşedinte, un consiliu de administraţie şi o droaie de slujbaşi de toate categoriile.

Acest aşezământ cu răsuflarea scurtă a fost desfiinţat câteva luni mai târziu, prin Inaltul Decret Regal Nr. 2420 (publicat în „Monitorul Oficial" Nr. 126 din 3 Iunie 1937 p. 5150) iar averea mobilă şi imobilă pe care i-o afectase legea amintită, a fost trecută în proprietatea Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, cu toate sarcinile ce i-au fost impuse aşezământului „Mihai Viteazul".

Condiţiile cu cari a fost făcută această danie Arhiepiscopiei noastre, aveau unele cusururi cari trebuiau îndreptate.

In primul rând, Arhiepiscopia noastră era obligată să afecteze veniturile acestei averi unor scopuri cari nu coincid întru totul cu scopurile sale. Ori, devremece se spusese că averea în chestiune trece „în deplina proprietate a Arhiepiscopiei ortodoxe a Sibiului", era normal să i se lase acestei Arhiepiscopii toată latitudinea în alegerea destinaţiei pe care urma s'o dee acestor venituri.

Ea n'avea nevoie să i se dicteze cum să chiverniséască aceste bunuri. Trecutul ei de fapte creştineşti şi româneşti oferea chezăşia singură că va pune şi această danie exclusiv în slujba ridicării necăjitului nostru popor. Dar, în sfârşit, această eroare ar mai fi putut fi trecută cu vederea dacă n'ar fi fost însoţită de altele.

Art. III al decretului amintit preciza că „administraţia acestor bunuri se va face de Arhiepiscopia ortodoxă a Sibiului prin organele ei legale **„după normele legii şi statutului pentru organizarea bisericii ortodoxe române".** Cu aceasta am fi fost înţeleşi. Dar iată că prin art. V se hotărăşte alcătuirea unui **„regulament special pentru administrarea bunurilor mobile şi imobile acordate Arhiepiscopiei ortodoxe a Sibiului..."**

Contradicţia dintre aceste două dispoziţii e evidentă. Dece mai era nevoe de un regulament special pentru administrarea acestor bunuri, câtă vreme lucrul acesta e reglementat prin legea şi statutul de organizare a Bisericii ortodoxe române? Ca să se complice şi să se'ncurce lucrurile în mod absolut inutil. Dar, în afară de asta, dispoziţia din art. V e deadreptul jicnitoare pentru Biserica noastră. Şi iată dece! Bisericii regnicolare evanghelice C. A. din România, care a primit 25% din averea fostei „Universităţii săseşti" nu i s'a pus nici o îngrădire în administrarea bunurilor primite. Nedreptatea ce i se făcea Arhiepiscopiei noastre era prea bătătoare la ochi.

Mai departe! Art. IV din decretul în chestiune prevedea instituirea unui consiliu consultativ, compus din 7 membri, ca reprezentanţi ai celor 7 judeţe ce înglobează teritoriul de odinioară, al crăiescului pământ, cari aveau un rol pur decorativ. Desemnarea acestor „juzi" era lăsată la aprecierea I. P. Sf. Arhiepiscop şi Mitropolit.

Dispoziţia aceasta era nenorocoasă la patrat. Ea reactualiza pur şi simplu o vreme de umilinţe continui, pe care o vrem uitată pentru deapururi. Deci era umilitoare. „Juzii" au intrat doar în istorie, odată cu vremea lor. La ce să le mai tulburăm somnul lin? Ce rost mai are să pui petec vechiu la haină nouă?

Lipsurile acestea se cereau îndreptate şi lucrul făcut de jumătate, complectat. Drept aceea, într'un memoriu bine documentat, Arhiepiscopia noastră şi-a îngăduit să ceară măritului guvern remedierea acestei situaţii imposibile.

Glasul ei a aflat ascultare înaintea luminaţilor sfetnici ai Tronului. „Monitorul Oficial" (Nr. 83 din 9 Aprilie a. c., p. 1832) publică următorul Inalt

DECRET REGAL

Nr. 1482

CAROL al II-lea,

Prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională, Rege al României,

La toţi de faţă şi viitori sănătate:

Asupra raportului preşedintelui Consiliului Nostru de Miniştri, şi al ministrului Nostru secretar de Stat la Departamentul Educaţiei Naţionale, Cultelor şi Artelor cu Nr. 1.060 din 1938;

Văzând Jurnalul Consiliului de Miniştri Nr. 713 din 1938;

Văzând avizul Consiliului Legislativ, Nr. 44 din 1938;

In temeiul art. 98 din Constituţiune,

Am decretat şi decretăm:

Modificarea decretului-lege Nr. 2.420/937.

Art. I. **Dispoziţiunile art. 3 din Decretul-Lege Nr. 2.420 din 1937, privitor la desfiinţarea aşezământului Cultural „Mihai Viteazul", se modifică cum urmează:**

„Administraţia acestor bunuri se „va face de Arhiepiscopia ortodoxă „a Sibiului, prin organele ei legale, „după normele legii şi statutului pentru „organizarea bisericii ortodoxe ro- „mâne".

Art. II. **Se abrogă dispoziţiunile art. 4 şi 5 din Decretul-Lege Nr. 2420 din 1937.**

Dat în Bucureşti la 8 Aprilie 1938.

CAROL

Preşedintele Consiliului de Miniştri
MIRON,
Patriarhul României

Ministrul educaţiunii naţionale,
cultelor şi artelor,
NICOLAE COLAN

Ministrul justiţiei,
VICTOR IAMANDI

Cărţi noui pentru preoţi

In Tipografia arhidiecezană din Sibiu a apărut o carte de mare valoare şi deosebit interes pentru preoţimea noastră: Pastoralele şi Circulările Mitropolitului Şaguna.

Publicate de cunoscutul scriitor ardelean, dl Gh. Tulbure, *inspector general şcolar şi precedate de un amplu studiu introductiv, scrisorile către cler şi popor ale providenţialului Mitropolit, din anii 1846—1873, văd lumina tiparului într'un elegant volum de aproape 500 pagini şi în condiţiuni tehnice şi literare, proprii să facă din el o podoabă pentru biblioteca fiecărui preot.*

Preoţimea de astăzi şi de mâine are prilejul de acum să-şi complecteze cunoştinţele agonisite despre figura marelui ierarh. Va avea ocazia să-l cunoască mai deaproape sub trei aspecte: ca scriitor bisericesc, ca păstor de suflete şi ca îndrumător al şcoalei şi al culturii poporului, — aspecte sub care prea puţin a fost studiat până astăzi. Contactul direct cu slova lui Şaguna va servi preoţimii prilej de înaltă meditaţie pastorală, scrisorile luminatului arhipăstor fiind un nesecat isvor de sugestii şi subiecte pentru diferite cuvântări şi ocaziuni din viaţa păstorească.

Atragem luarea aminte a Onoratei preoţimi asupra acestui eveniment literar, care se produce cu binecuvântarea I. P. S. Sale părintelui Mitropolit Nicolae, — şi asupra căruia vom reveni cu o dare de seamă şi cu amănunte de interes pentru cetitorii noştri.

Zece ani de propoveduire scrisă. **In cadrul unei reuşite serbări Frăţia «*Patriarhul Miron*» a aniversat în 27 Martie a. c., zece ani dela înfiinţarea ziarului „Cuvânt Bun", foaie de zidire sufletească şi mijloc de informaţie a cititorilor, cari urmăresc activitatea acestei înjghebări religioase misionare. Au rostit însufleţite vorbiri: Părintele Arhimandrit Iuliu Scriban, Pr. Const. Costache, etc. după cari, Părintele Teofil Ionescu, întemeietorul acestui ziar şi conducătorul Frăţiei „Patriarhul Miron" a mulţumit vorbitorilor, colaboratorilor cu scrisul şi cu fapta, precum şi celor ce au luat parte la această solemnitate.**

Pr. Ştefan D. Dobra: Dostoievscki şi tineretul, *cu o prefaţă de prof.* Nichifor Crainic. *1938. Tip. «Fântâna Darurilor». Bucureşti — 214 pp. 60 Lei.*

Studiul de faţă, care e întâiul de proporţii mai mari ce i se închină în limba românească, — spune dl prof. N. Crainic în prefaţa cărţii fostului său elev, — ne înfăţişează pe Dostoievski dintr'o anume latură a complexei şi vastei lui personalităţi — aceea de **pedagog creştin.**

Pr. Ştefan D. Dobra a cercetat întreaga operă a romacierului ortodox, culegând elementele unei pedagogii creştine ortodoxe şi expunându-le în luminoase capitole, dintre care amintim: Caracterul religios al operei lui Dostoievski, Natura umană şi creştinismul, Copiii în opera sa, Sf. Scriptură şi cărţile religioase, Cultul divin, Rugăciunea, Munca şi faptele bune, Mănăstirea ortodoxă, Valoarea pedagogiei religioase a lui Dostoievski, Bolşevismul şi fascismul italian.

O lucrare, cu un material atât de binevenit în zilele noastre de adânci prefaceri, nu poate decât să fie recomandată cu toată căldura, întregului nostru public cărturăresc, iubitor de carte bună.

De vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu, şi la alte librării.

Veniţi în pelerinaj la sfânta mânăstire dela Sâmbăta de sus

Aceasta este chemarea pe care iubitul nostru arhipăstor, **I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae,** *ne-o face, ca şi anii trecuţi, pentru* **Vinerea din 29 Aprilie c.,** *la Izvorul Tămăduirii.*

Veniţi, deci, în această zi, toţi cei împovăraţi de grijile zilei, să înălţăm sutletul nostru la Domnul.

Luaţi, pentru o singură dată în acest an, drumul balsamului înviorător de suflet, al mânăstirii brâncoveneşti. Acolo sub cupola cerului senin, la umbra domneştii ctitorii, veniţi cucernici credincioşi ai sf. biserici — tineri şi bătrâni, bărbaţi şi femei, sănătoşi şi bolnavi — să ne împreunăm rugăciunile cu ale sfinţilor părinţi, pentru tămăduirea sufletului nostru. In liniştea majestoasă a codrului secular, veniţi să ne înfrăţim cu natura întru slăvirea Atotputernicului Dumnezeu.

Vă aşteaptă, acolo, cu toată dragostea, bunul nostru arhipăstor, cu întreg clerul mitropolitan.

Veniţi, deci, în această zi de tămăduire, ca împreună cu El, să ne rugăm şi să ne bucurăm.

Două strigăte:

«Osana!» — «Răstigneşte-l!»

Sărbătoreasca primire a lui Isus în Ierusalim şi, mai apoi, osândirea Lui la moarte, au fost două fapte de psihologie colectivă, contrastante şi — omeneşte — greu de explicat. Căci acelaş norod, care a cântat osanale lui Isus, a strigat lui Pilat: «Răstigneşte-l!»

Şi totuşi, procesul unei atât de grabnice şi atât de radicale schimbări de atitudine şi simţire comună, faţă de una şi aceeaş persoană, s'a verificat de atâtea ori în decursul istoriei. Iată de ce, până la un punct, cele două fapte capitale, petrecute acum două mii de ani, pot fi explicate. Să le analizăm.

Ce a fost triumfala primire a Mântuitorului în Ierusalim? O entuziastă manifestaţie populară de simpatie şi de admiraţie; mai mult spontană decât organizată. Şi cè a fost nedreapta judecată de mai apoi? O uitare a activităţii lui Isus; o uitare generală pricinuită de destrămarea unor iluzii politice, şi a mai fost: vinovată plăcere de a umili şi chinui un om, care prin puterea-i neînţeleasă şi prin înălţimea vieţii Sale morale, ţinuse norodul la o firească distanţă, în această privinţă.

Primirea triumfală s'a petrecut din îndemnul şi sub patronajul inimii; osândirea, din porunca raţiunii. Inima a fost aceea care a dat semnalul improvizării acelei sărbătoriri. Ea, cu căldura ei, a mulcomit raţiunea, făcând-o să consimtă la aşternerea hainelor pe drum. Şi cine ar putea nega că, prinşi de fluxul entuziasmului mulţimii, poate chiar unii din farisei Il vor fi privit pe Isus mai îngăduitori.

Dimpotrivă, osândirea la moarte a fost o împietrire a inimilor, prin acţiunea unei raţiuni oarbe. Premiza întregului rechizitoriu iudaic fusese lozinca fariseilor: «este de folos să moară un om pentru norod». Din imperativul acestei lozinci de circumstanţă fuseseră născocite învinuirea de hulă şi toate celelalte învinuiri.

Privite din punct de vedere social, primirea lui Isus în Ierusalim a avut un sens ascendent: dela norod spre farisei şi cărturari; osândirea, un sens descendent: dela farisei şi cărturari la norod.

Omeneasca explicaţie a schimbării din sufletul norodului o găsim în firea nestatornică a omului în general, mai ales când el se poate asemăna cu pământul stâncos din pilda sămănătorului.

Când înşişi ucenicii s'au dovedit atât de desorientaţi după prinderea Învăţătorului lor, nu-i greu de închipuit ce va fi fost în sufletul norodului. Superficial cunoscător al învăţăturilor lui Isus şi puţin-credincios în mântuitoarea Sa misiune, poporul nu avea pârghii de rezistenţă şi statornicie. Primirea triumfală fusese făcută din toată sinceritatea inimii, dar din sinceritatea unei inimi uşoare, nesprijinită pe nimic solid.

După prinderea lui Isus, numai unele femei, pruncii şi foarte puţini bărbaţi au rămas într'o atitudine de compătimire; ceilalti l-au cerut răstignirea.

Dar cele întâmplate acum două mii de ani prezintă, firește, şi o latură divină, mesianică.

Mântuitorul însuş consimţise şi încuviinţase în Sine totul. Ori cât de parodoxal s'ar părea, totuşi tocmai acì stă partea de neînţeles din ansamblul faptelor petrecute atunci.

Şi faţă de ceeace slaba minte omenească poate desluşì, neînţelesul rămâne imens...

Prof. **Gheorghe Şoima**

Probleme-Recensii-Comentarii

Ziua sădirii pomilor la Sibiu. — Sâmbătă 9 Aprilie c., a avut loc în oraşul nostru ziua sădirii pomilor. Ca la orice început de lucru creştinesc, şi de data aceasta s'a slujit un serviciu divin, la care a participat corpul didactic al tuturor şcoalelor din Sibiu, tineretul şcolăresc şi părinţii elevilor.

P. S. Sa Vasile, vicarul sf. Mitropolii, asistat de prot. *E. Cioran,* pr. *M. Neagu* şi diacon *Alex. Popa,* au făcut sfinţirea apei celei mici. Răspunsurile au fost date de corul şcoalelor normale „Andrei Şaguna", sub conducerea păr. protopop Timotei Popovici.

P. Sf. arhiereu-vicar *Vasile* a rostit cu această ocazie o frumoasă predică, din care reţinem următoarele:

Sădirea pomilor este o lucrare de mare bucurie pentru întreagă creştinătatea. Această lucrare este o poruncă a lui Dumnezeu, care în ziua a treia a creaţiunii, a împodobit pământul cu verdeaţă, cu arbori şi pomi roditori. Când sădim pomi, ne incadrăm în acest mare act al creaţiunii divine. Astfel ne îndeplinim o sfântă datorie păstrând în natură ceeace a sădit Dumnezeu.

De pomi ne leagă pe fiecare frumoase amintiri din copilărie. Ei au aceea putere de evocare care ne înviorează sufletul şi ne duc cu gândul la curtea şi grădina părintească.

Ziua sădirii pomilor are de scop înfrumseţarea şi îmbogăţirea pământului nostru. Livezile fără pomi şi dealurile sterpe, sunt răni pe corpul acestei ţări. Mulţimea arborilor şi a pomilor roditori sunt o bogăţie reală pentru orice ţară.

P. Sf. Sa încheie făcând apel la tineretul şcolăresc să sădească, cu atenţie, cât mai mulţi pomi şi să-i îngrijească, căci atunci Dumnezeu le va binecuvânta munca lor tinerească.

La sfârşit, încolonaţi, în frunte cu fanfara Şcoalei normale „A. Şaguna", cu cântece, străjerii s'au îndreptat spre locurile unde trebuiau să sădească pomi.

*

Activitatea FOR-ului la Hunedoara. — Noul comitet al cercului F. O. R. din *Hunedoara* a ţinut în sala festivă a palatului administrativ din localitate o importantă şedinţă, discutându-se şi luându-se dispoziţii pentru intensificarea propagandei culturale-religioase în cercul despărţământului.

1. După deschiderea şedinţei de către dl *Ioan Brâncoveanu,* preşedintele cercului, dsa printr'o însufleţită cuvântare salută membrii prezenţi, îndemnând pe toţi ca într'un singur gând să lupte din răsputeri pentru propăşirea vieţii culturale în cadrele FOR-ului.

2. Se dă citire dispoziţiilor centralei, pentru organizarea şi funcţionarea cercurilor în protopopiat.

3. Se citesc circularele Nr. 28 şi 60/1938 ale secţiei Sibiu, cu cari se trimit dela centru 2 broşuri pentru propagandă: „Neagoe Basarab" de Ion Sandu, şi „Smerenia" de Gh. Maior, apoi se dau îndrumări în legătură cu întărirea vieţii religioase a poporului, în deosebi a intelectualilor din prilejul prăznuirii „Duminecii Ortodoxiei".

4. Se discută în continuare adresa preotului Gh. Turceanu, care atrage atenţia primejdiei de mult abătută asupra comunei *Teliucul-inferior* prin pripăşirea unor sectari, foşti prizonieri în Rusia bolşevizată, cari seamănă multă neghină în ogorul creştinismului, propovăduind învăţături greşite. Părintele *Turceanu* dă alarma asupra acestui pericol, arătând că aceşti sectari cutreeră în Dumineci şi sărbători comunele din jur, predicând şi atrăgând adepţi. Cere ca despărţământul FOR să ia măsuri pentru apărarea credinţei ortodoxe, organizând în mai multe Dumineci consecutiv misiuni cu conferinţe religioase pentru popor, apoi să se trimită membri de ai FOR-ului să controleze întrunirile sectare.

Comitetul discutând arătarea păr. Turceanu, decide să se organizeze *conferinţe religioase* în comunele contaminate.

5. Comitetul decide ca în Dumineca Ortodoxiei în legătură cu sfânta liturghie şi citirea Pastoralei I. P. Sf. Patriarh Miron, preşedintele FOR-ului dl I. Brâncoveanu să vorbească despre „Importanţa Ortodoxiei".

Se stabileşte programul în cercul protopopesc în contact cu cercurile religioase din plasă, cu cercurile culturale învăţătoreşti, prin coordonarea programului mirean cu clerul. In program se vor incadra conferinţe din domeniul economic etc.

FOIŞOARA

Publicaţiile „Revistei Teologice"

„Revista Teologică" *care timp de trei zeci de ani a însufleţit preoţimea noastră pentru adevărurile eterne ale ortodoxiei, s'a bucurat totdeauna de frumoase aprecieri din partea criticii, iar în acest an, cu ultimul număr, ne dă şi nouă o bună ocazie de a-i aminti din meritele sale neperitoare.*

Intemeiată, în 1907, de un tânăr profesor dela Institutul «Andreian», astăzi **I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan,** *iubitul nostru arhipăstor, revista îşi luase sarcina de-a îndemna preoţimea noastră spre problemele mari ale teologiei, chemate să dee preotului încredere şi tărie în misiunea sa.*

S'a pornit atunci un adevărat curent de redeşteptare duhovnicească şi teologică, în care preoţimea noastră s'a lăsat cu multă plăcere atrasă, pentrucă avea în frunte un suflet de elită şi entuziast.

Aceia cari acum treizeci de ani începeau a pătrunde tainele adânci ale teologiei, cu ajutorul acestei reviste, mai uşor decât noi, îş vor da seama dè lungimea drumului parcurs. Astăzi se vorbeşte mereu de o teologie ortodoxă românească. Atunci preoţimea noastră nu se entuziasma pentru astfel de probleme. Deci numai în trei decenii o cucerire atât de mare.

«Revistei Teologice» îi revine, în bună parte, paternitatea acestei cuceriri.

Ea a fost o şcoală, de pe catedra căreia, cu multă pricepere, acelaş luminat arhipăstor şi dascăl de astăzi, trimetea lumină acolo unde vitregia timpului a făcut să fie atât de puţină.

Şi dovadă că sămânţa nu a fost aruncată pe pământ neroditor, este faptul că majoritatea preoţilor noştrii astăzi nu se mai mulţumesc cu slujbele molitfelnice, ci aleargă pe căile trasate de această revistă, spre problemele adânci ale Adevărului, cari preocupă într'o mare măsură spiritul contimporan. In acest sens revista sibiană a apropiat preoţimea noastră de preocupările marilor cugetători.

Când, nu după mult timp, în 1911, numărul celorce se grupau în jurul entuziastului profesor se mărea, iar preoţimea noastră căpătase gust pentru astfel de probleme, iniţiatorul acestei opere binecuvântate s'a gândit că bine este pentru sufletul tot mai însetat al preotului, să dea fiinţă unei publicaţii — fică a acestei reviste — cu misiunea de-a lărgi, mai mult, ogorul roditor al acestor duhovniceşti preocupări.

Şi cum pentru un lucru bun nu trebue multă zăbavă, inimosul director al revistei a făcut să ia fiinţă noua publicaţie pe care a botezat-o atât de simbolic **„Biblioteca Bunului Păstor".**

Preoţimea a îmbrăţişat-o şi pe aceasta cu aceaşi căldură cu care câţiva ani mai înainte, a îmbrăţişat «Revista Teologică» pentrucă cunoştea sufletul curat şi plin de frumoase intenţii din care ea a purces. Şi astfel tânăra odraslă însoţea în fiecare an, de sărbători, «Revista Teologică», ducând acolo, în dar, prinosul de recunoştinţă pentru cititorii lor.

Al treilea redactor, profesorul de academie **Nicolae Colan,** *astăzi* **P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului,** *luând conducerea revistei, a voit să-i mărească ogorul de activitate.*

El a făcut să apară atunci o nouă publicaţie, întitulată **„Problemele Vremii",** *(1929) care spre deosebire de sora ei mai mare, se adresa intelectualilor noştrii mireni.*

Astfel «Revista Teologică» a ajuns cu timpul să cuprindă sub **aripile** *sale pe «tot clerul şi poporul» sfintei noastre biserici.*

Tânărul profesor dela aceiaşi academie «Andreiană» — **Diaconul Grigorie T. Marcu,** *al patrulea redactor al revistei, nu vrea să fie mai prejos decât iluştrii săi antecesori. El ne pregăteşte desigur o plăcută surpriză. Până atunci — ca să nu bănuim — trimite* **în dar,** *al 18-a număr din «Biblioteca Bunului Păstor» sub titlul:* **„Datoria preotului către limba românească",** *de cunoscutul scriitor bisericesc,* **Arhimandritul Iuliu Scriban,** *unul dintre colaboratorii dela început şi din tot timpul la «Revista Teologică».*

Suntem încredinţaţi că cititorii «Revistei Teologice» vor primi cum se cuvine, şi de data aceasta, acest oaspe, mai rar, trimis cu bune urări, de Sf. sărbători, de aici, dela Sibiu.

Pr. **Ioan Beju**

In tót cursul Postului Paştilor, se ţin meditaţii după slujba deniilor din Miercurile şi Vinerile din post.

Vor conferenţia dnii: protopop N. Suciu, I. Brâncoveanu, preot Nerva Florea, director Valer Bejan, inv. Popescu, ing. D. Curcubătă, A. Constantinescu.

6. A urmat apoi darea de seamă a comitetului despre gestiunea financiară a anului trecut. Rezultă azi un sold de 1562 lei. Se alege o comisie compusă din dnii dir. Bejan şi N. Ţintea, care, găsind toate actele justificative în regulă, propune descărcarea fostului comitet şi casier.

7. Se procedează la întocmirea proectului de buget, care se votează de către cei prezenti, cu suma de 4462 lei la intrare şi tot atât la ieşite.

Păr. protopop N. Suciu arată că se simte fericit când comitetul FOR-ului din Hunedoara tinde la o nouă organizare prin prea frumosul program ce promite a desfăşura în protopopiatul Hunedoara. Declară că atât dsa, cât şi preoţimea din protopopiat se simt mândri a da concurs acestei asociaţii, care lucrează desinteresat pentru promovarea ideii naţionale- culturale şi ortodoxe.

Nicolae Todea.

*

Conferinţă preoţească. — Preoţimea tractului Sighişoara s'a întrunit în conferinţă de primăvară, în zilele de 28—29 Martie a. c. în comuna *Archita*, sub preşedinţia P. C. Părinte protopop *Emilian Stoica* din Sighişoara. La ora 10 se slujeşte în sobor Sf. Liturghie a Sf. Grigorie, la care au luat parte şi credincioşii din parohie. La priceasnă a predicat P. C. Părinte protopop, pornind dela cuvintele: „Fericiţi ceice ascultă cuvântul lui Dumnezeu şi-l păzesc pe dânsul" (Luca 11, 28). Se oficiază apoi un „Te-Deum".

Preoţimea tractuală a trecut apoi în localul şcoalei primare, unde s'a deschis conferinţa. In cuvântul de deschidere P. C. Părinte protopop arată care este rolul preotului în zilele de astăzi, de a se retrage în tranşeele sale, în Biserică, şcoală şi aşezămintele culturale, pentru a-şi putea recâştiga prestigiul pe care amestecul în luptele politice i l-a diminuat, ca apoi îmbrăcat în aureola sfinţeniei să poată deveni adevărat cenzor al vieţii publice.

Se citesc dări de seamă asupra cărţilor: „Tătunu" a dlui Al. Lascarov-Moldovan, de Pr. *Aurel Stoicovici*, şi: „Al. Vlahuţă-omul" a dlui I. Gr. Oprişanu, de Pr. *Ioan Dadu*.

La ora 4 p. m. se serveşte: „Paraclisul Maicei Domnului" cu rugăciuni premergătoare Sf. Mărturisiri şi cu meditaţia Pr. *Adrian Marian*. Se mărturisesc preoţii, învăţătorii, elevii de şcoală şi credincioşii din loc.

La ora 7 p. m. se serveşte „Pavecerniţa cea mare".

A doua zi se face iarăşi Sf. Liturghie a Sf. Grigorie, asistând şi dl prefect al jud. Tr.-mare, venit la Archita pentru a lua contact cu preoţimea din protopopiat. La priceasnă predică Pr. *Ioan Herţioga*. S'au împărtăşit toţi preoţii elevii de şcoală şi poporul. De remarcat a fost participarea credincioşilor la toate serviciile divine, lăsându-şi la o parte ocupaţiile lor în aceste două zile.

Se fac apoi unele comunicări prezidiale, şi se închide conferinţa.

Pr. *I. D.*

Zoe: Societate misionară în Grecia

Prof. Dr. P. Bratsiotes de Vechiul Testament la facultatea teologică din Atena a publicat în Revista The Christian East din Londra, vol. XVII, 1937, pag. 28 - 34 un articol interesant asupra Societăţii pentru misiunea internă, înfiinţată la 1929 de către arhimandritul Eusebie Matthopoulos cu sprijinul profesorilor de teologie din Atena.

Mai întâi a luat fiinţă gazeta: Zoe — Viaţa, pe urmă s'a înfiinţat asociaţia cu acelaş nume. Frăţia *Zoe* numără vro 80 de persoane, printre cari 44 teologi, un advocat, trei medici, un fizician, restul tipografi şi oameni de serviciu.

Locuesc într'un edificiu în Atena cu 60 încăperi, în care e instalată tipografia şi librăria asociaţiei. Asociaţia are Societatea: Sf. Paul pentru misiune internă. Membri asociaţiei se ocupă cu propoveduirea Evangheliei şi înfiinţarea de şcoli de Duminecă.

Predicatori speciali predică regulat dimineaţa şi seara la serviciile divine din catedrala din Atena şi Pireu.

Alţi predicatori activează în diferite centre: 4 în Epir, 6 în Macedonia, 1 în Tracia, 3 în Creta, 1 în Tesalia, etc.

La Crăciun şi în timpul verii toţi predicatorii se întrunesc la mănăstirea Sf. Paraschiva lângă Atena, raportează asupra activităţii lor şi plănuesc cum să activeze în viitor.

Toţi predicatorii Frăţiei cuvintează liber, mânecând dintr'un text evangelic şi aplicându-l la viaţă. La vecernii citesc din Noul Testament şi comentează.

Predicatorii Frăţiei sunt ascultaţi cu ardoare şi stârnesc ascultători în număr imens.

Organul lor: Zoe se tipăreşte în 76.000 exemplare şi e răspândit în toate colţurile ţării. A tipărit 50.000 din Noul Testament. Ei nu sunt numai predicatori destoinici ci şi confesori consacraţi. Ei recunosc că pentru a fi un bun confesor se recere geniu individual, material, experienţă şi virtute. Nu au până acum decât opt confesori, cari cutreeră ţara, mai ales oraşele şi după câteva predici pregătitoare, spovedesc şi cuminecă pe credincioşii care aleargă la ei.

Activitatea Frăţiei se îndreaptă mai ales către tineret. Au înfiinţat până acum 298 şcoli de Dumineca: 236 pentru cursul primar, 48 pentru adulţi şi 14 pentru seniori — având 30.590 catehumeni. In Atena există 15 şcoli de Dumineca având instructori multe femei culte şi pioase care au fost pregătite pentru catehumenat la mănăstirea Sf. Paraschiva. Frăţia a publicat manuale pentru cateheţi.

Sunt schiţate câte 90 lecţii pentru cele trei grade. Aceste manuale sunt răspândite în Grecia în Patriarhate şi în America. Lecţiile sunt grupate, pentru copii:

Dumnezeu, Tatăl ceresc, pentru adulţi: Dumnezeu şi fiii Săi, iar pentru seniori: *Dumnezeu şi lumea*.

Materialul pentru gradul prim e scos din Vechiul Testament. Pentru adulţi, materialul cuprinde excerpte din Biblie, iar pentru seniori materialul e adevărul dumnezeesc tratat apologetic.

Pentru anul al doilea materialul e grupat în jurul învăţăturii despre Mântuitorul Hristos. Iar materialul din anul al treilea e grupat în jurul învăţăturii despre Duhul Sfânt — Mângâitorul.

Elevii catehumeni rezumă fiecare lecţie într'un citat din Sfânta Scriptură. Ei asistă la slujbele religioase, se mărturisesc şi se cuminecă des şi sunt povăţuiţi a duce o viaţă în conformitate cu învăţătura şi disciplina Bisericii.

Cântarea religioasă încă e cultivată în şcoală şi cântările religioase din Şcoala de Duminecă s'au răspândit în toate păturile sociale.

Se fac excursii şi pelerinaje sub conducerea membrilor Frăţiei.

Asociaţia Zoe şi-a îndreptat privirile şi asupra studenţilor universitari. In centrul Atenei au cumpărat de curând un edificiu, transformat pentru misiune internă între studenţii universitari din Atena.

Influinţa acestei asociaţii e considerabilă şi prin ea s'a sălăşluit un duh nou în întreagă biserica elină.

La început au fost priviţi cu neîncredere şi i-au bănuit de sectarism şi erezie. De două ori au fost târâţi înaintea Sfântului Sinod, în 1914 şi în 1923. A doua oară, Episcopii vechii Elade au examinat acuzaţiile ce li-se aduceau şi s'a dovedit că erau neîntemeiate. Astăzi frăţia Zoe e recunoscută ca un factor de renaştere spirituală în biserica elină şi ierarhii luminaţi îi dau tot sprijinul. Poporul grecesc e convins că pe calea deschisă de această tovărăşie de inimoşi şi luminaţi luptători pentru credinţa ortodoxă se va realiza renaşterea Bisericii eline.

T. Scorobeţ

INFORMAŢIUNI

Serbătoarea Sf. Gheorghe. Această serbătoare din Sâmbăta Paştilor — se prăznueşte *Luni în Săptămâna Luminată*, după Tipicul Penticostarului, din această săptămână.

Din şedinţa secţiilor unite a Consiliului arhiepiscopesc dela 13 Aprilie a. c. s'a numit protopop al protopopiatului Deva preotul *Teofil Chiffa*, profesor de religie şi adm. parohial în Deva şi s'au resolvat chestiuni curente.

Episcopia ortodoxă a Maramureşului. Din *Foaia Oficială* a mitropoliei bucovinene, nrul mai nou, ce ni se trimite de P. C. vicar eparhial dela Sighet Pr. *I. Vască*, constatăm că Episcopia ortodoxă română a Maramureşului, reînviată pentru a afirma vechile noastre drepturi şi legături cu ţinuturile voevodale ale descălecătorilor de ţară, Dragoş şi Bogdan Vodă, prin stăruinţa şi ocrotirea înaltului Chiriarh dela Cernăuţi, a dobândit în timpul din urmă necesarele înzestrări materiale şi, pe lângă acestea, Mitropolia Bucovinei a mai dăruit un ajutor de încă un milion de lei pentru opera culturală şi administrativă a Episcopiei maramureşene.

Episcopia a fost înzestrată în oraşul Sighet cu imobilul «*Palatul cultural*», unde se va instala Reşedinţa episcopală.

Alte imobile ca înzestrare din partea statului, judeţului şi comunei, vor sluji pentru instalarea birourilor şi instituţiilor episcopale.

Nu ne îndoim că vor urma din fondul bisericei bucovinene şi celelalte milioane promise pentru clădirea catedralelor din Sighet şi din Satu-mare.

Prin aceste frumoase înzestrări, renăscuta vlădicie a Maramureşului ortodox va fi trecut peste multe din greutăţile începutului şi îş va deschide calea unui promiţător viitor pentru întărirea credinţei şi a neamului românesc în ţinutul istoric maramureşan.

Spre sfârşitul anului şcolar. Cursurile claselor I—VII încetează în seara zilei de 31 Mai 1938, cele ale clasei VIII în seara de 20 Mai. Examenele pentru clasa VIII se ţin între 22 şi 31 Mai; pentru celelalte clase între 9 şi 28 Iunie 1938.

Donaţiune pentru biserică. Ni se scrie: Fostul învăţător *Ioan Răchiţan* de curând decedat, în comuna *Galeş*, protop. Săliştei, a dăruit suma de 5000 [cinci mii] Lei pe seama bisericii din numita comună. Răposatul a slujit ca învăţător în Galeş timp de 44 de ani. In acest restimp, de peste patru decenii, au ieşit de sub mâna sa de iscusit dascăl: 4 preoţi, 3 avocaţi, 2 învăţători-profesori, 1 medic, 1 inginer, 1 căpitan, 2 notari şi 3 alţi funcţionari. Bun creştin şi bun ortodox, Ioan Răchiţan s'a gândit la biserica sa, care îi va păstra o vie amintire, rugând pe cel Atotputernic să-i primească sufletul în ceata aleşilor Săi.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 17 Aprilie 1938, va predica părintele *A. Nanu*.

Parastas. Membrii corului bisericesc bărbătesc al „Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu" va servi Duminecă în 17 Aprilie a. c., după terminarea sf. Liturghii, în catedrală, tradiţionalul parastas pentru pomenirea vrednicilor preşedinţi ai Reuniunii şi ai membrilor corului decedaţi. Onor. familii a răposaţilor sunt rugate a participa la acest act de pietate.

Nr. 400—1938 prot. (14) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Bătanii-mici,** din protopopiatul Odorheiu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat, după cvalificarea celui ales.
2. De locuinţă corăspunzătoare să îngrijeşte parohia.

Cererile de concurs, împreună cu actele necesare, se vor înainta în terminul indicat, oficiului protopopesc Odorheiu.

Se va anexa la cerere şi autorizaţia P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, că adecă pot concura la această parohie.

Cu prealabila aprobare a oficiului protopopesc, candidaţii se vor prezenta, în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Dupăce credincioşii noştri din Bătanii mici nu ştiu româneşte, vor fi preferaţi candidaţii, cari cunosc şi limba maghiară. Oficiul protopopesc ortodox român din Odorheiu, în înţelegere cu cons. parohial.

Seb. Rusan
adm. protop.

Nr. 295—1938. (13) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Voivodenii-mici,** din protopopiatul Făgăraş, în conformitate cu ordinul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2295—1938 şi în înţelegere cu consiliul parohial, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Stola uzitată în parohie.
3. 3 jugăre pământ, eclejie.
4. Dela fiecare gazdă o felderă de grâu ori porumb.
5. O soarte de lemne în pădurea comunală.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis.

Concurenţii, cu înştiinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Făgăraş, la 21 Martie 1938.

Pavel Borzea
protopop

Nr. 281/1938 (12) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Luţa,** din protopopiatul Făgăraş, în conformitate cu Ord. P. V. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2295/1938 şi în înţelegere cu consiliul parohial, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Eclejie de 3 jugăre 700 st.
3. Dela fiecare gazdă o măsură de ovăs.
4. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis.

Concurenţii, cu înştiinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Făgăraş, la 17 Martie 1938.

Pavel Borzea
protopop

Industria de tricotaje, soc. anon. Sibiu

Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1937

Activ		Pasiv	
Acţionari	1.185.355	Capital social	4.200.000
Numerar în casă	12.977	Creditori	1.804.380
Disponibil la bănci	72.757	Fd. pt. amort. imob.	55 624
Disponibil la CEC	38.328	Fd. pt. amort. maşini	95.312
Mărfuri	127.740	Fd. pt. creanţe dub.	27.444
Mărfuri în comision	257.381	Beneficiu de reportat	2.281
Material şi accesorii	579.589		
Debitori	648.514		
Maşini	1.033.132		
Imobile	2.228.768		
Garanţii depuse	500		
	6.185.041		6.185.041

Preş. Cons. de Adm.: **Dr. N. Petra**

Verificat şi aflat în consonanţă cu registrele. (8) 1=1

CONSILIUL DE CENSORI:

S. Petra **S. Bidian** **I. Petra**

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 24 Aprilie 1938 — Nr. 17

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 4783/1938 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Dupăcum Hristos a înviat din morți prin mărirea Tatălui, așa și noi întru înoirea vieții să umblăm". (Romani VI, 4).

Mulțumim lui Dumnezeu pentru fieștecare zi nouă adăogată în dar la viața noastră — îi mulțumim însă îndeosebi, iubiții mei fii sufletești, pentrucă ni-a învrednicit să ajungem iarăși sfânta și luminata zi a Invierii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Din câte zile se scurg într'un an, cu întâmplările lor bune și rele, cu sarcinile lor mai grele ori mai ușoare, cu amintirile și învățămintele mai înveselitoare ori mai triste legate de ele: *„aceasta este ziua care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa"*. Să ne bucurăm și să ne veselim creștinește pentru biruința ce ni-o vestește și pentru darurile mântuirii pe cari ni le aduce această mărită zi a Invierii.

Hristos a înviat! Aceasta e solia biruinții celei mai mari ce a fost vestită vre-odată în lume. Nu e o biruință câștigată cu puști și cu tunuri ca în războae, măcar că și aceasta poate fi uneori prilej de îndreptățită bucurie, precum generalul pe care l-a trimis țara să o apere de dușmanii cari s'au ridicat să-i cutropească pământul, întorcându-se biruitor de pe câmpul de luptă, e primit cu flori și cu cântece de bucurie. Dar biruința din Dumineca Invierii, pe care a câștigat-o Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos ridicându-se a treia zi din groapă, a fost de altă natură și a covârșit prin strălucirea și mărimea ei orice altă biruință de pe lume. Prin învierea Sa Domnul s'a arătat biruitor asupra morții și a mormântului și astfel și-a dovedit dumnezeirea Sa și dreptul Său de a fi Domnul și Stăpânul sufletelor noastre, după cum a strigat Toma, convingându-se de faptica înviere a lui Isus: *„Domnul meu și Dumnezeul meu!"* Aceasta înseamnă că tu, omule, nu ești lăsat de capul tău în lume, ci ai un Stăpân de care trebue să asculți și a cărui voință ești dator să o împlinești mai presus de toate.

Și dacă „Cel ce scuipiri și bătăi și loviri și cruce și moarte a răbdat pentru mântuirea lumii" n'a fost numai om, ci a fost Fiul lui Dumnezeu și deci „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat", atunci nu om, ci Dumnezeu însuși, prin sângele vărsat de Unul născut Fiul Său pe cruce, ne-a răscumpărat din păcat și a șters vina și osânda păcatului, precum a scris apostolul Petru: *„Că nu cu argint sau cu aur care se strică v'ați izbăvit de petrecerea voastră cea deșartă, care era dela părinți dată, ci cu scumpul sânge a lui Hristos, ca al unui miel nevinovat și nespurcat, care era cunoscut mai înainte de întemeierea lumii, dar s'a arătat în anii cei mai de apoi pentru voi cei ce printr'ânsul ați crezut în Dumnezeu, carele l'au înviat pe el din morți și i-a dat lui mărire, ca credința voastră și nădejdea să fie întru Dumnezeu"* [I Petru 1, 18—21]. Aceasta înseamnă că prin jertfa de pe Golgota noi suntem împăcați cu Dumnezeu, iar chezășia acestei împăcări este învierea lui Hristos din morți. Prin urmare tu știi, creștine, cât de nemărginită a fost iubirea lui Dumnezeu față de tine, încât n'a cruțat nici pe Unul născut Fiul său, ci l-a dat ca preț de răscumpărare pentru t i n e și pentru viața lumii. Deci tu trebue să crezi în El, trebue să-L primești și să-L iubești ca pe Mântuitorul tău, dacă vrei să nu pieri, ci să moștenești viața de veci. Ba mai mult decât atât: tu ești obligat să intri în rândurile celor ce lucrează la clădirea împărăției Lui în lume, a împărăției harului și a adevărului, a împărăției luminii și a sfințeniei, și în această lucrare, la care te-ai învrednicit să-ți iai și tu partea ta, să-ți vezi rostul cel mai mare al vieții tale pe lume.

Invierea lui Hristos a înlăturat vălul ce acopere viitorul nostru și ne-a îngăduit să aruncăm o privire dincolo de învălișul acestei lumi pământești și trecătoare, în împărăția cea fără de hotare și fără de sfârșit în legătură cu Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos. Aceasta înseamnă că ținta vieții tale nu se oprește numai la această lume, ci ești chemat la o viață netrecătoare și prin urmare gândul tău și străduința ta să nu fie legate numai de pământ, ci să fie mereu îndreptate către ținta cea din urmă a călătoriei tale, care este la Dumnezeu. Și ori câte piedeci ai întâlni în drumul către ținta cea mai înaltă a vieții tale, tu să nu te descurajezi ci să crezi că până în cele din urmă binele și adevărul, virtutea și dreptatea totuși vor rămânea biruitoare. E mult rău astăzi în lume. Dar spuneți-mi când a avut lumea o mai tristă înfățișare decât atunci când Domnul era pironit pe lemnul crucii? Domnul a luptat cu lacrimi și cu sudori de sânge, cu rane și cu cunună de spini împotriva răului și a păcatului. Și iată a sosit dimineața învierii și deodată cu ea biruința cauzei lui Dumnezeu în lume. Deci nu învinge până în cele din urmă cei ce stau de partea răului, ci cei ce sunt de partea lui Dumnezeu și urmăresc cu credință scopurile cele înalte ale v i e ț i i. Acum știm, că cei ce samănă sămânța cea bună, cei ce se trudesc și luptă, cei ce sufăr și aduc jertfe, aceia se vor învrednici de cununa biruinții. Și mai știm că lumea aceasta, așa cum o vrea Dumnezeu, nu are să fie o lume a morții și a întunerecului, ci o lume a vieții și a luminei.

Așa se desprind din strălucita înviere a Domnului nostru Isus Hristos luminile credinții și tăriile sufletului care cu nădejde și încredere în biruință aleargă către ținta cea mai înaltă a vieții sale. De aceea și sfântul apostol Pavel a dat către toți creștinii îndemnul prin cuvintele: *„După cum Hristos a înviat din morți prin mărirea Tatălui, așa și noi întru înoirea vieții să umblăm"*. De aceea și sfânta noastră biserică, în cântările cu cari slăvește în praznicul de astăzi învierea Domnului, freamătă de bucurie și toată e numai glas de chemare la *viața cea nouă întru Hristos: „Acum toate de lumină s'au umplut, și cerul și pământul și cele de desupt. Deci să prăznuiască toată făptura Invierea lui Hristos, întru care s'a întărit"*. — *„Veniți să bem beutură nouă, nu din piatră stearpă făcătoare de minuni, ci din izvorul nestricăciunii, din Hristos, cel ce a izvorât din mormânt"*... — *„Să ne curățim simțirile"*... — *„Prăznuim omorârea morții, sfărmarea iadului și începătura a altei vieți veșnice"*... — *„Ziua Invierii, să ne luminăm popoare!... Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi"*... — *„Ziua Invierii, și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să îmbrățișăm. Să zicem: fraților! și celor ce ne urăsc pe noi, să iertăm toate pentru Inviere și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le"*.

La viața cea nouă *ne cheamă însuși Domnul și Mântuitorul nostru* care a adus-o în lume. Din mijlocul praznicului de astăzi al măritei Sale Invieri ne repetă și nouă cuvântul: *„Eu sunt învierea și viața"* ... [Ioan 11, 25]. „Eu sunt *pânea vieții*, cela ce vine către mine nu va flămânzi" ... [Ioan 6, 35]. La El este *izvorul vieții* și nimeni nu poate ajunge la adevărata viață decât prin Hristos-Domnul. Trebue să primești pe însuși Domnul înlăuntrul tău, să-l faci Stăpân peste tine, să nu mai viezi tu, Adam cel vechiu, cu păcatele tale, ci să vieze Hristos cu lumina și cu darul său prin tine. Viața cea nouă întru Hristos e o țâșnire de puteri dumnezeești în om. De aceea omul singur nu și-o poate da, ci trebue să o primească ca un dar de sus. Prin acest dar se dăruiește oamenilor Dumnezeu însuși. Și numai iubirea cea veșnică poate să nască fii ai lui Dumnezeu și moștenitori ai vieții celei veșnice. Dar omul trebue să se dorească după viața cea nouă, să-și deschidă sufletul pentru primirea ei și să-l pună la dispoziția darului celui sfințitor alui Dumnezeu. Ca să înviezi împreună cu Hristos, trebue să te îngropi mai întâi cu El, adecă trebue să se petreacă o schimbare din temelie în însași ființa ta, ca să devii *„făptură nouă"* [II Cor. 5, 17]. Mai presus de toate minunile și proorociile stă această minune: făptura cea nouă altoită întru Hristos: *„Ieri m'am îngropat împreună cu tine, Hristoase, astăzi mă scol împreună cu tine, înviind tu"*.

De nimic nu avem noi mai mare nevoie astăzi ca de această *viață renăscută* întru Hristos. Cuvântul meu izvorât din iubire părintească acesta este astăzi: *Faceți să învieze Hristos Domnul în sufletele Voastre, în casele și familiile Voastre, în toate lucrurile și străduințile Voastre*. Numai în acest chip se pot înviora puterile națiunii noastre și se poate coborî o viață mai bună în țara noastră. Toate silințele de înoire pe acest drum trebue să pornească, ascultând după atâtea încercări neisbutite, de Cel ce ne spune: *„Fără de mine nu puteți face nimic!"*

Au umblat oamenii destul până acum și la noi pe căi greșite, au beut din fântâni otrăvite și s'au închinat la idoli străini. Așa s'au sporit răutățile și dușmăniile și vrajbele și răsbunările și ura dintre frați, de nu se mai puteau înțelege într'olaltă. Viața se făcuse rea și nesuferită, fiindcă se abătuse dela Hristos pe cărările pierzaniei. Acum să stăm într'ajutor întreaga biserică, cu toți fiii ei, cu toate puterile și luminile și darurile cele sfinte ale ei, la întoarcerea și îndrumarea spre bine a vieții din țara noastră. Un popor care-și leagă sufletul cu toate baierile credinții de Hristos-Domnul cel înviat din morți, rămâne nebiruit de orice strâmtorări și năpăstuiri ar da peste el și-și croiește drum sigur către viitorul său. Impărtășindu-se din același potir al credinții toți fiii săi, se încheagă o comunitate strânsă a sufletelor, o legătură a iubirii și a păcii în care se petrece și se desfășoară prielnic progresul vieții naționale și al celei de stat. Acest climat al sufletului facă Domnul să se coboare asupra neamului și asupra scumpei noastre țări, deodată cu praznicul Invierii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Cu această dorinţă Vă împărtăşesc arhierească şi părintească mea binecuvântare şi din toată inima Vă urez ca sărbătorile sfintelor Paşti să le petreceţi sănătoşi, întru bucurie duhovnicească, umblând întru înoirea vieţii şi să le ajungeţi întru mulţi ani fericiţi. Cu această urare însoţesc vestea cea bună a biruinţii creştineşti:

Hristos a înviat!

Dată în Reşedinţa Noastră arhiepiscopească, la sărbătorile Învierii Domnului din anul 1938.

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor:

NICOLAE
Arhiepiscop şi Mitropolit.

D. Stăniloae despre sf. Grigorie Palama, sau

Lumina vine dela Răsărit

Rotiţi-vă privirea peste lumea vieţuitoarelor cari cutreeră văzduhul, marea şi uscatul: nici una nu rivalizează în strălucire cu omul. «Ţinuta trupului său e dreaptă, spre cer ridicată, privirea-i pe culmi proptită» — zice sf. Grigorie de Nissa. Intr'o răpire de gând, atât de curentă la luceferii vremurilor patristice, sfântul pomenit continuă: «Asta-i ceva suveran şi trădează demnitate regală. Dintre toate fiinţele, numai omul se înfăţişează astfel; corpul curbat spre pământ al celorlalte indică limpede deosebirea de rang dintre ele — cele sortite să fie stăpânite — şi dintre omul liber, pus să le stăpânească».

Făptura omenească parcă-i făcută să culeagă lumina din înălţimi şi să nizuiască chiar dincolo de ele. Creată din *pământ, după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu,* ea face punte de legătură între lumea de dincoace şi cea de dincolo, reducând la minimum distanţa abisală care le separă. Nici chiar tragica sincopă a păcatului lui Adam nu i-a putut tăia cu desăvârşire avântul spre cele mai presus de fire. Când omul n'a mai putut să răsbată până la Dumnezeu, a coborât Dumnezeu la el. Jertfa lui Hristos ne-a dăruit «belşug de har» pentruca noi ceice zăceam în întunericul şi 'n umbra morţii să împărăţim în viaţă prin El — cum scrie sf. Apostol Pavel Romanilor (5, 17) şi nouă.

Sf. Ioan Hrisostom — cel mai virtuos interpret al scripturilor pauline — ne lămureşte asupra înţelesului acestui har prisositor pe care Hristos l-a adus în lume, cu următoarea pildă: Cineva este aruncat în temniţă, pentru o datorie de zece bani, împreună cu femeia, cu copiii şi cu servitorii săi. Un prieten milostiv îl scapă, plătindu-i întreagă datoria. Dar nu se mulţumeşte numai cu atât ci îl dăruieşte pe cel năpăstuit cu un milion de taleri de aur, îl conduce în palatul său domnesc, îl aşază pe tron şi împarte cu el toate onorurile şi toată mărirea.

E de prisos să mai adăugăm că cel întemniţat este omul supus păcatului, pe care generosul prieten — Hristos — îl face părtaş de mărirea Lui, îl *îndumnezeeşte.* Dacă vrea. Şi dacă crede. Pentrucă Dumnezeu nu mântueşte pe nimeni cu sila. Curajul martirilor, neprihănirea sfinţilor, nevoinţele asceţilor şi experienţele misticilor ne oferă destule pilde în această privinţă. Harul dumnezeiesc cel prisositor e accesibil tuturor oamenilor. Nimeni nu-i îndepărtat dela isvorul său de viaţă dătător. Aici nu mai este rob şi slobod, nici învăţat şi neînvăţat şi nici altceva de acest fel. Sângele Mielului a şters orice deosebire dintre oameni, dându-le tuturora putinţa de-a se împărtăşi din mărirea Sa.

Ortodoxia răsăriteană a ţinut mucenicește la această învăţătură a îndumnezeirii omului, întărind-o prin decizii sinodale şi realizând-o prin sfinţii cari bine au plăcut Domnului.

Sf. Grigorie Palama — despre care avem prilejul, de astă dată, să vorbim mai pe 'ndelete — a fost în egală măsură doctrinar, apologet şi trăitor prin excelenţă al copleşitoarelor bucurii duhovniceşti cari cercetează pe ceice se împreunează cu Dumnezeu. Viaţa lui neprihănită şi opera-i netrecătoare ne-au fost prezentate recent de Părintele Rector Dr. D. Stăniloae într'un volum impunător, care cinsteşte atât seria scrierilor teologice pornită la drum aici la Sibiu de Inalt Prea Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, cât şi pe eminentul ei autor. Cartea a colectat atâtea aprecieri răsunătoare în publicistica românească, încât cu greu am mai putea adăuga ceva mai bun la elogiile ce i s'au adus. Deaceea, noi vom face aici altceva: vom desluşi pe scurt *învăţătura palamită despre îndumnezeirea omului* şi apoi vom încerca să formulăm o opinie cu temeiu asupra *tendinţei* întregei lucrări a Păr. D. Stăniloae.

Era către mijlocul veacului XIV. La Constantinopol, nişte călugări simpli se nevoiau din greu întru aspri-mile unei vieţi de necontenită veghere mintală şi de rugăciune îndurerată. După multă caznă trupească şi sufletească, ochii inimii li se deschideau spre vederea luminii dumnezeeşti pe care au văzut-o sf. Apostoli pe muntele Taborului şi sfinţii de mai târziu, în vedeniile de cari s'au învrednicit a se împărtăşi. In afară de curăţia inimii, piedeca înfrânării şi frica de Dumnezeu, altă avere nu aveau aceşti călugări *isihaşti* — cum li se spunea. Neştiutori ca nişte prunci şi blânzi ca nişte miei, ei erau complectamente nepregătiţi spre a filosofa asupra experienţelor lor.

Le era deajuns că isbuteau să trăiască în Dumnezeu. Şi aveau dreptate. Căci Părintele Luminilor nu pretinde decât atât: *să petreci în lumină.*

Lucrurile au mers neted o bucată de vreme. Nimeni nu se împiedeca de viaţa virtuoasă pe care o duceau ceice petreceau în isihie. Până odată. Când un monah calabrez cu identitatea religioasă foarte dubioasă, pe nume Varlaam, vine la Constantinopol, se furişează ca o vulpe între isihaşti prefăcându-se că vrea să fie ucenicul lor şi află dela un monah «puţin deosebit de necuvântătoare», expuse grosolan şi simplu, câteva lucruri despre nevoinţele lor duhovniceşti. Perfid şi rău, acest Varlaam îmbibat de-o mentalitate profund scolastică şi de esenţă catolică, începe apoi să-i batjocorească pe isihaşti punându-le un nume foarte urât (omfalopsihi = cei cu sufletul în buric) şi acuzându-i de erezie. Lumina dumnezeiască pe care pretind isihaştii că o văd este o fantezie — spunea Varlaam. Nu există altă lumină decât cea a ştiinţii, pe care o posedă învăţaţii. Aceasta produce cunoştinţa de Dumnezeu. Aceasta mântueşte. Rugăciunea mintală a isihaştilor este o aberaţie. Trupul îl dispreţueşte, ca şi când ar vrea să-l excludă dela mântuire. Cu un cuvânt, Varlaam călugărul rătăcitor, era adeptul unui spiritualism abstract îndeaproape înrudit cu raţionalismul vulgar şi cu sectele protestante, dublat de un scolastic autentic.

Cine cunoaşte pasiunea bizantinilor pentru disputele religioase, îşi poate închipui la ce fierbere au dat naştere învinuirile formulate de orgoliosul monah calabrez. Bieţii călugări isihaşti erau dezorientaţi cu totul. Cine să-i apere şi să închidă gura potrivnicului, pe ei cei atât de puţin dedaţi cu dedesupturile lumeştei înţelepciuni?

Dumnezeu purta însă grije de ei, rânduindu-le un apărător care întrunea în persoana sa neprihănirea omului lui Dumnezeu şi pregătirea necesară pentru a face faţă disputei ce se ivise. Era monahul atonit Grigorie Palama.

După spiţă *nobil,* după vază socială *palatin* (nu curtezan), după ştiinţă *învăţat* precoce iar după vârtute *creştin* riguros cu pronunţate înclinări spre *monahism* — iată biletul de vizită al tânărului Palama. Părinţii săi, originari din Asia mică, s'au aşezat în inima imperiului. Acolo, la Constantinopol, se naşte pruncul Grigorie (1296). Tatăl său Constantin, senator şi sfetnic intim al basileului, moare ca monah când Grigorie avea abia 7 ani. Pruncul creştea şi se 'ntărea în aristoteliceasca filosofie şi 'n căile Domnului, ocrotit de favoarea împăratului şi maicuseamă de Prea Sfânta Fecioară Maria — *Panaghia* atât de scumpă inimii fiecărui bizantin.

Blânzii cetăţeni ai Atosului aveau să-l primească curând în ceata lor cea atât de albă la suflet. Sub povăţuirea duhovnicului său Nicodim dela Vatopedi, care-l tunsese în monahism, Grigorie Palama păşeşte pe calea cea aspră a renunţărilor de tot felul, postind, înfrânându-se şi veghind în rugăciune neîntreruptă ca un adevărat priveghetor, neruşinând o clipă cinstitul nume pe care-l purta (Grigorie = veghetor, cel treaz; dela verbul γρηγορέω = a veghea, a fi treaz). Sufletul său se dorea după lumină ca cerbul după isvoarele apelor, cerşind neîncetat lumină dela Sfânta Fecioară, rugându-i-se aşa: «*Luminează-mi întunerecul, luminează-mi întunerecul.*» Şi Fecioara şi-a plecat urechea spre rugăciunea inimii lui îndurerate, trimiţându-i în vedenie pe sf. evanghelist Ioan ca să-l asigure că Maica Luminii îl va ajuta şi-l va lumina totdeauna. Duhovniceşte, sporea mereu, învrednicindu-se de unirea nemijlocită cu Dumnezeu. Lupta parcă cu trupul ca să ajungă înafară de trup. Cinci zile pe săptămână nu vorbea cu nimeni decât *cu* Dumnezeu, iar Sâmbăta şi Dumineca vorbea cu alţii *despre* Dumnereu. Deplin sănătos trupeşte, avea vedenii repetate. Uneori, mai ales în decursul sf. Liturghii, mărirea ce se sălăşluise în inima sa răsbătea în afară, inundându-i faţa cu o strălucire mai presus de fire. La treizeci de ani e hirotonit preot în Salonicul pe care avea să-l păstorească mai târziu ca Mitropolit. Apoi se 'ntoarse din nou la Atos.

De-acolo îl cheamă monahii prigoniţi de Varlaam ca să le ia apărarea. Mai întâi încearcă să-l îmbuneze pe acesta şi să-l convingă să se astâmpere. Nu isbuteşte. Şi atunci, faimoasa controversă isihastă, purtată câtva timp oral, se continuă în scris. Ce proporţii avea să ia şi unde avea să se sfârşească, desigur că nu bănuia nici unul dintre opozanţi. Păr. Stăniloae expune istoricul ei cu o rară putere de evocare şi cu belşug de documente. Grigorie Palama, cu cultura pe care o avea şi cu puterea pe care şi-o culegea de undeva de dincolo de lume, apără cu înverşunare teza isihastă, formulând-o şi adâncind-o, împotriva a trei adversari: Varlaam, Achindin şi Nichifor Gregoras. Iată esenţialul ei!

Ca să te mântueşti, nu-i necesar să posezi înţelepciunea lumii acesteia, ci înţelepciunea lui Dumnezeu. Cea dintâi e stearpă şi constitue un obstacol pentru sălăşluirea în suflet a celeilalte. Cea din urmă începe cu frica de Dumnezeu, rodeşte rugăciunea continuă şi îndurerată şi hotăreşte pe celce o posedă să păzească poruncile dumnezeeşti. Dacă cunoaşterea pur raţională a lui Dumnezeu ar fi adevărata cunoştinţă de Dumnezeu — şi nu cunoaşterea cea mai presus de simţuri şi de minte care se dobândeşte prin puterea Duhului Sfânt când se face unirea cu Dumnezeu în lumină — atunci ar urma că învăţaţii păgâni sunt mai văzători de Dumnezeu decât profeţii. Ceeace ar fi împotriva Scripturii şi a cugetării sf. Părinţi. Nici chiar cunoştinţa dogmelor nu foloseşte la mântuire, dacă nu-i întregită de-o viaţă creştină corăspunzătoare. Deci, *ca să te mântueşti, e necesar să cugeţi „întru toate la fel cu Părinţii, apostolii, profeţii, cu toţi cei prin cari a grăit Duhul Sfânt, atât despre Dumnezeu cât şi despre făpturi. Descoperirile altora, chiar de-ar fi adevărate, nu contribue la mântuire. Să fim siguri că nimic din ce e necesar şi folositor la mântuire nu lipseşte din învăţătura Duhului Sfânt*".

De mântuire are parte atât sufletul, cât şi trupul, atât omul lăuntric, cât şi cel dinafară. Antagonismul dintre aceştia doi, isihaştii îl suprimau printr'un metod de aspre exerciţii trupeşti şi sufleteşti, reducând întreaga lor fiinţă la acelaş numitor comun, îndumnezeind-o. Cum? Prin rugăciunea mintală. Aceasta ajută să se întărească în inimă gândul permanent la Hristos, curăţind şi sfinţind prin acest gând toate cugetările şi toate simţirile şi îndreptând toată activitatea omului spre împlinirea poruncilor Mântuitorului. Mintea trebue păzită, pentrucă diavolul caută s'o abată dela Dumnezeu spre grijile şi plăcerile pământeşti. Adunând-o în inimă, făcând-o să stee acolo unde e şi trupul, realizezi o participare integrală a fiinţei tale la bucuria trăirii în Dumnezeu. Nimic nu mai stă deacum între Dumnezeu şi inima omului. Toate ale sale sunt gata să i se supună şi să-l primească pe Dumnezeu ca pe-un împărat. Precum plăcerea care provine dela cele trupeşti trecând asupra *minţii* o face şi pe aceasta *trupească* — zice sfântul pomenit — la fel plăcerea ce se revarsă din minte peste trup nu se alterează comunicându-se trupului, ci realcătueşte *trupul* şi-l face *dohovnicesc,* aşa încât acesta lapădă poftele rele trupeşti şi se supune sufletului, *devenind tot omul duh.* Un asemenea om înduhovnicit vede încă pe pământ fiind, cu puterea Duhului Sfânt şi nu cu simţurile naturale — cum îi batjocorea Varlaam pe işihaşti — lumina cea necreată care străluceşte direct din Dumnezeu.

Oricine poate vedea cât de generoasă este concepţia despre mântuire pe care o propovăduieşte sf. Grigorie Palama. Ea îmbrăţişează omul întreg, cu trup şi suflet, îndumnezeindu-l în *toate* ale sale şi făcându-l apt de a se putea preamări Dumnezeu prin el.

In susţinerea acestei învăţături, sf. Grigorie Palama invoacă dearândul mărturia Sf. Scripturi şi a Sf. Părinţi. Ar fi interesant de stabilit apropierea dintre doctrina palamită şi cea paulină, căci pe sf. Apostol Pavel îl urmează în chip mai manifest decât pe oricare altul. Lucru pe care-l vom face odată, de ne va ajuta Dumnezeu.

Cu toate împotrivirile pe cari le-a avut de îndurat — şi au fost multe acestea — învăţătura palamită a triumfat. Scrierile lui Varlaam au fost arse, pe când cele ale sf. Grigorie Palama au fost ţinute în mare cinste de Ortodoxia răsăriteană. Examinându-le în soboare, ierarhii ortodocşi au sfârşit prin a-l distinge pe autorul lor cu calificativul de *apărător al dreptei credinţe,* canonizându-l apoi (5 Aprilie 1368).

Pomenirea sf. Grigorie Palama se face în Dumineca a doua din post, după Dumineca Ortodoxiei, *ca o pre-*

lungire a triumfului Ortodoxiei. Şi pe drept! Pentrucă în memorabila dispută dintre sf. Grigorie Palama pe deoparte şi Varlaam cu soţii pe de altă parte s'a înfruntat *Răsăritul* cu *Apusul*, *Ortodoxia* cu *catolicismul*, *mistica răsăriteană* — care afirmă o cunoaştere directă şi duhovnicească a lui Dumnezeu — cu *raţionalismul scolastic* — care nu crede decât în ce descopere raţiunea deductiv din natură. Triumful sf. Grigorie Palama e triumful dreptei credinţe, e încă o dovadă că **lumina vine dela Răsărit.**

Adevărul acesta ni-l pune la inimă, însoţit de-o dreaptă şi blândă mustrare, cartea Păr. D. Stăniloae. Aici zace actualitatea ei. Iată despre ce-i vorba!

Istoriografia papistaşe de după 1054 vădeşte un talent excepţional în a înegrì tot ce-i ortodox. Acesta-i păcatul ei original. Nu 'nţeleg să se ridice decât pe ruinele altora. Sf. Grigorie Palama nu se putea să lipsească dintre victimele acestor pătimaşi iubitori de neadevăr, pentru simplul motiv că făsese un bărbat de seamă al Ortodoxiei. După izbăvirea lui din trupul vieţii acesteia, calvarul sfântului a reînceput. Defăimătorii lui se pot felicita: tovărăşia perfidului monah calabrez îi prinde de minune. Noi le-o lăsăm întreagă... şi nu ne-am mai căznì să evidenţiem un năravdin fire care n'are lecuire, dacă ne'ncrederea semănată de papistaşi faţă de doctrina palamită n'ar fi atins şi pe unii teologi ortodocşi. Păr. Stăniloae afirmă că e necesar să se dedice multe puteri de-ale noastre operei de restabilire a adevărului în istoria Ortodoxiei dela 1054 încoace. Deocamdată, poatecă-i nimerit să reţinem această judicioasă observaţie a eminentului teolog dela Sibiu: **„Pe cât de mult este crescută doctrina sfântului Grigorie Palama din mediul religios răsăritean, teoretic şi practic, pe atât de mult îi precizează ea şi îi formulează acestui mediu notele caracteristice, aşa încât astăzi nu putem spune nimic serios şi concret despre Ortodoxie fără a ţinea seama de doctrina acestui profund gânditor răsăritean".**

Asta pentruca să înţelegem că **lumina vine dela Răsărit** şi înţelegând — să ne întărim **conştiinţa ortodoxă.**

GRIGORIE T. MARCU

Pentru învierea sufletului

Momentul în care am făptuit primul păcat se repercută adânc în viaţa noastră spirituală. O mare tristeţe te cuprinde în faţa celui dintâi păcat consumat. Ai senzaţia unei fulgurante rostogoliri într'o prăpastie. Resorturile sufletului tău se frâng dureros. Un sentiment de pustietate dezolantă, de vacuitate chinuitoare, pune stăpânire pe întreaga ta fiinţă lăuntrică. Conştiinţa îţi înfige în inimă ghimpele unei cumplite remuşcări. Iţi dai seama că sufletul tău şi-a pierdut curăţenia de cristal, a pactizat cu ţărâna. Cu prima concesiune făcută păcatului, porţile sufletului tău se deschid larg şi toate ispitele vor putea să intre prin ele de-acum. Sufletul tău e vulnerabil, şi-a pierdut tăria pe care o avea mai înainte. Cu prima declanşare a instinctelor imunde, cu primul păcat pe care l-ai săvârşit, ai desfigurat imaginea lui Dumnezeu din tine, ai stins lumina din sufletul său, ai întunecat scânteia dumnezeiască care ardea în prestolul sufletului tău, ai spulberat aureola ta de făptură zidită de Dumnezeu. Erai fericit. Erai împăcat. Erai plin de viaţă şi vigoare. In luncile sufletului tău înflorea liliacul sfinţeniei, ca 'ntr'o frumoasă predanie din primăvara unui pustnic. Erai aproape de Dumnezeu. Şi nici-o piedecă nu se punea deacurmezişul ascensiunii tale către El. De-acum totul e năruit. Grozav şi prelung va răsuna în sufletul tău nostalgia după ziua fericită în care purta sub coviltirul lui roua şi binecuvântările cerului. E pustiu acum sufletul tău. Se va usca ca iasca. Focul păcatului, mai puternic ca focul dintr'un imens furnal de fabrică, arde fără istov şi cu dogoare luciferică toată podoaba dumnezeiască a sufletului tău. Din momentul primei fărădelegi începe dărâmarea ta interioară. Şi atunci se poate auzì mai tare şi strigătul tău de durere şi de căinţă. Că Dumnezeu, Creatorul şi Stăpânul vieţii tale, te-a văzut, oricât de subteran ar fi fost păcatul prin care l-ai vătămat, l-ai lezat în bunătatea şi dreptatea Lui. Nimeni nu te-a văzut, nimeni nu ştie că ţi-ai pierdut virginitatea sufletului tău imaculat. Singur ochiul lui Dumnezeu a putut să pătrundă până în cele mai sibiline şi mai tainice dedesupturi ale fiinţei tale. E martorul căderii tale în genuna nelegiuirii. Eşti vinovat în faţa lui Dumnezeu. Ţi-o spune asta conştiinţa ta.

Cu primul păcat pe care l-am făptuit, intrăm în umbra morţii spirituale, intrăm în abisul fără fund, care s'a deschis în faţa noastră, întunecat şi ineluctabil. Din clipa asta, oricât ar fi de vigilentă conştiinţa noastră şi oricât ar fi de uriaşe opintirea puterilor noastre omeneşti, nu mai putem să ne ridicăm singuri la Dumnezeu, nu mai putem recupera cu propria noastră putere şi voinţă frumuseţea dumnezeiască pe care am avut-o înainte de săvârşirea păcatului. Abia acum, în neputinţa noastră de a ne recâştiga făgaşul spiritual pierdut, putem pricepe în toată sublima ei semnificaţie, marea jertfă de răscumpărare de pe Golgota, necesitatea inexorabilă a conlucrării voinţei noastre cu harul divin, în strădania de reconciliere cu Dumnezeu. Numai cu ajutorul harului dumnezeiesc, ne putem îndrepta şi sfinţi din nou. Numai cu ajutorul lui putem începe lucrarea noastră de fortificaţie lăuntrică...

Astăzi e Ziua Invierii Domnului!

Dece n'ar putea fi această zi, şi ziua învierii sufletelor noastre din moartea păcatelor?

Să ne impunem câteva clipe de reculegere. Şi să cerem ca harul Domnului, Cel înviat din morţi, să se coboare, în bogate efluvii, în sanctuarul sufletelor noastre. Să le lumineze cu lumina sfântă a Invierii. Să le sfinţească. Să le învieze.

V. Sămărtinean

Minunea Invierii şi natura

Adevărul Invierii reale a Domnului Hristos va dăinui peste veacuri nu numai ca minunea care constitue dovada definitivă a dumnezeirii Mântuitorului, ci şi ca piatra de temelie a Bisericii creştine, cu care stă sau cade întreaga credinţă creştină.

Problemă centrală a credinţei noastre, Invierea Domnului a fost şi va fi mereu tratată din multiple puncte de vedere, fără să se poată ajunge la sleirea adâncimilor, de dimensiuni infinite pentru mintea umană.

An de an, praznicul Invierii ne prilejueşte privirea acestei minuni din noui puncte de vedere şi totuşi n'am ajuns să putem mărturisi: Nu mai avem nimic nou de spus despre Inviere, pentrucă oricât de mult am spune, n'am spus deajuns!...

Cadrul măreţ şi plin de viaţă, cu care natura, trezită din amorţeala iernii, îmbracă sublimul Praznic al Invierii, — ne îmbie la o comparaţie între natură şi Inviere. Evident, nu e vorba aici de natură numai ca peisaj, ci de natură în general.

E drept, şi natura ne oferă o certitudine, din care noi oamenii putem dobândi o anumită măsură de nădejde, bucurie şi curaj de viaţă. Este iarăşi primăvară!... Soarele îşi revarsă, cu mai multă dărnicie razele sale de lumină şi căldură, şi natura se trezeşte din somnul adânc al iernii. Un duh nou de viaţă străbate prin inima firii.

Făgăduinţa, pe care ne-o dă natura, mângâierea ei, cu care ne insuflă bucurie şi curaj, legea ei, după care modelează cursul vieţii noastre, cuvântul ei ultim este: desvoltare. Este adevărat, că poeţii şi scriitorii, înmiresmaţi în sufletul lor de adierea florilor de primăvară şi mişcaţi de puterea cea tainică a creşterii — vorbesc de „reînvierea firii", de „marea renaştere de viaţă ce clocoteşte în juru-ne", de „triumful primăverii asupra morţii". Aceasta e însă numai felul de-a vorbi al lor. In realitate, în cadrul transformărilor, ce se constată odată cu venirea primăverii, nu are loc o înviere, ci o desvoltare! Natura nu învie sau reînvie, pentrucă nu moare: plantele şi animalele şi peste tot, întreaga natură vie nu moare în răstimpul iernii, ci stă numai în amorţire. Trecerea dela iarnă la primăvară este un proces ce se petrece după legile naturii.

Ultimul cuvânt al lui Dumnezeu nu este numai desvoltare; ceeace ne spune El e mult mai mare decât ceeace ne spune natura: Făgăduinţa, mângâierea şi legea Sa, după care conduce mersul vieţii noastre, ultimul Său cuvânt, pentru noi este: Inviere, nu numai desvoltare!

* FOIŞOARA *

Ouăle de Paşti

— Originea oului roşu în obiceiurile popoarelor. — Credinţe despre originea ouălor roşii la români. —

In seria de „Studii şi cercetări", serie publicată de Academia Română, a apărut, la începutul anului curent, o preţioasă şi temeinică lucrare, alcătuită de bine cunoscutul folklorist, dl *Artur Gorovei*, sub titlul: Ouăle de Paşti, studiu de folklor.

Din interesanta carte, a dlui A. Gorovei, publicăm, la acest prilej, câteva rânduri privitoare la: originea oului roşu în obiceiurile popoarelor, şi la credinţele poporului român despre originea ouălor roşii.

Eată ce ne spune distinsul folklorist:

„Religiile tuturor popoarelor au introdus oul roşu în ceremoniile cultului lor.

Egiptenii aveau un cult special, la equinoxul de primăvară — Paştele nostru — când ofereau ouă zeului creator; Perşii aveau acelaşi obiceiu la serbătoarea anului nou, obiceiu despre care vorbeşte un călător chiar şi pentru anul 1704, care spune că, de Anul Nou (20 Mai) *Perşii* se felicitează dăruindu-şi ouă în diferite colori.

Oul avea mare însemnătate şi la *Romani*, cari făceau jertfe speciale cu ouă, la serbătoarea equinoxului de primăvară, şi la Scriitorii Ovidiu, Juvenal, Pliniu se pot găsì dovezi că ouăle acestea erau colorate.

Unele obiceiuri păgâne au trecut în religia creştină, acomodându-se cu dogmele ei. Datina oului roşu nu a putut să facă excepţie; primii creştini l-au menţinut, l-au lăsat moştenire, până în zilele noastre, tuturor popoarelor creştine, cari pun tradiţia aceasta în legătură cu sângele — moartea şi învierea — lui Isus Hristos, Creatorul lumii creştine, după cum primele popoare au considerat oul roşu ca simbol al creaţiunii Cosmosului.

Oul roşu a rămas, în cultul nostru, alăturea cu crucea, ca simbol al biruinţei contra diavolului.

Odată cu menţinerea şi întrebuinţarea oului roşu, creştinii au introdus şi coloarea roşie în cultul lor. Dacă papa dela Roma poartă mantie de purpură, Biserica noastră, care nu admite veştminte albe, ca la preoţii catolici, în serviciul Bisericii, a adoptat coloarea roşie în odăjdii, iar anumite feţe bisericeşti poartă, în semn de autorirate, brâu şi culion de coloare roşie.

Acceptat de creştini, obiceiul ouălor roşii, în legătură cu sărbătorile primăverii dela păgâni, sărbători cari coincid cu Paştele creştineşti, era firesc lucru ca *oul roşu* să fie pus în concordanţă că sărbătoarea creştinească a Invierii Domnului Isus Hristos, şi să se ajungă la concepţia credinţei că ouăle roşii simbolizează sângele Mântuitorului, după cum rezultă din toate tradiţiile despre originea lor, ceea ce se spune chiar în mod concret: „In jurul *Gherlei* e credinţa că ouăle roşii simbolizează sângele Mântuitorului".

Credinţele despre origina aceasta a ouălor roşii, sunt puse în legătură cu fiecare fază prin care a trecut viaţa lui Hristos, în timpul pe care-l sărbătoresc creştinii, la Paşti.

In judeţul *Mehedinţi* se spune că în timp ce evreii duseseră pe Isus la Pilat, să fie judecat şi osândit, şi după ce judecătorul, spălându-se pe mâni, spusese că negăsind nici o vină asupră-i, nu-l poate condamna, evreii auzind, au cerut capul lui Isus, iar Pilat, întinzând mâna peste ei, a spus: „De voiţi să ucideţi un om nevinovat, păcatul să cadă asupra voastră". O ploaie de pietre a căzut asupra capului lui Isus, şi urlete grozave au răsunat. Dar, minune: toate pietrele s'au prefăcut în *ouă roşii.*

De atunci, în amintirea sângelui vărsat pentru omenire, popoarele aduc ca jertfă ouă roşii.

In *Poşada-de-sus* (Ardeal), cred oamenii că pe când îl duceau pe Domnul Hristos să-l răstignească, copiii jidovilor dădeau cu pietre după el; pietrele acelea însă toate se prefăcură în ouă roşii.

Pe când Simion mergea la câmp, având o pâne şi ouă albe în traistă, l-a ajuns Hristos ducându-şi crucea în spate. Simion i-a dus-o până la ogorul lui, de unde i-a dat-o înapoi lui Hristos. Mai pe urmă, punându-se la masă, n'a mai găsit ce avea, ci în loc a găsit pâne şi ouă roşii.

La *Ruşi*, legenda aceasta sună aşa: Pe când evreii duceau pe Hristos la răstignire, şi el cădea sub greutatea crucii, un om care intrase în oraş, ducând un coşuleţ cu ouă, l a ajutat pe Hristos să-şi ducă crucea. Când omul s'a întors la coşuleţul cu ouă, a găsit numai ouă roşii (krasenki) şi încondeiate (pisanki). Omul n'a mai dus ouă în piaţă, înţelegând semnul Domnului.

In satul *Vaşcău* din Crişana, se spune că o femeie s'ar fi dus la un corifeu — unii spun că chiar la Pilat — să li deie iertare să scoboare pe Domnul de pe cruce, să-l îngroape, şi i-ar fi dus ca cinste o corfă de ouă, care întinzându-le lui Pilat, la o clipă s'au făcut roşii. Atunci Pilat iar fi zis: „Nevinovat sunt de sângele acestuia; voi veţi vedea".

In *Agrişteu* (Târnava-mică) se spune că Iosif din Arimateia şi cu Nicodim, cerând dela Pilat trupul Domnului spre înmormântare, patru copii au dus lui Pilat daruri, ouă roşii. De atunci creştinii înroşesc ouă, ca să facă bucurie copiilor la Invierea Domnului.

In *Bucovina* se povesteşte că, pe când era Isus răstignit pe cruce, Maica Domnului crezând că va îndupleca pe ji-

Aceasta este deosebirea dintre toate religiunile naturale şi Evanghelie: Toată evlavia naturală se clădeşte pe desvoltare, pe când starea creştinească e întemeiată pe Inviere.

După legile naturii, opera şi minunea lui Hristos s'au sfârşit atunci, când îşi plecă capul şi muri. Deaceea în acel moment a şi încetat credinţa sf. Apostoli în Dascălul lor, pentrucă nu se poate crede într'un mort. Insă sfatul şi guvernarea lui Dumnezeu nu s'au isprăvit aici. Dumnezeu a înviat pe Hristos.

Ceeace am afirmat despre sfârşitul Mântuitorului, are valoare şi cu privire la noi: Nici un proces de desvoltare nu poate clădi o punte peste moarte!

Dumnezeu este învietor al morţilor: aceasta e numele Lui şi opera Sa de mântuire între oameni.

Isus era mort; dar Dumnezeu e viu. El învălue cu iubirea Sa veşnică pe Fiul său. El L-a lăsat să moară, dar nu aşa ca să-L uite. Mântuitorul trebuia să ia asupra Sa păcatele omenirii, să poarte vina lumii şi să sfinţească sentinţa de judecată al lui Dumnezeu; şi tocmai prin aceasta rămâne El în buna plăcere a lui Dumnezeu şi înfăptueşte opera Sa de împăcare şi mântuire după voinţa Tatălui! De aceea Tatăl îl îndreaptă pe drumul crucii, însă merge cu El; îl duce în mormânt, dar îl deschide iarăşi şi Isus înviază.

Cu mâna plină de daruri şi cu inima plină de bucurie de a da, — aşa iese Hristos cel înviat, din mormânt, şi vine şi astăzi în mijlocul nostru. El stă înaintea porţilor larg deschise spre ceruri; ceeace are El, vrea să ne dea tuturora: Liberarea Sa din cătuşele morţii este desrobirea noastră, lumina Sa e lumina noastră, viaţa Sa omoară moartea noastră, Invierea Sa e învierea noastră a tuturora, viaţa Sa e viaţa noastră.

Praznicul luminat al Invierii Domnului nu aduce cu sine numai bucuria nesfârşită a biruinţei vieţii asupra morţii, ci şi datoria sfântă de-a răspunde, cu creştinească demnitate, la belşugul de daruri, pe care le revarsă asupra noastră Cel Inviat din morţi...

Hristos ne dă viaţa Sa, şi noi trebue să-I dăm viaţa noastră; să răstignim în noi orice patimă şi pornire necurată, ca pe ruinele lor să răsară podoaba virtuţilor creştine cu care să întâmpinăm pe Domnul în pragul Praznicului Invierii. Căci numai atunci ne vom putea bucura cu adevărat de cântarea care se desprinde azi de pe buzele tuturor:

„Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând şi celor din morminte viaţă dăruindu-le!"

C. I. Sârbu

Aprecieri obiective asupra unei cărţi

Cartea părintelui Dr. D. Stăniloae, rectorul Academiei „Andreiane" despre: **Viaţa şi învăţătura Sfântului Grigorie Palama,** *apărută în „Seria teologică", a fost salutată de critica românească cu elogii rar întâlnite.*

Primirea, ce s'a făcut acestei cărţi, nu se datoreşte faptului că ea s'ar încadra perfect în atmosfera de cultură bisericească actuală, ci pentru noutatea subiectului ce-l adânceşte şi pentru competenţa cu care autorul reabilitează o gândire curat ortodoxă, discreditată intenţionat de teologia catolică apuseană.

Reproducem aici, fără alte comentarii, aprecierile asupra acestei cărţi, cu scopul de-a naşte în sufletul cetitorilor noştrii interes pentru conţinutul ei.

In primul rând amintim pe dl **Nichifor Crainic,** *profesor la universitatea din Bucureşti şi scriitor de mare talent. DSa înregistrează cu frumoase cuvinte apariţia acestei lucrări, exprimându-se în felul următor („Gândirea", Febr. 1938):*

*„***Grigorie Palama** *e genialul teolog ortodox din veacul al XIV-lea, al cărui nume a rămas legat, în istoria Răsăritului, de extraordinara efervescenţă mistică a isihasmului. Momentul în care a trăit personalitatea şi doctrina lui ne sunt actualizate de studiul recent apărut al colaboratorului nostru D. Stăniloae:* **Viaţa şi învăţătura Sfântului Grigorie Palama.**

Autorul, pe lângă însuşirile de scriitor cunoscute din eseurile tipărite în revista noastră şi din articolele de polemică şi îndrumare din **Telegraful Român** *şi* **Revista Teologică,** *stăpâneşte deopotrivă disciplina istorică şi dogmatică precum şi limba greacă, fără de care atacarea unui subiect atât de dificil ar rămâne o simplă aventură. E dificil subiectul fiindcă gândirea lui Palama se mişcă în zone spirituale inaccesibile şi atinge probleme teologice cum e aceia a harului divin, a naturii lui şi a îndumnezeirii, adică probleme de care s'a izbit şi s'a frânt însăşi mintea excepţională a unui Blaise Pascal". Dl prof.* **Crainic** *încheie în felul următor: „învăţatul dela Sibiu, care a dăruit această bucurie, merită cele mai calde omagii".*

Dl profesor **Şt. Bezdechi,** *dela universitatea din Cluj, se pronunţă în felul următor asupra cărţii pr. Stăniloae („Revista Teologică", Anul XXVIII, nr. 3):*

„Părintele Stăniloae a avut o ideie fericită când s'a apucat să adâncească subiectul **atât de actual** *al duelului dintre raţionalism şi mistică, ce formează, în câmpul spiritual, un fir roşu, pe care-l putem urmări în tot cursul evoluţiei spiritului omenesc". Iar mai departe: „Cu temeinică metodă, cu lux de argumente, cu o documentare solidă, bazată pe texte şi pe codice inedite (păr. Stăniloae pare a fi un excelent cunoscător al limbii greceşti bizantine), rectorul Academiei teologice din Sibiu ne lămureşte prin câte lungi şi grele peripeţii a trecut această luptă, care a dus totuşi la biruinţa lui Palama, canonizat mai târziu, biruinţă ce reprezenta păstrarea adevăratului spirit al ortodoxiei răsăritene.*

Iată o carte ce ar trecui cunoscută de orice om care vrea să se ţină în curent cu procesul marilor controverse spirituale, care pun pecetea lor şi dau o orientare specifică unei anumite epoci".

„Porunca Vremii", *în numărul de Duminecă, 10 Aprilie c., publică sub numele* **Mariana Ionescu,** *o elogioasă recenzie asupra acestei opere.*

Autoarea o consideră ca o „valoroasă lucrare" care „umple un gol imens" în literatura noastră teologică.

„Apariţia acestei valoroase lucrări, de o importanţă considerabilă pentru teologia răsăriteană, este în acelaş timp o glorie a teologiei româneşti. Prin pana sobră a părintelui Stăniloae — teolog de vastă cultură, atât de cunoscut din paginile „Gândirii" şi din „Revista Teologică" — epoca glorioasă a isihasmului străluceşte din nou, iar Sf. Grigorie Palama, acest profund gânditor răsăritean, este înfăţişat în adevărata lui valoare".

„Valoarea acestui studiu — a cărui apariţie este o dată însemnată în teologia românească — reiese din greutatea subiectului tratat, din documentarea vastă şi riguros ştiinţifică, din istoricitatea luminoasă a celor expuse, din obiectivitatea desăvârşită a autorului. Răspunzând unei inexorabile necesităţi, această lucrare de proporţii şi înfăptuiri mari, va da desigur rezultate tot atât de mari şi de frumoase".

Ne mărginim a da numai aceste trei păreri obiective asupra lucrării părintelui rector Stăniloae, pentrucă ele sunt ale unor pricepuţi cunoscători ai gândirii ortodoxe.

Preoţimea noastră poate cunoaşte din aceste aprecieri elogioase pe autor — un preot adevărat, un suflet mereu în căutarea adevărului, o minte mereu urcată pe culmile celei mai înalte gândiri, — şi cartea, o operă într'adevăr de mare valoare, care conţine viaţa şi cugetarea profundă a unuia dintre sfinţii bisericii noastre.

S'o citească deci, şi chiar s'o recitească, cu luare aminte, căci din ea vor cunoaşte adevărurile fundamentale ale credinţii noastre ortodoxe. **B.**

Operile Sf. Părinţi în româneşte

Când, în viitor, cineva va căuta să aşeze timpul nostru în rafturile istoriei şi se va ocupa de viaţa religioasă şi culturală, la Români, după războiu, va trebui să cedeze loc de frunte acestor timpuri, cari, trăite în atmosfera binecuvântată a bisericii, s'au făcut vrednice de-a fi scrise cu litere de aur, în cartea neamului.

Căci într'adevăr: rar se întâlnesc, la vreun popor, progrese atât de considerabile pe terenul vieţii religioase, într'un timp relativ scurt, ca la noi.

De o parte isvorăsc mereu ziare şi reviste bisericeşti, cari duc sufletului setos slova bisericească, blândă, armonioasă şi mulţumitoare; iar pe de altă parte, se observă o tot mai intensă preocupare a clerului şi intelectualilor noştrii spre problemele mai înalte ale teologiei.

Meritele pentru această preocupare creştinească, revin cu bună dreptate sf. noastre biserici, care a ştiut să ne ancoreze sufletele în adevărurile netrecătoare ale ortodoxiei şi veghează, mereu, ca această binecuvântată lucrare să nu fie împotmolită de noroiul puhoaielor năvălitoare.

Multă grije a purtat această sf. biserică de sufletul credincioşilor săi, pe care mereu l-a îndrumat spre o viaţă mai activă şi mai bogată în fapte duhovniceşti.

Le-a dat astfel anii trecuţi cel mai sigur îndreptar al vieţii — *Biblia* — într'o frumoasă limbă bisericească şi pe un preţ popular, ca să ajungă în toate mâinile cari cerşesc cuvântul blând al lui Dumnezeu, iar acum ne trimite pe celalalt, tot atât de necesar pentru cârmuirea sufletului nostru sbuciumat, *sf. Tradiţie* — o parte din ea cea mai importantă — *monumentalele scrieri ale Sf. Părinţi* ai bisericii.

Trebue să recunoaştem că opera pe care o intreprinde Sf. Sinod este cea mai mare din câte s'au realizat în biserica noastră în ultimile două secole.

După traducerea Sf. Scripturi, care la toate popoarele este un indiciu de serios început de cultură şi viaţă religioasă, traducerea acestei *sfinte biblioteci patristice* este semnul unei încadrări totale a unui neam în albia creştinismului.

Ce avânt va lua viaţa noastră religioasă sub imperiul acestor nesecate isvoare ale credinţii, este uşor de presupus dacă ne dăm seama că la primul, la cuvântul Sf. Scripturi, adăugăm tezaurul credinţii noastre, neviciat de timp, ci păstrat în puritatea sa iniţială, după cum au statornicit Sf. Părinţi ai primelor veacuri.

Acest tezaur patristic nu este cu totul necunoscut la noi. S'au tradus încă din veacurile trecute părţi însemnate din Sf. Părinţi, cari apoi, cu timpul, au fost reeditate şi la cari s'au adăugat, în ultimul timp, altele noi.

Toate aceste traduceri s'au făcut în măsura în care li-s'a simţit nevoia imediată. Acum este vorba de o editare a *întregii* opere patristice. In felul acesta se poate cunoaşte tot tezaurul duhovnicesc a sf. biserici, din care creştinul rămâne să culeagă roade mântuitoare de suflet.

In aceasta ar consta importanţa uriaşei lucrări de care suntem siguri că toţi bunii creştini îşi vor da seama.

I-aş ruga totuş să gândească că opera aceasta, de multe zeci de volume, o adevărată bibliotecă, pentru a fi realizată cere multă muncă şi mari sume de bani.

Cu munca s'au angajat multe forţe tinere cari cunosc limba greacă şi latină, sub conducerea *P. S. Irineu Mihălcescu*, iar cu banii rămâne să se angajze fiecare preot şi bun creştin, care doreşte să aibă, în casă, cât mai curând, pe acest doctor al sufletului creştinesc, pe care alte popoare l-au chemat în ţara lor cu decenii înainte.

Şi aceasta o putem face înscriindu-ne din timp ca abonaţi. Costul volumelor editate într'un an ar fi în jurul modestei sume de o mie lei, pe care cucernicii preoţi şi bunii noştrii creştini suntem încredinţaţi că-l vor da cu bucurie. **B.**

---

dovi să nu-l mai chinuiască, li se duse o coşarcă plină cu ouă. Jidovii însă mai rău se întărâtară, şi când Hristos le ceru apă, ei îi deteră oţet şi urzici. Maica Domnului puse coşarca la picioarele celui răstignit şi începu a plânge. Sângele din ranelele Mântuitorului curgând peste ouă, le înroşi, iar Hristos spuse celor de faţă ca de acuma să facă şi ei ouă roşii, întru amintirea răstignirii lui. După ce a înviat Hristos, Maica Domnului a făcut ouă roşii şi pască, pe care le împărţea oamenilor ce întâlnea, spunându-le: „Hristos a înviat!"

In *Vaşcău* (Crişana) se spune că „o femeie s'a dus la Crucea Domnului, unde era răstignit, cu o corfă plină cu ouă; a pus-o lângă sfânta cruce, până a sărutat-o, şi când a plecat, vântul a ridicat marama ce era pe deasupra ouălor, şi ce i-a fost mult mirarea văzând toate ouăle roşii în corfă".

In *Răcăşdia* (Banat), ouăle roşii sunt pietrele pe care copii de şcoală, aduşi de dascălii lor, le aruncau asupra lui Hristos, pe cruce.

Aceeaşi credinţă este şi în Vaşcău (Crişana).

In *Ujfalău* (Aiud), credinţa despre ouăle roşi este că mergând mironosiţele de dimineaţă să ungă trupul Domnului, aveau în coşuri ouă, şi jumătate din acele s'au înroşit, jumătate nu, şi îndată au văzut pe Domnul. După aceea au dat din ouăle roşii învăţăceilor, cari s'au mirat şi le-au socotit drept semn despre Invierea Domnului.

In *Ardeal*, bătrânii spun că după ce a fost îngropat Hristos, o fată de jidov a spus că ea nu crede că va învia Isus, până ce nu se vor roşi ouăle cele avea într'un coş pe cap, şi atunci îndată s'au înroşit.

După o tradiţie din *Vaşcău* (Crişana), ouăle roşii sunt lacrimile mironosiţelor, care au stat la sfânta cruce sărutând-o şi vărsând lacrămi, ce s'au prefăcut în ouă roşii, pe care copiii se îngrămădeau să le culeagă.

„Ca'n rai!" — Un jidovaş, care emigrase în Palestina, se întoarce după o lună, în oraşul de unde plecase. Prietenii săi îl grămădesc cu întrebări. Te-ai întors? De ce?... Cum e acolo?... cum ai dus-o?

— Cum s'o duc... ca'n rai!

— Ce vorbeşti!

— Vă spun: ca'n rai! Am umblat gol, am mâncat mere, şi m'a dat afară...

Răspuns. — Iată o lecţie nimerită pentru ceice fac paradă de idei „înaintate" şi „moderne", afişându-şi necredinţa lor în Dumnezeu:

O persoană care ţinea să răspândească acest fel de idei, fu internată de unăzi într'o clinică, aşteptând să fie operată.

Văzând la capul patului său atârnată icoana Mântuitorului, bolnava spuse infirmierei care o îngrijea:

— Soro, ai bunătate, te rog, şi ia de aici icoana asta cu Hristos, care nici decum nu se potriveşte cu credinţele mele...

— Regret că n'o pot lua, răspunse îngrijitoarea; căci dvoastră staţi aici, între noi, în mod trecător; iar El stă pentru totdeauna.

„Ţara Bârsei", Nr. 3, pentru Mai — Iunie 1938, acum apărut, continuă interesanta contribuţie „Din ţara Oltului" *Insemări vechi din biserici noi"* de Valer Literat, un harnic cercetător al comorilor păstrate în sfintele lăcaşuri. In acelaş număr: un articol de A. A. Mureşanu, din trecutul sbuciumat al „Gazetei Transilvaniei", şi alte pagini de proză şi versuri etc. Merituoasa revistă dela Braşov merită, din partea publicului cetitor, atenţiune şi sprijin în măsură cu mult mai însemnată, decât i se dă în realitate.

Turing clubul României la Sibiu

In ultimii ani a început să prindă şi în mijlocul societăţii româneşti sibiene gustul ieşirii în natură. Este adevărat că aceste puţin pretenţioase evadări din atmosfera de oraş, al cărui centru de atracţiune este cafeneaua şi restaurantul, nu dau dreptul să se spună că orăşanul s'a convins de modul greşit în care îşi petrece timpul liber şi de puerilele mijloace pe cari le foloseşte pentru a-şi procura distracţia. Până acolo încă sunt multe de făcut. Şi totuşi, pentru cine cunoaşte natura şi a ajuns s'o îndrăgească, şi aceste semne sunt îmbucurătoare.

Se spune, că Românul este frate cu codrul. Da, ţăranul român are conştiinţa strânsei sale legături cu codrul, însă intelectualul — înţelegând pe orăşan — este foarte departe de ea. Excepţiile sunt mult prea puţine.

Constatarea este destul de jalnică, dar nu însemnează că suntem condamnaţi a rămâne mereu străini de frumuseţile pure pe care ni le oferă din belşug Dumnezeu în împărăţia necuvântătoare a naturii. Căci, nimic nu poate fi mai încântător ca priveliştea pe care o îmbie o zi scăldată în soare din vârful unui pisc de munte. Cu ce se poate compara în decor şi armonie o coastă de pădure cu frunza-i îngălbenită în zilele de toamnă? Nici cel mai iscusit artist nu este în stare a prinde pe pânză acele multiple variaţii ale brunului dulce şi armonios. Ici mesteacănul, alături fagul, lângă el stejarul, colo frasinul, fiecare cu nuanţa lui distinctă şi, fără să contrasteze disarmonios, deodată se înalţă verdele veşnic al bradului falnic. Totul e dulce, e frumos, e îmbătător.

Pierdut în inima pădurilor sau hoinar pe coastele munţilor pleşuvi, experiezi nemărginitul Aceluia care prin cuvânt le-a adus pe toate dintru nefiinţă întru fiinţă. Acolo sus, departe de grijile trecătoare ale lumii, rupt din vânsoleala de-atâtea ori fără rost a vieţii, eşti numai tu şi Creatorul; Il simţi, parecă Il vezi, îţi este aproape. Sufletul ţi se luminează şi te încălzeşte sentimentul siguranţei că El este cu tine. Copleşit de atâta mister, te cobori în tine şi trăieşti. In oglinda strălucitoare a iezerului se coboară cerul şi umbra ta îţi grăeşte despre micimea fiinţii tale.

Ce poate fi mai educativ şi mai înălţător pentru om ca cea din urmă reflexiune pe cari ţi-o stârneşte majestatea muntelui şi cu ce se poate asemăna în adâncime sentimentul crescut din încântarea frumuseţilor lui? Intors la programul ocupaţiilor, te simţi mai uşurat, puterile şi râvna de muncă ţi s'au dublat, sufletu-ţi freamătă ca frunza; te-ai schimbat, ai devenit mai bun. Faptul că ai găsit pe Dumnezeu în natură, ţi-a dat siguranţa că eşti mai mult al Lui.

Desigur cam astfel au gândit şi-au simţit cei câţiva intelectuali români din Sibiu când au luat iniţiativa să înfiinţeze secţia locală a Turing Clubului României.

In 10 Aprilie cor. s'a întrunit prima adunare generală de constituire a secţiei, la care a participat în număr mare românii ce au aderat la această înfăptuire. Desbaterile au fost conduse de preşed. asociaţiei centrale, dl Ing. Alex. Ştefănescu, venit din Bucureşti cu alţi câţiva dni din comitetul central, pentru a felicita iniţiativa şi a pune temelie secţiei.

Scopul ce se urmăreşte este organizarea serioasă a turismului în regiune, prin clădirea câtorva case confortabile de adăpost în munţii Făgăraşului şi ai Sibiului, deschiderea de noui poteci, marcaje, etc... In felul acesta se oferă pe deoparte posibilităţi civilizate de mişcare alpiniştilor existenţi şi pe de altă parte se stimulează marele public românesc la exploatarea pitorescului unic al munţilor noştri.

In chip provizoriu s'a constituit următorul comitet, însărcinat cu pregătirea lucrărilor de început: preşed. dl. Ing. Alex. Ştefănescu, vicepreşed. dl Traian Suciu (Sibianul), secretari dnii: R. Elecheşiu şi Dr. Traian Ivan, casier dl Aurel Boieriu; membrii în comitet dnii: Col. Savu, Dr. Ioan Cosma, Coriolan Moşoiu, Dr. Traian Moga, Ing. Ioan Missir, Traian Nicola; cenzori dnii: Ilie Oltean, Nic. Lungociu, Lazar Cornel. Preşedinţia de onoare a fost dată dlui comandant al Corpului VII Armată, general Oprescu.

Fie ca acest început să primească binecuvântarea lui Dumnezeu, iar noi îi urăm prosperitate deplină. **A. Popa**

Adevărata educaţie se întemeiază pe religie. Aşa a declarat Prea Sfinţitul Episcop *Nicolae Colan*, Ministrul Educaţiei naţionale şi al Cultelor şi Artelor, la consfătuirea pe care a ţinut-o în 13 l. c. cu inspectorii şi revizorii învăţământului primar din întreaga ţară. Tot atunci P. S. Sa a insistat asupra necesităţii şi utilităţii conlucrării armonice a învăţătorilor cu reprezentanţii Bisericii. Cum spuneam: respirăm un aer proaspăt! **(m.)**

Un eveniment literar teologic. Se ştie ce secetă bântue în literatura exegetică ortodoxă românească. Ne lipseşte şi minimumul necesar, adică barem câte un comentar temeinic la fiecare carte a Sfintei Scripturi. Trebuinţa lucrărilor de genul acesta se resimte cu atât mai dureros cu cât preotul de astăzi este obligat să ia atitudine faţă de atâţia nechemaţi cari tâlcuesc cuvântul dumnezeiesc după cum îi taie capul, cu ignorarea totală a celor mai elementare regule ermineutice şi fără nici o pregătire serioasă. In afară de asta, ideal ar fi ca preotul care citeşte Sf. Scriptură — lucru pe care presupunem că-l face fiecare — să pună alături comentarul cărţii respective şi să-l răsfoiască la tot pasul, pentrucă numai în chipul acesta va putea să adâncească cuvântul dumnezeiesc atâta cât trebue.

Aşa fiind, e dela sine 'nţeles că orice comentar al Sf. Scripturi care apare în românește ne bucură sincer. Dacă mai e şi bun, atunci ne bucură îndoit. E cazul tuturor lucrărilor pe cari ni le dărueşte — cu o râvnă şi cu un prestigiu demn de strălucita tradiţie culturală a verhovnicei şcoalelor noastre de Teologie — învăţatul Profesor dela Facultatea teologică din Cernăuţi, Domnul **Dr. Vasile Gheorghiu.** Domnia Sa a făcut să apară, în pragul Invierii Domnului din anul acesta, a doua ediţie a lucrării **Epistola către Romani a Sfântului apostol Paul** *(întroducere, traducere şi comentar).*

Faţă de prima ediţie, care s'a epuizat de mult, aceasta se prezintă complect refăcută şi mult adăugată. Intr'un volum impunător şi dens, de aproape patru sute de pagini, veneratul autor spune *ultimul cuvânt* în toate chestiunile privitoare la înţelegerea exactă a celei mai importante epistole pauline. Il spune cu temeiu, cu competenţă şi cu argumente optime. Problemele mai dificile sunt amplu deslușite, după o metodă norocoasă pe care ne pare bine că tocmai decanul teologilor ortodocşi români o împământeneşte şi la noi, în *excurse* bine întocmite. Marele merit al acestui comentar e că *în el vorbeşte sf. Apostol Pavel.* Mulţi exegeţi moderni săvârşesc greşala de neiertat că substitue propriile lor gânduri, gândurilor Apostolului. E de prisos să mai spunem că Domnul Profesor Dr. V. Gheorghiu refuză tovărăşia acestora.

Rezervându-ne plăcerea să revenim asupra acestei opere valoroase, o recomandăm preoţimii noastre spre grabnică ispitire, cu toată căldura. Să nu se uite că-i vorba de o tâlcuire a epistolei către Romani, pe care înţelepţi ca sf. Ioan Hrisostom o citeau de mai multe ori pe săptămână.

Cartea costă 250 Lei şi se poate comanda fie la Librăria noastră arhidiecezană, fie direct la autor, în Cernăuţi, str. Mitropolitul Vladimir nr. 9. **(m.)**

Un decret lege semnat zilele acestea, desfiinţează pe ziua de 1 Iulie 1938 *şcoalele normale* din 16 oraşe, între care se găsesc şi următoarele: Abrudul, Făgăraşul, Năsăudul şi Şimleul-Silvaniei. (Dacă în locul celor desfiinţate s'ar ridica *altfel* de şcoale, oraşele n'ar fi păgubite).

Probleme-Recensii-Comentarii

Spiritualitatea revistei Gândirea. *Adeseori am însemnat în rândurile Telegrafului Român marea contribuţie ce o aduce revista «Gândirea» pentru spiritualitatea românească. De data aceasta ne oprim asupra studiilor ce le cuprinde numărul de pe luna Aprilie. Ele oferă cetitorului un bogat conţinut de gândire şi trăire spirituală.*

Ne oprim asupra studiului dlui profesor N. Crainic «Spiritul autohton» şi a Păr. Dr. D. Stăniloae «Cuvântul şi mistica iubirii».

Cuvântul «Autohton" are mai multe sensuri. Insemnează mai întâi «pământ propriu», însemnează apoi «cetate proprie», şi o ultimă însemnare «neam propriu şi tot ce se resfrânge din lumina geniului său particular».

Această din urmă determinare a cuvântului «Autohton», are un sens cu mult mai adânc şi spiritual, decât celelalte două. «Autohtonia e o profundă rezozonanţă istorică; e o moştenire cu rădăcini sufleteşti în pământul ţării». «Mormintele bătrâne» menţin legătura cu pământul ţării şi-i dau acesteia «prestigiul sacru de patrie».

Statul nu este numai «un conglomerat omenesc»căci atunci n'ar avea decât o semnificaţie pur biologică, ci este o personalitate etnică. Această personalitate etnică şi-o formează statul prin depăşirea stadiului de natură şi prin creaţia culturii. Numai prin cultură un stat ajunge la cunoaşterea integrală de sine însuşi, la lămurirea destinului său propriu, şi la o finalitate de viaţă. Statul trebue să aibă conştiinţa «unei destinaţii superioare». La aceasta se ajunge numai prin creaţia culturii. Cultura este însăşi «temelia statului».

Ea dă conţinut memoriei neamului şi «revelează ce e latent în sufletul lui, ea transformă în idei forţe patrimoniul comun şi anticipează în forme ideale aspiraţiile şi posibilităţile viitoare».

Cultura este naţională «în măsura în care exprimă complexul de proprietăţi autohtone». Fără cultură popoarele decad.

Studiul Păr. Dr. D. Stăniloae ia atitudine faţă de teza teologiei dialectice, potrivit căreia întreg «creştinismul constă în comunicare şi primire de «cuvânt» dumnezeesc. Aşa de departe merg aceşti teologi dialecticieni, încât ajung să nege divinitatea Mântuitorului, afirmând că El este numai gura prin care se comunică cuvântul dumnezeesc. Consecinţele acestei teze, atât de greşite, sunt grave pentru spiritualitatea creştină. Se neagă orice străduinţă omenească de trăire cu Hristos, deci mistica creştină. „Revelaţia în Isus Hristos nu mai este «străbaterea unei lumi noua în timp, ci comunicarea unui adevăr care se adresează cunoaşterii omului». Faţă de acest intelectualism exagerat al teologiei dialectice, autorul studiului expune doctrina cea adevărată.

Poate exista cuvânt rostit de o persoană către altă persoană care să nu cuprindă decât sensuri pure? A admite că se pot comunica numai sensuri pure cari să se adreseze numai înţelegerii omeneşti, cum zic teologii dialecticieni, însemnează a nega viaţa psihică a persoanei. Orice comunicare de cuvinte grăite de o persoană altei persoane este împreunată cu «atitudinile» persoanei. Este angajată în primul rând voinţa vorbitorului şi pe lângă aceasta şi pasiunea sau interesul celui ce vorbeşte. Mântuitorul s'a întrupat nu ca să ne arate sensuri, ci ca să ne arate iubirea Tatălui Său. «Mai ales jertfa Lui de pe Cruce nu poate fi interpretată ca adusă numai pentru a ne învăţa un anumit sens», ci precum Insuşi spune: «Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are ca viaţa lui să şi-o pue pentru prieteni» (Ev. 10, 15, 13). Nu pentru a ne arăta anumite sensuri, ci pentru iubirea Sa nemărginită faţă de lume s'a întrupat Hristos.

Iubirea, pe care a arătat-o Hristos lumii şi prin care El continuă să stea în legătură cu lumea, creiază mistica creştină. Pentru iubirea creştină «nu există spaţiu şi graniţi de izolare a eurilor». «Ea însemnează în primul rând deschiderea eului propriu ca să vadă şi să primească conţinutul altor euri».

Prin iubire ne mântuim şi nu prin sensuri. «Iubirea e medicul care uneşte pe oameni cu Dumnezeu şi întreolaltă, deaceea ea realizează prin excelenţă stările mistice». Dumnezeu nu poate fi aflat prin eforturile omeneşti, fără ajutorul dat de Mântuitorul. Orice mistică care ocoleşte pe Hristos este o iluzie. Din expunerea aşa de clară a Păr. Dr. D. Stăniloae se vede adevărul creştin nefalsificat de mintea omenească.

Acestea sunt câteva idei scoase din cele două studii. Afară de acestea, ele cuprind şi alte idei ce sunt în stare să înalţe sufletul. Prin astfel de studii revista «Gândirea» se menţine pe o linie de înaltă spiritualitate creştină. D. P.

*

Conferinţe religioase. *«Frăţia Ortodoxă Română» în colaborare cu «Societatea Ortodoxă Naţională a Femeilor Române», secţiile Sibiu, au organizat în timpul marelui Post al Sf. Paşti o serie de conferinţe religioase, ce s'au ţinut în Aula Academiei teologice Andreiane. Insemnăm faptul acesta cu vie satisfacţie pentrucă, el ne dovedeşte atenţia deosebită ce o arată unele persoane, preoţi şi mireni deopotrivă, educaţiei religioase. In faţa unui public ales conferenţiarii, al căror nume îl pomenim mai jos, au desvoltat subiecte deosebit de instructive pentru viaţa sufletească a creştinului bun.*

Marţi, în 15 Martie, dl prof. T. Cucuian a vorbit despre: «Principii de ştiinţă şi religie». D-sa folosindu-se de datele ştiinţei celei mai exacte, care este matematica, a verificat încă odată adevărul, recunoscut de toţi adevăraţii oameni de ştiinţă, că între aceasta şi religie nu există o contrazicere.

Marţi, 22 Martie, păr. prof. Aurel Nanu a vorbit cu mult suflet despre «Viaţa primilor creştini». După conferinţă s'a rulat filmul religios «Tarcisius».

Marţi, 29 Martie, dl prof. Nicolae Grosu a vorbit despre «Creştinism şi filosofie». D-sa a arătat într'o bogată conferinţă raportul ce există între creştinism şi filosofie, demonstrând totodată că filosofia cea adevărată este cuprinsă în Sf. Evanghelii.

Aceste conferinţe au fost ascultate cu viu interes de publicul auditor. Ele au fost însoţite de cântări şi declamări ale studenţilor dela Academia teologică, sub conducerea dlui profesor Petru Gherman şi ale Şcoalei normale de băeţi şi fete, sub conducerea dlui profesor Gh. Şoima.

«Frăţia Ortodoxă Română» şi «Societatea Femeilor Ortodoxe» şi-au împlinit şi de data aceasta misiunea.

*

Conferinţe preoţeşti. — Vineri, în 8 l. c., toţi preoţii din protopopiatul *Sălişte* s'au mărturisit duhovnicilor acestui tract, Cucerniciilor lor Pr. Al. Vlad şi I. Iosof. Tainei Sf. Mărturisiri i-a premers la ora 9 a. m. slujirea în sobor a liturghiei „înainte sfinţite", cu care prilej a predicat păr. *I. Bărbat* din Aciliu despre Pocăinţă şi Sf. Cuminecătură.

In cancelaria şcoalei primare s'a ţinut apoi o conferinţă preoţească, a cărei şedinţă a fost deschisă prin cuvântul părintelui prot. *Dr. Dumitru Borcia*, care a spus între altele: Cucernicii preoţi să vegheze mereu la posturile lor pentruca Biserica să fie scutită de tulburări, neînţelegeri şi lupte, cari nu duc decât la ură şi desbinare. Credincioşii tuturor comunităţilor trebue să

trăiască în iubire şi bună înţelegere ca nişte fii ai aceluiaşi Părinte.

Părintele *I. Isacu* din Sălişte citeşte o reuşită lucrare, în care a scos la iveală şi analizat temeinic învăţăturile din Molitvelnic în legătură cu felul cum trebue făcută Sf. Mărturisire. Actualitatea lucrării o face cu atât mai binevenită.

Urmează meditaţia păr. *Octavian Flucuş* din Săcel, care se cufundă în misterul Sf. Impărtăşiri, relevând efectele binefăcătoare ce le are asupra sufletului şi a trupului credinciosului. Cuvintele elogioase cu care a fost răsplătită, sunt dovada deplinei reuşite a acestei meditaţii.

In aceeaş atmosferă duhovnicească s'a luat la sfârşit o masă frăţească. *I. F.*

*

— Preoţimea ort. rom. din tractul *Mediaş* s'a întrunit în conferinţă de primăvară în ziua de 30 Martie a. c. în oraşul Mediaş.

La ora 8 s'a servit Utrenia de P. C. Sa Părintele *I. Crăciun* înconjurat de preoţii: Ch. Marcu, I. Popoviciu. La sfârşitul Utreniei şi-a cetit meditaţia părintele *N. Bălăban*. A urmat apoi mărturisirea preoţilor şi a credincioşilor.

La ora 9·30 s'a început slujba sf. Liturghii înainte sfinţite, servită de aceiaşi preoţi. Răspunsurile au fost date de preoţi. Meditaţia înainte de împărtăşire a cetit-o părintele *Ch. Marcu.*

Trecând la sediul protopopesc, părintele protopop printr'o frumoasă cuvântare declară şedinţa deschisă. A spus: „In actualele împrejurări de viaţă, preoţimea fiind deslegată de obligaţiunile pe care le-au avut unii faţă de conducătorii vremelnici ai vieţii publice, în urma dispoziţiunilor din noua Constituţie este îndrumată a se dedica mai cu dinadins misiunii sale de propoveduitoare a evangheliceştilor învăţături... Pentru ca opera de educaţie morală, socială şi naţională să poată fi realizată, se cere preotului în primul rând să fie el însuşi un adevărat învăţător şi educator şi să premeargă cu bun exemplu în toate acţiunile sale".

Preoţii: D. Filimon, T. Holerga. N. Bălăban au citit rapoartele despre activitatea cercurilor religioase din anul 1937.

Păr. M. Maier a citit raportul despre activitatea preoţilor din tractul Mediaşului în cadrele despărţământului, în decursul anului 1937.

Preoţii: I. Morariu şi R. Gheaja au citit lucrarea: Iniţiative de organizare pentru promovarea vieţii religioase şi culturale în cuprinsul despărţământului şi pentru propăşirea Asociaţiei.

O vie discuţie s'a ivit când s'a vorbit despre Asociaţia religioasă „Oastea Domnului", recunoscută de Sf. Sinod ca cel mai bun mijloc de a propaga evanghelia Domnului în sufletul poporului nostru credincios. Preoţii: Ch. Marcu, I. Popovici şi M. Maier au spus cuvinte frumoase despre „Oastea Domnului". Pr. *M. M.*

*

Cerc preoţesc. — Preoţimea cercului II Târnava, continuându-şi activitatea întrelăsată deodată cu Naşterea Domnului, şi-a ţinut conferinţa în parohia *Suplac* Duminecă în 3 Aprilie c.

In aceeaş zi a avut loc şi conferinţa culturală a învăţătorilor din cerc, sub preşedinţia dlui director Cornel Moldovan.

La serviciul divin al sfintei liturghii în faţa bisericii arhipline, fiind prezenţi şi toţi învăţătorii cercului în număr de peste 20, a predicat părintele A. Marcoviciu despre post şi rugăciune în lumina Istoriei româneşti.

După masă a avut loc în şcoala primară o serbare şcolară cu program bogat, condusă de către dl şi dna înv. Flăţilă în cadrele căreia a conferenţiat dl înv. Marcu, desvoltând tema: „Minunile vremii noastre". Terminată fiind serbarea, pentru reuşita căreia s'au exprimat ostenitorilor felicitări şi laude binemeritate, părintele local Traian Popa a mulţumit preoţimii prezente, cât şi dlor învăţători pentru toată truda şi oboseala jertfită pentru înălţarea sufletească a poporului său, invitând totodată asistenţa la serviciul vecerniei. Apostolatul preoţesc împreunat de astă dată cu cel laic, s'a terminat în lăcaşul Domnului cu predica păr. Ieronim Stângaciu, care a fost un luminos epilog al zilei sfinţite exclusiv cu gânduri creştineşti şi româneşti.

Pr. *A. Marcoviciu*

*

Problema cărţilor pentru învăţământul religios primar. — In sufletul obştii dreptcredincioase s'a desvoltat dorul pentru o mai temeinică pătrundere a adevărurilor religioase.

Aşa, vom întâlni oameni bogaţi în ani, cari deşi bătrâni, s'au nevoit cu sârguinţă şi au descifrat semnele tiparului pentru a-şi astâmpăra setea religioasă.

Gustul pentru citire, îndeosebi pentru citirea cărţilor cu caracter religios şi moral, trebue cultivat *începând din şcoala primară.*

Cartea de bază pentru această misiune este Sfânta Scriptură. Să nu lipsească Biblia nici odată dela ora de religie, ea să dee autoritate învăţăturilor.

Să căutăm a familiariza şcolarii cu Sfânta Carte, să le altoim în suflete deprinderea de a o deschide cât mai des.

Cu rol secundar pentru învăţământul religios se adaugă manualul de citire.

El este menit să ajute pe elev în fixarea cunoştinţelor, îndeosebi a detaliilor şi având rol preponderant la repetiri.

Cartea de citire pe care o folosesc copii în şcoala primară, cuprinde materialul de învăţământ pentru *toate* studiile.

In expunerea materialului *religios* se pare că deviza a fost: economie la text, cât mai puţine rânduri. Intr'adevăr, lecţiile la acest studiu constau din frânturi de texte biblice şi un fel de povestire subiectivă.

Materia învăţământului religios nu este redată cu nota ei spirituală, nici cu duhul moralizator şi uneori nici cu obiectivitatea trebuitoare.

Paginile cărţii transpiră o răceală şi sânt departe de a impresiona tineretul.

Despre aceste lacune se poate convinge ori cine citind un manual din cele multe care s'au scris pentru şcoala primară.

Dacă aritmetica, geografia etc. se bucură de privilegiul de a avea manual separat, atunci pentru care motiv învăţământul religios n'ar avea dreptul să fie adunat într'un volum şi să fie redat unitar, cu apropiere faţă de sufletul copilului pentru a-i desvolta gustul de citire a cărţilor religioase.

Pr. *Gheorghe Şerbu.*

Nr. 4595/1938.

Publicaţiune

In ziua de 6 Mai a. c. ora 10 a. m. se va ţine în cancelaria Arhiepiscopiei ortodoxe în Sibiu, Strada Mitropoliei 32 licitaţie cu oferte închise pentru darea în întreprindere a continuării lucrărilor de construcţie a Şcoalei normale „Andrei Şaguna" din Sibiu, şi anume:

1. Lucrări de arhitectură.
2. Montarea aparatelor sanitare, a cazanelor, radiatoarelor etc. puse la dispoziţie de Arhiepiscopie.
3. Furnizarea şi montarea corpurilor de lumină electrică.
4. Instalaţia de gaz metan cu aparatele de ars.

Ofertele se vor depune separat pentru fiecare categorie de lucrări mai sus înşirate.

Garanţia ce se va depune este de 10% asupra valorii ofertei, în efecte de stat.

Planurile, devizurile şi caietul de sarcini se pot consulta zilnic numai în cancelaria Arhiepiscopiei ort. în Sibiu.

Consiliul arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanţi.

Sibiu, la 13 Aprilie 1938.

PELERINAJ RELIGIOŞ, la sf. mânăstire Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus, se va face şi anul acesta în VINEREA din 29 Aprilie c., la Izvorul Tămăduirii. Cucernicii credincioşi ai sf. noastre biserici sunt invitaţi a lua parte la serviciul divin dela mânăstire care va fi săvârşit de însuşi I. P. S. Sa MITROPOLITUL NICOLAE, înconjurat de clerul mitropolitan.

O CARTE DE MARE VALOARE. De sub teascurile Tipografiei noastre arhidiecezane a apărut în „Seria Didactică" cartea dlui GH. TULBURE, despre: MITROPOLITUL ANDREIU ŞAGUNA: opera literară, scrieri pastorale, circulări şcolare, diverse. Cartea, într'o extensiune de aproape 500 pagini, ne prezintă întreagă opera culturală a marelui nostru mitropolit. Costul: 170 Lei broşat, 220 Lei frumos legat.

Se poate comanda dela P. Ven. Consiliu Arhiepiscopesc şi la Librăria Arhidiecezană.

INFORMAŢIUNI

HRISTOS A ÎNVIAT. Cu acest salut al creştinului ortodox întâmpinăm pe iubiţii cetitori, dorindu-le de ziua Învierii Mântuitorului multă sănătate şi duhovnicească bucurie, progres în toate cele bune şi folositoare lor şi neamului românesc.

Conferinţă. Aflăm că dl profesor *I. Lupaş* dela universitatea din Cluj, fiind invitat la universitatea din *Bratislava* să ţină o conferinţă istorică, va vorbi în ziua de 2 Maiu c. despre cel dintâi umanist român, sibianul Nicolae Olahus, decedat în Bratislava, la 1568.

Consiliul parohial ortodox român din comuna Aciliu (Sibiu) învită şi pe această cale pe toţi bunii creştini la sfinţirea bisericii lor, care se va săvârşi în ziua de 26 Aprilie (a treia zi de Paşti) de către I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae** al Ardealului.

Duminecă, *în 17 Aprilie c. s'a sfinţit la Sighet capela amenajată — până la construirea viitoarei catedrale vlădiceşti din acel oraş — în palatul episcopal. Sfinţirea capelei a săvârşit-o P. S. Partenie episcop al Armatei, asistat de un sobor numeros de preoţi.*

Moţii au câştigat. După 13 ani de calvar, ciubărarii dela poalele muntelui Vlădeasa şi-au căpătat drepturile de proprietari, asupra locurilor de pădure, care au fost în mâinile lui Tichler Mohr. Curtea de Apel Cluj s'a pronunţat ca: domeniul Tichler Mohr să rămână expropriat total şi definitiv în favoarea moţilor.

Prin aceasta, calvarul celor 10 comune moţeşti, a luat sfârşit după 13 ani şi zorile învierii din impilare vor răsări la orizontul vieţii oropsiţilor moţi.

Nu se permite jidovilor din Germania, acum nici celor din Austria, să pună steagul naţional pe casele lor. Pentrucă zic germanii, — jidovul nu pune steagul din dragoste de ţară, ci din speculă, să fie praf în ochii lumii; în fapt, mai bucuros i-ar da foc...

ŞTIRI LOCALE

Răscumpărarea felicitărilor de ziua onomastică. Dl Dr. George Măcelariu, advocat, îşi rescumpără felicitările de ziua onomastică cu Lei 250·— dăruiţi fondului Nicolae Cristea pentru monumentele bărbaţilor binemeritaţi ai clasei meseriaşilor, administrat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu.

Dela „Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu". Dl Ilie Măcelariu, proprietar dăruieşte 500 lei din prilejul parastasului pentru Eleftera N. Cristea şi dl Dr. George Măcelariu, advocat dăruieşte Lei 300·— în loc de felicitări în anul 1938, fondului Nicolae Cristea pentru monumentele bărbaţilor binemeritaţi ai clasei meseriaşilor români. — Pentru prinos mulţumeşte:

Comitetul.

CARŢI ŞI REVISTE

„Viaţa Ilustrată" a apărut pentru luna lui Aprilie c., având în frunte: *Cuvânt pentru Vinerea Mare,* scris de P. S. Episcop Nicolae Colan, directorul revistei. Proză, versuri şi numeroase ilustraţii fac din această publicaţie cea mai bună revistă de familie, — o revistă care, în schimbul unui prea modest abonament, „duce în casa românului lumină pentru suflet şi desfătare pentru ochi".

Administraţia revistei este în *Cluj,* Librăria Eparhială, Piaţa Cuza Vodă 6.

Tribunalul Sibiu, Secţia I-a

Dos. P. J. 2991—1937

Extract

Tribunalul Sibiu, Secţia I-a pe baza statutelor aprobate de Oficiul Naţional de Turism cu ordinul Nr. 193 din 13 Ianuarie 1938, a acordat personalitatea juridică prin sentinţa Nr. 33 din 4 Martie 1938 Asociaţiei de Turism „Brădetul" din Sibiu, constituită la data de 5 Noemvrie 1937 având de scop de a înlesni membrilor săi vizitarea regiunilor de munte ale comunei Sibiel şi a organiza turismul în munţii Carpaţi cu următorul comitet de direcţie: Preşedinte: Ştefan Petra; Membrii: Ilie Muţiu, director Prefectură, Gh. Salomie, Nicolae Bembea, Dr. Nicolae Petra. Cenzori: Alex. Baciu, Ioan Dogar şi Constantin Steiger cu toţii din oraşul Sibiu.

Sibiu 2 Aprilie 1938.

1—1 (9) Grefier: I. TĂNĂSESCU

Cu începere dela 5 Maiu 1938, vizitaţi cu cea mai mare încredere

Prima postăvărie românească din Sibiu

Ilie Banea

Strada Regina Maria Nr. 16.

Unde veţi găsi un bogat asortiment în tot felul de **stofe pentru domni şi dame, precum stofe pentru uniforme militare şi şcolare,** cu preţurile cele mai convenabile. (10) 1—1

O singură încercare Vă va convinge!

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti, să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 1 Maiu 1938 — Nr. 18

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Renașterea bisericească ardeleană

Dumineca Tomii a întrat în sanctuarul trecutului ardelean ca o zi cu resonanță adâncă. In epoca renașterii ardelene și a constituționalismului bisericesc s'au întrunit în această zi reprezentanții clerului și ai poporului la centrele bisericești, ca împreună cu Arhipăstorii Bisericii să examineze activitatea desfășurată într'un an și să alcătuiască împreună programul acțiunilor din viitor.

Dumineca Tomii, din străvechi vremuri apostolice, coincide cu pornirea propagandei misionare de încreștinare a Bisericii. In acea zi, din anul 1848, când a isbucnit foc de răscoală în țară, s'a sfințit Episcop la Carlovăț providențialul Andrei Șaguna, și a rostit aceste profetice cuvinte: *„Tu Doamne, știi ținta la care doresc să alerg: pe Românii ardeleni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voia Ta, spre tot ce e bine și frumos să-i atrag!"*

Atât de fascinantă a fost acea mărturisire pentru ardeleni, că bardul național Andrei Mureșanu a început Răsunetul Ardealului cu chemarea: *Deșteaptă-te Române!*

Din mărturisirea noului Episcop, sfințit la Carlovăț, mânecă strădaniile și însăși renașterea Bisericii ardelene din veacul trecut.

Revenind la Dumineca Tomii pentru întrunirea adunării noastre eparhiale dela Sibiu, încercăm a încopcia trecutul cu prezentul. Biserica e factorul principal de legătură între epoci. Experiența colectivă a trecutului e călăuza cea mai sigură în prezent și în viitor.

Azi ne găsim la o cotitură a istoriei și într'un moment de mari răspunderi și nădejdi în Biserica neamului.

Mai mari răspunderi decât în trecut, sub stăpânire străină. Căci atunci problema statului nu făcea parte integrantă din problemele Bisericii noastre.

Astăzi, în Statul nostru național, Biserica ortodoxă națională e sufletul lui.

Ortodoxia națională ca credință, ca practică și ca metodă este organul lui Dumnezeu de atingere cu sufletele noastre, în toată extinderea, varietatea și bogăția. Ortodoxia este chemată să închege pe toți fiii neamului într'o unitate indestructibilă.

Și suntem convinși că în această Biserică a plasat Dumnezeu taina vieții, a păcii și a fericirii noastre și însuși destinul pe această lume al neamului nostru.

Un cugetător ortodox din veacul trecut spune:

«Noi știm că atunci când cineva dintre noi cade, el singur cade; dar nimenea nu se mântuește singur. Celce se mântuește se mântuește în biserică, fiind mădularul ei și în unire cu toți ceilalți membri ai ei. Dacă cineva crede, el e în comuniunea credinții; dacă iubește, e în comuniunea iubirii; dacă cineva se roagă, e în comuniunea rugăciunii. Drept aceea nimenea să nu se sprijinească în nădejdea rugăciunilor sale propri și tot celce se roagă să cheme ca mijlocitoare întreagă biserica, nu ca și când s'ar îndoi de mijlocirile Mântuitorului nostru, care este adevăratul Mijlocitor, ci în asigurarea că întreagă biserica se roagă pentru toți fiii săi. Toți îngerii se roagă pentru noi, apostolii, martirii și patriarhii și mai presus de toți Maica Domnului nostru, și această sfântă unitate este adevărata viață a Bisericii.»

O lărgire a orizonturilor vieții bisericești s'a început prin păstorirea providențialului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Șaguna.

Renașterea bisericească din veacul trecut a fost călăuzită de două principii fundamentale: *libertate și disciplină.* N'a fost lozincă mai răsunătoare dealungul veacului trecut ca libertatea. Prin libertate mulți au înțeles că fiecare e suveran să trăiască nestânjenit de alții. Lumea era obsedată de convingerea optimistă că natura omenească e bună și deci să se dea omului deplină libertate de a se manifesta.

Dogma creștină încă învață că natura omenească e bună în temeliile ei, dar tot atât de adevărat e că în natura omenească se strecoară elemente streine, perverse care trebuesc înfrânate.

Libertatea adevărată, în sens creștinesc este puterea de a realiza idealul vieții pentru care am fost făcuți.

Libertatea e răspundere și mai presus de orice supunere leală față de Dumnezeu și de voia Lui. Libertatea este rodul binecuvântat al educației creștine.

Mitropolitul Andrei a înțeles că poporul nostru își va câștiga adevărată libertate prin școală, prin educație și prin cultură cât mai desăvârșită.

Educația și cultura crează disciplina interioară.

Nici disciplina n'a fost cruțată de interpretări eronate.

S'a crezut uneori că credeurile n'au rost practic ci esențială e conduita omului. Bigoții puteau crede ce voiau despre dogme, doctrine și credință, dar oamenii rezonabili se mulțumiau să aibă o viață corectă, în relațiile lor personale.

Moralitatea însă decurge din religie și nu e independentă de ea. Nu poate fi disciplină unde nu este convingere. Iară convingerea derivă din religie. Aceasta își are normele de adevăr și de moralitate. Ele se bazează pe experiențe inmutabile descoperite în persoana și învățătura Mântuitorului Hristos. Validitatea lor e confirmată de veacuri. Aceste norme nu au fost prezentate generațiilor trecute ca material de cercetări speculative ci pentru acceptare practică. Nu e menirea noastră să adaptăm creștinismul la cerințele vremii ci noi să ne conformăm postulatelor creștine. A ne conforma legilor e lucru bun. Dar trebue să ne conformăm disciplinei date de Dumnezeu.

Renașterea bisericească din Ardeal s'a urzit din reînvierea valorilor supranaturale. Chemarea generației de azi este să le realizeze aceste valori prin toate eforturile individuale și colective.

Imprejurările din veacul trecut nu mai există azi. Și greutățile de atunci se deosebesc de cele de azi. Totuși în duhul celor din trecut e chemată generația de azi să lupte cu tărie și perseverentă, apărând de orice năpăstuire, depozitul sacru, moștenit dela înaintași.

Tr. Scorobeț

---

* FOIȘOARA *

Din pervazul veșniciei

— Singurătate —

Am văzut astăzi carul mortuar trecând pe străzile orașului. L-am văzut și ieri. L-am văzut și alaltăeri. Il văd aproape în fiecare zi. Și'n fiecare zi carul acesta lugubru duce la groapă câte un mort, acum în cumpăna primăverii. Dacă aș fi fost un impresar de filme de cinematograf, în goană după vre-un subiect senzațional și inedit de melodramă, m'aș fi oprit în fața dricului negru, cel mult o clipă. Aș fi petrecut apoi, cu privirea sau cu gândul, pe cel plecat dintre cei vii, cel mai departe până la poarta cimitirului, frontiera unde începe zona marilor semne de întrebare în problematica vieții omenești, hotarul care desparte două lumi ce se detestă. Nu m'aș fi oprit mai mult de o clipă în fața carului care ducea pe semenul meu la locașul de veșnică odihnă de pe coama dealului înverzit, fiindcă spectacolul unei ceremonii funebre, oricât ar fi de impresionant, e un fapt divers banal, o întâmplare care nu-i nici senzațională și nici inedită, o arie care se repetă zilnic și care nu mai interesează lumea. Iar dacă aș fi fost un om de vervă — grăit-a doar înțeleptul Solomon: «O inimă veselă este tot atât de binefăcătoare ca și o băutură de leac» — fără să-mi fi cojit cu totul viața de senzul și de farmecul ei transcendental și fără să am o conștiință morală deficientă și invederat întunecată, cred că trecerea mortului pe stradă ar fi fost pentru mine prilejul potrivit să fac această afirmație laconică: în fine, bine că s'a terminat și ultima fascicolă din viața pământească a acestui biet muritor. Sau: sic transit gloria mundi. Și chiar dacă aș fi repurtat asupra mea biruința unui moment de serioasă reculegere, nu mi-aș fi adus aminte de acel evocator «gândește-te, omule, că ești pulbere, și 'n pulbere te vei reîntoarce», care potențat de vederea raclei mortuare, te izbește puternic și convingător. Am avut însă norocul și fericirea să fiu dotat cu o structură sufletească cu afinități organice față de întrebările adânci ale destinului omenesc, și atâta cât omenește se poate trăi adevărul creștin într'o epocă hedonistă și excesiv de materialistă în care suntem legați de glie și cu tălpile și cu sufletul, să-mi însușesc o concepție de viață fundată pe acest adevăr creștin și să fac din Evanghelia Domnului pârghia de căpetenie a armăturii mele spirituale. Asta m'a făcut astăzi, și ieri, și-alaltăeri, să mă opresc în fața carului îndoliat care trecea pe străzile orașului și să strig cu voce răspicată: ce-ai cu mine, mortule? Am călcat adeseori pragul areopagului în care cărturari eruditi frământă cu mintea aprinsă tainele lumii și ale vieții omenești. Le-am apreciat entuziasmat puterea de subtilitate. Le-am admirat technica de construcție abstractă. Am rămas uimit de eficiența logică a demonstrației lor. Dar nu știu cum se făcea că totdeauna ieșeam de aici cu sufletul vraiște și desamăgit. Cu impresia că, deși oamenii aceștia jonglează magistral cu judecata, nu pot emite decât teoreme vagi de geometrie chiar și în domeniul celor mai profunde probleme de viață omenească, nu pot formula decât simple și neîntemeiate pronosticuri. Abia afară în zbuciumul lumii și al vieții trăite, a înflorit în țarinele sufletului meu liliacul unei simțiri curate și adevărat creștine, ca să trăiască și să ardă în mine cu forța de vitalitate care depășește toate sentințele dogmatice din cărțile grele de gânduri, și ca să-mi deschidă orizonturile senine ale unei autentice înțelegeri a rostului nostru omenesc. Și abia atunci când am luat contact nemijlocit cu realitatea, am putut auzi și glasul mortului dus la groapă. Fiindcă și mortul are un glas. Mai frumos decât toate florile retorice ce se debitează la marginea mormântului său deschis. Mai înduioșetor decât orice incantație verbală. Mai vibrant și mai elocvent decât orice requiem patetic. Nu știm cine a fost în viața lui pământească. Poate a fost un sfânt, sau un făcător de rele odios. Poate a fost o călugăriță umilă și neprihănită, sau o vivandieră veselă și depravată. Acum ne vorbește cu egală putere de adevăr: «Rămas bun, lume. Mă duc acasă. Eu n'am fost al tău. Tu n'ai fost a mea. In văile tale am fost un simplu pelerin. Am trăit singur printre milioanele de oameni. Acum mă duc acolo unde nu mai sunt singur»... Am putea să spunem că omul care se duce dintre noi pe-o cale neîntoarsă, a aflat în cele din urmă, acel «dulce mister al vieții», pe care una din cele mai frumoase cântări americane îl exprimă în aceste minunate vorbe: «O, sweet mistery of life, at last I found thee!» (O, dulce mister al vieții, însfârșit

Patimile şi Invierea Domnului în catedrala mitropolitană

Sărbătorile împărăteşti, aşa cum se ţin în oraşul de reşedinţă al mitropoliei noastre, sunt totdeauna un prilej de înaltă trăire duhovnicească. Ziua de sărbătoare, pe care o inaugurează dangătul clopotelor mitropoliei, îşi atinge culmea de trăire creştină în timpul serviciului divin care totdeauna se face în sobor. Dacă adaugi la aceasta şi participarea înalţilor noştri ierarhi şi răspunsurile liturgice cari îţi dau aripi sufletului ca să se înalţe pe cele mai înalte culmi, apoi o predică rostită cu mult suflet, precum şi participarea naturii cu parfumul ei de primăvară, vei înţelege dece şi anul acesta Patimile şi Invierea Domnului au chemat în vasta catedrală mitropolitană o mare de oameni.

Incepând cu Joia din săptămâna patimilor şi până a treia zi, numai Isus Pantocrator a putut cuprinde cu ochii săi sufletele ce-l urmăreau calvarul şi mărirea.

Astfel Joi, *orele 6 d. m., la citirea celor 12 evanghelii, au servit* I. P. Sf. Mitropolit Nicolae *şi* P. S. Vasile *înconjuraţi de clerul mitropolitan. Predica zilei, despre patimile Domnului, a rostit-o păr. Secaş, misionarul eparhiei noastre.*

Vineri, *orele 4 d. m.,* I. P. Sf. Mitropolit, *înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, a slujit Vecernia mare, şi a făcut scoaterea epitafiului, iar la 6½ asistat de* P. S. Vasile *a făcut Prohodul. Predica zilei a rostit-o păr. I. Bozocea.*

Duminecă, I. P. S. Nicolae, *asistat de* P. S. Vasile *şi un sobor de preoţi, a slujit slujba Invierii.* P. S. Vasile *a rostit o frumoasă predică care a fost ascultată cu mare atenţie de credincioşi.*

Sf. Liturghie *s'a slujit la orele 9½ de către* I. P. S. Mitropolit, *care a rostit o impresionantă predică în legătură cu luminatul praznic al Invierii, pe care credincioşii, cari umpleau şi de data aceasta biserica până la refuz, au ascultat-o cu multă evlavie.*

A doua zi de Paşti *sf. Liturghie a slujit-o* P. S. Vasile *asistat de un sobor de preoţi, iar predica zilei a rostit-o păr. Secaş.*

Atât în săptămâna patimilor cât şi la înviere, la sf. Liturghie, întâia şi a doua zi, răspunsurile liturgice au fost date de corul mitropolitan sub conducerea neobositului profesor protopop Timotei Popovici, *care a cântat şi de data aceasta frumos şi înălţător.*

Sf. Paşti, la mitropolia noastră, au fost iarăş un prilej de renaştere pentru cucernicii noştri credincioşi.

Solemnitatea sfinţirii bisericii din Aciliu

Dreptcredincioşii sfintei noastre biserici din Aciliu au fost răsplătiţi pentru jertfelnicia muncii lor depuse cu ridicarea măreţului locaş dumnezeesc, prin participarea în persoană a I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, a treia zi de Paşti (26 Aprilie), pentru sfinţirea bisericii lor.

Memorabila zi, când Inaltul Ierarh al bisericii noastre a descins în mijlocul poporului dreptcredincios, a fost pentru acileni şi satele din jur o adevărată zi pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm într'ânsa.

In această zi Aciliul — care a dat neamului nostru bărbaţi, cari au ilustrat paginile istoriei, pentru apărarea credinţii ortodoxe ca, popa Ioan (Avramovici) şi regretatul ctitor de biserici şi luminat sfătuitor episcopul Nicolae Ivan, — a trăit cea mai istorică zi, prin lucrarea apostolică şi evanghelică a Inaltului Ierarh, care jertfind timp şi oboseală s'a coborât în mijlocul poporului, care L-a primit cu flori şi lacrimi de bucurie, setoşi să-şi vadă Ierarhul şi ca să cunoască în toată profunzimea sufletelor lor — prin glasul blând, plin de înţelepciune şi de părintească dragoste — rostul pe pământ al bisericii lui Hristos.

Călăreţi, poartă de primire frumos împodobită cu verdeaţă şi scoarţe româneşti, copii de şcoală în frumosul port acilienesc, cu flori şi nevinovăţie, tineri cu entuziasm şi bărbăţie, bătrâni încovoiaţi de vremi cu evlavioasele femei, cu lacrimi de bucurie au primit la ora 8 jum. pe celce a coborât în numele Domnului, pe I. P. S. Mitropolit *Nicolae* ca să sfinţească măreţul locaş de rugă şi închinare.

In faţa bisericii corul stud. teologi, condus de prof. Gherman întonează: „Pe Stăpânul şi Arhiereul nostru..." iar protopopul Săliştei Dr. D. Borcia, asistat de prot. Sighişoarei E. Stoica, (fost 7 ani preot în Aciliu) şi de preoţii: Hanzu-Cacova, Vlad-Mag, Bărbat-Aciliu, Isacu-Săliste, Popoviciu-Sibiel, Ilea-Topârcea, Flucuş-Săcel, Albu-Ludoş, Albu-Apoldul de sus şi diaconii catedralei din Sibiu I. Circov şi Macarie, binevintează pe Inaltul Ierarh în numele preoţimii şi al credincioşilor cu cuvinte pline de emoţie, mânecând dela cuvintele: „Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului".

Inalt Prea Sfinţitul, însoţit de consilierii arhiepiscopeşti V. Nistor şi I. Grovu, mulţumeşte pentru frumoasa primire şi-şi exprimă bucuria că are prilejul de a răsplăti osteneala acilienilor pentru roada credinţii lor.

Solemnitatea actului sfinţirii se săvârşeşte într'o atmosferă de adâncă evlavie.

In biserica spaţioasă, — neîncăpătoare de astă dată, — se slujeşte apoi sfânta şi dumnezeeasca liturghie, care impresionează până la lacrimi sufletele. Clipe rare de bucurie duhovnicească în viaţa unui sat, clipe cari vor rămâne ca o icoană vie în suflete.

La sfârşitul sfintei liturghii I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, mânecând dela cuvintele sf. Apostol Pavel (Filip. 4, 4): „Bucuraţi-vă şi iarăşi zic, bucuraţi-vă", timp de o oră şi mai bine a împărtăşit pâne duhovnicească, de suflet ziditoare şi mântuitoare, mulţimii ascultătorilor. Cu voce blândă şi plină de avânt, I. P. S. Sa a picurat în sufletele ascultătorilor învăţătura dumnezeiască începând cu adevărul şi lumina ce se desprinde din slăvita înviere cea de a treia zi a Domnului, ca piatră din capul unghiului a credinţii noastre, pe care stă neclintită Biserica noastră.

Arată însemnătatea sfinţirii bisericii precum şi datorinţele credincioşilor faţă de sfântul locaş dumnezeesc. Indeamnă şi sfătueşte cu dragoste părintească la înţelegere şi iubire frăţească pe toţi credincioşii bisericii din Aciliu.

Laudă jertfelnicia morală şi materială precum şi munca tuturor celorce au contribuit la înălţarea frumoasei biserici.

Aduce mulţumiri tuturor donatorilor cari cu sume mari ca şi cu banul văduvei au contribuit la zidirea bisericii, în deosebi regretatului fiu al Aciliului episcopul Nicolae Ivan, care a donat iconostasul sculptat în lemn masiv de stejar şi care a donat şi o însemnată sumă de bani, apoi profesorului I. Oţoiu, care a contribuit cu o sumă însemnată la pictura iconostasului (pictat de Moldovanu) şi fostului prefect dl N. Regman, pentru frumoasele donaţii din partea prefecturii judeţului (90.000 lei).

Cuvintele arhiereşti au făcut o adâncă impresie asupra ascultătorilor.

După înălţătoarea cuvântare a I. P. Sfinţitului, tot poporul a fost stropit cu apă sfinţită de însuşi I. P. S. Sa.

La masa dată de consiliul parohial I. P. Sfinţitul ridică păharul în sănătatea M. Sale Regelui Carol II, dorindu-I sănătate pentru binele şi propăşirea ţării.

Din partea dlui prefect al judeţului aduce respectuoase omagii dl I. Muţiu, secretarul general al prefecturii.

Părintele protopop Dr. D. Borcia aduce I. P. Sf. Mitropolit omagiul preoţimii tractului şi al credincioşilor dorindu-I ani mulţi de arhipăstorire în deplină sănătate spre slava sfintei noastre Biserici şi fericirea credincioşilor ei.

Profesorul Oţoiu dela Academia agr. din Cluj, citeşte o scrisoare din partea dlui profesor I. Lupaş, prin care laudă osârdia şi munca acilienilor. Arată apoi începuturile planului de zidire a bisericii desăvârşită astăzi.

Prof. Vulcuţiu, dir. gim. din Dicio-Sânmărtin, vorbeşte despre legătura, colaborarea bisericii şi a şcoalei pentru slava lui Dumnezeu şi propăşirea satului Aciliu.

Pr. I. Bărbat mulţumeşte I. P. Sf. în numele consiliului parohial şi al credincioşilor din Aciliu, pentru măreţul act al sfinţirii bisericii.

La ora 3 jum. masa se ridică şi I. P. Sf. însoţit la maşină de toată suflarea din Aciliu şi de mulţimea oaspeţilor, mulţumit de lucrul săvârşit pentru slava şi lauda Domnului, în sunetele clopotelor se îndreaptă spre Sibiu.

In numeroasa asistenţă care a participat la solemnitatea actului sfinţirii bisericii s'au remarcat dnii: Dr. N. Regman fost prefect, E. Piso fost deputat, prof. Oţoiu-Cluj, prof. Vulcuţiu dir. gimn. din Dicio-Sânmărtin, L. Roşca pretorul plăşii Săliştei, pretor P. Bratu-Mercurea, Al. Iosof dir. Săliste, S. Duma notar Săliste precum şi profesorii şi învăţătorii din Săliste. **Asistent.**

---

te-am găsit). Am putea să ne verificăm frânele conştiinţei noastre slabe şi insuficient disciplinate. Să constatăm cu durere că din punct de vedere moral suntem mai reci decât mortul din cosciug. Să ne reprimăm ticăloşia cu biciul Scripturii Sfinte: «Intoarceţi-vă, întoarceţi-vă dela calea voastră cea rea. Pentruce vreţi să muriţi?... Eu îţi şterg fărădelegea ca un nor, şi păcatele ca o ceaţă. Intoarce-te la Mine, căci Eu te-am răscumpărat... Veniţi să ne întoarcem la Domnul!»... Dar vederea cortegiului mortuar, atunci când nu eşti cu totul ostil şi refractar faţă de tainele vieţii ce va să vie, îţi inspiră mai degrabă gândul că încercând să pătrunzi destinul robului adormit întru Domnul, poţi pătrunde, aproape fără reticenţe, propriul tău destin. Destinul tău de om singuratec. Fiindcă mortul a vorbit: am fost singur în lume. Singuri suntem şi noi, oricât de mult ne-am amăgi cu ideia unei vieţi colective. Vorbesc de singurătatea noastră ontologică, de marea noastră singurătate metafizică, spirituală.

Da, suntem singuri în lume. Venim în ea singuri, trăim în ea singuri şi plecăm din ea singuri. Pe planul spiritual trăim în lume într'o mare şi nespus de tristă singurătate căci ce-mi foloseşte mie mulţimea aceasta imensă de care mă lovesc în fiecare zi şi care mă prinde în vălmăşagul ei, milioanele acestea de oameni cari umblă grăbit şi se agită în jurul meu, dacă n'am nici o putere asupra chinului meu lăuntric, dacă nu mă pot scăpa de sentimentul acesta greu de singurătate care a răsărit în mine organic şi care mă apasă pe suflet mai tare ca orice tristeţe, ca orice desnădejde? Singurătatea ridică ziduri masive în jurul nostru, să nu ne putem identifica cu cei cari trăesc alături de noi, să nu ne putem integra sufleteşte cu ei, să nu putem realiza o perfectă congruenţă între sufletul nostru şi sufletul lor, să trecem pe lângă ei ca nişte fantome ideale, să rămânem mereu singuri. Singuri, în birourile şi atelierele noastre de lucru. Singuri, în casă şi pe stradă. Singuri, între cei cu cari călătorim. Singuri la petreceri şi sindrofii. Singuri, chiar în mijlocul familiei noastre. Şi pentru a fi singuri în căminul în care inima noastră a bătut alături de părinţii şi fraţii noştri, nu trebue să aşteptăm ziua în care nici unul dintre aceştia nu se vor mai găsi aici. Singurătatea noastră a început înainte de a se fi dus de lângă noi cei mai dragi şi cei mai de aproape. Singurătatea noastră a început în clipa în care am fost aruncaţi în lumea aceasta care contrazice, flagrant de antinomic, fiinţa noastră spirituală.

Dar cum să nu ne simţim noi, simple epave purtate de vânt, singuri şi streini în lume, şi să nu ne strigăm singurătatea până în inima cerului, atunci când însuşi Mântuitorul nostru Isus Hristos, într'un moment de concesiune a firii Sale omeneşti, a spintecat întunerecul şi tăcerea ce se lăsaseră pe muntele Golgota cu strigătul Său: «Eloi, Eloi, lama sabahtani? Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, dece m'ai părăsit?» Cel mai sfâşietor strigăt de singurătate s'a ridicat de pe înălţimea Calvarului. El cuprindea într'însul toate strigătele noastre... S. O. S. (Save our spirito) e strigătul de panică şi de ajutor ce pleacă în toate părţile pe undele telegrafiei fără fir de pe vapoarele ce se găsesc în pericol de naufragiu. Ingrozit de străfundurile oceanului, vaporul cuprins de furtună şi de primejdia cufundării, difuzează din vârful catargelor sale apelul impresionant de salvare, în largul fără de sfârşit al apelor. Intocmai aşa şi sufletele noastre ridică ruga singurătăţii lor către Tatăl din ceruri care le-a zidit. Şi nu se vor mai simţi singure decât în momentul în care vor părăsi această lume, ca să se odihnească la sânul Său.

V. Sămărtinean

Românii şi Sfântul Munte Athos

Gh. D. Cioran: Σχέσεις τῶν Ῥουμανικῶν Χωρῶν μετὰ τοῦ Ἄθω καὶ δὴ τῶν μονῶν Κουτλουμουσίου, Λαύρας, Δοχειαρίου καὶ Ἁγίου Παντελεήμονος ἢ τῶν Ῥώσων, (Relaţiile ţărilor Române cu Athosul şi în deosebi cu mânăstirile Cultumuş, Lavra, Dohiar şi Sf. Pantelimon sau a Ruşilor), Athena, 1938, 304 pag. Preţul?

Dl Gh. D. Cioran este profesor secundar la un liceu din capitală. Licenţiat al Facultăţilor de teologie şi litere din Bucureşti şi profesor titular, Dsa a pus deoparte ban cu ban spre a putea întreprinde în străinătate studii, în deosebi din ramura istoriei bisericii române. Până acum, după o şedere de aproape 3 ani în Athena, Dsa a dat la iveală volumul cu titlul de mai sus, prezentat ca teză de doctorat la Facultatea de teologie de acolo. Când te gândeşti cât de puţin măgulitoare sunt condiţiile în care cineva poate studia pe cont propriu în streinătate şi mai ales câte greutăţi materiale nu întâmpini, fapta dlui Cioran este demnă de laudă. Şi mai suntem informaţii că Dsa intenţionează să aprofundeze şi limba slavă în Varşovia, care alături de greacă ne închid isvoarele cele mai însemnate din trecutul nostru naţional şi bisericesc. Dar să revenim.

Relaţiile noastre cu Athosul au format preocuparea multora dintre cercetătorii noştri. In treacăt amintim cercetările unui T. Burada (Revista pentru istorie, arheologie şi filologie, I—III), B. P. Hajdeu, Xenopol, Melchisedec, iar în special cercetările mai nouă ale dlor N. Iorga (Muntele Athos în legătură cu ţările române, 1913, Anale) şi St. Nicolaescu în mai multe din publicaţiile ce le-a cules în călătoria Dsale pe la mânăstirile muntelui Athos. Despre problema mânăstirilor închinate avem iar o mulţime de publicaţii dintre cari citâm: C. Bolliac: Monastirile din România 1862, I. Brezoianu: Monastirile zise închinate şi călugării streini 1861 — afară de colecţiile de documente şi polemici din timpul secularizării — iar acum mai nou, din punct de vedere juridic, dl M. Popescu Spineni: Procesul mânăstirilor închinate, Buc. 1936. Din toţi cei enumeraţi mai sus şi alţii pe cari nu i-am înşirat singur T. Burada şi St. Nicolaescu au studiat la faţa locului pri-

Să mai creiăm asociaţiuni?

O anecdotă veche povesteşte că înainte vreme de câteori se întâlneau doi **români,** *fiecare îş ţinea de datorie naţională şi frăţească să ridice, unul pentru altul, câte un* **toast**; *iar dacă cei doi indivizi erau întâmplător doi* **nemţi,** *alcătuiau la moment un* „**Verein**“...

Dar timpurile «fericite» s'au cam mai dus; — la toastat, nu-i vorbă, n'am rămas prea mult în urma înaintaşilor; dar, trecând la chestia de-a alcătui alte şi alte «Verein»-uri, aici cred că am întrecut pe cei mai veritabili fii ai lui Arminius.

Iată, drept pildă, o revistă clujană, «România Eroică» redactată de altfel cu isteţime şi cu neobosit zel ziaristic, împlinind un an de existenţă, propune de Sf. Inviere să se creeze alte **două** *asociaţii:*

Una «**Liga Afirmaţiunii Româneşti**», *a doua* „**Şcoala Eroică**“.

Programul de înfăptuiri al acestor organizaţii viitoare conţine între alte generalităţi:

înlăturarea elementelor parazitare dela conducerea trebilor publice;

chemarea la viaţă a sufletului colectiv al neamului;

reîncreştinarea neamului;

asimilarea elementelor străine asimilabile;

colonizarea românilor de peste graniţe;

crearea corpului de industriaşi şi negustori români;

intensificarea propagandei spirituale, etc.

Cu alte cuvinte, nimic nou în acest program, nimic ce nu s'ar găsi în programele altor organizări la fel.

Ce însemnează «**afirmaţiune?**» *Insemnează: susţinerea, cu mai multă sau mai puţină tărie, a unui adevăr.*

Liga Antirevizionistă, Asociaţiunea «Astra», societatea FOR-ul, Asociaţia clerului şcl. ce sânt alt ceva decât organizaţii de «afirmaţiune», adecă susţinătoare sau luptătoare pentru adevăr.

Când le avem pe acestea, — şi încă în plină şi binefăcătoare activitate, — la ce bun să le sporim numărul cu «Liga Afirmaţiunii?» Urmând drumul ei, azi mâne ne-am putea trezi şi cu o «Ligă a Negaţiunii»...

Probleme-Recensii-Comentarii

1. **Onisifor Ghibu,** *Ordinul Franciscanilor Conventuali din Transilvania,* volumul I, Bucureşti, 1938, XIII+770 pag. Lei 300.

2. **Onisifor Ghibu,** *Ordinul Franciscanilor Conventuali din Transilvaina,* vol. II, Bucureşti, 1937, CVII+362 pag. Lei 200.

3. **Onisifor Ghibu,** *La o răscruce a vieţii mele,* (Un bilanţ şi o mărturisire), Cluj, 27 Februarie 1938, 195 pg.

Activitatea dlui prof. univ. Onisifor Ghibu pe terenul politicei religioase a statului nostru, dela războiu încoace, este prea merituoasă şi bine cunoscută, încât acum, când îi anunţăm aceste trei noui volume, referitoare la aceeaşi problemă, să se simtă nevoia s'o invocăm în toată extensiunea ei. Dsa este singurul dintre intelectualii noştri de seamă, care cercetând arhivele ordinelor călugăreşti romano-catolice din Transilvania, a putut desvălui opiniei publice caracterul periculos, pentru statul nostru, al activităţii acestor pioneri ai maghiarismului îmbrăcaţi în haină de călugări.

Tot Dsale îi revine meritul că statul nostru a putut intra în posesiunea mai multor imobile şi averi pe cari aceste ordine călugăreşti le deţineau în mod ilegal.

Argumentele pe cari le aducea de multe ori în sprijinul acţiunii sale sunt de natură secretă sau intimă şi din ele se poate cunoaşte întreagă viaţa materială şi spirituală pe care aceste ordine au pus-o în slujba maghiarismului. Gravitatea acuzaţiunilor, pe cari le-a adus contra acestor ordine călugăreşti, a determinat guvernele ţării la o serie de măsuri severe contra lor. Am putea spune că tot ce s'a făcut bine în acest domeniu se datoreşte muncii de titan a profesorului dela Cluj, şi tot ceiace nu s'a făcut, se datoreşte lipsei de înţelegere a unor bărbaţi politici români, cari de multeori au privit minor chestiunile de politică bisericească.

După cunoscuta luptă dusă anii trecuţi contra Ordinului premonstratens dela Oradea, anul acesta ne prezintă în lumina unor documente originale şi secrete activitatea periculoasă a ordinului minorit. Primele două volume, cari trec cu mult o mie pagini de documente şi concluzii, sunt închinate Neamului românesc şi M. Sale Regelui. Ultimul, *La o răscruce a vieţii mele,* cuprinde străduinţele acestui suflet dârz de român pe terenul vieţii şi politicii bisericeşti.

Asupra lor vom reveni, în special, în numerele viitoare. Până atunci le recomandăm călduros cititorilor noştri şi cucernicilor preoţi, iar autorului — ilustrul profesor dela Universitatea din Cluj, — îi exprimăm recunoştinţa noastră pentru lupta ce o duce pentru a aşeza acest neam în drepturile sale.

*

Nicolae Regman, *Figuri din trecutul cultural al Ardealului,* Sibiu, 1938, 35 pg. Lei 15.

In seria de publicaţii «*Popasuri duhovniceşti*», editată de Arhiepiscopia noastră, a apărut nou, de cunoscutul profesor şi scriitor Nicolae Regman, o broşură, al 16 nr. din seria amintită, care sub titlul de mai sus ne actualizează două figuri măreţe de apostoli ai culturii româneşti: Gh. Lazăr şi Mitropolitul Andrei Şaguna.

Autorul, un iscusit scriitor, ne face să călătorim cu gândul în lumea de preocupări culturale a acestor doi luminători ai neamului nostru, cari au transformat noaptea secolului trecut în zorile unei propăşiri de cultură naţională.

Felul evocativ şi stilul atât de plăcut şi uşor, în care dl Regman ne face să trăim cu cei doi eroi din *Figuri din trecutul cultural al Ardealului,* ne înlesnesc priceperea acestei epoci care ar fi fost un mormânt al neamului fără aceste două lumini binecuvântate.

O recomandăm, deci, cu siguranţa, că lectura acestei broşuri va produce în sufletul cititorilor o adevărată plăcere şi recreare sufletească. — *B.*

*

Elementul românesc în trecutul liceului „Gh. Lazăr“ din Sibiu, de profesorul *Dr. Ioan Stanciu,* Sibiu, 1938, Tip. „Dacia Traiană“, 29 pp. 10 Lei.

Cei dintâi cercetători ai acestei şcoale sibiene, astăzi liceul românese „Gh. Lazăr“, au fost profesorii maghiari de pe vremuri ai gimnaziului, când elementul românesc, deşi reprezentat în număr covârşitor, era sau trecut sub tăcere, sau înfăţişat sub numiri maghiarizate.

Abia primul director român al liceului, regretatul Dr. Ioan Bunea, şi-a luat osteneală să prezinte în două anuare (1922—1924) un tablou al elevilor români cari au cercetat gimnaziul dela începutul său până la sfârşitul erei maghiare. (Numele unor elevi *români,* cu nume ce nu sună românește, lipsesc însă şi din tabloul alcătuit de directorul Dr. I. Bunea).

O expunere, din punct de vedere românesc, mai lungă, conţine broşura dlui profesor Dr. Ioan Stanciu, care a izbutit să aducă preţioase contribuţii întru luminarea unor probleme care trebue să preocupe fără îndoeală în deosebi pe românii din partea locului.

Nr. 5321—938.

Aviz oficial

In vederea prăznuirii zilei de **10 Maiu** a. c., se aduce la cunoştinţa on. cler şi credincioşi că programul serbării cuprinde serviciul religios al Doxologiei, cu predică ocazională în sfânta biserică, în prezenţa credincioşilor şi autorităţilor, şi serbare şcolară.

On. preoţime va lua contact cu autorităţile locale în vederea executării programului oficial pe întreaga ţară, îngrijindu-se ca deodată cu evocarea fericitului eveniment istoric, ziua de 10 Maiu să fie o zi de generală concentrare naţională pentru manifestarea sentimentelor de loialitate faţă de Tron şi izvor neprihănit de solidaritate naţională şi de dragoste de ţară şi neam.

Sibiu, 30 Aprilie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 5159.

Comunicat

Se face cunoscut că Ministerul de Interne a autorizat: Liga culturală pentru unitatea tuturor Românilor» să editeze «Constituţia Regele Carol al II-lea».

Onor. oficii protopopeşti şi parohiale se invită a da concurs delegaţilor speciali ai Ligii cari se vor prezenta pentru plasarea broşurei, la preţul de 10 lei exemplarul.

Fiecare oficiu parohial să-şi procure câte un exemplar.

Venitul ce se va realiza din vânzarea acestei broşuri formează Fondul: Regele Carol al II-lea şi e destinat exclusiv ajutorării elementului românesc în viaţa economică.

Consiliul arhiepiscopesc

---

mul mai ales inscripţiile ce vorbesc de dania românească în Sf. Munte, iar al doilea fotografiind unele hrisoave şi publicându-le. Cel care a adâncit însă cel mai mult studierea metodică a documentelor noastre dela Athos este Gabriel Millet, care este singurul (mai fusese şi rusul Sebastianoff prin anii 1850—60 dar materialul cules de el, ca şi de neobositul Porfir Uspenschi sau s'a distrus, sau este neaccesibil fiind de limba rusă — ce a fotografiat toate actele şi picturile bisericilor şi mânăstirilor din Athos pline de danii de-ale voevozilor noştri de pe vremuri. Până acum au apărut, din străduaniile lui G. Millet de câţiva ani, un album cu fotografiile picturilor unora din mânăstirile athoniste (Paris, 1927), iar actele fotografiate de Millet sunt date spre studiere şi publicare — (vorbim de cele ce ne privesc) cele slavone profesorului cernăuţean Gr. Nandriş (care a şi publicat în 1937 un volum cu actele mân. Cutlumuş), iar cele greceşti dlui P. Lemerle dela şcoala franceză din Athena.

In acest stadiu stau cercetările noastre în legătură cu Athosul. Necunoscând nici măcar toate hrisoavele mai importante ce se află în arhivele acelor mânăstiri, cercetătorii noştri se folosesc mai mult de studiile bibliografice şi de sinteză streine, în loc să cerceteze însăş actele (sigur cu puţinele excepţii enumerate) Ne stă încă deocamdată cu desăvârşire închisă arhiva de corespondenţă pe care au avut-o în trecut mânăstirile din Sf. Munte cu ţările noastre. In această lumină privită, teza de doctorat a dlui Gh. Cioran are pretenţii cu mult prea modeste.

Lucrarea dsale se împarte în două părţi mari. In cea dintâiu se vorbeşte în general despre relaţiile noastre cu Athosul, (începutul acestor relaţii şi împrejurările în care s'au înjghebat, rezultatul ce a urmat pentru biserica, monahismul şi cultura noastră pe urma acestor legături şi în sfârşit legăturile economice (danii în bani, închinări de mânăstiri). Privită în general, partea aceasta — în afară de oboseala străngerii bibliografiei — (asupra cărui capitol am mai avea câte ceva de observat...), are doar o concluzie sau două originale, restul sunt cele tradiţionale, de până acum. Dsa stabileşte că relaţiile între noi şi Athos încep sub domnia voevodului Nicolae Alexandru Basarab (1352—1364) iar nu sub urmaşul lui, Vlaicu Vodă (1365—76), cum s'a crezut până acum (prefaţă). Dovezi pentru aceasta sunt cele două documente din 1369 Sept. şi 1370 date de Vlaicu şi de protosul Athosului Hariton, azi îngrijite spre publicare de P. Lemerle (cari i le-a pus şi dlui Cioran la dispoziţie în manuscris), în care se pomeneşte că deja şi Nic. Alexandru Basarab dăduse ajutoare pentru ridicarea unui turn şi a unor clădiri de întărire de ale mânăstirii Cutlumuş (p. 23 şi 25). Peste tot, sunt juste concluziile la care ajunge dl Cioran atunci când afirmă că în jumătatea a II-a a sec. XIV şi urm. personalităţile marcante ale Bisericii ortodoxe erau călugări athoniţi şi aşa se explică şi faptul aproape conex, al venirii athoniţilor la noi, imediat după transferarea lui Iacint dela Vicina, probabil şi el athonit (vezi la M. Ghedeon: Πατριαρχικοὶ πίνακες (Listele patriarhale, Cpol. 1890 seria călugărilor athoniţi ajunşi patriarhi, mitropoliţi, etc.). Mai ales când ne gândim că prin isihasm, Athosul era acum în culmea înfloririi sale duhovniceşti. Iacint, Antim, Hariton (poate toţi athoniţi), iar mai apoi organizatorul bisericii noastre, Nifon, şi alţii mai mici, fac pe dl Cioran să aducă osanale acestor primi organizatori ai bisericii muntene, de altfel, ca şi emisarilor din Moldova Teodosie şi Ieremia. Ceva mai deficilă e problema cu Grigorie Ţamblac, asupra căruia autorul era bine să consulte (40—41) şi părerile prof. Lascaris.

Capitolul despre monahismul românesc organizat sub influenţă athonită, nu aduce nimic nou la cele ştiute până acum.

Capitolul III (Rezultatul organizării Bisericii şi monahismului românesc de către athoniţi), în care se încearcă să se stabilească drept dată a introducerii limbii slavone ca limbă oficială a Curţii la anul 1380 (vezi mai ales la pag. 126) şi în care vorbind de influenţa artei athonite asupra celei româneşti (prof. Strzgowski dela Viena vorbeşte şi de o influenţă românească asupra Athosului!), face afirmaţii cam riscate, de pildă afirmând că Teodor, arhitectul dela Putna, pare a fi grec (p. 56), câtă vreme şi stilul acestei mânăstiri şi maistorii ei par a fi din Ardeal (N. Iorga: Ist. bis. rom. ed. II, I, 100). Este bine a urmări o influenţă athonită în arhitectura şi pictura românească, dar să nu uităm, din mărinimie faţă de ei, nici geniul românesc creator de artă. Mai ales că şi vestitele erminii de pictură ale lui Dionisie de Parna, ce reprezenta cel mai complet ciclu de picturi religioase, s'au păstrat în mai multe exemplare la noi, prin mânăstirile noastre (V. Grecu: Erminiile... Cernăuţi, 1936). La pag. 64 se afirmă ca şi Vodiţa şi Tismana le-a înfiinţat grecul Hariton, la îndemnul lui Nicodim. Până acum nu se cunoştea nimic despre colaborarea celor doi athoniţi şi ar fi interesant să se dea dovezi că au lucrat împreună şi că atunci Hariton a organizat efectiv şi monahismul nostru.

In epoca administrării mânăstirilor româneşti de către greci (65—70) ele au fost centre de progres spiritual şi cultural, dar tot grecii au fost aceia cari au făcut să decadă mânăstirile noastre prin lăcomia lor după bani, desinteres pentru administrarea mânăstirilor şi prin înstreinarea tezaurelor lor. Dacă s'ar putea vorbi de o glorie a monahismului nostru, apoi aceasta numai când în fruntea lui se aflau români sau slavi Nicodim, Teoclist, Macarie, Anast. Crimca, Vasile din Poiana Mărului, Paisie Velicicovschi, etc.). Grecii, cu excepţia lui Luca Chipriotul, n'au prea creat la noi curente artistice şi de înviorare duhovnicească. Deaceea cam respingem afirmaţia ce o întâlneşti cu mândrie spusă în toate cărţile greceşti — întâlnită până şi la savantul mitropolit Hrisostom al Athenei (Αἱ ἐκκλησίαι Ἑρβίας καὶ Ρωμανίας... Athena, 1923 etc., ca să nu mai pomenim de istoria din Paparrigopulos, Carolidis, etc.) — că grecii ne-au ridicat pe noi din întunerecul neştiinţii. Deaceea să nu se exagereze nici în această direcţie. Vorbind de relaţiile economice dintre noi şi Athos, autorul stabileşte, după St. Nicolaescu, că prima mânăstire românească închinată este Plumbuita dată de Alexandru III la Xiro-

Minunata prăznuire dela Mânăstirea Brâncoveanu

Decâteori m'am apropiat de Mânăstirea Sâmbetei, am avut impresia că păşesc pe un loc sfânt. Aşezarea ei minunată m'a fermecat, iar în piscurile munţilor înalţi cari o străjuiesc, vedeam tot atâtea braţe uriaşe ridicate în chip de rugăciune spre ceruri.

Anul acesta am fost copleşit cu deosebire. Dumnezeu ne-a hărăzit un cer senin, razele pline de lumină ale soarelui ne scăldau ca'ntr'un har sfinţitor, iar braţele rugătoare ale munţilor, poleite din belşug cu zăpadă, stăruiau imaculate întru preamărirea Creatorului.

In acest cadru de frumuseţe dumnezeească a firii, se ridică în alb imaculat Mânăstirea cu clopotniţa ei, ca o poartă tainică la întrarea într'o grădină cerească. Şi lângă mânăstire, în mijlocul grădinii duhovniceşti, Arhipăstorul, înconjurat de preoţi mulţi şi diaconi, în vesminte strălucitoare slujiau slujbă sfinţită, iar miile de credincioşi în adâncă evlavie, stăruiau şi ei în rugăciune, contopindu-se cu firea, cu pădurea care înconjura, cu floricelele câmpiei, cu iarba livezilor şi până sus cu braţele rugătoare ale munţilor înalţi acoperiţi cu zăpadă.

Iată aici o icoană slab zugrăvită, a celor ce am trăit la Mânăstirea Brâncoveanu, anul acesta la Isvorul Tămăduirii.

Credincioşii au venit cu miile şi au ascultat sfintele slujbe şi predica I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, cu deosebită grije. Lacrămi de bucurie brăzdau atâtea feţe în vremea vorbirii, iar când I. P. S. Sa şi-a sfârşit cu o rugăciune minunata vorbire, toţi ascultătorii au rostit după I. P. S. Sa cu glas înalt rugăciunea, fiind cuprinşi cu toţii de un tainic fior al sfinţeniei. Mişcător a fost şi momentul, când I. P. S. Sa a rostit rugăciunea de deslegare pe care miile de credincioşi au ascultat-o în genunchi.

Ferice de aceia, cari au fost învredniciţi de-a trăi acele ceasuri sfinte. Intors acasă, am impresia că m'am coborât dela poarta raiului, pe pământ.

Preot **G. Secaş**

Congresul tineretului ortodox se va ţinea, anul acesta, la *Beograd*, între 11 şi 15 Septemvrie. Ţările ortodoxe se pregătesc de timpuriu pentru acest congres. Sperăm că România ortodoxă va fi cu cinste şi vrednicie reprezentată la întrunirea dela Beograd, unde se vor desbate următoarele probleme:

Biserica şi tineretul,
„ *şi viaţa zilnică,*
„ *şi viaţa individuală*
„ *naţiunea, statul,*
„ *şi învăţământul religios,*
„ *şi cultura laică ortodoxă.*

La stâlp! Curajosul cotidian românesc „Porunca Vremii" a deschis în pagina sa de Dumineca — intitulată aşa de frumos: „Biserica lui Hristos" — o rubrică originală: toate publicaţiile din ţară, care atâţă programatic ura confesională, batjocorind credinţa religioasă a majorităţii româneşti, vor fi aninate pe rând la cuierul ei, în văzul tuturor.

Cine credeţi că s'a învrednicit de onoarea de-a o inaugura? Aţi ghicit, firește! „Unirea" dela Blaj s'ar fi supărat să-i fi luat-o alta înainte. Aici nu mai merge pe rând, ca la moară, ci după vitejie. Ori aptitudinile belicoase ale monitorului blăjan nu sufăr concurenţă. Iată ce stă scris pe tăbliţa de deasupra ei:

„Unirea" apare la Blaj şi e redactată de profesori şi preoţi cu distinsă cultură academică. Are o rubrică permanentă unde, sub pretextul unor corespondenţi imaginari, cari ar cere direcţiei acestei foi lămuriri asupra tuturor lucrurilor ce se petrec în Biserica ortodoxă, atacă şi răstălmăceşte absolut toate faptele, ideile şi persoanele din sânul ortodoxiei româneşti.

Afară de această rubrică permanentă, „Unirea" reproduce sistematic, cu mare satisfacţie orice atac, ori de unde ar veni, împotriva ortodoxiei. Criticii credinţei noastre strămoşeşti sânt elogiaţi ferbinte şi prezentaţi ca mari personalităţi, chiar când aceştia sânt atei, ignoranţi sau simpli şnapani.

Metoda de luptă a „Unirii" e profund incorectă şi nedemnă. De douăzeci de ani încoace nu există publicaţie în România care să fi tipărit o cantitate mai mare de injurii mai triviale la adresa Bisericii de stat.

Pentru a da o idee de stilul ei, e suficient să amintim că înfiinţarea episcopiei ortodoxe din Maramureş a fost înfierată de „Unirea" sub titlul de: „O crimă naţională".

Tendinţa acestei foi e să creeze o separaţie complectă între românii ortodocşi şi românii uniţi, transformându-i pe aceştia din urmă într'o minoritate înstrăinată de corpul naţional.

In numeroase articole „Unirea" îşi arogă misiunea de a catoliciza întreaga ţară".

Domnilor dela „Porunca Vremii"! Tot ce spuneţi e perfect adevărat şi cusur nu are. Dar tare mi-e teamă că mâne poimâne o să vă văd înfundând „Telefonul"... Pentrucă aţi îndrăsnit să luaţi apărarea legii în care petrecem după duh. Ori, aşa ceva „Unirea" — credeţi-mă — nu îngădue, nu uită, nu iartă.

Incolo, vă felicităm şi vă urăm spor la lucrul început, ca să-l puteţi duce la capăt. Că-i muuult!...

P. S. N'aş fi crezut să se adeverească atât de repede bănuiala mea. Nota tipărită aci fusese gata încă înainte de Paşti. Dacă n'am băgat-o pe moară mai devreme, aceasta se datoreşte faptului că voiam să evităm observaţiile supărătoare în numărul de Paşti. Intre timp, am primit numărul de sărbători al „Unirii" (Nr. 17 a. c.), care n'a înţeles să-şi cruţe cetitorii, nici barem de Inviere, cu inepţiile „Telefonului". „Porunca Vremii" e lovită pentru rubrica de care vorbeam. Şi încă cu ce lovituri slabe! Dl Nichifor Crainic se poate felicita. Toţi bunii ortodocşi au defilat prin ţarcul dosnic al „Telefonului". In locurile mai de frunte ale gazetei împricinate ortodocşii nu capătă ospitalitate decât dacă-şi critică Biserica. Atunci numele lor se tipăresc cu literă cursivă.

Alături de dl Nichifor Crainic apare la judecată strâmbă Părintele Niţă Mihai. Ca să se adeverească Scriptura care zice: „nu este ucenic mai presus de învăţătorul său" (Mat. 10, 24). Ştiţi ce păcat a comis Sf. Sa? A rupt-o cu tradiţia. Să ne lămurim! Fraţii ortodocşi de peste munţi se cam desinteresau în trecut de răul uniat. Lucru perfect explicabil. Ei nu simţeau boldul blajului biciuindu-le răbdarea cum îl simţim noi, cari ne aflăm doar la cale de-o poştă de Târnave. Acum, lucrurile s'au schimbat. Inmulţirea cetei dreptcredincioşilor luptători trebuia să neliniştească serios Blajul şi să-l facă să se mire foarte. Păr. Niţă Mihai a răsfoit odată „Cultura Creştină". Şi, firește, a fost surprins de toate celece se scriu într'ânsa împotriva Ortodoxiei româneşti. Un stângaciu sau un indiferent ar fi tăcut. Dar Sfinţia Sa nu-i dintr'aceştia. Deci dar a pus mâna pe peană şi i-a tras „Culturii unite" o scărmăneală binemeritată. Sperăm că nu va fi cea din urmă.

Destul că mânia „Unirii" s'a revărsat de istov asupra Sf. Sale, potopindu-l cu epitete grosolane. Ca deobiceiu, „Unirea" — în necunoştinţă de cauză sau din rea voinţă? — îşi păcăleşte a nu ştiu câta oară cititorii când îl prezintă pe Păr. Niţă Mihai ca pe-un începător care „foarte probabil" că „n'ar fi ajuns să-şi vadă numele sub articole româneşti" dacă n'ar fi existat monumentul de ruşine dela 1700. Fals, surato! Dacă n'ai ştiut până acum, iată îţi spunem noi că Păr. Niţă Mihai nu-şi inaugurează sclipitoarea-i carieră publicistică cu articolul care te-a tulburat pe tine. Răsfoeşte „Gândirea" şi „Sfarmă-piatră". Ai să te convingi de contrarul şi, dacă ai fi cavaler, ai face mea culpa. Dar cum asemenea gesturi nu se află la tine, nu ne mai rămâne decât să-l felicităm pe talentatul nostru confrate pentru onoarea de care s'a învrednicit a se împărtăşi. Pentrucă e de-o mie de ori mai onorabil să apari la „Telefon" în tovărăşia unor uriaşi ca dl Nichifor Crainic, decât alăturea de ceice depun mărturie mincinoasă împotriva Bisericii noastre pe primele feţe ale „Unirii". *(m.)*

Finis Austriae! In sclipitoarea comunicare pe care a făcut-o la Academia Română — „S'a încheiat o dramă: Austria s'a prăbuşit!" — dl Octavian Goga a văzut lucrurile numai aşa cum putea să le vadă un român ardelean care a simţit ghiarele pajurei cu două capete sfâşiindu-i pieptul. Căci pentru noi Austria nu-i o ţară germană care trebuia să se'ntoarcă acasă, nici un cuib de naţional-socialişti cari trebuiau, inevitabil, să înmulţească într'o zi gloria lui Adolf Hitler, ci o amintire hâdă şi o construcţie de stat artificială şi cariată a cărei prevăzută prăbuşire — spre deosebire de cei de pe Tibru şi Târnave — n'o să ne stoarcă lacrimi, nici regrete eterne.

Are însă acest academician cu verb colorat şi sprinten ca argintul viu, un pasaj pe care-l reproducem fără nici un comentar, pentrucă ne interesează direct: «*Concomitent cu politica de echilibru, rezultând din pulverizarea tuturor, s'a ivit mai târziu ideia unei preparaţii în vederea statului unitar pentru care convertirea la catolicism apărea ca primă etapă. Din această concepţie şi probabil din gândul de a produce o ruptură sufletească cu Românismul de peste munţi s'a urzit proiectul unirii noastre cu Roma, pe urma căruia optzeci de ani şi mai bine ortodoxia din Ardeal a rămas văduvită de orice ierarhie bisericească. Ni s'a dat deci o lovitură crâncenă cu planul bine chibzuit al destiinţării, ştiindu-se la Viena că cel mai de seamă criteriu al naţionalităţii la noi e altarul strămoşesc*». Cine erau agenţii desmembrării noastre, dl Goga lasă să ne-o spună Păr. Lupaş: *călugărul iezuit, agentul fiscal* şi *generalul împărătesc.*

Bine că s'a dus — cu ei cu tot! *(m.)*

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 1 Maiu 1938, va predica părintele *A. Nanu.*

Prefectura judeţului Sibiu face cunoscut, că locuitorii săraci cari n'au putinţa materială de a-şi procura drapelul naţional, nu vor fi traşi la răspundere pentru nearborarea lui la sărbătorile naţionale.

Icoanele creştine. In urma intervenirii Sfântului Sinod, prefectura judeţului Sibiu a oprit vânzarea icoanelor creştine de către jidovul Alexie Vaida din Gherla şi de către reprezentanţii săi din judeţul şi municipiul Sibiu.

Nr. 96—1938 (15) 1—1

Concurs

Parohia ortodoxă română din oraşelul I. G. Duca (jud. Odorheiu), deschide concurs pentru pictarea bisericii sale, în stil bizantin.

Licitaţia se va ţinea în ziua de *22 Maiu 1938*, ora 11 a. m., în capela ortodoxă din localitate. Ea se va continua, eventual, şi în mod verbal.

Deplasarea pentru informaţii, studiu, etc. privesc pe concurenţi.

Dată fiind intenţia de-a se face o pictură sumară, pentru locurile mai principale, atragem atenţia că, este în interesul concurenţilor, ca înainte să ia contact cu oficiul parohial şi-a cunoaşte locul.

Parohia îşi rezervă dreptul de-a primi oferta aceluia în care are mai multă încredere.

I. G. Duca, 20 Aprilie 1938.

In numele consiliului parohial şi al comitetului de construcţie:

Pr. **Simion Radu**
paroh-preşedinte

(ss) **George Rădulescu,** pretor
epitrop-casier

---

potam, iar nu Mihai Vodă din Bucureşti cum s'a crezut până acum (pag. 84).

In partea II, autorul este ceva mai original. Vorbind despre mân. Cutlumuş, despre care ne-am ocupat şi noi, (studiu în care am avut câteva scăpări din vedere mai ales în legătură cu o inscripţie slavonă de pe turnul ei, pe care autorul nu spune cu ajutorul cui a descifrat-o, dsa neştiind slavoneşte p. 107) autorul stabileşte că această „lavră a Ţării Româneşti" cum o numesc documentele noastre s'a clădit de primii voevozi români şi că a încăput între zidurile ei şi mulţi călugări. Este acest fapt de o impărtanţă capitală, pentrucă se vede că pe la 1270 exista şi la noi o tradiţie de viaţă monahală poate anterioară venirii lui Nicodim la noi. Când P. Lemerle — care mi-a comunicat şi mie aceste fapte — va publica documentele se va studia şi mai amănunţit problema. Autorul urmăreşte apoi daniile lui Neagoe Basarab, ale Movileştilor, ale lui Mat. Basarab, C. Brâncoveanu, ale Fanarioţilor — cari toate erau cunoscute şi sfârşeşte cu epilogul egumenului Meletie dela Clocociov (sec. XIX) care nu mai voia să mai plece dela noi din ţară.

Despre mânăstirea Lavra se vorbeşte mai puţin (122—140), deşi are cea mai bogată arhivă şi încă neexplorată de nimeni, mai ales când e vorba de corespondenţă (acum se ocupă cu edarea actelor Lavrei I. Rouillard şi P. Collomp, vol. I, 1937). Mai vaste sunt cercetările autorului în ce priveşte istoria schitului românesc Prodromul, aflător pe moşia Lavrei. In extindere de aproape 100 pagini (141—225) autorul foloseşte aproape numai literatură românească, căci cu privire la istoricul Prodromului s'a scris la noi destul. De altfel trebue să subliniem că între cele mai des citate isvoare pentru aproape întreagă cartea sunt câteva manuscrise româneşti scrise de călugărul Irinarh Şişman şi aflate de autor în arhiva Prodromului.

A treia mânăstire studiată este Dohiarul, aleasă de autor, în afară de motivele de mai sus, poate şi pentrucă există o monografie asupra ei scrisă de preotul bisericii greceşti din Braşov, Xrist. Ctenàs. Aici face afirmaţia (corectând poate exagerările influenţei athonite în arhitectura şi pictura moldo-valahă, vezi pag. 55—7, că arhitectura şi pictura executată la Dohiar prin 1568 e o influenţă din arta moldovenească (230 - 1). Vorbeşte apoi, parafrazând cele spuse de Ctenàs şi Iorga cu privire la închinarea mân. Slobozia lui Ianache (Ialomiţa) şi a schitului acesteia, Apostolachi, terminând cu înstreinările obiectelor de artă românească dela aceste metoace de către egumenul grec Gavriil Smirneanul (sec. XIX).

A patra mânăstire de care se preocupă autorul nostru este cea rusească a Sf. Pantelimon, ca una care şi ea a cunoscut daniile româneşti. După ce se preocupă prea pe larg (244—255) despre începuturile acestei mânăstiri şi dacă era populată de greci sau de ruşi — chestiune foarte controversată (astfel de părţi introductive prea lungi şi fără prea mare legătură cu subiectul mai sunt pag. 72 80, 91—95 etc.), autorul urmăreşte daniile sârbo-române dintre 1347 1497, apoi epoca rusă (1497—1737) şi în fine epoca greco-română (735—1821) când din dărnicia românească s'a clădit întinsa mânăstire rusească, devenită pe la finea sec. XIX un pericol aproape pentru hegemonia greacă în Athos. Ca ajutor principal la studierea mânăstirii ruseşti autorul a întrebuinţat „Acta praesertium graeca rossici in monte Athos monasterii", Kiev 1873, despre care însă se spune că nu este chiar aşa de serios şi de critic lucrată (vezi Baudrillart-Vogt: Dictionnaire d'histoire et de geographie écclésiastique, Paris, 1931, vol. V, art. Athos).

In încheere, citâm câteva din cuvintele autorului: „prin încercarea aceasta, care este prima în genul ei atât în România cât şi în Grecia, nu s'au rezolvat — o recunoaştem noi cei dintâiu — toate problemele în legătură cu acest subiect. Trebue mai întâiu publicate hrisoavele şi toate actele de corespondenţă, ca şi inscripţiile tuturor mânăstirilor" şi în sfârşit — ceeace autorul a uitat să spună — tot materialul aflat pe la arhivele statului şi abia după aceea ar urma studiile de critică. Deaceea teza dlui Cioran, pe lângă diploma de doctor ce i-a adus-o, rămâne, după părerea noastră, o privire de sinteză, căreia doar simetria îi strică puţin, dar nu i lipseşte informaţia, stilul frumos şi minunata condiţie tehnică. **T. Bodogae**

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI Sibiu 8 Maiu 1938 Nr. 19

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Adunarea eparhială din anul 1938

— Sibiu, 1 și 2 Maiu —

Dumineca Tomii

Ziua în care sfânta noastră biserică face pomenirea îndoelii și a necredinții momentane a unuia dintre apostoli — Toma — în dumnezeirea Domnului.

In această zi s'au strâns în centrul Arhiepiscopiei, în Sibiul izbăvirii noastre, aleșii clerului și ai poporului ca să chibzuiască asupra bunului mers al trebilor bisericești. Au venit ca să măsoare recolta unui an bogat, închinat neamului și Bisericii Domnului.

S'au strâns să arate lumii că dacă în vremile trecute cugetarea apostolului și-a găsit mulți moștenitori, tot mai mulți sunt aceia cari urmând Invierea Sa, au dat omenirii valori și fapte cucerite numai cu această credință a învierii.

In catedrala mitropolitană

deoparte și de alta, lângă sfântul altar, se pot observa figuri venerabile de preoți și personalități ale vieții noastre bisericești. Sunt deputații eparhiali, cari au venit să se împărtășească, ca la orice început de lucrare bună, cu darurile sfintei noastre Biserici.

Slujbă solemnă

Liturgisește însuși *I. P. S. Nicolae* înconjurat de un sobor de preoți și 4 diaconi. Slujba înălțătoare cucerește tot mai mult sufletul asistenții. Dar se isprăvește și I. P. Sf., îmbrăcat în ornate, este condus de soborul conliturgisitor la reședința mitropolitană. Corul cântă «Bine ești cuvântat» și credincioșii părăsesc încet catedrala, nedumiriți că *cei dinainte* nu se clintesc din Biserică. Își explică apoi că se va deschide, aici în catedrală, în fața altarului, după un vechiu obiceiu românesc, adunarea eparhială.

Vine vlădica

se aude un glas. Și I. P. Sf. Nicolae, însoțit de o delegațiune de deputați, binecuvântă pe membrii adunării, apoi așezându-se în dreptul ușilor împărătești, li-se adresează cu creștinescul «Hristos a înviat» după care rostește o frumoasă cuvântare, din care redăm următoarele:

In anul acesta împlinindu-se termenul de șase ani dela ultimele alegeri pentru adunările eparhiale, a expirat mandatul celor aleși și urma să se facă alegeri noi.

Intervenind însă cunoscutele evenimente politice, Sf. Sinod a găsit cu cale să amâne alegerile pentru altă dată. Drept aceea, în virtutea hotărârii Sf. Sinod am convocat pentru ziua de azi pe membrii vechei adunări eparhiale.

Din motivarea pe care Sf. Sinod o face actului de amânare a alegerilor și prelungirea vechilor mandate, luăm cunoștință că ne găsim în fața unei proectate modificări a legii de organizare bisericească.

Eu vă mărturisesc temerea mea în fața oricărei încercări de modificare a legii de organizare a Bisericii noastre, și vă spun din ce motive isvorește această temere.

In decursul discuțiunilor cari au durat câțiva ani pentru alcătuirea acestei legi, precum și în decursul încercărilor dela 1925 până astăzi, am rămas cu impresia sigură, că ceice încercau a modifica această lege plecau dela principiul că legea noastră de organizare bisericească este prea larg concepută. Și de aici temerea că această operă a mitropolitului Andrei Șaguna să nu fie strâmtată și tăiată. Parecă ne găsim în fața unei moșteniri bogate și întinse pe care cineva primindu-o dela părinți și părându-i-se prea mare, an de an tot rupe câte un petec din ea. Să dea Dumnezeu să nu se realizeze această temere.

In decursul anului trecut avem de înregistrat — a spus I. P. Sf. Sa — câteva frumoase realizări. Mă refer la progresul foarte îmbucurător făcut de Biserica noastră în regiunea **secuizată.**

Am putut să constat că s'a înălțat conștiința religioasă ortodoxă și națională a creștinilor în acele părți. Se trezesc amintirile trecutului și glasul sângelui în ființa lor.

Mi-a reușit să conving organele de stat că opera de reromânizare nu va merge înainte fără Biserică.

In decursul anului trecut a sporit și literatura bisericească română prin câteva opere tipărite în Tipografia Arhidiecezană. Amintesc aici **memoriile** *fie iertatului* **Ioan Mihu,** *scrise de el însuși și lăsate spre publicare și* **Pastoralele și circulările marelui Mitropolit Andrei Șaguna,** *publicate de dl* **Gh. Tulbure,** *inspector general școlar.*

Școala normală, *este aproape terminată. Totuși ne mai trebuesc sume mari până s'o vedem înzestrată cu toate cele necesare. Am nădejdea că această binecuvântată școală cu un trecut atât de frumos, va intra în viitorul an școlar în noul edificiu.*

Tot în decursul anului trecut Biserica noastră a primit cea mai mare danie dela existența ei până astăzi. S'a dobândit 75% din ceiace mai rămăsese după expropiere, dela așa numita **Universitate Săsească.**

Nu pot să-mi exprim în cuvinte destul de calde mulțumirea ce-o datorez M. Sale Regelui pentru acest dar. Dumnezeu să-L țină mulți ani.

Țin să mulțumesc și fostului Său prim sfetnic, dlui Gh. Tătărăscu și dlui ministru Cancicov, cari s'au arătat foarte binevoitori, apoi fiilor acestui județ și ai bisericii noastre, dnii N. Regman, fost prefect și E. Piso, cari ne-au sprijinit din toată inima.

Sunt vesel de-a vă putea anunța că și chestiunea fundației **Gojdu** *este pe calea cea bună. Acordul intervenit între noi și Budapesta rămâne să fie ratificat de ambele guverne printr'o lege.*

Anul trecut, în urma străduințelor pe cari le-am depus, preoțimea noastră a fost primită la fondul de pensiuni al statului.

In urma evenimentelor politice, preoțimea a fost oprită prin noua Constituție de-a mai face politică. Eu de mult aveam de gând să fac acest lucru, dar ca să nu par a fi nedrept cu preoții noștri am tot amânat. Acum preoțimea se poate lega cu mai multă inimă de biserica și misiunea ei divină. De aici nu urmează însă că ea este oprită de-a se interesa de viața noastră națională. Biserica este a instituție pe care se sprijină statul, de aceia vom putea contribui și de aici înainte mai mult la organizarea și consolidarea statului, cu sufletul, inima și inteligența noastră. Iar pentru aceasta, puterile divine ce le cuprinde Biserica și credința sunt primele ce trebuesc puse în lucrare. Iată de ce, adaug, preoțimea trebue să se pună la lucru, astăzi mai ales, pentru a-și justifica existența în mijlocul vieții noastre.

Nu mă îndoesc că preoțimea va satisface așteptările națiunii.

Mulțumesc că ați răspuns chemării ce V'am făcut și implor binecuvântarea lui Dumnezeu asupra lucrărilor noastre eparhiale.

Cu acestea declar sesiunea anului 1938 deschisă.

După terminarea vorbirii, care a fost ascultată cu o încordată atențiune din partea membrilor adunării, I. P. S. Sa numește notar interimar pe P. C. Dr. Gh. Proca și se începe lucrările adunării prin citirea apelului nominal, la care răspund 43 membrii.

I. P. S. Sa declară adunarea capabilă de-a aduce deciziuni valide.

Se alege biroul și comisiunile, iar notarul Dr. Gh. Proca prezintă actele intrate la biroul adunării cari se împart diferitelor comisiuni spre studiere.

Recepția

dela reședința mitropolitană. Deputații vin să aducă omagii I. P. Sf. Mitropolit. Sentimentele tuturor le tălmăcește într'o frumoasă cuvântare dl *Dr. Gh. Dubleș*. Spicuim din ea următoarele:

I. P. S. Stăpâne, — Am deosebita cinste de-a Vă prezenta omagiile adunării eparhiale și de-a Vă asigura de toată dragostea și alipirea pe cari membrii acestei adunări o au față de I. P. S. Voastră.

Pe lângă sentimentul de fiiască gratitudine pentru părinteasca dragoste și înalta înțelepciune cu care conduceți turma acestei dreptcredincioase biserici, țin să exprim și sentimentul de justificată îngrijorare pentru soarta organizației șaguniane a Bisericii ortodoxe române, care dela un timp este supusă mereu la grele încercări.

Astăzi când toți credincioșii buni ai Bisericii noastre fac apostolat, este o fundamentală greșală a se crede că numai clerul este chemat și mai cu seamă că singur ar putea să lupte cu rezultat pentru salvarea ortodoxiei. Incercarea care se face de-a micșora importanța elementului mirean în biserică, care a fost înfrățit cu clerul atât de genial de nemuritorul mitropolit Șaguna, este un fel de luptă lașe contra Bisericii însăși.

Noi știm ce luptă de titan ați dus și duceți pentru salvarea organizației șaguniene și de aceea ne atașem cu tot sufletul de I. P. S. Voastră.

Ați spus atât de înțelepțește că **ortodoxia este punctul arhimedric al neamului.** *Noi răspundem că* **Biserica ortodoxă este axa statului nostru** *și numai în jurul acestei axe statul își va putea împlini chemarea sa istorică.*

Vă rugăm să tălmăciți această convingere a adunării eparhiale acolo unde credeți că glasul nostru va avea răsunet.

Răspunzând I. P. Sf. asigură pe toți slujitorii în via Domnului, preoți și mireni, de dragostea Sa. Le promite că va fi și de aici înainte același cârmuitor spre izbăvirea neamului, dar și stavilă în calea acelora cari caută să risipească o moștenire atât de bogată ca aceia pe care am primit-o dela nemuritorul Șaguna.

La ora 1½ I. P. S. Sa a întrunit la ospitala sa masă pe toți membrii adunării eparhiale.

La lucru

Luni. In sala cea mare a prefecturii. Ora 9 fix. I. P. Sf. sosește însoțit de P. Sf. Vasile. Ocupă locul din frunte. La dreapta asistă P. Sf. vicar Vasile, iar la stânga notarul general a adunării Dr. Gh. Proca și puțin mai departe P. C. Vasile Oană, care îndeplinește și funcția de notar de ședință.

Deschizând ședința I. P. S. Sa invită să se citească *Raportul consiliului referitor la continuarea mandatelor*. Raportor e dl Dr. L. Borcia.

Conținutul acestui raport închide în sine evenimentele din viața noastră de stat și bisericească cari au dus la amânarea alegerilor eparhiale și continuarea mandatelor vechi. Raportul glăsuește că conform art. 9 din Legea de organizare a Bisericii ortodoxe și art. 129, 130 din Statutul acestei legi, s'a luat dispoziții pentru înfăptuirea noilor alegeri. Delegațiunea permanentă a Consiliului central bisericesc ținând seamă de evenimentele politice dela începutul acestui an, a amânat alegerile și a prelungit mandatul vechilor deputați. Consiliul nostru arhiepiscopesc, în secții unite, a remonstrat contra acestei hotărâri, întrucât o astfel de deciziune conform legilor bisericești, nu este de atribuția numitei autorități. Dar între timp apărând în Monitorul

Oficial prelungirea vechilor mandate, iar Sf. Sinod în şedinţa din 18 Martie hotărând amânarea alegerilor, ele au fost amânate şi în eparhia noastră.

O solidaritate impresionantă

Membrii adunării eparhiale luând acestea la cunoştinţă, într'o impresionantă solidaritate roagă pe I. P. Sf. Mitropolit Nicolae şi P. V. Consiliu Arhiepiscopesc să ia toate măsurile de cuviinţă ca autonomia Bisericii şi drepturile ei inprescriptibile să rămână neatinse şi să nu sufere nici o ştirbire.

Ţinând apoi seama că Biserica ortodoxă este factorul cel mai important de coeziune naţională şi socială, şi legătura acestei Biserici cu statul nostru, să fie scoasă din vârtejul fluctuaţiunilor politice şi să-i fie asigurată libertatea şi autonomia.

*

Raportul comisiunii de organizare, îl citeşte P. C. prqtopop Stoica.

Biserica şi neamul

Din el reiese că Biserica noastră ortodoxă reprezintă conştiinţa neamului. Prin ea se imprimă o pecete divină întregii noastre fiinţe etnice, geniului naţional şi tuturor manifestaţiunilor vieţii creştine şi colective.

Această conştiinţă nu-şi are obârşia în naţiunea însaşi, nu e îndrumată de geniul naţional şi nu trăieşte pe urma legilor omeneşti. Ea este de obârşie supranaturală, are o misiune specială de-a ne atrage spre Dumnezeu, spre adevărurile Lui, printr'o renaştere spirituală şi îndrumându-ne spre ţinta menirii noastre.

Ortodoxia nu se referă numai la om şi Dumnezeu, ci ea se verifică şi în raportul omului cu societatea, cu neamul. Mobilizarea ei în cadrul etnic o fac să fie mai dinamică şi mai activă.

Tot aci este menţionat Congresul Soc. Ort. Naţ. a femeilor române, ţinut în Sibiu, la care a participat I. P. Sf. Nicolae şi a prezidat alături de venerabila preşedintă Alexandrina Cantacuzino, lucrările acestui congres. Apoi: vizita M. Sale Regelui în Ardeal, cu ocazia conferirii titlului de «doctor honoris causa» al Universităţii din Cluj; cu ocazia desvelirii monumentului eroilor Horea, Cloşca şi Crişan, la Alba-Iulia; cu ocazia manevrelor regale, când a fost întâmpinat şi salutat pe pământul Ardealului de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae.

Un dar regesc

In frumoase cuvinte este menţionată dragostea şi solicitudinea M. Sale Regelui faţă de Biserica noastră, care printr'un Decret regal din 2 Iulie 1937 a înzestrat-o cu averea fostei «Universităţi săseşti şi a celor 7 juzi». Aceasta este cea mai mare danie pe care a primit-o vreodată Biserica noastră ardeleană.

Sub jug strein ea a trăit din ajutorul ctitorilor luptând astfel cu sărăcia şi cu multe feluri de privaţiuni. Căci regii de odinioară ai Ungariei au încărcat cu daruri alte biserici şi neamuri, iar nouă ne-a aplicat regimul aspru al sărăciei şi al umilinţelor crâncene.

Dar iată acum după înfăptuirea unităţii noastre politice cum se coboară şi un dar regesc material pentru contribuţia acestei biserici la unitatea neamului nostru.

O biserică trăieşte prin credinţă, zice I. P. Sf. Mitropolit. Totuşi mijloacele materiale sunt utile ca instrumente prin cari să-şi ajungă scopul.

Această danie regală să fie administrată sub titlul: „*Fundaţia Regele Carol II*», drept recunoştinţă faţă de grija pe care Augustul Suveran o poartă bisericii noastre.

Aduc calde mulţumiri şi dlui *Gh. Tătărescu*, fost prim-ministru, dlui ministru *M Cancicov*, cari au arătat deosebită solicitudine, apoi dlor *Nicolae Regman*, fost prefect şi *E. Piso* deputat, cari la fel ne-au stat în ajutor.

Şi un sol din Anglia

a avut bucuria să primească, în anul trecut, Biserica noastră. In zilele de 27, 28, 29 Octomvrie Episcopul *H. Buxton* de Gibraltar, a făcut o vizită I. P. Sf. Nicolae, interesându-se de instituţiile noastre culturale. Vizitând Academia teologică, Şcoala normală «A. Şaguna», mânăstirea dela Sâmbăta de sus şi celelalte instituţii bisericeşti, distinsul oaspe şi-a dat seama de rolul cultural şi naţional al Bisericii noastre ardelene în trecut şi astăzi. I. P. S. Sa şi-a aşternut pe hârtie impresiile şi le-a publicat în organul său eparhial, iar când mai târziu, în urma schimbărilor politice dela noi s'a pornit o campanie turbată în presa din Apus, a publicat în marele cotidian londonez *Th. Ch. Times*, un articol viguros de apărare şi informare obiectivă.

Omagiu postum

Un cuvânt plecat din inimă, pentru acei dintre protopopi, preoţi şi deputaţi, cari au plecat dintre noi, ni-i aduce pe fiecare în minte cu capitolul de muncă închinată altarului şi neamului.

Adunarea păstrează câteva momente de tăcere.

Trecerea clerului

la Casa de pensiuni a Statului, este deasemenea menţionată în raport cum se cuvine. In baza acestei reparaţiuni, pe care adunările eparhiale şi congresele preoţeşti, au cerut-o necontenit dela războiu încoace, preoţimea poate fi bucuroasă că bătrâneţele nu le vor fi întristate cu grijile existenţii. Un număr de vreo 20 preoţi şi protopopi au şi fost pensionaţi după această lege. Multora însă le vine greu să se despartă de altarul la care au slujit o viaţă şi au cerut să rămână în funcţiune. Acelora I. P. S. Sa le asigură un cămin de odihnă la mânăstirea dela Sâmbăta şi le permite ca şi de acum înainte să poată servi în voie în bisericile unde au slujit ca preoţi. Darul preoţiei îl au până la moarte şi nimeni nu li-l poate lua — glăsueşte înţelepţeşte I. P. S. Mitropolit.

Părintele Păcuraru — care este de faţă — cu greu se lasă convins. Lacrimile cari îi acopăr ochii vorbesc îndeajuns. Sf. Sa nu se poate obişnui cu pensionarea, cu toţi cei 84 ani ce-i poartă în spinare.

Despărţire

Raportul aminteşte că printre cei cari vor trece la pensie se află şi P. C. Dr. Gh. Proca, consilier arhiepiscopesc, care se află în al 44-lea an de serviciu.

P. C. Sa Dr. Gh. Proca a slujit Biserica şi aşezămintele ei cu rar devotament, în vremea stăpânirii străine, iar dela desrobire încoace a închinat Bisericii toate puterile sufleteşti şi experienţa bogată câştigată la catedră, în administraţia bisericească şi ca redactor al «Telegrafului Român».

In numele întregii eparhii I. P. S. Sa îi aduce cele mai calde mulţumiri pentru ceeace a făcut pentru biserică şi fiindcă i-a fost un devotat şi valoros colaborator. Ii urează viaţă îndelungată.

Ultimile cuvinte ale I. P. S. Sale au fost acoperite de aplauzele adunării care şi-a manifestat spontan recunoştinţa şi simpatia faţă de vrednicul consilier.

*

Urmează raportul *Secţiei bisericeşti*, pe care-l citeşte protopopul Dr. Borcia.

In capitolul întâi: *misiuni arhiereşti* sunt menţionate vizitele pe cari I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae le-a făcut cu ocaziunea diferitelor sfinţiri de biserici. Aşa: Blăjeni, Sighişoara, Vârghiş, Racoşul de sus, Şelimbăr, iar P. S. Vasile la Biborţeni, Herculean, Dârlos şi pioasa comemorare dela Porumbac, ceremonia religioasă a desvelirii monumentului lui Decebal la Deva, inaugurarea intreprinderilor metalurgice dela Cugir şi punerea pietrei fundamentale a catedralei din Sighet.

Pe drumul bătătorit de arhiereii noştri răsare şi se înfiripează o viaţă spirituală nouă, în care Biserica este centrul acestei vieţi.

Şi în Secuime

s'au făcut paşi hotărâtori pentru reromânizarea celor maghiarizaţi. Cu ajutorul Ministerului cultelor s'au putut înfiinţa mai multe zeci de parohii, dintre cari 20 au fost întregite cu preoţi tineri bine pregătiţi. S'au ridicat tot cam atâtea biserici şi capele şi altele sunt în curs de construire. Preoţii cari s'au dedicat acestei acţiuni naţionale prin biserică constată cu bucurie că glasul înăbuşit al conştiinţii româneşti şi ortodoxe răbufneşte, iar acolo unde se reclădesc altarele străbune roiesc în jurul lor închinători dornici de-a se integra în sufletul neamului.

In ajutorul

misiunii creştine şi naţionale a venit şi dispoziţiunile legale prin cari preoţimii i se interzice de-a mai face politică. Partidele fiind desfiinţate preoţii vor putea să-şi concentreze toate energiile în slujba evangheliei şi a unui apostolat sacru în mijlocul credincioşilor.

Academia teologică

şi Şcoala de cântăreţi sunt aduse în raport cu întregul cortegiu de realităţi: profesori, studenţi, elevi — preocupări şi perspective, totul lăudabil.

*

Un raport luminos, scris într'o frumoasă limbă literară, este cel al *Secţiei culturale*, citit de dl Ioan Sandu dir. şcoalei normale «Andrei Şaguna».

Raportul vorbeşte despre Straja Ţării, filantropia creştină, reîncreştinarea României moderne, catehizaţia, şcoala normală de băeţi şi fete, şcoala de aplicaţie, liceul «A. Şaguna» Braşov, liceul «Avram Iancu» Brad şi şcoala primară «Ioan Popasu» din Braşov.

Despre toate se spun numai cuvinte frumoase pentru progresul atins în anul trecut.

O mărturisire

preţioasă despre nivelul religios-moral şi cultural al şcoalelor noastre, face şi dl Victor Păcală, inspector general şcolar.

Dsa a constatat, în inspecţiile făcute, o stare lăudabilă, din toate punctele de vedere, în şcoalele noastre. Regretă că nu poate spune acelaş lucru şi despre şcoalele din alte părţi ale ţării, unde a întâlnit învăţători şi profesori sectari, cari educau copii într'un spirit cu totul strein de interesele neamului. Şi Dsa dă dovezi concrete de cele afirmate.

Roagă pe I. P. S. Sa să intervină la cei în drept ca să fie îndreptate aceste stări dureroase.

Tot dl I. Sandu prezintă *raportul referitor la internatul şi orfelinatul diecezan* şi cel referitor la starea fundaţiunii culturale «*Dr. I. Mihu*».

Aceasta din urmă a editat anul trecut *memoriile*... marelui mecenate dela Vinerea, într'un impozant volum sub grija dlui Dr. S. Dragomir. Cartea apărută în tipografia noastră este un omagiu postum adus aceluia care a jucat un rol atât de important la poporul nostru în momentele cele mai critice prin care a trecut vreodată.

*

Membrul adunării dl I. Ghişe citeşte un temeinic *raport general al senatului epitropesc*, precum şi mai multe rapoarte scoţând în relief faptul că comisia financiară a făcut un sever control la Cassa consistorială unde s'a aflat totul în cea mai deplină ordine, convingându-se despre administrarea şi chivernisirea corectă a averii bisericeşti.

Adunarea eparhială a dat descărcare Consiliului arhiepiscopesc.

Noul consilier

Un punct important din programul adunării a fost alegerea unui nou consilier în locul P. C. Dr. G. Proca, pensionat. Membrii adunării au trebuit să cugete dela început asupra unei persoane care să aducă în înalta funcţie talant înmulţit şi mare putere de muncă. Cu talantul răspundeau mulţi, dar munca se potrivea mai bine unuia tânăr. Şi când se întâmplă să le găseşti pe amândouă la aceiaşi persoană, procedezi ca deputaţii eparhiali. Ei au ales pe tânărul şi valorosul profesor dela Academia teologică pe P. C. *Spiridon Cândea*. Şi n'au ales rău, căci noul consilier a făcut strălucite studii la universităţile din Bucureşti, Atena şi München şi aduce pe lângă avântul tineresc de muncă, o minte chibzuită şi o judecată clară.

«*Telegraful*» care cunoaşte bine slova părintelui Cândea, din care s'a învrednicit de nenumărate ori, îi urează spor la muncă şi ani fericiţi.

Lucrările adunării eparhiale din această sesiune fiind sfârşite Inat Prea Sfinţitul Mitropolit a rostit următoarea cuvântare:

Onorată Adunare eparhială,

Scurtimea sesiunii din acest an, în decursul unei singure zile, a trecut înaintea ochilor tabloul stărilor spirituale, cultural şi economice ale eparhiei şi astfel fiecare membru îşi poate face bilanţul înfăptuirilor realizate.

Remarc îmbunătăţirile esenţiale de ordin material. Averea eparhiei a sporit în mod considerabil prin dania regală, prin despăgubirile suferite la bănci şi prin buna chivernisire. In soarta preoţimii s'a făcut o reală îmbunătăţire, prin trecerea la fondul general de pensiuni al Statului.

Nu s'a neglijat nici partea spirituală şi toate instituţiile eparhiei sunt în plin progres.

Trăim vremuri frământate, dar cu toate acestea biserica, ca instituţie divină a găsit liniştea necesară pentru a putea face progrese. Se datoresc aceste progrese şi colaboratorilor mei, precum şi clerului şi poporului dreptcredincios.

Plec astăzi cu misiunea de-a fi interpretul Adunării eparhiale cu privire la bunătatea organizaţiei noastre bisericeşti şi voi stărui la cei în drept să ne lase să muncim şi mai departe, pentru interesele bisericii şi binele credincioşilor.

Rugând pe bunul Dumnezeu să binecuvinteze lucrările Adunării, Vă mulţumesc pentru concursul ce mi-l daţi la conducerea eparhiei şi Vă dau arhiereasca binecuvântare.

In numele adunării eparhiale dl Dr. Aurel Vlad, fost ministru, membru al adunării constată cu vie satisfacţie progresele realizate pe teren spiritual şi material şi roagă pe I. P. S. Sa să fie interpretul adunării eparhiale şi al credincioşilor pentru menţinerea spiritului şagunian în organizaţia noastră bisericiască. Asigură pe I. P. S. Sa de întreg devotamentul şi-l urează să se întoarcă sănătos.

Pr. **IOAN N. BEJU**

Conferinţă. Dl prof. univ. *Dr. I. Lupaş*, a ţinut în ziua de 2 Mai c., în aula Universităţii Komensky din Bratislava, o frumoasă conferinţă despre umanistul Nicolae Olahus, sibian de origină. Conferinţa a fost foarte cercetată şi ascultată cu viu interes.

Dl prof. Lupaş a făcut şi de data aceasta un serviciu nepreţuit neamului nostru, făcându-se sol al culturii sale peste hotare. De astfel de ambasadori are nevoie neamul nostru.

Prasnicul Invierii în presa românească

Măreţul prasnic al Invierii Domnului a fost întâmpinat de presa românească în frumoasă haină de sărbătoare şi cu o primenire de conţinut neobişnuită. In locul preocupărilor de natură politică, economică, etc. un loc de frunte a fost cedat celor de natură spirituală. Senzaţionalul şi contingentul cotidian, care răpeşte atât de mult liniştea sufletului, a cedat în aceste zile de mare prasnic absolutului şi eternului, cari turnate în slovă blândă şi împăciuitoare au fost trimise către sufletul orăşenilor şi în depărtarea satelor, să ducă, sensul profund al evenimentului religios, mângâere şi îndemn de înviere. De aceea nivelul moral şi cultural al ziarelor româneşti, cu ocazia acestui mare prasnic, este cu mult urcat faţă de celelalte zile.

Un conţinut religios-moral cuprins în pagini cu mult sporite şi frumos ilustrate cu tablouri religioase, aceasta este înfăţişarea presei noastre de sfintele sărbători ale Invierii.

Ţi-se umple sufletul de bucurie când poţi să culegi şi din aceşti pomi o merinde binefăcătoare şi ai, parecă, închisă în suflet dorinţa ferbinte ca veşnic să fie sărbătoare şi aceleaş ziare să-ţi aducă mereu aceiaş merinde. Şi dovadă că aceasta nu este o dorinţă izolată este faptul că de sărbători, toate ziarele îşi măresc cu mult tirajul pentrucă toţi cei cari din dorinţă de linişte le evită în celelalte zile, le cumpără şi citesc de sărbători numai pentru conţinutul lor religios şi moral ales. Este şi în acest fapt un argument pentru orice om de bună credinţă că sufletul omenesc este pătruns în toată adâncimea sa de adevărurile religiei creştine.

Dar cu durere presa noastră numai la ocaziuni de mari prasnice ţine cont de această realitate. N'aş vrea totuşi să atribui întregii prese o lipsă de înţelegere faţă de problemele mai înalte ale sufletului românesc. Au fost şi conducători de ziare cari au sesizat din timp configuraţia spirituală a neamului nostru şi de aceia, săptămânal, într'o pagină închinată bisericii dau pasibilitatea acestui neam de-a ţinea legătură cu valorile sale. Menţionăm aici ziarul **Universul, Porunca Vremii, Ţara Noastră,** *etc. ai căror directori merită toată lauda şi recunoştinţa.*

Este totuşi prea puţin când ne dăm seama că la poporul nostru biserica este centrul în jurul căreia pulsează întreagă viaţa şi că, o altă parte a presei noastre n'a sesizat îndeajuns acest lucru.

Marele praznic al Iuvierii Domnului le-a adus însă pe toate la acelaş numitor de preocupare. Toate relevează marele adevăr al Invierii Domnului care stă la baza credinţii noastre. Paştile sunt arătate ca un bun prilej de reculegere şi meditaţie care perpetuiază icoana divinului Mântuitor în ipostasa de mereu îndrumător, către fiecare suflet, la înviere şi renaştere din mormântul păcatului. Peste pământul acesta măcinat de ură, Invierea, din acest an se recunoaşte că, adie un duh cald de mângâere şi înfrăţire.

Toate recunosc apoi în cor că Paştile din acest an sunt mai luminos şi mai îmbrăcate în floarea bucuriei decât altă dată. Ele aduc carul credinţii şi un început de înviere a neamului nostru la o nouă viaţă socială, care are de bază cuvintele Mântuitorului: Pace vouă! Ne mai aduc apoi pe lângă un misticism îmbătător al unei credinţe creştine şi dorinţa de înviere a neamului din mormântul moravurilor şi patimilor politice.

Nu-ţi poţi stăpâni sufletul de bucurie când vezi că sensul dat de această presă Invierii Domnului, este acela al unei splendide sărbători a solidarităţii, iertării, bucuriei, a păcii şi marii nădejdi, a sfinţeniei şi a biruinţii vieţii asupra întunerecului păcatului.

Menţionăm aici revistele: **Ţara Noastră, Sfarmă-Piatră, Vremea,** *etc. cari închină întregul conţinut aproape idealurilor ce se desprind din această sărbătoare, şi miezoasele articole cu conţinut de înviere ale cotidianelor* **Universul, Porunca Vremii, Curentul** *— (ca să pomenim numai pe cele mai mari, restul, destul de numeroase, la fel şi-au făcut datoria) — cari şi-au făcut şi de data aceasta un titlu de onoare din atitudinea creştină cu care au îmbrăţişat minunea Invierii.*

Toate port pe frontispiciu creştinescul: Hristos a înviat!, la care suntem siguri că cetitorii vor răspunde: Adevărat c'a înviat... şi să vieze Domnul cât mai des în aceste coloane, ca să se risipească duşmanii dinlăuntru şi dinafara neamului nostru.

B.

FOR-ul îşi deschide aripile. Intemeiat acum cinci ani într'o răbufnire de entuziasm care proclama tăria noastră trecută ca temelie a izbânzilor viitoare, acest splendid voluntariat al intelectualilor ortodocşi ardeleni care-i FOR-ul, n'a isbutit nici până azi să încalece grumazul falnicilor noştri Carpaţi. Şi cât am dorit-o!... Nu pentru mărirea oamenilor cari i-au dat viaţă, ci pentru oţelirea prea hărţuitului nostru neam de către potrivnicii dinafara şi dinlăuntrul său.

Acum, aflăm că se face. Fraţii de peste munţi s'au convins definitiv că această înfăptuire nu mai poate suferi nici o amânare. Sub preşedinţia I. P. S. Patriarh *Miron*, s'a ţinut de curând o consfătuire în scopul extinderiii FOR-ului şi'n celelalte laturi ale Ţării. Un comitet provizoriu a fost constituit şi însărcinat să alcătuiască un proiect de *statut*, luând ca bază pe cel al FOR-ului ardelean. Ceeace s'a şi făcut, prin purtarea de grije a dlui Iuliu Pascu, membru al Consiliului legislativ. Reţinem câteva din dispoziţiile lui.

Asociaţia va purta numele *Infrăţirea românilor ortodocşi*. Scopul ei va fi:

a) Să împlinească în viaţa membrilor ei şi al familiilor lor învăţătura Mântuitorului;

b) Să lupte pentru înscăunarea principiilor creştine ortodoxe la temelia tuturor aşezămintelor publice şi sociale ale poporului şi statului român;

c) Să preîntâmpine prin faptele sale româneşti ortodoxe, orice mişcări dăunătoare Bisericii ortodoxe, drepturilor naţiunii române şi ale statului român întregit; să lupte îndeosebi împotriva imoralităţii şi pornografiei, stilismului, sectelor, antifascismului, francmasoneriei şi a comunismului, care sub toate firmele şi mijloacele lor de înfăptuire mână în mână atacă şi lovesc ortodoxia şi naţia română;

d) Să îndemne la înfrăţire şi ajutorare creştinească a membrilor ei şi la îndeplinirea slujbelor religioase;

e) Să ţie veşnic viu cultul eroilor şi mucenicilor ortodoxiei româneşti.

a) Propaganda creştină ortodoxă din om în om, la toate straturile româneşti şi în deosebi printre intelectuali şi tineretul şcolar.

b) Să câştige prin convingere individuală pe bărbaţii politici, femeile române şi pe capii ortodocşi ai tuturor serviciilor publice şi aşezămintelor sociale, pentru a da întâietate moralei ortodoxe în toate actele lor administrative, economice, culturale şi sociale;

c) Descuibările din locurile de mare putere a tuturor acelora cari nu sunt nici români de origină, nici creştini ortodocşi şi ajutorarea bunilor ortodocşi în munca lor cinstită şi devotată binelui românesc şi al ortodoxiei. (In deosebi ar fi necesară câştigarea a câţi mai mulţi membri ai comisiunilor de aprobarea cărţilor şcolare şi de cenzurarea filmelor de cinematograf şi a revistelor teatrale precum şi acelora care făuresc legile şi regulamentele];

d) Incurajarea ziarelor şi revistelor ortodoxe şi editarea şi răspândirea unor ziare noui, reviste, publicaţiuni, biblioteci, cărţi şcolare şi literare, pătrunse de morala ortodoxă şi de românism;

e) Adunări creştine ortodoxe, servicii religioase, procesiuni, predici în Biserică; conferinţe şi cursuri, fie anume orânduite de Asociaţie, fie mai ales în cât mai multe din acelea organizate de oricare altă societate culturală românească; precum şi de un mare congres general în fiecare an, în câte unul din centrele ţării anume desemnat din timp de consiliul Asociaţiei;

f) Să ajute a se da o întindere cât mai mare paginei Bisericii, din marele ziar românesc şi ortodox „Universul", pagină care să apară de două ori pe săptămână şi să câştige câte o asemenea pagină săptămânală în fiecare dintre ziarele curat româneşti şi ortodoxe din întreaga ţară;

g) Servicii religioase, împărtăşirea cu Sf. Taine, retrageri şi meditaţii creştine;

h) Ajutorarea cu bani, materiale, sprijin moral şi artistic a parohiilor şi obştilor care îşi zidesc noui biserici, sau vor să le isprăvească, ori să-şi refacă în vechiul stil naţional locaşurile de închinare".

Acum, câteva observaţii. Numele Asociaţiei mirenilor de peste munţi diferă de-al FOR-ului nostru. Mărturisim sincer că nu prea înţelegem această deosebire. Ea o să îngreuieze unificarea celor două asociaţii. Ar fi mai bine să se rămână la numirea de Frăţia Ortodoxă Română. Afară de cazul când iniţiatorii viitoarei „Infrăţiri" vor fi făcut această alegere voită de nume cu scopul de-a provoca o emulaţie, o întrecere între aceste două mădulare al aceluiaşi trup, în săvârşirea faptelor ortodoxe româneşti.

In ce priveşte partea din proiectul de statut pe care o cunoaştem, aceasta e îndeaproape înrudită cu cea a statutului FOR-ului.

Deocamdată, aşteptăm să auzim şi alte glasuri asupra căii celei mai bune care trebue urmată în constituirea acestei asociaţii. Şi dorim ca iniţiativa pornită să fie într'un ceas bun. — *(m.)*

Adunări eparhiale. *Pe lângă adunarea eparhială, a Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, convocată pe ziua de Dumineca Tomii, 1 Mai 1938, s'a mai convocat pentru aceeaş zi, în sesiune ordinară, pe temeiul Statutului de organizare bisericească, şi adunarea eparhială a Episcopiei* **Huşilor,** *de sub conducerea P. S. Sale episcopului* **Nifon.** *— Cu acest prilej «Biserica şi Şcoala», revista aradană de sub direcţia Păr. Icon. Stavr. Dr. Gh. Ciuhandu, face următoarea observare despre tradiţionala «Dumineca Tomii» din vremea Statutului organic.*

De ce n'ar putea revenì toate eparhiile noastre la acest termin tradiţional? El ar fi mai potrivit decât cel după Statutul nou. Dacă nu din alt motiv, cel puţin pentru aceea, că adunările eparhiale din Dumineca Tomii ar asigura mai din vreme votarea bugetelor eparhiale şi ar înlesnì lucrările în baza acelor bugete. Dar, motive ar fi şi altele...

Curmarea unei fărădelegi. Să nu vi se pară prea dură expresia. N'o rostim în deşert. E vorba de sfintele mânăstiri din Ţara Românească. Cuiburi de duhovnicească petrecere în pace şi linişte, desmierdate de fermecătoarele frumuseţi ale naturii şi de Dumnezeu cercetate, aceste sfinte lăcaşuri ferite de colbul lumii au atras în toată bună vremea nesfârşite cete de vizitatori, între cari se aflau destui cari le călcau pragul cu gânduri necurate. Aceşti oameni neduhovniceşti au comis greşala de neiertat de a le confunda cu cazinourile din staţiunile de văratică petrecere. Lipsiţi de cea mai elementară înţelegere a locului în care se aflau, zăboveau înt'ânsele cu lunile, ducând o viaţă sgomotoasă şi nepotrivită cu atmosfera de evlavie şi întremare sufletească pe care o presupune mânăstirea. „Urâciunea pustiirii" a transportat un aer de lumeaţă frivolitate în „locul cel sfânt". Asta-i fărădelegea. Prin mijlocirea unor gazetari neserioşi, răul a ajuns la urechile publicului. Cunosc unul care se distra scriind la rubrica duminecală a unui mare cotidian despre anumite mişelii, făptuite într'o mânăstire de nişte vilegiaturişti năbădăioşi, pe cari ruşine este a le şi grăi. Aşa pricepea el să facă operă de zidire sufletească...

Autoritatea bisericească — în speţă Sf. Sinod şi Mitropolia Moldovei — a purces la isgonirea din mânăstiri a acestor fărădelegi. Era şi vremea. Maicuseamă că deacum înainte, mânăstirile noastre — recent înzestrate cu ceva avere — nu mai sunt avizate la arginţii petrecăreţilor pentru diregerea nevoilor. Un *regulament* special întocmit de Sf. Sinod şi înăsprit prin nişte dispoziţii ale Mitropoliei Moldovei, va asigura — încă începând cu vara anului acestuia *selecţionarea* oaspeţilor sf. noastre mânăstiri. Iată cuprinsul lui.

Găzduirea în mânăstiri este îngăduită numai persoanelor cari ocupând o funcţiune publică, sunt obligate să se recreeze în decursul vacanţei; celor cari prin situaţia lor socială sau de serviciu vin în apropiată atingere cu interesele mânăstirilor şi celor cari au ajutat sau ajută material sau moral aceste sfinte lăcaşuri. Betegii cari sufăr de boli molipsitoare nu sunt admişi în mânăstire. La intrarea în mânăstire, vizitatorii trebue să se prezinte superiorilor mânăstirii, să dovedească cu acte cine sunt şi abia după ce au trecut acest examen vor fi înscrişi în registrele oaspeţilor şi vor putea să-şi caute gazde. Călugării şi călugăriţele nu vor putea închiria chilii oaspeţilor decât cu aprobarea prealabilă a conducerii mânăstirii respective.

Numai ceva mai avem de adăugat, spre binevoitoarea luare aminte a mai marilor sf. mânăstiri. Cinul monahal petrece în mânăstire după o anumită rânduială, pe care trebue s'o respecte fără smintire. Nu ştim dacă există una similară pentru oaspeţi. Dacă nu există, ar fi bine să se facă. Fiecare oaspe să primească la înscrierea în registre *instrucţiunile tipărite* de cari are să se povăţuiască şi eventual să fie pus să semneze o declaraţie că se va conforma întru totul. In chipul acesta s'ar evita o mulţime de neplăceri şi superiorii mânăstirii ar putea lua imediat măsuri împotriva celorce se fac că uită unde se află, sancţionându-i fără îndurare şi îndepărtându-i oricine ar fi ei. *(m.)*

Din viaţa satului

In situaţie schimbată

Satul nostru ardelean era, înainte de războiu, o mică cetate înconjurată de zidul tare al moralei creştine.

Creştinismul, care a îmbrăţişat toate manifestările vieţii credinciosului, a reuşit prin veacuri de restrişte să-şi întipărească adânc caracterele sale în viaţa săteanului.

„Legea românească", credinţa ortodoxă, a fost şi este expresia tipică cea mai adevărată pe care o dă săteanul român întregului cod religios-moral şi juridico-penal, după care se conduce viaţa omului dela sat.

Dela naştere până la moarte, cu întreaga gamă a sentimentelor, gândurilor şi acţiunilor sale, el bătătorea calea înaintaşilor săi: calea crucii şi a Evangheliei Stăpânului lumii.

Credinţa creştină, trăită intens, îl ajuta în toate faptele sale, încurajându-l în cele bune, mustrându-l în cele rele şi mângâindu-l în necazuri.

Această viaţă patriarhală şi mistică, de un farmec indescriptibil, a fost brusc turburată de furtuna marelui războiu, care a dărâmat truda unor generaţii întregi.

Sguduirile sufleteşti ale celor de pe front veşnic cu moartea'n faţă, groaza zilei de mâne a celor rămaşi la vatră, a sdruncinat credinţa săteanului, producând acel haos sufletesc în labirintul îndoielilor ce se observă în viaţa satelor de azi.

Marile transformări teritoriale, sociale şi culturale trebuiau să înrâuriască şi să schimbe şi înfăţişarea satelor.

Suflet desorientat, săteanul şi-a cam uitat de cer, de suflet şi de menirea creaturii pe acest pământ, şi şi-a îndreptat gândul îndeosebi spre bunurile materiale: *aici* şi-a pus credinţa şi nădejdea.

Această dedicare, aproape exclusivă, vieţii vremelnice este pentru el adevărată pierzare, după cum mirajul lămpii este moartea pentru fluturii nocturni.

Nota caracteristică a vieţii generaţiei ce apune era seninătatea şi puterea sa de existenţă în faţa vitregiilor sorţii, — pe când noua generaţie stă şovăitoare în faţa celei mai mici încercări ale sorţii.

Ocolind munca intensă şi binefăcătoare, căutând traiul cât mai comod, generaţia nouă caută să soarbă până la fund cupa bucuriilor efemere.

Care să fie cauzele acestor stări, şi cum se face că roada luminătorilor dela sate este prea mică?

Alături de războiu trebue să înşirăm: Reforma agrară, votul universal şi curentele politice şi religioase.

Reforma agrară — idee nobilă şi echitabilă în mintea legiuitorilor — a fost prilej de mare specule pentru unii, şi de învrăjbire şi mai mare pentru alţii.

Protejând pe cei nevrednici şi nedreptăţind pe ceice şi-au expus viaţa în faţa morţii, reforma s'a dovedit, în mare măsură, izvor de ură, ce clocoteşte şi azi în piepturile nedreptăţiţilor.

Rana sângerândă pe trupul ţărănimii a fost însă votul universal.

Inconştientă de însemnătatea votului, ţărănimea a fost marea asupra căreia s'au abătut furtunile politicianismului corupt.

Luptele electorale erau suliţi veninoase înfipte în sufletul destul de slăbit al ţărănimii noastre. Agenţii electorali, improvizaţi din toţi vântură ţară, fără nimic sfânt, drept şi cinstit, cutreierând satele şi cătunele şi promiţând poporului raiul bunătăţilor, au demoralizat profund poporul paşnic dela ţară.

Viaţa politică, în loc de a forma caractere în ţărănime, a distrus caracterele ce mai erau, şi odată cu acestea liniştea familiei şi pacea sufletească între fraţi. Fiecare „membru" înscris într'un partid politic îşi cheltuia mare parte din vreme „discutând" chestiuni politice şi văzând fiecare în partidul său mijloc sigur de parvenire şi de înşelăciuni.

In felul acesta nu era sat în care în timpul sfintei Liturghii să nu se vadă pe stradă grupuri de ţărani discutând cu înflăcărare trebile ţării şi punctele din programul partidului său, în loc să participe sufleteşte şi trupeşte la cina Domnului. Duminecile după masă apoi veneau propagandiştii cu balastul de minciuni întărâtând o tabără contra alteia.

In urma acestora ţăranul avea să-şi piardă încrederea în cuvântul intelectualilor şi respectul legilor date de oameni şi de Dumnezeu.

Al treilea val ce s'a aruncat furios asupra ţărănimii erau curentele politice, atât cele făţişe, cât mai ales cele subversive, precum şi cele religioase sectare care, văzând haosul sufletesc în care a ajuns lumea satelor, îi dau necontenite asalturi.

Curentele comuniste, propagate prin ceice au trăit o parte din viaţă la oraşe, au căutat să exploateze nemulţumirea şi setea săteanului după bunurile lumeşti, arătându-i la orizontul luptei de clasă viţelul de aur al poftelor împlinite.

Curentele religioase pornite din scopuri politice străine, şi duşmane ţării, au încercat să prindă setea duhovnicească spre a sdrobi orice unitate sufletească în sânul românismului.

Aceşti factori au contribuit la demoralizarea poporului, ducându-l la indiferenţă faţă de Evanghelie şi Biserică, răpindu-i sufletul şi lăsându-l doar cu formele reci ce abia se mai respectă şi acelea.

Incălzindu-se tot mai puţin la focul sacru al Stăpânului lumii, cercetând tot mai puţin locaşul Domnului, ţărănimea se îndreaptă tot mai mult spre crâşmele, judecătoriile şi temniţele ţării, dovedind deşertăciunea celor trecătoare şi nemulţumirea produsă de himera lumii în raport cu pacea sufletească ce se revarsă peste ceice caută calea Domnului.

Spre a redresa viaţa satului şi a o întări pe bazele solide ale creştinismului, se impune luminătorilor satelor, îndeosebi preoţilor, învăţătorilor, notarilor o muncă frăţească şi stăruitoare, o colaborare strânsă pentru a coborî pe Mântuitorul în sufletul înţelenit al satului.

Conlucrând pe toate terenele, cultural, agricol, religios etc. şi bine luptând, ne vom recâştiga rolul de altădată, în mijlocul poporului.

Pr. **Viorel Ogradă.**

Obligativitatea căsătoriei religioase. Ministerul cultelor a dat următorul comunicat cu privire la căsătoria religioasă:

Unele gazete au publicat ştirea că ministerul cultelor şi artelor ar fi intervenit la ministerul justiţiei pentru punerea în concordanţă a legii actelor de stare civilă cu dispoziţiunile art. 20 din noua Constituţie.

Această informaţiune era greşită de oarece se arăta că binecuvântarea religioasă precedează căsătoria civilă, pe când în realitate art. 20 din Constituţie dispune tocmai invers.

Precum se ştie noua Constituţie completează textul vechi referitor la actele de stare civilă, introducând obligativitatea binecuvântării religioase. Această obligativitate urmează a fi reglementată prin lege, pentru a se pune în aplicare principiul înscris în noua Constituţie.

Probleme-Recensii-Comentarii

Semne de renaştere religioasă. — *Ziarul naţionalist creştin «Porunca Vremii» tipăreşte în fiecare Duminecă o pagină întitulată* **Biserica lui Hristos.** *Conţinutul ei sprinten şi convingător, bătăios când trebue şi prea adeseori contemplativ, actual şi plin de respect pentru tradiţia nemuritoare a Legii Româneşti, mărturisim sincer că ne reconfortează oridecâteori îl citim. Şi asta o facem des: în fiecare Duminecă după biserică. Scriu în această pagină o mână de condee înflăcărate. Scriu cu competenţa ortodoxă a «Gândirii» şi cu jarul românesc al invincibilului «Sfarmă-piatră». Genialul Nichifor Crainic, totdeauna pe parapete, iscăleşte obişnuit «caseta» care saltă în conştiinţa contimporanilor, de fiecare dată, câte-o problemă largă cât zarea nădejdilor noastre româneşti şi profundă ca adâncurile credinţei noastre celei din veci. Alături de dsa, o trupă de ageri scriitori incendiază iasca stătută a haosului sufletesc ce ne bântue încă, cu scăpărările spiritului lor pur ortodox şi românesc. Puţine mărimi se pot mândri în astă ţară — dece n'am spune-o? — că au isbutit să adune în jurul contagioasei lor personalităţi atâtea talente proaspete şi autentice ca dl Nichifor Crainic. Păr. Niţă Mihai, entuziast şi sincer din cale afară; Ovid Caledoniu, înalt în gânduri şi ireproşabil în exprimare; Mariana Ionescu, uimitor de bine înzestrată şi sigură 'n expunerile pe cari le iscăleşte; Horia Niţulescu, de-o vervă irezistibilă şi de-o frumoasă cultură; Pr. Ştefan Dobra, harnic şi priceput în tot ce scrie; Pr. Gh. Butnariu, un nume de frunte în publicistica bisericească şi alţii alături de dânşii, sunt tot atâţia neastâmpăraţi cari nu fac deageaba umbră sfântului nostru pământ.*

Iată un semn de renaştere religioasă, vizibil dela mari depărtări. Ei au transportat în gazetăria de largă răspândire duhul măritelor vremuri de sublimizare a entuziasmului religios împins la periferia vieţii publice de antichriştii şi irozii veacului postbelic.

Dar nu numai despre asta vrem să vorbim.

Sub titlul aşezat în fruntea acestor rânduri, dl Nichifor Crainic ne împărtăşeşte în «Porunca Vremii» din 2 Maiu a. c., câteva constatări îmbucurătoare: 1. în Capitala Ţării s'a putut observa în vremea din urmă o mare afluenţă a închinătorilor ortodocşi; 2. preoţii nu mai răsbiau cu spovedirea celorce alergau să se despovăreze de păcate; 3. mai multă bună cuviinţă şi o mai adâncă evlavie a norodului în decursul sfintei slujbe.

Adăugăm — fiindcă dsa scrie: «nu ştiu cum stau lucrurile în provincie în legătură cu frecventarea Bisericii» — următoarele: exact la fel şi la noi.

Până nu de mult, în Catedrala mitropolitană din Sibiu, se puteau observa, în decursul verii, când tineretul şcolar era risipit pe vetre, adevărate poeni. Vara trecută, goliştile au dispărut cu desăvârşire.

In săptămânile premergătoare Invierii, de dimineaţa dela ora 6 şi până 'n amurg, câte 2 până 'n 7 preoţi abia răsbiau cu spovedirea noroadelor. Protopopul catedralei noastre, Păr. Em. Cioran, poate servi amănunte impresionante în această privinţă.

Mai departe! Acel enervant dutevino de odinioară, în decursul sf. slujbe, e pe cale de dispariţie. Nu se mai sărută mâinile cucoanelor, nu se mai expun toalete bătătoare la ochi şi în timpul predicii, lumea impacientă de odinioară ia contact cu amvonul de pe care detună cuvântul Domnului.

Am regăsit calea care sue la cer!

(m.)

*

Publicaţii ostile credinţei străbune. După „Unirea" blăjană — „cea mai injurioasă din câte au apărut vreodată în România" — ziarul *Porunca Vremii* (2 Maiu a. c.), înfierează «*Farul Nou*».

E un săptămânal romano-catolic, ce apare în Bucureşti, scris de pene şi nume cu totul streine de neamul nostru. Director e dl Iosif Frollo, profesor la un liceu românesc din capitală.

Farul Nou nu se mărgineşte, cum i-ar sta bine, să se ocupe de confesiunea cititorilor săi şi să adâncească în ei credinţa papală.

Farul Nou e convins că această credinţă nu se poate apăra decât atacând sistematic ortodoxia. Stilul lui, lipsit de orice însuşire literară, e de-o agresivitate câinească faţă de Biserica ortodoxă pe care o declară «o ruină bizantină». El e deasemenea foarte mesianic când se nevoieşte să clădească în România papistaşismul peste «ruina bizantină».

In numeroase articole, demonstrează cum poate, şi cu apostrofele cele mai obraznice la adresa ierarhilor noştri, necesitatea de a ne catoliciza.»

*

Spre şcoala creştină. In ziua de 28 Aprilie a. c. s'a deschis în istoricul local al liceului ortodox „Andrei Şaguna" din Braşov, al 19-lea congres al profesorilor secundari din Ţară şi primul dela instaurarea nouei rânduieli de stat. Congresul a fost pus sub preşedinţia de onoare a P. Sf. Episcop *Nicolae Colan*, Ministrul Educaţiei naţionale şi-al Cultelor şi Artelor.

Locul şi localul în care s'au desfăşurat desbaterile acestui congres, au fost cum nu se poate mai bine alese. Braşovul, cu celebra sa şcoală ortodoxă, e simbolul înoirii învăţământului românesc sau, mai precis, al revenirii sale la vechea matcă, din care l-a abătut crivăţul neprielnic de după războiu. Acolo au ostenit acei admirabili dascăli cari au făcut din chemarea lor o adevărată apostolie închinată ştiinţei şi virtuţii. Poatecă-i va fi dat cuibului românesc de sub Tâmpa să se învrednicească de nebănuita cinste de-a fi tot el locul din care-or porni directivele sănătoase cari să prezideze destinul şcoalei româneşti de azi înainte. Dar ce vorbim? Aceste directive au şi pornit la drum, însoţite de urările noastre de-a le vedea rodind ca într'un pământ bun în inimile dascălilor români. Căci cuvântarea miezoasă a P. Sf. Episcop *Nicolae Colan* tocmai de ele s'a ocupat.

Copleşit de potopitoarele emoţii ale amintirilor cari i-au rămas de pe vremea când liceul Şaguna a avut norocul să-l poată număra printre elevii săi şi covârşit de respectul sincer pe care-l poartă strălucitei tradiţii culturale a acestei şcoale model, P. Sf. Sa a arătat cursurile învăţământului nostru de după războiu, intelectualizat până la uscăciune şi a afirmat încă odată marele adevăr care sună aşa: adevăratul învăţământ e instrucţie şi educaţie, iar adevărata educaţie se întemeiază pe religie. Dascălul trebue să fie în primul rând un om credincios. Dacă el nu-şi găseşte reazim în Dumnezeu să fie sigur că nu-şi va găsi reazim nici în lumea noastră.

La Braşov a 'nceput crepusculul şcoalei laice. Zorii celeilalte şcoale — ai şcoalei creştine — nu vor întârzia să se ivească. Neamul nostru nu va avea nimic de păgubit de pe urma acestei întoarceri *acasă* a învăţământului obştesc. Fiindcă, credeţi-mă — nu pe mine, ci *trecutul* nostru — şcoala creştină e *singura* şcoală românească.

(m)

Fapt grăitor dela sine. Un vechi şi distins gazetar, dl *Dr. Ghiţă Stoica*, dărueşte Sindicatului Presei Române din Ardeal moşia sa de 84 jugăre arător; casa şi clădirile economice din Luna de jos, în valoare de peste un milion lei. Generosul donator (ajuns la vârsta de 60 ani) nu cere alt ceva Sindicatului, decât la vremea sa „să fie înmormântat, cât se poate de simplu, în cavoul familiar dela Sibiu, gata ori când să-i primească osemintele"...

† Octavian Goga

In cuibul de vultur dela Ciucea, astăzi Sâmb. 7 Mai 1938 ora 2 d. m. sângele a încetat să mai svâcnească în tâmplele cele mai fierbinţi pe cari le-a avut vreun contimporan. Octavian Goga şi-a găsit în sfârşit liniştea de care n'a avut parte toată viaţa. Octavian Goga a murit.

S'a stins repede, uimitor de repede, omul care toată viaţa lui n'a ştiut ce-i zăbava în tot ce-a gândit, a cântat, a nădăjduit şi s'a nevoit să înfăptuiască. Câteva zile de boală năprasnică au fost deajuns pentruca un final superb să închee vijelioasa existenţă a unuia dintre cei mai sbuciumaţi oameni. Sfârşitul lui Octavian Goga e acela al unui meteor care se desprinde'n nopţile senine dela locul lui din cer, spintecă'n goană văzduhul dela o margine la alta şi cade plesnind în mii de ţăndări orbitoare.

Octavian Goga ar fi putut să mai trăiască dacă oamenilor, în mijlocul cărora a ostenit, nu le-ar fi lipsit putinţa de-a se înălţa cu înţelegerea lor până la altitudinea geniului său. El a murit la datorie. Creerul acela magnific care a gândit pentru atâţia inşi, pentru o ţară întreagă pe care n'a încetat nici în ceasul morţii s'o vree mai mândră şi mai fericită, a fost o povară prea grea pentru un singur om.

Titanul prea devreme mutat dela noi pătrunde 'n legendă, înfăşurat în cinste şi vrednicie. Rimele lui, verbul lui colorat ca florile de Maiu în care Ţara-i îngroapă trupul cuprins de încleştarea morţii şi mai presus de toate sufletul acela incomparabil care s'a dăruit cu o pasiune copleşitoare idealului de unificare teritorială şi de consolidare sufletească a României rotunde, vor dura cât veacurile.

Văd Ardealul în genunchi!... Văd Ţara 'ntreagă cernită!...

Dumnezeu să-l odihnească în loc luminos, în loc cu verdeaţă mai verde ca verdele codrilor noştri pe care i-a cântat atâta.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Luni seara, 2 Mai, la Bucureşti pentru a lua parte la şedinţele Sfântului Sinod, întorcându-se la reşedinţa Sa Sâmbătă seara în 7 Mai a. c.

Sf. Sinod a aprobat ca toţi candidaţii înscrişi pe tablourile de capacitate pentru religie şi cari au dreptul să fie numiţi profesori titulari, să poată fi hirotoniţi preoţi onorifici pe seama catedralelor episcopale, urmând ca apoi să fie numiţi profesori titulari în ordinea de înscriere pe tablourile de capacitate şi în limita locurilor vacante.

Luna Bucureştilor 1938 se deschide Luni, la 9 Mai, sub scutul operei de culturalizare, întreprinsă de Suveran prin „Straja Ţării". Vizitatorii expoziţiei pot călători la Bucureşti cu reducere de 50 şi de 75 la sută pe C. F. R.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 8 Maiu 1938, va predica părintele *M. Neagu.*

CARŢI ŞI REVISTE

Prometeu, revista braşoveană de luptă pentru propăşire, frumos şi adevăr. A apărut Nr. 1—4, pe Ianuarie—Aprilie 1938, cu articole semnate de: I. Al. Bran-Lemeny, directorul revistei, Dr. Mircea Suciu-Sibianu, R. Prişcu, Doina Bran-Lemeny ş. a. Abonamentul anual 100 lei. Redacţia: Braşov, strada Calvin 18.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 15 Maiu 1938 — Nr. 20

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

† Octavian Goga

Sufletul mare al lui Octavian Goga, plin de toată lumina cerului românesc și de toată frământarea fecundă a codrilor ardeleni, a părăsit viața pământească.

Ne va fi negrăit de greu să ne deprindem fără magnifica și animatoarea lui prezență în cuprinsul vieții noastre naționale, după ce ne-am obișnuit de un șir îndelungat de ani să-i auzim în toate momentele grele și importante cuvântul îndrumător și răscolitor de energii, și să-i sorbim slova aprinsă de dorurile mari ale unui neam în suferință.

S'a mutat dela noi profetul care a umplut o epocă de răspântie a românismului și a hrănit sufletele generației dinainte și de după războiu cu substanța gândurilor și a avânturilor sale.

Sufletul românesc prin el s'a îmbogățit, s'a precizat, și-a întărit existența, iar sborul lui spre lumină și spre putere a primit un avânt nou.

Simțim acum că fără Octavian Goga spiritualitatea românească n'ar fi deplină, că fără zbuciumul lui i-ar lipsì reliefuri de mare valoare și importante cărări de orientare în viitor.

Și el a reușit să devină parte substanțială a spiritualității neamului, prin faptul că opera lui e o expresie a adâncurilor sufletului românesc, o revelație de straturi profunde din acest suflet.

Octavian Goga a izbutit un lucru minunat pe care puțini îl izbutesc: să fie poet și luptător în aceeaș vreme, în acelaș cuvânt rostit de pe tribună către neam sau cântat în stihuri răscolitoare.

Poezia lui e poezie într'adevăr, e încântare estetică, e frumusețe îmbătătoare și-și va păstra acest caracter cât veacurile, dar e în acelaș timp și plâns și protest, strigăt care stârnește revoltă și cheamă la luptă.

E poezie organică, e expresia integrală a sufletului ardelean dinaintea unirii dela 1918. Ea vădește legătura organică, totală, a fiului de preot din Rășinari cu neamul lui.

Ogorul, munca, credința, dragostea, sprinteneala de gând și vorbă, toată viața țăranului român, a invadat viu în această poezie și s'a eternizat în forma sublimă a artei neperitoare și încântătoare. Și numai pentrucă această viață, cu toți fluturii și priveghitorile ei, era dominată de jalea asupririi, de melancolia răsuflării libere, a fost și poezia lui Goga în acelaș timp protest și strigăt după libertate.

Oricât de mare și de veridic este Coșbuc, dar în poezia lui nu se oglindește atât de total și deci de organic sufletul ardelean așa cum l-au precizat vremurile de suferință, ca în poezia lui Goga. Coșbuc a privit prea mult la o singură latură a vieții satului ardelean, la idila de dragoste.

Și tocmai pentrucă e o poezie totală, poezia lui Goga a realizat miracolul să fie și o poezie de luptă.

Prin poezia sa dinainte de războiu Octavian Goga a chemat la lupta de desrobire și de unire un neam mucenic.

După realizarea acestui vis, poetul nu și-a socotit misiunea terminată, ci a pornit la o nouă luptă, în continuitate organică cu cea dinainte, purtată cu aceleași arme de gând înalt și cuvânt smuls din raiul frumuseților românești: la lupta de înstăpânire efectivă a românismului în țara proprie.

Continuu nou și totuși același în idei, dinamic și intraripat în cuvânt, a fost animatorul și codificatorul unui nou îndreptar pentru generațiile ce vor urma.

Octavian Goga a fost un intelectual de rasă, atent continuu la desfășurarea ideilor, la prospețimea problemelor în câmpul larg al civilizației umane. Dar în acelaș timp el s'a mișcat, a trăit, a cugetat, a iubit în funcție de marea realitate care este neamul cu toată viața lui de adâncimi spirituale și de manifestări externe. Nația cu credința ei strămoșească, cu bogăția și originalitatea ei, a fost bolta care s'a arcuit uriaș și total peste sufletul lui. Nimeni n'a văzut așa de bine, așa de nuanțat, de autentic și din toate laturile, etnicul românesc ca el. Dar l-a văzut continuu cu o privire împrospătată de agilitatea unui spirit care citea și se orienta în orizontul larg al culturii general-umane. «*Ca figura miticului Ianus aveam o față care privea înainte și alta care se uita înapoi. Inainte era câmpul întins al civilizației, înapoi era căsuța noastră din deal, care ne vorbea în noapte*». Tensiunea aceasta de spirit superior în care mărturisește că trăia ca student nu l-a părăsit niciodată. Aci stă secretul permanentei și cuceritoarei lui noutăți în toate cuvântările și în tot scrisul lui până în ultimele clipe. De aceea a putut să fie până la sfârșitul vieții în acelaș timp cel mai just și mai fin interpret al sufletului românesc și intelectualul cel mai subțire și mai la curent cu ideile din toți oamenii noștri politici.

Ceeace mai ținem să remarcăm în cadrul acestor însemnări pe marginea marelui geniu al lui Oct. Goga — căci a fost un geniu cum puțini a mai avut neamul nostru, iar în Ardeal cred că deține locul prim — este că toți marii creatori de valori culturale în Ardeal au fost până acum fii de preoți. Amintim culmile: Coșbuc, Goga, Lucian Blaga. Și în al doilea rând trebue recunoscut că mărimea acestor nume vine din veridicul românesc al operei lor, din faptul că viziunea lor nu face decât să capteze în formele eterne ale artei viața și spiritualitatea nației noastre. E atât de autentic românească creația lor, încât ea par'că nu e decât o treaptă ceva mai urcată a creației folclorice românești. In nici o altă provincie creațiile scriitoricești nu sunt atât de mult o creștere organică din folclor, sau din viața nației, dar după asemănarea folclorului, ca la acești uriași ai scrisului ardelean. Pe când acelea sunt dominate de un subiectivism în care nu se răsfrânge prea deplin și viu sufletul neamului, aceștia nu grăiesc dela ei ci neamul grăește prin ei.

Cum spune Goga:

«Nu rostul meu, de-apururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plângă în lacrimile mele»

E o identificare deplină între viața scumpă a neamului și sufletul lor. Acest lucru e plin de semnificație pentru legătura organică ce-a existat în trecut la noi între casa preoțească și viața satului.

Poate că astăzi nu mai e așa. Incepe și în Ardeal să se intrepună straturi de răceală și de opacitate între casa preoțească și viața poporului. Și va fi o mare pagubă atât pentru viitorul sufletesc al poporului cât și pentru cultura românească. De pe acuma se vede că produsele spirituale ale scriitorilor perd din aderența lor organică cu folclorul, cu seva vie a statului.

Fiii de preoți ar putea fi și în viitor singura categorie socială din care ar putea răsări creatorii de valori spirituale original-românești. Fiii de plugari nu pot deveni creatori mari, lipsindu-le în epoca școlară și copilărească atâtea condiții spirituale și materiale de fecundă desvoltare. Iar fiii altor intelectuali sunt prea departe de sufletul neamului și le lipsește înțelegerea și stima pentru adâncurile religioase ale acestui suflet ca să poată să creeze altceva decât opere de știință sau artă mai mult sau mai puțin subiectivă.

Opera lui Octavian Goga și pilda lui să ne fie far luminos și putere sufletească în activitatea noastră pe care s'o închinăm tot ca el, deplin și până la sacrificiul suprem, neamului.

D. S.

---

* FOIȘOARA *

Viața religioasă în poezia lui Oct. Goga

Am convingerea că fiecare dintre ații mei preoți, primește cu interes viu ceastă scurtă comunicare asupra vieții astre religioase în poezia celui mai inirat fiu al Bisericii noastre și celui mai minat poet al neamului. Această conngere se întemeează pe faptul că pentru care dintre noi, suprema preocupare este: mnezeu, sufletul și mântuirea lui. Gând și inima noastră se îndreaptă neîncetat re misiunea noastră, la apostolatul nou, la frumusețile și la greutățile acestei siuni, la insuficiențele noastre, dar și la rul cel dumnezeesc care ne completează. trebue să fie îmbucurător pentru noi faptul că O. Goga, voevodul gândirii românești din rândurile laicilor, se întâlnește cu noi, slujitorii Domnului, în aceeaș sfântă comunitate de înalte preocupări duhovnicești și situează problema religioasă și rostul slujbei preoțești pe primul plan, în chiar centrul operei sale.

O. Goga este poetul credinței străbune. Făclia dreptei credințe nicicând nu i se stinge prin negura vieții, ci prin credință Dumnezeu îi orânduiește rostul său în lume. Cât de răspicat răsună graiul credinței sale din această strofă, din fruntea întâiului său volum de poezii:

„Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale
Eu, cad neputincios, Stăpâne
In fața strălucirii Tale!
In drum mi se desfac prăpăstii,
Și'n negură se'mbracă zarea,
Eu, în genunchi, spre Tine caut;
Stăpâne, orândue-mi cărarea!...

(Rugăciunea)

In lumina acestei credințe l-au crescut, de mic copil, cucernicul părinte Iosif și buna sa maică: Dăscălița. Grija ei i-o sădiră întâi în suflet, apoi, în rândul al doilea numai obligamentele școlare, după cum ne-o mărturisește poetul versurile:

«Zi Tatăl nostru, sara, dragă
Și să te porți la 'nvățătură"

(Casa noastră)

Dar bunii săi părinți nu-l învățau numai cu graiul, ci cu însuși exemplul vieții lor evlavioase. Rugăciunea părintelui său Iosif și sfințenia slujbei sale îl copleșiră așa de mult, încât toată viața sa, poetul rămâne sub farmecul lor. De-aceea el îmbină toată firea în o pioasă armonie cu înălțătoarea rugăciune a slujbelor celor sfinte. De-aceea vede el în ceața amurgului *fumul de tămâie*, (în poezia Dăscălița) și aude *toaca* în ciocănitul gheunoaei (Pe înserate) și *vecernia* în zvonul dumbrăvii (Apostolul). Iar de altă parte, mama sa intelectuală, încă-și avea sufletul legat de lăcașul Domnului. Cu câtă admirație subliniează Goga credința vie a mamei sale dragi, care tresărea când auzia toaca bisericii:

„De glasul ei tresari pe pernă
Măicuță, tu, cu chip frumos,
S'alergi în grabă la altarul
Mântuitorului Hristos..."

(Răsună toaca)

Cu raza acestei credinți 'n suflet apucă el, ca și fratele său Eugen, drumul vieții, cum ne asigură în versurile:

„La curtea veche a unui popă de lângă
[Mureș mai la vale,
Doi frați robiți de-aceeaș rază, s'au fost
[pornit pe-aceeaș cale"

(Doi frați)

Dar celce iubește credința, cu adevărat, acela iubește și virtutea. Și Goga este un sincer și devotat admirator al ei. Rămâne uimit în fața credinței adânci și neclintite a poporului și condeiul său scrie despre credință și jertfă:

Date biografice despre Octavian Goga

Octavian Goga s'a născut în 1 Aprilie 1881 în comuna Răşinariu, judeţul Sibiu, dintr'o veche familie de preoţi.

Tatăl său, Iosif Goga, de origine din Crăciunelul de sus, era preot în această comună, iar mama sa era fica preotului din Răşinariu, Ioan Bratu. Bunici, dinspre mamă au fost cărturari şi oameni cu trecut glorios în luptele din 1848. Dela ei nepotul a moştenit dragoste de slova românească şi sensibilitate sufletească deosebită. Născut în acest sat de graniţă din fragedă copilărie şi-a dat seama că existenţa acestei graniţe este *un piron înfipt în carnea poporului nostru.*

Anii copilăriei i-a petrecut în comuna sa natală. Aici a învăţat clasele primare, la o veche şcoală românească din această comună. După ce o termină, este trimis la liceul de stat din Sibiu, deşi nu ştia nici un cuvânt ungureşte. Aci s'a manifestat dela început ca un spirit protestator, din care cauză este silit a părăsi în ultima clasă Sibiul. Isprăveşte cursul secundar la liceul ortodox din Braşov, după care urmează la universitatea din Budapesta.

Ca student la Budapesta, alături de alţi studenţi români din capitala Ungariei, a luat parte la luptele naţionale protestând mereu contra intoleranţei maghiare. A reuşit să încorporeze studenţimea română dela această universitate în gruparea studenţilor din Vechiul Regat cu ocaziunea congresului „Corda Fratres" care i-a atras o furioasă molestare din partea autorităţilor şi a presei maghiare.

Acum scoate el *Luceafărul,* cu alţi tineri, ca să poată ţinea mai uşor contactul cu cei din Regat.

Ultimele semestre le-a făcut la Viena şi Berlin.

Alături de activitatea sa pe terenul politic s'a manifestat de foarte timpuriu şi în literatură. Dela etate de 15 ani publica poezii în *Tribuna,* apoi în *Familia,* unde cu timpul ajunge cel mai însemnat colaborator.

Scrisul său sprinten şi cu nerv, iar în poezie de-o tristeţă şi revoltă matură, l-a făcut cunoscut repede. Fiind încă la studii publică un volum de poezii cari au fost foarte apreciate. După aceasta Societatea culturală *Astra* din Sibiu îl cheamă ca secretar literar al ei.

De acum începe o vie luptă politică. El preconiza o politică naţională întemeiată pe ideia unităţii sufleteşti a poporului nostru cu centrul gândirii Bucureşti. Acţiunea pe care o intreprinde o susţine prin conferinţe, articole de ziare, etc. Dar şi aceasta i-a atras repede nenumărate procese şi mai multe zile de închisoare la Budapesta, Cluj şi Seghedin.

Concomitet cu această luptă el s'a angajat şi contra acelora dintre românii ardeleni, cari admiteau mentalitatea şovină maghiară.

Piesa sa „Domnul Notar", care s'a jucat prima dată pe scena teatrului din Bucureşti, îi aduce o condamnare de 1 an şi jumătate. Reuşeşte să fugă însă la Paris unde îl surprinde răsboiul mondial.

De acolo se reîntoarce în Regat şi se ataşează acţiunii lui N. Filipescu şi Take Ionescu cari cereau întrarea noastră în răsboiu alături de aliaţi.

Prin ziarul *Epoca,* unde scria la rubrica „Ardealul vorbeşte", apoi prin conferinţe, reviste, cărţi, reuşeşte să solidarizeze majoritatea opiniei publice cu românii din Ardeal şi să determine un puternic curent pentru întrarea în răsboiu alături de aliaţi. Când după doi ani România intră în răsboiu, Octavian Goga se înrolează cu fratele său Eugen în regimentul 80 Infanterie şi pleacă pe front.

Retragerea în Moldova îl aduce în fruntea ziarului *România,* care era scris pentru soldaţii de pe front. In această epocă de deprimare sufletească, el îşi inaugurează activitatea ca director cu un frumos articol numit „Biruinţa".

După prima revoluţie rusă a fost însărcinat de guvernul român ca să obţină repatrierea prizonierilor ardeleni din Rusia şi drepturi pentru fraţii noştri din Basarabia, iar în urma păcii dela Buftea se hotăreşte să plece în Franţa ca să apere cauza noastră compromisă adânc prin această pace. Impreună cu Take Ionescu a luptat acolo pentru cauza neamului nostru şi a pregătit drumul lui Ionel Brătianu spre conferinţa păcii.

După încheierea păcii se reîntoarce în ţară şi este învitat să facă parte din Consiliul Dirigent.

El pledează însă pentru desfiinţarea Partidului naţional român care nu-şi mai avea rostul într'o Românie a tuturor românilor. El se uneşte cu acţiunea dlui general Averescu, care venind la guvern desfiinţează acest guvern regional, iar Octavian Goga începe lupta contra autonomiştilor ardeleni şi pentru o fuziune a Partidului naţional cu partidele din Regat.

In cele două guvernări Averescu, O. Goga a fost ministru al Cultelor şi Artelor, al Justiţiei şi la Interne.

Pentru sufletul sbuciumat al acestui apostol odihna nu-şi avea raţiune. El îşi dă seama dela începutul României mari, că poporul nostru poartă încă o plagă periculoasă pe corpul său care îl opreşte de-a se întări înlăuntru şi de aceia se ridică cu toată puterea sa contra elementului jidovesc, care a adus în această ţară sărăcia românului şi scăderea nivelului cultural şi moral al ţării.

Intemeiază acum revista *Ţara Noastră* pe care o transformă în tribuna noilor revindecări naţionale, iar prin conferinţe şi ca deputat în parlament, se face apostolul noilor revindecări.

In 1932 înfiinţează Partidul naţional-agrar, iar în 14 Iulie 1935 prin jurământul depus în faţa altarului mitropoliei moldovene, fuzionează cu partidul L. A. N. C, al bătrânului luptător naţionalist A. C. Cuza. Oct. Goga devine preşedinte activ al noului partid şi înalţă stindardul revendicărilor: „România Românilor".

La sfârşitul anului 1937 ajunge primministru pentru scurt timp. Ţara care făcuse atunci cunoştinţă şi cu omul faptelor istorice, sufere astăzi o mare durere văzând cum s'a prăvălit în mormânt deschizătorul drumului noui Românii.

Octavian Goga a fost de multe ori deputat, membru al Academiei române, Laureat al premiului naţional de poezie 1924, Preşedinte al scriitorilor români, Preşedinte de onoare al Sindicatului Presei din Ardeal şi Banat, Doctor „Honoris Causa" al universităţii Regele Ferdinand I din Cluj, prof. universitar de Cultura naţională la această universitate şi decorat cu mari ordine româneşti şi streine.

In calitate de fiu al Bisericii noastre ortodoxe, a fost de mai multe ori deputat eparhial şi membru în Congresul naţional-bisericesc, iar ca ministru sau deputat, dar mai ales ca om de cultură, a fost un înţelegător fără asemănare al rosturilor Bisericii noastre.

Legat prin tradiţie familiară de cultura şi viaţa acestei biserici, i-a practicat învăţătura şi a sprijinit-o în acţiunile sale până la moarte.

De aceea la regretul de-a fi perdut pe cel mai de seamă luptător naţionalist şi om de înaltă cultură, adaugăm şi durerea preoţimii noastre, de-a ne fi despărţit pentru totdeauna, prea de timpuriu, de un ales fiu al Bisericii noastre.

*

Ultimile clipe ale lui Octavian Goga

Am publicat în numărul trecut coplesitoarea veste a săvârşirii din viaţă a lui Octavian Goga. Uluitoarea ştire ne-a găsit cu ediţia în maşină, de aceia revenim acum cu ştiri mai complecte.

Marele român, de care-şi legase acest neam atâtea speranţe, a fost surprins de nemiloasa moarte în singurătatea castelului său dela Ciucea, în Sâmbăta din 7 Maiu, orele 2 d. m.

A murit în Ardealul ale cărui dureri şi năzuinţe le-a cântat viaţa întreagă.

Venise Mercuri dela Cluj şi n'a apucat să-şi rotească ochii asupra cuibului său de fericire, când săgeţile morţii l-au ţintuit pentru totdeauna de pat. Ştirea s'a răspândit ca fulgerul în întreagă ţara, iar postul nostru de radio a trecut-o şi peste graniţă.

La castel a fost un adevărat pelerinaj, iar telegrame din toate colţurile ţării cereau ştiri asupra ilustrului suferind.

Lupta cu moartea a ţinut până Sâmbătă când şi-a încredinţat sufletul, atât de sbuciumat în această viaţă, în mânile Atotputernicului.

Tragicul sfârşit al marelui dispărut a umplut de jale sufletul ţării.

Clopotele catedralei noastre a cântat prelung trista lor melodie pentru cel mai ales fiu al Bisericii noastre. Steaguri îndoilate s'au atârnat la toate instituţiile publice şi de pe feţele tuturor puteai citi durerea care le-a cucerit sufletul. Octavian Goga era fiul acestui judeţ, al acestui oraş, al Sibiului copilăriei şi tinereţii sale.

In acelaş timp, la Ciucea, în castelul liniştit de pe malul Crişului, în sala în care se sbătuse trei zile în chinuri, zăcea corpul fără viaţă al marelui dispărut. La căpătâi o icoană veche românească, o evanghelie şi lumânări aprinse, străjuiau creştineşte pe cel plecat din viaţă.

Se împărtăşise Vineri noaptea.

Fiul preotului ortodox din Răşinariu a fost doar toată viaţa un convins creştin şi a murit tot creştineşte.

Se svonise că va fi înmormântat acolo, în grădina castelului, unde urma să re ridice o bisericuţă pentru călugării cari vor preamări de-acum înainte pe ctitorul mânăstirii lor.

Dar Octavian Goga nu mai este al familiei. Este al ţării, al tuturor. Un tren mortuar îl duce pentru ultima dată spre capitala românismului, *peste codrii verzi de brad şi câmpuri de mătase.* Ardealul întreg l-a însoţit cu ochii înlăcrămaţi pe cântăreţul tristeţii sale.

La Bucureşti, deşi era ora 1 noaptea când a sosit trenul, o mare de oameni l-a întâmpinat în semn de pios omagiu.

Corpul neînsufleţit a fost aşezat apoi pe un impozant catafalc în mijlocul rotondei Ateneului, înconjurat de sfeşnice, plante şi flori. In jurul catafalcului au făcut gardă tot timpul foşti înalţi demnitari şi prieteni ai marelui dispărut. Publicul se perindă mereu în jurul catafalcului pentru a se închina pentru ultima oră în faţa marelui fiu al neamului.

Joi, orele 11 a. m. trista ceremonie a înmormântării. Sala mare a Ateneului e neîncăpătoare. Rând pe rând sosesc membrii guvernului, înalţii demnitari, membrii Aca-

---

„Stau toţi cu mintea 'ngenunchiată
Şi-i mut cucernicul popor,
Eternitatea prinsă 'n cadre
Işi poartă sfântul ei fior.
Invins de teama mare-a clipei
Se'nchină sufletul, supus,
In faţa veşnicei icoane
A răstignirii lui Isus.
Ce blând se uită chinuitul,
De sub icoana lui de spini.
Lumina resemnării mute
E scrisă 'n ochii lui senini.
Nu-l dor piroanele din carne.
Zâmbeşte paşnic, iertător.
El ştie că *de veci învie*
Acei ce pentru alţii mor...»
(Mama)

Cine iubeşte, însă, virtutea, acela urăşte păcatul. Iar Goga l-a urât cu ură ancestrală. Pentru el satul este icoana virtuţii, iar oraşul vatra păcatului. De-acea notează el din mijlocul Parisului:

„Dar nopţile, când umbre moi se lasă
Şi'n jur de mine urlă Babilonul,
Eu mă visez în sat, la noi, acasă.»
(Paris)

Iar în faţa catedralei celei mai măreţe din oraşul luminii apusene, el este înfiorat de această simţire:

„Prin boltituri de arcuri triumfale
Văd turnurile vechii catedrale
Ca două braţe blestemând: Gomora."
(Notre-Dame)

Il revoltă marea făţărniciei omeneşti, care se revarsă pretutindenea, întinând atâtea suflete:

„Sunt oameni toţi şi-i plin în lume
De vameşi şi de farisei,
Ii văd şi nu'nţeleg anume
Ce mă mai poartă printre ei.
Le ard blesteme ceriul gurii.
Când ţi se par duioşi şi trişti,
Aştern peste pornirea urii
Blândeţe de evanghelişti.
Şi'n minte-atunci mi se desface
Misterul proniei ce-a pus
Ca'n staul, între dobitoace
Să vie pe pământ Isus."
(Oameni)

Poetul sfintei noastre credinţe strămoşeşti, bardul virtuţii, stigmatizatorul acerb al păcatului, este totodată şi elogistul cel mai entuziast al acelui factor proeminent, care-i întemeiat de Dumnezeu: să cultive virtutea şi să stârpească păcatul, adecă a bisericii şi a slujitoarei ei, a preoţimei. Pentru poetul răşinărean pe pământ nu este instituţie mai înaltă, mai pură, mai sacră, decât biserica Domnului. Şi dacă are trebuinţă de-un termen de comparaţie pentru ce purta el mai sfânt în sufletul său, nu-l găsea altundeva, decât în biserică. Un singur exemplu ajunge:

„El va întrupa în strigăt de chemare
Cuvântul sfânt ce azi adăposteşte
In licăriri de tainice altare
Biserica nădăjduirii noastre."
(Clăcaşii)

Cu câtă smerenie se închină el în faţa bisericii, cu atâta admiraţie priveşte el la înalta misiune preoţească, nu numai sub laturea apostolatului naţional, ci în toată sublimitatea ei spirituală.

Cât de maiestoasă este figura preotului apostol:

„Bătrânul mag înalţă fruntea,
Ce sfânt e graiul gurii sale,
Din el va răsări norocul,
Acestui neam sfârşit de jale.»
(Apostolul)

Câtă confirmare şi promulgare a vredniciei adevăratului preot se cuprinde în versurile profund inspirate:

«*Cuvine-se hirotonirea*
Şi harul cerurilor ţie,
Dreptvestitorule apostol
Al unei lumi ce va să vie!"
(Apostolul)

Poetul laureat, fiul de preot, are adevărată veneraţie pentru preoţii cei buni şi nu scapă nici-un prilej binevenit, ca să nu-i alinte pe struna lirei sale iscusite.

Ii este drag preotul, care săvârşeşte cu sfinţenie cele sfinte:

„La mine vii cu cartea, cu gând să-mi dai [canoane
Şi să mă cumineci, părinte Solomoane;
Cucernic faci aghiasmă şi mâna ta, părinte,
Stropeşte casa tatii, ca bine s'o cuvinte.»
(Zadarnic)

Invăluieşte în calda sa simpatie figura preotului cărturar, care prin credinţă şi ştiinţă luptă pentru mântuirea sufletească a credincioşilor săi, fiindu-le şi lumină şi balzam:

„Să chemaţi pe popa Naie
Să-mi citească din Scriptură,
Şi să spună cuvântare,
C'am fost om cu 'nvăţătură.
Ştiu că va'ntrista tot satul
Lucrul ăst', că tare-i jelnic,
I-or cădea şi popii Naie
Lacrimi multe 'n molitvelnic.»
(De-o fi să mo

Tot asemenea înaltă consideraţie degajează şi din versurile:

„Şi prin ochelarii umezi
Spune popa din scrisoare
Pân'ce luminează luna
Fruntea celor arşi de soare."
(Aştept

Este încântat de preoţii cari sunt storii cei buni ai turmei lor şi cari pe lâ bunătatea de-a-şi paşte turma pe pă nele cele mai bune, au şi curajul d mustra păcatele notorice, cum sunt ac ale tradării şi vânzării de neam:

„Vin *popi bătrâni,* cu barba sură
Ţărani cu chip însângerat,
Vin să te blesteme din gură

demiei Române, Consilierii regali, reprezentanţi ai diferitelor societăţi etc. iar afară, Bucureştii întreg vine să aducă un ultim omagiu ilustrului dispărut. La orele 11 soseşte M. Sa Regele şi Măria Sa Voevodul Mihai, cari vin să ia parte alături de întreaga ţară la marea durere ce s'a abătut asupra ei.

I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae, înconjurat de clerul capitalei, slujeşte prohodul. Răspunsurile sunt date de societatea corală „Carmen".

Nu s'a rostit nici o cuvântare. I s'a îndeplinit deci ultima dorinţă.

Un impozant cortegiu îl însoţeşte spre ultimul lăcaş.

In cimitirul Bellu, cel mai proaspăt mormânt a închis în liniştea sa adâncă pe cel mai sbuciumat suflet românesc: sufletul lui Octavian Goga, un colţ din istoria neamului.

Zece Mai

Este cea mai însemnată sărbătoare naţională a neamului nostru. De această dată sunt legate cele mai strălucite evenimente cari stau la baza României de astăzi.

In această zi a anului 1866, a venit în ţară Domnitorul Carol I, întemeietorul dinastiei române. De atunci se pune capăt luptelor interne pentru tron dintre dinastiile pământene şi se redă ţării încrederea în destinul său.

10 Mai 1877 ne aduce independenţa. Alt pas mare în drumul acestui neam spre mărire.

Ziua de 10 Mai 1881 oferă neamului titlul de regat. Un rege strein ca origină, dar asimilat întru totul cu destinul acestui neam, se încoronează ca prim rege al Românilor.

Iată ce comemorăm în această zi frumoasă de Mai, în care natura şi sufletul românesc se înfrăţesc în bucurie.

Facem deci cu mândrie pomenirea marilor regi ai dinastiei noastre cu această ocazie, pentrucă 10 Mai e ziua faptelor lor mari, prin cari poporul nostru a căpătat tăria să frângă obstacole vrăjmaşe, prăvălite în drumul nostru de un destin vitreg, şi avântul spre ceiace este astăzi.

Lor li se cuvine aceasta şi ţara şi-o reaminteşte cu recunoştinţă în fiecare an.

*

In oraşul de reşedinţă al Mitropoliei noastre 10 Mai s'a serbat cu tot fastul cuvenit. Incă din ajun oraşul a fost frumos poavazat cu steaguri şi verdeaţă ca pentru zile mari.

La orele 11 s'a slujit în catedrala mitropolitană o Doxologie solemnă de însuşi I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae înconjurat de un sobor de preoţi, la care a participat toate autorităţile militare şi civile.

Predica zilei a rostit-o cu mult suflet păr. Colonel Dăncilă, preotul militar al Sibiului.

Serbarea a culminat într'o grandioasă paradă militară în piaţa oraşului, la care a participat înalţii noştri ierarhi şi toate autorităţile.

Seara s'a făcut retragerea cu torţele.

După paradă a avut loc în sula Prefecturii obişnuita recepţie la care a vorbit în numele Bisericii P. S. Vasile Stan.

Lucrările Sf. Sinod

Sesiunea de primăvară, a Sf. Sinod s'a redeschis în ziua de 3 Mai a c. sub preşedenţia I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. In timpul şedinţelor cari au urmat, supremul for bisericesc a luat următoarele hotărâri: 1. S'a constatat că data Paştilor pentru anul 1939, cade la 9 Aprilie; 2. Sinodul a omagiat pe I. P. S. Gavril ales patriarh al Serbiei; 3. s'a discutat chestiunea construirii unui cămin pentru arhierei cari vin în capitală; 4. s'a pus deasemeni, în discuţie chestiunea căsătoriilor mixte; 5. s'a hotărât să se înfiinţeze cât mai multe aşezăminte pentru pregătirea surorilor de caritate; 6. sf. Sinod a hotărât ca P. S. Tit Simedrea să prezideze delegaţia românească la congresul tineretului ortodox care se va ţine în Jugoslavia, între 4—9 Sept. a. c.; 7. a conferit rangul de arhimandrit p. c. protosincel, Valerie Niculăeasa, eclesiarhul catedralei încoronării de Alba Iula; 8. a delegat o comisie formată din I. P. S. Nicolae Bălan şi Tit al Hotinului, să elaboreze un proect de lege pentru organizarea bisericii ortodoxe române; 9. sf. Sinod a delegat deasemeni, pe P. S. episcop Nicolae Popovici, să reprezinte Biserica românească la conferinţele internaţionale, ce se vor ţine anul acesta în August, la Zürich şi Lausanne.

Inaltul for a fost prorogat până la 25 Iunie a. c.

Parastas pentru Octavian Goga la Sibiu. Marţi, în 10 Maiu, după încheierea festivităţilor, s'a slujit în catedrala din Sibiu un parastas pentru sufletul marelui Oct. Goga. Slujba a fost săvârşită de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae înconjurat de un sobor de preoţi, iar corul studenţilor teologi a dat răspunsurile.

Comunicat

La prasnicul din 21 Mai a. c. al Impăraţilor Constantin şi Elena se serbează: *Ziua Copilului* şi *Ziua mamei*. Biserica, apreciind trebuinţa de a consacra lui Dumnezeu copiii — cari sunt primăvara neamului şi familia creştină, al cărei simbol e mama îşi dă toată contribuţia la prăznuirea Zilei copilului şi Zilei mamei. Onor. preoţime va arăta prin predică rostul acestei zile şi va îndemna pe credincioşi să ia parte la serbările aranjate în acest scop.

Sibiu, 9 Mai 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Comunicat

Din prilejul prăsnuirii Zilei de 8 Iunie a Restauraţiei, s'a luat în program şi un exerciţiu de apărare pasivă în capitala ţării şi în satele şi oraşele din provincie.

Onor. preoţime e îndrumată a-şi da concursul său la pregătirile luate de autorităţi pentru organizarea şi executarea acestui exerciţiu de apărare pasivă.

Sibiu, 9 Mai 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Şi să *te'ntrebe de păcat.*»

Dar pe cât de aprinsă-i admiraţia lui Goga pentru preoţii cei vrednici, tot pe atât de puternică-i şi revolta lui împotriva preotului neînţelegător al chemării sale.

Aruncă săgeţi asupra preotului care pornit pe drumul slujirii celor spirituale, rătăceşte pe cărarea celor materiale:

„Ieri un *popă rumen* mi-a venit în casă:
Lege nu-i pe lume să şi-l vrea proroc.»
(Fără ţară)

Asvârle tunete asupra clericilor cari s'au înrolat în slujba lui Hristos şi ei totuşi se îmbracă şi trăiesc în *duhul satanei:*

„Crdinali purtau coroana
Cu'n surâs macchiavelic
Şi venea *din iad satana*
La sinodul ecumenic."
(Cinquecenta)

Acopere cu haina desconsiderării chiar şi pe preotul care-şi împlineşte cu *superficialitate* slujba sa cea sfântă:

„Un popă 'n *grabnice* tropare
Te va petrece dimineaţă".
(Un om)

Dar faţa religioasă a poeziei celui mai ortodox poet al neamului, nu se poate înfăţişa în o comunicare atât de redusă şi modestă, ca cea de faţă, ci ea cu tot dreptul reclamă un studiu temeinic. Noi, slujitorii Domnului, tocmai pentru religiosul operei sale poetice — datorăm specială recunoştinţă bardului nemuritor.

Pr. A. Nanu

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferinţă pastorală. — In 7 şi 8 Aprilie 1938 s'a ţinut în *Brad* adunarea despărţământului Zarand al Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna", sub preşedinţia P. C. părinte protopop Ioan Indrei. Prezenţi: toţi preoţii tractului.

In *prima zi* dimineaţa, după slujba invocării Duhului sfânt, preoţii au trecut în sala festivă a căminului cultural, unde păr. protopop, în cuvântul de deschiderea şedinţei, pune în evidenţă că *imperativul vremii* este: *viaţa în, prin şi pentru Hristos*, îndemnând preoţimea să se facă tuturor toate pentru o reuşită pastoraţie.

C. preoţi Alexandru Fugătă, Iosif Comşa, Amos Florea, Vasile Floruţa şi Ştefan Corpadea au făcut dări de seamă despre activitatea celor 5 grupuri religioase ale tractului Zarand în cursul anului 1917. In urma propunerilor făcute pentru progresul despărţământului Zarand al Asociaţiei, s'a decis ca cercurile religioase să se ţină toată ziua (şi sfânta liturghie şi vecernia împreunate cu predici şi conferinţe religioase), iar unde e posibil să se coordoneze programul cercurilor religioase cu al cercurilor culturale ale învăţătorilor cu două programe distincte: unul religios, şi altul naţional-cultural.

După amiazi s'a slujit vecernia de un sobor de preoţi, la sfârşitul căreia părintele Ştefan Perian-Crişcior a citit o instructivă meditaţie, ca o duhovnicească pregătire în vederea mărturisirii. A urmat apoi mărturisirea ofiţerilor şi soldaţilor Regt. 11 Vânători de munte-Brad, a membrilor FOR-ului şi a preoţilor.

A doua zi s'a slujit sfânta liturghie a darurilor mai 'nainte sfinţită, de un sobor de preoţi în frunte cu P. C. păr. protopop Ioan Indrei. La pricească a citit o meditaţie părintele Ştefan Corpadea-Prihodişte. A urmat apoi împărtăşirea preoţilor, membrilor FOR ului, a preşedintelor Reuniunii femeilor, a cantorilor şi-a membrilor Oştii Domnului din întreg protopopiatul.

Trecându-se în căminul cultural, păr. protopop Ioan Indrei adresându-se cantorilor şi ostaşilor Domnului, îi îndeamnă la o cât mai sinceră şi reală activitate în sânul bisericii. După ce se execută de ostaşii Domnului mai multe cântări religioase, se distribue gratuit de păr. protopop icoane editate de Sf. Sinod pentru contorii tractului Zarand. — Pr. *Ştefan Corpadea.*

*

Conferinţă preoţească. — In 5 şi 6 Aprilie c., despărţământul Jiu al Asoc. clerului a ţinut adunarea ordinară de primăvară, în *Petroşani*.

Au luat parte toţi preoţii şi cateheţii din tract.

Păr. protopop *Ion Duma* deschide şedinţa printr'o însufleţită cuvântare. Intre altele păr. protopop spune: Astăzi sântem liberi de orce angajamente luate în afară de cadrul strict al misiunii noastre. Preotul trebue să se obişnuiască să cugete şi să activeze liber, după cuvântul Mântuitorului „Voi liberi sânteţi prin mine".

Arată apoi activitatea cercurilor religioase în parohii aducând mulţumiri C. Pr. cari şi-au dat osteneală ca aceste cercuri să fie la înălţimea lor.

După ce dă unele directive de ordin general cu privire la conferinţele preoţeşti, părintele protopop mulţumeşte călduros celor cari în anul trecut au ţinut conferinţe, îndemnând pe toţii preoţii să ia parte vie la acest domeniu de activitate preoţească.

După Pavecerniţă şi după meditaţia gustată din plin a păr. *C. Zoican*, toţi s'au mărturisit.

In 6 Aprilie, după săvârşirea sfintei liturghii de către un sobor de preoţi şi după meditaţia plină de duh a păr. *Gh. Zemora*, toţi membrii adunării s'au împărtăşit.

Trecând din nou în sala de şedinţe, se reia firul lucrărilor.

Păr. protopop citeşte un raport asupra activităţii extrabisericeşti constatându-se cu bucurie creşterea ei în ultimul timp.

Preşedintele face apoi unele comunicări oficiale după care membrii fac propuneri. Intre altele se propune trimiterea unei telegrame omagiale M. S. Regelui, cu prilejul Noii Constituţii.

S'a propus organizarea câtorva conferinţe în Valea-Jiului, unde să vorbească sătenilor conferenţiari cu reputaţie.

Toate aceste propuneri au fost primite cu însufleţire.

Adunarea ia sfârşit, ultimul având cuvântul Pr. *V. Şandru*, într'o însufleţire şi frăţietate demne de remarcat.

Pr. *M. P. Jura.*

*

Ioan Gh. Coman: *Sf. Grigorie de Nazianz despre împăratul Iulian.* Vol. I **încercare asupra discursurilor IV şi V. Editura Inst. rom. de Bizantinologie. Bucureşti 1938. pg. 152. 120 Lei.**

Despre personalitatea împăratului Iulian Apostatul s'au scris multe lucrări. Istoricii contemporani împăratului ca şi unii moderni şi-au spus cuvântul cu privire la un asemenea subiect.

Marele merit al dlui Coman rămâne acela de a fi pus la contribuţie în lucrarea dsale pe autori creştini din epoca de aur a Bisericii răsăritene şi mai mult pe genialul teolog, sf. Grigorie de Nazianz. contemporanul şi colegul de universitate al împăratului apostat.

Cele două discursuri (IV şi V) ale sf. părinte ni-l prezintă pe Iulian ca pe un om stăpânit de duhul satanic, perfid, rău şi înverşunat duşman al creştinilor, în legiferări, administraţie, justiţie, persecuţii deghizate sau făţişe, materiale şi morale. Toate trăsăturile firii sale, prin specificul lor, îl înfăţişau, încă dela început ca pe un om cu totul deosebit.

Sf. Grigorie, înzestrat cu o inteligenţă strălucitoare, cu o vastă cultură şi fină putere de cunoaştere a oamenilor, pătrunde în caracterul inegal a oamenilor, pătrunde în caracterul inegal şi sufletul complicat şi plin de contradicţii al colegului său dela Atena. Cauza apostasiei i-o găseşte în lipsa unei temeinice educaţii creştine. Iulian s'a împărtăşit mai abundent din educaţia păgână. Ca student a colindat toată Asia Mică şi a cercetat tot ceeace reamintea păgânismul. Educaţia păgână a învins în formarea caracterului său. Asia i-a fost o şcoală a împietăţii unde i s'a inspirat cultul mincinos al magiei (pag. 57).

Două gânduri mari i-au frământat mintea în timpul scurt de domnie: nimicirea „Galileienilor" şi războiul cu Perşii.

Prima întreprindere a rămas zadarnică, pentrucă un singur om nu putea distruge o religie ca cea creştină, despre care însuşi dumnezeiescul ei Intemeietor a spus că nici porţile iadului nu o vor birui. Invăţătura Mântuitorului era atât de răspândită în V. IV-lea încât încercarea de a-i nimici pe creştini, nu însemna altceva decât zdrucinarea însăşi a puternicei împărăţii romane. Şi aici trebue căutată cauza înfrângerii apostatului, pentrucă „nu cunoştea sau nu voia să cunoască măreaţa floră a credinţei creştine ce cuprindea şi însufleţia imensul imperiu ale cărui frâne politice erau în mânile sale". (pg. 3).

Am ţinut să expun numai câteva idei din această valoroasă lucrare.

Cartea învăţatului profesor dela Facultatea de litere din capitală aduce un mare servici Bisericii. Bazată pe o solidă erudiţie şi bogată bibliografie, scrisă într'un stil clar, precis şi curgător, o recomandăm cu toată căldura tuturor celor ce vor să cunoască un capitol delicat şi interesant din istoria sufletului omenesc. — Pr. *Ioan Ilie*

*

Neam primejdios pentru toate ţările. Tot mai adânc pătrunde în ţările europene — şi azi mâne şi în cele americane — convingerea despre marele pericol ce-l prezintă, pentru toate aceste ţări, *elementul iudaic.*

Problema este lămurită, cu dovezi de neresturnat, într'o broşură belgiană, publicată de Leon Degrelle, cu date statistice, din care de astă dată reţinem următoarele interesante cifre:

Pe suprafaţa pământului trăesc astăzi **21,754.000** de jidovi, împărţiţi pe *continente* astfel:

Europa	14,814.000,
America	4,310.000,
Azia	1,408.000
Africa	1,222.000
Australia	200.000.

După *ţări* jidovii se împart astfel: In frunte stă Rusia cu 5,440.000; locul al doilea îl are Polonia cu cu 3,700.000; urmează **România cu 1,950.000**; Austria 595 000; Germania 557.000; Ungaria 435.000; Cehoslovacia 385.00; Iugoslavia 376,000; Anglia Olanda 193.000; Grecia 131 000; Italia 56.000; Turcia europeană 65 000; Belgia 42.000; Elveţia 27.000; Suedia, Norvegia şi Danemarca 20.000... Cifrele aceste au început să neliniştească lumea, dacă socotim că în timpul dela 1860 şi până astăzi numărul jidovilor s'a urcat dela $8^1/_2$ milioane la aproape 22 milioane, va să zică în 80 de ani *s'a întreit*. Judaica problemă trebue să preocupe din adins şi cu toată seriositatea guvernele statelor ameninţate desvoltând o acţiune comună şi energică. La din contră, în restimp de alte câteva decenii, numărul jidovilor va deveni cu adevărat cotropitor, *stăpânind lumea* în toată puterea cuvântului.

*

Adunări. — In 12 şi 13 April a. c. în oraşul Odorhei s'a ţinut adunarea protopopiatului reînfiinţat şi adunarea ordinară de primăvară a preoţimii tractuale;

După invocarea Sf. Duh în capela ortodoxă, s'a făcut deschiderea adunărilor, în sala de recepţie a prefecturii ora 9 a. m. In cuvântul său, preşedintele, P. C. S. Păr. *S. Rusan*, adm. protop., a arătat însemnătatea istorică a acestei prime şedinţe, care vine să se 'ncopcieze cu trecutul de glorie al unui protopopiat apus în vâltoarea vremii sec. 18. Expune clar menirea noului far de lumină, arată înfăptuirile modeste în decurs de jum. de an, iar după ce mulţumeşte cu recunoştinţă celor ce-au lucrat la reînvierea lui, salută membrii adunării: cler şi mireni, cari s'au adunat în număr aşa de frumos şi-i cheamă la muncă închinată Bisericii strămoşeşti, care în acest protopopiat cândva fost atât de înfloritoare. Se procedează la validarea alegerilor mireneşti din cele *10 cercuri electorale*.

Adunarea protopopească îşi însuşeşte propunerea Pr. S. Radu (Cristur) să se prevadă în bugetele comunale înstărite, sumele necesare, pentru terminarea lăcaşurilor începute de mult, cum şi propunerea Păr. Oct. Stoian (Baraolt) — de-a se da C. Preoţimi sărace spesele de transport pentru cercurile religioase.

Şedinţa intimă se ţine, la ora 10 jum. a. m. Aici şi-a desvoltat raportul său asupra activităţii pastorale şi a cercurilor pastorale din 1937, Pr. Simion Radu, cu preţioase îndrumări privitor la aceste activităţi. Pr. adm. prot. S. Rusan aduce mulţumiri protocolare raportorului.

Dl *T. Dăian*, catehet în loc, ceteşte disertaţia interesantă: „Spiritul scrierilor teologice din anul 1937".

La ora 3 d. m., după vecernie, în în faţa multor credincioşi vorbeşte păr. *Oct. Chehaiciuc* (Uilac), pregătind sufletele pentru Sf. Mărturisire. Seara la ora 7, după denie, a vorbit Păr. S. Rusan, arătând însemnătatea acestor rugăciuni în marele post.

A doua zi, Miercuri, s'a slujit cu sobor sf. liturgie înainte sfinţită, în timpul căreia s'au împărtăşit preoţii, enoriaşii, elevi şi soldaţi din loc, în frunte cu superiorii lor.

Adâncă impresie a făcut predica preotului *Zaharie Rucăreanu* (Vidacut) înainte de sf. Cuminecătură.

După terminarea liturgiei, s'au făcut mai multe comunicări oficiale şi s'au dat îndemnuri pastorale de Păr. S. Rusan. — *Dar.*

*

Pr. Ştefan D. Dobra: *Dostoewski şi tineretul*, cu o prefaţă de dl Nichifor Crainic, 1938, Tipografia „Fântâna Darurilor", Calea 13 Septemvrie 74, Bucureşti, VIII+214 pag. 60 lei.

In toate timpurile, educaţia tineretului a constituit una din grijile de căpetenie a societăţii, pentrucă de ea, zice sfântul Ioan Gură de Aur, depinde orânduirea întregii lumi.

Multe din creerile luminate şi-au făcut problemă de căpetenie din a se preocupa de sufletul tinerelor generaţii. Printre aceştia, un loc de cinste îl ocupă şi genialul scriitor şi romancier Dostoewski. Un mare gol umple cartea părintelui Şt. Dobra în literatura şi ştiinţa noastră căci prea puţin se ştia din traducerile „ciopârtite" şi lipsite de subtila cugetare originală, despre scriitorul fără seamăn în literatura universală.

In adevăr puţin se ştie la noi despre gigantul gânditor, uriaş ca şi ţara lui, atât în ce priveşte viaţa cât şi sistemul de cugetare.

Puţini sunt ceice au auzit de zilele-i sbuciumate petrecute în închisorile Siberiei sau pribegind prin ţări străine; puţini ştiu că Sf. Scriptură primită în dar când a pornit pe drumul zăpezilor, eterne ale Siberiei nu l-a părăsit o clipă toată viaţa şi că momentul ultim l-a găsit citind cu sete dumnezeeştile cuvinte dela sfântul evang. Marcu, cap. III.

Dostoewski este vizionarul care cu luciditatea profeţilor V. Testament a prezis dezastrul ce se va abate asupra Rusiei, cu zeci de ani înainte, din cauza imoralităţii ce se întindea ca pecinginea.

Tot el vede însă o redresare a ei şi o reînviere ca a phoenixului din poveste, când păcatele-i vor fi ispăşite. Această redresare nu poate veni însă decât numai prin urmarea învăţăturilor Mântuitorului.

Credincios până în cele mai profunde cute ale sufletului nu poate afla mântuire a individului precum şi a neamului decât numai în ortodoxie. Personagiile romanelor sale se împart în două mari categorii: credincioşi ce se ridică cu curăţia sufletească până la înălţimea îngerilor, şi atei raţionalişti ce neagă cu ură satanică tot ce-i pozitiv şi spiritual, căutând să distrugă orice rânduială omenească. Păcatul din sufletele acestora e analizat de scriitor până în cele mai dinlăuntru besne ale lui, arătându-i consecinţele cari toate converg într'un focar: nebunia. Spre a nu ajunge în situaţia aceasta de iad — care pentru el începe în imanent — nu trebue să te laşi condus de raţiune ci de credinţa şi iubirea evanghelică. Lipsa de credinţă e fatală oricui. „Pentru mine — zice el — unul din cele mai mari pericole ce ne ameninţă viitorul, constă în faptul că o mare parte, o foarte mare parte printr'o veritabilă fatalitate pierde din ce în ce credinţa în suflet şi nemurirea lui."

Tineretul trebue crescut în duhul evangheliei şi-al dragostei de neam singurele cari sunt în stare să zidească sufletele complect. Numai prin conlucrarea acestor două forţe asupra sufletului tânăr se va putea realiza acel „om nou" pe care-l descrie în persoana lui Alioşa din „Fraţii Karamazov" celebrul său roman.

Ca instituţie ideală de creştere întocmai ca şi sfântul Ioan Chrisostomul recomandă mânăstirea căci numai acolo se trăesc în adevăratul înţeles al cuvântului învăţăturile dumnezeeşti.

Cartea sau mai bine zis studiul păr. Dobra este de mare importanţă şi de real folos căci a strâns în buchet frumos cugetarea pedagogică a celui mai mare gânditor şi scriitor al lumii. Mai ales în ziua de azi când mulţi cred că în problemele pedagogice se pot dispensa de învăţăturile lui Isus, e bine să se vadă cum concepe lucrurile „profetul Rusiei bolşevice" ale cărui cuvinte s'au realizat întocmai ca ale profeţilor. — *P. Brudea.*

Nr. 5904—938.

Comunicat

On. Consiliul Central bisericesc ne comunică că direcţiunea Fundaţiei culturale regale: Principele Carol a luat măsuri ca preoţii din parohiile în care activează echipele regale să fie cooptaţi în Sfaturile Căminelor Culturale ca şefi ai secţiilor religioase, întrucât sfatul acestora lucrează mână în mână — având acelaş program cu echipele, preoţii vor putea desăvârşi şi adânci lucrarea moral-religioasă, nu numai în timpul celor trei luni de muncă a echipelor ci şi în restul anului, cu ajutorul Căminului cultural.

Indată ce echipele regale se vor deplasa pe teren, On. Oficii parohiale vor raporta aici, de unde vor primi instrucţii asupra modului de activare la executarea programului echipelor.

Consiliul Arhiepiscopesc

Vaticanul contra doctrinei rasiste. Congregaţia seminariilor catolice, al cărei conducător e însuşi papa, a adresat tuturor universităţilor catolice o invitaţie să ia atitudine faţă de teoria raselor. Profesorii catolici vor folosi orice mijloace pentru a dovedi eroarea afirmaţiei că rasa ar avea vre-o valoare şi vre-o legitimitate.

Concordatul între Vatican şi Germania se clatină iarăşi. Se vorbeşte că Reichul îl va denunţa în curând. Foile germane se ocupă în ton revoltat de atitudinea papei din prilejul vizitei d. Hitler în Italia. Papa a interzis cu această ocazie preoţilor din Italia să împodobească bisericile cu steagul cu svastică, iar pe nunţiul de pe lângă guvernul italian l-a oprit să participe la recepţiile ce-au avut loc din acest prilej.

Ba chiar în timpul prezenţei d. Hitler în Roma, papa s'a exprimat în faţa unei delegaţii cu cuvinte defavorabile la adresa naţional-socialismului.

Asociaţia Clerului „A. Şaguna" — secţia Sibiu

Convocare

Potrivit art. 24 din Statutele Asociaţiei clerului „A. Şaguna" — având arhierească binecuvântare, convocăm adunarea anuală ordinară a secţiei, la Sighişoara, pe ziua de Marţi, 31 Mai a. c. cu următorul

PROGRAM:

1. Ora 8·30 dimineaţa: Slujba sfintei liturghii şi chemarea Duhului Sfânt. Predica: protopop Emilian Stoica.
2. Ora 10. Deschiderea adunării.
3. Problema mirenilor în biserică — conferinţa C. Sale Dr. Liviu Stan, profesor la Academia Andreiană.

Masă comună.

4. Ora 3. Raportul general pe a. 1937.
5. Raportul casierului.
6. Raport în chestia Căminului preoţesc dela Bazna şi votarea unui împrumut de Lei 700.000 pentru terminarea lucrărilor, din fondul de ajutorare preoţesc.
7. Alegerea comitetului.
8. Propuneri (se vor anunţa în scris comitetului cu cel puţin 3 zile înainte de adunare).
9. Inchiderea adunării.

Notă: 1. Preşedinţii de despărţăminte împreună cu cel puţin 2 delegaţi, sunt obligaţi se participe.

2. Membrii comitetului sunt convocaţi la şedinţă în Sighişoara, pe ziua de Luni, 30 Mai, ora 6 d. a.

3. Pentru încuartiruire şi masă, preoţii se vor adresa direct părintelui protopop E. Stoica din Sighişoara.

Sibiu, la 7 Mai 1938.

Em. Cioran preşedinte — **I. Bânda** secretar

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Miercuri 11 Mai a. c. la Bucureşti pentru a lua parte la înmormântarea lui Oct. Goga, întorcându-se Vineri, 13 Mai a. c. la reşedinţă, iar Sâmbătă în 14 Mai a. c. a plecat la Karlsbad pentru a-şi face cura obişnuită.

In zilele de Duminecă şi sărbători. Ministerul educaţiei naţionale a dispus ca în zilele de Duminecă şi sărbători religioase, în timpul oficierii serviciului divin, să se suspende orce fel de activitate şcolară, ca examene, conferinţe, adunări generale, şedinţe de comitet, cinema şi alte producţiuni, iar elevii să fie duşi la biserică spre a-şi putea desăvârşi astfel educaţia religioasă şi morală.

† **Andreiu Patachi,** preot ortodox român în Mihalţ, a răposat în 25 Aprilie a. c., fiind în vârstă de 69 ani şi în al 43-lea an al preoţiei. Inmormântarea a avut loc în 27 Aprile a. c. în cimitirul bisericii din Mihalţ. Dumnezeu să-l aşeze în locurile drepţilor!

Bătaie în sinagogă. In comuna maramureşană Berbeşti, jidovii adunaţi seara la sinagogă s'au luat la vorbă, ei vor fi ştiind de ce, iar dela vorbă au trecut la ceartă, care s'a sfârşit cu o strajnică păruială între fiii „poporului ales".

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 15 Maiu 1938, va predica părintele *Nicolae Pampu*.

CARŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, apare lunar, sub patronajul I. P. S. Mitropolit *Nicolae*. Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Grigorie T. Marcu* — Numărul pe Maiu 1938 cuprinde: Diacon Grigorie T. Marcu: Litteris et virtuti. Preot prof. V. Gh. Sibiescu: Apologetul Taţian Asirianul şi Elenismul. Preot Dr. N. Terchilă: Elemente de filosofie creştină. Dr. V. Sămărtinean: Civilizaţia şi omul. Pr. Il. V. Felea: Molitfelnicul de Bucureşti (1937). Pr. M. Neagu: Predică la Dumineca slăbănogului. Prof. univ. Dr. Şt. Bezdechi, Grigorie T. Marcu, Asist. univ. Nicolae Laslo şi M. Mihăilescu: Mişcarea literară: Relaţiile Ţărilor Româneşti cu Athosul şi în deosebi cu mânăstirile Cultumuş, Lavra, Dohiar, şi Sf. Pantelimon sau a Ruşilor. Originea şi vechimea creştinismului la români. Alaiul militar la repatrierea moaştelor Sf. M. Mucenic Ioan cel Nou din Galiţia la Suceava, în anul 1783. Călăuza monumentelor religioase istorice din Eparhia Bucovinei. Octavius. Candela. Satul meu. Viaţa Cuvioasei Maria Egipteanca. Gr. T. M., V. Z. şi Ion Suciu: Cronică: Noul guvern. Zi de praznic la Sâmbăta. † Prof. Rev. Frank Gavin (1891—1938). R. T., Gr. T. M. şi D. Veştemean: Note şi informaţii.

Nr. 5989/938 Ep.

Publicaţiune

Se dă în întreprindere executarea lucrărilor de renovare a Vilei mitropolitane din Sibiu şi anume:

a) Lucrări de arhitectură.

b) Instalaţia caloriferului şi băi — cu materiale puse la dispoziţie la şantier de către poprietar.

Reflectanţii vor înainta oferte scrise până în *3 Iunie 1938* la Consiliul arhiepiscopesc ort. în Sibiu, unde pot lua informaţiuni.

Sibiu 13 Mai 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Anunţ de licitaţie

Duminecă în *29 Maiu a. c.*, ora 1 p. m. se va da prin oferte închise în licitaţie lucrarea iconostasului bisericii ortodoxe, Crihalma, jud. Târnava-mare; iar la ora 4 p. m. pictarea de pe iconostas. Licitaţia se va ţinea în casa culturală Crihalma. Planurile şi condiţiile detailate se pot vedea la oficiul parohial Crihalma, în orice zi.

(16) 1—1 Paroh **D. Bucur**

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI Sibiu 22 Maiu 1938 Nr. 21

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII"

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Încreștinarea învățământului

P. S. episcop Nicolae Colan, ministrul Educației Naționale și al Cultelor, a dat recent o circulară de mare importanță directorilor de școli secundare. O circulară așa cum o putea concepe un episcop care, sub presiunea vremurilor, a ajuns la conducerea învățământului. Ea cuprinde toate recomandările pe cari sfânta instituție bisericească, posesoarea și practicanta de veacuri a singurului sistem de pedagogie ireproșabil, are să le facă în materie de creștere a tineretului. P. S. episcop Colan arată prin această circulară că e conștient de semnificația simbolică a prezenței Sale în fruntea învățământului. Prin P. S. însăși pedagogia creștină a Bisericii e chemată la locul de onoare, învățământul întreg îi este pus la dispoziție ca să arate acum ce poate face dupăce toate sistemele încercate până azi au dat un deplorabil fiasco.

Biserica este chemată nu numai în ajutor, ci este lăsată să lucreze așa cum știe ea în punctul cel mai important al vieții de stat: în educația tineretului, în activitatea de care depinde viitorul Țării și toată fizionomia vieții naționale. Prin încreștinarea postului de comandă și de îndrumare al învățământului, prin predarea lui în mânile unui conducător al Bisericii, statul nostru se rupe curajios de erorile și fluctuațiile pedagogice de până acum, invitând Biserica să încreștineze acest învățământ până la ultima școală, până la ultimul dascăl.

Este în acest fapt al statului nostru un pas revoluționar, un pas de temerară avantgardă, dacă ne gândim că pentru a-l face a trebuit să se rupă de puternica influență și pildă ce-o exercită prestigiul marilor state europene, neîncrezătoare în sistemul de pedagogie creștină. Statul român poate să fie — și credem că va fi — prin pasul său înaintemergătorul unei alte lumi, în care idealurile creștine vor fi desgropate din uitare și părăsire și așezate la cârma vieții, care altfel merge sigur la destrămare și la crâncena catastrofă din urmă.

P. S. episcop Colan, cuprinzând în toată amploarea și însemnătatea de răspântie epocală, motivele adânci ale chemării P. S. Sale în fruntea școalelor a început să răspundă din plin și radical setei Statului nostru după creșterea creștină a tineretului. Circulara pe care a adresat-o directorilor de școli, departe de tonul vag al circularelor din trecut cari cereau timid și neorientat profesorimii să fie atentă puțin și la educația tineretului, fixează curajios și limpede ca temelie a întregului învățământ românesc *morala creștină:*

«*Activitatea școalei să aibă ca țintă educația națională, așezată pe temelia moralei creștine, propovăduită de Biserica noastră strămoșească.*»

In fața sterilității sufletești și sociale pe care a produs-o o școală mândră de multele cunoștințe pe cari le procura, dar indiferentă la educația sufletelor, se cerea în anii din urmă tot mai insistent o intensificare a grijii pentru educația tineretului. Nimeni însă nu era în stare să spună în ce constă acea educație și cum se poate face. Nimeni nu era în stare să fixeze un ideal sigur care să pună în mișcare sufletul tineresc și să facă să crească puternic și sănătos latențele din el, întocmai ca un soare care dă căldură și lumină. Se vorbea cel mult de educația în spirit național și patriotic, de credința în neam și în valoarea muncii, fără să se observe că acestor idealuri le lipsea motivația suficientă de care se întreabă imediat orice minte, chiar și a copiilor. Național durabil, patriot nebiruit, credincios în valoarea muncii și a cinstii, nu poți devenì în cadrul unei concepții materialiste sau imanentiste despre lume. Dacă totul se sfârșește prin moarte, nici neamul, nici patria, nici munca, nici virtutea, nu mai au decât o valoare iluzorie.

Educația, adecă oțelirea tânărului în credințele și virtuțile cari îl vor face factor puternic și sănătos în propășirea țării și a comunității în care trăește, nu e posibilă decât «pe temelia moralei creștine», în cadrul concepției de viață creștină. Educația sau e creștere în spirit creștin, sau nu merită acest nume, pentrucă nu reușește să fie educație.

Iată de ce salutăm, în recomandările metodice pe cari le dă P. S. episcop Colan în vederea acestei educații, ca pe cea mai eficace măsură aceea de-a face din ora de religie centrul învățământului, în jurul căreia să graviteze, contribuind la strălucirea ei și la prestigiul învățăturilor religioase, toate învățăturile ce se dau în celelalte ore.

„*Pentru aceasta trebue însă ca profesorul de religie să fie ajutat în munca sa de către toți colegii săi. Nu vom reuși să realizăm educația morală și creștinească dacă la celelalte materii li se prezintă elevilor drept adevăruri acele teorii și ipoteze ce sunt în contrazicere cu învățăturile Bisericii noastre și care în realitate sunt numai încercări de-a explica fenomene și taine ale naturii, de pe care știința nu a reușit până acum să rupă vălul ce le ascunde simțurilor și înțelegerii omului*".

Aci, în conflictul ideologic și de tendințe între profesorul de religie și ceilalți, era punctul nevralgic, era viermele care rodea încet ca să surpe cu zgomot toată armatura creștină și morală a sufletului tineretului. Nu numai prin ce nu făcea școala, nu se împlinea un ideal de educație in ea, ci mai ales prin acest negativ pe care-l făcea. Nu prin indiferența profesorilor în ceeace trecea dincolo de materialul pe care-l predau, și-au pierdut atâția tineri credința și sprijinul unei vieți morale, ci prin pasiunea păcătoasă, prin plăcerea condamnabilă a unor profesori de-a înlătura din suflete «prejudecățile» religioase, prin ura directă pe care o manifestau față de religie și de profesorul care o reprezenta.

P. S. episcop Nicolae Colan dă și alte îndemnuri practice pentru încreștinarea școlilor. Le publicăm în alt loc al foii.

Va reuși P. S. episcop Colan să realizeze uriașa reformă pe care a intreprins-o?

Cu siguranță că da. Numai să pună în acțiunea începută toată perseverența și energia. Fără a-i cere asprime de inchizitor care condamnă rezultatele juste ale științei și dreptul la libertatea moral folosită a spiritului omenesc — cari știm aprioric că nu pot venì în conflict cu religia — îl rugăm să fie aspru cu aceia cari numai din pasiunea de-a propovăduì o concepție ateistă și amoralistă, prin nimic întemeiată științific, fac în școală operă de distrugere. Il rugăm să urmărească în de aproape aplicarea întocmai a înțeleptelor îndrumări ce le-a dat.

Mai sunt de sigur multe de făcut pentru încreștinarea deplină a școalei. Ne gândim în special la încreștinarea catedrelor de pedagogie de pe lângă Universități sau la crearea pe lângă Facultățile de Litere și Științe din cari pornesc profesorii de mâne — a câte unei conferințe de concepția creștină, care să expună apologetic învățătura creștină. Biserica încă ar putea să facă mai mult în această privință, intensificând studiul apologetic pentru profesorii de religie. Ar fi de mare utilitate ca cei ce voesc să devină profesori de religie în licee să frecventeze un an într'un centru oarecare din Țară exclusiv cursuri de apologetică. Sau să se institue măcar niște cursuri de vară de apologetică pentru viitorii și actualii profesori de religie.

Mai presus de toate dorim Statului nostru să urmeze un lung timp în materie de învățământ pe calea pe care a apucat. Succesul va fi de sigur neasămănat mai frumos decât cel obținut cu multele experiențe de până acum.

D. STĂNILOAE

FOIȘOARA

Genealogia familiei lui Emanuil Gozsdu

de **Nicolae Firu**

Originea familiei Gozsdu până azi este prea puțin cunoscută. Biografia lui Emanuil Gozsdu publicată de reposatul Partenie Cosma în „Enciclopedia Română", vol. II, pg. 588, precum și cele publicate de dl Teodor Neș în „Oameni din Bihor", nu arată cine au fost bunicii și strămoșii lui Emanuil Gozsdu.

In lucrările de selecționare a arhivei municipiului Oradea am dat peste mai multe hârtii referitoare la un proces de moștenire ce l-a avut Atanasie Popovici Gozsdu cu unele neamuri de ale lui Naum zis și Ioan Popovici, care era unchiul lui Atanasie zis și Tanase Nastu Gozsdu.

Despre Naum-Ioan Popovici de origine macedo-român (grec) să știe că a avut o prăvălie lângă podul Crișului, dar se mai ocupa și cu imprumutarea de bani.

Acest Naum-Ioan a avut de frate pe Manoilă și soră pe Cioca zis Zoița. Tatăl lor a fost Emanuil Popovici comerciant bogat.

Manoilă Popovici a avut două case lângă cetate cu prăvălii, iar în prăvălie avea de ajutor pe Atanasie nepot de soră.

Din testamentul lui Manoilă făcut în Oradea la 3 Februarie 1790 să vede că acesta a avut trei copii anume: pe Sofia, Ioan și Mărițuță cărora lasă averea, dar pe lângă alte donațiuni făcute bisericii, preoților și săracilor, lasă și nepotului de soră Atanasie, 200 Rfl.

Cioca, zisă și Zoița, sora lui Manoilă și Naum-Ioan, s'a măritat după Popovici alias Gozdu Demeter, care este bunicul lui Emanuil Gozsdu. Acest Popovici alias Gozdu Demeter a avut cu Zoița-Cioca 4 copii și anume: pe Atanasie, Nicolae, Iuliana și Mihai. Intre timp copilul Nicolae a reposat, ceeace arată și faptul, că averea părintească a văduvei Zoița o moștenește: Atanasie, Iuliana (Gyurana Gozsdu) și Mihai precum și un anumit Kedovici Marcu.

Naum-Ioan în anul 1792 s'a dus la Eperjes după marfă. Aici s'a îmbolnăvit și reposat în ziua de 26 Maiu 1792.

Când s'a dus la Eperjes, Naum a luat cu sine mai multe obiecte ce erau amanetate la dânsul cu scopul, ca dacă nu i-se vor ajunge banii numerar pentru plata mărfurilor, să aibă la sine valori cari să le poată și el amaneta. Aici a cumpărat marfă mai ales până în valoare de 680 Rfl. care marfă după moartea lui se trimite la Oradea lui Atanasie Popovici Gozdu împreună cu alte obiecte de valoare ce se aflau la dânsul.

Despre familia Popovici-Gozsdu răposatul Partenie Cosma spune, că ar fi de origine curat românească din Bihor și nu macedo-român și că ar fi avut și neamuri preoți în comuna Didișeni.

Numele de Popovici l-a adoptat Dimitrie când prin căsătorie a întrat în familia bogată a Popoviceștilor, cari erau adevărați macedo-români.

Numele adoptat de Popovici îl mai întrebuințează copiii lui Dimitrie și anume: Atanasie, Iuliana și Mihai, până când nepoții acestuia adecă copiii lui Atanasie, nu mai întrebuințează numele Popovici ci numai Gozsdu.

Că familia Popovici a fost de origine macedo-română dovedește și procesul verbal luat de judecătorie după moartea lui Naum-Ioan în care celor ascultați se pune întrebarea: dacă au cunoscut pe *grecul* Naum, care avea prăvălie lângă podul Crișului.

Dar tot astfel a fost macedo-român și Dimitrie Gozdu, deoarece după cât se știe macedo-românii se căsătoreau numai între ei, nu se amestecau cu alte națiuni decât numai dacă erau nobili, și tot așa dovedește și faptul că Dimitrie Gozdu a fost macedo-român, deoarece Manoilă Po-

Reorganizarea învățământului teologic și seminarial al Bisericii ortodoxe române

M. Sa Regele a semnat următorul decret lege:

ART. 1. Invățământul teologic se predă în Facultăți și Academii teologice.

ART. 2. Facultățile de teologie, în număr de 3 și anume: din București, Iași și Cernăuți, funcționează în cadrul Universităților respective.

ART. 3. La recrutarea profesorilor și conferențiarilor dela facultățile de teologie — care se face după normele legii învățământului universitar — va lua parte și un delegat al Sf. Sinod, dintre membrii săi, care va prezida la chemări, consiliul facultății, iar la numiri de profesori și conferențiari comisiunile examinatoare. Delegatul Sf. Sinod va fi ales de preferință dintre chiriarchii cari au sau au avut un grad în învățământul universitar teologic.

Definitivarea la catedră se va face numai după hirotonie.

ART. 4. Facultățile teologice conferă titlurile de: licențiat, magistru și doctor în teologie.

ART. 5. Pe lângă fiecare Facultate de teologie va funcționa, sub conducerea directă a bisericii, câte un internat, în care vor fi primiți studenții facultății. Aceștia vor fi preferați la hirotonie.

Academiile teologice

ART. 6. Afară de Academiile teologice care funcționează la Sibiu, Arad, Caransebeș, Oradea și Cluj, se va înființa câte o Academie teologică pentru Mitropoliile: Ungro-Vlahiei, Moldovei, Bucovinei și Basarabiei, după posibilitățile bugetare.

ART. 7. Academiile teologice stau sub conducerea directă a bisericii și sub jurisdicția chiriarhilor în ale căror eparhii funcționează.

ART. 8. Durata studiilor la Academiile teologice este de 4 ani pentru licență.

ART 9. Academiile teologice conferă titlurile de: licențiat și magistru în teologie.

ART. 10. Profesorii Academiilor teologice se recrutează dintre candidații cari au titlul de doctor în teologia ortodoxă și cari au publicat lucrări de specialitate după analogie dela art. 3. Definitivarea la catedră se face numai după hirotonie.

ART. 11. La Academiile teologice se pot înscrie absolvenții cu diplomă ai seminariilor și bacalaureații liceelor seminariale și clasice.

ART. 12. Pe lângă fiecare Academie teologică va funcționa câte un internat în care sunt obligați să între toți studenții înscriși.

ART. 13. Academiile teologice vor funcționa potrivit normelor unui regulament pe care-l va alcătui Sf. Sinod.

Seminariile

ART. 14. Actualele Seminarii teologice, cu organizarea lor de licee seminariale trec sub conducerea bisericii. Asemenea licee seminariale se înființează — tot sub jurisdicția Bisericii — în fiecare eparhie, prin transformări de licee de stat. Unde interesele bisericii o cer, se pot înființa școli normale confesionale, în locul liceelor seminariale.

ART. 15. Recrutarea profesorilor, a corpului administrativ, programa analitică și în general funcționarea liceelor seminariale, vor urma normele unui regulament întocmit, de către Sf. Sinod de acord cu ministerul educațiunii naționale.

ART. 16. Tóate legile, regulamentele și dispozițiunile cari contravin prezentului decret-lege sunt și rămân abrogate.

ART. 17. Prezentul decret-lege intră în vigoare odată cu promulgarea lui.

Expunerea de motive

Decretul este însoțit de următoarea expunere de motive:

«Sf. Sinod apreciind necesitățile organizării învățământului teologic și seminarial al Bisericii ortodoxe române, pe baze cari să corespundă adevăratei meniri a acestui învățământ, a elaborat în cele din urmă, în ședința sa dela 18 Martie 1938, alăturatul proect de Decret-Lege, pe care ni-l însușim.

Proectul de față năzuește pe de o parte să împace deosebirile de vedere care până acum au ținut departe una de alta diferitele școli teologice din Vechiul Regat și provinciile alipite.

Intr'adevăr, de aproape 15 ani Sf. Sinod cât și conducerile acestui departament, s'au străduit, să dea o lege de organizare a învățământului teologic al bisericii noastre, fără să se fi putut ajunge până acum la un acord, deși s'au redactat în acest timp numeroase ante-proecte de lege, care din această cauză nu au ajuns să îmbrace puterea de lege.

Este locul să spunem, pe de altă parte, că întrucât punctele de vedere între diferitele tendințe din însuși sânul bisericii, au fost atât de departe, a fost nevoie, chiar, să treacă o vreme destul de îndelungată, până ce s'a putut face apropierea și înțelegerea din care a eșit proectul actual.

Acest proect are în vedere principiul că învățământul teologic trebue să stea sub aripa și conducerea directă a Bisericii. El prevede două tipuri de școli teologice: liceul seminarial ca școală de grad secundar, familiar în Vechiul Regat și în Basarabia și Academia ca școală de grad superior familiar în Ardeal.

Facultățile de teologie rămân să funcționeze în cadrul Universităților respective, urmând ca numai la recrutarea profesorilor și conferențiarilor, care se va face după normele legii învățământului universitar, să ia parte și un delegat al Sf. Sinod, care va prezida Consiliul Facultății sau comisiunile examinatoare. O condițiune nouă întrodusă aici este că definitivarea profesorilor de teologie se va face numai după hirotonie.

Normele de recrutare a profesorilor, materiile de studii, programele și disciplina în genere vor fi determinate, după normele în vigoare în școalele de grad similar ale statului, printr'un regulament ce se va elabora de Sf. Sinod și care va fi adaptat necesităților și scopului pe care îl urmăresc școalele teologice prin noua lor alcătuire».

Nr. 5017.

Comunicat

«Comisiunea Monumentelor Istorice» prin rezoluțiunea sa din 9 Aprilie 1938 Nr. 601 ne însărcinează a aduce la cunoștința Onor. preoțimi din parohiile cari au biserici de lemn vechiu, în cazul când acoperișul este deteriorat, să comunice «Comisiunii Monumentelor Istorice», dela care Ocol silvic se pot procura acest material pentru a-l cere Ministerului de domenii.

Onorata preoțime deci, din acele localități unde avem biserici de lemn, e invitată a lua seama de dispoziținea de mai sus.

Sibiu, din ședința bisericească ținută la 17 Maiu 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Educația religioasă a tineretului. Din circulara P. S. episcop Nicolae Colan.

„Activitatea școalei să aibă ca țintă educația națională așezată pe temelia moralei creștine, propovăduită de biserica noastră strămoșească. Dacă vom reuși a sădi în sufletul, în inima și în gândul școlarilor noștri, idealul creștin reprezentat prin Mântuitorului nostru Isus Hristos, putem fi siguri că tineretul nostru nu va mai fi expus la rătăcirile zilelor de astăzi, ci va urma calea de muncă jertfelnică pe care a urmat-o neamul nostru în înviforatul său trecut. Pentru aceasta trebue însă ca profesorul de religie să fie ajutat în munca sa de către toți colegii săi. Nu vom reuși să realizăm educația morală și creștinească dacă la celelalte materii li se prezintă elevilor drept adevăruri științifice, acele teorii și ipoteze ce sunt în contrazicere cu învățăturile Bisericii noastre, și care în realitate sunt numai încercări de a explica fenomene și taine ale naturii, de pe care știința nu a reușit până acum să rupă vălul ce le ascunde simțurilor și înțelegerii omnlui.

Pentru ca educația moral-creștină să poată fi realizată, profesorii trebue să fie ei înșiși pildă în împlinirea datorințelor creștinești, cercetând biserica, măriturisindu-se și împărtășindu-se după normele legii noastre strămoșești. Elevii trebue conduși la biserică în fiecare Duminecă sau sărbătoare, fiind însoțiți nu numai de profesorul de religie, ci și de alți câțiva profesori. Directorul școalei va desemna, pe rând, pe cei 2—3 profesori cari urmează ca în sărbătoarea respectivă să însoțească pe elevi la slujba bisericească. Insoțirea elevilor la biserică va fi o datorie dela care niciun profesor nu se poate sustrage.“

Consfătuire. Căpeteniile instituțiilor și fruntașii vieții publice din Sibiu au ținut Marți, în 17 Mai c., o consfătuire pentru a aviza asupra acțiunii ce trebue intreprinsă pe lângă forurile în drept ca să fie înlăturată nedreptatea ce se pregătește Sibiului prin noua lege administrativă, care în proectul ei, nu-i acordă rangul de capitală de provincie.

Consfătuirea a fost prezidată de P. S. arhiereul vicar Dr. Vasile Stan. După ce-au luat cuvântul dnii Dr. I. Beu, Dr. N. Comșa, inspector școlar Silviu Țeposu, Dr. Liviu Ionaș, Dr. D. Stăniloae, Dr. G. Măcelar, N. Martin, s'a decis să se întocmească un memoriu bine documentat care să fie prezentat forurilor în drept.

Mici la suflet. Confrații dela monitorul blăjan nu mai au pace în suflet de când Biserica ortodoxă din Ardeal a pri-

---

povici ține în prăvălie de ajutor pe Atanasie, pe care-l crește de comerciant.

Deci după aceste date, originea macedo-română a familiei Gozsdu, nu mai poate fi pusă la îndoială.

Ana Poynar nobilă de Kiralydarocz soția lui Atanasie Popovici Gozdu poate să fi fost și dânsa de origine macedo-română. Ea a adus ca zestre pe lângă mobilier și rufărie bogată, o casă în Oradea-subcetate (Várallya) și argintărie. In acest cartier locuiau cei mai bogați comercianți, cari aveau de cumpărători pe lângă publicul dela sate pe soldații din cetate.

In baza acestor date am putut stabili următoarea genealogie a familiei Gozsdu:

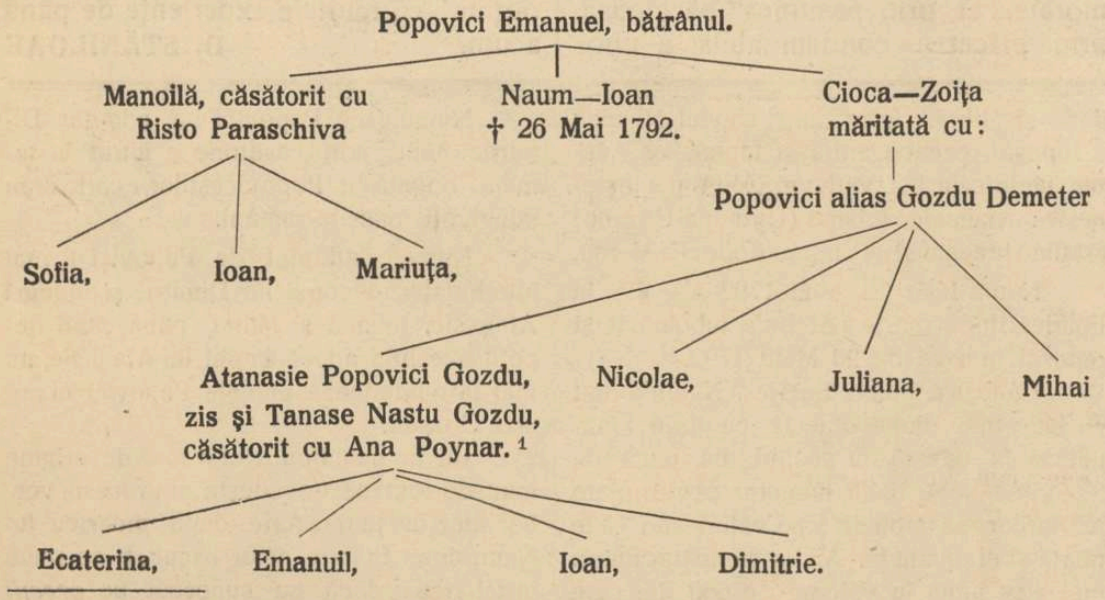

[1] A doua soție a lui Atanasie Popovici Gozdu a fost: Ana Rușcaș.

Pentru posteritate dau loc aici testamentului lui Atanasie Popovici Gozsdu precum și a unchiului său Manoilă.

1. Testamentul lui Popovici Emanoilă

In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh Amin.

Eu aici subsemnatul Popovici Emănoilă, cu toate că zăcând în boală grea, dar cu minte întreagă și sănătoasă, îmi răcomand înainte de toate bietul meu suflet păcătos ziditorului și Domnului meu izbăvitor și Sfinților lui Dumnezeu, iar trupul meu țărinei mamă întru fericită înviere, fac în următoarele dispozițiune despre bunurile mele pământești:

1. Inaintea cetății Oradea am o casă sub Nr. 571, în care n'au vreo parte nici fratele meu nici altcineva.

2. Lângă poarta cetății mai am o altă casă nouă, fără număr, dar gardul îi arată limitele.

3. Pe dealul dela Sântimreu am o vie mică.

4. In hotarul Tincei am o topitoare de potașă, pe care o posed pentru suma de 500 Floreni-Renani plătibili anual, iar arenda aceasta e deja achitată până la sfârșitul lui Decemvrie 1789; și anume tot ce se află în această topitoare, untură, cenușă, cărbune, căldări și căzi cu toate sculele aparținătoare, toate sunt ale mele, deoarece, deși înainte am fost în societate cu dl Pelenea George din Pesta, azi deja l-am achitat de toate și nu mai este cu mine în societate cu vreună de agoniseală.

5. In cele două prăvălii din colțul cameral toate mărfurile aflătoare sunt ale mele singur.

6. In pivnița de aici de acasă tot rachiul de drojdii și de prune o am în societate cu Mih Ioan, așa că banii sunt ai mei, lucrul e al lui, din prețul cărui rachiu scoțându-mi eu banii capital, dacă se va realiza ceva beneficiu, din aceasta două părți sunt ale mele, a treia parte e a lui, iar din registre reiese câți bani am investit. Cele șapte cazane, căzi și alte scule necesare la fiertul rachiului aflătoare în comuna *Voivozi*, sunt toate ale mele.

7. Există cai, boi și saci, cari toți sunt ai mei.

8. Am creațe și datorii cari se pot constata din registre.

9. Am obiecte casnice de argint, cositor, aramă, fier și îmbrăcăminte, pe care le știe bine nevastă mea, acelea toate sunt ale mele.

10. Am car, trăsură cu alte lucruri, toate sunt ale mele. Din toate aceste: *a)* se vor plăti datoriile mele și ce va rămânea să le aibă, să le îngrijească și să le administreze nevasta mea câtă vreme îmi va purta numele, astfel, ca copiii mei să n'abiă vreun neajuns; *b)* iar dacă s'ar mărita îi las două sute galbeni; *c)* restul de avere ce va rămâne să se împartă în părți egale celor trei copii ai mei și anume un fecior și două fete; *d)* murind din întâmplare vreunul din copiii mei, partea lui să revină celorlalți iar dacă ar muri cu toții înainte de a fi deveniți adulți, atunci las averea mea celor doi frați ai mei Nicolae și Ioan și nepotului Tanase după soră-mea; *e)* Bisericii grecești neunite din Oradea las 800 (optsute) Rfl. așa ca după moartea mea imediat să fie plătiți; *f)* nepotului Tanase datorez cu 600 Rfl. și cu dobânzi, care sumă i-aș fi plătit-o și până acuma, dar reținând contractul casei mele la el, neagă de a fi la el și de aceea i-am reținut banii; *g)* las popilor pentru un sărindar; *h)* pentru îmbrăcarea orfanilor, pentru văduve și săracii casei las unasută Rfl.; *i)* pentru casa pomperilor un galben; *k)* pentru pavare un galben. Las ca executori ai acestui testament pe dl Batsik Ioan și fratele Naum. Cetindu-mi-se din nou această voință a mea din urmă, am întărit-o cu iscălitura de mână proprie. Oradea-mare, 3 Februarie

mit şi ea o danie dela Statul român la a cărui înfăptuire în graniţele actuale a contribuit cu credinţă şi cu sânge, neprimind niciodată mângâerile leopoldine şi iezuite. Se vaetă cu rutina celui inveterat în meseria aceasta că aceia cari au făcut Bisericii ortodoxe dania în chestiune, pe ei „i-a tras pe sfoară".

E un adevăr elementar de psihologie că omul atribue altora gândurile şi faptele cari coc mai mult în sufletul propriu.

Ar fi fost mare minune ca să vedem pe confraţii dela „Unirea" luând odată pildă dela atitudinea noastră demnă şi binevoitoare într'o împrejurare de bucurie similară pentru ei: când s'a retrocedat Bisericii unite cele 1600 jugăre din lotul expropriat pe drept, cu preţul de expropriere, acordându-i-se un beneficiu de circa 40 milioane, nu ne-a auzit nimenea cârcotind. Dar ce să le cerem oamenilor ceeace este pentru ei imposibil? Unde să fi învăţat decenţa? La Roma şi Innsbruck?

Geloşi. Tot confraţii dela apa Târnavelor se sbat sub povara altei dureri: nu mai pot de gelozie pe footbaliştii cari pot merge fără nici o piedecă la Budapesta şi nu-i acuză nimeni că sunt răi români. Se întreabă cu candoare: de ce nu-i tratează lumea şi pe ei cu aceeaş îngăduinţă acum când se pregătesc să meargă la congresul euharistic în capitala unde nu se simte undă de iubire pentru noi? Doar şi ei merg tot pentru înfrăţire, ca şi footbaliştii.

Sărmanii footbalişti! Ce nedreptate li se face de reverendissimii din iarba Târnavelor cari vreau numai decât să se asemene cu ei. Footbaliştii merg să lupte cu ungurii, pentru a ridica printr'o întrecere prestigiul de român, nu pentru a asculta şi a aplauda, bleg, osanalele pe cari Vaticanul „infailibil" în conştiinţa echipei neluptătoare de pe Târnave, le va cânta geniului şi istoriei ungureşti.

AVIZ

Apropiindu-se sfârşitul anului şcolar 1937—38, atragem atenţiunea cateheţilor şi a profesorilor de religie asupra stocului de cărţi religioase dela Librăria arhidiecezană potrivite a fi date ca premii şcolare elevilor merituoşi.

In afară de scrierile editate de către Tipografiia arhidiecezană, Librăria e asortată cu cele mai bune scrieri religioase apărute în ţară.

Scrierile autorilor de azi Al. Lascarov-Moldovanu, Nichifor Crainic, Gala-Galaction etc. formează o lectură ziditoare de suflet şi se poate comanda la: **Librăria Arhidiecezană**

Altă administraţie comunală şi judeţeană

Ministerul de Interne a dat publicităţii proectul de *lege administrativă*, care e menită ca, înlăturând instabilitatea personalului administrativ ales sau numit după consideraţii politice, să creeze în comune şi judeţe o nouă viaţă de progres şi înflorire obştească.

Noua reformă împarte ţara în *şapte provincii*. Fiecare provincie reuneşte, sub raport administrativ, cam *zece* judeţe.

Cele 7 reşedinţe ale provinciilor sunt: *Craiova, Bucureşti, Chişinău, Iaşi, Braşov, Cluj, Timişoara.*

In fruntea provinciei stă *guvernatorul*, numit prin decret regal, dat pe baza jurnalului consiliului de miniştri şi la propunerea Ministrului de Interne.

Guvernatorul provinciei, având vârsta de cel puţin 45 ani şi titlu academic, va avea gradul de subsecretar de stat şi va fi ajutat de un secretar general.

Consiliile comunale din fiecare judeţ vor alege doi delegaţi în consiliul provinciei, iar camerele profesionale câte unul.

Guvernatorul este capul tuturor rangurilor de administraţie, afară de Magistratură, Armată, CFR şi Universitate.

Alte amănunte, prin care se schimbă vechea lege, sunt:

Primarii şi ajutorii de primari vor fi numiţi de către prefecţii judeţelor în comunele rurale şi urbane nereşedinţe de judeţ. In oraşele reşedinţe şi staţiunile balneare ei vor fi numiţi de guvernatorul provinciei, iar în municipii de Ministerul de Interne.

In municipii şi oraşele reşedinţă, primarii vor trebui să aibă titlu academic şi cel puţin 30 de ani, iar cei din celelalte oraşe trebue să fie absolvenţi de şcoli medii, cu vârsta de cel puţin 30 ani. Aceeaş vârstă trebue s'o aibă şi primarii din comunele rurale, cari trebue să fie absolvenţi de curs primar. Notarii trebue să fie bacalaureaţi.

Prefecţii rămân organe de control, fiind recrutaţi prin înaintare din pretori şi subprefecţi. In mod excepţional vor putea fi numite şi personale ce ocupă cu distincţie funcţiuni în stat, sau comandanţii de regimente. —

O altă inovaţie este aceea că nu pot fi alegători şi aleşi decât cetăţenii locuitori ai respectivei comune cu vechimea de cel puţin un an, dovedind că satisfac sarcina plăţii taxelor comunale de cel puţin un an. Sunt scutite de aceasta soţiile, dacă soţii lor fac dovadă că au plătit impozitele comunale. Bineînţeles că atât alegătorii, cât şi aleşii trebue să aibă vârsta de cel puţin 30 de ani, conform constituţiei.

Listele electorale se vor întocmi în decursul lunii Decemvrie, şi nu vor putea fi primari şi nici aleşi în consiliile comunale *monahii, preoţii*, învăţătorii, funcţionarii de stat la provincie şi comună, militarii în activitate şi deţinătorii de băuturi spirtoase în comunele rurale.

Provincia I, cu reşedinţa la *Craiova*, alcătuită de judeţele: Argeş, Dolj, Făgăraş, Muscel, Olt, Romanaţi, Târnava-mare, Vâlcea, *Sibiu*, Teleorman.

Provincia II, reşedinţa la *Bucureşti*, alcătuită din judeţele: Brăila, Caliacra, Constanţa, Durostor, Ialomiţa, Ilfov, Tulcea, Vlaşca.

Provincia III, reşedinţa la *Chişinău*, alcătuită din: Cahul, Cetatea-Albă, Covurlui, Fălciu, Ismail, Lăpuşna, Orhei, Tecuci, Tighina, Tutova, Vaslui.

Provincia IV, reşedinţa la *Iaşi*, alcătuită din: Baia, Bălţi, Botoşani, Cernăuţi, Câmpulung, Dorohoi, Hotin, Iaşi, Rădăuţi, Roman, Soroca, Storojineţ, Suceava.

Provincia V, reşedinţa *Braşov*, alcătuită din: Bacău, Braşov, Buzău, Ciuc, Dâmboviţa, Neamţ, Odorhei, Prahova, Putna, R.-Sărat, Trei-Scaune.

Provincia VI, reşedinţa *Cluj*, alcătuită din: Alba, Bihor, Cluj, Maramureş, Mureş, Năsăud, Satu-Mare, Sălaj, Someş, Târnava-Mică, Turda.

Provincia VII, reşedinţa *Timişoara*, alcătuită din: Arad, Caraş, Gorj, Hunedoara, Mehedinţi, Severin, Timiş-Torontal.

Felul cum proectul împarte ţara în 7 provincii, nu ni se pare cel mai nimerit; iar încât priveşte **Sibiul, proectul este cu totul nedrept,** când acest centru nu figurează între reşedinţele proectate.

Sibiul este sediul unei Mitropolii, sediul unui Corp de armată, are o întreagă serie de servicii regionale, şi astfel n'are nici un rost să fie înglobat Craiovei.

Ziua de 3/15 Maiu. *Preşedintele consiliului de miniştri, I. P. S. Sa patriarhul* **Miron,** *în cuvântarea sa ţinută în 15 Mai la Radio, a evocat, în numele întregului neam românesc, amintirea marei adunări naţionale politice ţinute pe Câmpia Libertăţii de lângă Blaj. Cu evlavioasă recunoştinţă a pomenit numele lui Andrei Şaguna, pe atunci episcop, precum şi ale celorlalţi vrednici şi neuitaţi conducători ai memorabilei adunări, îndemnând pe urmaşii de azi să calce pe aceleaşi căi de mântuire.*

O mare bucurie

In sfârşit, un decret-lege recunoaşte Academiilor teologice un drept care li se cuvinea după cea mai elementară logică: dreptul de-a acorda licenţă absolvenţilor lor. Prin aceasta Academiile teologice sunt scoase din situaţia umilitoare în care au fost ţinute până acum, iar absolvenţii lor, preoţimea ardeleană viitoare stă şi din punct de vedere legal umăr la umăr, egală în cinste şi drepturi cu preoţimea celorlalte provincii, după ce a fost totdeauna egală în pregătire (vorbim de preoţii licenţiaţi în teologia ai acelor provincii), în muncă şi în merite naţionale.

Mulţumirea şi recunoştinţa Academiilor teologice şi a preoţimii ardelene se îndreaptă spre *M. Sa Regele* care a tăiat o nedreptate ce apăsa asupra lor, spre I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* care a conceput această soluţie şi care a susţinut ani dearândul lupta pentru drepturile glorioaselor aşezăminte teologice şi ale preoţimii din Ardeal şi spre P. S. episcop *Nicolae Colan*, ministrul Educaţiei naţionale şi al Cultelor, care în această calitate a avut un mare rol în lecuirea acestei dureri pe care a cunoscut-o prea bine ca fost profesor şi rector al Academiei teologice „Andreiane". Numele P. S. Sale se va înscrie, încununat de razele recunoştinţii tuturor generaţiilor viitoare, în istoria Academiilor teologice din Ardeal.

Asupra acestei importante reforme vom reveni în numărul viitor.

Dela Secţiile ştiinţifice literare ale „Astrei". Membrii secţiilor au participat la şedinţa plenară de sfârşit de an, ţinută în 21 Mai a. c. în sala „Astrei", dela Căminul ucenicilor, în Cluj. S'au ascultat rapoartele secţiilor şi al secretariatului general.

Nr. 6345—1938

Publicaţiune

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în întreprindere executarea lucrărilor de renovare a casei cu două etaje situată în Sibiu, strada Regina Maria Nr. 16.

Reflectanţii vor înainta oferte în scris până în *7 Iunie 1938* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot vedea planurile cu devizul şi condiţiunile şi se dau informaţiuni.

Consiliul Arhiepiscopesc

1790. (ss) Manoilă Popovici. Inaintea noastră: (ss) Püspöki Mihai ajutor de judecător (L. S.) (ss) Kristoff Mihaiu senator (L. S.) (ss) Ioan Batsik, (ss) Popovici George (L. S.) (ss) Vas Francisc notar adjunct (L. S).

Acest Manoilă mai are un testament făcut la 1 Iulie 1789 care este identic cu cel publicat mai sus; deosebirea este numai că aici stabileşte pentru fiecare copil câţi bani să primească din moştenire. Astfel dispune; Femeea dacă se mărită să primească 500 Rfl. iar dacă-i poartă numele atunci să stăpânească casa şi averea împreună cu fiul Ioan. Ficei Sofia 1000 Rfl., ficei Mariuţa 2000 Rfl., Regelui meu 25 Rfl., surorei mele Cioca 500 Rfl., nepotului meu Tanase 500 Rfl., lui Mihai 100 Rfl., Arhiereului 12 Rfl., pentru trei parastase 36 Rfl., servitorilor şi servitoarelor să se împartă 100 Rfl., pentru fete sărace şi săraci 200 Rfl.

Acest testament se deosebeşte de celalalt numai în ce priveşte pe Atanase Popovici Gozsdu căruia aici îi lasă 500 Rfl. iar în celalalt 200 Rfl. Bisericii ortodoxe îi lasă 500 Rfl. iar în celalalt 800 Rfl. Nu este făcut înaintea martorilor şi poartă numai iscălitura „lui Manole Popovici (ss) pecetluesc cu pecetea mea".

2. Testamentul lui Popovici Atanasie alias Gozsdu

In numele Tatălui şi al Fiului şi al Duhului Sfânt. Amin.

Subsemnatul, ce-i drept acum cu trupul suferind, dar cu mintea sănătoasă şi deşteaptă, cumpenind deşărtăciunea acestei lumi, pentru a înlătura inepţiile ce eventual s'ar isca între nevastă şi între copiii mei, am dorit să mi fac ultima dispoziţiune despre puţina mea avere:

1. In Oradea Mare, pe strada Onoraţilor Părinţi Capucini, în vecinătate cu urmaşii nobilului Poynar Dimitrie şi cu urmaşii lui Driva Dimitrie am o casă.

2. In subcetatea Oradea, lângă întrarea în cetate, am o casă, care înafară de prăvălia de rachiu are trei încăperi.

3. In podgoria Oradea am o vie împărţită în patru secţiuni (coloane).

4. Am pe valea Crişului, în comuna Groşi o casă pentru fiert rachiu, două cazane pentru fiert rachiu, 54 căzi pentru adunat prune şi toate accesoriile cerute pentru cazane, tot asemenea între locuitorii de acolo în preţul prunelor am avansat o anumită sumă de banii; dela locuitorul de acolo Ilie Costa am în zălog o pruniste în preţ de 60 Florini Renani, tot la locuitorul din Groşi, Ilie Mitru Alexa, am o creanţă de 100 floreni pe contract, cu cari îmi datorează în preţul alor doi boi; mai am la Illye Ilie 125 Florini Renani, iar la Surduc la Onuţ Ilie, 170 Rfl., pentru cari sume numiţilor le-am dat boi.

5. Inaintea Inaltei Curţi de Apel Regal avem spre judecare un proces, pe care ori că-l vom câştiga ori că-l vom pierde, jumătate mă priveşte pe mine, cealaltă jumătate îi priveşte pe urmaşii defunctului meu frate Popovici Francisc şi Popovici Vasile.

6. Am 4 cai, 2 vaci, 3 junci în anul al doilea.

7. Am depuse la dl advocat Costa Alexandru acte privitoare pretenţiilor mele asupra locuitorilor din Mociar şi Râpa cari sunt ordonate pentru execuţie, două din trei părţi din sumele ce se vor realiza din aceste creanţe le va reveni orfanilor mei, iar unul din trei părţi va fi a onoratului domn advocat, astfel însă Domnia sa va face toate lucrările fiindcă eu şi orfanii nu suntem suficienţi pentru acelea.

8. La rândul meu, însumi datorez cu anumită sumă la prăvălia urmaşilor defunctului meu frate, cum reiese din registrele comerciale.

9. Datorez bisericii greacă-neunită din Oradea mare unasută Floreni Renani.

10. Din leafa fostului meu servitor Mihai, a rămas la mine patruzeci Fl. R. pe cari ordon a fi plătiţi.

11. In masa falimentară a evreului Wallenstein Moisă datorez cu preţul alor două butoaie de vin vechi şi preţul alor 57 k. cs. şi cane de vin nou, cumpărate de mine dela dl Stupa Teodor.

12. Am un contract pasiv la castelanul din Aleşd dl Roth Mihai încă din a. 1815, dar achitat, cum reiese din lista mea zilnică; aşişderea şi la defunctul Szlatkai Mihai mi-a rămas un contract de 300 FR., dar achitat.

13. Trei ani consecutivi am fost economul vestitului nostru oraş, am înaintat socotelile referitoare, cari sunt sub revizuire, sper că în acelea nu voi fi aflat vinovat, căci nu sunt dator cu nimica şi nenumărate ori am rugat V. Magistrat ca să le ia la cercetare şi să mă descarce de ele, dar nu l-am putut convinge.

14. Deci dacă mi-ar surveni moartea, vreau şi ordon ca executorii testamentari imediat să sigileze toate, să le inventarieze atât imobilele cât şi mobilierul din casă; să fie vândute toate obiectele mele înafară de casa din Subcetate-Oradea şi mobilele lăsate ficei mele Ecaterina: din preţul cărora plătindu-se cheltuelile de înmormântare, datoriile mele pasive şi legatele de mai jos, din ce rămâne pe deasupra, incasându-se creanţele şi computându-se şi casa mea din Subcetate-Oradea, după evaluarea ei comasând şi valoarea ei în masa lăsământară, din întregul capital să i-se dea ca avans ficei mele Ecaterina pentru îmbrăcarea ei suma de 200 R. F. şi cu această sumă, numita mea fiică va lua mai multă parte.

15. Soţiei mele Ruşcaş Ana îi las 300 R. Fl. în poliţe şi mobiliarul ce mi-le-a adus cu sine.

16. Las fratelui meu mai mic Mihai, unasută adecă 100 Fl. R. în poliţe.

17. Las surorei mele Popovici Juliana unasută adecă 100 Fl. R. în poliţe.

18. Las fiicei mele Ecaterina din mobiliar 6 perne, 2 plapome, una saltea, 8 linţoale (cearceafuri), 4 feţe de masă, 6 servete, scrinul de cimsir cu toate ce sunt în el, inelul mare de aur în formă de inimă cu două pietre de diamant, 6 şire de mărgele mici, 5 şire de granate, o pereche de

Asociaţia Clerului „A. Şaguna" — secţia Sibiu

Convocare

Potrivit art. 24 din Statutele Asociaţiei clerului „A. Şaguna" — având arhierească binecuvântare, convocăm adunarea anuală ordinară a secţiei, la Sighişoara, pe ziua de Marţi, 31 Mai a. c. cu următorul

PROGRAM:

1. Ora 8·30 dimineaţa: Slujba sfintei liturghii şi chemarea Duhului Sfânt. Predica: protopop Emilian Stoica.

2. Ora 10. Deschiderea adunării.

3. Problema mirenilor în biserică — conferinţa C. Sale Dr. Liviu Stan, profesor la Academia Andreiană.

Masă comună.

4. Ora 3. Raportul general pe a. 1937.

5. Raportul casierului.

6. Raport în chestia Căminului preoţesc dela Bazna şi votarea unui împrumut de Lei 700.000 pentru terminarea lucrărilor, din fondul de ajutorare preoţesc.

7. Alegerea comitetului.

8. Propuneri (se vor anunţa în scris comitetului cu cel puţin 3 zile înainte de adunare).

9. Inchiderea adunării.

Notă: 1. Preşedinţii de despărţăminte împreună cu cel puţin 2 delegaţi, sunt obligaţi se participe.

2. Membrii comitetului sunt convocaţi la şedinţă în Sighişoara, pe ziua de Luni, 30 Mai, ora 6 d. a.

3. Pentru încuartiruire şi masă, preoţii se vor adresa direct părintelui protopop E. Stoica din Sighişoara.

Sibiu, la 7 Mai 1938.

Em. Cioran
preşedinte

I. Bânda
secretar

Nr. 61/1938 [20] 1—2

Publicaţie de licitaţie

Parohia ortodoxă română Tălmaciu dă în licitaţie publică în *11 Iunie* c. ora 11 cu oferte închise, în localul primăriei edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ. Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caietul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 10% din valoarea devizului, în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Caetul de sarcini, devizul şi planul, pot fi văzute în fiecare zi la oficiul parohial Tălmaciu.

Tălmaciu, 20 Maiu 1939.

IOAN BRANEA
administrator parohial

INFORMAŢIUNI

† Prof. Gh. Marinescu, care timp de 40 de ani a ilustrat catedra de neurologie la universitatea din Bucureşti, a încetat subit din viaţă, în noaptea din Sâmbăta trecută, la locuinţa sa din capitală. Cunoscutul savant, mort în vârstă de 74 ani, era membru al Academiei Române şi al numeroaselor societăţi ştiinţifice din străinătate. A fost înmormântat Miercuri, în 18 l. c. Veşnică să-i fie amintirea.

Răscumpărare de felicitări. Văd. preoteasă Elena Nistor a dăruit 200 lei la Mila creştină ca răscumpărare a felicitărilor de ziua numelui.

Mulţumire. Epitropia bisericii ortodoxe române din *Certejul de sus*, jud. Hunedoara, mulţumeşte distinsei familii *Petru Guia* l. *Moţu* mare comerciant şi proprietar în Deva, — pentru suma donată sfintei noastre biserici cu ocazia Sf. Paşti din anul acesta. Viaţa şi faptele familiei Guia pot servì de exemplu şi altora fiind pilduitoare. — *Sabin Popa* epitrop I,

Act de mulţămire. Oficiul parohial, din *Biborţeni*, protopopiatul Odorheiului, aduce mulţumire corpului profesoral al Şcoalei normale de fete din *Bacău*, pentru frumoasele daruri făcute sfintei noastre biserici şi pentru faptul că n'au precupeţit nici bani, nici timp, pentru a ne procura clipe de îmbărbătare în misionarismul ce-l săvârşim, deplasându-se trei profesoare şi 30 eleve din depărtata Moldovă.

Darurile făcute sunt în valoare de 50.000 (cincizecimii) lei. Dintre daruri se remarcă: un clopot, o troiţă, o icoană mare a sfintei Fecioare, două sfeşnice, o sfântă Evanghelie, 4 candele de argint-aurite, un baptistier, toate prăsnicarele de peste an, faţă de masă, cununiţe, etc.

Pentru toate acestea mulţumim în deosebi dnei directoare *Eugenia Muşata*, care a pus la al său suflet înfierea parohiei noastre şi ca o albină neobosită strânge, împreună cu corpul profesoral, daruri pentru parohia aceasta.

Pentru toate câte a făcut, bunul Dumnezeu să le răsplătească şi să le întoarcă înmiit. — Pr. *Hariton Eşianu*.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbătă, în 21 Maiu 1938 (Constantin şi Elena), va predica părintele *A. Nanu*; iar Duminecă, în 22 Maiu va predica părintele *Iacob Bozocea*.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Pelerinaj la mânăstirea Cozia

Mânăstirea Cozia, care adăposteşte rămăşiţele pământeşti ale unui mare ctitor de istorie românească, a primit Duminecă între zidurile sale, pe pelerinii veniţi să proslăvească memoria marelui voevod Mircea cel Mare.

Prin grija Comisiunii monumentelor istorice s'a aşezat în această zi o frumoasă lespede de marmoră — în locul celei vechi roasă de vremuri — pe mormântul unde au fost coborâte rămăşiţele pământeşti ale marelui voevod.

La acest pelerinaj au participat Măria Sa Voevodul Mihai, dl profesor N. Iorga, părintele Nae Popescu Subsecretar la Educaţia Naţională, păr. prof. univ. I. Lupaş, membrii Comisiunii monumentelor istorice, unităţi militare, şcolare şi toată valea Oltului dreptcredincioasă. A fost o sărbătoare înălţătoare la care serviciul divin săvârşit de P. S. Vartolomei al Râmnicului înconjurat de un sobor de preoţi a amintit obştei ascultătoare credinţa acestui mare Domn din care a isvorît atâtea lăcaşuri sfinte şi atâtea danii largi.

S'a evocat apoi de dnii N. Iorga, Nae Popescu, Ioan Lupaş în frumoase cuvinte, faptele acestui Domn al Ţării Româneşti care în vremuri cu totul critice şi-a întins stăpânirea dela munte până la mare *şi peste părţi însemnate din Ardeal, datorită numai credinţii în Dumnezeu şi iubirii de ţară.*

Nr. 125/1938 [17] 1 - 3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ bisericesc al parohiei Turcheş, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar lunar dela biserică 1000 lei.

2. Venitele stolare obişnuite în parohie.

3. Locuinţă în fostul local al şcoalei confesionale.

La cererea de concurs se vor anexa:

a) **Extrasul din matricola botezaţilor;**

b) **Certificatul ultimului an şcolar;**

c) **Diploma de cântăreţ dela şcoala de cântăreţi din Sibiu.**

Se vor prefera cei cari vor putea instruì şi conduce corul bisericesc.

Cei cari doresc să ocupe acest post, să înainteze cererile lor oficiului parohial ortodox român Turcheş, jud. Braşov, în termen, şi să se prezinte la biserică pentru a-şi arăta destoinicia.

Turcheş, 12 Maiu 1938.

Pr. Daniil Purcăroiu
preşedintele cons. parohial

Nr. 6209/1938.

Prăvălii de închiriat

Consiliul arhiepiscopesc ortodox din Sibiu are de închiriat pe termen de trei ani următoarele localuri de prăvălii în Sibiu:

1. In Piaţa Unirii Nr. 10 localul cel mare de prăvălie din colţ, cu verandă, începând dela 1 Septemvrie 1938.

2. In Piaţa Unirii Nr. 10 un local de prăvălie, începând din 1 Octomvrie 1938.

3. In Piaţa Unirii Nr. 10 un local de prăvălie, începând din 16 Noemvrie 1938.

4. In strada Regina Maria Nr. 41 un local de prăvălie, începând din 1 Septemvrie 1938.

5. In strada Regina Maria Nr. 49 un local de prăvălie, începând din 1 Octomvrie 1938.

6. In strada Avram Iancu Nr. 5 un local de prăvălie, începând din 1 Oct. 1938.

7. In strada Avram Iancu Nr. 5 un local de prăvălie, începând din 1 Oct. 1938.

Reflectanţii vor înainta oferte în scris până la *20 Iunie 1938* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile de închiriere şi se dau informaţiuni.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 77—1938 [18] 1—1

Publicare de licitaţie

Se dă în întreprindere pictarea bisericii ortodoxe române din Baia de Criş-Zarand, judeţul Hunedoarei.

Licitaţia va avea loc la *2 Iunie 1938* ora 3 d. m. la primăria comunei Baia de Criş.

Planul şi devizul şi condiţiunile de licitaţie se pot vedea la oficiul parohial ortodox român din loc, pe cari după vedere şi aprobare le vor semna.

Concurenţii se vor prezenta în persoană.

Licitaţia va fi orală, Preţul strigării Lei 170.000, dela care sumă vor depune vadiu de 5% în bani gata ori alte hârtii sau obiecte de valoare.

Nu vor fi admişi la licitaţie numai pictori autorizaţi.

Nu pot pretinde concurenţii spese pentru participarea la licitaţie.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul la acceptarea ofertelor şi ofertanţilor. Actele de licitaţie se vor aproba de P. V. Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu.

Din şedinţa consiliului parohial din 16 Maiu 1938.

Pentru consiliul parohial:
NICOLAE FLOREA
paroh, preş. consiliului parohial

---

cercei, patru perechi de cuţite cu mâner de argint şi patru linguri de argint, cari se vor da fără lipsă fiicei mele.

19. Fiului Emanuil las o pereche de cuţite cu mâner de argint şi o lingură de argint şi un inel-sigiliu cu două pietri de diamant.

20. Fiului meu Ioan asemenea două perechi de cuţite cu mâner de argint, două linguri de argint şi un inel-sigiliu cu două pietri de diamant.

21. Din ceeace va rămânea după achitarea pasivelor amintite mai sus, să se împartă în proporţie egală fiii mei Emanuil, Ioan şi Ecaterina; fiul meu însă Dimitrie să nu beneficieze decât de una treime a unei rate ce revine unuia, căci de multe ori m'a supărat purtarea sa necuviincioasă, şi căci până acum când cu voia, când fără voia mea a luat mult; iar şi partea aceasta i-o las, ca dobânda acelei sume ce-i revine să i-se dea în două părţi până ce nu se eliberează dela miliţie.

22. Din partea paternă a decedatei mele soţii Poynar Ana, nici dânsa, nici eu n'am luat vreo parte câtuşi de mică, cum reiese din procesul intentat în această privinţă înaintea Vestitului Magistrat, doresc ca şi partea aceasta să se înglobeze în favorul orfanilor.

23. Dacă vreunul din copiii mei ar deceda, partea aceluia să fie devoluată celorlalţi subînţelegându-se şi fiul meu Dimitrie.

24. Iar dacă vreunul din rudeniile mele ar intenta vre-un proces împotriva moştenitorilor mei privitor la averea strămoşească rămasă pe mine după decedatul tată şi decedata mamă a mea, la care eu abia putui să ajung numai cu multe cheltueli şi trudă după un lung proces şi moştenitorii mei din actele aflătoare la casa mea n'ar putea să se apere îndeajuns; copiii mei sau domnii executori de testament să cerceteze procesul verbal a Sfatului judecătoresc din Oradea-Subcetate, din care reiese, că nu eu le sunt dator, ci ei îmi datorează mie cu 2583 Floreni-Reneni.

25. La vânzarea la mezat a imobilelor şi obiectelor mele, Nobilul Sfat al Vestitului oraş al nostru, ca tutor principal va delega un deputat pe lângă executorii testamentari; cu toate aceste banii încasaţi vor rămânea în mânile executorilor testamentari, iar ce va rămânea pe deasupra plăţilor de datorii şi de legate, plasarea sigură şi garantată a aceleia va fi ordonată pe Scaunul Domnesc al Capitlului Latin, Spectabil şi Nobil, ca plasarea aceleia să se facă la locuri, unde să nu existe pericolul pierderii, iar dobânzile să le primească pentru întreţinere şi îmbrăcămintea lor orfanii mei fără lipsă şi la vremea sa.

26. Drept executori testamentari îi rog şi ordon pe Domnii cetăţeni şi comercianţi din Oradea Roja Alexandru, Hadji Ioan şi notarul consistorial Papp Florian de conştienţiozitatea adevărată a cărora fiind deplin convins, nădăjduesc buna ordine a masei mele de lăsământ şi a orfanilor mei. Insumi cetind, cumpenind şi în toate aprobând şi întărind aceasta dispoziţie ultimă a mea, fiind toate acelea despre cari fac testament sunt câştigul meu propriu, la cari nimeni nu are vre-un drept strămoşesc sau dealtfel, doresc ca aceea să fie observate şi ţinute cu sfinţenie atât către fiii mei cât şi către alţii, o confirm în acest scop cu iscălitura numelui meu.

(ss) Popovici Atanasie alias Guzsdu ca testator (L. S.) (ss) Fábry Antonie, senatorul Subcetăţii Oradea (L. S.) (ss) Kováts Mihai, (ss) Nicolici Ioan, (ss) Papp Florian, notar consistorial (L. S.). Prezentul testament, făcut deja aşa cum aici este descris, numai pentru solemnitate ni-a fost predat. (ss) Radovici Mihai, senatorul Vestitului oraş Oradea Mare (L. S.), (ss) Király Emeric ca legalizator învitat şi exactor al Vestitului oraş Oradea (L. S.).

Ad. Nr. 215—1938 [19] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Sântămăria-de-Piatră, din protopopiatul Haţeg, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat după cualificaţie.

2. Casă parohială şi dependenţe.

3. 11 jugăre pământ arător şi fânaţ ca sesiune parohială.

4. Stola uzitată în parohie.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi celelalte documente se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat.

Concurenţii, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare spre a se face cunoscuţi credincioşilor din parohie. Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Haţeg, 5 Maiu 1938.

Ieronim Ciocan
protopop

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 29 Maiu 1938 — Nr. 22

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

CONVOCARE

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș

Către membrii Societății misionare ortodoxe „OASTEA DOMNULUI"

In temeiul articolului 39 din Statutele Societății misionare ortodoxe, «OASTEA DOMNULUI», convocăm prin aceasta și declarăm convocat al VII-lea congres al Societății noastre în sesiunea ordinară, pe zilele de 12 și 13 Iunie a. c. în catedrala din Sibiu.

Congresiștii vor lua parte în amândouă zilele la Sfânta Liturghie, iar a doua zi 13 Iunie ora 11, va avea loc adunarea festivă în sala desemnată spre acest scop.

Tot pe data de mai sus se convoacă și Sfatul Central al Oastei Domnului, la Sibiu.

Dat în Sibiu la 27 Aprilie 1938.

NICOLAE
Arhiepiscop și Mitropolit.

Mama după Sfânta Scriptură a Noului Testament

Orice creatură materială, care are viață, are și mamă. Dumnezeu ni-a arătat minunea, ca o mamă să nască fără tată, dar nu ne-a descoperit până acum o ființă pământească, care să fi venit la viață fără mamă.

Viața își are originea în cer. Ea ține de spirit, dar pe pământ se exercită în legătură cu materia. Legătura aceasta cu materia se face numai prin mamă. Inceputul existenței noastre se face deci, prin mamă. Numai îngerii, dintre creaturi și-au început existența, sau mai bine zis, le-a dat-o Dumnezeu, fără mamă.

Dintre viețuitoare numai omul își dă seamă, că fără mamă nu ar fi venit pe lume, deaceea are pentru ea un respect deosebit. Nici oamenii însă nu au purtat totdeauna respectul cuvenit mamei.

De abia sub lumina învățăturei creștine, ochii se deschid și inimile se încălzesc, ca să iubească cu adevărat pe aceea care își iubește fiii, de multeori mai mult ca pe sine însăși.

Sfânta Scriptură a Noului Testament are pe prima pagină a ei scris cuvântul de mamă. Mama minune. Mama care a cuprins în pântecele său pe Acela pe care nu-L poate încăpea toată făptura.

Singura mamă care a născut fără bărbat. Singura fecioară mamă și unica mamă pururea fecioară. Numele ei este *Maria*. Ca fecioară ea singură a auzit dela îngerul Gavriil cuvintele de salutare: «Bucură-te ceeace ești plină de dar» (Luca 1, 28), iar ca mamă, este unica pe care milioane de creștini o cinstesc numind-o cu Elisabeta: «Maica Domnului» (Luca 1, 43), sau Născătoare de Dumnezeu.

Din cele 86 de locuri, unde autorii sfinți întrebuințează cuvântul de mamă — mitir — în Noul Testament, majoritatea lor numesc sau se referă la Maica Mântuitorului.

Ea «este binecuvântată între femei» (Luca 1, 42), dar a fost, poate, și cea mai necăjită și îndurerată dintre femei.

Nu trecuse de cât puțin timp de când născuse în iesle, ca nici o altă mamă, și primește vestea, că trebue să fugă cu copilul în Egipt și de acolo să vie înapoi (Mat. 2, 13—14, 20, 21).

Muncește apoi, din greu pentru ca să-l crească. In 33 de ani, cât Fiul său a fost pe pământ a avut mai multe griji de cât bucurii, pentru ca să aibă apoi durerea cea mai grea din câte a avut-o și o va avea o mamă: să-și vadă Fiul răstignit de acei cărora le vindecase bolnavii și le înviase morții. Da, la îndemnul cărturarilor și fariseilor și dintr'aceștia strigară: «să se răstignească!»

Dragostea mamei pentru fii nu are margini. In calea mamei focul nu mai arde, valurile spumoase și săbiile ascuțite nu mai produc teamă. Când Hristos a fost prins și dus la răstignire, mamele s'au arătat mai curajoase de cât ucenicii. Maria mama lui Iacob și a lui Iosif, și mama fiilor lui Zevedeu erau pe Golgota (Mat. 27, 56), în timp ce Petru, cel ce spusese că va murì cu Hristos, își plângea păcatul lepădării, cine știe în ce ungher al Ierusalimului.

Ce să mai spunem de Maica Domnului, care stă neclintită lângă cruce? Ea ar fi vrut bucuroasă să moară odată cu Fiul ei drag. Iubirea ei, durerea ei, a înțeles-o numai un ucenic, o mamă și o femeie vindecată, care stau, alături de ea, lângă crucea lui Isus (Ioan 19, 25—26).

Impinsă de dragostea de fii, o mamă se arată curajoasă nu numai când fiul ei este în primejdie de moarte, ci și atunci când vrea ca fiii ei să ajungă bine în viață, să ocupe un loc de cinste în societate.

Mama fiilor lui Zevedeu are îndrăsneala, pe care n'o avuseseră cei doi fii ai ei, și vine să ceară Domnului Isus un favor pentru cei doi ucenici, frați între ei și fii ai ei.

«In vremea aceea, a venit la El mama fiilor lui Zevedeu împreună cu fiii ei, închinându-se și cerând ceva dela El!

Ci, El a întrebat-o: «Ce voiești?» Ii răspunde: «Zi ca să șadă acești doi fii ai mei, unul deadreapta și altul deastânga Ta, întru împărăția Ta» (Mat. 20, 20—21).

Mântuitorul știa de cât sacrificiu este în stare să facă dovadă o mamă, deaceea în diferite rânduri amintește porunca Legii vechi de a iubì cu cinste pe mamă ca și pe tată: «Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta» (Mat. 19, 19).

Fără ca să aprobe pedeapsa cu moarte pentru copiii ce ș'ar fi blestemat pe mama și pe tatăl lor, amintește fariseilor și cărturarilor porunca pe care o călcau: «Dumnezeu a poruncit așa: «Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, iar cine va blestema pe tată și pe mamă, să fie pedepsit cu moarte. Voi însă spuneți: «Cine va zice tatălui lui sau mamei sale: dăruit Domnului este aceea cu ce te-ai fi folosit dela mine: nu va cinstì pe tatăl său și pe mama sa și va fi fără vină; deci ați desființat legea lui Dumnezeu pentru rânduiala noastră» (Marcu 10, 19).

Sfântul apostol Pavel deasemenea amintește vechea poruncă: «Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta: este porunca cea dintâi, care are făgăduință: ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pământ» (Efes. 6, 2—3).

Mântuitorul însuși a dat exemplu de iubire a mamei. In Cana Galileii, El ascultă rugămintea Maicii Sale și preface apa în vin (Ioan 2, 1—11); pe cruce fiind o încredințează lui Ioan spre îngrijire prin cuvintele: «Femeie, iată Fiul tău!» Apoi a zis ucenicului: «Iată mama ta!» Și din ceasul acela ucenicul a luat-o în casa sa» (Ioan 19, 26—17).

Tot așa a avut El milă de văduva din Nain înviind pe singurul ei fiu (Luca 7, 11—14), față de femeia cananeiancă (Mat. 15, 22—28) și alți părinți îndurerați.

Iubirea față de mame se vede și din cuvintele de sfat pe care sfântul Apostol Pavel le dă lui Timotei: «Pe femeile bătrâne îndeamnă-le ca pe niște mame» (I Timotei 5, 2); precum și din următoarea salutare: «Imbrățișați pe Rufu, cel ales întru Domnul și pe mama lui, care este și a mea» (Rom. 16, 13).

Prin căsătorie «omul va lăsa pe tatăl său și pe mama sa și se va lipì de femeia sa și vor fi amândoi un trup» (Efes. 5, 31).

Acest lucru nu însemnează că tinerii nu-și vor mai iubì părinții sau că nu mai sunt obligați la aceasta, ci că, mama și tata nu vor mai fi de acum singurii iubiți, trebuind să iubească și pe socrii și tot așa să se iubească pe ei, soții între ei.

Iubirea de mamă și tată ca ori și ce iubire familiară, nu poate fi întrecută, după învățătura evangheliei, de cât de iubirea de Dumnezeu. «Dacă vine cineva la mine și nu urăște pe tatăl său și pe mama sa și pe femeia sa și pe copiii săi și pe frații și pe surorile sale, ba încă și viața sa, nu poate să fie ucenicul meu» (Luca 14, 26).

Arătând răsplata ce o vor avea toți ceice vor iubì mai mult pe Dumnezeu și îi vor urma Lui și Evangheliei, Mântuitorul repetă condițiunile uceniciei: (Marcu 10, 29—30).

Mamele trebuiesc să-și crească copiii în această iubire supremă. Copiii sunt ai lor, dar, în primul rând, sunt ai lui Dumnezeu, care le-a dat viață. Pentru iubirea de Dumnezeu copilul este deslegat de porunca ce spune: «Copiilor, ascultați pe părinții voștri întru toate, căci aceasta este bineplăcut lui Dumnezeu» (Coloseni 3, 20).

Dacă Salomeea călca această ascultare și refuza porunca mamei sale Irodiada, capul Sf. Ioan Botezătorul n'ar fi căzut, iar istoricul sfințit n'ar fi scris: «Ea, îndemnată fiind de mamă-sa, a zis: «Dă-mi aici în tipsie, capul lui Ioan Botezătorul... Și capul lui fu adus pe tipsie și fu dat fetei, iar ea îl duse mamei sale» (Mat. 14, 8, 11)).

Iată aici întrebuințat de două ori cuvântul de mamă, pentru a se numì o mamă rea, stricată, adulteră și criminală.

Indemnându-și fiica a cere săvârșirea unei crime, ea a făcut-o nevrednică de Dumnezeu, căci scris este: «Cela ce iubește pe tatăl său și pe mama sa mai mult de cât pe mine, nu este vrednic de mine» (Mat. 10, 37). Ori Salomeea a iubit mai mult pe mama ei, ascultându-i povața.

Pentru urmașele Irodiadei, mama criminală, mai dăm următoarele cuvinte din Cartea Sfântă, unde se vorbește despre mamă. Despre Sf. Ioan Botezătorul s'a spus: «Chiar din pântecele mamei sale va fi plin de Duhul Sfânt» (Luca 1, 15); «Celce m'a ales din pântecele maicii mele, zice Sf. Pavel, și m'a chemat prin darul Său, bine a voit să descopere pe Fiul său întru mine» (Gal. 1, 15).

Să ia aminte mamele, care își omoară copiii în pântece prin ma-

Mărturisirea preoților la cercurile religioase

— O propunere care așteaptă să fie discutată —

Cercurile religioase sunt *băile sufletești* ale zilelor noastre. Cu prilejul lor Cuvântul Domnului se vestește cu mai multă putere, sfintele slujbe se fac cu mai multă căldură și sufletele credincioșilor se spală cu mai multă râvnă de întinăciunea păcatelor. Deaceea eu văd o *adeverată Vitezdă* în fiecare cerc religios însuflat și stăpânit de duhul adevăratei slujiri lui Dumnezeu. Folosul sufletesc al parohiei, după fiecare cerc religios profund duhovnicesc, este incomensurabil. Atâta schimbare vezi în lumea creștinilor, de par'că *le-ai schimbat inimile* mai nepăsătoare de pân'acum, cu altele, în cari arde focul dragostei de viață mai aleasă și mai sfântă. Și ție, ca păstor sufletesc, îți saltă sufletul de bucurie, văzând cum *se înalță de frumos, căzuta holdă duhovnicească* și cum lucrează ea de cu spor la secerișul cel bogat pentru jitnițele împărăției lui Dumnezeu.

Dar eu cred c'ar fi nimerit ca nu numai turma, ci și păstorul să beneficieze de belșugul haric al acestei sfinte revărsări duhovnicești. *Se mărturisesc credincioșii? Să se mărturisească și preotul.* Și nu numai el, ci și *toată casa sa.* Dar mai ales el, cu *preoții împreună slujitori.* Căci noi, preoții, liturgisim în toată Dumineca și sărbătoarea și de câteori liturgisim, ne și împărtășim cu Cele sfinte. Dar *mărturisirea păcatelor o facem așa de rar.* Puțini sunt aceia dintre noi, cari se mărturisesc în toate *patru posturile* anului. Și foarte puțini aceia cari se mărturisesc și *mai des*, de-atâtea-ori de câte-ori își simt conștiința împovărată de păcat. Cei mai mulți ne mărturisim *de două ori* la an, odată în postul Crăciunului, altădată în cel al Paștilor. Mai se află și de acei frați ai noștri, cari se mărginesc la *o singură mărturisire* în decursul unui an, la conferințe primăvara. Și chiar și aceea *făcută 'n graba* programului, care trebue exhauriat și îmbulzită de nerăbdarea fraților cari tind să scape cât mai repede, să se 'ntoarcă măcar pe înserate, pe drumuri rele și de multeori desfundate, la vetrele lor îndepărtate.

Să nu supunem acum cercetării obiective cazul din urmă al monomărturisitorilor, nici chiar cel mai frecvent al acelor bimărturisitori, ci să ne ațintim privirea și să analizăm puțin situația fraților noștri mai buni, a preoților cari își curățesc sufletele în baia pocăinții în fiecare post al anului.

După fiecare mărturisire adevărată, cu *deplina înțelegere a tuturor păcatelor* săvârșite, cu *deplina zdrobire a inimii* de durerile părerilor de rău și după *deplina hotărâre de îndreptare* pentru viitor — sufletul preotului mărturisit, a devenit iarăși *alb, curat* și *nevinovat — ca'n ziua sfântului Botez.* Dar, câtă vreme va putea rămânea el în această *sfântă curățenie îngerească?* Câtă vreme va putea fi ferită de prihană fața lui albă cum este *crinul cel mai alb din grădina raiului?* Câtă vreme?... Căci fiecare preot *numai atunci liturgisește cu dreptate și numai atunci se împărtășește cu vrednicie, când își are în această stare harică sufletul său!* Și liturgisirea și împărtășirea în starea păcatului de moarte este un sacrilegiu, nu numai din partea unui preot, ci și pentru un arhiereu ori chiar și pentru un patriarh!... De cele sfinte nu ne putem apropia cu vrednicie decât în stare de sfințenie!... Și de-aici nu este excepție pentru nimenea în lume nici chiar pentru îngerii din ceriu!...

Dar după sfânta mărturisire, oare câtă vreme ne putem păstra sufletul în starea sfințeniei? Frații noștri mai buni, prin practica lor, de altcum destul de lăudabilă în comparație cu alte practici clericale, ar părea că ne răspund: cam trei luni din an!...

O, ce minunat ar fi, dacă ne-am putea feri inima de întinăciune vreme de nouăzeci de zile! Dacă în acest răstimp n'am supăra pe Dumnezeu, nici cu fapta, nici cu vorba, nici cu gândurile minții și nici chiar cu simțurile inimii noastre! Dacă în acest timp n'am greși cu nimic nici împotriva sufletului, nici împotriva trupului nostru! Dacă în acest interval n'am vătăma cu nimic nici interesele duhovnicești, nici cele pământești ale familiei noastre și ale obștei, pe care suntem chemați s'o păstorim! Dacă 'n acest pătrar de an nu ne-am ostenì la rugăciune, nu numai la vecernii și utrenii și liturgii, în sfântă casa Domnului, ci și în casa noastră, la citirea zilnică a ceasurilor, care-i obligatorie pentru fiecare slujitor al altarului! Dacă 'n acest anotimp ne-am putea osârdui să alegem și să semănăm neîncetat cu gură de aur semința adevărurilor evanghelice în ogorul tuturor sufletelor! Și dacă ne-am putea nevoì necurmat cu mucenicească nevoință la căutarea și tămăduirea și tuturor oițelor rătăcite!...

Dar realitatea vieții ne verifică altceva. Pe lângă toate străduințele noastre de ascensiune spirituală, prea adesea cădem. Și nu numai la sfert de an, ci și la lună, ba chiar și la săptămână — dacă nu cumva și mai des. Unul cu mândria, pentru oarecare vrednicie reală sau imaginară, alunecă 'n mreaja Ispititorului. Altul, cu mânia repede, se răpește și cade 'n cursa păcatului de moarte. Și iarăși al treilea cu moleșeala comodității și altul cu lăcomia bunurilor lumești ori cu dulceața feluritelor plăceri amăgitoare — își pierde nevinovăția sufletului și se întină cu prihană. Și 'n astfel de stare sufletească, îngenunchеat în noroiul păcatului, preotul nu este îndreptățit nici să liturgisească, nici să se împărtășească. Nu-i ajunge recunoașterea greșelii, nici lacrimile părerii de rău. O singură scăpare i se arată: mărturisirea adevărată! Căci, fără de mărturisire, nu este deslegare și fără deslegare nu este iertare! Și nimenea, nici chiar patriarhul, nu se poate deslega pe sine de păcatele sale! Și atunci, cu atât mai puțin preotul, care liturgisește și păstorește din încredințarea ierarhului!

Unii preoți ar și face mărturisire, în astfel de cazuri, dar n'au la îndemână duhovnic și în lipsa lui, o amână și apoi amânată rămâne. Liturgisesc așa, mai departe și se împărtășesc așa, din obicei și adaug sărmanii păcat peste păcat și fărădelege peste fărădelege. Un sfânt vizionar a putut vedea odată pe-un astfel de liturgisitor la sfântul altar, cu sfântul potir în mâni. Din potir se înălța o lumină ca de soare, iar mânile preotului păreau negre cum e cărbunele... O astfel de liturgisire îndelungată duce la petrificarea conștiinței și la moartea sufletească. Din starea nenorocită trebue să evadăm. Mijlocul e al mărturisirii sincere. Și pentru viitor să nu mai tolerăm păcat de moarte pe sufletul nostru, cum nu tolerăm viespele pe fața noastră, ori scânteia pe vesminte! Indată ce ne dăm seama c'am păcătuit — să facem căința cuvenită.

Dar unde o putem face mai potrivit? La cercurile religioase. Fiecare cerc religios să-și aleagă duhovnicul său, ori fiecare preot să-și aleagă sie-și duhovnic dintre preoții cari sunt membri ai cercului și de câte-ori se întrunesc, să-și facă mărturisirea. Va fi aceasta un nou și sfânt prilej de înviorare pastorală. Fără de înviorarea mărturisirii preoțești este de-a dreptul imposibilă înviorarea pastorală. Aș dorì să se discute pe larg această problemă și în presa noastră și la conferințele preoțești. Dar o observare am pentru frații cari se interesează de ea: — să încerce mai întâi a trăi ei înșiși bucuriile și a gusta personal roadele mărturisirii cât mai dese a preotului și totodată și cât mai temeinice, — și apoi să o discute, pentrucă atunci discuția nu va fi zadarnică, ci zămislitoare de nou avânt în încercata noastră viață liturgică și pastorală.

Pr. **A. Nanu**

---

sagii, doctorii, buruieni, prin intervențiile medicilor sau prin orice alt mijloc și zic că nu este păcat, pentrucă pruncul nu are viață! Dacă va fi plin de Duhul Sfânt un copil din pântecele maicii sale, cu atât mai mult va fi plin el de viață, căci Duhul Sfânt nu se revarsă peste lucruri fără viață.

Și apoi, de unde știi tu, mamă criminală, că Dumnezeu nu va fi ales, pe fiul tău, din pântece, spre a-l chema la o lucrare a Lui? Irodiada a săvârșit crimă prin cererea fiicei sale, tu o săvârșești omorându-ți direct chiar pe fiul tău. Ești mult mai vinovată de cât ea, deaceea meriți să ți se scrie pe frunte: «Mama stricatelor și a urâciunilor pământului» (Apocalipsă 17, 5).

Dorința noastră este ca toate mamele creștine să aibă exemplul de urmat pe aceea, cu al cărei nume începe Sf. Scriptură, nu pe aceea din Apocalipsă cu care Sfânta Carte termină înșiruirea numelor de mamă.

Dorim mame de Bună Vestire, nu de Apocalipsă; pentru ceruri, nu pentru gheena focului.

Pr. **Gh. Paschia**

Zile de sărbătoare în protopopiatul Hațegului

In seara zilei de 20 Maiu a coborât dela Sibiu pentru târnosire de biserici P. S. Sa *Dr. Vasile Stan*, arhiereul-vicar al mitropoliei, însoțit de părintele consilier arhiepiscopesc V. Nistor și diaconii Circov și Macarie.

La marginea protopopiatului în gara Călan au fost întâmpinați de P. cucernicul părinte protopop I. Ciocan în fruntea unei delegații de preoți însoțindu-i la reședința protopopească din Hațeg, unde au fost găzduiți.

In aurora zilei sf. Constantin și Elena la bisericuța din Bretea-Streiului soseau cete-cete de credincioși îmbrăcați în haine de sărbătoare cu prapori și steaguri ca să primească binecuvântarea Stăpânului arhiereu, nevăzut în aceste părți de sute de ani.

La ora 9 P. S. Sa, însoțit de părintele consilier și păr. protopop, sosește la poarta de triumf ridicată în cinstea marelui oaspe. Aici este primit de către reprezentantul prefectului județului Dr. Ioan Baciu care în cuvinte calde binevintează pe P. Sf. Vasile. P. S. Sa îi răspunde aducând binecuvântarea I. P. Sf. mitropolit și a P. Sf. Sale asupra dreptcredinciosului popor din această parohie și ținut. De aici însoțit de autoritățile prezente și poporul adunat merge pe jos până la biserică, unde este așteptat cu sfânta Evanghelie și crucea de 18 preoți îmbrăcați în odăjdii și este binevintat de preotul local O. Medrea.

Slujba târnosirii începe măreț producând suspinări înviorătoare în mulțimea de săteni adunați în număr foarte impunător.

După actul impresionant al târnosirii se continuă cu liturghia arhierească slujită de P. S. Sa însoțit de soborul preoților din protopopiat la care a dat răspunsurile corul mixt din Hațeg, sub conducerea profesorului F. Muntean.

La sfârșitul liturghiei s'a cetit de P. S. Sa rugăciunea „pentru iertarea tuturor păcatelor", — care a impresionat adânc sufletele celor prezenți. A urmat apoi cuvântarea plină de înțelepciune și îndemnuri la viață duhovnicească pe care a rostit-o P. S. Sa de pe un amvon improvizat lângă biserică mulțimii care nici în curtea bisericii n'a încăput.

Inspre seară P. Sf. cu suita Sa s'a îndreptat spre Hațeg, unde seara în locuința protopopească s'a întreținut cu o seamă de intelectuali și autoritățile din loc despre diferite chestiuni producându-le o nouă bucurie.

Duminecă în 22 a zilei Maiu de dimineață grupurile de oameni sileau să ajungă în parohia Reia de lângă Hațeg, unde cu măreție stă înălțată frumoasa biserică a reienilor.

Aici banderiul de călăreți în specificul și împodobitul port al satului așteaptă sosirea vlădicii, care sosește la ora 9. La poarta de primire se oprește. Aici este primit de primarul comunei și din partea unei fetițe i-se ofere un frumos buchet de flori. In fața bisericii îl întâmpină mulțimea de popor cu 18 preoți și cei 2 diaconi gătiți de slujbă. Parohul locului A. Ungur binevintează pe P. Sf. care răspunde plin de bunăvoință și dă binecuvântarea arhierească tuturora.

P. Sf. Sa cu suita este condus la locuința parohului din imediata apropiere a bisericii unde s'a îmbrăcat și de unde printr'o procesiune impunătoare în frunte cu credincioșii și cu preoții în odăjdii, în sunetele clopotelor a fost condus la biserică, unde ajutați de aceeaș frumusețe a timpului și învăluiți de sfinte bucurii toate simțirile se îndreaptă spre slujba târnosirii bisericii.

La Reia slujba pare și mai măreață cu toate că e aceeaș ca și la Bretea-Streiului. Mulțimea plină de însuflețire caută să fie aproape de tot de înaltul Stăpân și-i urmărește fiecare pas, fiecare vorbă și fiecare act.

In biserică după întrare toți se minunează și se cutremură de frumusețea zidurilor pictate cu icoanele sfinților.

Slujba are puternică resonanță în biserică. Undele ei s'au transmis și mulțimei neîncăpătoare din jurul bisericii care urmărea în liniște tot actul sfințirii și al liturghiei ale cărei răspunsuri au fost date de acelaș cor ca la Bretea-Streiu.

Rugăciunea „iertării tuturor păcatelor" cetită de arhiereu apleacă, înmoaie și înviorează sufletele tuturor credincioșilor.

Predica P. Sf. rostită din ușile bisericii fixează locului pe ascultători, căci fiecare frază, fiecare cuvânt desprins de pe buzele P. S. Sale își caută loc în inimile și mințile oamenilor. Suspine îndelungate și des repetate se învăluiau cu răsunetul predicii profunde, luminoase și plină de miez duhovnicesc.

După stropirea cu aghiasmă a credincioșilor urmează masa comună la locuința parohului, după care învăluit de dragostea nefățărită a credincioșilor P. Sf. Sa cu suita pleacă la Hațeg și deacolo la Sub-cetate luând trenul spre reședință.

Atât în 21 cât și în 22 Maiu mulțimea credincioșilor adunată în număr atât de impunător și-a dovedit dragostea nețărmurită față de conducătorii firești ai ei, precum și puternica credință în așezământul divin — biserica — care i-a păstrat și întărit sufletul în cursul veacurilor.

Cu adevărat zile de sărbătoare și reculegere sufletească au trăit credincioșii din protopopiatul Hațegului în aceste 2 zile.

Nr. 5014—1938.

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că erezii după Părintele Ioan Bucșa din Arini, decedat la 21 Martie 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoțesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reținere, ajutorul de Lei 50.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 18 Maiu 1938. **Consiliul Arhiepiscopesc**

Nr. 6003—1938.

Se aduce la cunoștință, că preotul Octavin Chehaicuc dela parohia Uilac, județul Odorheiu, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoțesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reținere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezecemii) după soția sa Aspasia, decedată la 16 Aprilie 1938.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 18 Maiu 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Cuvinte către poporul polon

Insuflețiți de dorința păcii și a bunei înțelegeri cu toate popoarele vecine, *românii* și *polonii* au manifestat, în timpurile din urmă, cele mai vii sentimente de solidaritate și prietenie între Polonia și România.

In șirul acestor repetate manifestări se înscrie acum și vizita recentă, pe care a făcut-o în Polonia *șeful sfintei biserici ortodoxe române și președinte de consiliu al României*, ca răspuns la vizita din anul trecut la București a I. P. S. Sale Mitropolitului *Dionisie*.

Din capitala Poloniei, din *Varșovia*, I. P. S. Sa Patriarhul *Miron* a adresat poporului polon, în 20 Mai 1938, mesagiul următor:

Călătoria mea în Polonia, combinată la început în calitate de Patriarh, iar acum și de Prim-ministru al României, mă umple de o adâncă bucurie.

Sosind pe pământul ospitalier al Poloniei, reîntemeiat după un veac și jumătate de suferință și de lupte aprige, aduc împreună cu admirația mea sinceră față de marile virtuți ale poporului polonez, toată iubirea, prietenia și sentimentele calde de solidaritate ale poporului românesc, strâns legat de țara Dvoastră printr'o alianță solidă și indestructibilă.

In calitatea mea de suprem ierarh al Bisericii ortodoxe a României, judecând evenimentele istorice care s'au perindat până azi, consider reînvierea Poloniei, sub raport etic, și de un ajutor al providenței divine. Viața unui popor, în diferitele faze ale evoluției sale, și mai ales valoarea sa în concertul mondial, nu este în funcțiune numai de hotarele între care se găsește îngrădit.

Elementul determinant în istoria culturii și civilizațiunii unei națiuni este, mai pe sus de toate, credința sa fermă în Dumnezeu, în dreptatea transcendentă a cauzei ce reprezintă, în permanența misiunii sale pe pământ.

Poporul polonez a învins, sub acest raport, dificultăți ce păreau uneori insuportabile. Străduința fierbinte cu care a înțeles să lupte pentru înfăptuirea idealurilor sale mărețe, a stârnit, cum era firesc, admirația și iubirea lumii întregi. Luptând pentru libertate și independență, Polonia își trimetea, pretutindeni în lume, pe cei mai iluștri fii ai săi, sporind astfel patrimoniul cultural al omenirii cu nume care nu se vor șterge niciodată.

Țara, care a dat culturii universale înflăcărați patrioți de talia unui Kosciusko și Pilsudski, care a îmbogățit literatura cu numele unui Mickiewicz, Slovaki și Sienkievicz, iar artele frumoase cu pictorul Matejko și cu marii compozitori Chopin, Moniuszko, Szymanowski și Paderewski, această țară trebue să dăinuiască pe pământ, nu numai spre binele națiunii sale, ci și spre binele civilizației mondiale.

Mă simt deci fericit, că mi-a fost dat să vizitez Polonia și să aduc poporului Dvoastră salutul sincer și profund amical al României, legată de această glorioasă țară prin superioare interese, politice, culturale și economice.

Nr. 5862—1938 Școl.

Concurs

La liceul ortodox român „Andrei Șaguna" din Brașov sunt vacante următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 1 — Religia,
2. „ „ 3 — Română,
3. „ „ 4 — Română,
4. „ „ 13 — Filosofie-Drept,
5. „ „ 16 — Matem.-Fiz.-Chimice.

Ceice doresc a ocupa vreuna din ele, își vor înainta cererile la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu până la cel mai târziu 30 Iunie 1938. La cerere se va anexa în cópie diploma de bacalaureat, diploma de licență, certificatul de absolvire al seminarului pedagogic universitar, diploma de capacitate și extrasul de botez.

Candidații trebue să fie de religie ortodoxă, cu preferință absolvenți ai unei școale superioare de teologie.

Sibiu, din ședința secției culturale dela 17 Maiu 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Consiliile comunale și preoțimea satelor

Noul proect de lege administrativă dispune, în art. 23, ca în comunele rurale să fie aleși *trei* consilieri, în comunele urbane nereședințe de județ *cinci*, în comunele urbane reședințe de județ *șapte*, ear în municipii *12*.

In consiliile comunale *rurale*, vor fi desemnați de către pretor, ca membri de drept, câte un reprezentant al celor două biserici românești și dirigentul școalei primare de stat, însă toți aceștia numai cu vot *consultativ* (art. 24); de altă parte, articolul 25 cere ca acești doi preoți și învățătorul dirigent dela *orașe*, să aibă vot *deliberativ* în consiliile comunelor urbane.

Preoțimea satelor noastre a avut și are, se spune și se scrie mereu, rol deosebit de însemnat în viața neamului românesc. Acest rol de căpetenie, în mersul cultural și național al comunelor rurale, trebue apărat și sprijinit mai din adins, iar nici decât stânjenit, — cum o face tocmai proectul de lege amintit (în articolul 24).

Nu este nici decum în interesul satelor, — și nu e cu dreptate, — să se facă deosebire între votul dat de preotul sătesc și votul dat de preotul orășenesc. Este chiar o jignire, adusă tagmei slujitorilor altarului. Dacă se admite ca cel dela oraș să fie înzestrat cu vot hotărâtor, nu înțelegem rostul, pentru care preoții satelor să fie lipsiți de acest drept, când tocmai acolo, la sate, numărul cărturarilor se reduce adeseori la preot și învățător.

O revenire, spre a îndrepta o învederată nedreptățire și jignire, credem că se impune dela sine.

Librărie teologică în București. Din inițiativa a doi vrednici teologi — păr, Dr. O. Căciulă și Dr. D. Fecioru — s'a pus baze în București unei *librării teologice* care a și fost inaugurată zilele trecute.

In Ardeal ideia aceasta este veche și a fost realizată aici în Sibiu de nemuritorul mitropolit Șaguna încă din 1853, când a înființat *Librăria arhidiecezană*. După modelul celei din Sibiu s'au înființat apoi pe lângă fiecare eparhie câte o astfel de librărie. Aici găseau preoții orice carte din domeniul teologic, iar înainte de războiu chiar și cărți din vechiul regat. Ultimile cataloage publicate de aceste librării ne arată că își înțeleg și astăzi menirea.

In vechiul regat astfel de librării eparhiale nu existau. Necesitatea lor s'a resimțit mai ales acum în urma avântului considerabil pe care-l ia cultura noastră teologică.

Preotul zilelor noastre nu se mai mulțumește cu simple preocupări pastorale, ci simte nevoia unei pătrunderi mai adânci a învățăturii Mântuitorului. O bună parte din ei sunt scriitori pricepuți, alții urmăresc cu asiduitate acest scris bisericesc.

Cu mare greutate s'a putut urmări întreg scrisul bisericesc din lipsa unei instituții care să strângă cărți, reviste, gazete cu conținut religios, cari apoi să fie puse la îndemâna oricui.

Noua librărie înființată în capitală vrea să înlăture acest neajuns. Pe lângă faptul că va fi asortată cu tot ce poartă pecete ortodoxă din orice domeniu, va căuta să facă cunoscută slova ortodoxă în cercuri cât mai largi printr'o reclamă inteligentă condusă prin *radio*, *marile cotidiane* și printr'un *buletin bibliografic lunar*, care — ne spune păr. Căciulă în cuvântarea-program — se va trimite gratuit tuturor preoților și teologilor din țară.

Inființarea unei astfel de librării este un pas serios înainte spre o culturalizare mai adâncă a neamului nostru. De aceea lăudând gândul inițiatorilor, ne bucurăm că s'au găsit oameni vrednici cari și-au luat sarcina de-a fi solii ortodoxiei culturale.

La Brașov se vor deschide și anul acesta cursurile de vacanță ale universității libere latine de sub conducerea dlui prof. N. Șerban. Ele vor dura dela 5 Iulie până la 20 August și vor avea concursul unor distinși conferențiari din țară și străinătate. Din comitetul de onoare face parte ca președinte dl prof. N. Iorga.

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferințe preoțești. — In anul acesta preoțimea din tractul *Jiu* a ținut până acum 3 conferințe. In prima conferință, la 6 Martie a. c., s'a fixat ordinea în care se vor ține cercurile pastorale în parohiile din tract, și s'au fixat și predicatorii la aceste cercuri

A doua conferință, s'a ținut la 5 și 6 Aprilie a. c.

P. C. Sa Păr. *I. Duma* face raport despre activitatea preoților din anul trecut: cercuri, conferințe etc. Apoi preoții iau în discuție probleme de natură pastorală, având în vedere situația din loc.

Urmează slujba pavecerniței celei mari, la care asistă toți preoții, la ora 6 p. m. După slujbă toți preoții se mărturisesc. Meditația pentru mărturisire o ține părintele *Zoican*.

A doua zi se servește liturgia înainte sfințită, de mai mulți preoți. Predică despre sfânta împărtășanie părintele *Zemora*.

După sfânta slujbă preoții, în localul oficiului protopopesc, au continuat desbaterile conferinței, care a durat până la ora 12 jum. —

In a treia conferință, la 7 Mai a. c., P. C. Sa părintele *Duma* face raport asupra desbaterilor dela adunarea eparhială; ear Pr. *M. Jura*, desvoltă conferința: Sinodul unionist dela Ferrara-Florența. Sf. Sa arată că în anul curent se împlinesc 500 ani dela ținerea acestui Sinod.

După acestea se fixează ordinea cum se vor ține examenele de religie la toate școlile primare din protopopiatul Jiu, la care va asista Pr. prot. Duma. — *T. M.*

*

Al. Lascarov-Moldovanu: «*Cruce și naționalism*», *Ed.* «*Cugetarea*», *1938*. — **In șirul cărților literare ce văd zilnic lumina zilei și umplu vitrinele librăriilor, credem că nu greșim, când le așezăm în două mari categorii. Unele, cu un pomelnic destul de mare azi, ar putea purta titlul: „Cărțile morții". Pentrucă acțiunea lor în lume este destrămarea morală, moartea sufletească și trupească deopotrivă.**

S'au ridicat împotriva unor astfel de „ciocli literari" voci protestatoare de pe cele mai înalte tribune ale culturii române, Academie, Universitate... și totuși aceste bombe, menite să purifice vitrina literară, pare că au rămas fără mare efect.

După războiu mai ales gustul cetitorilor s'a obișnuit cu astfel de licori literare și s'a adaptat după chipul și asemănarea lor. Incât pentru a rupe legătura dintre cetitor și o astfel de carte trebue să ai ceva la îndemână cu care să umpli golul lăsat. Trebue format gustul pentru o literatură ziditoare.

In lupta contra cărților aducătoare de moarte, trebue să avem cealaltă categorie: «*Cărțile vieții*».

Falanga acestora pare a câștiga tot mai multe cetăți de adăpost.

Ele au chemarea să înfrângă lucrarea celor dintâi, să cucerească și să refacă sufletul din destrămarea în care l-au adus.

Isvoarele de inspirație ale acestor cărți sunt îndeosebi două: *creștinismul* și *specificul național*. Ortodoxismul și autohtonul sunt pentru literatura noastră — dela cele mai nepretențioase înseilări literare, până la romanele de mare anvergură, — comori cari așteaptă să fie desgropate, înfățișate sub toate aspectele și cântate în toate gamele, cu care este înzestrat dela Dumnezeu acest neam.

Intre cei dintâi scriitori — și între puțini — care s'au angajat în lupta de cucerire a sufletului omenesc pentru Hristos și idealul creștin — pe calea scrisului — amintim pe dl *Al. Lascarov-Moldovanu*. Acest misionar creștin ni-a dat de curând o nouă și frumoasă carte: «*Cruce și naționalism*». Nepretențioasă, prin subtitlul: „Insemnările unui trecător", ea este totuși o continuare a operei sale literare, cu aceeaș nuanță ideologică creștină.

Dsa a strâns în această carte o seamă din aspectele și problemele vieții asupra cărora așează, — cu puterea scriitorului de talent, — reflecția unui suflet creștin. Sunt articole scurte apărute în diferite publicații între 1931—1938, prezentate totuși în mod unitar.

Nu lipsește nici cuvântul cumpătat asupra naționalismului adevărat, care e „taciturn". Dar dintre toate, căminul creștin, mi-se pare a-și fi găsit cel mai bun interpret. Mai ales căminul, față de care ne-am purtat ca Fiul risipitor.

Pentru slujitorul altarului dl L.-Moldovanu, ni-a dat o altă carte: „Intoarcerea lui Andrei Pătrașcu", unică în felul ei. Dacă până acum în literatura noastră preotul, a fost prezentat ca gospodarul model al satului în figura lui „Popa Tanda" sau ca luptătorul naționalist de ieri, ori purtătorul de cultură în mijlocul credincioșilor săteni, de data aceasta personalitatea lui se desprinde din capacitatea lui de a primi lumina, căldura și dragostea dumnezeească și de-a le împrăștia cu dărnicie în lume. Preotul așa cum îl vede dl L.-Moldovanu și așa cum îl cer vremile noui, trebue să fie un convertit și un profund credincios al tainelor și iconomiei divine.

Prin aceste lucrări dl L.-Moldovanu a tras o brazdă adâncă și a semănat sămânță aleasă în sufletul cetitorilor. Noi, cei de aici, mulțumind lui Dumnezeu de această fericită îngemănare a talentului scriitoricesc cu credința, ne făgăduim a fi răspânditorii sârguincioși ai acestor „Cărți ale vieții".

Vasile Coman.

*

Prot. Vasile Stoicanea, *In slujba Domnului Isus;* Seria teologică; Sibiu, 1938; 220 pg.; Lei 80.

Cu binecuvântarea I. P. S. nostru mitropolit *Nicolae* a apărut în Seria teologică, o carte nouă, a zecea din această serie, care cuprinde tâlcuirile biblice făcute de păr. protopop Vasile Stoicanea în legătură cu Duminecile și sărbătorile începând cu Rusaliile.

Cartea, un frumos volum, conține peste patruzeci de tălmăciri, scrise într'o curată limbă românească pe înțelesul tuturor.

Se poate citi cu mult folos pentru sufletul cucernicilor noștri credincioși dela țară.

*

Episc. Nifon Criveanu, *Pace pe pământ;* Huși, 1938; Lei 30.

Sub acest titlu P. S. Nifon al Hușilor publică pastoralele pe care P. S. Sa le-a trimis clerului și poporului din eparhia Hușilor, cu prilejul sfintelor sărbători ale Nașterii și Invierii Domnului, în ultimii 4 ani.

In aceste pastorale P. S. Sa îmbracă evenimentul religios în forma unei meditații, iar în partea ultimă adaugă obișnuitele îndemnuri pastorale. Adăugând la această notă de originalitate și stilul ușor și plăcut în care sunt scrise aceste pastorale, precum și sensul religios-moral înalt ce-l dă ierarhul moldovean sfintelor sărbători, se va înțelege de ce considerăm această carte necesară în biblioteca oricărui preot.

Publicând aceste pastorale Prea Sf. Nifon a făcut un real serviciu preoțimii și obștei noastre dreptcredincioase.

*

Cauzele generale ale politicei anticreștine a împăratului Iulian după mărturii patristice, de *Ioan G. Coman*, București 1938.

Sub acest titlu dl profesor I. G. Coman, ne prezintă o lucrare bine documentată. Folosind, mai ales operele Sf. Părinți, autorul ne prezintă, în stil curgător și limpede, veacul al 4-lea al erei creștine, veac ce înscrie strălucire, dar și suferință. Creștinismul abia, ieșit din focul persecuțiilor, trece în acest veac prin o nouă probă de foc ce avea să-l întărească tot mai mult în lupta de cucerire a lumii păgâne. Impă-

ratul Iulian, zis „Apostatul“ a reînoit persecuţiile, voind cu orce preţ să nimicească învăţătura creştină, în care vedea „pericol“ pentru stat.

Cauzele care l-au determinat să persecute pe creştini, sânt expuse în lucrarea amintită. Incercările împăratului s'au izbit de tăria credinţei.

In persoana lui Iulian Apostatul elenismul îşi trăeşte ultimele clipe. In locul lui, „prin hotărârea lui Dumnezeu şi mersul istoriei“, se ridică victorios creştinismul ale cărui bogate roade se pot vedea mai ales în veacul al 4-lea. Prin această lucrare şi prin altele dl Coman aduce bogate contribuţii literaturii noastre teologice.

*

Tristeţa poeziei lirice a Sf. Grigorie de Nazianz, de *Ioan G. Coman*, Bucureşti 1938. — Veacul al 4-lea, numit veac de înflorire a literaturii creştine, este însemnat nu numai prin opere remarcabile de doctrină creştină, ci şi prin producţiuni poetice ce poartă pecetea acelui veac plin de sbucium. Aceasta se poate vedea din poezia lirică a Sf. Grigorie de Nazianz al cărei element principal îl formează tristeţea, atât de mult cântată de acest Sfânt Părinte.

Poezia sa, fără a cuprinde un negativism al vieţii, exprimă imperfecţiunea omului în mijlocul naturii. Pesimismul său rezultă din realitatea păcatului, faţă de care omul trebue să lupte.

Cartea dlui Coman ne actualizează poezia lirică a Sf. Grigorie de Nazianz. Elementul tristeţii stăpâneşte sufletul poetului în relaţiile sale cu societatea, cu filosofia. Din marea grea a suferinţei autorul vrea să iasă şi să-şi găsească liniştea în pustietate.

Autorul ne arată cât de frământat a fost sufletul Sf. Grigorie de Nazianz, unul dintre cei mai însemnaţi sfinţi ai Bisericii din veacul al 4-lea. Din marea de îndoeli în care se frământă sufletul poetului, el iasă cu ajutorul credinţei tari în Dumnezeu. Poetul îşi reaminteşte că el e făptura şi chipul lui Dumnezeu şi că, în această calitate el om venit dela Dumnezeu, *la Dumnezeu* trebue să se întoarcă.

Lucrarea dlui Coman desveleşte o bogată latură a activităţii Sf. Grigorie de Nazianz. Pentru osteneala ce şi-a luat, merită toată lauda. — *D. P.*

Nr. 5861 – 1938.

Concurs

La liceul ortodox român „Avram Iancu“ din Brad sunt vacante următoarele catedre:

Nr.	catedrei	catedra
1.	2	Română (clasele cu soţ)
2.	3	Română (clasele fără soţ)
3.	6	Franceză
4.	7	Germană
5.	9	Geografie
6.	10	Filosofie-Drept
7.	11	Matematică
8.	14	Desemn
9.	16	Gimnastică.

Ceice doresc a ocupa vreuna din ele, îşi vor înainta cererile la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu până la cel mai târziu 30 Iunie 1938. La cerere se va anexa în cópie diploma de bacalaureat, diploma de licenţă, certificatul de absolvire al seminarului pedagogic universitar, diploma de capacitate şi extrasul de botez.

Candidaţii trebue să fie de religie ortodoxă, cu preferinţă absolvenţi ai unei şcoale superioare de teologie.

Sibiu, din şedinţa secţiei şcolare, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 17 Maiu 1938. **Consiliul arhiepiscopesc**

Nr. 5911—1938

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Păr. Andrei Patachi din Mihalţ, decedat la 25 Aprile 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 18 Maiu 1938. **Consiliul Arhiepiscopesc**

INFORMAŢIUNI

Fundaţiunea Maglavit. Consiliul Central bisericesc a decis să se înfiinţeze o fundaţiune care să cuprindă aşezământul mânăstirii Maglavit, biserica şi clădirile din jur, apoi spitale, azile, orfelinate ce se vor ridica ulterior.

Intru cât ctitorul acestei fundaţiuni este întreg poporul românesc, din ale cărui danii se ridică cele de mai sus, ea va fi supusă sub conducerea Patriarhului României, care o va conduce cu ajutorul unui delegat al Sf. Sinod. Din comitet mai fac parte: Petre Gh. Lupu, stareţul mânăstirii, primarul comunei Maglavit, medicul primar al judeţului şi un epitrop al bisericii „Madona Dudu“.

Concert. Corul studenţilor dela Academia teologică „Andreiană“ sub conducerea distinsului cântăreţ, profesorului Petru Gherman, a dat în Dumineca trecută 22 Mai a. c. un concert religios şi patriotic în Sălişte. Insemnăm cu bucurie acest fapt, pentru motivul că prin el se continuă o frumoasă şi bogată tradiţie care s'a păstrat an de an în Academia noastră teologică. In toţi anii corul studenţilor teologi şi-a făcut datoria faţă de conştiinţa creştinească şi românească prin minunatele concerte, ţinute în diferitele parohii ortodoxe din arhiepiscopia noastră. De data aceasta corul studenţilor teologi, mărit cu al şcoalei normale „A. Şaguna“, şi sub conducerea măeastră a tânărului prof. P. Gherman, şi-a împlinit în chipul cel mai strălucit datoria. Păr. prof. Dr. N. Terchilă a vorbit în cadrul concertului despre „Cum şi-a crescut biserica strămoşească pe fiii ei“. Conferinţa, ilustrată cu exemple din viaţa trecută şi prezentă a bisericii, a fost ascultată cu viu interes de publicul asistent. După terminarea programului, păr. protopop al Săliştei Dr. Borcea a mulţămit, în numele parohiei, oaspeţilor şi celor doi profesori, pentrucă le-au prilejuit clipe de înălţare sufletească.

Cursurile de vară ale Universităţii Populare „Nicolae Iorga“ din Vălenii de Munte, se ţin între 15 Iulie şi 15 August a. c., sub conducerea directă a dlui prof. N. Iorga. In timpul cursurilor va funcţiona o cantină şi căminuri pentru băeţi şi fete. Costul este: Lei 1200 de persoană la cantină şi Lei 200 pentru cămin (pe întreaga lună). Inscrierile se fac pe adresa: Universitatea Populară „Nicolae Iorga“, B-dul Schitul Măgureanu Nr. 1, Bucureşti I, unde se află secretariatul.

La dorinţa vizitatorilor creştini ai băilor din Austria, comisia balneologică din Aussee a dat o hotărâre, prin care se interzice vizitarea băilor de către *jidovi;* ear contractele de închirierea vilelor, semnate cu jidovimea, se anulează. (Măsura aceasta va face să sporească numărul vizitatorilor nedoriţi la băile româneşti!)

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 29 Maiu 1938, va predica părintele *Zosim Oancea.*

CARŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, apare lunar, sub patronajul I. P. S. Mitropolit *Nicolae.* Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Grigorie T. Marcu* — Numărul pe Iunie 1938 cuprinde: Diacon Grigorie T. Marcu: Octavian Goga. Pr. Dr. N. Terchilă: Elemente de filosofie creştină. Pr. prof. Dr. Gh. I. Ghia: De ziua mamei şi a copilului. Pr. prof. V. Gh. Sibiescu: Apologetul Taţian Asirianul şi Elenismul. Pr. Dr. Seb. Stanca şi Gr. T. Marcu: Atitudini: Şaguna şi literile latine. Un act de dreptate. Pr. I. Beju, Dr. N. Terchilă, diacon D. Veştemean, Gr. T. Marcu, Prof. N. Neaga şi Dr. I. Hradil: Mişcarea literară: Mitropolitul Şaguna. Istoria filosofiei moderne. Ἡ Ποιμαντικὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Geniul sfântului Grigorie din Nazianz. Annuaire de l'Université de Sofia. Prescripţia în dreptul bisericesc. Anatematismele Sf. Chiril al Alexandriei. Zile mari. Pr. I. Beju şi Gr. T. M.: Cronică: Adunarea eparhială. Noul consilier arhiepiscopesc. † Octavian Goga. Reorganizarea învăţământului teologic. † J. M. Lagrange. Gr. T. M. şi D. Veştemean: Note şi informaţii.

Nr. 30—1938 (22) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului II de cântăreţ în parohia Aurel-Vlaicu, protopopiatul Orăştie, se publică concurs, din ordinul Of. protopoposc Nr. 263—1938, precum şi pe baza hotărârii consiliului parohial adusă în şedinţa sa din 8 Mai 1938, cu termin de 20 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Sesiune cantorală 1 jugăr şi 800 st. arător.

2. Stola obişnuită în parohie.

Reflectanţii diplomaţi ai şcoalei de cântăreţi din Sibiu au a se prezenta în vreo Duminecă la biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări.

Aurel-Vlaicu, la 9 Mai 1938.

Preşedinte: Pr. **Vasile Simtion** — Secretar: **Popescu**

---

(21) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II lea de cantor în parohia ortodoxă română Feldioara, protopopiatul Braşov, cu termin de 30 zile, dela prima apariţie al acestui concurs în Telegraful Român.

Retribuţii împreunate cu acest post:

1. 4 jugăre pământ, sesiune cantorală, destinată prin reforma agrară pentru cântăreţii bisericii, din averea veche a bisericii.

2. Stola obişnuită în parohie şi fixată de adunarea protopopească şi aprobată de Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Reflectanţii, cari posed diplomă de cantor dela cursul de cântăreţi, se vor prezenta Dumineca sau în sărbători la sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântări şi tipic.

Feldioara, la 21 Aprilie 1938.

Oficiul parohial ortodox român:
Elie Ioanoviciu
paroh

Oficiul parohial ortodox român Agnita, judeţul Târnava-mare

Nr. 16—1938 (23) 1—1

Publicare de licitaţie

Parohia ortodoxă română din Agnita dă în licitaţie publică în ziua de *14 Iunie 1938*, ora 10 a. m., cu oferte închise în localul primăriei comunale, edificarea bisericii ortodoxe române, conform planului şi devizului estimativ, precum şi condiţiunilor din caetul de sarcini.

Ofertele se vor face pentru întreagă lucrarea prevăzută în devizul estimativ.

Participanţii la licitaţie vor depune pe lângă ofertă şi o garanţie de 5% din valoarea devizului estimativ în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Caetul de sarcini, devizul şi planul se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial din Agnita.

Agnita, la 24 Maiu 1938.

Oficiul parohial ortodox român:
Emil Păcală
paroh-protopop

Nr. 61/1938 [20] 2—2

Publicaţie de licitaţie

Parohia ortodoxă română Tălmaciu dă în licitaţie publică în *11 Iunie c.* ora 11 cu oferte închise, în localul primăriei edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ. Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caietul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 10% din valoarea devizului, în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Caetul de sarcini, devizul şi planul, pot fi văzute în fiecare zi la oficiul parohial Tălmaciu.

Tălmaciu, 20 Maiu 1939.

IOAN BRANEA
administrator parohial

Nr. 6209/1938.

Prăvălii de închiriat

Consiliul arhiepiscopesc ortodox din Sibiu are de închiriat pe termen de trei ani următoarele localuri de prăvălii în Sibiu:

1. In Piaţa Unirii Nr. 10 localul cel mare de prăvălie din colţ, cu verandă, începând dela 1 Septemvrie 1938.

2. In Piaţa Unirii Nr. 10 un local de prăvălie, începând din 1 Octomvrie 1938.

3. In Piaţa Unirii Nr. 10 un local de prăvălie, începând din 16 Noemvrie 1938.

4. In strada Regina Maria Nr. 41 un local de prăvălie, începând din 1 Septemvrie 1938.

5. In strada Regina Maria Nr. 49 un local de prăvălie, începând din 1 Octomvrie 1938.

6. In strada Avram Iancu Nr. 5 un local de prăvălie, începând din 1 Oct. 1938.

7. In strada Avram Iancu Nr. 5 un local de prăvălie, începând din 1 Oct. 1938.

Reflectanţii vor înainta oferte în scris până la *20 Iunie 1938* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile de închiriere şi se dau informaţiuni.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 125/1938 [17] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ bisericesc al parohiei Turcheş, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar lunar dela biserică 1000 lei.

2. Venitele stolare obişnuite în parohie.

3. Locuinţă în fostul local al şcoalei confesionale.

La cererea de concurs se vor anexa:

***a)* Extrasul din matricola botezaţilor;**

***b)* Certificatul ultimului an şcolar;**

***c)* Diploma de cântăreţ dela şcoala de cântăreţi din Sibiu.**

Se vor prefera cei cari vor putea instrui şi conduce corul bisericesc.

Cei cari doresc să ocupe acest post, să înainteze cererile lor oficiului parohial ortodox român Turcheş, jud. Braşov, în termen, şi să se prezinte la biserică pentru a-şi arăta destoinicia.

Turcheş, 12 Maiu 1938.

Pr. Daniil Purcăroiu
preşedintele cons. parohial

Ad. Nr. 215—1938 [19] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Sântămăria-de-Piatră, din protopopiatul Haţeg, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat după cualificaţie.

2. Casă parohială şi dependenţe.

3. 11 jugăre pământ arător şi fânaţ ca sesiune parohială.

4. Stola uzitată în parohie.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi celelalte documente se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat.

Concurenţii, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare spre a se face cunoscuţi credincioşilor din parohie.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Haţeg, 5 Maiu 1938.

Ieronim Ciocan
protopop

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 5 Iunie 1938 — Nr. 23

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Reorganizarea învățământului teologic

Am anunțat cetitorilor noștri cu mare bucurie că în sfârșit Academiilor noastre teologice li s'a recunoscut, printr'un Decret-lege recent, dreptul să dea licență deplin echivalată cu a absolvenților Facultăților de teologie.

S'a dus împotriva acestei juste revendicări o luptă îndelungată din partea unor persoane cari nu voiau să recunoască nici un merit și nici o valoare acestor Academii. Dar până la sfârșit tot a biruit adevărul. Principiile sănătoase consfințite în Decretul-lege din 18 Mai c. erau susținute de întregul Sfânt Sinod al Bisericii noastre, care acceptase deplin sănătosul punct de vedere al I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae. Adversarii Academiilor, cari nu voiau să audă de adevărul axiomatic că teologia e o funcție a Bisericii — cel puțin în ortodoxie — găsiau aliați în Ministerul Educației Naționale și în Parlament, unde se găseau firește totdeauna persoane cari nu știau că nu poți exercita în creștinism funcția învățătorească decât ca o slujbă a Bisericii. S'a întâmplat însă în timpul din urmă că Ministerul Educației Naționale s'a încreștinat din voia M. Sale Regelui. Un ierarh al Bisericii, P. S. Nicolae Colan, a fost chemat să păstorească și școala neamului, așa cum a fost în înțeleptul nostru trecut. Ca într'o epocă șaguniană reînviată, școala a început sub diriguire bisericească. Iar Parlamentul miilor de opinii cari niciodată nu voiau să se pună de acord, a luat o mai îndelungată vacanță.

Astfel s'a putut înfăptui o lege sănătoasă, cerută de ființa Bisericii și de interesele ei, iar inclusiv chiar de interesele bine pricepute ale neamului și ale Statului. Când Statul caută pentru întreg învățământul său autoritatea și competența Bisericii, se mai putea spune — cum din păcate s'a spus chiar de unii reprezentanți ai învățământului teologic superior — că Biserica nu e în stare să îndrume cum trebue propovăduirea mai înaltă a însăși doctrinei sale, formarea preoților săi?

(Să nu insistăm asupra blasfemiei acesteia. E îngrozitor să spui că o Biserică nu e în stare să formeze nici preoții ei. Cum mai poți să crezi atunci că poate să convertească sufletele?)

Prin Decretul-lege de care vorbim, s'a consfințit principiul irefutabil că Biserica este autoritatea proprie în materie de învățământ teologic. Academiile sunt lăsate cu totul sub conducerea ierarhică, iar în rostul Facultăților Sf. Sinod primește un însemnat rol prin aceea că un delegat al său prezidează consiliul și comisiunile cari recrutează pe nouii profesori.

Academiile teologice, școlile teologice ale Bisericii, respectiv absolvenții lor, se vor bucura de acî înainte de prestigiu și de drepturi egale cu Facultățile. Acestea din urmă au în plus numai dreptul de-a acorda doctoratul. După doctorat însă umblă puțini tineri. Numai cei deosebit de dotați, cari sunt chemați în locurile de înaltă conducere a Bisericii și în învățământul teologic superior. Era și firesc să fie demult așa. Era nedreaptă inegalitatea de până acum între preoții diferitelor provincii și nu era de natură să întărească frățietatea între preoți divizarea lor în două categorii dintre cari una se socotea superioară, iar cealaltă nedreptățită și umilită fără motiv, odată ce cu toții învățau același număr de ani și aceleași lucruri.

Faptul că viitorii absolvenți ai Academiilor teologice vor trebui să dea examenul de licență pe baza unei teze serioase întocmită după consultarea unei bibliografii mai bogate, va aduce o intensificare a preocupărilor teologice în viața preoțimii. Obișnuindu-se să desvoalte într'o expunere mai întinsă și mai argumentată un subiect teologic și să cerceteze în legătură cu el cât mai multe cărți, viitorii preoți ne mai având teama debutului literar, vor folosì mai des în misiunea lor și arma condeiului. Se vor îngrijì astfel mai mult de sporirea bibliotecii. In general biblioteca, bogat înzestrată, pe lângă fiecare Academie și în alte centre bisericești, va devenì un loc cu mult mai frecventat și o necesitate adânc simțită.

Pentru aceste motive e necesar ca licența să nu se dea decât pe baza unor teze temeinic lucrate și nu pe baza unor simple examene orale. Rugăm Sf. Sinod să țină seama de acest lucru în Regulamentul pe care-l va întocmì (și dorim să-l vedem întocmit cât mai curând pentru a nu mai nedreptăți noui serii de absolvenți ai Academiilor). Să nu prevadă numai pentru titlul de magistru lucrarea în scris. Dealtfel ar fi de dorit ca examenul de magistru să aibă în viitor seriozitatea actualului examen de doctorat, iar cel de doctorat să se înăspreasscă prin noui condiții pentru a nu banaliza aceste titluri printr'o prea mare mulțime de purtători. Magistrii și doctorii să fie elitele, învățații teologiei și ca atare nu pot fi pe toate cărările, cum sunt astăzi licențiații. Ar fi ridicul ca să vedem pe mai toți absolvenții Facultăților și Academiilor purtând titlul pompos de magistru, ca grad superior licențiatului. Desigur la recrutarea catecheților, a protopopilor, e bine să fie avuți întâi în vedere magistrii, dar să nu fie lege că licențiații n'au acces la aceste posturi, tocmai ca să nu se banalizeze titlul de magistru trebuind să și-l dobândească prea mulți și pentru a nu deprecia titlul de licențiat în teologie care are să se bucure de aceleași drepturi și de aceeaș cinste și licența în alte ramuri științifice. Dacă un licențiat în litere poate fi profesor secundar, n'ar fi bine ca un licențiat în teologie să nu poată avea această calitate.

Mari avantagii pentru Biserică vor izvorî din dreptul ce-l dă noul Decret-lege fiecărei eparhii de-a avea câte un liceu seminarial sau câte o școală normală sub conducerea sa, fie prin înființare din nou, fie prin transformarea vechilor seminarii — acolo unde au existat de acestea — sau a vre-unui liceu de stat din cuprinsul eparhiei. Prin această reformă Statul nostru predă o mare parte din învățământul secundar în grija Bisericii, recunoscându-i capacitatea de-a îndruma în spiritul cel mai sănătos formarea viitorilor intelectuali. Perspective din cele mai frumoase se deschid astfel pentru viitorul Bisericii. La orizont se ivește o Românie mai creștină. Cu 18 școli secundare sub conducere bisericească, plus cele vreo câteva ale Societății Femeilor Ortodoxe, cel puțin o treime din totalul acestor școli stă la dispoziția Bisericii pentru a crește intelectualitatea viitoare a Țării în duh creștin. Intr'o vreme în care în Ardeal începea să se rărească falanga intelectualilor mireni, stâlpi ai Bisericii, această fericită reformă ne deschide zarea spre o nouă epocă de spiritualitate creștină ortodoxă.

Asupra Bisericii începe desigur încă din acest moment să apese un mare plus de răspundere. Ea va trebuì să-și conducă aceste școli în așa fel ca ele să dea cel mai bun rod. Dacă generațiile viitoare vor manifesta un spirit indiferent față de creștinism, Biserica singură va fi de vină; nu va mai putea invoca nici o scuză.

Cea mai mare grije a Bisericii va trebuì să se îndrepte spre recrutarea profesorilor. Și credem că acești profesori numai atunci vor prezenta destule garanții de pedagogi în spirit creștin, când ei vor fi aleși dintre tinerii cari pe lângă studiile specialității lor au trecut și prin teologie. Biserica din Ardeal are în această materie experiența școlilor sale secundare confesionale cari au dat frumoase roade.

Și peste toate Biserica va trebuì să se preocupe mai mult de formularea principiilor creștine de educație într'un sistem pedagogic adaptat sufletului contimporan, care are mai multe poveri și alte porniri decât cel dinainte de războì. Un sistem pedagogic clar, efectiv, unitar în toată țara, împodobit atât cu un prestigiu inerent lui, cât și cu prestigiul unor impunători reprezentanți ai lui. Odată s'a întors sporită în amploare vremea unui Ioan Popescu, Petru Șpan etc. e necesar să vedem apărând și pe marii pedagogiei de stilul lor. Pentrucă aceste școli vor trebui supraveghiate și îndrumate de aproape, nu numai ca să se predea în ele diferitele materii conștiincios, ci și în spitul unei pedagogìi creștine.

Epoca șaguniană reînvie, cu toate răspunderile ei pentru Biserică, de astădată nu numai în Ardeal, ci pe tot pământul românesc. Biserica neamului capătă de lucru cu mult mai mult ca până acum. A trecut timpul când deabia găsea un moment liber în programul școalei și al vieții ca să facă să răsune grăbită și înghesuită predica ei. Peste grija restrânsă de partea strict religioasă a sufletelor, ea primește ogorul întins al creșterii integrale a tineretului.

Și suntem siguri că va ști ea să refacă încăodată sufletul neamului.

D. STĂNILOAE

Societatea misionară ortodoxă „Oastea Domnului"

Ziua I-a de Rusalii, 12 Iunie:

Ora 6: Dimineața mai mulți duhovnici vor fi în catedrală și 'n capela mitropolitană pentru mărturisirea fraților și surorilor.

Ora 9: Liturghie slujită de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* cu mare sobor de preoți. Cuvântarea Inalt Prea Sf. Sale Mitropolitului *Nicolae* al Ardealului.

Impărtășirea celor mărturisiți cu sfintele taine. Binecuvântarea credincioșilor din partea I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae.*

Din catedrală, lumea ostașilor va trece în curtea Academiei teologice.

Ora 3—6: Adunarea frățească în sala festivă a Academiei teologice, unde fiecare grupare, reprezentată de Rusalii la Sibiu, își va putea spune cuvântul.

Prezentarea darurilor de Rusalii, cărțile nouă din biblioteca populară: „Veniți la Hristos", apoi a tălmăcirilor păr. prot. Vasile Stoicanea, a cărților fraților dela București.

Ora 9: In „Aula Academiei teologice" va rula filmul cu Viața și Patimile Domnului nostru Isus Hristos.

Ziua a II-a de Rusalii, 13 Iunie:

Ora 7—9: Mărturisirea celor sosiți Duminecă.

Ora 9: Sfânta liturghie, cu mare sobor de preoți, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae.*

Ora 11½: In sala teatrului municipal, se ține adunarea sărbătorească a congresului.

Ora 12: In sala teatrului, se vor rosti cuvântările conducătorilor mișcării duhovnicești.

De data aceasta, se va prezenta congresului o dare de seamă specială din partea secretariatului Oștii, dându-se în același timp îndrumări potrivit Statutelor.

Va prezida adunarea I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului. Din vechii luptători va cuvânta I. P. C. Sa arhimandritul *Iuliu Scriban* din București, iubiții noștri frați *I. Gr. Oprișan* și *Al. Lascavov-Moldovanu, Dr. Suciu-Sibianu* din Brașov, pe P. C. Sa părintele *Ioan Alexandrescu* din Șarânga-Buzău, preoții *I. Gafton* și *Gh. Paschia* din București și alții după cum va îngădui timpul.

Ora 4 d. m.: Adunarea de despărțire a fraților.

Nr. 6604—1938.

Ziua Restauraţiei

Toată suflarea românească se închină cucernică în Ziua Eroilor pentru harul Proniei cereşti, care a răsplătit jertfa pentru libertate în războiul întregirii neamului. Iar în Ziua Restauraţiei aşternem cu suflete înălţate la treptele Tronului Majestăţii Sale, Regelui Carol al II-lea omagiile noastre, rugând pe Dumnezeu să întindă braţul Său ocrotitor peste Rege şi popor.

On. Cler e învitat ca în Ziua Restauraţiei să aducă prinosul binecuvântător sfintei noastre Bisericii şi să-şi dea întreg concursul la desfăşurarea programei oficiale a serbărilor.

Sibiu, 1 Iunie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Ziua Eroilor

Ziua Înălţării Domnului a fost rânduită demult şi pentru pomenirea Eroilor neamului. Nu se putea o dată mai potrivită ca aceasta pentru înălţarea sufletului nostru la eroismul acelora cari jertfindu-se pentru Ţară, ar rămânea şi astăzi neînţeleşi fără sacrificiul Aceluia care călcând cu moartea pe moarte a dat sens înalt vieţii omului şi popoarelor.

Pe întregul cuprins al Ţării se prăznueşte în această zi faptele de vitejie şi eroism ale mucenicilor neamului cari şi-au jertfit viaţa pe altarul existenţii noastre naţionale, lăsând generaţiilor viitoare o moştenire atât de măreaţă. Mormintele lor se împodobesc iarăşi frumos, iar dangătul clopotelor şi fumul de tămâie însoţesc în înaltul cerului rugăciunile tuturor pentru sufletul eroilor.

Şi în oraşul de reşedinţă a sfintei noastre mitropolii cinstirea memoriei eroilor a fost un prilej de închinare deosebită.

După sfânta Liturghie săvârşită în catedrala mitropolitană, s'a oficiat, la ora 11, de către P. S. **Vasile** *înconjurat de un sobor de preoţi, un parastas la cimitirul eroilor din Dumbravă, la care au luat parte toate şcoalele cu profesorii lor, unităţile militare şi autorităţile civile.*

La sfârşitul parastasului P. C. Păr. Colonel I. Dăncilă, preotul militar al Sibiului, a rostit o frumoasă predică care a stors lacrimi auditorilor. Corul mixt al Şcoalei normale «A. Şaguna» sub conducerea părintelui protopop Timotei Popovici a executat mai multe cântece patriotice în care timp şcolarii, publicul şi soldaţii au preserat pe morminte flori.

A urmat apoi în faţa autorităţilor defilarea şcoalelor şi a unităţilor militare.

† *Aurelia Goga*

A murit o vrednică mamă. O adevărată Monica a neamului nostru. Mama cântăreţului tristeţii noastre, venerabila învăţătoare din Răşinari, Aurelia Goga.

Nu s'a închis încă de tot mormântul fiului ei şi colţul ierbii încă n'a dat a prinde, când altul nou se deschide ca să cuprindă în vecinica lui tăcere trupul sbuciumat al mamei sale. Moartea, care de atâtea ori o învitase, reuşeşte acum s'o ducă pentru totdeauna din lumea celor vii. Ea moare la o etate de peste 80 ani, în casă streină, la Sibiu, în sanatorul „Luther".

A murit cu gândul la iubitul ei fiu Tavi pe care-l credea desigur tot în demnitate înaltă. Mama lui Octavian Goga n'a ştiut nimic de tragicul sfârşit al fiului său. A murit cu conştiinţa împăcată c'a dat neamului un suflet mare de luptător naţionalist.

Aurelia Goga era originară din Răşinari şi se trăgea dintr'o veche familie de preoţi. Tatăl său, Ioan Bratu, a fost preot în această comună. S'a născut în 1856 Oct. 2 şi aducea în viaţă un suflet cald pentru tot ce poartă pecetea românească, pe care-l moştenise dela strămoşi.

S'a căsătorit cu preotul Iosif Goga în 27 Ianuarie 1880, rămânând astfel în aceiaşi atmosferă de ciaslov şi tămâie în care a copilărit. In această atmosferă şi-a plămădit odraslele, Octavian şi Eugen Goga, două făclii ale neamului. A funcţionat decenii întregi ca învăţătoare la şcoala ortodoxă din această comună şi a scos de sub mâna ei serii întregi de intelectuali şi ţărani luminaţi.

A luat parte sub regim maghiar la toate luptele naţionale şi a cunoscut ca nimeni alta lagările şi închisorile maghiare.

Acum trece dintre cei vii, după o viaţă întreagă de sbucium şi se aşează alături de părintele Iosif şi fiul ei Eugen, în acelaş istoric cimitir al Răşinarilor.

Mormântul cel mai proaspăt din acest cimitir, sălăşlueşte pentru vecie o bună mamă şi mare româncă, pe Aurelia Goga, octogenara cu plete albe, care s'a dat pe sine şi întregul avut neamului.

Ţara se închină cu smerenie în faţa noului mormânt.

Dumnezeu s'o odihnească cu dreptii săi.

Congresul Societăţii ortodoxe naţionale a femeilor s'a ţinut la Galaţi în 22 Mai a. c., sub prezidenţia P. S. *Nifon* episcop al Huşilor. Congresul a subliniat din nou *opera binefăcătoare* a societăţii pe terenul naţional, cultural şi bisericesc, datorită în deosebi conducerii desfăşurate de dna *Alexandrina Cantacuzino*, care în mijlocul aplauzelor unanime ale congresului este realeasă de preşedintă a Societăţii.

Probleme-Recensii-Comentarii

Importanţa crucii *se recunoaşte şi în Germania de astăzi.*

Sub numirea de «Europa» a apărut, zilele trecute, în editura Eckart, o lucrare datorită lui **August Winnig.**

Ideea fundamentală a lucrării culminează în constarea că **„obârşia Europei este mărturisirea crucii".** *Unitatea Europei a întemeiat-o crucea; de aceea — zice autorul — n'avem să ne desfacem de cruce, căci ea este o misiune a noastră. Iar mai departe spune următoarele:*

Mărturisirea crucii a transformat felurimea popoarelor, dintre Marea Nordului şi Marea Mediterană, într'o unitate şi comunitate care mai înainte nu existase. Fără această comunitate n'am avea o Europă. Crucea planează d'asupra continentului nostru, care numai sub **acest** *semn poate să dăinuiască. Iese Europa de sub cruce, încetează de-a mai fi Europă, şi nu ştim ce se va alege din bătrânul continent, — probabil un amestec de popoare şi state fără idee de unitate, fără valori comune, o societate din care a dispărut orce conştiinţă a unei misiuni comune şi a unei răspunderi mai înalte. Aceasta este prăpastia spre care se clatină Europa. Orce operă omenească izvoreşte: sau din frica de Dumnezeu, sau din răsvrătire împotriva Lui. In exemplul Rusiei nu se arată o desăvârşită răsvrătire în contra celui atotputornic, ni se arată domnia pusă în slujba răului iar pilda aceasta se înalţă în faţa Europei, ca să vedem şi să ştim ce se poate întâmpla.*

Dumnezeu ni-a trimis crucea. Nu cunoaştem voinţa lui Dumnezeu, dar ştim că nu putem săvârşi nimic împotriva voinţii Sale. Dacă voinţa lui Dumnezeu ar fi să ne ia crucea, facă-se voia Lui. Noi nu putem şti; ştim numai ce s'ar petrece în Europa, şi ştim că nu trebue să ne lăsăm de cruce, pentrucă **ea** *este misiunea noastră. Şi misiunea este totul. (Lucrarea lui A. Winnig are însemnătate nu numai pentru germani, către cari se adresează în deosebi, ci şi pentru ceilalţi europeni).*

*

Săptămâna străjerilor. Prima zi, *1 Iunie,* **a fost închinată satului sau oraşului: străjerimea a săvârşit sau a iniţiat diferite lucrări de valoare pentru viaţa ce o aşteaptă.**

In *2 Iunie* **străjerii ţării au cinstit, cum se cuvine, pe martirii neamului. Crucile şi monumentele eroilor s'au împodobit cu flori şi lumini de candele.**

Ziua de *3 Iunie* **a fost a solidarităţii naţionale şi sociale. S'au strâns fonduri pentru Avionul Străjii Ţării.**

4 Iunie **a fost rezervat sănătăţii şi voioşiei, executându-se programele educaţiei fizice.**

Duminecă, *5 Iunie,* **e ziua consacrată grijii de suflet: străjerimea se reculege şi se îndreaptă cucernică spre fântâna darurilor sufleteşti. In sf. biserici străjerii dau răspunsurile liturghii. E zi de sufletească întremare.**

Urmează *6 Iunie,* **ca ziua disciplinei şi ordinei. Străjerimea se pregăteşte pentru a primi sărbătoarea cea mare a tineretului.**

In *7 Iunie* **străjerii şi străjerele aşteaptă** *premiile* **hărniciei lor ca o generaţie crescută în cultul muncii, a dragostei de ţară şi Rege.**

Ziua de 8 Iunie este închinată Suveranului, Marelui străjer al ţării şi Supremului comandant al străjerimii. Din suflete neprihănite se va înălţa altar de slavă Conducătorului iubit al destinelor noastre naţionale, M. Sale Regelui **Carol II, aclamat de străjerime alături de cele 20 milioane de români ai patriei întregite pe vecie sub acelaş sceptru regal.**

*

Merinde pentru sufletele credincioase. — Predici la toate Duminicile anului bisericesc de *Dr. Andrei Buzdug,* prof. la Academia teologică ort. rom. din Cluj. Tipogr. eparh. Cluj, 1938. 244 pag. 100 Lei.

Sub titlul sugestiv de mai sus păr. prof. Buzdug — dela Cluj — şi-a publicat, într'o nouă ediţie, revăzută şi complectată, frumosul mănunchi de predici pentru toate Duminicile anului bisericesc.

Cartea cuprinde un bogat şi bine prelucrat material de predici, în cari găsim expuse aproape toate principiile de credinţă şi morală după cari trebue să se călăuzească un adevărat creştin.

P. C. alcătuitor îşi întăreşte toate afirmaţiile cu pilde decorative luate din viaţa practică şi cu citate din sf. Scriptură şi sf. Tradiţie.

Scrise într'o limbă curgătoare şi uşoară, aceste predici conţin bune poveţe şi îndemnuri pastorale şi, ieşite din inimă, şi ajutate de avântul retoric, sunt potrivite a pătrunde iarăşi la inima ascultătorilor.

Cartea păr. prof. Buzdug e binevenită în viaţa noastră pastorală, pentrucă datoria de a predica se simte mai

* FOIŞOARA *

Din pervazul veşniciei

— Unde eşti copilărie? —

Există în lume o seamă de oameni cari, rupând puntea mântuitoare dintre ei şi Dumnezeu, au aşezat în locul ei, prin faptele şi prin voinţa lor, un zid de ireductibilă adversitate, o barieră temerară. Neînsemnată la început, această barieră a devenit cu timpul insurmontabilă. A te ridica împotriva acestor oameni, pe tărâmul ideologic, cu scopul să-i readuci în făgaşul spiritual pe care l-au avut odată înseamnă pierdere de vreme şi o zadarnică irosire de puteri. Timidă sau incendiară, oricum ar fi încrucişarea ta de sabie pe terenul discuţiilor teoretice cu oamenii aceştia, oricât ar fi de puternică şi de limpede argumentarea ta, oricât ar fi de concludente şi de revelatoare dovezile aduse în sprijinul afirmaţiunilor tale, ei rămân inflexibili pe linia rătăcirii lor şi nu capitulează cu nici un preţ în faţa adevărului biruitor pe care li-l aşterni sub ochi. Continuă să spună cu emfază şi cinism că nu este Dumnezeu, că Sfânta Scriptură e o vastă şi abilă operă de mistificare a fiinţei omeneşti, că dincolo de aparenţe, în zona suprareală, nu se poate vedea decât iluzia, sau nimicul. Neîncovoiaţi ca o piatră, ei nu cedează nici un pas din lotul necredinţei lor, nici chiar atunci când făcând o aplicare concretă a maximei lui Pascal care decretează că „inima îşi are raţiunile ei, pe care raţiunea nu le cunoaşte" şi abandonând metoda inoperantă a covingerii logice, le vorbeşti pe ton evocator şi calm despre un ceaslov îngălbenit de colbul vremii, aruncat undeva într'o firidă discretă şi ascunsă a casei, un ceaslov pe care nu l-au mai deschis demult, din care nu s'au mai rugat demult, pe care au plâns odată, pe care l-au uitat de mult. Ei nu mai întind acum mâna cucernic spre această carte de rugăciuni, reconfortantă şi dătoare de viaţă duhovnicească, n'o mai caută înfiguraţi şi cu setea de a se odihni în văile umbroase ale veşniciei, fiindcă nu mai cred deloc în Dumnezeu şi fiindcă, părându-li-se că pot defini infinitul şi sesiza insesizabilul cu mintea lor îndrăzneaţă şi imperfectă, s'au emancipat ostentativ de sub tutela divină, apucând calea unei totale apostazii, oprindu-şi chiar inima să mai bată pentru Dumnezeu. După definiţia Scripturii, ei sunt „fiii pierzării". Ce patetic apare cuvântul evanghelistului, faţă de fiii aceştia ai pierzaniei, când proclamă că Isus Hristos a venit pe pământ să mântuiască pe „cei pierduţi"! Să rămână oare sufletele acestea pierdute pentru totdeauna?

Altul e însă profilul spiritual al oamenilor cari nu l-au uitat cu totul pe Dumnezeu, nu s'au lepădat cu totul de El, nu L-au izgonit definitiv din sufletele lor, dar nu mai trăesc credinţa aşa cum au trăit-o cândva. Deşi viaţa lor sufletească este întunecată de pulberea grijilor materiale, deşi sunt prinşi ca într'o carapace în sfera unor preocupări exclusiv terestre, ei continuă totuşi să se numească creştini şi să salveze aparenţele. Deşi viaţa lor sufletească stagnează, nu mai înregistrează nici-o performanţă mai adâncă şi se vădeşte a fi extrem de deficitară uneori, ei n'au lăsat să se stingă cu totul candela credinţei din sufletele lor. Ei au crezut odată profund. Ei L-au cunoscut, L-au iubit şi s'au rugat odată lui Dumnezeu. Dar Dumnezeul din sufletele lor de azi, e o vagă reminiscenţă din copilărie, e un Dumnezeu hibrid şi decorativ. In aria vieţii lor spirituale e multă apatie, mult indiferentism, o jalnică placiditate. Ei mai stau din când în când de vorbă cu Infinitul, cu Creatorul lumii şi al vieţii lor, cu ei înşişi şi cu moartea. Dar sufletele lor sunt dezacordate şi nu mai posedă împletirea aceia simfonică de gânduri curate şi simţăminte de evlavie, sunt roase progresiv de cancerul păcatelor, nu mai trăesc fiorul vieţii spirituale de altă dată. Volumul mic al sufletelor lor ne dovedeşte că ei sunt tributarii pământului. Pământul acesta, în care totul e goană nebună după plăceri ieftine şi de suprafaţă, în care se cheltuesc energii impresionante în agonisire de bunuri materiale, le-a întunecat ochii sufletului atât de tare încât nu mai au privirea slobodă şi abia mai pot întrezări lumina neapusă a cerului. I-a orbit într'o măsură aşa de mare încât nu mai acordă nici o importanţă problemelor religioase. Lumea, cu fresca ei întinsă şi ispititoare de deşertăciuni, le-a coborât viaţa pe un plan de mediocritate, de vulgaritate şi periferie, pe planul anost şi banal al vieţii externe. Au dat la fund idealurile frumoase de viaţă, ca să adere la idealuri efemere şi deşarte. Nu-i mai interesează sufletul decât ca ceva neglijabil, în treacăt. Se jenează să-şi ridice pălăria când trec pe dinaintea sfintelor locaşuri de închinare, dar se revoltă dacă le spui că nu mai sunt creştini. Nu există oare o mare doză de perfidie în sufletele acestor oameni, chiar dacă nu sunt înfeodaţi în mod iremediabil în solda diavolului? Căci a continua să mergi din an în Paşti la biserică ca să iai parte la misterul liturgic ce se săvârşeşte pe masa sfântului altar cu aceeaşi curiozitate şi superficială simţire religioasă cu care te duci, bunăoară, la cinematograf să vezi patimile Mântuitorului pe ecran, încadrate în jurnalul

ales astăzi — după războiu — când curente multe rătăcesc pe pământul scumpei noastre patrii, găsesc setea religioasă a neamului nostru şi ne smulg astfel de lângă noi, cu multă uşurinţă, pe fraţii noştri de sânge şi credinţă".

Predicatorii vor afla îndrumări bune, folositoare şi corecte, având într'nsa un bun povăţuitor. Orice slujitor harnic şi conştiincios al altarului, o va întrebuinţa pentru zidirea sufletească a păstoriţilor săi. — Pr. *Ioan Ilie.*

*

Credincioşii parohiei *Căpâlna*, protop. Orăştie în acest an au fost învredniciţi de sărbătorile „Invierii Domnului" a trăit clipe de înălţare şi reculegere sufletească.

Serviciile divine, săvârşite cu multă evlavie au fost rând pe rând împodobite cu perlele cuvântărilor rostite la aceste sărbători.

Pastorala I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, citită în prima zi de Paşti, a stărnit în sufletele credincioşilor dorul după o viaţă nouă şi adevărat creştinească.

O fericită împrejurare ni-a dat rarul prilej de a avea în mijlocul nostru pe neobositul luptător pe câmpul de luptă a vieţii noastre naţionale şi creştineşti dl *Aron Damian*, directorul liceului „Aurel Vlaicu" şi preşedintele F. O. R-ului din Orăştie, care pe lângă participare la toate serviciile divine, a rostit o frumoasă cuvântare.

Credincioşii profund emoţionaţi de argumentele plastice aduse pentru documentarea Invierii Domnului, au fost adânc mişcaţi de cuvântul rostit de Domnia Sa.

Socotim, că această colaborare, în ogorul misionarismului creştin din partea dlui director Aron Damian este un ajutor preţios pentru biserică şi pentru sufletul poporului, care şi-a făurit cu acest prilej convingerea, că şi elita intelectualilor societăţii româneşti trăieşte într'un cadru de îndatoriri sufleteşti neînfrânte şi în perspectiva unui ideal ce tinde spre dumnezeire. — Pr. *V. D.*

*

Altă orientare. Neamul nostru se găseşte, fără îndoială, la o răscruce a istoriei sale.

Până la 1918 truda românilor, ca neam, a fost îndreptată spre un ideal, cum s'ar zice *exterior:* asigurarea configuraţiei noastre geografice şi naţionale, realizată prin războiul cel mare.

Acum, idealul nostru are să fie unul de *interiorizare*, ştiut fiind că valoarea unui neam depinde de ceeace poate realiza în ordinea sufletească şi de nivelul spiritual înalt la care reuşeşte să se ridice.

Dacă veacul trecut a fost al legitimării popoarelor ca suveranităţi naţionale, secolul nostru este veacul selecţionării popoarelor în lupta pentru integrarea în eternitatea istorică.

Deaceea un duh de înoire străbate prin inima întregei Europe. In acest nou ritm şi sens de desvoltare istorică avem să ne străduim a crea o spiritualitate specific românească, pe care s'o oferim ca o preţioasă cărămidă la zidirea panteonului culturii umane.

Suntem şi noi, românii, fără îndoială, pe un drum nou. Prefacerile nu vor veni, însă dintr'o dată. Neamul nostru trece printr'o stare de criză sufletească: istovit de efortul, depus pentru realizarea idealului integrităţii naţionale, — este în căutarea unui ideal nou şi superior. Deaceea anii de după războiu au fost împovăraţi de o atmosferă desorientată împreunată cu o permanentă agitare. Azi, când începem să ne desbarăm de această stare, avem nevoe de o sănătoasă orientare.

Ţinta trebue să fie: *Aprofundarea şi valorificarea substanţei româneşti*, cum a determinat-o un înalt chiriarh al bisericii noastre prin cuvintele: «*Ortodoxie şi naţiune sunt cele două componente ale substanţei româneşti*».

Turnarea şi dăltuirea sufletului românesc după modelul pe care ni-l indică aceste două componente preamărirea lui Dumnezeu şi incadrarea în veşnicia istorică, prin specificul nostru ortodox şi naţional. — Aceasta este catehismul spiritualităţii româneşti şi sensul vieţii noastre de creştini şi români.

Pentruca acest ideal să prindă întruchipare, avem să ne fixăm în conştiinţă sensul vieţii celei adevărat creştine.

Planul de lucrare al Bisericii pleacă de pe pământ şi tinde spre eternitate. Biserica îşi însuşeşte elementele omeneşti pe care, înglobându-le, le transformă şi spiritualizează. Viaţa însului porneşte de pe pământ şi se desăvârşeşte deplin în eternitate. Sufletul uman s'a desprins din cer şi numai în patria cerească îşi va găsi odihna şi liniştea, când se va întoarce acolo.

O acţiune de încreştinare trebue să înceapă cu inima omului. Ea trebue întâi de toate inobilată şi îndumnezeită. Nicicând, ca azi n'a fost mai imperativă ascultarea şi urmarea chemării sf. Apostol Paul: «*Lărgiţi-vă şi voi inimile voastre*» [2 Cor. 6, 13], care ne îndeamnă a ne lărgi dimensiunile interioare, pentru a începea în ele din plin viaţa în duhovnicia creştină.

Pentru aceasta-i nevoe de o lărgire în adâncime, de o adâncire lăuntrică, în care sufletul, desprins de lume pentru câtva timp, se învinge pe sine însuşi, pentruca după aceea să vină iarăşi în mijlocul lumii, plin de sfinţenie, ca să încredinţeze pe alţii.

Să tindem a deveni, o luminiţă de viaţă creştină, care să 'ncălzească şi sufletele din jurul nostru, spre a le putea cuceri pentru Hristos. Aşa ne vom asigura ca neam locul sub soare şi vom dobândi cununa neveştejită a fericirii celei veşnice... — *C. I. Sârbu.*

Nr. 5711—1938.

Concurs

La Şcoala normală ortodoxă „Andrei Şaguna" din Sibiu sunt vacante, cu începerea anului şcolar 1938—39 următoarele catedre:

A) Secţia de băeţi:

1. Catedra de ştiinţe pedagogice;
2. Catedra de limba franceză;
3. Catedra de ştiinţe fizico-chimice;
4. Catedra de ştiinţe agricole;
5. Catedra de muzică.

B) Secţia de fete:

1. Catedra de religie cu complectare de cântare bisericească la secţia de băeţi;
2. Catedra de ştiinţe pedagogice;
3. Catedra de limba franceză;
4. Catedra de lucru şi ţesut.

Candidaţii şi candidatele cari ar dorì să ocupe vreuna din aceste catedre, vor înainta *Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe din Sibiu* cel mult până la *15 Iulie crt.* cerere împreună cu actele de naştere, de botez şi de studii.

La numire se va da preferinţă, pe lângă studiile de specialitate, candidaţilor cu studii teologice superioare.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 17 Maiu 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 5862—1938 Şcol.

Concurs

La liceul ortodox român „Andrei Şaguna" din Braşov sunt vacante următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 1 — Religia,
2. „ „ 3 — Română,
3. „ „ 4 — Română,
4. „ „ 13 — Filosofie-Drept,
5. „ „ 16 — Matem.-Fiz.-Chimice.

Ceice doresc a ocupa vreuna din ele, îşi vor înainta cererile la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu până la cel mai târziu 30 Iunie 1938. La cerere se va anexa în cópie diploma de bacalaureat, diploma de licenţă, certificatul de absolvire al seminarului pedagogic universitar, diploma de capacitate şi extrasul de botez.

Candidaţii trebue să fie de religie ortodoxă, cu preferinţă absolvenţi ai unei şcoale superioare de teologie.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 17 Maiu 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Marea frescă dela Ateneul Român din Bucureşti s'a desvelit de curând în mijlocul unei înălţătoare festivităţi onorate cu prezenţa Suveranului, a Marelui Voevod Mihai, şi a iluştrilor demnitari ai ţării. Fresca ce înconjoară incinta Ateneului este opera artistului pictor *Costin Petrescu* şi cuprinde în imagini toată istoria neamului nostru, dela împăratul Traian până la domnia M. Sale Regelui Carol II. Un nesfârşit şi de episoade, din viaţa noastră naţională şi bisericească, se desfăşoara în această splendidă frescă dela Ateneu, despre care a rostit dl profesor *Dr. C. Angelescu*, consilier regal, un luminos discurs cu ocazia desvelirii.

Aplicarea pedepsei cu moarte. „Monitorul Oficial" publică jurnalul Consiliului de miniştri prin care se introduce pedeapsa cu moarte: pentru atentate contra Suveranului, membrilor Familiei Regale, şefii statelor străine, şi demnitarii statului, din mobile în legătură cu exerciţiul funcţiunilor ce le sunt încredinţate, precum şi în cazurile de *tâlhărie cu omor* şi *asasinat politic.* Aceste dispoziţiuni sunt valabile pe un termen de un an.

Intâlnire colegială. In anul acesta se împlineşte o jumătate de secol, de când o serie de absolvenţi ai Seminarului teologic „Andreian" din Sibiu, am întrat în viaţă muncind în ogorul Domnului, fiecare unde i s'a rânduit. Deoarece în acest lung interval de timp nu am avut nici o întâlnire colegială, subsemnatul am aflat de bine, ca acum când am împlinit 50 ani dela absolvire, să convoc la o întâlnire frăţească pe toţi colegii şi prietenii cu cari în anul 1888 am încheiat cursurile teologice. Prin aceasta deci sunt convocaţi absolvenţii Seminarului teologic „Andreian" din anul 1888 — cari mai sunt în viaţă, — să participe la întrunirea colegială în ziua de *14 Iunie* a. c. (a 3-a zi de Rusalii) la Sibiu, în centrul Mitropoliei noastre. Intâlnirea va fi în catedrala ortodoxă română la slujba sfintei Liturghii. — Poiana-Sibiului, 26 Mai 1938: Pr. *Nicolae Dobrotă.*

Convenire colegială. Din încredinţarea colegilor din părţile Braşovului ne permitem să învităm cu frăţească dragoste pe toţi iubiţii noştri colegi, cari împreună cu noi au absolvat acum 30 de ani, în Iunie anul 1908, cursul Seminarului teologic andreian din Sibiu, la prima şi poate ultima convenire colegială a noastră, pe ziua de 29 Iunie 1938 în Sibiu. In pragul bătrâneţii, vom câştiga în puţinele clipe, cât vom putea fi împreună încă-odată, noi îndemnuri de viaţă şi muncă. Veniţi cu toţii cu soţiile voastre. Intâlnirea în presară, ora 8, la Academia teologică. — *Dr. Petru C. Debu*, paroh, Braşovul-Vechi, — Pr. *Ioan Ludu*, paroh. Prejmer-Braşov.

---

de actualităţi şi Silly Symphonies sau Mickey Mouse a lui Walt Disney, înseamnă, fără 'ndoeală, a fi culpabil de o mare prefăcătorie. Nu e oare creştin de ceremonie şi mecanic acela care nu intră în casa Domnului sub impulsul năvalnic al unei necesităţi interioare, ci doar aşa de formă, sau pentru ochii lumii? Nu e oare creştin convenţional şi fictiv acela care iese din aceeaşi casă de închinare a Domnului, grăbit şi impasibil, în loc să părăsească locaşul sfânt a lui Dumnezeu, cu sufletul transfigurat şi odihnit, ca unul care a descoperit acolo în interiorul bisericii, sub imperiul unei iluminări spontane şi prompte, lucrurile cari singure pot da pace omului pe pământ? Nu se pune oare cucoana aristocrată, pentru care conştiinţa nefiind un instrument de prea mare tortură lăuntrică, îşi trimite servitoarea la biserică să aprindă o luminare în locul ei, în ipostaza ridicolă a unei creştine de carnaval, o creştină care îşi închipue că substituirea ei înaintea Mântuitorului printr'o terţă persoană ar putea fi luată în seamă, care are naivitatea să creadă că instituţia juridică a mandatului, întruchipată într'o slujnică nevinovată, ar putea avea eficacitate în faţa lui Dumnezeu? O preocupă oare într'adevăr pe această doamnă mântuirea sufletului mai serios decât propria ei siluetă, sau o rochie de sezon? Eu nu cred că da. Semnalez cazul acesta, fiindcă e foarte frecvent în lumea citadinilor mai ales, în lumea acelora cari se dispensează de o participare activă şi continuă la viaţa bisericii, crezând că e suficient dacă eşti înregistat sub rubrica „creştin" în protocoalele de stare civilă, eventual să fii împărtăşit în ceasul morţii cu sfânta taină a cuminecăturii, pentru a-ţi putea valorifica drepturile în faţa tronului lui Dumnezeu, la judecata de apoi. E oare creştin autentic acela care citeşte Biblia ca pe un simplu divertisment, între lectura unui cotidian şi aceea a unui roman de senzaţii, în loc să o citească cu setea nemărginită de a găsì în ea adevărul din urmă şi potolire deplină pentru rănile sufletului? Cazurile sunt infinite. Imi îngădui să ilustrez această mentalitate a creştinului de suprafaţă şi superficial, cu o întâmplare personală, tipică şi elocventă şi aceasta. Un prieten vechiu, doctor în filosofie, m'a întâlnit într'o zi pe stradă cu o carte de zidire sufletească în mână. Era celebra operă de învăţătură creştină „Urmarea lui Hristos", atribuită catolicului Thomas de Kempis. Extraordinar de captivantă, de instructivă, veche de câteva secole şi totuşi pururi nouă, scrisă fără obişnuita tonalitate catolică, această carte despre care Fontenelle a spus că este cea mai frumoasă lucrare care a putut să iasă din mâna oamenilor — Evanghelia nefiind dela oameni —, a dinamizat o lume întreagă cu hambarul ei duhovnicesc. Aici la umbra tristă a ziduirlor, departe de câmpurile şi pădurile mele dragi, ori de câte ori vreau să mă eliberez din chingile tiranice ale cotidianului, mă cufund în lectura acestei cărţi pe care o citesc cu aceeaşi inepuizabilă sete, şi fără să fie împedecaţi de structura lor sufletească divergentă, şi ortodocşii, şi catolicii. Mă duceam să caut un loc mai retras şi liniştit, într'o grădină publică şi citind din cartea lui Thomas de Kempis, să respir aerul primăverii şi mirosul liliacului înflorit. Prietinul meu a rămas mirat, chiar contrariat, când m'a văzut cu cartea aceasta în mână. A clătinat apoi din cap în semn de mare compătimire şi mi-a pus această întrebare: Spune-mi, eşti sectar, sau ai prea multă vreme de pierdut? Nici una, nici alta, i-am răspuns eu. Şi, crede-mă, nu sunt nici bigot, nici nu mă tem de Dumnezeu din ignoranţă. Vreau, pur şi simplu, să fiu un creştin adevărat, chiar dacă nu pot trăi în lanţurile unei severe asceze, cum a făcut prezumtivul autor al acestei cărţi. Vreau să fiu creştin cu o credinţă vie şi activă. Şi chiar dacă nu pot depăşi rigorile măsurei mele omeneşti, — precum frumoasa Cătălină din Luceafărul lui Eminescu nu putea să se ridice în sferele absolutului —, să mă înalţ mai sus de ţărâna asta care ne spurcă. Să fiu o fântână arteziană, din care să ţâşnească gânduri bune şi sentimente luminoase. De ce m'ai luat drept sectar? Crezi că numai sectarii se interesează mai de aproape de problemele religioase? Aşa credeam, spuse interlocutorul meu. Credeam că e destul dacă nu conteşti că dintre toate mormintele din lume, unul singur e gol, acela al Domnului. Credeam că e destul dacă ai o credinţă teoretică, abstractă, o credinţă lipsită de balastul obligaţiilor concrete. Specialitatea mea, filosofia, care se cam învrăjbeşte cu religia, nu mi-a cerut sacrificarea acestei credinţe teoretice. Se cere unui creştin mai mult decât atâta? — Fireşte că da, am răspuns eu, despărţindu-mă cu tristeţe de acest smochin neroditor. Mi s'a păcut că văd atunci, păşind în urma prietinului meu, toată mulţimea aceea mare de credincioşi pentru care creştinismul este ceva cu totul secundar în viaţă, nu o fecundă, o supremă trăire lăuntrică. E cortejul sufletelor cari agonizează... Dar sufletele acestea nu sunt pierdute definitiv. Undeva în adâncurile lor mai stărue, ca o creangă de cireş înflorit, ca o poveste plină de nespusă vrajă, ca o muzică cerească, mai stărue încă fărâma aceea de credinţă pe care în dimineaţa vieţii lor — o, şi numai o dimineaţă e în viaţa omului — le-a sădit-o dela mama lor. Mama s'a dus poate în lumea dreptilor

Dl Dr. Mircea Suciu-Sibianu va da sfaturi medicale gratuite la toţi fraţii, veniţi la Sibiu la congresul anual al *Oştii Domnului*. Aceste consultaţiuni medicale se vor da între ora 15—17, (adecă dela 3—5 după ameazi) în infirmeria Academiei teologice, a doua zi de Rusalii.

Cerc preoţesc. In 29 Mai a. c. au ţinut preoţii cercului *Viştea de jos*, tractul Avrig, conferinţă în parohia *Viştea superioară*. La ora $11^1/_2$ s'a săvârşit sf. maslu, apoi preoţii au luat parte la sfinţirea şi ridicarea pavilionului stolului de străjeri ai şcoalei primare din loc. Aci a vorbit păr. *Voineag*, pornind dela vorbele Mântuitorului: „Lăsaţi copiii să vină la Mine"... In conferinţa intimă, păr. *Mânecuţă*, din Ucea de jos, ni-a arătat: *Datoria preotului în clipa de faţă*. A urmat o serie de constatări de pastoraţie, pe urma cêlor văzute la credincioşii parohiilor Viştea de jos şi Feldioara, unde cercul preoţesc se oprise. — Pr. N. Ţ.

Intre congresele internaţionale, ce se întrunesc vara aceasta la Berlin, este şi congresul *antialcoolicilor*, la care va participa şi ţara noastră România.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 5 Iunie 1938, va predica părintele *Gh. Secaş*.

Poşta redacţiei

Pr. *I. M.* în *F.* V'a întrecut altul.

Nr. 5861—1938.

Concurs

La liceul ortodox român „Avram Iancu" din Brad sunt vacante următoarele catedre:

Nr. catedrei		catedra
1.	2	Română (clasele cu soţ)
2.	3	Română (clasele fără soţ)
3.	6	Franceză
4.	7	Germană
5.	9	Geografie
6.	10	Filosofie-Drept
7.	11	Matematică
8.	14	Desemn
9.	16	Gimnastică.

Ceice doresc a ocupa vreuna din ele, îşi vor înainta cererile la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu până la cel mai târziu 30 Iunie 1938. La cerere se va anexa în cópie diploma de bacalaureat, diploma de licenţă, certificatul de absolvire al seminarului pedagogic universitar, diploma de capacitate şi extrasul de botez.

Candidaţii trebue să fie de religie ortodoxă, cu preferinţă absolvenţi ai unei şcoale superioare de teologie.

Sibiu, din şedinţa secţiei şcolare, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 17 Maiu 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

(24) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Căpâlna de sus,** cu filiile **Hidrifaia** şi **Şomoştelnic,** din protopopiatul Târnavei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială: 30 jugăre arător şt fânaţ.
3. Casă parohială.
4. Stola obişnuită.

Dealungul parohiei trece şoseaua judeţeană, iar gara se află la depărtare de 1 km (Bernadea).

Candidaţii vor înainta cererea de concurs cu toate documentele necesare, împreună cu autorizaţia de candidare dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, oficiului protopopesc ortodox român al Târnavei în Diciosânmărtin.

Candidaţii se vor prezenta în parohie la biserică în vreo Duminecă sau sărbătoare cu ştirea protopopului, unde vor servi şi predica şi vor face cunoştinţă cu poporul. Oficiul protopopesc ortodox român al Târnavei în înţelegere cu consiliul parohial.

Diciosânmărtin, la 29 Mai 1938.

Gheorghe Oprean,
protopop.

Nr. 1592/1938 port. (12) 1—1

Publicare de licitaţie

Subsemnatul şef portărel pe lângă Tribunalul Sibiu prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 7288/1934 şi Nr. G. II. 8766/1936 a Judecătoriei mixte Sibiu în favorul reclamantului Petru Sbera, Tălmăcel reprez. prin advocatul Dr. E. Piso, Sibiu, contra lui..., pentru incasarea creanţei de 4800 Lei — bani şi accesorii se fixează termen de licitaţie pe *14 Iunie 1938 ora $5^1/_2$ p. m.*, la faţa locului în Tălmăcel Nr. 153, unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară 1 scroafă, 2 cai şi 1 căruţă, în valoare de 5800 Lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenziunea, care e de incasat, face 4800 Lei—bani capital, dobânzile cu 7% socotind din 15 Iunie 1934 iar spesele până acum stabilite de 1700 Lei—bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în senzul art. XVI: 1908, §-ul 20.

Sibiu, la 28 Maiu 1938.

(ss) **Dr. Klokner**
şef-portărel

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Nr. 485/1938 port. (11) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă Tribunalul Sibiu prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 11797/1934 şi Nr. G. II. 3820/1938 a Judecătoriei mixte Sibiu, în favorul reclamantului Dr. Eugen Piso Sibiu reprez. prin advocatul Dr. Ioan Fruma Sibiu pentru incasarea creanţei de 5599 Lei — bani şi accesorii se fixează termen de licitaţie pe *27 Iunie 1938, ora 3 d. m.*, în faţa locului în Bradu Nr. 193 unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară 1 vacă şi 2 viţei, în valoare de 8000 lei.

Pretenziunea care e de incassat, face 5599 Lei — bani capital, dobânzile cu 6·5% socotind din 29 Ianuarie 1937, iar spesele până acum stabilite de 1459 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora, în senzul art. XLI: 1908 § 20.

Sibiu, la 25 Maiu 1938.

(ss) **Baku,** portărel

Nr. 79—1938 (25) 1—1

Publicaţie de licitaţie

Consiliul parohial ortodox român din Intorsura-Buzăului, judeţul Braşov, aduce la cunoştinţa publică, că în ziua de *25 Iunie* a. c., ora 10 a. m., se va ţine licitaţie la primăria comunei din loc referitor la executarea lucrărilor de tâmplărie, fierărie, geamuri şi vopsitorie necesare la edificiul casei parohiale din această comună, în conformitate cu dispoziţiunile cuprinse în în art. 88—110 din L. C. P.

Ofertele închise şi sigilate împreună cu garanţia de 10% se vor înainta consiliului parohial până în ziua licitaţiei.

Supraoferte nu se primesc.

Valoarea lucrărilor după deviz este de lei 87.950.

Devizul şi caetul de sarcini se pot consulta în fiecare zi la oficiul parohial.

Consiliul parohial:

Pr. **George Neagoviciu Negoescu**

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de cantor în parohia ortodoxă română Feldioara, protopopiatul Braşov, cu termin de 30 zile, dela prima apariţie al acestui concurs în Telegraful Român.

Retribuţii împreunate cu acest post:

1. 4 jugăre pământ, sesiune cantorală, destinată prin reforma agrară pentru cântăreţii bisericii, din averea veche a bisericii.
2. Stola obişnuită în parohie şi fixată de adunarea protopopească şi aprobată de Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Reflectanţii, cari posed diplomă de cantor dela cursul de cântăreţi, se vor prezenta Dumineca sau în sărbători la sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântări şi tipic.

Feldioara, la 21 Aprilie 1938.

Oficiul parohial ortodox român:

Elie Ioanoviciu
paroh

(21) 2—3

Nr. 125/1938 [17] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ bisericesc al parohiei Turcheş, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar lunar dela biserică 1000 lei.

2. Venitele stolare obişnuite în parohie.

3. Locuinţă în fóstul local al şcoalei confesionale.

La cererea de concurs se vor anexa:

***a)* Extrasul din matricola botezaţilor;**

***b)* Certificatul ultimului an şcolar;**

***c)* Diploma de cântăreţ dela şcoala de cântăreţi din Sibiu.**

Se vor prefera cei cari vor putea instrui şi conduce corul bisericesc.

Cei cari doresc să ocupe acest post, să înainteze cererile lor oficiului parohial ortodox român Turcheş, jud. Braşov, în termen, şi să se prezinte la biserică pentru a-şi arăta destoinicia.

Turcheş, 12 Maiu 1938.

Pr. Daniil Purcăroiu
preşedintele cons. parohial

Ad. Nr. 215—1938 [19] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Sântămăria-de-Piatră, din protopopiatul Haţeg, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat după cualificaţie.

2. Casă parohială şi dependenţe.

3. 11 jugăre pământ arător şi fânaţ ca sesiune parohială.

4. Stola uzitată în parohie.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi celelalte documente se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat.

Concurenţii, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare spre a se face cunoscuţi credincioşilor din parohie. Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Haţeg, 5 Maiu 1938.

Ieronim Ciocan
protopop

C. preoţi să stea în fruntea mişcării
Oastea Domnului

---

demult. Dar evocarea ei, amintirea mamei adorate, va rămâne ca o mustrare permanentă, ca un îndemn stăruitor de regăsire a credinţei din copilărie. Cea mai curată, cea mai sinceră, cea mai desăvârşită şi mai odihnitoare credinţă, este, fără 'ndoială, credinţa mamei, credinţa din copilărie. In sufletul copilului e imprimată imaginea lui Dumnezeu în toată magnifica ei realitate. Copilul atinge prin curăţenia sufletului său cel mai înalt nivel haric. Nu trebue confundată această credinţă vie şi sfântă a copilăriei noastre cu lipsa de discernământ, cu naivitatea adorabilă şi infinita candoare pe cari le găsim în conţinutul sufletesc al celor nevârstnici. Afrontul acesta care explică credinţa în Dumnezeu la copil cu absenţa unei judecăţi temeinice, afront pe care-l poţi cetì, fără prea mare dar divinator, în ochii necredinciosului, este pe de-a'ntregul gratuit. Copilul simte prezenţa lui Dumnezeu în el, trăeşte credinţa în Dumnezeu cu toate fibrele sufletului său incandescent. Şi asta e suficient. El ştie că Dumnezeu şi-a găsit sălaş în sufletul său, ca să-l ocrotească şi să-l ducă pe calea binelui. Trăeşte credinţa cu intensitatea pe care o pot atinge numai sfinţii pe pământ. O trăeşte cu inima lui caldă şi curată, nu cu mintea rece şi sfidătoare. Dar pentru asta va putea să-mi dovedească vreodată cineva că adevărata credinţă implică cu necesitate şi elemente riguroase de control raţional? O, desigur nu. A crede înseamnă a da precădere inimii, a asculta de chemările inimii în primul rând. Or, acesta e cazul necontestat al copilului. El crede, chiar dacă nu poate raţiona mai adânc, fiindcă inima lui e plină de văpae nestinsă, ea bate cu putere în faţa misterului transcendental. La fel trebue să fie şi inima noastră, a celor cari nu mai suntem copii, pentru a putea trăi credinţa în expresiunea ei cea mai superioară. O inimă de copil. Aşa ne-a spus Mântuitorul: Lăsaţi copiii să vină la Mine şi nu-i opriţi, căci împărăţia lui Dumnezeu este a unora ca aceştia... Cine nu va primi împărăţia lui Dumnezeu ca un prunc, nu va intra în ea... Una din cele mai frumoase rugăciuni cari au găsit un ecou profund în sufletul meu, în vremea când îmi năvădeam destinul la Academia teologică „Andreiană" din Sibiu — această pepinieră ortodoxă de preoţi idealişti — este următoarea rugăciune a Sfântului Efrem Sirul: „Doamne şi stăpânul vieţii mele, duhul trândăviei şi al desnădăjduirii, al lubirii de stăpânire şi al grăirii deşarte nu mi-l da mie! Iar duhul curăţiei, al smereniei, al răbdării şi al dragostei, dărueşte-l mie, slugei Tale! Aşa Doamne, Impărate"... Rostită în penumbra altarului din capela mitropolitană, rugăciunea aceasta picura în inima mea multă mângăere, mă transfigura complect, aducea multă pace şi lumină în sufletul meu, şi nu odată mi-a inspirat gândul să cer lui Dumnezeu să-mi dea, pe lângă toate darurile pe cari le cere Sf. Efrem Sirul, şi „duhul copilăriei". Duhul copilăriei sfinte şi nepătate... Iar când în serile cutremurătoare de denii se cânta acea minunată „Cămara Ta o văd împopobită, Doamne, şi n'am îmbrăcăminte ca să intru în ea. Luminează, Doamne, haina sufletului meu", şi eu mă vedeam atât de departe de această camără, de câte ori nu m'am rugat lui Dumnezeu să-mi lumineze haina sufletului cu „lumina copilăriei!" Să-mi dea „haina copilăriei"!

Toţi cei cari au crezut, în copilăria lor, fără să lase să se stingă cu totul flacăra credinţei din sufletele lor, îşi vor putea regăsì cu uşurinţă adevărata axă a vieţii lor spirituale. Nu-ţi trebue prea multă trudă pentru a le capta sufletul în alvia mântuitoare şi neperitoare a harului dumnezeesc. Pentru a călăuzì cu folos efortuile de regăsire în Dumnezeu ale acestor oameni cari s'au condamnat, din nepăsare sau superficialitate, la sterilitate şi hibernare sufletească, nu-ţi trebue un meşteşug special şi ingenios, sau cine ştie ce iscusite mijloace de strategie misionară. E deajuns dacă le vorbeşti pe ton de duioşie despre copilăria lor lirică şi plină de visuri. E deajuns dacă le evoci câmpurile verzi pe cari au zburdat odată. Câmpurile acelea faţă de cari peisagiile bucolice din eglogele lui Virgiliu sunt simple şi palide nimicuri. E deajuns dacă le vorbeşti de plopul dela poartă, de nucul cu umbră deasă din fundul grădinii, de pădurea dragă care freamătă şi adie nostalgic şi astăzi, de crucea din capul satului, de izvorul cu apă limpede şi răcoritoare. E deajuns dacă le aminteşti, chiar şi celor cari detestă efuziunile sentimentale, de bisericuţa din deal, de cimitirul cu cruci de lemn, de toaca din vecernie. Sau dacă vrei, nu le mai aminti nimic din toate acestea. Dar aminteştele de mama lor. Amintirea mamei zgudue sufletul sec al celor indiferenţi şi apatici, îl face să vibreze înviorat şi-l reuneşte iarăşi cu Dumnezeu. Amintirea mamei, care odată cu laptele care ni l-a dat din ţâţa ei, ne-a sădit în suflet o credinţă sănătoasă şi robustă în Dumnezeu, este cel mai infalibil mijloc de redresare sufletească a acelora cari s'au abătut din drumul binecuvântat al Domnului. Da, amintirea mamei. Cufundarea sufletului în copilărie, reintegrarea noastră în copilărie. Fiindcă numai o mamă avem, numai o copilărie avem, numai un Dumnezeu avem... Eu o văd şi astăzi pe mama. Desculţă, cu mâni bătătorite, aplecată pe sapă în arşiţa soarelui. In ochii ei albaştri însă, mama mea purta seninul şi albastrul cerului.

V. Sămărtinean

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae **Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane**

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 12 Iunie 1938 — Nr. 24

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Întemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

„Ortodoxie și Etnocrație"

Așa se numește noul volum de eseuri pe care l-a publicat recent marele gânditor ortodox și naționalist, dl profesor Nichifor Crainic.

Este un volum tot atât de fermecător și de greu de gânduri ca și «Puncte cardinale în haos», tipărit la scurte răstimpuri în două ediții. Continuând aceeaș linie de arzător, dar creștin naționalism, pe care-l vrea impus în totalitatea manifestărilor noastre de viață, volumul acesta întregește pe cel dintâi atât prin precizările ce le aduce spiritualității românești în câteva studii în legătură cu ortodoxia, cât și prin sistemul de organizare a statului român pe care-l formulează. Marea noutate a volumului stă în special în partea din urmă în care, trăgându-se concluziile practice din naționalismul spiritual și cultural din «Puncte cardinale» și din partea primă a volumului de față, gânditorul de o logică și impunătoare consecvență își rotunjește viziunea printr'un program politic de organizare a statului nostru, potrivit cu specificul sufletului românesc și cu nevoile lui.

Trei mari idei domină în viziunea dlui profesor Nichifor Crainic: *ortodoxie, etnocrație* și *corporatism*. In ele stă și prin ele se apără autohtonia nației românești, identitătea ei în timp și omogenitatea în spațiul moștenit dela strămoși. Cu bogăție de argumente, cu strălucire de talent literar, cu adâncime de mare analitic, aceste trei idei sunt opuse: *ateismului* sau laicismului antitradiționalist, *democrației* și *luptei de clasă*.

Ortodoxia face parte din măduva sufletului și-a culturii românești. Fără ea ne pierdem identitatea și continuitatea spirituală în timp, ne pierdem ca neam aparte. Din ortodoxie s'a alimentat, a crescut și s'a definit sufletește neamul nostru, fără ca să epuizeze ortodoxia. El este legat de ortodoxie, întrucât e legat de sine, de identitatea și de trecutul său.

Etnocrația și corporatismul sunt modalitățile practice de organizare a neamului nostru în stat. Numai un stat astfel organizat e în stare să slujească apărării neamului și realizării aspirațiilor sale. Statul însuși e necesar pentru o națiune; fără el unei națiuni îi lipsește ceva, îi lipsesc brațele de executare ușoară a voinții sale. Iar statul care ajută într'adevăr unei națiuni să se împlinească, e cel care se organizează potrivit cu spiritualitatea și aspirațiile acelei națiuni, căci «statul adevărat e organizarea dinamică a națiunii». Statul trebue să fie o creștere organică a națiunii, modul propriu de-a se conduce unitar, de-a-și determina viitorul. El nu trebue croit după modèle străine.

Un stat român trebue să se organizeze etnocratic și corporativ. Așa corăspunde spiritului românesc și nevoilor noastre.

Ce este etnocrația și ce este corporatismul? Din definiția ce le-o dă dl Nichifor Crainic, din prezentarea lor amplă, nu mai rămâne nici o îndoială că aceste două princìpii sunt singure în stare să dea unui stat caracter național solid și armonic. Problema aceasta e tratată cu o logică irezistibilă și în formulări definitive mai ales în minunatul eseu «Spiritul autohton». Iată acolo o definiție a etnocrației:

«Numim *etnocrație* voința politică a rasei autohtone de a face din stat expresia proprietăților ei și organul misiunii ei în lume» (pg. 188).

Etnocrația însemnează așadar că ***neamul*** *stăpânește* și nu altcineva. *El* stăpânește pământul patriei, industria, comerțul, funcția culturală, administrația statului. Două elemente se cuprind în această idee: 1. elementul național, opus străinismului, și 2. elementul totalitar, opus unei părți, fie aceea individ, sau clasă, sau partid. *Neamul* românesc stăpânește, însemnează pe deoparte că străinii n'au nici un drept de stăpânire asupra bogățiilor patriei și nici un drept de conducere a statului. Ei trăesc aici ca oaspeți, din generozitatea rasei autohtone. *Neamul* românesc stăpânește, însemnează pe de altă parte că neamul ca totalitate, ca comunitate este proprietarul și dispunătorul asupra bogățiilor și a statului român și nu indivizii luați de sine cu tendințele lor egoiste și centrifugale, nici clasele sau partidele politice dornice să acapareze la ele puterea asupra tuturor celorlalți membrii ai neamului. Prin etnocrație se exclude atât democrația, care nu face deosebire între neam și neam și dă preț indivizilor și nu neamului ca întreg, cât și marxismul tot atât de disolvant. «Două mari neajunsuri ne-au pulverizat puterile și au contribuit la eclipsa conștiinței noastre: eroarea sociologică a teoriei claselor și partidele politice. Etnocrația nu se poate întemeia pe teoria claselor și nu se poate realiza prin mijlocul partidelor. Clase și partide înseamnă războiu de nimicire între părțile alcătuitoare ale națiunii».

Din etnocrația astfel înțeleasă rezultă ca o consecință inevitabilă *corporatismul*. E singura ramificare a națiunii care nu o sfâșie și nu o disolvă. Corporațiile sunt multiplicitatea în unitate, sunt mădularele firești ale organismului unitar al neamului. Ele, departe de-a căuta interesele lor, servesc promovării întregului organic. Organizarea aceasta firească a oricărei societăți naționale are să fie și baza organizării politice a statului. Prin corporatism neamul poate stăpâni patria și poate conduce statul ca totalitate armonică. De sigur, la noi unde profesiunile sunt grozav de împestrițate cu străini, în prealabil ele trebuesc românizate, în proporție cu numărul românilor din țară.

Ar rămânea încă două întrebări cari așteaptă răspuns. Există vre-o legătură specială între etnocrația corporativă și ortodoxie, prin urmare între spiritualitatea românească și acest mod de organizare a statului, sau avem aci un sistem fundamentat mai mult pe necesitățile naturale generale ale vieții naționale și deci e valabil oriunde?

Din cartea dlui profesor rezultă această legătură specială între ortodoxie și etnocrație. Cele două cuvinte cari formează titlul cărții nu stau numai într'o legătură de juxtapunere, ci într'una de intimă influințare. Etnocrația derivă din solidarismul românesc de esență ortodoxă, spune autorul. «Spiritul ortodox e formula solidarității românești, fără ca solidaritatea românească să epuizeze spiritul ortodox» (pg. 171). Am putea ilustra legătura specifică de cauzalitate între ortodoxie și etnocrație și prin amintirea protestantismului care, dominat de individualism și adversar Bisericii, n'ar putea inspira poporelor cari îi aderă formula etnocrației. In orice caz i-am fi recunoscători dlui profesor Nichifor Crainic dacă i-ar dedica acestei probleme a legăturii între ortodoxie și etnocrație un studiu special.

A doua întrebare care se ridică este: cum se va susține elanul național creator, dinamic și unitar într'un stat care par'că ar fi prea dominat de grijile gospodărești ale profesiunilor? Răspunsul îl dă dl profesor indirect în câteva eseuri cari se ocupă cu problema educației tineretului, în special în «Omul eroic». După cât rezultă din importanța ce-o dă educației și din postulatul ca educația să se facă în vederea realizării unui om eroic în slujba idealurilor creștine și naționaliste, funcția de animare și de răscolire a elanurilor sufletești ar avea să o îndeplinească în noul stat atât școala, o școală pusă pe alte baze, cât și un oficiu special al statului.

Așa încât sistemul este complect. Pornit din metafizic el coboară consecvent toate treptele până la ultimele prelungiri concrete ale vieții. Ca un nou platonism, cugetarea celui mai consecvent, mai limpede, mai amplu gânditor național român, stă în fața noastră și a tuturor generațiilor viitoare ca un îndreptar sigur, care are să ne scutească de orbecăeli și de rătăciri în voința de-a ne organiza viața și statul așa cum ne-o cere firea.

«Puncte cardinale în haos» și «Ortodoxie și etnocrație» formează un monument nemuritor și arată neamului nostru un drum pe care nu va putea, până la sfârșit, să nu meargă.

D. STĂNILOAE

Ziua de 8 Iunie în Sibiu

*Marea sărbătoare a **tineretului**, închinată neamului și M. Sale Regelui Carol al II-lea, s'a desfășurat, cu tineresc entuziasm și firesc avânt, în tot cuprinsul țării.*

In Sibiu, praznicul și-a luat începutul, la ora 9 dimineața, pe o splendoare de vreme, în Piața Regele Ferdinand, unde tineretul școlar, de toate gradele, s'a întrunit în jurul tribunei pe care se aflau reprezentanții autorităților locale. Unitățile au fost trecute în revistă de dl general Gh. Oprescu, comandantul corpului VII armată; iar după trecerea în revistă s'a săvârșit slujba religioasă.

*S'au rostit cuvinte însuflețite, tălmăcitoare a însemnătății zilei de 8 Iunie. Intreg tineretul a întonat imnul: Trăiască Regele! După ridicarea pavilionului național urmează rugăciunea **Tatăl nostru**, cântat iarăș de tot tineretul, în genunchi cu mânile împreunate pentru rugăciune. S'au executat și câteva coruri străjerești, cu deosebit efect.*

Ceremonialul este urmat de lunga defilare, în fața dlui general Oprescu, a școalelor din Sibiu și dela sate, cu tineretul în uniformă străjerească sau în costum național, precum și a societăților sportive.

Școalele s'au îndreptat apoi, prin stradele Regina Maria și Carmen Sylva spre terenul O.N.E.F. Aici s'a executat un bogat program de exerciții, dansuri naționale și muzică, exerciții de apărare pasivă etc. Programul s'a continuat după masă, și s'a sfârșit seara cu coborârea pavilionului, retragerea cu torțe și cu o interesantă șezătoare, încheiată cu rugăciunea «Cu noi este Dumnezeu"...

P. Sfințitul Nicolae al Clujului despre Octavian Goga

— Cuvânt la adunarea eparhială —

«De curând eparhia noastră a fost lovită de o mare și nemângâiată durere, prin moartea neașteptată a aceluia, al cărui nume nu-l voiu pronunța fiindcă este pe buzele tuturora, dela băiatul ce învață a slovenì, până la moșneagul din apusul vieții. Este cântărețul pătimirii noastre, acel talent covârșitor, care a trăit după legea lui Hristos și după legea neamului. E sufletul de flacără, în care s'a strâns par'că toată seva plaiurilor noastre, spre a cuprinde într'un sbucium profetic toate durerile și nădejdile românești. El le-a vestit cu credință înfrigurată până în ceasul când granițele viclene s'au sfărâmat. Frământarea lui neodihnită cerea acum o țară nouă, care să fie numai a neamului său. A fost o viață năprasnică, cum nu cunoaștem alta, de aceea, poate, a avut și un sfârșit năpraznic. Pierderea lui nu e numai jalea eparhiei noastre, ci a țării întregi. Bunul Dumnezeu să-i dea în lumea cealaltă odihna sufletească ce nu și-a îngăduit-o niciodată aici pe pământ.»

La sărbătoarea Rusaliilor

Praznicul Rusaliilor prilejueşte fiecărui creştin îndemnul de-a cugeta mai stăruitor asupra măreţiei de negrăit a harului divin, care s'a revărsat asupra celor 12 Apostoli, încingându-i cu sabia de foc şi cu zalea de aur a atâtor daruri suprafireşti...

Intr'adevăr, cu anevoie există subiect mai însemnat, în viaţa duhovnicească şi mai ziditor de suflete, decât pe cel care îl ofere învăţătura despre har şi despre măreţia lui.

Şi totuşi, literatura teologică este săracă în opere, care să trateze, în mod popular, despre măreţia harului divin.

Harul este bunul cel mai înalt, el cuprinde în sine toate celelalte bunuri; el este solia cerească, senină şi veselă, pe care Fiul lui Dumnezeu a adus-o pe pământ. Prin har devenim copiii dragi ai lui Dumnezeu şi obţinem dreptul la posesiunea bunurilor celor mai înalte, pe care Dumnezeu le poate împărtăşi creaturilor Sale.

Şi de ce oare a depus Dumnezeu, în graţie, o astfel de plenitudine de daruri şi puteri cereşti?! Temeiul pentru aceasta îl dă Sf. Ap. Petru, când zice: „pentruca voi prin aceasta să vă faceţi părtaşi de firea dumnezeiască". Acesta este scopul ce-l urmăreşte harul, — cel mai mare ce poate fi dat pentru creatură, ca să devină părtaşă de natura Creatorului şi tovarăş al sfinţeniei şi fericirii Sale.

Cu cât mai mult este harul un mister, cu atât mai mare trebue să ne apară valoarea lui şi cu atât mai cuprinzătoare bogăţia lui.

Durere, acest sublim mister al harului divin este prea puţin cunoscut între noi creştinii. Deşi este lucru greu, totuşi preotului nu-i este permis, a lipsi poporul credincios de serviciul predicării sale.

Tocmai acel har, a cărui măreţie o zugrăvim, va ilumina şi pe predicator, şi pe ascultător. Căci după cum Dumnezeu, celui mândru îi stă împotrivă, şi celui smerit îi dă har, tot aşa va lăsa El pe cei smeriţi să cunoască măreţia acestei graţii.

Trebue să învăţăm a admira şi preţui harul... „Cine este încântat de har, — zice sfântul Ion Hrisostomul, — acela îl va şi păstra grijuliu ca un paznic credincios".

Să ne ridicăm, deci, ochii la comorile harice şi să le căutăm cu toată ardoarea. Putem să fim cât de bogaţi în bunuri naturale, în putere şi stăpânire, în ştiinţă şi'n artă: toată această bogăţie dispare înaintea harului, ca o movilită de praf înaintea unei pietre preţioase. Şi ori cât de săraci am fi, numai prin harul lui Dumnezeu suntem mai bogaţi decât toţi regii lumii pentrucă avem în ceeace este mai bun, din ce ne putea da Dumnezeu în nesfârşita Sa dărnicie.

Noi, oamenii uşuraţici, refuzăm invitaţiunea lui Dumnezeu la ospăţul ceresc, pentru a urma învitaţiunii lumii, care ne ademeneşte cu bunuri înşelătoare.

Iubite cetitor, dacă în această expunere de gânduri ţi se va părea ceva prea minunat sau prea de neînţeles, gândeşte-te la ceeace spune Apostolul cu privire la bogăţia harului că „Dumnezeu este puternic a face în noi imens mai mult decât cerem şi putem să înţelegem noi" (Efes. 3, 20).

Fie ca spusele acestea să zămislească în sufletele tuturora o mai mare preţuire a harului divin, o mai mare recunoştinţă faţă de Dătătorul harului, şi o mai mare dragoste faţă de Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos. Deviza noastră e: Să fim mai harici!

Această deviză s'o infiltrăm în sufletele celor încredinţaţi nouă spre păstorire, pentru a le feri inimile dela deşertăciunile acestei lumi şi a le îndrepta spre o lume mai înaltă: întărind convingerea că sfinţenia trebue câştigată prin conlucrarea noastră activă cu harul divin.

Corneliu I. Sârbu

Noui membri ai Academiei Române. — *Academia Română a încununat cu cinstea de membri onorari ai săi pe doi dintre cei mai vrednici şi mai talentaţi mânuitori de condei în slujba sfintei noastre Biserici: pe P. S. episcop* ***Nicolae Colan*** *şi pe învăţatul profesor dela Facultatea de teologie din Cernăuţi,* ***Dr. Vasile Gheorghiu****. Cinstea aceasta o merită amândoi cu vârf şi îndesat. Câtă lumină şi îndemn duhovnicesc n'a adus scrisul neobosit al P. S. Colan prin publicistica sibiană în deosebi? Şi cine n'a rămas copleşit de marea ştiinţă a profesorului Dr. Vasile Gheorghiu?*

Noi însă ne-am permite o întrebare? De ce nu membri activi? Ne bucurăm că Academia se deschide în sfârşit şi teologilor, dar am vrea să-i vedem primiţi ca membri ordinari, egali cu ceilalţi.

Adunarea generală a secţiei Sibiu a Asociaţiei clerului „A. Şaguna" la Sighişoara

Preoţimea ortodoxă română din cuprinsul secţiei Sibiu a Asociaţiei clerului „A. Şaguna" — cu arhiereasca binecuvântare, şi-a ţinut adunarea generală statutară, în oraşul Sighişoara, la 31 Mai c. conform programului şi convocării publicate din vreme.

Slujba divină

La ora 8 dim. s'a slujit sf. Liturghie în impozanta biserică sfinţită anul trecut de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. Au slujit P. C. P. protopopi: Ioan Rafiroiu, Emilian Stoica, Ioan Crăciun, Pavel Borzea, şi preoţii: Partenie Voineag, Ilie Ciuleiu. La sfârşitul sf. Liturghii, a predicat impresionant şi convingător Păr. prot. E. Stoica, iar răspunsurile le-a dat corul bisericii sub conducerea dlui Comini.

După invocarea Duhului Sfânt, s'a oficiat parastas pentru odihna sufletului poetului şi marelui român, care a fost Octavian Goga. Viaţa şi activitatea poetului a fost înfăţişate în chip emoţionant de dl Horia Teculescu, directorul liceului din Sighişoara.

Deschiderea adunării

Preoţimea — în număr de 120 — şi oaspeţii trec în sala festivă a şcoalei primare de fete, unde la orele 11, după intonarea rugăciunii „Impărate ceresc" — preşedintele secţiei P. Prot. Em. Cioran, deschide şedinţa prin o vorbire ocazională, în care arată că activitatea asociaţiei e mai întâi de ordin spiritual şi în al doilea rând, de ordin material. In ordinea spirituală, cu misiunile interne concretizate în cuvintele Mântuitorului: Doctore, vindecă-te pe tine însuţi... cu alte cuvinte: Autoexaminarea. Fiecare epocă şi-a avut greutăţile ei după oameni şi împrejurări — deci aceste întruniri sunt necesare pentru a stabili şi comunica noui metode de pastoraţie. Apostolii în misiunea lor erau încălziţi de focul dragostei lui Hristos. Astăzi se ivesc o seamă de probleme de ordin naţional şi social. „Factorul naţional adus în legătură cu religiunea primeşte din partea acesteia o adâncire şi o lumină strălucitoare..." ne spune I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae.

In adunările trecute s'au tratat diferite probleme din vastul program: Catehizaţia, Sf. Taine, asociaţiile religioase — pentru anul acesta, avem problema mirenilor în biserică.

In ordinea materială Asociaţia a contribuit la soluţionarea justelor revendicări ale preoţimii, iar în direcţia practică, a înfiinţat în anul 1932, Fondul de ajutorare preoţesc, aşezat pe temelii solide şi mai nou, Căminul preoţesc dela Bazna, care în scurtă vreme, va fi terminat.

P. C. Sa păr. Consilier Tr. Scorobeţ aduce binecuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae şi îşi exprimă satisfacţia, că această asociaţie cu 20 de ani de existenţă se dovedeşte a fi necesară şi contribue la reînoirea activităţii şi a misiunii preoţeşti, cât şi la ridicarea morală a poporului.

In numele revizorului şcolar, Straja Ţării şi a învăţătorimii, vorbeşte învăţătorul I. Cristescu — în numele „Oastei Domnului" dl I. Rohan, iar în numele celor localnici, păr. prot. E. Stoica.

Tuturora le mulţumeşte, preşedintele. Se trimit două telegrame: I. P. S. Sale Mitr. Nicolae şi P. S. Sale Ep. N. Colan, ministrul cultelor şi educaţiunii naţionale.

Problema mirenilor în biserică

Urmează conferinţa „Problema mirenilor în Biserică" tratată de dl profesor al Academiei Teologice, C. Sa Dr. Liviu Stan.

Timp de o oră a ţinut conferenţiarul încordată atenţia ascultătorilor, vorbind liber, documentat şi clar, aducând noui cunoştinţe într'o problemă de actualitate pentru unii.

Conferenţiarul spune, că din motive neînţelese s'a omis din textul nouei constituţii, autonomia Bisericii, arătând că autonomia şi constituţionalismul se găsesc într'o unitate organică. Supune unei analize succinte problema mirenilor sub raport dogmatic şi juridic. Arată, că mirenii au stare harică faţă de păgâni dobândită prin botez şi întărită prin mirungere. Mirenii iau parte activă la jertfă. Mirenii sunt elemente active în Biserică, ei au o misiune şi deci o responzabilitate, nu sunt numai turmă ascultătoare ci şi colaboratori, care lucrează alături de cler. Ei sunt element constitutiv, având nu numai drepturi ci şi datorii. Există o colaborare reală a mirenilor chiar şi la exercitarea puterii harice, când laicul are dreptul să săvârşească botezul de necesitate, rămânând acesta valid.

Vorbind de puterea învăţătorească, conferenţiarul ne arată, cum unii privesc aceasta de protestantism. Face dovada, că organizaţia bisericii creştine în primele 10 veacuri este identică cu organizaţia Şaguniană. Mântuitorul a chemat pe toţi creştinii să-L mărturisească. Intemeietorii de şcoală catehetică au fost mirenii. Origen a fost 20 ani, catihet laic. In concluzie: Mireanul să nu fie oprit dela puterea învăţă-

---

FOIŞOARA

Probleme catehetice

Texte biblice, citate biblice, articole de credinţă

— Ceva în legătură cu tratarea lor —

Intr'o vreme — nu prea depărtată de zilele noastre — se pornise o oarecare mişcare „pedagogică" împotriva textului „sec" al Bibliei, împotriva învăţării pe dinafară a unora din versetele nepieritoare ale acestei cărţi sfinte şi — mai e nevoie, oare, să specificăm? — a articolelor de credinţă chiar. Şcoala activă, în forma sa exagerată şi rău înţeleasă, îşi are partea ei „de merit" în această privinţă. Ca aproape toate obiectele de educaţie şi învăţământ, aşa şi religia trebuia predată pe bază de poveşti — nu povestiri — uşoare şi adesea chiar scăldate în bogată fantezie. Nu numai textul, dar şi sensul, şi acţiunea biblică nu se mai puteau deosebi în aceste expuneri pur laice. Se'nţelege, în urma unor asemenea lecţii de religie rar se ajungea la fixarea învăţăturii morale într'unul din minunatele noastre proverbe şi zicători şi aproape deloc, ori chiar niciodată la fixarea acestora în neîntrecutele versete ale Bibliei.

Promotorii, susţinătorii şi continuatorii unei asemenea direcţii de complectă laicizare a învăţământului religios din şcoala noastră primară au invocat anume motive întru justificarea atitudinei lor. Ei au văzut, anume, în forma aceasta de predare, ceva mult mai aproape de sufletul copilului, iar în evitatea citatelor biblice un fel de îndepărtare a intelectualismului herbartian din învăţământul religios. Cât despre articolele de credinţă, apoi aici au adus în cauză prea redusa putere de înţelegere, prea limitata putere raţională a copilului.

Deşi, astăzi, numita direcţie şi-a mai pierdut din intensitate, totuşi ea nu a dispărut şi nici nu e semn care să-i vestească un sfârşit prea apropiat. Noi însă trebuie să o alungăm, pe cât putem, dintre noi şi din noi şi să o înlocuim printr'o reală concepţie asupra catehizării şi a rostului acesteia în creşterea unor adevăraţi credincioşi creştini. Insuşi faptul că acum noi, noi preoţii suntem propunătorii învăţământului religios ne îndeamnă şi ne ajută întru realizarea unui asemenea desiderat al adevăratei pedagogii creştine.

Dar, se'nţelege, chestiunea cu care ne ocupăm cere o analiză mai amănunţită. *Mai întâi* cu privire la forma aceasta exterioară în care trebuiesc predate, în care se cer prezentate diferitele pericope ale Sf. Scripturi. Hotărât, lucrul nu e atât de simplu cum ni s'ar putea părea la prima ochire. Căci e vorba să ocupăm cea mai potrivită poziţie între două extreme: pur şi simpla citire a materialului din Biblie, ori înfăţişarea acestuia în formă cu totul liberă. In această privinţă trebue să precizăm din capul locului următoarele: dacă întâiul drum poate, este şi chiar trebue urmat de multe ori, apoi cel de al doilea nu este propriu în predarea învăţământului, ori, mai precis, a *materialului biblic.*

Dar care este şi cum se prezintă reflectarea în practică a precizării imediat premergătoare? In această privinţă, chestiunea poate fi înfăţişată astfel:

De dorit ar fi, ca *materialul biblic* (subliniem aceste cuvinte pentru a doua oară, spre a nu se crede că e vorba aici despre istorioarele morale folosite în clasa întâia, sau chiar în alte clase primare, cu un scop bine determinat) să fie prezentat elevilor, peste tot, în cuvintele Bibliei. Dar acest lucru, de fapt, nu e posibil. Şi aceasta nu pentru motivul că ar fi „sec", ci pentrucă aici trebue să se aibe în vedere atât situaţia psihologică a elevilor din şcoala primară cât şi, mai ales, vocabularul, limba pe care o stăpânesc aceştia. De aici isvoreşte necesitatea de a expune o mare parte din acest material în formă de povestire cuceritoare. Dar dela a expune acest material într'o *formă povestitoare* şi până *la poveşti* este o distanţă enormă. „A fost odată" este uşa prin care trece firul către depănarea unei poveşti, dar nu şi aceia prin care ar putea trece cumva firul către desfăşurarea unei istorisiri din Biblie. „In Sfânta Scriptură stă scris", sau „Mântuitorul Isus Hristos a zis", etc.; acestea sunt cuvinte cu cari pornim o lecţie de religie. Elevul trebue să ştie că evenimentul despre care i se istoriseşte se află în Sfânta Scriptură şi că nu a fost luat de cine ştie unde. Ceeace e foarte important de ştiut. Deasemenea, acolo unde ni se iveşte ocazia trebue să intercalăm, în corpul istorisirii, chiar cuvintele Bibliei, aşa ca la sfârşit să avem, de e posibil, întreagă pericopa. Oare nu procedăm noi tocmai la fel şi într'o predică? Şi ce altceva este lecţia de religie decât o predică în faţa copiilor, o predică rostită zi de zi pentru catehizarea acestor mai mici ai noştri?

Se'nţelege, sunt prilejuri când nu avem altceva de făcut decât că citim materialul din Sf. Scriptură şi apoi să-l comentăm. Ceeace e de mare preţ. Dar când acest lucru nu e posibil, atunci trebue să ne luăm refugiul la procedura indicată mai sus. In încheierea lecţiei însă avem ocazia să citim pericopa deja explicată şi înţe-

torească, să stea însă sub supravegherea şi ascultarea Bisericii.

Participarea mirenilor în administraţia şi alegerile bisericeşti se confirmă prin faptul, că noile cercetări dovedesc, că mirenii au participat la Sinoade, la alegeri de Episcopi şi în administrarea averei bisericeşti. Continuitatea participării se poate dovedi, canonicește şi juridicește. Chiar şi catolicii încep în timpurile mai noui se admită colaborarea mirenilor.

Conferenţiarul încheie spunând: că autonomia bisericească fără constituţionalism, e un cuvânt deşert.

Preşedintele mulţumeşte conferenţiarului în numele întregei preoţimi pentru documentata şi instructiva expunere, apelând la preoţime, ca să cerceteze vechile arhive ale parohiilor şi dacă găsesc acte referitoare la colaborarea mirenilor în Biserică, alegeri, să le trimită dlui profesor, totodată trage concluzia firească şi în urma acestei conferinţe, *dacă preoţimea ardeleană este pentru autonomia bisericească şi pentru actuala constituţie a bisericii ortodoxe române?* Preoţimea, **în unanimitate se declară pentru.**

Raportul general

După masă urmează, raportul general, Secretarul secţiei, păr. I. Bânda, face o amănunţită dare de seamă despre activitatea din despărţămintele Secţiei, stăruind în deosebi asupra rezultatelor obţinute în secuime în chestia aducerii la biserica şi credinţa strămoşească a românilor secuizaţi. Aminteşte de reînfiinţarea protopopiatului Odorheiu.

La discuţia specială iau cuvântul, păr. prot. I. Rafiroiu, arătând unele amănunte impresionante din pastoraţia regiunei secuizate, cerând ca fie în întregime, sau părţi din raport să se publice în „Telegr. Român" şi în ziarele din capitală. Prot. I. Crăciun, adaugă ca în viitor în raport, să se arete şi greutăţile ce se ivesc în pastoraţie în legătură cu sectele, francmasoneria etc. Prot. S. Rusan, propune ca preoţimii din secuime să i se acorde un supliment la salarii şi ajutoare, prin Minist. Cultelor, altcum, nu au cu ce trăi. Prot. Stoica, cere ca preşedinţii de despărţăminte, se elaboreze un plan unitar de activitate, acesta să se înainteze Asociaţiei — şi să se publice toate într'un anuar pentru a ajunge la o uniformitate în procedură, program şi în tratarea problemelor actuale.

Căminul preoţesc dela Bazna

Preşedintele Prot. E. Cioran, face o expunere detailată a situaţiei căminului dela Bazna, arătând ce s'a lucrat, cât a costat în roşu, ce lucrări sunt angajate, de ce sume am dispus, prin donaţii dela societăţi şi contribuiri din partea preoţimii, de ce fonduri mai este lipsă, ca să se poată termina lucrarea ca eventual la 1 August să se poată deschide. Raportează că I. P. S. Sa şi P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc a acordat avansul de Lei 700,000, fără dobânzi din „Fondul de ajutorare" pentru terminarea lucrărilor, iar ca ajutor suma de 10,000. Asociaţia noastră a votat şi predat Lei 10,000 pentru biserica din Bazna, care e în lucrare şi se zideşte, lângă căminul nostru.

In urma acestei expuneri şi cu cifre, adunarea generală în unanimitate aduce următoarele hotărâri:

1. Aprobă toate lucrările făcute până acum în legătură cu zidirea căminului preoţesc şi pe lângă mulţumirile exprimate conducerii, îşi eprimă dorinţa, ca să fie gata căminul în timpul cel mai scurt posibil.

2. Ia la cunoştinţă cu bucurie şi mulţumită acordarea împrumutului, autorizează comitetul să ia măsurile de lipsă pentru continuarea şi terminarea lucrărilor, ca apoi în proximă adunare, să se poată face dare de seamă completă.

3. Se declară obligatorie participarea întregei preoţimi din cuprinsul secţiei cu cel puţin 500 Lei, cei cari au dat mai puţin să întregească la această sumă şi să se deie evidenţa cassieriei — prin P. V. Consiliu arhiepiscopesc — ca să li se reţină în cote lunare, fără să mai fie întrebat fiecare. Să se facă apel la preoţimea cu stare materială mai bună, ca să-şi complecteze contribuţia la 1000 Lei deocamdată în mod benevol. Nici un preot nu va putea beneficia de cămin, care n'a donat cel puţin 500 Lei. Această sumă se va reţine şi dela preoţii cari vor intra în funcţiune pe viitor.

4. Despărţămintele, care s'au obligat să mobileze câte o cameră, să trimită de urgenţă costul mobilării unei camere.

5. Să se facă în „Tel. Român", o dare de seamă asupra întregei chestiuni, făcându-se apel pentru noi donaţii şi contribuţii.

Alegerea comitetului

Expirând mandatul actualului comitet, adunarea generală, după o scurtă discuţie prelungeşte cu încă un an mandatul actualului comitet, până la terminarea lucrărilor dela Bazna, când se va putea face şi schimbarea, după predarea gestiunei. In locurile vacante se aleg: păr. prot. S. Rusan, preoţii: On. Sasu şi Val. Voineag.

Propuneri

Inainte, se citeşte „Moţiunea" redactată de comitet care se primeşte în întregime.

In legătură cu propunerile intrate şi studiate şi de comitet, în urma referatului făcut de preşedinte, adunarea generală decide: *a)* ca propunerea în legătură cu înfiinţarea casei de Economii, să se ia dela ordinea zilei până după terminarea căminului.

b) Schimbarea sau urcarea ajutorului în caz de deces, din „Fondul de ajutorare" — să nu se facă acum, ci numai după câţiva ani având un fond de rezervă mai mare.

c) Disponibilul „Fondului de ajutorare preoţesc" să se depună la băcile: Albina, Banca Românească şi Cec, în părţi egale, iar din dobânzile ce se vor acorda, să se replătească parte din împrumutul luat pentru Căminul dela Bazna. Adunarea generală îşi asumă toată răspunderea materială pentru siguranţa banilor ce se depun la băncile amintite.

Eshaurindu-se ordinea de zi, la orele 18½ seara, preşedintele după ce mulţumeşte adunării generale pentru ordinea, disciplina şi maturitatea deosebită în cursul desbaterilor, exprimând mulţumiri P. C. Sale păr. T. Scorobeţ ca delegat al I. P. S. Sale, îl roagă să comunice arhipăstorului întregul devotament ce-l păstrează preoţimea marelui Ierarh; mulţumeşte celor localnici Păr. prot. E. Stoica şi păr. Stoicovici pentru toată oboseala depusă cu primirea preoţimii în oraşul Sighişoara, anunţă proxima adunare la Odorheiu unde este învitată de P. C. Sa păr. prot. S. Rusan — declară şedinţa adunării generale de închisă.

(Moţiunea se va publica în numărul viitor).

Preoţimea şi Oastea Domnului

— In jurul unei discuţii —

„Imbrăţişătorul şi călăuzitorul dintru întâia clipă a acestui şivoi de viaţă nouă în alvia Bisericii", I. P. Sfinţitul nostru Mitropolit *Nicolae* spunea cu prilejul unui Sinod eparhial că „preoţimea, nu toată, înţelege Oastea Domnului. O parte a ei se ţine departe de mişcarea aceasta. Oastea Domnului trebuie să intre în conştiinţa preoţimei. Atitudinea preotului e una: să fie în fruntea „Oastei Domnului" în parohia sa".

Cuvântul arhipăstoresc se întemeea pe adevăr şi nu-l desminte nici vremea de azi. Printre fraţii noştri din slujba Domnului se întâlnesc şi acum atâţia cari au nedumerire, rezervă, ori chiar neprietinie faţă de această duhovnicească mişcare, care-i adevărat „torent pe albia uscată" a vieţii noastre sufleteşti", după mărturisirea părintelui Gala Galaction.

Unul din rândul acestora este şi părintele Z. Humiţa din Boldur, judeţul Severin, care în şedinţa din 28 Aprilie c. a despărţământului Lugoj al Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna" a declarat categoric că Oastea Domnului „tinde spre protestantism şi sectarism", că prezintă „un pericol pentru biserică" şi că „unde nu este să nu se înfiinţeze". Tot atunci s'a angajat acolo şi părintele Jigorea din Lugoj să conferenţieze la viitoarea şedinţă despre „partea slabă a acestei mişcări religioase".

Fireşte atitudinea părintelui Humiţa n'a putut fi lăsată nediscutată. Părintele profesor Olde i-a replicat îndată că nu poate prezenta pericol pentru Biserica noastră ortodoxă: o asociaţie misionară, care dela începutul ei îşi are în frunte pe I. P. S. Mitropolit Nicolae şi în rândurile căreia activează somităţi ale ortodoxiei ca Arhim. Scriban. Iar în numărul 22 din „Foaia Diecezană" îi dă răspunsul şi părintele D. Blidariu, secretarul despărţământului în următoarele:

„Cu toţii ştim că imediat după unire — profitând de marele entuziasm naţional — ţara noastră a fost împânzită în lung şi lat de numeroşi agenţi sectari, cari multpuţin au contribuit la destrămarea bisericii, obţinând astfel rezultate bune pentru ei şi după cum orice acţiune are şi o reacţiune, tocmai aici se pretindea că „Oastea Domnului" şi-a avut partea leului.

Poporul nostru simţea necesitatea unei reînviorări religioase, mai ales că veniseră mulţi din război cu sufletul desamăgit căutând o mângâiere, o alinare sufletească, dornici după ceva nou şi cum influenţa sectarismului îşi culegea roadele, mişcarea „Oastei Domnului" după felul cum a fost concepută de I. P. S. Mitropolit Nicolae era binevenită, tocmai ca o reacţiune contra sectarismului, şi rezultatele au fost frumoase şi a atras pe mulţi.., Având în vedere I. P. Sf. Sa, ca această mişcare trebuie să activeze numai în alvia bisericii ortodoxe, i-a încredinţat conducerea unui preot, să o canalizeze spre drumul cel adevărat, dar acest preot nu a făcut altceva decât că începuse a-şi aroga sieşi drepturi de cel mai îndreptăţit conducător uitând apoi că răspunderea sa trebuia şi controlată de către celce îl puse în fruntea ei.

Rezultatul care a fost? Il ştim. Caterisirea.

Dacă autoritatea superioară bisericească nu proceda după cum a procedat, putea să fie numai rău.

De când a luat fiinţă Oastea Domnului, putem afirma că baptismul şi celelalte secte stagnează, apoi bisericile sunt mai populate şi mulţi oameni cari până eri duceau o viaţă vitioasă au devenit mai buni, ba în unele comune ostaşii împodobiţi cu cruciuliţe de aur, au fost primiţi cu mare bucurie în sânul Bisericii.

Ce mai vrea deci părintele Olde? Ce mai vrea părintele Jigorea? Ce mai vrea părintele Humiţa? Ce mai vrea părintele Scriban? Ce mai vrea părintele Blidariu? Ce mai vrea Sf. Sinod? Ce mai vrea I. P. S. Mitropolit Nicolae? Ce mai vrea I. P. Sf. Sa? Ce mai vrea Biserica noastră ortodoxă? Ce mai vrea Dumnezeu?

Ce mai vrea? Vrea ca preoţimea să fie în fruntea Oastei Domnului, să o conducă, să o canalizeze spre drumul cel adevărat, să nu se lase în voia sectarismului, să nu se lase în voia unor oameni cari nu au nici o chemare, nici o pregătire, nici o autoritate, nici o răspundere, nici o misiune, nici o trimitere, nici o hirotonie, nici o binecuvântare, nici o rugăciune, nici o mână de punere, nici o mână de binecuvântare, nici o mână de hirotonie, nici o mână de trimitere, nici o mână de misiune, nici o mână de răspundere, nici o mână de autoritate, nici o mână de pregătire, nici o mână de chemare, nici o mână de Oastea Domnului.

besc bisericile, fac coruri răspunzând la sfintele slujbe, fac opere de caritate creştină. In sufletul a foarte mulţi ostaşi găseşti de fapt infiltrată o mare dragoste de biserică şi adevăraţi ortodocşi, ba sunt chiar folositori preotului".

Cu adevărat ostaşii sunt cei mai de seamă reprezentanţi ai apostolatului laic în zilele noastre. Iar de acest apostolat are neapărată nevoie nu numai ortodoxia românească, ci şi cea ecumenică, ba chiar creştinătatea întreagă. Ar fi bine să cunoască părintele Humiţa şi alţi fraţi din slujba Domnului, cari poartă nedumeriri în sufletul lor, câteva păreri autorizate, din lumea apuseană catolică, asupra necesităţii apostolatului laic. Unul dintre cei mai mari predicatori francezi, canonicul Chevrot dela Biserica Notre-Dame din Paris, spunea în păresimile din acest an, următoarele:

„Creştinii au răspundere nu numai pentru sine, dar şi pentru lumea întreagă. Creştinismul nu este o religie individualistă; căci împărăţia lui Dumnezeu, la care tinde creştinismul este o muncă în comun. Fiecare creştin are datoria să creştineze pe cei din jurul său; mai mult chiar: datoria zilnică, normală a creştinismului este această creştinare a altora. Tocmai pentrucă nu s'a înţeles la vreme acest lucru s'a putut răspândi comunismul inundând şi Franţa. Noi suntem de vină cu toţi, noi am trădat ideea creştină! Reforma maselor va fi deci în viitorul apropiat datoria noastră cea mai urgentă şi la această muncă este chemat unul — fiecare dintre noi!"

Iar pe acest canonic atât de fanatic în catolicismul său, nu ni-l putem închipui militant în favorul protestantismului. De altcum şi profesorul Frollo, dela noi, înfăţişează în „Farul Nou" din 29 Mai c. următoarea formă modernă de misiuni populare:

„Acum 10 ani s'a înfiinţat la Milano „Societatea sf. Pavel", un fel de nouă congregaţie, în care mirenii trăesc viaţă comună, nu poartă îmbrăcăminte călugărească ci îşi vede fiecare de meseria lui. Insă... totodată în timpul liber fac apostolat, ţin predici, învaţă pe copiii săracilor, arătându-le învăţăturile creştine, ţin cursuri şi discuţii religioase etc. Pe pieţele publice au instalat megafoane şi, mai întâi spre mirarea poporului, apoi cu bucuroasa participare a lui se adună în fiecare seară cel puţin 1200 de muncitori şi ascultă pe cei care „predică" învăţăturile Domnului. Pentru copii se ţin adunări deosebite, apoi la fel diferiţilor meseriaşi: lucrătorilor de cale ferată, funcţionarilor comerciali etc. De curând au ţinut „Calea Crucii" pe o piaţă principală şi 20,000 de oameni s'au închinat public suferinţelor Mântuitorului. Sunt mari speranţe că acest „apostolat mirenesc" să aducă roade îmbelşugate şi pe viitor. Ancona, Genova, Milano şi alte oraşe se bucură când vin „misionarii" Sf. Pavel.

Faptul că toţi sunt mireni, toţi funcţionari sau oameni cu ocupaţie, îi pune în stare să cunoască nevoile mirenilor şi în unele amănunte, ce scapă preoţilor. De aceea ei au devenit un preţios ajutor al preoţilor, în opera de „apostolat mirenesc".

Şi cu toate acestea nu trece prin capul nimănuia de prin apus, gândul, de-a încrimina „Societatea sf. Pavel" cu pericol pentru viaţa catolică.

Fraţii preoţi să fie, deci, cu toată liniştea şi cu toată încrederea în clarviziunea şi vigilenţa neadormită a ierarhiei şi să se pună cu tot devotamentul în slujba Oastei Domnului şi roadele ei binecuvântate din parohii vor dovedi nu numai că nu-i periculoasă, ci-i chiar de imperativă necesitate.

Pr. **A. Nanu**

Subiecte pentru preoţime. I.P.S. Mitropolit Nicodim al Moldovei a stabilit pentru conferinţele generale preoţeşti următoarele subiecte: 1. Primele zile ale creştinismului, de Iarrar; 2. Comunism şi creştinism, de prof. V. Iodăchescu; 3. Vieţile sfinţilor, de Alex. Lascarov-Moldovanu. Toate trei recenzii. 4. Referat despre Testamentul Nou, apărut în ediţia IV la Neamţu.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a reîntors dela Karlsbad, Joi seara, în 10 Iunie a. c.

Danie omagială pentru Suveran. Agricultorul *Mihai Dubău*, din comuna bihoreană Vadul Carol II, ca semn de dragoste şi profund omagiu, dărueşte Suveranului locul dela Vadul Crişului, unde M. Sa aterizase în memorabilul an al Restauraţiei. Pe acel loc se va construì un parc naţionai, după cum va hotărî Suveranul.

Rectificare. *In Comunicatul Consiliului arhiepiscopesc de sub Nr. 5014| 1938 apărut în Nr. 22 al «Telegrafului Român» din a. c. referitor la ajutorul statutar după răposatul preot Ioan Bucşa din Arini, se rectifică că erezilor s'a plătit ajutorul de* **Lei 40.000,** *şi nu 50.000 Lei, cum din eroare s'a publicat. Sibiu, 7 Iunie 1938.*

Consiliul Arhiepiscopesc

† Antoniu Sequens, profesor î. r. şi compozitor bine apreciat, fost prof. de muzică şi cânt. al Institutului teologic şi pedagogic diecezan ortodox român, din Caransebeş, după lungi şi grele suferinţe, împărtăşit cu sfintele taine a adormit în Domnul, în Ziua Eroilor, în al 73-lea an al vieţii. Rămăşiţele sale pământeşti s'au depus spre veşnică odihnă în 3 l. c. în cimitirul ortodox român al bisericii Sf. Ioan din Caransebeş. Odihnească cu drepţii!

Căminul dela Sâmbăta de Sus, pentru scriitori, ziarişti, artişti plastici şi dramatici, se redeschide la 1 Iulie. Căminul de odihnă va funcţiona *trei* luni. Două locuri lunar sunt puse la dispoziţia Asociaţiei generale a presei române; doritorii de a merge la Sâmbăta de Sus se pot înscrie la sediul Asociaţiei, [Bucureşti, strada C. Mile 7—11].

Un testament cu adevărat monastic. La 15 Mai s'a făcut înmormântarea arhimandritei dela mănăstirea Văratec: Zenaida Racliş, care a petrecut 75 de ani între zidurile acestui sfânt lăcaş de închinare. Desfăcându-i-se testamentul, s'au putut citi în el următoarele: «*Maicilor şi surorilor din Monastirea Văratec, le las întreg tezaurul moştenirii mele duhovniceşti: răbdarea, smerenia, ascultarea şi dragostea de Dumnezeu, pe care şi eu le-am moştenit dela cele mai mari decât mine*».

Alegere. Adunarea eparhială a Clujului a ales pe păr. Ion Gorun, directorul Internatului teologic de acolo, consilier episcopesc. Alesul este un preot devotat şi predicator apreciat.

Mărturisiţi adevărul. „Unirea" declară că Biserica română unită n'a fost reprezentată oficial la Congresul euharistic din Budapesta. Atunci cum de-a putut activa oficial canonicul Brânzeu în secţia orientală, alături de bulgari, ruteni etc.? Să nu mistificăm.

Astra Iugoslavă. La 22 Mai şi-a ţinut Astra Iugoslavă adunarea ei generală la Vârşeţ. Dăm câteva şire din entuziasta chemare la acel praznic naţional: „Români, părinţii noştri ne privesc, şi ei nu aşteaptă altceva dela noi, decât să fim la datorie! Din adâncuri sună glasul chemării şi vai de acela care nu va răspunde la glasul chemării lor! Părinţii noştri au avut suflet ales, Să dovedim că şi noi din acelaş aluat suntem frământaţi! Să dovedim că sufletul nostru este sufletul lor!"

Nr. 1351—1938 [27] 1—1

Publicaţiune

Primăria comunală Baraolt aduce la cunoştinţa celor interesaţi că, în ziua de *15 Iunie 1938*, ora 10 a. m., în localul primăriei ţine licitaţie publică în conformitate cu dispoziţiunile art. 88—110 din L. C. P. pentru terminarea bisericei ortodoxe române din loc, şi anume:

1. Geamuri cu rame de fier.
2. Uşi de stejar [2 bucăţi].
3. Tencuială interioară şi exterioară.
4. Padiment din blocuri de piatră.
5. Burlane.

Doritorii pot lua cunoştinţă de caietul de sarcini în orele de birou la primăria comunală.

Baraolt, 1 Iunie 1938.

Primăria comunală

Nr. 104—1938 [28] 1—3

Publicare de licitaţie

Parohia ortodoxă română din Daia, judeţul Târnava-Mare dă edificarea bisericii prin licitaţie publică în ziua de *4 Iulie 1938*, la 10 ore cu oferte închise şi timbrate, conform L. C. P. în localul primăriei comunale şi în conformitate cu planul, devizul şi caietul de sarcini.

Ofertele însoţite cu o garanţie de 5% din valoarea devizului în numerar, sau efecte de stat în valoare nominală, vor cuprinde şi clauzula, că cunosc planul, devizul şi condiţiile din caietul de sarcini şi se supun lor.

La licitaţie vor fi admişi numai antreprenori calificaţi cu dreptul de libera practică a acestei specialităţi. Deplasările la faţa locului privesc pe concurenţi.

Planul, devizul şi caietul de sarcini se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

Daia, din şedinţa consiliului parohial ortodox român ţinută la 3 Iunie 1938.

[ss] **Pr. Ioan Herţioga** paroh-preşedinte — [ss] **Ioan Goga** epitrop

Valeriu Langa epitrop

Nr. 16—1938 [25] 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Parohia ortodoxă română din Agnita dă în licitaţie publică în ziua de *25 Iunie 1938*, ora 10 a. m., şi nu în 14 Iunie cum a fost publicat în Nr. 22 al Telegrafului Român, cu oferte închise în localul primăriei comunale, edificarea bisericii ortodoxe române, conform planului şi devizului estimativ, precum şi condiţiunilor din caetul de sarcini.

Ofertele se vor face pentru întreagă lucrarea prevăzută în devizul estimativ.

Participanţii la licitaţie vor depune pe lângă ofertă şi o garanţie de 5% din valoarea devizului estimativ în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Caetul de sarcini, devizul şi planul se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial din Agnita.

In caz că licitaţia nu va avea rezultatul dorit, această licitaţie se va face prin bună învoială.

Agnita, la 24 Maiu 1938.

Oficiul parohial ortodox român:

Emil Păcală
paroh-protopop.

---

(24) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Căpâlna de sus,** cu filiile **Hidrifaia** şi **Şomoştelnic,** din protopopiatul Târnavei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială: 30 jugăre arător şt fânaţ.
3. Casă parohială.
4. Stola obişnuită.

Dealungul parohiei trece şoseaua judeţeană, iar gara se află la depărtare de 1 km (Bernadea).

Candidaţii vor înainta cererea de concurs cu toate documentele necesare, împreună cu autorizaţia de candidare dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, oficiului protopopesc ortodox român al Târnavei în Diciosânmărtin.

Candidaţii se vor prezenta în parohie la biserică în vreo Duminecă sau sărbătoare cu ştirea protopopului, unde vor servì şi predica şi vor face cunoştinţă cu poporul. Oficiul protopopesc ortodox român al Târnavei în înţelegere cu consiliul parohial.

Diciosânmărtin, la 29 Mai 1938.

Gheorghe Oprean,
protopop.

Liturghierul cel mare

a ieşit zilele acestea de sub teascurile Tipografiei Cărţilor Bisericeşti.

Faptul că s'a tipărit sub îngrijirea eruditului arhiereu şi prof. universitar *Irineu Mihălcescu*, în colaborare cu preotul *Paraschiv Angelescu*, bun cunoscător al limbei slave, al tipicului bisericesc şi bun mânuitor al limbei româneşti din cărţile de slujbă, dă garanţia că această sfântă carte este o lucrare, care întrece toate ediţiile tipărite în ultimele decenii. In ceeace priveşte execuţia tehnică, este una dintre cele mai frumoase cărţi apărute în Tipografia Cărţilor Bisericeşti. Are 390 pagini, format 20 X 29, tipărit pe hârtie velină superioară, în două culori, cu multe stampe.

Costă 380 lei broşat

„ 560 „ legat în pânză peste tot şi

„ 630 „ „ în piele şi pânză.

Se găseşte şi la Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

Nr. 5711—1938.

Concurs

La Şcoala normală ortodoxă „Andrei Şaguna" din Sibiu sunt vacante, cu începerea anului şcolar 1938—39 următoarele catedre:

A) Secţia de băeţi:

1. Catedra de ştiinţe pedagogice;
2. Catedra de limba franceză;
3. Catedra de ştiinţe fizico-chimice;
4. Catedra de ştiinţe agricole;
5. Catedra de muzică.

B) Secţia de fete:

1. Catedra de religie cu complectare de cântare bisericească la secţia de băeţi;
2. Catedra de ştiinţe pedagogice;
3. Catedra de limba franceză;
4. Catedra de lucru şi ţesut.

Candidaţii şi candidatele cari ar dorì să ocupe vreuna din aceste catedre, vor înainta *Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe din Sibiu* cel mult până la *15 Iulie crt.* cerere împreună cu actele de naştere, de botez şi de studii.

La numire se va da preferinţă, pe lângă studiile de specialitate, candidaţilor cu studii teologice superioare.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 17 Maiu 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 30—1938 (22) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului II de cântăreţ în parohia Aurel-Vlaicu, protopopiatul Orăştie, se publică concurs, din ordinul Of. protopoposc Nr. 263—1938, precum şi pe baza hotărârii consiliului parohial adusă în şedinţa sa din 8 Mai 1938, cu termin de 20 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Sesiune cantorală 1 jugăr şi 800 st. arător.
2. Stola obişnuită în parohie.

Reflectanţii diplomaţi ai şcoalei de cântăreţi din Sibiu au a se prezenta în vreo Duminecă la biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări.

Aurel-Vlaicu, la 9 Mai 1938.

Preşedinte: Pr. **Vasile Simtion** — Secretar: **Popescu**

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de cantor în parohia ortodoxă română Feldioara, protopopiatul Braşov, cu termin de 30 zile, dela prima apariţie al acestui concurs în Telegraful Român.

Retribuţii împreunate cu acest post:

1. 4 jugăre pământ, sesiune cantorală, destinată prin reforma agrară pentru cântăreţii bisericii, din averea veche a bisericii.
2. Stola obişnuită în parohie şi fixată de adunarea protopopească şi aprobată de Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Reflectanţii, cari posed diplomă de cantor dela cursul de cântăreţi, se vor prezenta Dumineca sau în sărbători la sfânta biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântări şi tipic.

Feldioara, la 21 Aprilie 1938.

Oficiul parohial ortodox român:

Elie Ioanoviciu
paroh

(21) 3—3

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 19 Iunie 1938 — Nr. 25

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Funcția culturală a preoțimii, astăzi

Congresul «Oștii Domnului» din acest an, ținut la Sibiu în zilele Rusaliilor, s'a desfășurat pe o linie de puternică trăire religioasă. Numărul mare de participanți sosiți din toate colțurile Țării, mulțimea de predici vibrante ce s'au rostit în cursul a trei zile aproape fără încetare, cele trei cuvântări pe cât de luminoase tot pe atât de zguduitoare ținute de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* la sfârșitul Sf. Liturghii din zilele Rusaliilor și la adunarea generală a congresului, au fost tot atâtea elemente de înălțare duhovnicească și de răscolire a sentimentului care leagă sufletul de Dumnezeu.

Descrierea momentelor mai importante ale congresului se face în altă parte. In aceste rânduri vom însemna câteva considerații pe marginea minunatelor fulgerări de gând prin cari I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a luminat, în ședința intimă a statului «Oștii», problema de însemnătate atât de mare a funcției culturale a preoțimii în zilele noastre.

I. P. S. Sa a demonstrat că astăzi preoțimea nu și-ar mai putea sprijini pe tradiție nepăsarea față de carte. Mai întâi pentrucă poporul nostru în trecut era în marea majoritate neștiutor de carte. Prin urmare lipsea condiția elementară pentru o activitate de răspândire a cărții. Preotul era dispenzat dela această obligație. In al doilea rând pentrucă pe atunci tiparul nu funcționa atât de febril ca azi, iar foile erau extrem de rari. Și pe deasupra satele noastre erau ferite de propagandele primejdioase de tot soiul, cari atacă credința oamenilor fie direct fie indirect.

Imprejurările sunt astăzi radical schimbate și preotul, factorul cel mai responsabil în apărarea credinții poporului, trebue să se folosească de arme nouă, potrivite cu aceste împrejurări.

Sătenii azi știu ceti. Și li se îmbie spre cetit tot felul de cărți și de gazete cu o mare inzistență. Chiar dacă acest material care li se îmbie spre cetit n'ar avea un caracter potrivnic credinții noastre, pot preoții lăsa ca în laturea religioasă poporul să rămână la nivelul redus de odinioară, câtă vreme în celelalte laturi ale vieții ei fac progrese necontenite? Un suflet în care cultura religioasă nu se ține la pas cu progresul culturii de celalalt fel, se aseamănă cu o țarină în care planta cea mai nobilă e copleșită de alte plante.

Dar dacă în cărticelele și foile ce li se pun în mână se cuprind — cum de fapt e cazul — de cele mai multe ori lucruri potrivnice credinții, datoria preoțimii de-a neutraliza efectul lor stricăcios prin cărticele și foi cari propagă și apără dreapta credință, devine de tot imperioasă și cu neputință de ocolit.

Din mijloacele de păstorire actuală nu mai poate lipsì răspândirea asiduă a cărții și a foii bune. Credincioșii noștri au dobândit un simț nou, un organ nou prin care iau cunoștință de lume și de tendințele ei bune sau de lucrurile rele: e cetirea. Acest simț nou nu poate fi lăsat angajat numai de propagandele nereligioase și păgubitoare. Desigur, că introducerea scrierilor în casa credinciosului trebue făcută cu atâta inteligență și cu atâta suflet, încât să nu pară de loc o molestare. Propaganda pentru o cărticică și în special pentru o foaie trebue să se prezinte îmbrăcată în cea mai deplină desinteresare, însă trebue pusă în ea atâta căldură și stăruință încât să nu poată omul rămânea rece, ci să simtă un puternic imbold la procurarea ei. Prin acest fel de propagandă se realizează și un alt bine: se deschid omului ochii sufletești asupra unor lucruri din carte, peste cari de altfel ar trece fără să le observe farmecul și puterea.

Trebue să ne pătrundem de conștiința că creștinismul este cel mai importat factor de cultură, că toate cunoștințele de altă natură primite de om dacă nu întâlnesc în suflet o concepție creștină în care să se încadreze, rămân frânturi neputincioase să dea omului o adâncime de judecată, o filosofie sănătoasă, o atitudine nobilă în viață, o rezistență în mijlocul oricăror împrejurări și chiar în fața morții. Cultura sufletească propriu zisă o dă creștinismul. Căci cunoștințele celelalte pot da cel mult o anumită tehnică pentru folosirea materiei, dar sufletul îl lasă gol, oscilant și incapabil de-o anumită tărie în momentele pline de alte dificultăți decât de cele strict materiale.

Cultura aceasta a dat-o Biserica noastră în vremuri trecute. A dat-o prin mijloace modeste, dar suficiente pentru acele vremuri când din alte ramuri se dădea și mai puțin sau chiar nimic. In acele vremuri cultura religioasă deținea un primat nu numai calitativ — ceeace este inerent ei — ci chiar cantitativ. In casele creștinilor nu știu dacă se întâlnea altă carte, dar se întâlnea sigur una sau mai multe religioase: o psaltire, un ceaslov, un octoih. Chiar la cei cari nu știau cetì.

Primatul acesta chiar cantitativ trebue menținut sau restabilit și pentru zilele de azi. Dar se înțelege că azi el nu mai poate fi menținut numai cu acele 2—3 cărți, pentrucă în casa credinciosului au apărut cărți și foi de altă natură în număr uneori destul de însemnat. Unde este o foaie nereligioasă, trebue întrodusă numai decât și una religioasă, chiar dacă ultima ar alunga-o pe cea dintâi.

Aceleași lucruri sunt de spus și despre propovăduirea verbală. Pe vremuri preotul se mai putea trage dela predică pentrucă nu auziau oamenii nici alte cuvântări. Astăzi însă când aud atâtea discursuri culturale, economice, medicale — cari toate au comun desinteresarea de partea religioasă, lăsând impresia că aceea e cea mai puțin importantă — preotul trebue să țină piept, predicând la fiecare slujbă și la alte ocazii. Nu se va putea plânge că-i lipsesc auditorii. Dacă va predica cu simțire religioasă, va trezì cel puțin la unii o uriașă sete de cuvânt sfânt.

Biserica, susținătoarea culturii într'o vreme când alții dormiau, nu poate face astăzi figura tristă a unei instituții obscurantiste, înapoiate. S'au treziț ceilalți și au făcut progrese? Noi să fim și mai treji, și mai avansați ca ei. Avansați în râvnă, în agilitate, în metode propovăduitoare, căci obiectul lor ne rămân aceleași atotperfecte și deci neschimbabile și singure deplin sănătoase puteri și adevăruri dumnezeești.

Funcția culturală a preoțimii e în mod covârșitor una cu funcția ei spirituală. Ea zidește în cultură sufletele întrucât le zidește în duhul și adevărul creștin. Când vorbim de marea funcție culturală a preoțimii, nu înțelegem că ea e datoare să țină nenumărate conferințe literare, economice, medicale, deși le poate da și acestora o atențiune de ordin secundar. Funcția culturală a preoțimii e o nouă și mare latură a pastorației lui: răspândirea neobosită a cuvântului creștin prin graiu și scris.

D. STĂNILOAE

Congresul societății misionare „Oastea Domnului“

Al 7-lea congres al societății misionare „Oastea Domnului“ s'a ținut, după tradiție, la sărbătoarea Cincizecimii, în orașul de reședință al mitropoliei noastre.

S'a creiat un frumos obiceiu ca de Rusalii în fiecare an să se strângă sub cupola catedralei noastre, în a cărei maiestate a încolțit și s'a aruncat sământă nouă de zidire sufletească, toți cei înrolați sub steagul aducător de mântuire al Oastei. Și de atunci — de 7 ani în urmă, când s'a ținut primul congres — vin cucernicii ostași ai Domnului, învingând necazul și oboseala depărtării, din toate colțurile țării, ca aci în *Ierusalimul Oastei*, să se adape pentru un an întreg din cel mai autentic isvor de mântuire.

Ar părea, poate, cuiva straniu acest fenomen și totuși pentru cei cari trăiesc sub porunca unei dragoste mai vii, pelerinajul acesta în care depăstarea și alte multe neajunsuri nu sunt piedici, este aproape o necesitate. Ostașul Domnului, care trăiește acolo în depărtarea satelor o viață cucernică, simte cum sufletul îl mână spre cei de-o viață cu el, simte nevoia unei înfrățiri și solidarități creștine. De aceia, în această zi de Rusalii vin cu toții, tineri și bătrâni, bărbați și femei, ca aci la centru să fie cu toții martori unor noi îndemnuri de viață curată.

Toată obștea dreptcredincioasă își îndreaptă de Rusalii gândul spre Sibiul nostru, unde frații ostași s'au întrunit pentru a da vieții religioase noui motive de propășire.

*

Cu câteva zile mai înainte încep a sosii ostașii. Primul, un ostaș din Gorj, venit pe jos, ne duce cu gândul la vremile apostolice. El sosește încă de Joi. De altfel e de remarcat, primele stoluri sunt sosite din cele mai îndepărtate colțuri ale țării. Așa vin pe rând ostașii din: Constanța, Suceava, Baia, Oradia, Cluj, Dorohoi, București, etc., să nu mai amintim pe cei din județele învecinate, cari au invadat cu numărul și bucuria întreg orașul. Peste tot sunt întâmpinați cu dragoste, atât la gară, cât și la cartierul general, la mitropolie, de către ostașii din Sibiu.

Prima adunare a avut loc Sâmbătă seara, în aula Academiei teologice. A fost dela început până la sfârșit un fluviu de bucurie, în care predicile preoților se succedau armonic cu cântecele ostașilor.

Intre timp sosind alți delegați la acest congres, bucuria creștea mereu, așa că adunarea a luat sfârșit după miezul nopții.

Ziua întâia de Rusalii

Duminecă dimineață, ostașii s'au spovedit și cuminecat în catedrala mitropolitană, ca să poată întâmpina luminatul praznic al Rusaliilor și mărețul congres al dragostei cu sufletul spălat de orice întinăciune.

Sf. Liturghie o slujește în această zi însuși I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Am remarcat dela început o extraordinară afluență de credincioși, cari au făcut din cea mai mare catedrală din țară, un locaș neîncăpător.

La sfârșitul sf. Liturghii I. P. S. Mitropolit *Nicolae* a rostit rugăciunea de invocarea Duhului Sfânt, după care a ținut o luminoasă cuvântare, ascultată cu evlavie de toți credincioșii, din care redăm următoarele:

Toți bunii creștini își îndreaptă astăzi sufletele spre altare, pentru a primi Duhul cel sfințitor care s'a pogorît peste sf. Apostoli adunați în Ierusalim, într'o casă, de frica iudeilor.

Domnul Isus Hristos s'a înălțat la ceriu, ca de acolo să trimită Apostolilor puterea cea de sus ca să-I fie martori până la marginile pământului. Și puterea cea de sus a venit când ucenicii petreceau în casă cum ne spun Fap. Ap. 2, 2—4. «Și s'a făcut fără de veste din cer sunet ca de suflare de vifor ce vine repede, și au umplut toată casa unde ședeau. Și li s'au arătat lor limbi împărțite ca de foc și a șezut pe fiecare din ei. Și s'au umplut toți de Duhul Sfânt și au început a grăi [illegible] alte limbi, pre-

cum le dă lor Duhul a grăi!» Şi atunci s'a văzut minunea ne mai pomenită înainte ca vre-o câţiva pescari simpli de pe marginea lacului Ghenezaret să meargă şi să aducă lumea la picioarele Lui.

Alexandru Macedon, Cezar, Napoleon şi alţi împăraţi au cucerit lumea cu zeci şi sute de mii de soldaţi şi totuşi nu s'a ales nimic de împărăţiile lor.

Impărăţia lui Hristos însă, stă şi astăzi cu toate că ostaşii lui au fost puţini şi dispreţuiţi de lume. Şi Ea va dăinui până la sfârşitul veacurilor, fiindcă s'a întemeiat pe puterea şi lucrarea Duhului Sfânt.

Cine e creştin crede în Duhul cel Sfânt şi în lucrarea cea puternică şi lămuritoare a Lui, căci a fi creştin înseamnă a crede şi a lupta cu armele Duhului.

A fi creştin înseamnă: a-ţi recunoaşte pe Dumnezeu ca stăpân şi a lupta în această viaţă pentru răspândirea Impărăţiei Lui între oameni, cu armele binelui, dragostei şi virtuţii;

A-ţi deschide larg sufletul pentru Domnul, a nu fi trupesc, cum zice Sf. Ap. Pavel, ci a fi duhovnicesc, a te pune cu totul la dispoziţia Duhului Sfânt.

Vrednicia oamenilor şi a popoarelor nu se judecă după lucrurile lumii acesteia: bogăţii, ştiinţă, etc., ci se judecă după Duhul în care au trăit fiecare clipă a vieţii lor.

Noi oamenii suntem slabi, dar ne întărim prin darurile Duhului Sfânt care se revarsă în noi.

Celce poartă pe Duhul Sfânt este un vas ales al Duhului. Acela vede altfel viaţa, o vede prin ochii duhovniceşti. El e omul rugăciunii, care îşi înţelege rostul vieţii sale în legătură cu Dumnezeu, cu vecinicia. El nu se leagă de plăcerile acestei vieţi, de lucrurile cari trec, ci se leagă de cele viitoare, de cele vecinice.

Să luptăm cu toţii ca toţi fiii duhovniceşti ai sfintei noastre Biserici să ajungă la acest fel de vieţuire.

Duhul Sfânt să coboare darurile Lui cereşti peste Neamul şi Ţara noastră ca să ne întărească să putem vesti mărirea lui Dumnezeu.

*

La orele 1 s'a servit în sala de mese a Academiei teologice o agapă frăţească. Binecuvântarea mâncării o face I. P. S. *Nicolae*, a cărui participare la această agapă a Oastei, a prilejuit multă bucurie participanţilor.

Am văzut acolo o masă cu totul originală. Vlădica alături de copii şi bătrâni, intelectuali şi săteni din toate unghiurile ţării, într'o atmosferă de frăţească dragoste, împărtăşindu-se, la aceiaşi masă, din aceiaşi merinde.

Erau doar cu toţii fraţi duhovniceşti şi fii ai aceluiaşi părinte şi aveau în fruntea mesii pe părintele lor.

După masă a avut loc sfinţirea noului steag al ostaşilor din Sibiu, iar la orele 6, sub preşedinţia I. P. S. *Nicolae*, s'a ţinut şedinţa Sfatului Central al Oastei.

Seara a rulat în aula Academiei teologice filmul religios „Viaţa şi patimile Domnului", iar după aceasta ostaşii au făcut priveghere până dimineaţa.

Ziua a doua

A doua zi, înainte de sf. Liturghie s'a continuat mărturisirea şi cuminecarea ostaşilor sosiţi Duminecă.

Această zi este de fapt închinată congresului Oastei. La sf. Liturghie cuvântarea caldă şi plină de înţelepciune a I. P. S. *Nicolae*, este urmată de cea a preoţilor: *Alexandrescu*-Buzău, *Băcioiu*-Muscel, *Martinescu*-Prahova şi *Maier*-Bratei.

După săvârşirea Sf. Liturghii, ostaşii s'au încolonat frumos şi cu steaguri în frunte, în sunetul muzicii militare s'au îndreptat spre teatrul orăşenesc. Aci a început adevăratul congres al „Oastei" sub înţeleapta conducere a I. P. S. Mitropolit *Nicolae* asistat la dreapta de P. S. *Vasile*, la stânga I. P. C. S. Arhimandritul *Scriban*. In urmă, pe scenă câteva zeci de protopopi şi preoţi şi toate steagurile Oastei.

Sala, ocupată până la refuz de ostaşi era numai un freamăt de bucurie. De pe feţele tuturor puteai citi dorinţa de-a asculta cuvânt luminat.

Primul cuvânt îl şi rosteşte I. P. S. Sa. Inaltul ierarh îşi exprimă bucuria de-a vedea întruniţi în acest măreţ congres pe vrednicii sârguitori în ogorul Domnului din Oaste, cari au alergat de pe întreg cuprinsul ţării, ca să primească lumină şi putere sufletească. Referindu-se la misiunea Oastei, o fixează în mod magistrat:

«Misiunea noastră este mare, aşa de mare cât programul Bisericii noastre, aşa de mare cât programul Evangheliei, aşa de mare cât împărăţia dreptăţii şi a harului, care s'a dat prin Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos. Puterile noastre sunt slabe, însă darul lui Dumnezeu este întotdeauna cu cei credincioşi. El le sporeşte ca pe cele cinci pâni şi pe cei doi peşti în pustie. Nouă nu ni se cere să dăm decât ceeace avem, cum nici Apostolilor nu le-a cerut Mântuitorul decât ceeace au avut, cinci pâni şi doi peşti, pe care El le-a sporit cu darul Său. Puterile noastre să le punem la dispoziţia Mântuitorului, pentrucă El le va spori şi va face să crească lucrul Său în lume.

Programul Oastei e întins, pentrucă e întins propramul Bisericii, din care a ieşit programul Oastei, dar e întins şi pentru mulţimea răului dintre oameni. Societatea noastră plină de păcate e ca un zid, ca o prăpastie despărţitoare între om şi Dumnezeu.

Oastea noastră a trebuit s'o organizăm pentrucă orice armată dacă nu are o bună organizare nu poate să câştige biruinţa. Nici o luptă duhovnicească nu poate fi dusă fără orânduială. Şi astfel Sf. Sinod a dat un Statut pentru Oastea Domnului, care nu e programul ei, ci numai o mică măsură de organizare. Programul Oastei, e programul Bisericii. Ţinta Oastei e ţinta Bisericii. Ţinta Oastei e ţinta Evangheliei. Precum Biserica e una cu Evanghelia, aşa şi Oastea e una cu Biserica şi prin Biserică cu Evanghelia. Acesta e programul. Pentru înfăptuirea lui el ne cere toate puterile noastre, tot ce avem noi, «pe noi înşine şi unii pe alţii şi toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm» cum se spune la Sfânta Liturghie.

Ca mijloace de lucru, pe lângă mijloacele Bisericii, noi mai avem gazetele «*Lumina Satelor*» şi «*Oastea Domnului*», cari de un şir lung de ani împart lumina lui Hristos şi cuvântul adevărului până în cele mai îndepărtate sate ale ţării noastre. E o lucrare binefăcătoare, pentrucă aceste gazete s'au făcut răsunetul chemării la mântuire, care s'a desprins odată de pe buzele Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos. Cum spuneam şi în sf. Biserică, nu credeam că am putea folosi prin nimic mai mult ţării noastre, ca făcând să se sălăşluiască în sufletele tuturor lumina, căldura, dragostea, adevărul şi pacea lui Hristos Domnul.

Tot ca mijloace de luptă, am început să scoatem un mănunchiu de cărticele sub titlul «*Veniţi la Hristos*». E un glas de chemare smuls din inima Oastei către toţi fiii Bisericii noastre. Aceasta pentrucă în anul trecut la congres, unul dintre ostaşi a cerut: „dă-ne pâinea vieţii frântă în băcăţi; dă-ne cărţi de propagandă contra sectarilor". Bun îndemn mi-a dat acel ostaş şi iată am căutat să-l îndeplinesc. Am scos până acum în această publicaţie o cărticică cu 50 de pilde, pe care le-am publicat eu de mai demult într'o revistă şi această carte: «*Sămănători, sămânţă, săceriş*», scrisă de iubitul nostru frate *I. Gr. Oprişan*.

Eu am fost foarte mulţumit cu lucrarea Oastei în anul trecut, pentrucă nu numai că şi-a păstrat curajul, ci şi l-a şi sporit. Putem constata aceasta şi din congresul acesta. Ceeace însemnează că starea sufletească a ostaşilor e mai înălţată, credinţa e mai vie, dragostea e mai aprinsă, că se ştiu sub stăpânirea lui Hristos şi se ştiu nebiruiţi. Acest fapt mă umple de mare bucurie, de aceea şi curajul meu creşte şi sunt hotărât să stau neclintit în fruntea Oastei Domnului, cum am făcut dela început. Şi nu aştept dela ostaşi decât să fie cu sufletele disciplinate, ca unii cari şi-au legat voinţa lor de voinţa Mântuitorului.

Rog pe bunul Dumnezeu, care, în ziua Cincizecimii, a trimis, prin Fiul Său, pe Sf. Duh în lume, ca ca să-L facă pe Acesta pururea viu în mijlocul nostru. Sub umbra Duhului Sfânt să crească Oastea Domnului, să sporească binele din ţara noastră şi să se întărească virtutea în biserica noastră. Să-l păzească cu scutul Său pe Acela care îşi frământă necontenit gândul cu conducerea ţării noastre. Să trăiască Majestatea Sa scumpul nostru Rege Carol al II-lea!

După cuvântarea I. P. S. Sale, congresul aprobă să se trimită telegrame omagiale *M. S. Regelui* şi Sanctităţii Sale Patriarhului *Miron*.

I. P. S. Sa dă citire apoi telegramelor acelora cari sunt alături de Oaste, episcopi, protopopi, preoţi, şi alte personalităţi, cari îşi exprimă regretul de-a nu fi putut participa la congres.

Apoi I. P. C. Arh. *Scriban*, aşa meşter al verbului cum îl ştiu, vorbeşte de legăturile sufleteşti dintre Moldova şi Ardeal cari îşi găsesc în II. PP. SS. Arhiepiscopi de azi, pe vrednicii continuatori ai mitropolitului Şaguna şi stareţul Neonil. Oastea Domnului face legătura între fii de aceiaşi credinţă şi origine de pretutindenea, aşa cum altă dată făceau mănăstirile noastre, contribuind, astfel, mai mult ca orice societate la unitatea sufletească a neamului.

O cuvântare plină de duh şi căldură a rostit *Lascarov-Moldovanu* despre *pacea* creştină.

Pr. *Şt. Lupşa*, trimisul P. S. Nicolae al Oradiei, aduce roadele ostaşilor din Bihor. Harnicii ostaşi de acolo au întreţinut anul trecut o sută familii nevoiaşe şi s'au îngrijit de starea morală a muncitorilor dela oraşe.

Pr. *I. Felea*, reprezentantul P. S. Nicolae al Clujului, a vorbit despre *adevărul şi viaţa* creştină din Oastea Domnului.

Frumos şi înălţător a vorbit *I. Gr. Oprişan* în numele ostaşilor din capitală şi Pr. *Paschia* în numele tineretului Oastei.

Protopopul *E. Stoica* — Sighişoara dă sfaturi ostaşilor de felul cum trebue să se poarte cu ceialalţi credincioşi şi cu sectarii.

Mai rostesc cuvântări de bucurie şi îndemn: Pr. *Zidărescu*-Ilfov, Dr. *Suciu-Sibianu*, în numele Braşovului, pictor *Mocofănescu*-Bucureşti, înv. *Ursu*-Banat, etc.

Seria cuvântărilor o încheie tot I. P. S. *Nicolae*, cu un cuvânt de mulţumire pentru opera Oastei în care se încadrează tot mai mulţi credincioşi ai bisericii noastre.

*

Făcând o privire asupra măreţului congres al Oastei, ţinut de Rusalii în oraşul nostru, putem afirma că el a fost o grandioasă manifestare de dragoste şi ataşament al ostaşilor faţă de sf. noastră Biserică. Ei au arătat şi de data aceasta că *programul lor este numai programul Bisericii*, ale cărei idealuri le slujesc.

Pr. I. Beju

Moţiunea

votată de adunarea generală a Secţiei Sibiu a Asociaţiei „Andreiu Şaguna" a Clerului ortodox român din Ardeal, în şedinţa adunării generale, ţinută în ziua de 31 Maiu 1938, în Sighişoara

Preoţimea ortodoxă română din secţia Sibiu a Asociaţiei „Andreiu Şaguna" a Clerului ortodox român din Ardeal, întrunită în adunare generală la 31 Maiu 1938 în Sighişoara, a examinat noua situaţie şi dezideratele clerului exprimate de congresul preoţesc ţinut la 2 Noemvrie anul trecut în Târgu-Mureş şi a hotărât, ca — împreună cu exprimarea dezideratelor de mai jos — să publice următorul

COMUNICAT:

Secţia Sibiu a Asociaţiei „Andreiu Şaguna" a Clerului din Arhiepiscopia Sibiului, credincioasă întregului trecut românesc şi în acord cu hotărârile tuturor congreselor preoţeşti din Ardeal, a ajuns la următoarea concluzie:

1. Clerul ortodox român din Arhiepiscopia Sibiului îşi exprimă bucuria, că la cârma Ţării avem pe însuşi conducătorul suprem al Bisericei ortodoxe române, pe I. P. S. Sa Patriarhul Miron, iar la conducerea Ministerelor Cultelor şi Educaţiei Naţionale pe P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului.

2. Preoţimea ortodoxă română din Arhiepiscopia Sibiului constată cu recunoştinţă şi vie satisfacţie, că o parte din vechile deziderate i-au fost satisfăcute, şi anume:

a) Preoţimea a fost incadrată la Casa generală de pensiuni a Statului;

b) S'a legiferat reorganizarea învăţământului teologic şi seminarial al Bisericei ortodoxe române şi s'a acordat — prin noul decret lege — Academiilor teologice dreptul de a libera titlul de licenţă şi magistru în teologie, datorită stăruinţelor insistente ale I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae şi în special P. S. Sale Episcopului Nicolae Colan, actualul Ministru al Cultelor, care în această calitate a dus la bun sfârşit aceste deziderate ale Bisericei ortodoxe române;

c) Prin dispoziţiunile P. S. Sale Episcopului Nicolae Colan, Ministrul Educaţiei Naţionale, se fixează ca temelie a învăţământului românesc morala creştină şi se pune ora de religie în centrul învăţământului, precizându-se, că „activitatea şcoalei să-şi aibă ca ţintă educaţia naţională aşezată pe temelia moralei creştine propoveduită de Biserica noastră strămoşească";

d) Prin noua Constituţie a Ţării, s'a decretat obligatorie căsătoria religioasă pe lângă cea civilă.

3. Preoţimea ortodoxă din Arhiepiscopia Sibiului exprimă dezideratul: să se păstreze necondiţionat actuala organizaţie unitară bisericească, în principiile şi fundamentele sale de autonomie, admiţându-se numai modificări şi întregiri necesare de acord cu principiul autonomiei bisericeşti, — şi ca totodată să se asigure Bisericei ortodoxe române din întreaga ţară, toate condiţiile morale şi materiale, de complectarea organizaţiei sale şi de salarizarea conformă a clerului şi slujitorilor bisericeşti.

4. In acord cu cele exprimate mai sus rugăm Onor. Guvern să binevoiască a incadra în programa realizărilor sale dezideratele exprimate de ultimul congres preoţesc din Noemvrie 1937 la Târgu-Mureş, având noi perfectă încredere, că acele deziderate intră în nota şi în cadrul preocupărilor de dreptate politică şi naţională pentru neamul şi Statul Român.

Dezideratele secţiei Sibiu a Asociaţiei „Andreiu Şaguna" a Clerului ortodox român din Ardeal:

Pe lângă dorinţele de ordin general din comunicatul de mai sus, adunarea generală a secţiei Sibiu a Asociaţiei Clerului înoeşte următoarele deziderate:

1. Legiferarea armonizării salariilor preoţeşti de toate gradele conform pregătirei şi funcţiunei ce ocupă şi egalarea lor cu ale membrilor corpului didactic, cu consultarea şi a Asociaţiei clerului din Ardeal.

2. Să se calculeze 5 gradaţii de vechime la salarii, plus o gradaţie de merit. Preoţilor cu teologia ordinară să li se acorde salarii egale, indiferent dacă au la bază 6 sau 8 clase liceale.

3. Să se achite gradaţiile şi ajutoarele familiare din prima a lunei ce urmează dela data când s'a făcut anunţarea, ca şi la corpul didactic, gradaţiile nefiind un ajutor, ci o parte integrantă din salar.

4. Faţă de scumpetea crescândă din zi în zi, căreia cu salariile de astăzi nu se

poate face faţă, până la votarea armonizării salariilor să se şteargă *toate curbele aplicate*, revenindu-se la salariile din anul 1929.

5. Să se acorde sporul de 25 la sută asupra salariilor preoţilor, care nu au în folosinţă sesiuni şi case parohiale.

6. Să se acorde şi preoţilor din Secuime, Munţii apuseni şi Zona culturală spor 50% la salar, sesiune parohială, etc.

7. Scutirea de taxe şcolare pentru copiii de preoţi, ca şi la aceia ai corpului didactic şi acordarea de burse în aceleaşi condiţiuni.

8. Să se ia în buget salar pentru preoţii misionari, revizori şi secretari eparhiali, posturi suprimate în 1931.

9. Consilierii referenţi eparhiali din Ardeal, — care stau sub restricţii duble: că li se interzice şi nici nu au vreo funcţie secundară plătită şi în aceeaşi vreme li s'au redus esenţial lefurile de odinioară, corespunzătoare demnităţii şi muncei lor — să fie restabiliţi în drepturile de salarizare din 1929.

10. Repararea integrală a nedreptăţilor trecutului faţă de celelalte culte în ceeace priveşte numărul protopopilor, consilierilor, funcţionarilor bisericeşti, aplicarea articolului 31 din legea cultelor, numărul sufletelor, a averii şi a nevoilor reale a diferitelor culte, fără a le face pendente de situaţia bugetului, precum şi reducerea numărului consilierilor şi protopopilor cultelor ne-ortodoxe în raport cu numărul sufletelor şi în proporţia celor din Biserica ortodoxă.

11. Să se respecte arondarea protopopiatelor ortodoxe în Ardeal şi tuturor protopopilor ortodocşi în funcţiune să li se acorde salar cu adaus de gradaţii şi îndreptăţire la pensionare în conformitate cu hotărârea adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului.

12. Să se înlăture cu totul cumulul, ca nimeni să nu poată avea decât o singură funcţiune şi un singur salar.

13. Să se scutească fondurile eparhiale de pensiuni de vărsarea reţinerilor de 10% la Casa generală de pensiuni a Statului.

14. Să se sistemizeze catedre de religie pentru şcolile primare şi secundare unde sunt ore suficiente pentru o catedră, iar la şcolile secundare cateheţii să fie plătiţi ca profesorii secundari.

15. In şcolile de toate gradele să se prevadă câte două ore de religie de fiecare clasă pe săptămână şi să se introducă în şcolile secundare şi examenul de religie.

16. Indepărtarea din învăţământul de toate gradele a tuturor profesorilor şi învăţătorilor comunişti, sectanţi, ateişti şi eliminarea din toate şcolile ţării a elevilor cari profesează idei comuniste, sectare şi ateiste.

17. Să se ia în bugetul Statului toţi absolvenţii şcoalei de cântăreţi din Sibiu cu aceleaşi drepturi, ca şi absolvenţii şcoalelor de cântăreţi din vechiul regat.

18. Să se prevadă în noua lege administrativă, ca preotul — în calitatea de membru de drept — să aibă în consiliile comunale şi judeţene şi în viitor, — ca şi trecut, — *vot deliberativ* şi nu numai consultativ, căci — întru-cât nu i s'ar acorda acest drept avut până acum — refuză de a participa la şedinţele consiliilor comunale şi judeţene.

19. Denunţarea Concordatului cu Roma, fiind dăunător intereselor Statului şi Bisericei şi redactarea cât mai urgentă a regulamentului de aplicare a legii cultelor.

20. Observarea strictă a repausului duminecal cu aplicarea sancţiunilor prevăzute de lege.

21. Să se ia cele mai aspre măsuri din partea Statului contra tuturor organizaţiunilor antinaţionale şi anticreştine cari sapă la temelia Statului şi la schimbarea ordinei sociale de astăzi.

Sighişoara, din şedinţa adunării generale a Secţiei Sibiu a Asociaţiei „A. Şaguna" a Clerului ortodox român din Ardeal, ţinută la 31 Maiu 1938.

(ss) Protopop **Emilian Cioran**
preşedinte

(ss) Preot **Ioan Bânda**
secretar

Probleme-Recensii-Comentarii

Viguroasa revistă naţionalistă, Sfarmă-Piatră, închină numărul ei din 16 Iunie marelui doctrinar al naţionalismului românesc, dlui profesor Nichifor Crainic, cu ocazia apariţiei cărţii sale „Ortodoxie şi Etnocraţie". Iată câteva din titlurile articolelor şi din numele semnatarilor lor: *Naţionalismul la o nouă cotitură* **de directorul revistei, Al. Gregorian;** *Nichifor Crainic, creatorul gândirii noastre*, **de Pan. M. Vizirescu;** *Poezia lui Nichifor Crainic*, **de Ovidiu Papadima;** *Nichifor Crainic, dascălul şi şcoala lui*, **de Niţă Mihai;** *Nichifor Crainic şi «Gândirea»*, **de Vintilă Horia;** *Ortodoxie şi etnocraţie*, **de Horia Niţulescu.**

Sunt articole de mare strălucire literară în cari se încearcă o prezentare a multiplelor aspecte ale puterniciei şi complexei personalităţi de gânditor, poet şi luptător, a dlui Nichifor Crainic.

Numărul e deschis printr'un articol de-o monumentală arhitectură, aşa cum numai sărbătoritul ştie să scrie.

*

Conferinţă preoţească. — Cercul preoţesc Gârbova, din protopopiatul Mercurea, în Dumineca Samarinencii a. c., a ţinut conferinţa în parohia *Spring*.

La ora 9 dimineaţa se serveşte sf. Liturghie în sobor de cei şase preoţi ai cercului. Credincioşii, în număr mare, ascultă cu adâncă evlavie, slujba şi corul sătenilor cari, sub conducerea zelosului învăţător *Iridon*, **cântă liturghia măiestrului Dima.**

La priceazna Pr. *Nicolae Opriş*, **din Gârbova, tălmăceşte Evanhelia zilei. Intâlnirea Mântuitorului cu Samarineanca la fântâna lui Iacob, este pe înţelesul tuturor frumos explicată.**

La sfârşitul sfintei liturghii, se face sfinţirea apei şi credincioşii sunt stropiţi şi unşi cu unt de lemn sfinţit.

La ora 2 după masă se serveşte vecernia, la sfârşitul căreia preşedintele cercului Pr. *Ioan Muntiu* **din Cărpiniş arată câteva din minunile Mântuitorului Hristos.**

Părintele *Ilie Geleriu* **din loc, exprimă mulţumirea sa şi a credincioşilor săi.**

In casa parohială preoţii ţin conferinţa intimă discutând probleme de pastoraţie. — Pr. *N. O.*

*

Dr. S. Reli, *Biserica Ortodoxă Română din Maramureş în vremurile trecute*, **Cernăuţi, 1938.**

Păr. Dr. S. Reli harnicul profesor dela Facultatea de Teologie din Cernăuţi ne prilejueşte o nouă şi mare bucurie. Sf. Sa îmbogăţeşte istoria bisericii noastre cu o nouă carte, de data aceasta nu din istoria Bucovinei, ci din cea a Maramureşului plin de glorie ortodoxă. In editura mitropoliei bucovinene Sf. Sa publică o *istorie a bisericii maramureşene* **din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre, cu scopul de-a „înlesni o înţelegere şi mai bună a importanţei şi a rostului reînvierii vechii episcopii a Maramureşului."**

In peste 250 pg. cartea cuprinde toate momentele însemnate din viaţa acestui colţ de ţară, care a trăit întreaga gamă de persecuţii pe care o cunoaşte istoria noastră.

Conţinutul acestei cărţi este prea interesant şi de actualitate ca să ne mărginim numai la această anunţare.

De aceea vom reveni.

*

Dr. Orest Bucewschi, profesor la facultatea teologică din Cernăuţi: *Are morala creştină caracter «interesat» în motivaţia faptelor*. **[Lecţia de inaugurare a cursurilor de teologie morală]. Tip. Glasul Bucovinei, Cernăuţi, 1937, 24 pag. Lei ?**

*

Poporul Românesc, [Anul VII, numărul 11] revistă pentru muncitorii dela oraşe şi sate. Apare în Chitila-Ilfov, cu un bogat material de îndrumări gospodăreşti, economice, medicale. Materialul duhovnicesc, care ocupă o bună parte din această revistă, este semnat de păr. H. Bălăşel şi dl Lascarov-Moldovanu.

*

Insemnări Creştine, *Revistă de orientări pastorale şi misionare*, **[Anul I, numărul 1] Bălţi, 1938, apare cu binecuvântarea P. S.** *Tit*, **Episcopul Hotinului sub conducerea unui comitet de preoţi.**

Revista se ocupă în primul rând de viaţa religioasă practică *cu scopul de-a păzi turma de toţi necredincioşii veacului cari rup temelia credinţii poporului românesc.*

Numărul întâi, destul de voluminos — are peste 60 pagini — poartă în frunte un valoros articol al P. S. *Tit* **despre** *Cassiana Melodul;* **apoi Pr. T. Gherasimescu: Rătăciţii sectari merg în focul cel veşnic; Pr. D. Balaur: Legătura dintre cler şi popor; Pr. Gh. Comendat: Preotul şi superstiţiile; Pr. I. Filichi: Tineretul nostru, etc.**

Cu cele de mai sus revista se recomandă singură. Noi îi urăm viaţă lungă şi seceriş bogat.

*

La Crăciunul din 1916. — Au apărut de curând, scrise de feld-mareşalul *Mackensen*, **Scrisori şi însemnări din răsboi şi pace. Supremul comandant al răsboiului din România scrie despre Crăciunul anului 1916 următoarele:**

Pe înălţimile dela Vişani, pe cele două laturi ale Buzăului şi pe drumul spre Brăila, s'au dat grele lupte. Aici nu putea fi vorbă de pomul Crăciunului. Mă strângea inima când trebuea să ordon continuarea atacului tocmai în zilele acelea, — dar situaţia o cerea. Mulţi bravi soldaţi germani, în loc de-a se apropia de Pomul Crăciunului, s'au coborât în mormânt. Aceasta m'a întristat şi a dat gândurilor mele de Crăciun o amărăciune, de care în 1914 şi 1915 am fost cruţaţi.

Pe marginea congresului euharistic dela Budapesta

Congresul euharistic dela Budapesta care avea să fie, în intenţia Vaticanului, o puternică lansare a catolicismului în Europa centrală şi orientală, n'a prea avut noroc şi răsunet. Numărul participanţilor a fost modest. După datele cele mai exagerate oaspeţii din ţările streine de-abia s'au ridicat la numărul de 20.000. Din Anglia, America, Germania cu Austria n'a participat nimeni.

Un alt neajuns al congresului, eternele neajunsuri ale tuturor reuniunilor din capitala Ungariei, a fost propaganda revizionistă cu care l-au împănat gazdele, propagandă care n'a fost dezaprobată de conducătorii papali ai lui ci chiar încurajată într'un anumit fel. Ca pe orice marfă sau înveliş de hârtie, aşa şi pe ilustraţiile în legătură cu congresul era imprimată harta Ungariei actuale, cu părţile cari s'au deslipit în 1918, adause în altă culoare.

O ilustraţie arăta sub titlul: *Euharistia este legătura dragostei* **şi sub o cruce de raze,** *contururile Ungariei de odinioară* **înăuntru căreia era desemnată Ungaria de azi. Inaintea ei** *sângerează inima lui Hristos* **iar un potir primeşte acest sânge. Inima lui Hristos sângerează pentru „nedreptatea" Ungariei!**

Pe o altă ilustraţie se vedea Ungaria mare colorată în negru şi în cadrul ei Ungaria actuală ca o pată albă. Ungaria astfel îndoliată e bătută cu patru cuie într'o cruce, iar deasupra se citea inscripţia: Hungaria resurgit!

In nenumărate magazine erau expuse mici steguleţe în culorile papale alb-galben, cari stau deasupra unui tablou pe cari e imprimat potirul şi euharistia ce arată cu cuvintele „nem, nem, soha" spre cele două hărţi ale Ungariei.

In scop revizionist s'a organizat în timpul congresului şi procesiunea cu „Dreapta Sfântă" a regelui Ştefan din Budapesta la Strigoniu şi de acolo la Alba-Regală. Procesiunea a pornit din faţa Parlamentului unde a slujit Liturghia cardinalul Pacceli, conducătorul congresului.

Preşedintele Acţiunii catolice din Roma, Vignoli Lamberto, a predat ungurilor o copie a crucii mamertine, interpretând darul simbolic.

Simbolica darului e aceasta: în carcera mamertină a fost închis Ap. Petru, dar prin credinţa lui a încreştinat pe temniceri şi prin bărbăţie a ieşit biruitor din temniţă. Deci după suferinţă are să urmeze *eliberarea maghiară din temniţa suferinţei*, **prin credinţă şi bărbăţie.**

Dar fraţii noştri dela Blaj cari au fost pe acolo, cum se vor fi simţit? Cu siguranţă s'au remarcat prin zgomotul cu care au aplaudat discursurile.

Nr. 6688—1938

AVIZ

Se aduce la cunoştinţă, că sunt vacante şi libere următoarele catedre şi ore de religie ortodoxă dela şcoalele secundare ale Statului din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu:

a) Catedre:

1. Liceul de băeţi „Gh. Lazăr" Sibiu
2. „ „ „ din Petroşani
3. „ „ „ „ Deva
4. „ „ „ „ Sighişoara
5. „ „ „ „ Odorheiu
6. „ „ „ „ Gheorgheni
7. Şcoalele secundare confesionale greco-catolice din Blaj.
8. Şcoala normală de învăţători din Deva.
9. Şcoala normală de învăţători din Cristur.
10. Şcoala normală de învăţătoare din Tg.-Săcuesc.
11. Gimnaziul de băeţi şi gimnaziul de fete din Sf. Gheorghe.
12. Gimnaziul de fete din Orăştie (combinată cu muzică).

b) Ore:

1. *Braşov:* Liceul comercial de băeţi 4 ore, Liceul comercial de fete 4 ore, Liceul industrial de băeţi 3 ore, Liceul industrial de fete 6 ore, Şcoala de menaj 4 ore.
2. *Sibiu:* Liceul comercial de băeţi 6 ore, Liceul comercial de fete 5 ore, Gimnaziul industrial de băieţi 2 ore şi Liceul industrial de fete 2 ore.
3. *Petroşani:* Gimnaziul industrial de fete 4 ore.
4. *Lupeni:* Gimnaziul mixt 8 ore.
5. *Haţeg:* Liceul comercial de băieţi, 2 ore, Gimnaziul mixt 8 ore.
6. *Deva:* Liceul de fete 11 ore.
7. *Hunedoara:* Gimnaziul de băieţi 8 ore, Gimnaziul industrial de fete 4 ore.
8. *Sebeş:* Gimnaziul mixt 8 ore.
9. *Săliştе:* Gimnaziul mixt 8 ore, Şcoala de menaj 4 ore.
10. *Diciosânmărtin:* Gimnaziul mixt 5 ore.
11. *Mediaş:* Gimnaziul de băieţi 8 ore, Şcoala aeronautiaă 3 ore.
12. *Sighişoara:* Liceul de fete 11 ore.
13. *Odorheiu:* Gimnaziul industrial de băeţi 2 ore, Gimnaziul de fete 4 ore.
14. *Satulung:* Gimnaziul de băeţi 8 ore, Gimnaziul industrial de fete 4 ore.
15. *Tg.-Secuesc:* Gimnaziul mixt 6 ore.
16. *M.-Ciuc:* Gimnaziul mixt 8 ore.
17. *Făgăraş:* Gimnaziul de fete 8 ore.

Doritorii de a ocupa vreuna din catedrele vacante sau ore libere îşi vor înainta cerere la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu până la cel mai târziu 5 Iulie 1938.

Sibiu, din şedinţa secţiei şcolare, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 15 Iunie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Organizaţi Reuniuni de femei

INFORMAŢIUNI

Cu ocaziunea serbării Restaurației M. S. Regele a primit în dar terenul pe care aterizase la venirea în țară. In aceiași zi Suveranul a donat acest teren Episcopiei ortodoxe a Oradiei. Acum aflăm că P. S. *Nicolae* al Oradiei s'a decis să ridice pe acel loc o mânăstire care să eternizeze acel moment istoric și să fie loc de pelerinaj pentru întreg tineretul străjeresc.

Monitorul Oficial, Nr. 133 din 14 Iunie c. publică deciziunea Ministerului Culțelor și Artelor prin care se reglementează sectele religioase din România. Atragem atențiunea preoțimii noastre asupra acestei importante deciziuni, care va fi publicată de altfel în întregime în numărul viitor al Telegrafului.

† Prof. Ovid Densușianu, ilustrul filolog, una din podoabele facultății de litere din capitală, a răposat în vârstă de 65 ani. Urmaș al vrednicilor cărturari ardeleni, Aron și Nicolae Densușianu, profesorul Ovid Densușianu, autor al numeroaselor lucrări de specialitate, a fost elogios apreciat în țară și străinătate. Veșnică să-i fie pomenirea!

Premierea elevilor dela școlile primare din Sibiu, cari s'au distins la obiectul Religie, s'a făcut și anul acesta cu fastul obicinuit. Duminecă, 5 Iunie, după sfânta liturghie, s'a făcut în catedrala mitropolitană un serviciu religios la care au participat peste două mii de elevi însoțiți de catiheții și învățătorii lor.

Răspunsurile la serviciul divin au fost date de acești micuți. Au făcut frumoasă impresie cântările *Bine ești cuvântat, Pe tine te lăudăm, Cu noi este Dumnezeu* cântate unison.

P. S. *Vasile*, vicarul sfintei mitropolii a rostit cu această ocazie o frumoasă cuvântare, pe înțelesul celor mici, care a fost ascultată cu multă evlavie.

După serviciul divin s'a trecut apoi în aula Academiei teologice unde s'a făcut premierea elevilor merituoși. Inainte de distribuirea premiilor s'a cântat *Tatăl nostru.*

Dna *Elvira Cioran*, în numele Societății Ortodoxe a Femeilor împarte și de data aceasta peste două sute premii în cărți și cununițe elevilor merituoși.

La sfârșitul serbării copiii și publicul cântă „Cu noi este Dumnezeu."

Reușita deplină a acestei serbări se datorește Societății Femeilor Ortodoxe din Sibiu, care an de an vine cu cărți și premiază elevi merituoși. La fel dlor catiheți și studenți în teologie, cari sub conducerea P. C. Dr. Nicolae Terchilă, profesorul de pedagogie dela Academia teologică, au educat cu toată dragostea aceste tinere vlăstare în sensul învățăturii creștine.

Intrunire colegială. Din încredințarea mai multor colegi, îmi permit să invit cu frățească dragoste pe toți iubiții mei colegi cari împreună cu mine au absolvat acum 35 ani, în Iunie anul 1903, cursul Seminarului teologic „Andreian" din Sibiu, la o convenire colegială, pe ziua de 26 Iunie 1938, în Sibiu. — Veniți cu toții iubiți colegi. Intâlnirea în dimineața zilei, ora $8^1/_2$, în catedrala mitropolitană. Deva, 14 Iunie 1938. — Pr. *Nicolae Duma.*

Fapte vrednice. Subsemnatul în numele sfintei biserici ortodoxe române *Breaza*, județul Făgăraș, aduc călduroase mulțumiri, mărinimoșilor fii ai săi, pentru bucuria ce ni-au cauzat-o, cu ocazia serbării hramului „Sf. Treime" (Pog. Sf. Duh) prin fapta de a dona pe seama ei: dl *Ioan Marinescu și soția Vasilica*, suma de 40.000 (patruzecimii Lei) pentru restaurarea picturei, iar dl *Ioan Grecu și soția Marioara*, un prea frumos rând de odăjdii, în valoare de peste 15.000 (cincisprezece mii Lei). Ambii sunt fii ai bisericii noastre, stabiliți în Pitești, unde prin ajutorul bunului Dumnezeu și străduința lor au putut săvârși astfel de fapte demne de recunoștința consătenilor lor. Vistierul bunătăților sufletești, să răsplătească faptele umililor fii ai Săi și pildă vie să fie și altora cari se adapă dela același isvor dătător de viață. — Pr. *I. L.*

† Ilie Baciu, culegător în Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, a răpozat în 17 Iunie c., fiind în etate de 56 ani. Inmormântarea are loc Duminecă în 19 Iunie a. c. la ora 4 d. m. din Capela cimitirului central. — Odihnească cu drepții!

Propaganda revizionistă în „congresul euharistic", ținut zilele trecute la Budapesta, s'a făcut prin tot felul de mijloace. Revizioniștii din Ungaria s'au îngrijit, ca mare parte din cei 3200 de unguri ardeleni, înapoiați dela congres, să fie înzestrați cu un bogat material de propagandă revizionistă: cruciulițe, amulete, insigne, broșuri iredentiste și pe deasupra *pungi cu pământ* din metropola ungară, — va să zică pământ din țara unde tot mai dăinuesc *latifundiile* grofilor și baronilor, cari nici azi nu admit o reformă agrară în folosul țăranilor unguri, amețiți cu vorbe de revizionism pentru a fi mai ușor exploatați.

Institutul Biblic al Patriarhiei Române a tipărit de curând *Noul Testament* cu Psalmii în format portativ. Costul unui exemplar este de Lei 30. La o comandă de mai multe exemplare se face o reducere de 10%. Se poate comanda dela Librăria arhidiecezană sau Institutul Biblic București, strada Antim 29.

Tribunalul militar al Corpului II Armată, a condamnat pe Ioan Danciu, conducătorul sectei Penticostaliștilor, la două luni închisoare pentru propagandă religioasă nepermisă.

Locuitorii Germaniei, după Anschluss, scrie revista „Neues Volk", au sporit la cifra 73.144.233. Presa germană vorbește de o populație totală a Germaniei actuale de 75 milioane de oameni.

Prăpădul din China. Apele fluviului Galben revărsându-se au acoperit până acum o suprafață de 1600 km. pătrați, adică un teritoriu larg de 20 km. și lung de 80 km., situat la sud de calea ferată ce merge la Lunghai.

Dacă apele fluviului Galben se unesc cu apele marilor lacuri și ale fluviului Yangtse, China este amenințată de cea mai groaznică catastrofă: provinciile Honan și Shanghai, cu o populație de peste 40 milioane locuitori, vor fi aproape complect inundate. Specialiștii japonezi cred că situația se va putea preciza în următoarele 48 ore. Dacă apele vor continua să crească, declară acești specialiști, nicio forță omenească nu ar mai putea să împiedice această catastrofă.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 19 Iunie 1938, va predica părintele *Iacob Bozocea.*

Nr. 5711—1938.

Concurs

La Școala normală ortodoxă „Andrei Șaguna" din Sibiu sunt vacante, cu începerea anului școlar 1938—39 următoarele catedre:

A) Secția de băeți:

1. Catedra de științe pedagogice;
2. Catedra de limba franceză;
3. Catedra de științe fizico-chimice;
4. Catedra de științe agricole;
5. Catedra de muzică.

B) Secția de fete:

1. Catedra de religie cu complectare de cântare bisericească la secția de băeți;
2. Catedra de științe pedagogice;
3. Catedra de limba franceză;
4. Catedra de lucru și țesut.

Candidații și candidatele cari ar dori să ocupe vreuna din aceste catedre, vor înainta *Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe din Sibiu* cel mult până la *15 Iulie crt.* cerere împreună cu actele de naștere, de botez și de studii.

La numire se va da preferință, pe lângă studiile de specialitate, candidaților cu studii teologice superioare.

Sibiu, din ședința secției culturale, a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 17 Maiu 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

---

[30] 1—2

Publicațiune de licitație

Parohia ortodoxă română Tălmaciu, dă în licitație publică în *30 Iunie 1938*, ora 10, cu oferte închise, în localul primăriei edificarea bisericii, în valoare de Lei 1.470.000, conform devizului estimativ.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz și conform condițiunilor din caetul de sarcini.

Participanții, vor depune odată cu oferta și o garanție de 5% din valoarea devizului, în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admiși la licitație decât antreprenori diplomați.

Caetul de sarcini, devizul și planul, pot fi văzute în fiecare zi la oficiul parohial Tălmaciu.

Tălmaciu, 15 Iunie 1938.

Ioan Branea
adm. parohial

Publicare de licitație

Pentru *restaurarea picturii vechi*, în frescă, oficiul parohial ortodox rom. din Breaza, județul Făgăraș, publică concurs de licitație cu oferte închise pe ziua de *29 Iunie 1938*, ora 4 p. m., în localul primăriei comunale.

Odată cu ofertele, se va depune și garanția de 10% asupra valorii.

Licitanții nu pot pretinde cheltueli de deplasare sau altele.

Planul și devizul se pot vedea la oficiul parohial în orice zi.

Pictorii neautorizați de forurile bisericești și fără garanții vor fi respinși.

Se rezervă dreptul Of. parohial de acceptarea ofertelor și licitanților.

Breaza, la 10 Iunie 1938.

Oficiul parohial:
[29] 1—1 **Pr. Ioan Lalu**

Nr. 511—1938 port. (13) 1—1

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel pe lângă Tribunalul Sibiu prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. G. I. 15.888/1935 și Nr. G. II. 5002/1938 a Judecătoriei mixte Sibiu, în favorul reclamantului Dr. Aurel Crețu Sibiu notar public. pentru încasarea creanței de 5046 Lei și accesorii se fixează termen de licitație pe 21 Iunie 1938, ora 5 d. m. la fața locului în Sibiu strada Fingerling Nr. 3, unde se vor vinde prin licitațiune publică judicieră mobiliar de casă în valoare de 6000 Lei. In caz de nevoie și sub dreptul de estimare.

Pretențiunea, care e de incasat, face 5046 Lei capital, dobânzile cu 5·5% socotind din 1 Ianuarie 1938, iar spesele până acum stabilite de 1325 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost sechestrate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în sensul art. XLI: 1908, § 20.

Sibiu, la 1 Iunie 1938.

(ss) Dr. BACU, portărel.

Nr. 3177/1932 port. (14) 1—1

Publicațiune de licitație

Subsemnatul șef portărel pe lângă Tribunalul Sibiu, prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 2960/1929 și Nr. G. II. 950/1933 a Judecătoriei mixte Sibiu în favorul reclamantului Gheorghe Coman Urs, Bradu reprez. prin advocatul Dr. E. Piso Sibiu, contra... pentru incasarea creanței de 15 080 Lei, bani — și accesorii, se fixează termen de licitație pe 11 Iulie 1938, ora 4 p. m., la fața locului în Bradu Nr. 193 și Nr. 112, unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară, mobilier de casă, 1 cumpună, 1 mașină de cusut, 8 st. lemne, 4 țoale în valoare de 13.880 Lei. In caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretenziunea care e de incasat, face 15.080 Lei — bani capital, iar spesele până acum stabilite de 2884 Lei — bani

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost sechestrate și de alții și aceștia și ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. XLI: 1908 § 20.

Sibiu, la 14 Iunie 1938.

(ss) INDISCIFRABIL, șef-portărel.

Nr. 6627—1938.

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că preotul Miron Muntean dela parohia Colibi, județul Târnava mică, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoțesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reținere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezecemii) după soția sa Aneta, decedată la 15 Mai 1938.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 11 Iunie 1938. **Consiliul Arhiepiscopesc**

Nr. 65—1938

Concurs de vinețeler

Pentru ocuparea postului de **vinețeler** la via de circa 7 jug. a Fundațiunii culturale Dr. Ioan Mihu, dela Băcăinți, gara Șibot, jud. Hunedoara se publică concurs.

Dela reflectanți se cere să fie cetățeni români, de religie ortodoxă, să aibă practică în lucrare viei și tratarea produselor ei și să aibă garanție materială și morală.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: locuință în natură, lemne din pădurea Fundațiunii și salar după învoială.

Cererile de concurs timbrate se vor înainta până la *15 Iulie a. c.* la adresa: Fundațiunea culturală Dr. Ioan Mihu în Sibiu, Str. Mitropoliei 32 — însoțite de următoarele acte:

1. Act de botez.
2. Certificat de cetățenie.
3. Certificat despre școlile cercetate.
4. Certificat de moralitate dela of. parohial.
5. Certificat despre serviciile prestate.
6. Certificat despre averea ce o posedă.
7. Alte acte recomandatoare.

Cuc. preoți sunt rugați a atrage atențiunea celor interesați, asupra acestui concurs.

Sibiu, la 15 Iunie 1938.

Eforia Fundațiunii culturale
Dr. Ioan Mihu

Nr. 104—1938 [28] 2—3

Publicare de licitație

Parohia ortodoxă română din Daia, județul Târnava-Mare dă edificarea bisericii prin licitație publică în ziua de *4 Iulie 1938*, la 10 ore cu oferte închise și timbrate, conform L. C. P. în localul primăriei comunale și în conformitate cu planul, devizul și caietul de sarcini.

Ofertele însoțite cu o garanție de 5% din valoarea devizului în numerar, sau efecte de stat în valoare nominală, vor cuprinde și clauzula, că cunosc planul, devizul și condițiile din caietul de sarcini și se supun lor.

La licitație vor fi admiși numai antreprenori calificați cu dreptul de libera practică a acestei specialități. Deplasările la fața locului privesc pe concurenți.

Planul, devizul și caietul de sarcini se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

Daia, din ședința consiliului parohial ortodox român ținută la 3 Iunie 1938.

[ss] Pr. Ioan Herțioga paroh-președinte **[ss] Ioan Goga** epitrop

Valeriu Langa
epitrop

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Căpâlna de sus,** cu filiile **Hidrifaia** și **Șomoștelnic,** din protopopiatul Târnavei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială: 30 jugăre arător și fânaț.
3. Casă parohială.
4. Stola obișnuită.

Dealungul parohiei trece șoseaua județeană, iar gara se află la depărtare de 1 km (Bernadea).

Candidații vor înainta cererea de concurs cu toate documentele necesare, împreună cu autorizația de candidare dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, oficiului protopopesc ortodox român al Târnavei în Diciosânmărtin.

Candidații se vor prezenta în parohie la biserică în vreo Duminecă sau sărbătoare cu știrea protopopului, unde vor servi și predica și vor face cunoștință cu poporul. Oficiul protopopesc ortodox român al Târnavei în înțelegere cu consiliul parohial.

Diciosânmărtin, la 29 Mai 1938.

Gheorghe Oprean,
(24) 3—3 protopop.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 26 Iunie 1938 — Nr. 26

BIBLIOTECA CENTRALA ... SIBIU

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvânt la încheierea anului şcolar în Academia teologică

Cu sufletele în sărbătoare încheiem un nou an de strădanie întru cunoaşterea lui Dumnezeu şi a căilor pe cari doreşte să umblăm în viaţă, un nou an de pregătire a celor ce îi vor sluji ca preoţi în mijlocul societăţii omeneşti. Sentimentul care ne umple şi ne mulţumeşte sufletul în aceste momente nu este unul de uşurare că am isprăvit lucrul şi deacuma ne vom odihni câtăva vreme. Sunt şi activităţi cari obosesc fiinţa omenească. Dar îndeletnicirea de-a cunoaşte pe Dumnezeu departe de-a fi una obositoare, este tot ce poate fi mai plăcut pe lume. Mintea în general niciodată nu oboseşte în căutarea acestei cunoaşteri şi e o mare fericire pentru om când descopere un nou adevăr, un nou sens lucrurilor. Cu atât mai fericit e omul când se ocupă cu cunoaşterea adevărului suprem, a adevărului viu, şi care face viu. Dacă s'a făcut vrednic să i se descopere măcar puţin faţa lui Dumnezeu, nimic nu-l va mai putea deslipì dela contemplarea lui. Departe de-a simţì vre-o oboseală în această contemplare, se va socotì cel mai nefericit atunci când va fi împiedecat de împrejurări defavorabile în această preocupare.

Şi se va cunoaşte omul că i s'a descoperit puţin faţa adevărului suprem, a adevărului esenţial, adânc şi creator de viaţă, prin aceea că e cuprins de o puternică iubire faţă de el. De o iubire care odată prezentă în suflet susţine focul dorinţii după o tot mai deplină cunoaştere şi înmulţeşte această cunoaştere.

N'am auzit niciodată vorbindu-se de o oboseală a iubirii. Il oboseşte pe om ura, inactivitatea, frica, dar iubirea nu-l oboseşte niciodată. Pe mamă nu o oboseşte iubirea de copii. Dacă este vreo iubire care oboseşte aceea nu e iubire adevărată, ci e amestecată cu multe ingrediente puţin morale. «Dragostea adevărată niciodată nu cade», ne spune apostolul (I Cor. 13, 8).

Drept aceea îndeletnicirea cu cunoaşterea lui Dumnezeu fiind susţinută de iubirea lui Dumnezeu niciodată nu ne poate obosì. Dacă cineva oboseşte în această sublimă ocupaţie, dovedit este că n'are iubire pentru Dumnezeu. Iar dacă n'are iubire, n'a cunoscut nimic.

Acela într'adevăr a obosit chinuindu-şi mintea cu rezumarea a mii şi sute de pagini cari pentru el n'au decât o realitate exterioară. Acela răsuflă uşurat la sfârşitul anului şcolar, iar dacă a terminat de tot studiile nu se va mai vedea luând în mână cartea decât cu mare silă.

Dar eu cred iubiţi studenţi că nici unul dintre voi nu vă găsiţi în situaţia aceasta sufletească tristă. Eu cred că prin strădania voastră în cursul anului şcolar, s'a aprins în sufletele voastre mai ales flacăra unei nestinse iubiri pentru Isus Hristos. Teologia pe care aţi învăţat-o cred că a făcut să răsară în sufletele voastre mândra floare a teofiliei. Altfel teologia a rămas o sămânţă aruncată pe pământ sterp şi se usucă pe încetul în mintea voastră.

Teofilia e singura putere care vă va face preoţi adevăraţi; ea singură va deschide sufletele credincioşilor voştri ca să răsune în ele cuvintele şi faptele voastre. Teofilia e floarea care moaie ogorul sufletelor. Ea se comunică în mod tainic pe sub cuvintele şi faptele voastre şi leagă sufletele păstoriţilor de sufletul vostru, făcându-vi-le ascultătoare şi devotate. Teofilia e în acelaş timp antropofilie, e lumină bună în privirile îndreptate spre oameni, e cuvânt cald de încurajare şi mângăiere, e transformarea inimii tale în pâne pe care o frângi şi dai spre fiinţă altora. Căci Isus Hristos nu se transformă numai pe sine în pâne susţinătoare şi vin întăritor al vieţii noastre, ci ne transformă şi pe noi preoţii — prin flacăra teofiliei — într'o pâne şi într'un vin care dă tărie şi căldură, care scoate din oboseală, din răceală, din nefericire viaţa semenilor noştri.

Când veţi frânge în altar trupul Domnului şi sângele lui spre a-l da credincioşilor spre întărire şi spre viaţă netrecătoare, să vă gândiţi că nu fără înţeles se vrea Domnul închipuit prin voi, şi preoţia lui se comunică oamenilor şi se exercită prin preoţia voastră; să vă gândiţi că această orânduire vă angajează şi pe voi la o frângere, la o jertfire continuu repetată pentru creşterea sufletească a altora. Voi sunteţi orânduiţi ca din voi să se nutrească alţii, din lumina înţelepciunii voastre să ia lumină sufletul lor, din inima voastră să ia curaj şi căldură inima lor, din oboseala voastră până la moarte să crească frumoasă şi tânără viaţa lor duhovnicească.

Tineretul de azi vorbeşte mult de jertfă şi eu ştiu că voi sunteţi capabili de ea. Dar să nu uitaţi că jertfa e din iubire. Iar iubirea se arată nu numai în moartea pentru alţii, ci şi în muncă încordată. Iar munca voastră constă în a creşte, în a îndruma spre Hristos pe fiii neamului nostru spre a cugeta şi a lucra aşa cum cere Evanghelia.

«In lume necazuri veţi avea».

Chiar de veţi duce în ea o iubire mai arzătoare ca focul ce topeşte metalul, să nu credeţi că veţi topì toate adversităţile. Dar oricâte neajunsuri veţi întâlnì, păstraţi-vă credinţa tare şi iubirea voastră să nu se schime în nepăsare sau ură. Fiţi bărbaţi în credinţa şi iubirea voastră. Creştinismul şi cu deosebire preoţia nu e moliciune. Sub înfăţişarea de calm şi de bândeţe stă încordată o mare voinţă şi o virilă energie, care nu se lasă abătută din drumul ei, ci luptă necontenit să abată pe alţii din drumul lor greşit.

Să simtă şi să ştie lumea că are în faţa ei stâlpi luminoşi pe drumul drept al vieţii, cari nu pot fi răsturnaţi nici stinşi de nici o furtună. In mijlocul vârtejului ameţitor de schimbări de de opinii şi chemări, fiţi puncte fixe după cari să se orienteze şi să se reorganizeze lumea. Fiţi personalităţi ce stau dârze pe poziţia concepţiei creştine şi a sfinţeniei. Ca cel puţin dacă nu vă vor iubi toţi, să vă respecte toţi şi să nu poată trece peste voi.

Lucrul acesta vă va fi uşor căci aveţi în altar şi în rugăciune un izvor de putere misterioasă; un izvor pe care nu-l poate vedea nici un duşman extern şi pe care nu vi-l poate confisca.

Singur duşmanul intern al indolenţii, al răcelii religioase, vi-l poate seca, de nu veţi lupta necurmat împotriva lui. «Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeţi-vă mai curând de acela care poate şi sufletul şi trupul să le piarză în gheenă» (Mat. 10, 28). Cuvintele acestea se găsesc între acele cu cari a trimis Domnul pe ucenicii săi la propovăduire. Vi le repet şi eu şi vă îndemn să meditaţi în fiecare zi din viaţa voastră măcar odată asupra lor.

Nu pot să încheiu acest cuvânt fără să semnalez marele act de dreptate ce s'a făcut Academiilor teologice ortodoxe, deci şi Academiei noastre, prin Decretul-Lege din 18 Mai c. în baza căruia ele vor putea acorda în viitor absolvenţilor titlul de licenţă cu valoare egală în faţa legilor statului cu a titlurilor similare dela Facultăţi.

Absolvenţii Academiei noastre se vor putea bucura de acì înainte de prestigiu şi de drepturi sporite şi aceasta le va fi un îndemn să-şi intensifice în timpul studiilor silinţele spre o pregătire cât mai corăspunzătoare.

Pentru rezolvarea satisfăcătoare a acestei chestiuni trebue să mulţumim I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* care a dus o luptă îndelungată pentru principiile din noul Decret-Lege şi apoi P. S. Episcop *Nicolae Colan*, care dupăce a dat acestei şcoale suflet din sufletul său ca dascăl şi rector al ei, acum ca ministru s'a înscris din nou în istoria ei prin legea pe care a adus-o.

Mulţumind I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae care împreună cu P. V. Consiliu Arhiepiscopesc a acordat şcoalei neprecupeţitul sprijin şi ocrotirea părintească în cursul anului şi rugându-L să reverse Inalta-i binecuvântare arhierească peste roadele muncii noastre şi peste tinerii cari absolvă, înìem cu Dumnezeu acest an şcolar.

D. STĂNILOAE

Incheierea anului şcolar la Academia teologică şi la şcoala de cântăreţi din Sibiu

Duminecă, în 19 Iunie, a avut loc în Aula Academiei teologice «Andreiane» solemnitatea încheierii anului şcolar la această Academie, precum şi la şcoala de cântăreţi a Arhiepiscopiei noastre.

A participat I. P. Sf. Mitropolit Nicolae împreună cu P. S. arhiereul-vicar Dr. Vasile Stan, cu consilierii arhiepiscopeşti şi cu un numeros public.

Intâi s'a desfăşurat programul Academiei teologice cu cuvântarea Păr. rector Dr. D. Stăniloae şi cu mai multe cântări executate de corul studenţilor sub conducerea dlui profesor Petru Gherman. Apoi programul şcoalei de cântăreţi care a încheiat al zecelea an de existenţă. Acest program a constat din cuvântul directorului, Păr. Şt. Morariu şi din mai multe cântări executate de elevi sub conducerea Păr. N. Topolog.

La sfârşit a vorbit I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, spunând în rezumat următoarele:

«A fost potrivită încheierea simultană a anului şcolar la cele două instituţii cari pregătesc pe slujitorii sfintei Biserici. S'a indicat astfel raportul în care au să stea întreolaltă preotul şi cântăreţul bisericesc care dă răspunsuri preotului la sfintele slujbe şi-i stă într'ajutor după puterile sale în opera de păstorire şi de propagandă religioasă.

Mă bucur văzând progresele ce le realizează în fiecare an şcoalele noastre. Academia îşi vede azi recunoscut dreptul meritat de-a da absolvenţilor titlul de licenţiaţi în teologie. Suntem recunoscători M. Sale Regelui *Carol II, că a onorat şcoala noastră semnând Decretul-lege care-i consacră acest drept. Exprimăm mulţumiri şi iubitului nostru episcop Nicolae Colan, ministrul Cultelor, care cunoscând aşa de bine şcoalele teologice ale Bisericii, valoarea şi îndreptăţirea lor, a împlinit un vechiu şi just deziderat al lor. Prin acest act s'a pecetluit definitiv caracterul de şcoală academică al instituţiei noastre.*

Aceasta obligă şi pe profesori şi pe studenţi la împlinirea obligaţiilor lor cu cea mai mare sârguinţă. Simt deosebită bucurie văzând recunoscut acest drept.

Avem nevoie de preoţi după inima Domnului, preoţi cari nu numai să-l cunoască, ci să-l şi iubească, cum a spus Părintele rector, iar iubindu-l să-I slu-

jească cu toate puterile lor. Acesta e scopul întregii lor pregătiri: să-I slujească lui Hristos din tot sufletul şi cu toată fiinţa lor. A sluji lui Hristos ca preot e cel mai mare lucru şi prin aceasta face cel mai mare serviciu neamului.

Fiindcă Academiei teologice i s'a recunoscut un drept important, vreau să-i dau şi celeilalte şcoli un titlu. Vreau să se numească de azi înainte: **Şcoala de cântăreţi Dimitrie Cunţan,** *după numele bărbatului care a muncit cu mult elan şi talent pentru cântarea bisericească. M'aş bucura ca acest nume să stea imprimat pe o tablă fixată pe frontispiciul unui nou edificiu. Nu ştiu când ne va ajuta Dumnezeu să realizăm această dorinţă. Eu aşi vrea cât mai repede.*

Dar, vechii cântăreţi au cântat bine şi în bisericuţe de lemn. Nu e indispenzabil un palat pentru a cânta bine. Elevii să deprindă bine cântarea bisericească şi câtă vreme vor mai fi adăpostiţi în vechiul local.

Declarându-mă mulţumit de roadele culese în acest an şcolar, rog pe bunul Dumnezeu să-şi coboare binecuvântarea Sa peste munca prestată şi peste dascălii şi ucenicii acestor şcoale.»

In rândurile nemuritorilor

— P. Sf. Episcop Nicolae Colan şi Dl profesor universitar Dr. Vasile Gheorghiu, membrii onorari ai Academiei Române —

Areopagul culturii româneşti şi-a înmulţit de curând trupa aleşilor săi cu două personalităţi excepţionale ale Bisericii noastre dreptmăritoare cari, la rândul lor, înmulţesc simţitor prestigiul selectului corp ce i-a chemat întru ale sale. Prea Sfinţia Sa D. D. *Nicolae Colan*, dreptcredinciosul Episcop al Vadului, Feleacului şi Clujului şi Ministrul Educaţiei Naţionale şi al Cultelor şi Artelor, împreună cu Inalt Prea Cucernicul Arhipresbiter Mitrofor Dr. *Vasile Gheorghiu*, Profesor titular la Facultatea de Teologie din Cernăuţi, au păşit solemn pragul primei noastre instituţii de cultură românească, pentru a-şi ocupa locurile ce le merită din plin, la masa verde a „nemuritorilor".

Evenimentul îmbracă dimensiuni covârşitoare când ne gândim cu câtă sgârcenie îşi împarte distincţiile această instituţie a noblеţei noastre intelectuale şi câtă faimă durabilă trebue să-şi agonisească ceice râvnesc să răsbească sub bolta ei impunătoare.

Pe de altă parte, se mai ştie şi aceea că teologia *încă* nu figurează printre ştiinţele cari îşi au organizate secţiunile lor proprii în programul de muncă pentru cultură românească al Academiei Române. Teologii noştri cari onorează câte-un scaun de membru titular sau corespondent al acestei înalte instituţii, reprezintă în ultimă analiză *istoria* trecutului nostru — şi nu Teologia ortodoxă românească în ansamblul ei. Sperăm că — cu vremea — această lacună va fi acoperită, aşa cum cunoaştem că s'a făcut în alte ţări ortodoxe — de cele romano-occidentale sau protestante nici nu mai vorbim — bunăoară în Grecia, unde I. P. Sf. Mitropolit Hrisostom al Atenei şi profesorii de Teologie Dim. Balanos, C. Diovuniotis şi Gh. Sotiriu figurează printre membrii *activi* ai Academiei eline. Pentrucă Teologia este coroana ştiinţelor şi ca atare, locul ei e cel puţin *alături*ea de celelalte ştiinţe, dacă un sentiment de creştinească modestie ne dictează să n'o situăm *deasupra* lor. Mai departe! Ştiinţa teologică ortodoxă românească cunoaşte — cel puţin în unele domenii — progrese culminante. Cum se va vedea mai la vale.

Deocamdată, nu ne ascundem bucuria cu care am întâmpinat vestea alegerii P. Sf. Episcop Nicolae Colan şi a dlui Prof. Dr. V. Gheorghiu ca membri onorari ai Academiei Române. Şi iată de ce!

Nouii academicieni reprezintă elita oamenilor Bisericii noastre. Amândoi purced dintr'o ambianţă culturală şi ştiinţifică de primul rang. Amândoi sunt preoţi ai Bisericii Neamului şi străjerii vajnici ai Legii româneşti. Amândoi şi-au câştigat merite netrecătoare pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Amândoi cunosc febra creaţiei ştiinţifice şi dogoarea neostoitelor opinteli pentru încetăţenirea lui Hristos în acest pământ al făgăduinţii. Amândoi sunt pilde de tăcută hărnicie şi făpturi de-o contagioasă putere educativă. Puţini dintre ostenitorii pentru Hristos ai acestei ţări se pot mândri cu atâţia oameni de ispravă şi de omenie ieşiţi de sub mâna lor, ca noui academicieni.

P. Sf. Episcop *Nicolae Colan* e un semănător de idealuri ispititoare, dublat de-un neîntrecut om de acţiune. Patrusprezece ani cât a ostenit între noi, aici la Sibiu, cu cuvântul şi cu peana, urmaţi de alţii doi de păstorire la cârma Episcopiei Clujului, au arătat din destul coloratura vioae şi multiplă a nevoinţelor Sale. La catedră şi în fruntea Academiei noastre teologice „Andreiane", pe baricadele „Revistei Teologice" care-i datoreşte atâtea şi apoi în paginile senine ca un cer văratec ale „Vieţii Ilustrate", P. Sf. Sa a călăuzit la Hristos şi a încălzit în dragostea de Neam inimi multe. Paralel cu aceasta, a desfăşurat, atâta cât i-a îngăduit vremea mai mult decât vrerea, o frumoasă activitate ştiinţifică, consemnată în caietul omagial pe care i l-a închinat „Revista Teologică" acum doi ani. Pentru limba românească curată, a avut un adevărat cult. Graiul Său ales şi bine întocmit, muiat în slova cronicilor bătrâne, a fost unanim admirat şi de foarte mulţi dintre discipolii Săi cultivat cu grije.

Dl Prof. Dr. *Vasile Gheorghiu* e cel mai reprezentativ învăţat al nostru şi totdeodată cel mai productiv. Lucrările nenumărate cu cari a înzestrat ştiinţa teologică ortodoxă română în ultimele trei decenii, reprezintă ultimul cuvânt în materie. Ele uimesc prin bogăţia informaţiilor, tăria argumentării şi claritatea soluţiilor. N'am de gând să le înşir aici. Cunoscătorii ştiu despre ce-i vorba. Imi iau voie însă să fac o mărturisire pe care sunt gata s'o dovedesc oricui: străinii — adică romano-occidentalii, protestanţii şi anglicanii — n'au o *Introducere în sf. cărţi ale Testamentului Nou* care să poată rivaliza în preciziune şi care să fie atât de complectă ca cea pe care ne-a dăruit-o dl Prof. Gheorghiu în 1929. Eterodocşii au lucrări similare mai largi, unele mai sprintene, dar nici una nu reprezintă întregul acestei ştiinţe atât de desăvârşit organizat *într'un tot*, ca'n monumentala carte a dsale. Actualmente, pune la punct o ediţie critică a originalului Testamentului Nou, care va face să se vorbească mult despre ştiinţa noastră teologică, dincolo de fruntariile României.

La congresele bisericeşti ecumenice, ne-a reprezentat totdeauna cu deplină competenţă. In discuţiile dinlăuntru — francmasonerie, reforma calendarului, tratativele cu anglicanii etc. — a adus contribuţii importante. In publicistica bisericească, îmbracă demnitatea — şi truda — de director iscusit al revistei „Candela". La catedră, e ascultat cu sete şi cu sfinţenie. Profesorul Dr. Vasile Gheorghiu e o mare pildă de osteneli pentru Ortodoxie şi de vieţuire în Hristos.

Sibiul ortodox, în rândurile cărui nouii academicienii numără atâţia admiratori şi prieteni şi elevi, le trimite amândoura cele mai curate urări, încărcate de belşugul unei bucurii pe care n'o întrece decât căldura inimilor lor cu cari le pomenesc cinstitul nume. **M.**

Comunicat

Onor. Minister al Sănătăţii intenţionează a organiza „săptămâna igieniei", spre a veni într'ajutorul populaţiei bântuite de boale. Onor. cler e îndrumat a da sprijin acestei acţiuni şi a colabora cu organele de stat care aranjează: „săptămâna igieniei".

Sibiu, 21 Iunie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Cuvântarea

P. Sf. Episcop NICOLAE COLAN, rostită în şedinţa Academiei Române din 3 Iunie a. c.

Domnule Preşedinte, Domnilor,

Mă găsesc într'una dintre cele mai mişcătoare clipe ale vieţii mele, fiindcă iau cuvântul spre a vă mulţumi pentru marea cinste cu care m'aţi încununat, alegându-mă membru de onoare al celui mai înalt aşezământ de cultură al neamului nostru.

Desigur, gândul care v'a călăuzit când aţi purces la această alegere n'a izvorât din preţuirea vredniciei mele zidite pe vreo osebit de bogată lucrare ştiinţifică. Pentru acest fel de lucrare — după aşezata vorbă a cronicarului — «timp hodenit şi gând slobod trebuiaşte». Iar eu nu l-am prea avut. Imprejurările vieţii m'au împins de timpuriu — încă de pe când eram student — în tranşeele scrisului misionar, iar ceva mai târziu viaţa bisericească m'a atras în orbita sa, cerându-mi întreg rodul ostenelii mele. Aşezământului sacru, sub pavăza căruia s'a desfăşurat destinul neamului românesc, i-am închinat toată râvna şi însufleţirea mea, înţelegând că'n felul acesta îmi slujesc devotat şi naţia întru care m'am născut.

De altfel nu noi suntem stăpânii propriei noastre vieţi. Paşii vieţii noastre sunt călăuziţi de Dumnezeu. Datoria noastră este să nu ne împotrivim rostului pe care Atotputernicul ni-l rânduieşte în această viaţă, ci să chivernisim cu credinţă talantul ce ni s'a dat. Toată înţelepciunea vieţii în ascultarea de Dumnezeu zace. Nici Mântuitorul nostru Isus Hristos n'a venit să-şi facă voia Sa, ci voia Celui ce L-a trimis.

Şi totuşi, asta nu-i fi'osofie de rob, ci înţelepciunea omului duhovniceşte slobod. Robul ascultă 'ncruntat şi de frică; creştinul, slobod întru Hristos, ascultă senin şi din dragoste.

Eu aşa am învăţat din Evanghelia Domnului, pe care am ispitit-o şi-am tâlcuit-o, ca dascăl, doisprezece ani de zile, ucenicilor mei, iar de doi ani de zile o tâlcuiesc, ca vlădică credincioşilor încredinţaţi păstoririi mele.

Conştient de puţinătatea vredniciei mele, vă rog să-mi îngăduiţi, Domnilor să nu tâlcuiesc alegerea mea în Academie decât ca un omagiu pe care cei mai străluciţi reprezentanţi ai ştiinţei şi culturii româneşti îl aduc Bisericii neamului.

Această Biserică, da, este vrednică de înalta Dvoastră cinstire. Fiindcă fiii Ei şi-au zugrăvit credinţa în icoane, sau şi-au cioplit-o 'n cruci, sau şi-au durat-o în lăcaşuri sfinte — dându-ne începuturile artei noastre. Ale lor sunt stângacile, dar aşa de preţioasele însemnări, din care Dvoastră închegaţi zbuciumata istorie a neamului. Slujitorii ei ne-au împrietenit cu luminătorul meşteşug tipografic esc. Ei ne-au fost cei dintâi dascăli. Ei au mângâiat cu cetania din Molitvelnic sau din Psaltire pe înaintaşii noştri în clipele de isbelişte, întărindu-le şi sporindu-le credinţa în izbânda cea care avea să vină. Pe urma ostenelilor şi jertfelor lor ce-au dobândit ascultare la Dumnezeu această izbândă a venit. Soarele ei ne luminează şi ne încălzeşte pe toţi. Vieţuim şi creştem în ea sub neadormita grije şi îndrumare a înţeleptului nostru Rege Carol II-lea.

Pentru aceste pricini, — Bisericii noastre dreptmăritoare — i se cuvine cinstirea.

Eu ştiu şi mă bucur din toată inima, că Ei i-o şi daţi — prin mine, care sunt doar unul dintre slujitorii Ei. De aceea vă rog, Domnilor, să primiţi respectuoasele mele mulţumiri — odată cu întreaga mea admiraţie pentru luminatele osteneli cu care ziditi măririea şi fericirea naţiei noastre.

Bunul Dumnezeu să vă binecuvinte cu roduri bogate aceste osteneli şi să vă facă parte de marile bucurii, pe cari nu le aduce decât conştiinţa datoriei împlinite.

Spre o Biserică catolică independentă în Germania?

In ultima vreme mişcarea numită „catolicismul german" prinde tot mai mult teren în Germania şi Austria, dată fiind imposibilitatea de-a se ajunge la un acord viabil între catolicismul vasal Vaticanului şi între voinţa naţiunii germane de-a fi întru totul independentă de orice putere din afară. De fapt neajunsul cel mai mare al Germaniei este că nici una din confesiunile creştine din cuprinsul ei nu reprezintă o astfel de sinteză a creştinismului şi a naţionalismului ca să nu fie păgubit nici unul. Catolicismul reprezintă un creştinism opus naţionalismului, în luptă eternă cu el, iar protestantismul e în carenţă atât faţă de dogma creştină cât şi faţă de aspiraţiile naţionalismului care nu se poate împăca cu individualismul anarhic.

Niciodată n'au oftat germanii aşa de mult ca astăzi după un creştinism care să fie în acelaş timp bisericesc, autentic, divin şi în înţelegere şi alipire sufletească cu naţiunea. Statele din Răsăritul Europei sunt invidiate pentru situaţia lor clară şi lipsită de dificultăţi sub acest raport.

Pentru rezolvarea problemei lor religioase în cadrul naţionalist au recurs germanii până acum la o soluţie care cădea, faţă de un creştinism străin şi ostil naţiei, în extrema cealaltă: la o religie care se depărtează de creştinism, căzând cu totul în dependenţa spiritului naţional, chiar în credinţele ei.

Am văzut astfel constituindu-se o religie germană, un păgânism primejdios pentru cultura creştină a Europei.

Dar în ultimul timp, după domolirea pasiunilor exagerate, se pare că germanii catolici încep a găsi şi a arăta întregei naţiuni drumul drept şi singur fericit pe care va putea ieşi din impasul în care se sbate. E drumul spre un catolicism autocefal, aşadar spre un creştinism autoritar şi integru, dar în acord pe terenul practic cu justele şi firestile dorinţe naţionale. Mişcarea a iniţiat-o profesorul *Berg*. Ea preconizează ruperea tuturor legăturilor cu Roma.

Şef al ei ar avea să fie desemnat cardinalul arhiepiscop al Vienii T. Innitzer, care în ciuda Vaticanului s'a pus de acord, împreună cu tot episcopatul austriac, cu regimul naţional-socialist, adunând pentru orientarea sa subscrierile preoţimei şi oprind căsătoria catolicilor cu evreii botezaţi.

Vaticanul e grozav de pornit împotriva lui. Il numeşte om fără caracter, epitet care se lansează chiar şi dela radio Vatican. Papa îndurerat i-ar fi declarat cardinalului Innitzer că pacea pe care a făcut-o episcopatul austriac cu naţional-socialismul rămâne „rana cea mai adâncă ce-a suferit-o în timpul pontificatului său."

Spre binele civilizaţiei şi al creştinismului ar fi bine dacă acţiunea aceasta ar ajunge la cel mai deplin rezultat.

Constituirea Forului, secţiei Bucureşti

După mai multe şedinţe pregătitoare ţinute de intelectualii ortodocşi fruntaşi din Arhiepiscopia Bucureştilor sub preşedinţia P. S. Arhiereu-vicar Irineu Mihălcescu, asociaţia s'a constituit în zilele acestea alegându-şi următorul comitet:

Dr. C. Angelescu, preşedinte, prof. Nichifor Crainic, secretar general, I. Popescu Paserea, casier, Andrei Rădulescu, Nae Dumitrescu, Popescu Tudor, I. G. Savin, V. Ispir, arh. I. D. Enescu, col. Mihăilescu, I. Petrovici, V. Gomoiu, Dr. V. Trifu, Julian Pascu şi general Jitianu ca membri.

Salutăm cu bucurie noua tovărăşie de muncă pentru mărirea Bisericii strămoşeşti şi o felicităm pentru proeminentele personalităţi ce stau în fruntea ei cu talentul şi cu prestigiul lor încercat.

Când ajutoarele din străinătate se primesc de conducerea asociaţiei religioase, fără ca să fi fost comunicate Ministerului, acesta este în drept să dizolve organele de conducere.

ART. 20. Modificarea expunerii de credinţă şi de organizare a unei asociaţii religioase locale recunoscute se poate face numai cu aprobarea ministerului.

Orice modificări de această natură vor fi aduse la cunoştinţa ministerului, spre a decide din nou asupra recunoaşterii asociaţiei.

Dispoziţiunii transitorii

ART. 21. Organizaţiile locale ale asoţiaţiilor religioase recunoscute de Ministerul Cultelor şi Artelor prin decizii anterioare, adecă *baptiştii, adventiştii de ziua 7-a şi creştinii după Evanghelie,* vor putea continua activitatea lor, cu condiţia ca în termen de 6 luni dela publicarea în Monitorul Oficial a acestei decizii să se fi conformat întru totul dispoziţiunilor de faţă.

Asociaţiile locale care nu vor obţine reînoirea autorizaţiei de funcţionare în acest termen vor fi oprite de a funcţiona, casele lor de rugăciuni vor fi închise, iar membrilor lor li se vor aplica măsurile dela art. 1 din această decizie.

ART. 22. Baptiştii din toată ţara se pot organiza pe comunităţi cu îndeplinirea tuturor condiţiunilor din prezenta decizie.

ART. 23. Prezenta deciziune intră în vigoare în toată ţara pe ziua de 15 Iunie 1938. Orice alte dispoziţii anterioare deciziei de faţă rămân desfiinţare.

ART. 24. Dl director general al Cultelor va aduce la îndeplinire această decizie.

Dată la 11 Iunie 1938.

Ministru, **N. Colan.**

Nr. 26.208.

Notificare oficială

Carnete pe CFR

Se aduce la cunoştinţa P. C. protopopi şi cucernicilor preoţi spre ştire şi **strictă conformare,** că pentru obţinerea carnetelor noui pe CFR se va face cerere timbrată către Consiliul Arhiepiscopesc la care se vor anexa următoarele:

1. O fotografie cu fond alb 6/9 cm semnată în faţă.

2. Chitanţă dela o gară CFR despre achitarea taxei carnetului şi anume:

a) pentru carnete clasa I şi II de câte 100 (unasută) Lei; şi

b) pentru clasa III de câte 75 (şatezecişicinci) Lei de fiecare carnet. Chitanţele de 100 Lei şi mai mari trebuesc provăzute cu timbru fiscal de 3 Lei şi 2 Lei aviaţie.

La cererile pentru carnete pe seama copiilor se va anexa şi extras de botez şi se va arăta şi Nr. carnetului tatălui.

Când se cere ulterior carnet pentru soţie şi copii, pe lângă actele de mai sus se va arăta şi numărul carnetului tatălui.

Cererile cari nu sunt făcute conform dispoziţiilor de sus nu vor fi rezolvite şi vor fi trecute la arhivă — fără nici un răspuns.

Sibiu, 23 Iunie 1938.

Consiliul Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Convocare

Membrii *Societăţii române de înmormântare din Sibiu* **sunt rugaţi a se întruni în** *adunarea generală ordinară* **ce se va ţinea în ziua de Duminecă 3 Iulie 1938 la orele 11 în sala festivă a Reuniunii meseriaşilor români, strada Bruchental 17 cu următoarea ordine de zi: Raportul general, prezentarea şi aprobarea bilanţului şi inventarului încheiat la 31 Decemvrie 1937 şi a bugetului pentru anul 1938, sortarea şi alegerea a 2 membri din comitet şi a comisiei censorilor şi aprobarea propunerilor comitetului cuprinse în raportul general.**

Sibiu, la 20 Iunie 1938.

Timotei Popovici
preşedinte

Nr. 6164—1939.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că în baza actului fundaţional făcut de Pr. Iosif Popoviciu din Sf. Gheorghe, decedat la 22 Aprilie 1938, precum şi a §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, parohia ortodoxă română Sf. Gheorghe I, a ridicat dela Casa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere ajutorul preoţesc de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 11 Iunie 1938. **Consiliul Arhiepiscopesc**

Ad. Nr. 7368—1938

Notificare oficială

Cuc. preoţi sunt invitaţi a raporta în decurs de 8 zile oficiului protopopesc data precisă a târgurilor anuale ce se ţin în comuna lor şi în comunele învecinate unde nu avem parohie, pentru a le putea introduce în Calendarul pe anul 1939.

Sibiu, 23 Iunie 1938.

Consiliul Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

AVIZ

Asociaţia „A. Şaguna" a Clerului ortodox român, secţia Sibiu, caută o **conducătoare-menajeră** pentru Căminul preoţesc dela **Bazna** pe timpul dela 15 Iulie a. c. având locuinţă în natură şi onorar corespunzător.

Vor fi preferate preotesele văduve fără copii.

Cuc. preoţi sunt rugaţi a atrage atenţiunea persoanelor interesate şi a ne recomanda o persoană potrivită.

Comitetul secţiei

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Vineri, 24 Iunie a. c. la Bucureşti pentru a lua parte la şedinţele Sf. Sinod.

Suveranul în Sibiu. *M. S. Regele Carol II vizitează oraşul nostru în ziua de 29 Iunie — 1 Iulie a. c., când se va face gradarea noilor sublocotenenţi, dela Şcoala specială de infanterie Sibiu, în cadrul unei înălţătoare solemnităţi.*

Nou ministru la Educaţia Naţională. Monitorul Oficial din 22 c. publică Decretul regal prin care încetează interimatul P. S. Nicolae Colan, ministrul Cultelor şi Artelor, dela ministerul Educaţiei Naţionale, pe data de 22 c.

Cu interimatul acelui minister a fost însărcinat dl Armand Călinescu, ministru de Interne.

Biserica ortodoxă şi Suveranul nostru. — Cetim în excelenta revistă bihoreană, *Celè trei Crişuri,* următoarele:

...Şi pornind dela ideea mântuitoare, profetică şi purificatoare, a construcţiei şi organizării forţelor interne de rezistenţă ale neamului nostru, *M. S. Regele Carol II* s'a oprit cu pietatea vechilor voevozi şi cu înţelegerea adâncă a tuturor celor ce sunt preocupaţi de misterul firei, *asupra Bisericii noastre.*

Credincios creştin ortodox, El a ţinut să-Şi arate sentimentele de profund respect şi de mare pietate religioasă, făcând din credinţa creştină ortodoxă, nu numai o instituţie socială, întemeiată pe tradiţie, ci o forţă vie şi actuală a neamului.

De aci, acel caracter de sacră coloratură creştină dată unei orânduiri fundamentale, paralel simbolistă prin chemarea în fruntea guvernului de execuţie a nouei forme de stat, a Şefului Bisericii noastre, în persoana venerabilă a I. P. S. Sale Patriarhului Miron.

La naşterea fiecărui copil în satul *Rehren* **din Germania este obiceiul, păstrat din vremuri apuse, de a se trage clopotele bisericii timp de zece minute. Satul întreg vrea să se afirme, că trăeşte şi sporeşte spre binele său şi al ţării.**

Noua catedrală ortodoxă rusă în Berlin a fost târnosită Dumineca trecută. Actul târnosirii l-a săvârşit mitropolitul iugoslav, Anastasie. Numeroşi oaspeţi din străinătate au asistat la festivitate. Terenul unde s'a clădit noua biserică, fusese dăruit de primăria berlineză, înainte cu doi ani, pe seama comunităţii ortodoxe ruse, alcătuite în partea cea mai mare din emigranţi scăpaţi de furia bolşevicilor. In exercitarea activităţii sale religioase, biserica ortodoxă rusă din Germania se bucură de libertate deplină, — spun membrii ei.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 26 Iunie 1938, va predica Părintele Prot. *E. Cioran.*

Nr. 424—1938 (32) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Băcâia,** din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.

2. Casă parohială cu trei încăperi şi supraedificatele necesare.

3. Sesiune parohială: 3 jugăre 884 st. arător şi două cimitire în întindere de 1 jug. 114 st.

4. Stola obicinuită în protopopiat şi câte două ferdele mari porumb cu ştiuleţi de 72 familii.

5. Trei stânjini mari de lemne pentru încălzit dela comuna politică.

Doritorii de-a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs cu documentele necesare şi încuviinţarea din partea P. V. Consiliu arhiepiscopesc în termen legal, oficiului protopopesc ortodox român din Geoagiu, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a fi cunoscuţi de popor.

Băcâia, 29 Maiu 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului în înţelegere cu Consiliul parohial.

Glodeanu
protopop

Nr. 30—1938 (22) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului II de cântăreţ în parohia Aurel Vlaicu, protopopiatul Orăştie, se publică concurs, din ordinul Of. protopoposc Nr. 263—1938, precum şi pe baza hotărârii consiliului parohial adusă în şedinţa sa din 8 Mai 1938, cu termin de 20 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Sesiune cantorală 1 jugăr şi 800 st. arător.

2. Stola obişnuită în parohie.

Reflectanţii diplomaţi ai şcoalei de cântăreţi din Sibiu au a se prezenta în vreo Duminecă la biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări.

Aurel-Vlaicu, la 9 Mai 1938.

Preşedinte: **Pr. Vasile Simtion** Secretar: **Popescu**

Nr. 104—1938 [28] 3—3

Publicare de licitaţie

Parohia ortodoxă română din Daia, judeţul Târnava-Mare dă edificarea bisericii prin licitaţie publică în ziua de *4 Iulie 1938,* la 10 ore cu oferte închise şi timbrate, conform L. C. P. în localul primăriei comunale şi în conformitate cu planul, devizul şi caietul de sarcini.

Ofertele însoţite cu o garanţie de 5% din valoarea devizului în numerar, sau efecte de stat în valoare nominală, vor cuprinde şi clauzula, că cunoscând planul, devizul şi condiţiile din caietu de sarcini şi se supun lor.

La licitaţie vor fi admişi numai antreprenori calificaţi cu dreptul de libera practică a acestei specialităţi. Deplasările la faţa locului privesc pe concurenţi.

Planul, devizul şi caietul de sarcini se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

Daia, din şedinţa consiliului parohial ortodox român ţinută la 3 Iunie 1938.

(ss) Pr. Ioan Herţioga paroh-preşedinte — **(ss) Ioan Goga** epitrop

Valeriu Langa
epitrop

[30] 2—2

Publicaţiune de licitaţie

Parohia ortodoxă română Tălmaciu, dă în licitaţie publică în *30 Iunie 1938,* ora 10, cu oferte închise, în localul primăriei edificarea bisericii, în valoare de Lei 1.470000, conform devizului estimativ.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caetul de sarcini.

Participanţii, vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 5% din valoarea devizului, în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Caetul de sarcini, devizul şi planul, pot fi văzute în fiecare zi la oficiul parohial Tălmaciu.

Tălmaciu, 15 Iunie 1938.

Ioan Branea
adm. parohial

Nr. 65—1938 (31) 2—2

Concurs de vinţeler

Pentru ocuparea postului de **vinţeler** la via de circa 7 jug. a Fundaţiunii culturale Dr. Ioan Mihu, dela Băcăinţi, gara Şibot, jud. Hunedoara se publică concurs.

Dela reflectanţi se cere să fie cetăţeni români, de religie ortodoxă, să aibă practică în lucrare viei şi tratarea produselor ei şi să aibă garanţie materială şi morală.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: locuinţă în natură, lemne din pădurea Fundaţiunii şi salar după învoială.

Cererile de concurs timbrate se vor înainta până la *15 Iulie a. c.* la adresa: Fundaţiunea culturală Dr. Ioan Mihu în Sibiu, Str. Mitropoliei 32 — însoţite de următoarele acte:

1. Act de botez.
2. Certificat de cetăţenie.
3. Certificat despre şcolile cercetate.
4. Certificat de moralitate dela of. parohial.
5. Certificat despre serviciile prestate.
6. Certificat despre averea ce o posedă.
7. Alte acte recomandatoare.

Cuc. preoţi sunt rugaţi a atrage atenţiunea celor interesaţi, asupra acestui concurs.

Sibiu, la 15 Iunie 1938.

Eforia Fundaţiunii culturale Dr. Ioan Mihu

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Libraria Arhidiecezană Sibiu**

Organizaţi Reuniuni de femei

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI Sibiu 3 Iulie 1938 Nr. 27

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIATIUNII" SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Regulamentul sectelor

Incet, încet Statul român începe să se convingă despre pericolul pe care-l reprezintă sectele pentru siguranța sa și să prindă tot mai mult curaj în atitudinea sa față de ele.

Evoluția aceasta se realizează atât de încet deoarece guvernanții, chiar când nu privesc cu indiferență la fărâmițarea religiei poporului român și prevăd inconvenientele ce vor rezulta de-aci pentru țăria Statului, sunt pe de o parte robii ideii libertății de conștiință în materie religioasă, iar pe de alta se lasă prea mult timorați de rățoielile arogante ale diverșilor inspectori și protectori de peste hotare ai acestor secte, cari, pretinzând că au la spate anumite puteri din Europa și de peste Ocean, își iau aere de pedagogi și mentori ai guvernelor românești.

Deaceea opinia publică românească, reprezentată în deosebi prin ziarele sale, nu trebue să obosească a îndemna pe guvernanți să afirme în fața diverșilor mici dictatori de peste hotare demnitatea și suveranitatea Statului făcându-i să înțeleagă definitiv că chestiunile religioase ale poporului român se rezolvă exclusiv înăuntru Țării. Așa au făcut guvernele altor State, urmarea nefiind alta decât dispariția sectelor și o sporire de prestigiu a acelor Țări în fața lumii.

Tot atât de necesar este apoi ca guvernanții noștri să fie ajutați să se pătrundă de convingerea că principiul respectării libertății de conștiință nu obligă și la respectarea libertății manifestărilor unei conștiințe atunci când ele periclitează existența Statului. Ce-o fi în conștiința cuiva Statul nu poate să știe, prin urmare fixarea libertății ei într'o constituție este un nou-senz. Dar manifestările conștiinții căzând în domeniul social de ale cărei mișcări și orientări depinde viața unui Stat, asupra lor Statul are să-și spună cuvântul, un cuvânt permisiv când ele nu-l periclitează și unul restrictiv când îl periclitează. Iar întrucât manifestările de obiceiu sunt corespondența justă a unei conștiințe, Statul are dreptul să ajute printr'o educație directă și prin ajutorarea instituțiilor capabile de acest lucru la formarea unei conștiințe care ajută la întărirea lui.

Adevăratul creștinism nu a afirmat niciodată în istorie principiul libertății de conștiință împotriva Statului.

Lupta directă împotriva Statului a fost și este totdeauna apanajul sectelor. Numai ele au afirmat totdeauna că nu le interesează Statul și că chiar sunt datoare să lupte împotriva lui ca fiind dela diavolul. Sectele nu numai că au afirmat și afirmă totdeauna principiul libertății de conștiință în mod pozitiv neinteresându-le faptul dacă ea contravine sau nu în cazuri concrete siguranței Statului, ci și-au întors armele și direct împotriva Statului chiar când acesta le dădea deplină libertate.

Creștinismul însă niciodată nu s'a dedat la manifestări ostile unui Stat pe motiv că libertatea de conștiință se cere exteriorizată întreagă indiferent că prin aceasta se periclitează ființa acelui Stat. Creștinismul a trăit în State ostile lui dar totdeauna și-a afirmat lealitatea față de ele. Chiar în veacurile primare de crâncenă persecuție din partea Statului păgân, apologeții nu s'au găsit niciodată în situație să scuze acțiuni de-ale creștinilor ostile Statului pe motiv că trebue să asculte de conștiința lor, ci afirmau mândri că nu e nimic potrivnic Statului în manifestările creștine, că creștinii sunt cei mai buni și mai loiali cetățeni.

Ei recunoșteau Statului dreptul să se apere împotriva manifestărilor cari-l primejduesc și implicit dreptul de a-i pedepsi chiar și pe creștini dacă s'ar dovedi că sunt cetățeni neloiali, dar cereau să se facă în prealabil această dovadă.

Principiul respectării libertății de conștiință, indiferent că prin aceasta se prăbușește Statul, l-a adus abia individualismul și raționalismul superficial al revoluției franceze. Sus indivizii jos Statul, chiar dacă indivizii își vor frânge gâtul și se vor omorî între ei, în această orgie de libertate! Aceasta a fost deviza dela o vreme încoace.

Atitudinea creștinilor din veacurile primare, îi dă Statului învățătura: dacă se face într'adevăr dovada că o sectă religioasă îi primejduește siguranța, el este în drept să ia măsuri împotriva ei.

Noi nu vrem să producem în rândurile de față aceste dovezi. Ele s'au produs de atâtea ori și osteneala se mai poate repeta pentru a convinge Statul nostru definitiv despre pericolul ce-l paște din multiplicarea și creșterea sectelor. Dar vreme de pierdut nu mai este. Dacă nu are încă destule dovezi să dispună adunarea lor, căci îl asigurăm că le va găsi cu prisosință, și să procedeze la singura măsură salutară: *interzicerea oricărei secte în România.*

Până atunci semnalăm cu bucurie că noul Regulament al sectelor face un însemnat pas înainte spre această țintă. P. S. Nicolae Colan, ministrul Cultelor, care a stabilit acest Regulament și-a înscris o nouă faptă de merit în frumosul registru al carierii Sale ministeriale.

Prin acest Regulament se menține decizia anterioară de interzicere a tuturor sectelor afară de cea a Baptiștilor, Creștinilor după Evanghelie și a Adventiștilor. Celelalte secte nu pot face adunări și nu pot tipări și răspândi literatura lor. Ar fi de dorit însă ca să funcționeze în minister un mic birou compus măcar dintr'un om perfect cunoscător literaturii sectare, care să stabilească fiecare broșură cărei secte aparține, căci de unde să știe organele polițienești și de multeori chiar preoții că o anumită broșură care poartă poate chiar un titlu nereligios aparține unei secte interzise. Acestui birou i s'ar trimite de către ceice le cad în mână orice broșură, de care se știe că nu-i a Bisericii române, găsită pe la sectari sau pela alți oameni, ca cercetând-o să dea ordine în consecință în toată țara.

Cele trei secte admise, ca să poată funcționa trebue să-și constituiască asociații religioase locale — un fel de parohii — constătătoare din minimum 100 de familii așezate toate într'o localitate sau cel puțin 50, iar restul pe raza maximă a unui județ (un fel de parohie cu mai multe filii). Casa de rugăciuni nu poate să fie decât în centrul asociației locale, unde trebue să existe cel puțin 50 familii din secta respectivă. Adunări religioase nu se pot face decât în centrul asociației locale, în casa de rugăciuni. La membrii împrăștiați prin diferite localități ce țin de acel centru, nu se pot aduna ceilalți pentru rugăciuni și manifestări religioase. Predicatorii nu-și pot exercita atribuțiunile lor religioase decât în casa de rugăciuni a asociației locale pentru care au fost instituiți. Măsura aceasta și cu cea dinaintea ei sunt foarte bune. Prin ele un sectar, sau mai mulți dintr'o localitate rămân izolați. Nu se pot aduna nici între ei, nici predicatorul împreună cu membrii străini nu pot veni să-i adune la un loc la adunare religioasă. Toți preoții din localitățile cu mai puține familii de 50 dintr'o sectă, să fie atenți că acei sectari n'au dreptul să se adune la rugăciune comună. Ei se pot duce doar la centrul asociației lor locale care va fi cu siguranță la mari distanțe, dat fiind că 50 familii dintr'o sectă nu se întâlnesc decât foarte rar în România.

Desigur că diferiții sectari dintr'o localitate se vor vizita chipurile pentru alte motive. Dar ei nu vor putea să țină o adunare religioasă propriu zisă. Nu vor putea să-și propovăduiască doctrina altor oameni pentru a-i câștiga, nu vor putea să spună vre-un cuvânt rău despre vre-un alt cult. (Dela aceasta sunt oprite toate cultele, dar uniții batjocuresc ortodoxia pe toate căile, oral și în scris. Cine-i oprește ?)

Se permite totuși să meargă în casele membrilor sectari din diferitele localități ale asociației (art. 13). Ar fi fost bine să nu se permită acest lucru. Oamenii, nealimentați cu predici noui, cu îndemnuri noui, decât atunci când pot face drumul lung și costisitor la centrul asociației locale, pe de altă parte cercetați continuu de preot, pot fi mai ușor rupți din mrejile amețitoare ale sectei.

Cucernicii preoți sunt rugați să cetească și să studieze amănunțit acest Regulament. Vor afla în el un mare ajutor în lupta cu sectarii.

Regulamentul, ca un punct de tranziție spre măsuri și mai radicale, e foarte bun. Numai o întrebare: Cine va avea grije de păzirea lui conștiincioasă? Organele polițienești? Dar dacă nu se pricep totdeauna în aceste chestiuni, dar dacă n'au toteauna bunăvoința? Ce măsuri se prevăd pentru astfel de cazuri? Legile sunt de obiceiu bune; aplicarea e defectuoasă. Se numesc acum tot felul de inspectori de control pentru gestiunile financiare. Nu sunt și mai necesari câțiva pricepuți și zeloși inspectori de control pentru înlăturarea turburărilor și neregulilor sufletești din mijlocul poporului român? Cinci-șase oameni împărțiți pe regiuni, ajungând să cunoască exact situația sectelor în fiecare localitate din regiunea lor, având putere efectivă, fără să îngreuneze bugetul Statului cu un salariu prea mare, ar asigura o maximă eficacitate acestui Regulament. La caz de nevoie, ar putea măcar eparhiile să delege câte unui din slujbașii lor cu această lucrare, Statul având însă să-l prevadă și din partea sa cu toată puterea și autoritatea în aceste chestiuni.

D. STĂNILOAE

Consiliul Central Bisericesc în ultima vreme a avut o activitate dintre cele mai rodnice prin contribuția ce și-a dat-o la edictarea mai multor legi de interes bisericesc. Printre acestea remarcăm:

1. Legea de organizare a Casei de economie, ajutor și credit a clerului și personalului bisericesc ortodox, publicată în Monitorul Oficial Nr. 61 din 15 Martie 1938.

2. Legea de modificare a legii Fondului bisericesc ortodox din Bucovina, publicată în Monitorul Oficial Nr 62 din 16 Martie 1938.

3. Legea pentru administrarea everilor aflătoare pe teritoriul român, ale așezămintelor călugărești din străinătate, publicată în Monitorul Oficial Nr. 63 din 17 Martie 1938.

4. Legea pentru prelungirea mandatului actualelor corporațiuni reprezentative bisericești și amânarea alegerilor eparhiale, publicată în Monitorul Oficial Nr. 63 din 17 Martie 1938.

5. Legea pentru înzestrarea unor mănăstiri ortodoxe cu întinderi de pământ, publicată în Monitorul Oficial Nr. 74 din 30 Martie 1938.

6. Legea pentru înființarea și organizarea „Fundațiunii Maglavit", publicată în Monitorul Oficial Nr. 133 din 14 Iunie 1938.

7. Legea pentru fixarea procedurii împărțirii averilor bisericești basarabene, publicată în Monitorul Oficial Nr. 143 din 24 Iunie 1938.

Vizita M. Sale Regelui la Sibiu

In ziua de 1 Iulie Sibiul a îmbrăcat haină de sărbătoare, pentru a întâmpina pe iubitul nostru Suveran, care ne-a vizitat cu prilejul înălţării în grad a nouii promoţii de sublocotenenţi.

Cu câteva zile mai înainte oraşul se pregătea să primească cu toată dragostea pe Suveranul care conducând destinele acestui neam, a îndreptat ţara pe drumul liniştei, al culturii şi progresului. Sibiul a fost invadat cu această ocazie de sute şi mii de săteni, cari au venit să salute pe neobositul lor îndrumător spre progres şi mărire.

M. Sa Regele, însoţit de Marele Voevod Mihai, au fost întâmpinaţi în gara Sibiu de Sanctitatea Sa **Patriarhul Miron**, *primul-ministru, Armand Călinescu Ministrul Internelor şi al Educaţiei Naţionale, Gen. Argeşanu Ministrul Apărării Naţionale, Gen. P. Teodorescu Ministrul Marinei şi Aerului, etc.*

La coborârea din trenul regal dl Gheorghiu, primarul oraşului, a întâmpinat pe M. Sa cu tradiţionala pâne şi sare. S'a format apoi un impozant cortegiu, având în mijloc maşina M. Sale Regelui, care a străbătut oraşul în sunetul muzicilor şi uralele mulţimii. Pe întreg parcursul până la Şcoala militară, pe ambele trotuare, erau înşiraţi soldaţi, elevii strâjeri dela şcoalele secundare, săteni cari au venit din întreg judeţul, cari au ovaţionat îndelung pe M. Sa.

La Şcoala militară nouii ofiţeri au primit cu urale nesfârşite sosirea M. Sale Regelui şi a Marelui Voevod Mihai.

In loja regală alături de miniştrii a luat loc şi I. P. S. Sa mitropolitul nostru **Nicolae**, *urmat de* **P. S. Vasile**.

P. S. **Partenie Ciopron**, *al Armatei, înconjurat de un sobor de preoţi a slujit un serviciu religios, după care citindu-se decretele de înaintare a noilor ofiţeri, M. Sa li-s'a adresae cu următoarele cuvinte:*

Salut cu deosebită dragoste pe cei mai tineri camarazi ai noştri cari păşesc astăzi în mijlocul oştirii cu credinţă şi cu dragoste.

Ţiu să reamintesc că numele dat promoţiei voastre este un simbol al întregii vieţi ostăşeşti.

Bătălia dela Şelimbăr înseamnează în istoria noastră începutul visului secular care s'a împlinit sub glorioasa domnie a prea scumpului Meu părinte.

Acest început este imaginea primei virtuţi ostăşeşti pe care trebue s'o aveţi: adică credinţa.

Dela 1599 până în 1918 nu a pierit în sufletul poporului românesc credinţa în dreptatea istorică care s'a şi împlinit.

A doua virtute este vitejia. *Prin faptele de arme personale ale Voevodului Mihai şi ale fraţilor Buzeşti s'a dobândit victoria în faţa unor duşmani mai puternici.*

Al treilea învăţământ este sacrificiul *căci Şelimbărul a deschis poarta Alba-Iuliei.*

Desigur că fiecare ostaş trebue să fie convins din tot sufletul că în această carieră glorioasă a armelor oricând poate întâlni în calea lui sacrificiul suprem.

Acest sacrificiu nu este numai un sacrificiu al sângelui, ci este chemare de credinţă, de răbdare şi stăpânire de sine, în orice clipă a vieţii

Facă-se ca în sufletele şi mintile voastre să fie puternic întipărite virtuţile cari reprezintă denumirea promoţiei voastre.

Dacă veţi urma cu credinţă şi fără şovăială aceste virtuţi, veţi fi veşnic demni de chemarea voastră şi de străbunii voştri.

Urez ca această falnică promoţie să fie demnă de Poporul românesc.

Să trăiţi copii!

*

După impresionanta defilare a ofiţerilor, a urmat tradiţionala gustare pe care o ia Regele cu tinerii ofiţeri.

In după amiaza aceleiaşi zile M. S. a părăsit Sibiul, fiind iarăşi salutat cu ovaţii de întreagă populaţia oraşului.

După plecarea M. Sale Regelui, Sanctitatea Sa **Patriarhul Miron**, *însoţit de directorul de cabinet, dl ministru* **Dr. I. Broşu**, *au fost oaspeţii I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae. Sanctitatea Sa a vizitat cu această ocazie biserica catedrală, Academia teologică, capela şi biblioteca mitropolitană şi noua Şcoală normală «A. Şaguna», interesându-se de aproape de chestiunile şi viaţa bisericească de aici ca unul care a trăit mult în acest oraş şi şi-a legat frumoşii ani ai tinereţii de progresul acestei vieţi bisericeşti.*

P. P. **Partenie Ciopron**, *episcopul Armatei a fost deasemenea cu această ocazie oaspele I. P. Sf. Mitropolit Nicolae.*

In ziua de Vineri, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae a dat o masă intimă în onoarea Sanctităţii Sale Patriarhul Miron, care apoi cu trenul de 10 seara a plecat spre Bucureşti, oprindu-se în Sighişoara unde va face o inspecţie.

Cercurile pastorale în alte eparhii

Preoţimea noastră se convinge tot mai mult despre rolul important al cercurilor sale pastorale. Credincioşii, la rândul lor, dovedesc o interesare tot mai vie pentru astfel de cercuri culturale preoţeşti.

Avem mulţumirea de a putea constata acest progres nu numai în eparhiile mitropoliei Ardealului, ci şi ceva mai departe: în celelalte eparhii ale ţării.

Răsfoind o îngrijită şi amănunţită dare de seamă a Secţiei culturale, prezentată adunării eparhiale a Episcopiei *Huşilor*, în şedinţa ordinară dela Dumineca Tomii 1938, aflăm, despre Cercurile pastorale, că ele desvoltă o tot mai susţinută activitate, marcând vădite stagii de propăşire în viaţa morală şi culturală a poporului păstorit.

In timpul mai nou, Eparhia numită a organizat cercurile pastorale pe *raze mici*, de câte 4—7 parohii, evitând, prin grupări mai restrânse, deplasările de drumuri lungi şi obositoare. Privitor la oficierea serviciului divin, în programul cercurilor, s'au dat instrucţii normative tipicale, care servesc ca îndreptar în slujbele soboarelor; alte instrucţii s'au trimis cu privire la felul şi chipul de comportare în aceste ocazii.

Colaborarea cu învăţătorii e luată în seamă deosebită, menită fiind să întărească lucrarea comună „a acestor factori de zidire în straturile de bază ale neamului".

Este o desfătare sufletească modul cum se desfăşoară programul bine întocmit al cercurilor, cu merindea lor întăritoare duhovnicească.

In nenumărate locuri şedinţele lor sunt cercetate de fruntaşii localnici şi din împrejurime: profesori, medici, funcţionari şi alţi oameni de seamă cari *iau parte activă* la manifestările culturale preoţeşti.

Activitatea tuturor cercurilor pastorale este strict *controlată* dela centru: s'au instituit delegaţi, cari să inspecteze inopinat şedinţele lor; un număr de 20—30 delegaţi se respândesc în Eparhie, „făcând prezent cuvântul de îndemn şi de binecuvântare al Ierarhului privighetor la conducerea turmei celei cuvântătoare pe calea mântuirii".

Şedinţele cercurilor formează în sfârşit şi nimerit prilej de a distribui poporului material de propagandă şi de zidire sufletească: foi, reviste, cărticele, iconiţe etc. S'au împărţit gratuit credincioşilor câteva zeci de mii de exemplare din „Credinţa strămoşească", broşuri şi iconiţe în valoare de 27 mii de lei.

Iată o eparhie condusă cu neadormit zel şi cu suflet apostoiic în munca sa misinoară.

La cursurile de vară

Primim programul cursurilor de vară, dela Universitatea populară „Nicolae Iorga" din Vălenii de Munte, în al 31 an de activitate. Cursurile acestea, oţelitoare de suflet românesc pentru „clipa cea mare", au devenit, după fericita unitate naţională, *un focar de închegare sufletească, de înfrăţire a tuturor cetăţenilor trăitori sub acelaş acoperemânt al statului român.*

Şcoala, astăzi vestită, dela Vălenii de Munte este, — după cuvântul *Suveranului* nostru, — o şcoală de iubire, de adâncă gândire şi cultură românească.

Cursurile sale încep şi în anul curent la 15 Iulie sub personala conducere a marelui cărturar, a dlui Profesor *N. Iorga*. Durata cursurilor este de o lună. Ele pot fi, şi e de dorit să fie, cercetete de: preoţi, profesori, învăţători, studenţi etc. Pentru buna lor găzduire s'au luat măsările cuvenite. Taxele se anunţă dintre cele mai moderate.

Afară de dl Profesor N. Iorga, îşi vor da concursul peste 150 conferenţiari. Desprindem din numărul lor, câteva nume alături de subiectul conferinţelor ce se vor desfăşura:

Prof. *Brătulescu V.* (despre: Biserici din Transilvania); Pr. *Cotenescu I. Gh.* (despre: A. Şaguna şi unificarea Principatelor române, etc.); Prof. *Nichifor Crainic* (Cultură şi autothonism); Pr. *Irineu Felea* (Preoţimea ardeleană în marele războiu); Prof. *Dr. V. Gheorghiu* (Reformele calendaristice din vremile noastre); Prof. *N. Jingoiu* (Naţionalism şi morală); Diacon *Moisescu* (Pribegia mitropolitului Dosoftei în Polonia, etc.); Pr. *O. Mureşanu* (Adaptarea creştinismului la necesităţile spirituale, etc.); Pr. *N. Popescu* (Legături bisericeşti nentrerupte între Dobrogia şi Ţările române); *Stănescu Florian Gighera* (Idealul creştin peste teritorii şi spaţii etc.); Prof. *G. Ţeţu* (Naţionalism în filosofie şi religie); Prof. *G. Vasiliad* (Mănăstirile din Muntele Athos), etc. etc.

Nr. 5517—1938.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că preotul Petru Todoran dela parohia Curechiu, judeţul Hunedoara, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezecemii) după soţia sa Victoria, decedată la 11 Iunie 1938.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 28 Iunie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

* FOIŞOARA *

Idealismul şi realismul antropologic

(Dintr'un studiu mai extins)

A) Importanţa problemei antropologice pentru pedagogie.

Să vedem care este concepţia idealistă şi cea empiristă despre om. Pe noi ca pedagogi ne interesează aceasta în chip deosebit. Problema antropologică este de cea mai mare însemnătate, căci de felul cum concepe un educator-pedagog omul depinde soluţia problemei educabilităţii, scopul educaţiei, ba mai mult depinde şi felul cum se va comporta şi va trata un om. „Mă găsesc ca pozitivist în faţa copilului, ei bine, atunci voiu interveni în această mică maşină, caut legăturile cauzale ca bază a operaţiunilor mele, am în vedere în primul rând condiţiile naturale, mecanismele instinctelor şi asociaţiaţiunilor şi chem ajutorul medicinei, biologiei, psihologiei experimentale şi al sociologiei. Sau pornesc dela spirit care hotăreşte viaţa morală: în cazul acesta îmi apare ca datorie pedagogică să ajung într'un raport etic cu copilul, să-i trezesc conştiinţa şi să-i câştig voinţa. Sau stau în faţa copilului ca înaintea unei flori care se desvoltă, în ale cărei forţe formative este deja cuprins totul, aşteptând şi privind la o astfel de desvoltare creatoare, înlăturând numai ceeace este păgubitor, ca şi Rousseau sau Fröebel în educaţia lor negativă sau ca Berthold Otto şi anumiţi reformatori şcolari (H. Nohl, Die pädagogische Bewegung in Deutschland und ihre Theorie, pag. 136). Pentru a ne da seama mai bine de ce mare importanţă este în pedagogie concepţia asupra omului n'avem decât să ne gândim la caracterul sistemului educativ din Evul Mediu şi la acela al educaţiei pedagogilor individualişti extremişti: Rousseau, Ellen Key, Gurlitt, Paul Oestreich, Tolstoi ş. a. şi ne vom da seama cât de deosebite erau în structura lor. Şi pentruce? Intrebatu-v'aţi vreodată pentruce? Fără îndoială, veţi zice pentrucă şi părerea ce o aveau despre om era cu totul diferită. In Evul Mediu era predominantă părerea că orice om vine pe lume încărcat, dacă nu de păcate, cel puţin de tendinţe spre rău „Homo homini lupus est" ar fi zis în alţi termini un filosof mai nou. Rousseau şi Ellen Key, din contră aveau convingerea nestrămutată că omul e bun dela natură şi numai societatea în mijlocul căreia trăeşte îl strică.

Poziţia omului în univers, după concepţia idealismului german.

In suplimentul criticii puterii judecăţii, Kant se ocupă de poziţia omului în natură. O fiinţă organică, după el, nu se poate explica numai în chip mecanic, ci prin sensul, prin ideea, care stă la baza desvoltării ei. Determinismul cauzal este întregit prin determinismul final. Intocmirea internă a oricărei fiinţe vii, conlucrarea organică şi armonică a tuturor organelor sugerează ideea finalităţii. Dacă reflectăm mai bine asupra raporturilor în care se găsesc lucrurile în orânduirea din natură constatăm că singur omul poate fi considerat ca scop final. Scopul omului este în el însuşi. Celelalte fiinţe şi tot ce există pe pământ există de dragul omului" pentru întrebuinţarea multiplă a acestor creaţiuni, după cum îi dictează raţiunea sa. El este ultimul scop al creaţiunii aici pe pământ, pentrucă el este singura fiinţă, care îşi poate face o noţiune a scopurilor şi poate să facă dintr'un agregat de lucruri formate cu scop un sistem de scopuri" (Immanuel Kant, Kritik der praktischen Vernunft, ediţia Karl Kehrbach, pg. 317). Omul este o fiinţă a naturii şi ca atare caută să-şi satisfacă cerinţele naturale folosindu-se de lucrurile din natură, în nădejdea fericirii fără ca să poată atinge; este o verigă în lanţul scopurilor naturii, dar în virtutea raţiunii şi a libertăiii de voinţă el poate să-şi impună lui şi naturii scopuri astfel încât „independent de natură, mulţumit cu sine să poată fi scop ultim, care nu poate fi găsit în natură" (I. Kant, op. cit. p. 323). In această calitate el poate să facă ceeace nu poate face natura: să creeze cultura prin iscusinţă (Geschicklichkeit) şi prin disciplină. Aceasta din urmă însemnează liberarea voinţei de despotismul poftelor care ne ar putea ţinea legaţi de anumite lucruri din natură. Omul este scop final al existenţei unei lumi. Adecă al creaţiunei „întrucât el singur în ordinea scopurilor din natură nu este condiţionat de altceva decât de ideea sa". Şi omul este determinat de natură, dar numai întrucât este considerat ca fiinţă naturală. Considerat ca noumen el este „singura fiinţă în lume a cărei cauzalitate este teleologică adecă îndreptată spre scopuri şi totuşi este astfel alcătuită încât legea, după care are să-şi determine scopurile este necondiţionată de ele şi independentă de condiţiile naturii, dar în sine este reprezentată ca fiind necesară". Ca *noumen*, omul este singura fiinţă din natură în care noi putem recunoaşte o putere suprasensibilă: puterea de a face binele impus de raţiunea noastră. Omul ca fiinţă morală, ca subiect al moralităţii, nu se lasă supus de nici o influinţă a naturii" (I. Kant, op. cit. p. 323).

Probleme-Recensii-Comentarii

Cerc pastoral. — Duminecă, în 22 V, 1938, s'a ţinut cerc pastoral în *Ticuşul nou*, sub preşedinţia Pr. Dionisie Bucur, preşedintele cercului.

La sf. Liturghie, slujită în sobor au participat şi învăţătorii cercului cultural.

A prĕdicat păr. *Cristea*, desvoltând textul: „Tot cel ce va bea din apa aceasta, va înseta iarăş; iar cel ce va bea din apa care eu voi da lui, *nu va înseta în veac*, ci apa care eu voi da lui se va face într'însul în izvor de apă săltătoare întru viaţa veşnică" Ioan Cap. IV. Predica a fost ascultată cu evlavie şi interes de parohieni şi învăţători. După biserică preoţii şi învăţătorii au continuat şedinţele lor intime cu variate probleme ale misiunii lor.

La ora 2 tot satul se adună în curtea bisericii luminată de un soare cald de Maiu. Elevii şcoalei deschid adunarea poporală cu «*Imnul Regal*» şi apoi cântece şi jocuri alese, care stârnesc aplauze unanime. Intre cântece conferenţiază Părintele *Comaniţă* despre „Rolul mirenilor în biserică şi sprijinul ce-l pot da la moralizarea maselor". A urmat conferinţa pentru omagierea marelui poet, adânc religios, dispărut de curând, *Octavian Goga*, ţinută de Părintele Dionisie Bucur. Conferinţa a umezit ochii ascultătorilor, cari la sfârşit au rostit un creştinesc: Dumnezeu să-l ierte!

Programul şcoalei s'a continuat cu declamaţii şi cântece. La sfârşit au vorbit dl înv.-dir. din Cuciulata „despre Oameni" conferinţă ascultată cu drag de public. Serbarea se închee cu „Imnul Regal" cântat de toţi cei prezenţi.

Pr. *D. B.*

*

Cercul preoţesc Chişcădaga, a ţinut conferinţă în ziua de 19 Iunie c. în parohia *Sulighete*. Săvârşirea în sobor de către membrii cercului, a utreniei zilei în continuare cu sf. Liturghie, a atras numeroşi credincioşi către lăcaşul sfânt.

După pricească a predicat Pr. *Al. Vâjdea*, din Chişcădaga, tălmăcind evanghelia zilei. La sfârşitul sf. liturghii, a vorbit Pr. *Ar. Muntean* despre datorinţele părinţilor faţă de copiii lor. Tema e cu atât mai potrivită, cu cât era vorbă de încheerea festivă a anului şcolar şi de examenul de religie dela şcoala primară din loc.

In urmă s'a oficiat parastas la împlinirea a 40 de zile dela moartea marelui român şi bunului creştin, *Octavian Goga*. Pr. Al. Vâjdea, preşedintele cercului a expus în rezumat personalitatea dispărutului poet.

In conferinţa intimă, Pr. *L. Lazăr* a făcut o dare de seamă asupra cărţii „In şcoala dragostei lui Isus", de Pr. Gh. Secaş.

La ora 2½ membrii cercului au participat la încheerea festivă a anului şcolar. — Pr. *L. L.*

*

Vizitaţiune canonică. — P. C. protopop al Odorheiului, Pr. *Sebastian Rusan*, în dorinţa de-a da o cât mai solidă îndrumare vieţii religios-morale tractuale în ţinutul secuizat, ţine să facă în toate parohiile vizitaţia canonică obicinuită, acum la finea anului şcolar. Cu acest prilej P. C. Sa prezidează şi examenul de Religie al şcolarilor, în asistenţa unui public numeros, părinţi ai elevilor, cari, în acest gest, văd reînviate vremile dinaintea războiului, când „prota" era şi pe-aici cel ce dădea îndrumările folositoare micuţilor şcolari, împreunate cu îndrumări „de-a nu uita cartea" în vacanţa mare, dupăce aducea laudele cuvenite celor sârguitori la purtare şi învăţătură.

P. C. Sa Păr. Seb. Rusan, la finea lunii lui Maiu a. c. s'a deplasat săptămâni de-arândul şi-a vizitat cu deamănuntul ogorul înţelenit al secuizaţilor.

Dupăce în 20 Maiu a fost în parohia Uilac, în 21 la Vidacut, s'a oprit Duminecă 22 la Săcel, comună românească ortodoxă, dar săracă. Aici a adus corul oraşului Odorhei „Doina" de sub preşedinţia dlui Mihail Constantinescu fost prefect al Odorheiului şi'n prezent preşedintele F. O. R. din tract. In prezenţa multor intelectuali din oraş, corul a dat minunat răspunsurile liturgice, iar la sfântul altar slujeau 5 preoţi din jur, strânşi în cerc pastoral de preşed. paroh. local Nic. Marcu.

A continual apoi acelaş program, Luni 23 Maiu în Feleag, 25, 26, în Rocos şi Bilorţeni, 28 în Vârghiş şi 30 Maiu în I. G. Duca (Cristur) şi Bodogaia, pretutindeni fiind deplin mulţumit de cele constatate. **Dar.**

*

Conferinţa preoţilor din Valea Jiului. — In 4 Iunie c., preoţimea jiană şi-a ţinut, sub preşedinţia Păr. Prot. *Ioan Duma*, conferinţa a IV din anul acesta, cu următoarea ordine de zi:

I. *Pr. C. Zoican:* Sensul etic al culturii, lucrare în care autorul arată adevăratul sens al culturii care este aceea *a inimii*. Creştinismul şi Biserica ortodoxă a dat primat sufletului, ca isvor al culturii. Iar cultura de azi, în mare parte, nu este acea a sufletului, — civilizaţia neîncreştinată de azi a provocat criza culturii.

II. *Pr. Tr. Moşic:* Mariologia pe baza cântărilor bisericeşti.

In această lucrare, autorul arată întreaga viaţă a Fecioarei Maria, aşa cum apare ea în cărţile noastre de ritual şi doctrina Bisericei ortodoxe despre Fecioara Maria, spre deosebire de antidicomarianiţii şi nestorienii din vechime, cari nu recunoşteau atributul de Născătoare de Dumnezeu.

III. *Pr. Eus. Oprean:* Mijloace de intensificare a vieţii religioase în parohii. Autorul arată pericolol ce-l prezintă pentru biserică diferitele curente şi sectele de toate nuanţele. Propunerile şi soluţiile practice pentru combaterea lor, autorul le va expune în şedinţele viitoare.

Toate lucrările au fost ascultate cu mare atanţiune şi au provocat vii discuţiuni.

Tuturor le-a mulţumit încurajându-i la muncă P. C. Sa Păr. Prot. Duma.

La propunerea Păr. Prot. Duma, preoţimea a acceptat cu mare bucurie, expedierea unei adrese de mulţumire dlui Prof. *Nichifor Crainic*, care aşa de generos a răspuns invitaţiei Păr. Prot. Duma, de a veni la Petroşani. Dsa a ţinut la Petroşani în 29 Maiu 2 foarte interesante conferinţe, pentru intelectualii şi minerii din loc.

*

Cerc religios. — In Dumineca Samarinencei, a. c. cercul preoţesc Ernea, protopopiatul Dumbrăveni, a ţinut şedinţă în fruntaşa comună *Ernea*. A fost o zi de adevărate bucuri duhovniceşti pentru credincioşi şi pentru toţi oaspeţii participanţi. După sf. Liturghie a predicat Pr. *I. Gligor*. A vorbit apoi dl *Dr. I. Holm*, preşedintele F. O. R. Dumbrăveni. Domnia Sa arată credincioşilor ca, intelectualii laici, grupaţi în F. O. R mână'n mână cu slujitorii altarelor, lucrează pentru îndreptarea fiilor bisericii noastre pe căile Domnului, spre fericirea lor vremelnică şi veşnică.

După masă la ora 2 s'a făcut sfinţirea apei, aici Pr. *I. Cantor* a vorbit despre rolul hotărâtor al memelor în creşterea copiilor.

Urmează cântarea executată de Oastea Domnului din loc, după care Pr. *T. Radu* adresează un cuvânt bine simţit către tineret.

In curtea Şcoalei primare elevii sub conducerea dşoarei înv. din loc execută un program artistic deplin reuşit.

Sf. Biserică, oglinda sufletului, şi de astădată era frumos împodobită cu covoare româneşti, arătându-se cât de mult ştiu credincioşii preţui locaşul de închinăciune, de unde primesc toate darurile mântuitoare. *Asistent*

*

Institutul de caritate al eălugăriţelor ortodoxe române, de pe lângă sf. Patriarhie, a avut anul acesta un număr de 60 călugăriţe eleve, dintre cari 37 anul I, iar 23 anul al II-a. Este un început dintre cele mai promiţătoare şi sperăm că în câţiva ani Biserica noastră va putea trimite în fiecare spital astfel de infirmiere cari îşi vor pune tot zelul monahal în practicarea dragostei creştine faţă de cei bolnavi şi suferinzi. Se vor putea astfel înlocui călugăriţele străine catolice, cari în multe cazuri şi-au uitat rolul ce trebue să-l îndeplinească la căpătâiul bolnavului şi şi-au transformat nobila misiune în prozelitism şi ură.

Prezenţa în spitalul românesc a călugăriţelor ortodoxe ne bucură şi din alt punct de vedere. Prin ele monahismul nostru revine la o veche tradiţie, când bolniţele de pe lângă mănăstiri erau câmpul larg unde călugării practicau virtutea dragostei şi a milei creştine. Iată de ce mai anii trecuţi când s'a pus problema unui institut de cartitate ortodox, ideia a produs o deosebită satisfacţie şi bucurie în rândurile clerului, dar mai ales în cercurile medicale româneşti.

Anul acesta cursurile şi practica medicală au fost ţinute sub conducerea a 12 doctori în mod cu totul benevol, pe lângă spitalul militar „Regina Maria" din Bucureşti.

La sfârşitul anului au fost promovate 23 maice, dintre cari 7 cu media 10, patru cu 9, şapte cu 8 şi cinci cu 7, cari toate vor fi plasate ca infirmiere la spitalele militare.

Cuvintele de laudă pe cari le-au avut autorităţile medicale, faţă de zelul şi priceperea cu care îşi îndeplinesc aceste călugăriţe misiunea lor, ne îndreptăţeşte la cele mai optimiste roade.

In decursul anului şcolar maicile au continuat a trăi o viaţă monahală canonică participând la serviciile dumnezeeşti obicinuite, anul I în capela surorilor dela institut, iar cele din anul al II-a în biserica spitalului militar.

*

Prof. Nicolae Ilie: *Monografia bisericii ortodoxe române din Diciosânmărtin, 1937.*

Dl profesor Nicolae Ilie dela gimnaziul de Stat „A. Bârseanu" din Diciosânmărtin, strânge într'un mănunchiu toate datele referitoare la înfiinţarea

---

Incăodată: valoarea supremă a omului decurge din această putere suprasensibilă, adecă din puterea de a face binele impus de raţiunea practică care are primatul asupra celei teoretice.

Fichte a continuat şi a depăşit punctul de vedere al maestrului său Kant în cele 2 cărţi asupra menirii omului. „In mişcarea idealistă a ultimelor decenii el a fost citat mai ales în ce priveşte interpretarea praxei vieţii în comunitate sub aspectul social şi pedagogic" (P. Petersen, Pädagogik, Berlin, 1932, pg. 56). Fichte concepe demnitatea omului altfel decât Kant. După Kant demnitatea omului constă în autonomia sa, adecă în independenţa sa faţă de mecanicismul naturii. Omul s'a ridicat deasupra naturii. Fichte nu se mulţumeşte numai cu simpla comparaţie a omului faţă de mecanismul naturii, ci găseşte demnitatea omului în faptul că el este într'un sens oarecare *creatorul*, în orice caz domnul ei. Autonomia e concepută ca lege care conduce lumea întreagă. In această lărgire a libertăţii care devine principiu al lumii constă fiinţa idealismului german, care ajunge la plenitudine în filosofia lui Hegel.

Demnitatea omului se vădeşte mai întâi în calitatea sa de *eu cunoscător*. Prin observaţii omul „aduce unitate în variabilitatea nesfârşită, prin ea se stabilesc legături între corpurile din lume şi devin un corp organizat; prin ea se învârtesc planetele (sorii) în drumul lor. Prin eu se naşte enorma scară dela lichenă până la serafim, în el este sistemul întregii lumi spirituale". Cât de uşor putem constata înrâurirea cugetării lui Kant asupra lui Fichte: toate sintezele cunoaşterii zac în spiritul omenesc.

Dar demnitatea creşte şi mai mult când îl considerăm pe om ca fiinţă sau *eu activ* în lume, ca transformator al naturii. „Acolo unde păşeşte el se trezeşte natura; la vederea lui ea se pregăteşte să primească dela el o nouă şi mai frumoasă creaţiune". „Omul poftеşte materia brută să se organizeze după idealul său". „In jurul lui animalele se înobilează. Eul însuşi este propria sa creaţiune". El este produs prin mine însumi în sens propriu zis. Eu sunt propria mea creaţiune. „Intregul meu mod de a gândi şi cultura pe care o primeşte judecata mea, cât şi obiectele asupra cărora se îndreaptă, depind de mine. Judecata sănătoasă este merit; diformarea puterii mele de cunoaştere, nechibzuinţa, întunecarea minţii, eroarea şi necredinţa sunt vina mea".

Pe o treaptă şi mai înaltă stă omul în calitate de creator şi formator al comunităţii. „Spiritele noastre tind şi luptă să se unească şi să formeze numai un spirit în mai multe corpuri. Toţi sunt un intelect şi o voinţă şi lucrează ca colaboratori la marele şi singurul posibil plan al omenirii".

Scopul final al omului este realizarea eului ca idee, devenirea insului cât şi a comunităţii asemenea cu Dumnezeu. Ori acest scop nu se poate realiza în cadrele istoriei pământului. Această idee îl deosebeşte pe Fichte de Kant. Dar tocmai faptul că eul ca idee nu se poate realiza deplin, face ca sforţările noastre niciodată să nu înceteze.

După cum vedem din cele spuse până aici, idealismul german îl situează pe om pe un plan superior de viaţă şi îl opune naturii oarbe. Omul este contemplat prin prisma ideii. Este privit mai mult cum trebue să fie nu cum este.

Omul aşa cum este face parte din două lumi deosebite. Omul este o bucată din natură prin corpul său, el este un membru în mecanismul naturii şi ca atare el trebue să se supună sorţii, El nu se poate opune naturii de care este determinat în acţiunile lui. Acţiunea lui este o rezultantă a diferitelor forţe ale naturii. „Nu vremurile sunt sub om, ci bietul om este sub vremuri", zicea unul din cronicarii noştri. Dar omul nu este numai o verigă în lanţul cauzal, în mecanismul naturii prin care s'ar explica toate acţiunile omeneşti, ci prin sufletul său face parte dintr'o lume spirituală. Intrucât aparţine acestei lumi manifestă astfel de însuşiri pe care nu le găsim la alte fiinţe din natură, de ex. libertatea acţiunilor. Structura etică a vieţii ar fi imposibilă dacă am renunţa la libertate şi ne-am supune orbeşte soartei. *Libertatea, autoactivitatea, spontaneitatea*, noţiuni cari sunt atât de des pomenite în lumea pedagogilor de azi, sunt fenomene proprii spiritului. Intre natură cu rigiditatea legilor cauzale şi între spirit unde libertatea este îngrădită numai de legi finale se dă de când e lumea o veşnică luptă. Omul ideal, după idealişti germani se deosebeşte de cel natural prin atotputernicia raţiunii sale practice care să supună regulilor şi legilor ei diferitele pofte şi tendinţe legate de orice fiinţă naturală. Deci dualismul moral la care mintea omenească nu poate să rămână, este soluţionat în sensul triumfului tendinţelor spiritual-superioare asupra celor animal-inferioare. E tendinţa către un monism etic spiritual. „Raţionala organizare a lumii şi idealizatea realităţii acestea sunt cele mai alese datorii şi scopuri ale omului. Dela socraticul: cunoaşte-te pe tine însuşi şi până la legea morală a lui Kant care se găseşte în mine, dela utopiile politice ale lui Platon până la planul de cinci ani al deţinătorilor de putere în Rusia duce acelaş drum al cugetării speculative; înapoia acestora stă aceeaş credinţă neclin-

parohiei ortodoxe în acest oraş şi cele referitoare la clădirea bisericii, cari sunt astăzi realităţi durabile numai datorită străduinţelor parohului local — păr. prot. G. Oprean — şi parohienilor — puţini la număr, dar cu suflet de adevăraţi români — şi le publică pentru a fi mărturie viitorului de ce-au putut realiza puţini oameni cu suflet laolaltă, pe terenul bisericesc.

E destul să amintim că anul 1921 ne-a găsit în acest oraş fără biserică şi fără parohie ortodoxă, iar astăzi, numai după 16 ani s'a ridicat aici o biserică frumoasă, „un far luminos al ortodoxiei, un monument naţional..." şi s'a organizat o parohie după toate legile noastre bisericeşti. Realizările au depăşit cu mult aşteptările numai datorită solidarităţii parohienilor noştri cu sf. biserică ortodoxă, care le-a dat tăria de-a realiza o astfel de operă.

Dacă n'ar fi existat această solidaritate apoi la Diciosânmărtin ortodoxismul n'ar fi putut face un pas înainte. *Fraţii din ceialaltă strană* ar fi făcut imposibilă renaşterea bisericii strămoşeşti în acest orăşel. Am şi încercat de altfel în nenumărate rânduri, dar totdeauna încercările lor au strâns mai mult pe credincioşii noştri în jurul bisericii strămoşeşti.

Monografia menţionează astfel de cazuri când uniţii s'au împotrivit oricărui început ortodox acolo. Stăruinţele demne de toată lauda ale credincioşilor noştri, le-a dat tăria de-a trece peste toate piedicile, încât în scurt timp se poate afirma c'au reuşit să readucă ortodoxismul la vechea consideraţie.

Dl prof. Nicolae Ilie merită toată recunoştinţa pentru faptul că ne-a dat în această Monografie un mănunchiu de eroice străduinţe pentru mărirea bisericii strămoşeşti.

*

Dr. Andrei Buzdug, profesor la Academia teologică ortodoxă română din Cluj: *Cuvântări la cununii,* Cluj 1938. Biblioteca „Duh şi Viaţă", Tipografia eparhială, 110 pg. 45 Lei.

*

Pr. Gh. Cotoşman, profesor la Academia teologică Caransebeş: *Bănăţenii şi episcopia Timişorii,* cu binecuvântarea I. P. S. Patriarh Miron.

Caransebeş 1938, Tipografia diecezană 388 pg, plus 7 anexe. Preţul?

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Duioasă revedere

In ziua Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, a avut loc convenirea colegială a absolvenţilor de acum 30 ani ai cursului teologic din Sibiu.

Împrăştiaţi în cele mai îndepărtate sate ale Transilvaniei s'au revăzut bătrânii preoţi, cari acum 30 de ani tineri şi plini de însufleţire au pornit la apostolat. Nu se mai recunoşteau, căci unii nu se mai văzuseră în acest răstimp. Se sărutau unii pe alţii. cărunţi şi sbârciţi la faţă şi plângeau, când se descopereau unul pe altul, după unele trăsături ale feţii.

In timpul serviciului divin au participat la sf. liturghie slujită de un sobor din foştii colegi în frunte cu protopopul Sibiului Emilian Cioran. Predica zilei a rostit-o preotul I. Ludu din Preşmer, după care s'a slujit un parastas pentru profesorii şi colegii răposaţi.

Şi-au revăzut apoi pe unii dintre foştii profesori, aducându-le omagii şi prinos de recunoştinţă.

Au fost prezenţi *preoţi: Debu, Ludu, Maeruşan, Modoroiu, Pană, Tătulea, Dancăş, Răchiţan, Oprea, Curea, Muşat, Şovrea, Straja, Buzura, I. Popa, Doctor, Georgiu, Fara, Vidrighinescu.*

Absenţi: *Mircea, Păcală, Tr. Popa, Ghişe, Ciora, Medieşan, Piso, Podea, Colceriu.*

Morţi: *Berariu, Duşe, Soiu, Lădoşan, Voina, Petra, Navrea.*

Procesiunea dela Suceava

La Suceava a avut loc o procesiune ţărănească la vechea Biserică domnească unde sunt adăpostite moaştele Sf. Ioan.

Zeci de mii de ţărani au venit din toate colţurile Bucovinei, din nordul Moldovei şi al Basarabiei pentru a asista la ceremonia sfântă.

I. P. S. Sa Patriarhul Miron Cristea a trimis binecuvântarea sa părintească norodului adunat în procesiune. Poporul a ascultat în genunchi aceste cuvinte înţelepte.

Procesiunea dela Suceava, la moaştele Sf. Ioan, a dovedit credinţa şi adânca evlavie care zace în inimile ţărănimii române.

Biserica strămoşească este biserica vie a neamului.

Dela Maglavit până la Suceava fiorul credinţei străbate sufletul ţărănimei.

Această credinţă religioasă este chezăşia marilor înfăptuiri ale Statului român ocârmuit de M. S. Regele Carol II, care a chemat în fruntea treburilor publice pe cel mai înalt chiriarh al bisericei.

Nr. 6688—1938

AVIZ

Se aduce la cunoştinţă, că sunt vacante şi libere următoarele catedre şi ore de religie ortodoxă dela şcoalele secundare ale Statului din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu:

a) Catedre:

1. Liceul de băeţi „Gh. Lazăr" Sibiu
2. „ „ „ din Petroşani
3. „ „ „ „ Deva
4. „ „ „ „ Sighişoara
5. „ „ „ „ Odorheiu
6. „ „ „ „ Gheorgheni
7. Şcoalele secundare confesionale greco-catolice din Blaj.
8. Şcoala normală de învăţători din Deva.
9. Şcoala normală de învăţători din Cristur.
10. Şcoala normală de învăţătoare din Tg.-Săcuesc.
11. Gimnaziul de băeţi şi gimnaziul de fete din Sf. Gheorghe.
12. Gimnaziul de fete din Orăştie (combinată cu muzică).

b) Ore:

1. *Braşov:* Liceul comercial de băeţi 4 ore, Liceul comercial de fete 4 ore, Liceul industrial de băeţi 3 ore, Liceul industrial de fete 6 ore, Şcoala de menaj 4 ore.
2. *Sibiu:* Liceul comercial de băeţi 6 ore, Liceul comercial de fete 5 ore, Gimnaziul industrial de băieţi 2 ore şi Liceul industrial de fete 2 ore.
3. *Petroşani:* Gimnaziul industrial de fete 4 ore.
4. *Lupeni:* Gimnaziul mixt 8 ore.
5. *Haţeg:* Liceul comercial de băieţi, 2 ore, Gimnaziul mixt 8 ore.
6. *Deva:* Liceul de fete 11 ore.
7. *Hunedoara:* Gimnaziul de băieţi 8 ore, Gimnaziul industrial de fete 4 ore.
8. *Sebeş:* Gimnaziul mixt 8 ore.
9. *Sălişte:* Gimnaziul mixt 8 ore, Şcoala de menaj 4 ore.
10. *Diciosânmărtin:* Gimnaziul mixt 5 ore.
11. *Mediaş:* Gimnaziul de băieţi 8 ore, Şcoala aeronautiaă 3 ore.
12. *Sighişoara:* Liceul de fete 11 ore.
13. *Odorheiu:* Gimnaziul industrial de băeţi 2 ore, Gimnaziul de fete 4 ore.
14. *Satulung:* Gimnaziul de băeţi 8 ore, Gimnaziul industrial de fete 4 ore.
15. *Tg.-Secuesc:* Gimnaziul mixt 6 ore.
16. *M.-Ciuc:* Gimnaziul mixt 8 ore.
17. *Făgăraş:* Gimnaziul de fete 8 ore.

Doritorii de a ocupa vreuna din catedrele vacante sau ore libere îşi vor înainta cerere la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu până la cel mai târziu 5 Iulie 1938.

Sibiu, din şedinţa secţiei şcolare, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 15 Iunie 1938. **Consiliul Arhiepiscopesc**

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a reîntors dela Bucureşti în ziua de Mercuri, 29 Iunie a. c.

P. S. Nicolae Colan, ministrul Cultelor şi Artelor a intervenit pe lângă Sanctitatea Sa Patriarhul Miron, preşedintele Consiliului de miniştrii, ca să permită hirotonia de preoţi în toate parohiile nou înfiinţate şi în cele rămase vacante din diferite motive, prin derogare dela Legea care opreşte orice numire de nou funcţionar înainte de 1 August.

Dl profesor Ioan Lupaş, eminentul nostru istoric şi neobositul ambasador al culturii române peste hotare, a reprezentat Universitatea din Cluj la festivităţile comemorative de 550 ani dela înfiinţarea Universităţii din Köln, ţinându-şi cuvântarea în latineşte ceea ce a stârnit un entuziasm delirant în auditor.

Necrolog. Dl Trandafir Preda, directorul Şcoalei superioare de comerţ din Sibiu a murit în ziua de 1 Iulie a. c. în etate de 53 ani. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

Serviciul Publicităţii de Stat de pe lângă Direcţia Generală a Presei şi Propagandei naţionale înştiinţează că toate cererile ce i se adresează din partea ziarelor, revistelor, societăţilor de tot felul şi persoane particulare trebuesc să fie timbrate conform legii timbrului (timbrul de petiţiuni). Fac excepţie răspunsurile la circulările adresate şi la anchetele întreprinse de acest serviciu. Deasemenea, toate autorităţile de stat sau comunale cari trimit publicaţiuni spre înserare, sunt rugate a le trimite în atâtea exemplare, în câte ziare urmează să apară, adaugând un exemplar mai mult, pentru evidenţa acestui serviciu.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 3 Iulie 1938, va predica părintele *M. Neagu.*

Nr. 424—1938 (32) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Băcâia,** din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu trei încăperi şi supraedificatele necesare.
3. Sesiune parohială: 3 jugăre 884 st. arător şi două cimitire în întindere de 1 jug. 114 st.
4. Stola obicinuită în protopopiat şi câte două ferdele mari porumb cu ştiuleţi de 72 familii.
5. Trei stânjini mari de lemne pentru încălzit dela comuna politică.

Doritorii de-a ocupa acest post îşi vor nainta cererile de concurs cu documentele necesare şi încuviinţarea din partea P. V. Consiliu arhiepiscopesc în termen legal, oficiului protopopesc ortodox român din Geoagiu, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a fi cunoscuţi de popor.

Băcâia, 29 Maiu 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului în înţelegere cu Consiliul parohial.

Glodeanu
protopop

tită a omului în raţiunea sa, în puterea sa asupra viitorului" (P. Petersen, op. cit. p. 94).

Increderea aceasta în puterile de autoformare sau autocreare a omului şi destinului său, optimistul acesta robust pledează pentru deplina eficacitate a educaţiei. Prin educaţie omul se poate ridica la desăvârşire morală. Oare găsi-vom acelaş optimism şi în pedagogia creştină? Vom avea răspunsul la această întrebare după ce vom cunoaşte felul cum concepe creştinismul pe om.

Concepţia creştină despre om.
(Antropologia creştină)

Concepţiei idealismului german despre om i se opune concepţia creştină. Dacă, pentru idealismul german omul este bun, sau capabil să fie bun, după creştinism el este rău, păcătos. „Nobil este omul, amabil şi bun zice Goethe, căci numai aceasta îl deosebeşte de celelalte fiinţe pe care le cunoaştem. „Nu încetaţi de a exercita puterile binelui". Iphigenia lui Goethe va rămânea pentru totdeauna imnul omenirii. „Nimenea nu este bun afară de Dumnezeu", zice Isus Hristos, iar apostolul Pavel în epistola către Romani cap. VII, vers 22—24 zice: „După omul din lăuntru, îmi place Legea lui Dumnezeu, dar văd în mădularele mele o altă lege, care se luptă împotriva legii primite de mintea mea şi mă ţine rob legii păcatului, care e în mădularele mele... Aşa dar, cu mintea eu slujesc legii lui Dumnezeu; dar cu firea pământească, slujesc legii păcatului". Prin aceste cuvinte se exprimă dualismul fiinţei umane, lupta dintre două principii al binelui şi al răului. Luptă care va dura cât va dura omenirea. Goethe d. e. fiind monist nu putea să admită aceste două principii: al binelui şi al răului. Trebuia să se declare pentru unul din ele şi astfel socoteşte că numai binele are existenţă. Răul nu e altceva decât imperfecţie, iar aceasta nu are existenţă, nu există real. Existenţă are numai perfecţiunea, iar într'o scrisoare către Iacobi identifică existenţa cu Dumnezeu „Das Dasein ist Gott". Răul aşadar este ceva negativ în sensul neexistenţei ca şi după Leibniz. Răul, ca pol negativ al unei corelaţii, nu este un principiu propriu, independent, ca în creştinism.

Răul astfel conceput nu poate fi atacat, combătut. Goete nu va preconiza luptă impotriva răului din lume.

Invăţătura creştină despre păcatul originar exprimă însă un adevăr psihologic care nu a fost pătruns prea bine până acum. In această învăţătură întunecată şi grea despre păcatul originar culminează concepţia realistă despre om (Fr. W. Förster, Religion u. Charakterbildung. pg. 104). Care e sensul învăţăturii acesteia? Unii au crezut că „prin păcatul originar are să se înţeleagă ereditatea instinctelor corporale, puterea poftelor trupeşti în om. Prin aceasta creştinismul a imprimat sigilul păcatului instinctelor naturale" (Fr. W. Förster, op. cit. pg. 105). Păcatul originar ar consta în voinţa de a trăi, ori el nu constă în aceasta, ci în *subordonarea* sufletului impulsiilor naturale. Păcatul originar exprimă aşa dar „tendinţa adânc înrădăcinată a sufletului omenesc de a cădea în ascultarea legilor instinctelor în loc să le impună acestora legea spiritului". Puterile superioare nu trebue să asculte de cele inferioare. Dumnezeu a creat natura senzorială pentru ca aceasta să asculte, să stea în serviciul spiritului. Şi câtă vreme sufletul este îndreptat spre o viaţă superioară, instinctele, d. e. cele sexuale, sunt liniştite, când spiritul se abate dela destinaţia sa şi rătăceşte în sferele sensoriale, ele ies de sub stăpânirea raţiunei şi din liniştea lor naturală. Când raţiunea nu a mai ascultat de Dumnezeu, nici instinctele nu au mai ascultat de ea. Aşa dar puterile şi instinctele naturale nu sunt un pacat în sine; nu uzul, ci abuzul lor sunt un păcat. Cuvintele apostolului Pavel din aceeaş scrisoare către Romani: „eu nu fac binele pe care-l vreau, ci răul pe care-l urăsc" (Video bona, proboque, deteriora sequor) sunt o expresie a păcatului originar care se repetă în fiecare. „Omul cunoaşte şi recunoaşte menirea sa superioară, cerinţa ei, ca expresie a fiinţei sale adevărate, şi totuşi face contrarul, nu constrâns de o forţă streină, ci dintr'o a doua voinţă care-l determină să prefere binele momentului binelui veşnic" (Fr. W. Förster, op. cit. pg. 109). [Sfârşitul urmează]

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezan

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 10 Iulie 1938 — Nr. 28

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază,

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

O nouă misiune pentru preot:

răspândirea tipăriturilor religioase pentru popor

Trăim într'o vreme de redeșteptare religioasă. Mai ales în lumea satelor se vede această înoire duhovnicească și care de cele mai multe ori ajunge până pe culmile golgotice ale convertirii. Da, e vorba de o convertire și încă pe o scară mult mai întinsă decât s'ar crede. Puternica mișcare de redeșteptare și convertire creștină ortodoxă, care e *Oastea Domnului*, cred că e cea mai bună dovadă în privința aceasta. O dovadă care devine din ce în ce mai evidentă pentru toți.

Așa dar, se petrece în jurul nostru, al preoților, o mare fierbere religioasă, o trezire la Hristos, o sete și o foame de Cuvântul Evangheliei, provocată de lucrarea Duhului Sfânt în lume. Aceasta este o realitate peste care un preot nu mai poate trece fără să dezerteze dela misiunea lui divină. Este o realitate atât de puternică încât noi preoții, nici n'o mai putem neglija. Căci fie că o vedem, o pricepem, o acceptăm și i-ne integrăm, — fie că n'o vedem, n'o pricepem și deci o respingem, luptându-ne surd și absurd cu ea, — vântul cel ceresc tot nu se lasă în pace.

Acum dacă aceasta este realitatea, un preot conștient de chemarea lui sfântă trebuie să țină seamă de ea și să facă tot ce-i stă în putere ca această sete duhovnicească, acest foc ceresc să fie cât mai bine întreținut și alimentat din vistieria Bisericii noastre ortodoxe.

Acum e vreme în care preotul trebue să fie cu totul treaz, atent și săritor. Căci această sete și foame sufletească cere hrană. Și dacă preotul nu se silește să i-o dea din belșug, ea o caută în altă parte. Și aci pândesc lupii sectari. Aci vânează ei adereți. Sectarii se folosesc tocmai de neglijența noastră a preoților. Asta e în firea lupilor să se folosească de lipsa sau somnul păstorilor.

Foamea și setea duhovnicească după cuvântul lui Hristos e tot așa de arzătoare ca și cea după pâine și apă. Ea e cu totul nerăbdătoare. Se cere de grab potolită. Și încă ceva: foamea aceasta crește mâncând. Și nici nu se mulțumește cu orce. N'o poți amăgi cu lucruri ușoare. Ci ei îi trebue «pâine cerească», și «apă vie» din belșug.

Ah, dacă am putea vedea această foame cerească, n'am mai fi așa de nepăsători în fața ei! Sufletul îndelung însetoșat și greu înfometat de Hristos «pâinea vieții», când odată s'a ridicat din somnul păcatelor lumii, devine nesățios ca un copil sugar.

Dar cu ce stăm noi, preoții, în calea acestui popor care se arată tot mai înfometat de Hristos? Cu Molitvelnicul și cu Liturghierul? Nu e destul. Ba nici predica cea mai vie nu mai satură pentru o săptămână. E adevărat că hambarele sfintei noastre Biserici sunt pline și nesecate. N'avem decât să împărțim tuturor cu mână largă. N'avem decât să aruncăm sămânța «Cuvântului» în toate părțile.

Dar tot nu vom putea birui. *Amvonul nu ajunge. Căci a trecut vremea când omul gusta cuvântul Evangheliei numai cu un simț: numai cu auzul.* Acum chiar și săteanul a căpătat un nou simț cum zice părintele Rector D. Stăniloae într'un articol recent; *săteanul nostru a căpătat simțul cititului, gustul cuvântului scris.*

Acest nou simț al cititului se cere mulțumit, satisfăcut. Și acest nou simț al cititului are un mare avantaj pentru foamea cea duhovnicească, adică pentru potolirea ei. Anume, dacă omul nu poate auzi în fiecare zi o predică, el totuș poate citi în fiecare zi o predică scrisă, un capitol dintr'o broșură, sau un articol dintr'o foae religioasă bine scrisă.

Iată cum răspândirea bunei tipărituri religioase, în popor și pentru popor, devine o nouă și imperioasă misiune pentru preotul de azi. Iată de ce *preotul de azi trebue să se facă un adevărat colportor de cărți și foi religioase în mijlocul enoriașilor săi.* Aflăm cu bucurie că despre lucrul acesta a vorbit I. P. S. Mitropolit cu multă căldură și înțelegere, la sfatul Central al Oastei Domnului în ședința dela Rusalii.

Intr'adevăr *colportajul cărților și foilor religioase pentru popor,* nu trebue privit ca o nouă povară pentru preot. Nu, ci preotul trebue să îmbrățișeze cu căldură această frumoasă îndeletnicire, ridicând-o până la treapta de misiune sfântă. Dacă nu orce preot poate fi un bun predicator, totuș orce preot poate fi un bun colportor al tipăriturilor religioase bune. *In casa preotului trebue să-și facă loc o mică librărie religioasă.* Iar preotul trebue să folosească orce prilej pentru a pune în mâna săteanului scrisul ziditor. Și acolo unde gustul cititului nu e desvoltat, preotul poate să-l trezească prin foi și broșuri bine scrise.

Mulți preoți au înțeles și au folosit, cu bune rezultate, misiunea cea nouă de colportor, al cuvântului sfânt scris cu duh. Alții însă o socotesc incomodă. Dar ca orce misiune sfântă, colportajul tipăriturilor religioase cere devotament și sacrificii de timp, osteneală și grijă. Insă dragostea de lucrul Domnului îți ușurează orce muncă și te învață la tot pasul ce trebue să faci. Căci colportajul trebue înțeles și făcut după anumite reguli și cu o anumită tactică, pentru a putea fi făcut cu folos.

Dar despre aceasta într'un articol viitor.

Preot **Nicolae Vonica**

Proclamația Guvernului către țară

Inaltul guvern al țării noastre expune în **ploclamația sa dela 4 Iulie 1938,** *activitatea desfășurată în ultimele luni, enunțând planul de lucrări viitoare.*

Proclamația înfățișează o icoană întreagă a activității guvernului, spre a fixa astfel atențiunea cetățenilor și a deștepta interesul lor față de opera întreprinsă și a stimula efortul comun într'o acțiune de solidaritate națională.

Guvernul, constituit sub președinția I. P. Sfințitului Patriarh **Miron** *ca un guvern de lucru, cere și pentru viitor, sprijinul înțelegător al tuturor cetățenilor.*

Importante îmbunătățiri și modificări s'au adus la diferitele ministerii ale noului guvern.

Astfel la ministerul **Educației Naționale** *s'au luat măsuri pentru refacerea spiritului în corpul didactic de toate treptele; în cel mai scurt timp se va modifica programa învățământului primar, elementar și complimentar, cum și în școalele normale, în scopul de a deveni un instrument de folos pentru viața practică a țărănimii; de asemenea se va introduce monopolul de stat pentru cărțile necesare cursului elementar.*

La Ministerul Cultelor *s'a pus în studiu modificarea legii cultelor, precum și a legii de organizare a bisericii ortodoxe române. De asemenea s'au luat măsuri pentru deslegarea chestiunii* **sectelor** *și asociațiilor autorizate, precum și a litigiului între eparhiile basarabene.*

Guvernul iș va continua munca începută, sub îndrumarea și priveghierea de fiecè clipă a **M. S. Regelui,** *care în înalta sa dragoste și grijă pentru trebuințele obștești, dă El însuși pilda muncii neprecupețite.*

Citiți și răspândiți

Telegraful Român

FOIȘOARA

Idealismul și realismul antropologic

(Dintr'un studiu mai extins)

Din starea de mizerie în care a ajuns omul nu din cauza atotputerniciei condițiilor materiale ale vieții, ci din cauza puternicei sale tendințe spre plăceri, omul nu se mai poate ridica prin propriile sale puteri. Isus Hristos e singurul nostru mântuitor. Fără el este imposibil ca omul care stă deja sub puterea păcatului originar, să-și libereze spiritul într'un stil mare. Adevărata liberare nu poate fi decât urmarea unui act al grației divine care se realizează în viața religioasă. Puterea de renaștere la o nouă viață spirituală nu poate fi trezită prin cunoștință sau idealuri abstracte, ci numai printr'un exemplu infinit superior. Isus Hristos reprezintă antipodul căderii și în mijlocul lumii vizibile încorporează lumea nevăzută și triumful său asupra morții și vieții,

Așa dar în timp ce creștinismul este realist și pesimist în conceperea omului, idealismul german este optimist și îl vede pe om mai mult așa cum ar trebui să fie, nu cum este. După aceștia, omul nu are să se teamă prea mult de rău, căci, pe de o parte acesta nu are o putere independentă, pe de altă parte puterea binelui crește prin puterea dumnezeească care există în om. Omul nu are nevoie să-l roage pe Dumnezeu pentru ajutorul său în lupta cu răul, căci, datorită puterii divine din el, va birui și singur prin sine însuși piedecile cari stau în calea binelui. Fichte îndumnezeește pe om. Această îndumnezeire se bazează pe învățătura lui Kant despre puterile suprasensoriale prin care omul poate face binele. 1. „Este ceva în noi, zice Kant, care ne umple de admirație, când ne gândim la ea și aceasta este în acelaș timp aceea care ridică umanitatea în idee la o demnitate pe care cineva nu i-o poate acorda unui om ca obiect al existenței. Că noi suntem ființe supuse legilor morale, ființe chemate de rațiune să respectăm aceste legi chiar cu riscul cererilor vieții care li se opun, aceasta nu ne miră, căci zace obiectiv în ordinea naturală a lucrurilor, ca obiect al rațiunii pure, să asculte de acele legi... *Dar că noi avem și puterea* să aducem moralei o jertfă așa de mare cu natura noastră sensorială, că noi și putem să îndeplinim ceeace înțelegem ușor și clar că *trebue* să facem, această superioritate a omului suprasensorial din noi asupra celui sensorial, a aceluia față de care cel din urmă (când e vorba de opoziție) nu însemnează nimic, chiar dacă în ochii săi însemnează totul, această dispoziție morală iseparabilă de om este un obiect al supremei admirații. Cu cât cineva privește mai mult timp acest ideal adevărat cu atât mai mult se ridică: așa că sunt de scuzat aceia cari datorită nepriceperii (incomprehensibilităților) socotesc aceasta ca ceva *supranatural, adecă ceva ce nici nu stă în puterea noastră și nu ne aparține ca ceva propriu, ci o socotesc ca influența unui alt spirit mai înalt;* ori ei greșesc în privința aceasta, căci efectul acestei puteri în cazul acesta nu mai este fapta noastră și deci nu ne poate fi *atribuită nouă,* puterea despre această nu ar mai fi a noastră" (Streit der Fakultäten, Abschnit, III: von Religionssekten). 2. Schiller își exprimă aceeași încredere în forțele omenești prin cuvintele următoare: omul „însuși trebue să devie creatorul fericirii sale". Motivul pentru care Kant refuză ajutorul lui Dumnezeu se înțelege ușor din citatul de mai sus. In cazul ajutorului divin, meritul îi revine, să zicem așa, lui Dumnezeu. Idealistul libertății refuză mântuirea prin Hristos pentru a nu stingherii independența, autonomia omului. După părerea lui Kant omul singur trebue și poate să ducă lupta împotriva răului, după Goethe această luptă nici nu e măcar necesară, deoarece răul nu există, cel puțin ca putere independentă, și chiar întrucât există nu pricinuește ast-

Ostaşii Domnului în faţa preotului

— Mărturisiri la Congres —

Societatea misionară „Oastea Domnului", s'a înfăţişat în congresul său anual din ziua Cincizecimii «*într'o atmosferă de înaltă spiritualitate ortodoxă*». Ostaşii Domnului în praznicul de zămislire a Bisericii şi-au dovedit cu neîndoielnice probe aleasa lor vrednicie de: luptători neosteniţi în matca Bisericii ortodoxe şi pentru ţintele Bisericii Neamului. De aceea a rostit înaltul îndrumător al societăţii, I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, răspicatele cuvinte cari cad cu greutate de sentinţă în urzeala contraverselor de azi: «*Precum Biserica e una cu Evanghelia, aşa şi Oastea e una cu Biserica*». Iar semnificaţia acestei luminoase precizări este: înlăturarea tuturor nedumeririlor în legătură cu această societate misionară cu «*program rupt din inima Evangheliei şi a Bisericii*» şi chemarea în rândurile Oastei a acelor credincioşi, cari «*au pe Hristos viu în sufletul lor*», ca prin lupta lor dreaptă «*să se întărească virtutea în Biserica noastră*» şi prin viaţa lor curată şi înţeleaptă „să sporească binele în Ţara noastră". Căci azi, când am ajuns la cumpăna vremii — după arhipăstorească îndrumare — „nu putem face mai mult bine Ţării noastre şi Neamului nostru, decât dându-le: lumina Evangheliei şi dragostea şi pacea ei". De aceea întemeiat, pe stânca acestei convingeri, întâiul făclier al acestei „învăpăieri creştine", întâiul săditor al acestui „răsad proaspăt din grădina Bisericii lui Hristos", întâiul sămănător al acestei „tinere holde duhovniceşti", I. P. S. Mftropolit Nicolae, a ţinut să declare categoric în faţa congresului din anul acesta, cu graiu luminat şi întărit de Sfântul Duh: «*Eu sunt hotărît să stau neclintit în fruntea Oastei Domnului, cum am făcut dela început!*»

Această înaltă mărturisire ierarhică a avut darul să umple cu bucurie toată inima ostăşească şi răsunetul ei are tăria să mişte astăzi toată conştiinţa preoţească. Şi accentuez mai apăsat: „toată conştiinţa preoţească", pentrucă nu are Biserica noastră dreptcredincioasă nici-un slujitor credincios, căruia să nu-i şoptească astăzi conştiinţa: «*Unde ţi-e ierarhul, acolo e şi locul tău... Dacă-i el în fruntea Oastei din eparhia sa, pune-te şi tu în fruntea Oastei din parohia ta... Bine ştii, doar, că preotul dator este a urma ierarhului, precum şi Hristos Tatălui*»...

Dar nu numai binecuvântata povaţă ierarhică, ci şi profund creştinească alipire a ostaşilor Domnului de Cetatea lui Dumnezeu pe pământ, încă-l poate îndemna pe slujitorul Bisericii la îmbrăţişarea Oastei Domnului şi la lucru pentru ţintele ei, şi încă «*pe brânci*», cum cere I. P. Cuv. Arimandrit Scriban.

— „Incercarea, experimentarea ne-a întărit mult şi ne-a legat de Biserică, pentrucă singură ea-i veşnică şi numai ea rămâne biruitoare prin toate vâltorile vremii... Biserica-i Siloamul care tămăduieşte orbirea sufletească... Biserica-i Vitezda vindecării de slăbănogia duhului... Biserica ne frânge şi ne satură cu pâinea iubirii... Deaceea la noi, în capitala Ţării, fiecare ostaş şi-a oferit cu drag salarul de pe-o zi, ca dar Bisericii, unde se îmbisericeşte", mărturisea cu toată sinceritatea sufletului său credincios, veteranul luptelor pentru slava Domnului şi pentru mântuirea sufletelor mult ostenitorul I. Gr. Oprişan.

In faţa acestei atitudini ostăşeşti, plină de duh evangelic, este cu neputinţă ca preotul Domnului să rămână indiferent. In faţa ostaşilor cari strigă din focul credinţii că mai bine vreau, ca psalmistul David, *uscarea dreptei şi putrezirea limbii lor, decât depărtarea de Sionul lui Hristos*, păstorul de suflete nu poate să facă altceva decât să-şi deschidă braţele şi să-i primească, cu toată dragostea părintească.

Dar pe lângă aceste considerente, clare ca axiomele şi ponderoase ca plumbul în cumpănă, chiar şi ţinuta ostăşească în faţa preoţimei, încă ne îndeamnă la activare în rândurile Oastei. Atâta alipire sinceră, atâta smerenie curată şi-atâta respect creştin întâlneşti în manifestările ostăşeşti, încât îţi copleşesc sufletul. După expresia unei somităţi a vieţii noastre bisericeşti, *ostaşii Domnului vreau să se ţină strâns de poala hainei lui Hristos* şi ca să nu rămână în urmă, ei apucă mâna slugii Domnului. Ei pun cheag creştin în toate legăturile lor cu preotul.

Marea ostăşească, „plină de putere şi de viaţă", se tulbură de furtunile lumii, dar nu se linişteşte de graiul vremii, ci numai de glasul preotului, ca Marea Tiberiadei de cuvântul lui Hristos. Iată câteva mărturisiri din congres despre aceasta.

— „Bucurii multe găsim noi ostaşii în Biserică. Sfânta slujbă a soborului de preoţi şi învăţătura dumnezeească de acolo, ne ridică sufletele până sus, la Dumnezeu", mărturisea cu glas sfielnic un ostaş din Bucureşti.

— „In vremea când lumea bate drumul intervenţionismului, pentru atingerea ţelurilor ei, noi ostaşii în nevoile noastre să ne folosim de armele rugăciunilor de-acasă şi de mijloacele sfintelor slujbe din faţa altarului", milita cu vervă de apologet, distinsul doctor braşovean I. Suciu-Sibianu.

— „Căutaţi pacea sufletului, căci ea aduce răbdaree şi din răbdare se naşte ascultarea. Iar creştinătatea este ascultare de Biserică şi slujitorii ei. Ascultaţi deci, că diavolul pune stăpânire pe cei neascultători", povăţuea măestrul condeiului creştin de azi şi stegarul luptei pentru biruinţa Domnului Hristos pe pământul românesc, podoaba vieţii duhovniceşti, fratele nostru drag, Lascarov-Moldovanu.

— „Infăţişem un mic coşuleţ cu roade. Roadele sunt ale duhului, iar noi numai ostenitorii. Slăvim pe Domnul pentrucă ne-a învrednicit să purtăm aceste ostenele. Mulţumim apoi tuturor îndrumătorilor şi ocrotitorilor şi împreunălucrătorilor noştri. Intâi *I. P. S. Sale Patriarhului* pentru părinteasca binecuvântare. Apoi *I. P. S. Mitropolit Nicolae*, care ne-a fost razimul cel tare în ziua necazului nostru. Dacă mâna lui s'ar fi retras din ocrotire, poate că şi Dumnezeu şi-ar fi retras dreapta de pe noi... Şi tuturor ierarhilor şi tuturor preoţilor cari ne-au întins sprijinul lor binevoitor... Le mulţumim, însă, şi acelora cari nu ne-au înţeles şi ne amăresc... Le mulţumim pentrucă ne-au dat prilejul să ne cercetăm slăbiciunile şi să ne desăvârşim sufletele.. Căci nu ei, ci noi ostaşii Domnului suntem de vină, pentrucă nu i-am putut convinge cu graiul şi cu viaţa noastră ostăşească despre necesitatea Oastei în împrejurările sufleteşti de azi... Să-i câştigăm şi pe aceştia, prin frumseţea şi curăţenia şi sfinţenia vieţii noastre ostăşeşti", îndruma pe fraţii săi ostaşi, inimosul şi'n râvna ostăşiei neîntrecutul frate Oprişan.

Cât înţeles creştin şi câtă simţire evangelică se oglindeşte în lumina acestor sărbătoreşti mărturisiri!... Chemare arhipăstorească, interesele Bisericii şi glasul turmei credincioase de-o potrivă apelează insistent la apostolatul ostăşesc al preotului. In urmare locul păstorului celui bun este: în fruntea Oastei.

Pr. A. Nanu

In pământul strămoşesc...

— Dorinţa din urmă a eroului împlinită —

Viteazul căpitan *Ion Goşa* din Sălişte, căzut în marele războiu şi înmormântat în Polonia, în cimitirul din Lwov, a fost acum, după 23 de ani, exhumat şi adus acasă în satul său de naştere, Sălişte. Ultima dorinţă a eroului sălişteau era, ca osemintele sale să fie aşezate, spre veşnică odihnă, în pământul unde sunt îngropaţi iubiţii săi părinţi, împreună cu moşii şi strămoşii săi.

Această dorinţă astăzi e realizată, după paşii făcuţi, în acest sens, de surorile şi familia dispărutului căpitan erou Ion Groşa. La înmormântarea sa în Sălişte a rostit o cuvântare, tălmăcitoare a vieţii eroului, păr. din Ghelmar, Pr. *Sever A. Pecurariu*, cumnatul răposatului, zicând între altele:

„In cimitirul dela Lwov, de unde am adus pe cumnatul meu, sunt îngropaţi numeroşi eroi, vreo trei mii, împărţiţi după grade şi naţiune. Toate mormintele sunt îngrijite, ca într'o frumoasă grădină cu flori, în ordine perfectă şi curăţenie. Sunt în cimitir şi două capele frumoase, unde se fac dese slujbe pentru cei morţi. M'a impresionat în deosebi o inscripţie latină, de pe un mormânt care zicea: «*Am murit ca voi să trăiţi liberi*».

Acelaş preot ne comunică:

„Ca încheere ţin să aduc, mulţumirile mele şi ale familiei, tuturor acelora cari au sprijinit această operă de repatriere. Intâi amintesc de păr. protopop Dr. D. Borcea şi consiliul parohial, cari au dat concursul cu toată bunăvoinţa şi au sprijinit lucrarea de înhumare. De asemenea recunoştinţă se cuvine On. Primării comunale din Sălişte, care a ajutat cu fapta dorinţa familiei. Mulţumiri dlui căpt. Soră, care a lăsat să se traducă actele în limba polonă şi a intervenit la Cultul Eroilor. Nu mai puţin e de lăudat „Cultul Eroilor" din Bucureşti şi dl consul român: *Emanuil Popescu* din Lwov, care mi-a uşurat intervenţiile la forurile civile şi militare, muzicei militare din Sibiu, care i-a cântat ultimile cântări de jale, etc.

Domnul să răsplătească tuturor binefăcătorilor din darurile Sale bogate, iar sufletul eroului căpitan *Ion* să-l aşeze în corturile dreptilor, în sânul lui Avraam, păzindu-l pe el în o viaţă fericită!"

Organizaţi Reuniuni de femei

fel de suferinţe intolerabile care să facă să se nască dorinţa unui mântuitor. Goethe priveşte lumea cu ochii esteticianului, nu cu ochii moralistului gata de luptă împotriva răului.

Idealismul speculativ merge aşa de departe în aprecierea optimistă a omului încât vede în acesta, unitatea ontologică dintre natura omenească şi dumnezeiască, care după învăţătura creştină nu există decât în persoana lui Isus Hristos. Pentru idealismul german nu există un Dumnezeu transcendental: fiecare om al epocii creştine este un Dumnezeu-om (Gott-Mensch), este un Hristos. Isus este apariţia cea mai perfectă şi mai curată a omului. La această perfecţiune se poate ridica orice creştin. Prin urmare nu poate fi vorba decât de o deosebire graduală între omul comun şi Hristos.

Creştinismul este pesimist în ceeace priveşte puterea de autoformare, de autoeducaţie a omului. In nici un caz nu poate fi vorba de autocreare. Demnitatea omului se câştigă numai prin graţia divină. Pedagogul creştin este pesimist în conceperea omului, ceeace nu însemnează însă că este pesimist şi în ce priveşte efectul educaţiei. Nu, căci ca şi idealiştii germani, admit desăvârşirea omului prin educaţie până la identificarea omului cu Dumnezeu. „Fiţi desăvârşiţi precum şi tatăl vostru desăvârşit este", este o poruncă divină dată tuturor oamenilor. Numai cât pentru această desăvârşire omul trebue să se adreseze lui Dumnezeu, cerându-i ajutorul. Pentru pedagogul creştin încrederea prea mare în puterile omului este mai curând o piedică în calea desăvârşirii.

Spre deosebire de realismul creştin vom întâlni un altfel de realism pe care l-am putea numi laic, care e pesimist nu numai în conceperea omului ci şi în încrederea lui în efectele educaţiei. Aceşti realişti laici nu admit posibilitatea de ridicare, de perfecţionare a omului, nici datorită puterilor inerente ale omului şi nici datorită ajutorului divin. Aceştia socotesc idealismul ca un vis născut în capetele filosofilor iluzionişti şi acest vis nu numai că nu este inaccesibil, dar este deadreptul dăunător omenirii, căci de dragul omului de azi şi al unei societăţi ideale care pot fi întrezărite doar într'un viitor îndepărtat, neglijează ceeace ar trebui să stea în centru preocupărilor omului ca pedagog şi educator şi anume viaţa omului şi a societăţii în care trăeşte acesta cu toate nevoile lor. Or tocmai acestea sunt de cea mai mare importanţă pentru actul pedagogic.

Idealismul teologic. Realismul ateleologic

Pentru idealist viaţa are un sens, ceeace însemnează că ea trebue să fie unitară, nu se desfăşoară într'o direcţie anumită, spre o ţintă oricât de îndepărtată ar fi aceasta. Dar ceeace face ca viaţa să aibă un sens este tocmai ideea după care se orientează, din care decurg maximele şi principiile de purtare. Ideea perfecţiunii este absolută, unică, ca atare şi viaţa care trebue să se desfăşoare în sensul realizării ideii — ca temă veşnică a vieţii — trebue să fie unitară. Idealistul preîntâmpină viaţa cu un sens care e conceput în chip aprioric. Idealistului nu-i apare viitorul ca o noapte întunecată, căci el anticipă în mintea lui viaţa cum va fi sau cum trebue să fie, iar ceeace se realizează de fapt prin voinţa lui, sub ochii lui, nu e decât actualizarea a ceeace a fost conceput de el în chip aprioric. Idealistul în viaţa lui nu e determinat numai de factori externi, ca o jucărie oarbă, neputincioasă împotriva hazardului, ci el impune vieţii legea desvoltării.

La Goethe nu vom întâlni punctul de vedere teologic în aprecierea naturii şi a omului. Punctul său de vedere este deci ateleologic. „Natura şi arta, zice Goethe, sunt prea mari pentru a mai căuta scopuri în altă parte. Dacă, după Kant, planta există de dragul animalului — animalul de dragul omului — considerat ca scop ultim al creaţiunii, pentru Goethe „fiecare animal îşi este sieşi scop". Dacă-i aşa putem spune că fiecare om oricât de decăzut îşi este sieşi scop ultim. „Nici o fiinţă nu este numai mijloc pentru un scop care zace în afară de ea; fiecare fiinţă există de dragul ei, trăeşte pentru a trăi". „Scopul vieţii este viaţa însăşi". (către Heinrich Meyer, 8. 2. 1796).

In natură Goethe nu vede o erarhie a fiinţelor aşa cum vede Kant, ci fiecare lucru este un scop în sine. Pentru Kant ierarhia scopurilor trecea dincolo de experienţă, în viitor, la infinit. Şi tocmai în infinit căuta acel scop final necondiţionat. Goethe nu vrea să ştie de astfel de scopuri cari depăşesc experienţa. Pentru Kant viitorul care închidea în sine o lume ideală prezintă un farmec incomparabil faţă de trecut ori prezent. „Totul este prezent în ea (natura), zice Goethe, ea nu cunoaşte trecut şi viitor. Prezentul e totul". „Prezentul e veşnicia". Aceasta are valoare. Câtă deosebire între el şi Hristos care, fără să dispreţuiască lumea o consideră şi preţueşte ca ceva trecător. Şi nu e de mirare dacă Goethe în epigrama a 66 veneţiană dispreţueşte crucea creştină care e simbolul suferinţelor prezente de dragul unei lumi mai bune. Deci deosebirea cea mai mare între Goethe şi Kant sau Schiller e că viaţa omenească oricum s'ar prezenta îşi găseşte scopul în ea însaşi şi fiecare moment al ei este la fel de îndreptăţit şi de apreciat ca şi altele, este un scop în sine.

„In acest an, zice Goethe, am constatat că toţi oamenii mai mult sau mai puţin cuminţi, mai delicaţi sau mai grosolani, fac dovada că *momentul* este totul şi că avantajul unui om cuminte constă în acea să se comporte astfel încât viaţa sa, întrucât depinde de el, să cuprindă măsura cea mai mare de momente fericite, raţionale. (Călătorii italiene. Rom. 1787. 27. 10). iar în una din poezii spune: nu trebue să fugi de ziua de azi, căci ziua pe care o grăbeşti (o doreşti) nu e mai bună ca cea de azi. Iar pentru el munca e un joc întrucât îşi găsea scopul în ea însaşi nu înafară de ea". Faust şovăeşte între aprobabarea momentului şi între viaţă în general. Dar el nu este îndreptat niciodată înspre un scop ultim. El şovăeşte între a absolutiza momentul prezent, sau a recunoaşte orice moment în realitatea sa, dar nicio-

Probleme-Recensii-Comentarii

Preoţii dela Geoagiu, la datorie. — Ascultând părinteştile îndrumări ale Inalt Prea Sfinţitului mitropolit Nicolae, date la toate ocaziunile şi în cadrul tuturor asociaţiilor noastre, preoţimea contimporană este în plină activitate misionară religioasă în unele părţi ale arhidiecezei, propovăduind cu râvnă cuvântul Mântuitorului şi al Bisericei ortodoxe. Al acelei Biserici, despre care Inalt Prea Sfântul mitropolit, a spus, într'un congres naţional bisericesc, următoarele: „...Noi, Românii din Ardeal, aducem experienţa mântuirii noastre prin biserică. *Biserica ortodoxă* a fost pentru noi cu adevărat „trupul lui Hristos", care s'a răstignit cu noi şi pentru noi în răscrucea tuturor patimilor şi suferinţelor prin care am trecut dealungul veacurilor. Poporul nostru şi-a simţit şi interpretat în sens religios existenţa sa naţională şi destinul său pe acest pământ, *iar biserica ortodoxă a experiat-o* şi şi-a însuşit-o ca pe o biserică naţională a sa".

Aceste memorabile cuvinte s'au întipărit întăritor în sufletele tuturor bunilor ortodocşi, iar preoţimea şi-a luat-o drept crez călăuzitor al său.

Intre aceasta preoţimea se socoteşte şi cea din istoricul judeţ al Hunedoarei, în speţă cea din protopopiatul Geoagiului. Pentru a dovedi aceaste înşirăm următoarele.

Această preoţime, în cadrele asociaţiei preoţeşti şi altor societăţi religioase, organizează în satele de sub poalele Munţilor Apuseni, unde necazurile materiale sunt vechi, iar cele sufleteşti în creştere — misiuni religioase sub conducerea păr. prot. T. Glodeanu, pentru întărirea credinţei străbune, şi pentru combaterea acţiunii duşmanilor bisericii noastre şi a imoralităţii sociale (concubinaje ş. a.).

O astfel de misiune a avut loc în comuna Renghet, în zilele de 2 şi 3 Iulie a. c., constând din următorul program: Ziua I: ora 6 p. m. Vecernie, oficiată de un sobor de preoţi, cu o predică despre mărturisire. Ziua II: ora 7 a. m. Utrenie, urmată de Sf. Liturghie, oficiată de preoţii participanţi şi predica ocazională. După masă procesiune la hotar, cu săvârşirea Sf. Maslu, citirea de molitve, rugăciuni şi predica despre unaţie, urmată de programul religios al „Oastei Domnului" la care a participat activ şi preoţimea, pentru a nu lăsa credincioşii în rătăcire.

Iată împlinirea unui aostolat contimporan, care să fie impus tuturor preoţilor *Bisericii ortodoxe, care după cum a spus M. S. Regele Carol al II-lea, la învestirea unui episcop* „...are rolul covârşitor de a oţeli românismul şi a-l face nepieritor".

Dr. E. Munteanu

*

Cerc pastoral. — Duminecă, în 26 Iunie 1938, Cercul pastoral Gârbova-Sibiu, de sub conducerea preşedintelui său, autorul bine apreciat al Monografiei „Satul meu", părintele *Ion Muntiu*, a ţinut şedinţa sa în fruntaşa parohie Cărpiniş din protopopiatul Mercurea, producând o zi de adevărate bucurii duhovniceşti pentru toţi oaspeţii participanţi.

Săvârşirea, în sobor, de cei 5 preoţi prezenţi, a Utreniei şi a sfintei Liturghii, a atras aproape întreaga populaţie a parohiei către sfântul locaş.

Bună impresie făceau bătrânii satului rezimaţi de câte un toiag sau în strană, umezindu-şi ochii cu lacrimi de bucurie, mai ales când puteau rosti cântările de slavă ce se zic aci într'un ison.

Mai puţin bună impresie au făcut tinerii premilitari din secţia Cărpiniş, cari jucau şi cântau în apropiere de biserică unde au venit numai la Priceasnă şi au plecat imediat după predică.

Predica zilei rostită de părintele *Ilie Geler* din parohia Spring, a fost ascultată cu evlavie şi interes de toţi parohienii.

La sfârşitul sfintei Liturghii, a vorbit păr. *Gheorghe Buzea* din Boz, despre adormirea cea ucigătore de suflet, mânecând dela cuvintele: „Veghiaţi, veghiaţi, acum este timpul să ne trezim din somn" (Romani 13).

După predică, urmează slujba sfinţirei apei, făcută în sobor, stropirea credincioşilor cu apa sfinţită şi ungerea lor cu unt de lemn sfinţit.

Pr. *C. H.*

*

Cercuri religioase în Valea Jiului. — In anul acesta, până în prezent, s'au ţinut cercuri preoţeşti în următoarele parohii din Valea Jiului:

14 Iunie c. «*Măleia*», unde predica zilei a ţinut-o Păr. T. Ioanovici, iar la sfârşit a vorbit credincioşilor şi Păr. Prot. Duma;

24 Iunie «*Dealul-Babii*», unde predica zile, a ţinut-o Păr. T. Moşic, iar la sfârşit a vorbit şi Păr. T. Ioanovici;

29 Iunie, în ziua de Sân-Petru, s'a ţinut cerc în parohia «*Livezeni*», — aici predica zilei a fost rostită de Păr. T. Moşic.

La toate aceste cercuri se constată tot mai bogate roade duhovniceşti. Puţinii preoţi câţi sunt în tract, se prezintă cu toţii, iar numărul tot mai sporit al credincioşilor participanţi impune acestor cercuri importanţa cuvenită.

T. M.

*

„Rev. „Libertatea" de sub conducerea dlui I. Gigurtu comentând în Nr. din 20 Iunie c. congresul euharistic dela Budapesta scrie între altele:

Dar aceasta nu împiedecă să menţinem punctul nostru de vedere că slăbiciunea bisericii catolice, este tocmai în ceeace crede că constitue puterea ei — în organizaţia ei politică. Atunci când biserica va face politică, ea va primi lovituri politice; ea intră în luptă, — şi biserica nu trebue să lupte. Foarte bine spune Cardinalul, că forţele spirituale individuale, nu pot fi distruse, şi numai prin ele se poate ajunge la pacea socială, atât de dorită de toţi. Prin urmare, concluzia logică este că biserica să se ocupe de indivizi, de pregătirea lor sufletească, care trebue făcută, în aşa fel încât orice încercare de-a atrage pe individ într'o direcţiune opusă ei, să fie imposibilă. Nu prin organizarea contrară a acestor îndivizi, prin luptă politică se poate avea victoria, ci numai prin exemplu aşa cum a făcut Isus Hristos. Isus a încercat o organizare pentru impunerea creştinismului, el a dat puterea Duhului Sfânt celor 12 Apostoli, cari singuri au impus credinţa lumii întregi. Nici ei nu s'au organizat să lupte, ci numai prin exemplul vieţii lor şi al povestirii patimei lui Isus Hristos au cucerit lumea. Orientarea politică a bisericii catolice, desorientează, cum am arătat dese-ori în aceste cronici, pe cei ce-o urmăresc. Roma catolică a susţinut pe Hitler cât a putut contra Franţei catolice; regaliştii francezi, singurii intelectuali practicanţi catolici, cari consideră biserica romană, ca singura organizaţie internaţională posibilă, sunt puşi la index.

Toată lumea ştie, că Papa n'a văzut cu ochi răi plecarea lui Alfons al XIII-lea şi n'a văzut cu ochi tocmai buni revenirea lui Otto la Viena. Deci pare o luptă contra monarhiilor. Biserica din Roma vede probabil în monarchie o putere ce i se poate împotrivi, sau care se poate amesteca în treburile ei. Nu contestăm că aceasta e adevărat, dar crede oare biserica că ar fi mai bine susţinută sub regimuri variate republicane, căci aceste regimuri sunt opuse oricărei posibilităţi de continuitate politică.

A trebuit să treacă mult, ca mişcarea lui Franco să aibă adesiunea Romei, cu toate crimele făcute de republicani contra bisericii. Sunt lucruri pe care noi oamenii simpli nu le putem înţelege, dar care totuşi în ziua de azi ar trebui explicate.

Prin opoziţie, biserica ortodoxă este pe linia dreaptă. Ea se ocupă de individ, ea nu atacă, ea se apără, şi vedem cu cât succes rezistă chiar U. R. S. S. Am dori ca arhiereii noştri să fie mai pătrunşi de această superioritate a credinţei noastre, şi să nu admire tocmai organizaţia catolică, care dacă i-a dat o putere temporală, din cauza căreia, a pierdut peste jumătate din credincioşii ei, ceeace nu s'a întâmplat cu biserica orientală. Biserica noastră, fără să aibă nevoie de un congres, ar putea să se inspire de cele spuse de Cardinalul Pacelli, pentru a explica credincioşilor ei păcatul şi greşala celora ce cred că pot prin organizaţii, ritualuri şi forme noui înlocui adevărata credinţă, celora ce cred că pot îndrepta ceva prin propovăduirea urei. Numai în dragoste şi iertare găsim adevăratul progres şi pacea socială spre care trebue să tindem cu toţii.

*

Conferinţa preoţilor din Valea Jiului. — Sâmbătă, 2 Iulie a. c., preoţimea jiană şi-a ţinut, sub preşedenţia Păr. Prot. *Ion Duma*, conferinţa a V-a din anul acesta, cu următoarea ordine de zi:

1. Pr. *Tr. Moşic:* Mariologia pe baza cântărilor bisericeşti (partea II). In această parte a lucrării, autorul arată în continuare viaţa Sf. Fecioare Maria, aşa cum apare ea în stihurile de laudă din cărţile de ritual, în sinaxarele şi în sărbătorile închinate cinstirei ei.

2. Prof. *C. Sârbu:* Virtutea teologică a credinţei şi importanţa ei morală la fer. Augustin.

Ambele lucrări au fost bine apreciate, iar autorilor li s'au adus vii mulţumiri din partea Păr. Prot. Duma.

3. Propuneri şi comunicări, care interesează bunul mers al vieţii pastorale şi cultural-religioase în parohii.

AVIZ

Asociaţia „A. Şaguna" a Clerului ortodox român, secţia Sibiu, caută o **conducătoare-menajeră** pentru Căminul preoţesc dela **Bazna** pe timpul dela 15 Iulie a. c. având locuinţă în natură şi onorar corespunzător.

Vor fi preferate preotese văduve.

Cuc. preoţi sunt rugaţi a atrage atenţiunea persoanelor interesate şi a ne recomanda o persoană potrivită.

Comitetul secţiei

dată nu absolutizează un moment *viitor*.

Dacă Faust umblă prin lume nu o face aceasta pentru a atinge un scop, îndepărtat, ci punctul central zace în el însuş, în Eu, şi el îşi simte eul, ca şi Goethe însuşi prin lume, numai pentru al lărgi, amplifica în toate direcţiile, în timp ce la Schiller punctul de greutate propriu zis zace în afară de el în viitor, în ideal.

In idealismul propriu zis găsim deci credinţa că scopul ultim al vieţii nu poate fi atins decât prin sforţări mari, prin activitate conştientă şi permanentă. Realismul crede că nu se poate vorbi de un scop final ci scopul e atins în fiecare clipă fără sforţările cnnştiente ale omului.

Preot **Octavian Dragoş**

Din viaţa satului

Ieri şi azi

Din frământarea sufletească postbelică şi din sbuciumul produs de curente politice, economice, sectare, săteanul s'a ales cu credinţa religioasă sdruncinată.

Rămas fără un ţel etic definit, el şi-a îndreptat atenţia spre viaţa şi moravurile orăşenilor, convins că aceştia trăiesc „mai fericiţi" trupeşte şi sufleteşte.

Din migraţiunea spre oraş şi dela oraş la sat, el a început a imita slugarnic ceeace a văzut şi auzit la oraş, fără a căuta sensul vieţii urbane.

In urma acestor împrumuturi, săteanul s'a ales uneori cu progres economic şi cu o ameliorare a situaţiei sale materiale. In satul de azi săteanul, exteriorizându-şi prea mult viaţa sufletească, şi-a pierdut vechiul cumpăt, luându-se după false forme.

Efectele acestei stări sunt multiple. Mă voi mărgini a reda sumar pe cele mai caracteristice.

1. *Natalitatea.* Până la războiu o familie cu mulţi copii era privită ca binecuvântată dela Dumnezeu. Ce era mai desfătător, decât a vedea în jur de masă, lucrând prin curte şi casă, sau în bătaia vântului la câmp, pe părinţi înconjuraţi de copii sglobii, cu râs şi voie bună în glas şi în priviri, iar Dumineca şi în sărbători mergând la sf. biserică în costume lucrate de iscusita mână a mamei?

Familiile fără copii erau privite ca bătute de Dumnezeu; casa lor lipsită de voioşia copiilor, părea o casă de jale. Unde mai punem durerea unor astfel de soţi cari se vedeau la bătrâneţe fără sprijin, care să fie sânge din sângele lor...

Azi, din contră, împrumutând criminalele mijloace de avorturi, a început să scadă simţitor cifra naşterilor. Numărul familiilor fără copii, cu unul sau doi copii, creşte an de an.

Pe de altă parte, mortalitatea infantilă este în ascensiune datorită debilităţii mamelor în urma multelor metode anticoncepţionale întrebuinţate, cum arată Biroul statisticei, prin directorul lui dl Dr. S. Manuilă.

Aceste racile ce s'au întins în satele noastre ca o pecingine greu de stăvilit a făcut ca să vedem azi sate cu populaţia în scădere sau staţionară fără a fi vr'un exod spre oraşe sau spre alte sate după cum mi-a fost dat să constat chiar eu, sate cu populaţie curat românească în continuă scădere.

Distrugându-se atâtea vieţi în embrion se debilitează vigoarea satelor, se diminuiază rezervorul de caractere tari, rezervor de unde au ieşit atâţia oameni mari cari au adus un aport considerabil progresului nostru din toate punctele de vedere.

2. *Divorţul.* Slăbirea credinţii în Dumnezeu a adus cu sine nesocotirea tot mai accentuată a sfintei taine a cununiei. Până de curând concubinajul era socotit în sat ca o mare ruşine şi era aspru sancţionat de „legile" satului şi de străjerii credinţii. Azi s'a schimbat mentalitatea. S'au obişnuit şi la noi acele „căsătorii de probă" adecă traiul în concubinaj, admis tacit în parte şi de conştiinţa poporului. Nu puţine din astfel de concubinaje sfârşesc prin despărţirea concubinilor.

Prin această nesocotire a tainei cununiei creşte încontinuu şi numărul divorţurilor.

3. «*Modernizarea satelor*», cum le place unora a se exprima, a adus cu sine o schimbare a specificului nostru etnic.

De acest curent reformist n'au scăpat nici cele mai originale creaţii săteşti, obiceiurile, datinile, jocurile, cântecele şi portul naţional; creaţii ce sunt atacate de cariul luxului şi al fuduliei.

Isvorîte din aspecte ale vieţii creştine, obiceiurile au fost legate de evenimentele principale ale Creştinismului, de anotimpuri, de momentele însemnate ale vieţii, constituind varietate şi frumuseţe în mersul satului.

De Crăciun, de Bobotează, de Paşti, de Vinerea mare, Simion Stâlpnicul, Sânziene sau la botez, cununie, înmormântare, s'a brodat cu timpul mulţime de obiceiuri cari difer dela sat la sat, fondul creştn rămânând identic. Acestea s'au păstrat cu sfinţenie din generaţie în generaţie, — dar acum s'a început a se abandona rând pe rând, înlocuindu-le cu importuri străine sufletului satului.

Cântecele şi jocurile erau expresiunea sentimentelor celor mai nobile ale săteanului. Obidit de streini, sufletul său şi-a căutat mângâiere şi a aflat-o în doinele, în cântecele haiduceşti, în chiuiturile sprintene, în snoavele sănătoase şi în tot ceiace constituie bogatul nostru folclor.

Azi s'a început „reformarea" lor. Tinerii cântă cântece „moderne", elucrubaţii bolnăvicioase ale unor suflete desaxate, iar în locul horii se introduc produsele Negrilor americani.

Sub raportul îmbrăcămintei era vestit satul de ingeniozitate şi de mulţimea creaţiilor lui.

Producându-şi întreaga îmbrăcăminte prin munca mânilor sătencii din materiile ce le avea la îndemână, ea îşi îmbrăca întreaga familie, potrivit vieţii sale simple şi sănătoase.

Comoditatea pe care o caută şi luxul care a pătruns la sat face pe oameni robi ai fabricilor abandonând încet portul şi decorul ţărănesc.

In urma importurilor străine sobrietăţii săteşti, ţăranul pare a tinde tot mai mult spre tipul omului desrădăcinat atât sufleteşte cât şi trupeşte, lăpădând specificul naţional dela ţară.

Iată un larg teren de muncă pentru toţi cari ne zicem intelectuali!

Pr. **V. Ogradă**

Suveranul face dreptate moţilor

In luna trecută, s'au împlinit nouăzeci de ani dela revoluţia lui Avram Iancu. Nouăzeci de ani de când — urmând pilda dela 1784 a lui Horia, Cloşca şi Crişan — cetele moţilor au ridicat steagul libertăţii, cerând destinului o viaţă nouă.

Evenimentul acesta a fost sărbătorit de sufletele tuturor Românilor. Această comemorare are în acest an o deosebită semnificaţie, un tâlc peste care nu se poate trece.

Intr'adevăr comemorarea celor nouăzeci de ani de când Moţii au pornit luptă pentru cucerirea unei vieţi noui, are loc în anul în care Suveranul României întregite, a dat, la rându-I, o nouă şi temeinică aşezare Ţării. Mai mult decât atât: tot în acest an, când se comemorează nouă decenii dela mişcarea de eliberare naţională, condusă de Avram Iancu, Majestatea Sa Regele Carol II a luat sub regala şi directa Sa supraveghere problema moţilor. Care dintre cititori n'a auzit de această dureroasă problemă, atât de discutată în ultimii ani, dar pentru deslegarea căreia nu s'a făcut aproape nimic? Cine n'a fost îndurerat dealungul ultimilor ani, privind tristele convoaie de ţărani din Munţii Apuseni, ţărani a căror averé se reduce la douăzeci de fluere şi linguri sau câteva ciubere? Aceşti moţi cu chipuri dacice şi cu suflete drepte şi demne de romanii poposiţi cândva în locurile unde se află astăzi vetrele lor, — se văd, în clipele de faţă după nouăzeci de ani dela luptele lor pentru o soartă mai bună, primind darul acestei atât de mult aşteptate soarte dela Majestatea Sa Regele Carol II Renovatorul.

Străbătând de atâtea ori Munţii Apuseni, trecând prin atâtea localităţi istorice, ca: Abrud, Aiud, Tebea, Albac, şi altele, Suveranul Ţării a ştiut să privească nu numai frumuseţile naturale, ci şi frumuseţile adânci ale sufletului moţilor şi durerile din aceste suflete.

In clipele de faţă, ţinuturile moţeşti sunt un vast şantier, pe care se munceşte metodic şi cu energie. Ţara moţilor va fi ridicată la o viaţă mai luminoasă. Sunt nenumărate dovezi că moţii se vor bucura de o viaţă mai bună, pe care o merită aceşti urmaşi ai luptătorilor dela 48.

Un singur exemplu: în 148 de comune rurale din cele 151 ale judeţului Alba, s'au făcut dela 10 Februarie al acestui an până acum — lucrări în valoare de 18.000.000 [optsprezece milioane] lei.

Un exemplu, care vorbeşte singur.

O campanie de industrializare a regiunilor importante din Munţii Apuseni va începe în curând, noui căi de comunicaţie vor înlesni viaţa economică a sătenilor, mai multe localităţi moţeşti vor fi valorificate, prin transformarea lor în centre de turism.

* * *

Sunt, toate acestea, semne bune, semne adevărate că — anul acesta când se împlinesc nouă decenii dela revoluţia lui Avram Iancu — prin voinţa şi dragostea de popor a Majestăţii Sale Regelui Carol II, este un an sărbătoresc.

Vizita I. P. Sf. Sale Patriarhul Miron la Sighişoara. — In ziua de 2 Iulie I. P. Sf. Sa Patriarhul *Miron*, Prim-Ministru, întorcându-se dela serbarea militară din Sibiu, a făcut inspecţie la primăria şi prefectura oraşului Sighişoara.

In gara Sighişoara înaltul oaspe a fost salutat de toate autorităţile precum şi de publicul din oraş şi jur. Insoţit de autorităţile civile şi militare I. P. Sf. Sa s'a îndreptat în primul rând spre frumoasa catedrală ortodoxă, unde după Doxologie P. C. Prot. *Emilian Stoica* a salutat pe înaltul oaspe cu următoarele cuvinte:

Ni se umple inima de bucurie că în acest sfânt şi nou locaş de închinare, cel dintâi oaspe Arhiereu, este însuşi Patriarhul Ţării. Ne bucurăm că se află între noi şi salutăm pe stăpânul sufletesc al ortodoxiei, care este şi cel dintâi sfetnic al Tronului. De asemenea, salutăm în persoana Sa pe dascălul de acum 28 de ani, care mai apoi ca asesor consistorial, a veghiat asupra credincioşilor.

Acum când vrednicia Sa după atâţia ani l-a făcut părintele sufletesc al Românilor şi Prim-Ministru al Ţării, noi îi spunem: «iată rodul credinţei şi dragostei creştine!»

Inalt Prea Sf. Sa răspunzând, că trecerea Sa prin acest oraş şi rămânerea celor câteva ore, nu o face în calitate de Patriarh, *„ci în calitate de prim-ministru am venit să mă interesez de bunul mers al gospodăriei şi administraţiei prefecturei şi primăriei».*

Am venit să văd dacă poruncile noastre se împlinesc şi atrag atenţiunea să se scormonească toate neregulile de până acum, pentru ca cei vinovaţi să cunoască rigorile legii şi să le simtă.

Indatarirea ce apasă pe cei 70 de ani ai mei, ca şi cei 40 de ani de activitate publică, am luat-o pentru ca să se introducă cinste în administraţia publică, pentruca apoi să se poată spune după mine: „a fost în fruntea ţării un popă cinstit şi drept".

Trecând prin sfânta biserică şi închinându-mă după obiceiul strămoşesc şi creştinesc, am curajul de a spune că mândria ortodoxă este salvată.

Această catedrală este vrednică de capitala unui judeţ. Profit de această ocazie, pentru a aduce mulţumiri prefecturei şi primăriei, precum şi tuturor acelora cari au dat ajutor pentru ridicarea ei.

Voi însă, şi toţi românii, aveţi obligaţia de a întări biserica vie. Avem o ţară bogată, cu bunuri naturale cum alta nu-i pe acest pământ şi de aceia vă fac un îndemn prin cuvintele evangheliei: „creşteti şi vă înmulţiţi şi stăpâniţi pământul".

„Acest îndemn vi-l las cu limba bătrâneţelor mele şi vă dau binecuvântarea mea».

După serviciul divin I. P. Sf. Sa a inspectat primăria şi prefectura oraşului. Aici, în urma raportului dlor Al. Grefiens, primar şi Col. Chiriţă Grecescu, prefect, cari au arătat realizările făcute sub noul regim şi planul de lucru pentru viitor, I. P. Sf. Sa s'a declarat complect mulţumit felicitând pe funcţionari pentru felul cum îşi îndeplinesc funcţiunea.

După aceasta, cu trenul ministerial, I. P. Sf. Sa a părăsit oraşul îndreptându-se spre Bucureşti.

INFORMAŢIUNI

Pentru buna supraveghere a elevilor, şi pentru o cât mai rodnică colaborare a tuturor profesorilor, Ministerul Educaţiei naţionale a dispus să se ţină în fiecare şcoală consfătuiri între *profesori şi directorii de şcoale şi între aceştia şi părinţii elevilor.*

Astfel se va ţinea o conferinţă săptămânală a directorului cu diriginţii de clase, spre a examina situaţia şcolară şi a lua măsurile trebuitoare. Se va ţinea, în acelaş scop, o conferinţă lunară a directorilor cu diriginţii de clase şi cu profesorii. Va urma apoi o adunare trimestrială a tuturor profesorilor cu părinţii elevilor, pentruca laolaltă să avizeze la cele mai bune mijloace pentru educaţia şcolarilor şi pentruca părinţii să nu rămână surprinşi faţă de unele măsuri disciplinare ce se iau împotriva fiilor lor.

Direcţiunea Publicităţii din Direcţia Generală a Propagandei Naţionale reaminteşte Administraţiunilor de Stat, instituţiunilor depinzând de el sau aflate sub controlul său, administraţiunilor judeţelor, comunelor sau instituţiunilor aflate sub controlul acestora, societăţilor anonime în administraţia cărora figurează un comisar al guvernului, societăţilor de regie mixtă, societăţilor autonome, care au de făcut o publicitate în publicaţiunile periodice că sunt obligate ca, potrivit dispoziţiunilor din Decretul Lege Nr. 1507 publicat în Monitorul Oficial Nr. 86 din 13 Aprilie 1938, privind controlul mijloacelor de existenţă ale publicaţiunilor periodice şi a regulamentului de aplicare publicat în M. Of. Nr. 134 din 15 Iunie 1938, să trimită cuprinsul acestor publicaţiuni Direcţiunii Publicităţii din Direcţia Generală a Propagandei Naţionale (Str. Wilson Nr. 8) singura în drept a fixa şi repartiza publicaţiunile în care publicitatea urmează a fi făcută.

Străjeria, şcoala nouă a tineretului român, numără în anul acesta 700 centre, cu peste un milion de băeţi şi fete, conduşi de 15.000 de comandanţi şi comandante. In timp de patru ani mişcarea va ajunge să îmbrăţişeze tot tineretul românesc care va fi instruit de 40.000 comandanţi. Profesorii şi învăţătorii sunt chemaţi în primul rând să fie educatori ai tinerilor vlăstare.

In atenţiunea părinţilor cari au copii orbi. In Aşezământul Statului pentru ocrotirea orbilor din *Cluj*, mai fiind locuri libere cu întreţinerea pe cheltuiala Statului, se primesc pentru educaţie şi învăţământ pentru anul şcolar 1938/39, copii orbi (numai băieţi) în etate de 7—12 ani.

Ei trebue să fie perfect sănătoşi şi educabili. Cererile, timbrate legal însoţite de actul de naştere, certificatul de naţionalitate, certificatul de paupertate (sărăcie) şi de certificatul medical, se trimit: Aşezământului pentru Ocrotirea Orbilor din *Cluj*, Calea Regele Carol II Nr. 25, până cel mai târziu 1 Septemvrie 1938.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 10 Iulie 1938, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Nr. 424—1938 (32) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Băcâia,** din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu trei încăperi şi supraedificatele necesare.
3. Sesiune parohială: 3 jugăre 884 st. arător şi două cimitire în întindere de 1 jug. 114 st.
4. Stola obicinuită în protopopiat şi câte două ferdele mari porumb cu ştiuleţi de 72 familii.
5. Trei stânjini mari de lemne pentru încălzit dela comuna politică.

Doritorii de-a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs cu documentele necesare şi încuviinţarea din partea P. V. Consiliu arhiepiscopesc în termen legal, oficiului protopopesc ortodox român din Geoagiu, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a fi cunoscuţi de popor.

Băcâia, 29 Maiu 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului în înţelegere cu Consiliul parohial.

Glodeanu
protopop

Nr. 1988/1938 [34] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei I de cl. I-a Sf. Gheorghe protopopiatul Sfântul Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu dependenţe.
3. Sesiune parohială: *20 jugăre* arător şi fânaţ.
4. Lemne de foc: 5 stânjini în pădure având a restitui Primăriei costul tăiatului. In caz, că Primăria acordă separat lemne de foc parohului-protopop atunci în loc *de 5 stânjini vor fi 10.*
5. Stola obişnuită. Până la edificarea catedralei proiectate oraşul formează o singură parohie; cei doi preoţi-parohi vor beneficia de venitele stolare alternativ: unul o săptămână celalalt alta. *In ajunul Bobotezei parohul I va umbla* cu Sf. Cruce în cartierul cu vechii enoriaşi băştinaşi.

Având în vedere că aceşti enoriaşi maghiarizaţi în mare parte nu vorbesc româneşte, candidaţii trebue să cunoască şi limba maghiară.

Cererile de concurs cu toate documentele împreună şi cu încuviinţarea specială a P. V. Consiliu Arhiepiscopesc se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat.

Candidaţii se vor prezenta la biserică cu încuviinţarea oficiului protopopesc în vreo Duminecă sau sărbătoare pentru a servi, predica şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc ortodox român Sf. Gheorghe în conţelegere cu consiliul parohial.

Sf. Gheorghe la 27 Iunie 1938.

Aurel Nistor
protopop.

Nr. 7853/1938 Şcol.

Concurs

Se aduce la cunoştinţă, că la liceul ortodox român „Avram Iancu" din Brad este vacantă catedra de *Latină-Elină* şi catedra Nr. 3 de Limba Română, care se vor întregi în conformitate cu Art. 10, 12 şi 13 din Legea asupra raporturilor dintre şcoalele secundare confesionale române şi On. Minister al Educaţiei.

Doritorii a le ocupa, îşi vor înainta cererile la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu *până la cel mai târziu 25 Iulie 1938,* anexând la ele urmă toarele documente în copie:

***a)* Extras de botez.**
***b)* Diploma de licenţă.**
***c)* Certificat de absolvirea Seminarului pedagogic universitar.**
***d)* Certificatul de capacitate ca profesor secundar.**

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 6. Iunie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 10. 1938 [33] 1—1

Publicare de licitaţie

Comitetul de construcţie al bisericii Brădet-Acrişi Intorsura Buzăului, judeţul Braşov, dă în licitaţie publică în 21 Iulie 1938 ora 10 cu oferte închise şi sigilate conform planului şi devizului estimativ, zidăria unei biserici la Brădet.

Lucrarea se va face numai din roşu, conform devizului, numai manoperă, pentru suma totală de lei 200.608.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 5% din valoarea devizului, în numerar sau efecte de stat.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

In ofertele prezentate la licitaţie se va arăta de către concurenţi că s'a luat cunoştinţă de caetul de sarcini al lucrării în chestiune.

Schelăria, cofraji şi magazie pentru ţinerea uneltelor necesare lucrării priveşte pe antreprenor.

Ofertele neînsoţite de garanţie legală nu vor fi luate în considerare.

Caetul de sarcini, devizul şi planurile se pot vedea în fiecare zi la preşedintele comitetului de construcţie în Brădet.

Intorsura Buzăului [Brădel] la 1 Iulie 1938.

Preşedinte,	Secretar,
I. Coltofeanu	**I. Popica**

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezan

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 17 Iulie 1938 — Nr. 29

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 7858/1938.

Notificare oficială

In Academia teologică «Andreiană» din Sibiu se primesc absolvenți de liceu cu bacalaureat și absolvenți cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1938/39 se vor adresa Consiliului Arhiepiscopesc până la 20 August 1938, însoțite de următoarele documente:

1. Extrasul de naștere dela oficiul stării civile;
2. Extras din matricola botezaților;
3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;
4. Certificatul medical despre starea sănătății dela medicul de circumscripție;
5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Toți studenții sunt obligați a locui în internatul Academiei, unde contribuind cu suma de 8000 Lei anual, vor avea toată întreținerea.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 1—3 Septemvrie, în 5 și 6 Septemvrie studenții se vor mărturisi și cumineca.

Paralel cu înscrierile se vor ținea și examenele sesiunii de toamnă (corigență, anuale, fundamentale).

Deschiderea solemnă a anului academic se face Joi, la Sf. Marie mică, în 8 Septemvrie, iar începerea cursurilor Vineri 9 Septemvrie ora 8 dimineața.

Studenții cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi considerați retrași din Academie.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului Arhiepiscopesc suma de Lei 3000 ca primă rată din taxa de întreținere în internat, plus Lei 200 didactru. Rata a doua de Lei 3000, și rata a treia de Lei 2000, se plătesc în prima zi de școală după vacanța Crăciunului și a Sfintelor Paști. La rectorat studenții anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925, Lei 1508 pentru cărți didactice și Lei 1500 jumătate din costul reverenzii restul îl va plăti Consiliul Arhiepiscopesc; an II Lei 790 plus Lei 1512 pentru cărți didactice; an III Lei 790 plus Lei 513 pentru cărți didactice; an IV Lei 790 plus Lei 1251 pentru cărți didactice.

Studenții cu slabe mijloace familiare, dar cu purtare aleasă și notați bine la studii vor primi ajutoare (burse), ce se vor putea urca până la 6000 Lei, eventual chiar întreținerea gratuită în internat. Aceste ajutoare se vor vota numai după înscriere.

Inscrierea se face la rectoratul Academiei, după ce studenții vor dovedi cu chitanțe, că au achitat rata I din taxa de întreținere. Tot la înscriere studenții anului I sunt obligați să prezinte o declarație subscrisă și de părinți ori tutori la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra și vor servi cel puțin 5 ani în clerul arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restitui ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie.

Cei primiți în Academia teologică (an I) de către Consiliul Arhiepiscopesc, vor fi supuși înainte de înmatricolare, în ziua de 1 Sept. a. c. ora 9 dimineața, unei vizite medicale și unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcție de rezultatul favorabil al acestei vizite și al acestui examen.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară *(obligator reverandă)*, precum și hainele de pat și anume: o plapomă sau straiu, trei cearceafuri, și trei cearceafuri pentru plapomă eventual straiu, o perină cu trei fețe de perini, două cămăși de noapte, 4 ștergare, 4 servete și o învelitoare de pat.

Părinții protopopi, preoții și profesorii de religie sunt învitați a sfătui pe tinerii buni, ieșiți din școlile secundare, ca să îmbrățișeze chemarea preoțească. *Vor atrage în special atențiunea asupra faptului că tinerii merituoși se vor bucura de burse.*

Preoția a fost slujba cea mai de cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este și astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viața unui om. Pentru omul de studiu teologia deschide cele mai vaste și mai atrăgătoare perspective cu problemele ei vitale, cu realitățile cele mai esențiale spre care se îndreaptă preocuparea omului. Pentru omul de acțiune care vrea să joace rol important în direcționarea vieții neamului și a societății, preoția oferă marile ei posibilități și necesități misionare cu cuvântul și cu fapta.

Nu există azi nici o misiune mai nobilă căreia să-și închine omul viața, ca preoția și studiul teologic.

Spre deosebire de trecut, Academia toologică acordă absolvenților titlul de licențiați cu toate drepturile legale ce decurg din el și deplin echivalat cu acelaș titlu dat de Facultățile teologice.

Sibiu, din ședința secției bisericești dela 5 Iulie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Mitropolitul Andrei Șaguna

Opera culturală

Trecutul nostru înregistrează foarte puține figuri de ierarhi și oameni politici sub conducerea cărora destinul național să fi putut atinge un maxim de realizare sub jug strein, ca sub providențiala păstorire a dreptmăritorului vlădică Șaguna. De aceia și figura acestui mitropolit este cea cea mai masivă și mai măreață din istoria noastră.

Ea se proectează stăpânitoare pe destinele neamului nostru în cele trei decenii de viață sbuciumată din veacul trecut și va continua să luciască cu aceiași tărie și peste veacurile viitoare. Ea închide un fragment din însăși viața neamului nostru din această parte a țării.

Mitropolitul Șaguna a fost mai mult ca un păstor de suflete. Masiva lui personalitate unește în mod puțin obișnuit pe *ierarhul* împodobit cu demnitatea sfinteniei, cu *bărbatul politic* destoinic și cu *învățatul* care și-a depășit cu mult contimporanii în cultură. Din aceste trei izvoare și-a adăpat viața marele Șaguna, care adâncind destinul tragic al acestui neam, se revarsă cu multă dăruire de sine în vâltoarea vieții naționale, unde descifrând realități și idealuri, reușește să dea nădejdi și să îndrume un neam aproape naufragiat, spre limanul mântuirii.

Dintre aceste trei laturi ale personalității sale, cea culturală este mai puțin cunoscută. S'a scris mult despre *ierarhul* și *bărbatul politic*. Nu în aceiași măsură însă despre bărbatul de o *cultură înaltă*.

Latura culturală este mai puțin cunoscută, nu pentrucă ar fi inferioară celorlalte, ci pentrucă biografii lui Șaguna au pus accentul mai mult pe laturea pastorală și politică a acestei personalități. Ori ambele, reprezentate atât de demn prin Șaguna, au fost în funcție de vasta sa cultură.

A insista deci și asupra laturii culturale și a o face cunoscută, este o datorie de onoare pentru orice doritor de adevăr. Aceasta o și face dl inspector **Gh. Tulbure,** într'o valoroasă lucrare, în care sub titlul: **Mitropolitul Șaguna,** etc., publică *pastoralele și circulările școlare* ale marelui mitropolit, după ce le precedează de un studiu obiectiv asupra întregii opere culturale.

Citind această carte rămâi cu convingerea că *prințul bisericii era dublat de un veritabil prinț al cugetării.*

Concepția culturală

a marelui vlădică diferă mult de-a altor personalități culturale. El n'a înțăles să-și împropieze o cultură numai pentru mulțumirea lui sufletească, ci a făcut din ea un apostolat. A transformat această cultură într'un instrument de înălțare a neamului său.

Condeiul său n'a cunoscut odihna până n'a reușit să salte biserica din toropeala în care o aruncase stăpânirea străină.

Fiecare zi de păstorire sunt zeci și sute de pagini scrise cu mâna sa. *In tot cursul păstoririi, el scrie cărți, revizuește manualele didactice, prefațează cărți, susține polemici, respiră opinii, se pasionează de probleme, caută soluții și face dovadă, că pe planul spiritual se simte în elementul său, că zona gândirii îi este familiară.*

Când în 1848 ajunge episcop la Sibiu Șaguna avea o moștenire culturală dintre cele mai modeste. Cărțile rituale aveau o înfățișare puțin corespunzătoare, ca să nu mai pomenim de ceialaltă literatură bisericească, care lipsea cu totul. De aceia gândul său se îndreptă spre acest domeniu, ca apoi în scurt timp să îmbrățișeze printr'un program, mai vast, întreagă problematica culturală a neamului.

Șaguna avea convingerea că robia în care ne găseam se datorea numai lipsei de cultură, de aceia îl vedem mereu la masa de scris sau în bibliotecă oridecâteori ocupațiile de ordin politic îi permiteau. Când timpul nu-i dădea răgaz, chema la sine pe cei cu dragoste de carte și-i îndemna la lucru.

Pentru a putea satisface mai ușor toate nevoile culturale, din mijloace proprii întemeiază o *tipografie*, — pe care o donează bisericii — unde s'a tipărit toată opera sa și a contimporanilor săi.

Astfel reușește să creieze un adevărat curent de înoire culturală și bisericească.

Primele scrieri ale

Mitropolitului Șaguna sunt de natură polemică. Era și natural dacă ne dăm seama că în programul său de păstorire primul punct era așezarea bisericii în drepturile sale istorice. Și a știut să câștige acest drept numai datorită arsenalului științific pe care a știut să-l utilizeze cu iscusință.

Lupta dusă cu multă vigoare, într'un mediu cu totul strein de interesele bisericii noastre, a avut următoarele obiective:

a) Emanciparea bisericii ortodoxe și egala ei îndreptățire cu celelalte confesiuni din monarhie;

b) Despărțirea de ierarhia sârbească și reînființarea vechii mitropolii autonome a Ardealului;

c) Organizarea bisericii pe bază constituțională. Datorită acestor obiec-

tive de luptă avem dela Şaguna o mulţime de articole şi broşuri de drept bisericesc, scrieri polemice şi apologetice, memorii, discursuri, scrisori cari toate convergeau spre aceste ţinte.

Astfel în 1849 prezintă împăratului un *Memoriu*, în care cere *administraţie naţională şi de sine stătătoare în privinţa politică şi bisericească, alegerea unui corp bisericesc de sine stătător, căruia să i se subordoneze toţi ceialalţi episcopi naţionali.*

La acesta adaugă, în acelaş an, un *Promemoriu*, cu scopul de-a solidariza cu cauza sa cercurile mai înalte din imperiu şi de-a ţine la suprafaţă problema reînfiinţării mitropoliei ardelene.

Rezultatul acestor două memorii a fost de neaşteptat. Toţi duşmanii bisericii noastre şi-au îndreptat atacul în contra lui Şaguna. *Sârbii, Saşii, Ungurii catolici şi Blajul românesc, toţi îşi dau mâna şi fac cor ca să pună stavilă lui Şaguna în realizarea planului de restaurare.*

La aceştia se adaugă apoi şi episcopul Hackmann din Cernăuţi, care cerea pentru eparhia sa titlul de mitropolie.

De acum începe desfăşurarea proeminentei personalităţi culturale. Şaguna se angajează cu toţi în luptă şi în contra tuturor are un singur aliat: *ştiinţa.* Cu pana în mână se angajează pe toate fronturile. Unităţilor le răspunde în *Scrisori Apologetice*, Sârbilor în *Prememoriu şi Recurs sau gravamine..*, iar episcopului Hackmann în *Anthorismos sau deslușiri comparative*, Sibiu 1861, plus o mulţime de articole în *Telegraful Român.* Din toate se poate vedea caracterul de combatant neîntrecut al mitropolitului Şaguna, care întrebuinţează cu mult succes bogăţia de argumente ce le posedă.

Rezultatul acestei lupte este următorul:

1. Prin legea din 1863 Biserica noastră este recunoscută ca egal îndreptăţită în faţa legilor;

2. In 1864, printr'un autograf împărătesc se aprobă în principiu reînfiinţarea mitropoliei;

3. In 1868 mitropolia ia fiinţă prin lege, iar

4. In 1868 Şaguna o înzestrează cu *Statul organic*, minunata constituţie de organizare a bisericii noastre, în dispoziţiunile căreia se întrevede geniul marelui vlădică. *Aşezând soarta bisericii în mânile clerului şi ale poporului, el codifică şi consfinţeşte minunatul fenomen sufletesc care-l constitue poporul nostru în acea admirabilă sinteză între naţiune şi ortodoxie, aceia împletire de viaţă între biserică şi turmă care datează dela însaşi naşterea poporului românesc în Dacia. Legată strâns de esenţialitatea românească opera de organizare a lui Şaguna străbate dincolo de zidurile bisericii. Ea trece în hotarul larg al vieţii neamului...*

Alte scrieri

Opera de până aici a lui Şaguna este rezultatul unor străduinţe personale, la care preoţimea a participat doar ca spectatoare. Nici nu i se putea cere mai mult acestei preoţimi, dacă ne dăm seamă că se găsea pe o treaptă de cultură destul de joasă.

Pentru a trezi în sufletul acestei preoţimi conştiinţa drepturilor sale Şaguna publică: *Elementele dreptului canonic* (1854), *Compendiu de drept canonic* (1868), *Enchiridion* (1871) şi o broşură cu conţinut de *drept matrimonial.*

Scrise într'o limbă românească uşoară, aceste sunt primele cărţi de drept bisericesc.

Din acelaş îmbold şi pentru aceiaşi preoţime publică: *Istoria bisericii ortodoxe răsăritene universale*, 1860, în care este cuprinsă toată gama de umilinţe la cari a fost supusă biserica noastră.

Din dorinţa de-aş vedea preoţimea cât mai pătrunsă de misiunea religioasă şi naţională izvorăşte o altă activitate a acestui vlădică: Scrieri cu caracter *pastoral şi omiletic.* Astfel Şaguna publică: *Teologia Pastorală* (1857) şi *Manual de studiu pastoral* (1872), precum şi un volum de predici: *Chiriacodromion* (1855), ca să nu mai amintim şi alte preocupări de natură culturală.

Biblia

O operă monumentală de ordin cultural, este desigur, în prima linie traducerea **Bibliei** (1858). Ce importanţă mare atribue el traducerilor anterioare (1648 şi 1688) o vedem din următorul citat. *Aceste două traduceri sunt uşile, prin care s'a învrednicit poporul românesc a intra în câmpul cel ceresc al dumnezeeştilor învăţături, care, în mijlocul vijeliilor şi valurilor lumii, rămân neclătite şi adevărate din veac în veac. Ele sunt izvoarele din care au izvorît întâia dată apa vieţii veşnice pentru neamul românesc, în toate părţile pământului, pe unde este risipit.* Cu astfel de recunoştinţă vorbea înaltul ierarh de opera celor doi înaintemergători ai săi.

Traducerea Bibliei a dat însă naştere unei polemici între el şi Ioan Eliade-Rădulescu. In această situaţie îl vedem pe Şaguna făcându-se apărătorul limbii populare, neaoşe româneşti, şi acuzând grav pe aceia cari vor să schimonosească limba prin latinizarea cuvintelor. Articolele pe cari le publică cu această ocazie în Telegraful Român, apoi *Biblicile...* sunt o dovadă că mitropolitul Şaguna se găsea în tranşeele adevărului. Biblia lui Şaguna este scrisă într'o frumoasă limbă românească care se lasă citită cu plăcere şi în zilele noastre.

Nu se poate cuprinde într'o sumară dare de seamă întreagă opera nemuritorului Şaguna. Ea nu se rezumă numai la scrieri cu caracter polemic, ci îmbrăţişează precum am zis şi chestiuni de drept, istorie, pastorală, etc., sau editarea *tuturor* cărţilor liturgice, cari au reclamat muncă titanică şi bogate mijloace materiale pentru a fi realizată.

Importanţa reeditării acestora din urmă este cu atât mai mare cu cât Şaguna nu le tipăreşte pur şi simplu în forma pe care au avut-o înainte, ci le revizueşte pagină cu pagină, le compară cu textele slavone sau greceşti şi la urmă le înzestrează cu câte o prefaţă. Aceste *prefeţe* sunt o nouă ramură a activităţii sale literare.

Ele sunt pline de poveţe şi învăţături evanghelice şi cuprind adesea chestiuni streine de domeniul lor, dar în legătură cu viaţa economică şi culturală a neamului.

Se vede că Şaguna şi când era preocupat de editarea acestor cărţi se gândea mereu la propăşirea neamului.

Vorbind acum în genere de tot ceiace a ieşit de sub pana mitropolitului Şaguna, trebue să mai amintim încă două însuşiri bune ale operii sale: condiţii tehnice ireproşabile şi o limbă neaoşe românească care te duce cu sufletul în atmosfera de cuviosie şi tămâie a bisericilor noastre dela ţară.

Şi astăzi limba lui Şaguna se lasă citită cu plăcere şi produce acelaş efect binefăcător. Toate acestea fac ca scrierile lui Şaguna să rămână în actualitate ca şi acum trei sferturi de secol.

Pastoralele

Intreagă activitatea mitropolitului Şaguna izvorăşte dintr'o adâncă dragoste de ţară, de neamul românesc, pe care vrea să-l înzestreze cu toate armele luminii sufleteşti.

In această dragoste îşi găseşte explicaţia şi activitatea sa pastorală.

Pastoralele mitropolitului Şaguna sunt *documente vii şi autentice*, în care vedem *alipirea şi devotamentul său, grija şi solicitudinea* faţă de turma sa. In ele viiază *conştiinţa uriaşei sale misiuni* şi întreagă *dăruirea sa pentru înălţarea poporului.*

Şaguna reuşeşte să dea acestui gen literar, pastoralelor, o structură ideologică originală. Pe lângă îndemnuri şi învăţături pentru o viaţă creştinească mai vie, Şaguna strecoară în ele şi preocupări din viaţa cotidiană ca astfel să prindă mai uşor învăţătura creştină.

Obiectivul de căpetenie al pastoralelor lui Şaguna se concentrează astfel la îndrumarea vieţii creştineşti pe linia învăţăturilor sale generice. Eliminând orice sectarism şi fanatism confesional, străin de spiritul ortodoxiei şi de sufletul poporului românesc, el se năzuieşte să ataşeze de ideia creştinismului tot ce poate fi element de rodire. Desăvârşirile sufleteşti ale omului: moralitatea, omenia, înţelepciunea, dragostea de biserică şi alte asemenea virtuţi, le consideră expresii pure şi probele cele mai înalte ale creştinismului adevărat.

Poporului nu i se adresează cu tot arsenalul de cunoştinţe, nici într'o formă teologică puţin aperceptibilă, ci din contră, într'o formă simplă, cu căldură şi dragoste de părinte, ca să fie mai bine înţăles. Această notă a pastoralelor lui Şaguna ni-l arată ca pe un iscusit pedagog.

Din citirea pastoralelor mai facem cunoştinţă şi cu preotul model. Nota fundamentală a preoţiei lui Şaguna este *cucernicia*, care-i dă vieţii sale caracterul sfinţeniei.

Această cucernicie împreunată cu o conştiinţă clară a misiunii sale şi cu o ştiinţă bogată l-a îmbrăcat în haina sfinţeniei şi l-a aşezat stăpân pe destinul neamului românesc.

Şcoala românească

Grija pe care a purtat-o culturii româneşti este mai bine evidenţiată în circulările şcolare ale marelui mitropolit.

Mitropolitul Şaguna cunoştea perfect starea şcoalei noastre când a ajuns episcop. Ştia că ea este născută în tinda bisericii din imboldul sentimentului religios şi că alături de biserică a menţinut trează conştiinţa naţională din cele mai vechi timpuri.

De aceia îşi îndreaptă toată atenţia asupra ei, ştiind că alături de biserică şi prin şcoală va putea cuceri pe seama neamului cultura necesară.

Când a ajuns episcop situaţia şcoalei era dintre cele mai umilitoare. Câteva zeci de şcoale populare în întreg Ardealul, cu un număr restrâns de elevi şi cu dascăli nepregătiţi supuse controlului episcopului romanocatolic şi autorităţilor maghiare. Aceasta era situaţia.

Pentru înălţarea acestei şcoale Şaguna şi-a făurit un plan măreţ de ofensivă culturală.

In moţiunea votată pe Câmpia Libertăţii, strecoară şi câteva deziderate cu privire la şcoală şi anume: Românii să aibă dreptul de-aş înfiinţa cât mai multe şcoli şi de-aş alege singuri învăţători. Această ideie devine în curând realitate.

In timpul absolutismului, şcoala noastră obţine autonomia. Ea trece sub conducerea ierarhilor cari îşi exercitau controlul asupra ei prin protopopi şi preoţi.

După ce reformează *seminarul teologic* Şaguna îi anexează acestuia o *şcoală normală* cu trei ani de studii. Şcoala primară urcă şi ea o treaptă mai sus. Numărul anilor de învăţământ se măresc dela 3 la 6 ani. Tot acum se compun primele *programe analitice* şi se tipăresc *primele manuale didactice.* Instrucţiunile pe cari Şaguna le trimitea din Sibiu vădesc o grije asiduă de soarta acestor luminiţe răsfirate acum pe întreg cuprinsul Ardealului. Numărul şcoalelor se măreşte dela câteva zeci, la 800. Prin ele s'a început a se alunga întunerecul în care ne obişnuise să trăim o stăpânire duşmană. *Corurile şcolare, conferinţele învăţătorilor şi înzestrarea şcoalelor cu material didactic* se datoresc tot providenţialului vlădică.

Făcând o privire asupra acestei activităţi, dl *Gh. Tulbure* o caracterizează atât de obiectiv în următoarele cuvinte: «Intreagă activitatea aceasta, vastă şi fecundă, pe terenul învăţământului, pleacă dela concepţia unitară a culturii naţionale, dublată de educaţia religioasă şi morală. Imbinând rostul şcoalei rurale cu acel al culturii poporului într'o unitate, care le contopeşte pe amândouă, Şaguna a înţăles, — ca oricare pedagog modern, — importanţa ce trebue acordată spiritului instrucţiei şi educaţiei pentru viaţa naţională a satului. A înţăles de pe atunci să îndrume şcoala pe linia ei firească, creind între dascăl şi sat, între şcoală şi cultura poporului acea corelaţie intimă, acea legătură organică, cu atâta stăruinţă reclamată de pedagogii zilelor noastre.

Restauratorul bisericii este în acelaş timp organizatorul conştient al învăţământului poporal. In măsura în care biografia unui om poate ilustra o epocă biografia lui Şaguna este sinteza *epocii de organizare şi propăşire în istoria şcoalei ardelene*".

La moartea lui Şaguna, poporul românesc moştenea un *seminar teologic* şi o *şcoală normală* bine organizate în Sibiu; un liceu la *Braşov* şi un gimnaziu la *Brad* şi o *şcoală poporană* cu cele mai promiţătoare perspective, iar literatura noastră bisericiască, numeroase studii şi noi ediţii de cărţi liturgice.

Apariţia acestui far de lumină pe firmamentul întunecat al poporului nostru, a deşteptat în sufletul neamului o rază caldă de speranţă, care l-a călăuzit spre limanul mântuirii.

Pr. **I. Beju**

Nr. 8241.

Comunicat

Onorata Preoţime, e invitată ca Miercuri în 20 Iulie a. c., la Praznicul Sf. Prooroc Ilie, să pomenească la sf. Liturghie pe *I. P. S. Patriarh Miron*, care în anul acesta împlineşte 70 ani, rugând pe bunul Dumnezeu să-i dăruiască viaţă îndelungată spre binele sfintei noastre biserici şi a neamului românesc.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 7494/938

Notificare oficială

Se aduce la cunoştinţă absolvenţilor Academiei teologice „Andreiane" din Sibiu, şi a licenţiaţilor în teologie din Arhiepiscopia ortodoxă de Alba Iulia şi Sibiu, că proximul *examen de capacitate preoţească* se va ţinea în 9 Septemvrie crt.

Pentru admitere la acest examen absolvenţii Academiei teologice „Andreiană", vor înainta Consiliului arhiepiscopesc, Sibiu, până la 5 Septemvrie crt. Diploma de absolvire a Academiei, iar licenţiaţii în teologie, tot până la termenul de mai sus, Diploma de licenţă, Actul de naştere şi Actul de botez.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 5 Iulie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

O nouă bibliotecă religioasă. *Seria publicaţiilor editate de Arhiepiscopia noastră s'a mărit cu încă una. Ea poartă titlul sugestiv* **„Veniţi la Hristos“** *şi este iniţiată de I. P. S. Sa mitropolitul nostru* Nicolae, *care în fiecare an de Rusalii, când se ţine congresul «Oastei Domnului» împarte nouă merinde duhovnicească pentru sufletul înfometat al sătenilor înregimentaţi în această societate misionară. Acesta este darul pe care I. P. S. Sa îl face cu largă inimă şi anul acesta, pentru a îndemna sufletele spre noi oaze aducătoare de mântuire.*

I. P. S. Sa nu se găseşte de altfel la primul gest. Încă de când a luat în mână cârja arhierească şi-a dat seama că nu numai cuvântul rostit, nu numai predica, luminează calea spre izbăvire, ci şi slova scrisă, care are darul de-a se lăsa actualizată în sufletul doritor, oridecâteori vrea creştinul. De aceia a iniţiat o serie de publicaţii cari îmbrăţişează întreaga realitate bisericească, dar mai mult biserica vie — creştinii de toate categoriile — ca nimeni dintre fiii sfintei noastre Biserici să nu se poată plânge, că a rămas flămând din lipsă de hrană sufletească.

Dacă adăugăm la aceste publicaţii săptămânale: Telegraful Român, Lumina Satelor, Oastea Domnului, *precum şi* Revista Teologică, *este vizibil pentru oricine că mare este opera de conversiune creştină pe care o intreprinde Arhiepiscopia noastră sub înalta conducere a I. P. S. mitropolit* Nicolae.

Noua publicaţie, biblioteca populară Veniţi la Hristos, *alături de* Popasuri duhovniceşti, *se adresează în primul rând ostaşilor, cărora le va duce de acum împreună* muniţia trebuincioasă în lupta cu păcatul, cu sectele şi cu toţi vrăjmaşii sfintei noastre Biserici.

Primul număr din această bibliotecă populară, poartă titlul **Veniţi la mine** *şi conţine un mănunchiu de pilde şi învăţături — 51 la număr — scrise de I. P. S. mitropolit* Nicolae.

Adoptând metoda Învăţătorului I. P. S. Sa reuşeşte prin aceste pilde şi asemănări, cari înfăţişează pe scurt şi pe înţelesul tuturor îndemnuri spre viaţă creştinească, să apropie adevărurile eterne de mintea şi inima oamenilor simpli.

A doua carte din aceeaş bibliotecă, vorbeşte creştineşte despre: Sămănători... Sămânţă... Săceriş *şi este scrisă cu mult duh de cunoscutul ostaş* I. Gr. Oprişan.

Scrise în primul rând pentru obştea noastră dreptcredincioasă dela sate, noua publicaţie trebue întâmpinată cu simpatie şi din partea cucernicilor noştri preoţi. Ei sunt chemaţi în primul rând să fie răspânditorii noii seminţe în ogorul parohiei lor.

Din jud. Trei Scaune

Un nou sion în serviciul neamului

O mână de români din comuna *Aita-Mare*, jud. Trei Scaune, puţini la număr dar mari la suflet, şi-au văzut visul împlinit. In strada principală, la câţiva metri de piaţa comunală, se înalţă mândră şi maiestoasă noua biserică ortodoxă, ale cărei turle şi cupolă dela depărtare atrag ochii trecătorului.

In Aita-Mare, centru de propagare şi maghiarizare în era de tristă amintire, astăzi providenţa divină a făcut ca în curând un nou Sion să-şi deschidă porţile, pentru mângâierea sufletelor oprimate în trecut.

Până mai ieri întreagă suflarea românească de rit ortodox din cuprinsul acestei plase, 11 comune, era administrată de un *singur* preot, cu sediul în Aita-Mare. Se poate închipui deci dragostea cu care am fost trataţi de foştii noştri opresóri, de libertăţile ce ni se acordau pentru propagarea credinţei şi culturei noastre strămoşeşti.

Bietul păstor sufletesc chemat a administra toate aceste 11 comune, mai era şi slab salarizat; în timpul de peste săptămână, era pus în situaţia a lucra la munca câmpului, pentru ca apoi în Dumineci şi sărbători cu bâta în mână, patrafirul şi molitvelnicul subsuoară şi prin frig şi căldură îşi cerceta turma cuvântătoare, ducând cuvinte de mângâiere, alinare sufletească şi menţinând treaz focul iubirii de neam şi lege strămoşească.

Un bătrân ţăran depănând din caerul vremurilor trăite, ne povesteşte asupririle la care erau supuşi, evidenţiind faptul că cu cât opresarea era mai mare, cu atât se întăreau mai mult în credinţa strămoşească şi numai la văzul sfântului patrafir, şi la auzul înălţătoarelor rugăciuni efectuate de bătrânul preot, din cartea neagră — cum îi zice el. — căpătau noui puteri de rezistenţă.

Noi preoţii din regiunea secuizată cari am avut parte a administra şi filii, ne dăm bine seamă ce înseamnă a fi preot la o singură comună şi câte jertfe se cer pentru a putea administra aşa cum trebue filiile situate la mari distanţe, unde nu ordinele, ci conştiinţa trebue să te conducă.

De aceia pentru noi munca antecesorilór noştri prestată în acele timpuri grele, este o muncă titanică, isvor de tămăduire şi drum de plecare la lupta spinoasă de recâştigare a fraţilor pierduţi.

Astăzi fostul preot din Aita-Mare Ciucan Alexandru, doarme somnul lui de veci liniştit în mijlocul fiilor lui creştineşti, pe care cu dragoste părintească i-a condus dela leagăn şi până în uşa mormântului, ocrotindu-i în timpul furtunilor în bisericuţa, toleratá de fosta stăpânire la liziera comunei.

După trecerea la cele veşnice a veneratului preot de pie amintire Ciucan Alexandru, parohia Aita-Mare, cu filiile sale, timp de 20 ani a rămas văduvită şi a fost administrată de preoţi din judeţele Braşov şi Odorhei. In acest timp s'a abătut nestânjenită urgia cotrópitoare, ajungându-se la închiderea altarelor şi arderea odăjdiilor, iar bieţilor credincióşi români nu le-a mai rămas décât a se retrage în cămara sufletului lor, cu credinţă într'un viitor mai bun.

Atunci când bisericile au fost închise, mamele au venit în ajutor, spre a-şi creşte odraslele în credinţa strămoşească. Laudă lor, căci mamele acestea şi-au îndeplinit adevăratul lor rol apostolesc. In casele lor şi-au făcut altare, în faţa sfintei icoane a maicei Domnului aprinzând luminarea sfinţită la alte biserici. zilnic seara şi dimineaţa îngenunchind infiltrau în sânul familei credinţa strămoşească.

Timpul a trecut. Cerul românismului, în regiunea secuizată, s'a înseninat. Dumnezeu ne-a trimis adevăraţi români, cari şi-au dat seama ce înseamnă biserica drept măritoare pentru fiinţa neamului românesc.

Mica bisericuţă dela marginea comunei, ridicată în mijlocul cimitirului ortodóx român în anul 1866, a devenit neîncăpătoare, — şi am fost puşi în situaţie să edificăm *altă* biserică.

Credincioşii din Aita-Mare, din agoniseala de an de an, au pus ceva la o parte pentru scopuri înalte creştineşti, astfel că în primăvara anului 1936 au strâns şi materialul necesar pentru edificarea unei noui turle la vechea bisericuţă.

In această situaţie ne găseşte vrednicul român, Dr. *V. V. Bîdu*, în acel timp prefect al judeţului Trei Scaune.

Incepând cu primăvara anului 1936 Dr. Bidu, bun român şi bun administrator, aduce în administraţie tineri energici ca preotul Tomulese, notarul Gh. N. Milea, şi alţii, împânzind judeţul cu puteri de muncă, şi cu aceştia începe construirea alor 11 biserici în acest judeţ. Din aceste 11 biserici, cea din Aita-Mare este terminată, restul fiind în curs de construcţie.

După Dr. Bidu, în fruntea judeţului urmează un alt bun român, bucovineanul *Cornel Năstase*, fost ofiţer în armata Română, care cu râvnă a continuat opera începută de Dr. Bidu.

Astăzi în fruntea judeţului ni-a trimis Dumnezeu pe dl Colonel *C. Petrini* plin de energie, care este hotărît a termina aceste biserici pentru ca în toamnă să fie date în slujba neamului.

Aş comite o nedreptate dacă aş da uitării munca depusă de vistiernicul judeţului: *Sibianu Eugen*, om totdeauna înţelegător al situaţiei. Dsa ca bun vistiernic judeţean nu uită nici datoria sa de bun creştin.

Biserica terminată îşi aşteaptă arhipăstorul pentru târnosire, iar Dr. V. Bidu, Cornel Năstase, Aurel Nistor, Sibianu Eugen, N. Tomulese, notarul Milea şi altora cari au contribuit la înălţarea acestui Sion, Comitetul parohial le aduce prinosul de îndreptăţită recunoştinţă.

Pr. Ioan Bunuş

În grădină...

Prieteni şi cunoscuţi, întâlnindu-se întâmplător, în aceste zile frumoase şi calde, se întreabă de obicei:

— Şi... à propo... unde ai să-ţi petreci vacanţa?

Gândurile toate se îndreaptă într'acolo: Vacanţa de vară! Inchipuirea e tot mai plină de priveliştea muntelui, a mării şi a plaiurilor cu ape vindecătoare...

— Mă duc la mare...

— Plec la munte...

— Ne ducem la băile cutare...

Foarte bine, — vă dorim toate bunătăţile ce le doriţi şi căutaţi; se găsesc însă bărbaţi şi femei cari nu răspund altceva la întrebarea: unde mergi? decât că:

„Nu ştim nimic deocamdată“.

Aceştia sunt mai ales părinţii cu familie numeroasă. Schimbarea locului e costisitoare, când e vorba de şase, şapte, opt persoane sau chiar mai multe, — ca bunăoară în casele preoţilor noştri, — în partea lor cea mai mare.

Părinţii familiei numeroase stau prin urmare acasă.

Perspectiva de a nu putea părăsi casa totuşi e departe de a fi îngrozitoare, dacă dealtfel clădirea e sănătoasă şi familia îşi lucrează şi îngrijeşte bine grădina. Organizarea timpului de răgaz, altădată atât de complicat, se simplifică dintr'odată: familia se îndreaptă *spre grădină*.

Vacanţele vor avea astfel partea bună de a lega mai strâns membrii familiei între olaltă.

Pe d'asupra mai puneţi: aerul curat, soarele domol, libertatea şi o delicioasă seninătate de suflet.

Dacă o existenţă de felul acesta ar avea trebuinţă de ceva — piper, se va intreprinde tot în familie o excursie în pădurea vecină, care pentru copii ar putea însemna codru cu tainele lui...

Din acest centru familial fericit, copiii la vremea lor se vor împrăştia negreşit. Dulcea amintire ce o vor păstra însă, îi va îndemna să întemeieze şi ei, la rândul lor, astfel de centru familial... un centru fericit, care a ştiut să-şi întocmească o bună şi sănătoasă vilegiatură — în grădina casei.

(După: *La Croix du Nord, din 25 Iunie 1938).*

FOIŞOARA

Calea care duce la înviere.

„Fericiţi sunt ceice ascultă cuvântul lui Dumnezeu, şi-l păzesc pe el“. (Luca 11, 28).

După mulţi fericirea ar fi o stare sufletească rezultată de pe urma satisfacţiei de plăceri.

Această definiţie hedonistă nu încape.

Drept vorbind niciodată nu vom putea ajunge, nici ca individ, nici ca tot, la o astare stare încât să nu mai avem nici o dorinţă. Nici într'un caz în lumea aceasta.

Dar chiar pofta după plăcere produce în sufletul nostru o stare de nelinişte şi frământare, care nu ne îndreptăţeşte a ne considera fericiţi.

De aici pleacă şi filosofia budistă: pofta după plăcere, care naşte suferinţă. Scăparea de ea e Nirvana, stingerea eternă; adică lumea unde nu mai dorim nimic.

Recomandarea moralei şi filosofiei budiste este — pentru a ajunge fericirea: — a căuta non-existenţa.

E de prisos să ne oprim mai deaproape ca să combatem această morală pesimistă, care duce la nimicire.

Nu numai aceasta, dar orice altă încercare omenească de a soluţiona problema »*fericirii*« pe baze empirice, dă greş.

Unde avem să căutăm adevărata fericire? Noi suntem creaţi pentru o altă lume; provenim dintr'o Existenţă spirituală, către care trebue să tindem. *Scopul nostru nu e pământul.*

De aceea greşesc cele mai multe sisteme filosofice şi morale, deoarece plasează întregul rost al omului în pământesc, căutând să materializeze toate manifestările vieţii omeneşti.

Scopul nostru primar este: preamărirea lui Dumnezeu, sau — simplu — Dumnezeu, şi secundar: fericirea noastră. Ultimul este în funcţie de primul.

Din înălţime suntem ziditi şi către înălţime trebue să tindem. „Că dintr'însul şi printr'însul şi întru Dânsul sunt toate câte sunt: Aceluia slavă în veci“ (Rom. 11, 36). Cine socoate, că este creat pentru lut, acela se face rob lui şi niciodată nu va putea gusta din paharul bunătăţilor cereşti.

Dar tocmai în construcţia noastră dublă: *corp* şi *spirit*, avem să căutăm şi sbuciumul şi neliniştea noastră. Intre partea corporală şi cea spirituală din veci este o continuă luptă. Pământul caută să se manifesteze, şi de multe ori răpune cerescul din noi.

Dar de unde provine lupta aceasta aprigă între partea cea corporală, simţuală şi spirituală?

Fără îndoială că Dumnezeu a creat pe om din lut; i-a pus lui, însă, stăpân *Duhul*.

In prima creaţiune raţională partea simţuală era aşa mult sublimată, încât fiinţa raţională se conducea după doririle cele înalte, spirituale.

Spiritul conducea, simţul se supunea.

Şi cel dintâi om avea toate posibilităţile date ca partea spirituală să fie întărită într'o aşa măsură încât »*omul*« niciodată să nu mai poată aluneca.

Simţul trezit prin neascultarea poruncii — întru carea era dată posibilitatea înălţării — a câştigat puteri. Făptura cea nouă s'a alterat, chipul omului ceresc şi duhovnicesc s'a schimbat într'o măsură considerabilă, iar pământul — cu simţualitatea trezită prin păcat — a început şi continuă răsvrătire contra spiritualului din om.

Iată punctul de unde avem să plecăm.

Nu Dumnezeu, ci omul este acela prin care a intrat răul în lume.

Cel mai clasic loc biblic pentru documentarea afirmaţiei de mai sus este: „Pentru aceea precum printr'un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea; tot aşa la toţi oamenii moartea a trecut, întru acela, prin care toţi au păcătuit“ (Rom. 5, 12).

In noi în toţi strigă acel început de păcătoşenie omenească; în noi toţi şarpele lucrează cu ispitele sale, atrăgându-ne către rău.

Lupta firii pământeşti împotriva Duhului este mare. Mulţi nu-i pot rezista.

Lutul ne atrage către el, Duhul lui Dumnezeu, care locueşte în noi caută să i-se opună. Şi, totuşi, o! biată făptură pământească pe câţi nu-i vedem robii „legii trupului“, câţi nu sunt întru care „legea minţii“ este, cu desăvârşire, întunecată.

O! nenorocitul de mine! Cine mă va izbăvi de acest trup al morţii? exclamă Apostolul neamurilor.

Aceasta este, însă şi cheia explicării problemei care ne frământă, *a fericirii*: descătuşarea din ghiarele acestui trup al morţii.

A căuta fericire, aci, pe pământ, nu putem; căci în loc de fericire ajungem la desgust de viaţă.

Dar atunci, unde? încotro?

Răspunsul: în Dumnezeu. Sau să fim în nota celor premergătoare, spunem: refacerea chipului celui ceresc în noi, prin Domnul Isus Hristos; căci „precum păcatul a stăpânit dând moartea, tot aşa şi harul să stăpânească dând neprihănia, ca să dea viaţa vecinică prin Isus Hristos, Domnul nostru“.

Trăirea cu mintea într'o altă lume,

INFORMAŢIUNI

Numire: P. C. Sa Păr. *Gh. Maior*, profesor la Şcoala normală „Andrei Şaguna" — din Sibiu, a fost numit inspector general al învăţământului seminarial din ţară.

Învăţători, văduve de învăţători, pensionaţi de statul maghiar, foşti în serviciul bisericei, şcoalei şi a neamului românesc, sunt rugaţi — în interesul lor propriu — a-mi comunica de urgenţă: data pensionării şi suma (separat baza şi separat indemnizaţia de scumpete) de care beneficiază azi, la adresa: *Elisei Gabor*, înv. pens. Braşov, str. Poet Oct. Goga Nr. 22.

† **Pr. Iuliu Holder**, fost preot misionar în Statele unite ale Americei de Nord, a încetat din viaţă în 8 Iulie a. c., după lungi suferinte, şi a fost înmormântat Duminecă în 10 Iulie, la Braşov. A terminat teologia în Sibiu, în 1901 s'a preoţit şi a păstorit mai multe parohii, până în anul 1913, când Ven. Consistor arhidiecezan l-a trimis preot misionar în America, unde a muncit până în anul 1934, când s'a bolnăvit. A slujit cu devotament biserica şi neamul timp de 35 ani. Cât timp a stat în America a înfiinţat parohii în coloniile româneşti, a construit biserici, a înfiinţat şcoale, în care el însuşi a ţinut lecţii tineretului din limba română, istoria şi geografia României. Imbolnăvindu-se s'a înapoiat în ţară, stabilindu-se la Braşov. Moare în vârstă de 64 ani, împăcat în conştiinţă că şi-a împlinit datoria după cele mai bune puteri. Veşnică să-i fie pomenirea!

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 17 Iulie 1938, va predica părintele *M. Neagu*.

CARŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, apare lunar, sub patronajul I. P. S. Mitropolit *Nicolae*. Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Grigorie T. Marcu* — Numărul pe Iulie—August 1938 cuprinde: **Ortodoxie şi uniaţie:** Diac. Gr. T. Marcu: Uniaţia în istoria românismului. Prof. univ. Dr. I. Lupaş: Două anchete oficiale în satele din scaunul Sibiului (1744—1745). Prof. univ. Dr. Ioan Mateiu: O carte din 1699 contra desbinării religioase. Icon stavr. Dr. Gh. Ciuhandu: Problema „săcuiască" sub raport confesional. Prof. univ. Dr. O. Ghibu: Pe marginea unei reviste „catolice" din Transilvania. Preot Prof. Simion Radu: Doctrina romano-catolică despre indulgenţe. Prot. Dr. Sebastian Stanca: Propaganda unaţiei în Munţii Apuseni. Diacon Prof. Dr. Ştefan Lupşa: Religia strămoşilor. Preot Prof. Dr. Ioan Stanciu: Ce ne spun istoriografii uniţi despre desbinarea religioasă dela 1700. Atitudini: Grigorie T. Marcu şi Adina C. Iliescu: Pe marginea unui cuvânt arhieresc despre funcţiunea culturală a preoţimii noastre. Uniaţia şi elitele intelectuale ortodoxe. Principiul ocrotirii celei deopotrivă şi cultele minoritare din România. O manevră neisbutită a dlui Dr. I. H. Rushbrooke. Prof. Alexandru Popa, Preot Prof. Ioan N. Beju, Prof. Dr. Liviu Stan, Prof. Dr. Nicolae Neaga şi Grigorie T. Marcu: Mişcarea literară: Biserica ortodoxă română din Maramureş în vremurile trecute. Ordinul Franciscanilor conventuali („Minoriţii") din Transilvania. Mirenii şi drepturile lor în biserică. Paralelism istoric. War Petrus in Rom? Petrus römischer Märtyrer. Grigorie T. Marcu: Cronică: P. Sf. Episcop Nicolae Colan şi dl Prof. univ. Dr. Vasile Gheorghiu membri onorari ai Academiei Române. Congresul Societăţii misionare „Oastea Domnului". Incheierea anului şcolar la Academia teologică „Andreiană" şi la şcoala de cântăreţi bisericeşti „Dumitru Cunţan". Intregirea FOR-ului. O aniversare duioasă. Congresul euharistic dela Budapesta. Grigorie T. Marcu: Note şi informaţii.

(16) 1—1

Prepar

elevi şi eleve pentru examenul de admitere la licee, licee comerciale şi industriale, şcoli normale şi seminarii, cu începere dela 1 August a. c.

Doritorii a se adresa: G. Negreţ, institutor şcoala de aplicaţie, strada Şcoalei de înot 42 Sibiu.

Nr. 1988/1938 [34] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei I de cl. I-a Sf. Gheorghe protopopiatul Sfântul Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu dependenţe.
3. Sesiune parohială: *20 jugăre* arător şi fânaţ.
4. Lemne de foc: 5 stânjini în pădure având a restitui Primăriei costul tăiatului. In caz, că Primăria acordă separat lemne de foc parohului-protopop atunci în loc *de 5 stânjini vor fi 10.*
5. Stola obişnuită. Până la edificarea catedralei proiectate oraşul formează o singură parohie; cei doi preoţi-parohi vor beneficia de venitele stolare alternativ: unul o săptămână celalalt alta. *In ajunul Bobotezei parohul I va umbla* cu Sf. Cruce în cartierul cu vechii enoriaşi băştinaşi.

Având în vedere că aceşti enoriaşi maghiarizaţi în mare parte nu vorbesc româneşte, candidaţii trebue să cunoască şi limba maghiară.

Cererile de concurs cu toate documentele împreună şi cu încuviinţarea specială a P. V. Consiliu Arhiepiscopesc se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat.

Candidaţii se vor prezenta la biserică cu încuviinţarea oficiului protopopesc în vreo Duminecă sau sărbătoare pentru a servi, predica şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc ortodox român Sf. Gheorghe în conţelegere cu consiliul parohial.

Sf. Gheorghe la 27 Iunie 1938.

Aurel Nistor
protopop.

Nr. 8162/938

Comunicat oficial

Aducem la cunoştinţa tuturor spre ştire şi conformare următorul ordin al Ministerului de Interne Nr. 12582/938 înregistrat la Ministerul Cultelor şi Artelor la Nr. 28406/938:

Avem onoare a Vă aduce la cunoştinţă că acest Departament a luat înţelegere cu Direcţiunea Generală a C. F. R. ca pentru toate cazurile de deplasări în grupuri, excursii, pelerinagii, instituţiunile publice şi particulare care organizează asemenea deplasări, să obţină în prealabil avizul Direcţiunei Generale a Poliţiei din acest Minister, cu care să se prezinte Direcţiunei Generale C. F. R. spre a li se acorda înlesnirile de transport pe C. F. R. sau cu autobuze C. F. R. rugându-vă să binevoiţi a avea în vedere această dispoziţiune cu ocazia unor asemenea deplasări.

Sibiu, la 9 Iulie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

(15) 1—1

Institutul de credit fonciar din Sibiu

Se aduce la cunoştinţa generală că consiliul de administraţie în şedinţa din 2 Iulie a. c., a hotărît să plătească creditorilor cuprinşi în aranjamentul conform articolului 52 din Legea Conversiunii a şaptea rată în mărime de 4 procente cu începere dela 15 Iulie a. c.

Institutul de credit fonciar din Sibiu

Nr. 8373/1988 Ep.

Publicaţiune

Se publică concurs pentru aprovizionarea internatelor Academiei teologice şi Şcoalei ortodoxe de cântăreţi din Sibiu, pe durata anului şcolar 1938—39, cu următoarele alimente:

a) Carne de vită, viţel, porc, oaie (miel), untură topită, slănină crudă şi slănină afumată — toate de prima calitate.

b) Mezeluri.

c) Coloniale.

Reflectanţii vor înainta oferta la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, până la 18 August 1938.

Ofertele pentru carne vor fi însoţite de garanţia de 5000 (cinci mii) Lei în numerar.

Consiliul arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanţi.

Sibiu, la 15 Iulie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 61/938 (37) 1—1

Publicaţie de licitaţie

Parohia ort. română Tălmaciu dă în licitaţie publică în 23 Iulie, ora 10, cu oferte închise, în localul Primăriei, edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ. Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caetul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 5% din valoarea devizului, în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât maeştrii sau antreprenori diplomaţi, introduşi în tabloul întocmit de minister.

Caetul de sarcini, devizul şi planul, pot fi văzute în fiecare zi la Oficiul parohial Tălmaciu.

Tălmaciu, 12 Iulie 1938.

Ioan Branea
administrator parohial

Nr. 111/1938 parohial (36) 1—3

Publicaţiune de licitaţie

Parohia ortodoxă-română Şeica Mare, jud. Târnava-Mare, dă în licitaţie publică în 30 Iulie 1938, ora 4 d. m., cu oferte închise, în localul primăriei comunale, edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ.

Ofertele se vor face pentru lucrarea în roşu, prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caietul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 5% din valoarea devizului în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Caetul de sarcini, devizul şi planul pot fi văzute în orice zi, la oficiul parohial ortodox-român Şeica-Mare.

Şeica-Mare, la 10 Iulie 1938.

Pr. **Chirion Marcu**
paroh

Nr. 111/938 (35) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Consiliul parohial ort.-român din Intorsura Buzăului, judeţul Braşov, aduce la cunoştinţă publică, că în ziua de 1 August a. c., ora 10 a. m., se va ţine licitaţie la primăria comunei din loc, referitor la terminarea lucrărilor de tencuială — punct 6—18 din deviz — necesare la edificiul casei parohiale din această comună, în conformitate cu dispoziţiunile cuprinse în art. 88—110 din L. C. P.

Ofertele închise şi sigilate, împreună cu garanţia de 10% se vor înainta Consiliului parohial până în ziua licitaţiei.

Supraoferte nu se primesc.

Valoarea lucrărilor după deviz este de 62.206 Lei.

Devizul şi caetul de sarcini se pot consulta în fiecare zi la oficiul parohial.

Consiliul Parohial

(38) 1—3

Publicaţiune de licitaţie

Parohia ort. rom. din Guşteriţa, dă spre zugrăvire biserica, prin licitaţie publică, care se va ţinea în ziua de *31 Iulie* 1938, la orele 15, în localul şcoalei primare de stat.

Condiţiile de licitaţie şi devizul se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

Guşteriţa, la 15 Iulie 1938.

Oficiul parohial ort. rom.

Valeriu Buta — epitrop
I. Todea — paroh

cea dumnezeiască, reafirmarea chipului lui Adam celui edenic în noi, prin vieţuirea în Hristos — „întru carea moartea s'a încins, blestemul s'a călcat" — iată, ceeace ne poate da nouă, cel puţin umbra unei fericiri aici pe pământ, trezindu-ne dragostea de viaţă.

Drumul care duce la Dumnezeu. Dar drumul care duce la Dumnezeu cere luptă şi strădanie; luptă cu tentaţiile de tot felul din tine şi din afară; drumul care duce la Dumnezeu cere renunţ şi putere de jertfă şi prin urmare e departe de fericire.

Aşa cugetă cel nelegiuit. Dreptul nu se îndoieşte.

Pentru el rămâne un adevăr mai presus de orice îndoială, că viaţa aceasta nu este întreaga măsură a existenţei noastre. Şi atunci *chipul celui pământesc trebue să tindă către cel ceresc.*

A păzi porunca lui Dumnezeu şi a urma calea lui înseamnă a câştiga fericirea. „Ferice de ceice păzesc judecata şi de ceice înfăptuesc neprihănirea în orce vreme" (Ps. 106, 3).

Intru această cale a împlinirii voei Domnului lupta şi suferinţa îşi au rolul lor bine determinat.

Marele rol al creştinismului este şi acesta că Fiul lui Dumnezeu, Intemeietorul legii celei noi, deschide noi drumuri şi pentru această latură atât de chinuitoare a sufletului omenesc.

Suferinţa nu este ceva dela care să te dai în lături. Dreptul o priveşte cu resemnare. Pavel stă neclintit în faţa durerilor corporale ce i le pricinuesc duşmanii. Ca el încă mulţi alţi. Toate acestea pentru Hristos.

Suferinţa, în creştinism, este o şcoală şi o cale care nu coboară ci înalţă.

Ideia de bază: omul nu e creat pentru această lume, este un stimulent şi o mângâere.

In faţa ta este pusă o *altă* viaţă. Pentru aceea — dacă se cere — eşti dator să suferi.

Suferinţa este, în creştinism, drumul care duce la înviere.

Invierea se câştigă prin Cruce.

In centrul spiritualităţii creştine stă Crucea Golgotei. Fără ea n'ar fi fost posibilă mântuirea din păcat. Domnul ne-a deschis nouă acest mare înţeles al suferinţelor, pentru izbăvirea noastră spirituală.

Gheţimanii e un prolog şi în acelaş timp un exemplu. Acolo omenescul e în luptă cu dumnezeescul. In faţa calvarului Golgotei fiori reci ca de ghiaţă străfulgeră fiinţa Dumnezeescului Mântuitor. Cu ochii ridicaţi către cer de pe fruntea Sa picături de sânge cad. Atât de fierbinte a fost ruga, atât de grozavă lupta între *putinţă* şi *voinţă*, acolo pe stâncă, distanţat de cei aleşi ai Săi.

Gheţimanii e un model de felul cum învingem trupul neputincios.

Cine nu-şi ia Crucea şi să-I urmeze, nu e vrednic de Domnul. Victoria şi învierea se câştigă prin luptă, chin şi suferinţă.

Invingerea lui Hristos, — cea mai mare dintre toate câte au fost, — s'a făcut prin Golgota. Dacă n'ar fi fost Golgota — acel drum atât de dureros — n'ar fi fost nici strălucirea învierii, nici mărirea înălţării.

„Ia-ţi crucea şi urmează-mi" ...

Iată drumul de înălţare la El, iată calea care ne duce la adevărata fericire şi la viaţa cea vecinică.

Pr. **Ioan Chioaru**

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXXXVI — Sibiu 24 Iulie 1938 — Nr. 30

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

M. S. Regina Maria a României

O adâncă și nețărmurită durere a învăluit inimile românești, întreaga ființă a Țării, din momentul în care s'a răspândit sfâșietoarea veste că Regina albă a visurilor noastre, zâna care a condus spre împlinire idealul nostru național, nu mai este. Făptura Ei, întruchipare de basm și de raze, trimisă nouă de Dumnezeu la răspântia decisivă a istoriei noastre, ca să ne îndrume cu curaj pe calea de jertfe ce ducea la realizarea visului milenar, ca să ne însufletească în momentele cele mai tragice cu încrederea Ei neclintită, cu zâmbetul Ei de mamă bună nebiruită de nici o suferință, făptura aceasta providențială din care se comunica sufletelor românești o neînvinsă energie și un delirant entuziasm pentru țară și neam, a fost luată dintre noi, de pe plaiurile în cari se integra atât de desăvârșit. Dar icoana acestei mărețe figuri de istorie românească o vom purta în inimile noastre înconjurată de legendarele ei fapte, o vor vedea generațiile viitoare într'o lumină tot mai miraculoasă ca Maică a răniților, ca primă Impărătească a neamului întregit, ca zână a câmpiilor românești, îndrăgită de toate ale noastre și identificată cu noi.

Nu s'a mai pomenit o Regină care, venind din castelele și bucuriile neturburate de nici o umbră ale marilor curți împărătești în mijlocul unui popor viețuitor în condiții patriarhale, modeste și suferind de multe lipsuri și necazuri, să se fi identificat atât de desăvârșit cu el. Necazurile noastre le-a luat asupra Sa fără să-și arete o singură licărire de nemulțumire. S'a făcut alinătoarea durerilor noastre, frăgezimea zâmbetului ei de mamă ni s'a făcut izvor de tărie și de curaj. Ea, cea mai delicată dintre făpturi, ne-a mânat energic în crâncena încleștare de care mulți dintre noi se temeau, dar fără de care nu era posibilă învierea. Și-a stat în fiecare clipă cu noi, ștergând lacrimile și rănile noastre și întărindu-ne nădejdea, înăbușindu-și propria-i durere și suferință.

Ardealul care nu mai văzuse împărătese, cu atât mai puțin împărătese cari să se amestece în poporul de iobagi și să mângâie fețele obidite, să vorbească cu bătrânii, să se prindă în horă cu nevestele, a trăit momente suprafirești în primăvara anului 1919 (și de atunci încoace deatâtea ori). Toate basmele lui se coborâse aevea pe pământ. Regina alături de Augustul Ei Soț mângâia cu privirea familiară a ochilor Ei de Nu- și de urale ale unui popor care se simțea răpit în cer.

A fost Regina poporului, îmbrăcată în portul lui, umblând prin satele lui, înțelegându-i sufletul și credințele, însușindu-Și-le.

A fost Regina văzută de toți, deși rămânând tot sublimă, aeriană, minune necrezută ochilor, Ileană Cosânzeană a poveștilor lui.

Ea va trăi veșnic în basmele poporului, în istoria neamului, în inimile noastre.

Dumnezeu să-I răsplătească tot ce a făcut pentru noi și-i mulțumim lui Dumnezeu că ne-a hărăzit-o și încă atunci când am avut mai multă lipsă.

Viața Reginei Maria

Regina Maria s'a născut în Eastwell, provincia Kent, în Anglia, în 3 Octomvrie 1875. Era al doilea copil principelui Alfred, duce de Edinburg, și nepoata Reginei Victoria a Angliei.

Mama sa, Maria, era fiica Țarului Alexandru II al Rusiei.

Cele trei surori cari au venit în lume după Ea, au fost: Victoria Melita în 1876; Alexandra Victoria, în 1878 și Beatrice, în 1883.

Copilăria plină de fericire, și-a petrecut-o cu aceste surori în castelul părintesc, unde a fost ferită de lovituri și de asprele realități ale vieții.

Ca tânără a făcut mai multe călătorii în Rusia — țara de origină a mamei Sale iubite; apoi în Mediterana, de unde și-a împodobit sufletul cu imagini neperitoare.

Cu prilejul unei călătorii în Germania a cunoscut pe Principele Ferdinand al României. Era în 1892 și Principesa avea numai 16 ani, când se logodește cu Moștenitorul tronului.

In anul următor se căsătorește cu Principele Ferdinand, devenind astfel Moștenitoarea tronului României.

In Ianuarie 1893 intră în țară și este primită cu toată dragostea și încrederea de popor.

Această fericită căsătorie a fost binecuvântată de Dumnezeu cu șase copii:

Majestatea Sa Regele Carol II-a Augustul nostru Suveran, născut în 16 A. S. R. Principesa *Elisabeta*, născută în 29 Septemvrie 1894;

M. S. *Marioara*, a Jugoslaviei, născută în 27 Decemvrie 1899;

Nicolae, născut în 1903, 5 August;

Ileana în 1908, căsătorită cu Arhiducele Anton de Habsburg și

Mircea născut în 21 Decemvrie 1912, mort la 2 Noemvrie 1916.

Inzestrată cu cele mai alese virtuți morale și intelectuale, frumoasa noastră Regină a reușit să se furișeze în sufletul poporului, care punea de acum cele mai bune speranțe în Ea. Ea se solidarizează cu pământul, trecutul și idealul nostru: *„Am venit la D-Voastră așa de tânără, încât m'am înrădăcinat aici dela început. Sunt a voastră, a cerului și a pământului acestei țări"*.

Dragostea aceasta reciprocă, între Regină și neamul românesc, a fost cheagul care a menținut tăria neamului în vremurile grele peste care a dat ulterior.

Astfel datorită Reginei Maria s'a evitat abzicerea dela tron a Regelui Carol I și a întregii dinastii domnitoare.

«Cum să părăsesc acest popor care începuse să se încreadă în mine și să privească spre mine ca la nădejdea cea viitoare; să părăsesc munca mea, viitorul meu, dreptul meu de a mă odihni pe veci în pământul românesc? Nu, nu, așa ceva nu se va putea întâmpla niciodată... Chiar dacă alții s'ar fi hotărît să plece, eu m'aș fi înfipt cu copiii mei în pământul acesta și ca să ne desprindă de el, ar fi trebuit să smulgă și inimile din noi».

Dar norii grei cari se abăteau asupra Europei întunecau lanurile de flori visate și sufletul blândei Regine. In 10 Octomvrie 1914 când moare Regele Carol I, limbi înalte de foc se ridicau în diferite colțuri al bătrânului continent european. Dogoarea lor se simțea și la granițele noastre.

In aceste împrejurări pline de necunoscut Regina își așeza pe cap coroana unor grele răspunderi.

O carte nouă începe acum să fie scrisă pentru neamul românesc, în care cei doi autori: Regele și Regina au lăsat să se vadă conținutul. Va fi

Atitudinea fermă a Reginei Maria a determinat intrarea noastră în războiu alături de marii aliați, având convingerea, că prin sacrificiul alături de ei, va triumfa dreptatea cauzei românești.

In sufletul Ei au fost prezente atunci toate suferințele și toate nădejdile neamului nostru și a avut geniala intuiție să îndrume acest popor spre isbăvire.

România s'a aruncat atunci cu elan în foc. Dar, din primele luni, soarta armelor a fost pe partea dușmanilor. Urmează retragerea, calvarul, iar biata Regină adaugă la suferința neamului și durerea ei proprie, căci lăsa în mânile dușmanului un mormânt proaspăt închis, care cuprindea pe cel mai mic și mai plăpând dintre copiii săi dragi: pe Mircea. Dar nu desnădăjduește. Regina Maria se ridică atunci ca o făclie de lumină, îmbărbătează și stăpânește spiritele și îndreaptă jertfele spre idealul sublim al unității naționale. Ea a fost întotdeauna convinsă de isbânda noastră. In sufletul ei nu s'a sălășluit niciodată ideia unei înfrângeri.

O vedem în tranșee îmbărbătând pe soldați pentru apărarea pământului strămoșesc, în spitale ducând mângâere și alinare celor răniți, în lazarelele contaminate de tifos, sfidând pericolul și moartea, în satele pustiite de urgia războiului împărțind ajutoare celor orfani și nenorociți. Oriunde a fost durere și suferință e de față cu figura sa de înger mângâitor și care îmbărbătează.

Cine ar putea nega oare că renașterea noastră din cenușa războiului nu se datorează în bună parte Ei? Da, acestei Regine care s'a identificat fără asemănare, cu aspirațiile acestui neam și care în cele mai grele clipe își îmbărbăta poporul cu cuvintele: *»Să fim stâncă în fața primejdiei, să sperăm într'un viitor mai putin tragic, să credem într'o lumină dincolo de întunerec, o lumină pe care numai dacă suntem cu putere și cu credință vom ajunge într'o zi«.*

Și într'adevăr isbânda n'a întârziat. Refacerea armatelor noastre în Moldova și alungarea dușmanilor cotropitori, redă neamului încrederea în destinul său.

Urmează zile de mari bucurii pe

şi încoronarea dela Alba Iulia, o trec definitiv în legendele poporului nostru.

După războiu se dedică în special operelor de asistenţă socială. *Mama*, virtutea acestei ţări şi *copilul*, nădejdea de mâne a ei, sunt în centrul preocupărilor Sale.

Cine nu-şi aminteşte de înalta operă de asistenţă socială pornită de Regina Maria? Nu este societate de binefacere dela care să fi lipsit cu sfatul şi ajutorul Său.

Dar I-a fost dat să trăiască încă o mare durere. In 1927, acum unsprezece ani, în aceiaşi lună, pierde pe acela cu care s'a împărtăşit din durerile şi bucuriile acestui neam. După moartea Regelui Ferdinand duioasa noastră Regină se consacră exclusiv operilor de caritate.

Anul trecut puterile au început s'O părăsească. Neamul întreg a urmărit cu înfiorare evoluţia boalei şi a fost cuprins de un profund sentiment de durere când a aflat că desnodământul va trebui să fie ca al oricărui muritor.

Iar acum Regina Maria, *împărăteasa tuturor Românilor*, cea trimisă de Dumnezeu să ne fie lumină, nădejde şi bucurie, nu mai este printre noi. S'a dus departe unde a visat o viaţă întreagă, în parcuri mari cu flori, unde nu este durere, ci viaţă fără de sfârşit.

Imaginea ei va fi însă mereu vie în sufletul nostru. O vor cânta codrul cu frunzele, apele şi isvoarele şi întreagă viitorimea acestei ţări. Căci din basm s'a născut şi ca din basme au fost faptele ei.

Spre ţară, ultimele clipe

După o lungă convalescenţă în urma atacului boalei de anul trecut, Regina Maria a plecat la Merano în Italia. Aici nesimţindu-se mai bine, a plecat la Dresda, în sanatorul Zur Weissen Hirsch unde a stat până aproape în ultimul moment.

Resimţind tragicul sfârşit şi-a exprimat dorinţa de-a fi adusă în ţară: *Vreau să mor pe pământul ţării mele*, s'a exprimat Ea către medicii curanţi. Cu această dorinţa ultimă voia să îmbrăţişeze încă odată, înainte de moarte, cel puţin cu ochii, plaiurile ţării iubite.

Cu un tren special a fost adusă la Sinaia, unde copleşiţi de durere au întâmpinat-O M. S. Regele, Voevodul Mihai şi Principesa Elisabeta.

In urma unei puternice hemoragii, M. S. Regina Maria, a încetat din viaţă în *18 Iulie, ora 17,38*. La căpătâiul Augustei Bolnave se găseau: M. S. Regele, Voevodul Mihai, Principesa Elisabeta, I. P. Sf. Sa Patriarhul Miron şi medicii curanţi.

Clopotele Patriarhiei şi ale mânăstirii Sinaia au anunţat durerea cea mare a săvârşirii din viaţă a Reginei Maria.

Toată ţara a rămas copleşită de durere.

La Sibiu au fost imediat arborate steaguri îndoliate la Reşedinţă, Catedrală, Consiliul arhiepiscopesc, Academia teologică şi la toate instituţiile publice.

I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* a trimis în aceiaş zi M. Sale Regelui următoarea telegamă:

Majestăţii Sale Regelui Carol II

Bucureşti

Insoţind cu adânci regrete şi cu simţeminte de neuitată recunoştinţă trecerea la cele veşnice a Majestăţii Sale Reginei Maria, care alături de gloriosul Ei soţ a prezidat marele act al unirii tuturor Românilor, luăm parte împreună cu tot clerul şi poporul Mitropoliei Ardealului la durerea Majestăţii Voastre şi facem rugăciuni către Dumnezeu pentru

Totodată din partea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae* s'a depus o coroană pe sicriul Reginei Maria cu inscripţia:

Bunei noastre Regine Maria, neuitată recunoştinţă.

Mitropolia ortodoxă a Ardealului.

P. S. Vasile înconjurat de un sobor de preoţi a slujit un parastas pentru pomenirea Reginei Maria.

Membrii guvernului au trimis Suveranului următoarea telegramă de condoleanţe:

»*Cu adâncă durere, prosternaţi înaintea sicriului în care odihneşte azi glorioasa Voastră Mamă, transmitem Majestăţii Voastre, ca o slabă mângâiere în marea Sa durere, expresiunea respectuosului nostru devotament*«.

I. P. S. Patriarh a trimis următoarea telegramă către toate parohiile din ţară:

Glorioasa Regină Maria adormind întru Domnul, Luni, 18 Iulie, între orele 5—6, dispun ca în toate zilele până la îngropăciune, să se tragă clopotele în toate bisericile din Patriarhie şi să se facă slujbe pentru odihna sufletului în veci neuitatei Regine Mamă.

In urma încetării din viaţă a Majestăţii Sale Regina Maria guvernul a ordonat doliu naţional până în ziua înmormântării.

Toate autorităţile au suspendat serviciul în semn de doliu în zilele de Joi 21 şi Sâmbătă 23 Iulie.

In fiecare zi, până la înmormântare, la orele 11 s'a făcut serviciu divin pentru sufletul bunei Regine.

In ziua de 19 Iulie la ora 11, rămăşiţele pământeşti ale Augustei defuncte au fost depuse în Castelul Peleş.

Cetăţenii au fost admişi să defileze în faţa sicriului Regal cu începere dela ora 14 până la ora 19, iar în ziua de 20 Iulie dela ora 10 până la ora 19.

In ziua de 21 Iulie corpul neînsufleţit al Majestăţii Sale Regina Maria a fost transportat cu un tren regal la Bucureşti, Palatul Cotroceni.

Aci publicul a fost admis să defileze în zilele de 21, 22 şi 23 Iulie între orele 9—13 şi 15—19.

In ziua de 24 Iulie la ora 8, cortegiul mortuar va porni dela Palatul Cotroceni la Gara Regală, de unde un tren regal va pleca la Curtea de Argeş, unde se va face înmormântarea la orele 5½ în cripta domnească alături de Regele Ferdinand. La această oră, în toate bisericile din ţară se vor sluji parastase pentru odihna neuitatei Regine.

La Ministerul Educaţiei Naţionale au sosit toate rezultatele examenului de bacalaureat teoreric din sesiunea Iunie a. c.

S'au prezentat la cele 61 de comisiuni de bacalaureat 6270 de candidaţi şi au reuşit numai 3820, adică 60,92%.

In sesiunea corespunzătoare din anul trecut, procentul reuşiţilor a fost de 53,28%.

Din rezultatele de acum se desprind două constatări de seamă. Mai întâi, obiecţiunea celor cari susţineau că prezenţa în comisiile de examinare a unui profesor dela liceul de unde provin candidaţii ar fi în dauna obiectivităţii examenului, este neîntemeiată. Dovadă procentul celor respinşi, care este de 39,08%.

Dacă procentul reuşiţilor de anul acesta este mai mare decât cel de anul trecut, faptul se explică prin măsura pe care a luat-o ministerul de a suspenda cursurile clasei a VIII-a de liceu la 20 Mai, când elevii au intrat în examenul de fine de an, iar dela 1 Iunie şi până la 25 Iunie [când a început bacalaureatul], elevii au fost liberi şi au avut putinţa să se pregătească mai temeinic.

Tot despre misiunea colportajului

După cum arătam în alt articol, *colportajul cărţilor şi foilor religioase pentru popor* se impune cu necesitate ca o nouă formă a misiunii noastre sfinte de propoveduitori ai Cuvântului mântuirii. Gustul cititului, care e tot mai desvoltat chiar şi la sate, se cere împlinit.

Sectarii au înţeles lucrul acesta înaintea noastră a preoţilor. Sau mai bine zis sectarii au adus din străinătate odată cu rătăcirile lor şi metoda propagandei scrise. Şi dacă au reuşit să răpească ceva din turma Bisericii noastre, aceasta se datoreşte în mare parte tipăriturilor lor ieftine sau chiar gratuite răspândite de colportori neosteniţi. Să nu ne ruşinăm a învăţa dela sectari ce trebue să facem ca să-ne apărăm de ei şi ca să-ne hrănim turma cu păşune aleasă şi dătătoare de viaţă nouă.

Aşa dar să răspândim cu vreme, şi fără vreme, cartea, broşura şi gazeta religioasă scrisă anume pentru popor, pe înţelesul lui şi în duh ortodox. Dar aici se ridică mai multe întrebări: De unde luăm şi cum alegem cartea şi gazeta religioasă pentru popor? Avem noi la îndemână, în direcţia aceasta, materialul de lucru necesar? Avem noi, adecă, destule tipărituri religioase cu adevărat pentru popor.

Şirul întrebărilor s'ar putea lungi. Dar ne oprim să spunem că aceste întrebări fac parte din marea problemă a tipăriturii religioase pentru popor. Şi tot acum, îndată, trebue să spunem că până acum s'a făcut puţin la noi pentru rezolvarea acestei probleme de mare însemnătate pentru lucrul şi lupta Bisericii în vremea de acum. Timpurile cer mai întâi o literatură bogată religioasă pentru popor şi apoi o literatură teologică înaltă. Noi nu prea avem cărţi şi foi religinase pentru popor, ieftine şi cu putere de chemare la Hristos. Ba putem spune că tot ce avem mai bun în privinţa aceasta e ceea ce ne-a dat *Oastea Domnului*, ceea ce a răsărit sub focul acestei mari mişcări de renaştere şi convertire religioasă.

De ce a reuşit Oastea Domnului să ne dea cartea şi gazeta religioasă cea mai bună pentru popor? Pentrucă orice lucru bun şi trainic se face cu o dragoste mare, dintr'o tensiune mare, la o înaltă temperatură spirituală. Ori Oastea Domnului, prin Duh Sfânt care lucrează în ea, a creiat ambianţa duhovnicească necesară unei adevărate creaţii de literatură religioasă pentru popor.

Cartea şi foaia religioasă pentru popor trebue să mişte inima şi să atragă interesul spre a trezi dorinţa după o viaţă nouă cu Hristos. Altfel ea nu-şi ajunge scopul şi nu mulţumeşte pe cetitorul însetat de «pâinea şi apa vieţii». O carte sau o gazetă religioasă searbădă, fără duh, mai mult strică.

Dar nu numai conţinutul e principal lucru la o carte sau foae religioasă pentru popor. Ci şi *preţul*. Da, în lumea săracă a satelor o carte cu preţul mai mare de 10—15 lei pătrunde foarte greu, oricât de minunat ar fi conţinutul ei. Asta o spun după o experienţă de aproape 5 ani de când mă silesc să răspândesc scrisul religios în popor. O bună politică a cărţii religioase pentru popor trebue să îndeplinească aceste două condiţii, deopotrivă de însemnate: 1. *Un conţinut atrăgător* şi mişcător, pe înţelesul poporului, potrivit cu mentalitatea şi conştiinţele lui, cu ilustraţii cât mai

Ţăranul abia câştigă pentru cheltuielile lui strictul necesar. Oricâtă dragoste de scrisul religios ar avea, el scoate cu greu 10 lei pe lună pentru o broşură sau pentru un abonament la foae. El mult mai bucuros cumpără 2 broşuri cu câte 5 lei una decât să dea 10 lei pe una mai mare, oricât de bună şi interesantă ar fi ea.

De lucrul acesta trebue să ţină seamă, cu strictеţe, atât cei ce scriu sau editează cărţi pentru popor, cât şi cei ce au înalta misiune de ale răspândi în popor. Aceasta o ştiu şi o fac cu mult zel sectarii, tipărind broşuri şi reviste mici, pe cari la vând cu un preţ mic sau le dau la nevoe chiar gratis. Desigur că ei au şi fonduri grase pentru propaganda lor.

Dar tot Oastea Domnului, prin I. P. S. nostru Mitropolit, e aceea care ne dă şi azi foaia şi cărţile religioase cele mai bune pentru popor, cele mai bine scrise, mai atrăgătoare, mai cu duh şi mai ieftine. Acum I. P. S. Mitropolit a pornit un nou şir de cărţi religioase pentru popor, o bibliotecă cu titlul: **„Veniţi la Hristos"** cu broşuri ieftine şi bine scrise. Iar «*Lumina Satelor*» cu suplimentul «*Oastea Domnului*» e azi cea mai răspândită foae religioasă pentru popor.

Deci cu puţină osteneală şi bunăvoinţă ne putem procura şi tipăriturile religioare pentru popor, cari să îndeplinească condiţiile cerute pentru scopul urmărit şi arătat mai sus. Cum vom face însă să le punem mai uşor în mâna săracă a poporenilor noştri? Aici trebue avută în vedere o anumită tactică, o anumită politică.

O vom vedea în alt articol.

Pr. Nicolae Vonica

Revista Teologică, ultimul număr pe lunile Iulie—August c. cuprinde mai multe articole despre **Ortodoxie şi uniaţie,** scrise de autori binecunoscuţi, dintre cari nu lipsesc numele: Gr. T. Marcu, Dr. I. Lupaş, Dr. I. Mateiu, Dr. Gh. Ciuhandu, Dr. O. Ghibu, Dr. S. Stanca, Dr. I. Lupşa şi I. Stanciu, etc.

Numărul acesta are o extensiune de peste o sută pagini şi costă numai 60 Lei. S'a trimis numai abonaţilor. Cucernicii preoţi cari doresc să şi-l procure se pot adresa administraţiei revistei (la Academia teologică) şi Librăriei Arhidiecezane.

Universitatea populară „N. Iorga", dela Vălenii de Munte, şi-a deschis porţile pentru a treizecea oară.

Inaugurată în Iulie 1908, acţiunea culturală începută de dl prof. N. Iorga aci pleca dintr'un cald patriotism, cu menirea de-a cristaliza şi întări idealul generaţiei care a realizat România-Mare. Astăzi, tot tinerei generaţii, îi îmbie, într'o formă culturală sănătoasă, o orientare morală, pentru o viaţă naţională mai demnă şi mai curată. Sunt trei decenii pe culmile românismului.

Odată cu încetarea activităţii şcolare şi cu începerea vacanţei celei mari, corpul didactic a fost cuprins de frigurile detaşărilor şi transferărilor.

Până acum aceste operaţiuni se făceau prin intervenţia oamenilor politici. Cu întronarea marei ordine de stat, această stare de lucruri a încetat. Detaşările se vor face anul acesta în luna August, de însuşi Ministerul Educaţiei Naţionale.

Aceste detaşări privesc numai învăţământul secundar şi se vor face după criterii obiective şi anume: dacă unul din soţi funcţionează într'o localitate şi celalat în alta, va fi detaşat unul din cei doi soţi, pentru ca ambii să fie într'un singur oraş.

I. P. S. Patriarh Miron Cristea

I. P. S. Patriarh Dr. Miron Cristea a împlinit, în ziua de Sf. Ilie, respectabila vârstă de 70 ani.

Este o vârstă de care foarte puţini se învrednicesc, iar şi dintre aceştia unii, împovăraţi de mulţimea anilor şi a evenimentelor trăite, se cobor încet spre săvârşire trupească.

I. P. S. Patriarh, în plină sănătate la această vârstă, ne aminteşte de vremurile patriarhilor biblici, când pe cei drepţi şi evlavioşi Dumnezeu îi alegea ca să fie luminile adevărului, în întunericul păcatului omenesc.

Născut dintr'o familie fruntaşe de ţărani, I. P. S. Patriarh a străbătut cu înţelepciune şi siguranţă un drum care constitue sensul şi ritmul desvoltării noastre ca naţiune. O minte ageră, un suflet cumpătat şi credincios, l-au însoţit în acest glorios drum, care l-a urcat pe piscurile celor mai înalte demnităţi bisericeşti şi lumeşti. Fiu de ţăran, episcop şi patriarh, prim-ministru şi regent, iată ceiace în împrejurări sociale normale numai Dumnezeu şi calităţi personale superioare, rar, îl înalţă.

Poporul nostru poate fi mândru că'n fruntea Bisericii româneşti şi în fruntea Statului nostru, se găseşte un fiu de ţăran, cel mai ales, în care se concentrează toată virtutea, omenia şi înţelepciunea satului: pe I. P. S. Patriarh.

Intreg poporul românesc este bucuros astăzi de-a putea omagia pe acela care duce cu bărbăţie în spinare greutatea celor şapte decenii de viaţă şi luptă, şi care a ştiut în momentele grele prin cari am trecut să redea ţării liniştea şi pacea trebuitoare progresului.

Iar biserica strămoşească care a cunoscut sub binecuvântata Sa arhipăstorire o viaţă înaltă de trăire duhovnicească şi culturală, o epocă de organizare solidă şi de mari cuceriri, urează astăzi cu tot norodul dreptcredincios:

Intru mulţi şi fericiţi ani I. P. S. Stăpâne!

Acţiunea, începută anul trecut pentru fondul întăririi *graniţelor* ţării, a avut ecou puternic în rândurile cetăţenilor, cari au şi subscris importante sume. In continuare un comitet de ofiţeri, generali şi alţi intelectuali a luat iniţiativa de a deschide în parcul Carol I din Bucureşti *o expoziţie* naţională-industrială, între 15 August şi 15 Septemvrie 1938. Din comitetul de onoare al expoziţiei fac parte dnii: C. Argetoianu, consilier regal, gen. Paul Teodorescu, ministrul aerului şi al marinei, ing. Gigurtu, fost ministru, etc.

La liceul nostru ortodox din *Brad*, în anul şcolar expirat au fost înscrişi 300 elevi, clasificaţi 281, dintre cari promovaţi 135, corigenţi 115, repetenţi 31. La examenul de bacalaureat s'au prezentat 13 candidaţi, dintre cari au reuşit 9.

Nr. 8157/938

Comunicat

On. Minister al Cultelor şi Artelor ne comunică prin adresa Nr. 28210, din 5 Iulie a. c., că slujbele oficiale la sărbătorile naţionale şi ale Familiei Domnitoare să se oficieze la biserica ortodoxă, ca biserică dominantă, unde vor fi obligaţi să participe toate autorităţile.

Sibiu, la 16 Iulie 1938

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferinţă preoţească. — In anul acesta, după conferinţa din 8 Martie ţinută odată cu depunerea jurământului pe noua Constituţie, preoţimea din protopopiatul «*Oituz*» a ţinut în ziua de 5 Iulie, în biserica ortodoxă din oraşul Tg. Săcuesc, reşedinţa tractului, a doua conferinţă.

P. C. Sa Păr. protopop *Ioan Rafiroiu* a săvârşit slujba invocări Duhului Sfânt. După salutul de bună întâlnire din partea P. C. Sale se intră în ordinea de zi. P. C. Sa citeşte raportul activităţii pastorale şi a cercurilor religioase din anul 1937, din care se vede sporirea rodnică religioasă, morală, socială şi materială a despărţământului.

Urmează conferinţa Pr. *A. Radu*-Teliu: Viaţa morală-religioasă şi promovarea ei prin cele 2 instituţii: „Pegătirea premilitară şi Straja Ţării". Frăţia Sa arată frământările sufletului tineresc de după războiu în ţările din Europa, în căutarea lui Dumnezeu, şi cum în rezolvarea problemei atât de însemnate România a ales calea cea mai fericită faţă de extremismul altora. Pr. Radu ne citează şi bibliografia pe care am putea-o folosi în pregătirea predicilor şi a conferinţelor ce trebue să le ţinem tinerilor credincioşi.

A fost înălţătoare şi plină de învăţăminte pentru noi cei tineri distingerea cu „brâu roşu" a Preotului *Ştefan Ciutac* din Cernatul de jos.

A urmat alegerea a 8 membri în adunarea protopopească, verificarea membrilor din cler şi mireni pe noul ciclu de 6 ani şi alegerea consiliului şi epitropiei protopopeşti, după care s'a prezentat şi aprobat contul de gestiune a Of. protopresbiteral pe 1937 şi Bugetul pe anul 1938.

După masă la ora 3, tot în sf. Biserică în faţa sf. Altar a urmat mărturisirea preoţilor prin duhovnicul Pr. Er. Ticuşan-Covasna.

Meditaţia de pregătire înainte de mărturisire a ţinut-o Pr. Ioan Dumitru-Tulcheş desvoltând textul: „Fericiţi cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu şi-l păzesc pe el" (Luca 11, 28).

Apoi C. P. Păr. protopop Ioan Rafiroiu face diferite comunicări şi împarte gratuit cărţi şi broşuri preoţilor pentru răspândirea lor în popor.

Pr. *Simion Mogoş*-Ojdula

*

Conferinţă preoţească. Cercul II preoţesc «*Axente-Sever*» din despărţământul *Mediaş* şi-a ţinut prima conferinţă din anul acesta în parohia *Ţapu* în Duminica din 26 Iunie 1938, sub preşedinţia C. Sale Păr. Teofil Holerga.

La orele 9 dimineaţa, în bisericuţa curată şi îngrijită, s'a servit slujba utreniei, urmată de Liturghie, într'o atmosferă de înălţătoare evlavie citită de pe feţele tuturor acelora cari s'au grăbit să fie de faţă.

La priceasnă a predicat pr. din Valea-Lungă, despre chemarea apostolilor şi despre chemarea creştină de astăzi.

După masă la orele 3 s'a slujit Vecernia urmată de sfinţirea apei celei mici. Cu această ocazie a vorbit venerabilul preot Teofil Holerga din Axente-Sever, preşedintele cercului, ca unul care s'a interesat mult de această parohie în timpul văduviei ei şi deci cunoscător al stărilor locale, îndemnând pe credincioşi la dragoste faţă de Dumnezeu, Biserică, şi legea străbună care a dus neamul nostru la biruinţă.

Păr. local Vasile Doroga în cuvinte alese şi bine simţite mulţumeşte, în numele parohienilor săi, colegilor pentru dragostea cu care au alergat din toate părţile la această întrunire de clădire sufletească.

La sfârşit credincioşii au fost stropiţi cu aghiazmă.

In casele parohiale s'a ţinut conferinţa intimă, discutându-se diferite chestiuni de ordin pastoral. Pr. *V. C.*

*

Cercul preoţesc Nr. II al Târnavei cotinuându-şi activitatea religioasă şi-a ţinut şedinţele la 8 Maiu 1938 în parohia vacantă Căpâlna de sus, iar la 5 Iunie în parohia Croisânmărtin.

La Căpâlna de sus a predicat la sf. Liturghie Pr. Oct. Negrea, despre arătările Domnului după învierea din morţi prin cari Mântuitorul şi-a dovedit puterea Sa dumnezeească înaintea sf. Apostoli şi prin ei lumii întregi.

La Vecernie a vorbit Pr. A. Marcoviciu despre Invierea Domnului în lumina trecutului nostru şi în lumina marilor personalităţi ale ştiinţei umane. A urmat apoi conferinţa Pr. I. Pădurean cu titul: „Viaţa creştină a poporului român". De încheere a mulţumit pr. administrator parohial Stângaciu, făcând un rezumat a întregei activităţi pastorale.

La Croisânmărtin fiind prezenţi 5 preoţi, a predicat la sf. Liturghie preşedintele cercului Pr. Marcoviciu despre dragostea lui Dumnezeu, iar la Vecernie a vorbit Păr. I. Moldovan, insistând timp de o oră cu bogat material scripturistic asupra duşmanilor vieţii omeneşti ca demoni, antichrist, ateişti, sectari, etc.

După cuvântul de mulţumire al păr. local O. Negrea, preoţimea cercuală s'a strâns în şedinţă intimă în casa parohială, unde s'a făcut darea de seamă anuală şi s'a hotărît înfiinţarea unei biblioteci cercuale cu contribuţia personală a celor 9 preoţi. Pr. *A. M.*

*

Cerc preoţesc. — Duminecă, în 3 Iulie, 1938, s'a întrunit cercul pastoral în parohia *Heghig*, Trei Scaune, sub prezidenţia pr. Ilie Paştina, preşedintele cercului.

S'au săvârşit în sobor de membrii cercului utrenia împreună cu sf. Liturghie.

Predica păr. *Mirică*, desvoltând textul: „Luminătorul trupului este ochiul", (Matei 6, 22—23 a fost ascultată cu mult interes de către credincioşi.

După sfânta slujbă a urmat şedinţa intimă, cu mai multe comunicări de ordin practic şi pastoral.

La ora 3 p. m. toţi credincioşi din parohie s'au adunat din nou la sfânta biserică, unde membrii cercului tot în sobor săvârşesc slujba unui maslu de obşte, în urma căruia conferenţiază părintele *Paştină* despre „Puterea credinţei şi folosul rugăciunii".

Incheie şedinţa cercului tot C. Sa aducând mulţumiri vrednicului preot Pavel Viţelaru pentru frumoasele realizări ce le-a înfăptuit în parohia Heghig în scurtul timp de când păstoreşte aci, mulţumeşte şi credincioşilor pentru concursul ce-l dau preotului lor. Pr. *S. I.*

*

Misiuni religioase. — Duminecă 3 Iulie a. c. preoţimea despărţământului Geoagiu a organizat misiuni religioase în parohia *Renghet*.

După sfeştanie, săvârşită pe urma reparaţiei ce s'a făcut bisericii s'a oficiat utrenia şi Sf. Liturghie de către C. preoţi.

Prea C. Păr. Prot. T. Glodeanu preşedintele despărţământului, precum şi fratele Sf. Sale Păr. Vasile Glodeanu, au fost nevoiţi ca să lipsească din motiv de doliu.

Duhovnici, pentru frumosul număr de credincioşi ce s'au mărturisit, au fost C. preoţi Iosif Rusa şi Marian Popescu.

La priceasnă a predicat Păr. *E. Todea*, tălmăcind evanghelia zilei.

A urmat împărtăşirea cu Sf. Taine a celor mărturisiţi.

Punctul de căpetenie al misiunilor îl formează cununia celor 9 perechi de concubini, al căror naş a fost dl suprefect ca înlocuitor al dlui prefect Col. Benghiu, al jud. Hunedoara.

Predica ocazională o rosteşte Păr. *M. Popescu*, accentuând gravitatea păcatului concubinajului şi a consecinţelor lui pentru biserică şi neam. Predica a înduioşat mult pe cei de faţă.

Din partea autorităţilor administrative, vorbeşte dl subprefect Drăgan.

Bun venit în casa Domnului celor ce se întorc din drumul fărădelegilor le urmează păstorul locului Păr. *I. Săbău*.

După masă de către aceiaşi cucernici preoţi s'a oficiat vecernia, apoi în procesiune în cântări religioase şi praporii în frunte descindem la umbra unor pomi din apropiere unde s'a oficiat sfinţirea apei celei mici şi sf. taină a maslului. La fine a predicat păr. A. Marcu, despre unaţie, predica a stârnit vizibile emoţii în rândurile credincioşilor. *Asistent*

*

Cinstirea marilor noştrii voevozi, a intrat în tradiţia neamului românesc. In oraşele unde conducătorii din trecut au lucrat şi au luptat pentru menţinerea şi afirmarea fostelor voevodate, s'au format comitete pentru ridicarea monumentelor, de pioasă şi respectuoasă aducere aminte.

Astfel la Câmpulung Moldovenesc s'a luat frumoasa iniţiativă, de către secţiunea locală a Ligii Culturale, a ridicării unei statui lui Ştefan cel Mare.

Voevodul moldovan care a luptat cu atâta înverşunare pentru creştinătate, care după fiecare victorie asupra turcilor, a ridicat un locaş de închinăciune şi de preamărire a bunului Dumnezeu, merită astăzi o cât mai frumoasă recunoştinţă.

Personalitatea lui Ştefan cel Mare şi Sfânt, a marcat în istoria românească o credinţă în misiunea acestui neam, necunoscută până atunci.

Prin luptele lui, prin înţelepciunea lui, prin previziunile de mare conducător de oşti, a făcut ca voevodul Moldovei să fie cunoscut peste hotare şi să se bucure de o deosebită atenţie din partea principatelor apusene.

Monumentul din Câmpulungul Bucovinei va fi întotdeauna exemplul patriotismului, înţelepciunii şi eroismului românesc.

*

Masoneria e primejdie pentru ori ce ţară. Un mare congres antimasonic s'a ţinut de curând în Polonia, chiar la Varşovia. Congresul, între altele, hotăreşte: Crearea unei agenţii speciale de informaţiuni, însărcinată să denunţe primejdia masonică şi să urmărească de aproape activitatea francmasoneriei, pentru a ţinea la curent opinia publică şi a culege informaţiuni.

Nu putem decât să ne bucurăm, când ţara vecină şi aliată a luat măsuri împotriva unei organizaţii oculte cu întinse ramificaţii internaţionale.

Primejdia masoniei este recunoscută şi francmasonii sunt trataţii în consecinţă în Germania, Italia, Portugalia şi alte ţări. La noi, în România, de asemenea a fost scoasă la iveală activitatea nefastă a sectei masonice, iar lojile sale au fost desfiinţate.

Lumea începe să se convingă tot mai mult, că masoneria de fapt nu urmăreşte decât destrămarea naţională, morală şi socială a statelor.

S'au împlinit în 12 Iulie, cincizeci şi unu de ani, dela moartea publicistului *Aron Florian*, primul redactor al Telegrafului Român. Ardelean de naştere, trece Carpaţii, chemat ca profesor la şcoala înfiinţată de boerul Dinicu Golescu pe moşia sa din Goleşti. In 1836 e numit profesor de istorie la şcoala „Sf. Sava". Pe la 1848 se înapoiază în Ardeal ca după câţiva ani să revină „în ţară", unde a publicat cărţi de şcoală şi alte lucrări.

Anunţ

Căminul preoţesc dela Bazna se va deschide **probabil** la 1 August a. c. Sunt în total 10 camere cu câte 2 paturi şi 5 camere cu câte un pat.

Preţul camerei cu 2 paturi pentru August este 1500 Lei, şi 1200 Lei camera cu un pat. Pentru Septemvrie este de 1200 Lei camera cu 2 paturi şi 900 Lei camera cu un pat.

Cuc. preoţi se vor adresa la administratorul Căminului în Bazna pentru camere, cari se vor acorda în anul acesta în ordinea anunţării.

Comitetul Asociaţiei „A. Şaguna" a clerului ort. rom., Secţia Sibiu

No. 8545/1938

Circulară

către oficiile protopopeşti şi parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu.

Cu negrăită durere aducem la cunoştinţa clerului şi poporului arhiepiscopiei noastre trecerea la cele veşnice a Majestăţii Sale bunei şi slăvitei noastre *Regine Maria*, întâmplată Luni, 18 Iulie a. c., în Castelul Peleşor din Sinaia.

Numele Reginei Maria va rămânea înscris, alături de a nemuritorului ei soţ, Regele Ferdinand I, pe cea mai măreaţă pagină a istoriei poporului român. Contribuţia Ei la făurirea destinului neamului nostru a fost de cea mai mare importanţă şi amintirea Ei va fi păstrată cu adâncă recunoştinţă din generaţie în generaţie.

In clipa când sufletul Ei mare şi înzestrat cu rari însuşiri se desparte de această viaţă trecătoare, faceţi cu toţii cucernice rugăciuni către Părintele ceresc, ca să-i facă parte de fericire în lăcaşul odihnei de veci.

In special dispunem ca:

1. In toate zilele până la înmormântare, să se facă în toate bisericile rugăciuni, înainte de masă, iar între orele 17—18 se vor trage clopotele.

2. Duminecă 24 Iulie a. c. când va avea loc înmormântarea la Curtea de Argeş la orele 17^{30} se va face în fiecare biserică parastas pentru odihna sufletului adormitei întru Domnul, la care vor lua parte autorităţile locale, iar Cuvioşii noştri preoţi vor ţinea poporului cuvântări potrivite despre viaţa plină de jertfe pentru poporul nostru, despre înţelepciunea şi iubirea de ţară a neuitatei noastre Regine Maria.

Dat în reşedinţa Noastră arhiepiscopească din Sibiu, la 20 Iulie 1938.

Cu arhiereşti binecuvântări, al Vostru al tuturor de tot binele voitor

(ss) **Nicolae,**
arhiepiscop şi mitropolit

Nr. 8215.

† Notificare oficială

Şcoala de cântăreţi bisericeşti din Sibiu, înfiinţată în anul 1927, a Arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia şi Sibiu, are menirea să dea Bisericii noastre cântăreţi pricepuţi, conducători de coruri săteşti şi credincioşi luminaţi.

Inafară de cântarea bisericească, elevii ei au primit educaţie religioasă îngrijită şi au avut prilejul să deprindă câte o îndeletnicire practică. Programul şcoalei, prevede cursuri de albinărit, pomărit, de tâmplărie ş. a.

Cu începerea noului an şcolar, şcoala de cântăreţi din Sibiu se recomandă din nou fiilor de credincioşi, cari doresc să-şi creeze o carieră liniştită, o viaţă frumoasă şi pusă întreagă în slujba măririi lui Dumnezeu.

Tinerii cari doresc să fie primiţi în această şcoală, pentru anul şcolar 1938/39 îşi vor înainta până la 1 Septemvrie cererile lor Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, însoţite de documentele următoare:

1. Carte de botez şi certificat de naştere;
2. Certificat şcolar (cel puţin 4 clase primare);
3. Certificat de moralitate şi recomandaţie dela parohul local;
4. Certificat medical, dovedind că solicitantul nu sufere de boli contagioase şi că nu are nici alte defecte corporale.

In această şcoală se primesc numai fii ai Bisericii noastre, în etate de 15 ani împliniţi, dar nu trecuţi de 20 ani şi cari reuşesc la examenul de primire. Acest examen se va ţinea în zilele de 30 Septemvrie şi 1 Octomvrie a. c.

Elevii primiţi vor aduce cu ei: două rânduri de schimburi, haine de pat: străjac, saltea, ţol, perină, cuvertură de pat, 2 ştergare, cuţit, furculiţă, lingură şi o ceaşcă pentru ceai.

Toţi elevii vor locui în internatul şcoalei.

Taxa de întreţinere este de Lei: 8000 anual, plătibili în trei rate: rata primă de Lei 3000 cu ocazia înscrierii, rata a doua de Lei 2500 la Crăciun, iar rata a treia de Lei 2500 la Paşti.

Cursurile vor începe la 3 Octomvrie a. c. şi vor dura doi ani de teorie şi unul de practică.

După absolvirea şcoalei se eliberează diploma de cântăreţ bisericesc. Pe baza acestei diplome cântăreţii bisericeşti vor fi retribuiţi din bugetul statului cu un salar lunar fix. Această măsură s'a pus în aplicare pentru o parte din absolvenţii şcoalei, cu 1 April 1937. Pe lângă aceasta cântăreţii vor avea uzufructul sesiunii cantorale, obţinut din reforma agrară.

Onorata preoţime e poftită a citi acest aviz credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii cu fii buni să şi-i trimită la şcoala de cântăreţi bisericeşti.

Pe lângă aceasta mai dispunem oficiilor parohiale spre ştire şi conformare următoarele:

a) Parohiile cari angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, până la introducerea acestora în statele de salarizare, să le asigure din casieria parohială un salar potrivit;

b) cântăreţii cu diplomă din parohiile cu cântăreţi bătrâni, să fie angajaţi ca auxiliari pe lângă vechii cântăreţi, Consiliul parohial având obligaţia să le asigure partea corespunzătoare din uzufructul sesiei şi a venitelor cantorale;

Posturile de cântăreţi devenite vacante, nu se vor mai putea întregi decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.

Parohiile noastre cari dispun de mijloace materiale întru cât vor avea tineri săraci dornici de a ajunge cântăreţi bisericeşti, sunt poftite a vota pe seama acestora taxele de întreţinere la şcoală.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericesc ţinută la 12 Iulie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 1988/1938 (34) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei I de cl. I-a Sf. Gheorghe protopopiatul Sfântul Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu dependenţe.
3. Sesiune parohială: *20 jugăre* arător şi fânaţ.
4. Lemne de foc: 5 stânjini în pădure având a restitui Primăriei costul tăiatului. In caz, că Primăria acordă separat lemne de foc parohului-protopop atunci în loc *de 5 stânjini vor fi 10.*
5. Stola obişnuită. Până la edificarea catedralei proiectate oraşul formează o singură parohie; cei doi preoţi-parohi vor beneficia de venitele stolare alternativ: unul o săptămână celalalt alta. *In ajunul Bobotezei parohul I va umbla* cu Sf. Cruce în cartierul cu vechii enoriaşi băştinaşi.

Având în vedere că aceşti enoriaşi maghiarizaţi în mare parte nu vorbesc româneşte, candidaţii trebue să cunoască şi limba maghiară.

Cererile de concurs cu toate documentele împreună şi cu încuviinţarea specială a P. V. Consiliu Arhiepiscopesc se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat.

Candidaţii se vor prezenta la biserică cu încuviinţarea oficiului protopopesc în vreo Duminecă sau sărbătoare pentru a servi, predica şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc ortodox român Sf. Gheorghe în conţelegere cu consiliul parohial.

Sf. Gheorghe la 27 Iunie 1938.

Aurel Nistor
protopop.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat în ziua de 23 Iulie a. c. la Bucureşti pentru a lua parte la înmormântarea Majestăţii Sale Reginei Maria.

Dela Bucureşti a plecat în 25 Iulie a. c. la Techirghiol.

In ziua de 20 Iulie a. c. la Schitul Păltiniş, P. S. Sa *Andrei*, Episcopul Aradului — asistat de preotul Gh. Secaş şi de diaconul D. Vestemean — a săvârşit un parastas pentru odihna sufletului M. Sale Regina Maria. Cu acest prilej P. S. Sa a ţinut o simţită cuvântare, arătând personalitatea şi meritul bunei şi slăvitei Regine.

Preoteasă decorată. Aflăm că M. Sa Regele, prin Inaltul Decret Regal Nr. 2608 din 13 Iulie 1938, a binevoit a conferi doamnei preotese văduve *Ioana A. Stanca*, din Petroşani, medalia clasa II-a a Ordinului „Meritul Cultural", pentru Biserică.

Meritată răsplată pentru cei 62 de ani de activitate pe terenurile: bisericesc-cultural şi naţional-social ai vrednicei octogenare, — preacinstită maică preotească văduvă Ioana A. Stanca din Petroşani. Dumnezeu s'o ţină cu sănătate, să se poată bucura încă mulţi ani de recunoaşterea aceasta preaînaltă, — atât de meritată.

Donaţii Pentru biserica acum sfinţită, din *Jieţ-Popi*, au binevoit a dărui: Dl *Constantin Bursan*, fost deputat de Hunedoara, doi prapori, şi dl *Constantin Negulescu*, comerciant în Petroşani, un sfânt potir, o sfântă linguriţă şi o sf. copie. Dumnezeu să le răsplătească şi să le primească ofranda.

Germania, inclusiv Austria, are 300 de mii jidovi, doritori cu toţii să emigreze. — Prea bine, împlinească-şi dorinţa, dar să ne cruţe ţara noastră de o imigrare.

Măsuri împotriva jidovilor din Germania. Se vesteşte din Berlin, că începând dela 1 Septemvrie 1938, medicii jidovi nu vor mai avea dreptul să trateze pacienţi arieni în Germania.

La şcoala de conducători tehnici minieri şi metalurgi din *Baia-mare* se primesc elevi cari au 15 ani împliniţi şi cel puţin 4 clase secundare. Cererile se înaintează până la 10 Septemvrie 1938. Pentru anul I se face examen de admitere.

Ridicarea satelor. Intre proectele de legi mai noui, merită deosebită luare aminte proectul pentru întroducerea serviciului social în scopul ridicării satelor. Legea cere studenţilor un stagiu la sate înainte de obţinerea diplomei; mediciniştii sunt obligaţi să facă un stagiu la sate înainte de a primi „libera practică". Iată o lege binevenită, care impune tinerilor noştri să-şi consacre cel puţin un an sau doi din viaţa lor în scop de a contribui la îmbunătăţirea sorţii poporului nostru.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 24 Iulie 1938, va predica părintele *M. Neagu.*

Nr. 120/1938 (40) 1—1

Publicare de licitaţie

Parohia ortodoxă română Şesuri, jud. Hunedoara, dă în licitaţie publică în 16 August 1938, ora 11 a. m., cu oferte închise în localul oficiului parohial, edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caetul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţă de 5% din valoarea devizului în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât maeştri sau antreprenori cari pot dovedi cu certificate în regulă că au mai executat astfel de lucrări în condiţiuni bune.

Planul, devizul, şi caetul de sarcini pot fi văzute în fiecare zi la oficiul din Şesuri.

Parohia nu plăteşte nimănui spesele de deplasare.

Şesuri, la 21 Iulie 1938.

Petru Circo — I epitrop
Nicolae Tebieş — paroh

---

(39) 1—1

Publicaţie de licitaţie

Pentru repararea bisericii ortodoxe din Tălmăcel, jud. Sibiu, se va ţine licitaţie publică în ziua de 7 August 1938, orele 16, în localul şcoalei primare din loc.

Devizul împreunat cu aceste reparaţii de tâmplărie şi zidărie e stabilit în suma de 75.000 Lei. Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 5% din valoarea devizului.

Tălmăcel, 17 Iulie 1938.

Epitopia

Nr. 111/1938 parohial (36) 2—3

Publicaţiune de licitaţie

Parohia ortodoxă-română Şeica-Mare, jud. Târnava-Mare, dă în licitaţie publică în 30 Iulie 1938, ora 4 d. m., cu oferte închise, în localul primăriei comunale, edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ.

Ofertele se vor face pentru lucrarea în roşu, prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caietul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 5% din valoarea devizului în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Caetul de sarcini, devizul şi planul pot fi văzute în orice zi, la oficiul parohial ortodox-român Şeica-Mare.

Şeica-Mare, la 10 Iulie 1938.

Pr. **Chirion Marcu**
paroh

Nr. 8373/1938 Ep.

† Publicaţiune

Se publică concurs pentru aprovizionarea internatelor Academiei teologice şi Şcoalei ortodoxe de cântăreţi din Sibiu, pe durata anului şcolar 1938—39, cu următoarele alimente:

a) Carne de vită, viţel, porc, oaie (miel), untură topită, slănină crudă şi slănină afumată — toate de prima calitate.

b) Mezeluri.

c) Coloniale.

Reflectanţii vor înainta oferta la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, până la 18 August 1938.

Ofertele pentru carne vor fi însoţite de garanţia de 5000 (cinci mii) Lei în numerar.

Consiliul arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanţi.

Sibiu, la 15 Iulie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

---

(38) 2—3

Publicaţiune de licitaţie

Parohia ort. rom. din Guşteriţa, dă spre zugrăvire biserica, prin licitaţie publică, care se va ţinea în ziua de *31 Iulie* 1938, la orele 15, în localul şcoalei primare de stat.

Condiţiile de licitaţie şi devizul se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

Guşteriţa, la 15 Iulie 1938.

Oficiul parohial ort. rom.

Valeriu Buta — epitrop
I. Todea — paroh

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 31 Iulie 1938 — Nr. 31

BIBL... a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvântarea

ținută de P. S. VASILE, Vicarul sf. Mitropolii în ziua înmormântării M. S. REGINA MARIA, 24 Iulie 1938, la parastasul slujit în biserica catedrală din Sibiu.

In numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh!

Domnule General Comandant, D-le Prefect, D-le Primar! Intristați ascultători!

In clipa aceasta corpul slăvitei noastre regine Maria se scoboară în umbra mormântului. Se alătură Lealului său soț și Rege întregitor de Țară, Ferdinand I, înțeleptului Rege Carol I organizatorul, Reginei-poete Elisaveta și lungului șir al marilor voevozi descălecători și oblăduitori ai pământului românesc!

Un suspin adânc și dureros străbate Țara dela o margine la alta: Nu mai avem Regină!

Suspină regeștii ei copii, suspină căpeteniile Țării, oftează Armata, își frâng mânile de durere cei ocrotiți din mila ei, plânge obștea cetățenilor și plugarilor, însași țarina românească cu câmpiile, codrii și apele ei suspină: Nu mai avem Regină!

Oare așa să fie? Apune Regina Maria ca o cometă strălucitoare, ce a înflăcărat cerul României, ca să nu mai apară, ca să nu mai revie niciodată?! Atâta frumsețe și noblețe, atâta sensibilitate și generozitate a inimei, atâta avânt curagios al unei imaginații de foc, atâta energie cuceritoare și nepotolită a unei voințe ce înfrunta chiar și destinul și nu s'a plecat decât în fața maiestății Morții; acest suflet atât de uman și atât de sudat cu glia românească, dar totuși de o esență așa de sublim îngerească: se poate să nu mai lumineze, să nu mai călăuzească pașii neamului românesc în care își contopise ființa?!

Intrebări sguduitoare, ce ni se împlântă în inimă ca sulițe înroșite în foc.

Intristați ascultători! In doliul Țării se ivește ca o geană de lumină, nădejdea creștină, din cuvintele Domnului: Celce crede în Mine, chiar de va muri, va trăi! *Străbunii noștri Romani, în filosofia lor practică încă spuneau: nu toți mor!*

Va trăi și Regina Maria în istoria și conștiința neamului românesc, căci cine dintre noi nu s'ar pleca cu smerenie și respect în fața credinței Ei atât de înflăcărate, atât de covârșitoare în puterea lui Dumnezeu și în viziunea unui ideal măreț: de a ajunge împărăteasa tuturor Românilor, ideal realizat cu ajutorul lui Dumnezeu în care se încredea!

E adevărat, că frumsețea Ei pământească, *care fascina și cuceria inimile tuturor, se coboară în groapă. Corpul își plătește tributul, întorcându-se în pământul din care a fost luat, ca să se împlinească legea firii noastre, după porunca lui Dumnezeu. In acest sens pământesc suspinul Țării este adevărat; nu mai avem regină! Frumsețea Ei pământească se ascunde sub peatra mormântului din Sf. Mănăstire a Argeșului și se va păstra posterității ca moaște venerate ale unei ființe purificate și sfințite prin sbuciumul unei vieți ce s'a dăruit cu largă dărnicie, și deplin, neamului ce a adoptat-o cu dragoste, și aspirațiilor lui.*

Dar în clipa când corpul Ei regesc se dă pământului, în fața noastră se ridică, maiestoasă și puternică, cealaltă Regină Maria, Regina sufletească, Regina nemuritoare! Se înalță sufletul *Ei, veșnic prin esență și înveșnicit în opera neperitoare, mai tare decât granitul și bronzul, a vieții Sale fără de prihană!*

Și așa, din neam în neam, din veac în veac, această Regină spiritualizată, stăpâna gândurilor și visurilor noastre de astăzi și de totdeauna, va fi mereu vie.

Va trăi în istoria *neamului românesc ca o regină excepțională, înzestrată de Dumnezeu cu daruri și puteri rari, cu intuiții profetice întrupate în realizări simbolice!*

Va trăi în poezie *și legendă, ca eroină animatoare și niciodată șovăitoare în epopeia unificării neamului românesc și ca inspiratoarea virtuților și vitejiilor strâbune!*

Va trăi în poveștile *noastre, ca regina blondă și fermecătoare ce a venit din miază-noapte pe plaiurile însorite ale Țării noastre ca să șoptească cu florile surori, să ne înfrumsețeze visurile copiilor, să aline suferințe, să mângâie dureri, să tămăduiască răni ostășești, să împartă lauri biruitorilor, să ducă bucurie, pace și fericire din palate până în colibi!*

Așa va trăi mai departe cu noi Regina Maria.

Să rugăm pe Dumnezeul duhurilor și a tot trupul să dea odihnă lină corpului Ei răpus de suferință, iar sufletul să i-l așeze în loc luminat, în loc cu verdeață, de unde a fugit durerea, întristarea și suspinarea, și de unde poate fi în vecii vecilor îndrumătoarea inspirațiilor și aspirațiilor neamului românesc! Amin.

Pastorația în timpul verii

Sunt câteva instituții cari, în timpul verii, după zece luni de zilnică și intensivă activitate, își suspendă sau încetează munca, pentru a da un moment de odihnă celor ce lucrează în ele.

Intre acestea însă în nici un caz nu se poate număra și Biserica. Ea este instituția care luptă cu păcatul și precum acela nu-și contenește asalturile asupra omului nici în timpul odihnei lui trupești, Biserica nu-l poate lăsa niciodată singur și suveran pe terenul neîncetat desbătut. Desigur și preoții sunt oameni și ca atare au trebuință din când în când dacă au muncit istovitor, de odihnă trupească. Dar odihna aceasta ei nu și-o pot lua într'un anumit sezon în massă cum și-o iau de pildă slujitorii școalei. Ar fi o nenorocire dacă fiecare preot lăsându-se contaminat de pilda dascălilor, și-ar părăsi vara altarul desinteresându-se pentru două luni de mântuirea sufletească a credincioșilor.

E adevărat că vara credincioșii dela sate sunt copleșiți de muncile agricole, iar cei dela orașe pleacă cu duiumul în localități balneare și climaterice, și faptul acesta ar putea oferi o aparentă justificare dorinții preotului de a-și părăsi pentru o lună două altarul. E sezonul când credincioșii vin mai puțini la biserică preocupați de alte griji! De ce n'am folosi acest timp pentru întărirea puterilor trupești, ca atunci când vor scăpa de acele griji și vor avea vreme mai multă pentru cele sufletești, să le putem safisface, fără să obosim, toate trebuințele lor religioase?

Acesta e argumentul care încurajează și ispitește în cazul de care vorbim.

De multe ori există convingerea sinceră că vara nu se poate face mai nimic pentru sufletul credincioșilor. De aceea chiar dacă păstorul nu pleacă din parohie în acest timp, activitatea lui pastorală se împuținează enorm, fie omorându-și vremea cu lucruri mărunte și neserioase, fie văzându-și de interese cu totul personale.

De aceea trebue să ne întrebăm serios conștiința: oare este vara chiar atât de improprie activității pastorale? Oare ocupațiile omului din acest timp nu pot forma prilejuri și momente de cari să se poată încopcia cuvântul propovăduitor și sfătuitor al preotului? Oare grijile, muncile și eventual distracțiile de vară ale omului sunt niscai mișcări sufletești închise și ostile cu totul razelor de esență cerească pe cari ar vrea să le strecoare preotul în inimile lor?

Prezența preotului este oare un element atât de disonant în mijlocul oamenilor ce se află în toiul muncilor de vară?

Cred că o astfel de disonanță nu există decât poate în urma obișnuinții, dar nu prin firea lucrurilor. Munca și religia nu sunt stări sufletești cari se exclud. Și sunt atâtea momente de cauză chiar în toiul cel mai mare al lucrului, numai să știe preotul să le prindă.

Isus Hristos ne dă și aci răspuns și pildă. El întâmpină oamenii în exercițiul funcțiunii lor, strecurându-le un cuvânt decisiv pentru soartea sufletului lor. Și câștigă pe mulți apostoli pentru o viață de renunțare și de jertfă tocmai în momente în cari se aflau mai ocupați: unii cu pescuitul, alții la vamă. De câte ori nu va fi adunat în jurul Său pescarii de pe țărmul Ghenezaretului rupându-i un moment dela munca lor pentru a le spune un cuvânt bun? De câte ori nu se va fi amestecat cu un sfat, cu o întrebare, cu un îndemn, în preocuparea uneia sau alteia dintre grupele de pescari, trecând pe lângă ei când își coseau mrejele, când se pregăteau să le arunce în mare?

Isus propovăduia pe colinele câmpiilor împodobite cu crini, desigur nu numai Sâmbăta (Sâmbăta Evreii nu ieșiau la câmp). De câte ori nu-și va fi adunat auditorul din secerătorii de pe ogoarele apropiate, din sătenii cari treceau pe cale spre holdele lor sau spre sat?

Cuvinte ca:

«Nu vă îngrijiți de ce veți mânca și cu ce vă veți îmbrăca, ci căutați la crinii câmpului și la paserile cerului cari nici nu seamănă nici nu seceră...» sau «căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu...» prea par să fi fost spuse către sămănătorii și secerătorii ce se adunau în jurul lui când trece prin locurile pe unde munceau.

Să enumerăm câteva momente concrete când se poate lua contact prelungit și cu efecte bogate cu unii sau alții dintre credincioși:

Dimineața preotul se asociază la o familie sau la o grupă de săteni ce merg pe jos sau în car spre locul de muncă. Drumul uneori durează o oră sau două și se macină în decursul lui în taifasuri sfătoase tot felul de gânduri, de planuri, de evenimente locale, de păreri despre oameni și lume. Sau din întâmplare se poate nimeri cu o familie în care s'a cuibărit sectarismul. In cursul drumului, care împretinește pe oameni, poate opera în acele suflete, o adevărată convertire.

Acelaș lucru îl poate face tot cu atâta efect seara, când se întorc oamenii dela lucru. Sunt cele mai bune prilejuri de pastorație individuală. Căci o primă condiție ca pastorația individuală să aibă efect, este să efectueze în prealabil o deosebită apropiere sufletească (acesta e și marele avantaj al pastorației individuale). Ori cine n'a experiat intimitatea, pretinia, înțelegerea ce se țese între doi drumeți cari încep, în singurătatea lor, în urmărirea aceleiaș ținte, să formeze o mică comunitate.

Gânduri, dureri și aspirații intime, pe cari nu le poți comunica altuia când îl întâlnești pe față cu o expresie indiferentă între alții, i le mărturisești când îl ai aproape și numai pe el. Te cunoaște și îl cunoști într'un astfel de drum, te înțelege și îl înțelegi.

Ți-ai deschis portița unui suflet și de aci înainte nu vei avea decât să menții această intimitate, prin repetarea astorfel de cazuri de întâlnire individuală.

Pentru pastorația individuală prilejurile ce le-am indicat sunt cu mult mai potrivite ca vizitele la domiciliu, cari au în ele ceva artificial și îl ține

Funerariile M. S. Reginei Maria

La Sinaia

Scriam în numărul trecut că M. S. Regina, a încetat din viaţă în 18 Iulie c., ora 17.38, în Castelul Peleş. Castelul acesta, între pereţii căruia s'a zămislit istoria modernă a neamului nostru, pare că a încremenit şi el de durere. Plâng tablourile de pe pereţi, operile de artă, coloanele de marmură parcă se înconvoaie de durere, steagurile turceşti dela 1877, armături medievale, toate acestea cari vorbesc de virtuţile neamului nostru, iau parte la marele doliu al naţiunii. In mijlocul lor, pe un catafalc, nemişcată, acoperită cu flori şi lacrimi, stă marea Regină moartă.

Dangătul de clopot cheamă lumea la praznicul de durere. Şi ţara răspunde. Vin şiruri nesfârşite de oameni să-I aducă ultimul salut. Incă puţin timp şi Sinaia se va despărţi pentru totdeauna de cea mai aleasă floare a primăverilor ei.

Joi, 21 Iulie, s'a făcut la Castelul Peleş o slujbă religioasă, la care au participat membrii familiei regale, guvernul, consilierii regali, clerul, etc.. In dimineaţa acelei zile, când ornicul din turn bătea cu grave sunete ceasurile dimineţii, Regina Maria părăsea pentru totdeauna castelul Peleş. Sicriul marei Regine este ridicat de ofiţerii Reg. 4 Roşiori «Regina Maria» şi purtat prin misterioasa intrare boltită ce străbate ca un tunel prin corpul castelului, apoi prin curtea de onoare cu zăbrele oblice şi fine, printre florile drapate violet-cardinal în semn de doliu; pe terase de marmoră, pe aleile albe, sicriul coboară încet spre gara Sinaia.

Poporul plânge, plânge şi cerul cernind o ploae măruntă şi cenuşie, o ploae de munte, de jale...

Spre capitală

In gara Sinaia trenul mortuar împodobit cu brazi şi flori, îmbrăcat în tricolorul naţional drapat cu violet, se desprinde încet de sub ochii înlăcrimaţi, ca să ducă spre capitală, prin codrii de brad şi peste lanuri de mătase, pe aceia care a fost Regină Maria. E ultimul drum spre Bucureşti.

Prin toate gările, pe parcursul dintre Sinaia şi Bucureşti, trenul mortuar a fost întâmpinat de reprezentanţii autorităţilor, de străjeri şi străjeriţe şi de un numeros public, cari au adus ultimul omagiu de închinăciune Augustei Suverane.

La Breaza, ca şi la Câmpina, mulţimea umpluse gările.

La Ploeşti, cetăţenii acestui oraş au făcut o impresionantă primire trenului mortuar.

Petonul era înţesat de lume.

In faţă se aflau şefii autorităţilor, delegaţii de societăţi, străjeri şi străjere.

In Bucureşti

Halta Cotroceni a fost îmbrăcată în întregime în doliu.

Pe peron, în cele patru puncte extreme s'au înălţat piedestale. In vârful piedestalelor au fost aşezate amfore, în care ardeau miresme: smirnă şi tămâe. Lămpile electrice erau aprinse şi învăluite în voal violet.

Marile lampadare electrice precum şi felinarele din piaţeta rotundă din spatele haltei cât şi felinarele aşezate deoparte şi de alta a intrării în curtea Palatului Cotroceni erau de asemeni aprinse şi învăluite în voalul violet.

In mijlocul piaţetei a fost improvizat un catafalc, acoperit în aceeaş culoare violet-cardinal şi presărat din belşug cu gladiole şi garoafe roşii.

Trenul mortuar a sosit în gara Cotroceni la orele 12 şi a fost anunţat prin 75 lovituri de tun.

In liniştea mormântală — turburată doar de sunetele muzicii militare care intronează imnul regal şi de dangătele clopotelor dela biserica Cotroceni, — sicriul de stejar, înfăşurat în drapelul regal, este luat pe braţe de ofiţeri din regimentul 4 Roşiori şi trecut prin holul haltei spre a fi aşezat pe catafacul din mijlocul piaţetei.

După ce s'a oficiat de înaltul cler un serviciu religios, — sicriul regal a fost luat din nou pe braţe de ofiţeri ai regimentului 4 roşiori.

In urma sicriului regal veneau: M. S. Regele Carol II, având în dreapta pe A. S. R. Principesa Elisabeta, Principele Nicolae, având în dreapta pe Arhiducesa Ileana şi Măria Sa Marele Voevod Mihai.

Urmau: I. P. S. Patriarh Dr. Miron Cristea, preşedintele consiliului; consilierii regali; membrii guvernului, precum şi toţi ceilalţi înalţi demnitari.

Purtat printre şirurile de soldaţi cari se aflau înclinaţi pe săbii şi arme, în atitudine de pioasă reculegere, şi printre şiruri nesfârşite de străjeri şi cetăţeni, sicriul regal cu corpul neînsufleţit a ilustrei Suverane, a fost dus în palatul regal, unde a fost aşezat pe impunătorul catafalc din mijlocul sălei bizantine. In acelaş loc deci unde, cu 11 ani în urmă fusese aşezat şi Augustul Ei soţ, Marele Rege Ferdinand I. fuăritorul României Mari.

Pe tot parcursul până la palat a fost o atmosferă solemnă şi pioasă. Cetăţenii capitalei se înşiruiau în marea coloană care ducea la Cotroceni.

In curtea palatului, unde pătrundeau pelerinii, atmosfera solemnă era completată de haina de doliu din jur. Fâlfăiau draperii violete pe gara regală; acelaş violet îmbrăca felinarele parcului; iar amforele aşezate pe parcursul din interior aveau acelaş doliu, pe care l-a voit Regina.

Şiruri nesfârşite de îndureraţi, au defilat de Joi până Duminecă prin faţa sicriului ca să aducă un ultim omagiu Reginei Maria. Oraşul întreg a intrat în taină. Se aud numai şoapte. Din loc în loc amfore mari înalţă spre cer fumul de tămâe

Ultima zi

Duminecă, 24 Iulie, cea mai populară Regină e smulsă dela sânul Patriei şi redată mormântului. Din zori poporul aşteaptă trecerea cortegiului. Zeci şi sute de mii de oameni, într'o perfectă ordine, înmărmuriţi de durere, vin să privească cortegiul şi să aducă un ultim salut marei dispărute.

La ora 8 şi 40 de minute a început slujba religioasă.

Slujesc, II. PP. SS. Nicodim al Moldovei, Nicolae Bălan al Ardealului şi P. S. Visarion Puiu al Bucovinei, înconjuraţi de episcopi şi un sobor de preoţi.

Corul Patriarhiei dă răspunsurile.

In faţa sicriului, cu chipul îndurerat, stă M. S. Regele.

In urmă, în dreapta şi în stânga, M. S. Regina Marioara a Iugoslaviei; A. S. R. principesa Elisabeta; principele Nicolae şi arhiduceasa Ileana.

Apoi Măria Sa Voevodul Mihai şi Inalţi participanţi străini.

Cu ochii înlăcrimaţi, privind sicriul acoperit care închide trupul sfânt al Mamei Lor, cele cinci odrasle regeşti, se'nşirue apoi, în cursul slujbei, în acelaş rând, laolaltă la căpătâiul catafalcului pe care doarme de-apururi Aceea care Le-a dat viaţă.

In cealaltă sală, pe balconul de peste scările largi, orchestra Filarmonicei cântă «Eroica» de Beethoven.

S'a format apoi un impunător şi trist cortegiu care a străbătut capitala până la gara regală Moşoaia. In urma carului funebru M. S. Regele e urmat de ceilalţi membri ai familiei, apoi familiile domnitoare reprezentate: principele Friederich, A. S. R. ducele de Kent, frate şi reprezentant al M. Sale Regele George a Angliei; principele Regent Paul, al Iugoslaviei şi principele Cyril, frate şi reprezentant al M. S. Regelui Boris al Bulgariei.

In spate, imediat, principii de Hohenlohe şi Friederich Iozef de Hohenzolern, Marele Duce Dimitrie, Ducele de Nemur şi prinţul de Nemur şi prinţul de Wied.

Demnitarii Curţii închee această primă parte a cortegiului, între cari: ministrul Palatului, mareşalul Curţii, Marele maestru de Vânătoare şi medicul Curţii.

Urmează apoi ambasandele a 16 state, consilierii regali, foştii miniştrii, magistraţii, Academia Română, înalţii funcţionari, societăţile patronate de Regina Maria, armata, eroii, invalizi, văduve, etc.

Plecarea trenului mortuar din gara Moşoaia a fost anunţată cu salve de tun. Pe tot parcursul până la Curtea-de-Argeş, trenul a fost întâmpinat de popor mult care s'a înşiruit de o parte şi de alta a liniei ferate.

La trecerea trenului lumea îngenunchia plângând şi presărea flori.

La orele 4 d. m. trenul mortuar şi-a făcut intrarea în gara Curtea-de-Argeş. Un impozant cortegiu din care fac parte şi marii mutilaţi se îndreaptă spre mănăstire.

Inmormântarea

In momentul când sicriul regal e luat pe umeri de ofiţeri din reg. 4 roşiori «Regina Maria», spre a fi aşezat pe catafalcul improvizat în baldachinul din faţa privdorului mânăstirii, se trag alte 75 lovituri de tun, ale căror puternice bubuituri se amestecă în văzduh cu dangătele clopotelor ce sună neîntrerupt.

Se oficiază un nou serviciu religios de I. P. S. Sa Dr. *Nicolae Bălan*, mitropolitul Ardealului, înconjurat de P. S. Episcopul Grigorie Leu al Argeşului, Lucian Triteanu al Romanului, arhiereu Irineu Mihălcescu, vicar al Patriarhiei, clerul Patriarhiei, răspunsurile religioase fiind date de corul societăţii «Carmen».

După termintrea slujbei religioase, sicriul regal a fost luat din nou pe umeri de ofiţeri din regimentul 4 Roşiori «Regina Maria» şi dus la Sfântul lăcaş. Sicriul a fost aşezat în criptă unde a fost zidit, numai în prezenţa M. S. Regelui şi a Membrilor Familiei Regale, — după care trista ceremonie a luat sfârşit la orele 6 după amiază.

Va dormi de acum Regina Maria, lângă marii Voevozi Neagoe Vodă şi Doamna Despina, Radu dela Afumaţi şi Doamna Alexandra, Carol I şi Regina Elisabeta, şi lângă Ferdinand cel Loial, iubitul său soţ.

*

In timpul tristei ceremonii dela Curtea-de-Argeş, în toată ţara s'au slujit parastase pentru sufletul răposatei Regine.

La *Sibiu*, P. S. *Vasile*, vicarul sf. mitropolii, înconjurat de un sobor de preoţi a slujit un parastas, la care a asistat toate autorităţile civile şi militare.

In faţa asistenţii care umplea biserica catedrală până la refus, P. S. Sa a rostit o frumoasă cuvântare pe care o dăm în fruntea gazetei.

Dumnezeu să-I răsplătească scumpei şi neuitatei Regine toată jertfa şi dragostea ce a revărsat-o pe pământul ţării noastre.

---

pe credincios tot timpul într'o stinghereală care face anevoioasă deschiderea şi apropierea sufletelor.

b) Preotul are o holdă de secerat sau o livadă de cosit. Poate nu cu scop de a se procopsi, dar ca prilej de apropiere sufletească cu credincioşii, o va lucra cu oamenii săi ajutând şi el însuşi şi folosind ocazia aceasta pentru a învăţa şi a îndruma la multe lucruri bune pe cei cu cari lucrează.

Dar el va avea grijă să-şi lucreze locurile tot atunci când şi le lucrează vecinii, pe o rază cât mai întinsă. De pe locul său, el mai face câte o incursiune pe la vecini. La unul are să-i spună ceva, la altul altceva. La vremea amezii îi poate aduna pe cei din imediată apropiere să prâzească împreună. Adună apoi copiii de pe la vecini şi le arată ceva demn de reţinut, le spune ceva din trecutul locului pe care se află, din trecutul satului, le dă ca pildă pe oamenii muncitori şi cinstiţi ai satului. Principalul e să şi-i apropie sufleteşte pentru a-i avea astfel în timpul catehizaţiei.

c) Dar şi în sat e de lucru chiar vara. Acasă rămân bătrânii, bolnavii şi copii. Cei cari au lipsă mai multă de iubirea caldă a Bisericii şi cei prin cari putem câştiga mai uşor inimile celorlalţi credincioşi. Bolnavii se chinuesc în singurătate şi neajuturare deoarece toţi ai casei i-au părăsit plecând la câmp. Acum e timpul în care vizita preotului vine ca un balsam. Iarna îi vizitează şi alţii. Acum sunt singuri şi descurajaţi.

Iar copiii sărmanii sufere şi ei ziua întreagă lăsaţi de capul lor; cei mici sunt maltrataţi de cei mai mari, ultimii se învăţa reciproc la fel de fel de apucături ruşinoase. Am auzit că undeva un preot adună vara copiii din proprie iniţiativă într'o grădină sau sală (poate la sine) ocrotindu-i şi învăţându-i în acest timp, care altfel s'ar pierde de geaba, tot ce-i frumos şi folositor. O, dacă ar face aceasta măcar uneori fiecare preot şi măcar şi numai câte un ceas două pe zi.

Dar în fiecare sat, în fiecare ţinut sunt alte şi alte feluri de munci cari pot forma în diferite chipuri prilejuri de binecuvântată strădanie pastorală. Duhul iubitor şi râvnitor al părintelui satului le va descoperi pe toate cu puţină atenţiune şi ele îl vor chema să le sfinţească cu prezenţa lui vie şi activă.

D. Stăniloae

Amânare de studii

1. Tinerii contig. 1938 şi mai vechi, însumaţi cu termen redus, care au solicitat amânarea de studii pe anul 1937/1938, vor trebui să depună sau trimită prin scrisoare recomandată, la Cercurile de Recrutare respective până la data de 30 Iulie 1938 următoarele acte:

a) Un certificat unic de înscriere, frecvenţă şi activitate şcolară pe anul 1927/1938.

b) Declaraţiile Md. A. şi B, şi recipisa de plata taxei militare pe anul 1937/1938.

2. In cazul când doresc să fie amânaţi în continuare, vor depune la Cercul de Recrutare respectiv şi cererea de amânare de studii pe anul 1938/1939, până la data de 15 August 1938.

3. Tinerii cari nu îndeplinesc aceste formalităţi, vor pierde dreptul la amânare pe viitor şi vor fi încorporaţi la 1 Noembrie 1938.

4. Tinerii ctg. 1939 (născuţi în anul 1917), însumaţi cu termen redus, care doresc a fi amânaţi de serviciul militar pentru continuare de studii, vor depune până la *15 August 1938*, o cerere timbrată care va cuprinde următoarele date: Numele şi pronumele, domiciliul stabil, (unde va primi comunicările), data şi locul naşterii, contig. cercul de recrutare, şcoala pentru care cere amânarea, localitatea unde se află acea şcoală, anul şcolar în care este înscris.

5. Tineri cari nu depun această cerere, pierd dreptul la amânare şi vor fi încorporaţi la 1 Noembrie 1938.

6. Cererile de amânare de studii şi actele anexe trebuesc depuse sau trimise numai la cercurile de recrutare respective, cerând să li se elibereze numărul de înregistrare sau vor păstra recipisa dela poştă în cazul că actele au fost trimise recomandate.

Comandantul Cercului de Recrutare Sibiu

Zi de mare bucurie în ţinutul secuizat!

Sfinţirea bisericii ortodoxe române din Aita-mare

Duminecă, 17 Iulie 1938, a fost sfinţită cu mare solemnitate biserica ortodoxă din fruntaşa comună, *Aita-mare*, care a fost centru de plasă înainte de războiu. Străduinţele depuse de preotul nostru de acolo, Ioan Bunuş, au fost încununate cu succes.

Vechea bisericuţă situată pe o dâlmă dela marginea satului, fiind neîncăpătoare şi necesitând mari reparaţii, mai ales la turn, problema cea mai arzătoare care preocupa pe preot şi credincioşi a fost edificarea unei noui biserici, în stilul nostru răsăritean. O problemă mare şi îndrăsneaţă pentrucă lipsea şi locul de edificare şi mijloacele materiale. S'a adeverit însă şi aci cuvântul Sf. Scripturi „Ori cine va zice muntelui acestuia: ridică-te şi aruncă-te în mare şi nu se va îndoi în inima sa, ci va crede, că ce va zice se va face, va avea".

Dumnezeu şi-a trimis ca vas ales al său pe *Dr. Valeriu Bidu*, ca prefect al judeţului, care înţelegând gândul şi dorul Românilor din Aita-Mare, le-a dat cel mai călduros ajutor pentru realizarea acelui gând. Primăria a acordat în mijlocul comunei un intravilan frumos şi ajutor de 150.000 lei, Prefectura vreo 220.000 lei, iar P. V. Consiliu Arhiepiscopesc peste 100.000 lei şi biserica în doi ani a fost ridicată. E de admirat munca uriaşe desfăşurată de preotul şi credincioşii noştri, tactul şi străduinţa cu care au reuşit să asigure un larg şi călduros concurs din partea primăriei, a conlocuitorilor minoritari, reformaţi şi unitarieni, a prefecţilor cari s'au succedat la conducerea judeţului, dnii: *Cornel Nastasi* şi *Colonel Petirni*. Rămâne ca o pildă rară zelul cu care actualul prefect dl *colonel Petrini* a îmbrăţişat cauza terminări şi sfinţirii bisericii. Personal a cercetat biserica în mai multe rânduri, îmbărbătând, luând dispoziţii imediate pentru a vedea cât mai repede terminate lucrurile.

Credincioşii maghiarizaţi din comună, cari la 1922, când a cercetat Inalt Prea Sfinţitul nostru mitropolit *Nicolae* prima oară ţinutul secuizat, erau 100 la număr, iar azi în număr întreit, îşi aduceau cu multă dragoste şi recunoştinţă aminte de momentele neuitate, când i-a cercetat, a slujit în bisericuţa lor modestă şi le-a vorbit atât de frumos şi de mângăitor. Aşteptau acum cu bucurie, venirea în mijlocul lor a bunului Arhipăstor. Această bucurie li s'a împlinit în ziua de Duminecă 17 Iulie c. Din zori de zi întreaga comună fremăta de nerăbdare. Imbrăcată în haine de sărbătoare, cu drapele naţionale la fiecare casă, ca o pădure de verdeaţă pe ambele părţi ale drumului aştepta sosirea oaspelui iubit.

La ora 8 s'a făcut intrarea în comună, însoţit de dangătul duios al celor 4 clopote noui ale bisericii şi precedat de un banderiu de călăreţi, cari l-au aşteptat la intrarea în sat, Inalt Prea Sfinţitul mitropolit *Nicolae* însoţit de prefectul judeţului, dl *colonel Petrini*. Inaintea porţii de triumf a fost întâmpinat cu un cuvânt inimos şi adânc simţit al primarului comunei, căruia i-a răspuns Inalt Prea Sfinţitul, exprimându-şi bucuria pentru participarea întregei comune la serbarea Bisericii ortodoxe. Inaintea bisericii a fost întâmpinat cu Sf. Cruce şi Evanghelie de păr. consilier arhiepiscopesc *Virgil Nistor*, protopop *Aurel Nistor*, diaconul Circov Ioan, şi de 12 preoţi.

Parohul locului *Ioan Bunuş* prezintă Inalt Prea Sfinţitului Sf. Evanghelie şi Crucea rostind un cuvânt de bineventare, în care accentuiază, că Inalt Prea Sfinţitul a patra oară vine în acest ţinut înstreinat, aducând lumină şi mângăiere în sufletele Românilor desnaţionalizaţi. Răspunde Inalt Prea Sfinţitul, exprimându-şi deosebita simpatie şi iubire, ce o simte pentru credincioşii noştri din aceste părţi. Prima vizitaţie canonică a făcut-o înainte cu 16 ani în aceste părţi, rămânând adânc impresionat de cele văzute. De atunci n'a fost zi, în care să nu se gândească la Românii din aceste părţi şi în care să nu se frământe cu problema redeşteptării lor şi a readucerli celor pierduţi la sânul Neamului şi al Bisericii strămoşeşti.

A urmat actul solemnn al sfinţirii, care a impresionat în mod deosebit nu numai pe credincioşii noştri din cele 10 comune apropiate, ci şi pe numeroşii intelectuali şi săteni minoritari, prezenţi la serviciul divin. Răspunsurile au fost date de corul mixt al Societăţii Sf. Gheorghe, condus de păr. Ioan Bunuş, precum şi de profesorii din Sibiu, dnii: P. Gherman şi Candid Popa. La sfârşitul Sf. Liturghii a ţinut Inalt Prea Sfintitul o cuvântare, care prin adâncimea şi frumseţea ei a impresionat în mod deosebit pe toţi cei de faţă. Lacrămi de bucurie străluciau în ochii credincioşilor maghiarizaţi, când auzeau cuvintele de îmbărbătare, de mângăiere şi de luminare, cari ca o miere dulce ieşiau de pe buzele marelui nostru ierarh, cuvinte cari li se traduceau pe înţelesul lor, în limba maghiară, de preotul nostru Ioan Garcea din Băţanii-Mari. Mai impresionaţi erau delegaţia de 20 persoane, preoţi, profesori, medici, învăţători dela dela Centrul de iniţiare străjerească din Sf. Gheorghe, originari din diferite părţi ale ţării, cari veniseră să se convingă la faţa locului şi personal despre realitea românismului în ţinuturile secuizate. Toată lumea într'o singură răsuflare sorbia cu nesaţiu cuvintele de adâncă credinţă, despre puterea lui Isus, despre dragostea lui nemărginită faţă de oameni, despre puterile nebănuite aşezate de El în Sf. Taine şi în Biserica întemeiată şi condusă de El, pentru mântuirea neamului omenesc.

Era o bucurie neaşteptată să vezi, cu câtă dragoste trecea şirul nesfârşit al sutelor de credincioşi din întreg ţinutul pe dinaintea iubitului nostru Arhipăstor ca să primească stropirea cu aghiasmă şi să-i poată săruta dreapta. Privirea şi întreaga lor atitudine dovedea ce comori de simţiri duhovniceşti zac în sufletele lor.

După terminarea serviciului divin Inalt Prea Sfinţitul însoţit de dl prefect şi dl consilier V. Nistor, au intrat în casa culturală unde s'a făcut recepţia. Preoţimea ortodoxă din protopopiatul Sf. Gheorghe şi-a exprimat devotamentul, recunoştinţa şi omagiul fiesc prin păr. protopop *Aurel Nistor*. A urmat consiliul unitarian în frunte având pe preotul lor, care a salutat cu multă căldură şi respect pe Inalt Prea Sfinţitul, evidenţiind, că îşi aduce aminte cu adâncă emoţie şi deosebită plăcere de cuvintele pline de iubire părintească şi de blândeţe apostolică ale Inalt Prea Sfinţitului, rostite înainte cu 16 ani, când a avut prima dată cinstea să-l salute, tot în această comună. De atunci s'au schimbat multe; creştetul e acoperit de mulţi peri albi, dar blândeţea privirii şi a cuvintelor Inalt Prea Sfinţiei Sale au rămas neschimbate.

Cu multă însufleţire a vorbit preotul reformat, care s'a prezentat în fruntea consiliului său parohial, şi un preot ortodox din Muntenia în numele delegaţiei străjerilor. Parohul locului Ioan Bunuş în numele credincioşilor aduce mulţumirile pline de recunoştinţă ale credincioşilor din parohie pentru binefacerile revărsate cu atâta belşug de Inalt Prea Sfinţitul asupra acestei parohii.

Inalt Prea Sfinţitul mulţumeşte tuturora pentru sentimentele de devotament exprimate şi în cuvinte înfr'aripate şi pline de înţelepciune toarnă în inimile tuturora îndemnuri de adâncă simţire şi iubire creştinească.

La orele 13 s'a servit o masă comună în vasta sală a primăriei, cu participarea alor 200 de oaspeţi. Masa a fost servită de un restaurator român diu comuna Iarăş, care s'a aşezat de curând în comuna Aita-Mare. A vorbit Inalt Prea Sfinţitul pentru Majestatea Sa Regele Carol II-lea, iar dl prefect, colonelul Petrini pentru Inalt Prea Sfinţitul, relevând înaltele calităţi şi străduinţele fără odihnă, ce le face pentru ridicarea Bisericii şi credincioşilor din Arhiepiscopie.

La orele 16 Inalt Prea Sfinţitul a părăsit comuna, trecând prin Belini unde însoţit de dl prefect a cercetat biserica nouă — în construcţie — şi casa parohială, dând îndemnuri şi sfaturi părinteşti tinărului şi vrednicului nostru preot de acolo, Gh. Iacob.

Ziua de 17 Iulie rămâne o zi luminoasă pentru întreg ţinutul desnaţionalizat al Baraoltului, zi, cu urmări nebănuite pentru viitorul românismului, care a avut, are şi va avea în persoana Inalt Prea Sfinţitului pe cel dintâi apostol şi redeşteptător.

Corespondent

Nr. 7858/1938.

Notificare oficială

In Academia teologică «Andreiană» din Sibiu se primesc absolvenţi de liceu cu bacalaureat şi absolvenţi cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1938/39 se vor adresa Consiliului Arhiepiscopesc până la 20 August 1938, însoţite de următoarele documente:

1. Extrasul de naştere dela oficiul stării civile;
2. Extras din matricola botezaţilor;
3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;
4. Certificatul medical despre starea sănătăţii dela medicul de circumscripţie;
5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Toţi studenţii sunt obligaţi a locui în internatul Academiei, unde contribuind cu suma de 8000 Lei anual, vor avea toată întreţinerea.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 1—3 Septemvrie, în 5 şi 6 Septemvrie studenţii se vor mărturisi şi cumineca.

Paralel cu înscrierile se vor ţinea şi examenele sesiunii de toamnă (corigenţă, anuale, fundamentale).

Deschiderea solemnă a anului academic se face Joi, la Sf. Marie mică, în 8 Septemvrie, iar începerea cursurilor Vineri 9 Septemvrie ora 8 dimineaţa.

Studenţii cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi consideraţi retraşi din Academie.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului Arhiepiscopesc suma de Lei 3000 ca primă rată din taxa de întreţinere în internat, plus Lei 200 didactru. Rata a doua de Lei 3000, şi rata a treia de Lei 2000, se plătesc în prima zi de şcoală după vacanţa Crăciunului şi a Sfintelor Paşti. La rectorat studenţii anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925, Lei 1508 pentru cărţi didactice şi Lei 1500 jumătate din costul reverenzii restul îl va plăti Consiliul Arhiepiscopesc; an II Lei 790 plus Lei 1512 pentru cărţi didactice; an III Lei 790 plus Lei 513 pentru cărţi didactice; an IV Lei 790 plus Lei 1251 pentru cărţi didactice.

Studenţii cu slabe mijloace familiare, dar cu purtare aleasă şi notaţi bine la studii vor primi ajutoare (burse), ce se vor putea urca până la 6000 Lei, eventual chiar întreţinerea gratuită în internat. Aceste ajutoare se vor vota numai după înscriere.

Inscrierea se face la rectoratul Academiei, dupăce studenţii vor dovedi cu chitanţe, că au achitat rata I din taxa de întreţinere. Tot la înscriere studenţii anului I sunt obligaţi să prezinte o declaraţie subscrisă şi de părinţi ori tutori la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra şi vor servi cel puţin 5 ani în clerul arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restitui ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie.

Cei primiţi în Academia teologică (an I) de către Consiliul Arhiepiscopesc, vor fi supuşi înainte de înmatricolare, în ziua de 1 Sept. a. c. ora 9 dimineaţa, unei vizite medicale şi unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcţie de rezultatul favorabil al acestei vizite şi al acestui examen.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară *(obligator reverandă)*, precum şi hainele de pat şi anume: o plapomă sau straiu, trei cearceafuri, şi trei cearceafuri pentru plapomă eventual straiu, o perină cu trei feţe de perini, două cămăşi de noapte, 4 ştergare, 4 servete şi o învelitoare de pat.

Părinţii protopopi, preoţii şi profesorii de religie sunt învitaţi a sfătui pe tinerii buni, ieşiţi din şcolile secundare, ca să îmbrăţişeze chemarea preoţească. *Vor atrage în special atenţiunea asupra faptului că tinerii merituoşi se vor bucura de burse.*

Preoţia a fost slujba cea mai de cinste şi mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este şi astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viaţa unui om. Pentru omul de studiu teologia deschide cele mai vaste şi mai atrăgătoare perspective cu problemele ei vitale, cu realităţile cele mai esenţiale spre care se îndreaptă preocuparea omului. Pentru omul de acţiune care vrea să joace rol important în direcţionarea vieţii neamului şi a societăţii, preoţia oferă marile ei posibilităţi şi necesităţi misionare cu cuvântul şi cu fapta.

Nu există azi nici o misiune mai nobilă căreia să-şi închine omul viaţa, ca preoţia şi studiul teologic.

Spre deosebire de trecut, Academia toologică acordă absolvenţilor titlul de licenţiaţi cu toate drepturile legale ce decurg din el şi deplin echivalat cu acelaş titlu dat de Facultăţile teologice.

Sibiu, din şedinţa secţie i bisericeşti dela 5 Iulie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 8532/1938

Comunicat

On. Minister al Cultelor şi Artelor, prin adresa cu Nr. 28210 din 18 Iulie a. c. ne avizează că a dispus, ca slujbele oficiale la sărbătorile naţionale şi ale Familiei Domnitoare, să se oficieze la biserica ortodoxă.

On. Preoţime e invitată a se conforma strict acestei dispoziţiuni.

Sibiu, la 22 Iulie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 8705 28 Iulie 1938

Comunicat

On. Minister al Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor sociale organizează cu începere dela 1 August a. c. o campanie sanitară cu scopul ameliorării situaţiei sanitare la ţară în toate domeniile.

Invităm On. Preoţime să-şi dea întreg concursul la izbânda acţiunii întreprinse de On. Minister.

Consiliul arhiepiscopesc

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

O ctitorie în Valea-Jiului

Sfinţirea bisericii Sf. Ilie din Jieţ-Popi

In comuna Petrila, dela poalele Parângului, s'a mai ridicat o biserică ortodoxă, care să mărturisească puternica realitate a credinţii strămoşeşti în părţile jieneşti. Ca cea mai proaspătă dovadă a ciudoasei constatări făcute pe vremuri de propagandistul uniaţiei în Valea-Jiului — episcopul Lemenyi, — că „voi Petrilenii sunteţi ca piatra, unindu-vă cu diavolul:" — biserica ortodoxă, — noul Sion, vesteşte tăria credinţii noastre cu căldura şi stăruinţa proorocului Ilie, al cărui hram îl poartă, — începând cu ziua de 20 Iulie a. c.

Acest locaş de închinare este ctitoria dlui *Nicolae Gavrilescu*, director administrativ al societăţii miniere „Lonea", şi al regretatei sale soţii Maria, decedată în cursul zidirii bisericii, — pusă sub ocrotirea Sfântului Prooroc Ilie, în amintirea părintelui său, fericitul preot Ilie Gavrilescu, dela sfânta Episcopie a Romanului, fost preşedinte al Consistorului bisericesc şi confesor al Garnizoanei Roman. De altfel dl N. Gavrilescu nu este la prima sa faptă care merită şi trebue să fie cunoscută de marele public, întrucât şi biserica Sfântul Nicolae — o adevărată catedrată — este în parte covârşitoare opera sa, în Petrila Poeni.

De asemenea noua şcoală primară, pentru opt sute de elevi, din Petrila Lonea, apoi corul şi orhestrele din aceiaş comună. Este membru al comitetului Secţiei Sibiu a F. O. R.-ului, preşedintele celui mai activ cerc al „Astrei" în Valea-Jiului, etc. O personalitate dinamică, în care simţirea românească şi creştină se 'mbină fericit.

Cea mai recentă jertfă a sa, biserica din Jieţ-Popi, este un mic jiuvaer, înălţată pe-un tăpşan, pe malul stâng al Jieţului, între tufe de arini şi albi mesteceni sulegeţi, ea atrage privirile şi pe oameni cu o putere de vrajă. Interiorul e fermecător prin armonia picturii, a zugrăvelii, crestătura în lemn şi unicitatea candelelor, — prin desăvârşirea totului din ea.

Mărgăritarul acesta curat a fost sfinţit de P. S. Sa Dr. *Vasile Stan*, ca delegat al I. P. S. nostru Arhiepiscop şi Mitropolit Nicolae, — în ziua de 20 Iulie, cu asistenţa preoţilor: P. C. Consilier referent Dr. A. Gâlea, P. C. protopop al Jiului Ioan Duma, C. C. pr. T. Ioanoviciu, pr. C. Drăgan, pr. C. Torcan, pr. P. Fan, pr. Emil Oprean şi pr. M. P. Jura, — diacon Ioan Circov.

După primirea P. S. Sale de către autorităţile locale şi, la noua biserică, de soborul preoţilor în ornate, — s'a început actul sfinţirii cu încunjurarea. Vremea prielnică, aproape răcoroasă, a făcut să se strângă lume multă. Imnul religios al orhestrei miniere, apoi acordurile admirabilului cor bisericesc, conduse de dl Beluşec, — au ridicat solemnitatea actului sfinţirii şi a sf. Liturghii.

La sfârşit P. S. Arhiereu-Vicar a trebuit să iese în faţa bisericii şi să-şi rostească frumoasa şi bogata predică, pe care mulţimea revărsată pe coasta dulce a ascultat-o cu atentă sfinţenie şi intelectualii — foarte numeroşi — i-au remarcat şi alesele însuşiri literare. Apoi a stropit credincioşii cu aghiazmă, — s'au slujit parastase pentru sufletele M. S. Reginei Maria, a ctitorilor răposaţi şi a preotului I. Arad, sub păstorirea căruia s'a început lucrarea ridicării bisericii.

La agapa frăţească, după cuvintele frumoase ale P. S. Vasile pentru M. Sa Regele, apoi pentru I. P. Sfinţia Sa Patriarhul Miron, — ale P. C. prot. I. Duma pentru I. P. S. Arhiepiscop şi Mitropolit şi delegatul Său P. S. Vasile. — ale dlui prof. Gh. Ghiţă pentru ctitorul N. Gavrilescu, — a emoţionat adânc spovedania acestuia despre tradiţiile familiare creştine ale sale şi ale regretatei soţii, — de asemenea şi destăinuirea despre zămislirea gândului de a zidi biserica din „Popi".

A fost de ziua sf. Prooroc Ilie, în unghiul de înbinare a Jieţului cu Jiul, o serbare de adâncă trăire creştinească şi mult pilduitoare pentru sutele de credincioşi cari au fost de faţă.

Altă rânduială pentru asigurarea sănătăţii satelor Ardelene

Sănătatea poporului a fost una dintre problemele cele mai discutate în Ardeal. Nu s'ar putea susţine că oamenii de ştiinţă n'au îmbrăţişat-o cu seriozitate şi că medicina n'a situat-o pe primul plan, în unele centre ale provinciei noastre.

Electoralul însă subjugase până acum prea mult aspectele vieţii ardeleneşti, pentru a se trece prompt în domeniul soluţiilor şi ca problema sănătăţii poporului să fie ridicată la disciplină creatoare, în toate compartimentele. Până în 1937, bugetele locale prevedeau abia opt la sută pentru înfăptuiri sanitare concrete, iar un număr de 390 de comune nu aveau absolut nici un fond destinat acestui scop.

Altă rânduială, a început odată cu noua concepţie de stat întrodusă prin Constituţia din Februarie. Astăzi, în Ardeal, sunt în construcţie 180 de spitale, dispensarii şi ambulatorii; bugele la capitolul serviciilor sanitare prevăd un spor de 130 milioane; ajutoarele muncitoreşti dela asigurările sociale s'au majorat numai în primul exerciţiu cu 32 milioane; numărul paturilor va spori cu 2200 la spitale.

Apoi, aceace se va realiza în domeniul medicinei preventive, înseamnă una dintre cele mai importante epoci în România. In anul acesta, vor intra în domeniul faptelor asigurările ţărăneşti în Ardeal. Această reformă echivalează în proporţii sociale cu reforma agrară.

Sa găsit mijlocul ca populaţia satelor să fie încopciată organic de instituţiile sanitare, aşa precum asigurările sociale — deşi se ocupă numai de medicina curativă — operează implicit şi în domeniul celei preventive„ prin contactul cu afecţiunile cartierelor.

Asigurările ţărăneşti cari vor începe cu asistenţa medicală pe un plan general, vor avea, ca o primă consecinţă o intergrare complectă a serviciilor sanitare în necesităţile satului. Ţăranii vor fi legaţi printr'un întreg sistem de organizare socială, atât de medicina curativă, cât şi de cea preventivă.

Astfel, sănătatea poporului nu mai staţionează în proiecte, intrând definitiv pe drumul înfăptuirilor pozitive. Vorbelor le-a luat locul faptele. Şi acestea sunt atât de considerabile, încât nu există conştiinţă în Ardeal, care să nu se bucure d seăvârşirea şi de rodul lor.

Nr. 8243/938

Concurs

La *Şcoala Normală ortodoxă «Andrei Şaguna» din Sibiu*, sunt vacante pe 1 Septemvrie crt. următoarele catedre:

A) La secţia băieţi: *catedra de limba franceză.*

B) La secţia de fete: *catedra de matematici.*

Cei ce doresc a ocupa vreuna dintre aceste catedre, vor înainta cerere până la 15 August crt. *Consiliului Arhiepiscopesc* din Sibiu cu documentele de studii şi certificatul de naştere şi de botez.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 22 Iulie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 8369/1938.

Publicaţiune

Consiliul arhiepiscopesc ort. român din Sibiu dă în întreprindere executarea continuării lucrărilor de construcţie a bisericii ortodoxe din Blaj.

Planurile, condiţiunile şi devizul-ofertă tip se pot vedea în fiecare zi între orele 8—12 în cancelaria Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. în Sibiu unde sunt a-se înainta ofertele până la *16 August 1938.*

Consiliul arhiepiscopesc ort.

INFORMAŢIUNI

Parastase pentru M. S. Regina Maria în toate bisericile noastre. — *Astăzi Sâmbătă, la ora 12, s'au oficiat slujbe de pomenire, pentru M. S. Regina Maria, atât la Curtea de Argeş, cât şi în toate celelalte biserici din ţară.*

Parastasul la Curtea de Argeş se face în prezenta M. Sale Regelui, a membrilor Familiei Regale, a guvernului şi a preşedinţilor Corpurilor legiuitoare.

Numire. Dl profesor universitar *Silviu Dragomir* va fi numit, cum ni se anunţă din Bucureşti, înalt comisar pentru toate problemele minoritare.

I. P. S. Patriarh Miron mulţumeşte tuturor celorce l-au felicitat la împlinirea vârstei de 70 de ani, dorindu-le sănătate şi viaţă lungă, ca să-i întreacă vârsta în muncă cinstită pentru binele lor şi progresul obştesc.

Cinstirea eroilor martiri. Vrednicii Moţi din comuna *Cărpiniş*, satul natal al lui Cloşca, au pus Dumineca trecută piatra fundamentală pentru ridicarea unui local de şcoală în memoria eroului martir. La aceasta sărbătoare au luat parte fruntaşii din partea locului şi un numeros pubic din comunele muntene. In cuvinte avântate s'a tălmăcit însemnătatea zilei.

Ce jertfeşte statul pentru ajutorarea studenţimii. Din fondul dat de guvern, s'au repartizat pentru universitatea din Bucureşti 600 de burse a 1500 lei lunar, pentru toate facultăţile. S'au mai distribuit 170 burse à 900 lei şi *600 burse pentru studente* à 1000 lei lunar. S'au întreţinut două cămine ale universităţii, şi anume unul cu o capacitate de 200 studenţi dintre cari 180 gratuit; alt cămin, *de studente*, cu o capacitate de 100 studente, dintre care 40 gratuit. Cu ocazia vacanţelor studenţi suferinzi au fost trimişi la munte pe socoteala universităţii cu o cheltuială de 350 mii de lei.

Fie ca aceste jertfe făcute de stat pentru ajutorarea tinerimii, să dea roadele dorite, atât pentru ridicarea culturală a comunelor, cât şi pentru propria ridicare culturală a studenţimii muncitoare.

† **Sergiu Medean,** protopop asesor cons. onorific. Duminecă, în 24 Iulie a. c. a încetat din viaţă protop. S. Medean din Sebeş Alba şi a fost înmormântat în cripta familiară din cimitirul parohial, la 26 Iulie c.

Cu S. Medean dispare un fruntaş al clerului ardelean din generaţia care a primit făclia dela preoţimea din epoca şaguniană. Slujitor devotat bisericii şi neamului vreme de 52 ani, a organizat protopopiatul Sebeşului, care e de model în Arhiepiscopia noastră. Stimat şi iubit în toate straturile sociale, a fost apreciat de toţi locuitorii Sebeşului. L-au petrecu la locul de odihnă autorităţile civile şi militare, preoţimea din protopopiat şi societăţile religioase şi culturale din loc. Slujba înmormântării a condus-o P. C. Tr. Scorobeţ, consilier arhiepiscopesc ca delegat al I. P. S. Mitropolit Nicolae, rostind un pătrunzător panegiric şi intercalând părţi din Testamentul defunctului, care priviau dispoziţiuni referitoare la înmormântare şi legatul său pentru înfiinţarea unui azil de bătrâni în Sebeş. Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

Proces fără de sfârşit. Gazeta din Miercurea-Ciuc, *Ţinuturi Secuizate*, scrie în nrul său de Duminecă 17 Iulie 1938 următoarele: „Se împlinesc aproape patru ani de când 4 comune vecine cu Miercurea-Ciuc se luptă din răsputeri să intre în drepturile lor, adecă în folosinţa celor *şaptesprezece milioane* lei, pe care îi deţine în mod abuziv dieceza romano-catolică „Sf. Petru" din Şumuleu-Ciuc. Pe cale administrativă comunele au obţinut de mult câştig de cauză în această chestiune... Cu toate acestea comunele Topliţa-Ciuc, Şumuleu, Şoimeni şi Cioboleni nu pot să intre în posesia averii lor, din motive necunoscute până la prezent... Comunele sărăcesc mereu şi 2—3 preoţi romano-catolici fac ce vreau cu milioanele acestor comune".

Autorităţile româneşti n'au nimic de spus în această cauză a satelor nedreptăţite?

Orce călător pe căile ferate române va trebui să aibă la sine o legitimaţie [carnet de indentitate], pentru a nu se expune amenzilor, care sunt destul de aspre: 1500 lei către stat, plus suprataxa C. F. R.

Biblie în valoare de câteva milioane. In tezaurul bibliotecii dela Olomouc, Cehoslovacia, unde există o veche facultate de teologie, se găseşte unul dintre cele mai mai rare manuscrise medievale. Este vorba de biblia contesei de Thonar, aşa numita „Biblie dela Boskovice", provenind din anii 1390—1420. Pe coperta volumului se găseste un titlu latinesc care spune că biblia este scrisă în limba cehă, conţinând Vechiul şi Noul Testament. Biblia are 81 iniţiale extraordinar de frumoase, dintre care 26 neterminate. Până la 1597 manuscrisul acesta a fost proprietatea jesuiţilor dela Brno. Valoarea actuală a manuscrisului acestuia medieval este apreciată la câteva milioane de coroane cehoslovace şi se găseşte în proprietatea bibliotecii din Olomouc de mai mulţi ani.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 31 Iulie 1938, va predica părintele *M. Neagu.*

Nr. 8271/1938

Locuinţe de închiriat

In casa din Sibiu strada Regina Maria Nr. 16 sunt de închiriat începând din 1 Septemvrie 1938 şapte locuinţe complect renovate cu parchete, băi, etc.

Reflectanţii vor înainta oferte la Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. în Sibiu unde se dau zilnic informaţiuni.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 111/1938 parohial (36) 3—3

Publicaţiune de licitaţie

Parohia ortodoxă-română Şeica-Mare, jud. Târnava-Mare, dă în licitaţie publică în 30 Iulie 1938, ora 4 d. m., cu oferte închise, în localul primăriei comunale, edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ.

Ofertele se vor face pentru lucrarea în roşu, prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caietul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 5% din valoarea devizului în numerar sau efecte publice

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Caetul de sarcini, devizul şi planul pot fi văzute în orice zi, la oficiul parohial ortodox-român Şeica-Mare.

Şeica-Mare, la 10 Iulie 1938.

Pr. **Chirion Marcu**
paroh

(38) 3—3

Publicaţiune de licitaţie

Parohia ort. rom. din Guşteriţa, dă spre zugrăvire biserica, prin licitaţie publică, care se va ţinea în ziua de *31 Iulie* 1938, la orele 15, în localul şcoalei primare de stat.

Condiţiile de licitaţie şi devizul se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

Guşteriţa, la 15 Iulie 1938.

Oficiul parohial ort. rom.

Valeriu Buta epitrop — **I. Todea** paroh

Anunţ

Se aduce la cunoştinţa Cuc. preoţi că la 4 August a. c. Căminul preoţesc dela *Bazna* va fi gata şi cei ce doresc să aibă cameră să se adreseze personal la cămin.

Comitetul Asociaţiei clerului „A. Şaguna" Sibiu

Anul LXXXVI | Sibiu 7 August 1938 | Nr. 32

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIA” SIBIIU

Critică și autocritică

Ideia cuprinsă în acest titlu o aflăm în mustrarea pe care Isus Mântuitorul o face fățarnicilor cari văd paiul în ochiul aproapelui și nu au nici un simț pentru bârna din ochiul propriu. Cu alte cuvinte în atitudinea unor oameni cari văd cu ochi de Argus greșalele mărunte ale altora și pentru ale lor proprii, neasemănat mai mari, sunt orbi.

Duhul acesta de critică excesivă și negație este o grea boală contimporană; o adevărată nenorocire. Nu mai vedem multul bine ce se face și activitatea bogată misionară și pastorală ce se desfășură sub ochii noștri în biserică. Vedem numai negru înaintea ochilor.

Dacă doi sau trei se întâlnesc, în loc să se zidească sufletește și să se entusiasmeze vorbind în psalmi și laude duhovnicești, se tângue. Cu rost și fără rost; cu temeiu și mai ales fără temeiu. Și astfel în loc să se despartă «cu sufletul arzând, Domnului slujind», adecă cu conștiința înviorată și înălțată, se împrăștie deprimați, desiluzionați, slăbiți, răciți.

Nu vedem nimic bun la noi și din excepții tragem concluzii generale. Atitudinea aceasta e greșită și logic și moral. Din ea se naște și se întreține o depresiune sufletească generală.

Înțelegem și este necesară o critică obiectivă a lucrurilor, a greșelilor și a faptelor date. Înțelegem o critică competentă, ca de pildă în literatură, unde sunt esteticieni și critici consacrați. Dar este de neînțeles boala generală a bârfirii, mai ales a criticei greșalelor imaginare, a petelor din soare și din lună.

Nu este semn bun când privim numai în grădinile vecinilor ca să le observăm micile lor burueni și trecem cu vederea scăeții și urzicile cari într'ale noastre cresc până la ferestre.

Evanghelic și normal este ca fiecare să-și scoată bârna din ochiul propriu și să-și privească grădina proprie, ca astfel vederea lui să devină curată și cuvântul lui autoritate. Cu alte cuvinte să pornim la critică prin autocritică.

Este revoltător când un imoral face morală și e desgustător când un om «sub toată critica» și orbit de patimi personale își spune cuvântul într'o cauză în care nu e deloc indicat să vorbească, lipsindu-i autoritatea sau competența morală.

Preotul în societate este agentul optimismului moral. Prestigiul lui de păstor crește cu atât mai mult, cu cât în orice împrejurări și mai ales în cele grele, își știe păstra calmul și siguranța de sine. Este în schimb păgubitor și trist să întâlnești un preot copleșit de tristețe, pesimist. Sau un preot care în societatea unor clevetitori nu știe arunca la timp un cuvânt sau un sfat cu autoritate, care să înalțe și să întărească pe cei slabi de suflet.

Preotul este stâlpul societății. Rostul lui este să țină echilibrul și să păstreze armonia morală și socială. Evident, lăsându-se târît în curentul nemulțumirilor generale și neținând piept cu valul bârfirilor care azi se întâlnesc, ca microbii, la tot pasul, nu va fi un preot la locul lui. Va fi un stâlp slab, un om care nu va inspira enoriașilor toată încrederea.

Spiritul de negație și de critică excesivă este dela diavolul, căci pornește din răutate și din mândrie. Autocritica izvorește din smerenia de sine; deci este — cunoaștere — după voia lui Dumnezeu.

Preotul și în general orice creștin, numai făcându-și zilnic cea mai severă autocritică și trăind în disciplină morală evanghelică, poate face altora critică competentă și constructivă.

Altfel singur se osândește.

Pr. Il. V. Felea

Geva despre o tactică a colportajului

In cele două articole de până acum am încercat să arăt importanța misionară, sfântă, a colportajului creștin pentru popor, precum și unele condiții ale lui. Poate n'am reușit să spun tot ceiace simte inima mea în privința aceasta. Dar ca să se înțeleagă mai bine rostul înalt al colportajului, să se gândească fiecare la bucuria ce i-a pricinuit o carte bună, o carte mișcătoare, pe care a sorbit-o cu nesaț și încântat peste măsură a îndemnat și pe prietenii săi s'o guste. Câtă recunoștință simți că datorezi celui ce ți-a recomandat o carte binecuvântată? Și când te gândești că dacă nu era acel prieten să-ți vorbească despre ea s'ar fi putut să n'o citești niciodată, simți că te cuprinde un ciudat sentiment de teamă, ca în fața unei primejdii.

O carte bună e o comoară nespusă. Cu atât mai mult când acea carte are în ea «lumina cunoștinței» adusă de Hristos din cer spre o viața nouă. Orice prieten te poate părăsi, se poate supăra, poate să moară. Dar o carte bună rămâne mereu lângă tine, te îmbie și te așteaptă mereu cu sfaturile ei, cu luminile ei.

Și să ne gândim că enoriașii noștri dela sate știu carte și au gustul cetitului destul de desvoltat sau pe cale de a se desvolta. Nu mai vorbim că mulți citesc cu pasiune orice le cade în mână. Deci cum vom mai putea noi preoții să stăm nepăsători în fața acestei realități? Cum nu ne vom strădui să folosim și acest simț al cititului spre trezirea și luminarea sufletelor spre o viață cu Hristos și spre adăparea lor din «apa cea vie» coborîtă din cer? Ori vom mai lăsa gustul cititului poporenilor noștri să se adape din tipăriturile sectare, sau din alte tipărituri pierzătoare? Și nu ne vom sili să-le punem în mână, celor dornici de citire, o broșură creștină, mișcătoare și ieftină, cum sunt cele ce apar acum la Sibiu în seria populară *«Veniți la Hristos»?*

Circulă pe sate felurite gazete pentru popor, cari odinioară făceau politică, iar acum au rămas cu totul sarbede. De ce nu vom îndemna oamenii să se aboneze la *«Lumina Satelor* și *«Oastea Domnului»*, atât de bogate în material religios și informativ? Dându-le câteva numere de probă, preotul îi va hotărî să se aboneze la «Lumina Satelor» și prin aceasta îi va câștiga pentru gustul creștin al cărții bune și pentru acțiunea lui de trezire la Hristos. Cu răbdare și cu dragoste și mai ales cu autoritatea și încrederea de care se bucură, preotul poate face mult în privința aceasta. Nu lucrul colportajului e greu ci moleșala și indiferența îl face greu.

Dar cum am mai spus preotul trebue mai întâi să *simtă* că e preot și să se convingă despre măreția misiunii de colportor al cuvântului sfânt scris. Atunci se va dedica misiuni sale cu tot sufletul. Iar micile greutăți ce va întâmpina va putea să-le învingă cu ușurință.

Și-a pus preotul în gând să facă un număr de abonați la «Lumina Satelor»? Mai întâi va socoti cam cine și câți crede el că s'ar putea abona, apoi va cere pentru ei câteva numere de probă. După ce ei le vor fi citit preotul va sta de vorbă cu ei despre conținutul lor și-i va întreba dacă le place și dacă s'au hotărât să se aboneze. De va avea în sat ostași ai Domnului sau simpatizanți ai ei, acestora le va propune întâi să se aboneze. Dar poate oamenii sunt săraci și 150 lei e mult deodată. Atunci preotul le va spune că e destul dacă plătesc 38 de lei pe 3 luni. Acești bani îi va aduna preotul pe rând, în timp de 3 luni, și-i va expedia prin cineva, ca să facă abonaților cât mai multe înlesniri.

In felul acesta am procedat în parohia mea. Și după o lună am reușit să fac 30 abonați la «Lumina Satelor», într'un sat cu 1000 de locuitori cu totul săraci. Și când altfel n'am putut am făcut să se întovărășească doi la un abonament. Apoi plata abonamentului mi-au adus-o în timp de 3 luni, pentru 3 luni, care când a avut și cât a avut, până și-l-a achitat integral. Țin socoteală despre toți și le mai aduc aminte din când în când despre micile datorii la abonament. Și astfel aproape nu simt greutatea abonamentului, iar foaia le vine regulat ca un prieten scump și mult așteptat. Și ca să-i feresc de încurcăturile cu poșta, foile vin în pachet la oficiul parohial iar Dumineca după sf. Liturghie le împart abonaților.

Iar în ce privește tactica răspândirii broșurilor religioase se va avea întâi grije ca broșura să îndeplinească cele două condiții de căpetenie. 1. *Un conținut atrăgător* și 2. *un preț mic.* Având la îndemână această broșură, mai întâi o vom prezenta poporului citind câteva pagini din ea și arătându-le prețul. De pildă a apărut acum minunata broșură cu 12 lei «*Veniți la Mine*» cu pilde și învățături scrise de I. P. S. Mitropolit *Nicolae.* In timpul unei predici se va folosi, citind, o pildă sau două din această broșură, atrăgând atenția asupra conținutului și prețului ei, și mulți se vor găsi s'o cumpere îndată.

Dar poate unul n'are banii imediat, sau nu-i are pe toți. El trebue notat și așteptat până are bani. Altul cere să-i mai lași 2 lei că *altfel* n'o ia că n'are mai mulți bani. E un om cu totul sărac dar setos să citească. O inimă de părinte îl va înțelege și nu-i va lua hrana din gura flămândă pentrucă n'are doi lei.

Și așa, colportajul sfânt se poate face ușor și cu mult folos sufletesc pentru poporenii noștri. O mică librărie trebue să insalăm în casa noastră ca pe-un hambar cu hrană duhovnicească aleasă, atrăgătoare și ieftină. Nimeni să nu iasă dela noi cu mâna goală. Vom folosi orice ocazie să răspândim scrisul ziditor și ieftin. Mai ales la scaunul mărturisirii putem îndemna cu succes pe mulți să-și cumpere anumite cărți sau să-și facă abonamente. Apoi cărțile și broșurile și foile având un tiraj tot mai mare vor fi tot mai ieftine.

Colportajul e ceva nou în viața preotului dar am vrut să arăt că e ceva cu totul necesar.

Preot Nicolae Vonica

Nr. 8783/1938

Comunicat

Praznicul Adormirii Maicii Domnului — 15 August a. c. fiind Patronul Marinei și al Ligii navale e ziua de pomenire a eroilor marinari morți în războiu.

Onor. Preoțime e invitată a intercala ecteniile pentru morți, pomenind pe eroii arătați în circulara cu Nr. 7306/935. In predici corespunzătoare se va arăta importanța sacrificiului eroilor marinari și se vor îndemna credincioșii să contribue cu obolul lor la sporirea fondurilor pentru marina țării. Sumele colectate se vor trimite pe adresa: Liga navală română — București, strada Eugen Carada 7.

Sibiu, la 2 August 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Ţării Mele şi poporului Meu

Iată ultimele cuvinte ale marei Regine MARIA, trimise ţării şi poporului românesc:

Când veţi citi aceste slove, Poporul Meu, eu voi fi trecut pragul Tăcerii veşnice, care rămâne pentru noi o mare taină...

Şi totuşi din marea dragoste ce ţi-am purtat-o, aş dori ca vocea Mea să te mai audă încă odată, chiar de dincolo de liniştea mormântului.

Abia împlinisem 17 ani, când am venit la tine; eram tânără şi neştiutoare, însă foarte mândră de ţara Mea de baştină, şi sunt şi astăzi mândră de a fi fost născută Engleză; dar când am îmbrăţişat o nouă naţionalitate, m'am străduit să devin o bună Româncă.

La început n'a fost uşor. Eram străină, într'o ţară străină, singură între străini. Dar prea puţini sunt acei cari se reculeg să cugete cât de grea este calea, pe care o Principesă străină trebue s'o parcurgă ca să devie una, cu noua ţară în care a fost chemată.

Am devenit a voastră prin bucurie şi prin durere. Privind înapoi, e greu de spus ce a fost mai mare: bucuria ori durerea? Cred că bucuria a fost cea mai mare, dar mai lungă a fost durerea...

Nimeni nu e judecat pe drept cât trăeşte; abia după moarte este pomenit sau dat uitării...

Poate de mine vă veţi aminti, deoarece v'am iubit cu toată puterea inimii mele şi toată dragostea mea a fost puternică, plină de avânt; mai târziu a devenit răbdătoare, foarte răbdătoare.

Mi-a fost dat să trăesc cu tine, Poporul Meu, vremuri de mare restrişte şi vremuri de mari îndepliniri. Pentru un timp mi-a fost dat să-ţi fiu călăuză, să-ţi fiu inspiratoare, să fiu acea care a păstrat flacăra vie, acea care a devenit centrul de îndârjire, în zilele cele mai negre.

Aceasta ţi-o pot spune astăzi, căci nu mai sunt în viaţă.

In acele zile mi-ai dat un nume ce mi-a fost drag: M'ai numit «Mama tuturor» şi aşa vreau să rămân în amintirea ta, aceia care putea totdeauna să fie găsită, în clipele de durere sau de pericol...

A venit mai târziu o vreme când m'aţi negat, dar aceasta este soarta mamelor; am primit aceasta şi v'am iubit mai departe, cu toate că nu vă puteam ajuta aşa de mult ca în zilele când credeaţi în mine. Dar aceasta e uitată.

Atât timp am fost în mijlocul tău, încât mi se pare, abia cu putinţă că trebue să te părăsesc; totuşi, orice om ajunge la capătul drumului.

Eu am ajuns la capătul drumului meu. Dar înainte de a tăcea pentru veşnicie vreau să-mi ridic pentru ultima dată mâinile pentru o binecuvântare..

Te binecuvintez, iubită Românie, ţara bucuriilor şi durerilor Mele, frumoasă ţară, care ai trăit în inima mea şi ale cărei cărări le-am cunoscut toate... Frumoasă ţară pe care am văzut-o întregită, a cărei soartă am împărtăşit-o atâţia ani, al cărei vis strămoşesc l-am visat şi eu, şi mi-a fost îngăduit să l văd împlinit.

Fii tu veşnic îmbelşugată, fii tu mare şi plină de cinste, să stai veşnic falnică printre alte naţiuni, să fii cinstită, iubită şi pricepută...

Am credinţa că v'am priceput; n'am judecat, am iubit..

Niciodată nu mi-au plăcut formele şi formulele, nu prea luam uneori seama la cuvintele ce le rosteam. Am iubit adevărul şi am visat să trăesc în lumina soarelui, însă fiecare trăţşte cum poate, nu cum ar dori...

Dar când îţi vei aminti de Mine, Poporul Meu, gândeşte-te ca la una care a îndrăgit viaţa şi frumuseţea, care a fost prea cinstită ca să fie cu băgare de seamă, prea miloasă să fie învingătoare, prea iubitoare ca să judece.

N'am nici o avuţie să vă las; ceiace cu atâta mărinimie mi-aţi dăruit am cheltuit între voi; am înfrumuseţat acele locuri unde Mi-a fost dat să trăesc. Dacă toate cele frumoase îţi vor aminti de Mine, atunci voi fi deplin răsplătită de dragostea ce ţi-am dăruit-o, fiindcă frumosul mi-a fost un crez.

Am redeşteptat la o viaţă nouă micul castel părăsit dela Bran, dar Tenha-Juvah a fost locul cel înfăptuit, acolo mi-a fost dat să fac din vis un adevăr, şi fiindcă aceasta a însemnat pentru Mine mai mult decât aş putea tălmăci vreodată, am cerut fiului Meu Regele Carol II, ca inima Mea să fie adusă şi aşezată în «Stella Maris», biserica ce am clădit-o la marginea mării.

Cu trupul voi odihni la Curtea de Argeş, lângă iubitul Meu soţ, Regele Ferdinand, dar doresc ca inima Mea să fie aşezată sub lespezile bisericii ce am clădit-o.

In decursul unei lungi vieţi, atâţia au venit la inima Mea, încât moartă chiar, aş dori să mai poată veni la ea, dealungul potecii cu crini ce mi-a fost mândria şi bucuria...

Vreau să odihnesc acolo, în mijlocul frumuseţilor făurite de Mine, în mijlocul florilor ce le-am sădit.

Şi cum acolo se găseşte inima Mea, eu nu vreau să fie un loc de jale, ci dimpotrivă, de pace, şi de farmec, cum a fost când eram în viaţă.

Incredinţez copiii Mei inimii Poporului Meu; fiind muritori pot greşi, dar inimile lor sunt calde, aşa cum a fost a Mea; iubiţi-i şi fiţi folositori unul altuia, căci aşa trebue să fie.

Şi acum, vă zic rămas bun pe veci; de acum înainte nu vă voi putea trimite nici un semn; dar mai presus de toate aminteşte-ţi Poporul Meu, că te-am iubit şi că te binecuvintez cu ultima Mea suflare.

MARIA

Preotul de ieri şi de azi

Preoţimea noastră ardeleană antebelică era un hotărîtor factor de ridicare spirituală şi culturală a vieţii sociale româneşti. Dela preot şi în jurul său porneau mai toate iniţiativele mici şi mari. Cu autoritatea sa el dădea nimbul cinstei şi al bunei executări ori cărui început promiţător.

Răsfiraţi prin toate satele, ducând un suflet cald, plin de duhul Mântuitorului Hristos şi de dragostea frăţească pentru cei obidiţi, preoţii erau torţele de lumină ce se consumau încet dar puternic pe altarul creştinismului şi al naţionalismului, încălzind credinţa fraţilor lor.

Săraci materialiceşte, luptând cu necazurile vieţii în rând cu credincioşii, ei coborau daruri de sus şi nădejdi de mai bine unui popor, căruia doar credinţa îi mai rămăsese.

Prin aceşti slujitori umili ai altarului s'a păstrat credinţa neştirbită în Dumnezeu care va isbăvi pe «poporul Său» din robie.

Lor se datoreşte legătura neîntreruptă a Ardealului cu Principatele române şi conservarea specificului nostru etnic.

Opera lor de veacuri se simte vibrând pretutindeni şi jertfele lor de mucenici, de multe ori sângeroase, umplu paginile istoriei ardelene.

Marea însemnătate a preoţimii româneşti ardelene — cetate nebiruită în faţa asalturilor duşmăneşti — a fost recunoscută de bărbaţii de stat ai fostei stăpâniri cari au căutat pe toate căile să o suprime, culminând în prigoanele din timpul marelui războiu cu temniţele Şopronului, Clujului, Seghedinului, etc.

După războiu situaţia se schimbă, dar nu întru toate spre bine.

Credinţa a slăbit în multe locuri şi odată cu ea şi respectul faţă de preot. Importanţa lui a început a fi diminuată. Politica şi curentele oculte, au luptat mereu ca să împingă preoţimea cât mai la periferia vieţii sociale. S'a încercat cu răutate şi dibăcie, a răpi preotului ascultarea poporului.

Autorităţile, chemate la ridicarea ţărănimii, în cele mai multe cazuri au neglijat pe preot. In locul lui au apelat la sprijinul altora, dându-le rolul de conducători ai poporului.

In urma acestora rolul preotului apare azi tot atât de mare şi pastoraţia tot aşa de grea ca şi a celor dinainte de războiu.

Având să lupte cu atâţia vrăşmaşi şi curente care caută să sfârtice cămaşa Mântuitorului — Biserica — el trebue să fie înarmat cu toate cunoştinţele şi cu tot ce ar putea interesa pe enoriaşii lui.

Privind viaţa satetor, cu lipsurile şi tendinţele lor, vom putea schiţa în trei puncte activitatea ce se cere preotului în ceasul de acum.

1. Pe teren *religios* pastoraţia, atât cea colectivă, cât şi cea individuală, trebue să tindă la aprofundarea credinţii prin cunoaşterea temeinică a religiei străbune. Prin predică, vizite, întâlniri, asociaţii, etc. preotul să caute a coborî pe Hristos în suflete.

Strângându-i tot mai mult în asociaţii religioase şi făcându-i membri activi prin participarea lor sufletească şi intelectuală la bunul mers al asociaţiei, se vor obţinea bune rezultate. Se cere însă, pentru aceasta, ca preotul să fie pildă de cinste în parohie căci dacă un bun păstor transformă un sat în bine, tot aşa un rău păstor va dărâma munca depusă de alţii cu multă jertfă.

Intărind credinţa şi dragostea de biserică făcând din fie care om, un temător de Dumnezeu, vor scădea fărădelegile (crimele, divorţurile, concubinagiile, etc.) şi vor spori roadele cele întru Domnul făcute.

2. Pe teren *cultural:* Simţul cititului şi dorinţa de a câştiga cât mai multe cunoştinţe, îi mână pe săteni să citească tot ce li-se îmbie. Ori de cele mai multe ori ceia ce citesc ei, sunt erezii sectare răspândite gratuit de colportorii, sau reprezentanţii sectelor, sau în cele mai bune cazuri cărţi literare şi ştiinţifice pe care editorii le răstălmăcesc cum cred ei.

In felul acesta întâmpinăm o mulţime de erori religioase, ştiinţifice, culturale sau economice, aproape în orice sat.

Munca culturală a preotului trebue să fie intensă şi sistematică. Răspândind literatură ziditoare de suflete, şi bazat pe puterea de cunoaştere şi percepere a enoriaşilor săi, să le clarifice şi aprofundeze cunoştinţele, curăţind erorile.

3. Dorinţa unui progres *economic* cât mai rapit şi bun trebue să facă din preot un îndrumător de fie ce clipă în agricultură, ca şi în celelalte ramuri. Ţinând pas cu progresele timpului, adăugând noui cunoştinţe la cele ce le posedă, el va putea forma o tovărăşie de câţiva oameni mai înstăriţi cu cari va putea experimenta rezultatele ştiinţei agricole.

Scoţând satele din ignoranţa şi superstiţia în care trăesc, prin raţionalizarea agriculturii şi a progresului literal, ridicând stindardul vieţii, preotul va fi cu adevărat binefăcătorul fiilor săi sufleteşti.

Numai semănând în toată vremea şi oriunde grăunţele Evangheliei, ale culturii şi ale ştiinţei, va putea el astâmpăra setea credincioşilor după astfel de hrană şi îi va feri de izvoare străine care sunt turburi şi răufăcătoare.

In felul acesta va creşte şi autoritatea preotului, impunând respect chiar şi detractorilor săi, şi ajungând iarăş factor primordial în viaţa satului, de care vor trebui să ţină seamă toţi ceice cugetă la ridicarea satelor.

Să fim deci oameni noui, pentru vremuri noui!

Pr. V. Ogradă

Cunoscutul scriitor *Horea Niţulescu* **publică în revista „Sfarmă-Piatră" [Nr. 130] un articol,** *Franciscanismul şi ortodoxia,* **din care reproducem următoarele în legătură cu influenţa ce-a exercitat-o ortodoxia asupra vieţii religioase apusene.**

Privită în lumina sentimentului cosmic, viaţa religioasă a romano-catolicismului este de o desolantă paupertate. Accentele de caldă şi patetică solidaritate cu făptura, care vibrează în cultul ortodox, lipsesc cu desăvârşire aici unde domină, din dorul de solemn şi magnific gestul ritual abstract şi rece al sacerdotului ce oficiază în umbra bolţilor înalte.

Viziunea cosmică a lumii aşa dar lipseşte romano-catolicismului oficial şi se află cu destulă bogăţie în misticile centrifugale faţă de el, precum am văzut.

Occidentul datoreşte atât de multe Răsăritului ortodox, încât acest lucru a fost prea puţin scos în evidenţă chiar de către autorii ortodocşi. Suntem prea puţin mândri de acest glorios prestigiu al ortodoxiei răsăritene. Clasicismul elin în deosebi este cunoscut în occident prin prisma înţelegerii orientale. Dogmatica Sf. Ioan Damaschin, prin traducerile ei în latineşte, stă la baza întregii teologii scolastice, tot aşa precum mistica Sf. Dionisie Areopagitul stă la baza misticii occidentale. Apusul ia prima oară cunoştinţă de filosofia lui Aristotel prin cartea Sf. Ioan Damaschin, care foloseşte din destul pe filosoful elin pentru sistematizarea teologiei sale. Conflictul dintre teologia scolastică şi filosofia Renaşterii, — deşi amândouă foloseau deopotrivă pe Aristotel, îl lămurim în felul următor. Prima îl cunoştea prin intermediul ortodoxiei sub adevărata lui înfăţişare. Cea de-a doua, prin intermediul filosofilor arabi, cari la rândul lor îl luaseră din Orient, aristotelismul fiind foarte mult cultivat în şcolile nestoriene dela Edessa şi Nisibi. (Mai înainte aristotelismul era cultivat de şcoala teologică din Antiohia, de care aparţine genetic şi prin filiaţiune denaturată, nestorianismul). Dela arabi căpătase aristotelismul o tinctură panteistă, sub care formă este îmbrăţişat de filosofii Renaşterii.

Constatăm dar o frenetică circulaţie de valori culturale dinspre orient spre occident, care n'a fost întreruptă dealtfel niciodată. Ex oriente lux.

Spiritualitatea romano-catolică a fost fecundată necontenit de germenii spirituali ai răsăritului ortodox, şi dacă cea oficială a fost oarecum refractară sau s'a mărginit la împrumuturi de natură intelectuală — mai abstracte şi deci mai anonime, putând fi uşor identificate cu creaţiunile proprii spiritualităţile centrifugale sunt mai receptive faţă de spiritul ortodox şi fac împrumuturi de sensibilitate care poartă pecetea personală a ortodoxiei.

Viziunea cosmică a franciscanismului este — destul de bogată de altfel — un reflex al celei răsăritene. Centrifugal ca tonalitate şi directive de cele oficiale ale romano-catolicismului, el se recunoaşte ca o frântură din inima de flacără a ortodoxiei şi ca făcând una cu ea în marea familie a iubirii creştine, ce nu cunoaşte lagăre, îngrădiri şi hotare.

† Protopresbiterul Sergiu Medean

Emeritatul Protopop Sergiu Medean, în 25 Iulie 1938, în respectabila etate de 76 ani, după o rodnică activitate pastorală de peste o jumătate de veac, a trecut la cele eterne.

Privind peste viaţa răposatului, noi, cari în decurs de mulţi ani am fost împreună lucrători în administraţiunea bisericească, constatăm că răposatul se distingea prin punctualitate în oficiu şi temeinice cunoştinţe, reprezentând totdeauna cu conştiinţă interesele bisericii şi şcoalei noastre confesionale şi lucrând cu zel şi devotament la înaintarea cestiunilor bisericeşti, şcolare şi fundaţionale.

Răposatul în Domnul s'a născut în Alba-Iulia în anul 1862. După terminarea liceului din acel oraş s'a dedicat carierii preoţeşti absolvând cu eminent studiile teologice ale Seminarului nostru Andreian.

Indată după terminarea studiilor teologice a fost angajat cancelist, iar din 1 Iulie 1886, arhivar al Consistorului Arhidiecezan.

In anul 1886 a fost hirotonit întru diacon, iar în anul 1888 întru presbiter, şi numit administrator protopopesc al tractului Sebeş al cărui titular a devenit peste câţiva ani.

Bărbat integru, cu vederi largi, cu tact şi cu pricepere, model de preot, a desvoltat pe toate terenele noastre bisericeşti, şcolare, culturale şi naţionale o activitate din cele mai lăudabile. In prima linie s'a îngrijit să aibă nu numai o pleiadă de preoţi harnici, ci şi un corp didactic disciplinat conştiu de menirea sa. Numărul posturilor de învăţători în protopopiatul Sebeşului l-a duplificat, şi în acest protopopiat aveam la anul 1900 cei mai puţini analfabeţi.

Răposatul în Domnul a fost unul din cei mai apreciaţi protopopi, nu numai din arhiepiscopia noastră, ci din întreaga mitropolie.

El a înţeles pe deplin importanţa decisivă a puterii materiale în lupta pentru susţinerea bisericii naţionale şi a şcoalei confesionale, şi de aceia în fiecare parohie a înfiinţat fonduri parohiale, astfel că averea în bani a bisericilor la retragerea sa din fruntea protopopialului, întâmplată înainte cu 7 ani, trecea peste suma de *zece milioane lei*.

Tot răposatul în Domnul a înfiinţat „fondul protopopiatului" pentru ajutorarea studenţilor, din care astăzi se dau burse de peste *douăzeci mii lei*.

La iniţiativa răposatului s'a ridicat în protopopiat 15 biserici nouă şi toate celelalte biserici din protopopiat au fost renovate. S'au ridicat 25 edificii şcolare nouă şi cincisprezece s'au renovat. Şi tot la iniţiativa răposatului s'au ridicat mai multe case parohiale, iar în piaţa Sebeşului o frumoasă casă protopopească cu etaj, iar parterul cu două localuri de prăvălii cari aduc frumoase venite, destinat fiind etajul de reşedinţă şi cancelarie protopopească.

In politică a fost preşedintele comitetului local al „partidului naţional" 24 ani şi a desvoltat astfel de activitate că la alegerile dietale din anii 1905 şi 1906 în cercul Sebeşului, nici un vot românesc nu s'a dat candidatului guvernamental, ci toate voturile s'au dat pentru candidatul „Partidului Naţional".

Din cauza aceasta guvernul unguresc a detras protopopului Sergiu Medean congrua, iar în decursul războiului pentru întregirea neamului a suferit surghiunul internării la Şopron.

Precum modestă a fost întreaga sa viaţă aşa a trecut şi în lumea cealaltă pentru că iată ce a dispus prin testamentul lăsat.

«*Inmormântarea mea să fie cât se poate de simplă.*

Să servească un singur preot.

Predică să nu se ţină.

Pomană să se dea la 25 văduve sărace şi la 25 orfani săraci câte o ferdelă de grâu.

Nici pe coroane să nu se cheltuiască, ci banii să se dea la săraci».

Păr. Protopop Sergiu Medean a înfiinţat o fundaţiune, la trecerea din viaţă a neuitatei sale soţii, — în favorul Bisericii din Sebeş.

Fundaţiunea poartă numele Sergiu şi Elena Medean". Menirea acestei fundaţiuni: Ajutoare copiilor săraci (elevi de şcoală).

Această fundaţie se va augumenta cu cota-parte fixată în testament (azi nu putem încă şti precis cât este această cotă deoarece trebue preţuită mai întâiu casa) şi testamentul spune textual: *Menirea dată atunci fundaţiei «Sergiu şi Elena Medean» aflu de bine a o modifica precum urmează: Fondul serveşte de bază pentru întemeierea unui cămin pentru bătrâni neputincioşi şi văduvi din parohia ortodoxă-română Sebeş-Alba, bătrâni şi neputincioşi cari n'au pe nimeni, cine să-i îngrijească.*

Până la întemeierea căminului din venitul anual al fondului să se împartă, în mod egal, în tot anul la sărbătoarea «Costantin şi Elena», 30% pomană la 4—5 bătrâni din Sebeş, Români ortodocşi, iar restul se va capitaliza.

Dorinţa i s'a respectat. A servit un singur preot, consilierul Trandafir Scorobeţ, iar preoţii protopopiatului l-au asistat, având fiecare epitrahil.

La înmormântare a participat multă lume şi în special poporul din Sebeş.

Depunând o lacrimă de durere pe mormântul defunctului rugăm pe Dumnezeu ca pe familia rămasă în doliu să o consoleze, iar sufletul răposatului să-l odihnească cu drepţii.

In veci amintirea lui!

Stârpirea bolilor în ţară

Avem încă un act de curaj şi intervenţiune eficace în favoarea poporului din partea guvernului. De data aceasta în domeniul sănătăţii publice. Domeniul prea mult ignorat. Şi nu mai puţin important pentru progresul ţării.

Cea mai sumbră statistică demografică ne-a alarmat prin mortalitatea pretimpurie, de natalitate scăzută şi lipsă de igienă, a vietii de toate zilele.

Ultimele monografii săteşti ne-au îngrozit prin cruzimea epidemiilor ce seceră victime nenumărate, lipsite de cea mai elementară asistenţă medicală.

Guvernul a ordonat o adevărată mobilizare a tuturor laboratoarelor şi forţelor medicale disponibile atât în corpul secundar cât şi în acel al doctorilor stagiari militari şi interni de spitale: la 1 August toţi pe teren, cu medicamente, pentru o dublă activite: de prevenire a epidemiilor şi de combatere a bolilor existente.

Se deschide astfel cea dintâiu mare campanie oficială sanitară prin conferinţe şi trecere la fapte. Inceputul se face cu desinfectarea locuinţelor şi curăţirea fântânilor şi izvoarelor de apă potabilă.

Se întreprinde o operă de educaţie, de igienă şi de profilaxie, pentru ca apoi să se recurgă la seruri şi vaccinuri contra bolilor surprinse.

284 echipe volante vor străbate satele şi vor administra medicamentele cumpărate dintr'un fond anume destinat de 35 milioane lei.

Coordonarea dela centru a mijloacelor de combatere pe teren a plăgilor, asigură dintru început o încredere optimistă în rezultatele scontate.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Probleme - Recensii - Comentarii

Anuarul Academiei teologice „Andreiana", Sibiu, 1938, 92 pag.

Anuarul pe anul 1937/8, publicat de păr. rector *Dr. D. Stăniloae* este al patrusprezecelea al acestei academii. Datele şcolare sunt precedate de două valoroase studii şi anume: *Pastoraţia familiei* [46 pag.], de păr. prof. *Spiridon Cândea*, şi *Educaţia creştinească* [Educaţia femeii creştine], de păr. Dr. Nic. Terchilă.

Urmează apoi datele şcolare: profesori, studenţi, materii de învăţământ, bibliotecile, cronica anului, societatea de lectură „A. Şaguna" etc...

La sfârşit studentul *Petru Brudea* publică o conferinţă: *Jertfa ca temelie a marilor realizări*.

Anuarul îţi dă satisfacţie de-a vedea cea mai înaltă instituţie de cultură teologică urcând mereu calea progresului.

*

Neda M. Ioan, *Din circulările episcopatului neunit al Ardealului, la sfârşitul sec. XVIII*, Revista Ţara Bârsei, Anul X [1938], Nr. 4—6.

Dl Neda I. publică în rev. «*Ţara Bârsei*», ultimul număr, la pag. 398—400, unsprezece circulări ale episcopului Ghedeon Nichitici către protopopul Gheorghe al Braşovului, pe cari le-a găsit în condica bisericii Cheia din Bran. Opt din cele unsprezece datează din 1784, iar trei din 1785.

Ele cuprind îndrumări referitoare la facerea logodnei şi căsătoriei, purtarea preoţilor, numiri de preoţi, colecte, viaţa mănăstirească, restricţiuni pentru fiii de militari, etc. Interesante sunt pastoralele, una de Crăciun [1784] şi alta de Paşti [1785].

*

Conferinţe preoţeşti. Cercul II preoţesc, din tractul *Haţeg*, a ţinut conferinţe în următoarele parohii: *Covragiu* în 26 Iunie c., *Ocolişul mare* în 3 Iulie c. şi la *Silvaşul de sus*, Duminecă, 26 Iulie c.

La aceste cercuri s'au ţinut conferinţe.

Pr. *A. Străuţ* a predicat în Covragiu *despre pacea sufletului*.

Pr. *I. Roman*, în Ocolişul mare, despre *mântuirea sufletului*, iar în Silvaşul de sus despre *vindecarea trupească şi sufletească*.

Pr. preşedinte *O. Medrea* a conferenţiat în Covragiu despre Darurile bisericii, pe baza pericopei dela Iacob 31, 18, în Silvaşul de sus despre *dragostea faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele*.

Pr. *A. Străuţ* a conferenţiat în Ocolişul mare despre *concubinaj şi combaterea lui*.

Sfintele slujbe s'au făcut în sobor în decursul cărora credincioşii din parohii s'au mărturisit şi împărtăşit cu sf. taine. Credincioşii cu toate că e sezonul muncii, au participat în număr impresionant toate slujbele şi au arătat o mare sete după cuvântnl lui Dumnezeu.

Pr. *Ş. A.*

*

Cauzele principale ale apariţiei sectelor sunt: *ignoranţa şi setea după mântuire* a unor suflete simple, cari uşor se lasă atrase în mrejele propagandistului sectar.

Cel dintâi lucru pe care ţi-l va spune un sectar, stând cu el de vorbă, va fi acesta: *eu sunt mântuit!* Sectarul are această convingere a stării lui harice, că e mântuit, că nu mai e sub păcat, ci sfânt şi eliberat din starea de păcătoşenie, cărora toţi suntem supuşi.

Pe lângă aceasta propagandistul sectar mai introduce în sufletul naivului credincios — speculând anumite slăbiciuni şi greşeli — ura pentru tot ceiace omul a crezut şi simţit până atunci, — ura faţă de biserică, faţă de lucrurile sfinte şi faţă de slujitorii altarelor, la unii chiar o ură faţă de neamul său, propoveduind un internaţionalism suspect şi dăunător.

In general, cu ce te atacă sectarul?

Cu Sf. Scriptură. Temeiul lui de credinţă este Biblia. Sectarul socoate Sf. Scriptură ca singura din care se poate lua adevărul de credinţă, fără a ţine socoteală că «*sunt încă şi multe alte câte a făcut Isus, care dacă s'ar fi scris câte una, mi se pare că nici în lumea aceasta n'ar încăpea cărţile ce s'ar fi scris*» (Ioan 21, 25).

Şi aceste multe alte sunt cuprinse în Sf. Tradiţie, despre care Sf. Apostol Pavel spune: „Deci dar, fraţilor, staţi bine şi ţineţ *predaniile* pe care le-aţi învăţat *fie prin cuvânt*, fie prin scrisoarea noastră" (2 Tes. 2, 15).

Sectarul nu cunoaşte că fără *învăţătura Bisericii* — adevărata normă de credinţă — Sf. Scriptură ar fi avut o soartă egală cu a multor cărţi scrise în decursul timpurilor.

Toate aceste nu le ştie sectarul, căci n'are de unde.

La prima discuţie cu sectarul rămâi cu impresia că el cunoaşte Sf. Scriptură. Apoi te convingi, că e introdus numai în anumite texte de care are lipsă în discuţia zilnică.

Oricine ar fi, un lucru trebue să mărturisim, că faţă de cunoştinţele „biblice" ale sectarulni, credincioşii noştri sunt insuficienţi pregătiţi necunoscând învăţătura de credinţă sau cunoscând-o prea puţin.

Ori timpurile de azi sunt timpuri de emancipare, timpuri de renaştere în cugetare şi de dorinţă după a cunoaşte.

Omul nu se mai mulţumeşte cu ceiace i se dă într'o predică ocazională sau cu ceiace aude cetindu-se la Sf. Biserică. El e dornic de a cunoaşte mai mult.

Precum ardea omul evului mediu de dorinţa de a cunoaşte adevărul sfânt, aşa arde şi azi omul modern.

Nu numai în clasa de jos, dar chiar şi între intelectuali se observă acest fenomen îmbucurător. Raţionalismul sterp al secolului trecut pare că începe a dispărea şi o tendinţă spre interiorizare se naşte în sufletul lumii de azi.

Interiorizare, adâncire, dorinţă după Hristos, iată ce se simte.

Dar, iată în acelaş timp şi greutatea care apasă pe umerii noştri de propoveduitori ai Cuvântului lui Dumnezeu.

Trebue să veghem şi să satisfacem această sete după Hristos a sufletelor care ne sunt nouă încredinţate spre păstorire

Să căutăm să luminăm în toate ocaziile şi peste tot: cu cuvântul şi cu fapta, în şcoală şi în faţa altarului şi în afară ca văzând ei fapte noastre cele bune să mărească pe Tatăl nostru cel din ceruri.

Catehizaţia în şcoală să nu aibă numai rolul de a da cunoştinţe, ci de a le îmbina aceste cunoştinţe cu necesităţile curente ale vieţii.

Predica — de pe amvon din altă parte — să nu aibă numai tendinţa de a trezii sufletul către Hristos, ci de a şi zidi, adică de a lumina adevărul de credinţă, care-l expui auditorilor; pentru că e adevărat: centrul religiei este sentimentul, dar numai puţin adevărat că voinţa şi raţiunea sunt misteri pe cari nu trebue să-i neglijezi, ci din contră să cointeresezi la adevărul expus, toate aceste trei facultăţi spiritulale.

Prin o catehizaţie temeinică şi prin o activitate predicatorială continuă se va soluţiona o parte din problema care ne frământă aşa de mult.

Pr. *Ioan Chioaru*

Anunţ

Cucernicii preoţi cari doresc să li-se reţină camere pentru luna August la Căminul preoţesc dela Bazna, se vor adresa administraţiei căminului până la data de 10 August. După această dată se pot reţine camere numai pentru luna Septemvrie.

Comitetul Asociaţiei Clerului „Andrei Şaguna", Sibiu

Viaţa religioasă în Rusia

Dintr'un articol, apărut în *Neue Zürcher Zeitung* dela 7 Iulie 1938, dăm în traducere următoarele părţi:

Se vestise din Moscova, înainte cu două luni, că poliţia politică a dat de urmele „unei organizaţii bisericeşti de spionaj contrarevoluţionar şi teroristic", care e condusă de mai mulţi arhiepiscopi, episcopi şi preoţi de grad inferior.

După cunoscutul obiceiu li se imputa, că în legătură cu puteri străine, au făcut pregătiri pentru a răsturna regimul sovietic...

Ca la poruncă, presa rusească alăturându-se la arestările dela Moscova, începe a descoperi *conspiraţiuni preoţeşti* în toate părţile uniunii sovietice.

Regimul din Rusia simte nevoia de a descoperi mereu alţi şi alţi ţapi ai păcatelor pentru greşelile „clădirii sale socialiste".

Bolşevicii, în timpul din urmă, au trebuit să constate cu surprindere, că viaţa religioasă a poporului rusesc, în ciuda tuturor impilărilor, n'a putut fi suprimată.

Recensământul din anul trecut, care avea să dovedească statistic că Rusia a biruit „prejudiciul religios", a fost anulat din motivul că ceice s'au declarat în liste drept „credincioşi" *reprezentau un considerabil procent.*

Chiar şi „mişcarea celor fără Dumnezeu", care numără multe milioane de membri, s'a destrămat cu totul; aşa în Ucraina, care avea cam 2 şi jumătate milioane de aderenţi ai mişcării, la începutul anului curent nu mai dispunea absolut de nici un „cuib" al celor fără Dumnezeu, iar în preajma Paştilor s'a dat de veste la Moscova, că demonstraţiile antireligioase, obişnuite, mai înainte, nu se mai pot executa.

Numeroase sunt cazurile, când poporul şi înşişi muncitorii îşi arată pe faţă convingerea religioasă şi nepăsarea pentru propaganda statului.

Astfel muncitorii marei fabrici de tractoare din Ţariţin, şi-au botezat iarăşi, copiii, atât pe cei nou născuţi, cât şi pe toţi ceilalţi, cari de 12 ani nu fuseseră botezaţi.

Asociaţiile muncitoreşti dela fabrica din Moscova, „Secere şi ciocan", au contribuit abia una sută de ruble pentru propaganda de Paşti a celor fără Dumnezeu, deşi numitele asociaţii dispun în cassele lor de multe milioane.

Contrar timpului când bolşevicii urmăreau pe demnitarii bisericii, ca şi pe alţi cetăţeni, pentru convingerile lor religioase, astăzi regimul sovietic întrebuinţeaază o nouă tactică: ei caută ca slujitorii altarului, în deosebi episcopii, să fie timbraţi drept criminali politici şi prin aceasta să fie scoşi din cercurile lor de acţiune.

Cât de bine se pot înţelege statul şi biserica, s'a observat de curând, pe vremea secerişului. Propagandiştii statului, trimişi la colhozuri, să îndemne pe ţărani la muncă mai spornică, se adresau preotului sătesc cu rugămintea „să înrâurească religios asupra ţăranilor, ca să uite toate nedreptăţile şi să lucreze cum se cade pământul statului". Preotului i se făgădula în schimb o largă toleranţă.

Din acest interesant amănunt cunoaştem cauzele pentru care regimul sovietic, în lunile din urmă, s'a hotărît să aplice creştinismului o politică mai indulgentă. Neajunsurile care s'au arătat la sămănăturile de primăvară în multe regiuni ale Rusiei şi care nu promiteau nimic înveselitor pentru secerişul de acum, au forţat statul să fie cruţător când e vorbă de sentimentele religiosase ale ţăranilor.

Deocamdată viaţa religioasă a poporului rus se bucură de-o libertate oarecare. Viaţa religioasă, *însă nu organizaţia bisericească!*

Căci bolşevismul este decis fără îndoială să bată un ic între massele credincioşilor şi între conducerea bisericească, în speranţa că prin nimicirea episcopatului va peri şi religiositatea masselor.

Va reuşi oare statul să desorganizeze şi să discrediteze biserica prin astfel de mijloace, e lucru îndoelnic. Nu e însă îndoelnic că religiositatea poporului rus se opune cu succes tuturor încercărilor de intimidare, şi că bolşevismul stă în adevăr nedumerit, cum să-şi potrivească politica lui cu credinţa poporului în cadrele „celei mai libere democraţii din lume".

INFORMAŢIUNI

Sărbătorile legale. Prin noul decret-lege se fixează următoarele sărbători legale: *Anul Nou* (1 Ianuarie), *Botezul Domnului* (6 Ianuarie), *24 Ianuarie, Sf. Gheorghe* (23 Aprilie), *Sf. Paşti*, ziua I şi a II-a, *1 Maiu, 10 Maiu, Înălţarea Domnului, 8 Iunie, 25 şi 26 Decemvrie* (Crăciunul).

Dl prof. universitar Silviu Dragomir, însărcinat cu conducerea Comisariatului general pentru minorităţilor de pe lângă Preşedinţia Consiliului de Miniştri, a depus jurământul înaintea I. P. S. S. Dr. Miron Cristea, Patriarhul României, Preşedintele Consiliului de Miniştri.

Domnia sa a luat în primire serviciile Comisariatului, ce funcţionează în clădirea Adunării Deputaţilor.

Aniversarea a 19-a. *Asociaţia foştilor luptători, «Legiunea Română», a organizat serbarea celei de a 19 a aniversare a* **ocupării Budapestei** *de trupele române. S'a săvârşit, Joi în 4 August o slujbă religioasă în Biserica Mihai Vodă din Bucureşti şi s'a depus o coroană de flori pe mormântul Eroului necunoscut, şi o jerbă de flori la mormântul eroului dela Tisa, general Traian Moşoiu.*

Rară ceremonie în Moscova. O ceremonie extrem de rară, poate chiar unică, s'a desfăşurat la catedrala ortodoxă din Moscova, cea mai mare din cele 30 biserici, care au rămas încă la Moscova.

Istoricul acestui eveniment, cu totul neobişnuit în Rusia sovietică este următorul: Ministrul de Externe al României a trimis tuturor reprezentanţilor diplomatici ai României în străinătate, inclusiv ministrul României la Moscova, o circulară, ca în ziua funeraliilor Reginei Maria un serviciu divin să fie oficiat în memoria Augustei Defuncte în oraşele de reşedinţă. Autorităţile sovietice, cu toată situaţia particulară a religiei în Rusia, n'au ridicat nici o obiecţiune contra dorinţei ministrului României la Moscova, de a celebra un serviciu divin în memoria Augustei Regine.

Sub cupola catedralei *Sf. Epifania*, frecventată de obicei de bătrâni şi bătrâne sărace, s'au întrunit membrii corpului diplomatic şi ataşaţii militari ai tuturor ţărilor, în uniformele lor de mare ţinută. Intre ei era şi reprezentantul guvernului sovietic, Barcov, director al protocolului pentru afaceri străine al misiunii Sovietice. Serviciul divin a fost celebrat de un sobor de preoţi, în odăjdiile de altădată.

Adunare generală. Asociaţiunea „Astra" pentru cultura şi literatura poporului român, de sub Inaltul patronaj al M. Sale Regelui **Carol II,** îş va ţinea adunarea generală în *Abrud*, în zilele de *10 şi 11 Septemvrie 1938.*

Programul adunării conţine: Şedinţă festivă, cu deschiderea adunării generale anuale, prezentarea şi examinarea raportului general, înscriere de membri noi, conferinţa dlui prof. *S. Dragomir* ţinută în şedinţa secţiilor, cortej etnografic, serată artistică etc.

Ceice doresc să participe la adunarea dela Abrud, — sperăm că vor fi cât mai mulţi, — sunt insistenţi rugaţi să se anunţe de timpuriu Biroului de incartiruire al despărţământului „Astra" Abrud, pentru a putea fi incartiruiţi. Preşedintele acestui despărţământ este dl profesor şi director *Ioan Micu*, Abrud, care va da informaţii dorite, privitoare la sărbătoarea Asociaţiunii.

Moartea unui savant. In Ratzeburg (Germania) a încetat din viaţă, în 28 Iulie 1938, cunoscutul istoric Dr. fil. *Traugott Tamm* în vârstă de 78 ani şi a fost înmormântat la 1 August. Moartea sa este adânc regretată atât în ţara sa natală, cât şi la noi, în România. Pe temeiul meritelor sale pentru istoria neamului românesc, Academia Română îl alesese, încă din anul 1891, membru corespondent la secţia istorică.

Profesor român la universitate maghiară. Profesorul *Dr. Const. Sulică* a fost numit agregat (docent privat) pentru limba şi literatura română la universitatea din Seghedin.

Căsătorie. Duminecă, 24 Iulie c. s'a oficiat în capela ortodoxă din Blaj, căsătoria religioasă a dşoarei R. Oltean, fiica onoratului epitrop cu dl Nicolae Blându. Naşi: Dr. P. Talpeş, judecător, cu doamna.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 7 August 1938, va predica părintele *M. Neagu.*

CARŢI ŞI REVISTE

„Ortodoxie şi etnocraţie" de Nichifor Crainic. Un volum de adâncă gândire şi luminoasă doctrină românească, cuprinzând capitole al căror titlu rezumă probleme capitale: Copilărie şi sfinţenie. — Omul eroic. — Ortodoxie şi clasicism. — Isus. — Mistificarea „românismului". — Naţionalismul sub aspsct creştin. — Spirit autohton. — Cultul moşiei strămoşeşti. — Reintegrarea muncitorimii în naţiune. — Naţionalismul şi cooperaţia, — etc.

Intr'o anexă se prezintă *Programul statului etnocratic* şi principiile lui: Legea lui Hristos, legea Statului. — Statul e supremul gospodat al naţiunii. — Naţionalizarea bogăţiilor naturale. — Proprietatea individuală pentru orce muncitor român. — Distrugerea parazitismului iudaic, etc. — Volumul are peste 300 pagini şi a apărut în editura „Cugetarea". Preţul 80 lei.

Nr. 8243/938

Concurs

La *Şcoala Normală ortodoxă «Andrei Şaguna» din Sibiu*, **sunt vacante pe 1 Septemvrie crt. următoarele catedre:**

A) **La secţia băieţi:** *catedra de limba franceză.*

B) **La secţia de fete:** *catedra de matematici.*

Cei ce doresc a ocupa vreuna dintre aceste catedre, vor înainta cerere până la 15 August crt. *Consiliului Arhiepiscopesc* **din Sibiu cu documentele de studii şi certificatul de naştere şi de botez.**

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 22 Iulie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 8271/1938.

Locuinţe de închiriat

In casa din Sibiu strada Regina Maria Nr. 16 sunt de închiriat începând din 1 Septemvrie 1938 şapte locuinţe complect renovate cu parchete, băi, etc.

Reflectanţii vor înainta oferte la Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. în Sibiu unde se dau zilnic informaţiuni.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 3026—1937 port. (17) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă Tribunalul Sibiu prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. C. 2688/929 jud. Ocna-Sibiului şi Nr. G. II. 20.848/1937 a Jud. mixtă Sibiu, în favorul reclam. Dr. Aurel Creţu notar public Sibiu, pentru încasarea creanţei de 1822 Lei şi accesorii se fixează termen de licitaţie pe 11 August 1938, ora 5 d. m. la faţa locului în Slimnic Nr. 254, unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară 2 scroafe, 1 car şi 10 m fân în valoare de 5000 Lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenţiunea, care e de incasat, face 1822 Lei capital, dobânzile legale socotind din 16 Martie 1935, iar spesele până acum stabilite de 2627 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în sensul art. XLI: 1908, § 20.

Sibiu, la 25 Iulie 1938.

(ss) Dr. BACU, portărel.

Nr. 8215.

Notificare oficială

Şcoala de cântăreţi bisericeşti din Sibiu, înfiinţată în anul 1927, a Arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia şi Sibiu, are menirea să dea Bisericii noastre cântăreţi pricepuţi, conducători de coruri sătesti şi credincioşi luminaţi.

Inafară de cântarea bisericească, elevii ei au primit educaţie religioasă îngrijită şi au avut prilejul să deprindă câte o îndeletnicire practică. Programul şcoalei, prevede cursuri de albinărit, pomărit, de tâmplărie ş. a.

Cu începerea noului an şcolar, şcoala de cântăreţi din Sibiu se recomandă din nou fiilor de credincioşi, cari doresc să-şi creeze o carieră liniştită, o viaţă frumoasă şi pusă întreagă în slujba măririi lui Dumnezeu.

Tinerii cari doresc să fie primiţi în această şcoală, pentru anul şcolar 1938/39 îşi vor înainta până la 1 Septemvrie cererile lor Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, însoţite de documentele următoare:

1. Carte de botez şi certificat de naştere;
2. Certificat şcolar (cel puţin 4 clase primare);
3. Certificat de moralitate şi recomandaţie dela parohul local;
4. Certificat medical, dovedind că solicitantul nu sufere de boli contagioase şi că nu are nici alte defecte corporale.

In această şcoală se primesc numai fii ai Bisericii noastre, în etate de 15 ani împliniţi, dar nu trecuţi de 20 ani şi cari reuşesc la examenul de primire. Acest examen se va ţinea în zilele de 30 Septemvrie şi 1 Octomvrie a. c.

Elevii primiţi vor aduce cu ei: două rânduri de schimburi, haine de pat: străjac, saltea, ţol, perină, cuvertură de pat, 2 ştergare, cuţit, furculiţă, lingură şi o ceaşcă pentru ceai.

Toţi elevii vor locui în internatul şcoalei.

Taxa de întreţinere este de Lei: 8000 anual, plătibili în trei rate: rata primă de Lei 3000 cu ocazia înscrierii, rata a doua de Lei 2500 la Crăciun, iar rata a treia de Lei 2500 la Paşti.

Cursurile vor începe la 3 Octomvrie a. c. şi vor dura doi ani de teorie şi unul de practică.

După absolvirea şcoalei se eliberează diploma de cântăreţ bisericesc. Pe baza acestei diplome cântăreţii bisericeşti vor fi retribuiţi din bugetul statului cu un salar lunar fix. Această măsură s'a pus în aplicare pentru o parte din absolvenţii şcoalei, cu 1 April 1937. Pe lângă aceasta cântăreţii vor avea uzufructul sesiunii cantorale, obţinut din reforma agrară.

Onorata preoţime e poftită a citi acest aviz credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii cu fii buni să şi-i trimită la şcoala de cântăreţi bisericeşti.

Pe lângă aceasta mai dispunem oficiilor parohiale spre ştire şi conformare următoarele:

a) Parohiile cari angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţl din Sibiu, până la întroducerea acestora în statele de salarizare, să le asigure din casieria parohială un salar potrivit;

b) cântăreţii cu diplomă din parohiile cu cântăreţi bătrâni, să fie angajaţi ca auxiliari pe lângă vechii cântăreţi, Consiliul parohial având obligaţia să le asigure partea corespunzătoare din uzufructul sesiei şi a venitelor cantorale;

Posturile de cântăreţi devenite vacante, nu se vor mai putea întregi decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.

Parohiile noastre cari dispun de mijloace materiale întru cât vor avea tineri săraci dornici de a ajunge cântăreţi bisericeşti, sunt poftite a vota pe seama acestora taxele de întreţinere la şcoală.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericesc ţinută la 12 Iulie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 14 August 1938 — Nr. 33

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Catolicismul în România

Am primit numărul recent din Revista Teologică închinat raporturilor dintre *Ortodoxie și uniație*. Materialul bogat și interesant e cuprins în articole semnate de personalități proeminente în viața bisericii ardelene: PP. CC. I. Lupaș, Gh. Ciuhandu, O. Ghibu, S. Stanca, I. Matei, Șt. Lupșa, I. Stanciu, S. Radu și Gr. T. Marcu.

Aspectul sub care ni se prezintă problema este în deosebi cel istoric, înfățișat în câteva crâmpeie din necazurile, șicanele și luptele din trecut, cari s'au desfășurat până sub ochii noștri.

Noi încercăm aci să o înfățișăm practic, să o privim în față și să tragem din conținutul ei concluzia care se cuvine.

Intrebarea simplă care se pune vremii noastre — și viitorului — este aceasta: E necesară și e cu putință catolicizarea României?... Ea s'a pus destule ori. De 6—7 veacuri Vaticanul și uneltele lui a folosit — zadarnic — toate mijloacele pentru a face prozeliți între români. Intr'o formă extrem de vicleană chestia s'a prezentat mai anii trecuți într'o broșură sub formă de răspunsuri la chestionarul: Incotro să ne orientăm, spre Apus sau spre Bizanț?

Inspirați din dragostea adevărului, noi răspundem — mai bine zis blocul unitar al românismului răspunde — că nu e nici necesară, nici cu putință din trei motive:

1. Astăzi nu se mai fac convertiri în masă. Dacă la 1700, în vremuri extraordinar de vitrege pentru ortodoxie, când catolicilor le-au stat la îndemână toate mijloacele posibile și imposibile ca să convertească Ardealul, nu au reușit, cum vor reuși acum să convertească România, când încă e așa de vie amintirea jertfelor și suferințelor îndurate pentru «lege» și când, har Domnului, căutăm din toate puterile și reușim să ne refacem și moral și material?!...

Unitismul catolicizant trebue să înțeleagă, dacă nu vrea să cadă în absurd și ridicol, că lupta pentru convertirea României la o altă lege decât cea părintească, este o trudă zadarnică. Românii sunt din naștere latini ortodocși și așa vor rămâne. Aceasta este nota lor specifică, după cum așa de frumos a mărturisit distinsul profesor universitar și academician, dl Sextil Pușcariu.

Rupturi în masă, prin promisiuni, înșelăciuni și forță, ca la 1700, nu se vor mai face până-i lumea. Chiar dacă se întâmplă ca ici-colo, prin specula urâtă a nemulțumirilor locale sau a intereselor personale, se mai întemeiază câte o parohie unită cu câte 20—30 suflete, care este folosul? Lupte fraticide și desbinări pentru rezultate fără nicio valoare.

Astfel visul catolicizării României este o iluzie deșartă, care ca orice iluzie, nu se va realiza niciodată. Restaurare în ortodoxie da, catolicizare niciodată.

2. Unirea dela 1700 a fost un act politic,* care tot prin politică *se va desființa, nu se va continua.* Dar nu prin viclenie și forță armată, ci prin dragoste frățească, evanghelică. Un mare om politic al viitorului, care va entuziasma țara și va cuceri adeziunea unanimă a poporului românesc, își va chema neamul la pace — poate tot la Alba-Iulia. Neamul va asculta glasul lui; va urma cu însuflețire chemarea lui la unire și astfel pacea confesională se va face peste capetele teologilor și iezuiților cari ne-au desbinat.

Credința aceasta mărturisită de părinții noștri o mărturisim și noi și dacă nu noi, urmașii noștri sigur o vor vedea înfăptuită și negrăit se vor bucura văzând cum se îmbrățișează frații desbinați de vitregia vremurilor și oamenilor.

3. In România catolicii sunt înhămați cu trup și suflet la carul revizionismului unguresc. Lucrul acesta pot să-l vadă nu numai cetitorii operelor clasice în privința aceasta a dlui profesor universitar O. Ghibu, dar și orice om cu ochi sănătoși. Toată lumea românească știe că deși uniții iau parte la unele serbări ale catolicilor — pentru înfrățire — și uneori catolicii la ale uniților, dar aceasta se face numai formal și din ordine mai înalte, căci sufletește sunt despărțiți și nu se împacă unii cu alții, cum nu se împacă focul cu apa.

Cine dintre români va consimți la o unificare confesională cu tendințe centrifugale? Când ungurii catolici și necatolici visează Budapesta și când uniții visează Roma, cum va consimți majoritatea ortodoxă a României să se despartă sufletește de București?

Iată din ce pricini credem, mărturisim și propagăm că practic, ca și teoretic-dogmatic, este cu neputință catolicizarea României. Ideea unirii cu Roma catolică pe care unii o flutură mereu este irealizabilă în România și se pierde în vânt, ca orice iluzie. Acest lucru trebue să-l înțeleagă frații uniți și să-și tempereze zelul prozelitistic. Să ieie odată pentru totdeauna la cunoștință că interpretările false pe cari le dau documentelor istorice (când nu închid ochii în fața lor), luptele confesionale pe cari le provoacă, polemicile, telefoanele, invectivele și ironiile deloc evanghelice pe cari le adresează ortodoxiei române, nu fac altceva decât îi coboară pe ei tot mai mult în rândul gloatei vrăjmașilor românismului.

Românii ortodocși s'au adăpat și se pot adăpa din belșug din izvoarele culturii apusene și fără să devină catolici. Aceasta e realitatea, concluzia și convingerea la care vor ajunge odată, când îi va lumina Dumnezeu, și românii uniți cu papa dela Roma.

Pr. Il. V. Felea

* Teologii uniți fac sforțări pe cât de teribile pe atât de neputincioase să arate că unirea a fost un act religios. Au adoptat maniera catolică iezuită — manieră dintre cele mai condamnabile din punct de vedere științiric și moral — de a închide ochii în fața realității de a face uz și abuz de interpretări sucite, lipsite de orice obiectivitate. Greșala aceasta a fost răzbunată odată groaznic prin protestantism, când catolicismul a fost rupt în două și e mirare că papiștii nu s'au cuminți, deși pățania, se știe, a fost extraordinar de instructivă.

La Praznicul Adormirii Maicii Domnului

Sărbătorile în onoarea sfinților sunt o preamărire a puterii active a harului divin, fără de care sfințenia este cu desăvârșire imposibilă. In adevăr, oricât de mult ne-am strădui cu puterile noastre proprii să devenim vas curat și receptiv față de harul divin, fără ajutor de sus toată osteneala noastră este zadarnică. *Harul divin este pârghia pe care se clădește toată viața noastră creștină,* deaceea la Praznicul Adormirii Fecioarei Maria este bine să facem un mic popas duhovnicesc și să ne reținem câteva clipe asupra acestui dar suprafiresc, care naște și cultivă în noi viața duhovnicească și sfântă. Ne vom folosi pentru aceasta de explicările simple, dar adânci, ale Mântuitorului.

Insuși Mântuitorul a găsit de cuviință să explice, unei femei păcătoase care voia să se convertească, ce este harul care ne sfințește. E vorba de convorbirea cu Samarineanca. In locul unei definiții savante, care ar fi rămas neînțeleasă, bunul Învățător profită de împrejurarea în care se găsia această femeie, care venia să se aprovizioneze cu apă materială din fântâna lui Iacob, — pentru a-i vorbi despre har sub simbolul unei ape misterioase, care posedă proprietăți admirabile. El începu prin a-i cere să-I dea să bea căci El era obosit de drum și era tocmai ora când zăduful zilei era mai copleșitor; apoi, văzând pe această femeie mirată de o asemenea rugăminte, pentrucă Evreii nu aveau relații cu Samaritenii, — adaugă: „Dacă ai ști darul lui Dumnezeu, și cine este care-ți zice: „Dă-mi să beau, tu ai fi cerut dela dânsul și ți-ar fi dat *apă vie*», (Ioan, 4, 10).

«*Darul lui Dumnezeu*», iată adevărata noțiune a harului. E un dar, prin urmare ceva gratuit, ceva ce ni se acordă fără nici un drept sau merit din partea noastră. E adevărat, ca tot ceeace avem, tot ceeace suntem, sufletul nostru, corpul nostru, facultățile noastre, actele noastre, bunurile noastre exterioare, totul într'un cuvânt, ne vine dela Dumnezeu și poate fi numit dar după cuvântul apostolului: „Ce ai ce n'ai primit?" (I. Cor. 4, 7). Insă nu despre acest dar vorbește Mântuitorul aici. Darul lui Dumnezeu prin excelență, acela în fața căruia toate celelalte daruri dispar, este *harul divin.* Harul este în adevăr, cel mai prețios, cel mai măreț, cel mai necesar, cel mai gratuit dintre toate darurile.

Mântuitorul aseamănă harul cu apa pentrucă el produce în mod spiritual toate efectele elementului lichid în ordinea materială. Apa purifică, împrospătează, potolește setea și rodnicește. Apa purifică ceeace-i pângărit, și-i dă curățenia, strălucirea, frumusețea cea dintâiu: Simbol al purificării intime operată de har, care face nu numai să dispară petele produse prin păcat și redă sufletului strălucirea sa naturală, ci adaugă la frumusețea sa nativă un farmec incomparabil, care încântă inima și-i smulge aceste cuvinte: „De tot frumoasă ești, amica mea, și nici o prihană nu este în tine", (Cântarea Cântărilor, 4, 7).

Apa temperează căldura, ea împrospătează atmosfera pe care un soare arzător a făcut-o cuptor fierbinte, ea ușurează mădularele noastre obosite: simbol al harului, această roună cerească care potolește ardoarea pasiunilor și diminuează puțin câte puțin fierbințeala concupiscenței.

Apa potolește și calmează setea: imagine a harului, care potolește setea nestinsă a inimei umane. Creat pentru fericire, omul tinde în spre aceasta fără încetare cu o aviditate nesăturată și depune tot felul de strădanii pentru a ajunge la ea. Dar, vai!, foarte adesea omul caută fericirea în bunurile pământești și trecătoare, în plăcerile simțuale, cari nu fac decât să irite setea sa, în loc de-a o potoli. E tocmai ceeace Mântuitorul nostru voia să-i dea să înțeleagă femeii samaritence când, arătându-i apa materială, imagine a bunurilor fugitive ale lumii acesteia, — îi zice: „Ori cine bea din apa aceasta va înseta iarăși; dar cine va bea din apa pe care o voiu da eu, nu va înseta în veac", (Ioan 4, 13).

Dar ce însemnează această expresie de apă vie, întrebuințată de Mântuitorul pentru a designa harul? De obiceiu, se dă numele de apă vie, spre deosebire de apa stătătoare a cisternelor sau mlaștinelor, — aceleia care țâșnește din pământ, care curge, care se mișcă, rămânând în comunicare cu izvorul său și care oferă astfel aparența vieții. Dacă această apă, deși provine dintr'o fântână, este adunată într'un rezervor, dacă cursul său e întrerupt, dacă ea-i separată de izvorul său, ea nu mai poate purta numele de apă vie. Ori, care este izvorul harului, dacă nu sf. Duh? Dacă harul e numit o apă vie, aceasta se face pentrucă el nu se separă de principiul său, adecă de sf. Duh, care locuește în inimile adevăraților credincioși.

O ultimă proprietate a apei este minunata sa *fecunditate.* Unde abundă apa, pământul se acopere cu o manta bogată de verdeață, semințele se desvoltă, florile răsar ca prin minune, fructele se înmulțesc, recoltele se succed numeroase și variate. Acolo unde lipsește, totul se usucă, totul lâncezește, totul moare; e deșertul

cu nisipurile sale aride, cu monotonia sa tristă. Element indispensabil al oricărei vieţi fizice, apa este o imagine admirabilă a harului, cu ajutorul căruia sufletul nostru produce o recoltă bogată de virtuţi şi de merite, însă fără de care virtutea lăsată în seama resurselor sale singure este radical incapabilă a produce fructe de mântuire şi rămâne pentru totdeauna sterilă pentru cer.

Viaţa sfântă şi fără de prihană a sfintei Fecioare Maria, a cărei stingere lină ne prilejueşte acest praznic împărătesc — dovedeşte din destul puterea misterioasă şi fecunditatea minunată a harului divin. Iar viaţa celei mai alese dintre sfinţi ne învaţă, în acelaşi timp, că noi trebue să ne cultivăm sufletul în aşa fel, ca el să fie vas curat, receptiv şi prielnic pentru lucrarea harului. Aceasta o vom putea-o face, urmând pilda vieţii Născătoarei de Dumnezeu. Cu cutremur duhovnicesc să ne apropiem, că Samarineanca, de Mântuitorul şi cuprinşi de foamea sfântă după cele cereşti să-I zicem: „Doamne, dă-mi această apă"! (Ioan 4, 15), pe care s'o fructificăm apoi după pilda aleasă a sf. Fecioare Maria!

Prof. **Corneliu I. Sârbu**

Serbarea hramului Schitului Păltiniş. — *Praznicul Schimbării la faţă, a făcut parte de deosebită bucurie duhovnicească oaspeţilor dela căminul* **„Păltiniş".** *Schitul, bisericuţa care străjueşte şi spiritualizează căminul pentru intelectuali şi preoţi, are hramul «Schimbării la faţă».*

In vederea prăznuirii hramului, s'au făcut pregătiri de mai 'nainte din partea preotului Gh. Secaş şi a diaconului D. Veştemean. Dintre oaspeţi merită toată lauda dl advocat Răuţ din Râmnic-Vâlcea, care a grupat pe cântăreţii din cămin alcătuind un cor mixt, care a dat răspunsurile liturgice, atât în ziua hramului, cât şi a doua zi Duminecă.

In ziua hramului, sfânta liturghie a fost săvârşită de preotul şi diaconul amintiţi mai sus, corul a cântat îngereşte. A predicat părintele Gh. Secaş despre dumnezeirea lui Hristos. Sfânta slujbă, corul şi predica a impresionat adânc pe credincioşii intelectuali, cari au umplut biserica.

In aceeaş zi, la cererea unor intelectuali, s'a săvârşit un parastas pentru poetul Octavian Goga, dela moartea căruia s'au împlinit 3 luni.

Credinţă şi naţionalitate. — Sub acest titlu, preţuitul publicist de N. Batzaria, publică în prima pagină a ziarului „Universul" (17 Iulie a. c.), un judicios articol, pe care-l reproducem în întregime:

Cu o competinţă aşa de fericit întregită de un talent superior în arta scrisului, dl profesor Nichifor Crainic a făcut în articolul „Cartea teologică" din „Universul" o expunere pe cât de luminoasă şi documentată, pe atâta de necesară în ce priveşte nevoia de tipărituri mai îngrijite, cu caracter religios ortodox. Firească, propunerile dsale nu pot fi întâmpinate decât cu un sentiment de aprobare fără rezerve.

Insă, scrierile de natura aceasta, de care se simte o nevoie reală, precum şi activitatea ce trebue desfăşurată în mod mai sistematic şi — adăogăm — cu mai mult devotament apostolic, trebue să aibă în vedere şi alte ţeluri în afară de cele arătate de dl Crainic în articolul de care am pomenit.

Ne lămurim numai decât gândul, spunând că, *alături de aşezarea pe baze solide a învăţământului teologic şi a doctrinei ortodoxe, scrierile şi activitatea ce avem în vedere, trebue să purceadă dela netăgăduitul adevăr că prin întărirea credinţei ortodoxe se întăreşte unitatea noastră naţională* şi să se procedeze în consecinţă.

Poporul român, care, spre deosebire de multe alte popoare, s'a format în acelaş timp şi ca religie şi ca naţionalitate de sine stătătoare, primul român, care a vorbit românește, fiind creştin, *nu se poate poate desvolta şi nu-şi poate păstra unitatea naţională şi comunitatea de sentimente şi aspiraţiuni, decât cu condiţia de a-şi păstra unitatea de credinţă — de credinţă creştină ortodoxă.*

Faptul că, — sunt lucruri care trebuesc spuse deschis — suntem singurul popor neolatin ortodox, nu constitue nici pe departe un argument de a slăbi în credinţa ortodoxă, care este singura şi adevărata noastră credinţă strămoşească, şi nici de a fi cumva străbătuţi de gândul că o apropiere de lumea neolatină pe tărâmul credinţei religioase ar răspunde vreunei necesităţi, de orice natură ar fi ea. Cu fraţii neolatini avem alte puncte comune şi alte posibilităţi de apropiere şi de o mai strânsă colaborare. Nici ei n'aparţin cu toţii bisericii romano-catolice. Aceasta însă nu-i împiedecă de a fi perfect solidari.

In ce ne priveşte pe noi românii, adevărul, care nu trebue scăpat niciodată din vedere, este că *orice slăbire a credinţei ortodoxe înseamnă o slăbire a solidarităţii naţionale şi orice defecţiune dela Biserica strămoşească, înseamnă o spărtură făcută în rândurile neamului nostru.*

Afirmaţia că în vremile de restrişte din trecut, credinţa strămoşească, adecă ortodoxă, a fost pavăza neamului, nu este o afirmaţie făcută pentru trebuinţa cauzei, ci *exprimă un adevăr confirmat de realităţile istorice.* De realităţile istorice dintr'un trecut mai îndepărtat, de necesităţile dintr'un trecut mai apropiat şi de ceeace vedem petrecându-se astăzi sub ochii noştri.

Scriind acestea, ne gândim, de pildă, la boerimea şi clasa socială românească din Ardeal, maghiarizată într'un trecut mai îndepărtat. Maghiarizarea a fost cu putinţă, după ce românii aceia trecuseră la alte credinţi religioase.

Acelaş fenomen s'a produs şi cu unele grupuri româneşti din Peninsula Balcanică. Ce-i drept, puţine la număr, totuşi îndeajuns, pentru a confirma adevărul arătat mai sus. Românii aceştia — astfel de cazuri au fost observate mai ales în Albania — şi-au pierdut limba şi naţionalitatea, însă după ce mai întâiu se lepădaseră de credinţa ortodoxă.

In aceiaşi ordine de idei, în trecerea românilor la diferite secte religioase trebue văzut mai întâiu o primejdie pentru puterea şi unitatea naţională. De aceea, a susţine nevoia de combatere a sectelor, nu înseamnă a face dovadă de fanatism teologic ci a lua măsuri pentru a opri slăbirea puterei şi unităţii naţionale.

Astfel de măsuri, menite să întărească dragostea pentru vechea noastră credinţă şi, prin aceasta, să oprească fărămiţarea unităţii naţionale, sunt de luat pe calea scrisului, pe calea graiului viu, dar şi pe calea, nu atât a sfătuirilor, cât mai ales a exemplelor ce trebuesc date printr'o atitudine şi activitate pătrunse cu adevărat de duhul apostolatului, deci străine de consideraţiuni de ordin material şi cu atât mai puţin de preocupări arghirofile.

Să nu mai fie contradicţie între sfaturile frumoase ce se dau dela înălţimea amvonului şi exemplele, mai puţin frumoase, ce se dau în purtarea de toate zilele.

Se mai simte nevoia de scrieri cu un conţinut simplu, dar foarte trebuincios şi pentru care ne exprimăm mirarea că nu există.*) De pildă, scrieri cu caracter popular şi care să răspundă unor întrebări, ca: „De ce sunt ortodox? In ce constă ortodoxia? Ce servicii a adus naţiunii române ortodoxia?"

De asemenea, scrieri la îndemâna tuturor dând în rezumat vieţile sfinţilor.

Sunt deseori întrebat de cititorii revistei „Universul Copiilor" ce a fost sfântul sau sfânta, pe al căror nume îl poartă şi declar că nu prea am putinţa de a răspunde, neavând cum să mă documentez mai uşor. — *N. Batzaria.*

*) Ba da, există. Notăm câteva: *Biblioteca creştinului ortodox* (Arad), *Apostolul* (Bucureşti). Iar aici la Sibiu a început să apară Biblioteca *Veniţi la Hristos!* Nota Red.

Nr. 7858/1938.

Notificare oficială

In Academia teologică «Andreiană» din Sibiu se primesc absolvenţi de liceu cu bacalaureat şi absolvenţi cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1938/39 se vor adresa Consiliului Arhiepiscopesc până la 20 August 1938, însoţite de următoarele documente:

1. Extrasul de naştere dela oficiul stării civile;

2. Extras din matricola botezaţilor;

3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;

4. Certificatul medical despre starea sănătăţii dela medicul de circumscripţie;

5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Toţi studenţii sunt obligaţi a locui în internatul Academiei, unde contribuind cu suma de 8000 Lei anual, vor avea toată întreţinerea.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 1—3 Septemvrie, în 5 şi 6 Septemvrie studenţii se vor mărturisi şi cumineca.

Paralel cu înscrierile se vor ţinea şi examenele sesiunii de toamnă (corigenţă, anuale, fundamentale).

Deschiderea solemnă a anului academic se face Joi, la Sf. Marie mică, în 8 Septemvrie, iar începerea cursurilor Vineri 9 Septemvrie ora 8 dimineaţa.

Studenţii cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi consideraţi retraşi din Academie.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului Arhiepiscopesc suma de Lei 3000 ca primă rată din taxa de întreţinere în internat, plus Lei 200 didactru. Rata a doua de Lei 3000, şi rata a treia de Lei 2000, se plătesc în prima zi de şcoală după vacanţa Crăciunului şi a Sfintelor Paşti. La rectorat studenţii anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925, Lei 1508 pentru cărţi didactice şi Lei 1500 jumătate din costul reverenzii restul îl va plăti Consiliul Arhiepiscopesc; an II Lei 790 plus Lei 1512 pentru cărţi didactice; an III Lei 790 plus Lei 513 pentru cărţi didactice; an IV Lei 790 plus Lei 1251 pentru cărţi didactice.

Studenţii cu slabe mijloace familiare, dar cu purtare aleasă şi notaţi bine la studii vor primi ajutoare (burse), ce se vor putea urca până la 6000 Lei, eventual chiar întreţinerea gratuită în internat. Aceste ajutoare se vor vota numai după înscriere.

Inscrierea se face la rectoratul Academiei, după ce studenţii vor dovedi cu chitanţe, că au achitat rata I din taxa de întreţinere. Tot la înscriere studenţii anului I sunt obligaţi să prezinte o declaraţie subscrisă şi de părinţi ori tutori la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra şi vor servi cel puţin 5 ani în clerul arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restitui ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie.

Cei primiţi în Academia teologică (an I) de către Consiliul Arhiepiscopesc, vor fi supuşi înainte de înmatricolare, în ziua de 1 Sept. a. c. ora 9 dimineaţa, unei vizite medicale şi unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcţie de rezultatul favorabil al acestei vizite şi al acestui examen.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară *(obligator reverandă)*, precum şi hainele de pat şi anume: o plapomă sau straiu, trei cearceafuri, şi trei cearceafuri pentru plapomă eventual straiu, o perină cu trei feţe de perini, două cămăşi de noapte, 4 ştergare, 4 servete şi o învelitoare de pat.

Părinţii protopopi, preoţii şi profesorii de religie sunt invitaţi a sfătui pe tinerii buni, ieşiţi din şcolile secundare, ca să îmbrăţişeze chemarea preoţească. *Vor atrage în special atenţiunea asupra faptului că tinerii merituoşi se vor bucura de burse.*

Preoţia a fost slujba cea mai de cinste şi mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este şi astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viaţa unui om. Pentru omul de studiu teologia deschide cele mai vaste şi mai atrăgătoare perspective cu problemele ei vitale, cu realităţile cele mai esenţiale spre care se îndreaptă preocuparea omului. Pentru omul de acţiune care vrea să joace rol important în direcţionarea vieţii neamului şi a societăţii, preoţia oferă marile ei posibilităţi şi necesităţi misionare cu cuvântul şi cu fapta.

Nu există azi nici o misiune mai nobilă căreia să-şi închine omul viaţa, ca preoţia şi studiul teologic.

Spre deosebire de trecut, Academia toologică acordă absolvenţilor titlul de licenţiaţi cu toate drepturile legale ce decurg din el şi deplin echivalat cu acelaş titlu dat de Facultăţile teologice.

Sibiu, din şedinţa secţie i bisericeşti dela 5 Iulie 1938.

Consiliul Arhiepiscoepsc

Problema publicaţiilor pentru popor. — Scrise pe seama satelor noastre, avem, între alte bune foi, publicaţiile sibiene *Lumina Satelor* şi *Oastea Domnului.*

Cum se sprijinesc astfel de gazete?

La întrebarea aceasta găsim, într'o revistă din străinătate, răspunsul următor:

1. Abonează şi plăteşte regulat abonamentul foii.

2. Recomandă foaia în toate părţile şi la orice ocazii.

3. Apără-o împotriva vorbelor rele.

4. Ingrijeşte ca în satul tău să fie cât mai mulţi abonaţi.

5. După ce ai citit foaia, împrumută-o la un cititor care nu poate plăti abonamentul şi cere-i să ţi-o înapoieze spre a o păstra la colecţie.

6. Trimite ştiri de folos obştesc foii tale.

7. Publică într'însa reclame şi anunţuri negustoreşti.

8. Cere ca foaia să se afle în librării, în biblioteci, în gări etc.

9. Scrie redacţiei când îţi place ceeace ai cetit, cum trebue să scrii şi ceea ce nu ţi-a plăcut.

10. Să te înfrăţeşti, pentru toată viaţa, cu o bună publicaţie, la bucurii şi necazuri.

Urmând îndemnurile înşirate, vom da, în interesul nostru obştesc, cel mai bun ajutor publicaţiilor folositoare, care la noi au încă de luptat cu nenumărate greutăţi.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Probleme-Recensii-Comentarii

Pr. Gh. Butnariu: *La inima Domnului*, Tip. „Universul", Bucureşti, 1938.

E în deobşte recunoscut că predica cerută de vremea noastră e *predica profetică*, predica în care să nu se facă numai o parafrazare a pericopei evanghelice, sau numai o expunere ştiinţifică a principiilor dogmatice şi morale din pericopă, ci predica legată de viaţă, predica în care să se desbată, la lumina lui Hristos, toate frământările societăţii de azi, predica necruţătoare, care să biciuiască toată îndrăcirea veacului în care trăim dar şi predica de chemare, care, după ce a arătat omului de azi adâncul de fărădelege în care trăeşte, să-l cheme la viaţa de lumină, de iubire şi de fericire a Evangheliei.

Cu toată necesitatea ei, însă, *prédica profetică* e rară la noi. Deaceea am avut o mare bucurie sufletească, citind cartea de predici a părintelui Gh. Butnariu, dela biserica „Domniţa Bălaşa" din Bucureşti, «*La inima Domnului*», în care clocoteşte, cu multă putere, aprinsul şi neînfricatul entuziasm profetic.

Plecând dela vederea justă, că cuvântul dumnezeesc, „nu poate rămâne legat numai de un caz, de un timp şi de un loc, ci urmăreşte omenirea de pretutindeni şi din toate timpurile şi dincolo de timp, în adâncul veşniciei" (p. 40), Părintele Butnariu aduce în predică „fapte reale petrecute în viaţa politică şi socială a lumii moderne" (p. 127) ca să arate gârbovenia, îndrăcirea şi idolatria ei. „O goană neostenită după averi şi după lux, după plăcerile de tot felul şi o atât de mare vânzare de patimi, cari coboară demnitatea femeii şi dărâmă temelia familiei... Şi apoi căderi jalnice, sinucideri blestemate, pentrucă sunt suspecte, hotărâri judecătoreşti semnificative, zgomotoase cercetări legale, cu şi mai zgomotoase scandaluri publice, în vreme ce o lume deprinsă cu ideia „învârtirii" face totuşi caz de moralitate, de cinste şi de legalitate (p. 25).

Sunt pagini de un realism zguduitor, toate acelea în care se zugrăveşte, fără acoperire trista rătăcire şi întunecare a vieţii de azi. Dar alături de acest tablou cu desăvârşire umbrit, autorul pune tabloul plin de lumină al vieţii evanghelice în care: „Trăeşti în trup, dar cugeţi la cer. Baţi cărările pământului, dar cauţi calea care duce la cer. Te bucuri de bunurile şi frumuseţile acestei lumi, dar le socoteşti aşa cum sunt ele în adevăr, slabe imagini şi simboluri ale bunurilor şi frumuseţilor din nesfârşita împărăţie a spiritului" (p. 23).

Sufletul omenesc, care, necuntenit, „vrea să privească prin ferestrele infinitului şi să se proiecteze în adâncurile veşniciei" (p. 126), e chemat în predicile Păr. Butnariu la umbra sfintei cruci, care, după cuvântul Sf. Ioan Gură de Aur: „este voinţa Tatălui, cinstea Fiului, bucuria Sfântului Duh şi slava sfântului Apostol Pavel" (p. 9); e chemat la legea şi rânduiala iubirii care „stă şi trebue să stea la temelia îndreptarului nostru pentru viaţă" (p. 50); e chemat la umilinţa evanghelică, căci aceasta „e temelia cea mai puternică a personalităţii şi drepturilor" (99) omului; e chemat la izvorul de apă vie a Bibliei, „care este şi va fi totdeauna, documentul prin excelenţă al istoriei omeneşti, în ce priveşte frământările oamenilor pe suprafaţa acestui pământ, dar mai ales, documentul istoriei spiritului omenesc, sbuciumându-se între cer şi pământ" (70); e chemat „La inima Domnului".

De o deosebită însemnătate e partea apologetică, îndreptată împotriva acelor „mintoşi", cari spun că tot ce se găseşte miraculos în Biblie sunt legende. „Pe scena lumii şi în istoria acestei omeniri veşnic schimbătoare, legendele pier dela un obiceiu la altul. O singură personalitate rămâne neclintită, cu aureola Sa extraordinară, asemenea unei stânci de granit, între valurile spumegânde ale oceanului sbuciumat. Se cutremură pământul şi cerurile, se răstoarnă lumile în haos şi pier. Isus Hristos rămâne în veac „ieri şi astăzi şi acelaş în veşnicie" (Evrei 13, 8), tot mai înalt, tot mai puterniş, tot mai cuceritor" (77).

*

Concursul grâului. — In acţiunea sa de proteguire a celor mulţi, guvernul dă o însemnătate deosebită ridicării clasei *ţărăneşti*.

Sănătatea satelor noastre ocupă, cum am arătat, un loc de frunte în preocupările şi în realizările guvernului. Impotriva bolilor sociale (tuberculoza, malaria, etc.) s'a pornit o campanie, menită să aducă sănătatea în casa fiecărui sătean.

Sătenii, din tot cuprinsul ţării, se bucură de o nouă atenţie a guvernului, prin *concursul grâului*, instituit de Ministrul Agriculturii, şi care se va ţinea în ziua de 1 Septemvrie 1938.

Se vor acorda premii în bani şi distincţiuni tuturor sătenilor, cari au dat dovadă de hărnicie deosebită şi de mai mare dragoste de pământ.

„Concursul grâului" vrea să ajungă: la o întrecere voioasă şi cinstită între toţi plugarii ţării, — întrecere din care ţara noastră va câştiga enorm. Iubirea de ogor şi năzuinţa de a scoate din ogor cei mai frumoşi spicuri de aur vegetal ai pământului, îşi vor căpăta, prin „concursul grâului", instituit de Ministerul Agriculturii, răsplata cuvenită.

*

Organizarea profesiunilor libere. — In toate breslele şi profesiunile principale, se observă dela un timp o activitate de organizare în vederea aplicării prevederilor constituţionale.

Profesioniştii se grupează în corpuri bine definite, reglementând cu stricteţă pătrunderea în aceste corpuri şi asociaţii. In acelaş timp, asistăm la un proces de epurare a breslelor şi profesiunilor de elementele intrate pe porţi dosnice.

Statul încurajează această acţiune necesară regenerării morale a societăţii de azi. Un imperios comandament naţional, cere, de altă parte, protecţia elementelor româneşti din muncă.

Astfel, ca să dăm un exemplu, comisiunea pentru revizuirea diplomelor de medici şi farmacişti, obţinute în străinătate, comisiune instituită pe lângă Ministerul Sănătăţii, a publicat un nou lot de indivizi cari au abuzat de astfel de diplome, pătrunzând în profesiunile de mai sus, fără să aibă dreptul legal.

Toleraţi de către regimurile politice, aceşti diplomaţi sunt în zdrobitoare majoritate străini. Concurenţa lor făcea ca numeroşi medici români să nu-şi poată câştiga traiul.

Guvernul este hotărît să ducă această revizuire, până la capăt. Profesiunile de medic şi farmacist, vor fi complect epurate. Elementul românesc va fi astfel apărat de concurenţe neleale, şi în profesiunile libere, nu numai în munca manuală.

Prin eliminarea elementelor străine cari s'au introdus prin fraudă în diferite profesiuni, se face loc profesioniştilor români, cari pot astfel să-şi valorifice munca mai spornic.

Principiul primatului muncii româneşti este astfel extins şi asupra profesiunilor libere, împlinindu-se deci un vechiu şi legitim deziderat al profesioniştilor români.

*

Comisariatul general al minorităţilor din România. — A devenit fapt împlinit crearea Comisariatului general al minorităţilor din România, prin publicarea în Monitorul Oficial a însărcinării dlui profesor universitar *Silviu Dragomir* din Cluj, ca titular al lui.

România a crezut de datoria sa să pună ordine şi în această chestiune internă din liberă voinţă, fără nici o constrângere sau imitaţiune de peste hotare. Fenomenul dela noi are o specialitate notorică, o culoare locală.

Prea se încrucişeau infinite opinii, planuri, remedieri, teorii salvatoare afişate din toate părţile şi de ani de zile pentru ca să nu bată ceasul examinării atente şi cu manieră perfect ştiinţifică a problemei.

Prezenţa dlui profesor universitar, Silviu Dragomir, în fruntea comisariatului minorităţilor din România, constitue cea mai bună chezăşie, că problema a intrat în mâini viguroase.

Guvernul înscrie prin noua faptă la activul său un act de înţelepciune şi bun simţ. In instaurarea unei autorităţi speciale chemate să se consacre studiului detailat în această privinţă, statul român e condus de simţul de ocrotire şi de pacificare, luând dela moara agitatorilor de profesie orice motiv de discordie şi desăvârşind o perfectă reconciliere cetăţenească.

*

Protejarea tineretului dotat. — In toată lumea se pune problema selecţionării şi protejării elementelor tinere înzestrate de Dumnezeu cu însuşiri speciale.

O literatură întreagă a luat naştere pledând în favoarea celor mai bine dăruiţi.

Şi la noi una din preocupările constante ale statului deopotrivă cu ale societăţii este de a verifica în mod precis energiile spirituale ale celor dotaţi cu însuşiri destoinice, cu aporturi maxime de ştiinţă şi cultură pentru mâine.

Problema primeşte o accepţiune superioară şi se transformă într'o datorie de conştiinţă pentru fiecare director de şcoală şi aşezământ cultural, începând cu şcoala primară şi sfârşind cu bursele şi căminele universitare.

Să fie supuse unei observaţiuni atente elementele superioare şi sprijinite cu recomandaţiuni şi ajutoare pentru a sui scara întregei ierarhii şcolare în condiţiuni optime.

Mai ales la un popor de ţărani, problema reclamă o străduinţă mărită în această direcţie.

Organizarea de cantine, internate, cămine şi burse, prin concursuri severe (pentruca să nu se strecoare favoriţii) apare astăzi ca o necesitate primară pentru conducătorii şcolilor — în mâna cărora e depus destinul tinerei culturi româneşti.

*

Serbările şcolare de sfârşit de an au o datină veche şi frumoasă: a premierii copiilor buni şi plini de râvnă pentru ucenicia lor în tainele cărţii.

Potrivit unui elementar principiu de dreptate, precum şi cu temeiuri pedagogice, premiile stătătoare din cărţi sunt necesare, pentrucă poartă în ele cea mai nobilă răsplată faţă de aceia cari încep a iubi cartea.

Silinţele şcolarilor se măsoară cu note, cu cifre seci, având menirea de împintenì élevii la treabă. Cifrele creiază printre elevi anumiţi vânători de note, desvoltând în suflete o emulaţie de orgoliu, care va diviza copiii pe scara cifrelor.

Cartea de premiu este adnotată cu bune îndemnuri, purtând în ea atmosfera luminii, a prieteniei, şi este în acelaş timp cea mai frumoasă surprindere. Cartea dăruită drept premiu, primitorul o citeşte, o împrumută şi altora şi, prin ea, grija profesorului se extinde asupra elevului şi în timpul vacanţei.

„Vrednic este muncitorul de plata sa", ori pentru ogorul în care îşi risipeşte copilul energia, cartea este cea mai putrivită monetă cu care să-i fie achitate silinţele fără precupeţire. —

In şcoala primară învăţământul religios se predă din partea preotului.

Scopul străduaniilor noastre se îndreaptă spre a face din copii, creştini luminaţi şi împlinitori ai Evangheliei.

Cartea religios-morală este cel mai indicat obiectiv spre care se pot îndrepta cititorii. Catehetul are să desvolte în măsură cât mai mare gustul pentru lectura morală şi serioasă.

Spiritul omenesc, familiarizat cu citirea gândurilor exprimate în haina slovelor, trebue ţinut departe de literatura plină de otravă sufletească şi apropiat de cartea bună şi constructivă.

Premierea copiilor la studiul religiei cu cărţi religioase este un fapt care se impune drept mijloc eficace prin care se poate desvolta gustul pentru lectura morală.

Să fie premiaţi cât mai mulţi copii cu un număr potrivit de cărţi retigioase, pentru a ajuta pătrunderea cărţii morale la un număr cât mai mare de familii.

Pentru realizarea acestei opere ar fi necesar ca fiecare parohie să prevadă în buget o sumă suficientă pentru premiile şcolare în fiecare an.

Cărţile, primite drept premiu, au darul de a fi ispititoare la citit şi fac o propagandă sigură pentru cartea religioasă. In acest mod, an de an, se plasează un număr însemnat de cărţi şi se desvoltă simţirea nobilă din om.

Rolul constructiv al cărţilor de premii depăşeşte pe acel al cărţilor din biblioteci, cari în majoritate se mărginesc a fi păstrate pe rafturi.

Indemnul care se desprinde pe urma acestor consideraţii sumare este: Să dăruim şcolarilor noştri cât mai multe cărţi religioase drept premii la sfârşit de an şcolar.

Acestea sunt mijloace pe care Biserica trebue să le îmbie sufletelor tinere pentru a-şi petrece timpul cu folos.

Pr. *Gheorghe Şerbu.*

*

Cercul preoţesc I. Mediaş. — Duminecă 17 Iulie 1938 cercul religios Mediaş, a ţinut şedinţă în parohia Buzd-Târnava-mare.

Intr'o atmosferă de profundă evlavie s'a săvârşit utrenia şi sfânta Liturghie. La priceasnă a predicat părintele I. Francu-Nemşa, despre *Pace şi bună înţelegere*, relevând totodată activitatea şi înfăptuirile rodnice de sub actualul regim — pe lângă liniştea şi pacea adusă între credincioşi, cari fac, ca, sătenii noştri să-şi îndrepte cu dragoste gândurile către M. Sa Regele Carol al II-lea, şi să dorească din suflet propăşirea ţării noastre.

La sfârşitul sfintei Liturghii a vorbit părintele M. Maier din Brateiu despre: «*Datoria de a urma pe Isus cu faptele*», îndemnând pe credincioşi de a nu se ruşina de Isus, să arate tuturor necredincioşilor că Lui îi slujesc prin faptele lor.

In conferinţa intimă punându-se în discuţie predica şi conferinţa, au fost declarate, ambele, pe deplin reuşite, aducându-se mulţumiri preoţilor I. Francu şi M. Maier.

Apoi preoţii îşi exprimă dragostea lor faţă de iubitul lor părinte sufletesc I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, mitropolit, care prin înţelepciunea şi munca neîncetată a făcut ca Biserica, pe care o conduce cu atâta dragoste să câştige atât de mult din punct de vedere material şi spiritual.

La ora 2 şi jum. s'a slujit vecernia şi sfinţirea apei celei mici. Apoi părintele preşedinte D. Filimon, a mulţumit credincioşilor cari au venit la biserică, îndemnându-i să iubească cât mai mult această mireasă a Domnului Isus.

Părintele R. Gheaja, parohul local, a mulţumit preoţilor vorbitori precum şi celor cari au participat la această sărbătoare religioasă din comuna Buzd. — Pr. *M. M.*

*

Reforma învăţământului. Noua reformă a învăţământului urmăreşte o îndrumare spre şcoala practică, plecând dela constatarea că avem 140.000 elevi în şcolile teoretice, şi numai 50.000 în şcolile secundare. — Referitor la învăţământul superior, art. 3 spune: Studenţii sunt obligaţi să frecventeze regulat cursurile, conferinţele şi lucrările practice ale Facultăţii sau Secţiei, la care sunt înscrisi şi să treacă regulat examenele prevăzute în regulament. Nu vor fi primiţi la examene studenţii cari n'au o frecvenţă regulată.

Mai există marxismul teoretic?

La întrebarea: dacă mai există un marxism teoretic, răspunde, cu toată dreptatea, o gazetă minoritară germană următoarele:

In multe ţări se mai găsesc şi astăzi partide marxiste, ale căror programe reprezintă teoriile lui Karl Marx. In practică însă, programul marxist de mult nu mai dăinueşte.

Noul prim-ministru socialist al Belgiei a declarat: Nu cred în nici un fel de luptă a claselor. O asemenea desfăşurare nu e întâmplătoare, — ea este o necesitate, de oarece practica ne arată, că teoria marxistă nu corespunde realităţii. Iar rezultatul final al desfăşurării arată că partidele marxiste au ajuns astăzi ocrotitoare ale capitalismului, pe care altă dată îl combăteau. Vechile lozince le mai repetă câte un aderent, — de fapt însă ele şi-au pierdut senzul.

Lupta de clasă porneşte din ideea că un capital internaţional stă împotriva unei muncitorimi internaţionale. Marele răsboi trecut a demonstrat, că ideea aceasta este o ficţiune. Muncitorul nu este partea cutărei pături sociale internaţionale, ci este o parte a poporului, — soartea muncitorimii este cât se poate de strâns legată de soartea poporului. Această comunitate a dat marxismului lovitura de moarte.

La fel se petrece lucrul şi cu celelalte învăţături marxiste.

Karl Marx susţinea teoria că muncitorimea trăeşte într'o progresivă sărăcire, pe care n'o poate opri decât *revoluţia universală*. Revoluţia universală n'a sosit, iar în ţări ca Suedia, Danemarca sau Belgia stăpâneşte sistemul de economie capitalistă; şi totuşi un socialist suedez sau belgian s'ar mira mult, dacă i s'ar vorbi de neapărata sărăcire a clasei muncitoreşti; întreaga politică a socialdemocraţilor în ţările nordice urmăreşte ţinta să împiedece sărăcirea aceasta; — statistica ţărilor scandinave arată în adevăr că muncitorimea de acolo, în anii din urmă, nu numai că n'a sărăcit, dimpotrivă — s'a îmbogăţit. Socialdemocraţii dela Stockholm, Oslo şi Bruxela, prin statisticele lor, dau cea mai formală desminţire teoriei marxiste.

Deodată cu legea despre sărăcirea progresivă a clasei muncitorilor a căzut dela sine şi necesitatea internă a revoluţiei sociale, afirmată de Marx.

Socialdemocraţii intră astăzi în guvèrne, care nu sunt curat socialiste, — ceeace mai înainte era interzis. Intrarea în astfel de guverne cu program deosebit de al socialdemocraţilor, înseamnează, că revoluţia universală anunţată se reduce la o simplă frază.

Dar politica aceasta socialdemocrată este acum practicată şi de comunişti, cari b. o. aprobă un guvern „radicalsocialistic" în Franţa reprezentând o ordine de economie capitalistă. [Unde rămâne doctrina *comunităţii bunurilor*, cu altă vorbă cum stăm în ţara francezilór cu desfiinţarea dreptului de proprietate? *Red.)*

Oarecare importanţă are *teoria istorică* marxistă, stăpânind în unele catedre universitare. Ea pleacă dela ideea, că marile evenimente istorice izvoresc din fenomene economice, — aşa şi lupta de clase. Teoria aceasta confundă cauza cu efectul. Tocmai anii ultimi au scos la iveală activitatea creatoare *a marilor personalităţi*. Astfel de personalităţi înjghebează mai întâi viaţa politică, iar noua formă politică îş manifestă apoi şi urmările sale economice. Marxismul, care aşează economia totdeauna la început, şi nici odată la sfârşit, nu poate decât să tălmăcească fals asemenea fenomene.

Rămâne biruinţa aparentă a marxismului în *Rusia*. Acolo dictatura proletariatului s'a schimbat în *dictatură a biurocraţiei*. Se dau mereu ordonanţe şi totul este stăpânit — cum se spune teoriticeşte — de *stat*. Statul este o concepţie abstractă, ear în viaţa practică lucrează, în locul lui, slujbaşii. Atotputernicia statului este, va să zică, *atotputernicia funcţionarilor*. Funcţionarii sunt însă oameni, — şi puterea e seducătoare: Mituirea şi nepotismul bântueşte în Rusia. Aici se mai pune şi încetineala aparatului biurocratic...

In fruntea acestui stat a ajuns acum o conducere, care guvernează cu o suveranitate mai absolută, decât altă dată Nicolae II.

Teoria marxistă n'are nimic de-a face cu sistemul Rusiei actuale, reprezentanţii teorici, un Bukarin, un Troţki, au fost înlăturaţi cu forţa, sau au trebuit să se refugieze în străinătate.

In rezumat putem zice fără a greşi, că marxismul ca atare s'a sfârşit, căci s'a dovedit a fi nerealizabil; unde totuşi se mai iveşte ca o chimeră, formează scutul pentru alte scopuri politice.

Ortodoxie şi uniaţie *este titlul ultimului număr din Revista Teologică. Cuprinsul, închinat fraţilor dela îmbucătura Târnavelor, ne obligă şi pe noi la puţină atenţie.*

Ne obişnuisem să-i tratăm cu blândeţe pe aceşti copii minori ai neamului românesc, crezând că mai bună le va fi povaţa şi mustrarea, decât biciul. Şi rău ne-am socotit. Căci fie din răutatea firii, fie aţâţaţi de duhuri necurate nu s'au lăsat îndreptaţi. Se socotesc şi acum înţelepţi înainte de vreme şi-şi dăscălesc părinţii, moşii şi strămoşii spre cari, de multe ori, nu se ruşinează a arunca cu pietrii.

In ultimul timp, îndeosebi dela nunta cea mare a neamului, viesparul acesta belicos s'a întrecut cu gluma. Tradează şi acuză, muşcă şi se vaietă, loveşte şi strigă în gura mare că-i bătut. Şi cum am spus, e numai din vina noastră. N'am fost severi la timp şi li s'au urcat gărgăunii la cap.

Dar să fim liniştiţi. De data aceasta li-s'a înfundat. Revista Teologică a pus mâna pe biciu. Prima lecţie e usturătoare: câteva corecţiuni la rând. Vor plânge mult după aceasta, căci le e obiceiul. Se vor opri apoi şi foarte probabil vor fi iarăşi neascultători. Dar nu vă pierdeţi nădejdea de a-i vedea îndreptaţi. Revista Teologică şi-a luat acest angajament. Din când în când le va aminti cine sunt şi cine ar trebui să fie.

Chiar în acest număr sunt cercetaţi cu multă atenţie de: Diacon Grigorie T. Marcu, Dr. Ion Lupaş, Dr. Ion Mateiu, Dr. Gh. Ciuhandu, Dr. Onisifor Ghibu, S. Radu, Dr. S. Stanca, Dr. Şt. Lupşa, Dr. I. Stanciu, etc. Acei cari doriţi să vedeţi pe incorigibilii noştri uniaţi, goi şi smeriţi, citiţi ultimul număr din Revista Teologică.

Dacă n'o aveţi abonată, comandaţi acest număr, căci e voluminos, ieftin, plăcut ochiului şi sufletului, pentrucă conţine numai adevăr.

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

INFORMAŢIUNI

In memoria Reginei Maria s'a aşezat la „Şanta", în munţii Sibiului, o prea frumoasă troiţă de stejar, prinsă în temelie de beton. Locul unde s'a înălţat, se cheamă acum: «*La troiţa Reginei*». Troiţa este lucrată de elevul străjer Solomon Traian dela liceul sibian „Gh. Lazăr". Ridicarea ei se datoreşte iniţiativei dlui profesor Aug. Balint, comandant de stol. Sfinţirea troiţei şi parastasul, pentru odihna sufletului Reginei defuncte, au fost oficiate de protoiereul Ion Dăncilă.

Suveranul *a sancţionat Regulamentul întocmit de preşedinţia consiliului de miniştri care precizează atribuţiile noului comisariat şi rolul de coordonator al problemelor minoritare de către titularul comisariatului.*

Biserică la Maglavit. In ziua de 2 August 1938, după săvârşirea unei slujbe religioase de către un sobor de preoţi, au început, pe locul dela *Maglavit*, lucrările de fundaţie de beton armat a viitoarei biserici. Au fost de faţă membrii comitetului de conducere din Maglavit, autorităţile şi numeroşi alţi credincioşi. Lucrările se execută sub directa conducere a delegatului Sfintei Patriarhii, dl inginer Gustav Zinc.

La Păltiniş. Citim, într'un mare ziar din capitală, apărut la 9 August c., următoarele:

In pitoreştii munţi ai Sibiului, la o înălţime de 1400 metri, se află aşezat *Sanatoriul dela Schitul Păltiniş*. Această instituţie, construită prin străduinţele I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* al Ardealului, pe creştetul munţilor Păltiniş, scăldaţi permanent de razele soarelui, acoperiţi de brazi, a devenit un minunat loc de recâştigare a sănătăţii. Preoţi şi alţi intelectuali îş vor găsi aici reculegerea şi întărirea trupească şi sufletească pe care le reclamă aspra viaţă de toate zilele. De felul cum este întreţinut şi cum se străduieşte să-l întreţină Păr. *Ieronim Grovu*, consilier mitropolitan, sunt pe deplin satisfăcuţi toţi vizitatorii Sanatorului dela Schitul Păltiniş.

Apelurile la caritatea publică. Ministerul muncii a publicat în Monitorul Oficial o decizie, prin care se reglementează din nou *apelurile* de felul acesta. Şi anume: Pentru ajutorarea sinistraţilor se cere aprobarea prealabilă a prefecturii; pentru clădiri de biserici, se cere avizul prealabil al episcopiei respective şi al prefecturii; construcţii de băi populare, spitale, sanatorii, institute de asistenţă socială, ridicări de monumente comemorative, se fac numai cu avizul ministerului de interne. — Autorizările, date în trecut, sunt anulate.

Vacanţa dela Episcopia Râmnicului-Noul Severin. Monitorul Oficial publică decretul regal, prin care se acordă un concediu de doi ani, cu începere dela 1 Noemvrie 1938, P. S. Sale *Vartolomeu*, Episcop al Râmnicului-Noul Severin. Mitropolitul Ungro-Vlahiei va instituì o locotenenţă pentru timpul cât P. S. Sa Vartolomeu este în concediu. Pe ziua de 1 Noemvrie 1940 P. S. Sa Vartolomeu a fost pus în retragere pentru a-şi regula drepturile la pensiune. La 1 Noemvrie 1940 scaunul episcopal al Râmnicului-Noul Severin este considerat vacant şi se va proceda la alegerea unui titular conform legilor în vigoare.

Roadele uniaţiei. Amintisem, în rândul trecut, cum s'a hirotonit la romanocatolici teologul uniat, din Baraolt, *Radu Ştefan*. Dar isprava sa nu se limitează numai la propaganda *ungurească* în Baraolt, ci continuă şi în regiune, ca nu cumva să se trezească la ortodoxie vre-un român maghiarizat. Astfel, în ziua de 31 Iulie, a organizat un pelerinaj („bucsu") în comuna Miclăuşoara, care a fost curat românească nu de mult. Catolicii sub motiv că această comună e „ochită" de români, se grăbesc s'o apere. Acolo a predicat Radu Ştefan în mijlocul mulţimii în cimitir, care a fost ortodox. Aceste manopere se fac sub ochii noştri, în regiunea secuizată... — *G.*

Dela Internatul de fete al Asociaţiunii „Astra", Sibiu. Elevele dela liceul de fete „Domniţa Ileana", dela „Liceul comercial de fete", ori dela alte şcoale de fete din Sibiu, care doresc să fie adăpostite în *Internatul* de fete al Asociaţiunii „Astra" în anul şcolar 1938—1939, au să anunţe în scris sau verbal. Taxa de întreţinere în internat este 1200 lei lunar de elevă, contând anul şcolar de 10 luni începând cu 1 Sept. Afară de această taxă va plăti fiecare elevă la înscriere Lei 500 taxa anuală a medicului. Inscrierile la şcoală se fac direct la Direcţiunea şcoalei respective.

Peste 2 miliarde de oameni. Conform analelor statistice ale Societăţii Naţiunilor, numărul locuitorilor pe întreg rotogolul pământului se cifrează, la 31 Decemvrie 1937, cu 2.115.800.000 de suflete.

O sinagogă va fi dărâmată. Consiliul municipal din Nürnberg a ordonat dărâmarea sinagogei din acel oraş. In decizia consiliului se spune, că numai spiritul iudeo-democratic al municipalităţii din acea vreme a putut îngădui în 1896 să se clădească această sinagogă, şi încă în unul din cele mai frumoase puncte ale vechiului oraş german. Dărâmarea se va începe zilele acestea.

Şi Grecia se fereşte... Guvernul grecesc a luat dispoziţii prin care se interzice accesul în Grecia a jidovimii. Dela această hotărîre nu fac excepţie nici jidovii cari ar veni în calitate de turişti.

Şterşi din barou. Dela proclamarea Anschlussului şi până astăzi, 721 advocaţi jidovi din baroul de Viena au fost şterşi de pe listele baroului şi nu mai au dreptul să exercite această profesiune.

„Podoaba de prisos". Ziarele anunţă o campanie aspră, purtată în Italia şi Germania, pentru desfiinţarea *cravatei*, considerată ca „o podoabă cu totul de prisos".

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 14 August 1938 şi Luni în 15 (Adormirea Născătoarei de Dumnezeu), va predica părintele *M. Neagu*.

Organizaţi Reuniuni de femei

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti, să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 21 August 1938 — Nr. 34

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIO ... ASOC... SIBIU

Problema răului la Fericitul Augustîn

Sub direcţia P. S. Irineu Mihălcescu, arhiereul-vicar al Sf. Patriarhii, s'a iniţiat la Bucureşti publicarea unei serii de temeinice cărţi teologice tratând teme din cele mai interesante. In această serie, numită Biblioteca Teologică, au apărut până acum: *Interpretarea sociologică a religiei şi a moralei* de Emilian Vasilescu, *Problema răului la Fericitul Augustin* de Constantin C. Pavel şi *Impăratul Iustinian I şi ereziile* de Pr. V. Gh. Sibiescu. Toate sunt lucrări serioase, întocmite cu multă pricepere şi erudiţie, pe baza unei vaste bibliografii. Autorii sunt toţi teologi tineri cu frumoase studii de specialitate la Facultăţi din străinătate.

Insistăm în aceste rânduri în deosebi asupra cărţii «*Problema răului la Fericitul Augustin*» în care dl Constantin C. Pavel concentrează într'o expunere sistematică ideile marelui gânditor creştin asupra misterioasei şi tragicei realităţi a răului. Dureroasa prezenţă a răului în viaţă a format obiect de meditaţie pentru toţi cugetătorii omenirii. Dar toate asalturile minţii de a-şi arunca lumina ei cuceritoare asupra acestei crunte taine s'au dovedit neputincioase, deviând în explicaţii necorăspunzătoare realităţii. Nu satisfac nici teoriile dualiste în sensul cărora răul îşi are izvorul său etern, substanţial, alături de izvorul etern al binelui, nici teoriile moniste după cari răul nu e decât o treaptă în evoluţia totului care se desfăşoară ajungând la deplina desvoltare abia la capătul procesului. Răul e simţit ca ceva ce nu trebue să fie, ca ceva ce trebue condamnat şi el nu se împuţinează cu trecerea timpului. Asemenea el stă nu într'o parte a fiinţii noastre, ci în centrul ei, el vine deacolo de unde vine şi binele. De el nu scapi mortificând trupul, căci există cât existăm noi, ca centru de gândire şi de acţiune. Nici teoria budistă că răul stă în legătura cu viaţa, şi scăparea de el o dobândim prin omorârea tuturor simţirilor cari ne leagă de viaţă, nu satisface. Viaţa nu poate fi decât dintr'un izvor pozitiv al ei, dela Creator, iar a nu mai simţi nimic o fi echivalând cu lipsa răului, dar nu vedem aci nici prezenţa binelui. Simţirile pot fi şi curate. Nu în nepăsare şi nesimţire, în ceva negativ, într'o ostracizare a vieţii, vedem idealul spre care trebue să tindă omul, ci într'o iubire curată a semenilor săi şi a vieţii care e din izvorul tuturor.

Singur creştinismul a indicat just fiinţa şi originea răului, fără să dea însă o explicaţie detailată, ci numai una schematică, atât cât ne e suficientă pentru a şti cum putem şi scăpa de el. Răul n'a izvorât din om, ci omul şi l-a însuşit liber, sub o influinţă venită dela o fiinţă superioară, însă şi aceea creatură a lui Dumnezeu, ieşită bună din mâna Lui şi devenită rea prin libertatea proprie. Răul nu e dela Dumnezeu, ci din voia liberă a creaturii, întâi a unei creaturi superioare omului, apoi şi a omului, înfluinţat de aceea. Mai mult nu ne-a explicat revelaţia. Poate pentrucă nu voia să ne dea un sistem de gândire, ci să ne mântue. Sau poate pentrucă realitatea răului e un mister pe care nu-l putem înţelege în abisul lui. Revelaţia ne-a indicat numai caracterul lui de mister şi ne-a abătut privirile dela explicaţiile nepotrivite cu natura lui. Ne-a spus: nu acolo şi nici acolo stă izvorul răului, ci aci, în adâncul tainic al libertăţii, cu atât mai tainic cu cât e vorba la începutul răului de-o fiinţă superioară nouă pe care n'o putem înţelege (Satana), în influinţa puternică dar nevăzută şi misterioasă a acelei fiinţe asupra omului şi în solidaritatea neînţeleasă încă de noi a genului omenesc.

Cum a fost posibilă însă ivirea răului prin libertate, răspuns la acei mulţi dece? dece? ai minţii care vrea să înţeleagă tot, nu ne-a dat Revelaţia.

Fericitul Augustin a încercat să dea răspunsuri la aceşti dece. Şi răspunsurile lui au rămas până azi în filozofia creştină, circulă în dogmatică şi în morală şi noi trăim în atmosfera lor. Meritul dlui C. Pavel e că ni le prezintă în cadrul sistematic al gândirii lui Augustin.

Posibilitatea răului, apărut prin libertate, stătea după Augustin în caracterul creat al făpturilor. Fiind create, adecă scoase din nimic, nu puteau fi absolute, infinite în existenţă, întocmai ca Dumnezeu, ci stăteau pe o treaptă ontologică inferioară Lui, aveau deci latitudine de progres în existenţă, dar şi spre neantul din care au fost scoase. Fiind create, erau mutabile în sus şi în jos, singur Dumnezeu fiind neschimbabil. Libertatea a uzat de această posibilitate de schimbare, şi le-a dus nu în sus, spre tot mai multă viaţă, spre Dumnezeu, ci în jos, spre neant. «*Create* însemnează făcute din nimic; iar ceeace vine din neant se împărtăşeşte nu numai din fiinţă, dar şi din nefiinţă. In orice creatură există, prin urmare, o lipsă originară. De aci vine necesitatea de schimbare şi sporire a fiinţei, pe care o observăm la orice creatură». «Dar această inferioritate faţă de fiinţa Supremă... nu constitue cauzalitatea răului, ci ne lămureşte numai asupra posibilităţii lui în lume» (pg. 37).

Răul e cauzat de libertate, dar e posibil prin poziţia intermediară a făpturii între existenţă şi neant, prin faptul că nu e existenţa absolută. Producerea răului constă într'o coborâre a făpturii de pe treapta de existenţă pe care se află pe una mai jos spre neant, o îmulţire a neantului şi o scădere a existenţii în ea. Răul nu e nefiinţă pură, încetare totală de-a mai exista, căci ceeace nu există deloc nu e nici rău, nici bine, ci o existenţă cariată de neant, o slăbiciune, o diminuare a existenţii. «Iar această corupţie nu este o substanţă cum susţineau Manicheii, ci o coborâre pe scara fiinţii... *Deficienţa morală e o deficienţă ontologică*, pentrucă in quantum sumus, boni sumus... et in quantum mali sumus, in tantum etiam minus sumus» (pg. 42).

Concepţia aceasta despre rău nu se află numai la Fericitul Augustin, deşi el a sistematizat-o mai complect şi nici nu e liberă cu totul de influenţele neoplatonice. Pseudo-Dionisie Areopagitul a preluat şi el cunoscuta imagine a neoplatinicilor după care Dumnezeu e conceput ca un soare ontologic din care se revarsă toată existenţa într'o densitate tot mai diluată cu cât aceasta cade mai departe de focar. Binele şi răul nu sunt decât alte nume pentru această gradaţie ontologică. Cu cât existenţa e mai plină, deci mai aproape de Dumnezeu, cu atât ea se bucură mai mult de bine şi cu cât e mai umbrită şi mai diluată de neant, e mai puţin bună.

Fericitul Augustin a fost un mare cugetător, şi teoria lui domină până azi mai toată teologia. Şi totuşi această identificare a răului cu un minus ontologic nu satisface. Ea pare verificată de răul fizic, dar nu explică răul spiritual, păcatul, care e altceva, sau un orice caz şi altceva decât un minus ontologic.

Un minus ontologic ar fi o lâncezeală a simţirilor, a poftei de viaţă, o lipsă de interes faţă de toate, dar ura e o mare forţă pozitivă în puterea ei, chiar dacă e orientată spre distrugere. Iubirea de sine e şi ea o aprigă şi neadormită svâcnire de viaţă şi peste tot răul îl simţim în noi ca pe o forţă uriaşă împotriva căruia nu putem de multeori opune mai nici o rezistenţă. Istoria şi societatea omenească cunoaşte forţele uriaşe ale atâtor răi cari dacă s'ar fi pus în slujba binelui ar fi fost adevărate binecuvântări pentru omenire.

Răul din noi ni se evidenţiază ca ceva pozitiv, şi în acest pozitiv trebue prins el.

Dacă răul ar fi tot una cu un minus de forţă, diavolul ar trebui să fie mai slab ca noi căci el este mai rău. Ori atunci de unde atâta svârcolire şi atâta putere şi venin, încât turbură serios echilibrul lumii până la sfârşitul ei? Un om cu cât e mai rău ar trebui să fie mai slab, ori vedem că unul mai rău e mai tare decât unul mai puţin rău şi cu mult mai puternic decât unul indiferent. Se va spune că nu răul e tare, ci voinţa noastră de a i se opune e slabă. Dar intuiţia internă ne arată că răul însuşi, privit în el însuşi e o mare forţă, iar voinţa e slabă tot din pricina puterii lui, sau pentrucă el a slăbit-o. A recunoaşte că răul a avut putere să slăbească voinţa, însemnează a-i recunoaşte puterea. Sigur că puterile puse în acţiune de rău sunt tot dela Dumnezeu. Răul lucrează cu uneltele dumnezeeşti: cu inteligenţa dată de Dumnezeu, cu organele date de el. Dar acestea le are şi un indiferent. Dece el este slab? E dincolo de aceste puteri date de Dumnezeu, ceva, un motor, care le pune în maximă lucrare.

Mai sunt şi alte dificultăţi cari arată că răspunsul la Fericitul Augustin, se prezintă cu multe imperfecţiuni.

Una din aceste dificultăţi e următoarea: Dacă răul e un minus în existenţa ce revine în baza creaţiunii unei făpturi, cum are să se explice primul păcat? Ca să-l fi făcut respectiva fiinţă trebue să fi căzut deja în acel minus printr'un păcat anterior. Iar ca să fi săvârşit pe acest anterior, iarăşi a fost necesar de o cădere şi mai anterioară în acel minus ontologic. Şi aşa în infinit.

Identificarea răului cu un minus ontologic, duce şi la ideea că Dumnezeu putea mântui omenirea printr'un act de atotputernicie, iar moartea pe Cruce a Fiului Său apare ca un act care nu se impunea prin nici un fel de necesitate. Era de ajuns ca Dumnezeu să ridice făptura într'o zonă ontologică superioară şi eo ipso s'ar fi făcut bună în totul, chiar şi în libertatea ei.

Intr'un număr viitor vom încerca să vedem dacă nu se poate arunca o rază de lumină în problema răului, fără a-l identifica cu un minus ontologic, ci ţinând cont de uriaşa lui forţă pozitivă.

D. STĂNILOAE

Aniversare. — *S'au împlinit Luni 22 de ani dela intrarea României în marele războiu al întregirii neamului. Aniversând ziua istorică din August 1916, cu pietate profundă ne închinăm în faţa sacrificiilor aduse de eroii nenumeraţi cari au plătit cu preţul vieţii izbânda dobândită; ne închinăm cu recunoştinţă veşnică în faţa marilor figuri, astăzi plecate dintre noi, ale Regelui* **Ferdinand** *şi Reginei* **Maria,** *care ne-au călăuzit la biruinţă hotărâtoare şi definitivă.*

Amintire eternă făuritorilor unităţii teritoriale şi politice a neamului românesc!

Ceva despre „autoeducaţie“

— Exagerări în numele ei —

Se vorbeşte mult despre autoeducaţie şi se pune preţ deosebit pe ceeace se înţelege, sau pe ceeace ar vrea să se înţeleagă prin acest termen. Abia câţiva ani înainte, par'că se punea încă şi mai multă străduinţă în accentuarea «binefacerilor» acestui mod de creştere. Dar nici astăzi nu lipsesc apologeţii unui anume fel de «autoeducaţie».

E vorba anume de o supraprețuire a puterilor individului, de credinţa în dreptul acestuia de a-şi alege liber o metodă de acţiune în viaţă, de a-şi fixa un ţel după bunul său plac şi de a ajunge la realizarea lui prin mijloacele pe care le va aprecia el ca mai potrivite. In familie, şcoală şi societate, aceste idei asupra autoeducaţiei au pătruns începând cu sec. XVII şi s'au accentuat în al XVIII-lea. Isvorul lor se poate căuta mai ales în filosofia raţionalistă şi individualistă a acelor vremi, iar ecoul mai răsună destul de puternic şi în contemporaneitate. Lupta împotriva supremaţiei papale şi reformaţiunea sunt aspecte ale aceleiaşi probleme.

Se'nţelege, mergându-se pe drumul de mai sus trebuia să se ajungă la exagerări. Insul a ajuns să fie considerat ca singura realitate, iar interesele lui să fie situate mereu deasupra acelora ale colectivităţii. Inşişi copiii au fost ataşaţi — de către cei mari, firește — unei asemenea ideologii şi înşişi ei au fost consideraţi capabili să «se crească» oarecum singuri, după marile lor forţe individuale. Aşa s'a ajuns la o părăsire a celor mai elementare datorii familiare şi aşa a ajuns până şi şcoala să exagereze principiul activist şi puterile elevilor. Părinţii, hrăniţi cu idei false, au început să se simtă mai bine în vizite şi prin vecini, iar copilaşii au fost lăsaţi în grija altora sau chiar singuri, ca să se descurce cu viaţa aşa cum vor crede mai potrivit. In şcoală, educatorii au găsit, desigur, mai comod să-i lase pe elevi să lucreze iarăşi mai mult singuri, ori, în lecţii, să-i întrebe mereu şi ceeace nu e de întrebat, sau să le ceară a afla, tot singuri, asemenea cunoştinţe noui, cari în realitate pot şi trebuesc aflate numai în mod metodic şi prin colaborarea activă a educatorului.

In loc să li se treacă elevilor moştenirea reală şi preţioasă a familiei, a bisericii, a statului, etc. aceştia au fost lăsaţi — potrivit ideii despre autoeducaţie — să aprecieze totul după bunul lor plac.

Dar la ce concluzii a ajuns şi ajunge o generaţie tânără, lăsată să se desvolte în atmosfera de mai sus? Mai întâi, fiecare tânăr are conştiinţa că s'a ridicat exclusiv prin propriile sale puteri. De aici urmează, că el nu are vreo datorie morală faţă de cineva. El nici nu poate fi decât individualist şi egoist, fiindcă îl judecă pe vecin prin prisma intereselor individuale. El nu poate crede că ar putea să mai existe şi alte interese, fiindcă în mentalitatea aceasta a crescut. El nu se simte legat de înaintaşi, fiindcă aceştia nu l-au ajutat la vreme. El nu se doreşte în societate, fiindcă are credinţa în atotputernicia eului său. El poate realiza totul şi fără societate. Singurătatea este chiar elementul său favorit. Neavând încredere decât în sine, nu poate întemeia nici căsnicie, fiindcă nu ajunge să poată preţui credinţa unei tovarăşe de viaţă. Deasemenea, el nu e pentru stat nici pentru biserică, fiindcă e un tip asocial. Mereu încruntat, învârtoşat la suflet, lacom, etc. — aşa se înfăţişează un tânăr, care e produsul unei autoeducaţii greşit concepute.

După cum era şi firesc, indivizi de felul descris mai sus au ieşit la iveală mai ales în ţările industriale şi acolo unde «şcoala activă» a cunoscut o supralicitare. Dar şi bolşevismul nu este altceva decât realizarea fidelă a curentului despre care vorbim. Doar ce este mai asocial decât tocmai tipul bolşevist crescut înafară de familie? Socialismul rusesc însuşi este cel mai nesocial sistem. Unde este un individualism mai cras decât tocmai în comunism, unde un singur om are — sau îşi ia — dreptul să ridice viaţa multor oameni, pe motive adesea necunoscute? Ce este mai lipsit de umanitate, decât tocmai «umanitarismul» acesta, care nu vrea să ştie despre tradiţiile îndelungate ale unui neam pios şi milostiv? Astăzi se ştie precis că bolşevismul este şi produsul unei educaţii greşite, sau mai bine zis un rezultat al filosofiei materialiste şi individualiste. Ceeace s'a înţeles mereu prin autoeducaţie nu e străin de acest rezultat.

Pentru consideraţiile de mai sus, pedagogia a început şi trebue să lupte spre reîntronarea *educaţiei adevărate* în drepturile ei. Distrugerea individualismului şi reaşezarea individului în rosturile sale sociale şi creştine, aceasta e ţinta educaţiei celei noui. Dar aceasta însemnează reîncreştinarea familiei, a şcoalei şi a statului şi reîntronarea moralei sociale în scaunul ei de bunăcuviinţă. Părinţii şi ceilalţi educatori trebue să înveţe din nou că mai micii lor se desvoltă în chip folositor numai sub ochiul atent şi veghietor al celor mari, iar tinerii să ştie că integrarea lor în moralitatea, tradiţia şi obiceiurile neamului însemnează mai mult decât încrederea oarbă în ideale alese la voia întâmplării.

D. Călugăr

Decretul de numirea rezidenţilor regali. — Prin Inalt Decret Regal sunt numiţi, pe termin de şase ani, în funcţia de rezident regal de Ţinuturi, la propunerea ministrului de interne, domnii: generali Al. Hanzu, Dănilă Papp, Rom. Scărişoreanu şi M. Negruzzi; Al. Gane, Al. Marta, Nic. Ottescu, V. Cădere, D. Simian şi G. Alexianu.

Cele 10 ţinuturi în care e împărţită ţara, sunt următoarele: Timiş, Olt, Argeş, Marea, Dunărea, Nistru, Prut, Suceava, Mureş şi Crişuri.

Rezident regal pentru ţinutul Mureş, cu capitala Alba-Iulia, este numit dl general de divizie î. r. *Dănilă Papp*, fost comandant al corpului VI armată; ear secretar general de ţinut la Alba-Iulia e numit dl *Petre Roşca*, actual inspector general administrativ.

Ţinutul *Mureş*, cu reşedinta Alba-Iulia, cuprinde 9 judeţe: Alba, Turda, Mureş, Ciuc, Odorhei, Făgăraş, Târnava Mare, Târnava Mică şi Sibiu.

Instalarea noilor rezidenţi s'a făcut cu mare solemnitate.

Frământările catolicismului. — Un ziar din Londra afirmă, că *Hitler*, cancelarul Germaniei, pregăteşte: despărţirea catolicismului german de Roma şi creiarea unei biserici catolice germane. Iniţiatorul proectului ar fi cardinalul Innitzer. Nu se ştie câţi preoţi şi episcopi, din afară de Germania, ar urma pe cardinalul amintit. Ziarul adaugă, că în cazul când s'ar trece la realizarea proectului, consecinţele pentru Germania ar fi însemnate şi s'ar pune repede şi în Italia chestiunea relaţiilor dintre biserică şi stat.

— Din Varşovia se anunţă că în Polonia a luat naştere un viu curent în senzul ca Italia să nu mai aibă preponderanţă în „colegiul cardinalilor“, ceea ce face ca papa să fie totdeauna de naţionalitate *italiană*. Se plănueşte o reformă, datorită căreia papa va putea fi şi de altă naţionalitate.

Cetăţenii români, fără deosebire de rasă, limbă şi religie sunt egali înaintea legii

Monitorul Oficial a publicat *regulamentul pentru minorităţi*, din care reproducem articolul 3, cuprinzând drepturile de manifestare a populaţiei minoritare:

1. Toţi românii, fără deosebire de origine etnică şi credinţă religioasă, sunt datori a socoti Patria drept cel mai de seamă temei al rostului lor în viaţă, (art. 4 din Constituţiune).

2. Cetăţenii români, fără deosebire de limbă, rasă sau religie, sunt egali înaintea legii căreia îi datoresc respect şi supunere (art. 5 din Constituţiune).

3. Legile în vigoare asigură tuturor cetăţenilor români, fără deosebire de limbă, rasă sau religie, aceleaşi drepturi civile şi politice, acelaşi tratament şi aceleaşi garanţii. Drept consecinţă:

---

* FOIŞOARA *

Spicuiri din monografia comunei Luduş

I. Un scurt istoric al comunei

Satele noastre! scumpele noastre sate, unde viaţa vibrează într'un ritm mai liniştit şi mai normal ca la oraşe, unde obiceiurile strămoşeşti legate toate de o adâncă convingere religioasă, unde legăturile între oameni sunt sincere şi lipsite de sgura cozmopolită a oraşelor — satele noastre din multe puncte de vedere neglijate, au încă multe comori ascunse şi pare că intentionat acoperite de indiferenţa noastră proverbială. Şi câte pietricele scumpe şi sclipitoare am putea desgropa cu nitică bunăvoinţă din modestele arhive prăfuite sau date pradă rozătoarelor, ori din podurile bătrânelor bisericuţe, unde cu o nepăsare vinovată s'au aruncat icoane vechi, odăjdii de valoare istorică, cruci sculptate în lemn sau din lemn, având şi anumite inscripţii de o netăgăduită însemnătate în ceeace priveşte trecutul special al satului.

Nu se poate tăgădui, că dacă am căuta am mai afla şi cărţi vechi, cari pe lângă valoarea lor, pe tablele de lemn sau piele, ba ici colo chiar pe foi au anumite însemnări interesante, făcute de câte un cantor sau preot mai iniţiat în arta scrisului.

Dar — noi nu avem timp să ne ocupăm cu astfel de mărunţişuri. Dascălul şi preotul fac politică — iar cei cari ar putea fi cuprinşi în „onoare escepţiunilor“ sunt prea puţini şi ca oameni „ramoliţi“ şi neînţelegând „ritmul vremii“ sunt desconsideraţi.

*

Comuna Luduş din judeţul Sibiu este situată cam la 14 kilometri spre răsărit de orăşelul Mercurea. Unii îi mai zic şi Ludoş, dar această numire nu este corectă şi ţăranul nici nu o întrebuinţează. Astăzi comuna are ceva peste 600 familii şi toţi locuitorii sunnt români plugari, în covârşitoarea majoritate ortodocşi şi puţini uniţi.

In timpuri vechi Ludușul dacă nu era în total, apoi era totuşi aproape în întregime o comună săsească. Aceştia îi ziceau Gross-Logdes (Ludușul-mare, cum se mai numeşte şi azi) sau în unele documente vechi Leogdes. Aşa am aflat în biblioteca Brukenthal din Sibiu unele documente din 1330, 1387, 1491, 1493 în cari se vorbeşte exclusiv despre daraverile saşilor din comuna Leogdes. De români nu se aminteşte nimic, fie din cauza că au fost prea puţini, pe la periferiile satului, fie că aveau prea puţină importanţă, lipsiţi fiind pe acele timpuri de toate drepturile.

Cum poporul nostru este conservativ, unele numiri săseşti transmise din generaţie în generaţie şi astăzi se menţin în graiul satului. Astfel o pădure are numirea de „Brinchini“, care a fost transformată dela „Brünchen“, un păşunat se numeşte „Muler“ dela săsescul „Müller“, o parte a viilor are numirea „Blechanes“, care derivă dela „Bloch-Hann“. Aci trebue să dau o mică explicaţie.

In vechime românii nu aveau dreptul să-şi facă vii, acest privilegiu aparţinea exclusiv jupânilor saşi. S'a întâmplat însă, că din oarecari motive pe care le voi aminti mai jos, românii la un timp au devenit majoritari în comună şi astfel au putut alege primar din sinul lor, ceeace vrând nevrând au fost siliţi să accepte şi saşii. Numai atunci a îndrăsnit şi primarul (Hann) valach (Bloch) să-şi facă o vie între saşi — iar aceştia au numit partea respectivă a viilor „Bloch-Hann“, de unde românii îi zic şi azi „Blechanes“.

O altă parte a viilor poartă numele de „bărcul şulerului“ (Schullehrer) ceeace ne dovedeşte că aci, oarecând a fost o pădure dată în folosinţa dascălului săsesc şi că în comună a trebuit să fie şi şcoală săsească — iar „rozorul căplanului“ ne face să presupunem, că pe lângă dascăl şi preot a mai fost şi un capelan, pentru biserica săsească.

Aceştia aveau în folosinţa lor pe lângă casele parohiale şi o eclesie de circa 100 jugăre tot la loc de frunte. Această eclesie după moartea ultimului preot evangelic a fost cumpărată de institutul „Albina“, care la licitaţie publică a distribuit-o între locuitorii comunei. Din marinimia acestui aşezământ de mare naţionalism românesc, biserica ortodoxă a primit ca dar un loc de frunte, unde pe vremuri era o grădină cu pomi şi vie în faţa caselor parohiale şi unde ulterior în 1900 biserica a clădit un adevărat palat pentru şcoala confesională. Despre această vie îşi aduc aminte şi unii oameni bătrâni. Intre aceştia trebue să amintesc pe Nicolae Reu zis şi Râpa, care fiind de 92 de ani când am stat adeseori cu el de vorbă prin anii 1911—1912 a fost în toate facultăţile mintale sănătos şi cu o memorie de admirat. Acesta mi-a dat multe deslușiri, fie că le ştia din experienţa proprie, fie că le auzise şi el în copilăria sa dela părinţii săi, sau dela alţi bătrâni ai satului

In jurul locului unde se află azi şcoala satului, erau casele parohiale, şcoala şi biserica săsească, înconjurată de un zid puternic, o fortăreaţă împotriva atacurilor duşmănoase. Aci se concentra avutul şi populaţia în timp de nevoe şi în timpuri grele. Se susţine şi azi, că din biserică ducea un tunel subteran până în pădurea „Brinchini“ şi acesta servea în caz de necesitate de salvare a avutului, dar mai ales a populaţiei. Am căutat, însă nu mi-a reuşit să verific această tradiţie.

O stradă care duce prin dosul zidului bisericii evangelice şi azi se numeşte „pe după zid“.

Bătrânul Nicolae Reu îşi amintea de doi preoţi evangelici: unul cu numele Gellner la începutul sec. XIX-lea, până în 1860, iar al doilea decedat în 1873, Martin Philp. Acesta din urmă este înmormântat lângă biserica ortodoxă şi are o piatră comemorativă cu următoarea inscripţie: „Hier ruhet Martin Philp hiesiger evang. Pfarrer, geb. den 31 März 1810, gest. den 21 October 1873“.

Ultimul sas, Mihail Schun, a fost înmormântat în 23 Martie 1915. Cu el s'a închis o cultură, care multă vreme a înflorit, dar care în secolii din urmă abia a tângit şi multă vreme trăgând de moarte s'a prăbuşit şi s'a stins.

Să pune justa întrebare: care au fost motivele acestei decadenţe şi când au început românii să formeze majoritate în comună?

a) Cetăţenii români minoritari sunt liberi să se folosească de limba maternă în materie de religie, de presă, în relaţiile lor personale şi comerciale, precum şi în reuniunile şi întrunirile autorizate, în conformitate cu legea şi pe baza statutelor aprobate de forul competent. De asemenea li se vor face înlesniri apropiate spre a-şi utiliza limba maternă, înaintea instanţelor judecătoreşti [art. 10 din Constituţiune; art. 8 şi 9 legea din 26 Septemvrie 1920, art. 1, 3 şi 24 din legea regimului general al cultelor];

b) Cetăţenii minoritari beneficiază, în aceleaşi condiţiuni ca şi ceilalţi cetăţeni români, de dreptul de a înfiinţa, conduce şi supraveghia, pe spesele lor, instituţiuni de binefacere, religioase sau sociale, precum şi şcoli şi orice alte instituţiuni de educaţie, cu dreptul de a întrebuinţa propria lor limbă şi de a-şi exercita cultul în mod nestânjenit, în conformitate cu legea [art. 10 din Constituţiune; 9 legea din 26 Septemvrie 1920; art. 1, 14, 15, 16 şi 24 din legea regimului general al cultelor; legea Nr. 146 din 1925];

c) In localităţile în care o parte însemnată a populaţiunii este formată de cetăţeni minoritari, instituţiunile cu caracter educativ, religios sau de binefacere, înfiinţate de acei cetăţeni minoritari, potrivit legii, vor primi o parte echitabilă a sumelor afectate în scop educativ, religios sau caritabil, în bugetul statului, sau în bugetele locale, ţinându-se seamă bineînţeles, de existenţa instituţiunilor de stat similare, destinate aceloraşi minorităţi [art. 10 legea din 26 Septemvrie 1920; art. 31 şi 32 din legea regimului general al cultelor];

d) In ce priveşte învăţământul public în localităţile locuite în mare proporţie de cetăţeni minoritari, Guvernul român acordă toate înlesnirile spre a asigura copiilor aceloraşi cetăţeni minoritari posibilitatea de a fi instruiţi în propria lor limbă în şcolile primare de stat [art. 7 din legea învăţământului primar];

e) In fine, cetăţenii români, minoritari, îşi pot exercita diferitele profesiuni în aceleaşi condiţiuni ca şi ceilalţi cetăţeni ai ţării, putând de asemenea fi admişi în serviciile publice, funcţiuni, etc., [art. 27 din Constituţie].

Probleme-Recensii-Comentarii

Cerc religios, în 26 Iunie şi 7 August 1938. — Duminecă, în 26 Iunie, cercul preoţesc *Rapolt*, din despărţământul Geoagiu, de sub preşedinţia C. Sale păr. Vasile Florea, şi-a ţinut *prima* şedinţă din anul curent în parohia *Bobâlna*.

Bunii noştri credincioşi din văduvita parohie Bobâlna au luat parte la serviciile religioase într'un număr impunător.

Slujba utreniei şi a sfintei Liturghii, servite în sobor de preoţii prezenţi, au fost ascultate cu vădită evlavie de toţi credincioşii aflaţi în frumoasa lor bisericuţă.

La priceasnă a predicat Cuc. părinte *V. Florea* din Rapolt, — despre chemarea la apostolat a sfinţilor apostoli şi despre datoria ce se impune fiecărui creştin de a fi neobosit propoveduitor al lui Isus.

La sfârşitul sfintei Liturghii părintele *A. Iacobescu*-Folt evocă memoria fostului păstor sufletesc al parohiei, *Petru Lula*, dela a cărui trecere la cela veşnice se împlinesc 2 ani, urmând apoi servirea unui parastas pentru odihna sufletului Cucernicului preot Petru Lula.

Terminându-se parastasul, părintele *A. Marcu* a vorbit despre taina sfântului Maslu şi rugăciunea credinţei, după care a urmat servirea sfântului Maslu şi ungerea credincioşilor cu unt de-lemn sfinţit.

O justificată mulţumire sufletească ni-a prilejuit nouă, servilor Bisericii lui Hristos, şi faptul că deşi parohia Bobâlna, este asaltată de sectari şi uniţi, cari ar dori slăbirea bisericii noastre ortodoxe, totuşi credincioşii noştri de acolo şi-au păstrat tăria credinţei într'atâta, încât la ieşirea din sfânta biserică ne aşteptară cu toţii exprimându-şi dorinţa de a li se trimite neîntârziat păstorul sufletesc pe care cu atâta dragoste îl aşteaptă.

Urmează conferinţa intimă şi şedinţa consiliului parohial sub preşedinţia păr. A. Iacobescu, administrator parohial — în casa parohială. —

A *doua* şedinţă s'a ţinut Duminecă, în 7 August în fruntaşa parohie de pe valea Mureşului, *Rapolt*.

Preoţimea cercului a alergat cu toată dragostea şi la această şedinţă, pentru a-şi face datoria faţă de cei mulţi, stâmpărându-le setea religioasă ce o au după slujba dumnezeească în sobor.

Faptul că şi societatea misionară, „Oastea Domnului", îşi ţinea adunarea anuală, au atras o mare mulţime de credincioşi din împrejurimi şi din depărtări.

Utrenia şi sfânta Liturghie au fost servite în sobor de cei 5 preoţi prezenţi.

Predica a rostit-o, la priceasnă, părintele *A. Iacobescu*, arătând prin exemple că fără darul lui Dumnezeu nimic bun nu se întâmplă pe pământ, iar în partea ultimă accentuând spiritul de economie ce reiese din virtutea cumpătării.

La sfârşitul sfintei Liturghii a predicat în legătură cu evanghelia zilei *Gr. Forsea*, delegatul dela centru pentru „Oastea Domnului".

Predica a fost ascultată cu mare interes de cei aflaţi în sfânta biserică.

Răspunsurile liturgice au fost date de corul mixt a societăţii „Sf. Gheorghe" din loc, de sub conducerea eminentului dirijor prof. *R. Florea*, fiul părintelui V. Florea.

După masă preoţii: Oliver Barca, A. Marcu şi P. Filip au oficiat „Cinstitul Paraclis", după care părintele *A. Marcu* îşi rosteşte conferinţa: Biserica şi păcătoşii, arătând că părerea celor ce au fugit din Biserica lui Hristos, pe motiv că 'n ea se află şi păcătoşi, nu este justificată, de oarece Biserica, instituţie dumnezeiască, a fost întemeiată şi pentru oamenii cari păcătuesc.

A urmat programul religios al „Oştii Domnului" în cadrul căruia au predicat trimişii I. P. S. Sale Păr. Mitropolit *Nicolae:* Gr. Forsea, despre datoria ce se impune celorce citesc evanghelia, de a o şi trăi, şi grija de a nu se rătăci dela adevăr, îndemnând apoi pe toţi la dragostea creştinească desăvârşită, şi fratele N. Băcilă, asemănând sufletul cu o corăbioară care ar vrea să ajungă la limanul mântuirii, arată că fără a fi pus Mântuitorul nostru Isus Hristos cârmaci la corăbioara sufletului, nu e cu putinţă ca acest suflet să ajungă la limanul dorit.

Au mai vorbit ostaşii Voica, din Chimindia, şi Tuza, din Crişeni.

Păr. preşedinte V. Florea mulţumeşte fraţilor preoţi ca şi fraţilor ostaşi pentru reuşita serbării celei duhovniceşti.

La programul de după masă ne-au onorat cu prezenţa lor şi fraţii preoţi: Iosof, din Banpotoc şi I. Tiruţa, din Ursin.

După terminarea adunării „Oştii Domnului" o mare mulţime a plecat spre Simeria, distanţă de 5 km, unde seara la ora 19 s'a rulat filmul: Viaţa şi Patimile Mântuitorului nostru Isus Hristos, film adus spre acest scop dela Sibiu. — Pr. *A. M.*

*

Cerc preoţesc. — In 31 Iulie a. c. cercul religios Vâlcele, în continuarea activităţii sale pastorale, se întruneşte în parohia *Vâlcele* [jud. Treiscaune], unde la ora 9 se săvârşeşte în sfânta biserică în sobor utrenia împreună cu sfânta liturghie.

A predicat părintele *Silviu Josan* despre evanghelia vindecării celor doi orbi, desvoltând raportul între orbia trupească şi cea sufletească.

Tot părintele Josan face apel către caspeţii staţiunei balneare Vâlcele, arătându-le că pe lângă izvorul de apă tămăduitoare de multe boale corporale, există şi un izvor de apă vie [sfânta Biserică] tămăduitoare de boale sufleteşti, — pe *aceasta* să nu o uite.

După sfânta slujbă a urmat şedinţa intimă, cu diferite comunicări de ordin pastoral. Aci se sulevează următorul lucru, privitor la înfrânarea propagandei subversive a sectelor religioase:

Deşi există ordin şi decrete pentru reglementarea existenţei sectelor religioase, din cauză că decretele nu sunt aplicate de organele competente, preotul rămâne fără sprijinul statului, şi astfel răsvrătirea sectelor contra bisericii şi a statului, în loc să scadă, creşte pe zi ce trece.

Credem că ar fi bine să se ştie şi sus aceste lucruri, şi poruncile date în acest sens să fie şi executate; — altfel, noi preoţii, nu putem reuşi în faţa pericolului ce ameninţă statul.

Cercul a luat sfârşit după masă la ora 4 prin săvârşirea rugăciunilor sfinţirii apei cele mici; cu această ocazie credincioşilor le vorbeşte părintele Gh. Corbu despre „Dragostea creştină". — Pr. *P. V.*

*

„Vatra Românească" în America. — De mai bine de patru decenii, românii, cei mai mulţi din Transilvania şi Bucovina, se îndreaptă înspre lumea nouă unde li se deschide un orizont de noui nădejdi şi unde îşi consumă vlaga tinereţii în schimbul banului pe care cu

---

Un răspuns hotărât şi categoric cu greu s'ar putea da acestor întrebări. Ca să lămurim întrucâtva chestiunea amintim, că după statistica din 1733 dată de episcopul Clain, în Luduş pe vremea aceea ar fi fost 140 familii româneşti — apoi statistica făcută de Petru Paul Aron în 1750 ne vorbeşte de 800 suflete existente în Luduş. Diferinţă mare n'ar fi înte aceste două statistici, dar nu ne lămuresc, că în acelaşi timp în comună câţi saşi şi dintre români câţi ortodocşi au fost, deoarece nu putem admite, că această comună puternică ortodoxă să fi fost oarecând curat unită, sau chiar în majoritate unită. Altfel vom cerceta acest lucru în alt capitol.

In această direcţie un istoriograf sas, — George Müller în cartea sa „Ursprüngliche Rechtlage der Rumänen" pag. 138 susţine că Românii în comuna Luduş erau deja în majoritate în anul 1687. Admiţând acest adevăr, va trebui să admitem şi tradiţia vie la bătrâni, care ar fi auzit dela părinţii şi moşii lor că Vodă Mihaiu Viteazul ar fi făcut în 1599 mare prăpăd între saşii din Luduş, Topârcea şi Apoldul de jos — toate trei atunci puternice comune săseşti, iar acum total romanizate.

Ci-că Vodă Mihaiu Viteazul în drumul său spre Alba-Iulia s'ar fi oprit cu armata deasupra Amnaşului. Cum avea nevoe de alimente a încheiat un pact cu saşii din Luduş, Topârcea şi Apoldul de jos în urma căruia aceştia în schimbul păcii şi a liniştei s'au obligat să dea pe seama armatei un număr de vite şi o cantitate de cereale. Jupânii însă nu au respectat angajamentele luate şi aşa şi-au atras asupra satelor lor răsbunarea cruntă a marelui erou. Satele au fost incendiate, avutul a fost prădat, locuitorii parte au fost ucişi, parte s'au refugiat prin satele vecine, de unde cei mai mulţi nu s'au mai reîntors. Din acest motiv aflăm şi azi multe familii săseşti cu numele Logdescher prin Cristian, Turnişor, Gârbova etc. Aşa au rămas românii majoritari deja în prima jumătate a secolului a XVII-lea în comuna Luduş.

Biserica evangelică şi zidurile înconjurătoare, precum şi casele parohiale, de atunci nu le-a mai reparat nimeni până la demolarea totală a acestora, devenite deja aproape ruine. Intre anii 1864—1870 s'au demolat total, materialul s'a vândut locuitorilor din comună, iar pe terenul ocupat de ele azi sunt case cu gospodării româneşti.

De notat, că notarii comunei până în mijlocul secolului al XIX-lea au fost totdeauna saşi. Aşa ni se spune, că ar fi fost unul din Mercurea cu numele Reiss, iar altul Thorvechter până în 1856, când s'a stabilit în comună un polonez: Mihail Smigelski, care a avut în Luduş pe cei doi fii renumiţi, pe fostul canonic la Blaj — Victor şi pe renumitul pictor — Octavian.

Ca rămăşiţe vii mai avem şi azi câteva familii în comună cu numele Frum, odinioară saşi cu numele Fram, dar aceştia nici nu ştiu săseşte şi nici nu vor să audă că ar fi descendenţi ai unor saşi — cari nici nu există în comuna noastră. Ar fi posibil să mai fie familii romanizate şi cu nume româneşti, dar din lipsa de dovezi ar fi greu şi să încerci tragerea la îndoială a romanităţii lor, necum să faci dovada originii lor străine.

Şi acum să vorbim ceva despre instituţiie româneşti din comună.

II. Şcoala ortodoxă românească

Voind să scriu despre această instituţie, pare că văd în jurul meu feţe îndoelnice şi ironice cu întrebarea pe buze: cum vii să scrii despre şcoala din Luduş, câtă vreme toate şcolile din satele noastre au acelaş istoric scurt şi cunoscut de toată lumea. S'au înfiinţat cel mult în mijlocul secolului al XIX-lea şi cele mai multe după aceea prin stăruinţa marelui arhiereu Şaguna, sau a altor bărbaţi de valoare. Totuşi în cazul de faţă nu este aşa.

Inceputul şcoalei din Luduş nu-l putem constata. Probabil că s'a înfiinţat pe timpul când românii ai început să formeze majoritate în comună şi anume pe la sfârşitul secolului al XVII-lea. Putem sprijini această afirmaţie pe faptul, că aceasta clădire a şcoalei făcută fiind din lemn (bârne), în anul 1836 fiind veche şi mică n'a mai corespuns menirei sale, din care motiv sătenii au vândut-o Sângătinenilor, care au folosit materialul la construcţia bisericii ortodoxe. Şcoala aceasta numită şcoală „capitală" pe vremuri a fost singură în jurul acesta, deci este explicabil să fi alergat la ea copii din Armeni, Bogatu, Păuca, Prisaca, Sângătin, Boz, Apold, Topârcea — mai ales copiii gospodarilor mai înstăriţi — să înveţe „azi", „buche", „glegorie" „râs" „nas" (a, b, g, r, n), să cânte bisericeşte şi să înveţe pe dinafară psalmii, ba uneori tot ceaslovul.

Nu am putut afla cine au fost primii dascăli la această şcoală şi ce leafă au avut. Cu toată tăria susţinem însă că în jumătatea a 2-a a secolului al XVIII-lea au putut fi doi fraţi — fii ai comunei: Ioan Savu Muntean sculptor, sau cum se numea pe atunci „săpător în lemn" şi fratele său Nicolae Muntean zugravul.

Se vede, că familia aceasta a fost o familie de artişti. Atât despre sculptura aceluia, cât şi despre pictura acestuia vom vorbi în alt loc. Aici e deajuns să amintesc, că fiind amândoi oameni cu o oarecare cultură în ale cărţii — ceeace se vede din inscripţiile rămase după ei — e mai mult decât probabil să fi fost ei şi dascălii satului.

La începutul secolului al XIX-lea ştim pozitiv că a funcţionat ca dascăl Ioan Branea zis şi Mohanul, de oarece era originar din Mohu. Acesta ar fi venit în Luduş să se facă preot, dar neavând parohie vacantă a rămas dascăl căsătorindu-se cu o fiică de-a preotului Popovici. Avea acest dascăl o scrisoare frumoasă ca din tipar, ceeace se vede din matricolele bisericii începând cu anul 1824 — când a venit el în comună. Era Ioan Branea unul dintre cei mai vestiţi cântăreţi ai acelor vremuri din acest ţinut şi i-s'a dus faima de cantor până în mari depărtări. Se zice că uneori luând parte la vreo înmormântare, sau alt serviciu divin, unde partcipau şi alţi cântăreţi vestiţi, ca să nu fie întrecut de aceştia îşi vâra octoihul cu table de lemn după şerpar ca să iese glasul mai puternic.

Ioan Branea a stat învăţător cu leafă de 24 florini anual până în anul 1853, când din cauza că preotul George Reu nu i-a lăsat feciorul — pe Nicolae să citească apostolul în biserică, împreună cu acesta a trecut la uniţi. In 1859 a răposat.

Ca să ne facem o idee despre învăţământul şcoalei din Luduş şi din alte comune unde au fost şcoale prin secolul al XVIII-lea şi la începutul secolului al XIX-lea, las să urmeze din autobiografia unui fiu al comunei, Dr. Vasile Glodariu, publicată în anuarul liceului din Braşov în anul 1899, — unele părţi interesante în această privinţă:

(Urmează)

drag îl adună pe seama celorce rămân în urmă.

La început se duc cu gândul să stea un an, doi, — timpul însă, pe nesimţite, trece şi tinărul român cel plin de sănătate se trezeşte îmbătrânit şi cu familie ale cărei suflete trebue să le pună în legătură cu Creatorul prin sfânta biserică. Aşa au luat fiinţă bisericile în coloniile de seamă din America.

Se simţea acum nevoia ca acestе biserici să fie concentrate într'o unitate religioasă. Aşa s'a născut Episcopia misionară ortodoxă pe seama românilor din America.

Dacă românul înstrăinat a ţinut seamă de noile generaţii ca să le împărtăşească cu sfânta lege străbună, tot aşa îşi dădu seamă şi de cei cari îmbătrâniseră, şi căróra le trebuia un adăpost, o vatră românească.

Nimeni nu vedea aceste lipsuri pentru bătrânii din America mai mult ca P. S. Sa Episcopul Policarp Moruşca, primul episcop misionar în ţările neortodoxe din apus, şi care deabia împlinì trei ani dela înscăunarea sa, la 4 Iulie a. c., cu mare satisfacţie sufletească reuşeşte cu ajutorul lui Dumnezeu, al clerului şi poporului dreptmăritor să inaugureze „Schitul Vatra Românească din America".

Intr'o regiune fermecătoare, unde cu două sute de ani în urmă se ridicau corturile indienilor, azi se ridică falnic o frumoasă clădire cu dependinţe pe o întindere de peste trei sute de hectare şi care până va mai fi suflet de român în America, va fi locul de ocrotire, locul de reculegere, al românilor, Vatra Românească.

La 4 Iulie 1938, se strâng românii din cele patru unghiuri ale continentului american, din nord-vestul Canadei, din nord-vestul Statelor-Unite, din New-York, Philadelphia din New-England, Indiana, Ilinois, Ohio, Pennsylvania Minesotu, Nort Dacota, toţi cu acelaş ideal spre consfinţirea unui petec de pământ românesc în continentul nord-american.

In lunca înflorită cu trifoi, se depune piatra unde se va zidì sfântul altar al schitului care cu timpul îşi va lua fiinţă.

Aceasta este Vatra Românească din America unde fiii răzleţiţi dela sânul patriei vor găsì adăpost şi căldură sufletească. Este opera realizată din năzuinţele primului episcop român ieşit din hotarele ţării româneşti, a preoţilor misionari şi a poporului care l-a înţeles. — Pr. *Ioan Popovici*, Philadelphia, Pa.

*

Oameni cari se ajută singuri. — Creştinii noştri din satul bănăţean *Surducul-mic*, judeţul Severin, s'au trezit într'una din zile că biserica lor, veche şi mică, începe a se ruina. In loc să pornească, din sat în sat, din oraş în oraş, ca să bată pe la uşile oamenilor (sătui de contribuţii „generoase" pentru folosul altora), surduceníi s'au înţeles şi au făcut o repartiţie în bani, după puterea de plată a fiecăruia, — angajându-se, afară de aceasta, la munca cu braţele, la transportul pietrişului etc. în în scop de a ridica biserica. Aşa, nu va trece mult, şi harnicii surduceni îş vor avea noul sfânt locaş, mare şi frumos, înălţat numai prin puterea şi vrednicia lor proprie.

Publicaţiune

Miercuri, *14 Septemvrie 1938*, ora 11 a. m., în casa bisericii din Râşnov, se închiriază din nou localul „Cetatea Râşnovului", pe un period de trei ani, prin licitaţie publică, cu oferte închise şi timbrate. Condiţiile de licitaţie se pot vedea la oficiul parohial.

Epitropia bisericii ortodoxe
(44) 1—1 **Râşnov**

Organizaţi Reuniuni de femei

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a sosit în ziua de 19 August a c. dela «Eforie», Constanta, unde a fost pentru căutarea sănătăţii, la reşedinţa Sa.

Monument Reginei Maria Un grup de intelectuali, în comun acord cu autorităţile locale, au luat laudabila iniţiativă de a ridica la *Iaşi* un monument în amintirea marei Regine Maria. Monumentul va simboliza zilele istorice, pe care nemuritoarea noastră Suverană le a petrecut, în perioada dureroasă a războiului, în capitala Moldovei.

Sărbătorire. Aflăm, deşi cu întârziere, că profesorii dela facultatea teologică din Chişinău au ţinut de cuviinţă să sărbătorească pe colegul lor, I. P. C. Sa Arhimandritul *Iuliu Scriban*, care în primăvara acestui an a împlinit vârsta de 60 de ani. Ne alăturăm şi din partea ziarului nostru felicitărilor trimise celuice a adus şi aduce atât de multe şi preţioase contribuţii scrisului bisericesc.

† **Ioan Manta,** preot ortodox în comuna Gurarâului (distins cu brâu roşu), a trecut la cele veşnice, după o lungă suferinţă, în ziua de 12 August 1938, ora 24, în anul 76 al vieţii şi după o vrednică păstorire de 52 ani. Inmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale scumpului nostru defunct, au avut loc Duminecă în 14 August c., la ora 2 p. m., în cripta familiară din cimitirul bisericii ortodoxe din loc. Domnul să-l odihnească cu drepţii!

Act de mulţumită. Epitropia bisericii ortodoxe române din Vama-Buzăului, judeţul Braşov, aduce şi pe această cale vii mulţumite familiei cucernicului preot *Ioan Modroiu* pentru darul oferit bisericii noastre: un clopot în valoare de Lei 40.000, care faptă generoasă, în aceste vremi de exagerat materialism, vorbeşte dela sine. Bunul Dumnezeu să i răsplătească frumosul gest care poate servì de pildă şi altor creştini. — *Epitropia parohiei.*

A murit Marţi noaptea şeful partidului slovac, abatele *Andrei Hlinka*, în vârsta de 74 de ani. Ultimele cuvinte ale luptătorului pentru autonomia slovacilor au fost: „Luptaţi pentru libertate! Fiţi victorioşi!"

„Căminul preoţilor ort. Bazna". La căminul preoţilor din arhiepiscopia Sibiului, sunt cu data de 20 August c., camere libere cu 2 paturi, iar din 25 August c. sunt libere camere cu 1 pat. Cucernicii preoţi se pot adresa, direct în scris sau telegrafic, la Administraţia căminului preoţilor, Bazna. — *Comitetul Asociaţiei clerului «A. Şaguna».*

Orfanii de războiu şi copiii invalizilor din războiu sunt scutiţi de taxe la şcolile secundare: Ministerul educaţiei naţionale a trimis o circulară inspectoratelor şcolare, prin care le atrage atenţia, că elevele şi elevii orfani de războiu şi copii ai invalizilor de războiu se pot înscrie în clasele bugetare, iar cei dela clasele extrabugetare urmează să fie trecuţi la clasele bugetare, pentru ca astfel să se poată bucura de avantagiile conferite de legea I. O. V. referitoare la scutirea de taxele şcolare.

Colonii pentru jidovi. Ziarele vestesc că în Italia se vor lua următoarele măsuri: Expulzarea tuturor jidovilor streini, demisionarea jidovilor italieni din armată şi funcţiuni publice, confiscarea averilor jidoveşti, încetarea ghetto-urilor şi restrângerea libertăţilor individuale ale jidovilor, apoi înfiinţarea unor colonii jidoveşti în Abisinia, şi curăţirea teatrelor, a cinematografelor şi universităţilor de jidovi.

La legatul Maria Duca n. Imbăruş, întru pomenirea cu cinste a vornicului la ospeţele nunţilor româneşti din Sibiu Ioan Imbăruş în loc de cunună pe mormântul ce-i acopere azi rămăşiţele pământeşti — profesorul Timotei Popovici a dăruit 200 lei, pentru care mulţumeşte cu dragoste creştinească: *Comitetul societăţii române de înmormântare din Sibiu.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 21 August 1938, va predica părintele *Ioan Gafton*-Bucureşti.

Poşta redacţiei

Pr. *M. M.* în *Br.* Intr'un număr apropiat. Pe când vine lucrul făgăduit?

Nr. 45 1938 (42) 1—1

Publicaţiune de licitare

Parohia ortodoxă română Hundorf, judeţul Târnava mică, dă în licitaţie publică în *29 August 1938*, ora 2 p. m., cu oferte închise, în localul primăriei, edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caetul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 10% din valoarea devizului, în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Caetul de sarcini, devizul şi planul, pot fi văzute în fiecare zi la oficiul parohial din Hundorf.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul la acceptarea ofertelor şi ofertanţilor. Actele de licitaţie se vor aproba de P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu.

Hundorf, la 16 August 1938.

Mihail Morariu epitrop — **Emanul Fleşeriu** paroh

Nr. 120/1938 (43) 1—1

Publicare de licitaţie

Parohia ortodoxă română Şeşuri, judeţul Hunedoara, dă în licitaţie publică în *29 August 1938*, ora 11 a. m., cu oferte închise în localul oficiului parohial, edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caetul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţă de 5% din valoarea devizului în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât maeştri sau antreprenori cari pot dovedì cu certificate în regulă că au mai executat astfel de lucrări în condiţiuni bune.

Planul, devizul şi caetul de sarcini pot fi văzute în fiecare zi la oficiul din Şesuri.

Parohia nu plăteşte nimănui spesele de deplasare.

Şesuri, la 18 August 1938.

Petru Circa I epitrop — **Nicolae Tebieş** paroh

Nr. 394—1938 [41] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a Vaidei, din protopopiatul Orăştie, devenită vacantă prin îndepărtarea de acolo a fostului paroh, — în baza ordinului Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 7913—1938, şi a hotărârii Consiliului parohial din 24 Iulie a. c., — se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Eclejie: 14 jugăre, şi anume: 10 jugăre arător în hotarul comunei Aurel Vlaicu, primite dela reforma agrară, iar celelalte în hotarul Vaidei, între cari 489 stânjini pătraţi grădină.

3. Venitele stolare (îmbunătăţite de consiliul parohial faţă de trecut).

4. Până la edificarea casei parohiale, parohia îi închiriază o casă potrivită, plătind-o din chiria ce primeşte dela comună pentru şcoală.

Cererile de concurs, însoţite de încuviinţarea de a candida, obţinută dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta subscrisului oficiu protopopesc.

Concurenţii, — înştiinţând înainte oficiul protopopesc, — e de dorit să se prezinte odată la biserică, pentru a fi cunoscuţi de parohieni.

Orăştie, 12 August 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român al Orăştiei

Prot. **Ioan Moţa** adm. tractului

Nr. 8215.

Notificare oficială

Şcoala de cântăreţi bisericeşti din Sibiu, înfiinţată în anul 1927, a Arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia şi Sibiu, are menirea să dea Bisericii noastre cântăreţi pricepuţi, conducători de coruri săteşti şi credincioşi luminaţi.

Inafară de cântarea bisericească, elevii ei au primit educaţie religioasă îngrijită şi au avut prilejul să deprindă câte o îndeletnicire practică. Programul şcoalei, prevede cursuri de albinărit, pomărit, de tâmplărie ş. a.

Cu începerea noului an şcolar, şcoala de cântăreţi din Sibiu se recomandă din nou fiilor de credincioşi, cari doresc să-şi creeze o carieră liniştită, o viaţă frumoasă şi pusă întreagă în slujba măririi lui Dumnezeu.

Tinerii cari doresc să fie primiţi în această şcoală, pentru anul şcolar 1938/39 îşi vor înainta până la 1 Septemvrie cererile lor Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, însoţite de documentele următoare:

1. Carte de botez şi certificat de naştere;

2. Certificat şcolar (cel puţin 4 clase primare);

3. Certificat de moralitate şi recomandaţie dela parohul local;

4. Certificat medical, dovedind că solicitantul nu sufere de boli contagioase şi că nu are nici alte defecte corporale.

In această şcoală se primesc numai fii ai Bisericii noastre, în etate de 15 ani împliniţi, dar nu trecuţi de 20 ani şi cari reuşesc la examenul de primire. Acest examen se va ţinea în zilele de 30 Septemvrie şi 1 Octomvrie a. c.

Elevii primiţi vor aduce cu ei: două rânduri de schimburi, haine de pat: străjac, saltea, ţol, perină, cuvertură de pat, 2 ştergare, cuţit, furculiţă, lingură şi o ceaşcă pentru ceai.

Toţi elevii vor locui în internatul şcoalei.

Taxa de întreţinere este de Lei: 8000 anual, plătibili în trei rate: rata primă de Lei 3000 cu ocazia înscrierii, rata a doua de Lei 2500 la Crăciun, iar rata a treia de Lei 2500 la Paşti.

Cursurile vor începe la 3 Octomvrie a. c. şi vor dura doi ani de teorie şi unul de practică.

După absolvirea şcoalei se eliberează diploma de cântăreţ bisericesc. Pe baza acestei diplome cântăreţii bisericeşti vor fi retribuiţi din bugetul statului cu un salar lunar fix. Această măsură s'a pus în aplicare pentru o parte din absolvenţii şcoalei, cu 1 April 1937. Pe lângă aceasta cântăreţii vor avea uzufructul sesiunii cantorale, obţinut din reforma agrară.

Onorata preoţime e poftită a citì acest aviz credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii cu fii buni să şi-i trimită la şcoala de cântăreţi bisericeşti.

Pe lângă aceasta mai dispunem oficiilor parohiale spre ştire şi conformare următoarele:

a) Parohiile cari angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţl din Sibiu, până la întroducerea acestora în statele de salarizare, să le asigure din casieria parohială un salar potrivit;

b) cântăreţii cu diplomă din parohiile cu cântăreţi bătrâni, să fie angajaţi ca auxiliari pe lângă vechii cântăreţi, Consiliul parohial având obligaţia să le asigure partea corespunzătoare din uzufructul sesiei şi a venitelor cantorale;

Posturile de cântăreţi devenite vacante, nu se vor mai putea întregì decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.

Parohiile noastre cari dispun de mijloace materiale întru cât vor avea tineri săraci dornici de a ajunge cântăreţi bisericeşti, sunt poftite a vota pe seama acestora taxele de întreţinere la şcoală.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericesc ţinută la 12 Iulie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae — Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI Sibiu 28 August 1938 Nr. 35

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA ... ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Gânduri despre problema răului

Despre posibilitatea răului se poate vorbì numai în legătură cu ființa lui. Dar e atât de greu să spui ce e răul în ființa sa. Se spune că răul stă în mândrie. Aceasta ar fi rădăcina tuturor celorlate păcate. Dar sunt aspecte ale răului cari nu pot fi reduse la mândrie. Așa sunt în deobște diferitele patimi. Este apoi altceva mai adânc care te face să fii mândru, care te face să te bucuri de nenorocirea altuia, care te face să fii lacom, care te face să-ți fie silă de oameni. Este uneori în noi o răutate care nu-și evidențiază nici un motiv, o dorință de-a face rău altora care nu ni se prezintă prin nici un argument justificată. Dostoevschi a descris cu măestrie acest caracter de aparență irațională al răului și sub influința lui unii cugetători ruși au declarat că răul este cu totul irațional, o noțiune de limită, ce nu mai poate fi descompusă în alte elemente, așa cum o axiomă în matematici nu mai poate fi analizată. Atributul de răutate nu poate fi redus la altul. Este una din categoriile ultime și ireductibile ale vieții noastre. Nu știm ce e răul și nu știm de ce-l facem. Orice teodicee, orice încercare de a-l explica, de a-i motiva și înțelege prezența este condamnată dinainte la insucces (Vezi B. Vâșeslavțev, Tragische Theodizee, în revista Orient und Occident, 1929, I Heft. E drept că Vâșeslavțev afirmă aci totala ignoranță referitor la suferință, dar suferința stă în legătură cu răul.)

Dar la teoria aceasta a absolutei iraționalități a răului nu putem rămânea. Răul poate să se prezinte puterii noastre de intuiție limitată ca irațional. Noi poate că nu suntem în stare să vedem rădăcinile lui. Dar în sine trebue să aibă o motivație, căci o motivație este una cu un punct de plecare, în care e dată posibilitatea și argumentul lui, pe când în absoluta lipsă de motivație e inclusă lipsa de început, lipsa a ceva anterior lui. Dacă răul are un început, trebue să fi început din cauza a ceva anterior, trebue să aibă o explicație; numai dacă n'are nici un început nu are nici motiv. Motivul acesta poate să fie mai adânc decât puterea noastră de pătrundere și deci răul poate să ne apară nouă ca irațional, dar în sine nu poate fi cu totul fără motiv, cu totul irațional.

Că teza absolutei iraționalități a răului poate să ducă pe cineva la admiterea unui izvor supracreatural al lui, ne-o dovedește cazul filosofului rus N. Berdiaev care concepe neantul din care Dumnezeu a creat lumea ca pe ceva pozitiv și afirmă că libertatea din om este o proprietate a neantului și răul comis de om e comis propriu zis de această libertate suprapersonală și eternă. Dumnezeu-creatorul însuși a răsărit din acest neant divin și pozitiv, și deci omul e în oarecare măsură frate cu Dumnezeu. Răul constă propriu zis într'o luptă între cele două ramuri ale aceluiași izvor: Dumnezeu și libertatea-neant și ea va dura o vreme oarecare, apoi va urma împăcarea (De la destination de l'homme, Paris 1935, pg. 39 urm.)

Declarându-se împotriva lui Dumnezeu-creatorul, libertatea meonică (cea din neant) refuză să consimtă la opera de creațiune a Lui și tinde să se întoarcă spre neant din care a ieșit. Dar neantul e ceva pozitiv. «Dumnezeu-treimicul naște din abis, din Neantul divin și se înfruntă cu libertatea acestui neant. El crează lumea și omul din neant și răspunsul pe care îl așteaptă dela ei trebue să-i vină din profunzimea libertății. Acest răspuns a fost întâi un asentiment la creațiune, apoi o revoltă și o ură contra lui Dumnezeu, adecă o întoarcere la non-existența originară. Căci orice rebeliune contra lui Dumnezeu este o întoarcere la non-existență», (pg. 42).

Ideea aceasta, care scoate de sub răspundere persoanele omenești și nu poate concepe mântuirea lor decât în bloc, reduce răul la o iluzie, la un proces trecător în sânul totului.

Ideea de neant care preocupă persistent cugetarea celor ce au încercat să explice răul, are credem o importanță în originea lui. Dar alta decât i-o atribue Fer. Augustin sau N. Berdiaev.

Am văzut că în rău se manifestă o forță uriașă pozitivă. N. Berdiaev a văzut aceasta și deaceea a conceput neantul, izvorul liber al opoziției contra lui Dumnezeu, ca pe o realitate pozitivă. «Desfacerea de Dumnezeu presupune la creatură o mare elevație, o libertate și o forță considerabilă» (pg. 43). Ca și Augustin vorbește si N. Berdiaev de-o cădere a răului spre neant, dar coborârea spre neant insuflă după el putere.

Dar e absurd să concepi neantul ca pe o forță pozitivă care ar împrumuta putere răului. Orice putere vine dela Dumnezeu, deci și puterea făpturii în rău. Contribuția neantului la producerea răului e de natură indirectă. Făptura se teme de recădere în neexistență. Fiind creată, nu e infinită în puteri, e limitată. Simțind aceasta și având des sentimentul împuținăriii acestor puteri limitate, se teme că împuținerea va merge până la dispariție totală. Aceasta o face să se încordeze spre a-și consolida cât mai deplin existența. Obsedată de teama dispariției, când vede cât de slabă e și cum slăbește, făptura trăește într'o încordare continuă spre înmulțirea existenței sale. Simte că cu cât va avea mai multă existență, cu atât va fi mai asigurată contra dispariției, contra neantului. Dar pe orice treaptă de putere ar ajunge, atâta vreme cât nu are viață infinită, nu se simte destul de asigurată. Tot ce nu-i fără sfârșit, se poate epuiza. Slăbiciunea și limitarea proprie și-o simte și atunci când vede că alții sunt mai tari. Vrea deaceea să fie mai sus ca toți cei mai tari. In dependența altora de sine, omul capătă impresia că e mai asigurat împotriva neantului, dar slăbiciunea să îi apare îndată ce privește la alții cari sunt mai tari. Astfel se explică lupta și invidia împotriva celor mai tari, mândria față de cei mai mici. Mai mult îi evidențiază slăbiciunea Dumnezeu atotputernicul. El apare omului, lacom de siguranță în existență, și ca un veșnic pericol. Dacă poate face cu mine ce vrea, ce știu eu că nu mă va distruge într'un moment sau altul! De amenințările naturii crede că va putea scăpa și puterile ei crede că și le va aservì toate. Dar de dependența de Dumnezeu nu pot oare scăpa? Mintea poate să-i arate că acest gând e absurd, dar lăcomia sa organică după infinită existență și independență, după așezarea în centrul existenții, îl mână la acest absurd. Caută să se sustragă de sub puterea lui Dumnezeu, să nu-i împlinească poruncile, iar dela o vreme caută să se iluzioneze chiar cu gândul că nu există Dumnezeu. Omul din teama de dispariție vrea să posedă și să stăpânească toată existența, să fie el Dumnezeu, răsturnând pe unicul și adevăratul Dumnezeu. (Filosoful contimporan Heidegger a ajuns la concluzia că o structură fundamentală a omului este o teamă continuă produsă de faptul că viața sa merge spre moarte. O teamă care la început nu-și dă seama de cauza ei. «Dass es seinem Tod überantwortet ist, und dieser somit zum In-der-Welt-sein gehört, davon hat das Dasein zunächst und zumeist kein ausdrückliches oder gar theoretisches Wissen. Die Geworfenheit in den Tod enthüllt sich ihm ursprünglicher und eindringlicher in der Befindlichkeit der Angst. Die Angst vor dem Tode ist Angst «vor» dem eigensten unbezuglichen und unüberholbaren Seinkönnen. Das Wovor dieser Angst ist das In-der-Welt-sein selbst. Das Worum dieser Angst ist das Seinkönnen des Daseins schlechthin». Sein und Zeit, Halle 1935, pg. 251. Nu e locul și nu e nici necesar să spun că gândurile noastre nu au decât o apropiere aproximativă de acestea).

In această fugă de starea condiționată, în această dorință de-a fi Dumnezeu, se află rădăcina tuturor felurilor de păcat. Mândria, invidia, ura, lenea (teama de-a obosi, de-a slăbi), minciuna (pentru a-și salva interesele), lăcomia după avuție, știință, lux, glorie (putere și nemurire de orice fel, cu orice preț); chiar poftele nesăturate trupești (după mâncare, plăceri) se explică dintr'un elan după viață, ce ține de constituția naturii create.

Dacă cetim atenți, cu acest gând a ispitit Satana pe protopărinți în Paradis, din acest motiv s'a comis primul act de neascultare: «ca să fie ca niște dumnezei», (Gen. cap. 3, v. 5) ca să iasă din starea condiționată, din starea de supunere. Cunoașterea binelui și a răului, a amintit-o ispititorul în al doilea rând, ca cel mai esențial atribut al dumnezeirii. Prin ea ieșim din starea de dependență și de nesiguranță; știind ce e bine și ce e rău, știi cum trebue să trăești ca să-ți consolidezi existența, ca să fii tare. Pofta Evei (a văzut că e bun la mâncare și frumos pomul) e trezită în al treilea rând, servindu-se ispititorul de elanul după viață al naturii trupești. Avem deci o lăcomie pozitivă după existență, culminând în dorința: «de-a fi ca niște dumnezei».

Despre căderea lui Lucifer, a primului dintre îngeri, iarăși se spune că a căzut pentrucă s'a răsvrătit împotriva lui Dumnezeu, vrând să-l răstoarne. Păcatul lui stă în aceea că dușmănește pe Dumnezeu concurând la locul Lui de stăpânitor al lumii. De aci numele lui: Dușmanul, Satana.

In această tendință înăscută a făpturii, de întărire a propriei existențe, stă forța pozitivă uriașă a răului și în acelaș timp aspectul său irațional, căci teama făpturii de neant și încordarea ei spre tot mai multă existență nu e ceva dat de voia și de rațiunea omenească, ci e pus la temeliile ei.

Dar dacă Dumnezeu a pus în structura făpturii teama de nimic și încordarea spre tot mai multă viață, oare nu facem din El cauza răului? Sau mai sunt faptele săvârșite din acest imbold, păcate? La aceste întrebări răspundem că tendința spre mai multă viață nu este ceva rău. Dumnezeu însuși le-a spus primilor oameni: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți pe el» (Gen. 2, 28), poruncă reînoită și către Noe după ieșirea din corabie. Isus Hristos iarăși deaceea a venit ca lumea «viață să aibă și *mai multă* să aibă». Dumnezeu n'a pus pe om prin creație pe cea mai înaltă treaptă de viață, ca el să guste static din această plenitate, ci l-a înzestrat cu un neastâmpăr dinamic pentru a merge singur mai departe în lărgirea și mărirea conținutului său de viață. Insă acest progres avea să-l facă omul nu împotriva lui Dumnezeu, ci cu El și spre El. Chemarea din neexistență s'a făcut numai prin Dumnezeu. Progresul în existență avea să se facă prin colaborarea omului, dar nu fără Dumnezeu și împotriva Lui. Dinamismul vital care se manifestă în păcat, e dela Dumnezeu. Cu el a izbucnit omul în existență și prin el are să continue actul creațiunii. El nu poate fi din altă parte, căci numai Dumnezeu e izvor de putere. Rău e în acest dinanimism absența gândului la Dumnezeu. De aci partea de măreție care se află incontestabil și în cele mai scelerate acțiuni și în realizările unei civilizații fără Dumnezeu. Progresele tehnice ale lumii de azi, punerea în slujba omului a atâtor forțe ale naturii, sunt

lucruri cari storc admiraţia cu toate că sunt produsul unei strădanii fără Dumnezeu. Ele nu sunt în sine realizări păcătoase. Atitudinea creştinului faţă de ele nu poate fi unilateral — negativă. Invenţia avionului, a luminii electrice, a telefonului şi televiziunii, nu sunt produse ale diavolului, pentru a cufunda lumea şi mai mult în păcat, ci ale elanului vital pus în om de Dumnezeu pentru consolidarea vieţii sale. Creştinismul nu poate fi contrar elanului creator al omului. Smerenia nu poate însemna desconsiderarea minunatelor puteri ce sunt puse în noi şi renunţarea la desfăşurarea lor, renunţarea la muncă cu toate puterile ce ne sunt date.

Dar nu putem avea nici o atitudine cu totul pozitivă faţă de acest elan creator al omului şi faţă de rezultatele lui, deoarece ştim că lipsind Dumnezeu din el, s'a alterat, iar produsele lui fiind lipsite de armonie şi de justă utilizare, fac pe om mai mult să sufere decât să se bucure. In monstru admiri forţa şi unele trăsături ce amintesc anumite armonii, dar deteşti îngrămădirea inestetică a forţii. Aşa şi în chipul omului, care păstrează toate elementele date de Dumnezeu, dar în dezorganizare şi proastă întrebuinţare, şi în realizările lui, impunătoare în măreţia lor, dar triste în turburarea şi nefericirea ce-o întreţin în viaţa omenească.

Cum s'a dezorganizat omul interior, chipul lui Dumnezeu în om, prin aceea că omul a ieşit din ascultarea Lui şi s'a ridicat împotriva Lui? Dacă omul n'ar fi rămas să-şi consolideze viaţa fără Dumnezeu, n'ar fi fost în el o atât de mare teamă de dispariţie, de moarte, de slăbire a existenţii. Ar fi ştiut că nimicul îl ameninţă numai într'o eventuală părăsire a lui Dumnezeu. Fiind cu Dumnezeu, ar fi avut în El siguranţa că oricât ar slăbi muncind, nimicul nu-l va înghiţi. Lipsind această teamă, această nelinişte, având siguranţa în Dumnezeu, nu s'ar fi simţit avizat numai la puterile lui pentru a se menţinea şi întări în existenţă. N'ar fi muncit cu disperare, n'ar fi lăcomit cu nesaţiu la bunuri materiale, n'ar fi urât şi invidiat pe cei ce au izbânzi în viaţă. Ar fi muncit nu din lăcomie materială pentru sine, ci pentru a colabora cu Dumuezeu la înfrumseţarea cosmosului, la uşurarea vieţii tuturor. Fiind asigurat împotriva neantului prin Dumnezeu, n'ar fi căutat să se sue tot mai sus printre semenii săi, ar fi lipsit lupta de dominaţie, vrajba, exterminările. Nu s'ar fi deslănţuit prin colaborarea fantaziei nici poftele nesăturate şi deci s'ar fi mulţumit fiecare cu atât cât îi era necesar pentru viaţă. Iubirea de viaţă sădită în firea omului s'ar fi manifestat în iubirea lui Dumnezeu, în străduinţa de a-L cunoaşte şi de a se apropia de El, căci El ne asigură viaţa, în iubirea frumuseţilor universului lui Dumnezeu şi gustarea bunătăţilor Lui, în munca de a le evidenţia şi de a le face accesibile la fel tuturor. Ar spune poate unii că n'ar fi fost strădanie şi creaţie fără concurenţă, fără marile ambiţii de-a fi mai mult şi de-a avea mai mult ca alţii. Dar ar fi creat omul din dragostea de Dumnezeu şi de semenii săi şi pentru frumuseţe. Marile creaţii chiar în starea de păcat au mult din aceste nobile impulsiuni.

Cu alte cuvinte omul ar fi trăit în armonie cu Dumnezeu, cu sine, cu semenii săi şi cu natura. Ar fi lipsit total egoismul în iubirea vieţii. N'ar fi căutat să fie el centrul lumii, ci un frate cu ceilalţi oameni şi un fiu al lui Dumnezeu. Patima nu i-ar fi întunecat judecata şi vederea adâncilor taine ale vieţii.

Fără îndoială răul apare şi sub un al doilea aspect: ca slăbiciune a făpturii: boalele şi moartea în ordinea fizică şi slăbiciunea ce-o simte omul, chiar dacă nu e rău, de-a presta lucruri mari în favorul aproapelui. Câţi şi decâteori nu simţim că nu e suficient să nu urăm şi să nu păgubim pe alţii, ci e necesar să activăm intens, dintr'o mare iubire în folosul altora. In fenomenul acesta se manifestă un alt pol al existenţii omeneşti, opus celui care se încordează spre cât mai multă putere şi viaţă. In el îşi descopere din nou prezenţa neantul din care suntem scoşi. Dar totuşi nu ca forţă pozitivă, cum spune Berdiaev, ci ca inerţie, ca greutate ce ne trage în jos.

De remarcat este că această inerţie a neantului o simt mai puţin cei răi. Puterea lor lacomă de ascensiune nu se simte atenuată de slăbiciunea produsă de atracţia neantului.

Ea nu e propriu zis răul, ci urmarea lui. Atâta timp cât în cuprinsul făpturii vueşte patima pozitivă a răului, nu se simte această lâncezire a puterilor de viaţă. Ea e o urmare a răului în adevăratul înţeles al cucântului. Ea vine pe urmă. După înălţarea semeaţă spre Dumnezeu, care e o maximă desfăşurare a puterilor vitale puse în noi de Creator, vine epuizarea datorită faptului că nu am luat pe Dumnezeu ca ajutător al întăririi noastre în existenţă. Dar întâi e înălţarea şi cât durează ea, slăbiciunea nu se simte; ea se simte în raport invers proporţional cu puterea ce se manifestă în înălţare. De aceea răul e propriu zis forţă pozitivă; urmarea lui numai, e prăbuşire în ţărână.

Unii pot să nu fie agitaţi de porniri rele. Dar ei simt inerţia neantului, ca urmare a păcatului general omenesc.

Răii cei mari, îngerii răsvrătiţi, vor fi aduşi în starea de slăbiciune, de lâncezeală a puterilor lor, abia înaintea Judecăţii din urmă.

Dar fie că suntem încă în plină încordare a înălţării fără Dumnezeu, fie că simţim în toată tristeţea ei relaxarea puterii de viaţă, vindecarea noastră este numai la Dumnezeu. Un indiferent, un sceptic, un neputincios de-a face binele, chiar dacă nu face nici răul, nu e mai bun ca un rău. Ba poate că e mai rău ca acela. Pentrucă nici el nu se încrede în Dumnezeu. Răul luptă să-şi întărească existenţa fără Dumnezeu; indiferentul, e un descurajat. Ştie că nu poate face nimic singur, dar nu crede nici în ajutorul lui Dumnezeu. Işi închipue că totul e perdut.

Şi răul şi indiferentul trebue să se hotărească să primească viaţa din mâna lui Dumnezeu, Stăpânul şi ajutătorul nostru. E ceeace ne învaţă răstignirea şi învierea Domnului, cari ne dau adevărata teodicee. Dar despre aceasta vom încerca poate să ne lămurim puţin în alt număr.

D. STĂNILOAE

Nr. 9040/1938

Notificare oficială

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi, că examenul de capacitate preoţească, ce urma să se ţină în 9 Septemvrie crt., se va ţinea numai în 22 Septemvrie crt.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 26 August 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 9481—1938

Notificare oficială

Se aduce la cunoştinţă că începerea anului şcolar la Academia teologică „Andreiană" se amână după cum urmează:

a) Inscrierile se vor face în 12—13 Septemvrie;

b) Examenele în 15 Sept.;

c) Mărturisirea şi Cuminecarea studenţilor va avea loc în 16—17 Septemvrie;

d) Deschiderea solemnă a anului şcolar va fi în 18 Septemvrie;

e) Inceperea cursurilor în 19 Septemvrie.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 9365—1938

Concurs

La *Şcoala Normală ortodoxă «A. Şaguna» din Sibiu, secţia băeţi*, a devenit vacantă pe ziua de 1 Septemvrie 1938, prin pensionarea profesorului Ilie Aleman, *catedra de ştiinţe naturale.*

Doritorii de a ocupa această catedră vor înainta cerere până la *15 Septemvrie crt. Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu*, la care vor anexa: 1. certificatele despre studiile de specialitate; 2. actul de naştere şi de botez; şi 3. eventualele certificate de serviciu.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 26 August 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 8531 – 1938.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că preotul Vasile Glodeanu dela parohia Ardeu, jud. Hunedoara, în baza §-ului 5 din Regulamentului fondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezecemii) după soţia sa Raveca, decedată la 2 Iulie 1938.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 22 Aug. 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

---

* FOIŞOARA *

Spicuiri din monografia comunei Luduş

De preot-profesor **Dr. I. STANCIU**

„Imi aduc aminte ca acuma, că şcoala cea veche românească sătească (din Luduş) era de bârne, cu ferestruici foarte mici, coperită cu şise; bănci nu erau, decât trei laviţi lungi pe lângă pereţi, încolo în şcoală erau făcute scaune din pociumpi umplute cu pământ, ca scaunele, pe cari şed păcurarii la strungă, când mulg oile. Dascălul avea o măsuţă mică; tabela încă era mică şi mai mult ştearsă.

Cărţi didactice nu aveau şcolarii, ci dascălul le scria literile pe câte un petec de hârtie, sau pe o tăbliţă de fag, de unde apoi lecţiunea se numia „tablă". Dascălul dupăce îl scrià literele pe hârtie, sau tăbliţă, apoi pe începător îl da pe mâna unui şcolar mare, care îl învăţa literele sau azbuche. Dupăce cunoştea bine tot azbuchele care se compunea din 42 litere ciriliane, apoi îi scria bietul jupânul dascăl silabizarea, apoi cuvinte.

Intr'o iarnă întreagă de abia putea băiatul să ajungă la „Pentru rugăciunile".

Erau şi bucoavne (abecedare) tipărite, dar numai prea puţini copii aveau de acestea. Apoi câte unii din cei mai mari aveau şi ceasloave şi catechise.

Bietul dascăl n'avea alta de lucru, decât să le scrie copiilor table şi să-i asculte după ele, ceace se zicea „mi-am dat tabla".

Şcoala cea veche de lemn s'a vândut şi s'a zidit o şcoală mare (vom vedea mai jos!) frumoasă, de zid, cu ferestre mari şi cu două odăi, una mare, alta mică.

Eu am mers regulat la şcoală cam de pe la 1839. Eu încă am trecut prin purgatoriul tăblii şi al azbuchii şi de abia după trei ierni am ajuns la ceaslov.

In şcoală şcolarii nu învăţau a scrie, ci dascălul le scria pe câte o coală de hârtie câte un rând şi şcolarii trebuiau să scrie acasă. Dascălul le scria cu litere latine, de aceea se şi numia scrisoarea aceea: literat.

In şcoala din sat sub conducerea scumpului meu dascăl Ioan Branea am învăţat elementele limbei române. Din ceaslov îmi dam tabla de câte două-trei ori pe zi. Am învăţat toţi psalmii şi toate rugăciunile de rost.

Dascălul nostru era cântăreţ foarte vestit în tot ţinutul. Şcoala din Luduş era foarte bine frecventată. Veniau copii de pe toate satele pe prin prejur. Dascălul ne învăţa cântările şi noi cântam în biserică, de răsuna.

Pedepsele de şcoală erau punerea în genunchi pe boane de cucuruz, băgarea cu părul în gaură (copiii pe vremuri aveau păr lung) şi baterea la palmă. Plaga era un vătrariu rotund cu o gaură în mijlocul cărigii. Loviturile dureau grozav în palmă. Pe copiii, cari nu veniau la şcoală îi aduceau cu rotilele de plug. Mâna dascălul câte cinci şcolari de cei mari cu rotilele după el şi îl puneau pe rotile şi aşa îl aduceau prin sat în rotile până la şcoală.

In primăvara anului 1843 vine la examen Moise Fulea, directorul şcoalelor gr.-ort."

Aşa au fost vremurile şi aşa a fost şcoala pe atunci. Altfel să nu ne prea mirăm, deoarece unele metode s'au susţinut multă vreme până în timpurile mai noi. In copilăria mea când eram la şcoala sătească, fie iertatul meu dascăl în afară de rotile întrebuinţa aproape toate celelalte modalităţi, în plus, pe copiii răi îi băga în horn, care avea o uşe mare şi îi închidea la întunerec câte un ceasdouă.

După cum ne mărturiseşte Dr. Vasile Glodariu, în anul 1839 era deja o şcoală „mare" cu două sale de învăţământ una mare, una mică şi cu ferestre mari. Se poate să fi fost considerată atunci de un adevărat palat faţă de şcoala veche din bârne, care în loc de bănci avea doar pociumpi umpluţi cu pământ. Eu din fericire am ajuns să văd aceasta şcoală clădită lângă biserica ortodoxă şi demolată în anul 1906, după ce din 1900 servea ca sală de joc pentru tineretul comunei. Sala mare era cam de 6 metri lungă şi 5 metri lată, iar cea mică dacă avea 4 pe 5 metri. Ferestrele nu erau aşa grozav de mari, şi cam cel mult de un metru — aşa cum sunt la casele ţărăneşti. Şi totuşi aceasta clădire a servit ca şcoală până în 1900, când s'a clădit actualul local pe locul donat de „Albina", cu 5 clase mari, cu coridor, cu o sală pentru bibliotecă şi una pentru învăţători. Comparaţia nu se poate face: aceia modestă, scundă, mică, aceasta adevărat palat, care deja începe să fie neîncăpător pentru marele număr al elevilor împărţiţi la 7 învăţători.

Totuşi nu putem să nu-i recunoaştem marele rol ce l-a avut modesta clădire cu două sale în educaţia atâtor generaţii din comună.

La această şcoală, după cum am putut afla, au fost dascăli următorii:

1. Ioan Branea până în 1853;
2. Moise Reu (trecut în România);
3. Sevastian Meteş, venit în acest scop dela uniţi;
4. Ilie Muntean din Turnişor;
5. Iosif Morariu din Marpod până în 1857 când se preoţeşte;
6. Iacob Işac din Topârcea în 1858—1859;
7. Ioan Stancu din Tilişca în 1860;
8. Ioan Muţiu fiu al comunei din 1861—1874.

Cu acesta din urmă mai funcţionează un dascăl tot fiu al comunei — deci acum începem cu doi dascăli.

9. George Reu, fiul preotului dela 1861—1863, când se preoţeste.

I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae a primit, la telegrama de condoleanţe trimisă M. Sale Regelui Carol II cu prilejul morţii Augustei Sale Mame, următorul răspuns:

I. P. S. Sale

NICOLAE

Mitropolitul Ardealului

SIBIU

Bucureşti, Palatul Regal.

Vă mulţumesc pentru frumoasele cuvinte ce Mi le adresaţi cu prilejul marelui Meu doliu.

CAROL

Solemnitatea instalării Rezidenţilor Regali a prilejuit spontane manifestaţii şi profesiuni de credinţă pentru Rege şi ţară.

Toţi cetăţenii, fără deosebire de limbă şi confesiune, au salutat noua aşezare administrativă ca pe un eveniment istoric, dela care se aşteaptă roade ce vor folosi tuturor.

Alipirea faţă de ideea monarhică şi încrederea deplină în binefacerile regimului actual s'au manifestat în formele cele mai impresionante.

Minoritarii, deopotrivă cu românii, şi-au exprimat satisfacţia pentru noua lege administrativă, sancţionată de M. Sa Regele *Carol II*, subliniind loialitatea de care sunt însufleţiţi. Pretutindeni, păstorii sufleteşti ai minorităţilor, reprezentanţii diferitelor culte, au ţinut să asiste la înscăunarea Rezidenţilor Regali şi să-şi exteriorizeze mulţumirea prin cuvinte străbătute de acea căldură a simpatiei, care ajută înţelegerii dintre oameni şi care uneşte.

Când omul sfinţeşte locul. — Cucernicul preot din Bârlad, părintele *Ioan Gh. Chirvasie*, ne trimite o corespondenţă, în care descrie, cu însufleţită dragoste duhovnicească, felul înălţător cum a fost sărbătorit, în ziua patriarhului Nifon Ţarigrădeanul (11 August), P. S. Sa Episcopul **Nifon** dela Huşi.

In această zi, de pomenire a numelui prealuminatului Episcop Nifon, preoţii şi credincioşii au avut prilejul să-şi manifesteze profunda alipire şi veneraţie faţă de Ierarhul care a dat, Eparhiei sale numeroase înfăptuiri izvorâte din dragostea şi jertfa pentru Biserica Domnului. „Noi, — scrie părintele Chirvasie, — înserând acestea în organul naţional bisericesc *Telegraful Român*, care a avut şi altă dată cuvinte bune despre activitate cumpănită a P. S. Nifon, n'avem de adăugat altceva, decât dorinţa fierbinte, ca P. Sf. Nifon să ajungă să se poată bucura încă mulţi ani de dragostea ce i s'a arătat în această zi, dragoste de care, — după cum a spus P. Sf. Sa, — are nevoie, căci ea îl mângâie, îl întăreşte şi-i dă curaj, spre a putea lucra mereu, pentru binele bisericii, pe care o slujeşte cu atâta devotament".

† Ioan Cândea-Avrig

Cariera unui protopop bătrân

Luni, 22 August c., a adormit în Domnul bătrânul protopop al Avrigului Ioan Cândea, în vârstă de 83 ani, după o activitate bogată în slujba bisericii şi a neamului, păstorind ca protopop 53 ani A fost înmormântat în 24 August, celebrând 20 preoţi din protopopiat în frunte cu P. C. Pr. Tr. Scorobeţ, delegatul I. P. Sf. Mitropolit Nicolae. S'au ţinut trei vorbiri de Pr. Voineag, notarul Chialda şi delegatul consistorial. Acesta a rostit panegericul, prin care a arătat caracterul şi viaţa de slujitor al altarului şi de conducător al protopopiatului. Meritul lui e că în protopopiatul Avrigului, şcoala confesională ortodoxă română nu s'a lăsat biruită de şcoala de stat maghiară şi credincioşii ortodocşi, pe care-i cunoştea personal în întreg protopopiatul, au adus toate jertfele pentru apărarea şcolii, la îndemnul şi stăruinţele regretatului protopop Cândea. Este caracteristic faptul că, în toamna anului 1916, când alţii se refugiau în spre Ungaria, protopopul nostru, ascultând glasul tainic al conştiinţei şi sângelui, a luat calea pribegiei in Moldova şi Rusia, de unde a revenit fără paşaport în Avrigul de acum românesc.

Om de inimă, inteligenţă scăpărătoare şi neastâmpărată, real şi vioiu, a dus o viaţă zbuciumată şi a îndurat crude lovituri ale sorţii în viaţa familiară, pe care le-a suportat cu seninătate creştină şi resemnare adâncă.

Alături de avrigenii săi, care-l urmau ca pe un conducător preaput şi l-au deplâns ca pe un părinte adevărat, l-au petrecut la groapă prietenii vechi, români şi streini şi mulţi învăţători pe care el îi orânduise în slujba bisericii şi a neamului.

In copilărie văzuse în chiar biserica din satul său pe marele Şaguna şi a crescut sub privirile lui Şaguna ca elev al liceului german din Sibiu. Cu protopopul Cândea mai dispare încă unul din clericii noştri, care au avut fericirea să-l cunoască pe Şaguna pe când trăia.

Odihnească cu drepţii!

Probleme-Recensii-Comentarii

FOR-ul la sate. — Praznicul Adormirii Maicii Domnului — 15 August 1938 — a fost o zi de lumină în sufletele credincioşilor din parohia Bratei, Târnava mare.

Cuvântul adevărului, semănat cu suflet şi credinţă, prinde tot mai adâncă rădăcină, şi 'n fiecare an secerişul e mai bogat şi mai puţin stricat de neghina fărădelegilor.

La slujba sfintei liturghii erau de faţă trei reprezentanţi ai FOR din Dumbrăveni, şi anume dnii Dr. I. Holom, adv. şi preşedintele FOR-ului din oraşul amintit, I. Domnariu, prof. la liceul de băeţi din Dumbrăveni şi revizorul N. Vecerdea, T. Mică.

La sfârşitul sfintei slujbe Pr. M. Maier a prezentat pe oaspeţi credincioşilor. Apoi dl profesor *Domnariu* a vorbit despre: „Mitropolitul A. Şaguna". Cuvântarea de mare avânt a fost ascultată cu o atenţiune cucernică.

Dl revizor *Nic. Vecerdea* a vorbit frumos despre: „Roadele credinţei în Isus Hristos" aducând exemple potrivite.

Apoi dl Dr. *I. Holom*, prin cuvinte bine simţite şi pilde frumoase a stors lacrimi din ochii ascultătorilor, vorbind despre: „Minunile pe care le face Domnul Isus şi azi".

Credincioşii au rămas foarte mulţumiţi că „domnii" vin să le vorbească despre „Lumina lui Hristos" care duce la mântuire pe toţi.

De încheere părintele local *M. Maier*, emoţionat de această vizită plăcută, mulţumeşte vorbitorilor, şi promite în numele poporului că toţi vor lucra cu râvnă şi dragoste, urmând calea „păcii lui Isus Hristos", ca să contribuim şi noi la întărirea pietrei de granit a FOR-ului şi a bisericii strămoşeşti.

Se cuvine laudă dlui Dr. I. Holom, care cu râvnă şi dragoste, şi cu sacrificii materiale, aleargă în Dumineci şi sărbători din comună în comună pentru întărirea credinţei ortodoxe în sufletele credincioşilor.

Cei dela FOR caută să ridice prestigiul bisericii strămoşeşti, să întărească însăşi baza statului naţional român cu care ortodoxia şi numai ea singură se identifică desăvârşit. — Pr. *Miron Maier*.

*

Conferinţe preoţeşti. — In conferinţa de primăvară din acest an, preoţimea tractului Hunedoara, pe lângă alte măsuri însemnate cu privire la catehizaţie, pastoraţie internă şi construcţii de biserici şi case parohiale, a decis inceperea unei viguroase ofensive spirituale în parohiile protopopiatului, pentru a potoli setea de viaţă religioasă a credincioşilor.

Părintele protopop *N. Suciu*, preşedintele despărţământului, a alcătuit un bogat program cu fixarea tuturor temelor de predică şi meditaţii, care răspund nevoilor specifice ale credincioşilor din diferite parohii.

Cercurile religioase, celule mici de activitate pregătitoare, care s'au ţinut pretutindeni, sunt urmate de misiunile sfinte.

Prima misiune religioasă s'a ţinut în fruntaşa parohie *Ghelar*, în ziua de 26 Iunie c., fiind împreunată cu manifestarea F. O. R.-ului.

Slujbele religioase s'au oficiat în sobor în faţa unui numeros grup de credincioşi. Au fost urmate de o frumoasă procesiune la hotar în sunet de imnuri religioase executate de fanfara muncitorilor mineri din Ghelar şi a corului condus de păr. Henţia.

Dintre predicile rostite, menţionăm prodica păr. *Gh. Secaş* dela Sibiu despre «*minunata pescuire, roadele credinţei şi necesitatea unei totale convertiri la viaţă creştină*». Plină de frumoase îndrumări practice, predica a stors lacrimi de pocăinţă şi pe mulţi i-a îndreptat în credinţă.

După masă s'a desfăşurat programul FOR-ului. Incadrat în câteva cântece cu caracter religios a elevilor de şcoală, dl *Brâncoveanu* şi-a desvoltat conferinţa sa despre «*Rostul cultural şi naţional al ortodoxiei în viaţa neamului*». Conferinţa a adus un preţios folos preoţilor în lupta lor de a fixa valoarea bisericii ortodoxe în conştiinţa credincioşilor. Rularea filmului «*Patimile Domnului*» a constituit partea emoţionantă a zilei. Suspine şi lacrimi au însoţit tot timpul rularea celui mai tragic sfârşit al celui mai nevinovat dintre făpturi, a Fiului lui Dumnezeu. — S'au distribuit numeroase broşuri de cântece religioase.

A doua manifestare a întregii preoţimi tractuale s'a ţinut la *Runcul mare* în zilele de 23 şi 24 Iulie a. c. din prilejul întrunirii preoţilor în conferinţă pastorală de vară. Situată într'unul din cele mai splendide peisagii de munte, la o distanţă de 30 km de Hunedoara, cu buni şi harnici gospodari, comuna Runcul mare a trăit câteva clipe de înălţare sufletească. Bogatele slujbe oficiate pentru nevoile sufleteşti ale credincioşilor au fost începute cu vecernia de Sâmbătă seara, la care părin-

---

Asupra lui Ioan Muţiu trebue să dau anumite lămuriri. Ca fiu al comunei a avut dascăl pe Ioan Branea, apoi a cercetat şcoala grăniţerească din Orlat, mai pe urmă a stat la şcoală 7 ani în Sibiu, dintre cari unul la pedagogie, sau şcoala normală, cum îi zicem azi.

In 1874 a renunţat la postul de învăţător şi a fost ales alternativ când primarul, când casierul comunei, până la adânci bătrâneţe, când în urma unei întâmplări nefericite cu trenul a rămas pe pat neputincios până a decedat în 1920.

10. Moise Popp fiu al comunei şi fiul parohului;
11. Ioan Braniste din Toarcla;
12. Ioan Spârlea din Avrig;
13. Vasile Langa;
14. Ioan Banciu din Apoldul de jos;
15. Ioan Şoldea din Boiţa;
16. Ioan Căpuşean;
17. Dumitru Orăştian din Apoldul de jos;
18. Ioan Troanca, fiu al comunei din 1886 până în 1904 când se preoţeşte pentru comuna Ţapu;
19. Ilie Tanase, fiu al comunei dela 1887 până în 1912 când trece la pensie.

Aceşti doi dascăli din urmă au funcţionat dela 1900 şi în şcoala cea nouă.

Salariile învăţătorilor până în 1893 au fost foarte modeste. La început 24 florini, apoi 45, 90 şi pe urmă 200 florini plătiţi din contribuţia credincioşilor bisericei ortodoxe. Legea lui Apponyi îmbunătăţeşte salariile învăţătorilor, dar şi acum sarcina rămâne exclusiv în grija bisericei, care în lipsa totală de alte venite recurge la repartiţia pe credincioşi, care erau obligaţi şi din punct de vedere naţional să susţină o şcoală cu patru învăţători.

Las aci să urmeze o tabelă statistică din care se poate vedea cum a fost cercetată şcoala veche dela un timp — de când ni s'au păstrat registrele — şi cea nouă până aproape de izbucnirea războiului mondial.

Tabloul elevilor

în anul şcolar	de toate zilele	de repetiţie	de religia ortodoxă	de religia unită
1887—1888	145	38	169	14
1888—1889	112	29	128	13
1889—1890	118	21	123	16
1890—1891	116	15	119	12
1891—1892	112	?	103	9
1892—1893	113	?	100	13
1893—1894	117	10	116	11
1894—1895	119	17	122	14
1895—1896	116	32	135	13
1896—1897	119	43	149	13
1897—1898	121	27	141	7
1898—1899	110	30	140	—
1899—1900	109	25	134	—
1900—1901	125	15	140	—
1901 1902	172	25	193	—
1902 -1903	155	35	190	—
1903—1904	249	78	288	39
1904—1905	265	75	304	36
1905—1906	267	?	244	23
1906—1907	280	?	259	21
1907—1908	304	?	287	17
1908—1909	324	59	360	23
1909—1910	310	82	365	27
1910—1911	320	92	384	28
1911—1912	328	75	379	24
1912—1913	331	125	423	33

Nu am continuat cu datele din anii mai apropiaţi din motiv, că în decursul războiului mondial elevii au cercetat şcoala foarte neregulat fie că erau nevoiţi să ajute la lucrul câmpului şi în jurul casei, fie că şi învăţătorii lipseau fiind duşi în armată.

O neplăcută şi dureroasă lămurire se impune cu privire la elevii uniţi cari, după cum se vede în acest tablou, au lipsit total dela şcoala noastră între anii 1898—1903. Cauza este şi de ordin material, şi de îngust spirit confesional.

Conducătorii bisericei surori unite nu au admis ca credincioşii lor să contribue cu nimic la cheltuelile de clădire a noului aşezământ cultural, nici cel puţin cu prestaţia în natură, ajutând cu carele şi cu braţul la suportarea greutăţilor ivite. Dimpotrivă şi-au deschis în casele parohiale o cameră drept şcoală, preotul s'a instituit învăţător gratuit şi în decurs de 5 ani aci s'a ţinut educaţia tineretului unit, până ce organele statului prin intervenţie energică, le-au închis şcoala ca necorespunzătoare şi ca lipsită de învăţător calificat. Scopul pentru care s'a făcut acest separatism, a fost ajuns în parte: vre-o 20 familii dintre ortodocşi au trecut la uniţi. Dar cum astfel de treceri lipsite de convingeri nu sunt durabile, şi familiile acestea prin anii 1908—1912 s'au reîntors la matca de unde au plecat.

Ţin cu tot dinadinsul să amintesc că în şcoala veche din Luduş şi-au început educaţia trei fii ai comunei, cari ulterior au devenit bărbaţi însemnaţi pe teren cultural, şi anume:

1. Moise Fulea;
2. Dr. Vasile Glodariu;
3. Dr. Gheorghe Popp.

1. Moise Fulea născut la anul 1787 a fost fiul preotului Gheorghe Fulea din Luduş. După şcoala primară din sat şi cea secundară, a făcut studii filosofice şi juridice în Cluj, iar din 1812 până în 1814 a frecventat cursurile teologice la universitatea din Viena. La anul 1814 rechemat fiind, a fost numit director al tuturor şcolilor confesionale din Transilvania, al patrălea şi totodată ultimul ocupând acest post important. In acelaşi timp dela 1815 până ce se retrage în pensie la 1850 a fost şi profesor la seminarul teologic, asesor consistorial şi protopopul tractului II Sibiu. (Urmează)

ele *A. Băilă*-Cerişor a vorbit despre «*necesitatea tainei sfintei spovedanii şi a cuminecăturei*». S'a spovedit cu acest prilej un însemnat număr de credincioşi. Programul zilei a doua a început la ora 7 dimineaţa cu oficierea utreniei urmată de sfânta liturghie. Răspunsurile au fost date de corul improvizat al preoţilor, sub conducerea părintelui *Laslău*. A vorbit la Sf. liturghie părintnle *Gh. Tarcea*, despre: «*Cum trebue să se poarte creştinii în biserică şi cum trebue ascultate sfintele slujbe*». S'a făcut apoi procesiune la hotar, unde s'a servit sf. maslu şi sfinţirea apei, cu predica părintelui protopop *N. Suciu* despre «*taina sfintei cununii şi păcatul celor ce traesc în nelegiuire*». Cuvântul bogat în argumentare al părintelui protopop a adus multă lumină în sufletele ascultătorilor.

După masă s'a oficiat un parastas pentru odihna sufletului Reginei *Maria*, cu vorbirea Păr. Nicolae Renţea, despre viaţa şi faptele Augustei dispărute.

S'a desfăşurat apoi programul conferinţei pastorale de vară. Păr. preşedinte N. Suciu deschizând şedinţa îşi exprimă bucuria reuşitei acestei misiuni, aduce la cunoştinţă o serie de dispoziţiuni dela centru şi insistă ca şi la celelalte misiuni cari sunt în perspectivă: Cerişor, Govăşdia, cucernicii preoţi să participe în acelaş număr.

Păr. *A. Băilă*-Cerişor, citeşte apoi darea de seamă asăpra cărţii Păr. profesor Dr. D. Stăniloae, «*Viaţa şi învăţătura Sf. Grigore Palama*» apărută de curând la Sibiu, iar părintele *D. Laslău* face a judicioasă recensie a cărţii părintelui profesor Felea dela Cluj, «*Convertirea creştină*».

Păr. *N. Florea* citeşte raportul său despre problema catehizaţiei şi progresul preoţilor din protopopiat în această direcţie. Problema aceasta naşte folositoare discuţii, fiecare preot comunicându-şi constatările şi experienţele sale de până acum. Din datele generale se observă un real progres atât în cunoştinţe, cât şi în educaţia religioasă.

Se fac apoi diferite propuneri. Importantă este hotărârea conferinţei, ca să se facă un demers pe lângă forurile superioare pentru a fi incadrate în zona culturală de salarizare şi parohiile de munte şi extrem de sărace ale protopopiatului Hunedoara, cu o populaţie lipsită de posibilităţi de muncă şi câştig, dar pline de un sfânt ataşament spre biserică. Poate nici într'o altă parte a Arhiepiscopiei nu s'a putut concretiza sentimentul religios în mai numeroase realizări constructive ca în acest protopopiat. In mai puţin de 10 ani s'au clădit şi renovat din temelie peste 10 biserici, iar în vara aceasta îşi aşteaptă târnosirea frumoasele biserici din Cernişoara-Florese şi Vălar-Buzdular, în construcţie fiind biserica din Cerbăl, Alun, Buitur, Batiz, şi case parohiale. Fără îndoilă că un deosebit merit în această ofensivă religioasă-constructivă — pe lângă jertfele credincioşilor — are şi animatorul lor, părintele protopop al Hunedoarei, cum şi preoţii cari pun totul în mişcare ca să vindece ranele unui trecut vitreg pentru biserica ortodoxă din aceste părţi. — *Coresp.*

*

Cerc preoţesc. — Duminecă, în 14 August c., cercul preoţesc Gârbova şi-a ţinut ultima conferinţă în parohia *Reciu* sub preşedinţia părintelui Ioan Muntiu din Cărpiniş.

Cei şase preoţi ai cercului sunt prezenţi la ora 9 la sfânta biserică, unde se oficiază sfânta liturghie în sobor. O atmosferă plină de evlavie domneşte în tot timpul serviciului divin din bisericuţa veche de lemn, foarte curată, şi împodobită cu multe icoane, dovadă a daniilor în cursul multor ani ai acestei biserici care va fi înlocuită cu cea nouă, începută de harnicul ei preot, Constantin Hăşcău.

La priceasnă predică părintele *V. Buta* din Cunţa, mânecând dela Evanghelia zilei. Desvoltă ideia despre încrederea în ajutorul lui Dumnezeu, aduce exemple din viaţa sfinţilor şi din istoria neamului nostru.

La sfârşitul sfintei liturghii conferenţiază părintele *Ilie Geleriu* din parohia Şpring despre credinţa creştină în viaţa omului, accentuând diferitele păcate care pun stăpânire pe om.

După sfinţirea apei, părintele *Nic. Opriş* din Gârbova în cuvinte alese vorbeşte despre armonia ce trebue să existe între credincioşi: „mai ales acum când ziditi biserică, numai în ascultare de părintele sufletesc puteţi să terminaţi lucrarea începută".

In conferinţa intimă de după amiază părintele preşedinte dăruieşte fiecărui preot din cerc un tablou unde se poate vedea activitatea cercului şi a fiecărui preot în parte, în decurs de 5 ani.

Pr. *Gh. B.*

† Pr. Ioan Manta

Preotul Ioan Manta din Gurarâului, în etate de 76 ani şi după o activitate pastorală de peste o jumătate de veac a trecut la cele veşnice în 12 August a. c.

Coborâtor din o veche familie preoţească, înzestrat de Dumnezeu cu frumoase daruri trupeşti şi sufleteşti a arătat o deosebită înţelegere pentru cariera preoţească, pe care a purtat-o cu vrednicie şi pilduitoare râvnă timp de 52 ani.

A văzut lumina zilei la 29 Martie 1862 în comuna fruntaşe a Gurarâului. După terminarea liceului a absolvat cursul teologic-pedagogic de 3 ani al seminarului Andreian din Sibiu, luând diploma de învăţător şi absolutoriul teologic în anul 1884. S'a căsătorit la 31 Mai 1887 cu fiica fruntaşului econom Ioan Stroia din Cacova-Sibiului, Raveca. Această fericită căsătorie a fost binecuvântată cu 8 copii, dintre cari patru sunt în viaţă, cunoscuţi ca preţioşi membri ai societăţii noastre de intelectuali. Pe cât de remarcabilă i-a fost năzuinţa în creşterea familiei, pe atât de norocoasă şi aducătoare de roade a fost activitatea sa pastorală în mijlocul credincioşilor săi, de a căror desvoltare religioasă, culturală şi economică s'a îngrijit cu mult zel şi abnegaţiune.

Părintele Manta a activat cu pricepere şi autoritate în corporaţiunile bisericeşti ale protopopiatului Sălişte, ca membru în scaunul protopopesc, în consiliu şi adunarea protopopească. Autoritatea bisericească l-a distins cu brâu roşu, iar ministerul cultelor cu medalia: „răsplata muncii pentru biserică". In toate manifestările sale s'a dovedit ca bun român şi ca valoros membru al societăţii româneşti; era iubit şi stimat în cercuri sociale cât mai largi, dovadă mulţimea aleasă a participanţilor la petrecerea lui către mormânt.

Un sobor de preoţi, în frunte cu protopopul Sălistei, a săvârşit prohodul, scoţindu-se în cuvântări bine simţite rodnica activitate desfăşurată de răposatul pe teren bisericesc, şcolar, cultural, economic, social.

In cripta familiară de lângă măreaţa biserică a parohiei ortodoxe a Gurarâului s'au depus osemintele părintelui Manta, a cărui cuvânt înţelept şi energic a dat adeseori impuls parohienilor săi spre realizări folositoare şi trainice, care fac mândria acestei comune, şi care-i va păstra o scumpă amintire.

Dumnezeu să-l odihnească cu drepţii şi sufletul nobil să-l primească în corturile drepţilor. — *Corespondent.*

Nr. 8945 – 1938.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că preotul Ioachim Ivan dela parohia Podele, judeţul Hunedoara, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reţinere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezecemii) după soţia sa Eleonora, decedată la 28 Iulie 1938.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 22 Aug. 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Abatele Hlinka judecat de ai săi. Primim din Praga: In noaptea de 16 August a. c. a murit în mijlocul celor mai apropiaţi prieteni ai săi la Ruzomberok (Rosenberg, Rózsahegy) în Slovacia şeful partidului populist slovac, deputatul Monsenior *Andrei Hlinka*, al cărui nume şi ale cărui acţiuni au făcut, mai ales în ultimele luni, foarte multă amărăciune celor ce au iubit şi au respectat Cehoslovacia ca întreg politic şi naţional... Hlinka a luptat, ca nimeni altul, pentru poporul său slovac, sub unguri, pe calea politicii, ca şi pe aceea a culturii şi economiei naţionale şi nu mai puţin pe calea apropierii de cehi, cărora cu mult înainte de războiu li-a exprimat, cu diferite prilejuri, sentimentele sale de frăţie şi admiraţia sa... A fost judecat şi condamnat de unguri de câteva ori, fiindcă luptă în contra asupririi maghiare cu o hotărâre fără exemplu şi cu un talent oratoric care îl făcea iubit, ascultat şi urmat de slovaci. (In anul 1908 când, în temniţa Seghedinului, Hlinka îş făcea închisoarea de 3 ani pentru „agitaţie" împotriva statului ungar, se împrietenise binişor cu întemniţaţii români *I. Lupaş*, *G. Stoica*, *V. Niţescu*, aflători la Seghedin şi osândiţi pe temeiul aceluiaş motiv ca şi Hlinka şi alţi slovaci. Acolo, la Seghedin, Hlinka, împrietenit cu românii, învăţase şi limba noastră românească. *Red.*) A fost unul dintre aceia cari s'au bucurat cel mai mult de actul unirii cu cehii, semnând şi dânsul declaraţia dela Turc. Sv. Martin în 30 Octomvrie 1918... Este greu de înţeles cum tocmai la începutul anului acestuia a putut să-şi împingă opoziţia faţă de guvern atât de departe, încât să se unească cu foştii lui adversari, ungurii, şi cu adversarii comuni ai cehoslovacilor, cu naţional-socialiştii germani ai lui Henlein. Indiferent de felul cum poate fi interpretată această ultimă atitudine politică a lui, nici o clipă însă nu se poate cineva gândi că Hlinka nu a fost cehoslovac, pentrucă Hlinka nici odată n'a scăpat prilejul de-a accentuà că cehii şi slovacii trebue să formeze un singur stat, indiferent de felul cum şi-l închipuià el însuşi. Acesta este momentul pe care-l accentuiază foarte multe ziare chehoslovace, între care nu există nici unul singur care, în clipele când îndrăzneţul luptător pleacă dintre cei vii, să spună cuvinte rele despre dânsul.

Nr. 394–1938 [41] 2–3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a Vaidei, din protopopiatul Orăştie, devenită vacantă prin îndepărtarea de acolo a fostului paroh, — în baza ordinului Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 7913–1938, şi a hotărârii Consiliului parohial din 24 Iulie a. c., — se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Eclejie: 14 jugăre, şi anume: 10 jugăre arător în hotarul comunei Aurel Vlaicu, primite dela reforma agrară, iar celelalte în hotarul Vaidei, între cari 489 stânjini pătraţi grădină.

3. Venitele stolare [îmbunătăţite de consiliul parohial faţă de trecut].

4. Până la edificarea casei parohiale, parohia îi închiriază o casă potrivită, plătind-o din chiria ce primeşte dela comună pentru şcoală.

Cererile de concurs, însoţite de încuviinţarea de a candida, obţinută dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta subscrisului oficiu protopopesc.

Concurenţii, — înştiinţând înainte oficiul protopopesc, — e de dorit să se prezinte odată la biserică, pentru a fi cunoscuţi de parohieni.

Orăştie, 12 August 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român al Orăştiei

Prot. **Ioan Moţa**
adm. tractului

INFORMAŢIUNI

Adunare generală la Abrud. *Asociaţiunea «Astra» îşi convoacă membrii la adunare generală ce se va ţinea, sub înaltul patronaj al M. Sale Regelui* **Carol II,** *în Abrud, în zilele de 10–12 Septemvrie 1938. In şedinţa festivă a secţiilor, Duminecă la ora 19, va vorbì dl profesor Silviu Dragomir despre Abrudul românesc în revoluţia dela 1848–1849.*

Intru pomenirea episcopului Nicolae Popea s'a ridicat o frumoasă troiţă în comuna sa natală, Satulung Braşov. Troiţa, înconjurată de o grădiniţă cu flori, se înalţă în faţa casei părinteşti a regretatului episcop, şi a fost sculptată la Liceul industrial din Braşov. Ridicarea troiţei se datoreşte străduinţei preotului local Gh. Şerbu. Sfinţirea ei s'a făcut în 21 l. c., când dl profesor universitar din Cluj, Dr. Gh. Moroianu, a vorbit în faţa numeroşilor asistenţi despre vlădica Nicolae Popea.

S'au înfiinţat, conform legii învăţământului superior, 2000 burse à 1500 lei lunar pentru studenţii merituoşi ai universităţilor şi ai şcoalelor superioare speciale. Pentru facultăţile *teologice* s'au repartizat câte 40 burse la universităţile din Bucureşti, Iaşi şi Cernăuţi; pentru Academiile teologice ortodoxe din Sibiu, Arad, Caransebeş, Cluj şi Oradea, câte 5 burse. — Tabloul burselor înfiinţate este de trei milioane lei lunar.

Cursurile învăţământului secundar încep la 15 Septemvrie, iar cele ale învăţământului primar la 20 Septemvrie.

Aviz. Se aduce la cunoştinţa celor cari doresc să participe la adunarea generală a „Astrei", ce se ţine în *Abrud* la 10–12 Septemvrie 1938, că direcţiunea generală a CFR a aprobat participanţilor la această adunare o reducere de 50% pentru toate trenurile de călători şi anume: biletul întreg luat la staţia de plecare este valabil la reîntoarcere pe baza unui certificat de călătorie, ce se va primi în zilele de 10–12 Septemvrie a. c. dela biroul despărţământului „Astra" din Abrud şi vizat de staţia Abrud. Suplimentul şi tichetul pentru trenurile accelerate şi rapide se va plăti integral. Valabilitatea acestei reduceri este între 8–14 Septemvrie a. c.

Centenarii. Turcia are astăzi numărul cel mai mare de oameni cari au împlinit vârsta de 100 ani. Sunt cu totul 6240 de centenari, dintre cari 4000 femei. Cel mai bătrân este un soldat născut în 1780.

Bucătării la sate. Ministerul de interne cere tuturor prefecţilor de judeţ să organizeze, din fondurile locale, câte două *bucătării ambulante* de fiecare plasă, cu alimentele şi vasele necesare, conduse de măeastra de menaj sau de învăţătoare. Cursurile practice vor fi urmate de şedinţe, la care fetele sunt îndatorate să repete cele învăţate.

Ca să-i cunoască mai uşor. In Germania a apărut o lege cu lista pronumelor pentru jidovime. Până la 1939 toţi jidovii germani sau cei fără patrie cari nu-şi au numele cuprins în listă, se vor numi *Izrael* (bărbaţii), şi *Sara* (femeile).

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 28 August 1938, va predica părintele *M. Neagu*.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Se primesc

elevi în pensiune pe lângă instruirea perfectă în limba germană la GUSTAV EITEL, fost director silvic, Sibiu str. Crucii 10

(18) 1–1

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 4 Septemvrie 1938 — Nr. 36

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Biblia şi viaţa românească

Anul acesta se împlinesc 250 de ani dela tipărirea Bibliei de Bucureşti. Sub privegherea mitropolitului Teodosie Vestemeanul s'a tipărit sfânta Carte, din îndemnul Logofătului Constantin Brâncoveanu şi cu cheltueala Voivodului Şerban Cantacuzino, care a distribuit-o bisericilor din ţară, de unde s'a răspândit în toate provinciile locuite de români.

Această Biblie e monumentul clasic al limbei noastre literare, cheagul unităţii spirituale şi peatra cea din capul unghiului a culturii şi civilizaţiei noastre.

Nu putem trece prin acest an jubilar fără ca să prăznuim acest eveniment epocal, atât de rodnic în trecut, cu mari răspunderi în prezent şi cu înrâuriri binefăcătoare în viitor.

Cunoscătorii specialişti ai trecutului, filologi, literaţi şi istorici culturali au prilej să ne arate importanţa Bibliei în formarea limbei literare, ca izvor de inspiraţie poetică şi artistică şi temelie a culturii.

Biserica însă datoreşte recunoştinţă acestei Cărţi a Cuvântului lui Dumnezeu, care a călăuzit neamul ca să trăiască în prezenţa adevărurilor mari şi a legilor eterne, cu ochii aţintiţi spre idealul religiei şi al Proniei divine, susţinându-i aspiraţiunile de libertate şi de progres moral şi naţional.

Valoarea Bibliei constă în aceea că desleagă omului enigmele existenţei şi ale lumii, descopere misterele din noi şi din jurul nostru, e călăuza noastră pentru dobândirea fericirii, a dreptăţii şi a libertăţii şi formează baza civilizaţiei şi a unirii în dragoste a tuturor neamurilor şi rasselor pământului.

Intrebuinţarea inteligentă şi cucernieă a Bibliei în educaţie e indispensabilă şi nu există altă carte pe lume, care să o poată înlocui.

E binefăcătoare întrebuinţărea inteligentă a Bibliei în educaţie, dar e dăunătoare interpretarea arbitrară, fără simţ critic şi fără ştiinţă.

Credincioşii sfintei noastre biserici sunt creştinii Bibliei. Biblia e înfăţişată în bisericile noastre pictate şi în icoanele, cu care poporul îşi împodobeşte casele. In cântările şi în slujbele bisericii găsim răsunetul Bibliei şi fiorul divinităţii care sălăşluieşte în această carte. Paginile ei sunt ferestre în eternitate. In tovărăşia ei nu ne simţim singuri în lume, nici părăsiţi la necazuri şi încercări.

Cu Biblia ne consolăm în zile grele şi înfruntăm şi moartea cu bărbăţie, pentrucă înger păzitor ne pune strajă.

Biblia este izvorul principal al doctrinei noastre creştine. Biserica învaţă, iar Biblia confirmă. Autoritatea atribuită Bibliei totuşi nu trebue interpretată ca depăşind rezultatele la care au ajuns cercetările oneste şi serioase ştiinţifice, istorice şi critice.

Biserica noastră nu admite Bibliolatria. Credinţa în Biblie nu e religie, ci credinţa în Dumnezeu care e nevăzut, pe când Biblia e carte pe care o vedem şi o pipăim.

Biblia şi Viieţile Sfinţilor formau odinioară lectura principală şi predilectă a ştiutorilor de carte.

Deodată cu rărirea Bibliei şi a cărţilor religioase a slăbit şi sentimentul religios iar progresul moral a înregistrat serioase poticniri.

Setea după Cuvântul lui Dumnezeu este un fenomen îmbucurător al zilelor noastre. Această sete religioasă nu caracterizează numai păturile de jos ale poporului, ci toate clasele sociale, fără considerare la sex şi vârstă.

O nouă societate se plămădeşte, iar aluatul biblic în noua construcţie sufletească e garanţia cea mai sigură şi condiţie indispensabilă a regenerării spirituale. Şi totuşi Biblia e o carte pecetluită. Comorile ei sunt ascunse şi trebuesc desgropate şi făcute accesibile generaţiilor tinere şi întregii societăţi.

Biserica trebue studiată în compoziţia ei, în relaţiile ei cu nevoile spirituale ale individului, ale păturilor sociale şi ale Neamului, dar mai ales Biblia trebue citită în genunchi, când ne rugăm lui Dumnezeu.

Ea ne aduce de peste veacuri sufletul credinţii binecuvântate tuturor închinătorilor şi mai ales ne cheamă la picioarele Mântuitorului.

Educaţia religioasă e procesul prin care generaţiile tinere îşi însuşesc bunurile spirituale ale rasei.

Cultul Bibliei trebue să caracterizeze noua educaţie creştină. Redacţia Telegrafului Român, făcându-se interpretul esenţei spirituale a zilelor noastre, va publica o serie de articole asupra Bibliei în acest an jubilar, în care vor intra printre altele şi următoarele articole:

1. Locul Bibliei în viaţa culturală;
2. Biblia şi frământările sufleteşti de azi;
3. Biblia şi creştinul;
4. Răspândirea Bibliei;
5. Cercuri pentru studierea Bibliei.

Fie ca anul acesta de aniversare biblică să întărească în suflete Duhul Domnului, care pluteşte peste colinele veacurilor!

Tr. Scorobeţ
asesor consistorial

Suflete rătăcite

Sfânta noastră Biserică, cucerită de elanul divin al misiunii Sale în mijlocul neamului românesc, lucrează pozitiv în toate straturile societăţii la adâncirea credinţii, la alungarea ideilor stricăcioase, la însănătoşirea vieţii morale şi prin aceasta la consolidarea statului nostru. Viaţa de azi ridică o mulţime de probleme şi reclamă în locuri şi împrejurări nenumărate şi nespus de variate prezenţa plină de înţelepciune şi de duh curat al slujitorilor ei, iar aceştia caută să răspundă fără preget la toate chemările. Multilateralitatea aceasta de preocupări pozitive, complexitatea şi adâncimea problemelor cărora, angajată din plin, caută să le facă Biserica noastră faţă, se răsfrânge ca ecou şi în prasa noastră bisericească, firesc fiind ca aceasta să însoţească cu îndemnurile ei, cu comentariile ei ce rectifică greşeli şi dă noui sugestii, activitatea slujitorilor altarului pe teren.

Aşa fiind, firesc că chestiunile secundare şi discuţiile pornite dintr'un otrăvit spirit negativist, nu-şi pot găsi locul în presa noastră, absorbită cu totul de marile întrebări şi datorii pozitive ale zilelor noastre. Ele vor umplea coloanele permanent numai în acea presă în care nu există alt material de fapte care să-şi ceară urgent comentarul, unde nu se simte o răspundere în faţa multiplelor dureri ale societăţii actuale şi necesitatea unei vii activităţi pentru a le da leacul potrivit.

Recordul acestui fel de presă bisericească îl bate monitorul mitropoliei blăjene, «Unirea», care, neavând ce scrie, are noroc cu existenţa şi cu făptuirea Bisericii ortodoxe, a cărei acţiune o însoţeşte pe toate coloanele ei cu batjocuri, cu văicăreli, cu pâri mincinoase, cu ameninţări, întocmai ca un copil căruia lipsindu i fantazia la joc nu face decât să pârască continuu, plângând de ciudă, la mama pe frăţiorul absorbit în fericita preocupare de jocurile lui.

Nu este număr din acest plângător şi înciudit ziar, chiar din timpul verii, care să nu se ocupe de ortodocşi, ba că sunt mai favorizaţi de stat, ba că sunt nerorociţi dacă nu cred în papa, ba că nu sunt aşa de cuminţi ca redactorii «Unirii» cari uimesc lumea prin «telefon» etc. etc. Când nu găsesc imediat un fapt nou la care să se repeadă avizi pentru a-i găsi ceva ce să se preteze la critică, recapitulează iarăşi şi iarăşi filmul vechiu al împrejurărilor în cari cred că Biserica ortodoxă a fost tratată mai bine de statul român, ca «uniaţia».

E o situaţie demnă de toată compătimirea aceasta în care se găseşte «Unirea» şi ca ea (doar ea e un ecou, un «telefon» întru totul adecvat) tot statulmajor al «uniaţiei», încălzit şi crescut sub aripele institutelor de propagandă din Vatican. Au venit de acolo în rolul unor păsări cu croncănit sinistru, cari stau într'un picior, stingherite de înstrăinarea ce-o simt în jurul lor, nemulţumite de tot ce se face în ţara pe care n'o mai înţeleg, visând, în disperarea lor, imposibilul: coborârea magică a împărăţiei vaticane pe plaiurile în cari aşa cum sunt în realitate, nu se mai simt mai bine.

Să luăm un număr la întâmplare din această jalnică oglindă a «uniaţiei» din România. Să luăm numărul din 20 August şi să spicuim din articolul de fond «*Două măsuri*», ale cărei subtitluri alarmate şi protestatar nu le mai citâm. Intâi se deşiră prelung plângerea că la sărbătorile naţionale oficialităţile nu participă şi la serviciul divin din bisericile unite. Jaloba aceasta se termină într'o subit de belicoasă ameninţare: Bisericii unite «nu-i rămâne, decât să tragă concluzia spre care o împinge autoritatea de stat: *refuzul general de a mai participa oficial la serbările dela care este îndepărtată.* Această hotărâre va trebui s'o ia fără amânare, ca să salveze, după atâta amânare, ceeace mai poate din prestigiul şi din demnitatea sa, pusă la grea încercare».

Aşadar, iată Biserica unită anunţând că nu va mai face rugăciuni în zilele stabilite pentru a aduce laudă şi mulţumită lui Dumnezeu că ne-a ajutat să vedem statul român întregit, în zilele în cari ne rugăm lui Dumnezeu să-l menţie şi să-l întărească, pe el şi pe şeful lui, pe Regele Ţării.

Ameninţarea nu ne miră şi ştim că nu-i va fi greu Bisericii uniate să o treacă în practică; i-a dat în direcţia aceasta obişnuinţă cazul de cea mai covârşitoare importanţă în istoria românească: încoronarea primului Rege al tuturor Românilor. Se ştie că reprezentanţii Bisericii unite n'au întrat atunci în biserică şi n'au voit să ia parte la praznicul frăţesc. A rămas afară de braţ cu ungurii.

Iar dacă mai e necesar să arătăm motivul just pentru care autorităţile de stat găsesc că nu pot participa în sărbătorile naţionale şi la serviciul divin din bisericile unite, iată-l: o sărbătoare naţională e un prilej în care cugetul trebue să ni se înalţe în primul rând la ideea de unitate a statului. In cultul acestei idei trebue să crească generaţiile tinere. Ideea aceasta trebue să-şi pună pecetea, prin practica stabilită, în sufletele tuturor. In acele zile trebue să simţim mai mult ca oricând că statul nostru e unitar, prin priveliştea ce ne-o dau reprezentanţii lui din fiecare localitate strânşi umăr la umăr în faţa aceluiaş altar. Unitatea statului trebue să se vădească şi să se concretizeze în aceste manifestări solemne. O oficialitate ce s'ar diviza pentru a participa la serviciul divin din două biserici ar simboliza o sfâşiere a unităţii Statului. Bine ar fi ca în aceste zile toţi cetăţenii ţării dintr'o localitate să se strângă la un altar pentru a se simţi mai înfrăţiţi în dragostea de Patria comună, dar dacă aceasta nu se poate realiza, să dăm voie măcar Statului să-şi afirme prin oficialităţile Sale unitatea. Un oficiant merge la aceste ocazii la biserică nu în calitate de persoană particulară, ci reprezentând Statul, care

nu poate fi purtat şi sfăşiat de bunul plac şi de inclinaţiile personale ale unui oficiant, ci stă, cu unitatea sa, mai presus de persoane.

Ori la care altar trebue să se închine unitar Statul român, dacă nu la acela care este al zdrobitoarei majorităţi a neamului românesc, care l-a creat cu nenumărate jertfe şi-l susţine cu sincera strădanie a sa? Care altar a susţinut şi susţine unitatea neamului românesc, ca bază a unităţii Statului român, ca fundament de granit pe care s'a clădit această ţară, dacă nu cel ortodox? Aşchia «uniată», care s'a născut din tendinţa străinilor de-a ne desmembra, care prin simplul fapt al existenţii ei înseamnă o încercare de dislocare a unităţii naţionale, poate pretinde cel mult o îngăduinţă, în nici un caz însă o încurajare, căci nu se poate pretinde unui stat să se surpe pe sine lucrând împotriva unităţii sale.

Dar văicărelile uniate continuă şi nu şti ce să deteşti în ele mai mult: ipocrizia sau lipsa de demnitate. Să citäm ca să nu se creadă că inventăm:

«Statul a fost foarte generos faţă de Biserica ortodoxă. Incepând cu reforma agrară şi până astăzi, i-a acordat mereu un tratament mai mult decât de favoare. I-a dat tot, dar absolut tot, ce-a cerut şi a dorit. Aşa că nu prea ştim ce-ar mai avea astăzi de cerut.

Mănâstirile ortodoxe au fost admirabil înzestrate. — *Fundaţiunea Gojdu* i-s'a restituit nu fără importante sacrificii din partea slatului. E vie încă în amintirea noastră şmecheria care a dat mitropoliei din Sibiu întreaga avere a fostei «*universităţi săseşti*», din care noi am perdut, pur şi simplu, şi ceeace a fost evident al nostru. — In toate oraşele se ridică măreţe *catedrale ortodoxe*».

E uluitor până unde se pot coborâ aceste suflete stăpânite de o patimă introdusă viclean în ele prin institutele propagandelor străine! Nicistrăinii de neam, nici francmasonii nu s'ar lăsa poate atât de copleşiţi de invidie şi de ură faţă de o Biserică românească care, în sfârşit, după atâtea şi atâtea nedreptăţiri şi impilări, primeşte oarecari reparări dela un stat la a cărui creare a adus contribuţia cea mai însemnată. Măcar o decenţă de oameni, ieşiţi cât de cât din barbarie, ar trebui să-i oprească dela manifestarea unor atât de uricioase sentimente.

Chiar dacă ar fi adevărat că Biserica ortodoxă română a fost întrucâtva favorizată de Statul român şi tot n'ar trebui ca, după ce în trecut a fost atât de neîndreptăţită, tocmai din partea unor fraţi să se repete aceasta cu atâta patimă. Să se gândească măcar la străinii cari totdeauna exploatează în favorul lor astfel de plângeri, răspândind în lumea întreagă neadevărul că Statul român aplică un regim foarte inegal cetăţenilor săi şi institutelor lor.

Nu e mult de când «Unirea» apăra averile uriaşe ale catolicismului unguresc, dăruite lui pe vremuri de statul ungar, cu argumentul că proprietatea e sfântă, prin urmare marile danii făcute acelui cult de statul ungar s'au făcut cu toată dreptatea. Iar acum când Statul român restitue Bisericii ortodoxe — acestui oropsit şi prădat liman al sufletului românesc — (nu donează zeci şi sute de mii de jugăre) câteva firmituri din ceeace chiar el i-a luat pe nedrept, cine se revoltă întâi şi întâi? Fraţii noştri!

Ce a primit Biserica ortodoxă prin reforma agrară? Danii de zeci şi sute de mii de jugăre, cum a primit dela statul ungar şi cum le păstrează până azi eparhiile unite şi romano-catolice? A primit spre folosire (nu în proprietate) mici loturi parohiale, aşa cum a primit şi Biserica uniată. Şi tare suntem siguri că mai mult a primit şi de astă dată Biserica uniată.

«*Mânăstirile* au fost admirabil înzestrate»! Nu înzestrate, ci repuse într'o minimă parte din vechile lor proprietăţi pe care statul le-a secularizat, căci faţă de Mânăstirile româneşti avea atunci mai mult curaj de cum a dovedit de curând faţă de catolicismul unguresc din Ardeal, apărat şi de «Unirea». Dacă s'a dat şi în Ardeal la 3—4 Mânăstiri, pe cale de reînviere, câte un mic lot de pădure, de ce uită uniaţia că aceste mânăstiri, făclii ale sufletului românesc, au fost dărâmate şi jefuite de fostul stat habsburgic la cererea şi în favorul uniaţiei. Unele din aceste Mânăstiri, cu proprietatea lor cu tot, au fost transformate cu forţa în mânăstiri uniate. Unde e nedreptatea când redai în sfârşit celui jefuit ceva din ceeace i-ai luat?

«*Fundaţiunea Gojdu* i-s'a restituit». E grozavă în orbia ei patima uniată. Ce favoare e în faptul că i-s'a restituit Bisericii ortodoxe o Fundaţie a ei, ţinută pe nedreptul în sechestru de statul unguresc. Ar fi vrut de sigur «Unirea» să nu o mai cedeze guvernul din Budapesta. Că statul român a prestat oarecari sacrificii pentru această restituire, cine este de vină dacă n'a ştiut folosi tot prestigiul lui pentru a obţine fără nici un sacrificiu o Fundaţie a unei instituţii din cuprinsul său?

N'a fost destul că guvernul din Budapesta a ţinut 20 de ani această Fundaţie în stăpânirea sa, păgubindu-se atâţia tineri români de ajutoarele de studiu ce le-ar fi putut obţine dela ea? Şi aceasta trebue s'o accentuăm: Fundaţiunea Gojdu nu serveste scopurilor bisericeşti, ci culturii generale româneşti, tinerilor români studioşi, lipsiţi de mijloace. Uniaţia e duşmana acestui tineret, e duşmana culturii româneşti, când îşi arată invidia că Fundaţiunea Gojdu a fost scoasă de sub sechestrul unguresc şi redată destinaţiei Sale (dar acordul încheiat încă n'a putut fi dus la îndeplinire din cauza tergiversării ungurilor).

In chestia cu «Universitatea săsească» am mai răspuns în aceste coloane. Mitropolia din Blaj a primit recompensa în forma celor 1600 jugăre ce i-au fost făcute cadou de statul român. Valoarea lor de circa 50 milioane lei, echivalează cu prisosinţă, ţinând seama de proporţia numărului de credincioşi, cu singura danie ce s'a făcut Bisericii ortodoxe din Ardeal, din partea Statului.

In sfârşit, că se fac catedrale ortodoxe în toate oraşele din Ardeal? Şi aceasta vă doare? Şi mai spuneţi că sunteţi buni români? Nu vă doare că în toate oraşele ardelene se înalţă masive turnurile catedralelor străine şi colegiile confesiunilor minoritare, zidite la vremea sa cu banii statului, ai statului unguresc, cari se adunau mai ales din sudoarea bieţilor români, majoritari totdeauna la impozite şi la muncă, dar vă doare că, restabilindu-se puţin-puţin cumpăna dreptăţii, se clădesc acum, poate şi cu ajutoarele statului adunate tot dela români, şi biserici româneşti, ca semne ale prezenţei noastre în ele, pentru întărirea noastră în ele?

Iată la ce se rezumă «favorurile» acordate de Statul român Bisericii neamului. Dacă în acestea constă acel „*tot, dar absolut tot ce a cerut*“, apoi trebue să recunoască uniaţia că Biserica ortodoxă a rămas până azi străină de poftele materiale. N'a cerut nici măcar repararea deplină a nedreptăţilor din trecut, necum să se gândească să ceară ceeace a cerut şi a obţinut catolicismul şi uniaţia în vremurile în care se practica într'adevăr favoarea: zeci şi sute de jugăre de pământ, terene vaste şi corpuri de clădiri uriaşe în toate centrele oraşelor. Dacă ar citi un străin, care nu cunoaşte realitatea, afirmaţii ca aceea că Bisericii ortodoxe i s'a dat «tot, dar absolut tot ce a cerut», ar crede că în România preoţimea ortodoxă nu mai poate de belşug, nu mai ştie ce să facă cu banii din salariile ei uriaşe, că bogăţiile Bisericii ortodoxe se ridică aproape la nivelul fabulos al celor ale catolicismului spaniol. Săraca preoţime ortodoxă! Cu cât e mai favorizată de Statul român decât preoţimea uniată, sau cea ungurească? Inoată şi azi în greutăţi materiale, ca în toate vremurile trecute. Şi ca ea toată Biserica ortodoxă. Unde sunt palatele, unde sunt latifundiile Bisericii ortodoxe? Unde sunt intreprinderile de presă, de editură, economice (o, licheururile mânăstirilor catolice!) ale Bisericii ortodoxe, care nu are cu ce tipări nici măcar Biblia pentru a o răspândi la un preţ mai convenabil.

Dar să întoarcem foaia şi să vedem şi ce n'a dat, după versiunea «Unirii», Statul român uniaţiei.

«Avem şi acum o sumedenie de *parohii neîmproprietărite*».

Nu ştim câte va fi având uniaţia, dar cu siguranţă noi avem mai multe.

Din 698 parohii din Arhiepiscopie 200 au rămas total fără sesiuni şi numai 58 au primit sesiuni parohiale complecte. In general prin reforma agrară parohiile Arhiepiscopiei au rămas cu mai puţin pământ ca înainte cu 3277 jugăre, fiind expropriate de 8775 jug şi împroprietărite deabia cu 5498 jugăre.

Tot atât de umflat este şi al doilea motiv pentru care se mai plâng: că nu capătă la oraşe terene pentru biserici. Noi cunoaştem oraşe cu disparentă populaţie uniată, în care şi-au ridicat fără să fie de lipsă, cu scopuri pur prozelitiste, biserici mari. Dar e neserios să transformi mici chestiuni locale şi incidentate în discuţii de principii. Insemnează să tragi lucrurile de păr.

La atâta se reduce, oricâtă silinţă şi-ar da «Unirea» să prezinte lucrurile alarmant, mai puţina favoare de care s'ar bucura uniaţia în faţa Statului român.

Toată schelălăiala aceasta ipocrită nu reuşeşte decât să evidenţieze încă odată micimea de suflet uniat, care nu alege metodele pentru a întări o păgubitoare desidenţă în sânul neamului, cu riscul oricăror rele pentru Ţară.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării Oastea Domnului

FOIŞOARA

Spicuiri din monografia comunei Luduş

(3) De preot-profesor **Dr. I. STANCIU**

A scris mai multe cărţi pentru uzul şcoalelor şi pentru tineret.

Ca nepot al episcopului Vasile Moga a fost eredele testamentar al acestuia. Pe lângă faptul că era căsătorit poate că şi legătura aceasta de rudenie l-a împedecat să fie ridicat la scaunul episcopului Moga, deşi la alegerea din 1847, împreună cu marele Şaguna, a întrat şi el in ternar şi încă în locul al 2-lea cu un însemnat număr de voturi. (Dr. E. Roşca: Monografia seminarului).

A decedat în Sibiu în 1863 la vârsta de 76 ani.

2. Dr. Vasile Glodariu s'a născut din părinţi ţărani, în anul 1832. A cercetat şcoala primară din sat, cea grăniţerească din Orlat, cea latină şi cea evanghelică din Sibiu. După examenul de bacalaureat prestat în 1857, obţine dela marele mecenat Şaguna o bursă, cu care poate urma universitatea din Viena cercetând cursurile de matematică, fizică, istorie şi filosofie. Luând aci diploma de doctor în filosofie, la anul 1865 este numit profesor la liceul din Braşov unde a funcţionat până în 1894 când se pensionează. In 1881 a funcţionat în oraşul Bitolia din Macedonia, întemeind acolo primul gimnaziu românesc.

A scris mai multe epistole literare, recenziuni şi dări de seamă filologice, un vocabular latin-român pentru operele lui C. I. Caesar şi multe alte lucrări nepublicate.

In anuarul citat ne istoriseşte un episod petrecut în primăvara anului 1849 în comuna Luduş:

„La sărbătorile Paştilor ne-am pomenit în sat cu 20 de husari, care au adus din câmp dela cârdurile de oi trei miei, care i-au adus la tatăl meu şi i-au tăiat şi le-au făcut o tocană zdravănă. După aceea au adus vin, au beut, au început să joace şi au luat şi pe tatăl meu la joc. Un căprariu tot suduia pe tatăl meu Dumnezeu românește, că nu voia să bea cu ei cu păharul cel mare vin. Când s'au dus din sat au luat dela sat 600 fl. m. c. şi un cal negru frumos dela judele. De unde au venit, cine i-au trimis, până în ziua de azi nu ştiu“.

Dr. Vasile Glodariu a decedat în Braşov în 16 Ianuarie st. v. 1899.

3. Dr. Gheorghe Popp fiul preotului cu acelaşi nume, s'a născut la 29 Decemvrie 1861. După terminarea şcoalei primare din comuna natală şi a celor secundare din Sibiu, a fost trimis la universitatea din Lipsca, unde a fost promovat doctor în filosofie. A fost numit apoi profesor la liceul din Braşov, unde abia a putut funcţiona doi ani. Din cauza unei drame în 5 acte scrisă în vers imbic, care trata cu un naţionalism înfocat revoluţia lui Horea, a trebuit să demisioneze şi să treacă Carpaţii ocupând o catedră în Bucureşti mai întâi la liceul Mihai Viteazul, apoi la seminarul Central.

A fost un român înflăcărat, a scris mai multe articole mai ales în timpul neutralităţii României. Fiind un mare filogerman şi luptând pentru intrarea României în răsboi alături de Germania, a fost asasinat în Bucureşti în 1915 de oişte indivizi mascaţi, care până azi nu au fost descoperiţi.

Aceşti trei mari bărbaţi ai comunei oare nu ar merita să fie cumva cinstiţi numindu-se şcoala cu numele unuia, un izvor sau o stradă cu numele celorlalţi? Să mediteze cei chemaţi.

III. Biserica ortodoxă

In trecutul acestei biserici din Luduş aflăm câteva persoane şi câteva evenimente, care ne trag luarea aminte şi ne îndeamnă să ne oprim puţin asupra lor.

Când s'a făcut prima biserică ortodoxă şi unde a fost ea aşezată ar fi foarte greu de eruat. Doar am putea susţinea în general, că unde sunt credincioşi, trebue să fie şi biserică.

In orice caz, după multe alte necazuri, vor fi trecut şi credincioşii din Luduş prin duşmăniile, certele şi desbinările ivite în jurul unirii.

Dar după cum ne mărturiseşte Gh. Müller în cartea sa citată, în Luduş deja înainte de unire românii au format în comună majoritatea. Ce s'a ales de biserica lor după unire?

Ar fi greu de admis că românii din Luduş să fi acceptat cu toţii unirea şi că numai în urma unor agitaţiuni s'ar fi reîntors unii la biserica ortodoxă în jului anului 1744. Şematismul bisericei unite din 1900 ue afirmă că în 1733 comuna — conform conscripţiei făcută de episcopul Micu-Clein — era curat unită având 140 familii cu 6 preoţi: popa Oprea, popa Mihai. popa Ioan, popa Iacob, popa Ioan şi popa Filip.

Dacă nu au fost în comună credincioşi ortodocşi pentru care motiv a fost nevoe ca biserica unită cu 140 familii să aibă 6 preoţi? Presupunem că aceştia au fost în număr aşa mare din două motive: sau pentru ca să-şi salveve credincioşii, din fiecare neam au făcut câte un

Hirotonia Anglicană

de **Martin Pierce,** diacon

Cred că o descriere a slujbii anglicane de hirotonie, prin care autorul însuş al acestor rânduri a fost hirotinisit întru diacon, va interesa pe românii ortodocşi creştini, şi mai ales pe cei cari au cunoscut pe autor în România. De aceea m'am apucat să scriu acest articol, să descriu ultimile pregătiri ale aspiranţilor la hirotonie, în Reşedinţa episcopală din Chichester, sub supravegherea directă a P. Sf. Sale George Bell, episcop de Chichester, şi marea şi impresionanta slujbă în vechea şi frumoasă catedrală, în Duminaca Sf. Treimi. (Aceasta este Dumineca ce urmează la o săptămână după Rusalii, deşi în anul acesta a fost la 12 Iunie — Dumineca Rusaliilor însaşi, în calendarul ortodox).

Candidaţii s'au adunat la Reşedinţă, trei zile înainte de hirotonie. Acolo, în fiecare zi, am asistat la câteva conferinţe spirituale — un fel de meditaţie publică — şi la toate slujbele zilnice (Utrenie, Liturghie şi Vecernie) în capela episcopală. In clădirea veche (din veacul 11-lea până la al 13-lea) şi în liniştea grădinei frumoase, am putut să ne pregătim în pace sufletească şi trupească pentru sfânta şi înalta vocaţiune a preoţiei şi diaconiei.

Vlădica are câte o întrevedere individuală şi personală cu fiecare aspirant, pe care-l şi binecuvintează. Iar toţi adunaţi în capela episcopală fac în faţa episcopului şi a unui advocat un jurământ solemn de lealitate pentru rege, un altul de supunere pentru episcop, şi un altul de recunoaştere a învăţăturii bisericii, care se găseşte în „The Book of Common Prayer" şi „Thirty-nine Articles". Sâmbătă după masă, ziua înainte de slujba hirotoniei, episcopul însoţit de toţi cei cari vor fi hirotonisiţi, e adus în procesiune la vecernie în catedrală. Acolo, ca şi în toate catedralele anglicane, se cântă Utrenia şi Vecernia şi se serveşte zilnic Sf. Liturghie. Există în ea şi o şcoală de cântăreţi din care sunt aleşi băeţii pentru cor. Muzica religioasă în catedralele Angliei este de o calitate foarte bună şi corurile de băeţi şi bărbaţi sunt învăţate cu multă grijă. (Nu se pot compara cu corurile bisericeşti româneşti, pentrucă stilul, muzica şi învăţătura este cu totul altfel).

Sâmbătă seara în capela episcopală, după slujba scurtă, numită *Compline*, e rostit din partea episcopului sfatul său pentru clericii cei noi, care se numeşte *The Bishop's Charge*. Sfatul dat nouă a fost întemeiat pe 1 Cor. 13, despre nevoia fundamentală a tuturor clericilor creştini de-a iubi pe Dumnezeu ca şi pe oameni, şi pe oameni ca şi pe Dumnezeu, o dragoste al cărei singur izvor este Dumnezeu.

In Dumineca Sf. Treimi, la ora 10, episcopul, Archdeaconul (protopopul — el nu este diacon, ci preot) şi aspiranţii s'adună în capelă, unde se ţine Utrenia (fără muzică). Utrenia se cântă în catedrală mai de vreme, şi apoi merg toţi în procesiune la catedrală prin poarta cea mare dela apus, unde se întâlnesc cu *The Dean* (cel din fruntea clericilor catedralei) însoţit de alţi clerici îmbrăcaţi pentru Sf. liturghie. Acolo corul cântă un fel de „Pre Stăpânul..." (acest obicei nu prea s'a obişnuit în Anglia, dar devine mai frecvent acum). Procesiunea merge drept înainte până la treptile din faţă *Choir*-ului, partea catedralei gotice între altar şi *Naos*, (unde stă poporul). Acolo candidaţii sunt prezentaţi la episcop care întreabă poporul să spună dacă ştie vre-o nevrednicie despre ei. Atunci se cântă *Litany* (Ectenia mare) şi toţi merg spre altar pentru Sf. Liturghie pe care o serveşte vlădica. După apostol, episcopul pune câteva întrebări candidaţilor pentru diaconie şi apoi pune mânile peste capul fiecăruia şi zice la fiecare: „Ia autoritate să împlineşti oficiul de diacon în Biserica lui Dumnezeu, care se încredinţează ţie în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, Amin". (In englezeşte „Take thou authority to execute the Office of a Deacon in the Church of God, committed unto thee: In the Name of the Father, and of the Son, and of the Holy Ghost, Amen"). Apoi dă fiecăruia un exemplar al Noului Testament grecesc rostind: „Ia autoritate să citeşti Evanghelia în Biserica lui Dumnezeu, şi să o predici, dacă îţi permite episcopul însuşi". (In englezeşte „Take thou authority to read the Gospel in the Church of God, and to preach the same, if thou be thereto licensed by the Bishop himself"). Unul dintre diaconii cei noi citeşte Sf. Evanghelie şi atunci ceilalţi sunt hirotonisiţi ca preoţi. După o cuvântare lungă din partea episcopului despre Sfântul oficiu al preoţiei şi după câteva întrebări despre credinţă şi disciplină, se cântă imnul „Veni Creator Spiritus" (în englezeşte — tradus din latina veche) şi, după o altă rugăciune lungă, episcopul pune mânile peste capul fiecăruia spunând la fiecare: „Primeşte Sf. Duh pentru oficiul şi lucrarea preotului în Biserica lui Dumnezeu, acum încredinţat ţie prin împunerea mânilor noastre. Celorce le vei ierta păcatele, vor fi iertate, şi celorce le vei ţinea, vor fi ţinute... In numele Tatălui..." (In englezeşte „Receive the Holy Ghost for the Office and Work of a Priest in the Church of God, now committed unto thee by the Imposition of our hands, Whose sins thou dost forgive, they are forgiven; and whose sins thou dost retain, they are retained. And be thou a faithful Dispenser of the Word of God, and of his holy Sacraments; In the Name of the Father, and of the Son, and of the Holy Ghost, Amen"). Apoi dă fiecăruia un exemplar al Sf. Scripturi şi se continuă Sf. Liturghie la care toţi clericii cei noi se împărtăşesc împreună cu episcopul. La sfârşit merg toţi odată în procesiune la Reşedinţă unde mai stau o noapte, iar Luni merg toţi la parohiile unde încep să lucreze în via Domnului.

Probleme-Recensii-Comentarii

Vizită arhierească pe valea Cernişoarei. — Sâmbătă şi Duminecă, în 27 şi 28 August a. c., populaţia de pe valea Cernişoarei, judeţul Hunedoarei, a întâmpinat cu simţeminte de mulţămire pe P. S. *Vasile*, vicarul arhiepiscopesc, care se ducea să târnosească cele două biserici nouă, construite în Cernişoara-Florese şi Vălari.

Favorizaţi de o vreme frumoasă, P. S. arhiereu a stârnit cu descinderea sa roiuri de populaţie de pe înălţimile şi văile împădurite, unii venind din ajun, alţii des de dimineaţa Dumunecii, în frunte cu zece preoţi din protopopiat. La ora 8 dimineaţa s'a început actul sfinţirii bisericii din Cernişoara-Florese. Terminată sfinţirea, P. S. Vasile a lăsat pe P. C. Păr. Tr. Scorobeţ, asesor consistorial că continue cu slujirea sfintei liturghii şi a coborât la biserica din Vălari, slujind cu mare asistenţă de preoţi şi prima liturghie, iar după predica rostită din pridvorul bisericii mulţimii de popor asupra înoirii sufleteşti, a stropit cu apă sfinţită pe închinători.

In sihăstria seculară din această regiune vecueşte o populaţie conservativă, înzestrată cu toate calităţile rassei, care aşteaptă sprijin, civilizaţie cinstită şi protecţia stăpânirii de azi.

Viaţa în aceste părţi e aspră şi grea, iar ceice sunt chemaţi să o transforme şi când au suflet, le lipsesc prea adeseaori cele mai elementare şi mai indispensabile mijloace.

Noile biserici, sfinţite Duminecă, ca şi toate cele sfinţite înainte, — căci e protopopiatul cu cele mai multe biserici nouă, — dovedesc că premenirea sufletească e cea dintâi condiţie a oricărei opere de ridicare a masselor.

*

O carte de mare valoare: La Transylvanie. — Sub auspiciile Academiei Române a apărut o carte voluminoasă (900 pagini) în limba franceză despre Transilvania (La Transylvanie). O carte de erudiţie şi de propagandă în acelaş timp.

Dăm câteva scurte indicaţiuni asupra temelor şi autorilor:

Dl profesor universitar *Ioan Lupaş* scrie două studii mari în legătură cu vechile aşezăminte ale cnezatelor şi voevodatelor, apoi asupra cauzelor cari au dus la desmembrarea imperiului austro-ungar. Pe lângă studii dl *Lupaş* publică o seamă de notiţe mărunte, dsa este redactorul care a supraveghiat apariţia lucrării acesteia de proporţiuni aproape neobişnuite; dealtfel materia întreagă este ordonată şi tratată potrivit planului stabilit de Institutul naţional de istorie, fondat în 1924 prin dania specială de 4 milioane lei a Regelui Ferdinand (universitatea din Cluj poartă de 6 ani numele gloriosului Rege care a prezidat unirea tuturor românilor în stat naţional).

Dl *Silviu Dragomir*, profesor universitar şi comisar general al minorităţilor, face o expunere asupra regimurilor de iobăgie, asupra feudalităţii, asupra luptelor pentru libertate ale poporului, stăruind asupra evoluţiei proprietăţii. Pune în evidenţă diferenţele structuale ale dominaţiunilor clasei aristocratice maghiare din Ardeal şi Banat, în provincia aceasta ultimă stăpânirea autonomă a distrus toate castelele şi aşezările feudalilor maghiari, iar românii s'au bucurat de libertăţi cu mult mai însemnate.

Dnii *Sextil Puşcariu* şi *Nicolae Drăganu*: cercetările lor folcloristice şi de istorie literară poartă marca erudiţiei de totdeauna.

Dl profesor *D. Popovici*, continuă studiul asupra literaturii ardelene în secolul al XX-lea.

Dl *Diaconovici* şi *Meţea* se ocupă de monumentele arheologice (primul) şi despre viaţa ciobănească în perioada lui Horia (al doilea) ş. a.

Volumul se cere în mâna tuturor acelora cari au cuvânt de spus în marea problemă a cunoaşterii Transilvaniei.

Incorporarea provinciei de 5 milioane români n'a fost o întâmplare, ci o necesitate organică a fiinţii naţionale.

Precum în trecut, astfel şi de aci înainte, aplicarea onestă a principiului de naţionalitate ne fereşte pe vecii vecilor de orice surpriză.

„La Transylvanie" este o carte de informaţiune ştiinţifică asupra drepturilor românilor la independenţă politică eternă.

*

„Maria Doamna". — *De sub tiparul artistic al institutului «Luceafărul» a apărut zilele acestea o splendidă plachetă, cuprinzând un poem al dlui Aron Cotruş,*

---

preot, sau apoi au fost 6 preoţi cu scopul de-a atrage dela ortodocşi credincioşi. In ambele cazuri se presupune, că în comuna Luduş pe vremea conscripţiei lui Micu-Clein au fost şi ortodocşi — probabil având biserică şi preot.

Oricum a fost, în anul 1787 episcopul ortodox Nichitici, face vizită canonică în comuoă, unde sunt doi preoţi ortodocşi: Luca Sasu şi Mihailă Popovici (vezi: Documente pentru limbă etc. de Dr. Puşcariu).

Inscripţia de pe clopotul cel mic al bisericei, procurat în anul 1791, în locul lui popa Luca Sasu — decedat între timp — ne prezintă pe popa Gheorghe Fulea. Inscripţia aceasta a fost următoarea:

„Simion Fleşer, judele, Onea Beju tutor, popa George şi popa Mihailă 1792"

Păcat, că acest clopot cu sunet frumos a fost ridicat de armata austro-ungară în vara anului 1916, înainte de întrarea României în războiu cu câteva zile, cu scopul de-al folosi la fabricarea armamentelor.

Deci, dacă la 1792 era clopot şi doi preoţi, lucru natural trebuia să fie şi biserică şi încă o biserică veche şi neîncăpătoare. Acestea le deducem din faptul, că credincioşii ortodocşi deja prin 1810—1812 încep clădirea din piatră şi cărămidă a unei noi şi solide biserici. Noul lăcaş spaţios şi sătistăcător şi azi, are pereţii cu o grosime de un metru şi o cupolă respectabilă, a fost terminat abia în anul 1819.

După tradiţie am aflat că clădirea a fost făcută de nişte meşteri saşi, cari după terminarea cupolei nu au mai putut demonta scheletul, deci au fost nevoiţi să tae grinzile şi aşa au rămas capul acestora ir zid, ceeace am şi verificat.

Uşile dela intrare, precum şi cea dela uşa împărătească şi alte decoraţii în lemn le-a făcut fiul comunei Ioan Luca Munteanu „săpător în lemn".

Pictura se vede că din lipsa de fonduri, abia a putut fi termigată în anul 1824. A fost făcută cu multă pricepere tot de un fiu al comunei, frate cu cel mai sus amintit, de Nicolae Munteanu zis şi zugravul.

Acest artist de pe vremuri a pictat încă multe alte biserici. Aşa pe cea din Gusu la 1805, pe cea din Apoldul de jos, din Topârcea, din Tilişca, din Ocna, din Rod.

Icoanele principale pictate de Nicolae zugravul pe seama bisericei din Luduş se află azi în muzeul mitropoliei dela Sibiu.

Ele poartă următoarele inscripţii:

Icoana lui Isus: „a plătit Oprea Chipară din Sălişte"

A maicii Domnului: „Aceasta Sf. icoană a plătit Ilie Rău 1820"

A Sfântului Gheorghe: „1821 Aceasta Sf. icoană au plătit Dumitru Zidu cu muerea sa Ană, ca să fie pomană"

A Sfântului Nicolae: 1824 Nicolae Zugrav, Safta, Ioana, Marie, Ioan să fie pomană".

Când s'a făcut serviciul divin prima dată în această biserică, nu ştim.

Clopotul al doilea — care mai este şi azi — a fost aşezat în turnul bisericei noi în anul 1816, având următoarea inscripţie:

„Gheorghe Fulea paroh şi administrator Mercurii, şi Gavrilă Popa paroh, Ilie Reul, Dumitru Zidul, Mihailă Reul, Ioan Henteş din Ocna 1816".

Deci la anul accsta popa Mihailă Popovici era decedat şi în locul său era fiul său Gavrilă, care părăseşte deocamdată numele de Popovici. El e ginerele preotului George Fulea.

Sfinţirea bisericei s'a făcut cu mare solemnitate de către episcopul Vasile Moga în anul 1829.

Referitor la această sfinţire am aflat un document cu sigil de ceară scris pe pergament cu litere cirile — dar în multe locuri nu se mai poate descifra şi nici întregi lipsa. Las acì să urmeze textul aşa după cum l-am putut descifra din original:

„S'au sfinţit aceasta Sf. Biserică în 23 Maiu 1829 prealuminatul D. episcop Vasile Moga din Sas-Sebis în zilele înălţatului Impărat Francisc I-lea fiind director şcoalelor... din Ardeal şi protopop al 2-lea al Sibiului Moise Fulea din N. Luduş fiind preoţi în acest sat George Fulea administrator... Mercurii, popa Vasile Popovici şi popa Gavrilă Popovici, zugrav Nicolae Muntean şi săpător în lemn Savu Muntean, dascăl Ioan Branea, diac Ioan Fulea, ctitori Dumitrie Zidu Mihailă Glodariu.. Ilie Luca... La aceasta Sf. Biserică când s'au zidit au ajutat mai mult popa Vasile Popoviciu... şi mai mult la celelalte părţi ale bisericei... au făcut-o administratorul popa George Fulea cu păstorirea sa şi au mai plătit şi la zugrăvit, la podit şi lucsuit Ilie Reul şi la zugrăvit încă au adunat, la zugrăvit au plătit şi Oprea Chipară din Sălişte. Sătenii George Glodariu, Ioan Panţa şi Nicolae Mâţiu... s'au diaconit George Reu şi Nicolae Popp — Vasile Moga episcop".

După spusele bătrânului, de 93 ani în 1912, Nicolae Reu Râpa, tot ca această ocazie a cununat episcopul Moga pe dascălul Ioan Branea cu o fiică de-a preotului George Fulea.

Preoţii bătrâni George Fulea şi Gavrilă Popovici au trăit şi la actul sfinţirei, dar aci mai vedem pe un al treilea paroh, pe Vasile Popovici care, conform actului a contribuit cu mult la clădirea bisericei noi. (Urmează)

„Maria Doamna“, *închinat memoriei Reginei Maria.*

Poemul acesta e un omagiu literar emoţionant, adus marei Regine.

Aron Cotruş şi-a găsit în figura Reginei Maria, intrată de acum în lumea legendei şi a poeziei, una din inspiraţiile lui cele mai vibrante.

E una din tipăriturile cu adevărat frumoase apărute în vremea din urmă.

*

Grija de sănătatea satelor. — Noua lege administrativă şi numirea rezidenţilor regali au venit la timp. Fiecare dintre aceşti rezidenţi cunoaşte cu deamănuntul ţinuturile, pe care le va conduce. Fiecare dintre ei va cerceta, odată cu venirea toamnei, satele mai oropsite, satele pe unde bolile şi lipsurile se preumblă mai des.

Rezidenţii regali vor putea, prin urmare, să dea relaţiile celé mai precise asupra modului în care sănătatea ar putea fi prezentă, în casele sătenilor, în cenuşiile zile de toamnă ploioasă şi în recile zile de iarnă.

In legătură cu grija statului pentru sănătatea satelor, dl ministru Dr. *Marinescu* a luat o salutară măsură. S'a hotărât anume, ca toţi absolvenţii Facultăţilor de medicină din ţară să facă un stagiu de o lună în mediul rural. Dispunându-se în aşa fel, încât proaspeţii şi entuziaştii medici să-şi facă acest stagiu în lunile de toamnă şi de iarnă, situaţia sanitară a satelor noastre nu s'ar mai agrava — ca în ceilalţi ani — odată cu apariţia anotimpurilor primejdioase sănătăţii.

*

Cercuri religioase. — Duminecă în 7 August a. c., cercul religios din Săcele, de sub preşedinţia Pr. Zenovie Popovici-Satulung, a ţinut a doua şedinţă a ciclului de toamnă a acestui an în parohia *Satulung* biserica Sf. Arhangheli, în prezenţa unui public numeros. Preoţii cercului în număr de 9, de faţă fiind ca oaspe şi preotul Ioan Roman din parohia Certejul de sus, prot. Deva, au săvârşit, la ora 3 p. m., slujba sfintei vecernii la care s'a adaugat Acatistul Maicii Domnului făcând să se reverse multă bucurie duhovnicească în sufletul ascultătorilor.

In cadrul sfintei slujbe a vorbit preotul *Victor Marin* din Baciu despre înmulţirea pânii. Sf. Sa analizează frumos această pericopă evanghelică şi sprijinindu-se pe argumente luate din viaţa de toate zilele, arată că dacă are harul lui Dumnezeu în sufletul său, omul trăeşte şi cu pâne mai puţină. Aduce ca exemplu o femeie de 90 de ani care scărmănă lână pentru 3 lei pe zi şi totuşi se simte atât de mulţumită că Dumnezeu o ajută să câştige şi atât. Bogăţia nu este în măsură să aducă omului fericire, fiindcă oamenii bogaţi nu sunt toţi şi întotdeauna fericiţi. Sf. Sa extrage, din evanghelia aceasta, următoarele învăţături: 1. Dumnezeu ne poartă de grijă la orice necazuri şi lipsuri; Dacă Dumnezeu e cu noi, nimeni nu ne stă împotrivă; 2. Omul este nestatornic, deci în el nu ne putem încrede. Dovadă că omul a încercat să proclame pe Isus împărat spre a-l sătura mereu cu pâne, fără să muncească şi acelaş om a cerut şi a participat la răstignirea lui Isus; 3. Mila lui Isus faţă de om. El se înduşează de suferinţa omului şi îl ajută.

La urmă Pr. Petru Leucă, parohul locului, mulţumeşte poporului pentru participarea la sfânta slujbă şi fraţilor preoţi pentru prilejuirea unei mari bucurii duhovniceşti.

*

— Acelaş cerc a ţinut în 22 Aug. a treia şedinţă din ciclul de toamnă a acestui an, în parohia *Purcăreni.* Au fost de faţă preoţii Zenovie Popovici-Satulung, Silvestru Garcea-Cernatu, I. Stelea-Zizin, Toma Giurgiu şi Traian Banciu ambii din Purcăreni. Ceilalţi 6 preoţi ai cercului au absentat din motive de pastoraţie locală urgentă.

La ora 3 jum. preoţii prezenţi, în faţa unui public numeros, au săvârşit slujba sfintei vecernii împreunată cu slujba pentru ploaie. Aceasta din urmă pentrucă de multă vreme prin partea locului nu a căzut ploaie suficientă pentru recolta de pe câmp. Molitvele atât de duioase ale acestei slujbe au produs adâncă impresie în sufletul ascultătorilor.

In cadrul sfintei slujbe a predicat preotul *Silvestru Garcea* din Cernatu despre tămăduirea tânărului epileptic. Timp de o jumătate de oră Sf. Sa a descris modul cum activează satana în lume, în special asupra omului. Arată că satana este un duşman permanent al omului. El se aşează în calea bunelor năzuinte ale omului, îl abate din calea mântuirii sale, îl îndeamnă să fie un element de dezordine şi în permanentă vrăjmăşie cu sine însuşi şi cu deaproapele. Satana lucrează asupra omului prin intermediul celei mai urâte patimi care este *mânia.* Din mânie purced războaiele, prigonirile, clevetirile, uciderile, bătăile, hulele şi vrăjmăşiile. Şi mai are satana o armă puternică, aceasta este *pofta.* Din poftă purced răpirile, nedreptăţile, mândria, desfrânarea şi beţiile. Sf. Sa analizează pe rând roadele rele ale acestor 2 patimi şi arată cum se manifestează ele în om.

După stihoavnă a vorbit Pr. *Zen. Popovici* despre educaţia religios-morală a copiilor. S. Sa arată rolul important al mamei la creşterea copiilor. Părinţii să dea exemple bune copiilor. Să-i ducă la biserică şi să-i înveţe să se roage lui Dumnezeu. — Pr. *S. Garcea.*

*

Misiuni religioase. — Cu tot timpul ploios, şi în anul acesta misiunile dela *Geoagiu-Băi* în ziua „Sântămăriei“, ale preoţimei din tractul Geoagiului, — îşi ajung scopul dorit. Din apropiere şi din depărtări sosesc grupuri de pelerini pentru a asista la dumnezeeştile slujbe, ce încep Duminecă 14 August după masă, cu vecernia, servită de către cucernicii preoţi: prot. T. Glodeanu, Zosim Oancea şi C. Tomescu. Impresionează în deosebi meditaţia păr. C. Tomescu, despre sfânta taină a mărturisirii. Este cu multă atenţie ascultată şi meditaţia păr. *P. Filip* mânecâud dela cuvintele: Cu glasul meu către Domnul am strigat... (Ps. 119).

Se mărturisesc numeroşi credincioşi.

Intr'un pavilion din parcul băilor se rulează filmul: Viaţa şi Patimile Mântuitorului, precedat de minunata conferinţă a păr. *Zosim Oancea*-Sibiu, în care arată cum trebue pusă mintea ca şi toate simţurile omului în slujba lui Dumnezeu şi nicidecum a satanei. Explicaţiile necesare, în decursul rulării filmului, le dă fratele Băcilă-Sibiu.

A doua zi (15 August) deodată cu răsăritul soarelui, începe mărturisirea credincioşilor, cari sosesc grupuri din ce în ce mai dese; timpul începe a ne favoriza, ploaia încetase; şase preoţi mărturisesc până la ora 10 a. m.

Sfânta liturghie se săvârşeşte sub cerul liber. Răspunsurile liturgice le dă corul mixt al oaspeţilor dela băi, instruit şi dirijat de profesorul dl N. Praţia din Orăştie.

După pricească se împărtăşesc cu Sf. taine câteva sute de credincioşi. Rosteşte o frumoasă predică părintele profesor *Z. Oancea,* despre Precurata Fecioară Maria, care în ceruri la locul de cinste undé sălăşlueşte, cere iertarea păcatelor noastre.

Cu ridicarea unui parastas se încheie slujbele dinainte de masă.

La ora 2 p. m. se oficiază, de către soborul de preoţi, sfinţirea apei mici şi sfântul maslu, după care urmează predica C. Păr. *I. Sabău,* care arată că adevărata putere, bogăţie, viaţă şi fericire, o găsim în izvorul cel pururea viu: Isus Hristos.

După ungerea cu sfinţitul untdelemn, se desfăşoară programul „Oştii Domnului“, cu bogat program de cuvântări. S'au colectat pentru o văduvă săracă din Petroşani şi i s'au înmânat pe loc 300 lei.

Seara s'a rulat din nou filmul „Viaţa şi Patimile Mântuitorului“, ear în a treia seară filmul a rulat la Sanatorul TBC Geoagiu, unde a ţinut conferinţă P. C. Păr. prot. T. Glodeanu.

Un participant.

*

Schimbare de episcop în Danzig. — In cursul verii Vaticanul a trebuit să jertfească la cererea naţional-socialiştilor din Danzig pe episcopul de Oliva, contele O'Rourke şeful spiritual ai catolicilor din acel oraş. Episcopul O'Rourke era un adversar al naţional-socialiştilor şi obţinuse mai înainte dela Vatican aprobarea să înfiinţeze două parohii poloneze în Danzig, ceea ce a provocat indignarea germanilor cari vedeau periclitat caracterul german al oraşului Danzig.

In faţa acestei rezistenţe, în fruntea căreia stătea însuşi Senatul oraşului Danzig, papa a trebuit să retragă aprobarea pentru înfiinţarea celor două parohii p o l o n e z e, iar pe episcopul O'Rourke, irlandez de origine, să-l îndepărteze din scaun, aşezând în locul lui pe preotul german din Danzig, Karl Spett, agreatul naţional-socialiştilor din localitate.

Iată încă un caz care dovedeşte că Vaticanul se pleacă totdeauna în faţa voinţei dârze a unei ţări, a unui neam.

INFORMAŢIUNI

Parastas pentru M. S. Maria Maria. — *Implinindu-se, în 27 August a. c., patruzeci de zile dela moartea marei Regine* **Maria,** *s'au făcut în toate bisericile din ţară parastase pentru odihna sufletului defunctei Suverane.*

In biserica noastră catedrală din Sibiu a săvârşit serviciul religios I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE, înconjurat de un sobor de preoţi, fiind de faţă reprezentanţii autorităţilor civile şi militare din localitate.

Rămăşiţele *pământeşti ale marelui şi neuitatului poet, scriitor şi luptător* **Octavian Goga** *au fost aşezate, în 27 August 1938, cu deosebită solemnitate şi în faţa unui public foarte numeros, în cavoul construit într'o poiană din parcul castelului dela Ciucea, unde la ora 10 s'a început slujba religioasă oficiată de un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. păr. consilier episcopesc, Laurenţiu Curea, din eparhia Clujului. Jalnica ceremonie s'a sfârşit la ora 12 prin coborârea sicriului în cavoul, peste care se va înălţa, în primăvară, o capelă.*

La congresul internaţional al Alianţei popoarelor prin Biserică, — ce s'a ţinut în 23–29 August 1938 la Farris Bad Larvik în Norvegia, Biserica ortodoxă română a fost reprezentată prin P. S. Sa Episcopul *Nicolae* al Orăzii. Subiectele principale ce s'au desbătut în congres, sunt: 1. Caracterul *naţional şi supranaţional* al Bisericii lui Hristos; 2. Persoanele refugiate şi fără state; 3. Sensul creştin al păcii; 4. Calea păcii şi acţiunea practică a alianţei; 5. Problema minorităţilor. La desbaterea acestor din urmă probleme, atât de arzătoare în actualitatea politicii internaţionale, P. S. episcop Dr. Nicolae Popovici a reuşit să creeze o atmosferă favorabilă pentru ţara noastră.

Scutire de-a se transforma în societăţi anonime. Un decret regal modifică legea pentru controlul mijloacelor de apariţie a publicaţiilor periodice. Noua dispoziţie hotăreşte ca ziarele care n'au tiraj zilnic peste 7500 foi, să fie scutite de-a se transforma în societăţi anonime. Ele vor apărea numai pe baza unei autorizaţii date de subsecretariatul de stat al presei şi propagandei.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 4 Septemvrie 1938, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Nr. 9582/1938

Anunţ

La liceul ortodox român „Andrei Şaguna“ din Braşov sunt vacante pentru suplinire pe anul şcolar 1938/39 următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 3 de Limba română.
2. Catedra Nr. 17 Fizico-Chimice.
3. Catedra Nr. 20 Muzică vocală.
4. Catedra a doua de Educaţie fizică, aceasta plătită de Comitetul şcolar al liceului.

Solicitanţii (de confesiune ortodoxă română) îşi vor înainta cererile pe adresa Consiliului arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, până cel mai târziu la 10 Septemvrie 1938.

Sibiu, 2 Septemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Anunţ

La liceul ortodox-român „Avram Iancu“ din Brad sunt vacante pentru suplinire pe anul şcolar 1938/39 următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 3 de Limba română.
2. Catedra de Limba franceză.
3. Catedra de Latină şi Elină.

Solicitanţii (de confesiune ortodoxă-română) îşi vor înainta cererile pe adresa Consiliului arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, până cel mai târziu la 10 Septemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 394–1938 [41] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Vaidei,** din protopopiatul Orăştie, devenită vacantă prin îndepărtarea de acolo a fostului paroh, — în baza ordinului Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 7913—1938, şi a hotărârii Consiliului parohial din 24 Iulie a. c., se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Eclejie: 14 jugăre, şi anume: 10 jugăre arător în hotarul comunei Aurel Vlaicu, primite dela reforma agrară, iar celelalte în hotarul Vaidei, între cari 489 stânjini pătraţi grădină.

3. Venitele stolare (îmbunătăţite de consiliul parohial faţă de trecut).

4. Până la edificarea casei parohiale, parohia îi închiriază o casă potrivită, plătind-o din chiria ce primeşte dela comună pentru şcoală.

Cererile de concurs, însoţite de încuviinţarea de a candida, obţinută dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc se vor înainta subscrisului oficiu protopopesc.

Concurenţii, — înştiinţând înainte oficiul protopopesc, — e de dorit să se prezinte odată la biserică, pentru a fi cunoscuţi de parohieni.

Orăştie, 12 August 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român al Orăştiei

Prot. **Ioan Moţa**
adm. tractului

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI | Sibiu 11 Septemvrie 1938 | Nr. 37

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASTRA SIBIU

Biblia și sufletul românesc

Cele dintâi traduceri din Sfânta Scriptură în românește datează dinainte de 1450. Deci părți din Sfânta Carte au început să fie citite în limba românească cam din același timp în care au început să îmbrace haina națională la cele mai multe neamuri europene. In Apus traducerile acestea s'au făcut din opoziție față de Biserica catolică de către diferiți reformatori. La noi s'au făcut chiar de reprezentanții Bisericii, de preoți și mai târziu de episcopi, atunci când, închegându-se o viață românească mai liniștită, oamenii au putut să se gândească la o stâmpărare mai din plin a setei lor religioase. Biserica ortodoxă n'a luat în trecutul ei atitudine potrivnică traducerii Sf. Scripturi în graiurile naționale. Dacă la noi nu s'au tradus totuși părți din ea, înainte de ce au făcut acest lucru în Apus reprezentanții curentelor adversare Bisericii catolice, faptul se datorește nu opoziției Bisericii, ci împrejurărilor vitrege ale vieții strămoșilor noștri, strâmtorați și înghesuiți de năvălirile atâtor popoare, opriți atâta vreme să se adune, să se organizeze, să se reculeagă.

Aceasta nu însemnează însă că poporul nostru nu cunoștea înainte în general cuprinsul Sf. Scripturi, care e una cu cuprinsul creștinismului. Credincioșii își făceau rugăciunile în românește, iar preotul le tălmăcea Evanghelia în graiul lor, cum scrie un preot sas pela 1546 («Românii nu cetesc epistolele sf. Pavel și Evanghelia în limba lor, ci într'o limbă străină (slavonă) pe care n'o înțeleg mirenii, ci le-o explică preotul lor». Șt. Meteș, Istoria Bisericii române din Transilvania, vol. I p. 113). Fără să fi fost astfel formal tradusă, Sfânta Scriptură circula în rezumate și în fragmente orale, modelând în duh creștin sufletul românesc, susținând unitatea lui și dându i elementele unei spiritualități pe care și-o amplifica mai departe prin cugetarea proprie.

Astfel Biblia a format temelia spiritualității românești, baza culturii noastre, chiar într'un timp în care textul ei nu era *scris* în românește. Căci textul acesta, fie literal, fie rezumativ, era fixat în uzul linquistic. La noi s'a petrecut același fenomen care s'a petrecut la începutul creștinismului cu textul unor Evanghelii: el circula în fraze și povestiri orale aproape stereotipe, ca Sfântă tradiție, ca o repetare a predicilor apostolilor, înainte de a-l așterne în scris unul sau altul dintre Evangheliști. Precum creștinismul în general n'a început să existe numai din momentul în care acest text s'a fixat în scris, ci deodată cu predica apostolilor despre viața și opera lui Isus Hristos, așa și creștinismul românesc și spiritualitatea creștină a neamului nostru — deci baza culturii lui — n'a așteptat transpunerea în scris a textului românesc al Scripturii, ci s'a alimentat începând cu veacuri înainte din textul românesc nescris al ei.

Par'că în istoria poporului nostru Providența a voit să ilustreze că un neam este creștin nu prin textul scris al Scripturii, ci prin propovăduirea lui, nu printr'o carte pe care o poți lua cu tine într'o izolare anarhică, ci prin ascultarea adevărului, care există mai înainte de-a se fixa în carte și independent de ea, din gură de om viu, dela o societate de care ești așadar dependent și căreia trebue să-i fii mulțumitor că ți-a ocazionat aflarea lui; dela o societate care a primit și ea acest adevăr dela rândurile mai vechi de oameni; și nu dela oricare societate, ci dela una care e organizată în așa fel că poate păstra și comunica un adevăr nescris în aceeași formă precisă cum a ieșit din gura apostolilor; dela o societate care știe că are datoria de-a nu schimba nimic din adevărul apostolic și are și o ceată de oameni încredințați tocmai cu paza și cu transmiterea exactă a acestui adevăr. Poporul nostru a fost așadar creștin — și încă ce creștin! — prin Biserică, adecă nu prin textul scris al Bibliei, ci prin textul ei curgând viu, dar același, printre oamenii legați prin credința în Hristos întreolaltă și cu toți ascendenții până la apostoli.

Se pune fals alternativa: e bine sau nu să cunoască poporul Scriptura? Nu există popor creștin, temeinic creștin, care să nu fi avut și să nu aibă la baza vieții lui Evanghelia. Și nimeni nu poate fi potrivnic unei temeinice pătrunderi a Evangheliei în sufletul poporului. Se poate pune însă destul de serios întrebarea: cum e mai bine? Să alimentezi poporul cu textul scris al Evangheliei, sau cu textul nescris? Și cred ferm că puterea și roadele propovăduirii nescrise a Evangheliei este superioară. Chiar dacă se dă și textul scris, dacă nu se face paralèl și o propovăduire intenzivă a Evangheliei, care să coplesască contactul credinciosului cu Evanghelia scrisă, aceasta poate rămânea literă care nu-l înviorează sau îl poate duce la anarhie (Chiar protestanții și sectarii cari, răspândesc cu zel textul scris al Scripturii, fac în același timp cea mai intenzivă propovăduire orală).

Dar și alternativa referitoare la textul scris sau oral al Scripturii, nu se mai poate pune azi decât teoretic. Practic nu se mai pune, pentrucă chiar să vrea autoritatea bisericească să nu mai circule Biblia scrisă, astăzi, în epoca exuberantă a tiparului, oprirea ei n'ar mai avea nici o eficacitate. Dealtfel Biserica ortodoxă niciodată n'a oprit cetirea Scripturii de către popor. Dar dacă-i așa, cu atât mai mult se cere propovăduirea orală a Scripturii. Chiar trebue să existe un raport drept proporțional între cetirea Scripturii de către popor și între propovăduirea ei orală de către Biserică, în speță de către preot. Unde se cetește Scriptura mai mult, întrebările sunt și ele mai multe, setea religioasă e mai mare, neliniștea metafizică e mai acută și deaceea și pericolul rătăcirilor e mai iminent, amenințând continuu. Viața religioasă acolo e mai vibrantă, dar tocmai deaceea mai puțin asigurată de suprize neplăcute. Numai statica nu produce surprize. Deaceea propovăduitorul trebue să crească paralel cu cetitorul Scripturii în religiozitate vibrantă și în găsirea răspunsurilor la toate întrebările cari se nasc. Propriu zis trebue să fie continuu într'o poziție avansată față de credincios.

Propovăduirea Sfintei Scripturii de către Biserică este superioară — de aceea ea trebue să se facă totdeauna, fie că se cetește sau nu Scriptura, și ea poate fi și suficentă, pe când cetirea Scripturii nu e suficentă pentru viața religioasă — întâi pentrucă numai ea trezește cu adevărat sufletul la viață creștină și al doilea pentrucă numai ea — făcută de Biserică, accentuez — prezintă nu numai textul Scripturii, ci și interpretarea lui cea justă, cea moștenită în Biserică dela sfinții apostoli. Propovăduirea Scripturii de către Biserică acumulează în ea și Sf. Tradiție, întreg adevărul creștin nealterat. Numai această propovăduire, când e vie, ferește de rătăciri și ține poporul strâns lângă Biserică.

Poporul nostru a avut în tot trecutul său — chiar înainte de traducerile scrise — Sf. Scriptură în viața sa. Este o afirmație insolentă aceea care se aude azi uneori că poporul român a trebuit să aștepte pe agenții sectelor și curentelor religioase de stil american ca să ia cunoștință de Sf. Scriptură. Mai mult, poporul nostru a avut adevăratul înțeles al Scripturii, înțelesul moștenit prin succesiune neîntreruptă dela apostoli, cari au cunoscut mai bine și în întregime gândurile și propovăduirea Domnului și le-au predat, pe lângă ceeace s'a fixat din ele în scris, urmașilor lor și așa în conti-

---

FOIȘOARA

Din pervazul veșniciei

— Evocare —

Plec la căminul studențesc Gogu Cantacuzino, să caut umbra lui Nicolae Frateș. Simt cum îmi trece prin inimă un fior inefabil la gândul că voi revedea locul acesta, unde mi-am făurit, cu imaginația impetuoasă și veșnic aprinsă a celor douăzeci de primăveri, cele mai frumoase visuri de ascenziune socială și spirituală. Au trecut, aproape fără să-mi dau seama, opt ani de zile de când n'am mai călcat pragul căminului Cantacuzino, Heidelbergul acesta neuitat al tinereților mele închinate abnegației și cărții, Arcadia aceasta romantică în care orișice veleitate e îngăduită, orice elan e justificat, orice zi e fericită și luminoasă ca o revărsare de zori într'o dimineață de Mai. In scurgerea eternă și neistovită a veacurilor, opt ani de zile sunt ca o picătură de apă într'un ocean imens. Dar cât cât de mare e prețul acestui pumn de ani în viața scurtă și ireversibilă a omului! Și totuși, au trecut atât de repede! Pornesc spre căminul de care mă leagă un fir tainic și invizibil. Un imbold lăuntric mă mână într'acolo irezistibil, să văd curtea și pavilioanele căminului, să-mi amintesc de tot ce-a fost odată, să evoc într'o clipă străfulgerată de durere și de adâncă reculegere pe cel ce a fost odinioară pentru mine și pentru toți cari l-au cunoscut o supremă revelație de bunătate și de perfecțiune spirituală, pe Nicolae Frateș.

O iau pe bulevardul Elisabeta în sus, agale. La colțul Universității mă lovesc de cerșetorul orb, care întinde mâna spre mine, discret și interogativ. Il știu aici de mult, de vreo șase luni de zile. Se vede că Vatra Luminoasă, instituția filantropică care se îngrijește de în mod iluzoriu de orbii din capitală, i-a fixat patratul acesta de caldarâm cu ordinul categoric să nu-l părăsească. In para dogorâtoare a soarelui de început de vară, mâna întinsă a cerșetorului orb imploră mila trecătorilor. Omul acesta nu mistifică lumea. Nu simulează suferința. E flămând. E gol. E orb. E o stafie în zdrențe. Stă rezemat de zidul Universității de dimineața până seara, ca o umbră de cavou, ca o arătare înspăimântătoare, ca o necontenită mustrare pentru cei sătui și sănătoși cari trec pe lângă el, întorcându-și capetele într'altă parte. O mărturie răscolitoare, un document impresionant de durere omenească. Și ce lecție de superioară demnitate la cerșitorul acesta infirm! Cu o resemnare filosofică care te uimește, cu o putere sufletească extraordinară, în noaptea lui fără de sfârșit, el rabdă deopotrivă frigul, arșița și nepăsarea oamenilor. Nemișcat în locul lui de caznă morală și fizică, el nu face nici-un sgomot în jurul persoanei sale, nu articulează nici-o vorbă și nu scoate nici un sunet, nu schițează nici un gest mai insinuant, nu obligă pe nimeni să l vadă, nu pretinde nimănui nimic. Stă cu mâna întinsă, decent și reverențios, mut ca o statue, fără să vexeze pe nimeni. Velința întunerecului a fost trasă irevocabil peste ochii săi, ca să nu mai vadă niciodată lumina soarelui. Există pe lume vreo suferință mai mare de cât aceasta? De ce s'ar plânge atunci împotriva semenilor lui cari nu se opresc să-i dea de pomană? Trecând pe lângă el cu exclamații platonice de compătimire, l-au lăsat cu mâna întinsă și goală. Am ridicat încă demult în sufletul meu un altar al celor urgisiți. Din nefericire însă, e prea puțin să ai o inimă care să fie un receptacol sincer și sensibil pentru durerile deaproapelui tău. Trebue să ai și mijloace materiale. Să ieși din rezerva contemplativă, să vii efectiv în ajutorul celor ce sufer de foame.

M'am coborât în adâncurile sufletului meu. M'am lăsat prins în vrejurile unor întrebări cari incită la discuție și speculație

nuare, ca lumină lămuritoare, ca comentariu sigur al părților scrise.

Poporul *nostru* a fost în adevăr, nu acești mărginiți aroganți cari pretind, certându-se și întreolaltă, că cunosc mai bine pe Domnul — pe baza textului biblic — decât apostolii cari au trăit în preajma lui.

Dar în adevărul acesta întreg și deci în creștinismul cuviincios și cu bună rânduială nu-l putem ține astăzi decât intensificând propovăduirea orală.

Biblia a jucat un rol uriaș, rolul primordial în formarea spirituală a poporului român, dela începuturile lui, nu numai din 1688, de când o avem întreagă tipărită în românește. Dar de atunci a început să joace unul și mai mare. Și va juca unul tot mai mare fără întrerupere în toată istoria viitoare a neamului nostru. Căci Scriptura, odată gustată de un popor, întreține în sufletul lui o sete continuu neastâmpărată de-a *cunoaște* pe Domnul, de-a se apropia de El prin cunoașterea Lui, prin cunoașterea voiei Lui. Iar propovăduirea Bisericii trebue să țină pas cu această pururea nedeplin satisfăcută și pururea în creștere sete spirituală.

D. STĂNILOAE

Cuvinte regale. «*Un singur gând: iubirea nesfârșită pentru poporul Meu, o singură dorință: binele României, Mă călăuzesc fără șovăială pe calea ce am făgăduit-o Țării Mele. Salvarea Patriei este pentru Mine singura poruncă care mă îndrumează în aceste vremuri îngrijorate de neliniște sufletească. Prin noua Constituție, am repus poporul în intregitatea drepturilor și mai ales în stăpânirea definitivă a celui mai mare drept al unui popor, acela de a gândi prin el însuși și de a hotărâ singur*».

Nr. 8748—1938

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că erezii după P. C. protopop pensionat Sergiu Medean din Sebeș-Alba, decedat la 24 Iulie 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoțesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de Lei 40.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 22 Aug. 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Sfințirea bisericii ortodoxe române din Gheorgheni

— O nouă biruință în regiunea secuizată —

In 4 Septemvrie 1938 s'a făcut, cu deosebită solemnitate, sfințirea bisericii ortodoxe române din Gheorgheni, de către însuși I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului.

Sfințirea unei biserici, în județul Ciuc, depășește cadrul unei solemnități obișnuite și se înregistrează în înseși aspirațiile neamului, devenind adevărată sărbătoare națională.

Județul Ciuc, la marginea Arhiepiscopiei, este unul în care biserica noastră a avut mult de suferit, în cursul vremii. Acest județ devenind, sub Habsburgi, poate cel mai catolic în massa credincioșilor bisericii străbune, a smuls fără milă, dela sânul bisericii ortodoxe, mulți fii ai ei...

Astăzi județul Ciuc are două biserici ortodoxe, — care deschid rândul celor ce vor urma.

După sfințirea bisericii din capitala județului, s'a terminat cea din Gheorgheni, pe care I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului a hotărât s'o târnosească în ziua de 24 Iulie. Insă din prilejul marelui doliu, ce a lovit crunt întreaga țară, prin trecerea la cele eterne a Marei Regine Mame, solemnitatea aceasta a trebuit să fie amânată.

Ziua cea mare, așteptată de toată suflarea românească de aci, a sosit, în ziua îmbrăcată de sărbătoare a soarelui de început de toamnă, în Dumineca de 4 Septemvrie, când descindea primit cu însuflețire de toți, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, în orașul Gheorgheni, pentru desăvârșirea locașului de închinare, întruchipat în frumoasa biserică, o podoabă pentru oraș și o corabie a mântuirii pentru frații înstrăinați.

Orașul frumos pavoazat își așteaptă Arhiereul. La poarta de triumf, din cetină de brad și cununi de flori, așteaptă o lume imensă, în frunte cu clerul în odăjdii și reprezentanții celorlalte culte și a autorităților civile și militare din județ și comună.

La ora 9 sosește I. P. S. Sa în aceeaș mașină cu dl colonel *Victor Mihail*, prefectul județului, însoțit de P. C. Părinți consilieri *Virgil Nistor*, *Spiridon Cândea*, Prof. *C. Popa* și diaconul *I. Circov*, dela mitropolie, însoțiți de călăreți în costume naționale.

Coborând, I. P. S. Sa, este primit de preoțime în frunte cu P. C. Sa Păr. *Ion Rafiroiu*, protopopul tractului Oituz, care întâmpină pe I. P. S. Sa cu cuvintele: „Osana celce vine întru numele Domnului" pentru sfințirea acestui nou Sion și mulțumindu-I pentru purtarea de grijă roagă să împărtărtășească arhierești binecuvântări numeroasei asistențe. Un cuvânt de bun sosit rostește și dl primar al orașului, *Theodor Chindea*, directorul liceului din loc, în numele populației.

Se formează procesiunea, în frunte cu clerul, care în cântece bisericești conduce pe I. P. S. Sa la noul locaș, ce urmează a fi sfințit. Aici se începe îndată celebrarea sfintei slujbe oficiată de însuși I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, înconjurat de un sobor de 12 preoți, răspunsurile fiind date de corul catedralei din Mercurea-Ciuc de sub conducerea dnei prof. Elena Ionescu-Heroiu. După înconjurarea bisericii și ungerea ei cu sfântul mir și depunerea sfintelor moaște în sfântul Prestol, se oficiază sfânta liturghie într'o înălțătoare atmosferă de evlavie.

In timpul sfintei slujbe I. P. S. Sa hirotonește întru diacon pe prof. *Ion Limbianu* din Odorhei. La urmă rostește o înălțătoare predică, pătrunzând în adâncurile celé mai tainice ale sufletelor asistenței, pentru care biserica devenise neîncăpătoare.

Plecând dela textul Sf. Scripturi din Sf. evanghelist Ioan Cap. 10, st., 27 - 28: „Oile mele glasul meu ascultă și eu le cunosc pe ele și vin după mine. Și eu le dau lor viața veșnică și nu vor pieri în veci și nimeni nu le va răpi din mâna mea", *Inalt Prea Sfinția Sa își exprimă bucuria venirii acì, pentru sfințirea celui de al doilea lăcaș de închinare în acest județ. Se bucură oridecâteori i se dau asemeni prilejuri, spunând că se va grăbì să vină în mijlocul credincioșilor pentru a le da sfaturi, mai ales acì. Dumnezeu a voit să se ridice biserica aceasta pentru ca să prindă curaj și puteri toți ceice vor intra într'însa. Ea va fi locul de înfrățire sufletească pentru fiii bisericii și ai neamului. Acì se va putea auzì cuvântul Mântuitorului. Din acest cuvânt răsare lumina cea veșnică, adevărul și tot binele desăvârșit. El cheamă pe toți fiii sfintei biserici la Sine. Pe Acesta îl propoveduește sfânta noastră biserică, în toată strălucirea Lui. El e glasul iubirii de Dumnezeu către noi, El este glasul păcii într'o lume foarte tulburată, când ne pândesc primejdii din multe părți. Glasul Domnului să răsune și în sufletele noastre, pentru a putea avea pacea și liniștea dorită.*

Din vremuri neștiute s'au întrebat filosofii, ce este viața? Și au dat o sumedenie de răspunsuri, însă nici un răspuns nu a putut definì viața. Ea poate fi simțită, trăită, semne de manifestare ale ei se pot arăta; însă viața ce e, nu o poate spune nimeni. Iată însă că vine în lume Hristos, și ceice L-au văzut și L-au ascultat, și au trăit după cuvintele Lui, ne spun că **întru Dânsul, viața s'a arătat.** *Și Apostolii mărturisesc unul după altul că, deodată cu Hristos, viața adevărată, frumoasă, bună, viața singură care merită să fie trăită, a venit în lume odată cu Hristos. Ea se coboară din izvoarele cele de viață dătătoare, vine de acolo, de unde vine Isus, din Sânul Tatălui. Și ea trebue să rămână și după Hristos în sufletul oamenilor.*

I. P. S. Sa spune: am venit să vă chem la Hristos, să vă deschideți larg inimile spre a-L primì pe Hristos, și a ne înnoì forțele morale ale sufletului nostru. Acestea nu le putem avea decât prin învățătura evanghelică a lui Hristos. Astfel de izvor de înnoire va fi și biserica aceasta. Dumnezeu să fie milostiv celor ce vor intra și vor ieșì dintr'însa. Dacă toți fiii țării noastre ar asculta glasul lui Hristos, călăuziți de Duhul Lui, nu ar fi țară mai fericită pe pământ, ca țara aceasta.

In continuare, I. P. S. Sa dă îndemnuri că față de cei de alte confesiuni să arătăm o purtare frățească și cu iubire, — cu iubire iertătoare pentru cei ce ne greșesc, căci așa e în spiritul credinții noastre. Aduce apoi mulțumiri, pentru toată truda și năzuința întru ridicarea acestei biserici, tuturor celor ce au contribuit la ridicarea ei, în special autorităților de ieri și de azi. Cere binecuvântarea Domnului asupra acestei biserici, a orașului, a țării noastre și a M. Sale Regelui Carol II lea, *încheiând:*

„Dumnezeu să fie cu El, cu noi, cu țara noastră și cu biserica noastră, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!"

A urmai apoi o recepție în cancelaria liceului din loc. Se prezintă omagii în numele clerului de către P. C. Păr. protopop Ion Rafiroiu. De față mai este reprezentantul cultului greco-cat., prot. Artemiu Boeriu, László Ignatie protopop

---

teologică. „Când va înceta ziua și se vor pleca umbrele", mi-am zis, cerșetorul acesta orb din colțul Universității va vedea aurora unei fericiri neperitoare, pe care Dumnezeu o gătește, în regiunile înflorite ale tărâmului de dincolo, tuturor celor ce sufer în lumea aceasta și rabdă durerile până la capăt. „Cununa virtuții este lupta cu durerile", a spus pe bună dreptate Maxim Mărturisitorul, profundul teolog răsăritean. „Celui ce va birui, zice Domnul, îi voi da lui să mănânce din pomul vieții". Slova Sfintelor Scripturi, care n'ascunde nici-o înșelăciune în dosul ei, care nu desamăgește pe nimeni. Viziunea aceasta a paradisului de dincolo de moarte pentru ceice flămânzesc în lumea aceasta, va putea oare să neutralizeze, să atenueze, într'o măsură cât de mică, marea suferință a cerșetorului orb și flămând, mi-am zis din nou? Se va fi convins el oare că în lumea aceasta „totul e deșertăciune și necăjirea duhului", el care n'a văzut această lume, sau n'o mai poate vedea? Va fi învățat el oare să prețuiască viața mai mult pentru ceeace nu are ea decât pentru ceeace are, mai mult pentru făgăduințele ei viitoare decât pentru plăcerile ei actuale? Se va fi împăcat el oare cu gândul că adevărata viață începe pentru el în momentul în care va fi pogorât „întru cele dedesubt", sub pământ? Știe el oare că în vreme ce omul „cel de dinafară se strică, omul cel de dinăuntru se înnoiește zi de zi"? „Impărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și beutură, ci dreptate și pace, și bucurie întru Duhul Sfânt", avertizează Sf. Apostol Pavel pe ceice trăesc fără preocupări spirituale, pe cei pentru cari totul în viață se reduce la „epidermă", pe cei sătui. Dar ce ecou poate să aibă sentința aceasta paulină în sufletul cerșetorului orb, gol și flămând? „Puterea omului întru neputință se săvârșește", spune acelaș Apostol. Dar suferința care macină fără cruțare pe omul acesta, ferecat în lanțurile unui destin ingrat, este o încercare întăritoare pentru el, sau i-a desarticulat sufletul în chip iremediabil, l-a îndepărtat cu totul de Dumnezeu, l-a întunecat, i-a acumulat în suflet revoltă și mânie, îl va face să strige odată, ca îngerul rebel: „Nu, nu voi slujì Ție, Doamne"!

Fără să proectez vreo umbră de imputare asupra bunătății și dreptății dumnezeești, din sbuciumul meu introspedtiv a țâșnit o nouă avalanșă de întrebări chinuitoare. De ce lasă Dumnezeu pe omul acesta să sufere atât de mult? De ce lasă Dumnezeu să pătimească omul în general pe pământ? El, care dând la o parte zăvoarele întunerecului, a rupt zapisul morții, dând omului harul mântuitor al vieții veșnice, dece n'a șters și suferința omenească cu totul de pe pământ? Pe nesimțite, cufundându-mă într'o serie nesfârșită de întrebări, am luat în piept problema insolubilă a explicării răului în lume, problemă care mă obseda în chip stăruitor din primăvara anului 1930, când aprinzându-se biserica din Costeștii Argeșului, în noaptea din Vinerea cea Mare, a pierit în flacările înfricoșătorului incendiu prietenul și colegul meu de facultate Nicolae Frateș, ars de viu alături de cele peste o sută de suflete neprihănite de copii. Dar ca și atunci, m'am simțit și de data asta strivit sub greutatea acestei insondabile probleme. Și precum faimosul și proteicul scriitor bisericesc din era primară a creștinismului, Origen, obișnuia să spună „Dumnezeu știe", oridecâteori încercând să scruteze miezul unor probleme teologice care l frământau, nu putea să le găsească un răspuns precis și substanțial, neputând să-mi dau un răspuns care să mă satisfacă, am spus și eu: Dumnezeu singur poate să știe. Noi oamenii nu putem ști de cât fragmentar și aproximativ, orizonturile cunoștințelor noastre sunt limitate, ori cât ar fi afirmat de tare și de agresiv atotputernicia științei omenești Haeckel și acoliții săi. Celor mai fundamentale întrebări ale sufletului nostru, nu le putem da nici-o deslegare, nici-un răspuns. Dumnezeu, din motive a căror înțelegere ne depășește, nu ne-a desvăluit adevărul întreg, nu ne-a revelat toate misterele, a așezat între noi și El, poate pentru binele și fericirea noastră, o cenzură pe care n'o putem înfrânge. Ceva e ținut secret, e păstrat sub clopot de sticlă, e ferit de privirile iscoditoare și indiscrete ale omului. Nu cunoaștem lumea în care trăim decât parțial și imperfect. Nu ne cunoaștem viața, această umbră fugară și inconsistentă, decât foarte superficial și vag. Sunt încă multe, nespus de multe tainele ce ne înconjoară, nespus de multe enigmele a căror imposibilitate de soluționare Dubois Reymond a formulează în lapidarul său „ignoramus". „Știința omenească nu cuprinde totul. E mărginită, și ca întindere și ca adâncime", spune Emil Boutroux în opera sa „Science et religion dans la philosophie contemporaine". Iar Alexis Carrel, în celebra sa lucrare „L'homme, cet inconnu" răstoarnă, cu o serie de argumente zdrobitoare, toate susținerile acelora cari pretind că știința cunoaște totul, dovedind în mod inapelabil că ea nu este decât un aspect anemic al inteligenții, nu depozitara adevărurilor esențiale. Când ne va fi hărăzită ziua în care vom cunoaște totul și vom cuteza să stăm imperturbabil în fața vieții și a întrebărilor ei? Poate atunci când vor dispărea din lume toate păcatele și fărădelegile cari o pângăresc, când inima omului va fi curată ca inima copiilor și sufletul lui va fi o claviatură îngerească de supreme virtuți, ca să se adeverească în întregime cuvântul Mântuitorului: „Mărturisescu-mă Ție, Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pe ele pruncilor". Până atunci vom ședea pe pământul acesta „întru în-

romano-catolic, Szabó Gheorghe prot. romano-cat. pensionar, Vakar Iosif paroh armeano-catolic, Dienes Blasiu, paroh reformat şi Freund Eugen, rabin. Apoi în numele armatei dl colonel Filip, reprezentantul corp. V de armată, dl col. V. Mihail prefect în numele administraţiei, dl Theodor Chindea directorul liceului în numele şcoalei şi a „Străjii ţării" şi dna Zoe Negoescu, soţia preotului, în numele Femeilor ortodoxe române, ca preşedintă activă, care cu colaborarea tuturor membrelor a depus o grijă deosebită pentru înfrumseţarea noului locaş de închinare.

Apoi s'a dat o masă creştinească în saloanele restaurantului „Dacia".

I. P. S. Sa distinge cu brâu roşu pe preotul locului Aurel Negoescu, pentru activitatea sa.

Din mijlocul praznicului s'a trimis o telegramă omagială M. Sale Regelui.

După masă s'a oficiat vecernia în noua biserică, la sfârşitul căreia s'a dat un concert religios, de corul catedralei din Mercurea-Ciuc, sub conducerea dnei prof. Elena Ionescu-Heroiu. Sfârşindu-se sărbătoarea zilei, Inalt Prea Sfinţia Sa, însoţit de suita sa şi câţva preoţi, a plecat să viziteze frumoasa staţiune a Lacului roşu şi regiunea minunată a Cheilor Bicazului. Iar credincioşii, primind binecuvântarea I. P. S. Sale, au plecat la casele lor cu sufletele pline de nădejdea prilejuită de momentele înălţătoare ale zilei.

Pr. Ion I. Borcan

Episcopul Nicolae Popea

In ziua de 8 August anul acesta, s'au împlinit 30 ani de când vlădica Nicolae Popea a trecut pragul vremelniciei întrând în staulul veşniciei. Intru pomenirea lui s'a ridicat o modestă troiţă cu mici încrustări şi s'a aşezat în faţa straşinei casei părinteşti înconjurată fiind de o prea frumoasă grădiniţă cu flori.

Episcopul Nicolae Popea s'a născut în 17/29 Februarie 1826 în comuna Satulung-Braşov, dintr'o familie de preoţi, prin înaintaşi consacraţi altarului; el purta în suflet tiparul deprinderilor bune şi creştineşti pe care le-a cultivat în raza casei părinteşti. Studiile secundare le-a făcut la Braşov, Blaj, iar de aici trece la Cluj (1843—1846), unde studiază dreptul. In timp ce studia la Cluj, cercul tuturor studenţilor români, sub impulsul sentimentelor naţionale, formară o societate de lectură şi o foaie periodică manuscris, numită: Aurora sau „Zorile".

Redactorii acestei foi au fost Alex. Pop (Papiu Ilarian) şi tânărul N. Popea. Din numărul membrilor societăţii de lectură, cari erau toţi studenţi la drept şi filozofie, episcopul Nicolae Popea în cartea sa „Memorialul arhiepiscopului şi mitropolitului Şaguna", pomeneşte pe următorii: „Alex. Papiu Ilarian, Petru Roşca, Ioan Pinciu, Amos şi Alexandru Tordăşan, Fraţii Hodoşiu, Bucur Găitan, Hosescii, Butenescii, I. Balomir, I. Raţ, Gh. Man, Simion Pop, Matei Pop, Dionisiu Tobiaş, Const. Panţu, Ion Oros (Rusu), Petru Brote, N. Vlad, Ieremia Verzea, Radu Popea, N. Popea, I. Moga, Z. Moga şi alţii.

Membrii societăţii se întruneau adesea, ţineau conferinţe literare, se instruiau unii pe alţii în gramatică, în citirea cărţilor şi în a cunoaşte istoria Românilor. Aveau şi o mică bibliotecă. „Era mai mare dragul, văzând că tineri din ceice mai nainte nu luaseră carte românească în mâni, acum nu se mai puteau despărţi de istoria lui Petru Maior..."

Un episod destul de interesant din vremea cât studia la Cluj, istoriseşte episcopul N. Popea:

Murise tânărul şi eminentul student la drept Iuliu Mihali, fiul protopopului Mihali din Blaj, şi cum pe acelea vremi românii îşi ţineau cuvântările funebrale în limba maghiară, românii se hotărăsc ca de data aceasta să treacă peste vechea rânduială şi la îngroparea colegului lor să-i spună durerea lor în grai românesc...

Cuvântul a fost ţinut de N. Popea. Cu toate vociferările, întreruperile şi cu toată atitudinea ostilă a ungurilor, Nicolae Popea şi-a rostit până la sfârşit cuvântul său în limba românească, având drept straje contra vrăjmaşilor pe toţi românii înflăcăraţi în simţire naţională. Oratorul a trebuit să fie condus acasă de toţi prietenii pentru a nu cădea pradă răsbunării ungureşti, iar din pricina acestei îndrăsneli a avut unele neplăceri.

Dela Cluj continuă studiile pentru teologie la Viena sprijinit de catolici, pentru a-l folosi mai târziu ca propagandist în ţinutul Braşovului, dar cu episcopul Nic. Popea nu şi-au ajuns scopul, şi se reîntoarce acasă, iar la 1848 îl întâlnim în rolul de căpitan în garda românilor braşoveni. Ocupă slujbă de actuar la administraţia unei preturi.

Mitropolitul Şaguna descoperi în N. Popea toate calităţile necesare unui om care putea să-i fie folositor şi să presteze frumoase servicii.

Episcopul Nicolae Popea a fost secretarul mitropolitului Şaguna şi profesor la Seminarul din Sibiu.

La îndemnul lui Şaguna, Neagoe Popea se călugăreşte în 1856 în sărbătoarea Bunei-Vestiri, primeşte numele de Nicolae şi prima treaptă din ierarhia bisericească.

Harnic şi priceput, blând şi corect el s'a achitat cu multă conştiinţă de toate însărcinările primite, şi drept răsplată pentru credincioşia sa faţă de Marele Şaguna, a ajuns până la demnitatea de vicar arhiepiscopesc. Ucenic devotat al mitropolitului Şaguna, s'a bucurat de întreaga prietenie şi de o deosebită consideraţie, şi când mitropolitul îi scria i se adresa prin cuvintele: „Dragă Nicolae". Inainte de a închide ochii Şaguna a încredinţat lui N. Popea toată corespondenţa sa şi toate manuscrisele.

După moartea mitropolitului Şaguna, un număr însemnat din cei mai de valoare bărbaţi vedeau în persoana vicarului N. Popea pe cel mai indicat urmaş al „marelui său dascăl şi protector". Din pricina unor intrigi răutăcioase şi a unor atacuri lipsite de femeiuri serioase, Nicolae Popea se retrage din candidaţie, cu toată că simpatiile multora s'au manifestat pentru el. Sub păstorirea lui Miron Romanul, o seamă de cărturari împreună cu N. Popea, grupaţi într'un partid naţional-bisericesc, au luptat pentru continuarea liniei tradiţionale de origină şaguneană. In 1889, când a devenit vacant scaunul episcopesc dela Caransebeş, este ales Nicolae Popea. Păstoreşte până în anul 1908, în eparhia Caransebeşului, având o experienţă bogată câştigată pe lângă Şaguna. A muncit cinstit, desinteresat, manifestându-se cu demnitate, lăsând prin testament 300 000 coroann aur pe seama diecezei Caransebeşului, pentru ajutorarea tinerilor studenţi.

Pe teren politic şi naţional, N. Popea s'a manifestat cu toată înflăcărarea sufletului său. A participat pe lângă Şaguna la toate întrunirile naţionale, fiind ales ca deputat la dieta din Sibiu şi în două rânduri la senatul imperial din Viena. Consecvent în politica naţională purtată de Şaguna, episcopul Popea a ajuns până la demnitatea de preşedinte al comitetului naţional-român (1878—1881).

Episcopul Popea a fost un scriitor activ. A scris articole mai multe în „Telegraful Român" şi chiar în revistele vieneze „Die Zukunft", „Wanderer" şi „Ost und West", unde se silea să documenteze istoric dreptatea cauzei ierarhiei române.

In anul 1870 tipăreşte în volum o serie de articole publicate în „Tel. Român" cu titlul: „Vechea mitropolie română ortodoxă a Transilvaniei şi a părţilor Ungariei".

Cele mai multe scrieri au drept obiect pe mitropolitul Şaguna, a cărui viaţă şi activitate o cunoştea foarte bine, precum şi toate frământările naţionale din epoca sa.

Şaguna încredinţase toate actele sale episcopului Popea, spunându-i: „Actele acestea le las în grija ta, fă cu ele cum te va lumina Dumnezeu şi cum vei afla tu mai bine".

(Memorialul lui Şaguna).

Din materialul de acte istorice şi memorii a lui Şaguna a dat publicităţii, Popea mai multe scrieri.

Schiţa biografică a Ex. Sale Arhiepiscopului şi Mitropolitului Andrei Baron de Şaguna, publicată în „Telegraful Român" din 1873 şi apoi în broşură separată.

„Arhiepiscopul şi Mitropolitul Andrei Baron de Şaguna", volum apărut la Sibiu 1879, şi premiat cu 500 fl. din partea sinodului arhidiecezei ortodoxe române din Transilvania.

„Memorialul Arhiepiscopului şi Mitropolitului Andrei Baron de Şaguna", apărut la Sibiu anul 1889.

Episcopul N. Popea a fost membru activ al Academiei Române, iar în discursul de recepţiune la „Academia Română" a vorbit tot despre Şaguna fiind prezenţi la această solemnitate Regele Carol I şi Principele moştenitor Ferdinand.

Episcopul Popea a fost un cronicar luminat al Marelui Şaguna, iar în scrierile sale se oglindeşte tot sbuciumul, toată frământarea de titanică muncă a lui Şaguna.

„Credinţă profundă, înflăcărată dragoste de neam, însufleţite porniri spre progres, corectitudine în purtări şi tăria neînfrântă a convingerilor: iată însuşirile principale, cari l-au împodobit pe Popea, până la adânci bătrâneţe".

(Aşa îl caracterizează dl profesor universitar I. Lupaş.)

Preot **Gheorghe Şerbu**
Satulung-Braşov

*

Troiţă ridicată întru pomenirea episcopului Nicolae Popea. In comuna Satulung-Braşov, s'a ridicat o sfântă troiţă prin străduinţa preotului Gheorghe Şerbu. Troiţa s'a lucrat la Liceul industrial de băeţi din Braşov, fiind în întregime sculptată, s'a ridicat întru pomenirea episcopului Nicolae Popea şi este aşezată în faţa casei părinteşti. Primăria Satulung a aranjat în jurul troiţei o frumoasă grădiniţă cu flori. Sfinţirea troiţei s'a făcut în ziua de 21 August a. c. ora 11. Tot atunci s'a slujit un parastas întru pomenirea episcopului N. Popea. Cu această ocazie a vorbit dl profesor universitar Dr. Gh. Moroianu şi preotul Gh. Şerbu despre vlădica Nicolae Popea.

---

tunerecul şi umbra morţii". Un întunerec care ne umple de amărăciune şi de anxietate. O umbră, umbra sinistră a morţii, care ne urmăreşte din prispa vieţii, pas cu pas, până în clipa în care destinul nostru de locatari efemeri ai pământului, îi va îngădui să ne cuprindă pentru totdeauna.

Am ajuns la cămin. Dorul revederii mă rechema demult. In mine palpită trecutul cu putere. Mă năpădeşte un val de duioşie. Mă cuprinde o emoţie adâncă. Da, pe-aici am fost odată şi noi, eu cu N. Frateş. In curte, pe băncile de sub cireşii înfloriţi, zăresc mai mulţi studenţi cu cărţile deschise dinainte. Desigur învaţă cu sârg, fiindcă s'apropie sesiunea de examene. Sunt un străin pentru ei. Nici-unul din ei nu mă cunoaşte. Apariţia mea îi face să se mire. Nici unul din ei n'ar putea să bănuiască că şi eu am locuit odată în acest cămin, şi eu am construit odată pe visuri pe nisip, stând ca şi ei cu fruntea obosită pe cărţile de studiu, de dimineaţa şi până în târia nopţilor. Ne întreceam de-a-învăţatul. Ne stimulam unul pe altul. Aveam în suflete disponibilităţi de mare entusiasm şi energie, pe-atunci. Credeam cu patimă în steaua noastră, în norocul nostru, în puterile noastre de muncă. Ambiţie, râvnă, vitalitate şi avânt. Acestea erau lozincele vieţii noastre de student. Mă uit cu evlavie împrejurul meu. Par'că nu s'a urnit nimic din loc. Şi totuşi, ce schimbare peste tot! Fără să vreau mă trezesc pe buze cu refrenul cântecului dintr'o juneţe fără de întoarcere:

O clipe scumpe, fără griji,
Din zilele de-altădată,
Dece nu străluciţi şi azi
Cum străluceaţi odată?
Zadarnic împrejur privesc,
Căci urma voastră n'o zăresc.
O, jerum, jerum, jerum,
O, quae mutatio rerum!
...Acel ce-a fost însă student,
In sufletu-i păstrează
Un foc nestins ce orişicând
Cărarea-i luminează.

Numai murmurul dulce al şipotelor din satul meu natal de pe Târnave mai poate să trezească în sufletul meu ecoul profund pe care-l stârneşte cântecul acesta duios şi evocator, care mă vrăjeşte şi mă transfigurează, ducându-mă cu opt ani în urmă, în ostrovul de lumină al anilor mei de student. In văpaia lui, încerc să reconstitui din beteala amintirilor, viaţa noastră studenţească. Din tortul zilelor trăite aici, încerc să ţes şi să însăilez basmul minunat al tinereţelor noastre. Inchid ochii şi văd, ca printr'un panoptic magic, frumuseţea anilor petrecuţi în căminul acesta studenţesc, alături de Nicolae Frateş. Dar unde eşti tu Nicolae Frateş? Dece nu-mi răspunzi, când te strig? Cu inima comprimată de un fior puternic, intru în pavilionul studenţilor în drept. Mă opresc în dreptul camerei cu numărul 13. A fost camera noastră, a mea şi a lui Nicolae Frateş. Acum e locuită de alţi studenţi, cari se uită la mine miraţi când le spun că am venit aici să caut vestigiile trecutului meu studenţesc. E o cameră săracă şi sobră. Două paturi, două mese, un dulap, un cuier şi un bec obosit în tavan. Când ne-am instalat cu Nicolae Frateş în ea, am făcut mare haz văzând pe uşa camerei noastre numărul fatidic, Nu eram superstiţioşi. Detestam fatalismul. Credinţa puerilă că numărul 13 îţi poate aduce rău, este apanajul oamenilor simpli şi fricoşi. Ce ne păsa nouă? Intr'adevăr, la început totul a fost atât de frumos! Nu puteam citi în privirea lui Nicolae Frateş, privire irizată de-o impalpabilă tristeţe, gândul cu chenarul negru al morţii. Nu puteam prevedea că omul acesta bun, drept, muncitor şi frumos, va avea parte de o moarte năpraznică şi intempestivă. Moartea? O glumă inofensivă, un calambur. O marotă, o sperietoare pentru cei nevolnici. Nu mă gândesc la ea şi nu mă tem de ea, îmi spunea adeseori Nicolae Frateş. Mama, femee simplă dela ţară, vede moartea sub forma plastică şi macabră a unei babe matusalemice cu coasa în mână. Eu o văd ca pe un apus de soare odihnitor, sau dacă vrei, sub forma unei fecioare neprihănite cu care mă voi logodi. Nicolae Frateş râdea. Era sănătos şi optimist. Din ochii lui radiau efluvii de viaţă şi expansiune tinerească. Dar, în ciuda aparenţelor, dacă te uitai cu mai multă băgare de seamă, ai fi putut vedea pe faţa lui melancolia morţii premature. El însuşi mi-a mărturisit, la câteva luni după instalarea noastră în camera cu numărul 13, că deşi nu e tributarul unor prejudecăţi anacronice şi populare, ceva nedesluşit şi tainic l-a făcut să perceapă, cu antenele presimţirii, moartea sa timpurie, în momentul când a văzut pe uşa camerei noastre numărul de panică.

Nicolae Frateş venea la Bucureşti din prundurile Costeştilor, ţinutul Argeşului. Eu veneam din Ardeal. Deşi din colţuri diferite de ţară, sufletele noastre s'au înfrăţit spontan. Am fost colegi de facultate şi de cameră tot timpul. Om deschis şi primăvăratec, integru şi bun la inimă. Aşa era Nicolae Frateş. Orfan de răsboi şi sărac. Se întreţinea singur. Muncia mult şi greu, fiind şi student, şi funcţionar. Dar nu l-am auzit niciodată plângându-se de viaţă. O suporta cu seninătate. Din când în când îi trimetea mamei sale câte-o scrisoare, în care îi făcea cunoscut că nu mai are mult de stat la Bucureşti, că în curând îşi va lua licenţa şi se va duce să se aşeze lângă dânsa, ca unicul ei copil, să profeseze avocatura. Avea însuşiri alese şi-i prezi-ceam un viitor frumos la bara justiţiei. Prepararea examenelor, şi fertile şi interminabile subiecte de discuţie ne confişcau nopţile de somn. Par'că acum îl văd pe Nicolae Frateş cum învăţa la dreptul roman, din cale afară de extenuat şi cu picioarele în ligheanul cu apă rece, ca să-şi

Ori unul, ori altul...

Două drumuri se deschid în faţa omului încă dela naşterea sa, ni-a spus Mântuitorul nostru Isus Hristos. Unul e drumul *binelui*, al luptei nentrerupte. Cale strâmtă şi anevoioasă, plină de spini şi pietri, cu urcuşuri fără coborâri. Ea şerpuieşte pe deasupra prăpastiilor, cerând o veghere neadormită până la capătul călătoriei, — unde aşteaptă fericirea eternă.

Al doilea e drumul larg şi neted al *răului*, cu împlinirea patimilor ce zac în om. Privită superficial, s'ar putea să apară omului fermecat de plăcerile terestre, că *această* cale nu va duce peste prăpastii, ci numai prin lanuri de flori şi câmpii vesele, pline de desfătări.

Presărată cu desamăgiri, străjuită de ruini şi pardosită cu durerea înfrângerii, iluminată de mirajul deşertăciunii, ea coboară însă în iad, în focul veşnic.

Şi preotului nostru:

Tocmai aşa se deschid două drumuri în viaţa sa de păstor duhovnicesc. Dela drumul pe care apucă, atârnă toată soartea lui.

Unul e drumul pastoraţiei de porunceală, dacă se mai poate zice *pastoraţie*. Irosindu-şi entuziasmul într'un mediu poate prea puţin înţeles, fără sprijin din partea altor autorităţi, ironizat de mulţi şi invidiat de toţi, stânjenit în zelul lui de atâţia factori, mai având să lupte cu greutăţi materiale, preotul „slab de înger" sfârşeşte prin a capitula. Părăseşte, rând pe rând, ideile generoase ce l-au animat, aureola de Prometeu, venit cu focul sacru în comună ca să arate alt mod de viaţă tuturor, şi — se încadrează în realitatea satului. Apucă drumul bătătorit de alţii, drumul renunţării la bune înfăptuiri.

Odată ajuns la acest pas, coborând „în lume" şi integrându-se în mersul ei, el va fi poate mai simpatic, dar mai puţin preţuit. El pierde stima hieratică şi sfinţenia cu care a fost nimbat la început şi devine în mintea oamenilor „om" ca ori şi care. Participă la adunări, face glume, spune snoave, slobozind pe încetul pornirile rele din el pe care le-a ţinut până atunci în frâu.

Işi caută de interesele personale, mulţumindu-se în domeniul pastoral şi duhovnicesc doar cu liturghia şi cu oarecare sacramentalii la care e chemat nu atât de credinţa, cât de obiceiul ce se mai păstrează în unele familii.

De predicat, predică rar, din lipsa de auditori mulţi.

Aceasta e calea „rustificării" în grai, în ţinută şi în acţiuni, şi devenirea „în lume" a celui ce a fost „ales din lume", ştiut fiind că lumea iubeşte pe cei ce sunt ai ei.

Opus acestuia se înalţă drumul luptei necurmate, al calvarului, împreună cu Mântuitorul şi, la nevoie, al crucificării.

Pe acest drum se cere preotului o luptă de fiecare clipă cu el însuşi, o veşnică înălţare spre Dumnezeu şi un nesfârşit tact pastoral.

Patimile şi lumea cu momelile ei sunt curse întinse preotului. Un pahar de vin, o vorbă de dub, o situaţie materială mai bună sunt mijloace prin care Satan îl ademeneşte mereu.

El însă trebue să li se opună hotărât. Să aibă în faţă pe Isus cel Răstignit şi să caute din toate puterile a deveni un „alter Cristus". Să fie model de virtute şi de cinste ca şi „Învăţătorul nostru" şi normă credincioşiior cu purtarea sa; căci credincioşii, se ştie, iau pildă mai mult din viaţa preotului decât din spusele lui. Şi cum va fi viaţa lui, aşa va fi şi a păstoriţilor săi.

Să se înalţe spre Dumnezeu prin aprofundarea tezaurului credinţii noastre, prin meditaţie şi rugăciune. Prin citit — care înobilează mintea şi sufletul, — el trebue să fie albina ce strânge nectarul din toate florile. Imbogăţindu-şi cunoştinţele, el poate da hrană trebuincioasă credincioşilor stârnindu-le interesul şi dragostea de biserică şi de predică. Altfel, i se va epuiza repede materialul şi va fi obligat să repete aceleaşi idei şi fraze de monotonie şi plictiseală.

Având deschisă cartea naturii, el să citească atotputernicia şi slava lui Dumnezeu din tot ce-l înconjoară.

Contemplarea lumii şi meditaţia asupra scopului nostru duce inevitabil la plecarea smerită a genunchilor înaintea lui Dumnezeu.

Rugăciunea, făcută cu căldură, cu adâncă simţire, îi va da putere de-a duce lupta fără compromisuri sau capitulare. Ea e balsam pe rănile sufleteşti şi arvuna biruinţii.

Un tact pastoral, bazat pe bândeţe, îndelungă răbdare, dragoste de turmă, mai pe sus de orice îi va da cheia bunei cârmuiri.

Ferindu-se de banalităţi, de glume şi snoave, ţinând seamă în tot momentul că el e reprezentantul Domnului Isus pe pământ, se cuvine să lucreze ca Stăpânul său, nepierzându-şi cumpătul, şi expunându-şi viaţa pentru aproapele său.

Respectul oamenilor va creşte, şi odată cu acesta şi însemnătatea culturală şi religioasă a preotului, în faţa cârmuitorilor şi cârmuiţilor noştri.

Să urmăm deci pe Domnul în drumul jertfei înălţându-ne sufletele şi vom fi siguri de cununa biruinţii pe pământ şi în cer.

Pr. **Viorel Ogradă**

Dăm aici numele şi suma acelora cari au binevoit a contribui la această modestă operă creştină:

Camera de industrie şi comerţ Braşov 2000 lei; George Ciurea comerciant Braşov 1000 lei; Camera de agricultură Braşov, Dr. Gh. Moroianu profesor universitar, Prof. N. Colceag Satulung, Ing. I. Popea Bucureşti, Gogu Popa comerciant Brăila, Pr. Gh. Şerbu Satulung, N. Perşoiu comerciant Brăila, I. Popea comerciant Brăila, Ing. Vineş Ploeşti, câte 500 lei; Inspector N. Popea Braşov şi Gh. Voinea funcţionar Bucureşti, câte 300 lei; Pr. Zenovie Popovici Satulung 200 lei; Vasile Fărcaş înv.-director, Drăgan Ghelase Brăila, Petre Boros Brăila, Vasile Ghia Brăila, câte 100 lei; Primăria Satulung prin bunăvoinţa dlui primar şi notar, a făcut fundamentul troiţei din beton, în valoare de 1700 lei.

Pr. *Gh. Şerbu.*

---

calmeze nervii. Culpa levis in concreto... Culpa levis in abstracto... Definiţia culpei: Culpam esse quod cum a diligente provideri potuerit non esset provisum... Culpa maxima... Destul, Frateş, nu vezi că eşti un cadavru ambulant? Mai lasă textele acelea rigide de drept. Ia vioara, Frateş, şi adu viaţă în camera asta austeră... Atunci, în liniştea căminului, din strunele vioarei lui Nicolae Frateş se ridica spre bolta cerului, ca o rugăciune de miez de noapte, cântecul însingurateculuí, al omului în căutare de odihnă spirituală... Pe Argeş în jos... Pe un mal frumos... Acolo bătea inima lui Nicolae Frateş... Intr'un târziu, adormiam îmbrăcaţi sub vraja muzicii.

In anul cel din urmă de studii, în vacanţa de Paşti, Nicolae Frateş s'a dus în Costeştii lui, să-şi vadă mama şi să se recreeze. In Vinerea cea Mare, seara la slujba Prohodului Domnului, Nicolae Frateş se ruga în biserică, fără să-şi dea seama că e numai la doi paşi de moartea pe care o sfida cu atâta sânge rece. Deodată isbucneşte focul. Lumea e prinsă în biserică. Vâlvătăile se'ntind fulgerător. Şi'n câteva minute, alături de cei vre-o sutăcincizeci de oameni arşi de vii, zăcea şi trupul neînsufleţit şi carbonizat al lui Nicolae Frateş Ziarele timpului au înregistrat catastrofa aceasta pe larg. Din mormanul de cadavre a fost scos şi acela al studentului Nicolae Frateş, în hohotele de plâns ale sărmanei sale mame... Mă cobor din nou în curtea căminului. In mulţimea de studenţi, de pe la mesele de sub cireşii înfloriţi, văd pe unul care face anatomie intuitivă pe un craniu mort. Ţeasta aceasta mă duce cu gândul în cimitirul în care Hamlet, ţinând în mână o hârcă de om, rosteşte celebra frază: „Capul ăsta a avut o limbă în el şi a putut să cânte odată. Iar acum, groparul îl asvârle ca şi cum ar fi falca lui Cain, care a comis întâiul omor. Ar putea să fie căpăţâna unuia care putea să păcălească chiar pe Dumuezeu..."

Nu, Nicolae Frateş n'a păcălit pe Dumnezeu. De aceia mă întreb şi astăzi: De ce ai lăsat, Doamne, pe omul acesta bun şi drept să piară în scrumul bisericii Tale?

V. Sămărtinean

Cehii şi germanii din Sudeţi

Este lucru prea cunoscut, şi în acelaş timp prea firesc, că cehii înainte de-a se creia statul actual cehoslovac, s'au opus, cu toată îndârjirea caracterului lor, tuturor încercărilor de germanizare şi de alipire la factorul politic şi cultural german.

Raporturile între cehi şi germani, în noul stat cehoslovac independent, în urma unor înrâuriri diferite, au început a se tulbura într'un grad destul de grav.

Faptul acesta îl mărturiseşte însuşi ministrul cehoslovac al afacerilor externe şi profesorul universitar de istorie, dl *Dr. Camil Krofta*, care, în studiul său recent apărut într'o revistă cehoslovacă, analizează evoluţia istorică a raporturilor dintre statul şi poporul ceh faţă de statele şi poporul german.

Studiul dlui ministru şi profesor Krofta închee spunând că, deşi «*raporturile dintre noi s'au turburat în chip atât de serios, ni se pare că nu trebue să renunţăm la speranţa că se va putea totuş reînoì raportul de bună reciprocitate între cetăţenii cehoslovaci şi cei germani ai statului nostru, şi că chiar între statul nostru şi Reichul vecin se va creia şi fixa, fără pagubă pentru independenţa statului nostru şi libertatea noastră, un raport de bună vecinătate, poate chiar de prietenie, care să se resfrângă binefăcător nu numai asupra noastră şi a lor, ci şi asupra păstrării generale a păcii europene, care este atât de trebuitoare şi atât de dorită*».

Cehoslovacii spun, nu fără dreptate, că după aproape douăzeci de ani dela conferinţa păcii din 1919, s'au ivit abea acum nemulţumirea şi neliniştea în regiunile aşa zise *sudeto-germane* ale Cehoslovaciei. Aici a luat fiinţă partidul foarte tinăr al lui Conrad *Henlein*, care cere „autonomia" germanilor din Sudeţi, desfăşurând o puternică propagandă, susţinută, cum se crede, şi din afară...

Ministrul Krofta şi-a expus clar şi lămurit ideile, şi în acelaş sens şi cu aceeaş tărie au cuvântat la Praga şi în provincie alţi miniştri colegi subliniind fiecare şi încă odată: de o parte dorinţa de pace şi sforţările mari aduse de Cehoslovacia, ca să ajungă la satisfacerea dorinţelor juste şi sănătoase ale minorităţilor, fără compromiterea siguranţei şi suveranităţii statului; ear pe de altă parte, hotărârea nestrămutată a întregului popor de a rezista în faţa ori cărei presiuni şi ilegalităţi.

In congrese şi în alte manifestaţii din Cehoslovacia, atitudinea aceasta a conducătorilor a fost aprobată cu cel mai viu entuziasm.

Erată. In articolul: *Biblia şi viaţa românească* din numărul trecut, s'au strecurat unele greşeli pe cari le rectificăm. In coloana a treia, în loc de: *Biserica trebue studiată* se îndreaptă: Biblia trebue studiată etc.; iar în alineatul următor, în loc de: Ea ne aduce de peste veacuri sufletul credinţii binecuvântate... se îndreaptă aşa: „ne aduce de peste veacuri suflul credinţii, binecuvântările tuturor închinătorilor".

INFORMAŢIUNI

Pentru marinarii eroi. In timpul marelui războiu, marina noastră şi-a făcut pe deplin datoria. A luptat, ca şi armata de uscat, cu aceeaş vitejie. Aproape în fiecare oraş, monumente modeste sau măreţe proslăvesc vitejia soldaţilor. Numai rătăcitorilor pe ape nu li s'a ridicat până acum nici un monument. Ţara, şi mai ales generaţia celor tineri, trebue să-şi poată aducă aminte că atâţia marinari au murit pentru întregirea neamului! Serbările dela 8 Sept. la Constanţa, în prezenţa M. Sale Regelui *Carol II* au oferit astfel prilejul pentru toată lumea să contribue la ridicarea Monumentului Marinei.

Moartea generalului Mărdărescu. La Neuheimbad din Germania a încetat din viaţă Luni noaptea, în urma unei pneumenii, generalul *George Mărdărescu*, unul dintre cei mai aleşi ofiţeri ai armatei noastre; generalul Mărdărescu a îndeplinit un mare rol în războiul de întregire a neamului. In 1919 a comandat armata de operaţii care a ocupat capitala Budapesta. Corpul defunctului, adus în ţară, va fi înmormântat cu solemnitatea cuvenită eroilor neamului.

Schimb de studenţi. Au sosit la Arad, în 1 Septemvrie a. c., doi teologi englezi, dnii Wesley Wood şi George Vince, cari în anul şcolar 1938—39 vor studia teologia la Academia teologică din Arad. Aceşti doi studenţi fac parte din schimbul intervenit între biserica anglicană şi cea ortodoxă română.

Prozelitism. Ni se comunică dintr'o parohie a protopopiatului Târnava mare: „In comuna Prod *uniaţii* şi-au sfinţit un clopot, dăruit de Blaj, — pentru 3 venetici şi două familii ce trăesc în concubinaj; protopopul li-a promis că Blajul le va face şi o capelă *numai să stărue să mai treacă dintre ortodocşi la ei*». Ca să se ştie.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 11 Septemvrie 1938, va predica părintele rector *Dr. D. Stăniloae.*

Nr. 9248/1938 Ep.

Publicaţiune

Se publică nou concurs pentru aprovizionarea internatelor Academiei teologice şi Şcoalei ortodoxe de cântăreţi din Sibiu pe durata anului şcolar 1938/39, cu următoarele alimente:

a) Carne de vită, viţel, porc, oaie, untură topită, slănină crudă şi slănină afumată — toate de prima calitate.

b) Mezeluri.

c) Coloniale.

Reflectanţii vor înainte oferta la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu până la *19 Septemvrie a. c.*

Ofertele pentru carne vor fi însoţite de garanţia de 5000 (cincimii) Lei în numerar.

Consiliul arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanţi.

Sibiu, 6 Septemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 111—1938 [45] 1—1

Concurs de licitaţie

Filia ortodoxă română Prod, jud. Târnava-mică, dă în licitaţie publică în *18 Septemvrie 1938*, ora 2 p. m. cu oferte închise, în localul şcoalei primare de stat, edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ, aprobat de Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc la 16 Iulie 1938 Nr. 8118—1938.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caetul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 10% din valoarea devizului, în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie, decât antreprenori diplomaţi.

Caetul de sarcini, planul şi devizul, pot fi văzute în fiecare zi la oficiul parohial din matera Seleuşul.

Consiliul îşi rezervă dreptul la acceptarea ofertelor şi ofertanţilor. Contractul încheiat se va aproba de Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc. — Biserica nu plăteşte nimănui spesele de deplasare.

Prod, la 7 Septemvrie 1938.

Oprean Nicolae epitrop-casier **Pr. Iustin Sârbu**

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 18 Septemvrie 1938 — Nr. 38

BIBLIOTECA CENTRALA ACADEMIA TEOLOGICA SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Pomenind Biblia lui Șerban

In istoria vieții spirituale a poporului nostru anul 1688 este de mare însemnătate. Atunci eși la lumină pentru întâia oară întreaga Carte sfântă a creștinătății în graiul strămoșesc. După locul unde s'a tipărit, ea este cunoscută sub numele de: Biblia de București. Indemn la tipărire a venit dela «preacreștinul și preacuviosul» domn Ioan Șerban Cantacuzino, care în precuvântare zicea: «cunoscutu-mi-am datoria neapărată să dau celor ce sunt sub ascultarea noastră, talantul ce mi l-au încrezut Domnul... aceasta am făcut la tălmăcirea acestei sfinte Scripturi...»

Luând voe dela «muma noastră biserică» se tipări această sfântă Carte cu cheltuiala «prealuminatului domn» mai sus pomenit, pricină pentru care generațiile recunoscătoare și-au mărturisit mulțumirea numind Scriptura dela 1688 scurt: Biblia lui Șerban.

Inaltele fețe bisericești s'au arătat bucuroase de un asemenea soiu de lucru. Pentru osârdia lui Șerban însuși patriarhul Ierusalimului are cuvinte alese de apreciere: ...«are Ptolmeu împăratul Eghiptului mai mare laudă, care a tălmăcit sfânta Scriptură den limba evreiască spre cea elinească, decât au zidit cele dela Memfes piramide..., cu cât mai vârtos Măria Ta ești vrednic de multe și mari laude care ai tălmăcit spre limba cea de moșie a locului, nu spre trufie precum acela, ci pentru mântuirea noroadelor și duhovnicească hrană a credincioșilor... acum și S. Scriptură pre'n nevoința Măriei tale se cetește și cunoscută se face și la mari și la mici... lipsa de atâți ani o ai adus la săvârșire desăvârșită, învățând atâtea noroade să cugete ziua și noaptea legea lui Dumnezeu...» Era, se vede, Șerban omul care gândea și la lucrurile lui Dumnezeu și între mijloacele de guvernare a folosit și Biblia, pe care făcând-o dar poporului său, nădăjduia că se vor găsi destui să-i guste farmecul, și astfel lumea se va deprinde din ce în ce mai mult cu treburile sufletești și se va pregăti din ce în ce mai bine pentru lupta vieții. In adevăr: «din câte cunoștințe capătă omul, cele despre Sf. Scriptură, sau Biblie, sunt cele mai prețioase. Este vorba de sufletul său. Sfânta Scriptură îl ajută să-l caute și să-l îngrijească. Biblia e cea dintâi carte de care omul are nevoe».[1]

De astfel de considerente vor fi fost conduși și cârmuitorii dela 1688 «făcând multă nevoință și destulă cheltuială, despre o parte puind dascăli știuți foate den limba elinească, pre preaînțeleptul cel dintru dascăli ales și arhiereu Germano Nisis, și după petrecerea lui, pre alții, care s'au întâmplat, și despre altă parte și ai noștri oameni ai locului nu numai pedepsiți întru a noastră limbă, ci și de limba elinească având știință, ca să tălmăcească».

Ca orice lucru de început, așa și această traducere n'a fost o operă desăvârșită. Nu exista o școală c'o tradiție mai veche românească și nu aveam români destul de învățați pentru o astfel de treabă. Trebuind să se recurgă la străini, a eșit o Biblie bogată în elinisme și mai ales în slavisme. Desigur vina nu este a traducătorilor. Ea se datorează împrejurărilor maștere în cari trebuì să trăiască poporul nostru, grație căreia tradiția slavă se menținu mult timp în biserică. Atât de puternică era această tradiție în biserică, încât însuși Teodosie, sub supravegherea căruia se făcu Biblia de București, declară, în introducerea Liturghiei din 1680, că dă românește numai tipicul, pentruca preoții necunoscători de slavonește sau de grecește să poată ști slujba, «iară liturghia toată a o prepune pre limba noastră și a o muta, nici am vrut, nici am cutezat».[2]

In lumina acestui adevăr fapta ostenitorilor lui Șerban este mare. Mare pentru acel timp de concurență străină, și mare pentrucă în istoria cărții Duhului Sfânt la Români Biblia lui Șerban este peatra de temelie. Cu toate cusururile inerente acelei vremi începătoare, Biblia dela 1688 a ușurat până în zilele noastre osteneala acelora cari se silesc să dea în dulcele graiu al părinților noștri Cartea Duhului sfânt. «Căci limba Bibliei — zicea Șaguna — pentru un popor numai odată se poate alcătuì. Dacă s'au biruit pedicile traducerii, dacă poporul a primit limba traducerii în însăși ființa sa, atunci următorii n'au altceva să facă, decât să reînoiască și să îndrepteze limba Bibliei, așa cum ar fi reînoit-o și îndreptat-o cel dintâi traducător al ei, presupunând că a trăit până în veacul acesta».

Scumpa moștenire dela 1688 trăește încă în noi prin limba de baștină, prin limba veche românească care fără îndoială în sânul bisericii noaste este aceeaș azi ca și pe vremea lui Ion Șerban Cantacuzino. Elementele străine scuturate încetul cu încetul și înlocuite cu haina cugetărilor nouă, ne dă «alcătuirea» dorită de nemuritorul Șaguna. Dar valoarea Bibliei lui Șerban s'a permanentizat prin folosul sufletesc pe care l-a avut întreg neamul românesc pe urma citirii ei cu pricepere și evlavie. Ostenitorii Bibliei nu s'au gândit numai la românii de sub diriguirea lor, ci la românii de pretutindenea, «căci toți românii dintr'o fântână cură», adică se trag din una și aceeaș obârșie. «Insă românii se înțeleg nu numai aceștia de aici, din Țara Românească, ci și cei din Ardeal, care încă și mai neaoși sunt.»

[1] Cartea Cărților de I. Scriban, pag. 2.

[2] Sextil Pușcariu: Ist. lit. I (1920) pg. 90.

Catolicismul în România

II

Articolul subsemnatului, publicat în Telegraful Român din 14 August 1938, a avut un ecou neașteptat în cercul cenzorilor blăjeni. Temeiurile practice pe care ni-am susținut teza că nu este nici necesară, nici cu putință catolicizarea României, parte au fost inversate, parte arătate fără destulă logică, — și astfel, date gata.

N'avem vreme de polemică, nici să dăm de lucru logicei unui oarecare scrib anonim de pe Târnave. Totuși, de dragul subiectului și al adevărului mai facem, în jurul aceleiași teze, câteva observații.

In articolul anterior am spus textual: Visul catolicizării României este o *iluzie* deșartă. «Unirea» în Nr. 35/938 răspunde: *S'ar putea imagina* însă exact contrarul», ca românii să ia de bună voe «legăturile cu scaunul verhovnicului Petru». Iluzie,... imaginație,... visuri imaginare... N'am spus nici eu mai mult despre catolicizarea României.

Am mai spus că astăzi nu se mai fac convertiri în massă, și constatarea aceasta mi s'a imputat că nu se potrivește cu tema articolului și cu afirmațiunea mea că «unirea dela 1700 se va desființa;» a scrie cum am scris eu «nu pare *exagerat* de logic», scrie censorul anonim. — De sigur, eu mă mulțumesc să scriu logic.

Dar cel mai mare defect al articolului meu a fost aflat în contrazicerea dintre afirmațiunea că «astăzi nu se mai fac *convertiri* în massă» și între afirmațiunea că unirea dela șapte sute se va desființa printr'o adunare însuflețită de un mare bărbat al neamului pe care ni-l va da Dumnezeu în viitor, — poate tot la Alba-Iulia. Citez acuza din Unirea:

«După ce ne convinsese că «astăzi nu se mai fac convertiri în massă», acuma ne proorocește că da, se va face o astfel de mare convertire: uniții se vor face ortodocși într'o mare adunare la Alba-Iulia! Logica e sdrobitoare, nu alta.»

Ideea aceasta mi se pare că e prea frumoasă, ca să nu stăruim ceva mai pe larg asupra ei, să o lămurim și să arătăm unde este logica și unde este contrazicerea.

Eu, în articolul precedent ca și în cel de față, stau pe terenul realității concrete; mă razim pe logica faptelor. Și realitatea este aceasta: *poporul român întreg, fără excepția uniților, este un popor creștin ortodox.* Poporul român unit nu este catolic; *este ortodox.* Chiar și unii dintre preoții uniți nu se numesc catolici — de rușine? — ci «uniți ortodocși», că-i mai frumos așa, nu? Catolici sunt numai prelații și teologii uniți. Deci nu poate fi vorba de convertire între ortodocși și uniți, ci numai între ortodocși și catolici. Ar fi caz de convertire dacă ortodocșii s'ar face catolici și catolicii ortodocși. Nu am spus nicăiri că reintegrarea uniților din popor în biserica mamă ar constituì o convertire, din simplul motiv că nu ai ce convertì din ei ca să-i faci creștini dreptcredincioși. Cam așa ceva cugetă — bine înțeles stând pe teren catolic — și censorul meu, când afirmă că în atare caz «nici n'ar fi vorba... de o convertire propriu zisă».

Ca să fim bine lămuriți în acest sens, aducem un exemplu concludent din istoria noastră contimporană: In 1918 s'a făcut la Alba-Iulia unirea Ardealului cu țara mamă. A fost atunci necesară o oarecare convertire, ca să se înfăptuiască unirea? Nu!... Ardelenii și bănățenii nu a fost necesar să se convertească în români, ca să se poată unì cu Țara, din simplul motiv că *erau.* Tot așa și poporul român unit: nu trebue să se convertească, să devină ortodox, pentrucă *este.* Noi nu numim restaurarea confesională a României convertire, ci *desrobire* religioasă, restabilire a unității de credință a neamului românesc. Când va ajuta Dumnezeu să se întâmple și aceasta, atunci granițele artificiale vor cădea ca și cele dela 1918 și se vor arăta cele istorice, adevărate.

Deci motivul reîntoarcerii în massă a uniților la casa părintească a bisericii ortodoxe, nu contrazice princìpiul că astăzi nu se mai fac convertiri în massă. Căci poporul unit nu trebue să se convertească, pentruca să devină ortodox. Numai ortodocșii ar trebuì, în caz de catolicizare, să se convertească, — ceea ce e cu neputință. Unde este logica și putința convertirii la catolicism a 14 milioane de români ortodocși, când zeloșii misionari ai catolicismului uniat nu și-au convertit la catolicismul integral nici pe ai lor poporeni?...

Teama că un bărbat politic al viitorului va îndruma pe români spre catolicism nu o avem. Au mai fost destui și tentative s'au făcut destule, dar au produs numai vrajbă și s'au spulberat ca orice iluzii deșarte.

De altă parte nu avem niciun semn vizibil, sincer, că românii ortodocși ar simpatiza cu Roma papală și ar dorì să se catolicizeze. Căci

Iată că mai nainte de a fi o singură alcătuire politică, noi românii am fost una prin credința în Dumnezeu. Traducerea aceasta ne-a înfrățit prin slova și duhul ei silindu-ne să fim o unitate chiar așa divizați printre diferite state străine cum eram. Se poate chiar spune, că pentru neamul românesc începu o epocă nouă, o epocă de redeșteptare, de sete nepotolită spre afirmare, de aspirații spre viitorul pe care Provedința ni l-a rezervat la răsăritul acestui continent.

Prof. Dr. N. Neaga

doar nu preoţi caterisiţi din biserica ortodoxă pentru grave abateri morale şi disciplinare, ca Pătru Rusu şi Elemir Călugăru sau alţii aiusdem farinae, refugiaţi la uniţi şi primiţi cu însufleţire, tradează simpatia românilor spre catolicism?... Acestea sunt semne triste şi chiar ruşinoase; care au efect tocmai contrare.

Am spus că nici ortodocşii nu vor fi catolicizaţi, aşa după cum nici poporul român unit nu este şi nu va fi catolicizat integral. Susţinem acestea tot pe dovezi şi constatări de ordin practic (logica «vorbelor» şi a visurilor imaginare nu ne prea ispitesc).

De pildă, îndreptarea calendarului. Cât sgomot, câtă rezervă, câtă agitaţie, câtă opoziţie pe tema aceasta? Ei bine, care este motivul unic pentru care stilişti declaraţi şi nedeclaraţi fac opoziţie calendarului îndreptat? E clar: *teama de catolicizare!...* Oriunde stai de vorbă cu poporul nelămurit pe tema calendarului, întâlneşti aceeaş groază, ca în faţa unei primejdii apocaliptice, aceeaş spaimă, acelaş strigăt: *Să nu ne părăsim legea! Să nu ne papistăşim!*

Ce probă practică mai bună ca aceasta putem avea la îndemână ca să cunoaştem convingerile ortodoxe ale poporului român? Şi e vorba numai de calendar. Dar dacă trecem mai departe?...

Că nici poporul român unit nu este catolic şi că nici ierarhia unită nu are încredere în sentimentele catolice ale poporului său, avem dovada tot în calendar. Uniţii şi-au îndreptat calendarul şi prăznuesc sărbătorile *cu noi ortodocşii deodată*, nu cu catolicii. In anul acesta Paştile ortodoxe au fost serbate cu o săptămână în urma celor catolice. Totuşi, uniţii nu au ţinut sărbătoarea cu catolicii; au aşteptat după ortodocşi. Nu ştim dacă preoţii noştri au folosit acest fapt ca argument în faţa credincioşilor, unde e cazul, ca să le arate că nu ne-am catolicizat prin îndreptarea calendarului, dar una se ştie: ierarhia şi teologia unită şi-au dat vot de blam, căci deşi se laudă atâta — în teorie — cu catolicismul lor, în faptă fac compromisuri destul de jenante, ca să-şi mascheze când ortodoxia, când papistăşia. Nu ştiu dacă nu este şi acesta un caz interesant de... cameleonism.

Aşadar unde este logica şi unde contrazicerea?

Dar, iubite censor, nu am dat la Telegraf aceste lămuriri pentru a-ţi satisface logica «exagerată»; am scris pentru oameni de bună credinţă. Atât.

Pr. Il. V. Felea

Regele plugarilor

Multe şi strălucite au fost însuşirile şi operele mândrei noastre Regine, Maria. Dar printre cele mai însemnate daruri pe care Ea le-a făcut poporului român, este desigur acela că a ştiut să sădească în sufletul copiilor ei, dragostea de lege şi de pământul românesc.

Totdeauna prinţul **Carol** *s'a ocupat cu agricultura; şi acum ca Rege, primul cetăţean al ţării îşi declară ca îndeletnicire aceea de agricultor. Totdeauna Suveranul a fost atras de misterul rodirii grânelor de aur, de holdele ce unduiesc în vânt, de toate problemele cultivatorilor, pe care le cunoaşte la perfecţie.*

Din această legătură sufletească cu pământul ţării, decurge şi grija pe care o dovedeşte faţă de sat şi de ţăran.

In noul regim stabilit prin Constituţia din Februarie 1938, aceste preocupări sunt înălţate la un adevărat cult al satului şi la princìpiul primatului muncii plugăreşti a românului, încadrată în cele mai favorabile condiţii, în desvoltarea armonică a tuturor forţelor productive ale ţării.

De aici, reformele agricole înfăptuite în ultimele şase luni. Principala îndeletnicire a românilor şi cea mai dè seamă bogăţie a ţării, îşi capătă astfel încurajarea şi valorificarea maximă.

La rândul Său, Suveranul a desvoltat aceeaş dragoste de pământul ţării şi de rodnicia lui, în sufletul Măriei Sale Mihai, Marele Voevod de Alba-Iulia, care ştie să apese vânjos pe coarnele plugului şi, românaş de regească viţă, trage brazda românește...

Pentru salvarea păcii. *Săptămâna pe care o încheiem a fost plină de frământări şi de griji în politica europeană. Problema germanilor sudeţi cari nu mai vreau să rămână nicicum între graniţele statului cehoslovac, ameninţă în tot momentul să ducă la deslănţuirea războiului. In special după discursul de Luni (12 Sept.) al dlui Hitler la congresul naţional-socialist din Nürnberg, prin care promitea Sudeţilor sprijin, în toată regiunea germană a Cehoslovaciei, Sudeţii s'au dedat la manifestaţii violente împotriva autorităţilor cehe făcând să curgă mult sânge şi dintr'o tabără, şi din alta. Toată lumea aştepta intervenţia Germaniei din clipă în clipă, ceeace ar fi provocat sărirea Angliei, a Franţei şi a Rusiei în ajutorul Cehoslovaciei.*

In înnourarea aceasta generală, hotărârea fulgerătoare şi fără precedent a dlui Neville Chamberlain, primul ministru al Angliei, de-a întâlni urgent pe dl Hitler pentru a se evita războiul, a adus o nesperată destindere. Gestul măreţ al dlui Chamberlain, care a trecut peste toate formalităţile şi peste tot orgoliul englez numai din nobila şi pasionata dorinţă de a salva omenirea dela cea mai sângeroasă tragedie, a stors admiraţie şi recunoştinţă din milioane de suflete şi de familii, cari toate se roagă lui Dumnezeu să răsplătească marea faptă a venerabilului bătrân care în vârstă de 69 ani s'a urcat pentru prima dată în avion pentru a întâlni urgent pe dl Hitler la Berchtesgaden, în Bavaria.

Intâlnirea a avut loc Joi d. m. la orele 6 şi Vineri a. m. Vineri la amiazi dl Chamberlain s'a reîntors în Anglia tot cu avionul şi după ce se va consfătui cu miniştrii englezi, săptămâna viitoare (probabil Marţi) va avea o nouă întâlnire cu dl Hitler la Köln.

Se pun cele mai mari speranţe în aceste întâlniri. Facă Dumnezeu ca omenirea să fie cruţată de un măcel atotpustiitor cum se anunţă să fie viitorul război!

La situaţia preoţimii noastre din Munţii Apuseni

O corespondenţă a ziarului *Curentul* de Joi, 8 Septemvrie a. c., zugrăveşte, în culori mohorâte, situaţia materială a clerului din Ţara Moţilor. In vreme ce parohiile din regiunile deluroase şi din câmpie au fost împroprietărite cu terenuri cultivabile, necăjitul preot al Munţilor Apuseni îş duce traiul răzimat pe o neîndestulătoare leafă fixă.

Se aminteşte apoi activitatea binevoitoare a fostului ministru al cultelor *V. Iamandi*, actualul ministru al justiţiei. Datorită dlui V. Iamandi, scrie corespondentul, (şi datorită intervenirii Inalţilor noştri chiriarhi, adăogăm noi) s'a făcut înglobarea clerului din Ardeal la Casa de penzii a statului, majorarea salarului preoţimii, — precum şi un *proect* prin care preoţimea din munţi este pusă în situaţie egală cu preoţii dela câmpie, unde parohiile sunt dotate cu venituri stolare suficiente.

In considerare însă că proectul n'a fost încă aplicat, şi în considerare «*că în fruntea ministerutui cultelor avem fericirea să vedem pe însuşi episcopul Moţilor, P. S. Sa Nicolae Colan*», bun cunoscător al situaţiei jalnice a preoţimii din Ţara Moţilor, se aşteaptă cu multă nădejde *opera de redresare materială a clerului din munţii purtători de aur...*

Nr. 10.051—938

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale şi parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

Se comunică spre ştire şi strictă conformare adresa Ministerului Cultelor şi Artelor Nr. 37.593 dela 2 Septemvrie 1938 ce urmează:

„Vă rugăm să binevoiţi a dispune să se comunice personalului bisericesc din eparhia I. P. Sfinţiei Voastre, ca pe viitor toate cererile trebuesc adresate Ministerului numai pe cale ierarhică, adică prin Chiriarhie.

Toate petiţiunile, înaintate direct Ministerului vor rămânea nerezolvate».

Sibiu, 15 Septemvrie 1938.

Consiliul Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

AVIZ

Onor. preoţime este rugată a comunica tinerilor cari au înaintat cerere de primire la Şcoala de cântăreţi „Dimitrie Cunţan" a se prezenta în ziua de 1 Octomvrie ora 8 dimineţa la examenul de primire în strada Orfanilor Nt. 5. Se vor prezenta aducând tote celea necesare specificate în Notificarea oficială a Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 8215 din 12 Iulie a. c. publicată în Telegraful Român şi Lumina Satelor, precum şi rata I a taxei şcolare de Lei 3000, vioară şi cărţile necesare.

Cursurile încep Luni în 3 Octomvrie ora 8 dimineaţa.

Elevii ambelor cursuri sunt obligaţi a aduce cu sine un covor pentru acoperitul patului precum şi un costum naţional din partea locului carele va înlocui uniforma şcolară.

Direcţiunea Şcoalei de cântăreţi „Dimitrie Cunţan"

Organizaţi Reuniuni de femei

FOIŞOARA

Spicuiri din monografia comunei Luduş

(4) De preot-profesor **Dr. I. STANCIU**

Acelaş venerabil bătrân îmi spunea că el cunoaştea pe preotul Vasile Popovici şi că îi este chiar nepot, dar susţinea că lumea îl cunoştea sub numele, care era cel adevărat, de Rasă şi că era arhimandrit. Ar putea avea toată dreptatea, având în vedere obiceiul preoţilor români — luat dela sârbi, de-a se numi Popovici — indiferent de numele lor familiar. Cu numele de Rasă obvine în matricolele anului 1824.

Dar tot aşa ar fi posibil ca rămânând văduv să fi intrat în rasa monahală şi de acì să-şi fi luat numele de Rasă.

Fapt e că Nicolae Popp — primul care şi-a luat definitiv acest nume — feciorul preotului lui Gavrilă Popovici, diaconit cu ocazia sfinţirei bisericei, a fost ginerele lui Vasile Popovici, alias Rasă.

Că acesta în ierarhia monahală a fost arhimandrit, se vede din o iscălitură a sa în matricola botezaţilor dela 1840: „V. Po. arhimandrit".

Poate aşa se explică coroana arhierească pusă deasupra uşei împărăteşti dela altarul bisericei.

Afirmative acest arhimandrit ar fi umblat mult chiar şi prin Rusia pentru colectă pe seama bisericei. A fost şi decorat de împăratul de atunci.

Preoţii bisericei, după cei amintiţi, au fost următorii:

Nicolae Popp (Popovici) fiul lui Gavrilă Popovici 1862.

George Reu dela 1830 până în 1874.

George Popp hirotonit în Arad, dela 1846 până în 1890.

George Reu iunior dela 1876 până în 1904.

Ilie Popp dela1897 până în 1910.

Dr. Ioan Stanciu din 1906 până în 1922.

Nicolae Fara din 1913 până azi.

Ioan Albu din 1932 până azi.

Am mai aflat în arhiva parohiei un desen prezentând chipul lui Isus şi având sub el următoarea inscripţie:

„Kipul acesta sau asezat (aicea şi) sau sfinţit biserica aceasta prin arhiereul Vasile Moga (în ziua de Înălţarea) Domnului nostru Is. Chr. în anul 1829 (când) m'au sfinţit şi pe mine (subscrisul) de diacon, ear în preot a 2-a săptămână după Rusalii tot în anul acesta 829. (Iară acestea le-am scris când) sau reparat biserica (biserica aceasta) subt (arhiereul) Andreiu baron de Şaguna şi protopopul Petru Bădilă, paroh Georgie Reu la anul 1864 în 23 Septemvrie. In anul acesta 864 au fost multe ploi şi bucatele slabe, strugurii nu sau îndulcit nici decum, când am scris acestea în 23 Septemvrie 864 nu era biserica gata cu reparaţia. Am scris eu George Reou parohul bisericei".

In postscriptum aminteşte, că judeţul din Mercurea Ilie Măcelariu, ar fi pus cu ocaziunea reparaturei în crucea de pe turnul bisericei nişte scrisori în cari „sau scris multe, dar şi neadevărate".

In anul 1887 în urma unui trăsnet biserica se creapă în mai multe locuri, ceace necesită iar o reparatură şi turnul se provede cu un parafulger.

Reparatura aceasta se vede că a fost cam superficială, deoarece clădirea ameninţând cu prăbuşire la 1903 a fost închisă şi supusă unei noi reparaturi, ceeace se şi face în anii 1904—905.

In urma acestor reparaturi, s'a deteriorat pictura veche şi aşa a fost nevoe de una nouă, care a fost făcută prin anii 1913—1914.

In anul 1936—937 cu anumite modificări biserica a fost renovată, curăţită înlăuntru radical aşa că azi se prezintă în condiţiuni mai mult ca satisfăcătoare.

IV. Biserica unită

In ceeace priveşte trecutul acestei biserici din Luduş nu avem prea multe date pozitive. In arhiva parohiei nu aflăm documente vechi, doar câteva file din matricole de pela anul 1812. Incolo suntem nevoiţi să recurgem la isoriografii uniţi şi la şematismele editate de mitropolia din Blaj.

Atât isloriografii, cât şi şematismele unanim susţin, că în anul 1700 cu ocaziunea unirii locuitorii români din Luduş ar fi trecut cu toţii la unire. In urma activităţii popii Ioan din Aciliu s'ar fi produs o defecţiune în sinul bisericei unite, trecând o bună parte a locuitorilor iar la biserica ortodoxă.[1] De atunci ar fi ortodocşi în comună, ceace ne sileşte să ne exprimăm în cele următoare vreo câteva nedumeriri.

După „Şematismul" Arhidiecezei unite din anul 1900 comuna Ludoş era în anul 1733 curat unită,[2] biserică nu avea, dar avea două case parohiale, loc arător 20 jugăre şi cositor de 12 care de fân. Preoţi erau şase: popa Oprea, popa Mihaiu, popa Ioan, popa Iacob, popa Ioan şi popa Filip.

In urma defecţiunii — precum se vede ivită după 1733 — în anul 1842 parohia avea numai 235 suflete.

[1] Dr. A. Bunea: Ep. Petru Paul Aron pg. 139.

[2] Şematismul din 1900 pg. 555.

La Abrud...

— După 50 de ani —

Adunarea generală anuală a societăţii culturale „Astra“ s'a desfăşurat de astădată într'un ţinut, asupra căruia atât stăpânirile noastre, cât şi tagma cărturărească sunt datorate să-şi îndrepte luarea aminte cu mai multă râvnă şi dragoste de neam şi de ţară.

Abrudul şi celelalte localităţi de seamă din Munţii Apuseni îş au problemele lor, care aşteaptă, cam de mult, să fie deslegate spre binele lor şi al nostru, al tuturora.

Conducătorii ţării — să sperăm — nu vor scăpa nimic din vedere, când sunt chemaţi să dea, prin înfăptuiri, atenţiunea cuvenită necazurilor numeroase din Munţii Apuseni.

Adunarea Asociaţiunii din 10—12 Sept. a. c. dă prilejul binevenit să dovedim dragostea şi grija ocrotitoare pentru locuitorii din ţara Moţilor, prea vrednici de o soarte mai omenească. —

Festivităţile adunării s'au început, ca totdeauna, cu servicii religioase în bisericile din partea locului. In biserica ortodoxă o rostit o frumoasă predică P. S. Sa Episcopul *Nicolae* al Clujului.

Şedinţa inaugurală din sala „Detunatei“ a fost deschisă de preşedintele Asociaţiunii, dl profesor *Iuliu Moldovanu*, rostind un omagiu pentru M. Sa Regina *Maria*, căreia Ardealul îi păstrează memoria veşnic vie şi plină de recunoştinţă pentru marele ei suflet închinat ţării. Intreaga adunare ascultă în picioare cuvântul de omagiu şi păstrează un moment de pioasă reculegere. După cuvântarea de deschidere a dlui I. Moldovanu, care a amintit realizările de până acum ale „Astrei“ pe terenul activităţii sale culturale româneşti, a luat cuvântul Prea Sf. Episcop *Nicolae* al Clujului şi a vorbit în numele guvernului ţării şi al sfintei noastre biserici ortodoxe, zicând:

Ingăduiţi-mi să încep cu o mărturisire: De vreo 15 ani, de când vârsta şi îndeletnicirile mele m'au împins în viaţa publică, particip aproape la toate congresele «Astrei», şi mare lucru dacă în aceşti 15 ani am lipsit dela două congrese.

Am învăţat prin urmare, chiar şi numai din aceste congrese, să iubesc acest aşezământ de lumină şi căldură sufletească a neamului de dincoace de Carpaţi şi preţuesc toată lucrarea izbăvitoare pe care a săvârşit-o acest aşezământ, de când i-a dat fiinţă marele dătător de legi şi datini Andrei Şaguna, şi până astăzi.

Cum am mai spus şi în predica de astăzi în faţa sfântului altar, iată-ne în Abrud, în acest cuib de eroism românesc, pentru a tălmăci problema necazului acestui ţinut al moţilor şi pentruca, după această tălmăcire, să se ia, dacă se poate, — cât ar fi şi vremea, evident, cum a spus dl preşedinte — măsuri care să ducă la soluţii practice.

Bunul Dumnezeu să binecuvinteze cu roduri bogate atât lucrările acestui congres, cât şi lucrările săvârşite mai pe îndelete, mai târziu, pe temeiul cercetărilor de astăzi şi de mâine. —

In numele *Ligii Culturale*, dl prof. *N. Iorga* consilier regal şi preşedinte al Ligii, a evocat sbuciumările trecutului nostru istoric pe aceste plaiuri, înfăţişând însemnătarea manifestărilor culturale, care au contribuit la respândirea spiritualităţii naţionale în Ardeal prin Asociaţiunea transilvană. Astăzi, mai mult ca ori când, se impune strălucirea acestor manifestaţii naţionale culturale. Cuvintele marelui cărturar, rostite la Abrud, nu puteau decât să promoveze şi mai mult încrederea moţilor noştri în forţele neamului românesc.

Cuvântări însufleţite au mai ţinut: P. S. Sa episcopul greco-catolic Iuliu Hossu, dnii: rezident regal al ţinutului Mureş, general Dănilă Papp, prof. Rădulescu Motru în numele Academiei Române şi mulţi alţii. Seria cuvântărilor a încheiat-o dl profesor Ion Micu, preşedinte al despărţământului Abrud. Duminecă d. a., la ora 5, în valea dela marginea Abrudului, a fost o măreaţă manifestaţie a moţilor şi a şoimilor Carpaţilor.

In ziua de 12 l. c. s'au continuat desbaterile, citindu-se diferitele rapoarte cu privire la activitatea comitetului central pe anul precedent.

Se constată că Asociaţiunea a fost preocupată neîntrerupt de marile probleme culturale, sociale şi economice ale Ardealului, urmărindu-le cu mijloacele ştiinţei moderne.

In comitetul central se aleg câţiva membri noi, între aceştia este şi rectorul Academiei noastre teologice din Sibiu, părintele *Dr. D. Stăniloae.*

Terminându-şi lucrările, adunarea generală dela Abrud, una din cele mai isbutite şi bine cercetate, a luat sfârşit, rămânând ca viitoarele două adunări generale ale Asociaţiunii să se ţină: una la *Cluj*, alta la *Odorhei.*

Pacea harică

Pentru creştin nu poate exista, în lumea aceasta, desfătare mai mare decât aceea de-a se simţi scăldat în undele binecuvântate ale harului divin.

Dacă Dumnezeu a voit, ca raportul intim dintre El şi om, născut, cultivat şi susţinut în noi de harul divin, să fie prea puţin cunoscut de mintea umană, raportul acesta având caracter tainic, mistic, — atunci El ni-a dat în schimb bucuria negrăită de-a trăi, simţi şi gusta viaţa mistică.

Nenumărate sunt roadele harului divin în inima noastră. Printre acestea se înşirue şi pacea sfântă, pe care o sălăşlueşte în sufletul nostru sfântul Duh, numit de aceea de Domnul Hristos „Mângăitorul“.

Pacea harică este participarea la pacea divină.

Pacea divină este o comoară preţioasă adusă din cer pe pământ; ea a fost deaceea cântată de îngeri la leagănul Mântuitorului şi tot de aceea Mântuitorul înviat adresa Apostolilor săi, când li se arăta, cuvintele: „Pace vouă“, poruncindu-le să ducă această pace în toată lumea: „In orice casă veţi întra, mai întâi să ziceţi: „Pace casei acesteia!“ (Luca 10, 5).

Această pace adevărată nu se aseamănă întru nimic cu pacea lumii acesteia. Mântuitorul însuşi a remarcat acest lucru, zicând: „Pace vă las vouă, pacea mea o dau vouă; nu după cum dă lumea vă dau eu. Să nu vi se tulbure inima nici să se sperie“, (Ioan 13, 27). Ea e o bucurie liniştită şi cu totul lăuntrică, ce contrastează mai ales cu distracţia exterioară şi sgomotoasă a lumii acesteia, care lasă la sfârşit în suflet o desamăgire şi nelinişte. Este deasemenea o bucurie completă care umple toate dimensiunile lăuntrice ale sufletului nostru, fără a lăsa vidul cel mai mic şi nici cea mai mică grijă, fie pentru prezent, fie pentru viitor.

Pacea divină este intimă şi completă, pe când pacea lumii nu-i decât superficială şi incompletă.

Unii sfinţi Părinţi determină pacea harică drept „liniştea ordinei“; de aici deducem, că pacea sfântă creşte în raport direct cu ordinea lăuntrică, cu disciplina interioară a creştinului.

Sufletul creştinului care gustă pacea harică, stă într'un acord perfect cu Dumnezeu, cu aproapele şi cu sine însuşi.

Pacea e împlinirea tuturor dorinţelor noastre, pe care o găsim în sufletul desăvârşit în măsura însăşi a deplinităţii sale. In adevăr, pentrucă sufletul desăvârşit n'are alte gânduri, alte sentimente, alte dorinţe decât pe acelea ale Mântuitorului, — după idealul sfântului apostol Pavel: „Simţiţi în voi ceeace fu simţit şi în Hristos Isus“, (Filip. 2, 5), — şi pentrucă, pe de altă parte, tot ceeace ni se întâmplă e voit, sau cel puţin permis de Dumnezeu pentru binele nostru mai mare, sufletul se complace în acestea ca 'n propria sa voinţă şi 'n propriile sale dorinţi.

Suferinţele şi necazurile din viaţa creştinului nu fac excepţie şi nu vor tulbura şi nici întrista sufletul lui. Pentrucă aceste încercări sunt voite de Dumnezeu, fie ca expiaţiune, fie ca ocazie la noui merite şi la noui mărturii ale dragostei Sale, sufletul desăvârşit nu numai se resemnează cu supunere, ci le îmbrăţişează cu bucurie, ele fiind o nouă trăsătură de asemănare cu Domnul Hristos Crucificatul. Astfel bucuria si suferinţa s'au împăcat împreună în pacea sfântă şi s'au îmbrăţişat cu dragoste.

Una din trăsăturile sublime ale păcii lui Hristos, şi ale creştinismului în general, e că aceasta n'a dat numai un sens durerii, ci a făcut-o fecundă şi mântuitoare. Crucea a mântuit lumea şi tot ea continuă a o mântui şi a întinde izbăvirea lui Hristos peste toate laturile pământului!

Nici când, ca astăzi, nu-i mai multă nevoe de sălăşluirea în lume a păcii celei sfinte. Pacea lui Hristos nu va veni în lume decât prin omul duhovnicesc, care, la fel primilor creştini, va şti să respire harul divin ca aerul. Cerul Europei, întunecat de nourii urii şi ai răsbunării, se va lumina numai prin readucerea lui Dumnezeu din nou în mijlocul nostru, căci El e Cel care cârmueşte lumea şi creiază istoria!

Corneliu I. Sârbu

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, apare lunar, sub patronajul I. P. S. Mitropolit *Nicolae.* Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Grigorie T. Marcu* — Numărul pe Septemvrie 1938 cuprinde: Pr. Ilarion V. Felea: Antihriştii. Pr. V. Gh. Sibiescu: Apologetul Taţian Asirianul şi elenismul. Pr. Dr. Nic. Terchilă: Elemente de filosofie creştină. Diacon Dr. Ştefan Lupşa: Religia strămoşilor. Pr. Mihail Neagu: Predică în Duminecа 15-a după Rusalii. Pr. Sp. Cândea, Pr. Axente Tomuş, Il. V. F., Prof. Dr. N. Neaga şi Gr. T. Marcu: Mişcarea literară: Die Ostkirche betet. „Veniţi la Mine“... Sămănători... Sămânţă... Seceriş... Duh şi viaţă: Cuvântări la cununii. Predici la toate Duminecile anului bisericesc. Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. In slujba Domnului Isus. Gr. T. M.: Cronică: † Regina Maria a României. I. P. Sf. Patriarh Miron septuagenar, I. P. C. Arhim. Scriban sexagenar. Gr. T. M.: Note şi informaţii.

Preoţi la aceasta biserică au fost: popa Iancu 1794—1810, popa Constantin Meteş 1810—1834, popa Demetriu Muntean din Topârcea 1834—1837, Georgiu Meteş 1837—1852, Georgiu Fulea 1852—1857, Alexandru Bela Şeuşan din 1857—1866, Iosif Solomon 1866—1910, Alexiu Staicu 1910—1924 şi ectualul paroh Ilie Berghizan.

Ne exprimăm o nedumerire: se poate ca uniţii din Luduş — dacă tot satul a fost unit în 1733 — să nu fi avut biserică în acest an?

Unde a fost biserica ortodoxă, care la 1700 trebuia se existe — dacă cumva nu vom admite aproape imposibilitatea, că în Luduş nu a fost nici un fel de biserică.

Statistica Românilor din Transilvania făcută la anul 1733 de episcopul unit I. Micu-Clain ne spune că la acest an în Luduş ar fi fost 140 familii unite.[3]

Iar statistica Românilor din 1750 făcută la numărătoarea lui Petru Paul Aron şi publicată de istoriograful Dr. A. Bunea în nr IX al Revistei Transilvania din anul 1901 (pg. 237) ne arată că în tractul Örmenyszékesiensis comuna Nagy-Ludos avea în acel an 800 suflete credincioşi uniţi, 1 biserică, 4 preoţi, 1 cantor, 1 carte, 80 găleţe arător, 8 care fân.

In ceeace priveşte numărul credincioşilor între aceste două statistici mare deosebire nu este. Nu ni se dă însă nici o lămurire asupra bisericei, care în 1733 nu era.

Asemenea am dorì o lămurire asupra numărului exagerat de mare la o parohie de 140 familii 6 preoţi, sau în 1750 la 800 credincioşi 4 preoţi. După cum am accentuat în alt loc, acest mare număr de preoţi s'ar putea explica numai în două sensuri:

1. Pentruca familiile unite să nu treacă la biserica ortodoxă, biserica unită a sfinţit mulţi preoţi luând din fiecare familie mai fruntaşe câte unul. In acest caz au fost şi ortodocşi în sat, sau unirea de aci a stat pe temelii cam şubrede;

2. Ortodocşii din sat fiind în mare încurcătură poate din lipsa de preot, poate răpindu-li-se biserica şi avutul ei — de unde ar fi avut biserica unită atâta eclejie? — rămaşi la discreţia interesată a atâtor preoţi uniţi ar fi forţaţi din mai multe părţi la părăsirea credinţei strămoşeşti. Explicarea numărului mare de preoţi uniţi zace deci în orice caz în prozelitismul desvoltat de aceştia împotriva credincioşilor bisericei ortodoxe.

Ni se mai iveşte o nedumerire cu privire la eclejia bisericii unite. Nu se dă nicăiri vreo lămurire asupra originei ei. Dar ce e mai mult, nu ni se lămureşte cum a crescut până în 1750 la 80 găleţe (40 jugăre, cât e şi azi) câtă vreme în 1733 era de 40 găleţe (20 jugăre)?

Rămâne constatat, că în 1750 în comună era deja biserică unită. Aceasta bisericuţă făcută din bârne azi nu se mai foloseşte. Ca un fel de monument istoric e păcat ca să lasă total neglijată şi din zi în zi se ruinează, până când într'o bună zi se va prăbuşi.

Originala şi vechea ei pictură în mare parte s'a distrus prin desele reparaturi şi prin spoiturile ce s'au făcut peste ea. Oare nu s'ar putea readuce la viaţă prin oarecare procedeu?

Despre bisericuţa aceasta din Luduş vorbeştc şi marele nostru istoriograf N. Iorga în „Sate şi oraşe din Transilvania“ şi zice că e cea mai mică biserică din câte a văzut.

Şi într'adevăr e mică. Tinda femeilor abia dacă are 2 pe 3 metri, iar maosul bărbaţilor 3 pe 4. E locul ca iar să ne punem o întrebare. Dacă înainte de 1750 — când s'a făcut această bisericuţă — au fost în Luduş 800 suflete credincioşi uniţi, pentru ce s'a făcut ea aşa mică încât cu toată bunăvoinţa nu pot încape în ea mai mult de 100 persoane?

Astăzi biserica unită care numără afirmative circa 250 suflete, are o biserică frumoasă, clădită în 1934 din piatră şi cărămidă lângă vechia bisericuţă de bârne.

Biserica unită a susţinut şi o şcoală confesională între anii 1898—1903. Şcoala aceasta a fost plasată în casele parohiale, fiind dascăl gratuit parohul unit.

Motivul pentru care s,au separat uniţii de către ortodocşi, a fost că biserica ortodoxă în 1898 a început să clădească o şcoală nouă corăspunzătoare din toate punctele de vedere. Ori fraţii uniţi n'au voit să dea nici o mână de ajutor în decursul clăditului, — deşi copiii lor şi până atunci şi după aceea au fost bucuros primiţi la şcoala bisericei ortodoxe. E mai mult probabil că parohui şi capelanul unit au voit să pescuiască în tulbure şi să profite de nemulţămirtiie ivite ca de regulă în jurul astorfel de întreprinderi. Le-a şi reuşit să rupă dela biserica ortodoxă vreo 20 familii. Numai aşa se poate explica numărul crescut al elevilor uniţi în anul şcolar 1903—904 la 29, câtă vreme în anul şcolar 1897 abia au fost 7. (Vezi matricolele şcoalei, în baza cărora s'a făcut şi statistica arătată [a capitolul şcoalei).

Altfel în comună ortodocşii şi uniţii se înţeleg ca fraţii, şi la rezolvarea chestiunilor de interes obştesc nu fac certuri şi deosebiri confesionale. Aceasta ar fi de dorit pretutindeni.

(Partea privitoare la obiceiuri de sărbători şi diferite ocazii, la ocupaţii şi întocmirea gospodăriilor — vezi Calendarul „Astrei“ pe anul 1939.) [Sfârşit]

[3] Rev. Transilvania nr XXIX pg. 203 şi acelaşi din 1898 nr IX şi X (N. Togan).

Cartea Cărţilor: Sf. Scriptură sau Biblia, de Arhimandritul I. Scriban, prof. la facultatea de teologie din Chişinău, 96 pagini, preţul 10 lei.

Lucrarea aceasta, a distinsului cărturar I. Scriban, eu o consider ca un fel de omagiu închinat unui eveniment de seamă din istoria spirituală a poporului nostru. Tocmai se împlinesc 250 de ani dela tipărirea în româneşte a Bibliei. I. P. C. Sa aduce atâtea amănunte despre Biblie încât ele merită să fie citite. In adevăr: „din câte cunoştinţe capătă omul, cele despre Sf. Scriptură sau Biblie sunt cele mai preţioase. Este vorba de sufletul său, Sfânta Scriptură îl ajută să-l caute şi să-l îngrijească, deaceea Biblia este cea dintâi carte de care omul are nevoe", (I. Scriban în Prefaţă).

Lucrarea I. P. C. I. Scriban constă din 19 capitole, şi anume: I Avem Biblie, II Biblia pe româneşte, III Congresul societăţii biblice britanice, IV Societatea biblică din Würtemberg, V Puterea Bibliei, VI Puterea Bibliei, VII Cartea luminii, VIII Societăţile biblice, IX Hoinăreli cu biblia, X Biblia la oamenii luminaţi, XI Cartea păcii în lumea vrajbei, XII Viaţa Bibliei, XIII Inflăcăraţii Bibliei, XIV Clevetitorii Bibliei, XV Dreptăţile Bibliei, XVI Vestitorii Bibliei, XVII Griji sufleteşti în alte continente, XVIII Biblia încoronării, XIX Noul congres al societăţii biblice britanice.

P. C. autor vorbeşte cu multă competinţă despre Biblia lui Şerban cea dela 1688, despre Biblia zisă dela Buzău, despre cea a sfântului Sinod din 1914, despre Biblia din 1936 a scriitorilor teologi Gala Galaction şi V. Radu, despre Noul Testament şi Psaltirea mitropolitului Nicodim. Arată roadele păstrării neatinse a simţirii religioase prin citirea Bibliei, aduce dovezi despre puterea Bibliei, despre foloasele şi fericita întrebuinţare a ei, despre rolu-i moral, cultural şi estetic. Experienţe în privinţa aceasta au făcut multe societăţi biblice, la cari se referă des autorul.

Fiindcă Biblia nu e pe placul tuturora, ea are feluriţi bârfitori, cari cârtesc împotriva ei, şi despre unii dintre aceştia vorbeşte P. C. autor, scoţând peste tot dreptăţile Bibliei în evidenţă.

Intr'o vreme plină de vrajbă ca a noastră, Biblia toarnă în sufletul omului încredinţarea că omul este pe lume pentru pace, nu pentru războiu „pentru zidire, nu pentru dărâmare, pentru mângâiere şi alinare, nu pentru lacrimi şi suspin". Preţul cărţii e 10 lei, un dar pe care P. C. Arhimandritul I. Scriban îl face celorce iubesc scrisul bun. Să se ceară la librăria teologică în Bucureşti, strada 11 Iunie Nr. 12 şi să se facă obiect de lectură. Prof. *Dr. N. Neaga*

Luptătorul politic şi — catolicismul

Un sibian, amic al foii noastre, înapoiat de curând din Cehoslovacia, ne pune la dispoziţie un număr din ziarul german *Bohemia*, cu data de Praga, 18 August 1938, în care, la loc de frunte, cetim un articol cu interesante amănunte din viaţa de curând răposatului preot şi luptător politic al slovacilor, *Andrei Hlinka*.

Eată părţile de căpetenie din acest editorial al ziarului *Bohemia*:

Slovacia, — prin moartea lui Hlinka, — şi-a pierdut un mare fiu şi pe unul dintre conducătorii săi, ear republica cehoslovacă este azi mai săracă cu o personalitate interesantă ca om şi ca politic. Hlinka aparţine fruntaşilor slovaci cari, cu mulţi ani înainte de marele războiu, au practicat o conştientă politică naţională slovăcească. Ear tragicul preotului Hlinka se arată în faptul că acest slujitor al poporului, s'a simţit dator să urmeze mai departe lupta politică şi dupăce visurile sale, de unitate naţională, se înfăptuiseră.

In anii tinereţelor, Andrei Hlinka era aderent al colaborării dintre cehi şi slovaci, convins că numai o astfel de împreună lucrare va fi în stare să înfrângă predomnia germană în Boemia şi predomnia maghiară în Slovacia. Ungurii stăpâni n'au luat în seamă prietenia lui Hlinka pentru cehi, ci numai duşmănia lui pentru Ungaria, — unde ori care preot, dascăl sau medic, dacă cerea fie şi cele mai mici drepturi pentru slovăcime, erà înfierat cu titlul de *panslavist*.

S'a împărtăşit prin urmare şi Hlinka din greu de „bunătăţile" temniţelor de stat ale dispărutei Ungarii...

Intemeerea republicei cehoslovaee a realizat şi cele mai îndrăzneţe visuri ale preotului dela Rosenberg. Totuşi el nu era mulţumit, fiindcă mersul lucrurilor luase o întorsătură ce n'o doreà. Catolicul credincios, şi pastorul, a visat o *Slovăcie catolică;* statul cehoslovac, cu tendinţele sale liberale, nu mai era idealul său, în deosebi când poporul slovac în noul stat n'a obţinut biruinţa la care năzuià Hlinka. Lupta sa pornise îndată după victoria ideii sale. Cu un paşaport falş, pe numele *Berger*, Hlinka a încercat la Paris să câştige votul conferintei de pace pentru cauza slovacilor. Conferinţa păcii însă avea alte griji, mai mari decât jeluirile domnului Berger...

Mai târziu luptătorul n'a avut noroc nici cu colaboratorii săi; unul, profesorul *Tuka*, a fost osândit pentru spionaj la 15 ani muncă silnică; altul, coleg preot, *Ichlicika*, a intrat în serviciul iredentei maghiare.

Partidul popular slovac, înfiinţat de Hlinka, n'a putut atrage la sine, decât o parte a poporului, care e desbinat în slovaci *catolici* şi în slovaci *protestanţi*.

Preoţii catolici, cari alături de Hlinka aveau rol în partid, făceau cu neputinţă intrarea în partid a slovacilor protestanţi. Aceşti din urmă susţin o acţiune comună cu cehii; pe când catolicii militează pentru cea mai largă neatârnare a Slovaciei... Partidul, întemeiat de Hlinka, are şi acum: o aripă *radicală*, care urmăreşte deplina autonomie a Slovaciei; ear cealaltă aripă, a *moderaţilor*, e de părere că radicalismul partidului va produce mai de grabă, nu biruinţa, ci descompunerea lui...

Sunt semne, toate acestea, că opera lui Hlinka n'are să-l supravaţuiască prea multă vreme.

Acestea sunt aprecierile ce le face ziarul *Bohemia*, organ de propagandă *catolică*.

INFORMAŢIUNI

Cu prilejul *deschiderii noului an şcolar, în ziua de 15 l. c., primul contact al profesorilor cu elevii lor a fost închinat comemorării Reginei Maria. S'a vorbit şcolarilor, în sălile de clasă, despre personalitatea neuitatei Suverane, accentuându-se meritele care i-au asigurat dreptul la eternă recunoştinţă din partea neamului românesc.*

Rezidentul regal al ţinutului Mureş, Excelenţa Sa dl general *Dănilă Papp*, a sosit Luni la *Sibiu*, venind cu maşina dela Alba Iulia. In Sibiu a vizitat întâi prefectura judeţului, apoi a făcut vizită I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, dlui general *Oprescu* comandant de corp de armată şi P. S. Sale episcopului săsesc *Dr. Glondys*.

Vizită episcopească. Din Arad se scrie că în primele zile ale lunii Octomvrie a. c. va sosì acolo episcopul Gibraltarului. Inaltul oaspe va fi găzduit în reşedinţa P. S. Sale episcopului Andrei al Aradului şi va vizita aşezămintele noastre bisericeşti din oraş şi judeţ. Apoi va pleca la Bucureşti, unde va proceda la instalarea unui nou capelan al bisericii anglicane din capitală.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 11 Septemvrie 1938, va predica părintele *Aurel Nanu*.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării
Oastea Domnului

Nr. 65—1938 (46) 1—2

Concurs de vinţeler

Pentru ocuparea postului de **vinţeler** la via de circa 7 jug. a Fundaţiunii culturale Dr. Ioan Mihu, dela Băcăinţi, gara Şibot, jud. Hunedoara, se publică concurs.

Dela reflectanţi se cere să fie cetăţeni români, de religie ortodoxă, să aibă practică în lucrarea viei şi tratarea produselor ei şi să aibă garanţie materială şi morală.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: locuinţă în natură, lemne din pădurea Fundaţiunii şi salar după învoială.

Cererile de concurs timbrate se vor înainta până la *1 Octomvrie a. c.* la adresa: Fundaţiunea culturală Dr. Ioan Mihu în Sibiu, strada Mitropoliei 32 — însoţite de următoarele acte:

1. Act de botez.
2. Certificat de cetăţenie.
3. Certificat despre şcolile cercetate.
4. Certificat de moralitate dela oficiul parohial.
5. Certificat despre serviciile prestate.
6. Certificat despre averea ce o posedă.
7. Alte acte recomandatoare.

Cucernicii preoţi sunt rugaţi a atrage atenţiunea celor interesaţi, asupra acestui concurs.

Sibiu, la 12 Septemvrie 1938.

Eforia Fundaţiunii culturale
Dr. Ioan Mihu

Vizitaţi cu cea mai mare încredere noua firmă românească (19) 1—

ILIE BANEA

Postovărie şi Galanterie

Sibiu, strada Regina Maria 16

Unde vi se oferă cu preţuri de reclamă tot felul de **stofe** pentru toamnă şi iarnă precum şi uniforme pentru şcolari.

Secţie specială pentru **ciorapi** bine asortată cu tot felul de ciorapi (calităţile cele mai fine până la cele mai ieftine) pentru dame, domni şi copii, cu preţuri convenabile

Publicaţiune

Pentru repararea bisericii ortodoxe din Galeş, judeţul Sibiu, se publică licitaţie pe ziua de *18 Septemvrie 1938*, ora 3 p. m., eventual 25 Septemvrie aceeaşi oră.

Condiţiile de licitaţie se pot vedea la epitropia bisericii.

Galeş, lu 11 Septemvrie 1938.

(47) 1—1 **Comitetul**

In amurg la mânăstire

de **Petru Brudea**

Când băturăm la poarta mânăstirii, frânţi de oboseală şi de mers, soarele se aplecase de mult pe coborâşul bolţii senine şi tot mai purpuriu se pregătea să asfinţească după vârfurile ascuţite ale munţilor din apropiere. Umbrele serii din ce în ce mai mari şi mai negre se târau încet spre vale, de prin peşterile şi văgăunile adânci în cari zăcuseră toată ziua, tot mai îndrăzneţe cu cât razele de lumină se urcau mai sus spre piscurile colţuroase depe cari una câte una-şi luau sborul către meleagurile celuilalt tărâm.

In tăcerea amurgului ce se lăsa lin peste câmpuri, nu se auzea decât sgomotul uşor al undelor râuleţului ce sălta susurând peste prundişul din vaduri, vesel c'a scăpat teafăr de stâncile care puţin mai în sus i se puseseră cu tot dinadinsul de-a curmezişul albiei voind să-l facă prisonier.

Fără să vrem ne simţirăm înfioraţi de tăcerea şi singurătatea cu umbra ce ne învăluia tot mai mult şi furăm cuprinşi de o adevărată bucurie, când fratele Emilian cu zâmbetul pe buze şi camilafca îndesată adânc peste pletele-i blonde, desfăcu zăvorul dând în laturi aripile grele ale porţii vechi.

— Iertaţi-ne c'am fost cu zăbavă, dar am dus la odihnă nişte creştini cari au venit pentru sfânta slujbă de mâine ca să prăznuim hramul mânăstirii. Bucuroşi că ni s'a deschis fără să ne gândim cel puţin că ne-am fi putut supăra, urcăm treptele roase de veacurile bătrâne în urma fratelui ce păşeşte tăcut spre chilia pe care cu un gest larg ne-o arată din uşă.

— Dacă doriţi şi nu vă birue somnul, puteţi veni la slujba ce se începe puţin mai târziu, că se face priveghere — ne mai spune şi apoi se pierde dispărând ca o umbră printre stâlpii ce sprijinesc marginile acoperişului de şindrilă.

Un moment ne trebue ca să facem cunoştinţă cu chilia şi apoi să ne aşezăm la masa grea de stejar, pe care secolele au găsit-o şi-o lasă mereu pe acelaşi pridvor deasupra curţii, drept cu uşa bisericii.

Cu acelaş zâmbet dela primire fratele Emilian ne serveşte o gustare — „ce putem şi noi aici la mânăstire"; dar cine se gândeşte să mănânce? Fără să vrem ne simţim parcă purtaţi de un nou duh ce stăpâneşte între zidurile bătrâne, al cărui suflu îngheţat de vremi îl simţim trecându-ne uşor prin păr şi peste frunte. In tăcerea adâncă în care freamătul abia perceptibil al codrului trece ca un suspin, ni se pare că auzim o poveste veche cu voivozi ce se întorceau încărcaţi de fapte măreţe să-şi plece genunchii pe lespedile reci din faţa sfântului altar şi să mai aprindă o pâlpăială de flacără într'o nouă candelă la icoana Maicii Domnului.

Şi în adevăr nu numai noi simţim acest lucru ci totul se pregăteşte ca 'n preajma unui eveniment de seamă. In faţă-ne pe fondul negru al întunerecului, bisericuţa se conturează pată albă de zăpadă încremenită între urieşii molifţi dela cele două colţuri, sentinele neobosite ce-şi scutură 'n vânturi pletele pururea verzi sfidând anii ce se perindă fără să-i poată atinge. Aşteaptă şi ei de veacuri cu privirile pierdute 'n zări un alai ce de mult n'a mai dat pela ei. „S'o fi rătăcit pe căi neumblate, sau o fi pierit domnul de mâna păgânilor, căci nu era obiceiul lui să-i dea uitării; ori poate soseşte tocmai la noapte — şi îngrijaţi îşi apleacă frunţile încetinate peste crucea din vârful turnului acoperind-o cu gingăşie de răcoarea întunerecul nopţii.

Trăim parcă aevea un basm ascultat demult cu capul în poala bunicii şi nu ne dăm seama cum se pierd clipele fugare în albia vremii şi se scurge timpul furişându-se neobservat prin preajma noastră. Şi-am continua visarea, dacă şirul gândurilor nu ar fi întrerupt de cadenţa unor lovituri seci, la început mai rare, pe urmă tot mai dese, lovituri ce se alungă una pe alta, se fugăresc, se caută, se prind şi umplu întunericul de jocul lor copilăresc. In penumbra deasă a zidurilor un frate cu toaca de lemn înconjură locaşul oprindu-se în răstimpuri din bătae, pentru ca să reia şirul loviturilor pe care noaptea le înghite cu lăcomie.

Abia se pierde ultimul ecou prăpădit în ghiarele tăcerii, şi liniştea ce vrea să se aştearnă din nou, e sfâşiată de o chemare atât de duioasă cum n'am auzit alta la fel. Se înfioară parcă văzduhul greu de misterioasa chemare ce se pierde hăulind pe văile şi poenile îndepărtate. In notele cristaline ce tremură în noapte, se disting parcă prelungi chemări ce vin din veacuri apuse şi din fiecare ecou se desprinde plânsetul unui nume de voevod bătrân ce pentru ctitorii de lăcaşuri sfinte şi-a sfârşit în sânge zilele-i cărunte alături de coconii iubiţi.

E atâta duioşie în această chemare de clopote ce începe a se îngâna cu melodia unor ectenii sfinte, încât simt cum frământă în colţul genelor doi stropi de lacrimi ce se prăvălesc uşor sclipind în întuneric. Alături tovarăşii de drum cu acelaşi clocot de nostalgice doruri în suflet se ridică şi tăcuţi se îndreaptă spre lumina că pâlpăe în fund sub o icoană înegrită de funinginea vremilor fără număr. In neştire parcă mă ridic şi-i urmez şi eu să-mi plec genunchii în taina rugăciunilor adânci ce se preling în suflet lin ca ceara din lumânarea ce tremură pe marginea sfeşnicului de lemn.

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 25 Septemvrie 1938 — Nr. 39

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvântarea Regelui la Mărășești

Cu adâncă evlavie ne-am adunat astăzi aci, pe această glorioasă câmpie, spre a prăznui încă odată amintirea acelora cari, prin credință și prin jertfa lor, au făurit întrunirea pe veci în același mănunchiu a Românilor de pretutindeni.

Nu venim, ca la morții obișnuiți, cu sufletele îndurerate, ci venim cu sufletele înălțate și pline de seninătate, gândindu-ne la acei cari, prin jertfa lor, trebue să fie pildă vie și veșnică tuturor locuitorilor acestei țări. Venim cu puternică emoție, — emoție care, în aceste zile de adâncă îngrijorare a lumii, este și mai sporită și trebue să ne facă să ne reculegem mai adânc și să ne gândim cu mai multă seriozitate și râvnă la ziua de mâine.

Știu că poporul Meu este pregătit pentru ori și ce; dar Eu mai știu un lucru: că în zilele grele, nu numai armele sunt acelea care hotărăsc lupta, dar și îmbărbătarea și întărirea sufletească. De aceea, acum, când se aude zângănit de arme, o prăznuire a acelora, cari prin jertfa lor supremă și mai ales prin sufletul lor au câștigat bătălia, este bine venită și pilduitoare.

S'au auzit astăzi cuvinte înălțătoare, acelea rostite de I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului, care, cu bisericeasca lui autoritate, a făcut un apel tuturora mărturisind marele adevăr, că în aceste zile nu mai trebue să fie credințe deosebite pe acest pământ, ci una singură: binele, înălțarea, întărirea sufletească a acestei țări.

Osemintele din această criptă să fie ele, — dacă altceva nu se poate, — îndemnul ca această chemare să se realizeze cu o clipă mai de vreme.

In vremuri grele trebuiesc credințele mai întărite, trebuiesc jertfe sufletești mai înălțătoare. Acelea, poporul Meu să le găsească în acest monument,

Mulțumesc acelora, prin râvna cărora s'a putut înfăptui acest far al credinței românești.

Sufletul care s'a ridicat din osemintele celor căzuți pe această câmpie, să fie straje și îndemn sufletesc celor astăzi în viață, căci prin credință, prin dragoste de neam, prin jertfa solidară a celor mici și mari, se întărește și se desăvârșește gloria și veșnicia României de mâine.

DISCURSUL

Inalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului NICOLAE al Ardealului la pioasa solemnitate dela Mărășești

SIRE,
MĂRIA TA,

Locul pe care stăm și pe care s'a ridicat acest altar, e loc sfânt. Pământul acesta al Mărășeștilor poartă asupra sa, ca o binecuvântare de sus, nimbul ceresc al eroismului românesc apărător de țară și al jertfelor fără de seamăn, pe care neamul nostru le-a adus în momentul suprem al istoriei sale.

Ca într'un cucernic pelerinaj, am alergat să sărutăm țărâna amestecată cu sângele eroilor noștri și transfigurată de măreața încordare de suflet, care le-a pus în mișcare toată vitejia, de suprafireasca hotărâre, cu care s'au aruncat în luptă și s'au dus la moarte pentru pământul lor sfânt, pentru frații și copiii lor scumpi.

Dar dacă toți fiii țării se simt datori să alerge și să îngenunche cu suflet recunoscător pe pământul care păstrează ecourile eroismului și moaștele scumpe ale soldaților noștri căzuți aici, cu mult mai vârtos simte această pornire **Ardealul,** *căci cu numele lui pe buzele lor arse de avânt s'au aruncat în vâltoarea morții, cu numele lui, strigat din ultimele svâcniri ale piepturilor lor, s'au dus în fața lui Dumnezeu — și au biruit. Ardealul este cel care a culeș mai din plin rodul minunat al jertfei lor. In numele Ardealului răscumpărat din multiseculara sa robie prin jertfele de viață făcătoare ce sfințesc acest loc, aduc cuvânt de mulțumire și de preamărire eroilor căzuți aici și slavă lui Dumnezeu, care a bineprimit jertfa lor. Ardealul și Biserica lui strămoșească, prin care s'a menținut totdeauna în unitate de suflet cu tot românismul, aduc cel mai vibrant omagiu eroilor cari au făcut, prin jertfa vieții lor, să se desăvârșească în toate consecințele sale politice unirea deapururi a Ardealului cu Țara mamă.*

Dar potrivit este, când stăm aici înconjurați de sufletele eroilor noștri și sub inspirația lor, să ne aruncăm privirea și spre orizontul vremii noastre. Pacea lumei, de care este legată și pacea țării noastre, este amenințată de grave evenimente. Dar unde am găsi în aceste împrejurări un loc, care să ne umple sufletele cu mai multă energie și voință de a înfrunta primejdiile, de cât aici, unde plutește duhul curajului supraomenesc al eroilor noștri, duhul îndrăznelii în fața ori căror greutăți, duhul încrederii nezdruncinate în biruința finală a cauzei noastre drepte? Dea Domnul ca în orice moment, în care se arată la orizont nouri ce anunță vremuri grele pentru țară, duhul Mărășeștilor să se reverse în sufletul fiecărui român, dela vlădică până la opincă, întărindu-l, înfiorându-l de hotărârea sfântă de a urma pilda eroilor căzuți aici. Sufletele noastre să-și păstreze toată sensibilitatea iubirii de țară pentru a sesiza glasul poruncitor al celor ce ni-au dat hotarele actuale pentru a le păstra neclintite la locul lor!

In vederea acestor eventualități, tot de aici se ridică și porunca urgentă de a lăsa la o parte toate micile noastre desbinări și interese egoiste și de a ne închega într'o singură voință, într'o singură simțire, într'un singur avânt pentru întărirea și consolidarea Patriei. Glasul Mărășeștilor ne-o cere, ne-o impune: să dispară dintre noi învrăjbirile, neîncrederea reciprocă, lipsa de iubire și indiferența pentru ceeace depășește interesul personal; să devenim un singur suflet, străbătut de o singură voință, neînfrântă, dârză și concentrată în stăruința ei de a ridica puterea țării.

Să stăm toți în rânduri neclintite în jurul Majestății Sale Regelui nostru Carol II, vrednicul urmaș al părintelui Său întregitor de țară, ajutându-L în marile Lui sforțări de a înălța puterea sufletească și materială a țării, la nivelul cerut de vremea de azi. Numai ascultând această poruncă fiecare din noi, în frunte cu cei cari conduc destinele țării, vom putea să desăvârșim, într'un ritm accelerat, toată pregătirea care ne trebue în cazuri de primejdie.

Uniți astfel în jurul Tronului, străbătuți de elanul muncii bucuroase și a jerfei de bunăvoie pentru țară și neam, cu conștiința înălțată de un naționalism cald și purificat de orice tendință eronată, Mărășeștii să întărească în noi sentimentul de încredere în Dumnezeu și în virtuțile neamului, căci el ne pune în față pilda uriașei capacități de jertfă și de eroism a poporului nostru. Acest loc, care închee o epocă din istoria noastră atât de grăitoare, ne convinge că Dumnezeu ne-a purtat în decursul atâtor veacuri de luptă și suferință trecându-ne peste pragul eroic al împlinirilor noastre pecetluite la Mărășești, ca să ne deschidă drumul spre un frumos viitor. Dacă ne-am păstrat încrederea în timpul celor mai crunte asupriri, cu atât mai mult trebue să ne-o păstrăm acum. Istoria noastră a fost o istorie a încrederii în Dumnezeu. De aceea am fost capabili de atâtea jertfe pentru un ideal ce rămânea continuu neîmplinit. Elementul acesta de sigură conservare și biruință trebue să-l avem cu atât mai vârtos astăzi în ființa noastră, după ce Dumnezeu ni-a dat întreaga dovadă a grijii sale.

Cu privirile ațintite, încrezător în viitorul măreț al țării, binecuvântăm jertfa eroilor de aici, care ne umple cu avânt, cu hotărâre, cu idealism.

Dumnezeu să ajute țării noastre scumpe, clădită ca o biserică pe moaștele celor mai buni fii ai ei!

Dumnezeu să binecuzinteze străduințele scumpului nostru Suveran pentru întărirea și înzestrarea țării!

Dumnezeu să renască duhul eroilor dela Mărășești în fiecare inimă de român. Ca să fie binecuvântat de tot neamul nostru în veacuri fără de sfârșit!

Sfințirea dela Mărășești a Bisericii Neamului

Pe câmpia glorioasă a Mărășeștilor, la locul de odihnă veșnică a făuritorilor României de astăzi și de totdeauna, s'a prăznuit Duminecă, în 18 Septemvrie 1938, cu profundă pietate și cu adevărată însuflețire, pomenirea celor 7500 soldași și 100 de ofițeri, cari înainte cu 21 ani, în vara anului 1917, în crâncena bătălie dela Mărășești, și-au jertfit viața în apărarea pământului strămoșesc.

Sărbătoarea dela Mărășești, a sfințirii Bisericii Neamului, primește o semnificație și mai adâncă prin Inalta prezență a M. Sale Segelui **Carol II** și a Măriei Sale Marelui Voevod de Alba-Iulia **Mihai.**

Cuvântarea înălțătoare a Suveranului nostru iubit, în fața osemintelor de eroi, a pătruns întinderea țării dela un capăt la altul.

Spre locul istoric pornise un pelerinaj impunător să-admire **Mausoleul** ce se ridică peste tranșeele sfințite de sângele vitejilor noștri. Opera se datorește vredniciei *Societății ortodoxe naționale a femeilor române,* de sub conducerea dnei **Alexandrina Gr. Cantacuzino.**

Mausoleul, lucrat din trahitul dela *Deva,* poartă deasupra cupolei o enormă cruce, susținută de patru vulturi uriași cu aripile întinse spre înălțimile tăriei ocrotitoare a neamului. Arhitectul *Cristinel,* bine cunoscut și în Sibiul nostru, precum și alți artiști, merită toată lauda pentru creațiunile săvârșite la Mausoleul din Mărășești.

Suveranul și Marele Voevod, urmați de I. P. S. Sa Patriarhul *Miron,* președintele consiliului, de membrii guvernului și de reprezentanții armatei, au luat loc în rotonda Mausoleului, în fața altarului, unde s'a ținut slujba târnosirii, săvârșită de I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae** al Ardealului, PP. SS. LL. Episcopii: **Lucian** al Romanului, **Grigorie** al Argeșului, **Nifon** al Hușilor și **Ciopron** al armatei, înconjurați de un sobor de preoți. S'a slujit apoi Sf. Liturghie.

După sfințire, Suveranul și înalții demnitari au ieșit în fața bisericii, unde s'a ținut parastasul întru amintirea sufletelor marilor eroi ai războiului.

Terminându-se serviciul religios, a început seria cuvântărilor.

P. S. Sa Episcopul **Nicolae Colan,** ministrul cultelor, a zis:

Biserica înălțată din dania întregii națiuni și cu grija — de toată lauda vrednică — a Societății femeilor ortodoxe române, e închinată lui Dumnezeu drept semn al mulțumirii fierbinți pe care i-o aducem Părintelui ceresc, cere la plini-

rea vremii a încununat cu biruinţă suferinţele, luptele şi jertfele înaintaşilor noştri şi li-a ajutat să dureze Ţara nouă, în hotarele căreia să vieţuiască frăţeşte aproape toţi fiii neamului românesc.

Dar această sfântă biserică s'a zidit şi pentru păstrarea şi cinstirea osemintelor acelor eroi fără seamăn, cari — înainte cu 21 de ani — în cruntă învolburare deta Mărăşeşti, cu cea mai pilduitoare jertfă a vieţii lor au deschis poarta cea mare spre tărâmul de lumină al biruinţii idealului naţional — spre unirea tuturor românilor într'o singură ţară.

Praznicul de azi nu e atât al nostru, cât e al lor, al lor şi al tuturor înaintaşilor lor întru jertfelnicia senină pentru izbăvirea neamului. Al lor — începând cu cel mai smerit ostaş îndepărtat în timp şi sfârşind cu Marele Rege întregitor de ţară Ferdinand I şi cu Marea noastră Regină Maria, pe care dragostea întregii noastre naţii a petrecut-o de curând la locaşul de veşnică şi glorioasă odihnă din voevodala cetate a Curţii de Argeş.

Noi? Noi am venit la şcoală. La şcoala pilduitoarei vieţi a celor ce s'au sălăşluit cu slavă în acest colţ de pământ românesc, sau în alte părţi ale munţilor şi văilor noastre. Cu jertfelnica lor viaţă ei ne luminează până la sfârşitul veacurilor veşnicul adevăr al Scripturilor Sfinte, că «grăuntele de grâu de nu moare, el singur rămâne ; iar dacă moare, multă roadă aduce.» Şi iarăşi: că credinţa curată şi eroică «mută munţii».

Dna *Al. Gr. Cantacuzino,* în vorbirea rostită, arată munca stăruitoare depusă pentru realizarea măreţului monument.

(Cuvântările ţinute de Suveran şi de I. P. S. Mitropolit Nicolae le publicăm în alt loc al foii.)

Cuvinte însufleţite au mai spus: dl general *G. Argeşeanu,* ministrul apărării naţionale, şi dl colonel Mihai *Gheorghiu,* vicepreşedintele Asociaţiei marilor mutilaţi de răsboi.

Cuvinte regale

Pregătirea unei generaţii sănătoase, pentru ziua de mâine, este cel mai înalt şi mai sfânt comandament, pe care trebue să-l aibă conducătorii unui neam.

Educaţia nouă care vi se cere, o educaţie de dragoste, dar şi o educaţie de disciplină, iată baza pe care va trebui aşezată noua clădire a Statului Român.

Indemnul regal la concordie socială. — *Majestate Sa Regele* **Carol II,** *asistând la sfinţirea Bisericii Neamului, a adresat un bărbătesc apel la unirea tuturor spiritelor în faţa primejdiei care ne ameninţă.*

Acest apel vibrant conţine îndemnul la concordie socială şi la pauza disensiunilor interne.

Cuvintelor regale au premers glasurile celor doi înalţi prelaţi ai Ardealului, Inalt Prea Sf. Mitropolit **Nicolae** *şi P. S. Episcop* **Nicolae Colan,** *ministrul cultelor.*

Vlădicii Ardealului au adus adeziunea sufletească a provinciilor alipite la patria-mumă, depunând în acelaş timp, un pios omagiu pentru sutele de mii de soldaţi morţi în răsboi pentru eliberarea Transilvaniei, Banatului, Bucovinei şi Basarabiei.

In faţa evenimentelor internaţionale ameninţătoare, România să prezintă strâns unită în jurul Suveranului său, aşteptând cu încredere căderea zarurilor supreme. Dornică de pace, ţara noastră e gata să-şi apere fruntariile cu ori ce sacrificii.

Cuvinte regale. — *Ştiu că poporul Meu este pregătit pentru ori şi ce, dar eu mai ştiu un lucru: că în zilele grele nu numai armele sunt acelea cari hotărăsc lupta, dar şi îmbărbătarea şi întărirea sufletească.*

Cei mai buni agricultori premiaţi de Suveran

La *Institutul naţional de cercetări agronomice* din capitala ţării s'a desfăşurat Duminecă d. a., cu solemnitatea cuvenită, în prezenţa M. Sale Regelui, a Marelui Voevod Mihai, a I. P. S. Sale patriarhului Miron, şeful guvernului şi a înalţilor demnitari, serbarea *distribuirii premiilor* pe ţară la concursul naţional al grâului.

Cu acest prilej a vorbit dl profesor *Ionescu-Sisești* ministru al agriculturii, arătând importanţa acestui concurs pentru agricultori.

M. Sa Regele Carol a spus următoarele:

Aducând felicitările Mele cele mai calde acelora cari, prin munca şi înţelepciunea lor, au putut dobândi premii la acest concurs naţional al grâului, constat, cu o deosebită bucurie, că s'a făcut un prim pas sănătos în desvoltarea agriculturii noastre.

Până acum, de nenumărate ori s'au rostit cuvintele că «baza economiei noastre este agricultura». De acum înainte această afirmare încetează a fi numai un cuvânt şi începe a fi un fapt.

Fericirea Mea este cu atât mai mare, cu cât văd astăzi în această luptă a grâului o colaborare sinceră şi mănoasă a tuturor elementelor de producţiune.

Ceeace mă bucură în deosebi sunt ştirile că agricultura ţărănească începe să fie la înălţimea agriculturei culte. Aceasta este o probă că punând ceva mai multă grijă, şi multă bunăvoinţă, se pot dobândi cele mai rodnice rezultate.

Nu numai că aprob propunerea dlui ministru al agriculturii de a se continua şi în anii viitori cu acest concurs, dar îl rog, — cu toate mijloacele pe care le are, — să-l intensifice şi poate chiar să-l legifereze, fiindcă trebue să putem să recâştigăm pieţele pe care le-am pierdut.

Acì nu este numai o luptă pentru folosul fiecăruia. Acì este o mare luptă economică mondială şi este şì o luptă de prestigiu naţional.

Inainte de răsboi am fost una din ţările cele mai mari exportatoare de grâu. Nu este locul să constatăm care sunt cauzele pentru care am pierdut acest loc. Nu cred că va fi posibilitate să recâştigăm acest loc din punct de vedere cantitativ, dar în tot cazul, probele ce ni se înfăţişează astăzi, ne arată că putem avea toată nădejdea să recâtigăm acest loc din punct ne vedere calitativ.

Cantităţile care s'au produs la hectar de concurenţii acestui concurs, arată că şi cantitatea se poate sporì, arată că, la noi în ţară, ceeace s'a spus totdeauna că nu se poate face, se poate face, adecă să se poată sporì producţiunea printr'o muncă serioasă, conştiincioasă şi ştiinţifică.

Ştiinţa agriculturii nu este ştiinţa unei elite, ci trebue să devină de astăzi înainta ştiinţa masselor.

Fac urare ca acest efort să continue din ce în ce mai rodnic — şi trebue să continue — pentru mărirea şi întărirea Patriei noastre.

Mulţimea ovaţionează pe Suveran. Urmează apoi împărţirea premiilor:

Premiul I este acordat dlor *C. Pilat,* mare proprietar, *Florea Manea* Vlaşca, proprietar mijlociu, şi *M. Bulancea* Roman, mic proprietar.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Cuvânt la deschiderea anului şcolar la Academia teologică „Andreiană"

Cu voia şi cu ajutorul lui Dumnezeu începem un nou an de viaţă şi de pregătire duhovnicească în această vrednică şi binecuvântată instituţie şaguniană. Ii zic «un nou an de viaţă şi de pregătire duhovnicească» şi nu «un nou an şcolar», pentrucă şcoala ce se face aici trebue să se deosebească total de ceeace se înţelege curent prin cuvântul şcoală şi activitate şcolară. Aici se cresc preoţi, iar preoţii sunt oamenii Duhului, ai Duhului Sfânt.

Fără a neglija grija adunării de cunoştinţe şi a cultivării dreptei judecăţi, scopul acestei instituţii depăşeşte aceste îndeletniciri.

Aici se deprind tinerii mai presus de toate a vedea şi a cunoaşte pe Dumnezeu, a se apropia de El şi a trăì cu El, a întărì în interiorul lor contactul cu Dumnezeu, ceeace se cheamă viaţa duhovnicească. Pe calea aceasta, prin Dumnezeu, prin contactul duhovnicesc cu El, ei îşi câştigă o tărie în faţa vieţii, care întrece cu mult orice tărie câştigată prin sforţări şi destoinicìi cari au ca bază ideia că omul e avizat numai la propriile sale puteri în consolidarea vieţii sale individuale sau colective.

Iar când ei sunt cu adevărat tari duhovniceşte, tăria din ei se comunică şi în poporul pe care îl păstoresc, aducând sufletului naţional dintr'o latură nouă o întărire cu mult mai efectivă decât toate întăririle ce i se dau din exterior prin latura economică, higienică, sau chiar educativă.

Iată cum vorbeşte apostolul despre tăria aceasta a Duhului:

«Deci fraţii mei întăriţi-vă întru Domnul şi întru puterea lui. Imbrăcaţi-vă întru toate armele lui Dumnezeu ca să puteţi sta împotriva meştesugirilor diavolului... Staţi drept aceea, încingându-vă mijlocul vostru cu adevărul şi îmbrăcându-vă cu zaua dreptăţii; şi încălţându-vă picioarele întru gătirea evangheliei păcii; peste toate luând pavăza credinţii cu care veţi putea stinge toate săgeţile vicleanului cele aprinse. Şi coiful mântuirii luaţi, şi sabia Duhului care este cuvântul lui Dumnezeu.

Prin toată rugăciunea şi cererea rugându-vă în toată vremea întru Duhul, şi la însăşi aceasta priveghind cu toată răbdarea şi rugăciunea pentru toţi sfinţii», (Ef. 6, 10—18).

Necesitatea neapărată ca să creşteţi în Duhul lui Dumnezeu sau ca Duhul lui Dumnezeu să crească în voi o impune calitatea voastră viitoare de preoţi. Căci specificul preotului faţă de ceilalţi oameni îl formează duhovnicia lui. Preotul e aşezat în serviciul Duhului ca să facă să domine Duhul întâi în el, şi apoi şi în alţii. Mai mult decât prin haină preotul trebue să se deosebească de ceilalţi oameni prin prezenţa Duhului în el.

Ce însemnează că preotul e un om care stă în serviciul Duhului?

In primul rând că preotul trebue să fie preocupat de lucrurile spirituale, nu de cele lumeşti. Sfânta Scriptură spune despre arhiereu «arhiereul dintre oameni luându-se, pentru oameni se pune spre cele ce sunt ale lui Dumnezeu» (Evr. 5, 1). Aceasta e valabil şi pentru preot.

Nu externul, temporalul, lumescul constitue obiectul misiunii sale, ci «cele ce sunt ale lui Dumnezeu» între oameni, intensificarea celor dumnezeeşti între ei. Sunt multe patimi, multe idealuri, multe lucruri cari îşi au avocaţii lor între oameni, îndemnând pe oameni spre ele. Numai preotul este însă cel care piedează pentru Dumnezeu, cel care descrie omului binefacerile legăturii cu Dumnezeu, îi ţine omului deschis un geam spre cer şi prin aceasta face să crească în om credinţa în Dumnezeu, iubirea de El. Dacă se va face şi preotul un advocat al lucrurilor şi idealurilor lumeşti, prin cuvânt sau faptă în faţa oamenilor, nu va juca decât un rol de anexă, întărind doar pledoaria altora. Poporul nu-l va mai distinge de alţii şi nu-i va mai simţì necesitatea ca preot. Dacă preotul nu-i va satisface setea de-a se prezenta ca trăind într'o altă sferă de existenţă, decât cea a lumii, de a-i vorbi despre realităţi cari nu aparţin lumii, va socotì că preotul nu îndeplineşte o lucrare pe care n'o mai îndeplineşte nimenea pe pământ şi va spune că se poate dispensa de el, căutându-şi astâmpărarea setii după Dumnezeu fără preot.

---

* FOIŞOARA *

Evoluţia biologică, transformismul, şi religia (1)

de **Vasile Coman**

Cele mai multe şi mai hotărâtoare atacuri contra religiei, în numele ştiinţei, au pornit fără îndoială din rândurile adepţilor teoriei transformiste. Mentalitatea materialistă a veacului al 19-lea, ea însăşi un teren propice pentru răspândirea acestei teorii, a intrat în faza de popularizare abia prin această teorie pretinsă ştiinţifică.

După Lamark şi Darwin, întemeietorii transformismului clasic, s'au articulat cele mai seducătoare argumente pentru o pretinsă contrazicere între religie şi achiziţiunile ştiinţei în această problemă.

Ştiinţa a depăşit domeniul ei de cercetare — experienţa şi observarea, şi s'a angajat să explice cel mai misterios şi neînţeles mister, viaţa, apariţia şi desvoltarea ei în cadrul multiplelor forme de azi.

A trebuit să vină tot un reprezentant al ei şi după el mulţi alţii, care să declare fără reticenţe, că ştiinţa poate studia multiplele aspecte ale vieţii, poate observa procesul ei material de desvoltare, dar nu poarte explica deplin procesul misterios al apariţiei şi formărei ei. (Intre întrebările, asupra cărora Emil du Bois Reymond a răspuns cu „ignoramus et ignorabimus", e şi întrebarea: Ce este viaţa?)

Mai bine de o sută de ani a fost o luptă între cele două cuvinte fundamentale în biologie: creaţie şi evoluţie. Acest răsboi a devenit mai aprig decând cuvântului evoluţie i s'a dat o interpretare mecanică şi s'a întovărăşit cu teoria transformistă. Se ajunsese într'un timp la alungarea cuvântului creaţie din limbajul biologic şi la convingerea că s'ar putea scrie, o explicare mecanică a formărei vieţuitoarelor, „o istorie a creierii naturale şi continue" aşa cum a încercat Haeckel, (Louis Vialleton: L'origine des êtres vivants. L'illusion transformiste, Paris 1929, pg. 3.)

Rezultatul acestei lupte centenare este divorţul dintre cele două cuvinte, evoluţie şi transformism, plasarea celui din urmă în rândul erorilor şi iluziilor ştiinţifice şi repunerea cuvântului creaţie la locul cuvenit în limbajul biologic.

Teoria darvinistă, despre originea vieţii şi desvoltarea ei, până la formele atât de bogate de azi, este într'o criză mărturisită chiar de adepţii ei. A. Labbè în încercarea lui patetică, dar neştiinţifică,

Dar nu numai în conţinutul pledoarii trebue să se deosebească preotul de toţi profesioniştii idealurilor pământeşti. Preotul fiind om duhovnicesc şi având să vorbească neîncetat despre mărimea şi bunătatea lui Dumnezeu oamenilor, trebue să o şi facă aceasta într'o manieră strict duhovnicească, potrivită cu conţinutul propovăduirii. Modul da comportare, modul de argumentare, de vorbire al preotului să fie cu totul spiritual. Duhul este pentru preot nu numai un conţinut al propopeduirii, ci şi o metodă, un mijloc. Nu prin mijloace economice, politice, logice, va întări preotul poporul în credinţa în Dumnezeu. Nu dispreţuim aceste mijloace, dar pentru credinţă ele nu ajută nimic. Maniera lumească nu e în stare să convertească sufletele durabil, să nască în ele viaţa cea nouă a credinţii.

Din nenorocire aceasta e marea bubă spirituală de care sufere adesea activitatea preoţească. Toată preoţimea e bine intenţionată; toţi preoţii vreau să ajute creştinismului să fie tot mai puternic, tot mai îmbrăţişat şi mai respectat. Dar cei mai mulţi preoţi cred că sufletele pot fi ţinute în credinţă prin mijloacele de forţă externă, prin presiunea ce-o exercită asupra oamenilor puterea politică, economică sau poziţia lui socială, autoritară. Dar chiar dacă au aceste mijloace oarecare putere de-a reţine sufletele dela căderee din creştinism, ele nu pot învioara în ele credinţa, nu le poate da fiorul viu, înoitor al întregii vieţi morale. Nici chiar cu logica n'ai făcut nimic pentru o înviorare a credinţii, necum pentru o întoarcere a sufletelor rătăcire în sectarism. Poţi chiar să cunoşti Scriptura foarte bine şi să argumentezi învăţătura ei cu o logică perfectă şi totuşi nu va izbucni în sufletul sectarului convingerea în adevărul celor ce le susţii. Căci e vorba de o logică. Şi logica, chiar aplicată unui conţinut de credinţă, deci creştină în intenţia ei, nu poate face nimic în materie de convingere religioasă. Ea rămâne exterioară cămării duhovniceşti a sufletului. Ea e din lumea aceasta şi preotul care lucrează numai cu ea, să aibă cât de mult zel, e încă cu totul în afară de Duh, în afară de Dumnezeu şi poporul îl simte ca atare.

Cu altă cheie se deschid sufletele; prin alt mijloc se prinde în ele cutremurător sămânţa credinţii vii, înoitoare. E cheia Duhului. Şi numai dacă e deschisă în noi acea cămară, dacă locueşte în noi Duhul, se întinde şi la alţii. Focul nu se aprinde decât prin foc.

Dar care este calea prin care putem face ceva să avem în noi Duhul? Este calea care se întemeiază nu pe o încordare a noastră numai, ci pe împreunarea străduinţelor noastre de desăvârşire cu o activă cerere a ajutorului lui Dumnezeu, cu rugăciunea asiduă înviorată de cugetul prezenţii lui Dumnezeu în faţa noastră. «Bateţi şi vi se va deschide, cereţi şi vi se va da», a spus Isus.

Nu există mijloc de înduhovnicire ca rugăciunea. Cine nu se roagă n'are credinţă. Rugăciunea e inima credinţii. Ea e mai principală în acest locaş de pregătire duhovnicească decât orice altceva. Cine dintre voi, iubiţi studenţi, va ajunge să se roage din necesitate, cu bucurie, cum apucă înfometatul pânea, cu convingerea că Dumnezeu îl vede, îl ascultă, cutremurat de această siguranţă, acela va fi adevăratul preot.

In rugăciune acela a aflat şi adevăratul mijloc de aprindere a convingerii în suflete. Dacă ai ajuns să ţi se îmoaie înţepenilele obişnuinţelor şi prejudecăţilor lumeşti din suflet, şi poţi cădea în rugăciune cu omul pe care-l vizitezi pentru a-l cuceri, cu siguranţă că l-ai convertit.

Criza noastră religioasă de azi e o criză întreţinută de caracterul inadecvat al metodei pastorale uzitate, mai precis o criză determinată de absenţa rugăciunii personale, nu ceremoniale, din pastoraţie. Când preoţimea va descopori rugăciunea personală ca metodă pastorală, va turna duhul personal şi în rugăciunea ceremonială, va pune în plină valoare uriaşa comoară duhovnicească a sfintei noastre slujbe. Căci rugăciunea personală nu trebue să fie numai decât şi o compoziţie personală, ci un duh viu, personal, împreună aprins în marele sfeşnic al sfintelor slujbe prefăcute într'un adevărat rug pe care arde parohia aducându-se purificată lui Dumnezeu.

Aceasta v'o pun la inimă iubiţi studenţi. Studiaţi, dar mai ales rugaţi-vă. Rugaţi-vă neîncetat! Rugaţi-vă pentru mântuirea voastră şi pentru mântuirea şi pacea lumii în aceste vremuri învolburate când numai Dumnezeu mai poate ajuta. Numai aşa puteţi deveni acele mult aşteptate rânduri sfinte de preoţi cari să schimbe la faţă sufletul României.

Aveţi între voi altar strălucitor de lumină ridicat de osârdia I. P. S. nostru Părinte. Aveţi toate uşurinţele şi îndemnurile pentru grija de sufletul vostru. Să nu perdeţi anul înzadar. Fiecare zi e scumpă. Pe fiecare să o răscumpăraţi din robia celui rău.

Pornind la lucru, profesori şi studenţi, trimitem I. P. S. nostru Mitropolit asigurarea că ne vom face cu râvnă datoria, conştienţi de importanta misiune ce-o împlinim în sânul sfintei noastre Biserici şi prin ea în slujba neamului. Rugând pe Dumnezeu să-şi trimită ajutorul şi binecuvântarea Sa, anul academic 1938/39 îl declar deschis.

D. STĂNILOAE

Locul Bibliei în viaţa culturală

Precuvântarea Bibliei Revizuite dela 1936 a I. P. Sf. Patriarh Miron scoate la iveală influinţa culturală a Sfintei Scripturi în viaţa poporului nostru. Această idee o găsim în toate prefeţele ediţiilor anterioare ale Bibliei la români alăturea de ideile şi aspiraţiile religioase pe cari Cartea Cărţilor le-a răspândit şi continuă a le răspândi în lume.

Sfânta Scriptură expune formarea unui neam şi biologia religiei prin revelaţia progresivă a lui Dumnezeu, culminând în adevărul etern revelat în întruparea, în viaţa, doctrina, jertfa de pe Cruce şi în învierea Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Biblia ne-a dat o concepţie despre lume şi viaţă. In Biblie sunt *cuvintele* vieţii pe care nu le-a găsit lumea în altă carte.

Biblia istoriseşte evenimente de demult ca şi când s'ar fi petrecut de curând. Munţii, apele şi localităţile din Ţara Sfântă şi din ţările vecine, prin asociaţii superioare alcătuesc o minunată geografie a vieţii spirituale omeneşti şi a raporturilor dintre adevărurile spirituale şi principiile şi certitudinele morale.

Dacă ar dispare de pe globul pământului Marea Tiberiadei, Jordanul, Marea Roşie, Ierusalimul, Carmilul etc., totuşi amintirea Ţării Sfinte va dăinuî în veci.

Egiptul va fi simbolul robiei, Marea Roşie va însemna mântuirea, Muntele Sinai disciplina, Vifleemul harul, Vitania cucernicie domestică, Golgota iubirea răscumpărătoare etc.

Cultura e creaţia spiritului şi spiritul religios e creator. Biblia ca sămănătoare de cultură se adaptează tuturor stărilor şi condiţiunilor umane şi e în stare să le transforme şi să le perfecţioneze.

Dinamismul e una din caracteristicele specifice ale Sfintei Scripturi. Oriunde a străbătut Biblia, a stârnit prefaceri sociale, naţionale şi culturale considerabile.

Biblia păstrează identitatea personalităţii etnice prin toate prefacerile unei desvoltări organice ale unui popor şi fără să stânjenească caracterul etnic tinde să înfrăţească toate neamurile şi rasele pământului spre ţinta destinaţiei hotărâte de Dumnezeu. E destul să amintesc că în mişcarea ecumenică de azi, răspândirea şi aprofundarea Bibliei se consideră printre mijloacele principale ale înfrăţirii creştinilor din lume şi o punte de legătură între bisericile şi cultele creştine.

Iar o altă caracteristică a Bibliei este că ea cultivă idealul libertăţii politice şi naţionale în sânul neamurilor. Ea apără pe cei asupriţi şi desmoşteniţi şi condamnă pe cei mândri şi aroganţi.

Prorocul Isaia, Sf. Apostol Pavel şi Sf. Evanghelist Ioan sunt cei mai mari preceptori religioşi ai lumii. In toţi marii poeţi şi cugetători ai lumii întâlnim idei superbe şi simţeminte sguduitoare, dar nicăiri nu găsim cuvinte ca acestea ale Sfintei Scripturi: «Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi apăsaţi şi Eu vă voi da odihnă!»

Biblia nu e rezervată numai copilăriei şi problema de căpetenie a culturii noastre este de a o face accesibilă tuturor vârstelor omeneşti.

Până acum n'am avut generaţii pregătite de a primî acest dar pe care mâna binefăcătoare alui Dumnezeu ni-l întinde.

Studiile biblice în biserica noastră sunt aproape inexistente. Ultimele concluziuni ale specialiştilor în materie biblică n'au ajuns la cunoştinţa marelui public, iar ideile curente asupra conţinutului Bibliei nu obârşesc nici din «creştinism», nici dela Biserică ci mai ales dela duşmanii revelaţiunii şi ai credinţii cari sunt de cele mai multe ori o blasfemie.

Totuşi în Biblie sunt singurele adevăruri, cari deschid calea mântuirii neamului şi al viitorului Bisericii.

Tr. Scorobeţ
asesor consistorial

Cuvântarea *I. P. S. Sale Mitropolitului nostru NICOLAE la Mărăşeşti s'a bucurat de aprecieri unanime în presa noastră, — socotită ca o „magistrală mărturisire ardelenească", o «mărturisire clocotitoare a mitropalitului Bălan al Ardealului; o splendidă spovedanie de recunoştinţă a României eliberate, un admirabil psalm de cinstire a flăcăilor adormiţi sub brazda natală".*

Nr. 10.139

Comunicat

Se aduce la cunoştinţa On. Cler că organele legal constituite ale Statului au căderea să se ocupe de toate problemele naţionale, şi că s'au interzis acţiunile de propagandă ale asociaţiilor particulare şi iniţiativele de astfel de acţiuni particulare.

Membrii clerului, candidaţii de preoţi, profesorii de religie şi cateheţii precum şi studenţii în teologie sunt avertizaţi să se retragă din orice asociaţie şi acţiune de propagandă politică.

Sibiu, 17 Septemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Adunarea generală a Frăţiei ort. române din Arhiepiscopia Sibiului

Comitetul secţiei, având binecuvântarea arhierească, — învită pe membrii secţiei şi pe toţi bunii ortodocşi la

a V-a adunare generală ordinară

care se va ţinea la Sebeş-Alba, Duminecă 9 Octomvrie 1938, cu următorul

Program:

1. Ora 9 a. m. Oficiarea Sf. liturghii, cu invocarea Duhului sfânt în biserica parohială.

2. Ora 11·30 a. m. Şedinţă:

a) Cuvânt de deschidere, rostit de dl Ioan Sandu, preşedintele FOR-ului, secţia Sibiu;

b) Salutul oaspeţilor;

c) Darea de seamă asupra activităţii secţiei pe anul de activitate 1937—38;

d) Darea de seamă asupra gestiunei financiare pe anul 1937—38;

e) Alegerea unui nou comitet pe o periodă de 5 ani.

3. Ora 4 p. m. Festival religios, organizat de cercul Sebeş-Alba, cu conferinţa dlui *Dr. D. Stăniloae*, rectorul Academiei „Andreiane" despre *Sufletul românesc şi ortodoxia.*

Sibiu, 23 Septemvrie 1938.

Preşedinte:
(ss) **Ioan D. Sandu**

Secretar general:
Dr. Lucian Bologa

---

de-a-l apăra, se vede constrâns să mărturisească, că a scrie despre transformism azi, este delicat, mai ales în a-l apăra, (A. Labbè: „Le conflit transformist" Paris 1937 pag. 2).

Criza prin care trece actualmente teoria mecanică transformistă, nu este o criză de ordin religios. Nu se poate spune că spiritul ştiinţific e persecutat de concepţia şi autoritatea bisericii, aşa cum fusese odinioară de biserica romano-catolică.

Nu este nici o criză de ordin psihologic, nici din cauza unei deficienţe a spiritului ştiinţific modern, aşa cum încearcă să o demonstreze unii, (A. Labbè: Idem pg. 34 şi următ.) ci e o criză de ordin biologic, adică ştiinţific.

Ştiinţa biologică cu toate ramurile ei, anatomia, fiziologia, histologia, embriologia şi paleontologia, după o cercetare, îndelungată şi amănunţită, a factorilor cari ar putea explica apariţia şi desvoltarea lumii vii, după Darwin, a ajuns la concluzia că aceşti factori sunt insuficienţi pentru a da o explicare satisfăcătoare acestei probleme. Viaţa e transcendentă materiei inerte. „Chiar dacă găsim în ea un substrat material, ea însăşi e un principiu diferit de materie", (L. Cuenot: „Le deux conceptions moniste et dualiste de la vie" Scientia Sept. 1928 pg. 178—179).

Incercând să vedem, care e atitudinea oamenilor de ştiinţă de azi faţă de faimoasa teorie transformistă, am avea următorul bilanţ: In general putem distinge trei atitudini faţă de această teorie:

1. Prima atitudine e a teoriilor neolamarckiste şi neodarviniste. Cu toate că aceste teorii nu depăşesc explicarea mecanică a vieţii şi procesul ei evolutiv, totuşi ele sunt preţioase, pentrucă confirmă în mod indirect criza prin care trece evoluţionismul mecanic. Caracteristica generală a acestor teorii este faptul că ele abandonează aproape în întregime puterea transformatoare a factorilor externi (mediu, căldură, hrană etc.) şi încearcă să explice procesul desvortării fiinţelor în urma influenţii şi determinării factorilor interni. De aceea dau multă importanţă eredităţii şi proprietăţilor particulare ale protoplasmei, (Protoplasma e substanţă fundamentală a celulei). O a doua notă foarte importantă a acestui curent este faptul că limitează puterea transformatoare a tuturor factorilor, interni şi externi, admiţând transformări numai în cadrul familiilor cum face P. Borca, (P. Borca: „Sur le transformisme" cf. Vialleton op. cit. pg. 26), fără să le extindă şi la împărtăşirile generale, ordin, clasă, încrângătură. (Urmează)

O rugăminte către Prea Cuc. preoţi din Arhiepiscopia de Sibiu

Administraţia gazetei de propagandă religioasă «Lumina Satelor», roagă pe P. C. preoţi din Arhiepiscopia de Sibiu, să binevoiască a îndemna pe credincioşii respectivi, abonaţi la „Lumina Satelor“ să-şi plătească urgent abonamentul la această gazetă.

Aducem aminte P. C. preoţi că gazeta «Lumina Satelor», a fost trimisă sătenilor la cererea în scris a P. C. preoţi. Ii rugăm acum să binevoiască a stărui, pentru ca cei cărora li s'a trimis gazeta, să şi-o plătească.

Cu mulţumiri:

Administraţia
„Lumina Satelor“, Sibiu

Pacea din nou în primejdie

Situaţia internaţională a devenit începând de Vineri, 23 c., iarăşi extrem de încordată.

După ce guvernul ceh acceptase condiţiile puse de dl Hitler de-a ceda teritoriile locuite de Sudeţi, lumea răsuflase uşurată. Dar noile intrevederi cari au avut loc Joi şi Vineri între dnii Chamberlain şi Hitler la Godesberg (lângă Köln), au fost întrerupte. Se vede că Germania a pus noui condiţii.

Situaţia o mai complică şi faptul că Polonia cere anexarea teritorului cehoslovac locuit de cei una sută mii polonezi, iar ungurii ridică pretenţiuni identice.

Intre timp, Vineri seara, Cehoslovacia a decretat mobilizarea generală.

Numai Dumnezeu mai poate ajuta. Să nădăjduim că nu va lăsa omenirea să se prăbuşească în haosul crâncen al războiului nimicitor.

Problema presei ardelene — scrie „Neamul Românesc“ — e una din problemele deschise. Soluţia ei trebue neapărat găsită; continuă acelaş ziar, — pentru că Ardealul are absolută nevoe de ziare serioase şi puternice. „Presa, de care are nevoe Ardealul, trebue să apară *acolo*, în oraşele lui principale şi să fie alimentată mai mult cu probleme care interesează viaţa locală. Problemele de ordin general şi faptele diverse găsesc destul loc şi în presa din Bucureşti.

Afară de aceasta, pentru Ardeal, presa trebue să fie preocupată şi de alte probleme. In bibliotecile şi arhivele din Cluj, din Sibiu, din Blaj şi din alte centre cu trecut cultural şi istoric al Ardealului, se găsesc atâtea vestigii ale trecutului, care aşteaptă să fie date la iveală! Mai ales, epoca de redeşteptare naţională a românilor din Ardeal a lăsat atâtea urme în aceste arhive că, descoperirea lor ar arunca lumini noi şi surprinzătoare asupra uneia din cele mai eroice perioade trăite de neamul nostru.

Presa din Ardeal trebue susţinută, pentruca prin forţa ei să domine presa cealaltă, a minoritarilor. Şi forţa aceasta nu şi-o capătă decât împărţindu-şi în mod egal preocupările între problemele actuale de interes local şi publicarea urmelor istorice, înmormântate în biblioteci şi arhive.“

Concurs

La *secţia de băeţi ai Şcoalei normale ortodoxe «Andrei Şaguna din Sibiu* este vacantă *catedra de limbă franceză*, prin renunţarea dlui Eugen Tănase.

Candidaţii de profesor, cari doresc a ocupa această catedră, vor înainta *Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu* până la 15 Octomvrie crt. cerere cu actele studiilor de specialitate, de naştere şi de botez şi eventuale certificate de serviciu.

Sibiu, 20 Septemvrie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat cu maşina Vineri 16 l. c. la Mânăstirea dela Sâmbăta de sus. Sâmbătă dimineaţa, în 17 l. c., s'a indreptat spre Braşov, de unde a luat drumul către Târgul Săcuesc, trecând munţii în Moldova pe valea Oituzului. In cale, I. P. S. Sa a poposit câte puţin pretutindenea pe unde s'au dat lupte crâncene în isbăvitorul războiu ce-a trecut. La Borzeşti, satul în care s'a născut Ştefan cel Mare, I. P. S. Sa a vizitat biserica ridicată acolo de binecredinciosul voevod, în 1493. Seara a poposit la Adjud, în casa binefăcătoare a familiei Lahovary.

Duminecă 18 l. c., I. P. S. Sa a luat parte la grandioasele solemnităţi de pe câmpia Mărăşeştilor, cu ocazia târnosirii — în prezenţa Majestăţii Sale Regelui **Carol II** — a Bisericii Neamului. In aceeaşi zi a făcut o vizită dlui General Artur Văitoianu, Consilier Regal, la moşia dsale dela Odobeşti.

Luni 19 l. c I. P. S. Sa a plecat la Bucureşti, unde a rezolvit mai multe chestiuni bisericeşti de mare importanţă.

Joi în 22 l. c., I. P. Sfinţitul Mitropolit Nicolae s'a reîntors la reşedinţa Sa.

Anul şcolar 1938/39 la Academia teologică »Andreiană» s'a deschis Duminecă în 18 Septemvrie ora 11 a. m. în Aula acelei Academii printr'o festivitate în cadrul căreia a vorbit Păr. Rector Dr. D. Stăniloae şi P. C. Sa Păr. consilier Tr. Petrişor în numele I. P. S. Mitropolit Nicolae. Corul studenţilor a executat câteva cântări. A azistat un public select.

Femeile în armată. Suveranul a sancţionat, în 17 l. c., decretul-lege care prevede că în timp de războiu femeile sunt datoare să presteze serviciul militar. Ele pot fi mobilizate la serviciile pentru care sunt apte, în raport cu pregătirea lor.

Rugăciuni pentru pace. Se anunţă din Londra că biserica din Westminster va sta deschisă, zi şi noapte, în tot timpul cât va dura încordarea actuală din lume, pentruca toţi credincioşii să poată intra şi să se poată ruga pentru pace.

† Pr. Adam Teodor, paroh în Turdaş, după un morb greu, şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, în dimineaţa zilei de 21 Septemvrie 1938, în etate de 71 ani, împărtăşit fiind cu sfintele Taine. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre odihnă veşnică la 22 Septemvrie în cimitirul ortodox din Turdaş. Odihnească cu drepţii!

Premii. Ministerul Cultelor publică concurs pentru *două premii* de câte zece mii lei, care se vor acorda celor mai bune lucrări cu subiectul:

1. *Preotul şi Straja Ţării:* Cum trebue să se încadreze preotul, cu activitatea sa, în organizaţia Străjeriei;

2. *Preotul şi sănătatea poporului:* Cum poate contribui preotul la păstrarea şi întărirea sănătăţii poporului credincios. — Manuscrisele, a căror întindere nu va trece peste patru coale de tipar, vor fi trimise Ministerului Cultelor şi Artelor până cel mai târziu la 1 Decemvrie 1938. Trimiţătorii vor face pe plic menţiunea: „Pentru premiul: „Preotul şi Straja Ţării“, sau: „Preotul şi sănătatea poporului“. Lucrările premiate rămân proprietatea Ministerului, care se va îngriji de tipărirea şi răspândirea lor în mijlocul preoţimii.

La Şcoala normală de băeţi „Andrei Şaguna“ din Sibiu, e vacant postul de econom al şcoalei cu data de 1 Octomvrie a. c. Condiţiile de primire şi orice informaţii se primesc zilnic între orele 8—12 şi 15—18 în cancelaria şcoalei. Doritorii de a ocupa acest post îşi vor înainta cererile până la 1 Octomvrie a. c. — *Direcţiunea.*

Chiriaşii sunt obligaţi — aşa-i porunca — să cerceteze la percepţii dacă proprietarii respectivi sunt la curent cu plata dărilor! — In loc ca onoratele *percepţii* să înştiinţeze pe proprietari (sau chiar pe chiriaşi), privitor la datoriile ce au de incasat dela proprietari, e lucru mai comod pentru biurocratismul nostru să trimiţi pe *chiriaşi* să se plimbe pe la instituţiile fiscale şi să controleze *ei*, dacă proprietarii şi-au plătit birul sau ba... Câtă vreme pierdută şi cât necaz costă pentru chiriaşi astfel de dispoziţii, ce se întâlnesc la noi, nu se întreabă nimeni?

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 25 Septemvrie 1938, va predica părintele consilier *Tr. Scorobeţ.*

CARŢI ŞI REVISTE

„Gândirea“, revista apreciată, ce apare sub redacţia distinsului scriitor *Nichifor Crainic*, conţine în numărul său, din luna lui Septemvrie, obişnuitele preţioase contribuţii pentru a cunoaşte rolul important al mişcării gândiriste în viaţa noastră naţională şi creştină. Remarcăm articolul «*Nichifor Crainic şi spiritul vremii*» semnat de Septimiu Bucur, care arată cum dascălul şi luptătorul Nichifor Crainic a izbutit „să devie la un moment dat stegarul aspiraţiilor unanime ce plutesc în frământarea prezentului“. Revista sa, *Gândirea*, înfăţişează râvna spiritului românesc de a intra sub cupola culturii europene nu prin pasiunea imitaţiei, ci prin valorificarea dinamică a izvoarelor din noi înşine. *Gândirea* nu încetează a ridica şi în arfă, nu numai în viaţa naţională, caracterul *creştin*, ca valoare suverană a vieţii. —

In acelaş număr, la „Cronici“, se subliniază actualitatea cărţii părintelui Dr. D. Stăniloae, *Viaţa şi învăţătura sfântului Grigore Palama* (Sibiu, 1938), cu adaosul că asupra acestei lucrări se va reveni într'un număr viitor.

AVIZ

Onor. preoţime este rugată a comunica tinerilor cari au înaintat cerere de primire la Şcoala de cântăreţi „Dimitrie Cunţan“ a se prezenta în ziua de 1 Octomvrie ora 8 dimineţa la examenul de primire în strada Orfanilor Nt. 5. Se vor prezenta aducând tote celea necesare specificate în Notificarea oficială a Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 8215 din 12 Iulie a. c. publicată în Telegraful Român şi Lumina Satelor, precum şi rata I a taxei şcolare de Lei 3000, vioară şi cărţile necesare.

Cursurile încep Luni în 3 Octomvrie ora 8 dimineaţa.

Elevii ambelor cursuri sunt obligaţi a aduce cu sine un covor pentru acoperitul patului precum şi un costum naţional din partea locului carele va înlocui uniforma şcolară.

Direcţiunea Şcoalei de cântăreţi „Dimitrie Cunţan“

Publicare de licitaţie

Epitropia bisericii ortodoxe române din Tălmăcel, judeţul Sibiu, dă în licitaţie publică pe ziua de *2 Octomvrie 1938*, ora 2 p. m., cu oferte închise în localul şcoalei din loc, edificarea capelei şi împrejmuirea cimitirului bisericii noastre.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz.

Participanţii vor depune cu oferta un vadiu de 5% din valoarea divizului în numerar sau efecte publice.

Planul şi devizul pot fi văzute la oficiul parohial.

Consiliul îşi rezervă dreptul la acceptarea ofertelor.

Tălmăcel, 20 Septemvrie 1938.

(48) 1—1 **Epitropia parohială**

Institutul de credit fonciar din Sibiu

Convocare

Se convoacă *Adunarea generală extraordinară a Institutului de credit fonciar din Sibiu*, care se va ţine în ziua de 14 Octomvrie 1938, ora 16 în casa institutului (Piaţa Regele Ferdinand 3—5) cu următoarea

Ordine de zi:

1. Modificarea statutelor de pensiuni.
2. Modificarea art. *16* punctul *i)* şi *k)* şi Art. *37* alin. ultim ale statutelor institutului.

In această adunare vor exercita dreptul lor de vot acei acţionari, cari sunt înscrişi în registrul acţiunilor institutului. Fiecare acţie reprezintă un vot. Ceice vor să exercite dreptul la vot în această adunare, trebue să se legitimeze cu un bilet de legitimaţie, obţinut la cerere dela institut. Biletul acesta trebue cerut cel mai târziu cu 5 zile înainte de adunare, prezentându-se acţiunile. Fără cerere nu se trimit bilete de legitimaţie acţionarilor.

Sibiu, la 17 Septemvrie 1938.

(20) 1—1 **Consiliul de Administraţie**

Nr. 10.187/1938

Concurs

Se publică concurs pentru ocuparea postului de şef de serviciu cl. III (exactor) la Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, care post este dotat de către Stat de prezent cu salar net lunar Lei 5715, plus îndemnizaţia de chirie legală.

Reflectanţii vor înainta până la *15 Octomvrie 1938* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu cererile concursuale însoţite de următoarele acte:

1. Act de naştere,
2. Act de cetăţenie,
3. Diploma de bacalaureat,
4. Actele de absolvire a studiilor teologice,
5. Certificate de serviciu, mai ales despre cunoaşterea contabilităţii,
6. Certificat de situaţia militară,
7. Cei căsătoriţi vor anexa extras din registrul stării civile a celor căsătoriţi, iar întrucât au copii se va anexa pentru fiecare copil minor extras din registrul stării civile de naşteri.

Sibiu, 20 Septemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 65—1938 (46) 2—2

Concurs de vinţeler

Pentru ocuparea postului de **vinţeler** la via de circa 7 jug. a Fundaţiunii culturale Dr. Ioan Mihu, dela Băcăinţi, gara Şibot, jud. Hunedoara, se publică concurs.

Dela reflectanţi se cere să fie cetăţeni români, de religie ortodoxă, să aibă practică în lucrarea viei şi tratarea produselor ei şi să aibă garanţie materială şi morală.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: locuinţă în natură, lemne din pădurea Fundaţiunii şi salar după învoială.

Cererile de concurs timbrate se vor înainta până la *1 Octomvrie a. c.* la adresa: Fundaţiunea culturală Dr. Ioan Mihu în Sibiu, strada Mitropoliei 32 — însoţite de următoarele acte:

1. Act de botez.
2. Certificat de cetăţenie.
3. Certificat despre şcolile cercetate.
4. Certificat de moralitate dela oficiul parohial.
5. Certificat despre serviciile prestate.
6. Certificat despre averea ce o posedă.
7. Alte acte recomandatoare.

Cucernicii preoţi sunt rugaţi a atrage atenţiunea celor interesaţi, asupra acestui concurs.

Sibiu, la 12 Septemvrie 1938.

Eforia Fundaţiunii culturale
Dr. Ioan Mihu

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 2 Octomvrie 1938 — Nr. 40

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Importanța satului după mărturia Bibliei

(Din ciclul: **Biblia și viața românească**)

Intreagă viața noastră bisericească are adânc substrat biblic.

Bogata lume de idei a Sfinților părinți s'a revărsat mai puțin peste viața noastră; în tot cazul mai mică influință a exercitat asupra noastră, decât asupra credincioșilor din alte locuri.

Poate că mai prielnice condiții de cultură vor înlătura acest neajuns, într'un viitor nu prea îndepărtat.

Sfânta Scriptură zugrăvește cu predilecție viața patriarhală a satelor.

Orașul îl întâlnim mai ales în legătură cu viciile, cu destrăbălarea și corupția.

Sodoma și Gomora, Babilonul și Ninive, Tirul și Sidonul, Roma și Corintul sunt simboalele prăpăstiilor și ale plăgilor morale.

Nici chiar Ierusalimul cetatea Sfântă nu face excepție și în loc să fie o oglindă curată de perfecțiune morală — Biblia ni-l prezintă în cadrele unor decepții întristătoare.

Să ne reamintim numai exclamarea plină de durere a lui Isus: Ierusalime, Ierusalime, cela ce ai omorât pe proroci și ai ucis cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să adun pe fiii tăi, în ce chip adună cloșca puii săi sub aripi, și n'ați vrut! (Matei cap. 23, v, 36). Pe cât de mohorâtă e zugrăvirea orașelor, pe atât de mișcătoare este icoana vieții țărănești.

Patriarhii pribegi se mișcă pe întinsele pustii cu turmele lor de vite și duc o viață plină de poezie.

Simplitatea acestora e în contrast cu luxul și desfrânarea dintre zidurile orașului.

Insă la țară patriarhii ies cu turmele la pășune și iarna se retrag la adăposturi. In tot timpul ei slujesc lui Dumnezeu și fac voia Lui.

La ei nu găsim, ce e drept o cultură înaltă și artă și producte poetice nemuritoare, dar viața lor întreagă este cea mai gingașă poezie eternă.

Familiile lor bogate în copii sunt semnul binecuvântării cerești. Feciorii se însoară și tinerele soții venind să întemeeze un cămin familiar, spun soțului:

«Ori unde vei merge tu și eu mă voiu duce, și unde te vei așeza și eu voiu locui, neamurile tale vor fi mie neamuri și Dumnezeul tău și Dumnezeul meu, unde tu vei murì, și eu vreau să mor și acolo să mă îngroape și pe mine. Așa să-mi dea Dumnezeu mie, și mai mult încă, chiar până ce moartea ne va căuta!

Se poate găsì azì o caracterizare mai nimerită și mai adevărată decât aceste vorbe despre unirea în căsătorie a tinerilor în epoca patriarhilor!

Cartea Ruth cu secerișul este vie ca și cum ar fi o icoană plastică din ziua de azi.

De câte ori aruncăm privirea în paginile Bibliei simțim un fior sfânt ca în orice contact cu lucrurile eterne ale lui Dumnezeu.

Acelaș simțemânt se trezește când cetim istoria lui Iosif, a lui Moise cartea lui Amos, Ieremia, Oseia, Mihea și a tuturor prorocilor.

Când vedem turmele păscând pe dealuri și coline, răsare înaintea noastră David, fiu dela țară și fericești pe fiul naturii când citești despre misiunea lui Eliseiu.

Isus Hristos ne iese înaintea noastră prin poarta de Cetate.

E om dela țară. Satul său, Nazaretul era situat în cea mai poetică regiune.

Renan petrecând mai multă vreme pe pământul sfânt a rămas profund impresionat de frumusețea pitorească a regiunii Nazaretului, leagănul copilăriei lui Isus.

Din Nazaret privia Isus desfătându-și privirea peste colinele îmbrăcate în culori cari se primeniau în fiecare anotimp.

O lege eternă și neîndurată a firii îi spunea divinului copil că nicio frumusețe nu este stătătoare, că tot ce aparține acestei lumi e vremelnic, numai nestatornicia e statornică.

Astăzi florile înfloresc și mâine se vestejesc și se stinge gingășia crinilor câmpului.

Crângurile răsună de cântecul paserilor, aleargă cerbul la izvor să-și stâmpere setea, trece speriat peste cărare iepurele fricos, porumbeii blânzi se ascund în ramurile acoperite de frunză deasă ale unui arbore. Vulpea se duce seara la culcuș ca să se culce. Vântul alungă norii, purtând trăsnete și binecuvântare cu ei. Cade ploaia binefăcătoare pe brazda aprinsă de arșița soarelui. Colo e păstorul cu turma la pășune. El duce în gluga sa mielul cel crud și leagă rana oiței bolnave.

Toate aceste ființe și peisagii le-a cuprins Isus sub privirea sa divină, dându-le o eternă semnificare religioasă.

Dar nu numai acestea sunt puse la contribuție ci tot felul de ocupații dela țară. Sămânța bună în pământ bine lucrat. Sămânța neghinei și a buruenelor netrebnice. Pământul pietros. Marea încremenită și înfiorătoare a pustiului de peatră.

Câmpia plină de mană cerească și sămănătorul harnic, secerișul și boul care treeră. Peste toate acestea a revărsat binecuvântarea dragostei sale divine, le-a pus în centrul simpatiei sale spirituale făcându-le punte de întâlnire între viața divină și viața noastră omenească.

Când dumnezeescul Prunc era de 12 ani, a isbucnit o revoluție în Palestina — sub Iuda Galileanul, de care amintește Gamatiel în *Actele* sale.

Revoluția a fost înecată în sânge de generalul roman Varus. Isus Hristos putea vedea la poalele Nazaretului orașul Sephoris cu 2000 de tineri răstigniți. Copiii și femeile au fost duși robi în Roma. Orașul ars și distrus până în temelii. Când s'a dus în Ierusalim la templu, va fi văzut inscripția pe frontispiciul curții interioare:

«Nici un străin să nu îndrăsnească a trece acest prag! Cine va călca — va murì!»

Mai târziu va spune:

„Iubiți pe vrăjmașii voștri și Vă rugați pentru ceice Vă urăsc!“

Orașul deține întâietatea intelectuală. Dela orașe pornesc curentele mari de idei, cele bune ca și cele fatale.

Locuitorii dela țară sunt considerați ca fiind lipsiți de finețe, vulgari, cu maniere stângace și târzii la minte.

Orășanul ce e drept este mai sprinten la minte, dar este superficial și exteriorist. Cel dela țară e mai încet la gândire, dar mai profund.

Un scriitor francez a spus că revoluțiile cu toate nebuniile au pornit dela orașe, niciodată dela sate.

Aceasta este mentalitatea țăranului: conservativ și tradiționalist, orășanul e fără legături cu deaproapele și supus curentelor vremii.

Țăranul cugetă făptuind, pe când orășanul e întreprinzător, dar nu se cugetă până la sfârșitul gândului. Țăranul e superior orășanului în ce privește înțelepciunea practică.

Orășanul e lesne amăgit de vorbe. Țăranul ascultă și e cuviincios, nu se impresionează de vorbe dulci și face ce știe el că e bine.

Bunul simț țărănesc și înțelepciunea lui practică sunt adeseori neînțelese de cărturarii cu știință culeasă din cărți.

FOIȘOARA

Ne chiamă eroii!...

Cu Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae la Mărășești

Vineri 16 Septemvrie 1938... Ieșiți din forfota orașului, ne așternem pe șoseaua surie care duce către valea Oltului, prelingându-se apoi pe câmpia dela călcâiul Carpaților noștri falnici. Mașina aleargă ca o nălucă, târâindu-și cu o eleganță felină pântecele de oțel pe fâșia drumului neted ce-i cedează tot câte-o bucată din întinsul lui.

Cunoaștem de rost satele albe pe cari le întâlnim în cale. Doar am mai zorit pe-aici și altă dată, ca să ne veselim inimile cu bucurii de praznic mânăstiresc.

Ctitoria brâncovenească dela Sâmbăta de sus nu mai este, de astă dată, ținta ultimă a călătoriei noastre. Altă dată o căutam ca pelerinii dornici să înalțe o rugă curată într'un loc de adăpost duhovnicesc. Atunci aveam răgaz să ispitim cu temei și încântătoarele priveliști ale firii împodobite ce-i desmiardă vatra fermecătoare. Acum, nu-i cerșim altceva decât sălaș de-o noapte, căci locul de pelerinaj spre care am pornit cu inimi înfierbântate de emoții ce nu le răvășesc de multe ori în viață, zace mult mai departe. De el câmpii întinse, munți semeți și-o vale ne desparte.

A doua zi, Sâmbătă, ne îndreptăm spre Brașov. Dela un loc părăsim șoseaua vătuită cu asfalt și ne înfundăm pe drumurile mai puțin comode, dar mai pline de pitoresc — poate unde le străbatem mai rar — ale Țării Bârsei.

Zorim spre Târgul Săcuesc și facem un popas la Poiana Sărată, unde părintele Rafiroiu ne întâmpină bucuros de oaspeți aleși, adică fără obositorul aer ceremonios al primirilor oficiale. Mult nu zăbovim aici. Nu mai avem astâmpăr. Suntem nerăbdători ca'n pragul unei întâlniri cu ceva scump inimilor noastre. Purcedem mai departe înfiorați.

Drumul nostru șerpuește pe valea vitează a Oituzului, cotind, suind și coborând mereu. Tăcem toți. Parcă și respirația ni s'a mai încetenit. Numai mașina răsuflă mai greu ca până aici. Parcă oftează și ea cum oftăm noi când clocotul ce ne frământă 'n adâncuri se smâncește să răsbată 'n afară și să cearâ cuvânt. **Pe-aici au călcat eroii!...**

Au trecut de-atunci douăzeci de ani și mai bine.

Intr'un avânt indescriptibil, ostașii României mici s'au năpustit ca niște prometei asupra hotarelor, să le dărâme. Pe-aici s'au scurs cele dintâi coloane de frați, când a sunat ceasul visatei isbăviri, ca să-și îmbrățișeze frații. Pe-aici ni s'a întins pentru prima oară, mâna diuoasă a Țării-mame care ne-a cuprins în brațe și ne-a lipit de pieptul ei ca pe niște copii regăsiți după o lungă așteptare. Pe-aici ni s'a durat cea dintâi punte de întoarcere **acasă.**

Ochii inimilor noastre îi văd și-acum pe acești viteji încălecând grumazul semeț al Carpaților. Pe dunga lor zimțată ei se opresc o clipă cercetând zarea.

Par niște răstigniți pe bolta cerului. Intr'un iureș nebun, ca brazii smulși din rădăcini, ei se prăvălesc la vale, ne mai vrând să se'ntoarcă altfel de pe calea pe care-au pornit decât **pe scut...**

Sângele lor a curs din bélșug pe-aici. Rotiți-vă privirea peste țara 'ntreagă de pe culmile cari i-au văzut precipitându-se spre Ardeal, și când ochii voștri s'or căznì zadarnic să iscodească fruntariile cele noui ale României, veți înțelege că sângele acesta nu s'a vărsat degeaba. El a mutat hotarul mai departe.

Astăzi, locurile acestea cari poartă scrisă'n țărâna și în stânca lor atâtea

Problemele pentru ţăran nu sunt niciodată simple pentrucă el e obişnuit cu viaţa grea şi complicată. De aceea ţăranul cumpăneşte mult orice lucru, îl judecă cu răgaz şi vorbeşte cu precauţiune.

De aceea numai un om superficial consideră că ţăranul e prost.

La oraş omul devine un şurub în marea maşinărie a biurocraţiei, maşinăriei industriale, a vieţii politice şi administrative.

Individul îşi pierde mentalitatea sa proprie, felul său de a fi şi devine un şablon.

Nu este aşa la ţară. Acolo solul e variat, relieful diferit, o zi se deosebeşte de alta şi munca se schimbă şi fiecare îşi păstrează personalitatea.

Preotul descopere în fiecare om o lume deosebită şi are prilej să cunoască cele mai variate tipuri omeneşti. Deşi e încunjurat de o lume întreagă, reprezentată prin credincioşii săi, totuşi valoarea spirituală a singurătăţii nu o poate cunoaşte preotul dela oraş.

Preotul dela ţară peste săptămână e singur şi Isus căuta singurătatea. Ţăranul peste săptămână e cu familia sa.

Cuvintele, cari le aude Dumineca îl preocupă săptămâna întreagă şi au un ecou în sufletul său.

De aceea o condiţie esenţială a predicii e să trezeşti responsabilitatea de a aplica la viaţa ta cele propoveduite.

Rugăciunile preotului să-l însoţească în singurătatea sa. El să ştie că preotul său se roagă pentru el.

Cuvântul spus ţăranului trebue să fie bine cumpănit, plin de putere şi clar.

Orăşanul se încântă de vorbe mari, ţăranul ştie că vorbele nu pot înlocui faptele.

La oraşe credinţa a scăzut, dar nu există sate necredincioase.

Preoţii învaţă dogme, legi, statute.

Mintea ţăranului bate cărarea către marile mistere:

De ce cresc aici cutare arbori şi colo nu, ce-l face roditor ist pământ şi cela e sărac, de ce se sporesc jigăniile şi fiarele sălbatice, de ce rodesc unele plante şi altele nu, şi pentru aceasta se ridică între unii şi alţii ziduri chinezeşti şi nu se mai înţeleg deşi vorbesc aceeaş limbă.

Mentalitatea ţăranului să nu fie pentru preot o carte închisă, ci dincolo de ce ştie şi pe unde nu-i cu-

Preoţimea şi cartea

— Biblioteci parohiale şi bibliotecă personală a preotului —

(=) Luăm act, nu fără îndreptăţită mulţumire sufletească, văzând cum, an de an, se organisează tot mai temeinic *bibliotecile parohiale* în eparhia noastră, — şi negreşit şi în celelalte eparhii ortodoxe ale ţării.

Alături de numărul sporit al acestor biblioteci, constatăm, cu aceeaş mulţumire, că intrând întâmplător în casa preotului nostru, deşi cu numeroasă familie, găseşti aproape totdeauna, pe masa lui de lucru, atât cărţi profesionale bisericeşti, cât şi publicaţii apărute în aşa zisa «Serie teologică» şi «Serie didactică» dela Sibiu, sau câte-o revistă şi ziar de informaţie, culturală sau ştiinţifică. Faptul merită să fie relevat, cu atât mai vârtos când socotim că această preoţime, deşi în vremea din urmă condiţiile sale de viaţă s'au mai ameliorat puţin, totuşi ea are să muncească din răsputeri pentru a-şi asigură traiul de care e vrednică.

Preoţimea nu poate şi nu trebue să întrerupă atingerea sa prietenească cu slovele.

Biblioteca personală a preotului cu cât e mai bogat înzestrată, cu atât pregătirea pentru a predică şi pentru a face faţă temelor dela conferinţe şi cercuri pastorale, va fi mai uşor şi mai cu succes realizată. Condeiul acestor preoţi îl întâlnim, manifestându-se viguros şi în coloanele presei noastre bisericeşti de astăzi. —

Ce va să zică o bună *bibliotecă parohială*, îmbogăţită cu potrivite cărţi, s'a dovedit nu odată în coloanele acestei foi.

Arhiepiscopia noastră de Alba-Iulia şi Sibiu ceruse, prin ordin circular, încă din anul 1921, înfiinţarea de biblioteci parohiale *în toate parohiile*, provăzute astfel «cu cărţi de ştiinţă teologică pentru folosul preoţimii, şi cu cărţi de conţinut religios-moral, pentru educarea credincioşilor».

«Dar am făcut şi mai mult», — spune Inaltul chiriarh dela Sibiu, în acelaş ordin circular:

«Intre grijile de căpetenie dela începutul păstoririi Noastre a fost şi este să stimulăm interesul iubitei noastre preoţimi *faţă de studiu*, în deosebi faţă de studiul teologiei, pentrucă ne dăm seamă că numai o preoţime cultă şi în contact permanent cu progresul ştiinţific va fi capabilă să se orienteze asupra referinţelor vieţii de astăzi şi va fi în stare să şi cunoască şi să-şi îndeplinească misiunea sa sfântă cu înţelepciune şi cu devotament în mijlocul poporului»... In acest scop: «Ne-am îngrijit ca *Tipografia Arhidiecezană* să publice lucrări de seamă în domeniul teologiei, ear întrucât au apărut în alte părţi scrieri de valoare, nu odată am atras atenţiunea preoţimii noastre asupra lor, ca să le procure pe seama bibliotecilor parohiale. Rolul acestor biblioteci, înzestrate cu cele mai reprezentative cărţi din teologia dogmatică, morală, pastorală, istorie şi legislaţie bisericească, este asemănător cu rolul ce-l au laboratoarele pentru institutele şi oamenii de ştiinţă. *Fără de ele nu e posibil progresul*».

In decursul celor 17 ani, de când s'a cerut înfiinţarea acestor biblioteci parohiale, s'a constatat uneori, că o seamă de parohii n'au cumpărat cărţi pentru biblioteca parohială din banii meniţi spre acest scop în bugetele parohiilor; — s'au luat, prin urmare, pentru a preîntâmpina acest neajuns, măsurile necesare, ca *fiecare* parohie să prelimineze în bugetul anual, pentru biblioteca parohială, o sumă cât mai mare, care se va întrebuinţa *întreagă* pentru cumpărarea de cărţi...

De prisos să mai adăogăm, că aceste cărţi, compactate, se păstrează în dulap separat, purtând *registru* asupra lor, şi nu se amestecă cu acele cărţi, care formează proprietatea personală a preotului.

Cucernicii slujitori ai altarului vor lua în seamă că în viaţa săteanului sporeşte zilnic dorinţa de a ceti; şi astfel preoţimii i se dă cel mai puternic motiv de a înlocui «politica» învrăjbitoare şi rachiul ce de obicei o însoţeşte, cu citirea de gazete şi cărţi folositoare, şi, în sfârşit, nu vor pierde din vedere, nici de cum, că vizitaţiile canonice ce se fac şi se vor face prin parohii, un semn hotărâtor, — după care se va aprecia activitatea fiecărui păstor de suflete, — va fi *starea în care se va găsi biblioteca parohială şi măsura în care preotul a ştiut realiza părintescul îndemn dat în repetate rânduri în chestiunea augmentării şi completării bibliotecilor parohiale cu scrieri de valoare.*

Bucurie mai mare nu poate exista pentru un Inalt Păstor, decât împrejurarea netăgăduită, că îndemnul dat prinde rădăcini în sufletele preoţeşti şi produce bune roade.

treeră gândul, să-i arătăm lumea de mistere stăpânită de Dumnezeu, care stând dincolo de ceaţa străvezie făureşte soartea noastră şi împarte tot binele din lume.

Cuvinte regale. — *Mai presus de toate, ceeace poate asigura poporului român trăinicia fiinţei lui de stat, este încrederea în înşine şi în Destinele acestui Neam, cari să se împlinească; cer ca fiecare din noi să se supună la cele trei porunci ale vremurilor grele ce le trăim: prevedere, întărire, unire.*

Inarmarea ţării în scop exclusiv defensiv

Din loc competent primim:

Majestatea Sa Regele a prezidat la Sinaia o conferinţă ministerială destinată lucrărilor de înzestrare a armatei. Această conferinţă a instituit o comisiune specială ministerială, care să urmărească şi mai strâns producţiunea noastră de războiu, ţinând o evidenţă precisă şi intervenind în toate punctele unde se pretind imediate dispoziţiuni.

Intr'un ceas când înarmările continuă în lume într'o întrecere fără seamăn, România e datoare să fie la înălţimea dictată de împrejurări, pentruca să fie ferită de orice surprindere şi de orce risc.

Paza bună trece primejdia rea — spune dictonul popular. Cu toatecă înarmările noastre ***n'au nici un scop ofensiv,*** *ci exclusiv paza frontierelor actuale, totuş prevenirile se impun, căci o eventuală conflagraţie ar putea întinde focul şi asupra coperişului casei noastre.*

Prezenţa Suveranului la conferinţă, ţinând să prezideze personal discuţiunile şi hotărârile, explică îndeajuns importanţa preocupărilor statului român în materia măsurilor care au luat în sfârşit şi la noi avântul necesar, contribuind astfel la liniştirea populaţiei dornice de a se simţi în cât mai multă siguranţă în clipele tensiunilor de faţă din Europa.

Organizaţi Reuniuni de femei

fragmente din epopeea Neamului românesc, nu mai tresar la clănţănitul mitralierelor şi tunul nu mai mugeşte dintre crestele lor. Farmecul unei naturi răsfăţate de Dumnezeu cu toate podoabele, care te desfătează acum la fiecare pas, parcă-ţi spune că ceeace s'a hotărât aici o să dureze cât veacurile.

Oprim des. Oprim la fiecare locşor care ne aduce aminte de o bravură sau de o jertfă. Căci nicăiri nu ne-am putea găti sufletele mai sărbătoreşte pentru întâlnirea cu morţii pe cari îi vom preamări mâine, ca'n aceste locuri stropite cu sânge de viteji. Urmele paşilor lor ne întâmpină pretutindeni. Pretutindeni inimile noastre îngenunchează înlăcrimate.

Dupăce am trecut pragul Moldovei, mai facem o ultimă oprire în Borzeşti, satul naşterii marelui Ştefan Vodă. Biserica pe care binecredinciosul voevod a ridicat-o într'ânsul la 1493, e în bună stare şi astăzi. Ea ne aduce aminte de învolburatul trecut al acestei ţărişoare care şi-a conservat cu paloşul în mână o libertate mai durabilă decât a oricărui alt petec de pământ românesc. In fruntea răzeşilor lui, Ştefan cel Mare îngenunchea — şi oastea întreagă după el — oridecâteori era gata să înceapă o bătălie, invocând ajutorul lui Dumnezeu. El lupta pentru creştinătate. Câte biruinţe i-a rânduit Cerul, o spun bisericile pe cari le-a ridicat ca semn de mulţămită Dumnezeului nostru.

Sfârşim această zi de neuitat la casa opitalieră a familiei Lahovary din Adjud.

De-acolo ne smulgem sprinteni în dimineaţa Duminecii lui 18 Septemvrie, pornind spre Mărăşeşti. Incă pe drum reluăm firul emoţiilor ce ne-au sgâlţâit fiinţa ieri. Câmpia Mărăşeştilor odihneşte împăcată în zare, ca un om care şi-a făcut datoria. In inima ei, încălzit de freamătul sărbătoresc al noroadelor ce-şi dau întâlnire acolo din toate părţile pământului românesc, se înalţă mausoleul clădit pe oseminte de eroi. Ajunşi lângă el, până una-alta iscodim măreaţa-i construcţie.

Cioplit în granit ardelenesc, tare ca vârtutea celor douăzeci şi una de mii de eroi ce s'au săvârşit aici înainte cu două decenii, el reproduce liniile severe ale monumentului dela Adam-Clisi. Pe cupola i impunătoare, patru vulturi uriaşi cu atitudini imperiale sprijinesc în spinarea lor o cruce enormă de piatră. Inlăuntru, **Biserica Neamului,** *cu mormântul generalului erou Eremia Grigorescu, comandantul vitejilor cari s'au făcut nemuritori pe-aici pe-aproape. Pe lespedea-i de marmoră, o inscripţie sobră îţi aduce aminte de sfinţenia locului:*

„Aici odihnesc, alături de generalul lor, ostaşii necunoscuţi." *Dedesupt se'nşiruesc criptele — osuarii.*

Soseşte Suveranul şi Moştenitorul Tronului. Ii întâmpină clerul cu crucea'n mână, norodul tânăr al străjerilor cu braţele întinse voinicește drept spre soare şi drapelele glorioase ce flutură sub cerul Patriei. Cea mai grandioasă pomenire a bravilor căzuţi în încăierările năpraznice de-acum douăzeci de ani se desfăşură solemn în toată amploarea ei. Şi apoi, ascultăm mărturisirile vorbitorilor.

— Noi? Noi am venit aici la şcoală!... grăia bunul Vlădică dela Culte.

— Noi v'am zidit altar de veşnică pomenire!... cuvânta preşedinta femeilor ortodoxe române.

— Noi v'am adus braţele de flori ale recunoştinţei Ardealului, care s'a înfruptat mai copios din jertfa voastră. Duhul Mărăşeştilor ne-a mânat la căpătâiul vostru tocmai pe calea pe care voi aţi răsbit în Ardeal la noi acasă!... se spovedea Mitropolitul purtător al soliei pământului de peste munţi.

— Să fim un suflet şi o voinţă. S'avem deapururi o credinţă!... întări Regele Românilor vlădiceştile cuvinte. Atmosfera praznicului neuitat culminà în îndemnul împărătesc.

Eroii, acoperiţi de belşugul florilor presărate peste osemintele lor de mâinile cucernice ale străjeriţelor, se răsuceau pentru cea din urmă oară în mormintele lor. De astă dată, împăcaţi deplin cu faptele urmaşilor.

Porumbelul păcii şi-al înfrăţirii, pornea din criptele Mărăşeştilor să cutreere Ţara dealungul şi dealatul. Atingă aripa lui fermecată tot sufletul sângerat de ghiara dihoniei!

. . . . . .

A doua zi, în via sa dela Odobeşti, Generalul Văitoianu, comandantul aripei de nord a frontului Mărăşeştilor, ne arăta tranşeea din care tunurile nemţeşti împrăştiau moartea.

— Eu, cu flăcăii mei, ţineam poziţia frontului nostru pe dealul din faţă. Când am pornit atacul, le-am spus ostaşilor mei: Băeţi, nemţii mi-au tăbărât via. Pe ei!...

Ascultam o variantă a bravurilor regimentului 32 Mircea.

Ei şi-au apărat sărăcia şi nevoile şi **Neamul.**

Apostolatul preoţesc, de Diaconul *Const. Brânzeiu,* consilier referent la sf. Episcopie a Huşilor; tip. Cerchez, Huşi, 1938. Preţul? — O broşură de 24 pagini, slujind ideii de chemare la un nou apostolat.

† Arhimandritul Clemente Popovici

Evenimentele politice din ultima vreme au sechestrat pe seama lor atenţia opiniei publice, încât nu este mirare că trecerea la cele eterne a mult regretatului Arhimandrit Clemente Popovici, *din Cernăuţi, în astfel de împrejurări, nu a fost înregistrată cu toată atenţia cuvenită unei mari şi ireparabile pierderi.*

Prin moartea Arhimandritului Clemente Popovici dispare una din proeminentele figuri culturale ale Bucovinei care şi-a făcut din viaţă un apostolat pentru mărirea neamului şi a Bisericii strămoşeşti.

Născut dintr'o veche familie de preoţi şi cărturari acum 92 ani în urmă, răposatul a reuşit printr'o muncă încordată să urce cele mai înalte demnităţi culturale pe care le poate oferi viaţa pământească. După strălucite studii ajunge profesor titular la catedra de drept bisericesc dela Facultatea de teologie din Cernăuţi, de mai multe ori decan şi rector al Universităţii — în timpul stăpânirii austriace — în cari calităţi a reprezentat spiritul bisericesc şi cultura teologică românească cu multă prestanţă şi autoritate. Studiile sale şi cursurile de drept bisericesc, cari au rămas în bună parte în manuscripte voluminoase, vor fi pentru viitor o dovadă nedesmințită de munca depusă ca profesor la Facultatea teologică. Alături de marele său frate, istoricul bisericesc Eusebiu Popovici, a dat acestei facultăţi o tradiţie de cultură ortodoxă care i-a dus faima peste graniţele ţării.

Din scrierile sale tipărite amintim: «Codicii şi fântânile dreptului bisericesc» şi un studiu despre «Didachia celor 12 apostoli».

După războiul mondial, deşi trecut de mult în pensie, a continuat a activa pe terenul bisericesc şi cultural. Şi-a dat contribuţia la actuala organizare bisericească şi s'a interesat până în ultimul timp, cu aceeaş râvnă, de bunul mers al instituţiunilor noastre bisericeşti.

Pentru trecutul său cultural, nestorul preoţimii bucovinene a fost ales profesor onorar al Universităţii din Cernăuţi, în care calitate a promovat pe M. Sa Regele Carol II ca doctor honoris causa al acestei universităţi.

Astăzi când sufletul său blând de patriarh biblic este plecat dintre noi, figura sa, înălbită şi tremurătoare de povara anilor, pe care viaţa a sculptat cute drepte ale unui trecut de muncă închinat ştiinţii şi bisericii, ne apare mai vie ca oricând.

Dumnezeu să-l aşeze cu dreptii săi!

Sfinţirea bisericii ortodoxe din Sibiu, strada Lungă

Duminecă, 25 Septemvrie c., s'a făcut sfinţirea bisericii ortodoxe din strada Lungă, în urma unei reparaţiuni radicale din vara aceasta.

Actul sfinţirii a fost săvârşit de P. Sf. Arhiereu Vasile Stan, vicarul Arhiepiscopiei, asistat de un mare sobor de preoţi, între cari am remarcat pe următorii: Dr. D. Stăniloae rectorul Academiei teologice, Dr. Andrei Gâlea, consilier arhiepiscopesc, Dr. L. Stan profesor, Pr. Moraru, Pr. Medeşan, Pr. Z. Oancea şi diaconii Prof. Alex. Popa, Gr. T. Marcu şi I. Circov.

La ora 9, P. Sf. venind în parohie, însoţit de Pr. rector Dr. D. Stăniloae, a fost întâmpinat de Pr. protopop E. Cioran şi preotul I. Chioaru parohul locului, care a rostit cuvântul de binevenire. La acest cuvânt, P. Sf. a răspuns, exprimându-şi bucuria ce o simte în suflet de a participa la sfinţirea bisericii.

A urmat apoi sfânta Liturghie servită de P. S. Sa, înconjurat de un mare sobor de preoţi, răspunsurile fiind date de corul meseriaşilor de sub conducerea dlui Ioan Stanciu.

La sfârşitul sfintei Liturghii P. S. Vasile a ţinut o înălţătoare predică, prin care a căutat să îndrepte sufletele credincioşilor spre Mântuitorul Hristos care ne chiamă şi astăzi prin sfintele Sale taine la bogăţia darurilor Sale.

La sfânta Liturghie au asistat pe lângă marele număr al credincioşilor din parohie şi alte persoane, între care amintim: primarul oraşului Dr. Sever Popp, viceprimarul Dr. Mitea, Dr. E. Piso, Dr. N. Petra, Prof. P. Gherman etc.

După sf. slujbă a urmat o masă comună. La ora 2 jum. P. S. Sa a plecat din parohie deplin mulţumit de cele văzute.

Congresul naţional-bisericesc se va întruni la Bucureşti în 14 Octomvrie c. Pe lângă rapoartele de ordin cultural, bisericesc şi administrativ, pe ordinea de zi figurează mai multe probleme de natură socială, pe care le-a ridicat timpul şi împrejurările din ultimii ani. Cu această ocazie se va discuta şi proectul de modificare a legii de organizarea bisericească şi se vor completa vacanţele episcopale.

Revenire. Şcoala normală din Arad, vechea «*Preparandie*», fuzionată cu Şcoala normală a statului, a revenit în legături mai de aproape cu biserica, pe urma unui recent decret-lege. Anul şcolar, sub noul regim, s'a deschis la 15 Sept., cu săvârşirea actului religios. Trimisul eparhiei aradane, consilierul referent cultural, inaugurând anul şcolar, a făcut sublinierea evenimentului, că Şcoala revine la sinul bisericii, spre obştească bucurie şi folos.

Instalarea noului primar al Municipiului Sibiu

Joi, 29 Septemvrie ora 12, a avut loc în sala festivă a Primăriei instalarea noului primar al Municipiului Sibiu, Dr. Sever Pop, şi a noilor ajutori de primari Dr. Simion Mitea şi Dr. A. Dörr. A participat un public numeros şi toţi funcţionarii Primăriei. Instalarea a făcut-o dl Dr. Petre Roşca, secretarul general al Ţinutului Mureş. Intâi s'a citit decretul-regal de numire. După depunerea jurământului, P. S. Arhiereu-vicar Dr. Vasile Stan, care a luat jurământul primarului şi dlui Dr. Simion Mitea, a exprimat noilor demnitari felicitări în numele I. P. S. Mitropolit Nicolae, urându-le activitate rodnică şi înţeleaptă. A vorbit apoi Dr. Petre Roşca, secretarul general al Ţinutului Mureş, Dr. Em. Gheorghiu, fost primar, Ing. G. Brânduş şi Dr. Sturza în numele funcţionarilor Municipiului şi la sfârşit noul primar, schiţând programul de activitate şi arătând spiritul de dreptate, de cinste şi de luminat patriotism în care înţelege să lucreze în cursul celor 6 ani cât va sta în fruntea Municipiului Sibiu.

Din partea noastră exprimăm cele mai optimiste nădejdi în activitatea nouei conduceri, căci ştim că atât dl Dr. Sever Pop, cât şi dl Dr. Simion Mitea sunt oameni de muncă, de cinste, de legalitate, dar şi buni români şi buni fii ai Bisericii. In cele 5 luni de când se află în oraşul nostru ca ajutor de primar, nu a lipsit în nici o Duminecă dela Sf. liturghie făcându-se pildă vie pentru lumea intelectuală.

Ce înseamnă a încheia acorduri cu Vaticanul

— Durerosul caz din Polonia —

„The Church Times" (Nr. din 26 Aug. a. crt.) ne înştiinţează prin pana unui bine informat corespondent al său, că, în Polonia, ucrainienilor (împărţiţi în 3.023.800 ortodocşi şi 3.336.200 greco-catolici) dat le este a trăi zile amarnice de tot: autorităţile poloneze se trudesc să-i desnaţionalizeze prin suprimarea ritului bizantin şi prin înglobarea năpăstuitei minorităţi în biserica polonă latină.

In 8 Iulie a. c., Seym-ul polonez ratifică un acord cu Vaticanul. Acord nefast: se pecetluia printr'însul confiscarea bisericilor ortodoxe şi a averilor bisericeşti pentru folosinţa romano-catolicilor polonezi. Pentru ucraineni: pricină de îndreptăţită mâhnire şi revoltă.

Gravitatea situaţiei se poate vedea din cea de mai jos frântură din cuvântarea ce-a ţinut-o înaintea Seym-ului un fruntaş ucrainean, pe nume Dr. Baran: „In primii ani ai statului polonez, 40.000 hectare de pământ, aparţinător Bisericii ortodoxe, au fost expropriate pentru coloniştii militari polonezi. Ceeace a mai rămas în regiunile Kholm şi Pidliashe, este pe cale a fi lichidate prin recentul acord (cel încheiat cu Vaticanul...) In afară de 370 biserici ortodoxe din regiunile Kholm şi Pidliashe, peste 150 a fost transformate în biserici romano-catolice, deşi nici a zecea parte dintr'însele n'au aparţinut vreodată Romei. In regiunile pomenite, în 1938 numai, 35 biserici ortodoxe au fost închise de către autorităţi, iar 33 rase până la pământ sau arse. Mulţi preoţi ortodocşi în districtul Lublin au avut de îndurat pedepse pentru „vina" de a fi celebrat Liturghia".

Este demn de remarcat şi cu tâlc (pentru uniaţii noştri) faptul că alături de ortodocşi, pentru ei şi împotriva nevrednicelor acte latino-catolice, sunt înşişi greco-catolicii, conduşi de înaintatul în vârstă arhiepiscop Andrei Sheptytsky al Lwowului. Işi dau seama şi recunosc, că marele număr de biserici, smulse dela ortodocşi, nicicând n'au fost supuse jurisdicţiei romano-apusene.

Nu mai puţin vrednică de plâns este situaţia — n'ai crede — a greco-catolicilor. Aceştia, deşi protejaţi de Concordatul dintre Roma şi Polonia din 1925, au fost silnic „convertiţi" în mare număr la biserica latină polonă. Intr'un interview recent cu un reprezentant al unui ziar englez romano-catolic, un preot uniat a făcut între altele următoarele declaraţii: „In desfiderea Concordatului, preoţilor greco-catolici li s'a interzis a învăţa pe copiii ucrainieni, credinţa... Toate mijloacele de constrângere ce se pot închipui, s'au folosit împotrivă-le. Autorităţile bisericii greco-catolice sunt serios îngrijorate, sguduite de numărul credincioşilor cari au fost siliţi să îmbrăţişeze ritul latin. Catolicilor ucrainieni nu li se îngăduie să cumpere pământ din cel care este parcelat coloniştilor polonezi. Singura cale deschisă pentru dânşii de-a dobândi o atare îngăduinţă de cumpărare, este desnaţionalizarea lor, ceea ce însemneaxă schimbare de rit. Asta se cere şi ca preţ întru ocuparea de servicii, în stat şi pentru obţinerea de alte binefaceri sociale şi economice. Se cifrează la vreo 200.000 de „convertiri" dela biserica uniată la cea de rit latin".

Ortodocşii din Polonia văd în acordul polono-Vatican o sinistră aliniere a intereselor romano-catolice şi poloneze. O pacoste pentru ei şi pentru uniaţi, deopotrivă.

Faptele de mai sus — dureroase fapte — grăiesc dela sine. Servească de avertisment, de lecţie, de desmetecire Blajului nostru!

Ion Suciu

Evoluţia biologică, transformismul, şi religia (2)

de **Vasile Coman**

Dintre teoriile neotransformiste amintim doar câteva: Naegeli a încercat să explice procesul evolutiv sub influenţa unei proprietăţi particulare pe care ar avea-o protoplasma fiecărui individ, (influenţa idioplasmei), care nu lasă pe individ să depăşească anumite limite, ori câte influenţe externe s'ar exercita asupra lui. Formele inferioare de azi, cu toată evoluţia, le explică prin admiterea unei continui generaţii spontanee, (Naegeli v. C. Mechanisch-physiologische Theorie der Abstammungslehre 1884 cf. D. Rosa: „L'ologènèze pg. 44).

Italianul D. Rosa, a emis o altă teorie, ologeneza, care încearcă să explice procesul evolutiv, (D. Rosa: „L'ologènèze. Nouvelle theorie de l'evolution et de la distribution geographique des êtres vivants". trad. francez. 1930. — Ideile principale ale teoriei lui Rosa sunt: El explică formarea vieţuitoarelor prin desvoltarea unei plasme specifice, asemănător cu Naegeli. Insă la el această plasmă (idioplasmă) se observă ca un fenomen vital în întreagă evoluţia generală, fără să fie determinată de factorii externi. Direcţiunea în care evoluiază ea, e independentă de variaţiunile acestor factori. Insă evoluţia vieţuitoarelor nu e rectilinie, ci dihotomică şi ajunge la un anumit timp: la specii fixe. D. Rosa, op. cit. pg. 30).

O altă parte a teoriilor neodarviniste au apărut din necesitatea de a salva darvinismul clasic din impasul la care îl adusese biologia rând pe rând. Aici amintim teoria lui Ugo De Vries, (Ugo De Vries, „Die Mutationstheorie" 2 vol. 1901—1903, Leipzig), şi heterogeneza lui A. v. Kölliker, (L. Vialleton: op. cit. pg. 156, Vialleton administrează o serioasă critică acestei teorii).

2. Intre oamenii de ştiinţă s'a stabilit îndată un alt curent, direct opus acestor teorii. Acest curent neagă în întregime teoria transformistă, combătând evoluţia, ca principiu de bază al ştiinţii şi afirmând fixitatea, autonomia sau independenţa speciilor, (Prot. P. Svetlov: „Invăţătura creştină în expunere apologetică", trad. rom. pg. 451).

Dintre adepţii ei amintim pe Quaterfages, (Quatrefages: „Darvin et ses precurseurs francais), Agassiz, (Agassiz: „De l'espece et la clasification en zoologie), Faivre (Faivre: „La variabilitè de sespeces et ses limites) etc.

Acească teorie e adoptată de aproape toţi teologii, mai ales în partea a doua a ei, fixitatea şi autonomia speciilor. Cât priveşte principiul evoluţiei părerile s'au împărţit. Sunt unii teologi cari admit evoluţia. Nu însă o evoluţie mecanică, ci o apariţie graduală, ierarhică a fiinţelor, fără a admite descendenţa celor superioare din cele inferioare.

Dealtfel în expunerea biblică despre crearea lumii găsim o astfel de evoluţie, dela inferior la superior. Totuşi această evoluţie nu are nimic comun cu transformismul.

3. In sfârşit a treia atitudine, susţinută de foarte mulţi naturalişti şi îmbrăţişată de câţiva apologeţi eminenţi, (E. Dennert: Ist Gott tot? Stuttgart 1908), este aceea care, fără a nega principiul desvoltării în lumea vieţuitoarelor, aduce o modificare esenţială evoluţionismului mecanic, prin înlocuirea jocului orb al puterilor naturii, dela formarea lumii organice, cu Dumnezeu-Creatorul, care îndrumează întreg procesul desvoltării către un anumit scop, (L. Cuenot op. cit. pg. 178, cf. P. Svetlov op. cit. pg. 452).

Intre străluciţii adepţi contemporani ai acestui curent amintim pe profesorul botanist I. Reincke, cu masiva lui lucrare „Naturwissenschaftliche Vorträge" şi profesorul dela facultatea de medicină din Montpellier, L. Vialleton, cu cartea sa sintetică: „L'origine des êtres vivants".

Evoluţia în rândurile acestor reprezentanţi nu este numai rezultatul forţelor naturale externe, ca în darvinismul clasic, ori al celor interne, cum e în teoriile neotransformiste, ci dincolo de puterea de acţiune a acestor factori, dintre cari cei ai transformismului mecanic nu au decât un rol restrâns şi limitat, evoluţia este realizarea ideii creatoare, (L. Vialleton op. cit. pg. 364).

Intr'o astfel de evoluţie găsim un factor conducător şi un scop către care tinde.

„Deşi pentru ştiinţă a rămas aşa de puţin din teoria darvinistă, socotită chiar o greşală istorică a ei", (P. Svetlov op. cit. vol. I, pg. 451), totuşi umbrele acestei teorii continuă să apară şi azi, dacă nu în sanctuarul ştiinţii, apoi cel puţin la periferia ei, mai sunt mulţi emuli. Darvinismul este în şcoala noastră secundară mărul de discordie între profesorul de ştiinţe naturale şi cel de religie, şi cea mai delicată problemă, care se predă tocmai la cea mai critică vârstă.

Dacă profesorul de naturale nu mai poate susţine, cu destulă tărie, puterea de transformare fără limită a factorilor externi, pentrucă o limitează toate teoriile neotransformiste, el recurge la un argument, „ab homine", la prima vedere convingător, luat din confundarea celor doi termeni, evoluţie şi transformism. (Urmează)

Adunarea generală a Frăţiei ort. române din Arhiepiscopia Sibiului

Comitetul secţiei, având binecuvântarea arhierească, — învită pe membrii secţiei şi pe toţi bunii ortodocşi la

a V-a adunare generală ordinară

care se va ţinea la Sebeş-Alba, Duminecă 9 Octomvrie 1938, cu următorul

Program:

1. Ora 9 a. m. Oficiarea Sf. liturghii, cu invocarea Duhului sfânt în biserica parohială.

2. Ora 11·30 a. m. Şedinţă:

a) Cuvânt de deschidere, rostit de dl Ioan Sandu, preşedintele FOR-ului, secţia Sibiu;

b) Salutul oaspeţilor;

c) Darea de seamă asupra activităţii secţiei pe anul de activitate 1937—38;

d) Darea de seamă asupra gestiunei financiare pe anul 1937—38;

e) Alegerea unui nou comitet pe o periodă de 5 ani.

3. Ora 4 p. m. Festival religios, organizat de cercul Sebeş-Alba, cu conferinţa dlui *Dr. D. Stăniloae*, rectorul Academiei „Andreiane" despre *Sufletul românesc şi ortodoxia.*

Sibiu, 23 Septemvrie 1938.

Preşedinte:
(ss) Ioan D. Sandu

Secretar general:
Dr. Lucian Bologa

Pacea biruitoare!

Conferinţa dela Münchcn, unde şi-au dat întâlnire conducătorii celor patru mari puteri europene: Franţa, Italia, Anglia şi Germania, s'a terminat repede şi cu succes, înlăturând primejdia războiului.

Sute de mii de oameni, din capitale şi din alte oraşe ale lumii, au aclamat cu însufleţire PACEA, exprimând omagii de recunoştinţă celor ce au făurit-o, dlor: Chamberlain, Daladier, Mussolini şi Hitler.

Comunicatul dat publicităţii arată că:

Negocierile începute Joi la amiază de şefii guvernelor german, italian, francez şi britanic s'au terminat în 30 Sept. c. S'a căzut de acord cu privire la cesiunea teritoriului sudeto-german şi se fixează modalităţile în general ale evacuării, care va fi efectuată până la 10 Oct. c. Ocuparea pe etape a regiunii germane, de către trupele germane, începe la 1 Octomvrie. Demarcarea definitivă a froniterelor va fi efectuată de comisiunea internaţională. —

Triumfând pacea, în conformitate cu idealurile lumii creştine, siguranţa şi liniştea popoarelor s'au întărit.

Se bucură astfel, de izbânda dela München, toţi ceice poartă numele de creştini, — şi se vor întristând numai vrăjmaşii Mântuitorului...

Problema jidovească preocupă în mod deosebit şi pe guvernul italian. Un consiliu de miniştri, ţinut nu demult la Roma, a hotărât ca jidovii imigraţi în Italia după data de 1 Ianuarie 1919 să părăsească regatul italian şi posesiunile italiene în termin de 6 luni; contravenienţii vor fi expulsaţi. Profesori sau învăţători de rasă jidovească nu mai sunt admişi a preda nici în şcoalele statului, nici în cele particulare cu drept de publicitate. Toţi jidovii cari ocupă asemenea posturi vor fi suspendaţi pe ziua de 16 Octomvrie 1938. Elevii jidovi nu vor mai putea fi înscrişi în şcoalele cărora li s'a recunoscut un efect legal. Sânt consideraţi jidovi şi intră în dispoziţiile legii orce persoană ai cărei părinţi sunt de rasă jidovească chiar dacă profesează altă religie decât cea mozaică. Toţi membrii jidovi încetează, cu ziua de 16 Octomvrie a. c., de a mai face parte din Academiile şi Asociaţiile ştiinţifice, literare sau artistice ale Italiei.

Conferinţe publice în Sibiu. Cu ocazia Congresului de psihologie, psihiatrie etc., se vor ţinea în sala prefecturii din Sibiu *două* conferinţe, şi anume: Duminecă, în 2 Oct., ora 11½, la deschiderea congresului, va vorbi dl profesor *Dr. Parhon* despre raportul dintre funcţiile nervoase, psihice şi endocrine; ear *Luni*, 3 Oct., ora 8½ urmează conferinţa dlui profesor *Dr. Minea*, cu subiectul: Medicină şi credinţă. — On. public este învitat a lua parte la aceste conferinţe ale eminenţilor noştri profesori universitari. Intrarea gratuită.

Băigueli uniate

La articolul din ziarul nostru prin care arătăm spectacolul trist ce-l oferă uniaţia invidiind modestele reparaţii pe cari Biserica ortodoxă le primeşte dela Statul român cu nimic mai bine tratată de altfel decât biserica unită —, monitorul blăjan nu ştie ce să spună decât să îngâne lamentabil că e departe de el asemenea invidie. Ce folos însă de astfel de declaraţii, dacă manifestările lui o desmint fără încetare.

Despre explicarea noastră că de aceea trebue să meargă toţi slujbaşii Statului în sărbătorile naţionale la un altar, ca să exprimăm ideea de unitate a statului, spune că aşa precum ungurii, saşii şi alte minorităţi, deşi nu merg cu noi la acelaş altar, nu slăbesc ideea de unitate a Statului, pentrucă altceva e statul şi altceva naţionalităţile şi confesiunile din el, la fel nici uniţii când cer Statului să participe la sărbători şi în biserica lor, nu păgubesc această idee.

La această „convingătoare" argumentare, nu le putem răspunde nimic, pentrucă durerea ne străpunge prea mult inima.

Lucruri de acestea nu pot scrie decât oameni a căror lipsă de suflet românesc nu poate fi concurată decât de agramatismul lor. De aceeaş calitate e şi ditirambul pe care un biet creeraş (iscăleşte cu un pseudonim la diminuitiv), îl semnează în „Unirea" Nr. 38 întru preamărirea fostei stăpâniri austriace care, fiindcă a fost catolică, a fost statul ideal şi pe care trebue s'o plângem că, spre nenorocirea noastră, n'a mai trăit să ne oblăduiască. Statul român, fiindcă-i ortodox, face numai rele. Austria catolică — sau mai precis „catolicismul" — n'a secularizat averile mânăstireşti din Bucovina, cum le-a secularizat Statul român ortodox în principate în 1864. Ergo catolicismul e de o mie de ori superior, căci superioritatea se cunoaşte prin fapte.

Noi, ce să zicem, nu regretăm Austria, chiar de-ar fi aşa cum zice „creeraşul" Unirii. Dar mai putem adăuga, după puţina noastră ştiinţă, că Iosif II n'a lucrat pe placul catolicismului când a format fondul din Bucovina, ci împotriva lui. Iosefinismul se ştie că a fost potrivnic exclusivismului şi ultramontanismului catolic.

După dorinţele catolicismului a lucrat mama lui Iosif II, Maria Terezia, când a dărâmat mânăstirile ortodoxe ardelene (nu le-a secularizat numai bunurile!), când a adus prăpăd şi sabie peste satele româneşti ce nu voiau să-şi lase credinţa. După dorinţele catolicismului lucrează Polonia astăzi când persecută fără milă pe ortodocşi. Contemple monitorul blăjan în exemplul polonez la ce e în stare să îndemne catolicismul un stat în care el e dominant. Acolo este favorizare pentru cultul dominant, nu în România.

Dar ce ţi-e şi cu uniaţia aceasta: când Statul român ia mânăstirilor ortodoxe averile, îl dă ca pildă de stat duşman creştinismului şi pune vina pe ortodoxie (noi pe cine să punem vina când în Franţa, Spania, Mexic, Germania s'au luat măsuri cu mult mai duşmănoase Bisericii?); iar când acelaş stat retrocedează o parte din averile luate, dezaprobă din nou fapta lui. Psihologie de mici cârcotaşi.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

INFORMAŢIUNI

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiteri următorii: diacon D. Vestemean, şi clericii; Miron Victor pentru parohia Ungheni, prot. Tg.-Mureş, eparhia Cluj; Ioan Turcu pentru Mada, prot Geoagiu; Leonte Dăncescu pentru Sântămăria de peatră, prot. Haţeg; Ioan Ranca pentru Comolău, prot. Sf. Gheorghe; şi Romul Ciora pentru Mărtineni, prot. Oituz. Intru diacon a fost hirotonit clericul Gheorghe Şoima, profesor de muzică la şcoala normală „A. Şaguna", secţia băeţi din Sibiu.

Desvelirea *bustului, ridicat marelui* **Eminescu** *în parcul de «Sub arini» ai Sibiului, se va face, cu toată solemnitatea, mâne, Duminecă în 2 Octomvrie 1938.*

† **Dr. Avram Imbroane,** un vrednic român şi luptător fără preget, a răposat în Bucureşti în 23 l. c., la vârstă de 58 de ani. Ieşit din părinţi ţărani bănăţeni, a terminat cursurile liceale în şcoala noastră ortodoxă din Braşov, a urmat apoi studiile juridice la universitatea din Pesta, ear cele teologice la universitatea din Cernăuţi, unde obţine doctoratul în sf. teologie. A slujit câtva timp ca diacon în Lugoj. In timpul marelui războiu, în Septemvrie 1914, a trecut graniţa pe la Predeal şi a făcut propagandă alături de alţi bănăţeni şi ardeleni, pentru întrarea în războiu a României. După retragerea dela Iaşi, trimis în Rusia a organizat legiunile de voluntari, cari au conlucrat cu armata română, pentru desrobirea ţinuturilor subjugate. La Londra şi la Paris a susţinut, cu talent şi tărie, cauza unirii Ardealului cu vechea ţară. In România desrobită a fost ales deputat şi vicepreşedinte al camerei deputaţilor. Ca secretar general în ministerul cultelor s'a dovedit o bună putere de muncă prin luminoase îndrumări în chestiunile bisericeşti. Regretatul defunct a fost înmormântat, în ziua de 27 Septemvrie a. c., la Timişoara. Odihneasca cu drepţii!

Parastas. Duminecă în 25 l. c. s'a pus parastas în biserica ortodoxă română din Bârghiş, protopopiatul Agnita, pentru răposatul preot *Emilian Terchilă.* Numitul preot, decedat în 11 August a. c., a fost înmormântat în 12 l. c. de un sobor de preoţi, în frunte cu protopopul tractului, Emil Păcală, deplâns de toţi credincioşii din parohie şi din jur. Răposatul s'a bucurat de mare trecere în parohie, fiind iubit şi stimat de toţi, pentru sufletul său ales şi inima largă manifestată faţă de credincioşi.

Sub titlul de „Preotul şi sănătatea poporului" cetim, într'un număr recent (114) al ziarului *România*, un articol semnat de dl T. P. Păcescu şi conţinând observări nimerite la stările actuale de igienă şi medicină la sate. Numai *preotul* — constată articolul — este în măsură a fi colaboratorul medicului în cercetarea bolnavilor dela satele noastre. „Preotul ştie ceeace nu ştie medicul, care n'are nici timpul, nici ocazia să cunoască mai de aproape: mizeria, sărăcia, viţiul, superstiţia" etc. „Când un medic vine într'un sat, când o echipă sanitară porneşte din casă în casă, ar fi bine să ţină, în prealabil, o consfătuire cu *preotul*, să ceară preotului să explice şi să descrie stările imponderabile pentru medicii şi agenţii sanitari, care sunt dricinile şi mediul prielnic al ivirii atâtor boli şi al degenerescenţii fizice şi morale. Preoţimea, dacă ar fi îndrumată, ar putea să studieze din vreme situaţia sanitară din parohii. Prin îndrumări scrise, prin conferinţe şi cursuri practice, organizate di Ministerul sănătăţii, s'ar putea îndruma preoţimea către întocmirea de monografii sanitare, fără de care ofensiva sanitară la sate nu poate avea tot succesul dorit."

Pedeapsă meritată. Un jidov, Isac Nedler, din Baia Mare, când trecuse în ziua sfintelor Paşti prin Satul nou, judeţul Sătmar, a fost întâmpinat de un creştin cu salutul: „Hristos a 'nviat!" Fiul lui Izrail, indignat, a răspuns: „Ba dracu a 'nviat!" Dat în judecată, păcătosul Isac s'a ales cu închisoare de treizeci de zile.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 2 Octomvrie 1938, va predica părintele protopop *Em. Cioran.*

CARŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, apare lunar, sub patronajul I. P. S. Mitropolit *Nicolae.* Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Grigorie T. Marcu* — Numărul pe Octomvrie 1938 cuprinde: **Ortodoxia şi sectele.** Diacon Grigorie T. Marcu: Ortodoxia şi spiritul sectar. Teodor Bodogae: Psihologie sectară. Prot. Dr. D. Stăniloae: Ortodoxia şi cultura românească. Pr. Econom. A. C. Cosma: Rătăcirea stilistă. Pr. D. D. Achimescu: Cheia luptei antisectare. Pr. Mihail Neagu: Şi copiii trebuesc botezaţi (predică). Grigorie T. Marcu: Atitudini: Regimul sectelor din România (V. Decizia ministerială din 11 Iunie 1938). Diacon Alex. Popa, Pr. Ioan Chioariu, Ion Suciu, P. Brudea, Nichifor Todor şi Grigorie T. Marcu: Mişcarea literară: Comunism şi creştinism. Cultul morţilor. Rostul parastaselor. Grigorie de Nazianz despre împăratul Iulian. Cine este Krishnamurti? Critica ereziei baptiste. Anuarul XIV al Academiei teologice „Andreiane" din Sibiu. Bio-bibliografia lui Vasile Bogrea. Gr. T. M.: Cronică: Duhul Mărăşeştilor. Deschiderea noului an şcolar la Academia teologică „Andreiană". Gr. T. M.: Note şi informaţii.

Nr. 10.187/1938

Concurs

Se publică concurs pentru ocuparea postului de şef de serviciu cl. III (exactor) la Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, care post este dotat de către Stat de prezent cu salar net lunar Lei 5715, plus îndemnizaţia de chirie legală.

Reflectanţii vor înainta până la *15 Octomvrie 1938* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu cererile concursuale însoţite de următoarele acte:

1. Act de naştere,
2. Act de cetăţenie,
3. Diploma de bacalaureat,
4. Actele de absolvire a studiilor teologice,
5. Certificate de serviciu, mai ales despre cunoaşterea contabilităţii,
6. Certificat de situaţia militară,
7. Cei căsătoriţi vor anexa extras din registrul stării civile a celor căsătoriţi, iar întrucât au copii se va anexa pentru fiecare copil minor extras din registrul stării civile de naşteri.

Sibiu, 20 Septemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti, să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 9 Octomvrie 1938 — Nr. 41

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

† Mareșalul Alex. Averescu

1859—1938

Marele ostaș și bărbat politic, gloriosul comandant care a înscris în cartea neamului biruința dela Mărăști, Mareșalul **Alexandru Averescu,** *ajuns la vârsta de 79 ani, a încetat din viață Duminecă noaptea în locuința sa din capitala țării.*

Știrea morții acestui fruntaș al vieții noastre publice, a stârnit adânci regrete în toate colțurile pământului românesc.

Ridicat din popor, prin sforțările proprii și prin marile însușiri cu cari l-a dăruit Dumnezeu, el a fost o întruchipare a marilor virtuți de muncă, inteligență, sobrietate, ale poporului nostru.

Străin de tot ce a fost demagogie în viața noastră politică, de orice metodă imorală în parvenirea la situații înalte, Mareșalul Averescu a fost o mare și impunătoare pildă de noblețe, de cinste, de autoritate într'un timp așa de sărac în astfel de străluciri.

Erou al războiului desrobirii naționale, Mareșalul Averescu și-a închinat activitatea marilor aspirații ale neamului, a dat cea mai strălucită pildă în perseverența de-a apăra glia strămoșească și cinstea neamului în cele mai cumplite vremuri.

După război, intrând în politica țării, a căutat să introducă și aici în măsură cât mai largă duhul de ordine, disciplină și legalitate.

A trăit o viață exemplară ca soldat și ca om politic, ear numele lui se va pomeni cu recunoștință și cu profundă pietate de-a lungul veacurilor și va fi totdeauna un îndemn pilduitor pentru românii de astăzi și de mâne.

Slujba religioasă a înmormântării s'a făcut Joi, în 6 Octomvrie, la Ateneu, unde a fost depus corpul neînsuflețit al Mareșalului Averescu.

Dela Ateneu a fost transportat, cu tren special, la Mărăști pentru a fi înmormântat în cripta foștilor luptători...

Invingătorul dela Mărăști, viteaz și prevăzător, odihnească cu drepții, alături de glorioșii săi înaintași!

Medicină și credință

Cu ocazia congresului de psihiatrie, neurologie și endocrinologie, ce-a avut loc în zilele de 2—4 Octomvrie la Sibiu, s'au ținut și două conferințe pentru publicul larg, foarte instructive și importante pentru problema raporturilor între medicină și credință. Una din ele, cea a dlui Dr. Minea, titularul catedrei de psihiatrie și neurologie dela Universitatea din Cluj, s'a ocupat direct cu această temă, iar cealaltă, a dlui Dr. Parhon, profesor la Facultatea de medicină din Iași, a mânat gândurile multor ascultători spre această problemă prin felul cum a înțeles Domnia Sa să explice o serie de funcțiuni și manifestări nervoase și psihice. Conferința dlui Dr. Minea a fost aproape ca un fel de replică la conferința dlui Dr. Parhon, ținută cu o zi înainte.

In adevăr, deși dl Dr. Parhon a ținut să menționeze la începutul expunerii Domniei Sale despre «funcțiile endocrine, psihice și nervoase» că ceeace va spune în cursul conferinței nu implică nici o atitudine față de problema ultimelor cauze, din felul cum a prezentat Domnia Sa legăturile între secrețiunile endocrine și anumite funcțiuni sufletești s'a degajat totuși impresia unei concepții prea mecanice, prea materialiste despre viața omenească.

Glandele endocrine sunt niște glande mici, cari fabrică și secretează anumite sucuri, anumite lichide în interiorul organelor omenești și nu afară ca alte glande. Importanța lor a fost descoperită de curând în medicină, căci s'a constatat pe calea microscopului că starea omului și anumite funcțiuni ale vieții lui se afectează de lichidul pe care-l varsă aceste glande. Buna funcționare a cugetării b. o. stă în legătură cu normala funcționare a glandei tiroide, iar instinctul erotic și cel matern la femeie e în funcțiune de secrețiunea ce-o varsă în sânge o altă glandă specific femenină.

S'a mers însă prea departe în accentuarea importanței acestor secrețiuni produse de glandele endocrine. Mulți medici explică azi toată viața sufletească a omului prin ele. Chiar dl Dr. Parhon a folosit în conferință termeni cari lăsau impresia că vorbitorul vede între aceste lichide și funcțiunile spirituale o cauzalitate directă, deplin suficientă. De câteva ori a folosit expresia: «*originea* instinctului cutare (matern b. o.) se află în secrețiunea cutărei glande». Iar instinctul la rândul său «produce» poezia, dacă e un instinct erotic b. o.

Modul acesta de-a vorbi e absolut impropriu. E sigur că viața sufletească nu poate funcționa normal decât prin mijlocirea unui normal substrat material, care e întreținut și alimentat de o serie multiplă de procese organice, aducând fiecare ca o contribuție proprie un element material necesar în combinația complexă a acestui substrat. O descomplectare a substanțelor ce intră în compoziția creerului — substratul material al cugetării —, în urma încetării vre-unui mic organ de a-și produce substanța sa, desigur că va turbura și împedeca funcțiunea normală a cugetării.

Dar de aci și până a spune că lichidul tiroidal «produce» cugetarea, sau în el e «originea» cugetării, e o distanță uriașă. Afirmația că un lichid e cauza cugetării, e în primul rând absurdă, e contrară legii logice a cauzalității suficiente; lipsește din ea orice evidență logică. Iar în al doilea rând, în loc să aducă o contribuție la lămurirea misteriosului raport între cugetare și materie, îl întunecă și mai mult. E mai misterios, mai contrar minții, mai inacceptabil pentru cugetare să afirmi că un lichid produce cugetarea, decât să spui că el numai o condiționează, ea existând ca o lume aparte, spirituală.

Când dl Dr. Parhon spunea că instinctul matern e produs de un lichid fabricat de ovare, mi-a venit în minte întrebarea de ce atunci uneori iubirea mamei nu e la fel față de toți copiii? Oare când privește la unul glanda fabrică momentan un altfel de lichid decât acela produs în momentul în care privește la alt copil? Chiar dacă ar fi așa, concluzia n'ar putea fi decât aceea că și sentimentele, sau actele de voință afectează natura secrețiunilor interne, iar în acest caz ne putem întreba: sentimentul de mai puțină iubire al mamei de unde provine, dacă nu din secrețiunea care nu mai este acuma cauză, ci efect? Răspunsul nu poate fi altul decât că un sentiment se poate naște și din elemente de cunoaștere, recepționate prin contactul cu lumea. Mama a văzut la un fiu apucături rele, nerecunoștință, lipsă de milă, de iubire și aceste constatări au micșorat în ea sentimentul de dragoste maternă.

Dar în general observăm la tot pasul că și sentimentele, ideile, actele de voință, peste tot viața sufletească afectează organele trupești și procesele din ele. Sentimentul de frică e produs în suflet de un element cognitiv primit prin contactul cu lumea din afară și odată ivit produce perturbări grave în nervii și în celelalte organe ale omului, uneori chiar mortale. Iubirea față de cineva se naște și atunci când iai cunoștință față de iubirea lui față de tine, iar încrederea în el după ce ai văzut că e în stare să satisfacă anumite dorințe și trebuințe ale tale. Dacă secrețiunile ar produce sentimentele și ideile, ele ar trebui să premeargă și să decurgă indiferent de oricare luare de contact cu obiectul cutare sau cutare.

Faptul însă că adeseori stările sufletești afectează pe cele trupești, coroborat cu o considerație care va fi expusă în continuare ne arată că e mai plauzabilă, mai logică, mai conformă cu datele experienții chiar, inversarea cauzalității materie-spirit. Și aci am ajuns la conferința, atât de la curent cu starea actuală a științelor naturale, ținută de dl Dr. Minea.

Domnia Sa a remarcat faptul că nici glanda endocrină, cea atât de mică și nici chiar celula care e și mai

FOIȘOARA

Evoluția biologică, transformismul și religia

(3)

de **Vasile Coman**

Aceste două cuvinte sunt întrebuințate sinonim, unul pentru altul. Și, după cum remarcă Vialleton, mult folos au tras și una, și alta din această întrebuințare promiscuă.

In toate părțile se vorbește de evoluție. Evoluție în istorie, evoluție în artă, morală, cultură, numai știința să fie lipsită de acest principiu? Nu se poate nega transformismul când evoluția se impune pretutindeni. De altă parte nu se poate nega partea mecanică în evoluția vieții, când selecțiunea naturală, luptă pentru existență, și celelalte „fluide subtile" din natură ne dau o soluție așa de simplă plauzibilă a celor mai neliniștitoare probleme biologice? (L. Vialleton op. cit. pg. 338).

Vom vedea dacă acest sprijin reciproc nu se bazează pe o eroare? Dacă evoluția generală, studiată de paleontologie și evoluția ontogenetică, adecă desvoltarea individului, confirmă teoria transformistă și se identifică cu ea?

Ideea evoluției are rădăcini adânci în istorie. O întâlnim la filosofii greci. Insă a rămas în starea de părere individuală și uneori fantastică, până la începutul veacului al 19-lea, când a intrat în știință prin interpretarea mecanică dată de transformism. Teoria lui Darwin a luat îndată pe seama ei această idee generală, (L. Vialleton op. cit. pg. 338).

Cel dintâi care a schițat-o înlr'o formă științifică a fost Et. Geoffroi, (Născut la Etampes 1772, mort la Paris 1844). El a adăogat principiului evoluției generale ideea de filiațiune, descendență continuă și graduală a formelor superioare din cele inferioare. După el a urmat Darwin. Fără să fie la început contrar creaționismului, Darwin admitea câteva celule germinale primordiale create de Dumnezeu. Dar aceasta numai la început. Factorii pe care el îi socotea suficienți să explice transformările necesare, sunt în deosebi doi: selecțiunea naturală și lupta pentru existență, (L. Vialleton face o critică severă acestor pretenții de a putea creia specii noui prin factorii externi, op. cit. pg. 240 - 266).

Curentul de reductibilitate a tuturor formelor la o tulpină comună a viețuitoarelor a intrat repede în sistematică, adecă în încercarea de clasificare a regnului animal.

Monismul biologic este reprezentat schematic prin arborele filogenetic. Totuși erau așa de mari deosebirile dintre o ramură și alta, iar factorii darvinieni aveau un rol negativ, (formele inferioare ar trebui să dispară odată pe baza luptei pentru existență) și nici decum creator, încât nu puteau explica deosebirile mari organice dintre o specie și alta.

Lamarck a încercat să aducă o contribuție nouă, un factor nou, ca să scoată teoria din acest impas. După el funcția are un rol creator în evoluție. „Funcția crează organul", e fraza lui cunoscută. Organul câștigat se moștenește prin ereditate și astfel se nasc specii noui, (Lamarckiștii nici până azi n'au putut răspunde cum a existat funcția înaintea organului? Cine a realizat-o dacă n'a fost organul?)

El susținea că speciile nu au constanță, fiecare specie devine mama altei

mică nu s'a dovedit la microscop să fie ultima cauză a funcţionării normale sau anormale a ei. Cauzalitatea s'a constatat că stă şi mai departe. Şi s'a urmărit până la ultimele părticele vizibile la microscop. Dar nici în ele nu stă ultima cauză a stării lor normale sau anormale. Cauza e dincolo şi de ele, — dincolo de ultimul punct material. E aci marea problemă a originii materiei, a esenţei ei în ultima analiză. Dl Dr. Minea a citat aci dintr'un savant profesor medic care a spus că pentru noi «ultimul punct cunoştibil se prezintă plin de o putere care poate e viaţă sau voinţă».

Cu citate din marii fiziciani ai timpului, cum e celebrul Plank şi alţii, dl Dr. Minea a arătat că astăzi universul, şi cu atât mai mult viaţa omenească, nu mai e socotit condus de legi mecanice de fier, cauzalitatea de multeori nu se aplică, se observă uneori un defect de cauzalitate. Chiar dacă îşi varsă o anumită glandă în toate momentele secreţiunea ei în organism, efectele uneori nu se produc.

Deci cum mai poate fi socotită secreţiunea glandei endocrine ca ultimă şi absolută cauzalitate a vieţii sufleteşti?

Admirabil a arătat dl Dr. Minea că boala astăzi nu mai trebue să fie considerată ca un «concept natural», produsă de o cauză pur materială şi vindecabilă pe cale pur fizică printr'o reparare materială. In boală se amestecă cauzalităţi morale şi în decursul ei angajează sufletul care iarăşi influinţează boala, agravând-o sau uşurând-o. Medicul dacă vrea să poată vindeca trebue să se pună într'un raport *personal*, dela suflet la suflet, cu întreg omul, insuflându-i putere sufletească prin credinţă şi prin dragoste şi să deslănţue astfel din sufletul bolnavului energiile tămăduitoare. Medicii de azi de aceea nu pot vindeca atâţia bolnavi pe cari îi vindecă contactul cu personalităţi şi împrejurări religioase (Lourdes, Maglavit etc.), pentrucă nu vin cu credinţa, nu iau contact sufletesc cu bolnavul, ci pun între ei şi bolnav instrumentele cari măsoară numai ceeace-i material, indică numai fenomenele fizice şi de multeori nu arată măsura şi natura justă a boalei, sau uneori nu arată nimic pentrucă boala nu se poate măsura totdeauna.

Medicina trebue să-şi revină din ateismul ei, să se îmbibe iarăşi de credinţă. Iar preotului, când are credinţă multă, trebue să i se recunoască puterea de-a ajuta, mai ales în boalele cu implicaţii psihice. Celebrul psihanalist Jung a declarat făţiş că lasă bucuros şi cu încredere o parte din tratamentul psihiatru unor preoţi cari sunt bine pregătiţi.

De încheiere accentuăm că dl Dr. Minea nu e un singuratic în lumea medicală şi ştiinţifică atunci când susţine astfel de idei. Acesta e azi ultimul punct de vedere al ştiinţei. Domnia Sa a citat o serie de somităţi în materie. Ideile celebrului Alexis Carrel din «L'homme c'est l'inconnu» le cunoaşte iarăşi toată lumea. Iar subsemnatul am auzit acum vre-o câţiva ani pe învăţatul profesor universitar de medicină, Dr. Bumke, vorbind în disertaţia de inaugurare ca rector la universitatea din München, tocmai despre această criză a medicinii de care a vorbit şi dl Dr. Minea, criză provenită din faptul că omul e considerat numai ca trup material, iar boala ca stând numai într'un organ, singurul cu care are de-a face medicul. Ca remediu, Dr. Bumke preconiza considerarea omului ca fiinţă care are şi suflet şi cerea medicului să se apropie de omul întreg, adecă de persoana lui cu persoana proprie, orientându-se în îndrumările ce le dă după omul întreg; să nu privească numai la organul bolnav şi să dea o reţetă identică pentru toţi bolnavii de «aceeaş boală».

Dlui Dr. Minea, care se face la noi interpretul cuvântului de azi al ştiinţii şi vădeşte o înţelegere atât de largă şi de bine orientată faţă de aceste probleme, i se cuvin toate laudele.

D. STĂNILOAE

Al 18-lea congres de neurologie dela Sibiu

In cadrul zilelor medicale s'a ţinut în oraşul nostru al 18-lea congres de neurologie, psihiatrie, psihologie, endocrinelogie şi medicină legală.

Duminecă 2 Octomvrie c. după serviciul divin înainte de deschiderea congresului I. P. S. nostru mitropolit *Nicolae* înconjurat de un sobor de preoţi a săvârşit un parastas, pentru odihna răposaţilor savanţi medici Obreja şi Marinescu, la care au participat toţi membrii congresului.

După parastas a avut loc în sala festivă a prefecturii solemnitatea deschiderii congresului. In numele Bisericii noastre I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a rostit o luminoasă cuvântare din care spicuim următoarele:

Să mulţumim lui Dumnezeu că zilele atât de ameninţătoare prin cari am trecut s'au sfârşit printr'un acord pentru pace. Putem fi mulţumiţi că în decursul acestor zile am fost toţi fiii acestei ţări una şi am privit în faţă primejdia ce ne ameninţa. Să rugăm pe Dumnezeu să dureze liniştea şi pacea pentru a ne putea ocupa şi de alte probleme mai mari, de ordin naţional, cultural, etc. Intre aceste probleme mari este şi sănătatea publică. Ea este temelia pe care se reazimă strădaniile noastre de tot felul.

Biserica noastră s'a interesat de aproape nu numai de viaţa sufletească ci şi de cea trupească a poporului nostru. Ea a fost mama bună a neamului nostru în trecut şi este şi astăzi. E necesar să facem şi mai strânsă legătura între activitatea medicului şi a preotului. Când un medic se apropie de patul bolnavului şi-i spune un cuvânt de mângâere, îi trezeşte energii proaspete de viaţă. El duce atmosfera pe care o ducea Mântuitorul la patul bolnavilor. Iar dacă medicul îndrumă pe bolnav spre Dumnezeu, atunci avem de a face cu medicul care dă misiunii sale un sens umanitar-creştin. El îndeplineşte o slujbă de adevărat misionar creştin. Preotul la rândul său este chemat să stea în ajutorul medicului ajutând la aflarea bolnavilor şi la combaterea boalelor. Iată cum aceşti doi factori trebue să se ajute reciproc, pentru promovarea sănătăţii sufleteşti şi trupeşti a neamului.

Biserica noastră întinde o mână de pace ştiinţei medicale. Numai ştiinţa şi credinţa trăind în armonie duc neamul nostru la adevărata fericire. A trecut epoca de războiu între medicină şi teologie. S'a dus şi epoca interpretării mecanice a vieţii. Ne aflăm în faţa altor curente în biologie. Curentul neovitalist prin concluziile sale teleologice s'a apropiat cu totul de teologie.

Dacă aşa stă cazul în domeniul teoretic, cu atât mai strânsă ar trebui să fie legătura în cel practic. Este nevoie de un progres al credinţii prin cultură şi de o cultură luminată şi sfinţită de cât mai multă credinţă.

De încheiere I. P. S. Sa elogiază munca depusă de dl ministru general Dr. Marinescu la departamentul Sănătăţii publice şi-şi exprimă dorinţa ca acum, după cunoscuta ofensivă sanitară, individuală şi socială, ar fi timpul să se facă şi igiena rasei, ferindu-ne de exagerările străine şi limitându-ne numai la interesele neamului nostru.

I. P. S. Sa binecuvintează apoi lucrările congresului.

I. P. Sfinţitului nostru Mitropolit îi urmează cu cuvântul de salut ceialalţi reprezentanţi ai societăţilor din Sibiu. La sfârşit dl *Dr. C. Parhon* profesor universitar conferenţiază despre: *Raportul dintre funcţiile nervoase psihice şi endocrine în starea anormală şi patologică*, iar a doua zi dl *Dr. Minea* despre: *Medicină şi credinţă*. Aceste conferinţe publice au fost urmate de mai multe şedinţe ştiinţifice, unde s'au citit şi desbătut rapoartele prezentate.

---

specii. Deaceea a încercat să reprezinte grafic evoluţia vieţuitoaralor.

Primele vieţuitoare au apărut din materia anorganică, prin generaţia spontanee, datorită concursului excepţional, pe care şi l-au dat toţi factorii externi naturali. (Teoria generaţiei spontane a fost scoasă din ştiinţă definitiv. Unii au încercat să o înlocuiască prin teoria că viaţa a apărut pe pământ din o altă planetă (Helmholtz şi Thomsohn) „Biologia, zice naturalistul Reincke, nu cunoaşte o altă lege a vieţii, decât „omne vivum ex vivo", adecă toate fiinţele vii pe care le observăm se nasc din alte fiinţe vii; despre origina fiinţelor vii din materia anorganică, ştiinţa nu ştie absolut nimic", Prof. Reincke op. cit. V. I pg. 19 cf. Svetlov op. cit. I pg. 445).

Cele două izvoare fundamentale din care descinde întreg regnul animal, după Lamarck, sunt: 1. infuzorii şi 2. viermii. Din primii descind animalele cu simetrie radială (echinoderme). Din viermi descind cele cu simetrie bilaterală până la om, (L. Vialleton op. cit. pg. 12).

Ideea de evoluţie s'a legat şi mai strâns de interpretarea mecanică, de îndată ce Haeckel a încercat să o susţie la desvoltarea embrionului, adecă evoluţia ontogenetică. Legea biogenetică a lui Haeckel susţine că individul trece, în desvoltarea lui embrionară, prin tot atâtea stadii prin câte a trecut specia în evoluţia ei generală. Spre exemplu: Haeckel susţine că embrionul omenesc trece prin stadii asemănătoare şi înrudite începând dela cel mai inferior animal până ajunge la forma caractecteristică omului.

Teoria lui Haeckel e aşa de preţuită în şcoala noastră secundară, încât e socotită egală în valoare cu regula de trei din Aritmetică, sau teoria lui Pitagora din Geometrie.

Aceasta e teza transformistă. A vorbi despre evoluţie în biologie e tot una cu a susţinea transformismul. Şi a încerca să negi pe această din urmă, ar însemna să te războeşti cu dogma fundamentală a ştiinţii.

(Urmează)

Nr. 9744—1938

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Părintele Prea Cuc. protopop Ioan Cândea din Avrig decedat la 22 August 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 1 Oct. 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Aşa „bombardament" mai merge! Se anunţă oficial din *Burgos*, capitala Spaniei naţionaliste, că 30 avioane de bombardament din aviaţia naţionalistă au bombardat Luni mai mult timp Madridul şi au aruncat în mijlocul locuitorilor 178 mii de *pâni* mici albe. Naţionaliştii au voit să facă astfel celor din Madrid un dar cu ocazia celei de a doua aniversări dela venirea la putere a generalului Franco.

Cuvinte regale

Vreau să ridic şi să încurajez orice operă de valoare produsă de o minte românească. Dar cer înainte de toate ca această operă să fie serioasă şi să aducă un aport real al ramurii de cultură căreia aparţine.

Cultura nu este un lucru de sine stătător; este un element de căpetenie în sinteza puterii şi dreptului la viaţă al unui neam. Ea este partea neperitoare a patriotismului naţional care dă dreptul unui popor de a supravieţui eternităţii.

Pomenirea lui Vichente Babeş

Banatul românesc a avut în *Vichente Babeş* pe unul dintre cei mai activi luptători pentru marile idealuri naţionale.

In deosebi bogată este activitatea sa politică, — era cel mai neobosit şi devotat colaborator al Mocioneştilor: Andrei, Petru, Anton şi Alexandru. Steagul, desfăşurat de aceşti ilustri bărbaţi ai românilor de dincoace de Carpaţi, a fost susţinut şi apărat cu talent şi stăruinţă de V. Babeş atât în parlamentul ungar pe vremea sbuciumărilor noastre naţionale, cât şi în misiunea despărţirii ierarhice de biserica sârbească, precum şi în alte domenii publice.

Vichente Babeş, născut în anul memorabil 1821 în satul bănăţean Hodoni, a învăţat carte în Timişoara, Seghedin, Carlovet, apoi cursurile teologice în Arad, ear studiile juridice la facultatea de drept din Budapesta. Puţin timp a funcţionat ca profesor la „preparandia" noastră din Arad. Ca director şcolar în 1849, a administrat trei districte şcolare în Banat, cu peste cinci sute şcoale confesionale. La Viena, în acelaş an, a reprezentat interesele poporului alături de Şaguna, P. Mocioni, G. Bariţ ş. a. La Budapesta e numit judecător la „tabla regească". In 1861 intră în „dieta" Ungariei ca deputat ales în cercul Sasca Montană. La reînfiinţarea Mitropoliei noastre ardelene a stat alături de Andrei Şaguna, ca vajnic apărător al drepturilor bisericii ortodoxe naţionale. In următoarele alegeri parlamentare a izbutit să fie din nou ales, pe lângă toată teroarea desfăşurată de guverne cu prilejul alegerilor.

Lupta sa în parlamentul ungar a fost resplătită cu perderea postului său de judecător, fără ca, după muncă judecătorească de 20 de ani, să i se dea meritata pensie. A redactat între anii 1866 şi 1875 foaia *Albina*, sprijinită de familia Mocioni.

A stat în fruntea Comitetului Partidului Naţional din Transilvania, Banat şi Ungaria, până în anul 1891, când se retrage din viaţa politică, şi îşi consacră restul vieţii studiilor istorice şi culturale. A răposat în Budapesta în 1907 în etate de 86 de ani.

In Timişoara, într'un mare parc, i s'a ridicat anii trecuţi un bust, ear al doilea bust i s'a inaugurat acum, Duminecă, în 2 Octomvrie, lângă biserica din Hodoni, satul său natal, unde într'un mausoleu odihnesc astăzi rămăşiţele pământeşti ale lui Vichente Babeş.

Neamul românesc i-a adus prinos de recunoştinţă pentru meritele lui neperitoare, prin care a strălucit în timpurile cele mai vitrege din trecutul românilor robiţi.

Comunicat

Cucernicii preoţi din Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu cari sunt membri la Casa de economie, ajutor şi credit a clerului ortodox şi doresc să se aboneze la Enciclopedia României, în şase volume cu preţ de Lei 8000, pot avea o reducere de Lei 600. Doritorii de a avea această lucrare cu reducere de 600 lei, se vor adresa în scris Consiliului arhiepiscopesc în 15 zile.

Consiliul arhiepiscopesc

Desvelirea bustului lui Mihail Eminescu

Sibiul s'a împodobit cu un nou monument. De data aceasta omagiul vizează însaşi întruchiparea geniului neamului românesc.

Duminecă 2 Octomvrie c. orele 5 d. a., într'un cadru deosebit sărbătoresc, s'a făcut în minunatul parc al Arinilor desvelirea bustului nemuritorului poet Mihail Eminescu. Aşezat într'un minunat chenar de brazi, cari în formă de coroană îi ţin deasupra capului laurii unei vii recunoştinţe, monumentul este opera sculptorului Radu Moga şi reprezintă pe marele poet în epoca tinereţii.

In Sibiu ideia ridicării unui monument lui Eminescu, nu este nouă. Incă înainte de războiu cercurile intelectuale şi conducătorii Astrei s'au străduit să permanentizeze în mijlocul lor chipul de bronz al marelui poet. Greutăţile pe cari le-au întâmpinat atunci i-au silit la resemnare.

Astăzi din iniţiativa dnei profesoare E. Săndulescu, un Eminescu tânăr şi virtuos, cu fruntea lată de geniu, cu plete bogate şi ochi visători, a luat loc în galeria celorlalte figuri istorice în cel mai minunat loc al oraşului, lângă un pârâiaş cristalin de munte, care-i cântă mereu epopeia neamului nostru.

In Dumineca aceasta de toamnă, codrul scuturându-şi frunza, a participat cu întreagă suflarea românească din oraş, la măreaţa solemnitate.

In numeroasa asistenţă s'a remarcat prezenţa I. P. S. nostru mitropolit *Nicolae*, dl general Oprescu, comandantul 7 armată, dl Pop S. primarul oraşului, colonel Cămăraşu, prefectul judeţului şi întreaga elită intelectuală a oraşului.

P. S. *Vasile*, vicarul sfintei Mitropolii, asistat de un sobor de preoţi a săvârşit sfinţirea monumentului, după care a rostit următoarea cuvântare:

Inalt Prea Sfinţite,
Dle general comandant,
Dle prefect, Dle primar,
Stimaţi ascultători,

Iată în faţa noastră desvălit chipul tânăr al poetului în frumuseţe desăvârşită. Aproape aşa va fi fost, când mânat de destinul său, a călcat, poate, cu piciorele şi glia pe care i se înalţă acest monument, pe vremea când cutreera ţările, ca să soarbă în sine picătură cu picătură frânturile sufletului românesc.

Atâta putea face atunci. Peste hotarele afurisite ce împărţeau trupul neamului, să construiască din frânturi un suflet mare, cu respiraţie largă dela Nistru pân' la Tisa, din Hotin şi pân' la mare, din care să plângă jalea şi răzvrătirea împotriva unei sorţi maştere şi să isbucnească ca un vulcan dorul după vitejia străbună, aşa cum înşiră aceste simţiri pe firul aurit al poeziei, în nemuritoarea-i „Doină".

Atât putea face atunci. Să calce cu voinicie pe toate plaiurile româneşti şi pretutindenea din florile literaturii poporale să culeagă mierea graiului nostru, din care să-şi plămădească limba poetică ne mai auzită şi neajunsă.

Mai târziu, ca bărbat în floare, a făcut mai mult. A făcut nespus de mult pentru glorificarea acestui neam, cum bine ştiţi.

Dar tot ce a făcut, tot ce a visat, tot ce a creiat în acest timp porneşte din sufletul fără hotar ce-l îmbinase singur din componentele lui, din elementele vii ale fiinţei româneşti; şi e îmbrăcat în haina poetică măiastră, ţesută de el din culorile florilor, alese tot de el, de prin livezile înmiresmate ale întregului pământ românesc.

Că în viaţa pământească n'a fost fericit, că a trăit în sărăcie, că a fost nedreptăţit de contimporani, că s'a stins în plină bărbăţie de o moarte dureros de dramatică, pe noi cei de astăzi ne întristează, dar nu prea are mare importanţă.

Prin suferinţă se purifică ce este prea pământesc în noi. Suferinţa e chezăşia învierii. Iar poetul singur şi-a dus aleanul la picioarele Preacuratei ca să i-l vindece:

Crăiasă alegându-te
Ingenunchem, rugându-te,
Inalţă-ne, ne mântue
Din valul ce ne bântuie,
Fii scut de întărire
Şi zid de mântuire.
Privirea-ţi adorată
Asupra ne coboară,
O, maică preacurată
Şi pururea fecioară,
Marie!
. . . . . .
Ascultă-a noastre plângeri
Regină peste îngeri,
Din neguri te arată
O, maică precurată
Şi pururea fecioară,
Marie!

Important de reţinut pentru noi cei de astăzi şi de mâine este, că acest neasemănat geniu a sintetizat în opera sa poetică, în scrierile sale literare şi politice, toată gândirea, toată simţirea şi aspiraţiile româneşti, înnobilându-le, sublimându-le, înveşnicindu-le.

Cetindu-i opera, e cu neputinţă, să nu ne surprindem simţirea şi gândirea vibrând în acelaşi ritm, cu gândirea şi simţirea lui, cu melancolia lui, cu romantismul lui, cu filosofia-i în aparenţă pesimistă şi totuşi de un optimism atât de cuceritor. E cu neputinţă să nu fim prinşi în vraja patriotismului său înflăcărat şi totuşi real şi raţional.

Eminescu e un rar fenomen omenesc. E luceafărul geniului poetic al neamului nostru, ale cărui raze sclipitoare vor lucì peste veacuri sensibilităţii sufletului românesc.

Dacă duhul său mai rătăceşte câte odată prin atmosfera pământului românesc adorat de el, desigur se va odihnì o clipă cu plăcere asupra acestui tânăr chip al său turnat în bronz şi aşezat într'o poziţie ce-i împlineşte postum una din ultimele-i dorinţe, căci:

Luceferi ce răsar
In umbră de cetini
Or să-i zimbească iar,
Fiindu-i prieteni.

*

In numele Armatei a vorbit dl general Gh. Oprescu, comandantul corpului 7 armată, I. Minulescu în numele P. S. Nicolae Colan Ministrul Cultelor şi Artelor, Cezar Petrescu, Pr. V. Bologa în numele Astrei, dna Săndulescu şi Sever Pop, primarul oraşului, după care înălţătoarea serbare a luat sfârşit.

*

Seara târziu, când noaptea îşi întinde mantaua sa neagră, luceafărul coboară o rază de lumină, printre cetinile de brad, peste chipul de bronz al poetului. Acolo în parcul arinilor figura sa de bronz este totdeauna strălucitoare, după cum a fost şi geniul său.

Nr. 10.692—1938

Concurs

Pentru postul de *eclesiarh* la biserica catedrală din Sibiu se caută un *ieromonah* întărit în viaţa duhovnicească şi iubitor de ordine şi curăţenie, care va avea locuinţă în natură, hrană şi leafă lunară de Lei 1160.

Doritorii de a ocupa acest post îşi vor înainta cererile, însoţite de actele de recomandaţie, pe adresa: *Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu.*

Sibiu, 28 Septemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme-Recensii-Comentarii

Cultură şi cultură. — Strămoşii noştri romani înţelegeau prin cultură munca ce o depuneau pe ogor, spre a scoate rodurile necesare traiului zilnic.

Azi, când vorbim de cultură, nu ne mai gândim la munca depusă pe câmp, ci la ceva mai subţil, adecă la ceeace omul creiază — tot prin muncă — însă în domeniul imaterial al spiritualităţii.

Cultura este prin eminenţă o creiaţie spirituală, care reflectează ceeace sufletul omenesc are mai profund şi mai esenţial.

De când există lumea, se pot distinge două categorii de oameni, în ce priveşte atitudinea lor faţă de viaţă: categoria oamenilor cari se încântă de satisfacţia ce li-o dă senzorialul, — fără să-şi pună o problemă de viaţă.

Categoria a doua este a spiritelor frământate de fiorii misterului vieţii, arşi de pasiunea pătrunderii în taina şi armonia esenţelor existenţii.

Cei din tabără „pasivilor spirituali" trăiesc prin ceace le procură simţurile şi prin instinct. Ei nu-şi torturează creerul cu probleme din domeniul spiritual al culturii. In definitiv, pentru asemenea specimen, nici nu există probleme. Se bucură ca — privilegiaţii — de bunurile culturii, stropite cu sudoarea spiritelor de elită...

Alături de aceşti vegetativi spirituali, există minoritatea elitei spirituale, oamenii chinuiţi de problemele vieţii, cercetând, în laborartorii şi biblioteci, calea descoperirilor ştiinţifice şi stabilind o relaţie între fenomene. Aceştia sunt cugetătorii, eroi ai cuceririlor metafizice, prin care se actualizează în omenire valorile culturii.

Procesul de desăvârşire spirituală a popoarelor se împlineşte printr'o cultură autentică. Cultura autentică este aceea care are *bază etică*. Umanitatea, înainte de a fi altceva, este o realitate spirituală-etică. Cultura care nu se fundamentează pe realitatea etică a vieţii umane, oricât de solidă ar fi în aparenţă, este greşită.

Cultura reală se inspiră din idealul unei morale superioare, creiază bunuri spirituale care, prin senzul lor unitar, umple viaţa de optimism şi eroism în lupta pentru existenţă.

Cultnra, fără conţinut spiritual, aşa cum doreşte să o realizeze materialismul comunist, — este o eroare şi un prilej de mare dezastre în vìaţa socială. Timpurile de anarhie morală ne mărturisesc, despre degenerarea şi peirea culturii lor.

Dacă analizăm momentele culturale actuale, constatăm că suntem încă departe de culmile unei culturi integrale, ale unei culturi de concentrări interioare şi de înaltă tensiune a spiritului spre transcendent.

Civilizaţia sec. 19 şi 20, prin progresul ei virtiginos, neagă ostentativ simbolica sacră a culturii, şi tinde să stăpânească viaţa prin tehnica formidabil de complexă. Această tendinţă a civilizaţiei, pe lângă faptul că a provocat criza culturii, ne mijloceşte totuşi să surprindem în interiorul acestei crize două momente importante: unul, susţinut de puterea perfecţiunii tehnicii, care îşi manifestă setea de stăpânire, şi altul ce se detaşează chiar din interiorul sferii culturii, sub semnul unei voinţe religioase, cu tendinţa de a transfigura real viaţa şi de a potenţa încordarea spiritului, spre a depăşi vremelnicia.

Sigur că, acest proces de orientare spre transcendent şi de transformare a tuturor momentelor culturale într'o realitate ontologică, provoacă criza culturii ce nu-şi găseşte satisfacţie în activităţile diverse ale civilizaţiei actuale.

Dacă voinţa ontologică se afirmă, se pune întrebarea: unde îşi va afla ea acel climat spiritual spre deplina împlinire a ei? Incontestabil că-i trebue un centru de potenţă spirituală. Acest centru, acest climat spiritual, nu-l poate afla, decât numai sub cupola mistică şi cosmică *a Bisericii lui Hristos*. Sub această cupolă se poate face legătura dintre real şi ideal, material şi spiritual, dintre voinţa omenească şi voinţa lui Dumnezeu.

In această atmosferă spirituală, se poate crea cultură şi ne putem împărtăşi de bunurile culturii. Căci de cultură, în adevăratul înţeles al cuvântului, nu te poţi bucura, decât numai dacă trăieşti în Dumnezeu, — şi poţi creia cultură, numai dacă Dumnezeu trăieşte în tine.

Dacă civilizaţia înseamnă cultul şi organizarea forţei fizice ca năzuinţă de cucerire şi dominare a vieţii sociale, cultura înseamnă iubire, solidaritate, pace şi între oameni bună înţelegere.

Valorile religioase-etice sunt bunuri mai presus de contigenţele timpului. Oamenii nu se pot forma decât cu ajutorul idealismului religios şi etic, substanţa adevăratei culturi.

Pentru generaţiile ce vin să desăvârşească un viitor de prosperitate şi fericire, aceste valori etern valabile trebue să constitue supremele năzuinţi de împlinit, — deoarece ele sunt singurile bunuri îndreptăţite a păstra şi a sporì tezaurul spiritual al omenirii, — cultura. — Pr. *C. Zoican.*

*

Din activitatea cercurilor religioase. — Cercul religios I Mediaş a ţinut şedinţă, Duminecă 2 Octomvrie a. c., în fruntaşa comună Dârlos.

Dimineaţa la sfânta utrenie şi sfânta liturghie servesc preoţii cercului, predica zilei fiind însufleţit spusă de către C. preot Gh. Simpliceanu-Mediaş, vorbind despre „Dragostea creştină".

Corul „Soc. Sf. Gheorghe", condus de dl Fărcaşiu, produce impresie înălţătoare, în măreţul locaş de rugăciune, edificat cu atâta râvnă de credincioşii vrednicului părinte D. Filimon, preşedintele cercului.

După masă s'a slujit sf. vecernie şi sfinţirea apei celei mici. Pr. Gheaja vorbeşte despre „Biserica lui Isus Hristos". Poporul ascultă cu râvnă şi sete conferinţa.

Părintele M. Maier, vorbeşte despre: „Lumina credinţei". Adevărata comoară a vieţii, căci numai având cheia credinţei în Dumnezeu, toate câte le cereţi „le veţi primì şi se vor da vouă". „Credinţă tare ne trebue, — o credinţă lucrătoare prin dragoste vie. Această credinţă se dobândeşte şi se păstrează prin umilinţă şi evlavie, prin modestie, prin post şi rugăciune, prin îngenunchere înaintea lui Dumnezeu".

Păr. Maier aduce mulţumiri venerabilului preot D. Filimon, parohul locului, care a împlinit frumoasa vârstă de 72 ani şi 45 ani de păstorire în aceeaş parohie, pentru felul cum a muncit în via Domnului. De aceea Domnul i-a ajutat să ridice o măreaţă biserică, cunună frumoasă a străduinţelor C. Sale.

Aduce mulţămiri credincioşilor pentru dragostea pe care o au pentru sf. biserică, venind dela mic cu mare să laude pe Domnul — împreună cu C. preoţi — pentru darurile sale bogate revărsate din belşug asupra noastră. Indeamnă să ţină mai departe la această biserică a Domnului Isus în care se află darurile de viaţă dătătoare.

Dl inspector I. Goşteanu în cuvinte bine simţite aduce mulţumire în numele Asoc. înv. şi Asociaţiunei „Astrei", preoţilor cari au venit în parohia Dârlos, producând mari bucurii sufleteşti tuturor, prin slujbele făcute şi predicile rostite. Işi exprimă dorinţa ca preotul şi învăţătorul să lucreze în colaborare, ca astfel să câştige biserica şi neamul românesc, prin munca lor.

Păr. Maier, luând din nou cuvântul, mulţumeşte dlui inspector Goşteanu, de cuvintele spuse la adresa preoţilor, spunând: pentru noi exemplu de vieţuire este însăşi viaţa Mântuitorului, — adevăratul Invăţător — plină de pilde de iubire, şi învăţătura Lui, care se întemeează pe porunca dragostei. Invăţătura aceasta e şi o lege a firii, şi o necesitate pentru a fi lumea fericită. Unde este tare învăţătura lui Isus a dragostei desinteresate, este împărăţia binelui şi adevărului. Dacă între preot şi învăţător va domnì dragostea lui Isus, atunci vor fi fericiţi şi cei pe care au datoria să-i conducă spre limanul mântuirii. Din partea preotului s'a arătat şi se va arăta dragoste faţă de toţi.

Păr. Filimon mulţămeşte preoţilor în numele poporului credincios din Dârlos.

Apoi credincioşii cu mare evlavie au sărutat sf. cruce şi s'au botezat. In conferinţa intimă conferinţa şi predica au fost declarate deplin reuşite.

Prin aceste întruniri religioase, în sufletele credincioşilor se desvoltă tot mai mult simţul de religiositate, credinţă tare şi neclintită în sf. biserică şi în sf. ei aşezăminte. — Pr. *M. M.*

*

Cerc religios. — In Dumineca din 18 Septemvrie a. c. credincioşii din *Ghijasa de jos*, prot. Agnita, au avut bucuria duhovnicească să primească în parohie pe P. C. Pr. protopop *E. Păcală*, împreună cu 5 preoţi ai cercului religios Nocrich, pentru ţinerea cercului religios şi sfinţirea noii case parohiale. Cu deosebit ceremonial şi cu multă evlavie s'a servit sf. liturghie, la pricească predicând frumos păr. *N. Bogorin* din Beneşti, şi arătând cum trebue să urmăm pe Mântuitorul şi care sunt prietenii lui.

După masă la ora 2 s'a făcut sfântul maslu şi sfinţirea frumoasei case parohiale, compusă din 5 camere. Fiind de faţă enoriaşii parohiei, păr. *V. Cinezan*, din Hosman, a rostit o impresionantă predică despre puterea sf. maslu, ear păr. adm. *V. Cheşcu* a vorbit despre „Necesitatea caselor parohiale pentru sfânta Biserică şi credincioşi". Mulţumeşte cu adâncă recunoştinţă P. C. păr. protopop şi preoţilor din cerc pentru participare. La sfârşit, în cuvinte de adevărat păstor sufletesc, păr. protopop mulţumeşte credincioşilor pentru obolul dat, în deosebi preotului iniţiator, care prin zelul său deosebit şi prin metodele pastorale a ajuns într'un timp scurt la realizări frumoase, reparând sf. biserică, înzestrând-o cu cele necesare şi cu o nouă casă parohială. — *Un participant.*

*

Sfinţiri de biserici împreunate cu misiuni religioase pentru popor în protopopiatul Hunedoara. — Plaiurile tractului Hunedoara au îmbrăcat haină de sărbătoare, de două ori în vara aceasta: întâi la *Cernişoara-Florese* şi *Vălar*, cu ocazia sfinţirii celor două bisericuţe ortodoxe de acolo în ziua de Duminecă 28 August a. c., şi a doua oră în ziua de 8 Septemvrie a. c. (Naşterea Maicii Domnului) la *Sohodol*, când s'a sfinţit frumoasa biserică reparată în vara aceasta.

Ambele prilejuri de bucurie sufletească ni le-au dat credincioşii bisericii ortodoxe din regiunea pădurilor cari, prin jertfa lor şi prin zelul păstorilor sufleteşti, au ridicat în anul acesta *trei* locaşuri de închinare lui Dumnezeu.

La Cernişoara-Florese şi Vălar, pe valea Cernii, populaţia ţinuturilor sărace („pădurenii") au întâmpinat cu simţăminte de mare bucurie pe P. S. Sa *Vasile*, vicarul sfintei Mitropolii şi trimisul I. P. Sfinţitului nostru Mitropolit *Nicolae*. Imbrăcaţi în frumosul port al dacilor, cu sufletele în haină de sărbătoare ne-au întâmpinat pădurenii. La Cernişoara-Florese, cel mai bătrân din sat — cantorul, — în fruntea poporului, a întâmpinat pe P. S. Sa prin cuvinte simple şi pornite din suflete curate. Glasul bătrânului par'că era glasul strămoşilor de altădată, plini de credinţa şi nădejdea în Dumnezeu.

P. S. Sa observă acest lucru prin cuvintele călduroase adresate acestor buni credincioşi cari îi sorb sfaturile cu multă sete, căci până aci n'au mai văzut vlădică românesc în satul lor. „Tot mereu se spune că voi sunteţi săraci — zice Prea Sfinţitul, — dar eu văd că voi sunteţi cei mai bogaţi credincioşi ai noştri, căci aveţi bogăţii sufleteşti mai preţioase decât aurul sau argintul. Sufletele voastre sunt curate ca şi aerul curat de munte în care trăiţi. Dovada bogăţiei voastre sufleteşti se vede din roadele credinţii voastre în ridicarea sfintelor altare pentru mărirea lui Dumnezeu". —

Bucuria pădurenilor şi a noastră — a păstorilor sufleteşti — n'a fost mai mică în ziua de 8 Septemvrie (la Naşterea Maicii Domnului) când în număr frumos şi sub conducerea harnicului nostru protopop *Nicolae Suciu*, am alergat pe altă vale a plaiurilor hunedorene — la Sohodol, — unde ne aşteptau cu sete credincioşii urmaşi ai dacilor, să le sfinţim şi lor biserica renovată. Am fost întâmpinaţi cu nespusă căldură de către iubitul întru Hristos frate, Nicolae Renţea, care conduce credincioşii din Lelese şi Sohodol pe căile Domnului. Le-am răspuns cu aceeaş căldură şi dragoste prin slujba noastră şi prin cuvântul rostit de către părintele protopop Nicolae Suciu, la sfârşitul sfintei liturghii. In luminata sa predică părintele protopop arată credincioşilor îndoita bucurie ce scaldă sufletele noastre şi ale lor. Prima bucurie izvoreşte din praznicul Naşterii Maicii Domnului şi a doua din praznicul sfinţirii bisericii lor, care după multă trudă a fost redată misiunii ei înalte de a se săvârşi în ea marile şi dumnezeeştile slujbe. In cuvinte ales şi prin pilde potrivite, părintele protopop arată credincioşilor mulţimea izvoarelor de apă vie ce ţâşnesc din neclintita stâncă a bisericii ortodoxe, pe care suntem datori s'o apărăm şi s'o iubim ca pe cel mai scump tezaur lăsat nouă de Domnul Hristos pe pământ.

După săvârşirea sfintei liturghii ieşim în procesiune la ţarină unde, pe cea mai înaltă culme a satului, săvârşim sfinţirea apei, rugăciuni pentru sănătatea turmelor credincioşilor şi stropirea credincioşilor cu apă sfinţită. Aici vorbeşte părintele *A. Băilă* din Cerişor — despre rugăciune şi însemnătatea ei în viaţa creştinilor. Cuvintele simţite merg la inima credincioşilor şi o scaldă în lacrimi de bucurie...

Adânc mişcat, părintele Nicolae Renţea ne mulţumeşte tuturor pentru bucuria ce i-am prilejuit lui şi întregului popor.

Praznicul ia sfârşit la ora 7 seara, dar bucuria lui persistă şi astăzi în sufletele noastre. — Pr. *Iosif Ţint.*

*

Conferinţă preoţească. — Cercul IV preoţesc din tractul Haţeg a ţinut conferinţă preoţească în Dumineca a 3-a a lunei August în parohia Grid. S'a oficiat sfânta liturghie în sobor. La pricească predică Pr. Septimiu Popovici despre credinţă ca mijloc de vindecare a boalelor sufleteşti. Pr. Ioan Costovici predică la sfârşitul sfintei liturghii despre câştigarea vieţii veşnice şi a fericirii dincolo de mormânt. Urmează parastas pentru preoţii decedaţi. Incheierea o face Pr. preşedinte Iuliu Tirinescu, explicând rostul cercului religios, îndeamnă credincioşii să-şi întocmească viaţa după cuvântul Domnului, nelăsându-se amăgiţi de grijile vieţii trecătoare.

Puţinii credincioşi au plecat acasă mulţumiţi sufleteşte şi mai luminaţi parcă de cele auzite în sfânta biserică a satului lor, Vălcelele rele, la 25 August 1938. — Pr. *Remus Roşca.*

*

In pragul noului an şcolar. — La mijlocul lunei Septemvrie se deschid porţile şcoalelor. Tăcutele ziduri răsună din nou de voioşia gureşă a tinerelor odrasle, care îşi povestesc cu voce ridicată bucuriile vacanţei trecute.

In câte un colţişor al coridoarelor vezi stergându-şi lacrimile nevinovate elevul nou, despărţit de dragostea părinţilor şi de veselia frăţiorilor rămaşi acasă.

Părinţi, cu frunţi îngândurate, trec spre cancelarii şi, cu copiii lor de mână, cer lămuriri şi îndrumări dela pedagogi sau pedegoage...

Priveşti cu inima strânsă la această mişcare de dute-vino şi în creer îţi încolţeşte gândul: lipseşte din mijlocul împărăţiei copilăriei un suflet cald de părinte, care cu inimă iubitoare să priceapă durerea nevinovatelor lacrimi şi cu bunătate să îndrumeze paşii şovăelnici ai părinţilor tocmai în clipele cele mai critice ale despărţirii de copiii lor dragi.

Cine e chemat să îndeplinească această cerinţă la început de an şcolar?

Fără îndoială că nimeni altul decât *duhovnicul şcoalei.*

In aceste zile, împreunate pe deoparte cu bucuriile revederii dintre colegi, pe de altă parte cu regrete şi lacrimi, *duhovnicul-catihet* al şcoalei nu poate lipsi din mijlocul elevilor.

Am credinţa, că Mântuitorul, potrivit Evangheliei Sale, ar înscrie ca prim capitol, în „programa analitică" a catiheţilor, primirea şi îndrumarea elevilor la început de an şcolar.

Nu există o lecţie de religie mai fecundă în fapte creştineşti decât această părintească primire.

Nimic nu poate fi mai duhovnicesc, în activitatea şcolară a unui catehet, decât ştergerea lacrimilor unuia dintre aceşti *«mai mici»*, sau încurajarea cu vorbă blândă de părinte sufletesc a tinerelor inimi şovăitoare, care se văd, printre străini, despărţiţi de cercul lor familiar şi puşi în faţa unei munci necunoscute încă.

Insemnând aceste rânduri, când anul şcolar 1938—39 îşi anunţă începutul, apelăm la sufletul catiheţilor, rugându-i să privegheze asupra copiilor Neamului cu părintească dragoste; ei singuri, catiheţii, sunt chemaţi a înlocui grija părinţilor de acasă.

Un astfel de duhovnic, conştient de chemarea sa, ar binemerita dela părinţi toată recunoştinţa, iar dela bunul Mântuitor binecuvântarea mulţumirii sufleteşti pentru creştineasca muncă înfăptuită în spiritul sfintei Sale Evangheli. — Pr. *A. Marcovici.*

INFORMAŢIUNI

Parastas pentru Mareşalul Averescu. *In ziua înmormântării sale, Joi în 6 Octomvrie, ora 11 a. m., s'a făcut parastas, în biserica noastră catedrală din Sibiu, pentru odihna sufletului răposatului mareşal* **Alexandru Averescu.** *A slujit I. P. S. Sa mitropolitul nostru* **Nicolae,** *înconjurat de un sobor de preoţi, de faţă fiind reprezentanţii autorităţilor militare şi civile, tinerimea şcolară condusă de corpul didactic, şi alţi numeroşi localnici.*

Amânare. Intrunirea Congresului naţional-bisericesc, ce fusese convocat pe ziua de 14 Octomvrie 1938, se amână până la alte dispoziţii.

Societatea de lectură „Andreiu Şaguna" a studenţilor Academiei teologice „Andreiane" din Sibiu şi-a ales următorul comitet de conducere pe anul 1938—1939:

Preşedinte de onoare: Păr. Prof. *Gr. T. Marcu*, preşedinte activ: Pr. Virgil Runceanu an IV, vice-preşedinte: Pant. Urian an IV, secretar general: Pavel Pintea an IV, bibliotecar: Ioan Popa an III, Casier: Viorel Suciu an III, econom: Dum. Dârjan an II, secretar de şedinţe: Vasile Şartan an II, vice-bibliotecar: Ioan Giurgiu an II, vice-econom: Mircea Muntiu an I; membri în comisia literară: Ioan Suciu an IV, Nichifor Todor an IV, Ioan Halmagiu an III, Cornel Dascăl an III, Gheorghe Popa an II, Ioan Bătrânu an II, Vasile Suciu an I şi Ştefan Tascianu an I; comisia de verificare: Lazăr Voişanu an IV preş., Andrei Aldea an III, Visalon Ispas an II. Alegerea comitetului s'a făcut în 27 Septemvrie a. c., sub conducerea Păr. Rector *Dr. D. Stăniloae.*

DE ÎNDREPTAT. In numărul precedent 40, la coloana a doua a primarticolului, a se ceti: *„Isus Hristos* **nu** *iese înaintea noastră prin poartă de Cetate"*, — (în loc de: „ne iese"...)

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 9 Octomvrie 1938, va predica părintele protoppo *Em. Cioran.*

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200 —

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100 —
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

Nr, 1180—1938 (50) 1—3

Concurs

La ordinul Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 10.098 din 16 Septemvrie a. c. şi în înţelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei vacante, **Şimon, biserica nouă,** de clasa I-ă, protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Venitele stolare, aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 4544—1929.

3. Sesia parohială 2.1200 jug. fânaţ.

Cererea de concurs, provăzută cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a candida, dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se va înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zârneşti, judeţul Braşov, 28 Septemvrie 1938.

Vasile Stoicanea
protopop

Nr. 1988—1938 (49) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei I de cl. I-a Sf. Gheorghe, protopopiatul Sfântul Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.

2. Casă parohială cu dependenţe.

3. Sesiune parohială 20 jugăre arător şi fânaţ.

4. Lemne de foc 5 stânjini în pădure având a restitui Primăriei costul tăiatului. In caz că, Primăria acordă separat lemne de foc parohului-protopop atunci în loc de 5 stânjini vor fi 10.

5. Stola obişnuită. Până la edificarea catedralei proiectate, oraşul formează o singură parohie; cei doi preoţi-parohi vor beneficia de venitele stolare alternativ: unul o săptămână celalalt alta. In ajunul Bobotezei parohul I va umbla cu Sfânta Cruce în cartierul cu vechii enoriaşi băştinaşi.

Având în vedere că aceşti enoriaşi maghiarizaţi în mare parte nu vorbesc românește, candidaţii trebue să cunoască şi limba maghiară.

Cererile de concurs cu toate documentele împreună, şi cu încuviinţarea specială a Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc, în terminul indicat.

Nr. 1569/1938 port. (21) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă Tribunalul Sibiu, prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 5890/1938 şi Nr. G. II. 12070/1938 a Judecătoriei mixte Sibiu în favorul reclamantului Capotă Vasile dom. în Răşinari reprez. prin advocatul Dr. Samoilă David Sibiu, pentru incasarea creanţei de 400 Lei, şi accesorii, se fixează termen de licitaţie pe ziua de 12 Octomvrie 1938, ora 3 p. m., la faţa locului în Răşinari Nr. 1345, unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară, mobilier de casă şi 1 radio în valoare de 5200 Lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenziunea care e de incasat, face 400 Lei capital, dobânzile cu 5/5% socotind din 1 Ianuarie 1938, iar spesele până acum stabilite de 619 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii şi aceştia şi ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în senzul art. XLI: 1908 § 20.

Sibiu, la 16 Septemvrie 1938.

(ss) INDESCIFRABIL, portărel.

C. preoţi să stea
în fruntea mişcării
Oastea Domnului

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 16 Octomvrie 1938 — Nr. 42

BIBLIOTECA CENTRALA ... SIBIU

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noua organizare a breslelor

O lege recentă a fixat nouile principii şi norme de asociere ale lucrătorilor şi meseriaşilor de diferite categorii profesionale. După declaraţiile dlui M. Ralea, ministrul muncii, trei sunt principiile cele noui ce stau la baza acestei legi: 1. concentrarea sindicală, 2. despoliticianizarea asociaţiilor profesionale şi 3. naţionalizarea lor.

In spiritul primului principiu nu se va recunoaşte de acì înainte personalitate juridică decât unei singure asociaţii pentru lucrătorii unei meserii, pe Ţinut. Inainte se creiau mai multe asociaţii pentru aceeaş categorie de meseriaşi, supralicitându-se în avantagiile ce se promiteau celor ce se vor înscrie în ele. Asociaţia recunoscută ca personalitate juridică se numeşte breaslă — legea a scos acest termen din trecutul meseriilor româneşti — şi ea va avea ramificaţii în fiecare judeţ, iar breslele de aceeaş categorie din Ţinuturi vor avea o uniune în Capitală.

Despoliticianizarea breslelor înseamnează interdicţia de-a se cartela cu partidele politice pentru a sta în slujba lor. Alegerea conducătorilor va trebuì făcută nu dintre conducătorii fără profesie, ci din cele mai bune elemente cari muncesc efectiv în cadrul profesiunii lor. Organizaţiile profesionale vor trebuì să se ocupe cu problemele şi interesele profesionale ale membrilor lor.

Iar prin naţionalizarea breslelor se înţelege oprirea lor de-a se ocupa cu «afilierea la organizaţii internaţionale dela cari primeau adesea sugestii şi îndrumări» şi încadrarea în solidaritatea naţională şi în slujba intereselor naţionale.

Aceste trei principii sunt în spiritul timpului nostru şi din ele se inspiră organizaţiile muncitoreşti din cele mai multe ţări. Adoptarea lor echivalează cu o depăşire a liberalismului individualist şi a marxismului internaţional şi disolvant.

In special trebue salutat cu multă satisfacţie principiul naţional în organizarea şi orientarea diferitelor categorii de muncitori. Numai cât ni se pare că termenul «naţional» e luat în noua lege nu în senzul etnic, ci în cel de cetăţenie. Şi credem că nu e suficient ca o breaslă să fie naţională doar prin aceea că e independentă de organizaţiile internaţionale, ci şi prin membrii ei cari să fie români în proporţie cu raportul dintre numărul românilor şi al străinilor în această ţară. Trebue mers acì până la ultima consecinţă a principiului şi realizat postulatul just, formulat de dl Nichifor Crainic în «Programul statului etnocratic». Numai atunci breasla va putea fi însufleţită de imperativul solidarităţii naţionale, de o tendinţă centripetală în raport cu statul nostru. Inţelegem că problema aceasta nu poate fi rezolvată prin legea breslelor, cari prescrie cum să se asocieze meseriaşii, ci printr'o serie de măsuri, urmărite cu tenacitate zeci de ani, prin care să se înmulţească însuşi numărul meseriaşilor români până la a ajunge proporţional cu cel al meseriaşilor străini.

Cu speranţa că realizarea acestui mare deziderat naţional va fi urmărită sistematic, trebue să accentuăm chiar şi numai enunţarea şi forma mai modestă deacum a principiului solidarităţii naţionale întrodus de noua lege în constituţia breslelor.

Acest principiu va atenua în sufletul muncitorului şi al meseriaşului starea de suflet negativistă produsă de microbul marxist. Muncitorul va fi îndrumat să nu mai aştepte binele social ca un fruct al urii şi răsturnării oricărei oridini, ci ca un rezultat al colaborării frăţeşti între toţi factorii muncitori ai naţiunii. Va fi îndrumat astfel spre o stare de suflet care e cu totul în acord cu spiritul creştin: frăţietate şi muncă, spre un bine comun, spre o ajutorare reciprocă.

Direcţia aceasta e atât de mult creştină şi e atât de cert că numai cu ajutorul virtuţilor creştine se poate urmări cu succes, încât ne mirăm de ce nu a folosit dl Ralea şi termenul «creştin» pentru etichetarea nouilor principii ce stau la baza acestei legi.

Ideea de clasă, exploatată de marxism, era o idee de ură, de repulsiune între factorii societăţii; deci o idee anticreştină. Ea a crescut din sau paralel cu concepţia că viaţa e o luptă a unui ins sau a unui grup împotriva altuia. Viaţa era intuită în imaginea unei crâncene «lupte pentru existenţă», ca un războiu al tuturor contra tuturor. Creştinismul vorbeşte de o solidaritate, de o colaborare a factorilor din cosmos, care e creat ca o operă armonioasă, unitară a aceluiaş Creator. Creştinismul propovăduieşte iubirea pentru toţi, abnegaţia şi autosacrificarea propriei persoane pentru toţi, chiar şi pentru cei răi. Realitatea ni se prezintă iarăş, în aspectele fundamentale ale ei, nu ca războiu reciproc de exterminare, ci ca ajutorare reciprocă. Iată familia, instituţia fundamentală a vieţii omeneşti: ea e dată pentru că omul nu s'ar putea ridica singur. In viaţa de toate zilele experiem mai mult ajutorarea reciprocă (prin şcoală, profesiuni, stat) decât lupta de exterminare reciprocă. Aceasta e umbra vieţii, nu ipostasul ei. E stâlcirea adusă de păcat, nu însaşi fiinţa realităţii.

Precum un om ce se conduce de sentimentul de ură şi de scopuri pur negativiste, e un monstru, o aparıţie anormală, la fel clasa care e străbătută de aceleaşi porniri, e ceva monstruos.

Fireşti şi reale sunt profesiunile, categoriile de muncă. Marxismul a adaus la profesiune un element afectiv, ura, repulsiunea faţă de alte profesiuni şi a creat astfel ideea de clasă. Dar precum pe un om nu-l numeşti după ceeace-i negativ în el, ci după ceeace reprezintă pozitiv, la fel nici o categorie de oameni nu e just să o numeşti după ceeace anumite împrejurări pot adauga la ea negativ.

Noua concepţie despre organizarea categoriilor muncitoare caută să purifice acest adaus afectiv de ură din sufletul lor şi prin aceasta înlătură termenul de clasă, rămânând la cel esenţial de profesiune.

Profesiunile sunt pentru organismul social al naţiunii, ceeace sunt diferitele stări harice în organismul mistic al Bisericii: mădulare cu funcţiuni deosebite, cari se întregesc unul pe altul, lucrând în favorul întregului şi abia prin aceasta în favorul lor.

Intr'un stat naţional adevărat (acesta însă trebue să fie şi creştin) muncitorii de toate categoriile sunt pentru stat, dar şi statul pentru ei. Munca în toate formele ei trebue să fie marele criteriu, după care au să fie cetăţenii cinstiţi şi răsplătiţi. Omul muncitor trebue să ştie că dacă el munceşte pentru toţi, la fel toţi muncesc pentru el. Unde însă unii numai muncesc, iar alţii numai mănâncă, acolo e ceva putred, şi nu e nici o mirare dacă categoria muncitoare solidară cu neamul, se transformă în clasă duşmană lui.

Dar, pentru înlăturarea urii dintre grupurile de oameni şi pentru întărirea spiritului de muncă şi solidaritate între ele, e necesar pe lângă naţionalism, mult, mult creştinism.

D. STĂNILOAE

---

* FOIŞOARA *

Referat asupra călătoriei de studiu în judeţul Hunedoara

Din 2 – 24 Septemvrie 1938, însoţit de fotograful E. Bordan din Cluj, am vizitat cu maşina, călare şi pe jos, bisericile de lemn în număr de 80, din protopopiatele Brad, Băiţa, Deva, Ilia, Dobra. Cifra aceasta reprezintă jumătate din bisericile de lemn ale Arhiepiscopiei din Sibiu. Scopul călătoriei a fost a inventaria bisericile de lemn, ca atare, obiectele demne de muzeu din interiorul lor, a le fotografiia, a aduna datele istorice cu privire la vechimea lor, a le studia construcţia şi forma lor în vederea publicării unui album al bisericilor de lemn din arhiepiscopie; în sfârşit, a examina modul lor de păstrare spre a fi în situaţia de a decide, care din ele merită a fi conservate şi în viitor, şi care pot fi demolate, a fixa apoi care sunt normele de conservare pentru viitor. Această misiune am îndeplinit-o în împrejurări extrem de grele pentru un om dela oraş: cu maşina numai la puţine biserici s'a putut ajunge, făcând drumul mai des pe jos, ore întregi şi călare dela 7 dimineaţa până seara pe drumuri rele, cu urcuş şi scoborâş îndrăzneţ, uneori periculos, la această mare oboseală se adaugă prânzul la oră variabilă şi adeseori frugal. Executând zilnic acest program, în a treia săptămână din cauza oboselii, numai cu sforţări am putut continua; la maşină s'au defectat pe rând cauciucurile, ba s'a rupt axa, bara de direcţie suferind accidente, spre noroc fără urmări mai serioase, fotograful din cauza oboselii nu mai putea da atenţia necesară lucrărilor sale. Astfel am văzut de bine, după 22 de zile a înceta lucrările. După călătorie am fost suferind câteva zile. Celelalte, aproximativ 80 biserici de lemn, vor fi studiate în vara viitoare, apoi va urma studiul întregului material şi publicarea albumului.

Rezultatul călătoriei este foarte îmbucurător. Am cercetat 80 biserici de lemn, necunoscute ştiinţei, nepublicate, ca dată unele mai vechi decât cele din judeţul Arad şi Bihor (de ex. Căbeşti 1673, Birtin 1692) unele de dimensiuni incomparabil mai mari şi cu particularităţi ce nu se găsesc în alte părţi. Despre aceasta voi vorbì în studiul meu pe care îl voiu scrie.

S'au făcut aproape 400 fotografii, care se vor lucra în timp de aproximativ o lună, se vor executa două exemplare din fiecare: unul pentru arhiva arhiepiscopiei, altul pentru studiul subsemnatului. Inventarul obiectelor de muzeu din biserici îl anexez. In privinţa păstrării ori demolării unei biserici de lemn, notele pe cari le-am luat, ajutate de fotografiile făcute, mă vor pune în situaţia de a răspunde la fiecare întrebare concretă, afirmativ ori negativ, după caz. Prin contactul meu cu dnii protopopi şi preoţi, le-am dat indicaţiile necesare, cum trebue să fie păstrate şi restaurate bisericile de lemn, le-am atras atenţia asupra obiectelor liturgice de valoare ce posed.

Ca propuneri concrete, am onoarea a prezenta următoarele: deoarece modernismul dela oraşe a pătruns şi în cele mai îndepărtate sate şi ameninţă bisericile de lemn cu pierderea caracterului de material, de stil şi de artă: 1. să nu se permită în viitor ca o biserică de lemn să fie acoperită cu tiglă ori tinichea, nici măcar parţial ori la turn; 2. Să nu se permită ca arcadele galeriei dela turn să se acopere prin obloane, înlocuind astfel galeria deschisă prin fereastră; 3. Să nu se permită tencuirea interioară ori exterioară a pereţilor de lemn prin acoperirea cu pământ văruit. Tencuirea lemnului în loc să conserveze, coace bârnele şi face să se ascundă caracterul de lemn. In caz dacă lipseşte tencuiala, ca mijloc de apărare contra curentului şi frigului, se pot cuptuşi pereţii interiori cu scânduri (numai dacă nu se acoper astfel picturile murale); 4. Să se împiedece văruirea ori zugrăvirea uşilor sculptate, a inscripţiilor, precum şi a scândurilor, pereţii interiori netencuiţi, acoperiţi cu scânduri, pot primì însă o viitoare pictură murală; 5. Să se împiedece tăierea

De ziua Suveranului

Duminecă, în 16 Octomvrie 1938, M. Sa Regele CAROL II împlineşte vârsta de 45 ani.

In aceste zile de mari sbuciumări, Preagraţiosul nostru Suveran, împlinindu-şi greaua sarcină a slujbei Sale închinată progresului obştesc şi păcii creştineşti, poartă o deosebită grijă intereselor neamului şi ale ţării pe toate tărâmurile vieţii publice.

Biserica ortodoxă română şi slujitorii săi nu pot decât să se bucure din toată inima, când M. Sa Regele nostru Carol II îşi manifestă părinteasca atenţiune pentru această strămoşească biserică şi credincioşii ei, cari aduc din nou urarea omagială ca bunul Dumnezeu să înzilească şi mai departe pe iubitul nostru Suveran cu lungă viaţă şi bună sănătate.

Binecuvântarea şi ajutorul celui Atotputernic să coboare asupra Lui şi a întregii Familii Domnitoare!

Cuvinte regale

Superioritatea românilor asupra celorlalte popoare este tocmai aceasta: nu suntem formaţi din trei mlădiţe pornite din aceeaş tulpină, ci suntem un singur trup ce nu se poate împărţi niciodată, proba hotărâtoare este că la Dunăre, la Tisa, la Nistru şi în desişurile Carpaţilor vorbim una şi aceeaş limbă, pricepută şi rostită de toţi locuitorii acestui pământ românesc.

— Imi aduc aminte, din discursurile ce le-am auzit în cursul călătoriei Mele peste mări şi ţări, de un cuvânt al unuia dintre stăpânitorii indigeni ai Indiei, care vorbind de vitalitatea deosebită a naţiunii noastre, spunea: „Voi acolo, în colţul vostru, în loc neuzat, sunteţi un popor al viitorului".

Nr. 9403—1938

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Părintele Ioan Manta din Gurarâului, decedat la 22 August 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 1 Oct. 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Rodul Evangheliei lui Hristos

In vremuri ca cele de astăzi, când, norii grei îşi cern potopul peste cerul Europei, când creere înfierbântate de nelinişte îşi frământă miezul pentru găsirea unui mijloc de mai bună vieţuire, pământul românesc se face ecoul credinţei poporului său drept credincios, al cărui suflet nobil se plămădeşte rând pe rând în frumoase biserici înălţate spre lauda Măririi.

Dintr'o parte în alta a ţării, auzim cum răsună, de sub streaşina înaltă a turlelor, noui clopote, a căror armonie duioasă se împleteşte împăciuitor în înaltul albastru, cu dorul după mântuire al miilor de credincioşi.

Astfel, din belşugul de credinţă al dreptcredincioşilor din Diciosânmărtin — după o strădanie de zece ani — s'a ridicat un prea frumos locaş de închinare, cu hramul sfântului Gheorghe şi dăruit ostenitorilor pe calea Domnului, prin târnosirea lui de Inalt Prea Sf. Sa *Nicolae*, Mitropolitul Ardealului.

In ziua de 9 Octomvrie 1938, I. P. S. Mitropolit Nicolae, dimpreună cu Pr. asesor I. Grovu, un sobor de 12 preoţi din protopopiatul Târnavei şi jur şi diaconii prof. Al. Popa şi Gh. Şoima dela Sibiu, au purces întru sfinţirea noului locaş. Răspunsurile la sfânta liturghie au fost date de corul studenţilor teologi dela Academia „Andreiană" din Sibiu, sub plina de măestrie conducere a dlui prof. P. Gherman.

Mulţimea capetelor erau luminate de strălucirea noului locaş, iar Duhul Domnului îi însenina pe toţi cei deopotrivă ostenitori, făcând să fie „o singură inimă şi un singur suflet în mulţimea celor ce credeau şi se rugau", (Cf. F. ap. 4, 32).

La sfârşitul sfintei liturghii, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, îndulceşte sufletul credincioşilor tixuiţi sub cupola înaltă a bisericei, prin frumoasele cuvinte tălmăcite pe marginea declaraţiei Sf. apostol Pavel către Romani: — „Nu mă ruşinez de Evanghelia lui Hristos, pentrucă este puterea lui Dumnezeu, spre mântuirea orişicui care crede..." (Rom. 1, 17).

Un rod al Evangheliei lui Hristos şi al îndrăsnirii sufletelor credincioase, prin Evanghelie, este — spune I. P. S. Sa — şi această frumoasă biserică. Niciodată, credincioşii nu trebue să se ruşineze de Evanghelia lui Hristos, pentrucă atunci când nu se ruşinează de ea, va sporì credinţa, vor sporì faptele cele bune şi pe deasupra tuturor pacea şi buna înţelegere între fiii neamului nostru, indiferent de confesiune sau limbă. Cine nu se ruşinează de Evanghelia lui Hristos, acela îndrăzneşte întru cele bune, acela iubeşte mult, iar iubirea este cheagul care leagă întreolaltă pe toţi fiii unui popor şi-i ţine în armonioasă vieţuire.

Cine iubeşte mult, cine iubeşte pe aproapele său, acela are pe Hristos ca ajutor întru toate cele bune. Cu Hristos, rosturile înalte ale vieţii sporesc, şi acolo unde este Hristos, prisoseşte darul, iar — din contră — oricât ne-am strădui noi, dacă nu avem pe Hristos cu noi, zadarnică este toată strădуinţa noastră, căci „fără mine nu puteţi face nimic", — zice Mântuitorul (Io. 15, 5).

Darul Duhului Sfânt şi părtăşania noastră cu Hristos Domnul, ni le însuşim prin Biserică, pe care se cuvine să o cercetăm cât mai des şi cu cât mai multă credinţă.

Ca încheere, I. P. S. Sa, subliniază zelul celor cari au trudit pentru ridicarea noului locaş de închinare, între cari un merit deosebit are parohul locului şi protopop al Târnavei, părintele Gheorghe Oprean, apoi dl Lucescu, fost prefect, Societatea femeilor ortodoxe etc.

După săvârşirea sfintelor slujbe, s'a dat o masă comună unde, au toastat I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, vrednicind strădania credincioşilor şi mulţumind tuturor celor cari au depus obolul lor, apoi dl Iota, prefect al judeţului Târnava mică, dl Pap, primar al Diciosânmărtinului, dl Lucescu, fost prefect, Pr. Tătar, protopop grecocatolic, Prof. Lăzărescu, dl Dinopol, Prot. Gh. Oprean, etc.

Dumnezeu să-şi întindă braţul său ocrotitor şi pe mai departe peste poporul său cel dreptcredincios, păzindu-l de cursele vrăjmaşului. — *Un asistent.*

La Sebeş-Alba *s'a ţinut Duminecă, în 9 l. c., adunarea generală a Frăţiei Ortodoxe Române din Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu. In sfânta biserică s'a ţinut, la ora 9 dimineaţa, sf. liturghie şi invocarea duhului sfânt. Şedinţa festivă, la ora 11, a deschis-o dl I. Sandu, directorul şcoalei normale «A. Şaguna» din Sibiu, vorbind despre marii bărbaţi pe cari i-a dat Sebeşul ortodoxiei noastre (episcopul Vasile Moga, «teologul» Ioan Moga, directorul şcoalei de preoţi din Sibiu şi Moise Fulea).*

Au vorbit la această ocazie: P. C. Sa Păr. S. Cândea, consilier arhiepiscopesc în numele I. P. S. Mitropolit Nicolae, dl Avram Vesa subprefect de Alba în numele dlui Rezident regal Dănilă Pap şi al prefectului de Alba, dl Şârbu primarul Sebeşului, dl prof. Bèsoiu în numele şcoalei şi P. C. S. Prof. V. Oana.

Darea de seamă despre gestiunea financiară şi alegerea noului comitet pe o perioadă de 5 ani. Comitetul nou este aproape identic cu cel vechi. Un festival religios, impresionant şi însufleţitor, s'a dat la ora 4 d. a.; cu acest prilej a cuvântat Păr. Dr. D. Stăniloae despre: Sufletul românesc şi ortodoxia.

Asupra activităţii pilduitoare, a secţiei sibiene a FOR-ului vom revenì.

Educaţia tineretului şi promovarea sănătăţii poporului prin străjerie

Admirabila instituţie regală a «Străjii Ţării» săvârşeşte, de câţiva ani, o operă de educaţie naţională dintre cele mai folositoare în mijlocul tineretului nostru. Slujitorii sfintei noastre Biserici s'au încadrat dela început în această mişcare, menită să îndrumeze pe căile cele bune avântul tineretului nostru şi să-l pună în slujba marilor idealuri ale neamului.

Aceeaş preoţime a înţeles însemnătatea covârşitoare a ofensivei sanitare pe care a pornit-o de curând ministerul sănătăţii şi se osteneşte să-şi dea preţiosul ei concurs la această izbăvitoare lucrare.

Pentruca lucrarea preoţilor noştri pe aceste două tărâmuri pastorale să purceadă dintr'o mai întinsă cunoaştere a problemelor şi să se poată desfăşura mai sistematic, ministerul cultelor va pune la dispoziţia slujitorilor altarelor noastre două broşuri de temeinică îndrumare.

Spre a se înfăptuì cât mai grabnic acest gând, ministerul cultelor şi artelor publică concurs pentru două premii de câte 10.000 lei cari se vor acorda celor mai bune lucrări cu subiectul:

1. Preotul şi „Straja Ţării". (Cum trebue să se încadreze preotul, cu activitatea sa, în organizaţia Străjeriei); şi

2. Preotul şi sănătatea poporului. (Cum poate contribuì preotul la păstrarea şi întărirea sănătăţii poporului credincios).

Manuscrisele, a căror întindere nu va putea trece peste patru coale de tipar, vor fi trimise Ministerului Cultelor şi Artelor până cel mai târziu la 1 Decemvrie 1938.

Trimiţătorii vor face pe plic menţiunea: «Pentru premiul: Preotul şi «Straja Ţării» — sau: «Preotul şi sănătatea poporului».

Lucrările premiate rămân proprietatea Ministerului cultelor şi artelor, care se va îngriji de tipărirea şi răspândirea lor în mijlocul preoţimii.

E bine ca preoţii cari vor fi ispitiţi să participe la concurs, să lucreze în colaborare cu un străjer încercat şi cu un medic, sau să-şi ia în prealabil informaţiile necesare şi dela conducerea „Străjii Ţării" şi a Ministerului sănătăţii.

Organizaţi Reuniuni de femei

cu scop de a mări uşa de intrare şi ferestrele vechi, care erau mici.

Deoarece o mare parte a bisericilor de lemn, vechi nu mai are forma veche a turnului: 6. La repararea din viitor a turnurilor să se ia ca model turnul bisericii din Dănuleşti şi Câinelul de Sus. Cu ocazia acoperirii din nou a bisericilor şi turnurilor să se înlocuiască tinicheaua şi ţigla cu şindrilă. Şindrila însă să nu fie de fabricaţie modernă, adecă de tot subţire, ci ca şi demult, să fie fabricată de ţărani şi să aibă grosimea necesară, asigurându-i astfel o mare durabilitate; 7. Proporţia între turn şi corpul bisericii să rămână ca şi la Dănuleşti, care este cel mai clasic exmplu de urmat; 8. Ţăranii credincioşi să fie îndemnaţi ca acolo unde bisericile nu au uşi frumos sculptate şi crestate, să înlocuiască pe cele simple şi neestetice. Ca exemplu vor servì cele ce le voiu reproduce în album, de ex. cea dela Bacea, Curechiu; 9. Să nu se îndepărteze fierele de apărare dela ferestre; 10. Să se spele varul de pe uşile sculptate şi de pe inscripţiile lor; 11. Acolo unde numărul sufletelor a crescut atât de mult, încât bisericuţa de lemn a devenit neîncăpătoare, ea poate să fie mărită tot în lemn, fără a-i denatura caracterul şi proporţiile în raport cu turnul. In cazul acesta coiful turnului trebue considerabil înălţat în înălţime; 12. Numerile de casă dela uşa bisericii ar trebuì îndepărtate şi aşezate pe gardul ce înconjoară biserica; 13. Clerul are datoria de a ambiţiona credincioşii de a executa din nou cruci frumos cioplite şi crestate, în cimitirul din jurul bisericii şi cruci de mână liturgice, sfeşnice, potire de lemn, cruci de drum (rugă). Modèle se vor găsì în albumul meu şi în cele anterioare. Prin aceste modèle să nu se ajungă însă la uniformitate, ci pe baza lor la noi inspiraţii şi variante; 14. Femeile să fie ambiţionate de a executa ştergare brodate cu grijă, pentru a fi aşezate deasupra icoanelor de pe tâmplă şi pereţi; 15. O colecţie dintre cele mai frumoase ştergare să fie adunată la muzeul Arhidiecezan, indicându-se strict locul de provenienţă; 16. Clerul să-şi dea silinţa de a convinge pe credincioşi de necesitatea şi valoarea tradiţiei în arhitectura şi arta religioasă, să trezească pietatea faţă de obiectele vechi. In deosebi cele indicate în inventarul meu să fie ţinute strict în evidenţă, ca ele să nu fie aruncate, restaurate, ori înstrăinate. Arhiepiscopia ar putea cere cele mai importante obiecte pentru muzeu, trimiţând în schimb altele noi. (Cele mai de mare valoare sunt subliniate în conspect). Conspectul să fie comunicat preoţilor prin dnii protopopi. Feloanele sdrenţuite nu vor fi expuse în muzeu, ci numai bucăţi tăiate din ele, pentru a arăta stofele din care erau confecţionate.

Separat trebue să ne ocupăm cu *pictura bisericilor*. Biserici de lemn pictate cu scene sfinte în ultimele decenii nu am găsit, deşi sunt multe care aşteaptă pictura. Prin pictarea lor, ele ar câştiga mult în ochii credincioşilor. Acoperirea completă cu picturi a interiorului, este în tradiţia bisericilor noastre. Indemnul de sus ar fi binevenit. Spiritul de jertfă nu lipseşte, aceasta o vedem din numeroasele icoane recente donate de credincioşi. Spre regret, toate aceste icoane donate sunt catolice, nu ortodoxe, iar ca valoare fără nici un preţ: litografii pe hârtie cumpărate dela minoritari. Nu am găsit în ultimii 30 de ani, nici o icoană pe lemn ori pânză, care s'ar fi donat şi care s'ar compara cu icoanele vechi în uleu. Credincioşii nu au de unde să cumpere. Mai demult cumpărau la târguri şi dela agenţi ambulanţi, icoane pe sticlă din Nicula (gr.-cat.); acum şi industria aceasta a dispărut şi se achiziţionează numai litografii catolice fără valoare. Neajunsul acesta ar putea fi remediat, înfiinţându-se la Arhiepiscopie şi protopopiate magazii de icoane ortodoxe destinate cumpărării prin credincioşi. Icoanele acestea ar urma să fie executate de artişti serioşi, versaţi în iconografia bizantino-română, iar după acestea să se execute reproduceri colorate pe material durabil pentru credincioşii cu mijloace reduse. Şi aici credincioşii ar putea fi îmboldiţi să se unească mai mulţi şi să cumpere împreună o icoană de valoare la înălţimea timpului în care trăim. Litografiile catolice ar trebuì, prin ordin, ridicate din biserici. Mai ales la biserici monumente istorice (d. ex. Gurasada) ele fac o impresie detestabilă. Am găsit mai multe icoane vechi rău restaurate de un pictor Franz Tescel în diferite biserici. Multe din icoanele vechi au nevoie de restaurare pricepută, acestea însă s'ar putea face numai printr'un pictor restaurator priceput, care autorizat ar colinda bisericile.

Cum în călătoria mea am vizitat şi *bisericile de zid* ce cădeau în cale, mă simt dator a da unele observări şi în privinţa celor nou zidite. Cunoscătorul de artă câştigă impresia tristă, că la noile biserici de zid lipsesc directivele necesare şi că aprobările de edificare se dau cu uşurinţă. Meşterii arhitecţi, sunt aproape fără excepţie neromâni, care nu sunt în clar cu stilul bizantin şi bizantino-român. Ceeace supără este de obicei îmbinarea cupolei şi a turnului, apoi lipsa raportului între înălţime şi lăţime. In bisericile ortodoxe cupola ori cupolele trebue să fie dominante, faţă de clopotniţe; turnul de vest este ceva catolic. El trebue deci redus la minimum. Apoi înălţimea prea mare faţă de lăţime

Nr. 11.070—1938

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale şi parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

Expedierea corespondenţei oficiale

Ministerul Cultelor şi Artelor cu adresa Nr. 41.030/938 dela 7 Octomvrie a. c. ne comunică Circulara ce urmează a Direcţiunii generale a Poştelor şi Telegrafelor, cu privire la expedierea corespondenţei oficiale, pe care o aducem la cunoştinţă spre strictă confirmare:

«Avem onoare a vă face cunoscut, că în baza dispoziţiunilor art. 75 din Legea de Exploatare P. T. T. publicată în Monitorul Oficial Nr. 143 din 25 Iunie 1938, care prevede că toate serviciile prestate de către Ad-ţia PTT. inclusiv cele efectuate pentru diferitele autorităţi, vor fi plătite după tarifele în vigoare şi în momentul prestărei lor; iar gratuităţile de orice fel altele decât cele prevăzute la art. 77 (Casa Regală) sunt interzise şi ca urmare a celor stabilite de comun acord cu Ministerul de Finanţe, Direcţia generală PTT a hotărât cele ce urmează:

Începând dela **15 Octomvrie 1938** corespondenţele interne ale autorităţilor şi institutelor figurând în bugetul general al Statului şi cari se expediază deci prin creditare de taxe vor fi admise la expediere numai dacă sunt prezentate la ghişetele poştale cu borderoul de expediţie în dublu exemplar, întocmit modelului anexat.

Aducându-vă la cunoştinţă cele de mai sus, vă rugăm să binevoiţi a da dispoziţii autorităţilor în subordinea Dvs. să ia măsurile necesare pentru ca începând dela **15 Octomvrie 1938** să depună obiectele de corespondenţă internă la ghişetele oficiilor poştale numai cu borderouri de expediţie în dublu exemplar, completate cu datele specificate în modelul anexat şi anume: Număr de cont, autoritatea locală expeditoare, numărul curent, numărul oficial al fiecărei trimiteri în parte, adresa şi destinaţia, greutatea, taxa tarifară a fiecărei trimiteri, totalul taxelor, sigilul şi semnătura şefului autorităţii expeditoare sau delegatului său. Borderourile de expediţie vor fi tipărite sau liniate cu mâna; până la epuizarea actualelor condici de expediţie, filele acestora se vor putea utiliza cu borderouri de expediţie numai dacă se vor linia ca atare.

Funcţionarii PTT dela ghişet vor certifica pe ambele exemplare deodată primirea trimiterilor respective, reţinând un exemplar şi restituind autorităţii expeditoare pe al doilea.

In ceeace priveşte celelalte trimiteri, mesagerii şi telegrame, se menţine sistemul actual. Pentru trimiterile externe se vor plăti taxele în numerar la prezentare ca şi pentru orice trimitere particulară. Unităţile exterioare ale Dvs. pot lua informaţiuni de detalii dela oficiile P. T. T. locale cunoscând că obiectele de corespondenţă prezentate în alte condiţii decât cele stabilite şi comunicate prin aceasta, vor fi refuzate, sau admise numai cu plată efectivă».

Sibiu, 11 Octomvrie 1938.

Consiliul Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Autoritatea locală . . . . . Cont Nr. . . .

BORDEROU DE EXPEDIŢIE Nr. . . .

al corespondenţei depuse la . . . . . în ziua de . . . . . .

Nr. crt.	Nr. ofcial al trimiterii	Adresa şi destinaţia	Greutatea	Taxe	Observaţii

Total taxe

Sigilul şi semnătura autorităţii expeditoare

Epoca preoţilor în viaţa neamului românesc

de Pr. **Romul Grecu**

A existat în trecutul neamului nostru o vreme, în care singurii conducători ai poporului au fost preoţii.

Iată un lucru, pe care l-au putut constata mulţi, dar pe care până acum nu l-a scos în evidenţă nimeni. Şi ceeace ne miră este faptul, că acea vreme n'a fost una neînsemnată şi de scurtă durată, ci tocmai cea mai importantă, cea mai critică şi cea mai lungă epocă din viaţa neamului românesc, iar fenomenul este unic în istoria popoarelor şi de importanţă capitală pentru neamul nostru; deci cu atât mai vârtos trebuie observat şi remarcat.

*

Este binecunoscut tuturor faptul, că la anul 271 împăratul Iulian, convins că, faţă de atacurile repetate ale Goţilor, Dacia nu mai poate fi păstrată de imperiu, a retras armata şi funcţionarii în sudul Dunării. Cu alte cuvinte a părăsit Dacia, odinioară „fericită", lăsând poporul pradă nobilă şi crudă celor mai răi dintre oameni: barbarilor.

De acum încolo o neagră şi întunecată şi apăsătoare noapte s'au aşternut, pentru îndelungă vreme de 1000 de ani, asupra acestor frumoase meleaguri; par'că anume pentru a ascunde săvârşirea uneia dintre cele mai mari şi mai minunate taine ale istoriei: naşterea unui neam ales de oameni, din cele mai nobile popoare ale antichităţii.

Lumina istoriei s'a ridicat de peste neamul care tocmai se năştea; pietrele şi cronicile au amuţit; şi nimeni nu ne mai poate spune nimic, sau aproape nimic, despre viaţa poporului nostru vreme de o mie de ani. Abia câteva vagi aluziuni alor doi sau trei cronicari streini dacă ne mai mărturisesc că neamul acesta n'a încetat a exista. Dar încolo, taină şi mister.

Ce s'a putut întâmpla cu noi în decursul acestei lungi nopţi, în care s'a săvârşit taina formării noastre ca neam, în decursul acestui întuneric aşternut peste tinereţea neamului românesc?

*

Din Romanii, cari au întemeiat cel mai mare şi mai durabil imperiu din câte a cunoscut istoria, şi din „Dacii nemuritori", continuatorii celei mai vechi civilizaţii din Europa şi posesorii unui curat monoteism, Dumnezeu a rânduit să se nască neamul românesc.

Neamul nostru nu-i aşadar un neam de rând, ci tocmai dimpotrivă: un neam ales, cu cea mai nobilă origine şi moştenire sufletească posibilă, un neam de sânge şi viţă împărătească.

Acest prinţ tânăr, care a fost neamul nostru, abia născut însă, a fost părăsit de părinţii lui şi lăsat, încă din faşe, pradă năvălirilor barbare. Ca Cenuşotca din poveste.

Orice alt popor în aceeaşi situaţie ar fi dispărut fără urmă. Dacă noi am rezistat, aceasta s'a întâmplat numai din vrerea şi prin oblăduirea lui Dumnezeu. Nu eram încă formaţi ca neam; n'aveam limbă, nici credinţă proprie; nu exista nici un fel de organizaţie şi conducere care să ne poarte grija. In această situaţia ne-a surprins părăsirea romană şi năvălirile barbare: în lipsa oricărei asistenţe omeneşti.

Odată cu negura istoriei s'a lăsat asupra noastră şi mâna lui Dumnezeu. Sfântă purtarea Lui de grijă, care odinioară i-a rânduit cea mai aleasă origine, acum îi ocrotea naşterea, concomitentă cu încreştinarea, formarea şi desăvârşirea ca popor nou.

Locul autorităţii romane plecate a început să-l ia pe nebăgate în seamă, în măsura pătrunderii creştinismului prin aceste părţi, o altă autoritate, de nuanţă nouă spirituală şi cu caracter oarecum supra-pământean, una lumească ne mai fiind posibilă în acele înviforate vremi. Era autoritatea creştină, a ierarhiei creştine şi în special a preoţilor.

Imaginaţi-vă un popor în formare, lipsit de ori ce fel de conducere şi organizare, şi izbit fără contenire de valuri de năvălitori. Acest popor nu putea rămânea multă vreme aşa. Nevoia unui sprijin, a unui razim, a unor conducători şi îndrumători, a unei mângâieri şi înţelegeri era mai imperioasă ca la oricare altul. Şi unde-şi putea găsi el acestea? Este dela sine înţeles, că numai în creştinismul năvălitor şi el prin aceste părţi, numai la preoţii creştini.

In vremurile tulburi autoritatea lumească dezertează ori se năruie. Există însă o autoritate care se menţine cu osebire atunci. E cea religioasă şi în deosebi cea creştină. Preoţii lui Dumnezeu n'au părăsit niciodată poporul încredinţat lor; dacă a ajuns la necaz, au suferit împreună cu el. Aşa şi acum. Când a dispărut orice autoritate civilă şi militară din aceste părţi, singurii oameni, cari se ridicau oarecum deasupra poporului erau preoţii. Prin harul lor şi prin cunoştinţele dogmatice şi de cult — cari oricât vor fi fost de puţine, totuşi au existat, — implicit erau superiori vulgului, stimaţi şi bine văzuţi în

---

este iarăşi o notă necorăspunzătoare. Astfel se nasc creaţii hibride, care nu aparţin nici unui stil şi nici fericite nu se pot numi. Ctitorii şi arhitecţii se pare că nu cunosc deloc arhitectura din Muntenia şi Moldova, care ar trebui să ne servească de model. Ar fi de dorit, ca Arhiepiscopia să ceară arhitecţilor dela Comisia Monumentelor istorice din Bucureşti un număr de modèle (plan, secţiune, vedere, detalii) create pentru sate şi oraşe în cunoştinţa arhitecturii din Muntenia şi Moldova, în baza cărora se pot executa variante, ca să nu cădem în uniformitate stearpă. Aprobările nu ar trebui date, decât dacă se respectă aceste deziderate ale stilului, în afară de soliditate etc. (Un exemplu oribil: biserica din Deva, turnul şi decorul exterior.)

Atât în privinţa reparaţiilor la bisericile de lemn, cât şi a picturii icoanelor şi a clădirilor noi se pare că lipsesc directivele rezultate în baza unei cumpăniri mature a problemei, se pare că incidentalul joacă un prea mare rol şi că nu se dă destulă atenţie acestor chestiuni de artă şi înfrumuseţării bisericilor. Totuşi cred că fără mari cheltueli, cu perseverenţă, cumpănire, grijă, neajunsurile semnalate pot fi învinse.

Cluj, 3 Octomvrie 1938.

Dr. Coriolan Petran

*

N. R. Imprejurările vitrege din trecutul Ardealului nu ne-au îngăduit să avem biserici pompoase ca alte neamuri conlocuitoare. Mănăstirile noastre modeste au fost dărâmate şi arse în veacul al XVIII-lea şi partea cea mai mare a bisericilor de peatră au fost trecute cu forţa în posesiunea gr.-catolicilor. Credincioşii ortodocşi nu s'au lăpădat de credinţă şi şi-au construit biserici de lemn cari au ajuns până la noi. Acum se clădesc biserici nouă. Totuşi cele vechi sunt în grija comisiunii monumentelor istorice. Ele sunt un tezaur preţios pentru cunoscătorii de artă. Spre a le inventaria şi studia, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a încredinţat pe dl Prof. Dr. Coriolan Petran din Cluj să întreprindă o călătorie de studiu prin judeţul Hunedoarei şi experienţele numitului specialist sunt cuprinse în referatul, care se tipăreşte. Cititorii au prilej să cunoască aceste tezaure şi cum trebue păstrate. Referatul îl publicăm în foiţa Telegrafului de azi.

Evoluţia biologică, transformismul şi religia (4)

de **Vasile Coman**

Acest argument al darwinismului ar fi într'adevăr ispititor, dacă datele ştiinţei atât din evoluţia generală, studiată de paleontologie, cât şi de cele ale evoluţiei ontogenetice, nu l-ar desminţi deadreptul.

Trebue să remarcăm că manualele noastre ştiinţifice se adapă încă la izvoarele teoriilor transformiste. Nu am văzut scris în nici o carte de Zoologie sau Anatomie comparată folosite la noi, măcar o notiţă de subsol, despre falsurile pe cari Haeckel le-a făcut în clişeele embrionare, arătate cu atâta claritate de Osc. Hertwig, (Osc. Hertwig: Handbuch der vergleich, und experim. Entwickelungsgeschichte. Iena 1906. Cf. Vialleton op. cit. pg. 129—131).

Dimpotrivă în multe şcoli secundare se dă ca teză elevilor, în mod dogmatic, legea biogenetică a lui Haeckel. Şi nu e nici o greşală decă susţii că împărţirea segmentară (metamerică) a unor viermi (anelizii) e un indiciu al înrudirii îndepărtate a omului cu ei, pentrucă aceste segmente se transformă, zic ei, dealungul vremii şi cu concursul ei, în regiunile diferite ale corpului omenesc.

Dintr'un singur punct de vedere ştiinţa româneaccă a adus o contribuţie însemnată la combaterea transformismului. Din punct de vedere fiziologic, prin bogatul tratat de „Physiologie medicale" al Dr. N. Paulescu.

„Dar nu e nici o laudă pentru noi", cum foarte just observă dl N. Crainic „să recunoaştem că până azi, apologia adevărului creştin pe temeiuri ştiinţifice" a acestui prometeu naţionalist şi savant al nostru „e mult mai preţuită în occident decât la noi", (Nichifor Crainic: „Ortodoxie şi etnocraţie" pg. 149).

Icoana care ne-o dă evoluţia paleontologică, în loc să confirme teoria transformistă şi întrebuinţarea sinonimă a celor două cuvinte, e dimpotrivă un argument împotriva acestei teorii.

Transformismul pretinde teoretic o continuitate şi o origine comună a tuturor neamurilor arborelui filogenetic. El socoteşte că ramificaţiile mai recente ale speciilor şi claselor derivă direct din predecesorii lor cronologici: peştii din nevertebrate, amfibiile prin transformările peştilor, reptilele prin metamorfoze şi adăugiri de organe noui la amfibii, pasările din reptile sburătoare şi în sfârşit din pasări mamiferele.

Arhivele geologice sunt insuficiente pentru a susţinea acest argument, (L. Vialleton op. cit. pg. 213) atât cu privire la formele intermediare, cât şi la paralelismul dintre apariţia cronologică a animalelor, şi complicaţia structurii lor anatomice.

După datele pe cari ni le dă paleontologia privitor la apariţia diferitelor forme în straturile pământului, rezultă în mod evident, că arborele filogenetic nu este unul şi continuu, (L. Vialleton idem p. 346). Paleontologia ne arată că lipsurile mari de forme intermediare, rupturile, sunt totdea-

ochii lui. Deci spre ei s'a îndreptat, logic şi fatal, atenţia, nădejdea, încrederea, într'un cuvânt sufletul poporului ce se năştea.

Păgânii se adresau lor pentru încreştinare. Cei abia încreştinaţi pentru îndrumări şi întărire în credinţă. Creştinii pentru servicii şi slujbe. Cei slabi pentru întărire. Cei fricoşi pentru îmbărbătare. Cei jefuiţi şi loviţi de barbari pentru ajutor şi mângâiere. Familiile celor ucişi pentru înmormântare.

Când ieşea vestea unei noi năvăliri, când apăreau la orizont cetele de barbari, când oamenii de pe sate se frământau, cu inima strânsă de frică, încotro să fugă, unde să se ascundă, fatal întrebau pe cineva mai mare, mai învăţat dintre ei. Şi acela nu era altul, decât preotul. El da semnalul plecării şi conducea pe refugiaţi.

In fund de codru, cine le spunea cuvinte de mângâiere şi îmbărbătare, cine le uşura durerile, cine le boteza pruncii şi le îngropa morţii? Iar dacă se iveau ici-colo voinici, cari încercau atacarea furişe a năvălitorului, debunăseamă că nu plecau fără încuviinţarea şi binecuvântarea preotului din pădure.

Dupăce unul dintre ei iscodea, că au plecat căpcăunii, cine da semnalul înapoierii? Intorşi acasă, cine le sfinţea căminele refăcute?

Dacă pe alocurea se simţea nevoia vreunei întreprinderi de acţiune socială, dacă pe vreo vale se ridica unul mai curajos şi mai desghetat, care lua o iniţiativă de organizare, debunăseamă cu numai cu binecuvântarea preotului era unanim acceptat şi respectat.

Juzii de pe sate, cnejii de pe văi, cari au început să apară spontan ici-colo, cu siguranţă erau ridicaţi din jurul conducătorului din vremurile de bejenie, din jurul preotului.

Este greşit, că se numeşte acea perioadă „epoca juzilor, a cnezilor, ori a voevozilor". Ei n'au putut fi, multă vreme, decât apariţii izolate şi sporadice. Se ridicau, dar nu puteau să se menţină. Alţi barbari se arătau la orizont, altă năvălire, altă fugă; iarăşi praf şi pârjol de toată organizaţia! Ori, un fenomen numai atunci poate fi considerat instituţie, când devine permanent şi are continuitate. Juzii, cnejii şi voevozii abia pela 800 devin mai deşi şi mai constanţi, şi numai după 1200, instituţie. Dacă au apărut pe ici, pe colo, n'au existat pretutindeni. Au fost ei personagiile principale în consumarea anumitor evenimente istorice, dar nu factorii permanenţi ai purtării de grijă. N'au stăpânit ei epoca, ci preoţii. E incontestabil, că aceştia din urmă au fost, în toată acea lungă vreme de 1000 de ani, singurul factor constant de mare autoritate morală şi lumească. Şi totuşi, ce fin simţ al măsurii: n'au depăşit nici o singură dată sfera misiunii lor, care a fost cea spirituală, religioasă, morală; nu s'au lăsat ispitiţi a încerca să instituiască o conducere teocratică, ori clericală, cum au făcut spre pildă călugării apuseni în evul mediu. Unde era nevoie de organizare socială, consfinţeau ori lăsau locul juzilor şi cnezilor.

Aceasta a fost „epoca preoţilor" în viaţa neamului românesc. A început cu părăsirea Daciei de Adrelian (271) şi s'a încheiat cu întemeierea Principatelor (1247). Coincide cu epoca năvălirilor, reprezentând latura ei pozitivă, luminată. Cuprinde în ea epoca naşterii şi formării neamului românesc şi a primelor lui experienţe şi oţeliri în lupta cu barbarii; înglobează deasemenea vremurile cnezilor şi voevozilor, cu ceie dintâi încercări de organizare, desăvârşite în Principate.

Reprezintă aşadar „copilăria şi tinereţea poporului român" a poporului crescut de Dumnezeu prin slujitorii lui. Preoţii au crescut deci neamul românesc şi l-au trecut prin cea mai grea şi mai critică fază a vieţii sale: prin noaptea de 1000 de ani a copilăriei şi a năvălirilor. E bine să se ştie acest lucru.

una aşezate la baza ramificaţiilor mari filetice, familie, ordin, clasă, aşa încât prelungirile făcute de transformişti până la tulpina comună sunt numai nominale, fără nici o bază reală. Formele intermediare, aşezate de transformişti în lacunele arborelui filogenetic, nu sunt decât dubioase şi contradictorii. Vom lua câteva exemple, după L. Vialleton, (Vialleton, idem pg. 109 şi următoarele).

Ca formă intermediară între peşti şi amfibii, (Amfibii animale cari duc viaţa şi în apă şi pe uscat ἀμφι-îndoit, βιος-viaţă. La această clasă se numără tot felul de broaşte), au fost socotiţi de către transformişti, dipneuştii (peşti cari pe lângă respiraţia branchială au şi un sac pulmonar). Dipneuştii nu numai că nu au apărut ultimii din punct de vedere cronologic în clasa peştilor, ca să marcheze o formă de trecere spre amfibii, dar atât prin forma cât şi construcţia lor anatomică sunt peşti în întregime. (Urmează)

Probleme - Recensii - Comentarii

Foae nouă. — In slujba simţirii naţionaliste pleacă la drum revista bucureşteană **Ideea Naţională,** scrisă de dnii Alex. Hodoş, Radu Dragnea şi Toma Vlădescu, trei dintre cei mai de seamă gazetari români, cu numele cărora publicul cetitor, din capitală şi din provincie, s'a întâlnit în alte locuri: în coloanele „Calendarului", ale „Ţării Noastre" şi ale „Bunei Vestiri". Primul număr ale revistei săptămânale, apărut la 6 Octomvrie 1938, aduce după primul cuvânt al redactorilor, articolele: Cultul lui Octavian Goga, Drumul nostru, Noua eră externă, Impotriva partidelor sau A. C. Cuza şi un cuvânt „pro domo", Gazeta rimată şi Cronica, — tot atâtea contribuţii *bine înviesmântate* şi spuse cu îndrăzneala necesară.

Abonamentul, la *Ideea Naţională*, este de 250 lei pe an. Un număr 5 lei. (Adresa: Bucureşti, strada Alex. Lahovary Nr. 9).

In fruntea revistei se subliniază faptul, că în viaţa publică a ţării noastre o lume nouă s'a născut, din voinţa M. Sale Regelui, la sfârşitul lunii Februar a acestui an. Au căzut partidele politice, au fost lăsaţi la vatră agenţii electorali, risipitori de făgădueli, de minciuni şi de rachiu, ear democraţia românească, prin reprezentanţii săi autorizaţi, şi-a mărturisit pe faţă erorile săvârşite. Cei greşiţi încearcă să se adapteze ritmului nou, în care s'a incadrat mersul treburilor obşteşti în România-Intregită... Actualul regim se găseşte în deplină potrivire cu senzul gândirii noastre politice, realizând cea mai prielnică aşezare pentru atingerea înaltelor ţeluri ale doctrinei naţionaliste, — spune primul cuvânt redacţional.

Toţi prietenii acestei doctrine vor citi cu plăcere *Ideea Naţională*, scrisă de cei trei gazetari de aceleaşi credinţe.

*

Pr. Vas. Gh. Sibiescu, doctor în teologie: *Impăratul Iustinian I şi ereziile*, Bucureşti, Ed. „Cugetarea", 1938, VIII⁰, 207 pg., 140 Lei. —

Apărută ca al III-lea volum în „Biblioteca Teologică", iniţiată de P. S. Irineu Mihălcescu dela Bucureşti, teza de doctorat a păr. V. G. Sibiescu, un cunoscut colaborator al „Revistei Teologice" dela Sibiu, ne prezintă pe marele împărat al Bizanţului Iustinian I în grija ce o purta liniştei Bisericii. Ca de altfel cei mai mulţi din cei cari au urcat, în „Roma nouă", tronul marelui Constantin, Impăratul Iustinian a fost adânc preocupat de problemele bisericeşti ale timpului său. Mai întâi însuş faptul că a fost teolog de marcă şi că i se atribue chiar tratate teologice şi imne creştine, dovedeşte că în afară de administraţie şi de luptele pentru păstrarea vastului său imperiu, marele suveran creştin era muncit de nelinişti metafizice. Apoi legislaţia sa, pătrunsă până în adâncime de adevăruri dogmatice, ca să nu mai vorbim de canoanele şi decretele ce le-a dat în legătură cu stăvilirea ereziilor, — toate acestea conturează figura unui monarh teolog, ca şi care numai pe tronul din Bizanţ au mai putut urca.

Şi era sigur că în Bizanţul unde se încrucişa spiritul speculativ al grecului cu tradiţiile mistice ale Orientului, numai astfel de suverani puteau domni. Pe constantin îl considera Eusebie ca ἰσαπόστολος „deopotrivă cu apostolii", fiindcă în tot ce făcea, simţea o chemare de sus. Urmaşii lui, Teodosie cel mare, Teodosie II, Marcian, mai târziu Anastasie şi alţii, se întreceau în discuţii teologice, în decrete de combatere a ereticilor ca să nu mai vorbim că-şi însuşiseră un limbaj propriu teologic şi bisericesc. Cu toţii, reuniseră în persoana împăratului şi puterea *Imperiului*, şi pe a *Sacerdoţiului.*

Deaceea, în Bizanţ, nu s'au iscat luptele cezaro-papiste din apus, iar dacă împăraţii aveau mână liberă în trebile bisericeşti, aceasta a constituit un abuz numai mai târziu, când împăraţii erau slabi din punct de vedere moral (p. 3—7). Deaceea figura primului mare împărat bizantin, care a fost Iustinian, a format obiectul foarte multor preocupări. Dac'am pomeni numai studiile lui Gh. Diehl, Vasiliev, Krumbacher, Rambaud, Iorga, Runciman şi alţii cari s'au ocupat de spiritualitatea vieţii bizantine, ca să nu mai vorbim de cei cari au editat de nenumărate ori legislaţia lui Iustistinian (Guenther, Krüger, Zaharia v. Lingenthal, Schwartz, Neansi, Deuzinger etc.), — figura marelui împărat ar atrage atenţia teologilor să se ocupe în studii speciale de el. De aceea teologi ca A. Alivizatos, A. Knecht, A. Jugie, H. Leclercq, Biondo Biondi, Grumel, etc. i-au închinat studii detailate. Dintre români, pe cât cunoaştem, păr. V. Şesan, T. M. Popescu şi Gh. Cront s'au ocupat mai deaproape de Iustinian, dar teza păr. Sibiescu le întrece pe toate fiind mai vastă şi mai adâncită.

Lucrarea se împarte în 7 părţi, precedându-le bibliografia foarte vastă (p. VII—XXXI) şi introducerea substanţială şi încheindu-se cu un apendice şi o anexă.

In partea I, autorul se ocupă de pregătirea sufletească a împăratului Iustinian (care se hrănea numai cu vegetale, postea mult, dormea puţin şi citea până târziu... p. 12—14), apoi de scrierile împăratului: scrisori, edicte şi tratate (autorul crede numai probabil imnul „Unule Născut" ca operă a împăratului) şi în sfârşit desprea teologia împăratului Iustinan, asupra căreia în deosebi sfântul Ciril de Alexandria şi Leonţiu de Bizanţ au avut mare influenţă, (totuşi la sfârşitul vieţii, Iustinian a ajuns eretic, predicând oftardochetismul, credinţa că trupul Mântuitoruiui nu e supus legii distrugerii, p. 34).

Partea II-a tratează despre situaţia religioasă a imperiului la urcarea pe tron a lui Istinian I, pomenind de erezia severiană, de schisma acachiană şi de certurile călugărilor sciţi (Despre călugării sciţi a publicat autorul un studiu mai scurt în „Revista Teologică", Sibiu 1936).

Partea III-a, mai amănunţită, tratează despre atitudinea lui Iustinian faţă de monofiziţi, atitudine care s'a schimbat la început şi pentru care istoricii i-au făcut multe imputări.

Partea IV-a se ocupă de cearta celor 3 capitole adecă de condamnarea scrierilor celor 3 scriitori bisericeşti ce au format obiectul desbaterilor sin. V ecumenic. Atitudinea faţă de origenism (Cap. V) e la fel bine tratată, doar nu s'a insistat şi asupra Evagsi Ponticul. — In linii mai generale se vorbeşte de arianism (Cap. VI) şi despre maniheism şi alte erezii (Cap. VII).

In apendice se vorbeşte de atitudinea faţă de Evrei, de Samarineni şi faţă de filosofia păgână, al cărei ultimă şcoală din Atena el a închis-o (a. 529). In anexă se dă o listă a patriarhilor din timpul domniei lui Istinian.

Lucrarea păr. Sibiescu cuprinde un aparat bibliografic puternic. Nu lipseşte simţul critic şi deaceea studiul Dsale va rămânea. — *T. Bodogae.*

INFORMAŢIUNI

Dela Societatea naţională ortotoxă a femeilor române. *Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, filiala Sibiu, convoacă pe toţi membrii în adunarea generală pentru ziua de Sâmbătă 22 Oct. ora 6 d. m. în sala de şedinţe a Astrei, iar în cazul că nu se va întruni numărul reglementar de membri, şedinţa se va ţinea cu orce număr, după o jumătate de oră. Ordinea de zi: 1. Cuvânt de deschidere. — 2. Dare de seamă asupra activităţii anuale. — 3. Darea de seamă asupra gestiunii financiare. — 4. Raportul censorilor. — 5. Propuneri şi alegeri de noi membri.*

Chemare. Cu arhiereasca binecuvântare şi sub conducerea Prea Sfinţiei Sale Episcopului *Nicolae*, Oastea Domnului din Eparhia Orăzii, îşi ţine al doilea congres în Dumineca din 23 Octomvrie 1938, la care se invită cu dragoste toţi creştinii întraţi în Oastea Domnului şi credincioşii care se interesează de mişcarea ei şi o însoţesc cu dragostea lor. Catedrala ortodoxă română din Oradea îşi deschide larg porţile pentru a primi înlăuntrul ei pe fiii credincioşi ai Bisericii noastre, pe fraţii prea iubiţi înrolaţi în Oaste, întru slujirea cu credinţă şi cu dragoste a Domnului nostru Isus Hristos. Dumnezeu să ajute ca acest congres al Oştii Domnului dela frontiera de Vest a scumpei noastre ţări să fie bogat în roade duhovniceşti. El să fie prilej de înălţare sufletească şi întărire puternică a acestei frontiere prin devotamentul nostru întreg pentru Mântuitorul Hristos şi Biserica Sa, prin dragostea curată pentru pământul ţării şi Regele Ei şi prin îndemnuri stăruitoare la virtutile şi faptele bune creştineşti şi cetăţeneşti. Cei ce doresc a lua parte sunt rugaţi să se anunţe din vreme la Comitetul de organizare, care îşi are sediul la Casa naţională din *Oradea*, Bdul Regele Ferdinand 11.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 16 Octomvrie 1938, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Poşta redacţiei

Pr. *I. B.* în *A.* Aprobăm părerea de a nu intra, în cazul de faţă, în nici un fel de polemică ziaristică. Sperăm şi noi, că organele chemate vor cerceta chestiunea şi se vor rosti în cnosecvenţă.

Un sistem de propagandă dăunător

Se observă uneori indivizi incorecţi şi pretinşi inspectori pe lângă intreprinderi de asigurare, de altfel serioase, înşelând buna credinţă a lumii.

Din nou, la Sibiu, de multe zile reprezentanţi ai societăţii din Bucureşti numită Compania de Asigurare, prin felul cum înţeleg să facă achiziţie, deservesc pur şi simplu ideea de asigurare.

Notăm faptele aşa cum ni le-a relatat un distins intelectual sibian, cercetat de reprezentanţii societăţii amintite.

Aceştia propun clienţilor contractarea asigurărilor de viaţă pe termen scurt, chiar exagerat de scurt şi oferă prime extrem de reduse Dar, nu numai atât oferă aceleaşi condiţii de asigurare la orice persoane, indiferent de etate, Deci nu au limită de etate pentru asiguraţi. Astfel contractează asigurări de viaţă cu persoane de 80 de ani.

Se întâmplă că, distinsul meu cunoscut să aibă o mică idee de asigurare şi să pună următoarea întrebare domnilor asiguratori:

Bine, domnilor, dacă societatea Dvs. lucrează în condiţiuni de acestea, nu înţeleg cum poate exista şi de unde îşi formează fondurile necesare desdaunărilor când primele extrem de reduse după propunerile ce faceţi, nu vă pot garanta acoperirea cheltuielilor de regie!

Iată explicaţia.

Să vedeţi domnule X, care-i situaţia. Societatea noastră poate lucra în felul acesta în condiţiuni mult mai avantajoase ca celelalte întreprinderi din ţară şi străinătate, deoarece în urma tulburărilor politice interne ca şi cele de peste hotare, au tăcut ca numeroşi străini să plece din România. Ei bine, toţi acei cari au plecat şi au avut la noi asigurări de viaţă, după ce le-au plătit câţiva ani au renunţat la orice pretenţie şi deci societatea pe urma lor a rămas cu câştiguri imense. Ori cu sumele acestea noi facem operă filantropică.

Şi ăsta e un sistem de achiziţie. Ce e drept prost sistem. Nu-mi pot închipui ca un om cu oricât de puţină judecată să poată crede asemenea năsbătii. Ce e mai mult, cu tupeul lor cereau clenţilor contractarea unei asigurări de viaţă şi plata cel puţin a timbrului. Să fie cinstite obiceiurile acestea? In tot cazul comerţului de asigurare numai servicii nu-i aduce. Ba dimpotrivă, creiază în public o neîncredere totală în această ramură economică, atât de utilă.

Indivizi în genul acestora, trebuesc îndepărtaţi din întreprinderile de asigurare, cărora le cauzează în primul rând pierderi materiale, îndepărtând clienţii, prin lipsa de încredere şi seriozitate ce inspiră.

Mai mult trebuesc daţi pe mâna parchetului şi băgaţi la închisoare. Buna credintă a clienţilor nu trebueşte speculată.

Avem nevoie de mai multă cinste profesională, dacă vrem să progresăm economiceşte. Zic în general, deoarece în toate domeniile lipseşte sinceritatea şi cinstea adevărată profesională.

O îndreptare se impune. Numai să nu întârzie prea mult.

(22) 1—1 *ION OPRIŞ*

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 23 Octomvrie 1938 — Nr. 43

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Pentru apărarea țării

Am trecut în săptămânile dela sfârșitul lui Septemvrie prin stări sufletești pline de încordare și de grije de viitor, sub amenințarea spectrului războiului care sta să se deslănțue în fiecare clipă. Ca trezită subit de sub efectele unui narcotic, lumea românească — nu mai vorbim de cea din alte țări — a văzut deodată că războiul este posibil și că e chiar foarte iminent. Bărbați și femei, cari cu o zi înainte întrebați despre posibilitatea războiului, îți răspunseseră negativ cu o superbă nepăsare, a doua zi te întâmpinau cu fețele alarmate, căci evoluția evenimentelor se îndrepta fulgerător spre clipa fatală a unei izbucniri ireparabile.

Și într'adevăr dacă nu s'ar fi produs în momentele supreme acele neașteptate, aproape miraculoase intervenții din partea primului ministru britanic, astăzi am fi în plină și universală încleștare războinică.

Omenirea a avut norocul cu un singur om. Dar dacă mâne, într'un moment identic de încordare, nu se va mai găsi într'un loc de mare autoritate un om cu asemenea dispoziții și hotărâri sufletești? Odată ce numai de un fir atât de subțire a atârnat salvarea păcii, trebue să ne dăm seama că forțele ce mână din sânul omenirii lumea spre război sunt enorm de puternice și în fața lor nu putem aștepta să se ridice, la o nouă învolburare, decât cel mult iarăși vreo piedică accidentală. Dar accidentalul și eventualul nu e de natură să ne dea o asigurare suficientă că nu va fi război mâne sau poimâne.

Deaceea trebue să ne trezim de tot din naiva iluzie a anilor de după război că viitorul va fi al unei păci perpetue. Iluzia aceasta a putut răsări și s'a putut nutrì numai dintr'o insuficientă cunoaștere a realității sufletului omenesc, cu adâncul păcatului și al răului din el, din ideea atotputerniciei rațiunii asupra acestui suflet, dintr'o negare a misterului dogmei creștine despre forța uriașă a răului împotriva căruia nu se poate lupta decât cu ajutorul lui Dumnezeu.

Numai prin creștinism se pot împuțina războaiele în viitor, dar cine îți dă siguranța că și mâne și poimâne și în tot timpul viitor popoarele vor accepta să lupte cu ajutorul dumnezeesc, când nici azi nu vreau să știe de acest ajutor nici chiar cei mai vajnici pacifiști.

Sunt în privința războiului viitor două adevăruri cu putere de axomă: 1. fără creștinism va fi sigur război, cu oricât pacifism s'ar trâmbița; 2. numai prin creștinism se pot amâna și împuțina războaiele, dar întrucât nu poți avea siguranța că sufletul popoarelor va fi creștin mâne (chiar dacă e azi), *nu poți avea în nici un fel siguranța* că nu va fi în viitor război. Dimpotrivă, din felul obișnuit al comportării sufletului omenesc, poți trage concluzia că *război va fi cu siguranță.*

Creștinismul nu e pesimist, ci realist. El nu trage din știința sa despre profunda realitate a răului în om și din siguranța că vor fi războaie, concluzia că e zadarnic să lupți contra lor. Căci dacă n'ar lupta contra lor ar fi și mai dese, și mai crâncene. Chiar neprogresul în rău — dată fiind inclinația naturii omenești — e un progres, ce se realizează numai cu o grozavă muncă de propovăduire. Chiar un progres mai încet în rău e un succes, așa cum chiar rostogolizea mai înceată a unui corp pe pantă repede, e un succes. Creștinismul propovăduește cu tărie pacea și poate ca acțiunea lui să realizeze un progres mai mare decât al neprogresului în rău, dar războiul tot rămâne ca un fapt de viitor sigur, dat fiind răul adânc din firea omenească.

Vor fi războaie, pentrucă vor fi păcate. Desăvârșirea deplină și a tuturor nu se realizează pe lumea aceasta. Și precum siguranța că vor fi păcate nu echivalează pentru creștinism cu o împăcare cu ele sau cu o încetare a luptii contra lor, dar în orice caz ea impune anumite măsuri de precautie împotriva efectelor prea stricăcioase ale lor, la fel siguranța că vor fi războaie nu însemnează o împăcare cu ele, o justificare a lor, dar, pe lângă toată propovăduirea contra lor, creștinismul trebue să admită luarea de măsuri de precauție contra lor.

Din această poziție ideologică, știind că vor fi războaie, aprobăm și chiar îndemnăm statul nostru să se înarmeze pentru pararea eventualelor lovituri la cari ar putea fi expus în viitorul războiu, care, judecând din datele actualității, e probabil să nu întârzie prea mult.

Nu suntem un neam cu ambiții de cucerire. Nu le-am avut nici în trecut. Toate războaiele noastre au fost de apărare sau de recucerire a unei libertăți perdute.

Dar pentru apărarea acestei libertăți pe care ne-o garantează actualele granițe, cari nu se întind decât până unde se găsesc Români, trebue să fim gata oricând, împotriva oricărei pofte străine de-a ne-o răpì. Poporul nostru s'a comportat și se va comporta în această privință în cel mai perfect spirit creștin.

Nu știm ce s'a făcut până acum la noi în această direcție. Știm numai că conducătorii Statului nostru se expun unei grele răspunderi și unei neiertate vinovății dacă nu fac totul ca viitorul război să nu aducă sacrificarea în massă a sutelor de mii de vieți românești și nu asigură apărarea demnă și eficace a independenții integrale a poporului român în Statul român.

Conducătorul spiritual al românismului ardelean, care știe ce e robia și are oroare de ea, a adresat în repetate rânduri în anii trecuți serioase îndemnuri factorilor răspunzători pentru destinele de viitor ale neamului nostru să nu neglijeze înzestrarea armatei, atât de importantă pentru asigurarea acestui viitor.

O spunem acum și prin această foaie: faceți totul pentru o perfectă înzestrare a armatei! Cereți țării orice sacrificii și vi le va consimți cu dragă inimă! Dar toate să fie chivernisite cu maximă înțelepciune, cinste și răspundere pentru ziua de mâne!

Avem de altfel siguranța că azi are cine să împlinească strigătul acesta al sufletului românesc. Avem un Rege conștient de ce ne trebue, în grijea de țară și în destoinicia căruia putem avea toată încrederea.

La ziua natală a M. Sale Regelui

Sărbătoarea Suveranului a fost, și în anul acesta, sărbătoarea țării întregi.

Cărturari și țărani dela un capăt la altul, al pământului românesc, și-au rostit cu însuflețire încrederea și iubirea nețărmurită pentru M. Sa Regele **Carol II,** *dorindu-i, într'un glas, ca Dumnezeu să binecuvinteze cu fapte rodnice și strălucite domnia Voevodului Culturii românești!*

In cetatea **Sibiului,** *în biserica noastră catedrală, slujba religioasă festivă a fost săvârșită de I. P. S. Sa mitropolitul* **Nicolae** *al Ardealului, în fruntea unui sobor de preoți, ear cuvântul ocazional s'a rostit de Păr. Gh. Secaș. Au asistat la festivitate autoritățile civile și militare, școalele din localitate și mulțimea credincioșilor localnici. In fața catedralei, o companie de onoare, cu drapel și muzică, din școala de ofițeri ai infanteriei, a dat onorurile.*

* FOIȘOARA *

Pr. Valeriu Iordăchescu:

Comunism și creștinism

Cu tot aspectul de progres în care găsim îmbrăcate cultura și civilizația zilelor noastre, este vizibil că ele abundă în concepții dintre cele mai bizare și în forme de viață socială dintre cele mai nenaturale. Timpul nostru a fost numit cu drept cuvânt epocă de experimentare a tot ceiace a cugetat omenirea mai absurd.

In Rusia ca și în Spania, în Mexico și China, omenirea e chemată să asiste la distrugerea a tot ceiace miile de ani au realizat pe terenul culturii și al civilizației, pentruca omenirea să nu mai trăiască sub imperiu unor iluzii de progres, din care își face titlu de glorie.

Pe de altă parte se constată tot mai mult o solidaritate în jurul a ceiace spiritul omenesc a reușit să creieze în domeniu artei, culturii și civilizației. Această din urmă solidaritate are la bază o înțelegere mai adâncă a rosturilor omenești și e o adeziune necondiționată la valorile cucerite de om până acuma.

Niciodată omenirea n'a fost împărțită în tabere mai distincte ca acum și niciodată argumentele n'au fost înfățișate în forme mai convingătoare ca astăzi. Taberele stau față în față. Deoparte comunismul, monstruoasa aberație colectivă, plin de ură, iar de ceialaltă parte civilizația umană, rod al rațiunii și al sârguinții omenești. Fără îndoială victoria va fi pe partea culturii și civilizației. Pentru aceasta trebuesc toate spiritele aduse la acelaș numitor de înțelegere a valorilor de cari beneficiază societatea zilelor noastre și la o cunoaștere cât mai amănunțită a hidrei amintite. Deocamdată orice adesiune la valorile spiritului bucură și orice demascare a dezastrului ce ne amenință e salutată.

Literatura românească este destul de bogată în studii de această natură. Dacă ar fi s'o clasificăm ar trebui să facem însă o constatare nu prea îmbucurătoare. Nu totdeauna această literatură produce desgust față de comunism și entuziasm față de valorile spirituale. De aceia apariția unei lucrări în care adevărul te încălzește, pe lângă faptul că este un eveniment deosebit cultural, ne dă încă odată siguranța că aceia cari o citesc rămân atașați pentru totdeauna de aceste valori.

Acest lucru îl face Păr. *Valeriu Iordăchescu* în cartea: *Comunism și Creștinism* (Iași, 1938), în care întreprinde un studiu comparativ și critic al celor două sisteme de organizare socială. Autorul privește ambele sisteme numai în articulațiile lor esențiale, pe cari le raportează la singurul criteriu posibil: natura omenească și exigențele ei.

Plecând dela premisa că acel sistem de organizare socială este bun care corespunde naturii omenești, autorul atacă subiectul propus cu un întreg arsenal științific, care ne dă dela început siguranța că concluziile la cari ajunge nu vor suferi discuții.

Desigur, în primul rând, istoricul și evoluția comunismului, pentru a ne da un cadru mai larg de urmărire a problemei. Obișnuita descriere a comunismului, cu sorgințile sale imediate în idealismul german și în realitățile sociale ale veacului trecut, se face de către autor într'o formă cât mai pe înțeles.

Marx plecând dela Fichte și Hegel vrea să realizeze practic ceiace idealiștii germani afirmau teoretic. Fichte susținea că *eul* crează lumea. Marx cere ca subiectul (proletariatul) să creeze efectiv această lume.

Hegel învață că gândirea este însași ființa. Marx prelucrând această idee ajunge la concluzia că realitatea trebue să devină rațională, dar ca să devină rațională ea trebue creată din nou. La baza realității el nu așează gândirea sau ideia ci materia. Marx face grava eroare de-a atribui materiei o evoluție dialectică și nu una mecanică. După teoria materialismului istoric religia, morala, arta, filosofia nu au o ființă independentă ci sunt reflexul rapor-

Asociaţia Clerului ortodox român „Andrei Şaguna"

Nr. 19—1938

Convocare

Potrivit art. 10 din statutele Asociaţiei «Andrei Şaguna» a clerului mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş — având arhiereasca binecuvântare — convocăm **al XVII-lea congres** anual al acestei Asociaţii, la **Timişoara,** pe ziua de **Joi, 10 Noemvrie 1938,** cu următorul

PROGRAM:

Membrii comitetului central se vor întruni în şedinţă, în 9 Noemvrie, ora 4 d. m. în sala culturală dela biserica din Iosefin, pentru:

a) Examinarea rapoartelor generale: administrativ şi economic;

b) Examinarea altor probleme şi a propunerilor intrate regulamentar.

Ora 6 d. m. Tot acolo, consfătuirea intimă a Preoţimii şi propunerea comisiilor pentru examinarea rapoartelor comitetului central.

Ora 8·30 seara: Serviciul Privegherii, săvârşit de preoţii locali, în biserica «Iosefin».

In 10 Noemvrie:

Ora 8·30 dim. Sf. Liturghie şi chemarea Duhului Sfânt, în biserica ortodoxă din «Iosefin», cu predică.

Ora 11. Deschiderea congresului, prin preşedintele Asociaţiei, Icon. Stavr. Dr. Gh. Ciuhandu, în sala festivă a liceului de comerţ, şi salutul reprezentanţilor autorităţilor.

Ora 13: Masă comună (fără toaste) în restaurantul «Elite» (lângă biserica «Iosefin»).

Ora 15: 1. Păr. Florea Codreanu, preşedintele secţiei Arad: *Cultivarea conştiinţei preoţeşti pentru zilele noastre* — cu propuneri şi discuţii.

2. Păr. prof. Ioan Imbroane: *Rosturile preotului în Străjerie,* cu propuneri şi discuţii.

3. Darea de seamă a Comitetului central despre Activitatea Asociaţiei în cursul anului trecut.

4. Darea de seamă a casieriei centrale.

5. Darea de seamă a Comitetului central despre demersurile reale în chestiunile:

a) Salarizarea preoţimii şi drepturile la pensiune;

b) Situaţia protopopilor: Diurnele protopopeşti şi computarea lor la leafa îndreptăţitoare şi la pensiune,

c) Situaţia salarizării centrelor noastre eparhiale: consilieri-referenţi, secretari şi revizori eparhiali şi a altor funcţionari bisericeşti.

6. Propuneri, anunţate reglementar, cu trei zile înainte de congres, comitetului central.

7. Fixarea locului de întrunire a proximului congres.

8. Inchiderea congresului.

Spre orientare: Şedinţele congresului sunt publice.

Delegaţii despărţămintelor sunt aşteptaţi în număr reglementar, bine înţeles, fraţii preoţi vor participa în număr cât mai mare.

Dnii Prezidenţi ai secţiilor sunt rugaţi a-şi trimite cât mai neîntârziat secretarului general rapoartele lor (com. Roşia, jud. Sibiu).

Pentru reţineri de locuinţe, preoţii participanţi se vor adresa Păr. Traian Golumba, biserica ortodoxă din Fabrică: Timişoara.

Sibiu, 20 Octomvrie 1938.

Icon. Stavr. **Dr. Gh. Ciuhandu**
preşedintele Asociaţiei

Preot **I. Bânda**
secretar general

Vizita în Sibiu a dlui rezident regal Dănilă Papp

In ziua de 18 Octomvrie 1938 a sosit în oraşul nostru dl general **Dănilă Papp,** *rezidentul regal al ţinutului Mureş, însoţit de şeful său de cabinet, dl Dr. Crişan.*

Excelenţa Sa, dl rezident regal, a vizitat prefectura judeţului, de unde însoţit de dl colonel Mihai Cămăraşu, prefectul judeţului, a plecat să cerceteze primăria municipiului Sibiu.

In sala festivă a primăriei, dl **Dr. Sever Pop,** *primarul municipiului, a urat cuvântul de bun sosit. A răspuns dl general Papp, dorind fucţionarilor, din toată inima, mult spor la muncă în împlinirea datoriei, (amintind la sfârşit şi aceea, că toţi ceice întâmplător ar uza astăzi de «bileţele» de recomandare, vor fi aspru pedepsiţi).*

La recepţia ce a urmat în sala prefecturii judeţene, s'au prezentat reprezentanţii autorităţilor locale, ai clerului, ai armatei, ai diferitelor instituţii sibiene, în frunte cu P. S. Sa arhiereul-vicar **Vasile** *de Răşinari, dnii generali G. Oprescu, Gheorghiu, Apostolescu etc.*

P. S. Sa arhiereul-vicar, în numele I. P. S. Sale Mitropolitului **Nicolae** *al Ardealului, aduce salutul clerului şi poporului nostru din Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu şi urează ca opera începută de iubitul nostru Suveran să fie dusă la bun sfârşit spre binele şi propăşirea ţării.*

In numele corpului didactic de toate gradele a cuvântat Păr. Dr. D. Stăniloae.

A răspuns dl general D. Papp tuturor vorbitorilor, accentuând că astăzi putem fiecare să mergem pe calea indicată de M. Sa Regele Carol II: muncă, cinste şi dreptate.

Nr. 10.150—1938

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Părintele Emilian Terchilă din Bârghiş, decedat la 11 August 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 1 Oct. 1938. **Consiliul arhiepiscopesc**

Ridicarea satelor şi oraşelor

Nóua lege pentru înfiinţarea «*Serviciului Social*» obligă pe toţi tinerii titraţi, ca, înainte de a întra în funcţiuni publice, să facă un stagiu la sate sau oraşe. Acest serviciu are îndoit scop: să pună tineretul în contact direct cu realităţile publice, să aducă, în slujba ridicării satelor şi oraşelor, contribuţia tuturor.

Noua instituţia, numită *Serviciul Social,* are de scop a pregăti şi a conduce tineretul, pentru realizarea acestei mari opere a ridicării satelor şi oraşelor.

Organul său de execuţie este *Căminul Cultural,* care va conduce viaţa satului, asigurand coordonarea activităţii diferitelor autorităţi şi a iniţiativelor particulare. Lucrările Căminelor se vor baza pe cercetările monografice, şi se vor înfiinţa şcoli speciale pentru pregătirea tineretului, în cê priveşte ridicarea satelor.

Preoţii, învăţătorii publici sunt încadraţi în această activitate.

Un *institut,* de cercetări socialê, va coordona şi organiza cercetările pentru cunoaşterea realităţilor ţării şi ale neamului.

Această mare operă a Serviciului Social va fi realizată de către Fundaţia Regală „Principele Carol".

Imprejurările grele, prin care trece întreaga Europa, cer o intensificare a operei dê înzestrare a armatei. De asemenea se simte nevoia unui *departament care să coordoneze* întreaga producţiune economică, ce interesează înzestrarea armatei. Organizarea industriei din ţară, comenzile din străinătate, studiul la zi al perfecţionărilor, toate acestea vor intra în atribuţiile noului minister. In acest mod îndrumarea înzestrării armatei dobândeşte o bază nouă, care asigură acestei uriaşe opere succesul necesar întăririi armatei. Toată această activitate se desfăşoară sub înalta şi directa supraveghere a M. S. Regelui; ţara va dispune astfel de o armată puternică, pentru care trebue să facem toate sacrificiile, fiindcă ea este marea nădejde a viitorului şi a neamului nostru.

turilor de producţie în conştiinţa oamenilor. Istoria însaşi nu-i determinată de cauze ideologice, ci de raporturile economice.

O nouă epocă economică, aduce o suprastructură juridică şi politică corespunzătoare prin crearea de opoziţii. In timp ce raporturile economice se schimbă treptat, raporturile de proprietate şi toată suprastructura socială, rămân neschimbate. Astfel, raporturile ajung în opoziţie cu cele sociale şi politice şi mai ales cu cele privitoare la proprietate. Urmează lupta de clasă, apoi revoluţia care aduce o ordine nouă socială, potrivită noilor condiţii de producţie.

Pentru a dovedi acest lucru Marx creiază teoria asupra *plus-valorii,* care alături de noţiunile: *luptă de clasă, revoluţie* şi *egalitate absolută* între oameni, rămân ideile fundamentale ale comunismluui.

Viaţa unică şi autentică deci a societăţii este numai economia, munca şi lupta. Fiinţa economică determină orice conştiinţă religioasă, morală, artistică, filosofică. Aceste conştiinţe nu sunt decât iluzii născute din slăbiciunea omenească, din lupta cu natura sau din insuficienţa organizaţiei sociale. De aceia Marx crede că aceste iluzii pot fi înlăturate prin creşterea forţelor de producţie ale omenirii şi prin creşterea forţei de organizare. In felul acesta o producţie superioară economică va înlătura iluziile spiritului, iar organizarea nouă socială va elimina ideia de dominare, care în religie şi în societatea capitalistă este atât de însemnată. Atunci ideologiile se vor nărui, societatea va deveni o economie organizată în care va dicta raţiunea colectivă a omenirii.

Dintre actualele clase sociale proletariatul este cel chemat a reabilita pe om. Marxismul consideră această categorie socială ca singurul organizator şi stăpânitor al lumii, ca pe un zeu care va înlocui pe Dumnezeul creştin.

Procedând la combaterea comunismului, autorul îşi ia exemple din viaţa socială şi anume dintre acelea asupra cărora nu pot exista diferite teorii.

Familia de ex. nu poate fi explicată prin factorii economici. Ea îmbracă aproape pretutindenea aceiaşi formă deşi condiţiile de viaţă sunt deosebite. In ceiace priveşte *ideologia,* formarea ideilor morale etc., ele nu sunt o consecinţă a factorilor economici, ci sunt un produs eminamente al spiritului, al judecăţii omeneşti. Istoria ne dovedeşte cu multe exemple că toate mişcările, de orice natură, chiar economică, au fost determinate de ideile religioase, filosofice, etc. ale timpului respectiv şi nu invers.

In ceiace priveşte proprietate şi repartizarea ei inegală în societate, aceasta se datoreşte firii omeneşti, structurii omului. Mai toţi oamenii sunt la fel de înzestraţi şi cu aceleaşi forţe fizice, de aceia nici rezultatul muncii lor nu poate fi la fel.

Urmărind mai deaproape comunismul se poate observa uşor că are la bază o mulţime de irealităţi şi contraziceri, cari îl fac inaplicabil şi periculos omenirii. Astfel Marx neagă existenţa adevărului, dar susţine că teoria sa este singurul adevăr. La fel neagă orice morală deşi însuşi comunismul este un moralism extremist. In scrierile lor comuniştii nu fac altceva decât o acuză morală şi o indignare contra jugului social şi al nedreptăţii. Ba au chiar o morală care pleacă din principiul că cel mai mare bine se va realiza datorită celui mai mare rău. Astfel starea muncitorilor trebue să se înrăutăţească progresiv; atunci când această stare ajunge la un maxim ei se vor revolta, organizarea socială va fi distrusă şi pe ruinele ei va apare binele comunist. Deci Marx găseşte izvorul binelui şi dreptăţii în ură, dușmănie, violenţă, luptă etc. Utopia este vizibilă: păcatul şi răul exploatării din societatea capitalistă poate fi învinsă numai prin creşterea răului în societate.

Spaţiul nu ne permite a insista mai mult asupra acestor contraziceri şi asupra altora pe care autorul le descoperă în sistemul comunist. Vom menţiona că Păr. Valeriu Iordăchescu urmăreşte în lucrarea sa acest sistem sub toate formele sale, reuşind a ne da un studiu complect, din care nu lipseşte desigur capitolul proprietatea privată, comunismul creştin atât de vânturat de comuniști, instituţia familia, cari toate sunt expuse în mod clar şi logic, documentat şi instructiv, lăsând să apară — aşa cum este, — atitudinea creştinismului, salvatoare în toate împrejurările în în cari este pus omul şi societatea zilelor noastre.

Lectura unei astfel de cărţi în care autorul n'a pregetat a da extindere cuvenită capitolelor importante, ci le-a şi documentat cu tot ce ştiinţa a produs mai nou, îţi întăreşte credinţa că creştinismul este singurul sistem după care societatea organizându-se va atinge culmi nebănuite, fără vărsări de sânge şi revoluţii cum susţine comunismul.

Recomandăm cu bucurie cartea Păr. Valeriu Iordăchescu, care, încă odată, este o valoroasă contribuţie la cunoaşterea celui mai bun sistem de organizare socială.

Pr. I. Beju

Evoluţia biologică, transformismul şi religia

(5)

de **Vasile Coman**

O pasăre din jurasic, Archaeopterix, a fost deasemenea considerată ca un tip intermediar între reptile şi pasări. Transformiştii ori de câteori găseau un caracter asemănător, fără să ţină seama de întregul structurii animalului, conchideau numai decât că e o formă intermediară, tipul unei alte specii înrudite cu cealaltă. Această pasăre are dinţi şi coadă lungă, caractere socotite reptiliene. Dar ea e pasăre în toată puterea cuvântului. O indică penele ei, întreaga ei structură şi comportamentul ei. Dealtfel dinţii şi coada nu sunt un caracter strict reptilian, deoarece sunt reptile care nu au aceste note.

Despre caracterul dubios al presupuselor forme intermediare ne încredinţează în mod convingător multiplele interpretări contradictorii care s'au dat de către oamenii de ştiinţă „Pitecantropului", (Cf. P.

Hristos, lumina lumii

Dupăce, mai zilele trecute au fost date în seama credincioşilor, biserica din Diciosânmărtin şi din Cuştelnic, jud. Tr. Mică, prin târnozirea lor de către I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului şi P. S. Sa Dr. Vasile Stan, arhiereu-vicar al sfintei mitropolii de Alba-Iulia şi Sibiu, în ziua de 16 Octomvrie a. c., P. S. Arhiereu-vicar Dr. Vasile Stan, cu sobor de preoţi şi diaconii Prof. Alex. Popa şi S. Macarie, săvârşeşte târnosirea lăcaşului de închinare din Guşteriţa—Sibiu. Răspunsurile la sf. Liturghie au fost date de corul studenţilor teologi, dela Academia «Andreiană», sub conducerea dlui prof. Petru Gherman.

Acest lăcaş de preamărire a lui Dumnezeu, cu hramul Bunei Vestiri, s'a ridicat în anul 1873, anul morţii marelui Mitropolit Şaguna, cel care cu proprie cheltuială, a pus temelie acestei sfinte biserici. Cum sfinţirea noului locaş s'a făcut numai de un protopop (Hania), credicioşii din Guşteriţa, cu bunul lor păstor duhovnicesc, părintele Todea, au înoit acel lăcaş de închinare, şi în ziua amintită s'a făcut târnosirea lui aşa după cum prevăd canoanele sfintei noaste Biserici dreptmăritoare.

La sfârşitul sfintei Liturghii, P. S. Arhiereu Vasile a rostit o impresionantă predică ce-a fost ascultată cu multă cucernicie de toţi credincioşii aflători la împreună rugăciune.

«Eu sunt lumina lumii; cel ce vine după mine nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii», (Io. 8, 12), sunt cuvintele Sfintei Scripturi dela cari mânecă P. S. Arhiereu-vicar Vasile. Aceste cuvinte răsună astăzi şi către noi cei adunaţi în această biserică înoită, spre slava luminei celei veşnice.

Pentru a înţelege aceste cuvinte, să ne gândim numai la contrarul luminei, întunericul, unde pândeşte primejdia, păcatul şi poate chiar moartea. Nenorocit celce nu poate aprinde măcar un muc de luminare pentru a risipi întunericul din jurul său. Cât de veselitoare este solia soarelui de dimineaţă ce risipeşte întunericul!

Intunericul din afară ne grăeşte cât de amar trebue să fie întunericul din suflet. Intr'un astfel de întuneric, de besnă sufletească, s'a sbătut neamul omenesc, înainte de-a se naşte Fiul lui Dumnezeu, care, prin întruparea lui aduce lumină, ne ridică prin jertfa Sa, iar prin strălucita Sa înviere, a umplut lumea de «lumina lumii».

«Eu sunt lumina lumii»..., a strigat Mântuitorul Hristos, lumii de acum două mii de ani, şi ne strigă şi nouă, astăzi, în această biserică înoită. Mare har e să ai în suflet lumina Tatălui ce te înfiiază, lumina dragostei ce te uneşte şi te înfrăţeşte cu toţi oamenii, lumina nădejdii ce te ridică spre Dumnezeu.

Poţi tu, omule, să te lipseşti de această lumină cerească şi să te pierzi în întuneric? Cât de nenorociţi se vor simţi oamenii ce trăesc şi n'au duh, se mişcă între noi şi n'au viaţă pentrucă n'au Duhul lui Hristos — sunt numai trup! Sfântul Apostol şi evanghelist Ioan ne învaţă că Duhul este care dă viaţă, iar cuvintele Domnului pe cari le-am auzit, sunt Duh şi sunt viaţă.

De veacuri, Hristos trimite lumina Sa prin preoţi şi prin Birerica Sa în lume; «Eu sunt lumia lumii..., eu sunt pâinea vieţii..., eu sunt apa cea vie..., eu sunt păstorul cel bun». Neamul nostru a înţeles taina acestor sfinte cuvinte ale Domnului şi s'a unit strâns de Domnul, iar sub paza luminii lui Hristos, moşii şi strămoşii noştrii nu s'au rătăcit oricât de încălcite erau cărările vieţii.

Hristos, după slăvita Sa înălţare, nu ne-a lăsat orfani, ci ne-a trimis dela Tatăl Său, alt Mângăietor, pe Duhul sfânt care lucrează în Biserica Sa, ne învaţă toate şi ne aduce aminte de tot ce-a făcut Domnul. Acelaş Duh sfânt cunoaşte întunecimea gândului, ne îndoieşte şi ne aduce la Hristos. Dela acest Duh sfânt, care, e viaţă şi izvor de înţelepciune, de bunătate, de dreptate şi de îndelungă răbdare, a luat foc sufletul sfinţilor apostoli şi sângele mucenicilor. Acelaş Duh sfânt aprinde azi pe credincioşi şi-i trimite în Biserica Domnului. Acest Duh sfânt e veşnic lucrător în Biserică, prin sfintele Taine, prin sfintele slujbe, şi zideşte tipul omului dumnezeiesc ce se arată în vârtute, din care izvoresc gândurile sănătoase şi dorul de împreunare cu Hristos întru cerească Sa împărăţie. Aceste puteri lucrează în copilul plăpând ca şi în moşneagul gârbovit sub povara anilor. Cu ce însufleţire plină de nădejde aşteaptă ei viaţa cerească, şi cât de nenorociţi trebue să fie ceice nu primesc Duhul lui Hristos! Ei trăesc în întuneric şi sunt logodiţi cu moartea — cum zice sf. Apostol.

P. S. Sa îşi exprimă apoi bucuria cu care a poposit în mijlocul credincioşilor pentru a le sfinţi acest lăcaş înoit şi-i povăţueşte ca să alerge în Dumineci şi sărbători în faţa sf. altar, unde să-şi proştearnă genunchii prin caldă rugăciune, deoarece numai astfel, sfinţirea dată acestui lăcaş va fi desăvârşită. Domnul Hristos se va bucura pe deplin, că în casa sa nu este goliciune, ci se înalţă cu rugăciune, ca fumul de tămâie şi cântare ca o svâcnire a dorului după mântuire.

La împreuna gustare ce s'a luat după săvârşirea sfintelor slujbe, au toastat P. S. Sa Dr. Vasile Stan, arătând însemnătatea unui atare moment pentru credincioşii unei parohii, Părintele Traian Petrişor, asesor consistorial şi fost paroh al comunei Guşteriţa, Părintele Ecart Lebanton, din parte credincioşilor saşi, Părintele Modran din Bungard, dl Vasile Stănilă dir. şc. primare din loc, şi parohul locului, Părintele Todea. **Un asistent.**

Probleme-Recensii-Comentarii

Sf. Ioan Gură de Aur: «*Predici despre pocăinţă*» şi «*Despre sf. Vavila*»; în româneşte de dl *Ştefan Bezdechi* prof. univ., Tipografia Arhidiecezană, Sibiu. Pg. 158, Lei 60.

Prin străduinţa binecuvântată a câtorva oameni dintre acei cari înţeleg să-şi folosească bine talanţii, tezaurul nepreţuit al scrierilor sfinţilor Părinţi mari ai Bisericii se oferă tot mai bogat tuturor celor ce caută isvoare vii de viaţă pentru suflet.

Unul dintre aceşti oameni de bine, este dl Şt. Bezdechi. De data aceasta dsa ni-a dat în româneşte una din cele mai frumoase părţi ale operei sf. Ioan Gură de Aur: cele 9 predici despre pocăinţă, împreună cu cartea despre sfântul mucenic Vavila, în care îşi trădează sf. Ioan marea sa râvnă de adevărat urmaş al sfinţilor Apostoli. Traducerea dlui Şt. Bezdechi a apărut acum de sub tiparul arhidiecezan din Sibiu.

Pentru cine cunoaşte înălţimea operei sf. Ioan Gură de Aur, nu e nevoe a adăuga nici un cuvânt de îndemn spre a o lua să citească lucrarea amintită. Sf. Ioan Gură de Aur, cu puterea sa de profundă înţelegere a sufletului omenesc, recomandă cu uimitoare iscusinţă cele mai veritabile leacuri pentru toate bolile de care e bântuit acest suflet. Pocăinţa, leacul oricărui păcat, formează problema principală a sf. Părinte, şi el o desvoltă ajutat de neimitabila-i elocinţă, arătându-i toate felurile ei de lucrare pentru lecuirea sufletului păcătos.

Ar fi o adevărată crimă pe care am săvârşi-o faţă de noi înşine, dacă având în limba noastră aceste minunate predici, nu le-am citi; ar însemna să ascundem de propriul nostru suflet lumina mântuitoare. Iar faţă de tălmăcitorul lor în româneşte am săvârşi o impietate, dacă nu i-am aduce cele mai calde mulţumiri.

*

Cercuri religioase. — Cercul religios Ocna-Sibiului, de sub preşedinţia Pr. Teofil Roşca Ocna de sus, s'a întrunit în parohia Slimnic, în 4 Sept. c. Biserica s'a dovedit de astă dată prea mică pentru mulţimea adunată. Glasul de chemare al clopotelor abia începuse să răsune şi pâlcuri numeroase de ţărani şi ţărance, bătrâni şi tineri, în haine de sărbătoare, se îndreaptă spre locul de închinare. Ajunşi la întrarea bisericii, se postează în două şiruri, lăsând ca prin mijlocul lor să intre în biserică un grup de ofiţeri, gradaţi şi soldaţi, din regimentul 35 artilerie-Sibiu, în frunte cu dl colonel Gheorghe Tomaide. Bravii ostaşi şi-au ţinut de sfântă datorie, să ia parte, dela început şi până la sfârşit, la săvârşirea serviciului divin în această zi a Domnului.

Serviciul utreniei şi al liturghiei a fost oficiat în sobor de preoţi. La liturghie tânărul locotenent Dr. Todea, fiu de preot, cu o voce de tenor ales a dat câteva din răspunsurile mari.

La pricesnă preotul *Aurel Borţian* din Mândra, mânecând dela cuvintele: „Ceeace este cu neputinţă la oameni, este cu putinţă la Dumnezeu", (Mat. c. 19, v. 26), rosteşte o predică binesimţită, arătând datoria omului de a-şi căuta mântuirea prin sfânta biserică şi sfintele taine.

La sfârşitul liturghiei cuvintează Păr. *Teofil Roşca*-Ocna de sus, despre: Creştinism şi naţionalism. Prin exemplele, din viaţa marilor bărbaţi ai diferitelor neamuri, face o luminoasă aplicaţie a credinţei îmbinate cu iubirea de neam.

Masa comună s'a luat în casa preotului Pavel Alisie.

La ora 3 p. m, s'a oficiat tot în sobor serviciul vecerniei. Biserica şi de astădată plină de credincioşi, soldaţi şi grade.

Conferenţiază preoţii Nicolae Dorca din Loamnăş despre porunca a 9-a din Decalog, şi preotul Teofil Roşca-Ocna de sus „Despre rolul însemnat al mamei în educarea omenirii". Expunerile au fost ascultate cu mult interes. — *Cor.*

*

Duminecă, în 4 Septemvrie anul curent, cercul religios din Săcele a ţinut a IV şedinţă publică în parohia Târlungeni. Au fost de faţă preoţii: I. Curcubătă, P. Leucă, Tr. Banciu, I. Bărbat, Silv. Garcea, D. Purcăroiu, I. Stelea şi Gh. Şerbu. La ora 3 p. m. preoţii prezenţi, în faţa unui numeros public, au săvârşit în sobor slujba sfintei vecernii, urmată de Acatistul Maicii Domnului.

După citirea sfintei Evanghelii, preotul *Gh. Şerbu* din Satulung a predicat despre tânărul doritor după viaţa veşnică Dupăce la introducere arată scopul întrunirilor preoţeşti, vorbitorul îşi desface materialul de predică în 2 părţi, şi anume:

Prima parte cuprinde preocuparea tânărului cu problema vieţii spirituale, deşi se bucura de toate bunătăţile materiale ale vieţii. Acest fenomen constitue exemplu tipic pentru tinerii din zilele noastre, aceştia ocupându-se mai mult cu partea materială a vieţii, amânându-o pe cea spirituală pentru zilele bătrâneţii. Vina aceasta o poartă părinţii, care sădesc în sufletul copiilor, încă de când sunt mici, gândul pentru preocuparea cu cele materiale. Adesea auzim pe părinţi spunând copiilor: „Când vei fi mare, vei fi domn cu avere multă", — fără îndoială că nu acesta este sensul vieţii omeneşti. Vorbitorul arată metoda cum trebue să facem din copiii noştri oameni de omenie şi înzestraţi cu bogăţie sufletească.

Partea a doua cuprinde renunţarea tânărului la preocuparea cu cele spirituale şi realipirea sa de avere. Vorbitorul arată că tânărul a devenit sclavul averii, în care calităţe şi-a pierdut complet libertatea morală. De aci pleacă indignarea Mântuitorului când spune: „Mai degrabă intră funia prin urechia acului, decât bogatul în împărăţia lui Dumnezeu", Matei 19, 24.

Pe drept cuvânt, bogăţia este cel mai nemilos stăpân al omului. Ea îl robeşte atât de mult, încât acesta uită să se ocupe de mântuirea sufletului său şi prin aceasta îşi pierde calitatea de cetăţean al împărăţiei lui Dumnezeu. Prin antiteză vorbitorul arată că sărăcia deasemenea nu conferă exclusiv dreptul la dobândirea cetăţeniei cereşti. Cheia care deschide bolta cerească, este însă milostenia. Prin aceasta bogatul poate transforma bunurile sale materiale în bunuri spirituale. Vorbitorul aci aduce o seamă de argumente despre modul cum trebue făcută milostenia.

După stihoavnă, preotul *Tr. Banciu* din Purcăreni citeşte o conferinţă despre educaţia copilului în familie. Conferenţiarul analizează viaţa morală din zilele noastre şi conchide că îndreptarea stărilor rele de azi se face numai de către generaţia tânără care trebue crescută în spiritul bise-

---

S. Irineu Mihălcescu: Curs de Apologetică gp. 180—185).

Transformismul susţine teoretic că între vechimea geologică a animalelor şi complicaţia lor anatomică este o legătură, un raport, proporţional. Cu cât e mai veche o clasă, cu atât e mai inferioară. Intr'adevăr după importanţa care i-a atribuit-o Darwin luptei pentru existenţă, ar trebui să avem azi numai forme superioare în regnul animal. Paleontologia, fauna şi flora de azi, nu confirmă o asemenea aserţiune. Nu se poate spune că în epocile vechi au fost numai forme inferioare şi azi ar fi numai exemplare superioare.

In devonian (o epocă geologică primară) artroderele erau stăpânii faunei marine. Această stăpânire a trecut pe rând reptilelor marine în secundar, cetaceelor (balena etc.) din zilele noastre, care deşi au forma peştilor, nu sunt deloc realizarea celui mai perfect tip de peşte, cum ar pretinde transformismul, (L. Vialleton, op. cit. pg. 342).

Aceeaş contrazicere a argumentului şi în clasa amfibiilor. Batracienii din zilele noastre sunt mai prejos decât stegocefalii vechi, atât prin forma lor, cât şi prin structura lor anatomică.

Tot astfel şi în rândurile reptilelor. Dinosaurii, cu ţinuta lor gigantică, au apărut cu mult înaintea şopârlelor.

Icoana pe care ne-o dă paleontologia, ca şi priveliştea ce ne-o ofere lumea vieţuitoarelor de azi, ne îndrituieşte la concluzia că în natură există în toate epocele un echilibru între formele superioare şi cele inferioare. Fiecare epocă în lumea vieţuitoarelor apare ca un tot armonic, cu realizarea unei bogăţii imense de forme, dela cele mai inferioare până la cele mai superioare, (Modul în care încearcă transformiştii să explice existenţa formelor inferioare de azi, e cu totul diferit şi contradictoriu. Naegeli le explică prin admiterea generaţiei spontanee continui. Dohrin, un alt evoluţionist, caută să explice formele inferioare de azi socotindu-le derivare ale celor superioare, prin o evoluţie regresivă. D. Roza op. cit. pg. 45).

Progresul pe care îl observăm la toate fiinţele, dela simplu la compus, dela general la particular, nu este altceva decât revelaţiunea elocventă a unei cauze, care ştie unde duce şi cum duce carul, şi contra voinţii căreia materia slugarnică n'a ştiut să-i opună nici cea mai mică piedică", (C. Flamarion: „Dumnezeu în natură", trad. rom. pg. 366).

Această evoluţie generală, care se observă în natură, în dosul căreia cercetătorul adevărat simte acţiunea directă a unei puteri superioare, nu se poate conjuga şi sprijini cu transformismul. Negând această teorie, nu negăm şi dogma fundamentală a ştiinţei, decât interpretarea ei simplistă, mecanică.

Evoluţia paleontologică ne prezintă forme coordonate între ele în aşa fel, încât constitue un ansambfu întreg „cuprinzând diferite grade de comxlexitate şi putere, pe care le pot prezenta vieţuitoarele: tari, slabe, plante umile, arbori giganţi, cu asociaţii deosebite de animale şi vegetale", (L. Vialleton: op. cit. pg. 349).

(Urmează)

ricii noastre strămoşeşti, la focul căreia s'au încălzit generaţiile trecute ale neamului nostru. — Pr. *Silv. Garcea*-Cernatu, secret. cercului.

*

— S'a întrunit, în 4 Septemvrie c. în parohia Veseud, cercul preoţesc Şeicamare. Au fost prezenţi toţi membrii cercului cu dl Grigore Forsea, delegat din partea I. P. Sf. Mitropolit Nicolae aducând Inalta binecuvântare pentru „Oastea Domnului". La ora 8 jum. s'a servit sf. utrenie şi liturghie în sobor într'o atmosferă de adâncă evlavie. Dl G. Forsea, împreună cu toţi credincioşii şi ostaşii veniţi într'un număr mare din satele vecine, au dat răspunsurile la sf. liturghie. La pricesnă Păr. *N, Bucur* din Boarta, a rostit o frumoasă predică mânecând dela Evanghelia zilei: „Învăţătorule, ce bine să fac, pentruca să capăt viaţă veşnică". La sfârşitul sfintei Liturghii dl G. Forsea a luat cuvântul în numele „Oştii Domnului".

La ora 3 d. m. s'a servit sf. maslu pentru Păr. I. Popoviciu, care este suferind, şi pentru bolnavii din parohie. La sfârşit Păr. *A. Basarab*-Agârbici a vorbit despre „Biserică şi Ortodoxie". S'a scos la iveală rolul purtat de biserica noastră strămoşească şi foloasele ce le-a adus sufletului românesc. După aceea Păr. *I. Dordea* din Haşag, în calitate de preşedinte, mulţumeşte credincioşilor pentru ascultare, spunând că este mândru şi satisfăcut ca unul care a fost administratorul acestei parohii timp de 2 ani, văzând cât de mult a înaintat această parohie pe teren cultural şi duhovnicesc, îmbrăţişând cu drag Oastea Domnului în frunte cu preotul care le dă hrană duhovnicească. Indeamnă pe credincioşi să-şi păstreze credinţa, să cerceteze sfânta biserică, să-şi mărturisească păcatele preotului duhovnic, să făptuiască binele pe pământ... — Pr. *V. Ch.*

*

Congresul vechilor catolici. La Zürich a avut loc în zilele de 25—29 August a. c. al 14-lea congres internaţional al vechilor catolici. Precum se ştie aceştia sunt catolici cari s'au rupt de Vatican la 1870, pentrucă n'au recunoscut infalibilitatea papei. Ei îşi precizează azi misiunea în următoarele trei puncte: 1. luptă stăruitoare contra imperialismului dogmatic şi administrativ al Romei; 2. Intoarcerea la un catolicism purificat în sensul evlaviei vechi creştine şi a organizării bisericeşti originare; 3. Nizuinţă spre o reunire a bisericilor pe terenul adevăratei catolicităţi, diferitele biserici menţinându-şi fiinţa lor.

In congres s'a discutat în jurul chestiunilor: 1. „Renaşterea vechei evlavii catolice", constatată şi în Biserica catolică şi în protestantism în forma unei mişcări liturgice; 2. „Datoria Bisericii faţă de lume".

Din partea Sf. Sinod al Bisericii ortodoxe române a dus salutul consilierul arhiepiscopesc Dr. Orest Tarangul din Cernăuţi.

La Librăria Arhidecezană se află de vânzare următoarele cărţi rare:

1. **Dogmatica ortodoxă,** *a)* de Arhiepiscopul rus Macarie, tradusă de arhiereul Gerasim Timuş în trei volume;

b) **Dogmatica** de Alexiu Comoroşan, profesor la Faculttatea teologică din Cernăuţi în două volume.

2. **Istoria bisericească** universală de Eusebiu Popovici tipărită de † mitropolit-primat Atanasie în două volume.

3. R. P. Didon **Isus Hristos** traducere după I. A. Scrobotov de Dr. Const. Chiricescu şi Iconomul Nazarie, Bucureşti 1900. Două volume.

4. **Cronica Românilor** de Gh. Şincai, Tomul I anii 84—1439; Tomul II anii 1440—1614. Tipărită de Ministerul Cultelor şi al Instrucţiunii Publice, Bucureşti, 1886. — (Preţul se poate afla în Librărie).

INFORMAŢIUNI

Congresul naţional bisericesc. *M. Sa Regele a semnat decretul pentru convocarea congresului naţional bisericesc electoral. Sf. Patriarhie a fixat data congresului pe ziua de 1 Noemvrie 1938, când va fi ales primul episcop al eparhiei Maramureşului.*

După noua Constituţie, Cehoslovacia, cum se anunţă din Praga, va forma un stat federal, cuprinzând *trei* ţări: regiunea *Boemiei şi Moraviei, Slovacia,* şi *Rusia subcarpatină.* Fiecare ţară din acest trialism va avea un parlament propriu şi guverne deosebite. Cele trei guverne vor formă un consiliu de miniştrii, care împreună cu miniştrii afacerilor străine, de finanţe şi de răsboi formează guvernul total al ţării.

Nouă organizare şcolară. Pe lângă şcoalele inferioare şi medii existente, legea nouă creiază tipuri de şcoale pe care cerinţele agriculturei le impun azi, şi anume: *Şcoalele practice* cu o durată a şcolarităţii de doi ani, sunt destinate a forma lucrători calificaţi: conducători de tractoare, mecanici agricoli, logofeţi, grădinari, etc. Se va lucra numai în ateliere, ferme, vii şi grădini; *Şcoale de specializare* care vor forma pentru anume îndeletniciri ca: pescari, pivniceri etc. Aceste şcoli vor fi urmate de absolvenţii şcoalelor inferioare şi mixte; *Şcoale ţărăneşti,* pentru adolescenţi, unde se vor primì tineri între 18—24 ani. Se vor înfiinţa, în aceeaş categorie, şcoale pentru adulţi pe termen foarte scurt, ţinând seama de nevoi.

S'au introdus limbile minoritare, ca obiect de învăţământ, la următoarele şcoale normale de băeţi: Limba *germană* la Sibiu şi Caransebeş, l. *maghiară* la Arad şi Tg. Mureş, l. *rusă* la Chişinău, l. *sârbă* la Timişoara. — In şcoalele normale de fete: l. germană la Cernăuţi, l. rusă la Chişinău, l. maghiară la Cluj.

Prea mulţi advocaţi. Uniunea advocaţilor din România, în şedinţa sa din Bucureşti, dela 16 l. c., a hotărât modificarea legii advocaţilor. Cea mai mare înnoire este statorirea unui plafon de înscrieri anuale, în scop de a reduce belşugul de advocaţi.

Jale nouă în francmasonerie. Guvernul noului stat, *Slovacia,* a hotărât disolvarea logilor masonice, confiscarea bunurilor lor şi punerea sub supravegherea poliţiei a membrilor organizaţiei francmasonice. Multe logi din Boemia s'au disolvat dela sine, trecându-şi peste graniţă arhivele şi sediile.

Se apără de jidovime. O mare întrunire de advocaţi şi medici, ţinută în 17 l. c., la *Praga,* a votat o moţiune în care se cere să se reducă numărul advocaţilor şi medicilor jidovi din Cehoslovacia, în proporţie cu numărul lor, ceeace ar face 1·5 la sută, faţă de întreaga populaţie a ţării.

— In *Germania* lucrul merge mai repede şi mai „fără forme": O recentă ordonanţă exclude din barou pe *toţi* advocaţii jidovi. Din 700 de advocaţi jidovi cari exercitau profesiune de advocat în Berlin, se admit să mai existe 40, cari însă vor trebuì să ia titlul de *consultanţi* şi vor avea o clientelă exclusiv jidovească. In cuprinsul întreg al Germaniei mai sunt 175 „consultanţi" pentru fiii lui Izrail.

Mai mare ruşinea. Un preacucernic părinte, care semnează Ec. C. Cronţ, declară într'un articol „Aspecte din viaţa religioasă ardeleană", publicat în rev. „Căminul" din Galaţi: „Ardelenii noştri, români curaţi, mai toţi aparţin cultului uniat"...

Preacucernice, dacă vreai să informezi pe alţii, informează-Te întâi însuţi, că altfel Te faci de râs şi Te compromiţi pe toată viaţa. Parc'ai fi trăind în Africa!

Bucurie deosebită s'a sălăşluit în satele germane, din care pleacă jidovimea ca să nu mai revie. Din Berlin se anunţă, că în astfel de sate locuitorii obişnuesc să ridice un *steag alb* în momentul când cel din urmă jidov părăseşte localitatea, ear pe steag stă scris: *Nu mai avem nici un pui de jidov...*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 23 Octomvrie 1938, va predica părintele *M. Neagu;* ear Mercuri 26 Oct. (M. Dimitrie) va predica părintele protopop *Em. Cioran.*

Ministerul Agriculturii şi Domeniilor
Inspectoratul silvic Braşov, Sec. exploatărilor

Nr. 19.064—938 (51) 1—1

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 1 Noemvrie 1938, la ora 12, în localul Inspectoratului silvic Braşov şi în localul Ocolului silvic Valea Sadului, din Sibiu, se va vinde spre exploatare, prin licitaţie publică cu oferte închise, materialul lemnos de pe suprafaţa de 13.85 ha, conţinând 1719 arbori esenţă stejar, cu un volum de circa 1071 mc. lemn de lucru şi 358 m. steri lemne de foc şi 191 m. steri crăci, din pădurea Tufari, proprietatea Mitropoliei ortodoxe Sibiu.

Vânzarea se va face cu respectarea art. 88—110 din legea Contabilităţii publice, publicată în Monitorul Oficial Nr. 167 din 31 Iulie 1929, regulamentului oficial central de licitaţie publicat în Monitorul Oficial Nr. 1 din 1 Ianuarie 1930, art. 167—168 din legea Cooperaţiei, Normelor generale de ţinerea licitaţiilor publicate în Monitorul Oficial Nr. 167 din 1931 şi 127 din 1934, condiţiunilor generale de exploatarea pădurilor Statului publicate în Monitorul Oficial Nr. 106 din 1912, completate cu condiţiunile speciale de care amatorii pot lua cunoştinţă la Inspectoratul silvic Braşov şi la Ocolul silvic Valea Sadului din Sibiu.

Garanţia provizorie este de Lei 21.100.

Oferte telegrafice, telefonice, condiţionate, netimbrate, nesigilate sau supraoferte, nu se primesc.

p. Şeful inspectoratului
ing. insp. gral silvic,
Ing. I. Dimitrescu
ing. inspector silvic

p. Şeful secţiei
Petre Bârsan
conducător silvic

(52) 1—1

Publicare de licitaţie

Parohia ortodoxă română Boroşneul mare, judeţul Treiscaune, dă în licitaţie publică în *30 Octomvrie 1938,* ora 14, cu oferte închise, în oficiul parohial, edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ, aprobat de P. V. C. Arhiepiscopesc sub Nr. 10.920 din 8 Octomvrie 1938.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz. Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 5% din valoarea devizului în numerar sau efecte publice.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât maeştri sau antreprenori care pot dovedì, că au mai executat astfel de lucrări în condiţiuni bune şi sunt diplomaţi.

Planul şi devizul pot fi văzute în fiecare zi la Oficiul parohial ortodox român din Boroşneul-mare. Parohia nu plăteşte nimănui spese de deplasare.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a alege pe cea mai convenabilă dintre oferte şi a o supune forurilor în drept spre aprobare.

Boroşneul-mare, la 14 Oct. 1938.

Irimie Nagh epitrop — **Pr. I. Teodorescu** paroh

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Judecătoria rurală Mercurea, judeţul Sibiu

Nr. C 1704—1938 (23) 1—1

Publicaţiune de licitare

Portărelul delegat al judecătoriei rurale Mercurea, jud. Sibiu, aduc la cunoştinţă publică, că în baza declaraţiei primite, şi a deciziunii Nr. 2706—1938 judecătoria mixtă Sibiu, prin care s'a ordonat şi apoi s'a efectuat execuţia definitivă în favorul Izdrailă Iacob, reprez. de ad. Dr Eug. Piso din Sibiu, pentru suma de Lei 8472 capital şi accesorii, — fixez termen de licitaţie pentru ziua de 1 Noemvrie 1938 ora 16, la faţa locului în comuna Poiana.

Se vor vinde prin licitaţie publică: 3 st. de lemne, 1 căruţă, un butoi gol de 20 ferii, un butoi de 10 ferii, 1 butoi de 100 litre pentru varză, 5 măji fân, în valoare totală 7100 lei.

Creanţa de încasat este: Capital Lei 8472, Cheltueli de proces şi execuţiei Lei 2343, Cheltuelile pentru termenul de faţă Lei 320 Dobânzile de . . . după capital cu începere din ziua de . . . şi până la achitare. Cheltuelile ce se vor mai ivì cu efectuarea licitaţiei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţi creditori şi aceştia şi-ar câştiga dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul lor în senzul art. XVI 1908 art. 20.

Mercurea-Sibiului, la 16 Octomvrie 1938.
Portărel delegat
Grefier,
INDESCIFRABIL

Nr. 1180—1938 (50) 2—3

Concurs

La ordinul Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 10.098 din 16 Septemvrie a. c. şi în înţelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei vacante, **Şimon, biserica nouă,** de clasa I-ă, protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Venitele stolare, aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 4544—1929.
3. Sesia parohială 2.1200 jug. fânaţ.

Cererea de concurs, provăzută cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a candida, dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se va înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zârneşti, judeţul Braşov, 28 Septemvrie 1938.

Vasile Stoicanea
protopop

Nr. 1988—1938 (49) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei I de cl. I-a **Sf. Gheorghe,** protopopiatul Sfântul Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu dependenţe.
3. Sesiune parohială 20 jugăre arător şi fânaţ.
4. Lemne de foc 5 stânjini în pădure având a restituì Primăriei costul tăiatului. In caz că, Primăria acordă separat lemne de foc parohului-protopop atunci în loc de 5 stânjini vor fi 10.
5. Stola obişnuită. Până la edificarea catedralei proiectate, oraşul formează o singură parohie; cei doi preoţi-parohi vor beneficia de venitele stolare alternativ: unul o săptămână celalalt alta. In ajunul Bobotezei parohul I va umbla cu Sfânta Cruce în cartierul cu vechii enoriaşi băştinaşi.

Având în vedere că aceşti enoriaşi maghiarizaţi în mare parte nu vorbesc româneşte, candidaţii trebue să cunoască şi limba maghiară.

Cererile de concurs cu toate documentele împreună, şi cu încuviinţarea specială a Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc, în terminul indicat.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALA SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 30 Octomvrie 1938 — Nr. 44

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Congres ziaristic la Sibiu

In zilele de 30—31 Octomvrie își ține la Sibiu congresul anual Federația națională a Presei din provincie. In program, pe lângă chestiunile strict profesionale figurează și comemorarea a douăzeci de ani dela unirea Ardealului cu Țara mamă și cinstirea memoriei marilor luptători naționale din epoca dinainte de 1918.

Foaia noastră, care este întemeiată de providențialul mitropolit Andrei Șaguna și care se află acum în al 86 an al existenței sale de vrednică și susținută luptă în slujba idealului românesc și al culturii naționale, salută cu sentimente frățești pe reprezentanții scrisului periodic din toate provinciile românești.

Multe din numele vechilor ziariști, cari și-au făcut din condeiul luminat și înfrigurat trâmbița care a răscolit energiile românești și a binevestit vremurile de azi, fac parte întregitoare din istoria «Telegrafului Român». Prin coloanele acestei foi au propovăduit un Aron Florian, un Zaharie Boiu, neînfricatul Nicolae Cristea ctitor al «Tribunei«, Ilarie Chendi, actualul patriarh al României, Dr. Miron Cristea, V. Păcățian, autorul «Cărții de Aur» și atâția alți glorioși îndrumători ai românismului ardelean.

Prin toți aceștia s'a revărsat în suflete duhul mitropolitului Șaguna pregătitor al unirii dela 1918.

Biserica noastră ardeleană prezintă în exemplul «Telegrafului Român», ca și în al celorlalte foi eparhiale mai tinere, dovada concretă a înțelegerii sale pentru importanța presei ca organ de luptă în slujba unor idealuri, ca factor creator și susținător de credințe.

Curând după ce s'a descoperit utilitatea ziarului ca tribună de propagandă a ideilor, Biserica s'a folosit de el. «Telegraful Român» este, ca vechime, printre cele dintâi ziare românești. Mitropolitul Șaguna a văzut că pe lângă amvon și carte, ziarul este o tribună tot atât de potrivită, ba în multe privințe chiar mai potrivită pentru infuzarea în popor a credințelor naționale și spirituale, pentru închegarea sufletelor într'un front dinamic și conștient în mers spre țintele mântuitoare văzute clar de mințile conducătoare ale unui neam.

Unii dintre cei mai talentați slujitori ai Bisericii s'au făcut astfel ziariști și pilda lor se va continua în tot viitorul.

Colaborarea între Biserică și presă poate să aibă însă și e de dorit să aibă un caracter și mai extins în sânul neamului nostru. Din ea ar ieși câștigată nu numai Biserica, ci și presa. Par'că chiar rostul ziarului, înțelesul ce s'a legat de scrisul periodic, impune o apropiere de Biserică. Ziarul e chemat să slujească unei credințe, unui ideal; el nu descrie ce este, ci arată spre ce trebue să fie, susține în sufletul poporului o continuă tenziune de depășire a stării actuale, în bine. Dar unde avem între noi un mai bogat, mai sănătos, mai dinamic izvor dn credințe înalte, capabile să mâne tot mai sus un neam, către virtutile de caracter, de muncă, de cinste, de sobrietate, de eroism, decât în Biserica lui Isus Hristos? Un ziar dacă aspiră să fie ceeace îi cere rostul lui să fie, un centru din care să radieze credințele mari și sănătoase, se va apropia în mod sigur de marea instituție cerească de pe pământ, exclusiva reprezentantă a credinței și numai a credinței, a celei mai înalte și mai nobile credințe. Dela ea va primi inspirații, atât în ce privește conținutul propovăduirii, cât și în ce privește râvna sfântă și plină de jertfelnicie cu care trebue propovăduită o credință.

Inspirați de aceste puternice motive de prietinie și de simpatie pentru propovăduitorii cu condeiul ai credinței naționale și creștine în mijlocul poporului românesc, le spunem reprezentanților lor adunați în congres pe locurile sfințite de pașii și de duhul mitropolitului Șaguna, întemeietorul presei național-bisericești la noi, un călduros:

Bine ați venit!

† Hrisostom Papadopulos

Radio București a transmis pe undele lui sonore, Duminecă dimineața 23 Octomvrie a. c., vestea tristă că firul vieții pământești a lui Hrisostom Papadopulos s'a curmat. A murit Hrisostomul zilelor noastre, a murit luminatul mitropolit al Atenei și al întregei Elade. Fiindcă evenimentul depășește doliul unei cetăți, fiindcă el întrece doliul unui neam și trece peste granițele Eladei, străbătând până la acele mari depărtări ale lumii, până la cari a ajuns și faima numelui și a operii sale, socotim că este o datorie a noastră și totodată un act de pietate să intuim viața virtuoasă, să admirăm opera bogată, să comemorăm amintirea și să binecuvântăm memoria marelui ierarh ortodox adormit în Domnul.

Hrisostom Papadopulos s'a născut la anul 1868 în orășelul Madit din Tracia. Părinții lui, oameni săraci dar plini de cucernicie, s'au străduit și i-au dat în familie o creștere bună. Dupăce a terminat școala din orășelul său natal, Hrisostom și-a continuat studiile secundare pe la școlile bisericești — gimnazii și seminarii — din Constantinopol, Ierusalim și Smirna. Centrele acestea, cu vechea lor cultură teologică, cu bogata și glorioasa lor tradiție de viețuire creștină ortodoxă, au imprimat în ființa, însetată de lumină și virtute, a tânărului Hrisostom duhul trăirii în curățenie sufletească și dragostea față de viața și cultura bisericească.

Intre anii 1889—1891 a studiat la Facultatea de teologie din Atena. De aici a plecat apoi în Rusia unde timp de patru ani a studiat la Academiile din Kiev și Petrograd. Reîntors dela studii a fost numit profesor la școala teologică din Ierusalim, unde după trei ani de funcțiune a fost numit director al acestei școli. In această calitate a fost hirotonit de diacon, preot și făcut arhimandrit de către patriarhul Ierusalimului în anul 1900.

In anul 1910 Facultatea de teologie din Atena, având în vedere numărul și valoarea lucrărilor publicate, îi acordă titlul onorific de doctor în teologie. Un an mai târziu este chemat și numit director al seminarului teologic din Atena. In anul 1914 a fost ales profesor pentru Istoria bisericească universală la Facultatea de teologie din Atena. Ca profesor la facultate și ca director al seminarului din Atena a funcționat până în anul 1923 când a fost ales și întărit ca mitropolit al Atenei și al întregei Elade. Consiliul profesoral al facultății de teologie din Atena l-a proclamat atunci cu unanimitate de voturi profesor onorific al Facultății. In această calitate, chiar ca mitropolit, a ținut în fiecare an anumite prelegeri studenților teologi. In anul 1926 înființându-se Academia elină, între primii membri ai acestei înalte instituțiuni de cultură a fost ales și arhiepiscopul Hrisostom Papadopulos. A murit acum având 70 ani împliniți.

Opera științifică-literară a lui Hrisostom Papadopulos este, atât prin numărul scrierilor, cât și prin valoarea lor, deosebit de prețioasă. Nu este locul să facem aici analizarea acestei opere și nu putem nici măcar să înșirăm titlurile numeroaselor sale lucrări. Vom arăta doar pe scurt domeniile în care a activat, menționând numărul lucrărilor publicate în fiecare ram deactivitate. Ca istoric și-a început activitatea, publicând istoria orășelului său natal la 1890. In domeniul Istoriei bisericii universale și al istoriei bisericii din Constantinopol a publicat 70 lucrări, studii și articole, precum și 42 recenzii critice, asupra lucrărilor istorice apărute în limbi străine.

Despre biserica din Alexandria a publicat 41 de studii.

Despre biserica din Antiohia a publicat 4 lucrări.

Asupra istoriei bisericii din Ierusalim a publicat studii și recenzii în număr de 34. Asupra bisericii din Cipru 6. In domeniul istoriei bisericii Eladei 26. Despre biserica din Rusia, România, Serbia și Bulgaria 11. Despre bisericile eterodoxe 20 studii istorice.

In domeniul studiului biblic a tipărit 19 lucrări. In domeniul Moralei 13, precum și alte diferite studii și recenzii în număr de 90.

In total, în anul 1931, numărul cărților, al studiilor publicate în revistele de teologie din Atena, Ierusalim și Alexandria, precum și recenziile făcute, a fost în total de 383.

Toate aceste date le cunoaștem din lucrarea „Εναισιμα" publicată la Atena în anul 1931. Foștii studenți ai profesorului Hrisostom Papadopulos, foștii săi colegi, precum și diferiți prieteni și admiratori ai acestui harnic ierarh, au publicat în anul 1931 un volum de 571 pagini, cuprinzând diferite studii teologice. Acest volum a fost omagiul cel mai profund pe care teologii greci și streini — are și dl prof. Teodor Popescu dela univ. din București un studiu în acest volum — l-au putut aduce luminatului ierarh cu ocazia împlinirii alor 35 ani de activitate literară. Hristostom Papadopulos s'a distins și pe terenul conducerii pastorale. A fost un ierarh cu dragoste față de credincioșii săi pe care i-a îndrumat, povățuindu-i cu multă înțelepciune, în toate clipele grele prin care a trecut poporul elin. Dar dacă el și-a iubit credincioșii cu dragostea adevăratului păstor de suflete, nu este mai puțin adevărat că și turma păstorită l-a iubit pe el, i-a urmat sfaturile și l-a prețuit, acordându-i totdeauna cea mai înaltă stimă.

Hrisostom Papadopulos, prin viața lui virtuoasă și prin opera bogată și valoroasă, n'a fost numai o podoabă a Bisericii grecești, ci o afirmare și o mândrie a întregii Biserici ortodoxe. Unele din lucrările sale au fost traduse și publicate în limba engleză, franceză și germană. Hrisostom Papadopulos și Hristu Andrutsos, au fost cei doi mari teologi contimporani cari erau cunoscuți și apreciați de teologii tuturor țărilor din lume, Ei prin munca lor uriașă și prin lumina strălucitoare a sufletului lor, au înălțat din nou prestigiul poporului grecesc pe culmile glorioase ale anticității și au fost în toate împrejurările glasul plin de autoritate al Bisericii ortodoxe. Iată pentruce regretăm trecerea lor în viața cea veșnică și ne rugăm ca Dumnezeu să-i odihnească în corturile drepților.

Pr. Sp. Cândea

La moartea unui arhiepiscop

I. P. Sf. mitropolit primat al Greciei arhiepiscopul *Hrisostomos*, a încetat din viață la Atena, în 22 l. c., în vârstă de 69 de ani, după o scurtă boală, provocată de o activitate intensă.

I. P. Sf. patriarh Miron a trimis sfântului Sinod la Atena telegrama următoare:

Biserica ortodoxă a României, împreună cu Sfântul ei Sinod și cu Patriarhul ei, iau parte din toată inima la doliul Bisericii surori din Regatul Greciei, cauzat de moartea arhiepiscopului ei Hrisostomos, rugând pe bunul Dumnezeu să-l odihnească cu drepții, iară Bisericii să-i dea un vrednic urmaș.

Din trecutul şi rostul românesc al „Federaţiei Naţionale a Presei din provincie“

In cetatea istorică a Sibiului se întrunesc Duminecă 30 Oct. a. c. reprezentanţii presei din toate colţurile ţării, constituiţi în puternica organizaţie profesională „Federaţia Naţională a Presei din Provincie“. Mânuitorii condeiului din toate provinciile istorice vin să hotărască despre soarta şi interesele lor profesionale în cel mai pitoresc ţinut al scumpului Ardeal, care a fost, în vremurile de grea cumpănă pentru neamul românesc, leagănul neînfricaţilor luptători naţionalişti şi al marilor cronicari şi vizionari.

Respectând creştineasca şi românească datină, din prilejul acestei prăznuiri gazetarii din provincie se prosternează în pioasă închinare la mormintele marilor dispăruţi, comemorând în cadru solemn două decenii dela pecetluirea pe vecie a sfântului act al Unirii tuturor românilor. Această măreaţă sărbătoare naţională şi culturală e onorată cu patronajul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae Bălan al Ardealului, al dlui ministru subsecretar de stat al Presei Eugen Titeanu şi al Excelenţei Sale dl general Dănilă Pap, Rezident Regal al Ţinutului Mureş.

Ce este „Federaţia Naţională a Presei“ din Provincie?

La patriotica iniţiativă şi chemare a „Sindicatului din Oltenia“, peste 200 ziarişti din colţurile ţării, s'au întrunit în vara anului 1932 la Galaţi, şi în mijlocul unui entuziasm unanim, au pus bazele „Federaţiei Generale a Presei din Provincie“.

Acest solemn act de înfiinţare a fost onorat cu prezenţa dlui Viorel V. Tilea, pe atunci ministru-subsecretar de stat al Propagandei, care a fost proclamat preşedinte de onoare pe viaţă al nouei organizaţii.

Scopul F. G. P. P. este: apărarea libertăţii scrisului potrivit cu prevederile Constituţiei ţării; apărarea şi menţinerea prestigiului breslaşilor condeiului la înălţimea misiunei pe care o are în stat, ziaristul, care trebue să-şi împlinească în orice moment datoria cu demnitate, cu cinste şi cu bună credinţă şi promovarea şi sprijinirea intereselor tuturor organizaţiilor federalizate.

Federaţia s'a format de către „Sindicatul Presei din Oltenia“ şi „Sindicatul ziariştilor din Galaţi“, persoane morale şi juridice, cari au fost iniţiatoarele, apoi s'au raliat următoarele organizaţii: „Uniunea ziariştilor profesionişti din Basarabia“; „Asociaţia Presei din Brăila“; „Sindicatul ziariştilor profesionişti din Banat“; „Asociaţia Presei din Bucovina şi Moldova de sus“; „Sindicatul Presei din Crişana şi Maramureş“; „Asociaţia Presei Buzoene“; „Uniunea ziariştilor profesionişti din Dobrogea“; „Asociaţia Presei din Iaşi“; „Sindicatul Presei din Piatra-Neamţ“; „Asociaţia Presei din Bacău“; „Asociaţia ziariştilor profesionişti din Moldova de mijloc“; iar mai recent „Uniunea ziariştilor români din Transilvania“.

In afară de numeroasele chestiuni de ordin profesional ca susţinerea eliberării de permise pe CFR. pentru membrii îndreptăţiţi; reglementarea calităţii de ziarist, etc., conducerea Federaţiei a depus o deosebită activitate pentru creiarea de mijloace de odihnă în timpul liber al ziariştilor. In acest scop s'au depus străduinţe pentru cumpărarea la Mamaia şi insula Ada-Kaleh a două terenuri pe cari se vor construi case de odihnă şi recreaţie pentru ziarişti şi familiile lor. Comitetul de conducere al Federaţiei a căutat să se manifeste şi printr'o intensă activitate culturală, organizând conferinţe şi festivaluri culturale în diferite puncte ale ţării şi editând o bibliotecă profesională şi un „Buletin al Presei“, cari au sediul în Bucureşti.

Federaţia a desfăşurat deasemenea o apreciată propagandă şi peste graniţele ţării, legând strânse relaţii amicale cu organizaţiile similare din Jugoslavia şi Cehoslovacia şi organizând un pios pelerinaj la mormântul dela Oplenatz al Regelui erou Alexandru al Jugoslaviei, unde o numeroasă delegaţie a depus o coroană de argint.

Federaţia a lucrat şi pentru naţionalizarea presei. Văzând la un moment dat, că e prin surprindere invadată de lăcuste străine, cari n'au ce căuta în altarul scrisului romeânsc, s'a sesizat îndată.

Prima alarmă asupra acestui mare pericol a dat-o tot „Sindicatul Presei din Oltenia“, ctitorul Federaţiei, care la data de 14 Ianuarie 1938 a adresat comitetului de conducere al Federaţiei o cerere în care, în esenţă, făcea următoarea tragică constatare: „Elemente streine de neamul nostru, deci de durerile şi interesele lui, au acaparat presa românească, în bună parte, instituindu-se chiar stăpâni ai opiniei publice şi profitori ai stărilor ce decurg din această stăpânire. Impotriva acestei stări, ţara a început să reacţioneze, lent, dar cu atât mai viguros, iar reacţiunea aceasta s'a transformat, în sfârşit, în măsuri de autoritate, pentru suprimarea acestor izvoare de discordie, provocaţiune şi imoralitate. In faţa acestor stări organizaţiile noastre profesionale trebue să reacţioneze. Intâia datorie o are „Federaţia Genreală a Presei din provincie“, care este exponentul autentic al presei din provincie şi care trebue să-i considere descăzuţi din drepturile de membri şi deci de ziarişti recunoscuţi ca atare pe ziariştii evrei“.

Pe baza acestei sesizări Federaţia a convocat o adunare extraordinară şi în mijlocul unui entuziasm unanim s'a hotărât excluderea tuturor membrilor evrei din organizaţie, iar Federaţia şi-a modificat titulatura în „Federaţia Naţională a Presei din provincie“.

Realizând această radicală purificare în sânul organismului „Federaţia Naţională a Presei din provincie“ lucrează pentru sufletul şi interesele vitale ale ziariştilor români din provincie.

Deaceea cu gând curat şi călăuziţi numai de interesele snperioare ale neamului, reprezentanţii naturali ai scrisului cotidian din provincie se întrunesc în cel de al VII-lea congres în cetatea istorică a Sibiului spre a lua hotărâri, cari mai presus de interesele profesionale, trebue să contribue la măreaţa operă de consolidare a noului Stat român călăuzită cu înaltă înţelepciune de iubitul nostru Suveran M. Sa Regele Carol II.

Pentru un popor care e conştient de misiunea sa istorică presa reprezintă într'adevăr a patra putere în Stat.

S. G.

Nr. 10.910—1938

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Părintele Ioan Armean din Şibot, decedat la 26 Septemvrie 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 15 Oct. 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

TELEGRAME

Din prilejul zilei de naştere a Maiestăţii Sale Regelui Carol II — I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a trimis următoarea telegramă:

Majestăţii Sale
REGELUI CAROL II
SINAIA

Cu inima înălţată de nestrămutate simţăminte de alipire şi devotament către bunul şi înţeleptul nostru Suveran, în numele bisericii şi al meu rog pe Majestatea Voastră să binevoiască a primì omagiale urări de ziua naşterii. Dumnezeu să Vă ajute ca să faceţi Ţara şi neamul de nebiruit între orice împrejurări. Să trăiţi, Sire.

NICOLAE
Mitropolitul Ardealului.

La această telegramă, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a primit următorul răspuns:

«Vă mulţumesc pentru omagialele urări»

CAROL

Ziua de naştere a Marelui Voevod Mihai

Măria Sa Marele Voevod MIHAI de Alba-Iulia

Măria Sa Marele Voevod **Mihai** *de Alba-Iulia, a împlinit în 25 l. c., vârsta de 17 ani.*

Dela un capăt la altul al ţării urările se îndreaptă către Moştenitorul Tronului, pentru ca Domnul să-l dea viaţă lungă spre binele patriei şi al întregului popor.

România, întinerită sub domnia Marelui Rege Carol al II-lea, are chezăşia continuării operii Sale, de către Fiul Său.

Spre El sunt îndreptare toate speranţele zilei de mâne, asupra Lui sunt aţintite toate năzuinţele unui popor, care vrea să fie mare, puternic şi respectat.

Cu mare dragoste de poporul pe care va trebuì să-l domnească, Voevodul cu numele primului întregitor de ţară, vrea să pătrundă şi să-şi însuşească toate calităţile, toate durerile şi toate năzuinţele neamului Său.

Născut pentru a fi Rege, El face ucenicia acestei grele meserii, ascultând de sfaturile Marelui Său Părinte şi renunţând de bună voe la nevinovăţia unei copilării care îi era dragă.

Măria Sa a început încă dela vârsta, când cei mai mulţi dintre noi se jucau în praful uliţei, să colinde ţara, să-i cunoască frumuseţile, să-i trăiască istoria şi să-şi înţeleagă supuşii.

Primit peste tot cu dragoste nețărmurită, cu ochi înlăcrimaţi de bucurie şi cu palme crepate întinse pentru salutul străjeresc, Vlăstarul regesc a văzut, a înţeles şi a pătruns sufletul neamului Său.

Bătut de vântul plaiurilor noastre, ars de soarele dogoritor al câmpurilor noastre, Marele Voevod Mihai în colindul pe care l-a făcut pe tot întinsul ţării, şi-a oţelit trupul şi şi-a educat sufletul...

Trăească Marele nostru Voevod!

Federaţia Naţională a Presei din Provincie

îşi ţine al VII-lea Congres anual la Sibiu, în zilele de Duminecă 30 Oct. şi Luni 31 Oct. 1938. Congresul se va desfăsura după următorul

Program:

Duminecă 30 Octomvrie 1938: ora 9: *a)* Serviciul religios dela biserica Catedrală a Mitropoliei din Sibiu, *b)* Pelerinaj la cimitirul din Sibiu, pentru a depune coroane şi jerbe de flori pe mormintele luptătorilor naţionalişti din Ardeal. Solemnitatea comemorării a două decenii dela unire sub preşedinţia de onoare a I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* al Ardealului şi a Excelenţei Sale dlui G-ral Dănilă Papp.

Ora 11—12,30: Şedinţa festivă de deschidere a Congresului, în sala Prefecturii Judeţului. Participă reprezentanţii autorităţilor, ai organizaţiilor regionale de presă, delegaţii Sindicatelor de presă din Capitală şi din streinătate.

Ora 12,30—13: Vizitarea oraşului (Muzeul şi sediul Asoc. „Astra“, redacţia ziarului „Telegraful Român“ şi altor ziare locale, Muzeul „Brukenthal“ etc.).

Ora 13: Masa comună la Restaurantul Hotelului „Bulevard“ dată de F. N. P. P.

Ora 15: I-a şedinţă de lucru a congresului (Sala de şedinţă a Prefecturii Judeţului). Verificarea mandatelor. Citirea rapoartelor. Lucrările adunării generale după următoarea ordine de zi:

Congresul:

1. Comunicări şi propuneri în legătură cu activitatea F. N. P. P. şi în interesul general al presei: „Legea Breslelor şi a sindicatelor unice“ şi reorganizarea presei din provincie în sindicate pe ţinuturi. Raportor: Virgil Molin, secretar general al F. N. P. P. şi Preşedintele „Uniunii Camerelor de Muncă din România“.

2. Concluziuni la problema presei româneşti din Ardeal: Raportori: Dr. Aurel Vasiu şi Liviu D. Sălăgeanu, vicepreşedintele „Uniunii Ziariştilor Români din Transilvania“.

3. Raportul dlui secretar general privitor la modificarea statutelor şi naţionalizarea „Federaţiei Generale a Presei din Provincie“.

4. Măsuri practice pentru respectarea angajamentetor şi plăţii salariilor pentru serviciul prestat de ziariştii profesionişti, Raportor: Dna Lia Bradu-Cuţana, vicepreşedintă a F. N. P. P.

Ora 20: Masă oferită de Primăria Municipiului Sibiu.

Luni 31 Octomvrie 1938: ora 8—9: Ceaiul şi cafeaua la Cofetăria Restaurantului „Bulevard“.

Ora 9—12: A II-a şedinţă de lucru cu următoarele desbateri:

Adunarea generală:

1. Darea de seamă asupra activităţii Comitetului de Direcţie pe anul 1937/1938 (raportul dlui Preşedinte).

2. Raportul dlui casier şi bilanţul pe 1937/1938.

3. Raportul Cenzorilor către adunarea generală.

4. Descărcarea Comitetului de Direcţie.

5. Proectul de buget.

6. Alegerea Comitetului de Direcţie, al cărui mandat expiră, pe o nouă perioadă de doi ani (în conf. cu art. 18 şi 19 din statute).

7. Alegerea comitetului de Cenzori (conf. art, 20).

8. Alegerea Consiliului de Disciplină (conf. art. 13).

Comemorarea celor dispăruţi; sărbătorirea camarazilor cu vechime în presă; aclamarea nouilor membri de onoare; moţiunea şi închiderea congresului.

Ora 13: Masa camaraderească oferită de grupul local al ziariştilor din Federaţia Naţională a Presei din Provincie.

Ora 15: Congresiştii participă la ex, cursiile organizate pentru:

a) Vizitarea localităţilor istorice Şelimbăr şi Răşinari. Pelerinaj la mormântul Mitropolitului Andreiu Baron de Şaguna. Vizitarea casei marelui poet al neamului Octavian Goga.

b) Vizitarea centrelor de industrie casnică românească dela Sălişte (imbarcarea în autobuze speciale şi înapoierea în autobuze speciale şi înapoierea aproximativ la orele 19).

Ora 20: Sfârşitul congresului,

Preşedinte: **St. Vlădescu** — Secretar general: **Virgil Molin**

Legea „Serviciului Social"

M. Sa Regele a semnat o importantă lege: pentru înfiinţarea *Serviciului Social.*

Conform legii, absolvenţii universităţilor şi şcoalelor superioare sânt puşi în slujba ridicării satelor şi oraşelor. Redăm, din această lege, următoarele dispoziţii:

Instituţia autonomă, numită *Serviciul Social,* are de scop să pregătească şi să conducă tineretul, absolvent din toate categoriile de şcoale, în munca de reorganizare a satelor. Ca organ de execuţie se creiază *Căminul Cultural,* cu menirea să conducă viaţa satului prin conlucrarea locuitorilor în interesul obştesc.

Conducerea şi administrarea e încredinţată unui *Consiliu Superior* de îndrumare şi unui *Comitet permanent.*

Consiliul stă sub Inalta preşedinţie a M. Sale Regelui şi este alcătuit din mai mulţi membri: miniştri şi alte persoane conducătoare ale diferitelor instituţii administrative şi culturale.

Organul conducător şi administrativ, *Comitetul Permanent,* numit prin Inalt Decret Regal, se compune din un preşedinte şi doi membri, dintre cari unul desemnat dintre membrii „Astrei" culturale din Transilvania. Preşedintele Comitetului Permanent poartă titlul de *Preşedinte al Serviciului Social,* are rangul şi atribuţiile unui Ministru de stat, e inamovibil şi conducătorul efectiv al instituţiei.

Absolvenţii, de ambe sexe, ai universităţilor, ai şcoalelor superioare sau speciale, sânt obligaţi să împlinească serviciul Social la sate şi să prezinte pentru a primi diploma, un certificat doveditor.

Durata Serviciului Social nu poate fi mai mare de un an.

Serviciul Social se execută prin *Căminele Culturale.* In fiecare sat se înfiinţează un cămin cultural, ear la oraşe cămine culturale orăşeneşti. Scopul Căminului Cultural este de a ajuta şi adânci acţiunea bisericii, a şcoalei şi a autorităţilor de stat. E condus de un sfat cultural cu un preşedinte ales şi un director numit. Un regulament va arăta chipul cum se organizează şi administrează Căminul Cultural.

Clădirea Căminului va adăposti: 1, o secţie *sanitară* (dispen.ar, farmacie, bae, maternitate); 2. o secţie *culturală* (sală de festivităţi, bibliotecă şi sală de lectură, muzeu etc.); 3. o secţie *economică* (brutărie, cooperativă etc.).

Preoţii, învăţătorii şi funcţionarii publici sânt obligaţi să-şi incadreze activitatea de muncă obştească în Căminul Cultural.

Bugetul Serviciului Social constitue un buget autonom, care se supune spre aprobare Consiliului Superior de îndrumare. Fondurile Serviciului Social sânt alcătuite din: Subvenţii anuale, date de stat şi de ţinuturi; o contribuţie de 2% din veniturile ordinare ale comunelor; donaţii şi legate etc.

Toate veniturile se depun în Cont special la Banca Naţională, constituind „Fondul Serviciului Social".

In termin de cel mult trei luni dela publicarea acestei legi se va alcătui Regulamentul de organizare şi funcţionare a Serviciului Social.

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

Probleme - Recensii - Comentarii

Conferinţă preoţească. — In 13 Septemvrie 1938 preoţimea din protopopiatul Jiu, — după o vacanţă de 2 luni — s'a întrunit în conferinţă lunară, cu următoarea ordine de zi:

1. Pr. *Eus. Opreanu:* Mijloace de intensificare a vieţii religioase în parohii, partea II şi ultima.

In această parte, autorul, după ce subliniază relele care bântuie azi în parohiile noastre dela ţară şi de pretutindenea, propune printre altele: predică sistematică, operă caritativă, răspândire de broşuri şi publicaţii religioase, cercetarea la ei acasă a enoriaşilor etc.

2. Pr. *Tr. Moşic:* Mariologia în cărţile noastre de ritual, partea IV şi ultima.

In această parte, de natură dogmatică, autorul arată care este învăţătura Bisericii ortodoxe despre Fecioara Maria, starea Preacuratei faţă de păcatul strămoşesc şi lipsa de păcate personale la Fecioara Maria.

Bazat pe învăţătura ecumenică a bisericii: Sfinţii Părinţi, Sf. Tradiţie, Imnografia bisericească, dogmatişti şi scriitori bisericeşti, autorul combate învăţătura bisericii romano-catolice despre Imaculata concepţie a Fecioarei, arătând totodată cum a lucrat păcatul strămoşesc cu urmările lui şi în Fecioara Maria.

Ambele lucrări au fost bine apreciate şi, în numele preoţimei, P. C. Sa Păr. Prot. *I. Duma* a mulţumit autorilor, rugându-i ca şi pe viitor să lucreze cu acelaş zel.

3. P. C. Părinte protopop *I. Duma* citeşte preoţilor spre luare la cunoştinţă ordinele Nr. 6383, 7273 şi 6593/1938 ale P. V. Consiliu Arhiepiscopesc.

4. Se fixează conferinţa viitoare pe ziua de 18 Octomvrie a. c., şi cea catihetică, de toamnă, pe ziua de 29 Noemvrie a. c., care se va ţinea în parohia Livezeni. — Pr. *I. M.*

*

Cercuri religioase. — Duminecă, în 23 Octomvrie 1938, parohiile *Ocna-Sibiului* de sus, au avut o deosebită bucurie duhovnicească prilejuită de o întreită însemnătate a zilei. In primul rând, pe lângă ziua Domnului, a fost şi sfinţirea unui clopot procurat de către bunii creştini din Ocna-Sibiului, — totodată, în această zi, s'a întrunit cercul religios în parohiile numite.

S'a săvârşit în sobor de preoţii cercului sfânta utrenie, după care s'a oficiat şi sfinţirea apei de către preoţii: Teofil Roşca, Nicolae Dorca, Aurel Borţan şi Partenie Popa. A fost sfinţit şi noul clopot, cumpărat din străduniа bunilor şi vrednicilor noştri creştini.

La ora 10 dimineaţa s'a săvârşit de acelaş sobor de preoţi sf. liturghie într'o cucernică atmosferă duhovnicească, văzută pe feţele tuturor celor ce s'au închinat în aceea sf. biserică.

La priceasnă a predicat părintele *Nic. Dorca* din Loamneş, despre minunata vindecare a unui om îndrăcit din ţinutul Gadarenilor, plecând dela cuvintele „Spune, cât bine ţi-a făcut ţie Domnul", (Luca 8, 26).

Predica a fost rostită cu frumoase exemple luate din Sf. Scriptură, arătând credincioşilor multiplele binefaceri ce ni le face Domnul.

La sfârşitul sfintei liturghii a urmat conferinţa învăţătorului *Nic. Balteş* din Ocna-Sibiului, care în creştineşti cuvinte arată îndatoririle crestinilor şi totodată mulţumeşte în numele consiliului parohial tuturor acelora cari au contribuit la cumpărarea noului clopot.

La ora 3 după masă s'a oficiat de acelaş sobor de preoţi sfânta vecernie, după care a predicat Păr. *A. Borţan* din Mândra, despre mântuirea sufletului arătând în alese exemple, că toată mântuirea noastră, toată bucuria, toată viaţa veşnică este în funcţiune de credinţa noastră în Isus şi în cunoaşterea Lui.

După sfârşitul sf. vecernii Păr. *T. Roşca* mulţumeşte tuturor preoţilor din cerc cari au venit la această frumoasă sărbătoare creştinească. — Pr. *P. Popa.*

*

— Duminecă, în 25 Septemvrie a. c., cercul religios Şeica-mare şi-a ţinut şedinţele în parohiile *Boarta* şi *Ştena.* Preoţii cercului s'au împărţit în ambele parohii. Părintele Bucur, preotul parohiei şi Chirion Marcu, s'au deplasat în parohia Ştena, unde s'a săvârşit sfinţirea bisericii de acolo căreia i s'a făcut o mică reparaţie prin stăruinţa preotului local. La sfârşitul sfintei liturghii Pr. Ch. Marcu a explicat sfânta Evanghelie, şi a adus mulţumiri calde credincioşilor şi părintelui local care conduce cu multă dragoste această parohie,

In parohia Boarta sfânta Liturghie s'a servit de Păr. Dordea şi V. Cheşcu; la sfârşit, sfânta Evanghelie a fost explicată de Păr. Dordea, ascultat cu multă luare aminte. După masă, la ora 3, s'a făcut sf. vecernie împreunată cu sfinţirea apei mici. A rostit conferinţa Păr. *V. Cheşcu,* despre „Credinţa strămoşească". Pe înţelesul poporului s'a făcut istoricul ortodoxiei pe plaiurile ţării noastre.

Cercul religios a luat sfârşit printr'un îndemn simţit al Păr. preşedinte şi într'o atmosferă caldă de prietenie şi însufleţire.

Este de relevat faptul că în parohia Ştena şi Boarta, deşi puţini credincioşi, prin râvna preotului N. Bucur, se văd realizări frumoase. — Pr. *V. Ch.*

*

In tractul Bran activează şi cercul I religios, condus de preotul Gh. Coman-Ghimbav. Fac parte dintr'acest cerc parohiile: Râşnov, Cristian, Ghimbav, Codlea, Holbav şi Vulcan. Este vrednică de remarcat activitatea ce se desfăşoară sub preşedinţia păr. Gh. Coman în aceste parohii fruntaşe din Ţara Bârsei. Anul acesta au fost organizate *trei* şedinţe, în parohiile: *Holbav, Râşnov* şi *Codlea.*

1. In Iulie c. s'a ţinut prima şedinţă, unde a participat şi păr. protopop *Vasile Stoicanea.* P. C. Sa, la priceasnă, a predicat despre „Viaţa veşnică şi conlucrarea darului lui Dumnezeu pentru mântuirea omului, cu voia lui". A fost o prédică ziditoare de suflete, arătându-ne cum putem să cunoaştem pe Dumnezeu, ca să dobândim viaţa veşnică.

Tot în parohia Holbav a rostit conferinţa: „Alcoolul şi alcoolismul" Pr. *Ioan Ţintea,* conferinţă bună, ascultată cu viu interes. Preotul *I. Micu*-Cristian îndeamnă enoriaşii din Holbav să păstreze cu tărie credinţa strămoşească.

2. In 29 August c., cercul religios I a ţinut şedinţa şi praznicul în sobor în Râşnov. Aci a predicat Pr. *I. Micu* despre moartea sf. Ioan Botezătorul, evidenţiând învăţătura sfintei biserici despre jurământ.

Părintele *Gh. Coman,* preşedintele cercului, a vorbit despre „Fudulie, risipă şi lux", conferinţă potrivită în acest mediu de muncitori industriali, unde luxul — ca în alte parohii din apropierea Braşovului — face ravagii. Conferinţa a fost întemeiată pe învăţătura sfintei biserici, documentată cu texte biblice, şi cu proverbe din înţelepciunea poporului.

3. A treia şedinţă s'a desfăşurat în 16 Octomvrie c., în parohia Codlea. De data aceasta, fiind şi ziua M. Sale Regelui Carol al II-lea, au fost prezente autorităţile militare în frunte cu colonel Iliescu şi ofiţerii, apoi autorităţile civile, şcolare, premilitarii etc.

Preotul *Victor Briota* a interpretat pilda sămănătorului, iar preotul *I. A. Scurtu*-Raşnov a rostit conferinţa: „Educaţia tineretului în cultul Bisericii şi al Patriei". Arată iubirea Domnului pentru copii. Descrie străduinţa profeţilor pentru întemeierea împărăţiei lui Dumnezeu. Copiii, prin sufletul lor neprihănit, sânt cei dintâi chemaţi în împărăţia cerurilor. Să păstrăm sufletul lor curat prin rugăciune, inimă bună, credinţă în Dumnezeu, dragoste de patrie şi familie. La sfârşit adresează apel călduros către părinţi şi tineret să activeze în noile organizaţii tinereşti, de unde se recrutează fiii sfintei biserici şi ai patriei noastre.

Părintele *Gh. Coman* Codlea a rostit cuvânt de laudă omagială pentru Suveranul ţării, sprijinitorul culturii şi organizatorul tineretului în Straja Ţării.

Corespondent.

*

Cercul preoţesc *Chişcădaga,* din protopopiatul Deva, a ţinut, în vară şi în toamnă, conferinţe pastorale în Chişcădaga şi în Mintia. In cea dintâi a luat cuvântul Pr. L. Lazăr din Sulighete. C. Sa tălmăcind citatul: „Voi îmi sunteţi prieteni, dacă faceţi ceeace vă poruncesc"; vorbeşte despre convertirea creştină, şi constată că în zilele noastre majoritatea celor ce se numesc creştini, are nevoie de o mai adâncă cunoaştere a tainelor mântuirii.

După sfânta Liturghie a vorbit Păr. *A. Muntean* din Bejan. C. Sa tălmăcind Evanghelia zilei, îndeamnă la evanghelizare; aduce drept exemplu pe apostolul neamurilor, cu suferinţele şi primejdiile care le-a îndurat pentru răspândirea cuvântului dumnezeesc, împărtăşindu-se în cele din urmă cu botezul sângelui.

Programul se încheie cu o conferinţă intimă, în cadrele căreia Pr. preşedinte, *Al. Vâjdea,* prezintă o dare de seamă asupra cărţii „Sfinţi şi Părinţi ai bisericii", de D. Călugăr.

— In filia Mintia celebrându-se utrenia zilei în continuare cu sfânta liturghie, întâiul care ia cuvântul este Pr. *Al. Vâjdea.* Prin cuvinte potrivite analizează pe rând cele trei virtuţi de căpetenie, prin care creştinul va merge pe calea cea bună, a mântuirii.

La sfârşitul sfintei liturghii, vorbeşte Pr. *L. Lazăr* din Sulighete despre „Cultul Sfinţilor". Tratează pe rând despre noţiunea de sfânt, venerarea sfinţilor, sfinţii ca interpreţi ai rugăciunilor oamenilor către Dumnezeu, venerarea sfintelor moaşte, a sfintelor icoane, a sfintei cruci şi a sfintei Evanghelii. Indeamnă la serbarea amintirii cu evlavie şi bănăcuviinţă a celor ce prin înfrânare şi post s'au făcut plăcuţi înaintea lui Dumnezeu.

Recenzia broşurei: „La zile mari", de A. Nanu, prezentată de Pr. *A. Muntean,* în cadrul conferenţei intime, este ultimul punct al programului care a luat sfârşit la ora 2 p. m. — Pr. *L. Lazăr.*

*

Valer Literat: *Din Ţara Oltului,* Braşov, „Unirea", 1938, pg. 42.

Ca o completare la cercetările făcute până acum în legătură cu viaţa bisericească a Ţării Oltului, dl Valer Literat scoate la iveală o sumă de însemnări culese de prin cărţile vechi, icoane, matricole, etc. ale bisericilor din acest ţinut şi anume: din Berivoii mici, Breaza, Calbor, Cârţa, Dejani, Grid, Hârseni, Hurez, Iaşi, Luţa, Mărgineni, Netotu. Noul român, Părău, Râuşor, Recile, Săsciori, Săvăstreni, Şercaia, Todiriţa, Veneţia de jos, Voila şi Biserica brâncovenească dela Făgăraş.

Aceasta e prima serie de însemnări, găsite pela bisericile mai puţin vechi, iar autorul nădăjdueşte că o va completa cu o a doua serie de documente pe care le va publica mai târziu.

Ultimul ţar al Rusiei va fi proclamat de sfânt. In zilele trecute s'a ţinut la Karlovitul sârbesc marele Sinod al Bisericii ortodoxe ruseşti. La acest sinod s'au adunat participanţi din întreaga lume. Cu această ocazie s'a făcut propunerea ca ultimul ţar al Rusiei să fie proclamat de sfânt. Apoi s'a făcut o recepţie la patriarhul sârbesc Dr. Gavril.

Organizaţi Reuniuni de femei

Asociaţia Clerului ortodox român „Andrei Şaguna“

Nr. 19—1938

Convocare

Potrivit art. 10 din statutele Asociaţiei «Andrei Şaguna» a clerului mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş — având arhiereasca binecuvântare — convocăm **al XVII-lea congres** anual al acestei Asociaţii, la **Timişoara,** pe ziua de **Joi, 10 Noemvrie 1938,** cu următorul

PROGRAM:

Membrii comitetului central se vor întruni în şedinţă, în 9 Noemvrie, ora 4 d. m. în sala culturală dela biserica din Iosefin, pentru:

a) Examinarea rapoartelor generale: administrativ şi economic;

b) Examinarea altor probleme şi a propunerilor intrate regulamentar.

Ora 6 d. m. Tot acolo, consfătuirea intimă a Preoţimii şi propunerea comisiilor pentru examinarea rapoartelor comitetului central.

Ora 8·30 seara: Serviciul Privegherii, săvârşit de preoţii locali, în biserica «Iosefin».

In 10 Noemvrie:

Ora 8·30 dim. Sf. Liturghie şi chemarea Duhului Sfânt, în biserica ortodoxă din «Iosefin», cu predică.

Ora 11. Deschiderea congresului, prin preşedintele Asociaţiei, Icon. Stavr. Dr. Gh. Ciuhandu, în sala festivă a liceului de comerţ, şi salutul reprezentanţilor autorităţilor.

Ora 13: Masă comună (fără toaste) în restaurantul «Elite» (lângă biserica «Iosefin»).

Ora 15: 1. Păr. Florea Codreanu, preşedintele secţiei Arad: *Cultivarea conştiinţei preoţeşti pentru zilele noastre* — cu propuneri şi discuţii.

2. Păr. prof. Ioan Imbroane: *Rosturile preotului în Străjerie,* cu propuneri şi discuţii.

3. Darea de seamă a Comitetului central despre Activitatea Asociaţiei în cursul anului trecut.

4. Darea de seamă a casieriei centrale.

5. Darea de seamă a Comitetului central despre demersurile reale în chestiunile:

a) Salarizarea preoţimii şi drepturile la pensiune;

b) Situaţia protopopilor: Diurnele protopopeşti şi computarea lor la leafa îndreptăţitoare şi la pensiune,

c) Situaţia salarizării centrelor noastre eparhiale: consilieri-referenţi, secretari şi revizori eparhiali şi a altor funcţionari bisericeşti.

6. Propuneri, anunţate reglementar, cu trei zile înainte de congres, comitetului central.

7. Fixarea locului de întrunire a proximului congres.

8. Inchiderea congresului.

Spre orientare: Şedinţele congresului sunt publice.

Delegaţii despărţămintelor sunt aşteptaţi în număr reglementar, bine înţeles, fraţii preoţi vor participa în număr cât mai mare.

Dnii Prezidenţi ai secţiilor sunt rugaţi a-şi trimite cât mai neîntârziat secretarului general rapoartele lor (com. Roşia, jud. Sibiu).

Pentru reţineri de locuinţe, preoţii participanţi se vor adresa Păr. Traian Golumba, biserica ortodoxă din Fabrică: Timişoara.

Sibiu, 20 Octomvrie 1938.

Icon. Stavr. **Dr. Gh. Ciuhandu**
preşedintele Asociaţiei

Preot **I. Bânda**
secretar general

Nr. 1988—1938 (49) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei I de cl. I-a Sf. Gheorghe, protopopiatul Sfântul Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.

2. Casă parohială cu dependenţe.

3. Sesiune parohială 20 jugăre arător şi fânaţ.

4. Lemne de fóc 5 stânjini în pădure având a restitui Primăriei costul tăiatului. In caz că, Primăria acordă separat lemne de foc parohului-protopop atunci în loc de 5 stânjini vor fi 10.

5. Stola obişnuită. Până la edificarea catedralei proiectate, oraşul formează o singură parohie; cei doi preoţi-parohi vor beneficia de venitele stolare alternativ: unul o săptămână celalalt alta. In ajunul Bobotezei parohul I va umbla cu Sfânta Cruce în cartierul cu vechii enoriaşi băştinaşi.

Având în vedere că aceşti enoriaşi maghiarizaţi în mare parte nu vorbesc românește, candidaţii trebue să cunoască şi limba maghiară.

Cererile de concurs cu toate documentele împreună, şi cu încuviinţarea specială a Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc, în terminul indicat.

Nr. 730—1938 (53) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. a II-a **Vinţul de jos,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Locuinţă în natură.

3. Sesiune parohială: *a)* 19 jug. cad. 397 stj. □ arător; *b)* 3 jug. cad. livadă cu pomi roditori; *c)* 3. jug. cad. pădure.

4. Venitele stolare benevole.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă s'au sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 15 Octomvrie 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Vasile Oană
protopop.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Viitorul Episcop al Maramureşului

Congresul naţional bisericesc, care se întruneşte acum, la 1 Noemvrie, este chemat să resolve, între alte însemnate chestiuni, şi *alegerea întâiului ierarh al episcopiei celei noui, creiate anume pentru Maramureş.*

Motive atât religioase, cât şi naţionale, — scrie, cu această ocazie, excelenta revistă *Ideea Naţională,* din Bucureşti, — cer ca Nordul Ardealului să aibă episcopia lui... „Susceptibilităţite confesionale ardeleneşti trebue să tacă înaintea pericolului deznaţionalizării“.

Şi mai departe:

In împrejurări tragice, văzând cum venetici şi intelectuali români lucrează la ruina neamului, episcopia plămădită are chemarea divină de a ne salva dela pieire: Ea trebue să fie cetatea sfântă, de care să se sfarme toate asalturile împotriva naţiei, clopotniţa care să sune redeşteptarea... La Sighetul Marmaţiei avem nevoe de un om nou, pătruns şi de misiunea sa duhovnicească, şi de nevoile veacului, pe care să le ştie pune de acord dela faţa locului cu cerinţele în genere. Când va fi să i se cânte dela altar: «*Vrednic este!*», să nu fie o vorbă goală de conţinut..., ci să exprime posibilitatea de a se realiza întocmai nădejdea pe care neamul o va pune în noul ierarh.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat în 28 Octomvrie a. c. la Bucureşti, pentru a participa la şedinţele Sf. Sinod.

In „Ziua Economiei“, la 31 Octomvrie 1938, din ordinul Ministerului Edncaţiei Naţionale se vor organiza şezători festive în 17.500 şcoli primare şi 467 şcoli secundare, în prezenţa tuturor elevilor şi părinţilor. Directorul şcoalei va rosti o conferinţă despre importanţa economiei în viaţa individului şi a popoarelor, după care urmează un program artistic de recitări şi cântece ocazionale.

Parastas. Mercuri, 26 Octomvrie 1938, ziua sf. marelui martir Dimitrie, s'a oficiat în biserica ortodoxă română din Sibiu-Iosefin, prin păr. paroh Ioan B. Boiu, parastas întru veşnica odihnă a fericitului fondator *Dimitrie Andronic.* **După parastas, în sunetul clopotelor, s'a făcut procesiune la mormântul marelui defunct. In veci pomenirea lui!**

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 30 Octomvrie 1938, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Poşta redacţiei

Pr. *C. R.* în *B.* La întrebarea C. Tale, dacă un preot văduv, absolvat de îndeplinirea slujbei preoţeşti, poate fi cununat bisericeşte, răspundem: Nu, nici decum. Persoana care a primit odată taina hirotoniei, nu mai poate fi cununată bisericeşte, chiar dacă nu îndeplineşte misiunea preoţiei. Canoanele opresc în chip categoric acest lucru.

E adevărat că se cunosc cazuri, când unii preoţi au cununat, nu numai preoţi văduvi, dar chiar călugări depuşi sau caterisiţi. Dar făcând acest lucru, au săvârşit — cu ştiinţă sau fără ştiinţă — un abuz atât de mare, încât ei înşişi s'au făcut pasibili de pedeapsa depunerii din cler. Deci e clar: preotul indifer nt de poziţia lui bisericească, socială etc., nu poate fi cununat, nici recununat.

Nr. 1180—1938 (50) 3—3

Concurs

La ordinul Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 10.098 din 16 Septemvrie a. c. şi în înţelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei vacante, **Şimon, biserica nouă,** de clasa I-ă, protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Venitele stolare, aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 4544—1929.

3. Sesia parohială 2.1200 jug. fânaţ.

Cererea de concurs, provăzută cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a candida, dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se va înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zârneşti, judeţul Braşov, 28 Septemvrie 1938.

Vasile Stoicanea
protopop

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

La Librăria Arhidecezană se află de vânzare următoarele cărţi rare:

1. **Dogmatica ortodoxă,** *a)* de Arhiepiscopul rus Macarie, tradusă de arhiereul Gerasim Timuş în trei volume;

b) **Dogmatica** de Alexiu Comoroşan, profesor la Facultatea teologică din Cernăuţi în două volume.

2. **Istoria bisericească** universală de Eusebiu Popovici tipărită de † mitropolit-primat Atanasie în două volume.

3. R. P. Didon **Isus Hristos** traducere după I. A. Scrobotov de Dr. Const. Chiricescu şi Iconomul Nazarie, Bucureşti 1900. Două volume.

4. **Cronica Românilor** de Gh. Şincai, Tomul I anii 84—1439; Tomul II anii 1440—1614. Tipărită de Ministerul Cultelor şi al Instrucţiunii Publice, Bucureşti, 1886. — (Preţul se poate afla în Librărie).

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1939

cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului“

pe anul 1939 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 15 pt. porto postal

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI Sibiu 6 Noemvrie 1938 Nr. 45

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

„ASOCIAȚIUNEA CENTRALĂ" SIBIU

Episcopul Maramurășului

Congresul național-bisericesc electoral a ales prin votul său dela 1 Noemvrie ca prim episcop al eparhiei Maramurășului, reînviat la credința strămoșească, pe P. S. Sa Dr. Vasile Stan, arhiereul-vicar al arhiepiscopiei noastre. Dumnezeu a condus lucrurile așa fel ca să se facă cea mai potrivită alegere din câte erau posibile în acest timp.

In Maramureș trăesc azi cei mai obidiți frați ai noștri, cari au avut să suporte în veacurile din urmă pe rând toate despoierile, atât de bunurile spirituale, cât și de cele materiale. Ei au lipsă de un părinte cu suflet blând și iubitor, care să-i primească și să-i asculte cu înțelegere și îngăduință. Și pentru misiunea aceasta P. S. Dr. Vasile Stan este omul cel mai nimerit.

In Maramureș nu se poate face din slujba episcopească pretext de mărire și prilej de ceremonii desfășurate în [illegible] episcopul [illegible]te nedistanțat de năcăjita sa turmă duhovnicească, prietenul unei țărănimi sărăcite, el însuși lipsit de toate elementele unei bogății materiale, dar bogat în iubire pentru toți. Acolo episcopul va avea să reactualizeze figura apostolului, cercetându-și necurmat comunitățile fără nici o merinde sau podoabă la sine, provăzut doar cu trainice sandale și cu un bun toiag de drumeț.

Și cui nu i-a făcut P. S. Dr. Vasile Stan această impresie atât de reconfortantă pentru sufletele noastre obosite și plictisite de sterpele chimvale răsunătoare ale atâtor formalități cari fac imposibilă comunicarea directă și caldă dela suflet la suflet.

P. S. Dr. Vasile Stan se duce blând și smerit, drept și înțelegător, ca un urmaș autentic al Mielului care pentru noi sufere dureri, să strângă în sfârșit iarăși la un sân de părinte pe năpăstuiții maramureșeni, deveniți, de când au fost despoiați de Biserica lor, copii ai nimănui, iobagi ai preoților uniți sau ai evreilor exploatatori. Se duce în acel «ultim colț de ev mediu din Europa», cum l-a caracterizat I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, să alunge stihiile întunecate și umbra morții, să desfacă din cătușile sclăviei și ale amorțirii energiile celor mai buni români, făcând să reînvie vechea strălucire a cuibului de voevozi descălecători, de mânăstiri cu faimă și strădanie cărturărească, a focarului de viață și putere pentru tot românismul.

P. S. Dr. Vasile Stan, eruditul și seriosul bărbat de școală, și-a câștigat ca profesor și director al Școalei noastre de dascăli, dragostea tuturor sutelor de învățători cari i-au fost elevi, iar ca arhiereu-vicar inima întregei preoțimi din arhiepiscopie pe care totdeauna o asculta cu răbdare și o ajuta să treacă peste momentele mai grele. De aceea plecarea P. S. Sale e însoțită de regretele sincere ale tuturor. Numai conștiința că toată comoara de însușiri sufletești pe care o duce dela noi e necesar să fie împărtășită unor frați mai obidiți și numai convingerea că prin renunțarea noastră va rezulta cel mai mare bine pentru Maramurășul care trebue ajutat să se refacă, ne compensează cu puțină mângâiere durerea despărțirii.

Dumnezeu să dăruiască primului episcop al Maramurășului, ce revine în matca legii strămoșești, mulți ani și bogate roade duhovnicești, ca să facă din păstorirea P. S. Sale o epocă glorioasă, demnă de-a se înoda cu trecutul dinainte de înegurarea de-acum două veacuri.

Intru mulți ani, Prea Sfințite Părinte!

*

Note biografice. — P. S. Episcop *Vasile Stan*, ieșit din părinți țărani, a văzut lumina zilei la 30 Ianuarie 1875, în satul Sohodol de pe valea Arieșului.

Carte a învățat mai întâi în școala primară ortodoxă din satul de naștere, apoi la „gimnaziile" (astăzi licee) din Brad și Beiuș. In 1893 a intrat în secția teologică a seminarului „Andreian" dela Sibiu; terminând studiile teologice în 1896, a urmat la școala noastră din Brașov, unde în 1897 a luat bacalaureatul. Scurt timp a funcționat ca învățător la școala primară din Sohodol. In Septemvrie 1898, când Arhiepiscopia din Sibiu i-a acordat un stipendiu (de 1000 cor.), s'a înscris la facultatea filosofică a universității din Budapesta. Aici face studii de filosofie și filologie modernă, până la 1 Iunie 1902. La aceeaș universitate este promovat doctor în filosofie în ziua de 23 Mai 1908. Din toamna anului 1902 a ocupat catedra de prof., întâi la Școala Asociațiunii „Astra", și apoi la seminarul arhidiecezan „Andreian" din Sibiu.

Un lung șir de ani a muncit ca devotat și sârguincios profesor, pe urmă ca prim director la Școala Normală „Andrei Șaguna" din Sibiu, din 1919—1927, după despărțirea ei de institutul teologic.

In 25 Octomvrie 1925 a fost hirotesit din partea I. P. S. Sale mitropolitului *Nicolae* întru protosincel, ear în 4 Aprilie întru arhimandrit. Prin hotărârea sa din 13 Iunie 1928 Sf. Sinod a hotărât decernarea gradului de *Arhiereu* arhimandritului vicar Dr. Vasile Stan, ear Sf. Mitropolie a Ardealului l-a numit Arhiereu-vicar, — al treilea, după Nic. Popea și Dr. Il. Pușcariu — al acestei mitropolii; în 14 Octomvrie din acelaș an, în ziua Cuvioasei Paraschiva, a fost hirotonit în biserica catedrală din Sibiu întru Arhiereu.

De atunci și până astăzi vrednicul *„Arhiereu de Rășinari"*, de origine din „Țara Moților", s'a dovedit ca unul dintre cei mai prețioși și valoroși colaboratori ai I. P. Sfințitului arhiepiscop și mitropolit *Nicolae* al Ardealului, contribuind, cu abnegație și cu râvna neînfrântă, la întărirea și progresul sfintei biserici ortodoxe și a instituțiilor ei, spre lauda și preamărirea în toată vremea a numelui Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Pe terenul publicității, P. S. Sa episcopul *Vasile Stan* a dat la iveală câteva lucrări de seamă, dintre care amintim: *„Predica în biserică*, importanța și necesitatea ei" (apărută în Anuarul institutului pedagogic și teologic din Sibiu în 1903/4); *cărți didactice, în 1907 și 1909*; „Centenarul lui Șaguna și opinia publică românească", Anuarul 1910; numeroase articole pedagogice și culturale, predici și conferințe, publicate în ziarul nostru, în revista pedagogică *Vatra Școlară*, la care a colaborat asiduu cât a fost condusă de vestitul pedagog Dr. Petru Șpan și pe care a condus-o după moartea aceluia până la începutul războiului.

A mai tradus opera „Secretul Succesului" și a redactat „Biblioteca școlarilor", care s'a bucurat de un desăvârșit succes. Intr'un singur an s'au vândut 75.000 exemplare.

Cum a decurs alegerea

In sala de ședințe a Adunării deputaților s'a făcut, Marți dim., alegerea primului episcop al eparhiei nou înființate la Maramureș.

La ora 10 s'a făcut în catedrala Patriarhiei un serviciu divin la care au luat parte mai mulți înalți prelați și deputați eparhiali, membri ai congresului național-bisericesc.

După terminarea slujbei religioase, cei prezenți au venit în incinta camerei.

P. S. Sa *Nicolae Colan*, ministrul cultelor, a citit mesajul regal, despre deschiderea Colegiului electoral.

I. P. S. Patriarh a rostit apoi următoarea cuvântare:

«Cu aprobarea M. Sale Regelui am convocat pe astăzi acest Colegiu electoral pentru a alege episcop titular la locul vacant dela Sighetul Maramureșului. Episcopia aceasta este acum, după o întrerupere de veacuri a vieții sale, reînființată cu aprobarea tuturor factorilor hotărâtori: Biserică, Parlament și Rege.

Inainte cu multe veacuri a fost în acele părți o vie mișcare de viață și a Bisericei ortodoxe naționale. Egumenii vestitei mânăstiri stavropighii dela Peri, ctitorie a voevozilor și a boerilor descălicători, erau episcopi cu jurisdicție peste întinse ținuturi de români.

Și tocmai pentru aceasta inamicii românilor și ai așezămintelor lor fundamentale s'au îndreptat împotriva lor cu toată furia și toată forța mijloacelor de stat, încât aŭ stins și ultima licărire de viață bisericească ortodoxă.

Peste 200 de ani a dăinuit întunericul. Și mă simt înălțat sufletește, că mie, personal, mi-a fost oferit providența mulțumirea istorică, ca prin anchetele mele făcute dela Sibiu în èra ungurească, prin propaganda mea făcută între baionetele jandarmilor maghiari, să pot asigura înființarea primelor două parohii ortodoxe, la Săcel și Dragomirești. Iar după războiu parohiile ortodoxe s'au sporit mai ușor, încât s'au putut creia condițiile pentru reînvierea vechei episcopii din țara descălicătorilor Dragoș și Bogdan.

La acest loc aveți astăzi de alege episcop.

Ajute-vă Dumnezeu, ca rezultatul obținut să fie spre întărirea românismului și ortodoxismului din acel ținut, unde atâția români au fost înstrăinați de vitregia vremurilor dela tulpina neamului.

Deschid colegiul electoral».

Urmând să se procedeze la operația votării, I. P. S. Patriarh a trecut președinția I. P. S. mitropolit Visarion al Bucovinei, deoarece episcopia Maramureșului este sufragana mitropoliei dela Cernăuți.

La ora 11 jum. s'a suspendat ședința pentru 5 minute, după care a început votarea.

Au votat mai întâi înalții prelați, membri ai Sf. Sinod și apoi deputații eparhiali delegați în congresul național-bisericesc.

Rezultatul votului: Inscriși 186. Votanți 147. Majoritatea absolută 74. Au întrunit: Arhiereul Vasile Stan 58; Arhim. Iuliu Scriban 41; Arhim. Eugen Laiu 35.

Neîntrunind nici un candidat numărul reglementar de voturi, s'a declarat balotaj.

Pr. Scriban a anunțat că-și retrage candidatura.

Procedându-se la al doilea scrutin s'a obținut următorul rezultat:

Inscriși 186. Votanți 136. Majoritatea absolută 69. Despuierea scrutinului, a dat următorul rezultat: Arhiereul Vasile Stan de Rășinari 69 — *ales*. Arhim. Iuliu Scriban 53. Arhim. Eugen Laiu 10.

I. P. S. mitropolit Visarion a declarat ales pe P. S. Arhiereu Vasile Stan de Rășinari.

Arhiereul *Vasile Stan* de Rășinari a rostit apoi următoarea cuvântare:

Inalt Preasfințite Păr. Președinte,
Inalt Preasfințiți Părinți,
P. S. Frați întru Hristos,
Venerabil Colegiu electoral!

Primesc cu vădită emoție vestea, că prin votul Domniilor Voastre am fost destinat să încep șirul ierarhilor în cea mai tânără episcopie ortodoxă, în episcopia Maramureșului.

Gândul meu în această clipă solemnă și nespus de serioasă pentru mine, se îndreaptă înainte de toate cu smerită închinăciune către Tatăl nostru din ceriuri, care prin sfântul Său Duh V'a dat inspirația să faceți din mine, un modest slujitor al altarului și al neamului, propovăduitor al evangheliei Fiului Său acolo, unde biserica Lui ortodoxă, odinioară vie și înfloritoare, a fost răstignită fără îndurare și aproape desființată de vitregia vremurilor și de răutatea omenească.

In rândul al doilea se pleacă cu omagială recunoștință înaintea înțelepciunii Prealuminatului nostru Rege Carol al II-lea, înaintea patriotismului încălzit de puterea credinței strămoșești a Maiestății Sale și a sfetnicilor Săi, ierarhi și mireni, cari într'un ceas de fericită inspirație și de vedere în viitor au chemat din umbra morții la nouă viață episcopiile voivodale din Maramureș, spre a fi de strajă sufletului românesc la hotarele de miază-noapte ale Țării.

In cele din urmă mă întorc către Domniile Voastre, Venerabili membri ai Colegiului electoral, cu adânci și călduroase mulțumiri pentru cinstea de care mă învredniciți și pentru încrederea ce-mi anticipați cu atâta prevenire și bunăvoință.

Mă voiu sili şi voiu ruga în fiecare zi pe Dumnezeu, să-mi ajute ca să lucrez în ogorul bisericii Sale şi al neamului nostru aşa, ca nimeni să nu regrete votul ce mi a dat.

Venerabil Colegiu electoral! Este datină, ca la o înălţare într'o demnitate mai de seamă, cel ales să-şi desfăşoare programa de muncă. Eu nu am nevoie să urmez acestui obiceiu, pentrucă programa de activitate a episcopului este dată în învăţăturile şi poruncile Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, în orânduielile sf. Apostoli şi sf. părinţi, precum şi în canoanele sinoadelor, a căror împlinire duce la mântuire.

Ceeace voiu căuta însă cu toată ardoarea sufletului meu, în activitatea pastorală cătă îmi va fi îngăduită de bunul Dumnezeu, va fi, să fac, ca să pătrundă în împlinirea acestor porunci şi orânduieli cât mai multă sfinţenie, ca toţi, păstor şi păstoriţi, să ne putem mântui sufletele, încredinţându-le lui Hristos.

Pe lângă sfinţenia vieţii însă mai adaug ceva. In conştiinţa mea trăeşte cu deplină limpezime convingerea, că un episcop român la graniţa Ţării nu poate fi numai un povăţuitor către Hristos, ci trebue să fie şi un scut moral, care să prindă şi să facă neputincioase toate săgeţile otrăvite, ce duşmanii noştri le ţântesc de peste hotare spre sufletul românesc.

Dragostea de neam şi de legea românească, ce am supt-o deodată cu lapte mamei în satul de pe Valea Arieşului ce mi-a dat fiinţa şi dârzenia caracterului moţesc, moştenire din moşi-strămoşi, îmi vor biciui necontenit elanul, ca să port cu cinste şi crucea lui Hristos, şi steagul avântului românesc.

Voiu fi întotdeauna cu credinţă, cu respectuoasă supunere şi neclintit devotament către Prealuminatul şi dreptcredinciosul nostru Rege Carol al II, fericitul ctitor al episcopiei maramureşene.

Voiu fi cu ascultare şi cuviinţă către Sf. Sinod şi către mitropolitul meu şi cu cinste nefăţarnică către cârmuitorii statului şi către toate corporaţiunile bisericeşti şi patriotice.

Iubiţilor mei fii sufleteşti din Maramureş, cari mă copleşesc în clipa de faţă cu dragostea lor, le răspund cu aceeaşi caldă dragoste; le trimit fierbintea rugăminte să-mi păstreze neştirbită această preţioasă simţire ca o chezăşie fără sminteală a unei rodnice împreună lucrări şi le adresez cuvintele sf. ap. Pavel din epistola către Romani: când vin la voi, voiu veni cu belşugul binecuvântării evangheliei lui Hristos.

Domnul şi Mântuitorul nostru să mă întărească şi să-mi ajute, ca aşteptările ce le-aţi legat de alegerea mea ca cel dintâi episcop după unirea cu patria mamă, al Maramureşului ortodox, să le pot împlini cu prisosinţă! Amin.

Sosirea noului episcop al Maramurăşului la Sibiu

P. Sf. Dr. Vasile Stan, nou alesul episcop al Maramurăşului, s'a întors la Sibiu, dela congresul naţional-bisericesc, Joi în 3 Noemvrie ora 8'21 dim. La gară au ieşit întru întâmpinarea înaltului ierarh consilierii arhiepiscopeşti şi mitropolitani, profesorii şi studenţii Academiei teologice şi profesorii şi profesoarele şcoalelor normale de băieţi şi de fete împreună cu elevii şi elevele. P. Sa a fost agrăit de P. C. consilier Dr. Andrei Gâlea cu un cald cuvânt de felicitare, remarcând nobilele însuşiri ale celui care pe drept a fost ales acum episcop al Maramurăşului. A răspuns P. S. Dr. Vasile Stan vădit emoţionat arătând cât de greu îi va cădea să se despartă de Sibiul în care a studiat şi a muncit toţi anii de până acum şi rugând pe Dumnezeu să-i ajute să contribue cât mai mult la mântuirea şi întărirea sufletească a noilor săi fii duhovniceşti.

Corul Academiei teologice a primit pe P. Sf. cu cântarea: «Pe Stăpânul şi arhiereul nostru...»

P. S. Sa Dr. Vasile Stan a luat parte apoi la o scurtă rugăciune în paraclisul mitropolitan.

Congresul presei din provincie

S'a ţinut la Sibiu, în 30 şi 31 Oct. 1938, — sub patronajul: I. P. S. Sale mitropolitului *Nicolae* al Ardealului, Excelenţei Sale *Eugen Titeanu* ministru, subsecretar de stat, şi Excelenţei Sale General *Dănilă Papp*, rezident regal al Ţinutului Mureş, — al 7-lea congres general al presei din provincie.

Sosind în Sibiu, congresiştii au plecat în corpore la Cimitirul Eroilor şi la cimitirul oraşului, depunând coroane şi jerbe de flori pe mormintele eroilor din marele războiu şi ale luptătorilor naţionalişti din Ardeal.

După aceea, cu toţii, au asistat la sfânta slujbă în catedrala mitropoliei din Sibiu.

La ora 12, în sala festivă a prefecturii, s'a deschis congresul sub preşedinţia dlui subsecretar de stat Eugen Titeanu, precum şi în prezenţa reprezentanţilor autorităţilor civile şi militare din Sibiu, a organizaţiilor regionale de presă şi a delegaţiilor sindicatelor de presă din capitală şi provincie.

Primul cuvânt l-a avut P. C. S. consilierul arhiepiscopesc, Păr. *Tr. Scorobeţ*, ca reprezentant al I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae aflător la Bucureşti. P. C. Sa a spus următoarele:

Fiind chemat urgent la Sf. Sinod, I. P. S. Nicolae al Ardealului regretă nespus de mult că n'a putut fi azi în mijlocul D-Voastră şi m'a autorizat să fiu interpretul acestui regret şi totodată să salut On. congres al presei din provincie, întrunit în Sibiu.

Sunt sigur că regretăm cu toţii această coincidenţă de obligaţiuni a I. P. S. Nicolae, când se tratează de o problemă atât de importantă cum este: **misiunea presei în zilele noastre.** *I. P. S. Nicolae are vechi şi trainice legături cu presa naţională. Insuşi este un gazetar de forţă, făcând parte din pleiada acelora cari consideră gazetăria un înalt apostolat naţional (Aplause). I. P. S. Nicolae a înfiinţat acum trei decenii:* **Revista Teologică,** *cea dintâi revistă bisericească de Teologie şi viaţa religioasă. In timpul războiului mondial, când presa naţională amuţise, a înfiinţat cu riscuri mari:* **Gazeta Poporului** *dela Sibiu, care a susţinut sufletul Ardealului şi l-a pregătit pentru «ceasul izbăvirii», care se apropia.*

Iar după ce a ajuns la cârma bisericii ardelene, a înfiinţat **Lumina Satelor,** *răspândită în toate colţurile României întregite şi cunoscută şi dincolo de ocean. Tot I. P. S. Sa a reorganizat* **Telegraful Român,** *înfiinţat de nemuritorul Şaguna, iar acest săptămânal bisericesc a ajuns azi cea mai de seamă publicaţie bisericească, sub conducerea iscusită a teologului erudit, Dr. Dumitru Stăniloae, rectorul Academiei noastre teologice.*

Iată, On. Congres, cum apreciază I. P. S. Nicolae presa creştină-naţională şi ce reprezintă Sibiul sub raportul presei superioare.

Acest congres al presei constitue un eveniment pentru Sibiul nostru, care e în posesiunea unei glorioase tradiţiuni gazetăreşti.

Presa naţională a străbătut prin unele faze critice, care nu s'au resimţit numai în presă, ci în multe domenii de viaţă. Aceste faze critice sunt reale şi pretind o explicare, care nu e lesne de făcut.

Cred că pot da o explicare plauzibilă, când afirm că generaţia de azi e o generaţie între două epoci, una a trecutului în lichidare şi alta a viitorului, care se plămădeşte. Generaţia noastră a fost călăuzită de un sublim ideal naţional, care cu ajutorul Proniei cereşti s'a realizat.

Simţim nevoia unui nou ideal, care nu se poate improviza ci se va naşte prin strădaniile întregei colectivităţi etnice, străbătute de conştiinţa răspunderii pentru slujirea Neamului şi a Patriei şi în supunere faţă de Dumnezeu, în grija Căruia e soarta noastră ca indivizi şi neam.

Nevoia de ideal care să ne facă a trăi pentru Ţară şi pentru Neam iar nu pentru procopsire şi interese personale.

Presei îi cerem să facă minuni mai ales în zile de tranziţie, cum sunt acestea de azi.

Aşteptăm dela presă ca să întreţie o atmosferă înaltă de spiritualitate şi de idealism, ca toţi fiii neamului să-şi îndeplinească menirea dată de Dumnezeu, şi virtuţile creştineşti şi naţionale să nu sufere stânjenire.

Presa este educatoarea masselor. Ea nu se adresează în primul rând celor mai culţi, ci publicului mare. Cetitorul obişnuit e ispitit a crede că Dumnezeu trebue că-l iubeşte pe el mai mult, pentrucă a creat mulţi oameni asemenea lui. Şi ce aşteaptă acest cetitor obişnuit? El aşteaptă în primul rând **ştiri,** *cari îl privesc direct şi ele să fie comentate în mod obiectiv.*

Aşteptăm dela presă să ne stea întru ajutor să cunoaştem ce e bine şi ce e nobil şi să reacţionăm împotriva răului şi a neadevărului.

Aşteptăm dela presă să ne ajute a privi lucrurile şi faptele în perspectiva adevărului şi a le judeca prin filiera principiilor veşnice ale Evangheliei, ale împărăţiei lui Dumnezeu şi ale supremelor interese vitale ale neamului.

Noi aşteptăm dela presă să apere comoara bunurilor spirituale, morale şi intelectuale, moştenite dela înaintaşi şi aceste bunuri să circule în tot cuprinsul ţării, făcând să se simtă acasă pretutindenea, să fie apreciate şi consacrate.

Aşteptăm dela presă să reprezinte opinia publică luminată şi nefalsificată, în stare de a exercita un control sever asupra vieţii obşteşti.

Aşteptăm dela presă să apere sfinţenia personalităţii omeneşti, familia, ordinea publică şi mai pe sus de toate acele instituţii fundamentale: Dinastia, Biserica, Armata, justiţia, şcoala... care se străduesc să ne facă buni creştini, buni români şi cetăţeni loiali ai Patriei.

Aşteptăm dela presă să fie oglinda vieţii şi să-i scoată la iveală valoarea ei adevărată.

Aşteptăm dela ziaristul cult, cinstit şi devotat misiunii lui să aibă situaţia unui judecător, fără ca să dispună de puterea judecătorului. Ziaristul să poată formula o decizie, fără să ne constrângă să împlinim decât în puterea conştiinţei proprii liber manifestate şi urmate.

Astfel concepe un preot şi un cetitor cu tragere de inimă menirea presei naţionale în zilele noastre.

Am formulat lapidar şi poate fragmentar menirea presei în acest congres, care doresc să însemne o peatră de hotar în viaţa presei naţionale.

Nu mă îndoesc că I. P. S. Sa ar fi formulat şi mai complect şi mai corect chemarea presei decât smerenia mea.

Cu acestea, rugându-Vă să binevoiţi a primi salutul sfintei noastre Biserici, transmit arhiereasca binecuvântare a I. P. S. Mitropolit Nicolae, cu dorinţa ca lucrările acestui congres să fie încununate cu cel mai deplin succes şi declar deschis congresul al şaptelea al presei din provincie. (Vii şi generale aplause).

Dl Colonel *Mihail Cămăraş*, prefectul judeţului Sibiu, salută pe congresişti printr'o însufleţită cuvântare, urându-le spor la muncă. Au mai cuvântat dnii: *Dr. S. Pop*, primarul municipiului, *Dr. Gh. Preda, Pamfil Şeicaru, Ştefan Vlădescu*, preşedintele Federaţiei naţionale a presei din provincie, într'o inimoasă cuvântare, care a amintit de marii înaintaşi ai ziaristicei române de pe tot cuprinsul pământului românesc şi a terminat mulţumind tuturor oaspeţilor care au ţinut să ia parte la acest măreţ congres cu prilejul căruia se serbează şi 20 de ani dela Unire.

Urmează discursul dlui ministru *Eug. Titeanu*, care, în deplină cunoştinţă de cauză, a rostit o magistrală cuvântare în jurul rolului ce revine presei noastre. Dl ministru, reprezentând guvernul, a declarat:

Astăzi, când s'a pornit acţiunea de organizare colectivă a ţării, presei îi revine sarcina de a contribui la reuşita acestei opere şi de a se încadra ea însăşi în ritmul cel nou cu puteri sporite, aşa cum cere imperativul naţional, etic şi social, şi aşa cum dictează conştiinţa marilor răspunderi ale prezentului şi ale viitorului. Crezul acesta trebue să însufleţească pe profesioniştii scrisului zilnic, pentrucă numai aşa se va putea verifica utilitatea funcţiunii presei.

Au mai luat cuvântul dnii: Clony, Rotică din Bucovina, Aurel Morariu, Sárkány din partea ziariştilor minoritari din ţară, H. Plattner din Sibiu şi alţii.

După masă, în sala de şedinţe a prefecturii, au urmat desbaterile propriu zise ale congresului, prezidate de dl *Ştefan Vlădescu*, asistat de dl *Virgil Molin*, hotărându-se întocmirea unui memoriu care să fie prezentat dlui ministru al propagandei şi presei, conchizându-se la întocmirea unui cod al presei şi a unui ante-proect de lege pentru reglementarea profesiunii de ziarist şi înfiinţarea Colegiului gazetarilor, după forma de organizare a medicilor, avocaţilor, inginerilor, magistraţilor etc.

După amiază dl subsecretar de stat Eugen Titeanu a vizitat comuna Răşinari unde s'a dus în pelerinaj la mormântul marelui mitropolit al Ardealului, Andrei Şaguna, apoi a vizitat satul, stând de vorbă cu sătenii.

Manifestaţia profesională dela Sibiu, prin desbaterile şi hotărârile aduse, a dovedit clar importanţa capitală ce o are Federaţia presei de provincie în viaţa neamului nostru.

Sfinţire de biserică

Comuna *Alămor*, protopopiatul Săliştе, a avut o frumoasă sărbare cu ocaziunea sfinţirii bisericii ortodoxe române la 2 Octomvrie a. c. Biserica veche, după ce s'a reparat, zugrăvit şi pictat, apare cu totul nouă. Spesele le-au suportat credincioşii ei, la cari reuniunea femeilor prin colecta făcută a contribuit cu 10.000 lei.

După formele prescrise la sfinţirea bisericilor, protopopul Săliştei Dr. Borcea, înconjurat de preoţii N. Ilea, A. Vlad, S. Vecerzan şi I. Chioreanu în faţa unui popor numeros au săvârşit sfinţirea bisericii, după care a urmat sf. liturghie, în decursul căreia s'au cuminecat cu puţine excepţii tot poporul pregătit înainte spre acest scop.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul ţăranilor tineri din acea comună, instruat de preotul lor Ioan Chioreanu sub conducerea unui membru din cor.

La priceasnă protopopul a ţinut o frumoasă omilie pe baza textului evanghelic.

La finea liturgiei s'au slujit părăstas pentru preoţii repausaţi din familia Alămorean de Alămor.

După prânz s'a ţinut cercul cultural al respectivului cerc preoţesc.

Poporul s'a adunat în curtea şcoalei vechi confesionale. Acì a vorbit: protopopul Dr. Borcea despre pacea propoveduită de biserică în legătură cu pacea făcută la München asteptată de toată lumea, despre rugăciunile ce s'au făcut pentru pace pe cari Dumnezeu le-a ascultat; A. Vlad despre albinărit ca ram al economiei rurale, conlucrcrea albinelor la producţiunea fructelor din flori. N. Ilea ceteşte textul biblic prin care Dumnezeu a dat pământului puterea să rodească, vorbeşte despre unele plante cu desvoltare specială şi încheie cu pomăritul.

Comuna Alămor a progresat mult dela legea agrară. In mijlocul comunei să înalţă un frumos edificiu şcolar nou cu etaj pus sub acoperiş.

Starea sufletească din această comună s'a putut vedea din numărul mare de credincioşi spovediţi şi cuminecaţi cu această ocaziune.

Pr. **A. V.**

Organizaţi Reuniuni de femei

Biblia și sectarii

Răspândirea tot mai largă a Bibiei, — al cărei jubileu de traducere se serbează anul acesta, — mi-a prilejuit aceste câteva rânduri. Mai ales că mi-a fost dat să constat opera destructivă ce se face, pe socoteala sfintei Cărți, de cei nechemați la acest lucru: de sectari.

Martor la întroducea și consolidarea sectarilor într'o comună, redau acì modul lor de procedare:

Incet și perzistent, dela nimic, au ajuns la 30 suflete de sectari practicanți și circa 40 suflete catecumeni.

Oameni cu simțul realității, țărani și meseriași, cunoscători ai sufletelor frământate de întrebări metaf zice și religioase, — ajutați și de fondurile destinate propagandei — ei s'au furișat în staulul oilor ca năimitul din Evanghelie.

Secta e interzisă, după noul regulament, totuși sectarii din acea comună își continuă activitatea în mod clandestin, făcând progrese și supunându-se, în fanatismul lor, ori căror risicuri.

M'am întrebat care-i cauza progresării acestei erezii? Cum se poate că și adversari înfocați și luptători contra sectelor, să se înjuge la carul de erezii pe care le propoveduiesc emisarii plătiți?

Prin ce taină au transformat pe aceștia în fanatici propagandiști ai sectei?

Acestor întrebări le voi schița un răspuns după cele observate:

Trei sunt armele cu care luptă sectarii:

1. Biblia, cu întreaga literatură teologică strânsă în cărți, broșuri, reviste și ziare;
2. O falsă evlavie; și
3. Promisiuni bănești.

Biblia e fântâna din care toți sunt chemați să bea, — dar nu toți să scoată apă. Scrisă în vremi de mult apuse de oameni inspirați de Duhul sfânt, adresată tuturor „celor ce vin în lume" peste veacuri și spații, ea conține adevărul soteriologic și cristologic învăluit în umbra sfintelor misterii.

Insoți ă de sf. Tradiție care o explică, o întregește, si o aplică, ea formează fundamentul credinții noastre.

Profunzimea tezaurului Ortodoxiei cere studiu îndelungat și meditație multă spre a înțelege atât cât e de înțeles și necesar mântuirii.

Sectarii, oameni fără cultură, cari abia pot citì, s'au apucat a „explica" Sf. Scriptură.

Ei au răstălmăcit și răsturnat dogmele sfinte, le-au umanizat după puterea lor aperceptivă ajungând la rătăciri abominabile.

Fără suportul Sf. Tradiții și a studiilor teologice auxiliare, ei se complac în interpretările subiective și în cascada contrazicerilor, fără a avea un *crez* închegat și definit.

Cum tălmăcesc ei Scriptura, pe care o poartă tot cu ei? Așa precum o înțeleg după puterea lor de raționare. Unii spun despre Fecioara Maria cele mai abjecte vorbe, mărginindu-se la Domnul nostru Isus Hristos a cărui ființă și origine o explică după sistemul ebionito-socinian de om îndumnezeit prin infierea de către Dumnezeu-Tatăl.

Despre „frații Domnului" (rudenii) ei spun că sunt frați naturali, Isus Hristos fiind „cel dintâi născut".

In acest mod se comentează toată Biblia. Tainele pentru ei sunt numai simboluri. Aceste comentarii strânse în cărți, reviste și foi frumos editate, împreună cu Biblia tradusă de societăți sectare, îmbogățită cu mulțime de erori dogmatice, dar în condiții tehnice atrăgătoare, le împart atât predicatorilor, cât și oamenilor simpli, cu scopuri prozelitiste.

Colportori fanatici le oferă cu insistență și aproape gratuit oricui.

Cu timp și fără timp își fac vizite unii altora, venind predicatori dela distanțe de zeci de chilometri și îndemnând la răspândirea sectei pe cei odată convertiți din comună.

O falsă evlavie e unul din mijloacele cele mai eficace în convertire. Adevărați lupi în piei de oaie, sectarii apar în public pătrunși de adâncă smerenie și pocăință. Ceeace au reținut din Biblie, e pocăința și smerenia, înterpretând cuvintele lui Ioan Botezătorul: „Pocăiți-vă".

Această evlavie e însă numai exterioară, căci în viața lor privată trăiesc în mare contrazicere cu morala. Supuși patimilor, ei trag pe cei naivi în abisul lor, luându-le zeciuieli peste zeciuieli prin diferite mijloace cu scopuri deosebite și fictive reușind unii din ei a-și strânge averi frumoase.

Căutând sufletele sbuciumate, oameni cu conștiința neîmpăcată din cauza unor păcate comise, a căror remușcare îi urmărește neîncetat, ei le promit liniștea sufletească prin aflarea și împăcarea cu Dumnezeu. Lepădarea de înjurături, de vorbe deșarte, înfrânarea patimilor și viețuirea cu Dumnezeu pentru izbăvirea sufletului este lauda și momeala lor. Ori unde s'ar întâlnì doi sau trei în public, vorbesc despre „Domnul", — neîncetând totuș a umbla după averi lumești. Celor lacomi și celor dornici de onoruri le promit bani și ranguri în ierarhia lor, stârnindu-le ambiția spre a-i putea convertì.

Prin aceste mijloace ei făuresc adepți fanaiici.

Convertirea lor nu este ușoară, — dar trebue tocmai de aceea pregătită.

Ceeace se impune preotului, este în deosebi aprofundarea Bibliei, care să-i fie hrană zilnică; apoi răspândirea cărților religioase și a Bibliei. Concomitent cu aceasta trebue ca în fiecare Duminecă și sărbătoare să citească și să tâlcuiască poporului câte un capitol din Testamentul Nou. Prin aceasta se face un îndoit lucru: Se întăresc în credință toți ascultătorii, și se satisface setea duhovnicească a celor turburați sufletește ferindu-i de rătăcire.

Să dăm noi hrană celor flămânzi sufletește bucurându-ne de opera înaintașilor noștri cari ni-au tradus Biblia.

Astfel vom prevenì rătăcirea oilor; iar pe cele rătăcite, dacă nu le vom întoarce, le vom oprì de a contamina pe altele.

Pr. Viorel Ogradă

CERTITUDINI

Sub acest titlu dl profesor Nichifor Crainic scrie în numărul de pe Octomvrie al „Gândirii" un articol care sintetizează admirabil rolul epocal îndeplinit de această revistă în desvoltarea noastră culturală. Sesizându-se de caracterizarea de „poet al certitudinilor divine" ce i-a fost dată într'o istorie a literaturii române scrisă în limba franceză, dl Nichifor Crainic recunoaște că a venit din lumea satului cu astfel de certitudini, dar intrând într'o cultură orășenească ostilă spiritualității noastre românești, a trebuit să treacă printr'o fază critică de grele lupte și îndoieli sufletești, până când a ieșit biruitoare concepția adusă din sufletul neamului pentru prezentarea, luminarea și argumentarea căreia a folosit tot aparatul intelectual orășenesc. Procesul acesta a fost general în epoca noastră de după războiu și rolul „Gândirii" este tocmai de a-l fi terminat cu bine, impunând metafizica satului în cultura orășenească, aducând la unitate de suflet intelectualitatea cu poporul.

„Gândirii" i-a fost hărăzit astfel să înscrie cel mai hotărâtor moment în cultura românească; un moment care se ridică mult peste șirul celorlalte momente importante în desvoltarea culturii naționale.

Reproducem pagina cea mai caracteristică din articolul dlui Nichifor Crainic, pentrucă e o pagină din acelea cari intră ca un element esențial în concepția cetitorului gespre cultura românească, despre istoria și rosturile ei:

„Puiul de țăran, care se ridică dela sat în lumina culturii orășene, vine de-acasă cu un rezervoriu întreg de certitudini indiscutabile pentru el, fiindcă sunt indiscutabile pentru imensa pătură socială din care se rupe. In discursul său de recepție la Academie, Lucian Blaga a descris magnific acest „sat" de certitudini metafizice, care zace în adâncul sufletesc al celor veniți dela țară. Contactul ulterior cu așa zisa noastră cultură superioară însă provoacă o ciocnire violentă și penibilă între ea și fondul adus de-acasă. De ce? Pentrucă așa zisa noastră cultură superioară profesează principii ce pun imediat în problematic certitudinile sufletului rural, când nu le neagă direct și categoric. Există o prăpastie între sistemul tradițional în care s'a cristalizat mentalitatea populară și între haosul ideologic, fluctuant și anarhic, al culturii superioare, alcătuite în covârșitoare măsură dintr'un mozaic de împrumuturi cu totul străine de firea românească. Această prăpastie am afirmat-o de nenumărate ori în scrisul nostru, fără s'o înfățișăm ca un proces psihologic personal, deși avea la temelie cea mai dureroasă și mai intimă experiență. Să-ți vezi împroșcat cu noroiu „științific" însuș soarele ce strălucește în zenitul credințelor tale, aduse din sfințenia copilăriei, iată izvorul urii noastre înverșunate împotriva semidoctismului savant și a unei culturi maimuțărite după modeluri apusene. In mediul acesta superior nevoie mare, copilul de țăran cu certitudinile lui cu tot e aruncat în mijlocul unei haite în care savanții fac figură de câini în turbare, ce-i sfâșie sufletul până la nimicire. Nimeni nu bănuește sângeroasa luptă de apărare, pe care a trebuit s'o ducem în epoca de formație intelectuală, cu clătinările, cu nedumeririle, cu înfrângerile și desnădejdile ei surde, până să ajungem să ne recucerim definitiv certitudinile aproape pierdute. Târgoveții nu pricep de obiceiu asemenea drame încordate, fiindcă ei se ridică dintr'un mediu fără certitudini și aduc în fața culturii superioare o pastă informă, dispusă să înregistreze fără rezistență orice lucru năstrujnic, profesat în numele științei.

In lipsa unor magiștri, pe cari nu i-am prea avut, a trebuit să ne cufundăm în noi înșine și să căutăm reazim șovăirilor în continentul lăuntric al credințelor tradiționale românești, ce zace nativ în adâncul sufletesc al tuturor celor ridicați din popor. Fiecare e capabil să-și poarte în sine neamul tot, rezumat ca o pădure într'o singură sămânță. Și atunci, esențele ancestrale, rostite instinctiv și spontan în versurile debutantului, au îmbrăcat progresiv forma ideilor rânduite pe cât s'a putut de sistematic. Firește, nu mai era acum vorba de un țăran, care aderă fără deliberare, prin simpla autoritate a datinei strămoșești, ci de un proces de regăsire și identificare prin gimnastica mintală căpătată din exercițiul culturii. Zbuciumul s'a rezolvit odată cu găsirea tehnicei intelectuale pentru a stabilì acordurile și pentru a valorifica în lumină nouă vechile certitudini recucerite. O experiență proprie ne determină să credem că rostul unei culturi cu adevărat naționale nu e acela de a crea monștri izolați și ostili spiritului neamului lor, ci o elită reprezentativă, în conștiința căreia să pulseze idealurile și adevărurile fundamentale, ce trăiesc nativ în sufletul etnic. Ea poate evita conflictele dintre conducători și conduși numai dacă izbutește să stabilească o identitate de certitudini între cei de sus, cari se perindă, și între cei de jos, cari rămân în veac.

Intuiția artistului de rasă și meditația învățatului asupra problemelor ultime ale vieții duc, în cazuri fericite, la această identificare cu spiritul simplu al tradiției naționale, și aceasta constituie temelia rodnică a oricărei culturi autohtone. Căci tradiția aceasta, atât de superficial considerată de către monștrii unei false culori, pe cari noi i-am numit intelectuali-anexe sau reporteri intelectuali, e fuziunea verificată prin veacuri a particularului etnic cu universalul creștin. Comunicăm cu ea prin doctrina Bisericii, care reprezintă suprema viziune metafizică a vieții și a lumii, până la care se poate ridica știința și cugetarea cea mai înaltă, și prin geniul etnic.

Sensul luptei noastre, a celor adunați în paginile acestei reviste, e tocmai acela de a regăsì acordul integral dintre gândul înalt, zămislitor de cultură, și dintre ființa neamului nostru.

Generația de scriitori, care ne-a precedat, a trăit această necesitate în faza ei primă, ca o problemă a desrădăcinării. Desrădăcinarea, înstrăinarea de mediul autohton prin cultura și civilizația de import, era tema de predilecție a prozatorilor, a poeților și a militanților anteriori, Ea răsună ca o jelanie și ca un blestem în poezia veacului trecut. Examinată în lumina vremii noastre, ea ne apare ca un suspin de suflet minor, gata să se predea sub tropotul invaziei. Totul se închidea în smârcul unui pesimism lacrimogen și dezolant.

Noi n'am repetat frumosul bocet pe aria lui „Ce-ai căutat tu la oraș, sărmane ciobănaș?" sau „Dece m'ați dus de lângă boi?" și nu ne-am intimidat în fața năvalei de străinism. Cu toate dramele intime, pe care le-am fi trăit, am izbutit să ridicăm „satul metafizic" din paradisul pierdut al amintirii și, peste haosul culturii orășene, să-l opunem categoric străinismului tentacular. Regăsitele lui certitudini au luat locul unei problematice sterile, fiindcă era de împrumut și primejdioase fiindcă era protivnică ființei noastre etnice. Dacă e un merit cu adevărat real al revistei Gândirea, în evoluția literaturii românești, este acela că ea a depășit generația, care a legănat în lacrimi feminine tema desrădăcinării, și a cristalizat conștiința marelui acord cu sufletul etnic. Douăzeci de ani de luptă sunt douăzeci de ani susținuți de atâtea creațiuni artistice, testimonii ale acestui acord, care au intrat încă de pe acum în rândul valorilor spiritului românesc. Astăzi Vasile Băncilă poate să judece în aprobarea tuturor metafizica lui Lucian Blaga în raportul ei de afinitate cu categoriile mentalității țărănești. Nimănui nu-i mai pare o absurditate ca filosofia, în cea mai înaltă expresie a ei, să se înrudească cu înțelepciunea unui cioban din Carpați, — fiindcă prăpastia desrădăcinării s'a închis și un nou climat intelectual a pregătit calea fuziunilor rodnice. Desrădăcinarea s'a convertit într'o înrădăcinare organică."

Parastas pentru marea Regină Maria. *Din inițiativa societății «Principele Mircea», filiala Sibiu, s'a slujit, în 29 Oct., în catedrala Mitropolitană din Sibiu, parastas pentru odihna sufletului neuitatei noastre Regine Maria. A slujit P. C. Sa părintele protopop Em. Cioran. Prezenți au fost: dl general Oprescu, comandantul corpului 7 armată, dl general Gheorghiu și alți ofițeri superiori, precum și reprezentanții autorităților civile și bisericești, ear din partea Societății «Principele Mircea», dnele membre din comitet. Răspunsurile le-a dat corul studenților teologi sub conducerea dlui profesor P. Gherman.*

Intre chestiunile desbătute de Sf. Sinod în ședințele dintre 27 Oct.—2 Nov. importantă este votarea noului regulament al Academiilor teologice, în urma dreptului obținut de acestea de-a da titlul de licență. Vom revenì într'un număr viitor asupra punctelor mai însemnate din acest Regulament.

Tot în sesiunea aceasta P. S. Sa arhiereul-vicar al sfintei Patriarhii, Irineu Mihălcescu a fost desemnat locotenent de episcop la Râmnicul Vâlcea, Păr. Emilian Antal a fost ridicat în postul de arhiereu-vicar al Sf. Patriarhii, iar Păr. Arhimandrit Eugen Laiu a fost numit arhiereu-vicar la Mitropolia Bucovinei.

Probleme-Recensii-Comentarii

Cercuri preoţeşti. — Cercul preoţesc *Ernea*, protopopiatul Dumbrăveni, a ţinut conferinţe în zilele de: 17 Iulie şi 28 August a. c. In cea dintâi credincioşii ortodocşi din *Aţel* au trăit clipe de mari bucurii duhovniceşti.

Cu mic cu mare au venit la sf. locaş, ca împreună să se întărească în credinţa Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Utrenia şi sfânta liturghie au fost săvârşite de preoţii cercului în sobor, în frunte cu părintele preşedinte *I. Chişiu*-Ernea. Predica zilei s'a rostit de părintele I. Chişiu. Sf. Sa, cu bunătatea care-l caracterizează, vorbeşte cald şi convingător, insistând că cel ce umblă în lumină, fiu al luminii este, el nu va cădea niciodată fără putinţa de-a se ridica, nici nu se va ruşina de faptele săvârşite în lumea luminii lui Hristos.

După masă, la ora 2, acelaş sobor de preoţi a făcut sfinţirea apei, urmată de conferinţa dlui *Leonte Radu*, student în teologie, despre preot şi chemarea lui în mijlocul păstoriţilor. Conferenţiarul analizează calităţile cu care trebue să fie înzestrat preotul zilelor noastre, spre a putea face o bună pastoraţie şi ajunge la concluzia că persoana preotului rămâne farul călăuzitor al sufletelor spre veşnicie.

Dl *Dr. Ilarie Holom*, preşed. F. O. R. Dumbrăveni, nedespărţit de cercurile noastre preoţeşti, vorbind despre personalitatea mitropolitului Andrei Şaguna, face adâncă impresie asupra ascultătorilor. A mai vorbit dl *Cornel Schiau*, înv.-director în Dumbrăveni, despre puterea rugăciunii de a readuce la viaţă sufletele alunecate pe panta pierzării. La sfârşit Pr. *I. Gligor* din loc mulţumeşte tuturor pentru „cuvintele vieţii" împrăştiate cu atâta dărnicie în sufletele credincioşilor.

In conferinţa următoare cercul nostru preoţesc s'a întrunit în parohia *Dupuşul*. Când glasul metalic al clopotelor vesteà începutul slujbelor sfinte, credincioşii au alergat la sf. locaş, ca împreună să trăiască, mai intens, clipele de religiozitate pricinuite de prezenţa slujitorilor Domnului nostru Isus Hristos în mijlocul lor.

Utrenia şi sf. liturghie au fost săvârşite de preoţii cercului în sobor, predicând Pr. I. Chişiu-Ernea. Sf. Sa spune că n'a venit cu o altă solie decât cu aceea pe care preotul lor din loc o vesteşte necontenit, a venit împreună cu ceilalţi slujitori, ca să se întărească, din mărturisirea mai multora, dreapta credinţă, păstrată dela Mântuitorul Hristos de sf. noastră biserică ortodoxă.

După masă s'a săfârşit sfinţirea apei, de faţă fiind şi doi reprezentanţi ai FOR-ului din Dumbrăveni. A urmat conferinţa Pr. *T. Radu*-Alma, care se adresează 'n special tineretului îndemnându-l la practicarea virtuţilor creştineşti, singurul mijloc care le asigură sănătatea trupească şi sufletească aici pe pământ, iar dincolo viaţă nepieritoare.

Dl *Dr. Ilarie Holom*, preşed. F. O. R. Dumbrăveni, caracterizează înrâurirea ce a exercitat asupra sa educaţia primită în familie. Din fragedă copilărie, mama sa, profund religioasă i-a sădit în suflet dragostea de cele sfinte, — cu care a şi rămas şi va rămânea până la sfârşitul vieţii. Indeamnă mamele să facă la fel cu toţi copiii lor.

Dl *Cornel Schiau*, înv.-dir. Dumbrăveni, vorbeşte despre biserica lui Hristos care singură ne poate scăpa din valurile furtunoase ale vieţii. La picioarele Domnului, în sfânta Sa casă, primim balsamul întăritor al puterilor sleite în luptă cu ispitele veacului.

La sfârşit Pr. *I. Cantor*, din loc, mulţumeşte tuturor pentru frumoasele învăţături date credincioşilor săi.

După conferinţa intimă preoţimea cercului s'a despărţit purtând în suflet nădejdea că măcar o parte, din sămânţa aruncată din belşug, va cădea pe pământ bun aducând, la timpul său, rod însutit. — Pr. *S. C.*

*

Conferinţe preoţeşti. — In 18 Octomvrie 1938, preoţimea din protopopiatul *Jiu*, şi-a ţinut la Petroşani, sub preşedinţia părintelui protopop *I. Duma*, conferinţa lunară.

Au participat preoţii: V. Şandru, T. Ioanovici, C. Zoican, E. Oprean, I. Popiţa, Tr. Moşic, M. Jura şi păr. V. Ionescu, misionar dela Bucureşti.

Inainte de a trece la ordinea de zi, părintele protopop Duma, în cuvântarea de deschidere, aduce la cunoştinţa preoţimii încetarea din viaţă a preotului *Ioan Fărcaş* dela Băeşti, care a făcut parte altădată din tractul nostră, pe când administra şi parohia Râuşor. [Preoţii, în picioare, păstrează o clipă de rugăciune pentru sufletul lui].

La rugămintea preoţilor, părintele *Vasile Ionescu*, din Bucureşti, ia cuvântul şi în timp de 2 ore vorbeşte despre experienţa pastorală a sfinţiei sale, metodele de lucru, planul de organizare propaganda misionară etc. Metode, realizări şi experienţe, care au contribuit în mare măsură la îmbogăţirea cunoştinţelor pastorale şi misionare ale ascultătorilor, — auzindu-le din gura unui preot cu experienţă proprie.

Pe lângă alte puncte, din ordinea de zi, merită să fie subliniat faptul că preoţimea a rămas profund nemulţumită cu noua programă analitică întocmită de ministerul educaţiei naţionale, care prevede pentru şcoalele primare *numai 1 oră de religie pe săptămână*.

Deaceea preoţimea din Valea-Jiului a luat hotărârea în această conferinţă, să facă intervenţii la forurile chemate să se revină asupra acestei programe şi să rămână orele de religie cum au fost până acum. — *Cor.*

*

— Cercul religios *Daneş*, protopopiatul Târnava mare, şi-a desfăşurat activitatea anuală, întrunindu-se în şedinţe, în zilele de: 2 Iunie, 20 Iulie, 28 August, 8 Septemvrie şi 14 Octomvrie 1938, — şi anume în parohiile: *Daneş* [cu două întruniri], *Seleuş*, *Beşa* şi *Noul săsesc*.

La aceste prilejuri preoţii noştri locali, în frunte cu P. C. păr. protopop *Ion Dragolea* al Târnavei mari şi P. C. părinte protopop *Emilian Stoica* al Sighişoarei, au slujit în sobor, au rostit predici şi au ţinut conferinţe având în vedere trebuinţele sufleteşti ale credincioşilor. Fapt îmbucurător este că b. o. la întrunirea dela Daneş, împreunată cu sfinţirea monumentului Eroilor, au luat parte şi reprezentanţii autorităţilor civile, rostind alături de preoţime, însufleţite cuvinte de preamărire a virtuţilor creştineşti şi naţionale dovedite de Eroii neamului.

Predici şi conferinţe, în acest sârguincios cerc preoţesc, au ţinut, afară de numiţii părinţi protopopi, preoţii: *O. Sasu* [despre ortodoxie şi viaţa socială], *V. Corbeanu*, [despre virtuţile Eroilor], *I. Olteanu* [despre puterea rugăciunii, apoi despre respectarea serviciului divin], *Iustin Sârbu* [Despre iubirea creştină, în legătură cu dărnicia creştinească a unor generoşi enoriaşi], *Nic. Petri* [despre mila şi iertarea creştină], *Nic. Deac* [despre femeea creştină], *Gh. Şerban* [predica ce a lucrat, a fost rostită de Pr. I. Sârbu, autorul ei fiind împiedecat din motive de sănătate].

S'a desprins, din cuvintele, sincere şi frumoase, adresate numeroşilor ascultători ai satelor, îndemnul şi povaţa de: *Fiţi şi rămâneţi şi mai departe buni români şi neclintiţi ortodocşi!*

C. preoţi să stea în fruntea mişcării Oastea Domnului

Nr. 12199/1938.

Onomastica Marelui Voevod

Marţi 8 Noemvrie a. c. la praznicul Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril se va sărbători onomastica şi ziua naşterii Măriei Sale Marelui Voevod *Mihai* de Alba-Iulia.

Clerul şi poporul nostru strânşi uniţi în jurul Tronului, imploară binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Vlăstarului dinastiei naţionale, dorindu-I viaţă îndelungată, pentru marea Sa misiune de slujire a Statului şi neamului nostru.

Cuc. preoţi vor avea să slujească după terminarea sf. Liturghii — Doxologia obişnuită.

Sibiu, 4 Noemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a reîntors la reşedinţă în ziua de Sâmbătă, 5 Noemvrie a. c. dela Bucureşti, unde a luat parte la şedinţele Sf. Sinod şi a Congresului naţional-bisericesc pentru alegerea episcopului dela Maramureş şi s'a interesat de mai multe chestiuni de înalt interes bisericesc.

Episcopul Americii, P. S. Policarp Morueşca, şi-a înaintat demisia din această demnitate, din motive de boală. P. S. Sa este în drum spre ţară.

A reapărut „Tribuna", de astădată în capitala Ardealului, la Cluj. Românescul cotidian se afirmă ca o nimerită revenire la sănătoasele tradiţii ale publicaţiilor periodice ardeleneşti, stând de-asupra tuturor scopurilor personale şi a intereselor de partide politice. Tribuna va fi sprijinită în măsura în care îş va dovedi neatârnarea, conştienţiositatea şi obiectivitatea scrisului. Conducătorul ei actual este cunoscutul luptător literat, dl Ion Agârbiceanu. Urăm reapărutului confrate viaţă lungă şi spor la muncă.

† **Felicia Raţiu,** fiica neînfricatului fost memorandist şi preşedinte al partidului naţional, Dr. Ioan Raţiu, s'a stâns din viaţă în 31 Octomvrie 1938, în Cluj. Răposata s'a distins prin virtuţile sale de bună româncă, evlavioasă creştină şi generoasă pentru cei oropsiţi de soarte. In timpul procesului memorandului a prezidat întâiul congres al femeilor române, sârbe şi slovace din fosta monarhie austro-ungară. Regele Carol I, cunoscându-i activitatea, a decorat-o. Ceremonia funebră a regretatei defuncte s'a săvârşit în 3 Noemvrie 1938, în catedrala mitropolitană din Sibiu, ear rămăşiţele ei pământeşti s'au depus spre veşnică odihnă în cavoul familiar din acest oraş. Odihnească cu drepţii!

350 biserici nouă în Germania. Revista „Das evangelische Deutschland" scrie, că în ultimii trei ani s'au clădit în Germania 350 de biserici: o dovadă, afirmă revista, că viaţa bisericească nu este stânjenită în Germania.

Parastas, pentru odihna sufletului unui distins muncitor al Academiei Române, a bibliotecarului ajutor *Nerva Hodoş*, stâns în floarea bărbăţiei înainte cu 25 ani aici în Sibiu, s'a ţinut Duminecă în catedrala mitropolitană din acest oraş. La pioasa pomenire, din biserică şi dela mormântul mult regretatului dispărut, au asistat membrii familiei sale sosiţi dela Bucureşti şi alte rudenii şi stimători din localitate.

† **Nicolae Garoiu,** veteranul reprezentant al intelectualilor români braşoveni, ginerele fostului mitropolit Ioan Meţianu, a trecut la cele veşnice în frumoasa vârstă de 94 de ani. Advocatul Garoiu a fost o pildă de viaţă neobosită în apărarea drepturilor poporului nostru, luând parte la toate mişcările naţionale din Ardeal. La dorinţa decedatului, înmormântarea i s'a făcut în comuna sa natală Zărneşti. In veci pomenirea lui!

Activitatea partidului comunist interzisă. In ziua de 20 Octomvrie 1938 guvernul cehoslovac din Praga a dat un decret prin care se interzice orce activitate a partidului comunist cehoslovac în Boemia şi în Moravia-Silezia, (în Slovacia activitatea comuniştilor a fost sistată cu câteva zile înainte). Drept consecinţă a măsurii acesteia a fost oprită şi apariţia oricăror publicaţii periodice comuniste. Poliţia din Praga a ocupat redacţiile şi administraţiile tuturor organelor comuniste.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 6 Noemvrie 1938, va predica părintele protopop *Em. Cioran*; ear Marţi 8 Noemvrie (Arh. Mihail şi Gavril) va predica părintele *A. Nanu*.

Conferinţele publice, organizate de prea strădalnicele corporaţii, Despărţământul judeţean al „Astrei" şi Federaţia corpului didactic secţia Sibiu, îş iau începutul Duminecă în 6 Noemvrie 1938, ora 18 în sala prefecturii judeţului. Va vorbi vicepreşedintele „Astrei", dl *Dr. Gh. Preda* despre: Progresele psihologiei medicale realizate în Ardeal dela unire.

Nr. 730 – 1938 (53) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. a II a **Vinţul de jos,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Locuinţă în natură.
3. Sesiune parohială: *a)* 19 jug. cad. 397 stj. □ arător; *b)* 3 jug. cad. livadă cu pomi roditori; *c)* 3. jug. cad. pădure.
4. Venitele stolare benevole.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă s'au sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 15 Octomvrie 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Vasile Oană
protopop.

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1939
cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1939 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 15 pt. porto postal

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 13 Noemvrie 1938 — Nr. 46

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Academiile teologice

Preoțimea ardeleană a fost și este pregătită rând pe rând în Academiile teologice din centrele noastre eparhiale și oricât de mulți dușmani au avut și au aceste vechi și glorioase instituții de învățământ, nimenea nu a îndrăznit să spună până azi că această preoțime este inferioară ca pregătire, ca destoinicie pastorală, ca vrednicie, preoțimii din celelalte părți de țară.

Deaceea lupta îndelungată a acestor instituții după războiu de-a li se recunoaște de Statul român dreptul să dea licență absolvenților lor, pentru a scoate preoțimea ardeleană din situația umilitoare sub raport bugetar și de prestigiu, în care era ținută față de preoțimea din restul țării, a fost o luptă deplin justificată, pentru cauza cea mai dreaptă.

S'a arătat în această luptă că profesorii Academiilor au aceeaș pregătire ca și cei dela Facultăți, că studenții au la bază bacalaureatul, că numărul anilor de studii și programa de învățământ este ca și la Facultăți. Singurul punct în care se deosebesc este că ele vreau să rămână în legătură canonică cu Biserica, socotind că studiul teologic fiind propovăduirea cea mai înaltă a credinții întră exclusiv în competența autorității bisericești. Și consecvente cu acest principiu creșteau pe viitorii preoți în internate sub oblăduirea Bisericii și în atmosfera vieții bisericești. O deosebire care nu credem că poate fi considerată în desavantajul Academiilor teologice.

Se aducea ca argument continuu faptul că sunt prea multe Academii. Se uită însă că atât după numărul catedrelor, cât și după al absolvenților cari ar fi avut să beneficieze de titlul de licențiați, ele nu angajau la un loc atâtea cheltueli din partea Statului cât o oarecare Facultate, ca cea de drept din București b. o. care are 64 de catedre și conferințe, pe când Academiile teologice la un loc de abia au 30 de catedre. Academiile acestea concentrate într'o singură Facultate, n'ar necesita așadar mai puține cheltueli. Dar este un interes practic de mare importanță ca să existe câte un izvor de lumină și de viață atât pentru preoțimea fiecărei eparhii cât și pentru orașele ardelene nu destul de consolidate sub raportul național. Ele pot să fie socotite, sub raportul cheltuelilor ce le necesitează, ca o Facultate (destul de mică și aceea), repartizată în cinci centre ardelene.

Lupta Academiilor teologice fusese în sfârșit, prin Decretul-lege din 19 Mai 1938, încununată de succes. Primiseră acum dreptul să acorde absolvenților lor titlul de licență și un Regulament votat de Sf. Sinod avea să stabilească punerea în aplicare a acelui Decret-lege.

Dar iată că tocmai în ziua când Sf. Sinod termina de votat Regulamentul în chestiune (în ziua de 2 Noemvrie), apare în ziare o lege de «raționalizare» a învățământului superior prin care Academiile teologice sunt puse iarăși nu numai în starea dinainte, ci chiar în una inferioară. Departe de noi gândul de-a nu recunoaște că această lege are unele dispoziții excelente, cum e aceea de-a reduce mai multe catedre identice, deosebite doar după nume și create ad hominem, la una singură, sau aceea de-a destituî din învățământ pe profesorii cari nu-și țin cu anii cursurile și nu scriu în decurs de 5 ani nimic din specialitatea lor.

Dar nu putem să nu observăm că Academiilor teologice li s'a făcut o mare nedreptate. Ele sunt degradate în rândul școlilor de muzică, belearte și gimnastică, ne mai făcând parte din învățământul superior. Este o desconsiderare pe toată linia a învățământului teologic, care nu e socotit vrednic să stea în rând nici măcar cu învățământul comercial și agronomic. Profesorii lor sunt declasați dela nivelul de profesori universitari agregați, la nivelul de conferențiari, iar studenților nu li se admite să devină elevi ai școlilor normale superioare pentru a ajunge profesori secundari. Academiei teologice din Sibiu, care avea deabia 8 catedre, deci nu păcătuia prin nici o inflație, i se taie două.

Lovitura ce se dă prin această lege Academiilor teologice este indirect mortală. Ele nu vor mai avea studenți cu bacalaureat, odată ce nici școlile cu cari sunt asimilate nu se alimentează cu elevi bacalaureați. Iar nivelul intelectual al profesorilor va scădea în mod fatal, odată ce nu mai este pentru nici un tânăr valoros o ambiție să se facă profesor la o Academie teologică, dat fiind că nici sub raport de titlu, nici sub raport bugetar, postul acesta aproape că nu depășește pe al unui profesor secundar.

Rubrica referitoare la Academiile teologice din noua lege trebue numai decât modificată în senzul legii din 19 Mai 1938.

De altfel nu e admisibil să se legifereze în materie de învățământ teologic fără și chiar împotriva forurilor bisericești. Și apoi ce siguranță mai avem în viitor referitor la situația Academiilor teologice, dacă ne jucăm așa, din lună în lună, cu schimbarea radicală a legilor ce le privesc?

TELEGRAME

I. P. P. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a trimis de ziua onomastică a Marelui Voevod Mihai de Alba-Iulia — următoarea telegramă:

Majestății Sale
Regelui CAROL II
BUCUREȘTI

Cu părintească dragoste și grije povățuit de Majestatea Voastră Marele Voevod Mihai e o mândrie și o nădejde a tuturora. Mulțumind Majestății Voastre pentru înțeleapta pregătire a viitorului Țării rugăm pe Augustul Părinte al Marelui Voevod Mihai să primească cu ocaziunea zilei de astăzi urările Bisericei și ale mele din inimă caldă isvorâte pentru prosperitatea Măriei Sale

NICOLAE
Mitropolitul Ardealului.

*

La această telegramă I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a primit următorul răspuns:

Inalt Prea Sfinției Tale mulțumesc din tot sufletul pentru caldele urări trimise cu prilejul onomasticei preaiubitului meu fiu.

CAROL

Vizita *M. Sale Regelui Carol II și a Măriei Sale Marelui Voevod Mihai la Londra constitue obiectul atenției generale a presei engleze. Calde articole se închină zilnic, în ziarele marei Britanii, subliniindu-se caracterul deosebit ce-l prezintă vizita Suveranului român la Londra. Cu acest prilej se insistă în deosebi asupra covârșitorului rol ce-l are Suveranul nostru în instaurarea noului regim de muncă și ordine, destinat să asigure României rolul preponderant în părțile de răsărit ale Europei. In mesagiul de deschidere a parlamentului englez, din 8 l. c., este anunțată vizita Suveranului nostru în capitala Angliei.*

* FOIȘOARA *

Vechiul Testament în gândirea românească

Filosofia românească e în bună parte filosofia Sfintei Scripturi. Aproape întreaga gândire românească e străbătută de duhul biblic. Când metafizica religioasă nu e pusă pe întâiul plan, ea totuși coexista cu filosofia. „Învățăturile..." atribuite domnului țării românești **Neàgoe Basarab**, una din cele mai vechi scrieri filosofice românești, se servește în largă măsură de Vechiul Testament. Pe Dumnezeu, Neàgoe îl pune în centrul sistemului său de cugetare. Către Teodosie, fiul său, se compoartă întocmai ca Solomno, care în Proverbe ia atitudinea unui tată față de fiu, a unui pedagog binevoitor față de discipol. Preceptele lui Neàgoe se iau feluritelor izvoare, totuși vine în ajutor Vechiul Testament, ca principal izvor de inspirație cu: Proverbele, Isus fiul lui Sirah, Iob și alte asemenea. O mare apropiere de textele biblice se observă la **Miron Costin.** Ingenioasele sale concepții despre lume și viață se prind în toate ocaziile de Sfânta Scriptură, care pentru Costin rămâne mult deasupra productelor spirituale ale omenirii. „Viața lumei", poemul în care, după propria-i expresie, „arată pe scurt cum este de lunecoasă și puțină viața noastră și supusă pururea primejdiilor...", (M. Costin: opere complete, publ. de A. Ureche 1888 p. 499), pleacă dela versul Vechiului Testament: „deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune". In stihurile poemului de mai sus **M. Costin** înfățișează fluctuația și mobilitatea „lucrurilor lumești," (Miron Costin op. cit. pag. 506), cu mărturii din David proorocul, iar unde este vorba de soare, lună, stele și alte corpuri cerești, cari „vor avea sfârșit toate și se vor primeni", (Miron Costin op. cit. pg. 506), opune pe Dumnezeu, care singur este „fără sfârșit și veșnic, — cum învață... Scriptură", (Miron Costin op. cit. pg. 506). In realitate Dumnezeu, care este cheia de boltă a sistemului său de cugetare, este Dumnezeul Acela a cărui origine o statornicește Vechiul Testament, în Eșire 3, 14. „Singură Scriptura — scrie M. Costin — ne deschide mintea de ajungem cu credința spre Dumnezeul Cel Sfânt și nevăzut și necuprins de mintea și firea omenească", (M. Ștefănescu: Filosofia rom. pg. 93), ne învață cu acele trecute vremi să pricepem pe cele viitoare, (Acelaș op. pg. 94). Miron Costin se dovedește cunoscător în largă măsură a elementelor biblice când menționează pentru a comenta apoi cu un lux de amănunte, în notițele marginale, pe unul din cele 4 râuri ale paradisului, Ganges „ce se cheamă la Sfânta Scriptură Gheon", (In „Viața lumii" op. cit. pg. 507).

Nicolae Costin, fiul lui Miron întrețese și el în amintirile trecutului nostru fragmente luate cărților vechiului Testament. Când acest cronicar descrie împărăția Romei face constatarea că în Vechiul Testament ca într'o oglindă se văd momente esențiale din viața statelor și ale marilor națiuni. Astfel despre împărăția Romei „căreia în putere și în lățime n'au fost nici o împărăție de când este lumea..." afla-vei la prooroci, [mai] ales la Daniil, cu deslegarea visului lui Nabuhodonosor împăratul Asiriei", (N. Iorga: Din faptele străbunilor, Buc. 1923 pg. 13).

Lui **Dimitrie Cantemir** nu numai că-i vin în ajutor felurite idei biblice, dar el recurge la Vechiul Testament ca la o călăuză de temelie, pentru propășirea gândirii și acțiunii omenești. Lumea aceasta nu e o ficțiune ci o creație, în timp, a lui Dumnezeu. Precum ea are un început, tot așa va avea un sfârșit. „In cosmos, omul este o floare", dar (Dim. Cantemir, opere complete ediția G. Sion. Buc. 1878 pg. 106) „Cu a poamelor frumseți amăgindu-se", el urmează deșertăciunii, adică ale lumii lucruri cari sunt ca prafui înaintea vântului", (D. Cantemir op. cit. pg. 108). In viață omul să se nevoiască a urma calea faptelor bune, căci mai bine un nume bun decât avuție multă", (D. Cantemir op. cit. pg. 112). Ca să te faci bun, trebue să ai înaintea ochilor minții pe Avraam, pentru integritatea credinței sale, pe Iosif pentru

Străinii despre Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae

„Oecumenica“, *revistă a anglicanismului şi a chestiunilor ecumenice, care apare la Londra, în limba franceză, este una din cele mai apreciate publicaţii periodice occidentale. Bine informată asupra vieţii religioase bisericeşti de pe continent, ea face operă pozitivă de apropiere între bisericile creştine, înlesnind o largă circulaţie evenimentelor importante cari se petrec în sânul acestora şi ajutându-le astfel să se cunoască şi să se preţuiască în chip obiectiv.*

Dacă ar fi să judecăm după nr. 3 (Octomvrie) a. c., atunci ar trebui să spunem că **Oecumenica** *acordă o deosebită atenţiune Bisericii ortodoxe a României. Căci iată câte fapte ortodoxe române sunt încrestate la răbojul ei:*

Intr'un articol semnat de pastorul Jean Perret, intitulat «Părintele mistic al României şi pretinsul faliment al Maglavitului» (Le patre mystique de Roumaine et la prétendue faillite de Maglavit), este studiată cu cumpăt, cu încredere şi documentat, teofania de care s'a învrednicit a se împărtăşi smeritul cioban Petrache Lupu.

O bogată «Cronică Românească» menţionează silinţele celorce se străduesc cu tipărirea şi răspândirea cărţii teologice şi cu reînvierea vieţii mânăstireşti. «Efortul ardelenesc» — cum zice revista amintită — în această direcţie, este remarcabil. Găsim aici (p. 263—264 şi 266) cuvinte de dreaptă preţuire a ostenelilor luminatului nostru Arhipăstor, I. P. Sf. Mitropolit **Nicolae**, *şi de recunoaştere a lor. Traducem: In regiunile ardeleneşti «supuse înainte de războiu, de veacuri, Austro-Ungariei, o prigoană metodică a distrus, chiar în plin secol al XVIII-lea, toate mânăstirile ortodoxe. In locul lor, s'au răspândit cam peste tot comunităţi catolice. Această urâtă pagină de istorie va fi ea dată vreodată uitării? Trebue să recunoaştem că majoritatea ortodoxă de astăzi nu visează din capul locului să întrebuinţeze faţă de minorităţile catolice (greacă şi latină) metodele prin cari acestea o oprimau oarecând. Marele mitropopolit al Transilvaniei Dr. NICOLAE BĂLAN şi-a luat sarcina de-a restabili ruinile şi de-a restaura o instituţie care a jucat un rol secular în Transilvania în ciuda şi în toiul prigoanelor. Pentru a-şi începe opera, El a ales ruinile de plâns ale unei mânăstiri cruţate de tunurile austriace ale lui* **Buccow**, *însă rase de neînduratul episcop de Blaj, în 1785. Ea a fost întemeiată către 1700 de faimosul principe martir Constantin* **Brâncoveanu,** *la Sâmbăta, aproape de Făgăraş, între Sibiu şi Braşov, în această tebaidă carpatină a Oltului de sus care a posedat aproape 40 de mânăstiri sau chilii, adevărate fortăreţe sau adăposturi ortodoxe, trăsături de unire între Biserica valahă şi Transilvăneni. In 1930, Dr.* **Bălan** *a lansat idea unei restaurări mânăstireşti la Sâmbăta. El vorbea cu putere de «lacuna adânc simţită pe care absenţa vieţii mânăstireşti o lăsa în viaţa bisericească a provinciei». Dar monahismul pe care-l concepea El, era activ şi predicator; El visa nişte călugări misionari, tipografi şi artişti, nu călugări plugari şi fermieri. Fondurile s'au adunat. In 1935, o mare mulţime înconjura pe ierarhul care târnosea din nou biserica mânăstirească restaurată dela Sâmbăta de sus. Aceasta-i un centru de pelerinaj; însă perioada formării încă nu-i terminată».*

Ceva mai departe, în legătură cu formarea călugăriţelor infirmiere, **Oecumenica** *scrie:*

«Chestiunea călugăriţelor infirmiere este desigur la ordina zilei. Sub direcţiunea mitropolitului Ardealului, **Dr. Nicolae Bălan,** *au fost făcute anchete în toate eparhiile, pentru a se studia mijloacele cele mai bune cu scopul de a favoriza încolţirea vocaţiei de infirmiere printre călugăriţe».*

Nr. 11.299—1938

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Părintele Adam Teodor din Turdaş, decedat la 21 Septemvrie 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 5 Noemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Cuvinte regale

Poporul nostru este înzestrat cu inteligenţă vie; această fericită însuşire este o solidă temelie pe care se pot clădi atâtea lucruri frumoase şi folositoare societăţii. Dar ea nu este suficientă pentru a realiza progrese reale, ci trebue completată cu alte însuşiri: **muncă** *şi* **disciplină.** *Fără aceste două calităţi, de primă necesitate, nu există nici un progres temeinic, nici o realizare cu adevărat utilă.*

Adevăr şi credinţă. Deschiderea cursurilor Universităţii din Capitală s'a făcut, potrivit tradiţiei, cu săvârşirea unei slujbe religioase oficiate de *P. Sf. Irineu Mihălcescu,* **locţiitorul scaunului episcopesc al Râmnicului Noului Severin. După cuvântările de rigoare, dl prov. univ.** *Istrate Micescu* **a ţinut lecţia inaugurală pentru toate facultăţile. Subiectul cursului dsale fusese** *Dogma adevărului.*

La 'nceput — a spus dsa — adevărul a fost credinţă. Tot aşa ştiinţa. Preocuparea exclusivă a vechilor învăţaţi era să găsească înţelesul forţelor dumnezeirii. Astăzi, adevărul nu reprezintă altceva decât un rezultat al atracţiei astrelor idealului şi scrutării legilor realităţii «*Pe mine* **— a încheiat eminentul profesor —** *această concepţie mă mulţumeşte şi-mi dă putinţa să fac ştiinţă, păstrându-mi credinţa strămoşească. Consider adevărul în ştiinţă o credinţă, pe care ştiinţa trebue să mi-o confirme».*

Altceva, altundeva, o altă minte luminată din rândurile mirenilor, spunea: *ştiinţa şi credinţa sunt două chei, deopotrivă de autentice, de cari dispunem noi pentru a descuia tainele universului».*

Audă-se din cât mai multe guri asemenea spovedanii, pe cari le vrem doar din inimă purcese. — *m.*

Un episcop sârb în Rusia subcarpatică. Sub acest titlu „Neamul Românesc" [nr. 247 a. c.], scrie următoarele:

«După războiu, Biserica pravoslavă sârbă a luat subt jurisdicţia sa pe ortoxii din Rusia subcarpatică. Un episcopat a fost creiat la Muncacevo, după alipirea acestei provincii la Republica Cehoslovacă.

Un oarecare număr de uniaţi treCând la ortodoxie, această eparhie are astăzi 130.000 de credincioşi. Episcopul lor, Monseniorul Damaschin fiind transferat în Statele Unite, unde el este însărcinat să conducă pe credincioşii Bisericii pravoslave sârbe emigraţi acolo, Sfântul Sinod a numit episcop de Muncacevo pe arhimandritul Vladimir Rajic, fost profesor. Sfinţirea episcopului Vladimir a fost oficiată de Patriarhul Gavrilă în catedrala din Belgrad, în prezenţa dlui Lipa, ministrul Cehoslovaciei.

Acest eveniment de ordin religios prezintă în împrejurările actuale un caracter politic, întrucât Consiliul Bisericei provoslavnice subcarpatice s'a ridicat cu energie împotriva alipirei acestei ţări fie la Ungaria, fie la Polonia».

In zilele de 9—10 Noemvrie s'a ţinut la Timişoara congresul anual al Asociaţiei clerului „A. Şaguna". Despre desbaterile şi moţiunea congresului vom scrie în numărul viitor al ziarului.

Dela „Frăţia Ortodoxă Română", secţia Sibiu

„Frăţia Ortodoxă Română", în colaborare cu Societatea Ortodoxă Naţională a Femeilor Române, secţiile Sibiu, organizează în postul Crăciunului o serie de conferinţe religioase în *Aula Academiei teologice Andreiane*, în zilele mai jos notate, la ora 6. p. m.

Joi 17 Noemvrie 1938: Tendinţele spirituale de azi, de *Tr. Scorobeţ*, consilier arhiepiscopesc;

Joi 24 Noemvrie 1938: O încercare nouă de a explica universul, de *Traian Cucuian*, profesor la liceul „Gh. Lazăr";

Joi 8 Decemvrie 1938: Biserica ortodoxă din Rusia de azi, de *Dr. Liviu Stan*, prof. la Academia teologică „Andreiană";

Joi 15 Decemvrie 1938: Un povestitor al Divinităţii, Gala Galaction, de *Mihail Nanu*, profesor la liceul „Gh. Lazăr".

Conferinţele se vor încadra în declamări şi coruri ale Academiei teologice, Şcoalelor normale de fete şi băieţi şi ale Şcoalei primare de aplicaţie. — Stimatul public este invitat să onoreze cu prezenţa sa aceste conferinţe. — Intrarea gratuită.

---

curăţia lui, pe Iob pentru răbdare în suferinţă. pe Moise pentru abnegaţie, pe Ezechiel, Daniel şi soţii lor, (D. Cantemir op. cit. pg. 208). Lumea a făcut-o Dumnezeu spre binele, iar nu spre răul omului, (D. Cantemir op. cit. pg. 112), deaceea pentru deslegarea păcatelor a trebuit să vină Noul Adam, adică Hristos, care mai nainte de a veni a fost prezis prin profeţii vechiului Testament, (D. Cantemir op. cit. pg. 113).

In altă legătură de idei D. Cantemir stărue ca Sfânta Scriptură să fie obiect de predilectă măsură:

„Ziua şi noaptea în mână să-ţi fie:"

„Sara dimineaţa în inimă să-ţi vie", (D. Cantemir opere complete pag. 217).

„Căci precum meşteşugul doctoriei, sau erburile de doctorie până vor fi în dughiană, celui bolnav nimic nu foloseşte, şi doctorul până cu dânsele pe cel bolnav de nu-l va însănătoşa, aşa sfintele scripturi, în sfintele cărţi însemnate fiind, până tu la praxă de nu le vei duce, nimica îţi vor folosi, adică nu numai să le citeşti, ci celea să le citeşti şi să le faci, şi atuncea de dânsele dobândă vei avea, (D. Cantemir op. cit. pg. 218). — **Gheorghe Lazăr,** acest „Mesia al românismului" — cum îl numeşte academicianul Marin Ştefănescu — (Filosofia românească pg. 122) a plecat la propovăduire dupăce, ca profesor la şcoale pregătitoare de preoţi din Sibiu, aprofundase teologia. La şcoala din Bucureşti, Lazăr învaţă între altele ca elevii săi să concilieze ştiinţa cu credinţa biblică. Aşa cum şi el „se da ca geometru", (Gheorghe Lazăr de G. Bogdan-Duică, 1924, pg. 64). (dascăl de inginerie) şi ca profesor de teologie, fără ca această bifurcare să se adverseze reciproc. La întemeierea şcolii româneşti din Bucureşti, Lazăr se adresează prin tipar lumii, înştiinţându-o că predarea materiilor se va face „după rândul mai jos însemnat", (Gh. Lazăr de G. Bogdan-Duică, 1924, pg. 83), şi se va învăţa: caligrafia, ortografia, aritmetica „şi istoria vivlicească testamentul vechiu şi cel nou", (Gh. Lazăr de G. Bogdan-Duică 1924, pg. 84), „după aceasta pentru ceice vor să treacă la cinul preoţesc, să va orândui osebită vreme şi ceasuri pentru ascultarea sfintei teologhii, dogmelor credinţii şi cunoştinţa legii creştineşti şi altele mai multe trebuincioase", (Gh. Lazăr, de Bogdan-Duică, pg. 86).

Intr'o cuvântare rostită la înscăunarea metropolitului Dionisie, Lazăr plasează, la locul de frunte al gândurilor sale, vorbele: „...binecuvântată să-ţi fie ocârmuirea; şi păstoreasca cârjă a prea sfinţiei tale înverzească ca toiagul lui Aron;" (Gh. Lazăr, de Bogdan-Duică, pg. 139), iar în vorbirea compusă la 30 Iulie 1822 (la adresa domnitorului) se strecoară cu abundenţă idei, potrivite ocaziei, din psalmul 41, 43 şi mulţi alţii, „ca să se plinească zisa psalmistului," (Gh. Lazăr, de Bogdan-Duică, pg. 143), cum spunea Lazăr la aplicarea lor.

Chiar şi cărţile, cari formară biblioteca personală a lui Gh. Lazăr, dovedesc că vechiul Testament îşi avea un locşor scump în mintea omului, care se înălţase până la vârfurile înţelepciunii contimporane", (Gh. Lazăr, de Bogdan-Duică, pg. 104). După cărţile aflătoare în Academia română, s'a compus catalogul bibliotecii lui Gh. Lazăr. Intre cărţile acestuia se află: 1. Das alte Testament, das Buch der Propheten — autor necunoscut — (frumos legată); 2. Einleitung in die Göttlichen Bücher des alten Bundes von I. Iahn, doctor în filosofie şi teologie şi profesor de limbi orientale şi Vechiul Testament la universitatea din Viena; 3. Biblia Hebraică editată sub îngrijirea lui I. Simonis; 4. Elementenbuch der hebräischen Sprache, de I. Iahn prof. univ. la Viena, făcută cadou lui Lazăr, de unul dintre îndrumătorii lui spirituali dela universitatea Beciului, (Gh. Lazăr, de Bogdan-Duică, pag. 159); 5. Predigt von der falschen Propheten, de I. Schneller, Viena 1792; 6. Die heilige Schrift des alten Testaments, de D. G. Friedrich Seiler, Erlangen 1782; 7. Biblia sacra vulgatae, Antverpen 1642; 8. Catehism, — în limba sârbească, românească şi germană, — care cuprinde psalmi şi alte rugăciuni biblice. Din înşirarea de mai sus se desprind următoarele adevăruri: Profesorul nu cinsteşte cărţile sale decât, de obicei, unui elev sârguincios şi isteţ la studiul respectiv, Gh. Lazăr va fi cunoscut deci ebraica biblică. Stăpân pe limba originală a Vechiului Testament, avea deci posibilitatea să elimine orice intermediar şi să desprindă singur din Scriptură ideile cardinale, pentru înobilarea sufletului omenesc.

Pe el nu l-a putut abate nici strâmtimea şi antipatia unora, nici interesul vădit al celor despre cari nu ştia totdeauna ce inimi ascund. Iată pentruce eu cred, că abia după o bună agoniseală de cunoştinţe biblice respectul şi nu mai puţin dragostea faţă de vechiul Testament, pe care-l avea în atâtea limbi şi exemplare, devine pentru Gheorghe Lazăr o calitate. — Elevul său, **I. Eliade Rădulescu,** părintele literaturii române, îşi precizează concepţia despre vechiul Testament în: Biblicele sau notiţe istorice, filosofice, religioase şi politice asupra Bibliei, publicată la Paris în 1858. Acest mănunchiu de pagini este urmarea convingerii că: „Biblia, oriunde apăru, îndată se făcu lumină", (Eliade R. Biblicele... pg. IX).

Ataşamentul faţă de vechiul Testament îl justifică Eliade Rădulescu cu întreite argumente. Intâiul argument este de ordin religios: „Religia noastră se întemeiază pe Biblie ce începe dela Moise şi trece din mână în mână prin profeţi până la Christ şi apostoli şi dela aceştia la Biserică;" (Eliade R. op. cit. pg. IX), al doilea argument este de ordin naţional românesc: „primul miracol ce operă vechiul şi Noul Testament, după răspândirea lor în România în limba patriei, fu liberarea sătenilor români, restabilirea numelui de român în nume naţional"; (I. Eliade R. op. cit. pg. IV), iar al 3-lea argument este de ordin pur ştiinţific: „prin credinţă ajungem la ştiinţă, cum vorbeşte Biblia aşa poate vorbi şi ştiinţa", (Marin Ştefănescu (despre Heliade) Filosofia pg. 133).

Condus de aceste considerente, fruntaşul generaţiei dela 1848 îşi propune a da într'o traducere românească nouă, cu comentar, întreaga Biblie.

Astfel apar Biblicele cari conţin primele două cărţi al Vechiului Testement: Geneza şi Exodul. De bună seamă Eliade, care n'a fost de rea credinţă, ar fi continuat lucrul început dacă între timp n'ar

La congresul dela Lavrik

— Cuvântul unui ierarh al bisericii ortodoxe române —

Congresul *Ligii pentru înfrăţirea popoarelor prin biserică* s'a ţinut în vara anului curent, între 29 şi 30 August, la Larvik în Norvegia.

Ţara noastră românească a fost reprezentată, la congresul norvegian, prin; P. S. Sa episcopul **Dr. Nicolae Popoviciu** al Orăzii, *Dr. N. Popescu* şi pastorul *Keintzel*.

Problemele care s'au discutat, în patru şedinţe plenare, sânt următoarele:

1. Cale spre pace şi problemele practice ale alianţei;
2. Senzul creştin al păcii;
3. Refugiaţii şi apatrizii [cei fără patrie];
4. Caracterul naţional al bisericii creştine;
5. Probleme minorităţilor.

Delegaţii oficiali, prezenţi la congres, au reprezentat 27 de ţări din Europa, Azia şi America.

Congresiştii au dat o largă atenţiune problemei minorităţilor din Europa centrală şi orientală.

In şedinţa dela 27 August 1938 a luat cuvântul P. S. Sa *Dr. Nicolae Popoviciu*, delegat al Sfântului Sinod şi bisericii ortodoxe române, şi a făcut următoare *comunicare*, primită cu cel mai mare interes de congresişti:

„Ingăduiţi-mi, vă rog, acum către sfârşitul întrunirii noastre, să fac alianţei mondiale o comunicare, care socotesc şi nădăjduesc că va arunca o rază luminoasă şi foarte îmbucurătoare asupra raportului de astăzi dintre Stat şi minorităţi în România.

Intr'una din şedinţele trecute d. Pastor, W. Keintzel, reprezentantul minorităţilor româneşti, a caracterizat acest raport ca pe unul excepţional de sănătos *(ausserordentich gesundes Verhältniss)*. Această constatare este adevărată şi obiectivă. Căci, statul român — care-i un stat naţional şi care se găseşte, acum la o răscruce a istoriei sale, în ceeace priveşte toată desvoltarea lăuntrică — a făcut tot ce se poate face ca să asigure pe seama minorităţilor, de orice categorie, o deplină şi neîngrădită libertate naţională religioasă, şcolară, socială şi economică.

La începutul lunei acesteia s'a înfiinţat prin înaltul decret regal un comisariat general al minorităţilor, care se va ocupa exclusiv cu problemele minoritare. Acest comisariat al minorităţilor este şi rămâne un titlu de glorie al Bisericii noastre ortodoxe române, căci Prea Fericirea sa, Dr. Miron Cristea, este acela care, sub auspiciile M. S. Regelui Carol II, l-a chemat la viaţă, fiind în acelaşi timp Patriarhul şi prim-ministrul României. Instituţia aceasta a comisariatului minorităţilor este o mărturie vie şi concretă a unei iubiri cu adevărat creştineşti. Poporul român, care a suferit atâta în tot trecutul său istoric îndelungat, — ştie prea bine, dintr'o experienţă proprie şi amară, ce însemnează apăsarea şi lipsa de libertate. Şi tocmai de aceea a voit să asigure libertate desăvârşită minorităţilor ţării. Fie, ca şi alte ţări să urmeze de dragul păcii şi în numele Domnului nostru Isus Hristos — liber şi fără nici o constrângere internă — pilda României.

Şi acum permiteţi-mi să vă citesc părţile esenţiale al înaltului decret regal. Vă veţi putea convinge îndată, că condiţiile fixate în «*Magna charta libertatum*», cum aşa de potrivit a numit d. profesor Siegmund Schultze [referentul acestei probleme], moţiunea privitoare la minorităţi, se regăsesc pas de pas în acest statut".

[A urmat apoi cetirea decretului regal cu indicarea constantă a locurilor paralèle din moţiune].

In raportul său, comunicat Sf. Sinod, P. S. Sa Episcopul Dr. Nicolae Popoviciu, spune:

«*Păstrând cu severitate limitele cuvenite ale modestiei, pot să afirm că această comunicare, surprinzător de nouă prin cuprinsul ei, a făcut o impresie foarte bună. Am înregistat la adresa ţării şi a Bisericii româneşti, cuvinte şi aprecieri foarte măgulitoare de la peste 20 dintre personalităţile cele mai proeminente ale congresului — episcopi şi profesori universitari. Un delegat olandez mi-a mărturisit că acest statut poate servì drept model pentru toate ţările din lume în materie de minorităţi.*

M'am reîntors acasă cu convingerea nestrămutată, că este absolut necesar să participăm activ la fiecare întrunire cu caracter internaţional, ca să putem face cunoscută ţara noastră şi să-i putem creia o atmosferă mai caldă şi mai atrăgătoare. Acest lucru l-am putut constata şi verifica mai ales la bulgari şi iugoslavi, cari au avut dela început delegaţi bine aleşi şi permanenţi la aceste întruniri».

† Dr. N. Vecerdea

(1861—1938)

Fostul Consilier onorific la Inalta Curte de casaţie, *Dr. Nicolae Vecerdea*, a încetat din viaţă, în Sibiu, la 5 Noemvrie 1938, în etate de 77 ani, împărtăşit fiind cu Sf. Taine.

Defunctul, în lunga sa viaţă, a luat parte activă, în frământările române ardelene, pe terenul naţional, juridic, economic şi bisericesc, aducând neamului şi ţării bune servicii.

Născut în satul Topârcea, jud. Sibiu, din părinţi plugari, a studiat la liceul (pe atunci maghiar) din Sibiu, apoi la Budapesta, unde a luat doctoratul în ştiinţele juridice. Intors la Sibiu, a făcut parte din toate corporaţiile noastre bisericeşti şi culturale. A condus apoi filiala băncii „Albina" din Braşov. In 1916, primind armata română în cetatea Braşovului, este numit prefect de poliţie al Braşovului, ear după retragerea trupelor române a plecat în Moldova şi a rămas acolo până la sfârşitul războiului. A fost ales senator; după aceea este numit Consilier la curtea de casaţie, bucurându-se de multă trecere înaintea superiorilor săi. Ca pensionar s'a înapoiat la Sibiu şi a scris interesante memorii despre evenimentele din luptele politice şi naţionale ardeleneşti.

Aceste memorii, şi bogata sa corespondenţă cu bărbaţii de seamă ai ţării, vor fi publicate sub îngrijirea sotiei sale, fiica regretatului profesor şi pedagog Ioan Popescu dela Seminarul nostru „Andreian".

Toată averea sa, Dr. Nicolae Vecerdea o lasă Mitropoliei noastre şi altor instituţii pentru scopuri culturale.

Inmormântarea rămăşiţelor sale pământeşti ale decedatului s'a făcut Luni din catedrala mitropolitană. Un sobor de preoţi, în frunte cu I. P. S. mitropolit *Nicolae*, a săvârşit slujba prohodului. Răspunsurile le-a dat corul Academiei teologice „Andreiane", condus de prof. P. Gherman. P. C. Sa păr. protopop *Emilian Cioran*, în cuvinte remarcabile, a scos la iveală meritele regretatului defunct, subliniind daniile preţioase, făcute prin testament pe seama mitropoliei noastre şi a altor instituţii publice. Au mai luat cuvântul dnii: E. Gheorghiu, prim preşedinte al tribunalului din Sibiu, Dr. L. Borcia decanul baroului, şi Ion Popa directorul liceului „Gh. Lazăr"...

Coşciugul a fost depus pe carul mortuar, care din faţa catedralei a pornit spre cimitirul comunal, unde s'a făcut înmormântarea în cavoul familiar. Odihnească cu drepţii!

Puterea sufletească

„Puterea sufletească este apanajul unei inimi mari", (Sf. Ambrozie).

S'a început de mult noul an şcolar, şi vreau să stăruesc, în câteva cuvinte, asupra dobândirii unei adevărate puteri sufleteşti, care, alături de formarea caracterelor, are să fie centrul preocupărilor noastre educative.

Faptul că întreaga Europă se află în aurora unei noi spiritualităţi, trecutul nostru profund creştin, ne impun crearea unor adevărate tipuri de educaţie religios-morală creştină, singurele chezăşii ale unui viitor glorios şi trainic al neamului nostru.

Omul este o fiinţă perfectibilă. El este slab, el trebue să înveţe a deveni tare. Pentru a-şi înfăptui acest ideal, trebue să-şi câştige o putere sufletească, pe care să-şi clădească toată armatura spirituală de virtuţi creştine. Tăria sufletească e o condiţie generală a tuturor virtuţilor. A voì sau a nu voì, sunt cele două alternative între cari ezită oamenii, şi rari sunt aceia cari vreau binele cu neclintire, fără a se lăsa influenţaţi de interese inferioare. Ezitarea în faţa unei datorii este contrarul tăriei sufleteşti. Deaceea voinţa trebue întărită prin mijloace potrivite în vederea formării puterii sufleteşti. Condiţiunea esenţială a reuşitei oricărei intreprinderi este voinţa tare de-a înfăptuì ceeace ţi-ai propus. E constatat, că programul

---

fi intervenit mitropolitul Şaguna, contestându-i anumite calităţi. Sesizat de Nr. 22 din 1858 al Telegrafului Român, dela Sibiu, Eliade întrerupe, consolându-se că: „Nu este ânse nici un amar quare să n'aibă o parţe quât de mică de dulce", (I. Eliade Rădulescu op. cit. pg. 81).

In realitate Eliade nu s'a putut desface de Vechiul Testament. In: „Echilibru între antiteze", unde pleacă dela versurile 14, 15, din Facere 49, el pune mai târziu, vechiul Testament în ajutorul concepţiei sale despre lume şi viaţă. Cartea „Echilibru între antiteze" mai are ca titlu secundar: „Issachar", ceeace arată, negreşit, caracterul profund biblic al scrierii.

Netăgăduit nu se poate contesta că momente etice ale vechiului Testament sunt simpatizate uneori de scriitorii care sunt atât de şovăitori în aprecieri. **Ilarie Chendi** a zis că, dacă zeii ne pun la încercare credinţele estetice, nu trebue să hezităm de loc a ridica rugul, şi, precum Avraam n'a stat la îndoială nici un moment, când i-s'a cerut jertfirea lui Isac, ca probă a credinţei sale, astfel să jertfim şi noi pe isacii noştri...", (Schiţe de critică literară, Buc. 1924, pg. 154). Se înţelege scrisul acestora nu e aşa de firesc ţesut în urzeala biblicismului vechiului Testament cum ar fi b. o. proverbele lui **Anton Pan**, acel dascăl isteţ şi grozav de moralizator. In filosofia sa, profesorul universitar, **Marin Ştefănescu** realizează un acord între artă şi ştiinţă şi religie. Armonia o face cu scopul de-a dobândi o cunoştinţă mai înaltă şi mai înţeleaptă, iar prin ajungerea la adevărata înţelepciune, omul să atingă fericirea. Omului, creat după chipul şe asemânarea lui Dumnezeu, i-s'a dat suflet cu scopul ca el să se spiritualizeze, să se înalţe, în măsura propriilor sale puteri spre divin, (Filosofia ramânească pg. VI, VII). „La început omul avea înainte drumul cel bun şi drept, dar având libertate a păcătuit prin însăşi libertatea sa. Crezând că va ajunge mai repede la luminiş prin poteci lăturalnice, el s'a abătut din calea lui. Atunci el s'a rătăcit. Viaţa este o pădure în care ne-am rătăcit şi în care ne căutăm din nou drumul". Fiecare individ, rasă sau naţiune este în căutarea aceluiaş ţel, ca astfel să ajungă la luminişul unde străluceşte divinitatea în toată neprihănirea sa, numai că unul merge pe-o potecă, altul pe alta, (Filosofia românească pag. 2425). In studiul asupra filosofiei românesti..., (pg. 7) dl Marin Ştefănescu, mai observă, între altele, că „lumea e o creaţie a lui Dumnezeu, alcătuită din două forţe, — una materială şi alta spirituală". După înţelepciunea românească, şi vlaţa noastră e hotărâtă de Dumnezeu, fără de voinţa căruia nimic nu se petrece în lume. Modul de-a trăi această viaţă ne este lăsat în propriu noastră libertate. După moarte, şi-adesea şi în cursul acestei vieţi, vom avea răsplata faptelor noastre bune sau rele, (idem p. 49). Chiar şi aceste câteva vorbe ne duc la concluzia că se identifică în linii esenţiale cu învăţătura, din partea întâia, a Sfintei Scripturi.

Filosoful **I. Petrovici** învită pe aşa numiţii cărturari ai societăţii româneşti a se converti căci „filosofia se întoarce la Dumnezeu,... ea cere sprijinul religiei şi-al Bisericii pentru noua şi sănătoasa îndrumare a vieţii omeneşti", (Rev. Teol. Sibiu 1933, pg. 4).

In scrisul lui **Lucian Blaga** o serie de săgeţi arată spre Vechiul Testament. Cugetările sale nu pot fi lipsite de problemele etern omeneşti, nici când dramatizează subiecte pe cari i le furnizează viforosul trecut al vieţii noastre naţionale. Nu găsim în „Avram Iancu" b. o. articole lungi în serviciul biblicismului, se expun însă chiar şi în acea formă dialogată a dramei, variaţiuni de motive, pe cari Vechiul Testament le-a permanentizat în imaginaţia populară. Iancu trecea cu adjutantul său prin faţa gardienilor unguri desarmaţi, (cari mai nainte au puşcat tot ce le-a căzut în mâini, bătrâni, femei şi copii). Iancu zice ajutorului său: „vor ispăşi!" Justificat de crima înfiorătoare, ajutorul răspunde: „I-a apucat beţia prafului de puşcă". Se spune „dinte pentru dinte"... nu ştiu pe ce război se însamnă faptele sângelui, pe războjul iadului sau pe războjul raiului... treji trebue să fim, treji şi limpezi, ca pe drumul judecăţii din urmă!"... zise Iancu într'un târziu.

Renegatul Dragoş stând de vorbă cu Moţii „arhanghelii cu mămăliga în traistă şi cu opincile în pietriş de aur", — le aduce aminte de întâmplarea că „Dumnezeu a încurcat limbile în Babilon, ca pedeapsă şi blestem pentru trufia omenească," că sfânta limbă dela începutul începuturilor a fost uitată lângă turnul de veşnică spaimă şi pomenire.

In judecata lui Iancu cetăţile împărăţiei cu două pajuri sunt *Sodome* şi *Gomoré*, atât de blestemate, încât chiar şi Erji, acea „*Evă şi măr* într'o singură bucată", ar putea să devină „un *stâlp de sare*, asemănare făcându-se nevestei lui *Lot*", atunci când împărăţia care ne-a înşelat se va dărâma ca *Babilonul*" (vorba lui Popa Păcală).

„Spaţiul mioritic", din Trilogia culturii, poate fi consultată mai [mult decât altele asupra acestei teme. Vezi aici cristalizându-se încetul cu încetul doctrina biblică, aşa cum s'a eternizat în imaginaţia românească. *Dumnezeul românului* este „transcendentul absolut care ajunge în contact cu omul, rămânând totuşi inaccesibil înţelegerii acestuia", (L. Blaga: Spaţiul mioritic, pg. 36). Românul e aşa de convins de prezenţa lui Dumnezeu în lume, încât îşi închipuie că şi cerul a trebuit să fi fost odată foate aproape, vecin cu omul, (L. Blaga: op. cit. 125). După o legendă românească „cerul la început era foarte aproape de pământ, aşa de aproape că puteai să-l ajungi c'o zvârlitură de piatră. Dar cerul a fost murdărit de răutatea oamenilor şi atunci Dumnezeu l-a înălţat," (L. Blaga: op. cit. pg. 124).

Lumea e alcătuită din: „stihii văzute şi nevăzute", uneori adevărul istoric este mult denaturat şi modificat, cum desprinde b. o. din legenda populară unde Dumnezeu n'a izbutit din capul locului şi cu un singur act, să făurească o operă de desăvârşită armonie, (L. Blaga: op. cit. 113), sau unde este vorba despre crearea omului de către Hristos etc... Se vede că ceeace spune dl L. Blaga e foarte adevărat: „la poporul nostru cultura biblică, spre deosebire de celelalte popoare, este asimilată în spirit creator", (L. Blaga: op. cit. 140).

Prof. **N. Neaga.**

omenirii în cultură şi civilizaţie nu l-au determinat atât geniile şi talentele, cât mai ales oamenii cu voinţa de fier, cari au ştiut să-şi ducă, cu orice sacrificii, până la capăt planurile lor.

Tânărul trebue să ştie, că adevărata putere a sufletului vine dela Dumnezeu şi că cel puternic, în faţa oamenilor, nu-i totdeauna puternic în faţa lui Dumnezeu. Omul trebue să să se prepare pentru luptele vieţii, dacă vrea să aibă un pic de repaos şi de pace. Repausul şi pacea nu constau în absenţa oricărei încercări şi griji, ci în înfruntarea curajioasă a acestora cu scopul de-a le domina, pentruca să nu-l domine ele pe el.

In câştigarea puterii sufleteşti nu joacă rol numai voinţa. In noi toate facultăţile sufleteşti acţionează în relaţiuni strânse unele cu altele, pentrucă ele au acelaş centru de activitate, de coordonare şi de direcţionare, care este sufletul.

Alături de voinţă, raţiunea are rol important în puterea sufletească. Dacă voinţa are rolul proponderant în formaţiunea puterii sufleteşti, ea fiind aceea care produce şi susţine forţa sufletului, raţiunea are rolul fundamental. Raţiunea arată calea cea bună, iar voinţa realizează; raţiunea dă convingerea, iar voinţa tăria sufletului.

Predominarea raţiunii şi a voinţei în om, adică preocuparea constantă a căutării adevărului şi a practiării binelui, realizează toată frumuseţea şi grandoarea acestei virtuţi.

Dar puterea sufletească nu se câştigă prin activitate oarbă, ci prin una bine organizată. A ne disciplină: e mijlocul de-a aplica forţa sufletului faţă de noi înşine. Să ne obişnuim a merge în toate acţiunile după un plan trasat înainte şi după princìpii fie generale, fie particulare, pentrucă ele se adaptează mai bine la temperamentul şi caracterul nostru. Puterea sufletească rămâne sub strânsa dependenţă de disciplina voinţei noastre în dubla sa activitate, interioară şi exterioară.

Trebue să ne ştim disciplina actitatea. Raţiunea trebue să dirijeze activitatea, moderând-o, sau stimulând-o, după trebuinţă; să lăsăm liber controlul său asupra întregei noastre conduite, pentrucă ea singură poate să vadă, să judece şi să se pronunţe în cunoştinţă de cauză, — să nu întunecăm luminile ei. S'o lăsăm să vorbească şi în limba ei înţeleaptă să ne oblige a continua efortul început, a-l relua acolo unde l-am lăsat, sau a-l ridică mai sus acolo unde vrea să se plece.

Omul tare vorbeşte puţin, gândeşte mult, ascultă şi trece la acţiune.

Mai trebue să ne ştim limita activitatea.

A limita activitatea, înseamnă a o face efectivă în momentul voit.

Ne vom obişnuì cu o disciplină zilnică, făcându-ne înainte planul de lucru al fiecărei zile. Sufletul tare nu se aventurează, nu zice că totul va fi bine, ci stă şi chibzueşte. Ne vom forma o disciplină a caracterului, o disciplină a imaginaţiilor şi impresiunilor, dar, mai pe sus de toate, ne vom forma o disciplină morală. — Trebue s'avem în ochi pe sfinţi şi să le urmăm pilda. Viaţa lor ne învaţă că: Raţiunea şi voinţa, încadrate de credinţă, susţinute de harul divin, au dat suma cea mai ridicată de putere sufletească pe care ele erau capabile să le dea.

Corneliu I. Sârbu

Au apărut urmatoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

INFORMAŢIUNI

M. S. Regele *a binevoit să aprobe alegerea P. S. Sale Dr. Vasile Stan ca episcop al Maramurăşului. Urmează acum să se facă festivitatea investirii şi instalarea, pentru ca fraţii maramureşeni să-şi aibă părintele lor.*

Aniversarea onomasticei Marelui Voevod. La praznicul Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril, în ziua de Marţi 8 Noemvrie 1938, s'a sărbătorit, în toate sfintele locaşuri ale mitropoliei noastre, onomastica şi ziua naşterii Măriei Sale Marelui Voevod **Mihai** de Alba-Iulia. După terminarea sfintei liturghii, s'a slujit obişnuita Doxologie.

In catedrala mitropolitană din *Sibiu* a săvârşit slujba religioasă noul episcop al Maramureşului, P. S. Sa arhiereul *Vasile*, înconjurat de un sobor de preoţi. Au asistat la această solemnitate, scumpă tuturor credincioşilor noştri, I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, autorităţile civile şi militare, corpul didactic şi tinerimea şcolară, şi mult public sibian. Compania de onoare, cu muzică şi drapel, a dat onorurile în faţa catedralei.

Parastas la Răşinari. Implinindu-se şase luni dela moartea lui *Octavian Goga*, în biserica noastră din satul de naştere a poetului s'a slujit, în 7 l. c., de preoţimea locală, un parastas şi s'a făcut un pelerinaj la mormântul părinţilor şi fratelui neuitatului dispărut. De faţă au fost rudeniile şi un mare număr de intelectuali şi ţărani. Poporul răşinărean doreşte, cu tot dreptul, să aibe, pe vatra satului, un bust care să înveşnicească figura măreaţă a distinsului fiu al neamului, — astfel Pr. Ion Brote din Răşinari a luat iniţiativa ridicării acestui bust. In scopul indicat s'a ales un comitet cu însărcinarea să conducă acţiunea la bun resultat.

Să cerceteze sfânta biserică. Intr'o frumoasă şi bine gândită circulară, dl *Dr. Sever Pop*, primarul mult activ al municipiului Sibiu, atrage atenţiunca personalului în subordine să participe regulat, în Dumineci şi sărbători, la săvârşirea slujbelor religioase în sfintele locaşuri. Dl primar spune la sfârşitul circularei: Iubiţi funcţionari, cercetaţi biserica, reculegeţi-vă sufleteşte, mulţămiţi după o muncă istovitoare de o săptămână Celui Atotputernic, chemaţi-L în ajutor în săptămâna care urmează, în ajutor pentru noi, pentru Neam şi pentru Rege.

Situaţia slovacilor din Ungaria este cât se poate de tristă, atât din punct de vedere naţional, cât şi cultural, — şi e întrebare dacă nu va fi modificată în favoarea lor. Deocamdată 300 de mii slovaci în Ungaria *n'au nici un deputat* în parlamentul dela Budapesta; slovacii nu dispun de *nici o singură* şcoală cu limba de propunere maternă, deşi ar avea dreptul la cel puţin 200 şcoale primare, 4 secundare şi 5 speciale. In schimb, maghiarii dispun în Slovacia de peste 800 şcoale exclusiv în limba maternă... Minoritatea slovacilor din Ungaria nu poate să obţie nici decum permisiunea dela guvernul maghiar de-a publica un *ziar* săptămânal slovac al lor; toate cererile lor, trei până acum, au rămas fără resultat. Guvernul maghiar rămâne tot medieval, cum a fost.

Pierderile Cehoslovaciei. După socotelile ce se fac la Praga, Cehoslovacia a pierdut în folosul *Reichului* 28.200 km. pătraţi de teritoriu, cu 3.600.000 locuitori; în folosul *Poloniei* 1000 km. pătraţi cu 230.000 locuitori; în folosul *Ungariei* 12.000 km. pătraţi cu aproape 1.000.000 locuitori. Suprafaţa republicii este redusă dela 144 mii km. pătraţi la aproximativ 100.000 km. pătraţi, adică micşorată cu 30 la sută. Populaţia scade dela 15.300.000 locuitori la 10.500.000, dintre care 6.750.000 cehi, în loc de 7.600.000; 2.200.000 slovaci, în loc 2.250.000; 640.000 ruteni, în loc de 700.000. — Jalea Cehoslovaciei este sărbătorită cu bucurie şi mare paradă, la Budapesta în deosebi.

Atentator jidov. La ambasada germană din Paris a pătruns, în dimineaţa zilei de 7 l. c., un străin, care a rănit grav, cu două focuri de revolver, pe secretarul de legaţie Rath. In urma ranelor pricinuite, secretarul, după 2 zile de chinuri, a încetat din viaţă. Autorul atentatului este jidovul Herşel Grünspan, în vârstă numai de 17 ani, născut în Hanovra. Atentatul, care nu e cel dintâi în felul acesta, a produs mare indignare în cercuri germane şi negermane şi va avea negreşit oarecare consecinţe pentru fiii lui Izrail de pretutindeni.

Mulţumită

Doamna *Eugenia Dr. Vecerdea* mulţumeşte cu recunoştinţă I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului, Corpului 7 de Armată în fruntea cu domnul General Gh. Oprescu, Inaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie din Bucureşti, Baroului advocaţilor, Tribunalului, Institutului „Albina", liceului „Gh. Lazăr", Soc. Culturale „Astra" din Sibiu, Parohiei ortodoxe şi şcoalei din Topârcea, precum şi tuturor rudeniilor şi bunilor prieteni, cari prin prezenţa, flori, scris şi discursuri au adus omagiul lor iubitului şi neuitatului ei soţ *Dr. Nicolae Vecerdea.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 13 Noemvrie 1938, va predica părintele *Spiridon Cândea.*

Conferinţă publică. In ciclul de conferinţe, din sala prefecturii judeţului, va vorbì Duminecă, în 13 l. c., ora **17** (5 seara) dl *P. Sergescu*, profesor universitar, Cluj, despre: Progresele ştiinţelor în Ardeal.

CARŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, apare lunar, sub patronajul I. P. S. Mitropolit *Nicolae.* Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Grigorie T. Marcu* — Numărul pe Noemvrie 1938 cuprinde: **Biblia în românește.** Pr. Dr. N. Neaga: Cinstirea Bibliei. Pr. prof. Dr. Gh. I. Ghia: Creştinismul şi Duhul creator în lume. Diacon Iosif E. Naghiu: Biblia în românește. Pr. Gh. Secaş: Despre rugăciunea inimii. Pr. Ilarion V. Felea: Ultima traducere a T. N. Pr. M. Neagu: Biblia, Traţia şi Biserica (predică). Grigorie T. Marcu: Atitudini: Şi feţele bisericeşti trebue să se spovedească. Lectura biblică şi comentarul. Isus sau Iisus? Grigorie T. Marcu, Dr. N. Neaga şi Iosif E. Naghiu: Mişcarea literară: Epistola către Romani a Sfântului apostol Paul. Epistola întâia către Tesaloniceni a Sfântului apostol Pavel. Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Cartea cărţilor: Sf. Scriptură sau Biblia. Ὑπόμνημα εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Παύλου. L'homme et le péché. Gr. T. M. şi Iosif E. Naghiu: Cronică: P. Sf. Arhiereu Dr. Vasile Stan primul episcop al Maramureşului. † Mitropolitul Hrisostom Papadopoulos. † Alexandre Moret. Gr. T. M. şi I. H.: Note şi informaţii: Concursul de predici antisectare al „Revistei Teologice". Mărunte.

Viaţa Ilustrată, revistă de familie, a apărut în număr dublu pentru lunile Sept. şi Octomvrie 1938, cu numeroase şi alese contribuţii în proză şi versuri şi cu multe şi actuale ilustraţii. Abonamentul pe o jumătate de an 100 lei. Administraţia: Cluj, Librăria eparhială, Piaţa Cuza Vodă 6.

Nr. 645 - 1938 (53) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Bârghiş,** protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu dependenţe.
3. Sesiune parohială 11 jug. 125 st. □ arător şi fânaţ.
4. Stola obişnuită în tract.
5. O ferdelă de cucuruz dela fiecare cap de familie.

Cererile de concurs însoţite de documentele necesare precum şi de încuviinţarea specială de candidare dela P. Ven. Consiliu Arhiepiscopesc se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat.

Concurenţii, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a fi cunoscuţi din partea credincioşilor.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Agnita, la 27 Septemvrie 1938.

Emil Păcală
protopop.

Nr. 730—1938 (53) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. a II-a **Vinţul de jos,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Locuinţă în natură.
3. Sesiune parohială: *a)* 19 jug. cad. 397 stj. □ arător; *b)* 3 jug. cad. livadă cu pomi roditori; *c)* 3. jug. cad. pădure.
4. Venitele stolare benevole.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă s'au sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 15 Octomvrie 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Vasile Oană
protopop.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1939
cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1939 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 15 pt. porto postal

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae
Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXVI — Sibiu 20 Noemvrie 1938 — Nr. 47

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Congresul Asociației clerului „Andrei Șaguna" dela Timișoara

In frumoasa capitală a mândrului nostru Banat s'au adunat în zilele de 9—10 Noemvrie peste 500 de slujitori ai altarului ca să-și aprindă harul preoției și să se pună la curent cu noile necesități misionare prin împreuna sfătuire și însuflețire. Părinții satelor s'au întâlnit să-și comunice experiențele și să pună la cale planuri noui și mai bune de îndrumare a poporului, de alungare a neajunsurilor din viața românească.

Timișoara i-a primit cu dragostea și cu vioiciunea proprie Banatului, dovedind un uimitor atașament la idealurile creștine propovăduite de Biserică în sânul neamului. Cele 7 biserici zidite după răsboiu, — ca în nici un alt oraș —, frumoase, de concepție îndrăzneață și totuși ortodoxă, cari pun o puternică pecetie a spiritului românesc pe acest mare oraș, sunt o dovadă decisivă, chiar dacă n'am vrea să mai amintim și de numeroasa azistență intelectuală pe care am văzut-o în unele din aceste biserici la vecernie în zi de lucru.

Lucrările pregătitoare ale congresului s'au desfășurat în ședința comitetului Asociației în ziua de 9 Nov. înainte și după masă, în spațioasa sală festivă a impunătoarei case parohiale din cartierul Iosefin, de lângă noua biserică de vechiu și interesant stil bizantin, unde păstorește vrednicul preot Ioan Imbroane, organzatorul congresului.

In ședința de după amiază a comitetului la care au fost de față și mulți preoți, s'a pus la punct moțiunea care trebuia votată a doua zi fără multă risipă de vorbă.

Congresul propriu zic s'a ținut a doua zi. De dimineață congresiștii au participat la sfânta Liturghie săvârșită în biserica amintită cu sobor de preoți, de P. Sf. *Andrei Magier*, episcopul Aradului, care la sfârșit a ținut o predică despre iubire și jertfă, densă în idei și vrednică să fie reținută pentru caldele și adâncile definiții și ilustrări ce s'au dat acestor supreme virtuți ale vieții și legăturii ce există între ele.

S'a deschis apoi congresul, în sala de modernă înfățișare a Liceului Comercial, cuvântând cu duioșie și convingere, cu blândețe și hotărâre, veneratul și iubitul președinte al Asociației, Păr. Icon. Stavr. Dr. Gh. Ciuhandu.

Intâi P. C. Sa a dat expresiune omagiului clerului ardelean pentru M. Sa Regele în următoarele cuvinte:

Dela Congresul nostru ultim, ținut în anul trecut la Târgu-Mureș, viața românească în deobște prezintă o întreagă serie de fapte și fenomene cu totul nouă. După o viață publică, cu multe umbre și neajunsuri, pricinuite de păcatul colectiv al politicianismului steril și virulent, ca și după alte multe greșeli de ordin individual, astăzi avem, din Voința salvatoare a Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, Constituția nouă *dela 20 Februarie. Ea este sortită să înalțe prestigiul Regalității române, ca factor de purificație și de o nouă îndrumare a neamului pe cărările destinului național.*

Noi preoții, întotdeauna pe buze în rugăciunile noastre cu numele Regelui, exprimăm Majestății Sale, din acest prilej, omagiul nostru recunoscător și îi urăm din tot sufletul: să cureță țara de fărădelegi și de nelegiuiți și să-i deie avânt de prosperare.

Trăiască Majestatea Sa Regele!

Pomenind apoi de greul doliu ce-a lovit în vara din urmă neamul nostru prin perderea marei noastre Regine Maria și a neuitatului poet și luptător naționalist Octavian Goga, P. C. Sa arată că două sunt problemele spirituale impuse de momentul actual în preocuparea congresului:

Congresul de față, tocmai în acest semn se va ocupa de cele două probleme principale ale sale. Cea dintâi este: de a ne examina și cultiva conștiința preoțească în vederea necesităților curente, sporind râvnele preoțești și aprinzând și mai mult darul preoțesc spre slujirea cuviincioasă a zilelor noastre.

Cea de a doua problemă e fixată, deasemenea, în nota actualității. Majestatea Sa Regele, în Augusta Sa grijă de viitorul țării, ne-a dăruit așezământul Străjeriei. *Și în această privință, noi am socotit să întrăm în actualitate, examinând și fixând raporturile de colaborare a preoțimei în cadrele Străjeriei.*

In sfârșit P. C. Sa a insistat mai pe larg asupra multelor neajunsuri materiale cu cari are de luptat preoțimea, așa cum sunt expuse în moțiune.

A vorbit apoi P. S. episcop Dr. Vasile Lăzărescu accentuând că problemele congreselor preoțești sunt în primul rând de ordin spiritual și abia în al doilea rând de ordin material.

Un alt frumos cuvânt a rostit P. S. Dr. Andrei Magier arătând că datoria principală a preoțimii este de a fixa un ideal religios neamului nostru, care nu poate fi unul de import, ci se găsește în ortodoxia românească, care va avea să devină cea mai frumoasă floare a creștinismului. Banatul promite să aducă în acest scop o contribuție de frunte.

A vorbit apoi Părintele Dr. D. Stăniloae, aducând binecuvântările I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, întemeietorul și îndrumătorul înțelept și iubitor al Asociației clerului «Andrei Șaguna».

Cuvântul cald, al domnului general Dragalina, care a descris în sentințe metalice fuziunea strânsă ce există între sufletul armatei române și preoțime, îl redăm întreg și deosebit pentru marea lui frumusețe, ce-a trezit și în congres un entusiasm de nedescris.

Au mai vorbit P. C. Părinți consilieri Zaharie Moga în numele P. S. episcop Nicolae al Orăzii, Sava în numele P. S. episcop Nicolae al Clujului, dl Ciupe, secretar general al Ținutului Timiș, pentru dl rezident regal Al. Marta și pentru toate autoritățile.

In ședința de după amiazi, congresul a ascultat temeinicele expuneri ale Păr. Florea Codreanu despre «Mijloacele pentru întărirea conștiinței preoțești» și Ioan Imbroane despre «Preotul și Străjeria». Amândouă referatele au fost ascultate cu mare atențiune, pentru sugestiile de îndrumovnicire, pentru lărgirea orizontului pastoral ce l-a oferit.

A urmat apoi darea de seamă despre activitatea Asociației pe anul trecut. Trecându-se la cetirea moțiunii, Părintele Dr. D. Stăniloae a expus în prealabil situația grea în care au fost așezate Academiile teologice prin noua lege a învățământului superior, rugând congresul să dea glas doleanțelor lor atât în moțiunea generală, cât și în adrese speciale pe cari să le trimită M. S. Regelui, I. P. S. Patriarh, dlui ministru al Educației naționale. Congresul primește cu mare însuflețire, voința lui fiind tălmăcită de P. C. Păr. Prot. Dr. Vasile Oana.

Cu citirea moțiunii, pe care o publicăm deosebit, lucrările congresului au luat sfârșit lăsând cele mai mișcătoare și mai roditoare urme în sufletele participanților.

Suveranul și tineretul. *Acțiunea educativă, pornită din înaltul îndemn al M. Sale Regelui și înfăptuită în cele două instituții ce incadrează azi pe toți tinerii cari n'au trecut încă de vârsta adolescenții: străjeria și premilitarismul, a reușit să deschidă tineretului orizonturile largi ale unei vieți de muncă constructivă pentru ridicarea lui și pentru binele obștesc.*

Ministerul educației naționale anunță acum măsuri nouă pentru ușurarea condițiilor de viață a tineretului universitar, care îș înțelege cu adevărat rostul său.

Aceste înfăptuiri fac parte din același program de activitate pentru educația și ocrotirea tineretului, — program care păstrează sugestiile și dorința marelui protector al tineretului, — protector care este Suveranul nostru.

Moțiunea congresului preoțesc din Timișoara

Congresul al XVII-lea al Asociației „Andrei Șaguna" a clerului ortodox român din Ardeal, Bănat și Crișana, întrunit la Timișoara la 10 Noemvrie 1938,

având în vedere propunerile Comitetului său în două ședințe: una la Sibiu în 8 Februarie și alta la Timișoara în 9 Nov. a. c. cu cari prilejuri a fost examinată situația generală, precum și dezideratele de până aci ale clerului,

în fața istoricei cotituri, pe care a adus-o anul curent în viața Statului, precum și în fața realizărilor și necesităților din viața noastră românească, votează următoarea

MOȚIUNE:

I. In general

1. Clerul ortodox român, își exprimă bucuria, că la cârma Statului s'a instaurat un crez politic-religios de acord cu tradiția vieții românești și cu interesele de viitor ale românismului, — și că, prin înțelepciunea și energia M. S. Regelui *Carol al II-lea*, avem o *Nouă Constituție*. De aceea, clerul ardelean, profitând de aceasta întâie întrunire în Congres după votarea Constituției noui, exprimă M S. Regelui sentimentele celui mai profund omagiu și gratitudine, precum și rugăciuni către Dumnezeu pentru a-L învrednici să-și desăvârșească opera de salvator și îndrumător de neam.

2. Preoțimea își exprimă convingerea intimă, că în interesul desvoltării organice, netulburate a vieții politice de Stat a neamului, e absolut necesar: să se creeze fără întârziere *bazele unei politici religionare de Stat*, care să fie pusă în lucrare cu consecvență și în spirit de dreptate și de cuvenite reparații după nedreptățile suferite în trecut, — iar acestei politici să i se asigure în viața de stat stabilitatea necesară, pedeasupra oricăror trecătoare interese de guvernare în spirit de partid, pe care-l dorim îngropat pe veci.

3. Increzători în experiențele noastre de viață bisericească constituțională, clerul ardelean cere: Să se păstreze necondiționat actuala *organizație unitară bisericească, în principiile sale de autonomie*, admițându-se numai modificări și întregiri necesare de acord cu principiul autonomiei bisericești, — și ca, totodată să se asigure Bisericii ortodoxe române din întreaga țară, toate condițiile morale și materiale, de complectarea organizației sale și de salarizarea clerului și a slujitorilor bisericești.

4. Congresul ia act cu mare satisfacție și gratitudine, că prin Inalta Voință și Chezășie regală, s'a ajuns la *unificarea învățământului teologic*, și, convergent cu acest principiu realizat, la formula *liceelor confesionale*, preconizate de Insuși M. Sa Regele, din prilejul serbării centenare a Seminarului central din București.

5. De acord cu principiul acesta și drept completare în același spirit, Congresul solicită păstrarea *Adedemiilor noastre teologice* în rândul școlilor de învățământ superior, cu toate consecințele ce decurg din aceasta, și anume:

a) Reconfirmarea dreptului, recunoscut prin Decretul-lege din 18 Maiu a. c. de a da licenţe absolvenţilor lor;

b) Admiterea absolvenţilor lor în şcolile normale superioare, pentru a deveni profesori secundari de religie;

c) Echivalarea profesorilor lor cu profesorii Academiilor din învăţământul superior;

d) Lăsarea în fiinţă a catedrelor pe care le are de prezent Academia teologică din Sibiu şi ridicarea lor la acelaş număr şi la celelalte Academii.

6. Congresul cere, ca *Şcoalele normale* din întreaga ţară, şi mai ales pentru Ardeal, care a trăit până decurând această tradiţie, să fie aşezate în cel mai apropiat raport cu biserica neamului, deoarece aceste şcoale dimpreună cu şcolile teologice sunt indicate prin misiunea şi rostul lor, să meargă mână 'n mână şi complectându-se pentru a prezida şi a realiza împreună marea misiune de educare a poporului român.

7. In prag de apropiata serbare de două decenii dela marea Adunare naţională dela Alba-Iulia, unde s'a proclamat din partea Ardealului robit unirea politică cu Ţara-mamă, clerul din Mitropolia Ardealului aduce omagiul său recunoscător tuturor înaintaşilor, mireni şi preoţi, luptători şi martiri ai românismului, — totodată stăruie cu căldură la toţi factorii politici-naţionali şi bisericeşti: să iniţieze paşii necesari pentru a tămădui şi rana desbinării religioase dintre români, săvârşită şi ea tot la Alba-Iulia, acum un sfert de mileniu, şi pentru a se reconstitui şi unitatea religioasă a românilor şi mai ales în Ardealul pestriţat şi slăbit de atâtea minorităţi de ordin etnic şi religios.

II. In special, clerul cere:

1. Legiferarea cât mai urgentă a armonizării salariilor preoţeşti de toate gradele, potrivit pregătirii şi funcţiunii, şi egalarea cu ale membrilor corpului didactic; consultată fiind în această privinţă şi Asociaţia noastră.

La legiferarea armonizării salariilor să se ţină seama şi de următoarele:

a) Să se calculeze 5 gradaţii de vechime şi o gradaţie de merit, încă în bugetul 1939/40;

b) Să se acorde spor de 25% asupra salariilor preoţilor fără sesii şi fără case parohiale;

c) Preoţilor, cu licenţă sau doctorat în filosofie ori în drept, să li se conteze acest grad academic întocmai ca licenţa, respectiv doctoratul în teologie, deoarece şi aceste studii sunt utile bisericii şi clerului.

Şi până la dorita armonizare, clerul mai cere:

2. Să se achite gradaţiile şi ajutoarele familiare din prima a lunei ce urmează dela data de când s'a făcut anunţarea ca la corpul didactic gradaţiile nefiind un ajutor ci parte integrantă din salar.

3. Faţă de scumpetea crescândă din zi în zi, căreia cu salariile de azi nu i se poate face faţă, să se şteargă toate curbele aplicate, revenindu-se la salariile din 1929.

4. Să se păstreze şi pe mai departe scutirea venitului sesiunilor parohiale de sub impozitele şi taxele comunale, fiind sesiunile parte integrantă din salarul preoţesc.

5. Să se acorde şi preoţilor tratamentul prin care, conform legii din Monitorul Oficial Nr. 78 din 1935, se acordă învăţătorilor din secuime, Munţii apuseni şi Zona culturală, — spor de 50% la salar.

6. Scutirea de taxe şcolare pentru fiii de preoţi, la fel cu corpul didactic, şi acordarea de burse în aceleaşi condiţiuni.

7. Să se înlăture total cumulul, ca nimeni să nu aibă decât o singură funcţiune şi un singur salar.

8. In caz de pensionare, preotul să rămână la parohie cu titlul de administrator şi cu leafa sa, până la punerea în curgere a pensiunii, spre a se evita cazurile de preoţi pensionari fără salar şi fără pensii şi cazul preoţilor noui fără salar.

9. Să se respecte arondarea protopopiatelor existente din Mitropolia noastră, — iar protopopilor să li se acorde salar şi după funcţiunea protopopească computabil la pensiune.

10. Repararea integrală a nedreptăţilor trecutului în raport cu celelalte culte cu privire la numărul protopopilor, consilierilor, funcţionarilor bisericeşti, precum şi aplicarea Art. 31 din Legea cultelor referitor la numărul sufletelor, averea şi nevoile reale ale diferitelor culte.

11. Consilierii — referenţi eparhiali — cari, îndeosebire de alte Mitropolii, stau sub restricţii duble: că li se interzice şi nici nu au funcţii secundare plătite şi, în aceeaş vreme, li s'au redus esenţial lefurile de odinioară, corespunzătoare demnităţii şi muncii lor, — să fie restabiliţi în salariile din 1928/29, de acord cu hotărârile în vigoare ale Congresului naţional-bisericesc asigurându-li-se şi cortele în natură ori chiria corespunzătoare.

12. Să se ia în buget salar pentru preoţii misionari, revizori şi secretari eparhiali, posturi suprimate în 1931.

13. Să se acorde diurne cuvenite Consistoriilor spirituale parohiale şi celor mitropolitane.

14. Să se scutească fondurile eparhiale de pensiuni de vărsarea reţinerilor de 10% la Casa generală de pensiuni a statului.

15. Concordatul şi Acordul cu Roma, fiind dăunătoare intereselor statului şi ale Bisericii, să fie denunţate fără întârziere.

16. Observarea strictă a repausului duminecal, cu aplicarea sancţiunilor prevăzute de lege.

17. In şcolile de toate gradele să se prevadă câte două ore de religie pe săptămâsă, reîntroducându-se şi examenul de religie.

18. Revizuirea şi înlocuirea potrivită a primarilor eterodocşi din comune pur ortodoxe sau de majoritate ortodoxă, precum şi a acelor primari, cari sunt certaţi cu morala, sau nu cercetează biserica.

19. Să se sistemizeze prin lege catedre de religie pentru şcolile primare şi secundare unde sunt ore suficiente pentru catedre.

20. Să se ia în bugetul statului toţi cântăreţii absolvenţi ai şcoalelor noastre de cântăreţi, asigurându-li-se aceleaşi drepturi ca absolvenţilor şcoalelor de cântăreţi din vechiul regat.

21. Preoţii să nu funcţioneze în judecătoriile comunale, iar desbaterile acestor judecătorii să nu aibe loc în Dumineci şi sărbători.

22. Modificarea dispoziţiilor Legii administrative, ca şi preoţii rurali să aibă vot deliberativ în consiliile comunale.

23. Indepărtarea din învăţământul de toate gradele a profesorilor şi învăţătorilor comunişti, sectanţi şi ateişti, totaşa elevii cu idei comuniste, sectare ori ateiste să fie eliminaţi din toate şcoalele ţării.

24. Să se legifereze desfiinţarea tuturor organizaţiilor antinaţionale şi anticreştine, între ele şi masoneria, cari sapă la temelia statului şi la schimbarea ordinei sociale, iar membrii lor să fie constataţi şi scoşi din sfânta Biserică.

Suveranul României la Londra

O primire dintre cele mai strălucite s'a făcut M. Sale Regelui Carol II, care însoţit de Măria Sa Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia, moştenitor al tronului, precum şi de ministrul de externe al României şi de-o aleasă suită, a vizitat săptămâna aceasta, în mod oficial, capitala Angliei, oprindu-se la înapoiere în capitalele Belgiei şi Franţei.

In metropola Marei Britanii, ca oaspe al Suveranilor englezi şi al poporului britanic, miile de cetăţeni englezi au întâmpinat cu rară însufleţire pe Suveranul României şi pe Moştenitorul Tronului român.

Poporul englez, pe cât de mare, pe atât de nobil şi profund religios, şi-a manifestat iubirea şi căldura sufletească pentru Suveranul care întrupează neamul nostru năzuitor spre pace, linişte şi progres.

Acele cuvinte de: Trăiască Regele! strigate de publicul londonez, cu un accent cât se poate de românesc, le tălmăcim ca o apreciere tot mai dreaptă şi mai adâncă a ţării noastre şi a poporului ei, încă şi astăzi nu de ajuns de cunoscut şi preţuit în depărtatul occident, — în acel occident care are tot interesul ca România să fie nesdruncinată şi puternică pe întreg locul ce-l stăpâneşte prin muncă, jertfă şi credinţa fiilor săi.

Cu urarea de bun venit pe pământul englez, Majestatea Sa Regele George IV a zis Suveranului nostru:

Legăturile între ambele Noastre popoare au fost strânse în decursul acelor zile istorice când ele sub conducerea atât a distinsului Vostru Părinde, cât şi a Părintelui Meu, au combătut împreună pentru aceeaşi cauză, — şi Mă bucur să constat că de atunci aceste legături au rămas cordiale şi sigure. Sunt încredinţat că aceste fericite legături vor continua şi în viitor şi vor servì interesele acelei păci atât de arzător dorită de ambele noastre popoare.

M. Sa Segele Carol II a răspuns:

Sunt foarte mişcat de amintirile legăturilor de Familie ce leagă atât de strâns România şi pe Mine personal de Anglia şi de Familia Maiestăţii Voastre. Cauza comună pe care Părinţii Noştri au apărat-o, este pentru Mine cea mai sigură chezăşie că urmaşi lor vor găsì în sufletul lor şi al popoarelor lor îmboldurile necesare ca aceste legături de la Ţară la Ţară să se desvolte în cel mai perfect spirit de binevoitoare colaborare paşnică.

In acest fel Cei doi monarhi urmăresc mereu cu stăruinţă opera de armonie şi pace între popoarele lumii.

Clerul şi poporul nostru nu poate să fie decât mulţumitor şi recunoscător din tot sufletul, înţeleptului Suveran al tuturor românilor, căruia străinătatea i-a adus atâta cinste şi dragoste în a Sa „călătorie de pace şi bunăvoinţă".

* FOIŞOARA *

Evoluţia biologică, transformismul şi religia

(6)

de **Vasile Coman**

(Urmare şi sfârşit din Nr. 43)

Descoperirile paleontologice nu sunt în situaţia, de-a susţine monofiletismul. Nu avem un arbore filogenetic decât nominal, hipotetic. Ea nu ne dă prin descoperirile ei decât diferite ramuri autonome, cari se termină în întregime la diferite epoci, fără a naşte alte forme noui deosebite, care să se continue (Idem pg. 344).

Acest adevăr al paleontologiei e întărit şi de o importantă lege fiziologică, care determină precis nota specifică speciei: Este legea „interfecundităţii limitate în cadrele speciei". Conform acestei legi fiziologice chiar dacă două specii s'ar împreuna întreolaltă, rămân nefecunde. Dacă în caz extrem, au urmaşi, aceştia sunt sterili (bastarzi). (D. Roza, în teoria sa ologenetică, susţine că speciile sunt susceptibile de transformări până la un anumit punct, când devin fixe. op. cit. pg. 11).

— Transformiştii au văzut, în desvoltarea individului, dela prima celulă germinală până la maturaţie, încă un argument în sprijinul teoriei lor. Istoria teoriei transformiste se aseamănă cu a unei dogme catolice. Odată enunţată teoretic, au alergat să-i găsească exemple în lumea vieţuitoarelor, să o susţie.

De aceea când s'a găsit un aşa zis organ rudimentar, ori organe homoloage şi analoage, un caracter asemănător între o specie şi alta, au conchis îndată, că e vorba de un semn neîndoelnic al înrudirii specilor şi al originii lor comune. Astfel a fost cazul în evoluţia ontogenetică. Deoarece în procesul de desfăşurare al embrionului dela simplu la complex, distingem o parte generală — atât în evoluţia întregului cât şi a fiecărui organ sau ţesut, cum ar fi înmulţirea cariocinetică a celulelor sau poliferarea lor, parte care este asemănătoare la mai multe animale, ei au conchis că ontogeneza e o recapitulare a filogenezei (a felului cum s'au desvoltat toate fiinţele din celula primordială). (P. S. Irineu Mihălcescu: Curs de apologetică pg. 171).

Această teorie a fost enunţată de Harwey, schiţată de Et. Geoffroy, desvoltată de Serres şi susţinută cu un lux de presupuse argumente de Haeckel. Acesta suţinea că filogeneza este cauza mecanică a procesului ontogenetic. (L. Vialleton: op. cit. pg. 129).

El a şi încercat să stabilească peste 30 de puncte de comparaţie între stadiile de desvoltare ale individului şi cele ale regnului animal. (P. S. Irineu Mihălcescu: idem pg. 171: Unii fiziologi nu duc această comparaţie decât până la peşti. Socotind marea mama vieţii, toate fiinţele trec în faza embrionară printr'un stadiu maritim).

Interpretarea evoluţionistă a procesului de desvoltare a individului a prins foarte repede şi a dat un avânt deosebit embriologiei. Insă evoluţia procesului embrionar, e o evoluţie dirijată şi absolut limitată la tipul formal din care fac parte.

Inainte însă de a putea face vreo comparaţie de înrudire între un stadiu embrionar şi o clasă a animalelor, trebue să observăm că părţile embrionului nu sunt organe, ci scheme, formate din celule embrionare, care sunt cu totul deosebite de celulele unui organ deplin format. (L. Vialleton op. cit. p. 131).

De altă parte în desvoltarea embrionului putem distinge o parte generală şi una particulară. Dacă în părţile generale un embrion se aseamănă cu altul, în sensul că amândoi au pornit dela o celulă şi materia urmează anumite legi comune, „acestea sunt pur şi simplu forme, pe care trebue să le ia embrionul în desvoltarea sa progresivă dela simplu către mai complicat". (P. S. Irineu Mihălcescu: op. cit. pg. 177.

Acestea nu corespund decât metaforii anumitor clase din regnul animal. (L. Vialleton: op, cit. pg. 131).

Dar fiecare embrion are ceva special, o structură anatomică deosebită, o potenţă de desvoltare specifică, şi un stadui evolutiv propriu, care nu se aseamănă deloc cu al altui animal, ci numai cu embrionul speciei din care face parte. Orice mijloace artificiale s'ar întrebuinţa pentru a se opri spre exemplu un embrion de a mamiferelor în stadiul reptilian, să se prefacă în reptilă, nu se poate. A. v. Kölliker, un vestit embriolog al veacului al XIX-lea, emisesc o astfel de teorie, heterogenetică. El crede că un ou de broască, având o rezervă nutritivă abundentă, ar putea să nască o reptilă. (L. Vialleton: op. cit. pg. 156). Ori cât ar putea influenţa mediul, sau alţi factori asupra formei embrionului, ei nu pot schimba structura lui anatomică şi nu pot crea specii noui, care să înceapă o viaţă nouă şi durabilă. Prin cine ştie ce împrejurări excepţionale în faza embrionară se poate naşte un tip deosebit, polimorf, un conglomerat de forme, un monstru, însă acesta nu e o specie nouă.

Noi nu negăm că în viaţa individului nu acţionează într'o anumită măsură factorii externi. Asupra unui individ atât în stodiul embrionar, cât şi în viaţa liberă, acţionează două forţe. O forţă sau mai multe, externe, centrifugale, cari încearcă să aducă schimbări. Acestor forţe le-a dat darvinismul o valoare creaturală. Dar, paralel cu aceste forţe, acţionează şi una centrală. Aceasta menţine totdeauna evoluţia în cadrul anumitor limite şi nu lasă decât variaţiuni slabe şi secundare în viaţa individului.

Evoluţia ontogenetică ne duce cu totul la altă concluzie decât cea transformistă. Fiecare embrion şi fiecare organ sau ţesut embrionar urmează totdeauna drumul său drept, ortogenetic. Ortogeneza dă procesului embrionar un sens dirijat şi rele-

† Prot. Traian Petrişor
consilier mitropolitan

Duminecă 13 Noemvrie a. c., la ora 5 dimineaţa, s'a săvârşit din viaţă Părintele Prot. *Traian Petrişor*, consilier referent mitropolitan. O boală aprigă şi scurtă a pus capăt prea devreme vieţii de osteneli pentru Biserică şi pentru Neam a acestui vrednic demnitar vlădicesc.

Păr. Prot. Traian Petrişor s'a născut la 8 Maiu 1882, în Alţina. Fiu de preot, după ce a urmat şcoala primară şi liceul din Sibiu, s'a hotărât să îmbrăţişeze s ujba preoţească pe care o cinstea cu râvnă fierbinte şi tatăl său. Cu acest gând s'a înscris, după ce a trecut examenul de matură, la Seminarul „Andreian" din Sibiu, pe care l-a absolvit în 1904. In acelaşi an a fost rânduit paroh în Guşteriţa. A păstorit acolo 24 de ani, distingându-se deopotrivă pe teren bisericesc, cultural, naţional românesc şi economic. A fost unul dintre puţinii bărbaţi fruntaşi ardeleni cari au înţeles că mântuirea asupritului norod românesc de dincoace de munţi presupune printre alte şi cucerirea independenţei sale economice. In această direcţie a şi lucrat cu multă tragere de inimă şi cu tot atâta spor.

Rămas văduv după moartea soţiei sale, preoteasa Livia, cu o casă de copii mărunţi şi buni şi maicuseamă cu prestigiul unui devotat slujitor sl Bisericii noastre, I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* l-a distins cu titlul de protopop şi l-a numit consilier referent al Mitropoliei Ardealului. In această slujbă, a muncit cinstit până la sfârşitul vieţii sale. Nu şi-a uitat nici aici de vecha sa pasiune: problemele economice. Mişcarea cooperatistă din România întrégită a avut într'ânsul unul din cei mai strădalnici sprijinitori şi sfetnici.

Părintele Prot. Traian Petrişor pleacă dintre noi la o vârstă la care omul mai poate muncì cu folos pentru binele comun, lăsând în urmă-i un nume bun, curate păreri de rău şi cinci copii nemângăiaţi pe cari i-a crescut creştineşte şi i-a aşezat în bună parte.

Marţi 15 l. c., înainte de amiazi, I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* s'a dus la căpătâiul defunctului, pentru a împărtăşì, credinciosului Său sfetnic, arhierească binecuvântare şi a se ruga pentru odihna sufletului lui, cum şi pentru a împărţi mângăieri familiei. Indată după aceea, osemintele Păr. Traian Petrişor au fost duse la Guşteriţa şi aşezate în biserica din sat.

In după amiaza aceleiaşi zile, un sobor de preoţi în frunte cu P. C. Lor Prot. *Dr. Andrei Gâlea*, consilier arhiepiscopesc şi Prot. *Emilian Cioran*, asistaţi de diaconii Ioan Dinu, dela Episcopia Orăzii, şi I. Circov, au săvârşit slujba înmormântării. După aceea, Păr. Prot. E Cioran a tălmăcit în cuvinte bine simţite pierderea pe care o sufere clerul Bisericii noastre prin moartea Păr. consilier Tr. Petrişor şi a exprimat condoleanţe în numele I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, a P. Sf. Arhiereu *Dr. Vasile Stan* şi a P. Sf. Episcop *Nicolae* al Orăzii. In numele credincioşilor noştri din Guşteriţa şi-a luat rămas bun dela adormitul în Domnul parohul locului, Păr. Todea. Dnii I. N. Ciolan şi inspectorul Mina Grădinaru au vorbit în numele cooperatorilor şi al ministerului economiei naţionale.

Un convoiu lung şi jalnic a petrecut apoi sicriul la groapă. Flori, multe flori, au fost risipite generos pe ţărâna reavănă de lacrimile copiitor şi prietinilor săi.

Dumnezeu să-l odihnească — şi pe ceice-l plâng să-i mângâie!

Intru pomenirea lui Nerva Hodoş

Un sfert de veac s'a împlinit luna aceasta dela înmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale aceluia care a fost *Nerva Hodoş*. Ziarul nostru, înregistrând moartea regretatului defunct, a subliniat frumoasa vorbire rostită la acest prilej, în capela cimitirului comunal din Sibiu, de «*domnul profesor seminarial Dr. Nicolae Bălan*», actualul mitropolit al Ardealului, care a prezentat „pe răposatul, mai ales tinerimii, ca pildă de muncă, şi de cinste, ambele lucruri atât de rari în zilele noastre". La actul funebral, celebrat de P. C. Sa protosincelul şi directorul seminarial Dr. Eusebiu R. Roşca, asistat de preoţi, era de faţă, între alţi fruntaşi ai neamului, şì I. P. C. Sa arhimandritul vicar-arhiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, astăzi trecut şì dânsul în lumea dreptilor.

Pomenirea, după 25 de ani, a celui dispărut în puterea vârstei, se face — pe lângă parastasul din catedrala mitropolitană din Sibiu, — şi relevând multele lui însuşiri bune, în ziarul *Neamul Românesc* şi în revista *Ideea Naţională* din Bucureşti. In cel dintâi, dl profesor *N. Iorga* spune că fără Nerva Hodoş n'am avea necontenit la îndemână acel admirabil mijloc de informaţie care e *Bibliografia românească veche*, „una din mândriile noastre"; ear în numita revistă, dl *Radu Dragnea*, eminentul ziarist, accentuiază de asemenea rolul principal al răposatului ca autor al monumentalei opere *Bibliografia*, amintind şi reeditarea cărţii: Insemnare de călătorie a lui Dinicu Golescu, a boerului muntean, care confruntase civilizaţia apusului cu înapoierea ţării sale...

Sărbătorirea hramului bisericii din cartierul „Mihai Viteazul" din Sibiu

Poporenii cartierului „Mihai Viteazul" au avut, la prăznuirea sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil, o zi de mare bucurie sufletească sărbându-şi hramul bisericii lor.

Părintele profesor Dr. Nic. Terchilă oficiază sfânta liturghie după care se face o procesiune la locul destinat bisericii care va purta hramul „Sf. Arh. Mihail şi Gavriil".

In prezenţa dlui Caicuţ, reprezentantul dlui primar, a donatorilor şi a unui numeros public, se sfinţesc odoarele donate bisericii de vrednica familie Zenovia şi Hugo Bauman, lt.-colonel veterinar în rezervă, şi anume: Sf. Evanghelie şi icoana hramului îmbrăcate în aur şi argint. Se mai sfinţesc, pivotul în care se păstrează trupul Domnului, danie făcută bisericii de societatea de înmormântare „Mormântul" cu concursul dlui învăţător Vlad şi al tinerilor din acest cartier şi un sf. epitrafir dăruit bisericii de dreptcredincioasa familie E. şi I. Butoiu.

Păr. profesor Dr. N. Terchilă, după ce aduce vii mulţumiri donatorilor, rosteşte o frumoasă cuvântare asupra existenţei neamului românesc prin biserică, având ca pildă lumina Arhanghelului după cum zice svetilna: „Unde umbrează darul tău Mihaile Arhanghele, de acolo se goneşte puterea diavolului că nu sufere să rămâie lângă lumina ta".

Ii răspunde dl lt.-col. veterinar Hugo Bauman îndemnând parohienii să meargă şi pe mai departe pe aceeaş cale trasată de strămoşii noştri spre a se putea ridica o biserică.

După o scurtă masă creştinească, solemnitatea a luat sfârşit. — *V. H.*

Predarea religiei şi educaţiei morale în învăţământul primar

Ministerul Educaţiei Naţionale aduce la cunoştinţă următoarele:

Pentru învăţământul religiei şi educaţia morală sunt prevăzute în programa învăţământului primar două ore pe săptămână şi anume: o oră pentru învăţământul religiei şi alta pentru educaţia morală religioasă. In programa analitică şi orar, ora educaţiei morale religioase e denumită prin: „Datoriile omului şi cetăţeanului".

Atât orele de religie la toate clasele, precum şi orele de educaţie morală religioasă până la clasa IV, se predau de preot. Ori ce alte interpretări şi comentarii aduse programei analitice, privitoare la învăţământul religiei şi educaţia morală, sunt eronate,

Orele de religie şi educaţie morală au fost fixate în mod principial în orarele tip din programă. In cazul când la şcoală predă un singur preot şi coincid orele de religie şi educaţie morală ale diferitelor clase, se vor fixa alte ore, în aşa fel încât să nu fie stânjenit cu nimic acest învăţământ. In cazurile când învăţătorul are mai multe clase, orarele tip precizează locul şi timpul predării religiei, dela caz.

Programa a fost făcută în colaborare cu delegatul Sfintei Patriarhii.

Aşa să fie! In catedrala încoronării la Alba-Iulia, slujindu-se parastasul pentru odihna sufletului celuice a făcut prima unire a românilor, Voevodul *Mihai Viteazul*, dl prof. N. Iorga, în cuvântarea rostită a subliniat biruinţa şi jertfa marelui erou, dela moartea căruia s'au împlinit 337 de ani.

Dl N. Iorga a adaogat:

Mihai Viteazul ne spune din adâncul vremilor: Să fiţi viteji, drepţi şi credincioşi, aşa cum a fost el. Ear din partea mea, eu nu pot să închei decât cu ceeace este de sigur şi în inima dvoastră a tuturor, spunând: Dă, Doamne, să se prefacă în praf şi fum, sub picioarele lui Carol II, orcine ar îndrăzni să se atingă de această sfântă ţară.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

vează acţiunea unei puteri inteligente în această evoluţie. Ea ne arată că în evoluţia embrionară se realizează legea generală: la aceeaşi cauză acelaş efect. Totdeauna embrionul unei specii dă naştere la acelaş tip de animal al speciei.

Iată prin urmare că cele două cuvinte, evoluţie şi transformism, au semnificaţii deosebite. Intrebuinţarea lor sinonimă e o greşală.

Evoluţie poate fi o idee fundamentală, un principiu general în ştiinţă. Transformismul însă este interpretarea mecanică a acestui principiu. Biologia modernă a înlăturat definitiv această interpretare şi a aşezat darwinismul în rândul iluziilor. Cele două evoluţii, paleontologică şi ontogenetică, schiţate rezumativ aici, contrazic interpretare mecanică dată de transformişti evoluţiei biologice.

Arhivele geologice, precum şi procesul de desvoltare a individului, ne mărturisesc o evoluţie în dosul căreia se revelează acţiunea unei puteri superioare, care conduce acest proces totdeauna spre un scop. Echilibrul impresionant care se menţine în natură între vieţuitoarele inferioare şi cele superioare, ca şi în lumea plantelor şi corelaţia dintre părţile unui organism, sunt probe că evoluţia nu este opera jocului orb al factorilor naturali inconştienţi, ci e „condusă de o voinţă creatoare, de o forţă spirituală, transcendentă, care străbate materia de un suflu creator".

Cărţile vechi

Sub acest titlu scrie *Neamul Românesc* din 4 l. c. următoarele şire, vrednice de luare aminte:

„Prin bisericuţele de ţară şi mânăstirile de altă dată, turistul curios poate descoperì, în afară de atmosfera care aminteşte evlavia trecutelor veacuri ale ortodoxiei noastre, şi o impresionantă bogăţie de file îngălbenite, rupte din vechile cărţi de ritual, — sau chiar volume întregi legate rudimentar în piele groasă şi tipărite cu slovele, atât de atrăgătoare în eleganţa lor sobră, ale alfabetului chirilic.

Sunt cărţi de cult: mineie, liturghiere, ceasloave, octoihuri, unele tipărite cu multe veacuri în urmă la Veneţia, altele mai noui, scoase de sub teascurile vechilor noastre tipografii; cărţi care au păstrat, între paginile lor, icoana vie a muncii monahilor de altă dată, cari nu mai pregetau traducând, săpând literă şi imprimând apoi roadele muncii lor.

Ce-au însemnat aceste modeste tipărituri în trecutul nostru cultural, o ştim cu toţii. Azi, însă, ele nu mai sunt folosite în biserici. Şi, cu toate că sunt inventariate şi socoteala lor este ţinută de episcopate, totuşi nu sunt ferite de eventualitatea dispariţiei. Pentrucă multe din ele putrezesc pe încetul în firidele umede pe unde neglijenţa şi neştiinţa oamenilor le-au aruncat.

Ingrijată de soarta vechilor cărţi bisericeşti, o revistă din provincie propune ca ele să fie adunate şi date în păstrare seminariilor teologice, şcolilor normale şi liceelor. In felul acesta, buna lor îngrijire ar fi asigurată; în acelaş timp ar fi de un real folos profesorilor de literatură şi de istorie, ale căror lecţiuni ar putea fi ilustrate cu acest material concret, capabil să stârnească mai uşor interesul elevilor.

Propunerea este interesantă şi merită toată atenţiunea.

Libertatea scrisului, mult stânjenită în biserica romano-catolică

— O sumedenie de lucrări bune franceze, engleze şi italiene puse la index —

Formidabila putere, deţinută de anumite congregaţiuni de cardinali în Roma de a decide ce cărţi n'are voie un romano-catolic să citească sau să păstreze, s'a exercitat de pe vremea pontificatului lui Piu V şi a conciliului din Trent. Mai pronunţat s'a manifestat această putere în ultimul veac: lista scrierilor condamnate, până la anul 1924, se întinde la mai bine 290 pagini ale unui volum în octav, dublu colonat.

Iată câteva din operele unor distinşi scriitori, cari au avut să îndure osânda punerii lor la index din partea monseniorilor Romei:

In Franţa şi Anglia. — Peter de Marca, arhiepiscop de Paris, a fost pus la index pentru lucrarea ce-a alcătuit-o asupra înţelegerii dintre autoritatea preoţească şi cea imperială. Proscris a fost şi cunoscutul arhiepiscop *Fénelon*. Cât p'acì era să fie cenzurată şì scrierea lui *Bossuet* despre Galicanism.

Este surprinzător numărul scriitorilor englezi proscrişi în veacul XVII. Printre ei figurează episcopul *Berkeley*, — filosoful. episcopul Beverigde, învăţatul canonist, episcopul Sanderson, pentru lecturile sale asupra conştiinţei, episcopul Pearson, pentru valoroasa sa scriere despre Credeu. Alte luctări englezeşti pe care nu ne-am fi aşteptat să le aflăm prohibite, sunt: Logica lui Whateley şì Religio Medici a lui Sir Thomas Browne. In veacul trecut, singurul englez al cărui nume apare pe lista indexului, este Frederick Denison Maurice.

Oprite au fost apoi Scrisorile provinciale ale lui *Pascal*, Eseurile lui *Montaigne* şi Evoluţia creatoare a lui *Bergson*. Printre recenţii scriitori de imaginaţie este *Maeterlinck* cu ale sale Opera omnia. —

In Italia. — Dintre scriitorii italieni puşi la index, vrednic de ştiut este preotul-filosof *Rosmini*, „unul din cei mai iluştri reprezentanţi ai filosofiei creştine din veacul său şi în acelaş timp un critic de primul rang". Cartea sa proscrisă poartă titlul „Cele cinci răni ale bisericii", care, cică, ar fi fost condamnată mai de grabă din pricină că era socotită ca inoportună în configuraţia politică a vremii.

Printre lucrările literare şi istorice romano-catolice de recentă dată interzise a fi cetite, sunt Viaţa sf. Chantal de *Bré-*

Cuvinte regale

Astăzi, ca şi în trecut, liniile generale ale problemei se pun în acelaş mod: viaţă morală şi întărire sufletească în credinţă, progrese culturale, prin perfectarea ştiinţei româneşti şi întărire a Neamului, spre a putea rezista, în vremuri de răstrişte, oricărui duşman, fie din afară, fie dinăuntru.

Cuvântul

dlui general Dragalina, comandantul Diviziei I de Banat, la congresul preoţesc din Timişoara

Prea Sfinţiţi Părinţi,
Domnule secretar general,
Prea Cucernici Părinţi,
Domnule preşedinte al Congresului,

Sunt pe cât de onorat, pe atât de fericit, ca în numele Armatei, în numele ostaşilor Diviziei I-a de Banat, vin în calitate de comandant să prezint acestui Congres: salutul omagial.

Armata noastră naţională *a stat dealungul veacurilor totdeauna sub scutul Bisericii noastre naţionale. Sub scutul ei armata s'a născut, s'a desvoltat şi organizat, s'a educat, şi-a întărit rândurile şi sufletul, şi-a oţelit braţul.*

Sub scutul Crucii au luptat oştile noastre, sub scutul ei au păzit ogorul nostru. Credinţa noastră dealungul vitregiei timpurilor şi în apoteoza victoriei a apărut totdeauna, ca suprem simbol: Crucea.

Preotul este al nostru, al ostaşilor, *preotul primeşte pe recruţii noştri, el le ia jurământul de credinţă către Ţară şi Tron, preotul patronează serbările noastre, şi toată viaţa noastră ostăşească.*

Când sună goarna vremurilor grele, în fruntea regimentelor ce se duc spre hotarele în flăcări, este tot preotul. El le dă tăria de suflet, le dă acea forţă de suprem altruism, forţa de a se jerfi pentru Patrie.

Şi preotul este cel care în vârtejul luptei — în plin pericol şi el — închide ochii eroului ce cade înfăşurat în drapel, înfăşurat în tricolorul în vârful căruia stă vulturul şi Crucea.

Preotul este al nostru, *al armatei, e ostaş al ei.*

O armată *de sute de mii de oameni, strânsă pe câmpul de luptă, o armată imensă — acest uriaş organism, — această gigantică fiinţă colectivă, nu poate să prindă viaţă, nu poate trăi, nu poate avea energie şi nici forţă decât* prin credinţă.

Regimentele diviziei I-a de Bănat pleacă steagurile şi în sunet de muzici şi cu urale înflăcărate dă salutul congresului preoţesc.

Alăturea de realitate

Ziarele din capitală au publicat acum vre-o două săptămni extrase dintr'un proect de Lege pentru o nouă organizare bisericească al I. P. S. Sale Mitropolitului Visarion al Bucovinei.

Datorită acestei publicităţi oamenii cu dreaptă cugetare, cari mai aveau vre-o îndoială în ce priveşte calitatea concepţiei ce stă la baza tendinţelor de schimbare a actualei organizări bisericeşti, s'au putut lămuri deplin. Proectul I. P. S. Visarion e un produs de cea mai inferioară marcă, având o bază intelectuală şubredă, inconsistentă, vădind structură sufletească incapabilă să sesizeze si să utilizeze realităţile actuale ale vieţii omeneşti.

Ideea ce trece ca un fir roşu, prin tot proectul I. P. S. Visarion, trătând o obstinenţă naivă şi bizară pentru un principiu nesănătos, inoperant, este aceea a unei alungări a mirenilor din toate forurile bisericeşti, toată viaţa bisericească având să fie dirijată magic, dintr'un cabinet secret şi în mod invizibil, după maniera padişahilor, de ierarh în ce priveşte eparhia şi de paroh în ce priveşte enoria. Un mediu lat izolator trebue să ferească pe ierarh şi pe paroh de contactul cu mirenii, în tot ce priveşte preocupările de buna indrumare a vieţii bisericeşti. Ordinele vor porni din cabinetul inaccesibil al ierarhului şi al parohului pe unde magice şi vor avea o miraculoasă eficacitate, toată lumea nefăcând altceva decât să stea în aşteptarea încordată a noilor porunci ce vin ca meteoriţi de dincolo de stratosferă.

Oh, ce vremuri bune erau mai demult! Cât de ascultător era poporul! Episcopul şi preotul era scutit de obositoarele silinţe de-a convinge, în îndelungate consfătuiri, poporul despre importanţa adoptării şi împlinirii cutărei şi cutărei acţiuni bisericeştt.

Noi înţelegem perfect cât de mult tânjeşte sufletul I. P. S. Visarion după acele vremuri. Şi ne-am bucura dacă s'ar găsi bagheta vrăjită care să le readucă. Dar ce să facem, dacă nu se poate?

Astăzi Biserica trebue să caute, să inventeze, cât mai dese prilejuri şi motive ca mirenii să fie aduşi să stea la sfat cu păstorii sufleteşti. Căci din spontaneitate sufletească ei nu mai vin. Vremea de azi îi ispiteşte cu atâtea preocupări şi pasiuni de interes mai palpabil. Poate e talentul ei. Ierarhia încă trebue să vădească talent în a atrage pe mireni, în a le stârni interesul. Numai aşa misiunea Bisericii se efectuiază cu succes, şi Biserica e forţă vie, de importanţă actuală. Dacă prilejurile şi motivele acestea le dă actuala Lege bisericească fără a se păgubi caracterul ierarhic al Bisericii, ea este o binecuvântare şi numai o deplorabilă neînţelegere şi o veleitate măruntă de-a face cu orice preţ să se vorbească de tine, te poate îndemna la astfel de naive proecte de reformă.

INFORMAŢIUNI

„Tribuna Basarabiei" din Chişinău, organ de propagandă culturală românească din Basarabia de sub direcţiunea dlui *Vasile C. Brăiescu* va închina paginile unuia din viitoarele sale numere comemorării marelui basarabean, născut la Ismail, *mareşalul Al. Averescu*, căruia i se datoreşte validitatea actului unirii ei cu patria mumă prin obţinerea recunoaşterii Italiei.

Pe mâni nemiloase au ajuns sute de mii de slovaci în teritoriile ocupate de unguri, în urma conferinţei dela Viena. Ziarele slovace scriu cu multă durere despre neomenoasa purtare a trupelor ungureşti intrate în regiunile slovăce. Numeroase femei au fost maltratate, ear un învăţător a murit din cauza bătăilor ce i le-au aplicat „vitejii" fii ai lui Tuhutum. Aceste cazuri revoltătoare, spun ziarele slovace, trebue aduse la cunoştinţa opiniei publice din toate ţările creştine.

Rectificare. In „Telegraful Român" Nr. 46 s'a publicat Concursul din parohia Bârghiş de cl. II-a, în loc de **clasa a III-a.**

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 20 Noemvrie 1938, va predica părintele *Gh. Secaş;* ear Luni (Intrarea în biserică) va predica păr. protopop *Emilian Cioran.*

CARŢI ŞI REVISTE

Căţi mai nouă. Au apărut: „Pastorale, predici şi cuvântări", vol. IV şi V, ale I. P. S. Sale *Dr. Miron Cristea,* Patriarhul României. Le recomandăm binevoitoarei atenţiuni a On. preoţimi.

— „Primele zile ale Creştinismului", lucrare în trei volume, de F. V. Farrar, tradusă de I. P. Sa *Nicodim* mitropolitul Moldovei.

— „Documentele Bucovinei", vol. IV; „Dimitrie Onciul", şi „Rolul lui Vasile Bodnărescu în preajma unirii", trei cărţi scrise de prof. *Teodor Bălan* dela Cernăuti.

Poşta redacţiei

Prof. *C. I. S.* în *P.* Se va utiliza îndată ce vom dispune de spaţiu.

Nr. 548/1938 (55) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a **Şercăiţa,** din protopopiatul Oltul-Şercaia, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Chiria pentru locuinţă, sau locuinţă în natură.
3. Sesiunea parohială: 2 jug. cad. 524 st. □ pământ arabil.
4. O soarte de lemne din pădurea composesoratului.
5. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întreg protopopiatul.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Oltul, în Şercaia, jud. Făgăraş, în termenul arătat.

La cererile de concurs se va anexa şi concesiunea dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Şercaia, la 6 Noemvrie 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltul în înţelegere cu consiliul parohial.

Valeriu Judele
protopop.

Ad. Nr. 347/1938 (56) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Silvaşul de sus** cu filia **Lingina,** din protopopiatul Haţegului, cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat după pregătire.
2. Casă parohială în stare bună (două camere, o bucătărie şi pivniţă).
3. Sesiune parohială: *a)* In materă 10 jugăre arător şi fânaţ, 1 jug. fânaţ prin reorma agrară şi 16 jug. pădure; *b)* In filie: 3½ jug. fânaţ şi 10 jug. pădure.
4. Adău, în materă câte două măsuri (à 30 litri) porumb nesfărâmat, iar în filie câte 10 lei numerar de fiecare casă.
5. Câte una zi de lucru de fiecare casă din filie.
6. Stola uzitată în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din Haţeg în terminul indicat.

Concurenţii vor anexa la cererile de concurs şi autorizaţiunea dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc de-a candida la această parohie şi se vor prezenta, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru ca să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 6 Noemvrie 1938.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

[57] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Prihodiste cu filia Tătăreşti de Criş, din protopopiatul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Eclejie 2 jugăre 1100 stj.
3. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliul arhiepiscopesc, se vor înainta subsemnatului Oficiu protopopesc în terminul deschis.

Concurenţii, cu înştiinţarea Oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Brad, la 12 Noemvrie 1938.

Ioan Indreiu
protopop.

Nr. 645—1938 (54) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Bârghiş,** protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu dependenţe.
3. Sesiune parohială 11 jug. 125 st. □ arător şi fânaţ.
4. Stola obişnuită în tract.
5. O ferdelă de cucuruz dela fiecare cap de familie.

Cererile de concurs însoţite de documentele necesare precum şi de încuviinţarea specială de candidare dela P. Ven. Consiliu Arhiepiscopesc se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat.

Concurenţii, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a fi cunoscuţi din partea credincioşilor.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Agnita, la 27 Septemvrie 1938.

Emil Păcală
protopop.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

---

mond, cunoscutul autor al voluminoasei lucrări despre sentimentul religios în Franţa. Altă scriere este cea a Lordului Acton asupra istoriei conciliului Vatican. Alta: autobiografia păr. Tyrell. Şi încă una: Fericire în iad a lui Mivart.

Este impresionant faptul, că cei consemnaţi pe lista indexului roman sunt unul după altul credincioşi aderenţi ai bisericii catolice, teologi, istorici şi oameni ai literilor.

Puţini teologi ai bisericii franceze au adus mai bun serviciu cauzei teologice decât Mgr. *Battifol,* Superiorul Institutului catolic din Toulouse. Cu toate acestea, lucrarea sa despre Euharistie, după epuizarea a 3 ediţii, a fost supusă unei riguroase examinări, găsită bună pentru Index şi abia după un răstimp de 5 ani a reapărut, dar după-ce a fost corectată aşa cum dorea Roma.

Caz similar s'a întâmplat lui *Duchesne.* Primul volum al vastei sale istorii bisericeşti a fost trecut la Indexul cărţilor oprite în 1912.

Călugărul dominican, *Lagrange,* editorul periodicului Revue Biblique şi întemeietorul faimosului Institut de studii biblice din Ierusalim, fără îndoială unul din cei mai învăţaţi cercetători ai Sripturii pe care biserica franceză i-a produs vreodată, — a fost o altă victimă. In anul 1912, unele scrieri ale lui au fost oprite a fi folosite în seminarii.

Şi acum: Cărui scop slujeşte cu adevărat Indexul cărţilor interzise? Lăsăm să grăiască un proscris, Lordul *Acton,* a cărui socotinţă critică, în această privinţă, este de-o capitală importanţă, nu numai din pricină că el a trăit şi a murit în credinţa romano-catolică, ci şi pentrucă el este unul din acei bărbaţi distinşi a cărui lucrare a fost condamnată şi al cărui nume zace la index." S'au oprit cărţi — zice Lord Acton — mai ales pentru faptul că ele păreau derogatorii autorităţii sau primejdioase credinţei, nu că ar fi conţinut numai decât ziceri neadevărate". Şi mai departe: „Indexul cărţilor proscrise a fost utilizat ca o metodă de a păstra tăinuită cunoaşterea istoriei bisericeşti de către credincioşi şi de a promova o închipuită imagine a progresului bisericii"...

(După „The Church Times").

Ion Suciu

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI Sibiu 27 Noemvrie 1938 Nr. 48

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 12.681/1938

Circulară

către toate oficiile protopopești și parohiale din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu.

La 1 Decemvrie crt. se împlinesc 20 de ani dela marea Adunare Națională dela Alba-Iulia, când poporul român din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș s'a unit pe vecie cu patria-Mamă.

Aniversarea acestui măreț eveniment în viața neamului nostru a fost totdeauna un prilej de reculegere și de înoire a puterilor noastre naționale.

De astădată prăznuirea noastră trebue să ia o înfățișare și mai bogată, spre a da tărie nouă hotărîrii de acum 20 de ani. Manifestarea noastră să fie un protest solemn și plin de demnitate contra revizioniștilor, cari încurajați de evenimentele politice recente din Europa, râvnesc cu mai multă poftă la răsturnarea granițelor noastre.

Dar în acelaș timp să fie și un moment de concentrare a simțămintelor noastre de dragoste și alipire în jurul Majestății Sale Regelui nostru Carol al II-lea, sub a Cărui înțeleaptă povățuire vom fi în stare să ținem piept tuturor primejdiilor dinafară și să supunem greutățile zilnice din lăuntru.

In acest sens învităm iubita noastră preoțime să sărbătorească împreună cu enoriașii lor ziua de 1 Decemvrie 1938, cu rugăciuni de mulțumită către Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra neamului nostru și cu smerite cereri ca să ne aibă și mai departe în paza Sa sfântă. Iar pentru popor cu îndemnuri duhovnicești și patriotice de nestrămutată credință către Tron, patrie și legea românească.

Harul Domnului nostru Isus Hristos, dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea sfântului Duh să fie totdeauna cu patria noastră România și cu Regele ei.

Sibiu, 26 Noemvrie 1938.

NICOLAE
Arhiepiscop și Mitropolit.

Serviciul social

M. Sa Regele Carol II este un monarh activ, prezent în viața românească de azi în modul cel mai reliefat, ca factor inițiator și propulsiv al unor acțiuni menite să aibă o influință hotărâtoare în înălțarea noastră ca neam. Spre deosebire de obiceiul majorității monarhilor, cari se mulțumesc să arbitreze cât mai rar în conflictele dintre diferitele pasiuni politice și să figureze fără personalitate proprie la sărbătorile mari, M. Sa Regele Carol II pipăe neajunsurile esențiale ale nației, pe cari le-a ocolit atențiunea tuturor oamenilor noștri politici, și, după chibzuială matură, pune la cale acțiuni vaste, sistematice și perseverente pentru lecuirea lor. Nu se socotește satisfăcut să-și arate în vre-un discurs buna orientare și dreapta judecată în problemele vieții românești, atrăgând atențiunea asupra vre-unuia sau alteia dintre aspectele umbroase ale ei. Majestatea Sa nu e omul care lansează ideea și nu se mai interesează de soartea realizării ei. Cu atâta se mulțumesc oamenii inteligenți dar totuși superficiali, oamenii lipsiți de pasiunea adâncă a unei misiuni, lipsiți de perseverantă și de sistem în viața lor.

M. Sa nu așteaptă să-I pună alții problemele ca să-și dea înalta-I încuviințare la urmărirea lor. Ci le pune singur cu o competință cum nu le-a pus nimeni în viața noastră de stat și organizează meticulos tot aparatul unei eficace rezolvări a lor.

Două mari probleme a ridicat M. Sa, cele mai cardinale ale vieții românești și ale timpurilor de față: problema încadrării tineretului într'un dinamism de simțire și de faptă disciplinată pus în slujba neamului, și problema ridicării oropsitului sat românesc, de care toți spuneam că e rezervoriul vitalității naționale, dar toți constatam, fără a face nimic, că e rostogolit, mai ales în unele ținuturi, într'o mizerie cruntă sub raportul sănătății, al bunăstării economice, al culturii celei adevărate.

Pentru rezolvarea problemei tineretului a creat cu o înțelegere uimitoare a specificului românesc și cu un extraordinar talent de organizare *Străjeria*, care în decurs de un an doi deabia dela întemeiere a pus toată lumea românească și străină în admirație cu rezultatele ei, cu spiritul robust, jertfelnic și disciplinat ce-a reușit să-l imprime tineretului nostru.

Satului i-a dedicat M. Sa echipele regale, iar de acì înainte organizația vastă cât țara a Serviciului Social. Această organizație va angaja pe toți salariații Statului și toți tinerii cari sunt în preajma obținerii unei diplome vor avea să slujească în prealabil până la un an în cadrele acestui Serviciu în vre-un sat. Activitatea va fi concentrată în sat în jurul unui Cămin cultural, iar la oraș în jurul Căminului cultural orășenesc. Metoda de lucru va fi cea experimentată prin echipele regale, Căminul cultural avându-și slujbașii împărțiți pe secții după diferitele laturi ale vieții sătești cari trebuesc vindecate și îndrumate.

O eră nouă se deschide pentru neamul nostru. M. Sa a angajat atențiunea și preocupările în problema centrală a vieții noastre de stat și îndărăt nu va mai putea da nici o conducere viitoare a Țării. Satele noastre prețuite până acuma numai ca grămezi de voturi, vor fi obiectul principal al grijii întregei pături intelectuale, motivul mai tuturor oboselilor, al celor mai nobile oboseli, rațiunea de-a fi și de-a însemna ceva pentru oricare titrat, pentru oricare român cu carte.

Biserica, maica satelor prin excelență, salută cu bucurie negrăită această uriașă întoarcere a atențiunii generale spre sat. Cât de disprețuită era după războiu misiunea preoțească tocmai pentrucă rechema pe tânărul care se smulsese din sat, prin cele 8 clase de liceu, iarăși la sat! «Doar n'am învățat ca să mă întorc iar în rusticitatea, în privațiunile și în întunerecul satelor», răspundeau disprețuitor cei mai mulți tineri, întrebați de nu cumva ar dorì să îmbrățișeze această mare misiune.

Deacì înainte preotul nu va mai fi singur. Și în orice caz misiunea lui va fi mai ușor înțeleasă și mai bine apreciată.

Tocmai pentrucă Biserica a avut și va avea rolul principal în viața sufletească și materială a satului și pentrucă ea are cea mai autentică experiență a stărilor din sat, a psihologiei lui, a posibilităților și căilor de îndrumare a lui, ar fi fost de dorit să fie consultată și ea la stabilirea principiilor Legii Serviciului Social. Ar fi fost apoi în interesul cât mai bunei reușite a acestei acțiuni ca în comitetul de direcție compus din trei persoane, dintre cari una va fi desemnată dintre membrii «Astrei», să fi fost și un reprezentant al Bisericii. Acțiunea Serviciului Social nu va trebuì să fie indiferentă sau incoloră în cultura ce-o va propovăduì, ci întemeiată pe tradiția spirituală a sufletului românesc care crește din ortodoxie. Știm că preotul va face parte, ca salariat al Statului, din Căminul cultural în fiecare sat. Dar cu altă competență, cu alt prestigiu și cu alți sorți de eficacitate s'ar preciza directivele spirituale ale Serviciului Social dela centru, pentru toată țara.

Sperăm că cel puțin la întocmirea Regulamentului acestei Legi, ceea ce se face ni se pare chiar acum, nu se va lăsa neconsultată Biserica. Câte sugestii nu ar putea da ea în fixarea atâtor puncte de program și a atâtor modalități de aplicare?

Acì ne vin în minte deocamdată următoarele:

Ar fi de dorit ca să se accentueze cu toată seriozitatea calitățile de înaltă și severă moralitate ce se cer tinerilor studenți ce vor fi trimiși la sate. Câte elemente cu moravuri ușoare nu se găsesc printre ei? Știe oricine, care are legătură cu satele, cât de mult strică moravurile lor adeseori elevii și studenții, chiar fii ai satului, în timpul vacanțelor, cu atitudinele lor de superb dispreț față de manifestările religioase ale sătenilor, cu viața lor extrem de licențioasă, dând să se înțeleagă prin purtarea lor că numai inculții socotesc legile morale ca având vreo importanță, vreo autoritate.

Să se introducă în Regulament că numai acei tineri se vor învrednicì de cinstea — ca și de avantagiile ulterioare — de-a conlucra la ridicarea satelor, a căror moralitate e deplin și sigur verificată și la cel mai mic semn de abatere dela seriozitatea morală, va fi alungat din acest Serviciu.

Să nu cumva să ducem asupra satelor unda unei grave stricăciuni pentru slaba compensație a unei discutabile culturi! Am văzut noi destui tineri cari fac «propagandă culturală« la sate cu spectacole teatrale urmate de dans în plin post și cu exhibiții profund imorale.

Și mai e necesar un lucru: Tinerii cari vor fi trimiși în sate să ajute ca spiritualitatea satului să crească din sine însași. N'am vrea să-i vedem sămănând romanțele de mahala pe tot întinsul țării și dansurile obscene de import, înăbușind astfel românismul satelor și mahalagizându-le pe toate. Tinerii să învețe cântecele satului, obiceiurile, folclorul, credințele lui. Să și le asimileze pentruca să crească ei cu ele și împreună cu ei satul întreg.

Dela sat avem întâi multe de învățat și mai ales trebue să învățăm întâi a aprecia ce are. Abia pe urmă vom putea să devenim buni învățători.

Suntem siguri că aceste observații și altele asemenea vor fi avute în vedere la întocmirea Regulamentului Serviciului Social, căci cunoaștem arzătoarea dorință a M. Sale de-a face pentru sat numai și numai bine pentru întărirea reală a Țării.

Bucuria dela Cugir

— Târnosirea celei dintâi biserici ortodoxe române. — Toate inimile bravilor „grăniceri" înălţatu-s'au spre Domnul, într'o frăţească împreunare între ele. —

Implinit-a Dumnezeu, în ziua de 13 Noemvrie 1938, dorul cel ferbinte pe care-l purtau de atâta timp în inimile lor românii ortodocşi din *Cugir*, de a-şi vedea şi ei înălţată şi sfinţită Casa de Inchinare Tatălui Celui Bun din ceruri. Zi luminată şi neuitată va rămânea pentru ei, din neam în neam, această însorită zi de toamnă.

Dupăce mica, dar frumoasa lor biserică, a fost terminată prin sforţările de 4 ani ale celor mai buni credincioşi ai ei, ajutaţi de toţi, de mari şi de mici, — şi curtea ei prefăcută într'un prea drăguţ parc, cu cărări betonate spre întrare şi în jurul sfântului locaş, — pe ziua de Duminecă 13 Noemvrie I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, i-a vestit că se va coborâ din Arhierescul Său Tron în mijlocul iubiţilor şi vrednicilor Săi credincioşi din Cugir, şi le va lumina acea zi prin sfinţirea iubitei lor biserici.

Şi a dat această sărbătoare nou prilej bravului popor de grăniceri din Cugir, de a-şi arăta dragostea şi ţinerea lor de fraţi către fraţi. In dimineaţa zilei, în numerosul banderiu de călăreţi cari au alergat pe cai sprinteni de munte spre Poarta de triumf dela marginea comunei, pe lângă ortodocşi, erau flăcăi şi bărbaţi tineri grecocatolici, în haine de sărbătoare, grăbind la întâmpinarea Inaltului Ierarh ortodox. La acea Poartă de bucurie, la ora 8 dim. primarul com *I. Băluţiu* a primit cu cuvinte calde de binevenire pe I. P. Sf. Nicolae şi însoţitorii săi, P. C. consilieri I. Grovu şi V. Nistor, însoţindu-i apoi cu toţii spre noua biserică.

Clopotele anunţau prin cântec voios venirea Stăpânului. La întrarea în curtea bisericii, un şir dublu de preoţi, 16 la număr, l-au primit. Parohul local, părintele *Stoian Rusu*, a întins Inalt Preasfinţitului „pânea şi sarea" bisericească: Sf. Evanghelie şi sfânta Cruce, — pe cari I. P. S. Sa sărutându-le, a luat Crucea în dreapta Sa şi, îmbrăcat în Manthia arhierească, a urmat convoiul de preoţi, cădelniţat de 2 diaconi, până la masa din faţa bisericii noi. Aci punându-şi pe cap Coroana arhierească, a început sfânta slujbă a târnosirii, prin încunjurarea bisericii, cu oprire la miază-zi pentru citirea Sf. Evangheliі şi ungerea cu sfântul mir a acelei laturi a bisericii, aceeaşi oprire făcându-se spre răsărit, la altar, apoi la laturea de miază-noapte şi de apus, — după care s'a făcut întrarea în sfânta biserică. A urmat îmbrăcarea şi sfinţirea Sfintei mese în altar, sfinţirea apei şi stropirea bisericii. Sfânta liturghie sărbătorească, în decursul căreia a fost hirotonit întru diacon candidatul de preot Savu Savu din Pianul de jos. A fost un serviciu divin înălţător, cu biserica înghesuită de credincioşi, — şi pe de zece ori atâţia afară. Corul, nou, tiner, brav, a dat răspunsurile distins!

La urmă Inalt Prea S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a rostit Cuvântarea sărbătorească, purcezând dela cuvintele Domnului Hristos, zise Apostolilor Săi la Cina cea de taină, când îşi prevedea cele ce are să pătimească şi fiorul prin care vor trece Invăţăceii Săi, şi le-a zis lor: *Iar voi rămâneţi întru dragostea mea!...*, cuvinte dumnezeeşti ce cuprindeau tot programul de viaţă a Invăţăceilor Săi, ca şi a noastră a tuturora, cari îi urmăm pe ei. El le spunea: să se îndrumeze şi să lupte în lume, aducându-şi aminte de tot ce El a făcut pentru ei, de ce a suferit pentru ei, şi atunci, rămânând întru dragostea Lui, toate le vor suporta uşor. In mijlocul furtunii ce-i va împresura, să nu lase să se stângă întru ei dragostea pentru El, şi nici o furtună nu-i va putea răpune.

Mie mi-se pare, spune I. P. S. Sa, că la un praznic măreţ ca cel de azi, Mântuitorul se pogoară în haina Sa albă, în mijlocul celor adunaţi, şi le strigă lor: *Rămâneţi întru dragostea mea, acum şi totdeauna!* Căci zilele grele sunt şi pline de primejdii... Că deşi Iuda, cel dela Cina cea de taină, nu e între noi, dar sunt alţi atâţia printre noi cari vând zilnic pe Isus, îl scuipă şi strigă să-l răstignească, prin purtarea lor atât de străină de viaţa rânduită nouă de El. Dar celor cari au rămas întru dragostea Lui, trăind după poruncile Lui, nu le pot face nici un rău glasurile potrivnice, ci ele amuţesc neputincioase! Căci tare este dragostea întru El.

Din porunca aceasta a Mântuitorului eu văd pentru noi izvorând 3 învăţături: 1. Cea dintâi e *dragostea lui pentru noi*, din care au izvorât multele şi cumplitele Lui suferinţe pentru noi toţi: Aceasta (suferinţă fără seamăn) e *cea mai mare vatră de lumină* din istoria întregei omenimi. Ea nu poate fi prin nimic întunecată; ea ne chiamă mereu la sine, dându-ne din lumina şi căldura ei, — aducându-ne aminte de negrăitele Lui suferinţe pe Cruce, pe care le-a primit în dragostea Lui pentru noi... 2. Al doilea înţeles e: chemarea tainică ce se desprinde pentru noi din suferinţele Lui, care ne zice: Răspundeţi şi voi cu dragostea voastră pentru Mine... Iubiţi-mă şi voi pe Mine, cum v'am iubit Eu pe voi!... De-ar ştî oamenii cât de mult îi iubeşte Dumnezeu pe ei, alta ar fi purtarea lor şi ascultarea de poruncile Lui. De aceea: Să vrei şi tu, creştine, cum vrea Dumnezeu!, — acesta e cel mai desăvârşit program de viaţă! Iubirea înţeleaptă pentru Dumnezeu o ilustrez cu o istorioară: Un om îşi zidise casă. Când a ajuns la coperiş, a pus un steguleţ pe care scrise: «*Dumnezeu iubire este!*» Şi vântul sufla steguleţul în toate părţile, când spre răsărit, când spre apus, spre miază-zi, spre miază-noapte... Un vecin necredincios al lui, îi zise într'o zi: Ascultă, vecine, ce însamnă scrisoarea de pe steguleţul de pe casa ta? Aceea, că iubirea lui Dumnezeu se schimbă ca vântul?...

— Nu! îi răspunse credinciosul, ci înseamnă că: bată vântul din orce parte, iubirea lui Dumnezeu aceeaşi rămâne, răvărsându-se peste noi.

3. A treia învăţătură e, *să ne iubim noi între noi!*, să rămânem întru dragostea Lui şi prin această iubire, pe care s'o ducem în afară din Case Domnului, în casele noastre şi s'o împărtăşim tuturor celor cu cari venim în atingere. Dacă la Sf. Paşti vă împărtăşiţi din acelaşi potir al Domnului, prin asta mărturisiţi că sunteţi acelaş suflet. Arătaţi-vă această sfinţire a inimii voastre prin ajutor dat celor lipsiţi, aşa cum Domnul dădea, îndreptând pe cei răi, iertând pe cei greşiţi. Fiţi totdeauna ca Soarele Tatălui ceresc, care îşi varsă razele şi peste cei buni şi peste cei răi, — şi veţi da dovadă că aţi rămas „întru dragostea Lui..."

Şi alte poveţe luminate a mai dat I. P. S. Sa prin sărbătoreasca predică din ziua sfinţirii bisericii din Cugir, — şi a adus calde mulţumiri lăudaţilor străduitori pentru zidirea acestei frumoase biserici, între cari locul întâi îl are dl dir. Scorţescu.

Au avut fericirea a putea sluji împreună cu Inaltul Ierarh la acest sărbătoresc prilej, P. C. consilieri V. Nistor şi I. Grovu, păr. protoiereu I. Moţa, preoţii: N. Cerbicean-Vinerea, Adam Basarab-Romos, Vasile Jura-Sibişelul vechiu, prof. preot Z. Stanciu-Orăştie, V. Simtion-A. Vlaicu, I. P. Indrei-Balomir de C., A. Dăncilă-Pişchinţi, I. Iacobescu-Folt, Gh. Miclea-Şibot, diaconii Circov, Macarie şi Savu.

După sfânta liturghie a urmat recepţia în sala dela „Castel", — apoi masă împreună în sala marelui hotel din comună. Aci s'au rostit câteva vorbiri: I. P. S. Sa aducându-şi de nou aminte de binefăcătorii principali în jurul zidirii sfântului locaş, ca dnii dir. Scorţescu, V. Herlea şi mulţi încă, cărora le aduce laude şi binecuvântări, — închină pentru M. Sa Regele; dl prefect colonel Bengliu, pentru I. P. S. Sa Mitropolitul; dl dir. Scorţescu face un mic istoric al zidirii bisericii şi pomeneşte cu laudă pe ajutătorii cei mai mari şi ostenelele păr. preot St. Rusu, mulţumind tuturor; dl fost ministru Dr. A. Vlad, pentru duhul sănătos naţional pe care l-a găsit totdeauna în această puternică comună grăniţerească, pe care îl doreşte acelaşi şi şi totaşa de puternic şi în viitor; dl dir. Aron Demian preamăreşte pe slujitorii culturei şi credinţei din această parohie, cari mulţi şi vrednici sunt; păr. protopop I. Mota mulţumeşte reprezentanţilor administraţiei româneşti, al căror şef, dl colonel Bengliu, e de faţă, pentru sprijinul cald ce-l dau străduinţelor poporului nostru întru toate, şi şi în zidirea de biserici. Dl prefect colonel Bengliu îl asigură de toată calda interesare şi sprijinire a administraţiei. Primarul Cugirului, I. Băluţiu, ţăran luminat, vorbeşte plin de suflet pentru înfrăţirea între cele 2 biserici naţionale române, înfrăţire care s'a manifestat şi azi aci foarte viu! E mult aplaudat!, — dl director şcolar pensionat C. Baicu spune amintiri interesante, presărate cu glume; — iar de încheiere părintele paroh al locului, Stoian Rusu, mulţumeşte tuturor oaspeţilor cari au venit să iee parte la bucuria poporului nostru credincios din Cugir. Mulţumeşte în special marilor ostenitori pentru zidire: dlui dir. Scorţescu, dlui V. Herlea, dlui Bratu, învăţătorilor noştri, prea harnicei şi darnicei Reuniuni a femeilor ortodoxe, şi tuturor mari şi mici, cari toţi cu drag au pus mâna lor la desăvârşirea marei dorinţe, a locuitorilor ortodocşi de aici, de a-şi avea biserica lor.

Totul a fost înălţător, plin de suflet român şi creştin.

I. M.

Cuvinte regale

M. Sa Regele **Carol al II-lea** *al României a zis:*

România are, înainte de toate, nevoie de o atmosferă paşnică spre a se desvolta şi spre a duce la bun sfârşit lupta de ridicare a forţelor sale materiale pentru desăvârşirea progresului său moral şi intelectual. O ţară nu poate străluci numai prin forţa ei armată şi prin puterea sa economică, ci şi prin iradiaţia puterilor sale culturale.

Iată România pe care Eu şi cu tot poporul Meu o pregătim cu trudă şi ferma hotărâre pentru ziua de mâine, iată România pe care am ţinut să v'o înfăţişez astăzi în faţa Domniilor Voastre.

Inaugurare

Duminecă, la 27 Noemvrie 1938, se inaugurează statuia, înălţată în Bucureşti, marelui bărbat de stat **Ion I. C. Brătianu,** *celce a simbolizat în mod atât de stălucit voinţa de unitate a românilor.*

Este potrivită ocazie de a ne împrospăta sufletul şi inima cu sfintele datorii faţă de ţară, lege şi neam.

Ceremonia inaugurării se va face la ora 11 jum.

Serviciul religios va fi săvârşit de şefii bisericii celor trei provincii desrobite, şi anume de: I. P. S. Sa mitropolitul **Nicolae** *al Ardealului, asistat de I. P. S. Sa mitropolitul* **Visarion** *al Bucovinei şi de P. S. Sa arhiereul* **Efrem Enăceanu,** *locţiitor de mitropolit al Basarabiei, cu clerici din aceste provincii unite cu patria mamă la 1918.*

Vor cuvânta: In numele Bisericii I. P. Sf. mitropolit **Nicolae,** *în numele guvernului I. P. Sf. patriarh* **Miron** *preşedinte al consiliului de miniştri, în numele foştilor luptători dl general* **Artur Văitoianu,** *în numele colaboratorilor şi prietenilor dl* **Dr. C. Angelescu;** *dl* **Al. Lapedatu** *va vorbì ca preşedinte al comitetului pentru ridicarea acestui monument, ear din partea capitalei va cuvânta dl primar general Dombrovski.*

Serbarea va fi un meritat omagiu adus de neamul românesc ilustrului om politic Ion I. C. Brătianu.

Sărbătorirea zilei de 1 Decemvrie. *Ministerul Educaţiei naţionale a luat cuvenitele măsuri pentru sărbătoarea zilei de 1 Decemvrie. In dimineaţa zilei se va face ceremonialul străjeresc, când comandantul va închina o cuvântare însemnătăţii momentului. Profesorii şi tinerimea şcolară vor participa la serviciile religioase. Peste tot se vor desfăşura, pentru public, manifestaţii culturale şi naţionale în raport cu importanţa zilei.*

Biserica ortodoxă polonă. Din Varşovia se anunţă:

Duminecă a intrat în vigoare un decret prezidenţial prin care se fixează statutul bisericii ortodoxe autocefale polone. Biserica este independentă de orce putere din afara naţiunii, fie ea ecleziastică sau laică, se bucură de autonomie în cadrele statului polon şi poate comunica liber şi direct cu celelalte biserici ortodoxe naţionale. Patriarhul bisericii ortodoxe polone va fi ales de un sobor convocat la Varşovia de mitropolitul adjunct, de acord cu ministrul de instrucţie, şi pe baza unui mesaj al preşedintelui republicii. Statul asigură bisericii ortodoxe polone anumite dotaţii financiare, care vor fi înscrise în buget.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

* FOIŞOARA *

(1)

Profetism babilonian

In analele desvoltării spirituale ale omenirii, istoria ghicirii formează unul dintre cele mai rare şi totuşi unul dintre cele mai importante capitole.

Dorinţa de-a ridica vălul ce acopere viitorul şi a prezice evenimente îndepărtate, este pe cât de veche, pe atât de nouă. Dovadă sunt Magii bătrânului orient, oracolele grecilor şi romanilor, ştiinţele tainice ale evului mediu, şi nu mai puţin multele profeţii enunţate şi primite cu atâta credinţă in decursul războiului mondial.

Este interesant a urmări istoria mandicei şi a ne actualiza diferitele forme sub cari a apărut, precum şi influinţa pe care contemplările religioase ale diferitelor popoare şi timpuri au exercitat-o asupra ei.

Aceia cari cunosc această istorie, sunt unanimi în a crede, că leagănul artei de a ghici a fost Babilonia. Că babilonienii au fost într'adevăr poporul acestei arte, rezulta din mărturiile clasicităţii antice, din tradiţiile iudaice şi arabe, şi întru câtva din descoperirea şi descifrarea cuneiformelor.

Săpăturile arheologice, făcute în ultimul timp în părţile orientului, reconstituesc în mare parte istoria artei de a ghici, iar tabelele de argilă desgropate recent pe malurile Tigrului şi Eufratului, oferă material bogat pentru a studia.

Cunoaşterea acestei arte răspunde unei necesităţi culturale, ea aduce contribuţii la lămurirea textului sacru, — întrucât mandica Babiloniei, este o apariţie paralèlă cu profetismul vechiului Testament.

Arta de-a ghici viitorul, forma la babilonieni ştiinţa prin excelenţă. Preocuparea de ea se considera de cea mai nobilă îndeletnicire spirituală. Toată nizuinţa lor ştiinţifică şi toate cercetările temeinice se concentrau în jur de „omina", adecă în căutarea şi tâlcuirea acelor lucruri şi întâmplări, cari anticipează evenimente de ale viitorului. Astfel s'a format, cu mijloace empirice şi speculative, un intreg sistem ştiinţific în jurul artei de a ghici.

Cultivarea mandicei era lăsată în seama preoţilor, natural că nu în a tuturora, ci în seama clasei privilegiate numite „baru". Preoţii ghicitori formau în mijlocul ierarhiei aristocraţia acestora.

Şcoale Normale Superioare

Ministerul Educaţiei naţionale înfiinţează *trei* şcoale normale superioare: una pe lângă Universitatea din *Bucureşti*, a doua pe lângă cea din *Iaşi*, a treia pe lângă cea din *Cluj*.

Fiecare Şcoală Normală Superioară va avea trei secţiuni: *a)* literară; *b)* ştiinţifică; *c)* juridico-economică şi de contabilitate.

Elevii şcoalelor normale superioare sunt *bursieri* şi se recrutează dintre studenţii ultimului an al facultăţilor şi ai academiilor comerciale, printr'un concurs ale cărui condiţii vor fi stabilite prin regulament. Numărul elevilor pentru fiecare Şcoală Normală Superioară va fi hotărât anual de minister în raport cu trebuinţele reale ale învăţământului secundar.

Durata pregătirii în Şcoala Normală e de *trei* ani: primul pentru luarea licenţii la facultate, şi ultimii doi pentru urmarea cursurilor speciale şi pentru practica pedagogică.

Absolvenţii Şcoalei Normale Superioare vor da un examen de capacitate. După acest examen, cei reuşiţi pot fi numiţi profesori în învăţământ. — Sperăm că la aceste şcoale normale superioare vor avea loc şi viitorii profesori de religie.

Printre obiectele care se vor preda la secţia literară, e amintită şi *religia*.

Ministerul a anunţat examenul de admitere, în aceste şcoale, pentru luna Decemvrie a. c., cursurile având să înceapă îndată după Crăciun. Aşteptăm ca la acest examen să se poată prezenta şi studenţii anului IV dela Academiile noastre teologice.

Congresul general al FOR-ului

La *Târgu-Mureş* se ţine, în zilele de 26, 27 şi 28 Noemvrie 1938, Congresul anual al «*Frăţiei Ortodoxe Române*».

Şedinţa de deschidere se va face, Duminecă, la ora 12, în sala festivă a primăriei, îndată după terminarea sfintei liturghii săvârşite în noua biserică ortodoxă.

Vor lua cuvântul: preşedintele societăţii, dl *Sextil Puşcariu*, Chiriarhii prezenţi la adunare şi reprezentanţii autorităţilor şi ai societăţilor religioase şi culturale ortodoxe.

La ora 4 d. a. urmează conferinţa dlui prof. univ. *I. Petrovici* despre O. Goga.

Seara, mare concert religios, ear în ziua de Luni continuarea şi încheerea şedinţelor congresului.

FOR-ul invită pe toţi bunii români să participe la manifestaţia creştină şi românească dela Tg.-Mureş.

Reforma academiilor de teologie

De vorbă cu dl profesor univ. I. Lupaş

(Interview publicat în ziarul „Curentul" din 15 Noemvrie 1938).

In trecere prin capitala Transilvaniei, am avut prilej să întâlnesc pe dl profesor Lupaş, tocmai când ieşea dela lecţiunea, prin care şi-a inaugurat cursul de Istoria contemporană a Românilor, la Universitatea din Cluj. Intrebându-l ce crede cu privire la noul regim creat, prin decretul de raţionalizare a învăţământului superior, pe seama academiilor de teologie, dsa a binevoit a-mi răspunde:

— Nu cunosc motivele cari vor fi determinat comisiunea restrânsă — la lucrările căreia nici nu ştiu dacă a participat vre-un reprezentant al acestor acedemii — să micşoreze rolul şi importanţa unor aşezăminte, cari merită în orice împrejurări să stea pe aceeaşi treaptă cu academiile de comerţ şi cu cele de agricultură, întrucât şi studenţii şi profesorii lor trebue să aibă pregătire egală cu ai acestora din urmă şi chiar cu studenţii şi profesorii oricărei facultăţi.

Ştiu că prin decretul promulgat în timpul, când funcţiona ca ministru al educaţiei naţionale P. S. Episcop Nicolae Colan, se găsise o soluţie corespunzătoare pentru satisfacerea necesităţilor învăţământului teologic superior, armonizându-se în chip lămurit şi raţional rostul academiilor împreună cu al facultăţilor de teologie, deopotrivă de necesare şi utile pentru pregătirea clerului de mâne, care trebue să aibă cunoştinţe bogate, să nu fie însă lipsit nici de sentimentul vocaţiunii pentru dificila sa misiune de apostolie religioasă-culturală.

Intr'o şedinţă a congresului naţional-bisericesc din Bucureşti am avut ocazie să arăt că Facultăţile, funcţionând în condiţii normale, pot împărtăşi mai multă ştiinţă, câtă vreme Academiile de teologie, sub directa şi neîntrerupta priveghere a chiriarhilor asupra cărora apasă întreagă răspunderea pnntru felul cum sunt îndrumate, vor fi în stare să producă roade mai bune pentru educaţia bisericaască a viitorilor preoţi. Apostolul Pavel scrie că „ştiinţa sumeţeşte, iar dragostea zideşte"...

Toţi cei chemaţi a rosti vre-un cuvânt în chestiuni privitoare la pregătirea viitorilor preoţi, ar fi bine să nu uite niciodată sfatul împărtăşit, cu prilejul întâiului centenar dela înfiinţarea Seminarului Central din Bucureşti, de M. Sa Regele Carol II, mărturisind în cuvinte memorabile că tineretul României are nevoie să fie educat „într'o şcoală oblăduită de biserică" deoarece „preoţia nu este numai un produs al învăţăturii, ci este mai presus de toate un produs al credinţei şi al chemării sufleteşti."

Probleme-Recensii-Comentarii

Anuarul Şcoalei Normale ortodoxe române *Andrei Şaguna* din Sibiu — la 150 ani de existenţă, publicat de I. D. Sandu, director, Sibiu, 1938, Tip. Arhidiecezană. 214 p. Preţul:?

Anuarul apărut de curând — nu e indicat, cum e obiceiul, *al câtelea* anuar al şcolii? — conţine trei părţi deosebite, purtând titlurile: *Clipe de sărbătoare*, *Studii şi conferinţe*, şi la urmă *Viaţa şcolară*.

In Clipe de sărbătoare putem recetì discursurile memorabile rostite la punerea pietrii fundamentale a noului local în 6 Octomvrie 1934, — astăzi clădirea şcolară cea mai falnică în întreg Ardealul.

Primul discurs l-a ţinut M. S. Regele *Carol II;* urmează apoi cuvântările I. P. S. Sale mitropolitului *Nicolae* al Ardealului şi a dlui ministru al Educaţiei naţionale. *Dr. C. Angelescu.*

Suveranul nostru, ca proteguitor al culturii româneşti, a făcut urarea ca în nouă clădire să domine aceeaş râvnă şi aceleaşi năzuinţe de care au dat pildă marii înaintaşi, ear pe deasupra tuturor să plutească sufletul şi gândul marelui mitropolit Andrei Şaguna.

In cuvântul I. P. Sf. nostru mitropolit se face un scurt istoric al Şcoalei Normale dela Sibiu şi se aduc calde mulţumiri dlui Prim-ministru şi Onoratului Guvern pentru bunăvoinţa şi jertfa care au făcut posibil praznicul dela 6 Octomvrie 1934.

Discursul dlui ministru Dr. Angelescu, constată că şcoala dela Sibiu, — ca şi liceul din Braşov şi alte şcoale româneşti, — a fost citadela puternică a educaţiei naţionale din ţara robită. Guvernul ţării, sfârşeşte dl ministru, consideră ca o datorie sfântă a îngriji cu religiositate de acest vechi şi scump tezaur naţional, care este şcoala românească din Ardeal.

Urmează alte ocazionale discursuri, apoi studii şi conferinţe, datorite dlui director Ioan D. Sandu şi celorlalţi domni profesori ai Şcoalei Normale Andrei Şaguna din Sibiu.

Remarcăm lucrarea dlui director despre începuturile acestei şcoale.

Anuarul se termină cu o cronică şcolară, cu arătarea situaţiei elevilor la sfârşitul anului şcolar 1937/1938, şi cu tabloul absolvenţilor dela 1900—1938.

*

I. Lupaş: «*Réalités historiques dans le Voivodat de Transylvanie du XII-e au XVI-a siècle*»; Bucarest, 1838. (Extrait de „La Transylvanie").

Acum de câteva zile, se pare că Ardealul ascultă cu mai puţină indiferenţă gălăgia ce se aude printre vecinii noştri din spre apus mereu dornici de aventuri. Şi se poate să fie justificată îngrijorarea noastră. Mai deunăzi s'au repezit şi aceştia asupra celor cari căzuseră între tâlhari, jefuindu-i a doua oară, cu toată inima lor creştină, de ceeace mai puteau fi jefuiţi. Această — după inima lor — dreaptă cucerire, desigur le va fi trezit străvechiul instinct prădalnic păstrat moştenire din vârsta lor sălbatică, instinct care i-a caracterizat dealtfel în toată bunăvremea, de când Dumnezeu ni-a încercat virtuţile aducându-ni-i ca vecini. Instinctul acesta trezit de gustul proaspetei prăzi, nu e imposibil să le împrumute cutezanţa doririlor de noi cuceriri. Mânaţi de iluzia că au stăpânit odinioară pe plaiuriie noastre, ei doresc să se repete istoria. Şi într'adevăr au fost — o ştim cu toţii — ungurii stăpâni în Ardeal, dar silnica lor stăpânire n'a fost decât asupra unor trupuri şi nicicând n'au putut stăpâni în Ardeal suflete, căci sufletele erau româneşti, deci nu puteau asculta de un cap strein.

Cu silnicie, poate zice şi un tâlhar că stăpâneşte pe cel încătuşat de el hoţeşte. Dar aceasta nu e stăpânire adevărată şi dreaptă.

E bine să ştim cu toţii în ce măsură au fost ungurii stăpâni în Ardeal, căci tocmai pe baza acestei stapâniri îşi reclamă ei mereu drepturi asupra Ardealului. Şi această lămurire îi revine cu tot meritul, aprigului şi savantului apărător neobosit al drepturilor noastre ale Românilor ardeleni asupra pământului nostru, dlui Ioan Lupaş.

Dsa a dat acum de curând la lumină în limba franceză, un foarte important capitol din istoria Ardealului şi anume cartea cu titlul mai sus amintit, în care cu armătura celor mai serioase documente istorice din câte sunt, aduce abundentă lumină asupra problemei amintite.

Lucrarea dlui Lupaş e un extras din „La Transylvanie", împărţită în 6 capitole şi în rezumai cuprinde următoarele:

In cap. I, se arată originea denumirilor: „Transilvania", „Erdély", „Ardeal", „Siebenbürgen".

In cap. II, sunt prezentaţi românii în lumina documentelor, ca element etnic de bază în Voivodatul Transilvaniei.

In cap. III, se arată cum ungurii încercând să pătrundă în Ardeal, s'au lovit de rezistenţa românilor.

In cap. IV şi V, autorul se ocupă pe rând de elementele de colonizare din Ardeal: secui, saşi, cavaleri teutoni, contrazicând tendenţioasele păreri că aceşti colonişti au ocupat regiuni nelocuite.

In cap. VI, sunt expuse pe larg relaţiile Voivodatului Transilvaniei cu Ungaria, arătându-se cum Ardealul în ciuda tuturor străduinţelor ungurilor de a-l asimila pe acesta Ungariei, şi-a păstrat în tot timpul specificul vieţii româneşti străvechi, neputându-se realiza nici când o legătură mai strânsă cu Ungaria. Incercarea de a prezenta Voivodatul Transilvaniei ca o pretinsă creaţiune politică a primilor regi unguri, e absurdă; documente cari fac amintire de voivozi de ai Transilvaniei, sunt mult mai vechi chiar decât cele cari amintesc de voivozii din sudul Carpaţilor. Intotdeauna a existat un divorţ spiritual între Voivodatul Transilvaniei şi Ungaria.

Deci, această preţioasă lucrare a distinsului nostru istoric ardelean, se poate vedea că este de interes absolut actual. Tocmai în aceste zile când pe la marginile minunatei grădini a Ardealului nostru pândesc ochi mai lacomi ca ori când de răpiri, dl Lupaş prezintă în lumini istorice noi, drepturile noastre sfinte de dreaptă stăpânire asupra pământului ce-l locuim. Cartea e sortită să ne apere peste hotare şi să ne întărească conştiinţa înăuntru. — *M. M.*

*

Probleme şi fapte ortodoxe: *Din activitatea FOR-ului din Ahiepiscopia Sibiului.* Ed. „Frăţia Ortodoxă Română", Sibiu, 1938. Pg. 144. Preţul 50 lei.

Intr'un răstimp relativ scurt, ne-am convin totuşi a vedea în „Frăţia Ortodoxă Română" un mănunchi de intelectuali ortodocşi şi deplin înfrăţiţi cu idealul luptător şi isbânditor al Bisericii noastre dreptmăritoare. Din conferinţe, din publicaţiuni şi din complexul sănătos al altor manifestaţiuni religioase, culturale, artistice şi naţionale, această „Frăţie" şi-a clădit un piedestal de vază în societatea credincioşilor noştri dornici de o activitate vie şi luminată şi totdeauna siguri de isbânda celor buni în lucrul cel de folos multora.

Iată însă că „Frăţia Ortodoxă Română", secţia Sibiu, publică acum şi o lucrare bogată, arătând în ea ce s'a realizat în Arhiepiscopia Sibiului, sau mai bine zis ceeace era vrednic de arătat. Şi, desigur, nu pentru a constitui un capitol de laudă personală pentru cineva, ci spre a obiectiva după cuviinţă ceeace au putut şi pot gândi, plănui şi realiza cei buni împreună.

Pentru publicaţia despre care vorbim, nu se putea un titlu mai nimerit decât: „Probleme şi fapte ortodoxe". Fiindcă, de fapt, paginile ei închid două părţi distincte: probleme şi fapte.

Subiecte ca următoarele: Sectele şi neamul românesc, Babtismul, Bolşevismul şi credinţa, Naţionalismul şi mo-

---

Din aceştia făceau părte numai aleşii naţiunei, aceia, cari îşi deduceau originea dela străregele „Enmeduranki", căruia zeii i-au revelat interpretarea viitorului, şi cari erau lipsiţi de orice defect, căci numai o odraslă preoţească, care era desăvârşit formată, putea să se apropie de locul de jertfă. Un individ de provenienţă necurată şi chior sau lipsit de dinţi nu avea voe să se apropie de oracol.

Prezicerea celor viitoare se întâmpla prin semne, adică prin „omina", pe cari zeii le ofereau spre tâlcuire: şi nu prin oracole verbale, prin vorbirea directă a zeilor. Domeniul, care oferea babilonienilor material pentru ghicit, e bogat, iar singuritele „omina" sunt extrem de numeroase. Principalul material îl scoteau din astrologie şi din examinarea ficatului.

Astrologia eute ştiinţa, care a întemeiat renumele Babiloniei în lumea antică. Dela început, babilonienii au avut o predilecţie specială faţă de astronomie. Iar studiul astrelor n'avea la ei scopul teoretic, pe care îl are azi astronomia, ci unul cu totul practic. Din faptele observate voiau ei să citească voinţa zeilor. In multe locuri ale ţării se aflau instalaţii astronomice, din cari astrologii priveau spre toate aparîţiile cerului: soare, lună, stele, nouri, vânt şi tempestăţi; iar anunţurile trimise la curtea domnească se tâlcuiau apoi cu ajutorul manualelor. Spre ilustrare fie-ne îngăduit a induce următoarele pilde: „O întunecime de lună, cu ocazia unui vânt de nord, însamnă că zeii vor fi graţioşi faţă de ţară; se iveşte întunecime de lună în luna Sivan, însamnă că vor sosi o mulţime de lăcuste; este luna încunjurată de un cerc, însamnă moarte între vite".

La prevestirile siderale se ataşează cele atmosferice.

Ploaă de pildă în luna Nisan 8 zile, atunci însamnă bogăţie, ploaă însă în luna Sivan 8 zile, regele va muri. De mare însemnătate este numărul bubuitului cu ocazia tunetelor, fiecare număr înfăţişa un alt „omen".

Ghicitorii nu se mulţumeau însă cu înregistrarea aparîţiilor regulate ale astrelor, ci admiteau o mulţime de cazuri posibile şi imposibile. Astfel avem nişte texte, din cari reiese că o stea să transformă în animale ori obiecte, iar bubuitul tunetului îl asemănau cu ciripitul pasărilor, lătratul cânilor, răcnetul leilor, cântatul cocoşilor etc., din cari scoteau apoi tot atâtea „omina".

(Urmează)

Organizaţi Reuniuni de femei

rala creştină, Proprietatea în lumina creştină, Munca în lumina Evangheliei, Biserica şi Statul, Spaţiul mioritic de Lucian Blaga, Puterea înoitoare de suflet a creştinismului, etc. toate reliefează o preocupare atentă a „Cercului de studii" (Sibiu) faţă de cele mai arzătoare probleme la ordinea zilei, fată de curentele şi ideile cari frământă gândirea religioasă şi laică a contemporaneităţii. Oameni de construcţia morală şi spirituală a păr. Dr. D. Stăniloae, prof. I. Sandu, păr. Tr. Scorobeţ, ing. Gh. Brânduş, etc. — şi-au rezervat câte o pagină de valoroasă contribuţiune în tratarea *problemelor ortodoxe.*

Nu mai puţin bogată este partea a doua: *fapte ortodoxe.* Acolo se vădeşte cu deosebire iniţiativa secţiei Sibiu, în virtutea căreia s'au ţinut *Cursurile de înviorarea credinţei strămoşeşti.* Ţăranii noştri buni şi luminaţi au fost aduşi la Sibiu şi ajutaţi să priceapă şi mai bine toate comorile Bisericii dreptmăritoare. In acelaş fel conştiincios, clar şi bogat este prezentată activitatea tuturor cercurilor din Arhiepiscopie, arătându-se astfel ce ştie, ce vrea, şi ce este în stare să realizeze o asociaţie de mireni luminaţi.

Celor cari au contribuit la alcătuirea lucrării şi P. Sf. Episcop Nicolae Colan, care a adaos aici sprijinul material, li se poate rezerva o meritată satisfacţie duhovnicească. — *D. Călugăr.*

*

Pr. Prof. Mihail Bulacu: *Reorganizarea învăţământului teologic,* Tip. Sf. Mânăstiri Cernica-Ilfov, 1938.

Invăţământul teologic românesc intră cu anul acesta într'o nouă eră. Legea de organizare, publicată în Monitorul Oficial Nr. 113 din 19 Mai c. este punctul culminant pe care l-a atins organizarea acestui învăţământ. Ca orice nouă reformă, ce trebue să ţină seamă de ultimele cerinţe de natură religioasă, pedagogică şi culturală, în jurul ei s'au purtat discuţii aprinse, la cari au participat tot ce are Bisarica noastră mai distins: ierarhi, profesori, preoţi şi chiar mireni, prin studii, articole în presă, conferinţe, etc.

In cartea amintită Păr. Bulacu, un bun cunoscător al lipsurilor din învăţământul nostru teologic, priveşte acest învăţământ sub toate aspectele sale, ţinând seama de principiile fundamentale ale sfintei noastre Biserici şi de tradiţionalul spirit de colaborare dintre Biserică şi Statul nostru. Dsa este aderent al sistemului: seminar, academie şi facultate teologică, asupra cărora Biserica noastră să-şi exercite controlul adus de canoane.

Cartea conţine în partea întâi câteva articole publicate de autor în legătură cu reforma învăţământului teologic, în ziarul *Universul* din 1935. Apoi două studii asupra şcoalelor din timpul mitropolitului Grigorie IV Dascălul şi mitropolitul Nifon, iar în partea ultimă, noua lege, învăţământul teologic reorganizat şi unificat, cu sugestii binevenite asupra aplicării noui legi.

Pentru ceice sunt preocupaţi de soarta învăţământului nostru teologic, cartea Pr. prof. Bulacu este un îndreptar preţios.

*

Dr. Mircea Suciu-Sibianu: *Gânduri sănătoase,* vol. I, II, Braşov, 1938. 50+40 Lei.

Activitatea dlui Dr. Suciu-Sibianu, medic în Braşov, pentru o moralizare cât mai adâncă a vieţii poporului nostru, este arhicunoscută, ca acum când îi anunţăm ultima publicaţie, să fie nevoie a o recapitula. Dsa este un suflet neobosit în această privinţă. Astfel este un asiduu colaborator al foilor noastre religioase *Lumina Satelor* şi *Oastea Domnului,* unde pune totdeauna suflet curat de adevărat medic, precum şi multă iscusinţă în diagnostica boalelor sufleteşti.

De data aceasta, sub forma unor *gânduri* scurte, publică în două volume tot ceeace cugetarea omenească a produs mai de folos pentru sufletul şi trupul omenesc.

Scrise pe înţelesul tuturor, *gândurile* cheamă pe om la o viaţă mai curată, mai morală şi mai plăcută lui Dumnezeu.

Exemplele şi sfaturile cari se întâlnesc în paginile acestor cărţi, produc o puternică impresie în sufletul cetitorului şi-l silesc să adopte o nouă atitudine în faţa vieţii, decât cea cotidiană.

Le recomandăm cu convingerea că lectura lor va mulţumi orice minte şi suflet sbuciumat. — *(b).*

Din public

Un prânz al săracilor

Primim următoarele:

Dl *Moise Oprişiu* din Sibiu face cunoscut populaţiei sărace din acest oraş că la *5 Decemvrie 1938,* împlineşte vârsta de 80 de ani, şi că mulţumind lui Dumnezeu că a ajuns etatea aceasta în deplină sănătate fizică şi sufletească, — a hotărât să-şi serbeze jubileul prin a învita la un prânz 180—200 de persoane de oameni săraci, neputincioşi, bărbaţi şi femei, care nu pot lucra, fără deosebire de naţionalitate şi de confesiune.

Săracii care sunt în putere de a lucra, nu se primesc la masa aceasta, care se va servi în *Sala restaurantului Unicum,* strada Tribunei Nr. 6, în ziua de Luni 5 Decemvrie 1938, la ora 12 fix,

Ceice doresc a fi împărtăşiţi la această masă au a se prezenta la dl *Moise Oprişiu* în strada Tribunei Nr. 11, cu 2 sau 3 zile mai înainte pentru a primi bilete şi a li se da informaţiunile trebuincioase.

Sunt rugate ziarele locale a publica această ştire în interesul săracilor cari doresc să urmeze invitării dlui Moise Oprişiu.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Sâmbătă 26 Noemvrie a. c. la Bucureşti pentru a lua parte la serbările desvălirii statuei marelui bărbat de stat Ion I. C. Brătianu.

Şedinţă festivă. Societatea de lectură „Andrei Şaguna" a studenţilor Academiei teologice „Andreiane" din Sibiu învită On. public să participe la şedinţa festivă pe care o va ţinea Miercuri 30 Nov. 1938, în memoria patronului ei, în Aula Academiei. Inceputul la ora 6 p. m. Intrarea liberă. Donaţiile în bani pentru sporirea bibliotecii societăţii se primesc cu mulţumită şi vor fi publicate pe cale ziaristică. — Programul şedinţei conţine, pe lângă o conferinţă, recitări şi coruri conduse de dl profesor P. Gherman.

Uniunea foştilor legionari români Sibiu 1918 - 1919, invită publicul să binevoiască a lua parte la serbarea *sfinţirii drapelului,* ce se va face Joi, 1 Decemvrie 1938, ora 11. în catedrala din Sibiu, sub Inaltul patronaj al Inalt Prea Sfinţiei Sale, Arhiepiscop şi Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, care a binevoit a primi să fie Naşul drapelului nostru. După sfinţirea drapelului, urmează baterea ţintelor. Domnii, cari doresc a lua parte la masa comună, ora 14, în restaurantul „Metropol", strada Mitropoliei 11, sunt rugaţi a se înscrie cel mai târziu până la 29 Noemvrie a. c. la secretarul general al Uniunii, căpitan pens. Aurel Simtion, funcţionar la banca „Albina". Costul tacâmului e Lei 90. — (ss) *Dr. Gh. Măcelar,* preşedinte; (ss) *Aurel Simtion,* secretar general.

Act de mulţămire. Reuniunea femeilor ortodoxe române din Vama Buzăului-Braşov aduce vii mulţămiri Cuc. Sale Păr. *George Coman* şi dnei preotese *Victoria Coman* născută *Meţianu,* din Ghimbav, pentru valorosul dar oferit sfintei noastre biserici: o frumoasă perdea la uşile împărăteşti în valoare de 3000 lei. „Pe ceice iubesc podoaba Casei Tale, Doamne, Tu pe aceia îi preamăreşte cu dumnezeiască puterea Ta". — *Reuniunea femeilor ortodoxe române, Vama Buzăului-Braşov.*

La Academia teologică *«Andreiană» au venit pentru a urma cursurile vreme de câteva luni studenţii englezi:* **Wesleg Woods** *şi* **Geory Vince.**

D'ale bolşevicilor. S'a interzis, sub cea mai aspră pedeapsă, preoţimii din ţara păgânilor bolşevici, intrarea în cimitire, după morţi. In astfel de împrejurări credincioşii ruşi iau câte un pumn de pământ şi-l aduc la preot acasă spre a-l sluji; după ce preotul dă binecuvântarea, oamenii se întorc la cimitir şi depun ţărâna în groapa dispărutului deplâns...

Propaganda! Ceice ascultă, în deosebi în cursul nopţii, emisia de propagandă a postului de radio Budapesta, află că oficialitatea grofilor şi baronilor dela Peşta nu este mulţumită cu graniţele actuale obţinute în Cehoslovacia. Guvernul maghiar încurajează năzuinţa spre imperialism a nemeşilor unguri, cari pentru a-şi salva moşiile, declamează zi şi noapte de *«Ungaria mare»,* ţara de prea jalnică pomenire, când popoare de altă lege şi altă limbă erau tiranizate de şovinismul aşa de celebru al maghiarilor.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 27 Noemvrie 1938, va predica părintele protopop *Em. Cioran.*

Conferinţă publică. In seria conferinţelor, din sala prefecturii judeţene, va vorbi Duminecă, în 27 Noemvrie 1938, ora **17** (5 seara) dl *Dr. Sever Pop,* prof. univ., Cluj, despre: Graiul satelor noastre mărturie a trecutului românesc (cu proecţiuni).

Miercuri, 23 Noemvrie c. profesorul Dr. Siegmund Schultze din Zürich, unul din fruntaşii mişcării pentru apropierea bisericilor şi redact. excelentei colecţiuni „Eclesia" a ţinut în sala prefecturii din Sibiu o interesantă conferinţă despre *«Mişcarea ecumenică»,* la care a participat un public select în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae.

Nr. 249 - 1938. (58) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Nemşa,** din protopopiatul Mediaşului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială: 6 jugăre arător şi 3 jugăre fânaţ.
3. Casa parohială fiind terminată în roşiu — preotul ales se va îngriji de locuinţă până la terminarea casei parohiale.
4. Stola uzitată în tract.
5. Din pădurea comunală 5 st. lemne aduse de credincioşi în curtea parohială.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termin legal.

Concurenţii, cu înştiinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Mediaş, 9 Noemvrie 1938.

Consiliul parohial în înţelegere cu oficiul protopopesc.

Ioan Crăciun
protopop

(24) 1 1

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii, societate pe acţiuni „AJUTORUL" din Şeica-mare, — pe baza art 15 din statute, se învită la o

Adunare generală extraordinară

ce va avea loc în sala Şcoalei primare de stat, din comuna Vale, la data de *15 Decemvrie 1938,* ora 2 p. m., cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea şi constituirea adunării generale extraordinare.
2. Raport despre situaţia băncei — în urma admiterii recursului de către Curtea de apel — Braşov şi Casaţie.
3. Alegerea a 5 membri în consiliul de administraţie pe 3 ani.
4. Alegerea a 3 membri în comitetul de cenzori pe 3 ani.
5. Împuternicirea consiliului de administraţie — spre a face orice demersuri în legătură cu plata ratelor creditorilor — fuzionarea sau lichidarea institutului.
6. Eventuale propuneri.

Conform art. 17 din statute — pot participa la adunare acei acţionari — cari îşi vor depune acţiile la sediul băncei — cu două zile înainte de ţinerea adunării în comuna Vale — la primărie.

In caz că nu se va putea ţinea, adunarea generală extraordinară, la data de mai sus, din lipsa majorităţii acţionarilor, adunarea se va ţinea la data de 27 Dec. 1938, cu aceeaşi ordine de zi.

Şeica-mare, la 20 Noemvrie 1938.

In numele creditorilor băncii „AJUTORUL":
(ss) **Ambrozie Oţelea,** (ss) **Laioş Cioban.**
(ss) **I. D. Suciu,** (ss) **Ioan Nistor,** acţionari.

Nr. 548/1938 [55] 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a **Şercăiţa,** din protopopiatul Oltul-Şercaia, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Chiria pentru locuinţă, sau locuinţă în natură.
3. Sesiunea parohială: 2 jug. cad. 524 st. □ pământ arabil.
4. O soarte de lemne din pădurea composesoratului.
5. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întreg protopopiatul.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Oltul, în Şercaia, jud. Făgăraş, în termenul arătat.

La cererile de concurs se va anexa şi concesiunea dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Şercaia, la 6 Noemvrie 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltul în înţelegere cu consiliul parohial.

Valeriu Judele
protopop.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1939
cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1939 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 15 pt. porto postal

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 4 Decemvrie 1938 — Nr. 49

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

La desvelirea statuei lui Ion I. C. Brătianu

— Cuvântul Inalt Prea Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului în 27 Noemvrie 1938, București —

Providențialul bărbat, **Ion I. Brătianu,** însuflețit de credința în tăria neamului românesc pe care l-a înălțat pe culmile unde se află astăzi, va fi pentru toate veacurile una dintre figurile cele mai grăitoare ce le-am avut în luptele desfășurate în răsboiul de întregire a românilor și în înfăptuirea reformelor sosociale în România Mare.

In fața monumentului, desvelit acum în capitala țării, s'a săvârșit o comemorare vrednică de amintirea celui ce a fost unul din neuitații făuritori ai acestei țări, omul care și-a împlinit, până la sfârșitul vieții, toate îndatoririle sale către Țară, Neam și Rege.

Cu ocazia solemnității de Duminecă, I. P. S. Sa mitropolitul **Nicolae** al Ardealului a ținut cuvântarea următoare:

Monumentul acesta ridicat în cinstea memoriei și proslăvirea măreței Ion I. C. Brătianu nu e decât exteriorizarea monumentului neperitor mai tare decât arama, pe care întreg neamul românesc i l-a ridicat în sufletul său. Conștiința națională, în care trecutul românesc e forță vie, iar amintirea faptelor istorice înălțătoare e flacără ce luminează drumul în viitor și menține avântul dragostei de neam, are pe Ion I. C. Brătianu așezat la loc de frunte, cetluit cu cel mai înalt moment al istoriei noastre, cu cea mai decisivă clipă a destinului nostru național.

Dumnezeu, în marea Lui milostivire pentru neamul nostru, a orânduit ca să-i dee în împrejurările cari cuprindeau în ele posibilitatea înfăptuirii visului milenar al întregirii naționale și omul înzestrat cu toată destoinicia corăspunzătoare pentru a smulge acestor împrejurări ceeace ascundeau în ele. Dacă împrejurările acelea au fost o întocmire a Providenții, nu mai puțin providențială a fost și prezența lui Ion I. C. Brătianu în mijlocul lor. Dotat cu însușirile superioare ale celor capabili să prezideze și să cârmuiască cu înaltă înțelepciune și cu sânge rece orânduirea evenimentelor la marile cotituri ale istoriei, Ion I. C. Brătianu a concentrat în momentul central al istoriei românești toată voința neamului de a-și realiza marile sale aspirațiuni, dar și toate calitățile de adâncă cugetare politică și de sigură prevedere, puse în slujba acestei voințe. Energiile neamului, grija lui de a nu greși, experiențele multiseculare, toate erau adunate în ceeace au ele mai bun, în sufletul lui Ion I. C. Brătianu, în voința lui dârză și neclintită de a înfăptui în sfârșit ceeace nu mai putea rămânea neîmplinit, în mintea lui care cântărea datele realității și stătea tăcută la pândă pentru a prinde momentul în care acțiunea să se deslănțue sigură și cu supremă eficacitate. Mandatar și purtător al aspirațiunilor neamului întreg în acele momente epocale, el a primit acestă sarcină, pe care însași Providența i-o așezase pe umeri, fără șovăire, luându-și cu deplină conștiință înfricoșata răspundere ce era legată de ea și de fiecare act ce avea să-l îndeplinească în serviciul ei.

In aceasta stă măreția cutremurătoare a personalităților creatoare de istorie, între cari se numără pe dreptul și Ion I. C. Brătianu: încordarea supraomenească de a lua cu toată seriozitatea morală în fața lui Dumnezeu și a viitorului răspunderea unui moment pentru soarta națiunii. In aceasta se vede eroismul lor magnific și pentru aceasta îi răsplătește istoria cu o amintire și o cinstire neperitoare.

Gândul nostru înălțat în aceste momente la marile fapte ale lui Ion I. C. Brătianu, întâmpină însă în fresca aceleiași epopei și figurile de legendă, nespus de scumpe sufletelor noastre, ale Regelui Ferdinand și Reginei Maria. Regele întregitor de neam ne copleșește și ne înduioșează cu sublimul eroism al unui suflet care și-a uitat de ale sale personale și s'a identificat deplin cu năzuințele și cu durerile neamului nostru. Ion I. C. Brătianu, în această cu adevărat majestatică pildă regală, avea un sprijin care să-l întărească în mijlocul greutăților și să-l mâne înainte. Iar Regina Maria, cu deplina ei confundare în ființa noastră națională, cu bărbătescul ei curaj pus în slujba celui mai arzător ideal românesc, cu mângâierile ei în suferințele ceasurilor grele, s'a imprimat în dragostea și în amintirea noastră recunoscătoare, adânc și definitiv, rămânând pentru generațiile viitoare cea mai adorată ființă feminină a istoriei noastre.

Personalitatea lui Ion I. C. Brătianu, însușirile lui de om politic superior, iubirea lui înflăcărată pentru țară și neam au putut crește până la ultima lor limită și s'au putut validita desăvârșit datorită fără îndoială și măreției de suflet, abnegației depline și devotamentului fără margini pe cari neuitata pereche regală le-a pus în slujba înfăptuirii idealului nostru național, ridicând moralul tuturor, electrizându-le energiile și scoțându-i din orice șovăială.

Astăzi, când închipuirea, desfăcută cu totul de realitate, a foștilor impilatori gândește că e posibilă o reîntoarcere a unor vremuri de dureroasă amintire, mărturisim și ne legăm în fața acestui monument, pentru liniștea sufletelor celor ce ni-au dat hotarele actuale, dar și pentru trezirea din iluzie a oricărui visător în deșert de peste granită: vom păstra aceste hotare neștirbite cu brațele noastre, cu sângele nostru, cu voința noastră gata la orice jertfă. Hotarul țării noastre e brâu de foc, de sânge și de credință, a cărui urzeală s'a pregătit în curs de veacuri din substanța tare a suferințelor fără de margini: Peste el nu se trece!

Așa cum neamul nostru în 1916—1918 condus de marele Rege Ferdinand, de neuitata Regină Maria și de providențialul Ion I. C. Brătianu, a realizat idealul național numai datorită uriașei forțe a unui naționalism înflăcărat purtând pe steagul lui crucea îndemnătoare la jertfă, așa și noi vrem să avem sufletele pline de dogoarea naționalismului capabil de orice jertfe pentru apărarea și întărirea scumpului patrimoniu ce l-am moștenit.

Strâns uniți cu toții în jurul Majestății Sale Regelui Carol II, îi vom urma cu entuziasm îndemnurile isvorâte dintr'o nesfârșită iubire de neam, ne vom pune la contribuție toate puterile noastre, pentru a face din scumpa noastră Românie cea mai tare, cea mai înălțată și mai mândră țară.

Aceasta este făgăduința pe care o facem astăzi solemn în fața monumentului lui Ion I. C. Brătianu, pentru a cărui fericită și meritată odihnă vecinică neamul întreg își înalță rugăciunile sale către Dumnezeu și împreună cu el Biserica strămoșească ale cărei importante rosturi românești le-a înțeles și-a cărei misiune a înlesnit-o ajutând la unificarea organizației sale pe baza principiilor celor mai sănătoase.

Slăvită să-i fie amintirea, în veci, Amin!

CUVÂNTUL

Părintelui Rector Dr. D. Stăniloae, în catedrala din Sibiu, la aniversarea a două decenii dela unirea națională.

Aniversăm azi 20 de ani de când, într'un entuziasm extraordinar, propriu numai epocalelor acte istorice, săvârșite din conștiința și cu voința masselor populare, Ardealul s'a unit pe veci cu Patria Mamă. S'a înfăptuit atunci visul scump al românismului de pe ambele laturi ale Carpaților, ideea care angaja toată simțirea și preocupările sufletului românesc. S'a împlinit atunci sfânta dreptate pentru un neam însetat prea mult după ea. S'a pus capăt vremurilor de robie a unor părți de neam sub jugul nemilos al unor state străine, și granițele ce s'au fixat în pacea care a urmat au fost pentru prima dată, în ce ne privește, granițele noastre naturale, drepte, granițele etnice ale românismului.

Istoria noastră abia la 1918 a ieșit din faza unei îndelungate suferințe, neamul românesc deabia atunci s'a vindecat de ciuntirea sa care îl ținea într'o stare de mare tânjire. Deabia de atunci am intrat pe calea vieții naționale întregi, normale, în sănătoasă desvoltare, pe calea adevăratei împliniri a destinului nostru etnic.

Puterile românești ținute înainte în amorțeală de lipsa condițiilor elementare ale libertății și ale posibilităților materiale, au crescut de atunci sub toate raporturile, impunând tuturor prin marile schimbări în bine ce le-au realizat în toate domeniile. Cine compară starea culturală, economică și socială de azi a românismului și peste tot a provinciilor alipite cu cea din 1918, e copleșit de marile progrese ce s'au realizat într'o vreme atât de scurtă, în ritmul energic și rapid al unei tinere vitalități.

Și avântul acesta se află într'o tot mai robustă și mai sistematizată încordare, susținut de un naționalism tot mai înflăcărat și de o credință nemărginită în ocrotirea și ajutorul dumnezeesc. Un destin măreț ne așteaptă. Cultura românească e pe cale să între triumfal în universalitate, aducând însușirile minunate ale unei spiritualități profund creștine. Conștiința de putere, conștiința naționalistă a unei misiuni impunătoare, hotărâtoare în aceste părți ale Europei, e în plină creștere în sufletul românesc și nu va putea fi stinsă de nimic.

Și din acest avânt, la temelia căruia stă jertfa plină de credință a celor 800.000 eroi și a tuturor mucenicilor și luptătorilor pentru o Românie mare și puternică, din acest avânt care el însuși e străbătut de o mare credință și de pasiunea nesfârșită pentru jertfa în favorul neamului, mai poate crede cineva că ne va împiedeca ciotul putred al poftelor revizioniste, alimentate de foamea unei aristocrații ungurești care nu se poate desliți de amintirea vremurilor de stăpânire medievală, în disprețul de om și de națiune?

N'avem de redat nici un suflet românesc vechei robii și nici o brazdă românească ambițiilor păcătoase și nedrepte ale celor ce nu se pot obișnui să trăiască din ce-i al lor.

Hotarele noastre încing numai trupul nației românești; de aceea ele sunt drepte și sfinte și nu vom permite nimănui să se atingă de ele! Nu mai permitem să fie batjocorită sfânta noastră dreptate și viața unui neam care a suferit destul. E prea înfricoșată amintirea cruntei robii ungurești în sufletul românesc, ca să nu se ridice cu hotărâre, cu dârzenie, gata să-și verse sângele la cea mai mică încercare străină de-a readuce acele vremuri.

Hotărârea aceasta întemeiată pe aceeaș mare credință în Dumnezeu, care a susținut neamul nostru în trecut și l-a ajutat la realizarea idealului național, precum și pe voința unei nezdruncinate solidarități în jurul M. Sale Regelui Carol II, apărătorul și întăritorul Țării, ne dă puterea să vestim oricui: „Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu" acum și totdeauna. Amin!

Cuvântarea

dlui SEXTIL PUŞCARIU la congresul FOR-ului ţinut la 27 şi 28 Noemvrie 1938, la Tg. Mureş

Secretarul nostru general, dl Ion Mateiu, vă va prezenta, cu talentul pe care i-l cunoaşteţi, raportul amănunţit asupra activităţii FOR-ului.

In discursul de deschidere aş dorì să pun în lumină trei evenimente din cursul anului trecut, unul menit să ne reconforteze sufleteşte, şi două care umplu inima de mare jale.

Dacă cu ocazia congresului de anul trecut am putut saluta reînfiinţarea episcopiei ortodoxe a Maramureşului, acum avem marea bucurie de a şti că pe tronul vlădiciei văduvite a urcat un vrednic arhipăstor, că în ţara delcălecătorului Dragoş a descălecat un fiu al Munţilor care au dat pe Horia şi pe Iancu.

Cel care, ca arhiereu, a luat numele de Răşinăreanu, după locul de veşnică odihnă a marelui Şaguna, stând în fruntea Bisericii strămoşeşti, va şti să devină cel mai preţios îndrumător sufletesc la hotarele dinspre miază-noapte.

Amintirea Reginei Maria

Din aceste regiuni nordice a fost adusă acum câţiva ani o bisericuţă de lemn spre a fi aşezată pe livada din faţa castelului din Bran.

In drumurile Ei prin ţara pe care o iubim atât de mult, Regina Maria o zărise pe un vârt de deal, de unde tindea spre cer cu turnul el svelt, Regina-poetă a rămas uimită în faţa armoniei ce se desprindea din liniile cutezătoare şi din proporţiile lemnului cioplit de barda primitivă a meşterului dela ţară. Ea, care în copilărie trecuse de atâtea ori cu paşi răsunători minster, se ducea în timpul din urmă tot mai bucuros să-L caute pe Dumnezeu în umbra bârnelor groase de stejar înroşit de vreme şi în atmosfera de cucernicie pe care o răspândea tămâia cădelniţată în faţa icoanelor noastre ortodoxe. De sigur că în aceste clipe de adâncă reculegere svâcnea în inima Ei sângele ţarilor drept credincioşi dela cari descindea după maică.

Nu voiu uita nici odată ziua în care, acum douăzeci de ani, soarta m'a învrednicit să duc, ca sol al Bucovinei, vestea realipirei moşiei lui Ştefan cel Mare de Ţara-mamă, Celei ce răspândea nobleţă şi bunătate în orce cuvânt şi în fiecare gest şi personifica maiestatea şi frumuseţea din creştet şi până 'n tălpi.

Mi-a vorbit tot timpul de grelele încercări prin care trecuse în cursul războiului şi de credinţa care n'o părăsise nici odată. Credinţa tare şi biruitoare în dreptatea cerească şi neşovăitoarea încredere în virtuţile şi viitorul neamului românesc.

Atâta timp cât fiii acestui neam vor purta floarea recunoştinţei lor la mormintele dela Curtea-de-Argeş, genunchi smeriţi se vor pleca cu cucernicie în faţa Acelora, ale căror oase înălbesc acum, împreună cu ale bătrânilor Basarabi, în pământul românesc pentru a cărui mărire au luptat cu atâta devotament.

Pentru Octavian Goga

Pentru ca brazda pe care a tras-o neîndurata coasă a morţii să fie şi mai largă, ea a stins cea mai sclipitoare inteligenţă, a curmat cel mai înflăcărat elan, a nimicit cea mai ascuţită sensibilitate şi a făcut să amuţească cel mai avântat cuvânt, din câte neamul nostru le-a cunoscut în vremea din urmă.

Am rugat pe preastimatul meu prieten şi coleg dela Academie, dl I. Petrovici, fost ministru şi nedespărţit colaborator al lui O. Goga, să ne vorbească după masă despre marele dispărut, căci unul din scopurile Asociaţiei noastre este cinstirea marilor bărbaţi ai Bisericii. O va face desigur cu marele-i talent de a descoperì adevărul şi de a caracteriza cu artă şi căldură.

Din activitatea atât de bogată în roade a lui O. Goga aş vrea să subliniez şì eu un singur lucru.

El a fost creatorul ministerului cultelor şi artelor. Această unire a Bisericii şi artei în aceeaşi concepţie corespundea întrepătrundrii credinţei şi poeziei în sufletul celui ce împodobea Cerul cu frumuseţea fantaziei creatoare şi cobora în versuri har ceresc. In cântarea pătimirii noastre răsună zvon de clopot şi ritmul psalmilor; cuvintele în care-şi înveşmânta sbuciumul sufletesc, sunt vorbele vechilor scripturi; volumul cu care-şi făcu intrarea triumfală în literatură, începea cu o rugăciune.

Ca om politic, fiul de preot n'a uitat niciodată că nimic trainic nu poate fi clădit în ţara aceasta, decât dacă e pus în consonanţă cu conformaţia sufletească pe care a dat-o neamului nostru Biserica lui strămoşească.

Cât de mult avea dreptate — şi în ce mare măsură îi datorăm recunoştinţă, — se poate judeca după mărimea bucuriei cu care au primit vestea morţii sale cei mai înviersunaţi vrăjmaşi ai neamului nostru.

Evocări istorice

Dela depărtarea la care ne putem înălta de câteori ieşim din vălmăşagul faptelor cotidiene spre a privi din pridvorul Bisericii cele ce se petrec în jurul nostru, putem deslusì câteva linii mari, acum când s'au împlinit nouăzeci de ani dela revoluţia lui Avram Iancu, când peste patru zile se împlinesc douăzeci dela Alba-Iulia şi când Frăţia Ortodoxă Română a împlinit cei dintâi cinci ani de activitate.

Ceeace ni se pare cert, este că veacul al 19-lea, care a început cu marea revoluţie franceză, a culminat în revoluţia dela 1848 şi a sfârşit cu războiul mondial, apare încheiat, iar lozincile lui încep să fie puse la arhivă.

Aşezarea politică clădită pe lozincele generoase ale revoluţiei franceze în veacul pozitivismului, care în locul lui Dumnezeu încercase să întroneze raţiunea — scrisă cu R mare — apasă şi astăzi greu asupra umerilor noştri.

Inţelepciunea istoriei a arătat că nu poţi să faci egal pe om, când el e deosebit din fire. A pune pe picior de egalitate geniul cu cretinul, pe muncitor şi pe leneş, pe cel stăpânit de concepţii morale şi pe criminalul cinic, însemnează a nimicì valorile sociale şi a subjuga cele mai valoroase elemente lăsându-le pradă mulţimei capricioase.

Dreptatea socială, izvorâtă prin reacţie împotriva exploatării nemiloase în veacul al 19-lea, este şi visul fiilor celui de al 20-lea veac. Dar mijlocul de a ajunge la ea e altul decât utopia libertăţii. Ni l-a indicat însuşi Mântuitorul. Numai iubirea deaproapelui poate îmblânzì raporturile creiate de firească dobândire a puterii prin muncă, vrednicie şi talent; numai coborârea plină de dragoste a bogatului în coliba săracului, şi a celui sănătos la patul bolnavului, poate crea o dreptate socială.

In pragul viitorului

Cu ce pregătire trecem noi pragul noului veac?

Secolul al 19-lea a fost pentru România epoca încadrării în civilizaţia apuseană. Cu marile noastre calităţi intelectuale şi cu puterea noastră extraordinară de adaptare am izbutit să ne însuşim — mai ales la suprafaţă — într'un timp scurt ceeace alte popoare au agonisit în curs de veacuri de sforţări. E o izbândă, care se datoreşte în bună parte faptului că civilizaţia apuseană, fiind în esenţă latină, a găsit în firea noastră un teren potrivit pe care se putea grefa. Putem fi, de sigur, mândri, de progresele făcute de ţara noastră în cei din urmă 150 de ani, — dar nu trebue să exagerăm. Nu trebue mai ales să ne extaziem când câte un călător grăbit numeşte — de sigur mai mult din gentileţă decât din convingere — Bucureştii un mic Paris sau Parisul Orientului, sau constată că liberalismul nostru e mai mare decât cel englez.

Dar, spre fericirea noastră, sunt tot mai numeroşi ceice îşi dau seama că a imita nu e încă o faptă mare, că în paşii pe covoarele persane ale Palace-urilor făcuţi de ceice în copilărie au purtat opinci, se recunoaşte totdeauna o oarecare nesiguranţă.

In afară de civilizaţia apuseană, noi avem şi o cultură străveche, moştenită dela locuitorii băştinaşi ai acestui pământ şi adaptată climatului lui. Prin gurile Dunării ţinuturile de ambele ei maluri erau deschise spre Orient. Atâtea calităţi ale sufletului nostru, precum fantasia vie, simţul de armonie şi euritmie, bucuria de oaspeţi şi altele ne vin din aceste regiuni spre care au fost orientaţi atâta vreme. Cuvântul «orientare» însuşi vine dela «Orient». Ex oriente lux, se spunea odinioară: lumina dela Soare răsare.

Când creştinismul — cu elemente orientale el însuşi — a pătruns la noi, a găsit aici un teren pregătit: strămoşii noştri traco-daci credeau într'un singur Dumnezeu, şi în viaţa de veci. Să nu uitam că, mai târziu, Bizanţul de care eram legaţi prin ortodoxie, a fost cel mai important centru cultural în evul mediu şi că de aici a pornit făclia Renaşterii în Apus.

Dacă se poate discuta în ce măsură mai există rase-pure în Europa bântuită de atâtea migraţiuni, nimeni nu se îndoieşte că în anumite regiuni, sub anumite influenţe climatice şi culturale, anumite neamuri au desvoltat un mănunchi de anumite însuşiri, care în combinaţia lor le dau un anumit caracter etnic. Intre aceste influenţe, cele exercitate de Biserică sunt hotărâtoare, căci atingând cele mai subtile coarde sufleteşti, ele determină raportul omului cu Puterea divină şi diriguesc ţinuta omului faţă de semenii săi pe acest pământ.

Veacul al 20-lea nu mai e veacul egalizării forţate, ci veacul diferenţierii. Stantardizarea, predicată atât de mult într'o anumită parte a lumii, poate fi un mijloc de înlesnire tehnică, nicidecum însă un scop. Instituţiile cu caracter de cosmopolitism sunt menite peirii: în zilele noastre vedem cum puterea de stat ordonă închiderea logilor francmasoneriei care solidarizează mediocritatea din toată lumea; internaţionala a treia e combătută cu vehemenţă sporită; epuraţia de evreii strecuraţi peste hotarele tuturor ţărilor e un fenomen în continuu progres; însuşi catolicismul e combătut tocmai pentru caracterul său universal, care-l sileşte să facă cauză comună cu bolşevicii şi evreii în combaterea naţionalismului statelor totalitare.

Ceeace creşte valoarea noastră în ochii străinătăţii, nu sunt azi formele exterioare ale unei civilizaţii importante în măsură mai mare decât o puteam asimila, ci ceeace ne diferenţiază de oricare alt popor din lume, aportul de originalitate cu care intrăm în concertul popoarelor civilizate. In măsură mai mare decât prin blocurile mai mult sau mai puţin bine construite din bulevardele capitalei vor atrage atenţia străinului prin acele giuvaere de artă bizantină, care sunt mânăstirile noastre.

Nu în vâltoarea capitalei în care, robit de farmecul confortului şi de ademenirile luxului, cel aruncat fără pregătire din satul patriarhal în vârtejul afacerilor, îşi pierde echilibrul sufletesc, ci la ţară, unde stăruieşte puritatea moralei creştine, găseşte străinul marea comoară de omenie şi inteligenţă şi deosebitul simţ pentru frumuseţe şi armonie care caracterizează rasa noastră.

Dar înainte de străin, noi înşine vom găsì, în aceste calităţi mari etnice, toată tăria şi mândria de care avem nevoie spre a merge spre biruinţă. Dacă un singur colţ de ţară, trăit în robie, ca Ardealul şi Banatul, a putut da în ultimul sfert de secol pe un Goga, Vlaicu, Rebreanu, Sabin Drăgoiu şi Lucian Blaga, putem să avem toată încrederea în forţele latente cuprinse în massele sănătoase ale acestui neam ce-şi aşteaptă ziua marilor realizări.

Această încredere, care a făcut din Maria o Regină atâ de mare, şi care a dat lui Goga tăria să însufleţească şi să îndrume pe ai săi, este la temelia oricărei izbânzi. Ea e sădită de Dumnezeu în inimile noastre spre a duce la desăvârşire creaţia Lui. Şi precum cuvântul încredere nu e decât un derivat al verbului crede, tot astfel încrederea însăşi nu e decât un aspect al credinţei, despre care Mântuitorul a spus că poate muta munţii dela loc.

După marele războiu, cu care s'a încheiat un veac, a urmat o epocă în care puterea inerţiei ţinea în cumpănă forţele prevestitoare ale unui secol nou.

Abia în timpul din urmă avem conştiinţa că am intrat în acest veac nou, care nu mai e al egalităţii, libertăţii şi fraţiunii, ci al diferenţierii, al sacrificiului benevol şi al încrederii.

De cinci ani există Frăţia noastră ortodoxă. Rădăcinile din ce în ce mai adânci pe care le-a prins în societatea noastră, dovedesc că a fost întemeiată la timp. Să nu ne neliniştim, dacă obiectivele ce ni le-am fixat, n'au fost atinse imediat. Aşezată deasupra timpului, mai trainică decât împrejurările schimbătoare, Biserica a învăţat în curs de două mii de ani să aştepte. Ea sufere senină adversităţile momentului şi chiar persecuţiile, ştiind că ceeace e lăsat de Dumnezeu, nu poate fi stricat de mâna omenească, că de-asupra forţei vremelnice e dreptatea imanentă.

In veacurile trecute — în care conservarea ca neam era pentru noi comandamentul suprem istoric, diferenţierea religioasă ne-a ferit să fim înghiţiţi de cei de altă credinţă de cât noi. Tot ortodoxia noastră este astăzi cel mai sigur criteriu de diferenţiere, căci noi suntem în lume singurul popor latin de credinţă ortodoxă. Această împărechere fericită de sânge latin cu alese însuşiri sufleteşti, venite dela Răsărit, ne dă acel complex de mari şi originale calităţi etnice, care ridică valoarea rasei noastre.

Ca şi cu ocazia congresului trecut, dela acest loc întind uniţilor mâna frăţească şi, în aşteptarea pasului hotărâtor, voiu căuta să evit tot ce ar putea să-l întârzie.

In mod firesc gândurile noastre se îndreaptă către Cel ce ştim că ar fi cel mai fericit văzând în clipele hotărâtoare de azi pe toţi fiii neamului srânşi în jurul Bisericii strămoşeşti, asupra căreia El veghiază în vechea tradiţie a Domnilor dreptcredincioşi,

Mulţumind tuturor celor ce s'au strâns la acest praznic al ortodoxiei şi cerând arhiereasca binecuvântare, declar deschis cel de al cincilea Congres al Frăţiei Ortodoxe Române.

unei broşuri, am ştiut ce vroim şi unde trebue să ajungem. In curând am putut simţi cum oraşele şi satele noastre, se înviorează prin conferinţe publice şi concerte religioase, prin predici şi meditaţii, prin spovediri şi cuminecări prin broşuri populare şi cărţi de rugăciune, prin cercuri de studii şi cursuri tărăneşti, prin înălţări de troiţe şi monumente de eroi, prin pomeniri pioase şi pelerinajii cucernice, însoţite de danii bucuroase şi fapte de milostenie. Vroiţi exemple doveditoare? Le luăm întâi ca un omagiu meritat tocmai din acest judeţ al Mureşului, unde apostolatul şi jerfelnicia uimitoare ale doctorului Eugen Nicoară depăşesc că totul elogiile festive ce i le putem aduce în profunzimea inimilor noastre. Dar cine nu va simţi o profundă satisfacţie gândindu-se la activitatea continuă disciplinată şi bogată a secţiei dela Sibiu, care se impune an de an pe linia unei ascensiuni excepţionale. E suficient să ve citez din darea de seamă a celui din urmă an aceste cifre: 263 conferinţe şi cuvântări ocazionale, 72 festivaluri şi şezători religioase, 18 concerte religioase, danii de cărţi în valoare de 11.485 lei, ofrande pentru biserică şi alte instituţii în sumă de 297.065 lei, tipăriri de cărţi în preţ de 21.329 lei, iar numărul membrilor înscrişi, după rapoarte incomplete, a ajuns la aproape 2500.

Prin opera lor aşa de remarcabilă, foriştii sibieni cinstesc cu vrednicie tradiţia aşa de glorioasă a căii nemuritorului Andrei Şaguna.

La rândul lor celelalte secţiuni eparhiale de Caransebeş, Oradea şi Arad au căutat să fie la aceeaş înălţime, şi dacă secerişul lor este mai puţin bogat, vom constata, că ţinând seama de împrejurările locale, el înseamnă fără îndoială aporturi remarcabile la desvoltarea FOR-ului şi la adâncirea vieţii creştine în clasa mirenilor noştri intelectuali.

Pe de altă parte vom releva roadele mari ale congreselor noastre anuale, ţinute până acum la toate centrele episcopeşti din Ardeal şi Banat. Ele au fost prilejuri solemne admirabile de cunoaştere şi apropiere a sufletelor, de examinare a întrebărilor grele ce i se pun Bisericii ortodoxe, de solidarizare a conştiinţelor şi de oţelire a voinţelor în lupta pentru drepturile ortodoxiei.

Recitiţi Moţiunile noastre din aceşti 5 ani şi veţi constata, că FOR-ul n'a scăpat nici una din frământările de seamă şi gravaminele fundamentale ale Bisericii ortodoxe. Astfel ne-a preocupat înainte de toate, ca un ideal zilnic, spiritualizarea vieţii noastre de familie şi traducerea mai accentuată a principiilor creştine în cârmuirea statului.

Am afirmat rosturile superioare ale ortodoxiei în desvoltarea naţiunii şi în consecinţă am cerut să i se confere toate drepturile fireşti, ce decurg de aici pentru Biserică şi ierarhia ei. Printre acestea subliniem: dreptul la respectarea autonomiei aşa cum s'a legiferat în 1925, intensificarea învăţământului religios în şcolile de stat, ca temeiu al personalităţii cetăţenilor de mâne, recunoaşterea Academiilor teologice din Ardeal şi Banat ca şcoli superioare cari pot acorda titlul de licenţiat, îmbunătăţirea salarelor de mizerie ale preoţimii, în conformitate cu pregătirea ei şi cu însărcinările tot mai numeroase ce i se dau prin legile noui.

Pentru desăvârşirea organizaţiei bisericeşti dincoace de Carpaţi şi în interesul apărării graniţei de Vest am solicitat din primul an al existenţei noastre, reînfiinţarea vechilor episcopii din Maramăreş şi Timişoara, apoi măsuri de ocrotire religioasă şi etnică pentru fraţii noştri din ţările vecine, recuperarea Fundaţiunii Gojdu, deţinută de atâta timp în dauna studenţimii noastre, acţiune energică bisericească întru readucerea la vatră a românilor săcuizaţi, denunţarea Concordatului şi Acordului dela Vatican printr'o impresionantă mişcarea plebiscitară de aproape 700.000 de semnături, cum n'a cunoscut-o încă ţinuturile noastre. Din freamătul acesta popular se desprindea tot mai stăruitoare porunca restabilirii unităţii religioase a neamului, la care n'am întârziat a-i chema pe iubiţii noştri fraţi din strana cealaltă. O hotărâseră doar înaintaşii noştri chiar la Blaj în măreaţa adunare naţională din 1848, şi o propusese marele român Ioan Mihu în memoriul adresat istoricei adunări dela Alba-Iulia din 1 Decemvrie 1918, unde spunea: «In fine ar fi de dorit din punct de vedere naţional, ca deodată cu unirea politică a românilor într'un singur stat să se facă şi reunirea bisericilor româneşti într'o singură biserică naţională.

Ne-am sesizat în fine de toate curentele potrivnice legii şi unităţii româneşti, combătând sectele şi francmasoneria, comunismul şi revizionismul, alături de toţi bunii patrioţi conştienţi de primejdiile grele ce le implică metodica conspiraţie subterană a acestor agenţi perfizi pentru viitorul statului naţional.

Rezultate obţinute

Veţi întreba cari sunt rezultatele acestei încordări de 5 ani de zile?

De sigur, că într'o luptă la care te angajezi, contează înainte de toate victoria dobândită, cu toate roadele ce le poate da exploatarea ei.

Asemenea victorii sunt precedate de obicei de succese parţiale, mai ales când te găseşti în faza primară a campaniei, încă insuficient înarmat şi cu adversari numeroşi coalizaţi împotriva ta. Important în acest stadiu este mai presus de toate credinţa luptătorilor în idealul ce-i încălzeşte, îndemnându-i să înfrângă dificultăţile, să treacă eroic peste decepţiile încercate, şi să privească numai înainte spre crestele senine, unde le surâde în aureola jertfelor biruinţa definitivă.

Astfel vedem un spor de credinţă în rândurile cărturarilor, manifestată prin practici religioase mai frecvente, soluţionarea litigiului cu privire la Fundaţiunea Gojdu, rămânând ultima formalitate de îndeplinit: ratificarea Acordului de [illegible] poate suferi amânări; alegerea celui dintâi episcop de Maramures săvârşită la 1 l. c. în persoana P. S. arhiereu-vicar Dr. Vasile Stan din Sibiu. Semnalăm în continuare întroducerea obligativităţii căsătoriei religioase în noua Constituţie dela 28 Februarie a. c. şi triumful concepţiei şcoalei confesionale proclamată de M. Sa Regele Carol II în ziua de 30 Ianuarie a. c. la aniversarea centenară a Seminarului central din Bucureşti. Suveranul a spus atunci: «Astăzi această şcoală, care a fost menită să dea generaţii întregi de preoţi, a trecut pe un plan nou; din ce în ce mai mult ea se îndreaptă spre acea idee de liceu confesional, lucru care paate în micul vechiu regat nu era necesar. Astăzi însă, într'o ţară mărită şi în care celelalte confesiuni au un număr mare de licee, avem nevoie de a ridica tineretul nostru într'o şcoală ocrotită de Biserică».

Pe acest admirabil gând regesc s'a alcătuit de către Sf. Sinod, în redacţia P. S. episcop Nicolae Colan, pe atunci şi ministru al educaţiei naţionale, legea organică a învăţământului teologic, care trece în fiecare centru eparhial câte un liceu sau şcoală normală de stat sub conducerea Bisericii şi consacră Academiile noastre teologice ca instituţii de învăţământ superior, cu dreptul de-a acorda absolvenţilor titlul de licenţiat şi magistru. Era o biruinţă din cele mai mari, după aproape 20 de ani de lupte purtate de Mitropolia ardeleană. Tocmai de aceea, e necesar să se repare eroarea strecurată în legea recentă de raţionalizare a învăţământului superior, care coboară Academiile noastre şi pe profesorii lor iarăşi în situaţia umilitoare din trecut. Noi sperăm în această reparaţie urgentă cu atât mai mult, cu cât în fruntea guvernului se găseşte însuşi capul Bisericii I. P. S. Patriarh Miron.

Să mai încrestăm aici şi faptul important al întinderei FOR-ului dincolo de hotarele Mitropoliei ardelene, prin creearea celei dintâi organizaţii la Bucureşti în ziua de 23 Iunie a. c., comitetul ei de direcţie cuprinzând figurile reprezentative ale vieţii publice din capitala Ţării.

Omagiul morţilor noştri

Dacă acestea sunt rezultatele la cari a contribuit în largă măsură asociaţia noastră, în schimb vom semnala şi pierderile mari ce le-am suferit. Gândindu-ne în clipa de faţă cu pietate la toţi dispăruţii din viaţă în ultimii 5 ani cari au stat alături de noi sprijinindu-ne prin cuvântul şi fapta lor, ne simţim datori să amintim cu numele în deosebi pe ctitorul de căpetenie al FOR-ului, neuitatul episcop Nicolae Ivan, pe regretaţii ierarhi fondatori Roman Ciorogariu, Gr. Comşa, Nichita Duma şi Ioan Stroia, iar dintre fruntaşii mireni pe Vasile Goldiş, Gh. Bogdan Duică şi N. Vecerdea. Dar cea mai dureroasă pierdere din şirul membrilor mireni a fost de sigur aceea a lui Oct. Goga. Fulgerat năpraznic în ziua de 7 Mai c. la Ciucea, moartea lui a stârnit o jale fără nume în sufletul neamului românesc. Căci nu pierea numai genialul cântăreţ al visurilor împlinite şi strălucita rezervă a destinelor noastre de mâine, ci se cobora în mormânt şi purtătorul plin de prestigiu al tradiţiilor ortodoxe, aşa cum le trăise din tinereţe în preajma criptei lui Andrei Şaguna din Răşinarii marilor credinţe şi lupte religinase. De atâtea ori talentul lui neîntrecut ne-a zugrăvit în poezia condeiului, sau în vraja cuvântului rostit despre vredniciile istorice ale Bisericei şi preoţimei sale, înfăţişându-ne cu intuiţie profetică misiunea lor covârşitoare în drumul României noui spre culmile gloriilor ce-o aşteaptă.

In splendida conferinţă de ieri, care a fost un impresionant omagiu postum al Frăţiei ortodoxe, ilustrul om de litere d. profesor Ion Petrovici, a evocat cu mână de artist profilul fascinant al lui Octavian Goga. Stropind mereu cu lacrimi lespedea funerară dela Ciucea, noi vom întreţine cu evlavie flacăra amintirei lui, purtând pe [illegible] imensa moştenire spirituală ce ne-a lăsat în lozinca atât de vibrantă şi sfântă: „Ştergeţi praful de pe altarele vechi şi vă închinaţi lor".

Lupta de mâne

Ne vom apropia deci de aceste altare cu mai multă ardoare şi cu mai mare iubire, fiindcă voim să pătrundem tot mai adânc tainele acelui miracol al credinţii oriodoxe, care de-alungul veacurilor a ţinut în picioare un neam, ducându-l, prin suferinţe crude şi rezistenţe eroice, la biruinţa unităţii naţionale.

Prăznuind 20 de ani dela această minune aşteptată a istoriei româneşti, nu vom uita să ne amintim, că în pregătirea ei răbdătoare şi îndelungată Biserica străbună a avut un rol covârşitor. El nu s'a diminuat prin nimic. Dimpotrivă, convingerea noastră adâncă este, că el trebuie să se accentueze şi mai puternic astăzi, când România înscrie marele capitol al prefacerii ei radicale, inaugurată de domnia înoitoare a M. S. Regelui Carol II-lea.

Frăţia ortodoxă, instrument al păcii şi unirii, aşa cum arată atât de cuprinzător însăşi denumirea ei, ţine să se încadreze cu toată hotărârea în larga mişcare de transfigurare deplină a Patriei. Sub comanda luminată a Ierarhilor noi înţelegem să fim animaţi de aceeaşi pasiune din idealurile Bisericii ortodoxe, forţele creiatoare ale neamului şi armura neînfrântă a Ţării în ascensiunea lor măreaţă spre faima cea nemuritoare a împlinirilor Dumnezeeşti.

In viziunea lor ard astăzi sufletele noastre, chemându-vă pe toţi, clerici şi mireni, câţi simţiţi adierile cerului peste destinele româneşti, să le ascultaţi solia şi să-i închinaţi cu bucurie ofranda jertfelor triumfătoare.

Iată spovedania F. O. R.-ului la sărbătoarea aniversară din Târgu-Mureş!

La propunerea P. Sfinţitului episcop Vasile al Caransebeşului, alegerea comitetului, pe o nouă periodă de cinci ani, se amână pentru alt prilej.

Congresul votează apoi cu însufleţire următoarea

MOŢIUNE:

1. Congresul se închină cu respectuoasă iubire şi profund devotament în faţa M. Sale Regelui Carol II, ocrotitorul înţelept al bisericii naţionale şi susţinătorul idealurilor ei în cadrul marei acţiuni de renaştere a ţării.

2. Işi înoieşte sentimentele de stimă nemicşorată către Inalţii noştri Ierarhi, cari din posturile lor de grele răspunderi bisericeşti veghează la apărarea prestigiului şi intereselor ortodoxe.

3. Intâmpină cu bucurie alegerea P. S. Arhiereu Vasile Stan, în scaunul restauratei episcopii de Maramureş şi cere să fie soluţionată cât mai curând şi problema episcopiei Timişoarei, ca o cetate de rezistenţă la frontiera etnică din apus.

4. Roagă On. guvern să ia măsuri urgente ca acordul încheiat de un an de zile, cu privire la fundaţiunea Gojdu, să fie, în sfârşit, ratificat de Budapesta în termen fix, spre a putea pune studenţimea noastră săracă în drepturile ce i se cuvin.

5. Salută cu satisfacţie proclamarea principiului şcoalei profesionale de către M. S. Regele Carol II şi reorganizarea învăţământului teologic prin legea din 19 Mai a. c., care aşează Academiile noastre teologice în cadrul învăţământului superior. Cum însă, abia la câteva luni noua lege de raţionalizare a învăţământului universitar răstoarnă situaţia stabilită, coborând Academiile teologice la categoria şcolilor intermediare, cerem cu toată stăruinţa ca On. guvern să revină, menţinând integral legea din 19 Mai a. c., care aşează şi clerul din Ardeal în drepturi egale cu cel din restul ţării.

6. Conştienţi că primejdiile ce se anunţă tot mai îndrăzneţe la hotarele noastre trebue să ne găsească într'o deplină solidaritate sufletească, întindem din nou o mână caldă fraţilor noştri greco-catolici, spre a desăvârşi unitatea politică şi cu unitatea religioasă. Prin ea vor cădea dela sine Concordate şi Acorduri daunatoare coeziunii noastre de rasă şi puterii de rezistenţă a statului naţional întregit.

7. Credincioşi unei tradiţii de veacuri în care am crescut, mirenii Mitropoliei ardelene ţin cu nestrămutată convingere la autonomia bisericii, fiind hotărâţi să urmeze cu însufleţire pe ierarhii lor pentru apărarea moştenirii Mitropolitului Andrei Şaguna.

8. Cere ca în toate legiuirile să se ţină seamă de drepturile bisericii dreptcredincioase, ca piatră de temelie a statului şi prin urmare să se dea studiului religiunii prioritate în toate categoriile de şcoli, mai ales în cele nou înfiinţate, cum este Şcoala normală superioară şi şcolile de ucenici, să se respecte repausul duminecal şi să se dea vechilor bresle, întemeiate în Ardeal de capetele bisericeşti şi reînviate astăzi, drepturile care să asigure românilor, neatinşi de ideologii străine, conducerea şi preponderanţa, garantate de noua Constituţie. Roagă Onor. guvern să treacă cât mai curând la predarea a câte unei şcoli normale pe seama Bisericii în fiecare centru episcopesc, aşa cum prevede Legea de organizare a învăţământului teologic.

9. Reafirmă cu o credinţă mai puternică decât oricând voinţa sufletelor româneşti din Ardeal şi Banat, de a fi împotriva oricui ar încerca să atingă straja eroică a integrităţii hotarelor şi a drepturilor intangibile ale României,

Preşedintele Congresului:
SEXTIL PUŞCARIU

*

Dupăce congresiştii au aprobat în unanimitate moţiunea, dl prof. Sextil Puşcariu mulţumeşte tuturor acelora cari au luat parte la acest congres şi în special P. S. Sale Vasile Lăzărescu care a asistat la lucrările congresului dela început până la sfârşit, dlui general Georgescu-Pion, dlui Dr. A. Baciu şi celorlalţi cari s'au străduit pentru reuşita acestui congres. După care declară închise desbaterile congresului.

Intru pomenirea marelui „Andrei Şaguna"

Societatea de lectură a studenţilor Academiei noastre teologice a comemorat şi anul acesta, conform vechiului şi frumosului ei obicei, pe mitropolitul Andrei Şaguna, printr'un reuşit festival, care s'a desfăşurat Mercuri seara, la ora 6, în Aula Academiei în prezenţa unui public neobişnuit de numeros în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae.

După executarea programului cultural-artistic, din care remarcăm cuvântul de deschidere al Păr. prof. Gr. T. Marcu, lucrarea preşedintelui Societăţii Pr. V. Runceanu: Evanghelia şi viaţa omenească, declamările studenţilor C. Dascăl şi G. Bota, iar din partea muzicală, condusă cu măestrie de prof. Petru Gherman, în deosebi compoziţia proprie: *Rugăciune* pe cunoscutul text al Sf. Efrem Sirul: *Doamne şi Stăpânul vieţii mele*, I. P. S. mitropolit Nicolae a rostit o admirabilă cuvântare improvizată, despre duhul mitropolitului Şaguna şi al operei Şaguna, duh nepieritor ce trebue dus şi azi de fiecare preot în cercul activităţii sale. Redăm după note fugitive ceva din această frumoasă cuvântare:

„Cu cât trec anii personalitatea şi opera mitropolitului Andrei Şaguna apar tot mai măreţe, tot mai impunătoare. Şi cultul acestei personalităţi a fost până azi şi va fi şi în viitor un factor de mare valoare educativă.

Am venit să prăznuiesc cu voi, iubiţi studenţi, amintirea marelui ierarh şi să văd cum ştiţi să vă arătaţi sentimentele de pietate şi de recunoştinţă faţă de el. Şi constat şi acum spre deplina mea mulţumire că vă daţi toate silinţele să-i înţelegeţi duhul, să-l coborîţi în sufletele voastre şi să-l duceţi în ogorul sf. noastre Biserici.

Din toată opera mitropolitului Şaguna se desprinde un devotament fără margini pentru Biserică şi neam. Numai aşa se explică faptul că opera lui l-a supravieţuit căci numai în măsura în care pui devotament în opera ta, ea te va supravieţui.

Era un timp când viaţa lui Şaguna era tălmăcită ca a unui mare diplomat. Eu am refuzat totdeauna această interpretare care voia să vadă în el un abil maestru al echilibristicei politice capabil să stoarcă din fiecare prilej cât mai multe foloase pentru Biserică şi neam. A fost fără îndoială Şaguna un înţelept interpret al vremurilor sale. Dar înainte de toate a fost un mare preot al Bisericii lui Hristos, cu dragoste pentru altarul ei, înlănţuit de ţintele spirituale ce le reprezenta acest altar. Numai fiind în sufletul său ancorat adânc în Dumnezeu şi în veşnicie, a fost el şi marele călăuzitor al neamului în vremuri aşa de grele, marele organizator al Bisericii pe care a coborât-o cu toate darurile ei în mijlocul poporului, ca ajutor nepreţuit în greutăţile lui, în luptele lui grele pentru a-şi susţinea fiinţa naţională. Dacă nu era în primul rând marele păstor, nu putea fi nici marele ei organizator.

Din serbarea voastră de azi, eu desprind, iubiţi tineri, obligaţia ce v'o luaţi şi care vă leagă de-a fi şi voi întâi slujitori ai lui Dumnezeu şi ai Bisericii şi prin puterile ei ai neamului, care-şi aşteaptă părinţii sufleteşti din ce în ce mai calzi în credinţă către Dumnezeu şi în dragoste către ei. Vremurile de azi nu sunt uşoare. Nu sunt nici grele, căci cele mai grele au trecut. Strânşi între hotarele noastre fireşti avem încrederea că vom birui orice greutate ce s'ar mai ivi. In trecut am biruit prin credinţa în Dumnezeu. In viitor tot numai prin această mare putere vom birui. Iar locaşul credinţii e Biserica.

Ea, prin puterile ei divine, e temelia spirituală a existenţii noastre naţionale. Văd cu bucurie că fiii neamului nostru se pătrund tot mai deplin de acest adevăr şi se arată tot mai calzi în dragostea şi ataşamentul lor faţă de sf. Biserică. Chiar seara aceasta, cu participarea neobişnuit de mare a publicului, e o dovadă. Aceasta ne umple inima de bucurie căci un popor cu flacăra credinţii în suflet e în stare să biruiască toate piedecile.

Dumnezeu să vă binecuvinteze să fiţi apostolii credinţii prin care singură a trăit şi va trăi neamul nostru".

După două decenii

Cea mai mare sărbătoare naţională a Ardealului

Douăzeci de ani s'au împlinit, decând la 1 Decemvrie 1918, în cetatea lui Mihai Vodă Viteazul, s'a proclamat unirea de veci a ţării ardeleneşti cu vechiul regat.

Unirea Ardealului cu ţara-mamă România nu era altceva decât încorporarea unui pământ românesc desrobit la un pâmânt românesc liber.

Prin votul adunării dela Alba-Iulia, sfărmându-se lanţurile robiei ungureşti, visul măreţ al românilor s'a întrupat.

Nedreptatea şi fărădelegea, — stăpânitoare de veacuri asupra elementului românesc de dincoace de munţi, căutând să-i înăbuşe fiinţa naţională — sicau primit verdictul în hotărârile luate, cu unanimitate, în adunarea poporului de peste o sută de mii de oameni din anul 1918.

Unirea cu vechea ţară este definitivă: *Aşa sună glasul dreptăţii dumnezeeşti, împotriva căreia zădarnică se dovedeşte orce împotrivire duşmană.*

Intre înfăptuirile, cerute în rezoluţiile dela Alba-Iulia, amintim pe cele din timpul mai nou, şi anume: descentralizarea administrativă, reformele muncitoreşti, comisariatul general al minorităţilor, campaniile sanitare pentru ocrotirea ţărănimii, directive date de ministere tuturor activităţilor de stat, în scop ca însuşirile bune ale poporului să se poată manifesta...

In clipa comemorărilor nu putem decât să subliniem, cu sufletească mulţumire, duhul reformator al regimului actual *în consonanţă deplină cu Alba-Iulia dinainte cu două decenii.*

*

Iubiţii noştri preoţi, împreună cu enoriaşii lor, în ziua aniversării măreţului eveniment, au înălţat rugăciuni de mulţămită către Cel Atotputernic pentru bunurile revărsate asupra patriei române şi cu evlavioase cereri să ne ocrotească şi mai departe după marea milă a Sa şi după vrednicia neamului.

Oraşul nostru, cetatea Sibiului, *s'a manifestat cu rară însufleţire, aclamând suveranitatea naţională a poporului românesc aşa ca să se audă şi dincolo de hotare.*

In sf. catedrală a mitropoliei ardelene s'a rostit în dimineaţa zilei o cucernică rugăciune, urmată de cuvântul festiv al părintelui Rector al Academiei teologice „Andreiane" Dr. D. Stăniloae. *De faţă au fost reprezentanţii tuturor autorităţilor, în frunte cu I. P. S. mitropolit* Nicolae.

După amează s'a desfăşurat festivalul organizat de corporaţiile culturale: Despărţământul judeţului Sibiu al „Astrei" şi Federaţia corpului didactic din Sibiu, şi ţinut în marea sală dela „Corso", cu un program din cele mai alese.

Ziua de 1 Decemvrie s'a tălmăcit în cuvinte impresionante în faţa unui public numeros din cale afară.

Au grăit frumos şi înălţător:

Dl general Gh. Oprescu, *comandantul corpului VII A., în numele armatei; Păr. protoiereu* Ioan Dăncilă, *delegatul mitropoliei, în numele sfintei noastre biserici; dl colonel* M. Cămăraşu, *prefectul judeţului, în numele Ţinutului Mureş şi al judeţului Sibiu; dl vicepreşedinte al „Astrei",* Dr. Gh. Preda, *în numele acestei asociaţii.*

Corul liceului „Domniţa Ileana", sub conducerea dnei profesoare Minodora Lupu, a executat, cu tineresc avânt, câteva cântece patriotice, primite cu vii aclamări.

Inapoierea Suveranului

Majestatea Sa Regele **Carol al II-lea,** *însoţit de tinerul vlăstar domnesc, Măria Sa Marele Voevod de Alba-Iulia* **Mihai,** *după o călătorie care, în strălucirea ei, va rămânea istorică, s'a înapoiat în ţară în preajma sărbătoririi celor douăzeci de ani dela proclamarea unirii Ardealului cu regatul român.*

Drumul Suveranului, acoperit de glorie însemnează, în punctul său final, straja Coroanei în jurul acestui mare şi sfânt, dela **1 Decemvrie 1918.**

Suveranul României, energic, tinăr, neobosit, a fost salutat în Anglia, Belgia, Franţa şi Germania ca nnul dintre cei mai iluştri Ambasadori ai lumii.

Tot ce a grăit peste frontieră M. S. Regele Carol II, toate cuvintele din discursurile ţinute cu prilejul călătoriei Sale, însemnează excepţionale servicii aduse ţării şi poporului nostru.

Străinătatea s'a convins că, în partea de răsărit-meazăzi a Europei, ţara noastră a românilor ţine rodnică şi trează făclia strălucitoare a civilizaţiei.

Suveranul înţelept şi clar-văzător, înapoiat în capitală, aduce României respectul, simpatiile şi garanţiile solide, care fac din graniţele noastre un factor hotărâtor al păcii.

In acest cadru s'a prăznuit aniversarea unirii, a cărei consolidare o datorăm acţiunii stăruitoare a M. Sale Regelui Carol II.

Sosirea Suveranului pe pământul românesc a fost prilej de mare sărbătoare şi negrăită bucurie, în care ţara şi-a arătat şi dovedit din nou devotamentul, dragostea şi legătura neclintită şi nesguduită dintre Monarhie şi cele douăzeci de milioane de cetăţeni români.

Congresul general anual al FOR-ului la Tg. Mureş

Incă de Sâmbătă, în 26 Noemvrie, au sosit la Tg. Mureş PP. SS. LL. *Nicolae Colan,* ministrul cultelor, şi *Vasile Lăzărescu,* episcopul Caransebeşului, dnii S. Mateiu, secretarul general, I. Lupaş şi Ion Petrovici, profesori universitari, şi alţi membri ai FOR-ului. In ziua aceea s'a făcut sf. slujbă a privegherii, în noua biserică ortodoxă, şi spovedirea membrilor în vederea cuminecării de Duminecă.

Duminecă, după st. Liturghie, săvârşită de numiţii ierarhi, înconjuraţi de soborul preoţilor, s'a deschis congresul, în sala festivă a primăriei, prin discursul rostit de dl preşedinte *Sextil Puşcariu,* pe care îl publicăm în alt loc al foii noastre.

Au mai cuvântat: P. S. episcop *Vasile* al Caransebeşului, remarcând cu mulţumire deplină rezultatele obţinute de societate în timpul celor cinci ani de activitate; dl *Dr. A. Baciu,* dl general *Georgescu Pion,* şi alţi distinşi reprezentanţi ai autorităţilor locale.

La ora 16, dl profesor *I. Petrovici,* membru al Academiei, a vorbit, în sala arhiplină a palatului cultural, despre Oct. Goga. Ca încheere a festivalului din aceeaş sală, a urmat concertul religios, dat de corul bisericii ortodoxe române. A fost un festival cu adevărat măreţ şi desăvârşit.

In şedinţa a doua, ţinută Lunì, a luat cuvântul dl secretar general *Dr. I. Mateiu,* care a rostit următoarea cuvântare:

In mijlocul unui entusiasm covârşitor — v'aduceţi aminte — a luat fiinţă, la 5 Martie 1933 în capitala Ardealului, — Frăţia Ortodoxă Română. Cadrele măreţe ale acestui act de naştere au fost atât de impresionante, încât presa l-a socotit ca cel mai de seamă eveniment românesc de dincoace de munţi, întâmplat după ziua de 1 Decemvrie 1918. Pentru cari motive? Fiindcă se producea într'un moment de mari frământări interne, datorite adversităţilor grave ce tulburau arena vieţii noastre politice. Atmosfera satelor era din ce în ce mai otrăvită, iar la oraşele — încă aşa de înstrăinate — duşmăniile dintre prietenii de ieri luaseră proporţii catastrofale, zădărnicind orice nădejdi de împăcare în interesul superior al ţării întregite. Opinia publică simţea dureros nevoia unui factor neutral, care să intervină cu ramura de maslin în acest vălmăşag războinic, şi de aceea ţinuse să salute atât de călduros înfiinţarea FOR-ului, săvârşită sub auspiciile [illegible] sericii naţionale. Chiar de atunci se cerea insistent, ca noua asociaţie să nu se limiteze numai la Ardeal, ci să-şi întindă câmpul de acţiune asupra ţării întregi, fiindcă văzuse cu surprindere întruniţi la Cluj, sub acelaş steag sfânt al Credinţei, fruntaşi de seamă pe cari ispitele politicii de partid îi învrăjbise iremediabil.

Dar mai era şi al doilea fapt, care justifica întemeierea Frăţiei, anume: necesitatea unei participări mai vii a mirenilor la viaţa religioasă, într'o vreme de perfide asalturi atee şi sectare, şi a nevoiei de susţinere mai conştientă a drepturilor Bisericii ortodoxe, aşa cum se desprindeau limpede de o parte din tradiţia ei glorioasă, de alta din misiunea ei hotărâtoare în desvoltarea noului stat românesc.

Am deschis, prin urmare, drum larg acelui apostolat laic, pe care Biserica îl consideră factor esenţial în noua aşezare morală şi naţională a societăţii româneşti. Angajarea mai sistematică a mirenilor intelectuali la intensificarea vieţii religioase, trăirea personală a marilor adevăruri evanghelice, purificarea atmosferei de familie prin ozonul curat al practicelor creştine, nu însemna numai o contribuţie pozitivă la întărirea Bisericii ortodoxe, ca instituţie de ocrotire divină a sufletelor, ci în acelaş timp şi un mijloc eminent de a introduce în conştiinţa publică a ţării concepţia de viaţă superioară adusă oamenilor şi statelor de către Mântuitorul nostru Isus Hristos.

De sigur, ne-am dat seama de dificultăţile ce aveam să le întâmpinăm, dar n'am şovăit o clipă de a le înfrunta cu toată hotărârea credinţelor ce ne încălzeau. Ajutaţi cu înţelegere de către ierarhii şi preoţimea noastră, mirenii au pornit la drum plini de voioşie în cele 5 Eparhii ale Mitropoliei, decişi a înscrie o pagină nouă în analele vieţii bisericeşti. Trasând dela început în linii precise şi limpezi planul nostru de muncă, ce l-am comunicat tuturora sub forma

Situația Academiilor teologice

Obiecțiunile împotriva dispozițiunilor nouei legi a învățământului superior, referitoare la Academiile teologice ortodoxe din Ardeal departe de-a înceta, se înmulțesc pe zi ce trece prin diferite organe de presă, din partea diferitelor cercuri ardelenești.

Toate ziarele eparhiale ortodoxe din Ardeal au luat atitudine energică față de dispozițiunile în chestiune. In „Universul" din 28 Noemvrie a. c. a apărut un judicios articol în favorul desideratelor acestor instituții, semnat de distinsul ziarist Aurel Gociman. Mai nou, Congresul general al FOR-ului ținut la Tg. Mureș în 26–28 Noemvrie a cerut stăruitor rectificarea nedreptei situații în care sunt așezate aceste vrednice instituții prin legea recentă. In raportul citit de secretarul general, dl prof. univ. I. Mateiu, se află următorul pasagiu:

„Pe admirabilul gând regesc — de-a crește tineretul într'o școală oblăduită de Biserică — s'a alcătuit de către Sf. Sinod, în redacția P. S. episcop Nicolae Colan pe atunci și ministru al Educației naționale, legea organică a învățământului teologic care trece în fiecare centru eparhial câte un liceu sau școală normală de stat sub conducerea Bisericii și consacră Academiile noastre teologice ca instituții de învățământ superior, cu dreptul de-a acorda absolvenților titlul de licențiat și magistru. Era o biruință din cele mai mari, după aproape 20 de ani de lupte purtate de Mitropolia ardeleană. Tocmai de aceea, e necesar să se repare eroarea strecurată în legea recentă de raționalizare a învățământului superior, care coboară Academiile noastre și pe profesorii lor iarăși în situația umilitoare din trecut. Noi sperăm în această reparație urgentă cu atât mai mult, cu cât în fruntea guvernului se găsește însuși capul Bisericii, I. P. S. S. Patriarhul

Față de această mișcare sufletească generală pentru apărarea demnității Academiilor teologice ardelene, Ministerul Educației Naționale a binevoit să dea un comunicat prin care asigură că școlile speciale, între cari au fost așezate și Academiile noastre teologice, fac parte din învățământul superior. Iată cuprinsul comunicatului publicat în ziarele din 28 Noemvrie:

„Față de unele nedumeriri ivite în legătură cu situația școlilor speciale prevăzute în noua reformă universitară, ministerul Educației Naționale lămurește că toate aceste instituții fac parte din învățământul superior, depind ca administrație de direcțiunea învățământului superior din minister, iar absolvenții lor sunt admiși la concursul pentru primirea în școlile normale superioare."

Suntem mulțumitori On. minister al Educației Naționale pentru faptul că s'a sesizat de doleanțele acestor școli și ne bucură precisiunea că absolvenții lor vor fi primiți în școlile normale superioare. Dar am dorì să se dea o lămurire mai precisă în toate privințele. Dacă fac parte aceste școli din învățământul superior, la ce li se mai spune pur și simplu școli speciale? Că ele depind de aceeaș direcție a învățământului superior, aceasta nu înseamnă încă o precizare a egalității lor în drepturi cu școlile numite superioare.

Rugăm On. Minister al Educației Naționale să precizeze într'o formă care să aibă valoare de lege că Academiile teologice sunt școli superioare având toate drepturile ce decurg din această calitate și anume pentru studenți pe lângă primirea în școlile normale superioare, recunoașterea egalității de valoare a licenții ce o dau cu licenții oricărei școli superioare, iar în ce privește pe profesori egalitatea lor cu a profesorilor din învățământul superior.

Academiile teologice ar dorì să vadă acest lucru cât mai grabnic clarificat, pentru a începe să dea licență absolvenților lor în conformitate cu legea învățământului teologic din 19 Mai 1938 și cu Regulamentul votat de Sf. Sinod la 2 Nov. c.

Probleme-Recensii-Comentarii

In ziarul „România" din 27 Nov. 1938 se scriu următoarele aprécieri despre opera ce-o desfășoară la Sibiu, I. P. S. Mitropolit *Nicolae:*

„Dela Iași trecem munții și venim la Sibiu. Acì păstorește unul dintre cei mai strălucițì fii ai Ardealului, I. P. Sf. Dr. Nicolae Bălan. Păstorirea I. P. S. Sale se desfășoară armonic, consecvent, așa cum se desfășoară legile firii în creațiunea ce le-a fost destinată de Creatorul cel a toată lumea.

Problemele specifice ale vieții naționale și religioase a Ardealului sunt preocupațiunea de căpetenie a I. P. S. Sale. Pe această linie I. P. S. Sa, cu o intuiție adâncă și cu un deosebit dar, dar și după un plan bine chibzuit, și-a ales ca conlucrători întru episcopatul Ardealului pe cei mai distinși teologi, după cum vom vedea când vom vorbì de fiecare dintre dânșii.

Mitropolia Ardealului, prin centrul sibian arhiepiscopal, este seismograful culturii naționale ortodoxe ardelene. Se desfășoară acì o activitate publicistică religioasă și culturală pentru popor, metodic și în perfectă conștiință de cauză.

Nu putem trece cu vederea două mari cuvinte: Redresarea mișcării de reînviorare religioasă ortodoxă, de adâncire în suflete a creștinismului, a Oastei Domnului și repunerea ei definitivă în cadrele oficialității bisericești, evitând pașii greșiți pe care apucase această mișcare. Inființarea FOR-ului mitropolitan ardelean care lucrează în mediul și pentru mediul ardelean, — și pentru aceasta își arată cu adevărat rodirea."

*

Muncă și realizări în ogorul Domnului. — Duminecă, în 30 Octomvrie 1938, într'un cadru solemn, s'a făcut *Micfalău*, **protopopiatul Sft. Gheorghe, — o biserică complet renovată și îmdobită.**

Au fost de față, la această pioasă solemnitate, Prea Cucernicia Sa Părintele Protopop *Aurel Nistor* **din Sft. Gheorghe, dl Ioan Păcuraru inspector județean — în numele dlui prefect al județului, — dl Miron Crețu, medic primar județean, fost senator, I Zăbavă, revizor școlar, P. Lițu s. revizor școlar, Preoții Gh. Lincu-Chichiș, Dumitru Trifan-Bixad Ioan Garcea-Bățani și Virgil Dancu-Micfalău, precum și reprezentanții autorităților comunale din localitate și comunele învecinate, împreună cu poporul drept-credincios.**

După Utrenie s'a făcut sfințirea bisericii. Părintele Protopop a rostit rugăciunea potrivită acestui prilej, după care s'a slujit sf. Liturghie în sobor. Răspunsurile liturghice au fost date de corul mixt al bisericii ort. rom. din Sf. Gheorghe, sub conducerea maestrului prof. C. Becarian.

La sfârșit, în prea frumoase cuvinte, Părintele Protopop a arătat importanța evenimentului de astăzi, aducând totul în legătură cu Evanghelia Duminecii.

A vorbit apoi păr. *Virgil Dancu*, **în cuvinte impresionante amintind că tocmai astăzi se împlinesc 6 ani, de când cu ajutorul lui Dumnezeu și din voința I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae, a fost instalat în parohia Micfalău...**

In numele dlui prefect al județului vorbește dl *Ioan Păcuraru*, **inspector județean, care în cuvinte alese, asigură pe cei prezenți de toată solicitudinea dlui prefect pentru ori ce inițiativă de folos obștesc. Indeamnă poporul la supunere față de biserică și față de umilul ei slujitor.**

Reparațiile, dela Biserica ort. rom. din Micfalău, au costat 76.000 lei, — suma fiind pusă la dispoziție de dl prefect al jud. Treiscaune, Col. *C. Petrini*, **care lucrează neîncetat pentru ridicarea și prosperitatea satelor, îndeplinind prin aceasta gândul și voința M. S. Regelui Carol al II-lea.**

Județul nostru are și de astă dată un vrednic conducător, care în scurt timp și-a câștigat simpatia tuturor. Dl prefect al jud. Treiscaune, Col. C. Petrini continuă opera de reromânizare, ridicând și terminând locașuri de închinăciune, școli, cămine culturale, — opere ce dau dovadă de patriotism și devotament pentru cauza bună și românească. — *Cor.*

*

Conferința preoțească și F. O. R. în Sighișoara. In 19 și 20 Noemvrie în orașul Sighișoara s'a ținut conferința de toamnă a preoțimii tractuale, sub conducerea sârguitorului slujitor al bisericii: P. C. Sa Păr. *E. Stoica.* După invocarea Sf. Duh în măreața biserică ce inspiră credință și înălțare sufletului spre zările veșniciei, prezenți fiind aproape toți cucernicii preoți, s'au ținut la școala primară de fete 2 lecții foarte bine reușite: Datoriile copiilor față de părinți (cl. I) de iscusitul pedagog, Păr. Prot. Stoica, și „Ajutorarea orfanilor" (cl. II) a Păr. *P. Savu*, învățător în loc.

S'a deschis ședința intimă cu un cuvânt ales de învățătură pentru cucernica preoțime în împrejurările de azi a Păr. protopop, stăruind ca să „aprindem în noi făclia darului Sf. Duh". A elogiat apoi personalitatea Reginei Maria, Mareșal Averescu și Octavian Goga. Păr. *A. Stoicoviciu*, măestru al gândului exprimat, a făcut o amănunțită dare de seamă asupra noui programe analitice, conchizând ca sântem în deficit față de trecut.

Pr. *I. Rusu* Nadeș a desvoltat emoționant tema: „Prin ce mijloace se poate stimula apostolatul laic", propunând o mai întinsă, și dacă se poate, chiar gratuită împărțire de cărți de rugăciuni, cruciulițe, iconițe la diferite împrejurări, cari să fie împărțite din „Fondul Regesc" fost al „universității" săsești Sibiu.

Prof. Păr. *S. Radu* dela liceul de băeți din loc, face o amplă expunere asupra „Mișcării literare religioase, curente și evenimentele din ultimul an", constatându-se îmbucurătoare progrese, curente edificătoare și evenimente, unele pline de *multă bucurie de ex. alegerea P. S. Arhiereu Dr. Vasile Stan*, ca episcop al Maramureșului. Mult atrăgător vorbește fr. preot *S. Dobre* Șaeș despre „Marii și micii convertiți". Continuă păr. *A. Talabă* Țeline să expună documentar luminoasa personalitate literară a Fericitului Mitropolit Șaguna, pe baza lucrării dlui G. Tulbure. Dupăce s'au prezentat programele de activitate peste, iarnă, s'au făcut mai multe comunicări presidiale, apoi slujindu-se sf. vecernie, după pregătirea făcută prin meditația păr. *L. Neagu* Proștea s'au spovedit preoții și membrii F. O. R.-ului, apoi Păr. *I. Dadu* Beia a ținut meditație despre sf. cuminecătură.

Seara cucernica preoțime a luat parte la sărbătorirea dlui *Horia Teculescu*, dir. liceului, premiatul Academiei Române și membrul ei corespondent pentru activitatea literară (25 ani), profesorală (20 ani), ca director (10 ani), președinte al „Astrei", al F. O. R-ului, neastâmpăratul răscolitor al trecutului nostru bogat.

A doua zi 20 Noemvrie în fața unei numeroase asistențe, în cursul sf. Liturghii celebrate în sobor, s'au cuminecat cucernicii preoți și membrii F. O. R-ului. act impresionant pentru public și educativ pentru tinerimea școlara, apoi a urmat conferința „Credința mută munții" a dlui Horia Teculescu, care a stârnit admirația tuturor. S'a reales în ședința, ce a urmat, a F. O. R-ului comitetul în frunte cu președintele Horia Teculescu.

A urmat o agapă de înfrățire între preoți și membrii F. O. R-ului, după care cu inimile înălțate am plecat toți la sfânta datorie. *Dor.*

Un document care nu-i... document

Pedagogul neamului nostru cu dela sine încredințare, italianul Iosif Frollo, un oaspe a cărui lipsă de bunăcuviință față de oamenii care-l găzduesc întrece orice închipuire, fâlfăe în Nr. din 27 Nov. a. c. al „Farului" său, cu strigăte asemătoare cu cele cunoscute ale lui Arhimede „Documentul", care s'a găsit în sfârșit, despre pretinsa convertire la catolicism a fostului mitropolit primat Calinic Miclescu.

„Documentul" acesta într'adevăr nu are puterea să dovedească absolut nimic. El este un raport al fostului arhiepiscop catolic de București Paul Iosif Palma, înaintat la Roma, în 24 Sept. 1886, după moartea lui Calinic Miclescu, în care spune că acela i-a mărturisit între patru ochi cu puțin înainte de moarte ca un mare secret, că trece la catolicism. Mitropolitul a plecat apoi la băi și i-ar fi promis arhiepiscopului Palma că va scrie pe hârtie abjurația ortodoxiei și în caz că va fi să moară, va lăsa să i-o transmită prin cineva tot „în secret". Dar când s'a întors Mitropolitul dela băi, a fost foarte rău bolnav și medicii nu l-au mai lăsat să ia contact cu el.

Mărturia aceasta a arhiepiscopului Palma nu poate fi dovedită prin nimic. Ea nu are altă valoare decât aceea ce se poate da în general unui catolic dispus să exagereze în astfel de chestiuni. Impotriva demnității ei de crezare vin multe circumstanțe: mai întâi e curios că Mitropolitul Calinic n'a scris imediat abjurația dacă hotărârea lui a fost definitivă. De ce nu și-a strigat apoi hotărîrea între martori; de ce grija aceasta ca „să devie catolic, dar în secret și fără ca nimeni să poată bănui așa ceva?"

Precum se vede, nu există nici o posibilitate de-a se dovedi că Mitropolitul Calinic Miclescu a trecut la catolicism. Că a șoptit în secret așa ceva la urechea arhiepiscopului Palma, aceasta n'o știm decât dela acesta din urmă. Ceeaae nu constitue un document, oricât de mult ar vrea să-l socotească drept așa ceva Iosif Frollo, acest febril batjocoritor al sufletului românesc, pripășit pe un pământ prea îngăduitor.

Grabă uniată

Este întotdeauna înveselitor spectacolul pe care anumite ființe ce ne sunt de mare folos în viața noastră ni-l oferă în acele momente când se iau la luptă cu pământul, izbind eroic cu capul și cu coarnele în solul pe care acum și-or fi închipuit că-l fac întreg praf, odată ce văd că rup puțină țărână din el.

Acest spectacol ne vine în minte când vedem pe un zelos profesor uniat, pe nume Dr. I. Stanciu, rupând pe ici și colo câte un citat, câte un document ortodox cu înțelesuri destul de echivoce, ca din aceste firișoare de praf cu cari nu reușește decât să întunece propria sa vedere clară, să tragă concluzii de ordin general cu privire la credința Bisericii ortodoxe într'o chestiune sau alta.

Mai nou, publicând în „Unirea" textul unor așa zise „cărți de iertare" ale câtorva patriarhi răsăriteni, citate de M. Jugie în scrierea Theologia Dogmatică Christianorum Orientalium, Paris 1930, vol. 3, pg. 381—389, trage concluzia că și Biserica ortodoxă ar fi cunoscut și practicat ideea indulgențelor.

Dacă nu ar vedea omul tot catolicism în jurul său, dacă ar avea puțin calm la articularea gândurilor, ar fi văzut că acele „cărți de iertare" nu pot da în nici un chip dovada prezenții doctrinei despre indulgențe în Biserica ortodoxă.

Mai întâi acele „cărți de iertare" s'au dat numai de câțiva patriarhi din veacurile XV—XVIII, într'un număr redus. Ele n'au fost un uz regulat, în toate timpurile și pentru toată obștea credincioșilor.

Dacă ar fi în Biserica ortodoxă un element de credință că aceste „cărți" patriarhale sunt necesare pentru scăparea

de păcate, ele ar trebui practicate totdeauna şi pe seama tuturor credincioşilor, aşa cum se obicinueşte în Biserica apuseană cu indulgenţele. Aşa cum au fost practicate, incidental şi temporar, de câţiva patriarhi, ele pot fi interpretate ca răspunzând unui deosebit zel al unor credincioşi de-a avea şi din partea unui erarh atât de înalt ca patriarhul o confirmare a iertării sale de păcate, obţinută prin preot în taina mărturisirii, sau ca o asigurare a unor rugăciuni deosebite pe cari le-a făcut pentru sufletul său însuşi patriarhul. Rugăciunea pentru iertare de păcate nu e niciodată de prisos, cum ne mărturisesc rugăciunile bisericeşti cari toate cuprind această cerere, deşi le rostim şi imediat după taina mărturisirii; cu atât mai mult valorează aceste rugăciuni dacă sunt făcute de preot. Şi şi mai mult de un ierarh, provăzut cu plenitudinea harului hirotoniei.

Să observe Păr. Dr. I. Stanciu că în aceste cărţi se vorbeşte în general de iertarea păcatelor spovedite sau nespovedite din uitare, nu numai de pedepsele temporale ale lor, cum sună doctrina indulgenţelor. Patriarhii n'au fost conduşi de o doctrină precisă, sistematică, în uz general, atunci când au dat cărţile lor, ci au accentuat cu autoritatea lor harismatică pe deoparte o iertare pe care o obţinuseră credincioşii respectivi deja în taina mărturisirii, iar pe dealta le-au dat iertare pentru acele multe şi mici păcate câte le comitem toţi continuu, fără a fi în stare să ni le aducem aminte pe toate la mărturisire.

Nu se observă în aceste „cărţi" ceeace-i specific indulgenţelor: scoaterea de sub puterea harului din taina pocăinţii a vre-unei părţi din iertarea păcatelor pe cari omul le poate mărturisi în ea.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a reîntors, Mercuri, 30 Noemvrie a. c. la reşedinţa Sa, venind dela Bucureşti, unde a participat la desvelirea Monumentului marelui bărbat de stat Ion I. C. Brătianu şi la primirea M. Sale Regelui Carol II în gara Mogoşoaia.

In interesul celor înstrăinaţi. Este ştiut, că mai multe institute de învăţământ ale ţării noastre şi-au ţinut de naţională datorie *să înfieze* câte o comună din părţile maghiarizate ale unor judeţe. Astfel *Liceul Sf. Petru şi Pavel din Ploeşti* înfiase încă din 1932 comuna *Porumbenii Mari* din protopopiatul Odorheiului, aducând foloase învederate sfintei noastre biserici ortodoxe din comuna aceasta. Acum, în ziua de 20 Noemvrie, Liceul dela Ploeşti, în frunte cu directorul său *Virgil Şerbănescu* şi alţi profesori, împreună cu întregul curs superior al liceului, s'au deplasat în comuna maghiarizată Porumbenii Mari, ca naşi ai celor *12 copilaşi* cari au primit sf. taină a botezului în vechea biserică ortodoxă a satului, — unde tot se mai găsesc şi azi câţiva bătrâni cunoscători ai graiului şi legii strămoşeşti. Serviciul religios l-a săvârşit părintele adm. protopopesc S. Rusan, ear preotul comunei Iosif Sârbu a mulţumit în numele credincioşilor aduşi la matca străbună a înstrăinaţilor de ieri.

Intru pomenirea lor. 1. Joi, 1 Decemvrie, s'a desvelit la Sighişoara bustul lui *Ilarie Chendi*, ridicat de Soc. Astra. — 2. In amintirea luptătorului *V. Branişte*, dela a cărui moarte se împlinesc 10 ani, s'a desvelit în comuna sa natală Cinc, o placă de marmoră, în ziua de 1 Dec., din partea Astrei.

Mulţămită publică. Duminecă în 6 Noemvrie 1938, s'a făcut sfinţirea iconostasului din biserica ortodoxă română din *Crihalma*, jud. Târnava mare. Un sobor de preoţi, în frunte cu protopopul tractului Cohalm, P. C. Părinte *Al. Brotea*, a făcut după Doxologie sfinţirea apei cu rugăciunile pentru sfinţirea iconostasului şi a picturei. Biserica era arhiplină de credincioşi. Corul bisericii făcea să se mărească şi mai mult evlavia lor. A predicat păr. *Neacşu*-Bogata olteană. La sfârşit a vorbit părintele, protopop elogiind sforţările preotului paroh Dionisie Bucur şi strădania parohienilor, cari s'au întrecut în a jertfi pentru înfrumseţarea bisericii, o podoabă a tractului. Vorbeşte părintele Bucur din Crihalma, mulţămind lui Dumnezeu că l-a învrednicit să termine această operă. Aduce mulţumiri tuturor celor ce au jertfit pentru împodobirea sfintei biserici. Au dăruit: 1. Societatea de păşune foştii iobagi din Crihalma 10.000 lei; 2. Societatea de păşune „Consorţiu", Crihalma 10.000 lei; 3. Primăria Crihalma 5000 lei; 4. Parohianul Eftimie Vlad şi Ana 1100 lei; 5. Preoteasa Octavia Bucur şi fii Lucreţia, Dionisie, Mircea şi Ioan 1000 lei; 6. Cornel Cruţu şi soţii 2800 lei; 7. Ioan Vlad şi Ana 200 lei; 8. Gh. Stoica (194) 600 lei; 8. Societatea „Plugarul" 500 lei.

In 8 Noemvrie a. c. s'a făcut o colectă în parohie pentru biserică. S'au adunat peste 10.000 lei. Au dăruit sume peste 100 lei: notarul Anghel, Themelis Tanase 500 lei şi alţii sume între 50—100 lei. Tuturora le exprim mulţumiri, rugând pe bunul Dumnezeu a răsplăti cu daruri bogate pe toţi aceşti cuc. creştini. — Pr. *D. Bucur.*

Crima *dela Cluj, unde s'a comis oribilul atentat asupra rectorului universităţii, loveşte nu numai viaţa unei persoane, ci atentează la însăşi fiinţa Neamului. De aceea, asasinii dela Cluj au săvârşit o faptă vestejită de toţi cetăţenii cari îş iubesc ţara. Duşmanii din lăuntrul ţării, mânând apa la moara vrăjmaşilor din afară, cu atât mai vârtos îş merită cea mai severă pedeapsă.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 4 Decemvrie 1938, va predica părintele *M. Neagu*; iar Marţi 6 Decemvrie 1938, păr. *Gh. Secaş.*

Frăţia Ortodoxă Română şi Societatea Femeilor Ortodoxe Române din Sibiu. Marţi, 6 Decemvrie 1938 la ora 6 seara va avea loc în Sala Prefecturii judeţene conferinţa dlui prof. univ. Nichifor Crainic despre Demofilia sau iubirea de popor. Intrarea liberă.

Conferinţă publică. In ciclul interesantelor conferinţe, din sala prefecturii judeţului Sibiu, va vorbi Duminecă, în 4 Decemvrie 1938, ora **17** (5 seara) dl *Valeriu Puşcariu*, profesor univ., Cluj, despre: Progresele turismului românesc.

Preoţimea protopopiatului Sibiu a răscumpărat cununa pieritoare pentru decedatul cons. milit. Traian Petrişor, cu Lei 1000, pentru ajutorarea ucenicilor la sărbătorile de Crăciun.

Mulţumită. Doamna Eugenia Dr. Vecerdea a donat parohiei Sibiu-Cetate 1000 Lei, pentru ajutorarea săracilor de Crăciun din prilejul zilei numelui reposatului ei soţ Nicolae.

Răscumpărare. Dl Dr. Nicolae Comşa, medic, răscumpără felicitările de ziua onomastică cu 300 Lei pentru ajutorarea ucenicilor săraci dela meserii.

Mulţumită. Cu ocazia căsătoriei tinerilor ds. Eugenia Stanciu cu dl Ilie Sârbu, naşi fiind dna şi dl Ioan Stanciu, măestru zugrav în Bucureşti, s'a colectat Lei 612 — pentru scopurile „Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu". — Pentru prinos mulţumeşte: Comitetul

Medic Univ.
Dr. Livia Armean
Consult boli de copii
ora 11–1 şi 4–5
Strada Tribunei Nr. 7 etaj I.
TELEFON 115 (25) 1–2

Nr. 13.049/938 Ep. (59) 1 - 1

Publicaţiune

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în întreprindere tăierea în stânjini şi transportarea la Sibiu a lemnelor de fag destinate spre exploatare din parchetul pe exerciţiul silvic 1938/39 din pădurea numită „Ciuha", situată în hotarul comunei Vurpăr.

Reflectanţii vor înainta oferte în scris până la *19 Decemvrie 1938* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile de dare în întreprindere.

Odată cu înaintarea ofertelor se va depune la Casieria Consiliului arhiepiscopesc garanţie de Lei 10.000 (zecemii) — în numerar.

Oferte fără garanţie nu se primesc.

Sibiu, 30 Noemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 548/1938 [55] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a Şercăiţa, din protopopiatul Oltul-Şercaia, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Chiria pentru locuinţă, sau locuinţă în natură.

3. Sesiunea parohială: 2 jug. cad. 524 st. □ pământ arabil.

4. O soarte de lemne din pădurea comunală.

5. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întreg protopopiatul.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Oltul, în Şercaia, jud. Făgăraş, în termenul arătat.

La cererile de concurs se va anexa şi concesiunea dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Şercaia, la 6 Noemvrie 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltul în înţelegere cu consiliul parohial.

Valeriu Judele
protopop.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării
Oastea Domnului

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1939
cu Şematism Lei 50·—; fără Şematism Lei 12·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1939 Lei 12·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 15 pt. porto postal

Ad. Nr. 347/1938 (56) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Silvaşul de sus** cu filia **Lingina,** din protopopiatul Haţegului, cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat după pregătire.

2. Casă parohială în stare bună (două camere, o bucătărie şi pivniţă).

3. Sesiune parohială: *a)* In materă 10 jugăre arător şi fânaţ, 1 jug. fânaţ prin reorma agrară şi 16 jug. pădure; *b)* In filie: 3½ jug. fânaţ şi 10 jug. pădure.

4. Adău, în materă câte două măsuri (à 30 litri) porumb nesfărâmat, iar în filie câte 10 lei numerar de fiecare casă.

5. Câte una zi de lucru de fiecare casă din filie.

6. Stola uzitată în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din Haţeg în terminul indicat.

Concurenţii vor anexa la cererile de concurs şi autorizaţiunea dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc de-a candida la această parohie şi se vor prezenta, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru ca să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 6 Noemvrie 1938.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

[57] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Prihodiste cu filia Tătăreşti de Criş, din protopopiatul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.

2. Eclejie 2 jugăre 1100 stj

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliul arhiepiscopesc, se vor înainta subsemnatului Oficiu protopopesc în terminul deschis.

Concurenţii, cu înştiinţarea Oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Brad, la 12 Noemvrie 1938.

Ioan Indreiu
protopop.

Nr. 645 – 1938 (54) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Bârghiş,** protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.

2. Casă parohială cu dependenţe.

3. Sesiune parohială 11 jug. 125 st. □ arător şi fânaţ.

4. Stola obişnuită în tract.

5. O ferdelă de cucuruz dela fiecare cap de familie.

Cererile de concurs însoţite de documentele necesare precum şi de încuviinţarea specială de candidare dela P. Ven. Consiliu Arhiepiscopesc se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat.

Concurenţii, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a fi cunoscuţi din partea credincioşilor.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Agnita, la 27 Septemvrie 1938.

Emil Păcală
protopop.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI | Sibiu 11 Decemvrie 1938 | Nr. 50

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

„Baptiștii în România"

Cu acest titlu au fost publicate, în patru numere consecutive ale cunoscutului săptămânal «The Church Times», cinci articole, privind situația sectei baptiste la noi în țară. Ele au fost semnate de cinci autori diferiți: Primul, din 28 Oct. c. de P. S. Sa Dr. Harold Buxton, episcopul Gibraltarului; al doilea, din 4 Nov. c. de dl Dr. I. H. Rushbrooke, secretarul general al «Alianței Baptiste Mondiale», cu sediul la Londra; al treilea, din 11 Nov. c. de Inalt Prea cucernicul canonic Iohn A. Douglas, secretarul general al «Consiliului Relațiilor Externe ale Bisericii Angliei»; al patrulea, din 18 Nov. c. de Cuc. Păr. Iohn Pewet, și în sfârșit al cincilea, în același număr, de Rev. Walton Hannah.

Problema sectelor a fost îndelung desbătută de toată presa noastră atât seculară, cât și bisericească. Primejdia ce-o reprezintă ele, nu numai pentru Biserica noastră ortodoxă, ci și pentru menținerea solidarității noastre naționale, a fost unanim recunoscută și hotărât subliniată. Fărămițarea unității noastre de credință, singura garanță a existenței noastre ca neam dealungul unei istorii vitrege de două ori milenare, nu putea prevede nimic bun pentru viitorul nostru. De aceea, autoritățile noastre de stat, într'un spirit de perfectă legalitate, au înțeles să ia primele măsuri de temperare a zelului prozelitistic, al sectelor ca manifestau tendințe vădit centrifugale, față de interesele noastre naționale. Astfel au luat naștere cele două decrete-lege, din 21 Aprilie 1937 și 14 Iunie a. c., cari fixau poziția sectelor în statul român. Fără îndoială, măsurile prevăzute în aceste decrete erau departe de a avea un caracter de exterminare a sectelor din România. Așa se explică dealtfel și faptul, că organe de publicitate bisericească, prin condee autorizate, constatând moderațiunea și insuficiența acestor măsuri, și-au arătat nemulțumirea.

Membrii sectei baptiste, din însuși momentul publicării acestor decrete, au găsit de cuviință să protesteze cu vehemență, — prin graiurile reprezentanților lor. In străinătate a fost desfășurată o vastă activitate protestatară, dirijată cu abilitate de dl Dr. I. H. Rushbrooke, secretarul general al «Alianței baptiste mondiale», același care încă din 1919, adică imediat după războiu, protesta în numele baptiștilor din România contra neîncetatelor atacuri ale oficialităților publice, asupra libertății evanghelice, (vezi «The Baptists in Europa, pag. 260). Domnia sa, prin toate mijloacele posibile, presă, publicații speciale, intervenții personale, intervenții străine, a căutat să informeze opinia publică engleză și americană, despre «continuele barbarii, cruzimi, și represiuni, pe cari statul român, ca nici un alt stat din lume, afară de Rusia, le săvârșește împotriva membrilor comunității baptiste din România, fără nici o considerare a principiului libertății de conștiință», (vezi «The Church Times», 4 Nov. 1938). Arestările, spune domnia sa, bătăile, amenzile și întemnițările baptiștilor, sunt un fapt aproape zilnic», (vezi «The Church Times», 4 Nov. c.).

Dar dl Dr. Rushbrooke, în febrila-i operă de informare a cercurilor americane și mai ales a celor engleze, nu se mulțumește cu debitarea acestor fel de amabilități pe socoteala noastră, ci continuă prin a justifica necesitatea inexorabilă a misionarismului baptist în România, prezentând Biserica ortodoxă română «ca grosier superstițioasă și coruptă», «as grossly superstitions and corrupt», (vezi «The Church Times», 11 Nov. 1938), iar pe preoțimea noastră ca «incultă și incapabilă de a învăța și predica» (The Orthodox clergy are «uneducated» and «incompetent» to teach or preoch», (The Church Times», 28 Oct. c.).

Opinia publică engleză, în felul acesta informată, s'a arătat foarte sensibilă față de apelurile protestatare ale dlui Dr. Rushbrooke. Deacea nu ne-a mirat faptul că, la nenumăratele glasuri de protest ridicate din rândul celor 12 mil. de baptiști englezi și americani, s'a adăugat și acela al I. P. S. Arhiepiscop de York.

Constatăm însă cu bucurie, că prietenii adevărați ai României, cunoscători profunzi ai stărilor reale dela noi și susținători sinceri ai solidarității ecumenice a Bisericilor, n'au asistat pasivi la această operă de denigrare a noastră. Dimpotrivă, și-au spus cuvântul hotărât, cu toată greutatea pe care acesta-l reprezintă, răspunzând tuturor acuzelor ce ni s'au adus, și arătând cu obiectivitate netemeinicia lor.

In cele de mai jos, vom spicui câte ceva din articolele acestora.

P. Sf. Dr. Harold Buxton, episcopul Gibraltarului, care recent ne-a vizitat țara, în articolul arătat la începutul acestor rânduri, pare hotărât să lumineze opinia publică engleză asupra a două probleme importante, puse în discuție de dl Dr. Rushbrooke: *a)* «Rolul Bisericii ortodoxe române în viața neamului nostru»; *b)* Educația clerului nostru. O privire de ansamblu asupra celor aproape trei coloane ale acestui articol, ne impune vederii două subtitluri, scrise cu caractere groase: 1. Biserica, străjerul națiunii, («The Church Guards the Nation»); 2. Ingrijita creștere a clerului, (Strict Traiwing of Clergy»).

«Biserica străjerul națiunii». Iată o definiție care conturează impecabil rolul ce l-a jucat sfânta noastră Biserică în conservarea ființei noastre naționale, în tot trecutul nostru viforos Singură această propoziție ar fi fost suficientă pentru a descreți multe frunți engleze, cari ne priveau pe sub sprâncene în urma informațiilor dlui Dr. Rushbrooke. Dar P. S. Sa continuă: «Aici, în România, trebue să ne amintim că Biserica ortodoxă a fost mama și sentinela acestei națiuni, care i-a ținut spiritul luminat, dealungul epocilor întunecoase de stăpânire otomană — în Vechiul regat, — și ungară în Transilvania».

Poate, după această precizare a P. Sf. episcop al Gibraltarului, vor înțelege mai ușor ceice n'au putut înțelege până acum, că o Biserică în sânul căreia s'a născut, a crescut și s'a desvoltat un neam, ce și-a împletit organic și ființial întreaga-i viață, cu duhul dătător de viață al acesteia, nu poate fi nici «grosier superstițioasă, nici coruptă», cum vor s'o prezinte anumiți rău intenționați.

In privința educației clerului nostru, P. S. Sa arată că ea nu este cu nimic inferioară celei ce se face preoților engleze. Absolventul unei școli secundare și a unei instituții teologice de patru ani, nu poate fi calificat cu peiorativul de «incult» sau «incapabil». «Eu n'aș ezita — zice P. S. Sa — să afirm, că școlile teologice din București, Cernăuți, Sibiu și Arad, pe cari le-am vizitat, se pot compara foarte bine cu instituțiile engleze de același fel», «Trebue notat — completează P. S. Sa — că această pregătire superioară este rezervată clerului mirean, ce servește bisericile dela sate».

In altă ordine de idei, P. S. Sa mai face o constatare plină de toată justețea. Statul român este un stat relativ tânăr, în faza de desvoltare. Or, pentru a se putea desvolta în mod normal, are lipsă de liniște internă și mai mult decât de orice, de concentrarea solidară a tuturor forțelor națiunii, într'o perfectă unitate spirituală. «Multiplicarea sectelor însă, în actualele împrejurări, poate deveni foarte ușor, un pericol național, («The multiplication of sects, may well become, under present conditions, a national danger»). Și aceasta cu atât mai mult, cu cât s'a constatat că mai multe comunități sectare au caracter politic, fiind de fapt focare clandestine de propagandă («...are in fact, foyers clandestins de propagande»). Astfel stând lucrurile, se întreabă P. S. Sa: «Putem noi (englezii) să fim surprinși, că guvernul român a crezut necesar să exercite o mai atentă supraveghere asupra nenumăratelor culte, cari sunt nu numai tolerate și recunoscute în această țară, dar primesc chiar stipendii dela stat pentru preoții lor, pentru bisericile lor și pentru școlile lor?». Acesta este desigur, un răspuns, dat atât de mult difuzatei învinuiri ce ni s'a făcut, de «intoleranță religioasă».

Dupăce, la cele de mai sus P. S. Sa a mai adăugat și o minuțioasă disecare a decretului încriminat, arătând justețea și legalitatea lui, ca și neîntemeierea criticelor baptiste ce i s'au făcut, își încheie articolul cu următoarele cuvinte: «Eu nu sunt un observator necritic al Bisericii ortodoxe. Cunosc foarte bine mărginirile ei, sau mai bine zis, trăsăturile cari apar ca mărginiri unui englez comun; dar eu cunosc tot așa de bine și măreția ei, credința ei, învățătura ei. Locul pe care-l deține ea în sufletul poporului: grec, slav și român, din Răsăritul apropiat, este mai mult decât profund».

Dl Dr. Rushbrooke s'a crezut obligat să răspundă acestui articol, în proximul număr al ziarului amintit. Dar în afară de o ținută verbală de o agresivitate puțin obișnuită, atunci când ea vizează pe un ierarh, n'a adăugat nimic nou la vechile acuze cu cari ne-a gratificat altădată și pe cari le-am semnalat deja.

O săptămână mai târziu «The Church Times« (11 Nov. c.) publică documentatul articol al P. C. canonic I. A. Douglas, cu aprecieri de o judițiozitate irefutabilă, asupra adevăratei poziții a sectei baptiste în România.

Sf. Sa își începe articolul, arătându-și intentia de a lumina opinia publică engleză, asupra mobilului imediat al neînțelegerii dintre baptiști și guvernul român. In acest scop demonstrează, că toate Bisericile cari au participat la conferințele irenice și ecumenice dela Oxford și Edinburg, cu excepția unică a bisericii baptiste, se abțin dela oricefel de acțiuni prozelitiste, una împotriva celeilalte. «*Baptiștii însă sunt în România o biserică misionară*», (The Baptistt, hower, are in Romania a Missionary Church»). «Care va să zică, prin definiție, ei își mărturisesc datoria și-și revendică dreptul de a săvârși o neîncetată și agresivă propagandă, în scopul de a convertì pe ceilalți *creștini* din România, la principiile baptiste». Mai departe Sf. Sa arată că baptismul nu este o Biserică pământeană ca Biserica lutherană și calvină, pe cari România le-a absorbit odată cu Transilvania după războiu, ci este «o Biserică intrusă» («...an invading Church»), a cărei origine trebue căutată în «Mișcarea baptistă germană», începută cu o sută de ani mai 'nainte în Olanda.

In anul 1920, baptiștii din România au fost afiliați «Alianței baptiste mondiale», care din acel moment a stat permanent la spatele lor, îndemnându-i la rezistență hotărâtă împotriva oricăror măsuri ar încerca să le împiedece «opera lor misionară».

Metoda lor de propagandă nu este aceea a expunerii pozitive a adevărului și a combaterii eroarei, ci ponegrirea și denigrarea Bisericii ortodoxe, care cuprinde în sânul ei majoritatea absolută a națiunii. «In cele mai multe părți ale României, la sate și la orașe, își fac apariția cete de cruciați baptiști, a căror sarcină este mesajul invectivei, pe care cei mai mulți ascultători îl consideră ca un curat

abuz, contra credinţei şi datinei ortodoxe...».

«Toleranţa nativă a poporului român este un fapt în deobşte cunoscut. Dar îngăduinţa nu este libertate, iar iconoclasmul nu trebue socotit ca un drept al libertăţii religioase». «Conflictul baptiştilor cu statul a izbucnit, pentrucă ei au fost obligaţi de conştiinţa lor să facă o propagandă agresivă», («Their clash with the state came because they were constrained by their conscience to open an aggresive propaganda»).

Precizările Cuc. Părinte I. A. Douglas, sunt atât de elocvente prin ele însile, încât orice comentar este de prisos.

Celelalte două articole amintite, unul al Păr. I. Perret, care ne-a vorbit vara aceasta, şi celălalt al Rev. W. Hannah, fost student auditor al Facultăţii de teologie din Cernăuţi în anul şcolar 1936/37, contribuesc şi ele la lămurirea problemei în discuţie. Este vrednică de remarcat precizarea pe care o face Păr. Hannah, arătând că arestările cari se fac în rândurile sectarilor baptişti, sunt provocate nu de anumite prejudecăţi sectare, ci de împotrivirea acestora la legea militară a recrutării.

Din cele mai sus relatate, un adevăr se desprinde clar şi precis. Sectele din România în general, şi baptismul în special, pe lângă caracterul lor religios manifestat, mai au şi unul politic ascuns, servind interese străine de neamul nostru. O lege votată de actualul guvern, câteva luni mai 'nainte punea în vedere tuturor cetăţenilor români, că oricine va face vre-un fel de propagandă în străinătate, împotriva intereselor ţării, va pierde irevocabil cetăţenia română, fără drept de a se mai stabili în ţară. Potrivit scestei legi, toate căpeteniile sectei baptiste din România ar trebui să-şi piardă cetăţenia română şi să fie imediat trecuţi peste graniţă, ca autori morali ai întregei propagande de denigrare, ce de mai bine de un an de zile se duce, în străinătate, continuu, în contra Bisericii neamului. Căci dacă Biserica, — cea care a legănat copilăria neamului şi a fost prezentă la toate răscrucile epocale ale istoriei lui, îndreptându-i paşii spre drumul destinelor lui fireşti, — este prezentată străinătăţii ca «grosier superstiţioasă şi coruptă», iar preoţimea ei ca «incultă şi incapabilă», — cum va fi privit neamul însuşi, care a crescut la sânul ei de mamă? Prestigiul lui va fi şi mai grav ştirbit decât însuşi prestigiul Bisericii?

Un lucru însă pare pe cât de curios, pe atât de inexplicabil. Este într'adevăr bizar, că în timp ce «Alianţa baptistă mondială» face eforturi extraordinare pentru a forţa şi deschide porţile României propagandei ei agresive, în acelaş timp participă zâmbitoare la conferinţele irenice şi ecumenice dela Oxford şi Edinburg. Ce înseamnă oare această duplicitate de atitudini? N'ar trebui ea, poate, să fie semnalată, la timpul potrivit, de autorităţile noastre bisericeşti, şi celorlalte Biserici participante la conferinţele irenice, pentru a fi înfierată aşa cum se cuvine? —

Nu vom încheia aceste rânduri, fără a exprima toată gratitudinea noastră P. Sf. episcop al Gibraltarului, P. Cuc. canonic I. A. Douglas şi celorlalţi doi Cuc. părinţi, pentru luminoasele lămuriri date opiniei publice engleze, în chestiunea în litigiu.

Pentru ceice cu rea credinţă ne-au ponegrit, avem un singur cuvânt: Buna credinţă şi pasiunea adevărului sunt singurele criterii ale unei atitudini demne şi loiale.

Mirfield-Anglia, Nov. 1938.

Pr. **D. Veştemean**

Sfântul Nicolae, la Sibiu

— Cinstirea onomasticei I. P. S. Mitropolit Nicolae —

In fiecare an, când soseşte pe la noi, ziua ierarhului Nicolae din Mira Lichiei ne dărueşte cu alese bucurii duhovniceşti. Atunci ne răsare, din negura anilor demult ascunşi în punga veacurilor, un adevărat „îndreptător al credinţei şi chip blândeţelor", Sfântul ierarh Nicolae, celce cu „smerenia a câştigat cele înalte şi cu sărăcia cele bogate". Atunci nu cucerim de ceeace înfăţişează acest ales pentru Biserica lui Hristos, de ceeace a lucrat el pentru sălăşluirea milosteniei creştineşti între oameni.

Dar, iată, în aceeaş zi a fiecărui an găsim prilej — preoţi şi mireni — să cinstim şi numele vlădicului nostru de azi, numele Inalt Prea Sf. mitropolit Nicolae al Ardealului. Pentru sârguinţa cu care păstoreşte turma dreptcredincioasă, pentru covârşitoarea personalitate morală şi culturală pe care o reprezintă şi pentru întreg buchetul de virtuţi pe care le slujeşte, toţi poposim în această zi cu gândul îndreptat spre Inaltul nostru ierarh.

Anul acesta, cinstirea de care vorbim s'a desfăşurat într'un cadru de solemnitate deosebită. Incă în ajunul zilei de prăznuire au început să sosească urările pentru sănătatea şi îndelung înzilirea I. P. S. Sale. Studenţii teologi, elevii şcoalei de cântăreţi, Ostaşii Domnului, etc. — toţi au urcat treptele capelei şi acolo, în atmosferă de sfinţenie curată, s'au închinat şi au adus doriri fiieşti pentru ierarhul lor şi-al nostru. Iar în ziua sărbătoarei, P. S. episcop Vasile al Maramureşului a citit doxologie, în catedrală, cu acelaş scop.

Recepţia s'a desfăşurat în palatul vechiu al lui Şaguna. Asistenţă aleasă, în frunte cu Excelenţa Sa dl *Dr. Al. Marta* rezidentul ţinutului Timiş, dl general comandant *Gh. Oprescu*, P. S. *Vasile Stan*, dl prefect *M. Cămăraşu*, dl primar *Dr. S. Pop*, dl *Dr. Gh. Preda*, etc. a ţinut să fie de faţă la aleasa prăsnuire.

Cuvântări pline de simţire, cu înţeles adânc şi purtând în ele omagii sincere şi admiraţie nefăţărită, încă s'au rostit. Seria lor a deschis-o dl general *Gh. Oprescu*. Scrutând în trecut, distinsul sol al mândrei noastre oştiri, a remarcat că Biserica ortodoxă rămâne isvorul autentic al tuturor virtuţilor româneşti. Ea a adăpostit neamul, tradiţia, limba şi legea şi prin ea s'a ţesut şi s'a desăvârşit Unirea din 1918. Pe Inaltul nostru ierarh l-a caracterizat iscusit, arătând că e omul care diriguieşte Biserica tocmai atunci când e mai mare lipsă de un păstor mare şi că, figură proeminentă fiind, rosteşte totdeauna cuvinte de îndreptar pentru viaţa noastră integrală.

In numele mirenilor a cuvântat dl *Dr. Gh. Preda*, subliniind că aceştia se strâng tot mai mult în jurul Bisericii, spre a se încălzi tot mai sincer la flacăra sfântă a credinţei strămoşeşti. In Biserică, mirenii văd pe ocrotitoarea adevăratei moralităţi şi realei sfinţenii, iar în persoana I. P. S. mitropolit Nicolae pe omul care ştie să armonizeze în chip minunat dogmele creştine ortodoxe cu datele ştiinţelor pozitive şi cu realităţile de ordin social. Ei ştiu, că în această parte a pământului românesc totul se face şi trebue să se realizeze sub ştiinţa şi binecuvântarea I. P. S. Sale.

Cuvântul Bănatului a fost adus şi rostit de însuşi Excelenţa Sa dl Rezident regal *Dr. Alexandru Marta*. Excelenţa Sa a tălmăcit acest cuvânt sub semnul smereniei, omagiind personalitatea I. P. S. Mitropolit.

Cuvântarea Inat Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae,

după note fugare, se poate aşterne astfel: *Vă mulţumesc din toată inima pentru urările ce mi-aţi făcut cu ocazia zilei mele onomastice şi pentru binevoitoarele aprecieri ce mi-aţi descoperit. Mă simt smerit în faţa acestor aprecieri; simt în sufletul meu o răspundere atât de mare în faţa lui Dumnezeu şi a misiunii mele încât ştiu că nu pot fi la înălţimea ei.*

Aţi interpretat atât de frumos rolul pe care l-a avut Biserica noastră pentru neamul nostru, pentru tot neamul românesc şi în tot trecutul lui. In Ardeal însă, ea s'a identificat pe dea'ntregul cu soarta acestui neam, a stat lângă ţăranul supus şi iobag, întărindu-l şi inspirându-i nădejdile pentru ziua cea mare ce avea să vie.

Aceasta însă îmi impune obligământul de a lucra în aşa fel, ca această Biserică să nu rămână şi să nu fie pusă în urma rolului ce l-a avut în trecut. Cum a lucrat în trecut, aşa să servească ea şi azi ca un factor de unificare sufletească şi de iubire între toţi fiii neamului.

Ne e scumpă limba ca un fagure de miere; simţim cum bate în inima noastră acelaş sânge şi cum trăiesc în sufletul nostru aceleaşi comori ale generaţiilor ce ne-au precedat: Dar unitatea sufletească se vădeşte şi se bazează îndeosebi pe aceeaş concepţie de viaţă care trebue să fie sălăşluită în adâncimile conştiinţii neamului întreg. Biserica pătrunde aici ca factor principal şi ea face să se fixeze în suflete acele imponderabile cari sunt de foarte mare preţ şi pentru vremuri bune ca şi mai ales în vremuri de încercare.

Biserica a fost un factor al culturii noastre şi ea trebue să poarte şi acum acelaş rol, îndrumând totul în spiritul cel mai bun al ortodoxiei noastre. In trecut, ea a creiat o sinteză desăvârşită între credinţă şi neam. Nu există şi nu se poate găsi un singur caz măcar de conflict şi nici de lipsă de armonie în tot trecutul bisericii şi neamului nostru. Aceasta vădeşte şi tendinţa credincioşilor noştri spre o cât mai desăvârşită armonie.

Sunt fericit a constata că credincioşii noştri, obştea mireană simte şi vede tot mai bine şi mai limpede în ce măsură este Biserica sprijinitoarea vieţii sufleteşti a neamului nostru. De aceea se şi apropie tot mai mult de altarul ei. Iar dacă neamul se leagă de acest altar care nu a fost vreodată zdrobit, apoi acest neam va şi rămânea pururea nebiruit.

Excelenţă, sunt deosebit de fericit că aţi venit în persoană în casa aceasta veche rămasă dela Şaguna şi în care s'au plămădit atâtea gânduri măreţe. Vă mulţumesc pentru urările aduse în numele bănăţenilor. Mă unesc şi cu dorinţa ce ne-a lăsat-o Şaguna în testamentul său, adecă de a vedea cât mai curând un scaun vlădicesc la Timişoara, de unde să se împărtăşească binecuvântarea lui Dumnezeu peste ortodocşii acelor părţi. Urez să Vă îndepliniţi înalta slujbă cu deplin succes şi vă asigur că veţi găsi în credincioşii noştri de pe acolo fii buni şi devotaţi. Noi nu voim decât a fi lăsaţi să-i slujim lui Dumnezeu şi scumpului nostru neam şi prin această slujbă să ne justificăm prezenţa la altar şi în mijlocul obştei credincioase.

*

Toată obştea, cler şi mireni, dela mic la mare, folosind prilejul sfântului Nicolae, urează, desigur, în rând cu ceice au fost faţă la cinstirea onomasticei I. P. S. Mitropolit, ani mulţi, sănătate deplină, activitate plină de rod şi izbânzi folositoare Bisericii şi Neamului.

Intru mulţi ani, Stăpâne!

Diacon **D. Călugăr**

Nr. 12.495—1938

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Păr. cons. mitrop. Traian Petrişor din Sibiu, decedat la 13 Noemvrie 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 26 Noemvrie 1938. **Consiliul arhiepiscopesc**

Nr. 12.267/938

Circulară

către Preacucernicii protopopi, Cuc. preoţi şi funcţionarii eclesiastici (clerici şi civili) din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

Viza livretelor militare

Ministrul Cultelor şi Artelor cu adresa Nr. 4695 din 4 Noemvrie a. c. ne comunică spre ştire strictă şi conformare următorul ordin al Marelui stat major al armatei:

«Marele stat major prin adresa Nr. 4567 din 20 Octomvrie 1938, ne face cunoscut că cele mai multe infracţiuni la viza livretelor militare sunt comise de către funcţionari sau profesionişti.

In conformitate cu Regulamentul mobilizării armatei ofiţerii de rezervă, subofiţerii de rezervă şi trupa sunt obligaţi a viza anual carnetele Md. E. 1 şi respectiv livretele Md. E.; contrar sunt consideraţi infractori şi pedepsiţi cu închisoare dela 15 zile la 2 luni, conform art. 224 bis din Codul justiţiei militare.

Vă aducem la cunoştinţă, că Ministerul cultelor şi artelor consideră ca o datorie de onoare ca în rândul membrilor corpului eclesiastic şi a funcţionarilor săi, să nu se găsească nici un infractor la viză şi deaceea vă rugăm să impuneţi membrilor corpului eclesiastic şi tuturor funcţionarilor, să se prezinte pentru viză la datele fixate în acest scop de către cercurile de recrutare, controlând îndeplinirea acestei obligaţiuni şi raportând de urmare.»

Sibiu, 28 Noemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 12.701—1938

Comunicat

Se comunică, spre ştire şi conformare, hotărârea Sf. Sinod adusă în şedinţa sa dela 28 Oct. a. c.

«Se menţine hotărârea Sfântului Sinod din 22 Martie 1935, privitoare la situaţia militară a preoţilor, însă complectată astfel:

1. Toţi preoţii în funcţiune preoţească, fie parohi sau ajutători, toţi preoţii şi diaconii misionari şi cei din străjerie, toţi preoţii şi diaconii profesori de orice categorie şi specialitate, toţi preoţii şi diaconii din administraţia bisericească se vor dispensa de serviciul militar activ şi vor fi trecuţi în cadrele preoţilor confesori de rezervă;

Preoţii şi diaconii profesori de altă specialitate de cât religia vor face dovada situaţiei lor în cler şi a legăturii canonice cu episcopul locului cu certificat anual dela episcopul respectiv în faţa Cercului de recrutare.

2. Preoţii de alte confesiuni trecuţi la ortodoxie şi neluaţi în catalogul preoţilor ortodocşi întră sub prevederile art. 44 din Lege recrutării.

3. Ceilalţi preoţi cari au ieşit din funcţia preoţească şi au îmbrăţişat alte îndelectniciri şi nu sunt în legătură canonică cu episcopul locului, se vor înscrie în cadrele prevăzute de art. 44.

4. Preoţii cari au fost admişi la hirotonie de Sfântul Sinod cu speciala îndatorire de a nu se transfera într'altă parte şi cari se vor dovedi că au înşelat buna credinţă a Chiriarhului călcând condiţia sub care au fost hirotoniţi, să fie scoşi din preoţie şi comunicaţi Cercurilor de recrutare respective.

Consiliul Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Nr. 12.946—1938.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale şi parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

Schimbarea sigiliilor vechi

Având în vedere, că vechile sigilii parohiale şi protopopeşti sunt importante mărturii şi documente istorice, pierderea cărora ar dăuna cunoaşterii trecutului nostru, dispunem, ca potrivit ordinului nostru Nr. 3703 din 24 Martie a. c. publicat în Telegraful Român Nr. 13 din 27 Martie a. c. să se schimbe toate sigiliile cari poartă numiri nepotrivite, *până la 31 Decemvrie 1938*, iar sigiliile vechi să se trimită tot până la acea dată oficiilor protopopeşti, cari le vor înainta apoi pe lângă conspect aici spre a fi păstrate la muzeul bisericesc.

Preacucernicii protopopi vor controla deaproape observarea dispoziţiilor acestui ordin şi-i facem răspunzători pentru neexecutarea lui.

Observăm, că procurarea noilor sigilii se va face de Precucernicii protopopi direct dela *Monetăria Naţională Bucureşti IV, Fabrica de Chibrituri 22.*

Sigiliile cele noui vor fi rotunde de circa 3 cm. diametru şi pot fi comandate cu ramburs ori cu plata anticipată.

Sibiu, 26 Noemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 11.253—1938 Ep.

Notificare oficială

Se aduce la cunoştinţa Oficiilor protopresbiterale şi parohiale din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre, spre ştire şi conformare, că On. Ministerul cultelor şi Artelor — Direcţia Artelor, cu deciziunea Nr. 40.955—1938 a dispus, că la nici un fel de pictură bisericească nu vor putea fi angajaţi zugravi bisericeşti autorizaţi, cari prezintă oferte superioare ca preţ, ofertelor prezentate de pictorii bisericeşti autorizaţi.

Sibiu, din şedinţa secţiunei economice a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 26 Noemvrie 1938.

Consiliul Arhiepiscopesc

Un gând frumos — turnat într'o înfăptuire utilă — a avut harnicul protopop al Târnavei-mici, Păr. *Gheorghe Oprean*. P. C. Sa s'a hotărât să-şi transporte tractul acasă, la sediul protopopesc din Diciosânmărtin. Procedura urmată, e pe cât de originală, pe-atât de simplă şi de puţin costisitoare. Cutreerând tractul în vizitaţii canonice, a fotografiat toate bisericile şi casele parohiale şi apoi a alcătuit un album. Un exemplar a fost dăruit I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*. L-am văzut şi l-am admirat — fiindcă merită.

Albumul, de o execuţie tehnică ireproşabilă, îţi arată bisericile şi casele parohiale ale tuturor parohiilor, în ordine alfabetică. Fotografiile de dimensiunile unei cărţi poştale, încadrate de câte un chenar în culori, lucrat în motive româneşti, ocupă fiecare câte o pagină. Dedesupt este notat numele parohiei. Pe verso, afli toate datele privitoare la parohia sau casa parohială respectivă (filii, hram, eclejie, preot, preoteasa, cantorul, enoriaşii, societăţile religioase, nivelul moral al poporenilor, ocupaţiunile lor, data zidirii etc. etc.). Intr'un cuvânt, albumul e mai instructiv decât cele mai amănunţite rapoarte, faţă de care are avantajul că-i ilustrat şi că poate fi arătat oricui.

Bine-ar fi să facă fiecare protopop ca Păr. Gh. Oprean. Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât I. P. Sf. nostru Mitropolit *Nicolae* a dat repetate instrucţiuni în acest sens şi a pornit, cu concursul dlui Prof. univ. *Dr. C. Petranu* dela Universitatea din Cluj, o acţiune în stil mare pentru strângerea materialului documentar privitor la comorile de artă bisericească ortodoxă ardeleană.

Preotul şi sănătatea poporului

— **Introducere** —

Sănătatea poporului nostru e tot mai mult ameninţată. Vigurozitatea proverbială a românului cu „şapte vieţi în pieptu-i „de-aramă" a slăbit mult. Pieptul de aramă" al multor fii ai neamului nostru e sfredelit mereu de necruţătorii viermi ai tuberculozei. Bolile sociale au luat proporţii alarmante în lumea satelor. Iar ignoranţa şi superstiţiile toarnă benzină pe focul acesta subteran, în care se topesc fără vreme zeci de mii de români în fiecare an.

In felul acesta sănătatea poporului nostru a devenit de multă vreme una din cele mai mari probleme de stat, alături de problema apărării naţionale. Şi într'adevăr, marea problemă a apărării naţionale, de rezolvirea ei ţinând însăşi existenţa noastră ca neam şi ca stat, cuprinde două aspecte: apărarea internă şi apărarea externă; apărarea neamului de duşmanii interni şi externi. Or cei mai temuţi duşmani interni ai unui popor sunt diferitele boli sociale şi de tot felul, cari decimează neamul şi secătuesc puterile vitale. Un popor condamnat la moarte.

Duşmanii externi pot să ne subjuge pentru o vreme, dar nu ne pot desfiinţa ca neam dacă avem o vitalitate puternică. Dar stăpâniţi de ignoranţă şi superstiţii, măcinaţi de boli şi ducând o viaţă neigienică, aproape ca vitele pe multe locuri, suntem ameninţaţi în existenţa noastră ca neam în gradul cel mai înalt şi în forma cea mai primejdioasă.

Astfel stând lucrurile înţelegem mai bine dece noua cârmuire a ţării a mobilizat toate forţele statului, pornind o mare luptă pentru apărarea sănătăţii poporului. Până acum nu s'a făcut aproape nimic în privinţa aceasta. Răul se întindea tăcut şi nebăgat în seamă. Duşmanul făcea în fiecare an zeci de mii de morţi. Şi pentrucă totul se petrecea pe încetul, în taină, fără tunuri şi avioane, acest dezastru era trecut cu vederea de oarba democraţie care ne conducea.

Acum însă lucrurile s'au schimbat. Conducătorii ţării, sub supravegherea M. S. Regelui, nu mai slujesc cluburile politice şi clientela electorală, ci au început cu hotărâre lucrarea de apărare şi întărire a neamului. Şi constatăm cu bucurie că alături de înzestrarea armatei s'a pus pe primul plan grija pentru apărarea şi întărirea sănătăţii poporului. Ba această grijă a luat proporţii de adevărată luptă prin venirea în fruntea Ministerului Sănătăţii a dlui general Dr. N. Marinescu. Era lipsă de un ofiţer medic la conducerea acestui Minister, şi era nevoe de un general pentru a porni această măreaţă luptă de apărare a sănătăţii neamului.

Ofensiva sanitară la sate e în plină desfăşurare. In luptă s'au angajat toţi românii cari prin pregătirea şi dragostea lor pot face ceva pentru prevenirea şi tămăduirea atâtor suferinţi risipite pe câmpiile ţării. Din această luptă nu putem lipsi nici noi preoţii. Cu atât mai mult, cu cât noi cunoaştem mai bine ca oricine toate rănile de pe trupul neamului nostru. Nu suntem medici, dar suntem *părinţi* ai poporului, şi asta e aproape tot atât. Suntem părinţii sufleteşti ai enoriaşilor noştri. Şi cine ştie durerile copiilor ca părinţii lor? Cine îi îngrijeşte, cine-i sfătuieşte, cine-i apără şi cine-i chiamă medicul la timp, dacă nu părinţii? De aceea e vai de copii fără părinţi iubitori, vai de cei orfani şi părăsiţi.

Se ridică deci acum în faţa preoţilor între alte şi marea problemă a apărării sănătăţii poporenilor noştri. E o problemă esenţială a misiunii noastre în lume. Până acum am neglijat această latură a vieţii. Pentru sănătatea enoriaşilor noştri abia dacă citeam o scurtă rugăciune în timpul slujbelor. Dar aceasta nu e destul. Părintele nu face numai atât pentru copiii lui. Ci le stă în ajutor cu sfatul, cu grija şi cu îndrumarea. Noi suntem părinţi ai poporului. Enoriaşii ne spun în toată ziua: «*părinte*». Să nu trecem aşa uşor peste acest sfânt cuvânt: *părinte*, căci el defineşte o mare parte misiunii noastre. Ba aproape că în acest cuvânt se cuprinde întreaga noastră misiune în laturea ei socială. Pentru poporenii noştri cuvântul *părinte* cuprinde şi pe cel de *preot*.

Părinte, ah ce cuvânt mare, ce cuvânt sfânt! Ah, cât cuprinde el! Cât de sus ne înalţă el, asemănându-ne cu Părintele cel ceresc! Dacă am auzi noi preoţii toate graiurile, nădejdile şi dacă am simţi toate sentimentele care se cuprind în cuvântul *părinte*, ne-am înfiora de puterea şi măreţia lor şi am simţi necontenit copleşitoaree grijă ce trebue să purtăm fiilor noştri sufleteşti pentru sănătatea lor sufletească şi trupească deopotrivă.

Părintele e părinte în toate împrejurările vieţii şi pentru toate durerile şi primejdiile fiilor săi. I-o spune şi i-o cere dragostea părintească. Deci cum vom putea sta noi preoţii nepăsători în faţa atâtor duşmani cari concurează la măcinarea sănătăţii fiilor noştri sufleteşti? Misiunea noastră ne face să cunoaştem bine şi să avem sub ochii noştri mizeria şi boalele ce se întind în poporul nostru ca buruienile într'o grădină părăsită. Oare ne lasă inima de oameni, dacă nu de creştini şi părinţi duhovniceşti, să nu dăm alarma cei dintâi şi să nu sărim în ajutor cu ce putem?

Dacă până acum am rămas nepăsători ca şi ceilalţi conducători ai poporului, să auzim cel puţin acum apelul Ministerului Sănătăţii şi să pornim la lucru. P. S. Nicolae al Clujului, ministrul Cultelor şi Artelor, a avut un gând bun instituind un concurs pentru o lucrare care să trateze problema aceasta ce se pune pentru conştiinţa preotului în faţa dezastrului sanitar în care se sbate poporul nostru. Căci nu e destul să sesizezi răul, ci trebue leacul şi să porneşti la luptă împotriva lui.

Ştim că alături de ceilalţi îndrumători ai poporului, preoţii Bisericii noastre sunt şi ei gata să sară în ajutorul apărării sănătăţii neamului nostru. Ei aşteaptă numai îndemnul şi îndrumarea necesară.

Imbrăţişând misiunea sfântă a preoţiei m'am gândit şi mă gândesc mereu ce trebue să fac pentru locul în care sunt pus? Ce trebue să fac pentru binele şi mântuirea neamului meu? Şi aplecându-mă asupra vieţii ţăranului nostru pe care o cunosc din copilărie, între altele mi-a dat mult de gândit starea mizeră şi primejdioasă în care-şi duce zilele, necunoscând nici-o regulă de igienă.

Ca mine ştiu că mulţi fraţi preoţi s'au isbit de această realitate dureroasă şi s'au sbătut cu gândul să găsească o cale de lucru, să pornească o luptă de îndreptare. Problema însă e prea mare şi întrece puterile singure ale preotului. Acum însă când lupta pentru sănătatea poporului a pornit sistematic în stil mare, cu forţe multe şi posibilităţi suficiente, preotul se poate şi trebue să se incadreze în acest front salvator.

In cele ce urmează voi încerca să arăt ce ar putea face preotul pentru apărarea şi întărirea sănătăţii poporului nostru. Voi încerca să arăt locul pe care trebue să-l ocupe preotul în marea ofensivă sanitară ce s'a pornit în mijlocul poporului nostru. Insemn aici rodurile unor îndelungi preocupări şi desbateri în faţa acestei probleme. N'am pretenţia că am deslegat definitiv şi în totul această problemă complexă. Ci aş fi bucuros să ştiu că pot contribui cu ceva la găsirea drumului celui bun; că pot să trezesc interesul pentru marea problemă ce ni se pune şi că pot să dau un îndemn la lucrul sanitar pentru poporul nostru.

Preot **Nicolae Vonica**

Expediţie misionară. Conducerea Spitalului militar din Sibiu a avut gândul laudabil de-a se interesa şi de sănătatea sufletească a bolnavilor. In acest scop, s'a adresat autorităţii noastre bisericeşti, cerându-i concursul.

Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc, dând curs cererii, a hotărât să dăruiască bibliotecii Spitalului militar — de înzestrarea căreia îngrijeşte Păr. Icon. Stavr. Colonel *I. Dăncilă* — o seamă de cărţi ziditoare de suflet. Pe de altă parte — prin adresa Nr. 10650/1938 — a însărcinat pe Păr. Diacon *Grigorie T. Marcu*, profesor la Academia teologică „Andreiană", să ia dispoziţiuni pentru pregătirea unor mici festivaluri cu conferinţe religioase şi cântări.

Duminecă 4 Decemvrie a. c., în înţelegere cu dl prof. de cântări bisericeşti *Petru Gherman*, s'a dat prima expediţie misionară la locul amintit. Programul s'a desfăşurat în sala de conferinţe a Spitalului militar, participând aproximativ o sută de bolnavi, în frunte cu sanitarii şi cu Lt. Dr. Nanu. După „Tatăl nostru", cântat de corul studenţilor teologi, dirijat de stud. din anul IV Pantilie Urian, Păr. Prof. *Grigorie T. Marcu* a ţinut o cuvântare cu subiectul: *Vrei să fi sănătos? Atunci urmează-L pe Hristos!* — mânecând dela cuvintele Mântuitorului: „N'au trebuinţă de doftor cei sănătoşi, ci cei bolnavi" (Luca 5, 31). Cuvântarea, ilustrată cu mai multe pilde, a adus multă mângâiere în acea casă de lecuire a suferinţelor trupeşti. La sfârşit s'a executat o cântare patriotică.

Programul — care a durat numai 35 de minute — a fost aşafel alcătuit, încât să folosească ascultătorilor fără să-i obosească.

In numele superiorilor Spitalului, au asistat dnii Col. Dr. Udvarnochi şi Maior Dr. Ursu, dl Lt. Dr. Nanu a mulţumit călduros vizitatorilor.

Expediţiile acestea vor continua. Fiind că sunt utile nu numai pentru ostaşii bolnavi, ci şi pentru studenţii noştri teologi.

Serbarea datinelor strămoşeşti. Ministrul educaţiei naţionale a hotărât ca anul acesta şcoalele din ţară să organizeze serbarea datinelor strămoşeşti de Crăciun, în ultima Duminecă înaintea vacanţei. Scopul serbării e reînvierea şi respândirea acestor frumoase datini din regiunea unde se află şcoala. Colindele şi cântecele de stea vor fi numai poporale româneşti, înlocuind obiceiul, străin de noi, al „Pomului de Crăciun".

Act de mulţămire. In numele drept credincioşilor din parohia ortodoxă română din *Batiz*, prot. Hunedoara, aducem mulţămirile noastre adânc simţite dlui *Const. Bursan*, fost deputat de Hunedoara, care în timpul lucrărilor la zidirea bisericii noi, pe lângă cele 200.000 lei, donate înainte, a mai donat în decursul lucrărilor 110.000 lei, iar Banca Naţională a României 19.000 lei. — *Oficiul parohial Batiz.*

Conferinţă preoţească. — Preoţimea din tractul Sălişte şi-a ţinut conferinţa în 30 Noemvrie a. c. în *Sălişte*. Preoţii au asistat la Liturghia săvârşită de Pr. Ioan Isac şi Octavian Flucuş. După Liturghie 9 preoţi au funcţionat la parastasul pentru marele mitropolit Andrei Şaguna. Preotul I. Isac a ţinut vorbirea în memoria lui.

După serviciul divin preoţimea s'a întrunit în cancelaria învăţătorească a şcoalei din Sălişte. Protopopul *Dr. I. Borcia*, după deschiderea şedinţei a cetit o lucrare frumoasă despre activitatea mitropolitului Şaguna pe teren şcolar;

Preotul *I. Isac* raportează asupra programei analitice privitoare la învăţământul religiunii în şcoala primară. Raportul s'a primit cu nedumerire din partea preoţimii văzând cât s'a scurtat învăţământul religiunii în această şcoală. Pr. *A. V.*

Comunicat

Aducem cu bucurie la cunoştinţa cucernicei noastre preoţimi că la rugămintea I. P. S. Sale Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru Nicolae, Domnul Ministru al finanţelor Mircea Cancicov cu adresa Nr. 403.940 din 7 Decemvrie 1938 ne-a comunicat, că pentru a veni în ajutorul preoţimei române ortodoxe şi unite din Ardeal — a scutit-o de vărsarea la Casa Generală de Pensiuni a Statului a reţinerilor de 10% asupra salariilor pe timpul dela 1 Decemvrie 1918 până la 1 Ianuarie 1930, şi a dispus ca acele reţineri să se achite de către Stat. Suma acordată în acest scop este de: 20 milioane Lei.

Totodată Domnul Ministru a intervenit la Casa Generală de Pensiuni, ca de urgenţă să ia măsurile ce se impun, ca drepturile preoţilor şi funcţionarilor bisericeşti să fie achitate la timp şi integral.

Folosim şi această ocazie pentru a-i exprima în numele preoţimei noastre ortodoxe cele mai călduroase şi adânc simţite mulţumiri şi recunoştinţă Dlui Ministru al Finanţelor Mircea Cancicov, care prin dispoziţiunea de mai sus ni-a dat o nouă dovadă de larga înţelegere şi bunăvoinţă faţă de Biserica noastră ortodoxă şi faţă de slujitori ei. In toate ocaziunile la D-Sa am găsit cel mai efectiv sprijin pentru care Biserica noastră şi slujitorii ei nu pot să-i fie îndestul de recunoscători.

Consiliul Arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Şedinţele Consistorului mitropolitan. In ziua de 8 Decemvrie au avut loc în Sibiu sub prezidenţia I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* şedinţele Consistorului mitropolitan la cari au luat parte mai mulţi fruntaşi ai vieţii noastre bisericeşti împreună cu PP. SS. Lor episcopii Dr. Vasile Lăzărescu şi Dr. Nicolae Popoviciu. Cu această ocazie P. C. Păr. Emilian Cioran, protopopul Sibiului a fost ales consilier mitropolitan în locul rămas vacant prin moartea Părintelui Traian Petrişor.

Nou ministru al Educaţiei naţionale este numit dl *Petre Andrei*, profesor universitar la Iaşi, fost în anii precedenţi subsecretar de staf la departamentul Educaţiei naţionale.

Sfinţire de arhiereu. In ziua de Sf. Nicolae s'a făcut, în catedrala sfintei Patriarhii din Bucureşti, hirotonia de arhiereu a I. P. C. Sale Arhim. *Emilian Antal*, ales vicar al Mitropoliei Ungro-Vlahiei.

Vacanţa de Crăciun, pentru şcoalele primare şi secundere, începe Joi 22 Dec. 1938, şi durează până Luni în 9 Ianuarie 1939 ora 9 dimineaţa.

† **Pr. Mihail Popoviciu** şi-a dat sufletul în mânile Creatorului în ziua de 1 Decemvrie 1938, în vârstă de 84 de ani, şi după 58 ani de vrednică preoţie. Inmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale defunctului s'a făcut în 3 Dec. în cimitirul ortodox român din comuna Ruşi, protopopiatul Haţegului. Odihnească cu drepţii!

† **Pr. Avram Budoiu,** înv. pens., după o scurtă şi grea suferinţă şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, Marţi în 6 Decemvrie 1938, în vârstă de 60 ani. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre veşnică odihnă în 8 Decemvrie, în cimitirul ortodox român din Totia mare. Odihnească cu drepţii!

Doamna Eugenia Vecerdea aduce la cunoştinţă rudeniilor şi bunilor prieteni, că Sâmbătă 17 Decemvrie ora 11 se va oficia la sfânta catedrală din Sibiu parastasul de 40 zile pentru iubitul şi neuitatul ei soţ Dr. Nicolae Vecerdea.

Biletele de 1000 lei tip. II. se retrag din circulaţie. Ele poartă data de **19—*VI—13*—33** şi se preschimbă la Banca Naţională (Bucureşti, str. Lipscani 25) şi la sucursalele sale din ţară. Preschimbarea se face până în 31 Decemvrie 1938, — după această dată biletele numite, rămase în circulaţie, încetează a mai avea putere liberatorie.

Nou preşedinte al republicei cehoslovace este ales *Dr. Emil Hácha* cu 272 voturi din 312. „Preşedintele îş inaugurează activitatea în postul său prin asistarea sa la serviciul divin din biserica, în care sunt păstrate rămăşiţele pământeşti ale sfinţilor cehi şi ale regilor noştri slăviţi. La rugăciunile lui poporul adaugă rugăciunea sa: Doamne ajută-l în munca lui, pentru ca din nou să reînvie slava cehă şi pentruca să fie asigurată binecuvântarea păcii şi libertatea veşnică a poporului nostru greu încercat", — scrie ziarul din Praga *Venkov*, organul agricultorilor cehoslovaci.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 11 Decemvrie 1938, va predica părintele protopop *Em. Cioran.*

Conferinţă publică. Ciclul conferinţelor, din sala prefecturii judeţului, se continuă Duminecă, în 11 Decemvrie 1938, ora **17** (5 seara). Va vorbi dl *Nicolae Mărgineanu* prof. univ., Cluj, despre: Noile cercetări psihologice (cu proecţiuni).

Preoţimea protopopiatului Sibiu a mai contribuit cu 500 lei pentru ajutorarea ucenicelor la sărbătorile Crăciunului în loc de cunună pieritoare pentru decedatul cons. mitrop. Tr. Petrişor.

PARSTAS. Marţi 6 Decemvrie, dna Eugenia Dr. Vecerdea din prilejul zilei numelui răposatului ei soţ Nicolae, a făcut un parastas împreunat cu o frumoasă pomană în Topârcea, comuna natală a Dr. N. Vecerdea. — Parohia Topârcea mulţumeşte dnei în numele întregului popor pentru piosul gest.

Dr. Georgia Lucian

fost asistent al clinicilor din Cluj şi Paris specialist în boli şi operaţiuni de

Nas-Gât-Urechi

Sibiu, strada Regina Maria (fost Cisnădiei) Nr. 16, Etaj I. Consultaţii între orele 11½—13 şi 14½—18½. Telefon 373 (26) 1—3

Nr. 614/1938. (63) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Topârcia I,** parohie de cl. I-a din protopopiatul Sălişte, în baza ord. cons. Nr. 10408/1938 şi a hotărârii cons. par. din Topârcia din 16 Oct. a. c. se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat;
2. Venitele stolare obişnuite în parohie;
3. Jumătate din sesiunea parohială de 17 jug. şi din cele 2 cimitire.

Cererile de concurs, însoţite de autorizaţia P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi de certificatele de studii, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în terminul legal.

Concurenţii cu prealabilă încunoşiinţare a oficiului protopopesc se vor prezenta în biserică, pentru a-i cunoaşte poporul.

Săliste, la 18 Noemvrie 1938.

Dr. Dumitru Borcia
protopop

Nr. 134—1938 parohial (61) 1—1

Publicaţiune

Biserica ortodoxă rom. din Şeica-mare vinde în ziua de 12 Decemvrie 1938 ora 12, prin licitaţie publică verbală, 360 fire sămânţari, esenţă stejar.

Cei interesaţi pot constata calitatea prima a materialului lemnos de lucru, la faţa locului în pădurea „Crânguri" din hotarul comunei Şeica-mare.

La licitaţie se vor respecta condiţiunile caetului de sarcini, care poate fi văzut zilnic la oficiul parohial.

Şeica-mare, la 28 Noemvrie 1938.

Din încredinţarea consiliului parohial:

Pr. **Chirion Marcu**
paroh

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Medic Univ.

Dr. Livia Armean

Consult boli de copii

ora 11-1 şi 4—5

Strada Tribunei Nr. 7 etaj I.

TELEFON 115 (25) 1—2

Nr. 820 - 1938 (60) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Colibi,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Rom.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Locuinţă în natură.
3. Sesiune parohială 20 jug, cad.
4. Venitele stolare obişnuite în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidaţii se por prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 19 Noemvrie 1938.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Vasile Oană
protopop.

[57] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Prihodiste cu filia Tătăreşti de Criş, din protopopiatul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. **Salar dela stat.**
2. **Eclejie 2 jugăre 1100 stj.**
3. **Stola obişnuită în parohie.**

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliul arhiepiscopesc, se vor înainta subsemnatului Oficiu protopopesc în terminul deschis.

Concurenţii, cu înştiinţarea Oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Brad, la 12 Noemvrie 1938.

Ioan Indreiu
protopop.

FOIŞOARA

Profetism babilonian

(2) de prof. **Dr. N. Neaga**

Mult mai bogate în conţinut decât prevestirile astrologice, sunt cele rezultate din **examinarea ficatului.** Cu aceeaş minuţiozitate cu care se trecea în revistă cerul, se inspecta, în pântecele despicat, ficatul. Totul era omen: mărimea, configuraţia, lungimea, lăţimea, culoarea, forma şi diferitele ţesături şi încolăciri. Cercetarea ficatului se făcea cu scopul de-a ghici voinţa zeilor. Examinarea se întâmpla dimineaţa, în urma unei ceremonii riguroase şi după ce preotul a petrecut în meditaţie o noapte întreagă. In ce mod se ocupau de examinarea ficatului, ar putea să rezulte din următorul raport: „Canalul biliar este închis de jur împrejur şi sfârşeşte într'o măciucă, la dreapta rinichilor se află o adâncime, canalul ficatului este în ordine şi arterele sunt normale, la schiziuni se văd spre stânga, partea de sus este mobilă.

Cu câtă agerime privea ochiul preotului baru! Şi totuşi nu-l mulţumea ceeace vedea. Fantazia lui îi spunea şi mai multe: Intr'un text citim: *Are* baza ficatului forma unui inel, ca a unui cap de leu, a unei limbi de bou, a unui corn de ţap, a unui cap de şarpe sau forma unei aripi, forme din care se trăgeau apoi variate concluzii.

Domeniile mandicei babiloniene, astrologia şi examinarea ficatului, reprezintă felurile principale de prevestiri, iar ca secundare se pot privi ghicirea din pocal. Aceasta consta în următoarele: Intr'un pahar cu apă se turna un picur de olei de susan, iar din mişcările şi transformările oleiului se trăgeau concluziile. Intre aceste oracule întâlnim următorul omen: Instalezi în scopul căsătoriei pocalul spre ghicit turnând un strop de oleiu pentru bărbat şi un altul pentru soţie, poţi trage următoarea concluzie: dacă ce contopesc stropii de oleiu, aiunci ai asigurarea că respectivii vor încheia căsătoria; dacă se contopesc, însă stropul destinat pentru bărbat să împarte în două, atunci bărbatul va muri, dacă însă să împarte stropul destinat pentru femee, atunci soţia moare.

Toate celelalte semne prevestitoare sunt acelea pe cari le-am putea numi terestre: pământul cu nenumăratele-i fiinţe vii şi obiecte neînsufleţite, cu variatele-i evenimente în natură şi viaţa omenească, formau la babilonieni un teren inepuizabil pentru ghicit. Nu exista apariţie terestră fără a fi folosită ca omen: oameni, animale, plante, ba chiar şi munţi întregi, fluvii şi oraşe, erau privite ca interpreţi ai voinţei divine, îndatăce se observa la ele ceva neobişnuit şi bătător la ochi.

O grupă însemnată pentru prevestiri o forma omina la animale. Intâlnirea cu animale, mişcările şi acţiunile demne de atenţie ale acelora, culoarea lor, mugitul, nechezatul, sborul pasărilor, mişcarea melcilor, a moliilor, lăcustelor, peştilor, şerpilor, felul şi model cum îşi clădesc rândunelele cuibul, mişcările oilor la junghiere, erau omine.

Exemple: „Dacă în ziua de anul nou un şarpe privia spre un om, acesta trebuia să moară în decursul anului; pătrunde un câne alb în templu, înseamnă că fundamentul acelui templu nu e solid, pătrunde un câne negru, atunci înseamnă contrarul. Dacă o armată porneşte la drum, iar un corb croncăne înaintea ei, armata nu se mai reîntoarce; umblă furnici, într'o casă repede încolo şi încoaci, proprietarul moare, iar casa se dărâmă".

Toate acestea sunt numai câte o pildă din multele duzine de felul acestora.

Cea mai curioasă clasă a semnelor telurgice, o formează însă omina la **naşteri.** Femeile sunt prezentate ca dând lumii, animale şi obiecte. Dintre animale sunt reprezentate speciile: şerpi şi peşti. animale sugătoare şi pasări. Obiecte se induc: humă, cornuri, bastoane, unelte; naşteri anormale: ologi, orbi, surzi, năuci. Se prevăd cazuri de prunci născuţi cu dinţii formaţi, cu barbă şi păr alb. Mare rol joacă: numărul, sexul şi timpul pruncilor născuţi. Se induc în sfârşit naşterile reginelor: „dacă naşte o regină şi pruncul are 6 degete la mâna dreaptă, atunci duşmanul va pustii ţara; dacă naşte o regină, iar fătul are 6 degete la mâna stângă, atunci soţul ei va pustii ţara vrăjmaşului.

O pildă din regnul animalic: „dacă o oaie naşte un leu ce are un ochiu de porc, însamnă că stăpâna va muri".

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul LXXXVI — Sibiu 18 Decemvrie 1938 — Nr. 51

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Să înceteze pesimismul!

Pesimismul e boala sufletească cea mai pustiitoare pentru individul sau pentru colectivitatea în care s'a cuibărit. El ofilește puterile sufletești mai grozav decum ofilește crivățul viața florilor. El paralizează voința de viață și turtește rezorturile elanului sub povara de plumb a sentimentului descurajării.

In planul spiritual creșterea nu se face prin adausuri cantitative ca în cel material, ci prin încredere, prin afirmare, prin sugestia că ești în creștere. Cine vrea, poate! Voința înmulțește puterea proprie și împuținează piedicele și puterea adversarului. De aceea e atât de biruitoare credința fără șovăială.

La aparență, voința produce din nimic. In realitatea ascunsă însă, poate că orice încordare de voință, orice încredere, ne pune în legătură cu izvoare misterioase de putere.

Oricum ar fi, cu spiritul creștI, când *vreai* să creștI. Și deaceea orice împuținare, orice paralizare în puterile spirituale se scontează în vina omului.

Intâmpinăm astăzi atât de des connaționali cu fețe de-o jalnică descurajare și cu vorbe din cari lipsește orice încredere în viitorul neamului și al statului nostru. In sufletul lor nu funcționează decât aparatul care înregistrează numai ceeace-i rău, căruia-i dă o ireală amploare, transformându-i astfel în alarmiști ce împrăștie în jurul lor miasme de neliniște, de neîncredere, de fatalistă așteptare a nenorocirilor. Nu văd și binele care se face, sau, dacă li se pare că nu e nimic bun, nu constați la ei frumoasa speranță că va fi în viitor mai bine și sfânta hotărâre de-a sta, în ce-i privește, dârzi și luptători în calea eventualelor nenorociri cari, după ei, vor venì sigur, peste țară.

Lucrul acesta e cu atât mai condamnabil, cu cât îl constați la oameni tineri.

Înțelegem să fie omul serios, să-și de-a seama de multele neajunsuri de cari suferim ca neam și de marile greutăți ce stau în calea unui viitor așa cum îl visăm. Înțelegem privirea gravă a omului care cu justa lui pătrundere a realităților se află într'o poziție superioară naivului nevârstnic sau superficial care își închipue că din doi timpi și trei mișcări se pot înlătura toate neajunsurile din viața neamului nostru. Dar e profund condamnabil și într'o situație la fel de superficială pesimistul care renunță la încordare, la încredere și la voința de-a lupta pentru neam până la ultima sa răsuflare, ori câte deziluzii personale ar încerca.

Așa cum faptul că în viața personală progresele morale sunt atât de mici, iar recăderile în starea de mai înainte atât de dese, nu trebue să ne împiedece de-a le urmări cu neobosite strădanii — căci însași această încordare e o datorie și un merit — așa nici faptul că în viața neamului rezultatele scontate nu vin cu ușurință, nu trebue să ne descurajeze în lupta necurmată cu care suntem datori în favorul neamului.

Niciodată nu trebue să descurajăm nici în ce privește ființa noastră individuală, nici în ce privește neamul nostru. Descurajarea e cel mai mare rău ce-l putem face neamului, căci ea ne paralizează puterile noastre și ale celor din jurul nostru, în cercuri ce pot cuprinde la un moment dat tot neamul.

Chiar dacă constatarea cea mai obiectivă ne-ar arăta că totul e rău, că perspectivele sunt tulburător de sumbre, concluzia ce trebue s'o tragem nu-i permis să fia aceea a descurajării, ci a încrederii și a voinții de luptă. Chiar în lanțuri un neam nu piere, atâta timp cât e în sufletul lui încrederea în ziua de mâne și neînghenunchierea fatalistă sub soartă.

Preoțimea noastră, care a văzut alte vremuri și n'a pierdut încrederea și optimismul realist și luptător, cu atât mai puțin va lăsa azi să se strecoare în sufletul ei și al credincioșilor noștri otrava pustiitoare a pesimismului, care amorțește pe om în așteptarea pasivă a eventualităților nenorocite. Preoțimea va ști să susțină încrederea și seninătatea în sufletul neamului, alungând cu cuvântul ei izvorât din suflet sănătos pe întunecații agenți ai alarmismului defetist.

D. S.

Sărbătorirea Inalt Prea Sf. Sale Patriarhului MIRON

Capul bisericii noastre și primul ministru al țării a împlinit 70 de ani.

Cu acest prilej Sf. Sinod a sărbătorit pe șeful bisericii ortodoxe, în ziua de 10 Decemvrie, în sala de recepție a Patriarhiei.

Etatea de 70 de ani reprezintă o frumoasă vârstă patriarhală, care aduce în jurul părului alb un nimb de strălucire bisericească și glorie românească.

Căci veneratul nostru Patriarh și-a închinat deopotrivă viața sa: în slujba crucii și a patriotismului românesc.

Faptele înaltului prelat grăesc mai mult decât orce.

Ca român ardelean a luptat pentru a ține nestinsă candela gândului românesc. A fost unul din fericiții plămăditori ai unirii Ardealului la Patria mamă, luând parte la memorabila proclamație din ajunul lui 1 Decemvrie 1918.

Ca preot și episcop în Ardeal a păstorit cu blândețe și înțelepciune până când Dumnezeu i-a ajutat să ajungă în capul bisericii românești.

Aici și-a înscris talentul de mare conducător bisericesc, mai întâi ca mitropolit, apoi ca patriarh al bisericii noastre.

Destinul i-a ursit să joace un mare rol politic în aceste zile de cumpănă pentru țara noastră.

Prin înalta chibzuință a M. Sale Regelui — i-a fost încredințată cârma guvernului.

Istoria neamului românesc va arăta cât de bine a condus iluminatul patriarh corabia guvernului în apele românești din zilele noastre.

I. P. S. Sa Patriarhul *Miron* mai este un mare sprijinitor al energiilor tinere, care s'au dedicat apostolatului ortodox.

Pentru toate faptele apostolești, astăzi, când iubitul nostru patriarh a împlinit 70 de ani, îi urăm într'un glas: *Intru mulți ani, I. P. Sf. Stăpâne!*

•

Membrii Sf. Sinod au omagiat pe I. P. Sf. Patriarh al țării printr'un serviciu religios celebrat de PP. SS. LL. episcopul Vasile al Caransebeșului, Efrem Tighineanul al Basarabiei, Emilian vicarul sfintei Patriarhii, de doi protosingheli și de diaconi și arhidiaconi.

După serviciul religios, a urmat în sala de festivități a patriarhiei, în fața sărbătoritului, a înalților prelați ai țării și a preoților, un scurt policroniu și cuvântarea omagială a I. P. S. Sale *Nicodem*, mitropolitul Moldovei, care arătând momentele principale din viața celui sărbătorit, a zis:

Inalt Prea Sfinția Voastră ați lucrat cu pricepere și cu râvnă pentru unificarea bisericilor românești; ați lucrat la făurirea legii de organizare bisericească și a statutelor ei și a tuturor celorlalte legi și regulamente. Ca senator ați lucrat pe terenul politic pentru împăcarea partidelor și îmi aduc aminte de inspirata cuvântare a I. P. S. Voastre, rostită în senatul țării cu prilejul votării Constituției, prin care ați netezit foarte mult asperitățile dintre partidele politice; pe terenul bisericesc și pe cel politic ați lucrat cu pricepere și destoinicie, cum lucrați și astăzi ca patriarh și ca prim-ministru al țării.

Și acum, I. P. Sfințite, n'am să adaug decât câteva floricele la cunună:

Iată aici o medalie de aur, bătută în amintirea sărbătoririi de astăzi de către comitetul serbării, pe care cu un șnur albăstrui, după datină, o adaug la cununa de flori ca o pecetie a ei, pe care cu dragoste v'o prezint I. P. Sf. Voastre.

Și mai am, I. P. Sfințite, să vă prezint încă o floricică. Mie, când am slujit pentru prima oară la Mânăstirea Noului Neamț, starețul cu părinții de acolo mi-au dăruit o icoană a Maicii Domnului, după cum dovedește placa așezată pe dosul acestei icoane. Eu am auzit, și zice și zicătoarea că: „Dar din dar se face rai", dar eu să schimb puțin aceasta și zic: „Dar din dar, floare de rai" și o atârn la cununa I. P. Sf. Voastre.

Și acum, I. P. Sfințite, o altă floricică de pe meleagurile Neamțului. Starețul de acolo cu însoțitorii lui bisericești o prezintă I. P. Sf. Voastre și cu sculptura lucrată de călugărul Silvestru: este icoana Sf. Gheorghe, făcătorul de minuni, patronul catedralei mitropolitane din Iași, patronul Moldovei și al oștirilor moldovene, care a fluturat pe steagurile lui Ștefan cel Mare, Domnitorul Moldovei.

Vă prezint aceasta, I. P. S. Voastse ca să vă fie purtătoare de biruință (Aplauze).

Cu aceasta, I. P. Sfințite, aduc în numele Sf. Sinod, a clerului și a tuturor fiilor duhovnicești ai I. P. Sf. Voastre, călduroase felicitări pentru evenimentul acesta însemnat din viața I. P. Sfinției Voastre și doresc, din toată inima, ca Dumnezeu să vă dăruiască încă ani mulți, încât călăuzit de vastă experiență pe care o aveți să lucrați și mai departe cu acelaș deplin spor, pentru Biserică, pentru Neam și pentru Țară, ca luminat sfetnic al M. S. Regelui Carol al II-lea. (Ovațiuni puternice, strigăte de trăiască).—

P. S. Sa Episcopul *Nicolae* al Orăzii a citit următoarea scrisoare a I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului și Banatului, care, fiind bolnav, a fost nevoit să lipsească:

Sibiu, la 9 Decemvrie 1938

INALT PREA SFINȚITE,

Intețit în timpul din urmă de călătorii și înalte ocupațiuni și serbări, mă găsesc răcit și obosit, și astfel nu mă încumăt să plec din nou la București pentru a-ți prezenta, în cadrele Sf. Sinod (căci îți dădusem înainte o telegramă) felicitări la jubileul de 70 de ani împliniți.

Deci Te rog pe această cale să primești călduroasele mele urări de sănătate desăvârșită și de viață îndelungată, ca cu energie neîmpuținată să conduci naia sfintei noastre biserici spre limanurile cele duhovnicești.

Fac rugăciuni către bunul Dumnezeu să te întărească cu grația Sa întru îndeplinirea cu strălucire a misiunii ce ți-a încredințat în viața noastră bisericească, ca și în viața publică a nației noastre, mai ales între împrejurările grele de astăzi.

Intru mulți fericiți ani!

Cu cele mai calde simțeminte de afecțiune

MITROPOLIT NICOLAE.

Au mai cuvântat alți PP. SS. arhierei și tuturora li-a răspuns mulțămind I. P. S. Patriarh *Miron* printr'o frumoasă și emoționantă vorbire, spunând către sfârșit:

Imi dați voe să mulțămesc și I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului pe

care împrejurările l-au reţinut să fie acì de faţă, pentru felicitările ce mi le trimite şi care-mi sunt scumpe nu numai pentru faptul că vin dela un mitropolit, un coleg al meu, ci pentru faptul că vin din Sibiu, unde am petrecut o mare şi însemnată parte a vieţii mele, a activităţii mele din tinereţe; când energia şi puterile sunt mai proaspete, mai noi, munceşti cu efect mai mulţumitor..

Investirea P. S. episcop al Maramureşului. *Vineri, 16 Decemvrie, ora 12 a fost investit la Palatul Regal, în cadrul unei impresionante solemnităţi, P. S. Dr. Vasile Stan ca episcop al Maramureşului, din partea M. Sale Regelui. A luat parte I. P. S. Sa Patriarhul Miron, membrii guvernului şi alţi înalţi demnitari bisericeşti, civili şi militari.*

Infiinţarea partidului politic unic. *Prin decret-regal s'a înfiinţat în 15 Decemvrie a. c. «Frontul Renaşterii Naţionale», ca organizaţie politică unică. Ea are de scop „mobilizarea conştiinţei naţionale în vederea întreprinderii unei acţiuni solidare şi unitare româneşti de apărare şi propăşire a Patriei şi de consolidare a Statului".*

In ea au dreptul să ceară înscrierea toţi românii cari au împlinit 21 ani, cu excepţia militarilor şi magistraţilor.

Un însemnat număr de foşti şi actuali miniştri au şi cerut deja ministerului Justiţiei autorizarea de funcţionare a acestui partid.

Hotărâre folositoare, pentru învăţământul superior, s'a adus prin măsura ministerială care impune atât studenţilor, cât şi corpului *profesoral*, frecvenţa *obligatorie* a cursurilor. Măsură bună, dreaptă şi logică, — dacă e potrivit aplicată.

Nr. 13.546/1938.

Circulară

Discul dela Naşterea Domnului pentru Internatul arhidiecezan şi discul dela Botezul Domnului pentru fondul mitropolitan, se vor purta şi anul acesta în conformitate cu ordinul nostru Nr. 3751—1931.

Sumele încasate se vor trimite oficiului nostru de cassă prin oficiile protopopeşti, până la 1 Februarie 1939.

Sibiu, la 14 Decemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Instrucţiuni pentru aplicarea deciziei Ministerului cultelor asupra sectelor

Ministerul cultelor a trimis organelor în subordine următoarele instrucţiuni pentru aplicarea ultimei decizii ministeriale în legătură cu regimul sectelor:

„I. Se înţelege că sunt interzise nu numai asociaţiunile religioase enumerate în aliniatul 2 al acestui articol, ci şi oricare altă asociaţie religioasă care s'a identificat şi care s'ar dovedì că prin doctrina şi prin practicile religioase ale aderenţilor ei aduce atingere legilor de organizare ale statului şi instituţiilor sale, contravine bunelor moravuri, ordinei şi liniştei publice.

„Al. 2. Măsurile luate de autorităţile administrative şi poliţieneşti nu se restrâng numai la închiderea caselor de rugăciuni identificate şi aparţinând asociaţiilor interzise sau neautorizate, ci se aplică şi la oprirea şi disolvarea oricăror adunări ale credincioşilor respectivi.

Organele administrative şi poliţieneşti vor aduce la cunoştinţa ministerului cultelor şi artelor orice cazuri descoper de natura celor prevăzute în art. I şi în instrucţiunile de faţă.

„II. Art. 2 reglementează cele două formalităţi deosebite pe care trebue să le îndeplinească membrii unei noui asociaţii religioase pentru a putea să se organizeze şi funcţioneze în mod legal, şi anume:

a) Obţinerea unei recunoaşteri, în principiu, din partea ministerului cultelor şi artelor, a asociaţiei ca doctrină şi ritual şi

b) obţinerea unei autorizaţii speciale pentru ordanizarea şi funcţionarea locală a unei grupări de asociaţi, care au dobândit în prealabil recunoaşterea dela punctul *a)* de mai sus.

Cine face legalizarea semnăturilor

„III. La art. 3 în numărul de 100 membri, necesari obţinerii recunoaşterii unei asociaţii religioase, pot intra şi bărbaţi văduvi sau divorţaţi, cu copiii legitimi.

Legalizarea semnăturilor puse pe cererea de recunoaştere se face în comunele rurale de către primar, iar în cele urbane, reşedinţe sau nereşedinţe de judeţ, de către organele poliţieneşti.

„IV. In numărul de 100 capi de familie prevăzuţi la art. 4, punctul 1, al. 2, se cuprind şi femeile văduve cu copii.

Starea confesională se va proba cu dovada ofiţerului stării civile, prevăzută de art. 45, al. 5 din legea pentru regimul general al cultelor, însoţită de o cópie legalizată de pe declaraţia făcută înaintea ofiţerului stării civile cu prilejul eşirii din cultul avut şi trecerea la asociaţia religioasă respectivă.

Dovada oficială cerută de articolul 4, punctul 2 în legătură cu existenţa unui local propriu pentru o casă de rugăciuni, va fi eliberată de către primăria locală, înţelegându-se prin local propriu imobilul apt pentru o astfel de destinaţie.

Dovada oficială că localul casei de rugăciuni al unei asociaţii religioase este situat la o depărtare suficientă de locaşurile de rugăciuni ale altor culte, constă dintr'un certificat liberat unuia din cei 20 semnatari ai cererii de către primăria locală, împreună cu un plan sumar al poziţiei tuturor locaşurilor de rugăciuni învecinate.

Cum se obţine personalitatea juridică

„V. Membrii asociaţiei religioase locale autorizate de minister să funcţioneze potrivit art. 4 din decizie vor putea obţine dela tribunal personalitate juridică de drept privat conform legii persoanelor juridice, capacitatea asociaţiei de a achiziţiona bunuri mobile şi imobile, limitându-se numai la acelea destinate susţinerii personalului religios, la întreţinerea şi mărirea casei de rugăciuni, a localului pentru educaţia religioasă şi morală a copiilor credincioşilor, aflate lângă casele de rugăciuni, a cimitirului şi locuinţei pentru predicatori.

„VI. Când într'un judeţ nu există 100 de credincioşi capi de familie în senzul art. 4 din decizia Nr. 26.208/1938, sau când deşi acest număr poate fi realizat, însă lipseşte un centru cu 50 capi de familie ceruţi de art. 8 din decizie, în ambele aceste cazuri credincioşii se afiliază la organizaţia locală din judeţul vecin.

Când numărul credincioşilor capi de familie ai unei organizaţii religioase locale, va trece de 200, 100 din aceştia se pot constitui într'o nouă asociaţie religioasă locală, având drept la casă de rugăciuni şi predicatori proprii.

„VII. Pe lângă casa de rugăciuni dela sediul asociaţiei religioase locale, mai pot funcţiona şi alte case de rugăciuni aparţinând aceleiaşi asociaţii, dar numai în localităţile unde se găsesc 50 familii de credincioşi.

Casele de rugăciuni recunoscute şi autorizate de minister până la 9 Decemvrie 1938 data publicării deciziei Nr. 52.327/938, pot să funcţioneze şi în viitor dacă în localitatea respectivă şi în localităţile învecinate domiciliază 50 familii de credincioşi.

„VIII. După vizarea registrelor asociaţiilor religioase locale de către autoritatea comunală locală conform cerinţelor art. 10 din decizie, primăria în drept va înainta ministerului un extras al situaţiei anuale in ceeace priveşte numărul membrilor care au părăsit sau care vor fi intrat în acea asociaţie religioasă locală.

In registrul asociaţiei vor fi menţionate toate mutaţiile de membri, atât capii de familie, cât şi soţia şi copiii acestora.

Stabilirea identităţii predicatorilor

„IX. Pentru stabilirea identităţii predicatorilor recunoscuţi de minister, aceştia vor avea carnete de identitate cu fotografia lor, liberate de ministerul cultelor (art. 12 din decizie).

La art. 13, alin. 2, se permite predicatorilor asociaţiei locale şi numai la cererea credincioşilor respectivi a da asistenţă religioasă (cântare, rugăciuni, servicii de înmormântare) în cazuri excepţionale şi exclusiv numai în prezenţa membrilor familiei ce locuiesc împreună.

„X. La adunările religioase de cult ale membrilor unei asociaţii religioase locale nu pot fi invitaţi în scris sau verbal credincioşii altor culte.

Prin acte de prozelitism religios se înţeleg toate acele demersuri şi încercări făcute de conducătorii şi membrii unei asociaţii religioase, colectiv sau izolat, care urmăresc ademenirea credincioşilor altor culte, criticându-le doctrina şi ritualul lor, cu scopul de a-i determina să devină membrii acelei asociaţii.

„XI. Elevii de şcoală, ai căror părinţi (tatăl şi mama) sunt membri unei asociaţii religioase, vor putea fi educaţi religios de predicatorul asociaţiei respective aprobat de ministerul cultelor, care are calitatea şi calificaţia de catihet, obţinută în condiţiile art. 16 din decizie, posedând şi autorizarea de catihet din partea ministerului educaţiei naţionale.

„XII. Când numărul membrilor unei asociaţii religioase locale a scăzut sub 50 capi de familie, membrii rămaşi vor putea să se înscrie individual într'o asociaţie religioasă recunoscută de minister, aflată în apropiere.

Chestiunea fondurilor

„XIII. Achiziţiunile de bunuri, în vederea înfiinţării şi funcţionării şcolilor pentru pregătirea personalului religios, ca şi pentru celelalte instituţiuni permise, vor fi comunicate în prealabil ministerului cultelor spre aprobare. (Art. 18, al. 2).

„XIV. Bugetul şi inventarul de averea asociaţiei religioasa locale vor fi îna-

FOIŞOARA

Colindele şi colindatul *)

Prot. **Gh. Maior**, profesor

Permiteţi-mi, vă rog, să încep cu câteva scuze. Nu atât pentruca să mă pun la adăpost de săgeţile, cari cu drept cuvânt vor putea fi aruncate pentru insuficienţe asupra mea de către ceice aveţi amabilitatea să-mi acordaţi graţia de a mă ascultà astăseară o jumătate de oră, ci pentruca să fiţi orientaţi dela început, şi chiar de mine, că nu voiu spune cine ştie ce lucruri mari şi nici măcar nouă.

Eu nu sunt conferenţiar, adecă un darnic risipitor de idei nouă şi adeseori promiţătoare de fericire cu toptanul. Nu ştiu măcar stilizà mai subţire, mai elegant, pe cele vechi. Nu sunt nici specialist în materie, ca să pot împrumuta expunerii mele nimbul, aureola specialităţii infailibile şi care impune chiar şi când n'ai talent. Şi n'am nici glas sonor, catifelat ori bronzat, cu timbru şi resonanţă, cum n'am nici cuvinte însufleţite, însufleţitoare şi înaripate, cu ajutorul cărora să vă pot înălţà în stratosferă şi pe aripele cărora să vă pot purtà pe deasupra largului cuprins al lumii şi al prezentului, care ne face atâta de văicăreţi.

Eu sunt ceeace mă vădeşte haina, care chiar când e căptuşită cu roşu tot croiu din secolul al IV-lea sau al V-lea este, şi cum între croiul, coloarea şi lungimea ei şi sufletul celuice o poartă există o anumită corelaţie şi a mea spune lumii, că sunt un tradiţionalist. De aceea vă rog să binevoiţi a mă însoţi cu răbdare şi bunăvoinţă numai pe pământ, şi încă numai pe pământul ţării noastre dragi şi deşi cu faţa spre viitor să urmărim împreună ceva din trecutul nostru cuminte şi bogat. Căci colindele şi colindatul, despre cari am onoare să vorbesc, aparţin azi mai mult trecutului.

Gândindu-mă la acest subiect, nici n'am avut intenţia să vin cu ceva nou.

Am putut avea această pretenţie acum câţiva ani la Sibiu. Cu ocazia primelor concerte de colinde de acolo, a căzut soartea pe mine să ţin pare-mi-se şi primele conferinţe despre colinde în cadrele concertelor. Atunci, da, am aruncat câteva sugestii şi câteva păreri cu aparenţa noutăţii, cari au avut darul să fie acceptate şi, cum am aflat ulterior, să fie şi purtate prin Ardeal de unii dintre ascultătorii mei de atunci. Cum de data aceasta folosesc studiile mele de atunci, evident că şi au pierdut farmecul ineditului.

N'am venit însă cu ceva nou şi din alt motiv. Mi se pare, că nu totdeauna ce e nou este şi bun. Bunătatea se dovedeşte la purtare. Un vin vechiu e mai bun decât unul nou, şi mai de preţ o prietenie veche şi o cinste de demult. Dintre lucrurile de preţ de demult sunt şi colindele şi colindatul. Fac parte din tradiţia românească, fac parte din comorile ei, fac parte din forţele de rezistenţă şi de progres ale neamului românesc.

Am nestrămutata credinţă, că fără susţinerea şi cultivarea tradiţiunilor bune ale unui popor nu se poate înfăptuì progres adevărat, şi, când acestea se disconsideră şi se părăsesc, e în pericol însaş existenţa etnică a acelui popor. Tradiţionalismul sănătos, cu obiceiurile lui bune, probate, e vizitiul destoinic şi înţelept, care stă pe capra trăsurii progresului unui neam şi ţinând zdravăn în mânile lui vânjoase hăţurile tari cutează să plece la drum cu cai plini de foc, plini de vigoare, nerăbdători, sălbatici, prinşi la ham de curând din largul stepelor vieţii; nu vor răsturnà trăsura, în care neamul îşi duce spre ţânta finală fiinţa şi viitorul său.

In acest spirit mă voiu străduì să scot la iveală importanţa colindelor şi a colindatului în viaţa poporului românesc. Şi-mi voiu împărţi conferinţa în două părţi. Aşa cum o cere însuş titlul. In partea dintâi mă voiu oprì asupra chestiunilor de fond şi de formă a colindelor. In partea a doua voiu încercà să arăt ce însemna colindat, care nu e un simplu obiceiu de sărbători, ci aducea cu sine o organizare tinerească foarte temeinică.

Colindele constituesc literatura religioasă şi religios-morală a poporului nostru. El este autorul şi păstrătorul ei. Cel puţin aşa se spune de comun. Lumea în această categorie pune toate cântecele cântate de copii şi de tineri pe la casele oamenilor în răstimpul dela Sf. Nicolae şi până la Bobotează, şi pe toate le crede creaţii pur poporale. Cine cunoaşte însă felul de cugetare şi de simţire şi de creare al poporului, cine s'a îndeletnicit puţin cu poezia lui, cine-i cunoaşte viaţa socială, nu aşa cum o văd sociologii, ci aşa cum se desfăşoară ea intim, neprefăcut, numai între ei, va găsì deosebiri mari de fond şi de formă între cântecele numite deavalma colinde. Confuzia provine probabil şi pe urma faptului, că „ceice umblă cu steaua" cântă şi colinde, şi colindătorii şi cântece de stea. Căci în aceste două grupe se împart şi e firesc să se împartă.

Cântecele de stea, de cari se ţin şi „irozii" sau „craii" sau „vicleimurile" cum li se mai zic, se brodează pe un fond de învăţătură creştinească precis exprimată. Folosesc corect datele Sf. Scripturi şi ale tradiţiei sfinte, atât doar că le exprimă în versuri, ori redau chiar frânturi din psalmii traduşi în versuri poporale ai lui Dosofteiu al Moldovei, şi totdeauna imitează servil felul de compunere al imnelor din slujba bisericească. Şi autorii lor, temându-se să

*) Conferinţă ţinută la Braşov în sala festivă a liceului „A Şaguna", în 2 Dec. 1931.

intate Ministerului cultelor înainte de începutul anului financiar, aplicabil statului.

Contul de gestiune va fi înaintat imediat după încheierea anului financiar.

„XV. Tabloul cu datele referitoare la membrii asociaţiilor religioase locale recunoscute până la data de 8 Decemvrie 1938, prevăzut de art. 4 din decizie, vor putea fi întocmite de fiecare asociaţie locală pe răspunderea conducătorului local şi înaintate direct Ministerului cultelor, conform art. I din decizia Nr. 52.327/1938.

„XVI. In cazul închiderii unei case de rugăciuni, conform art. 21, al. 2 al deciziei Nr. 26.208/1938, membrii asociaţiei respective vor fi trimişi în judecată penală, conform art. 1 din menţionata decizie, numai dacă dânşii continuă să se adune în scopuri religioase după 15 Dec. 1938".

Şedinţa Sf. Sinod

Membrii Sf. Sinod s'au întrunit Vineri dim., sub preşedinţia I. P. S. S. Patriarhul Miron.

S'au luat în discuţie rapoartele comisiunilor şi s'au rezolvat lucrările curente.

Sf. Sinod a discutat apoi memoriul înaintat ministerului cultelor de Alianţa mondială baptistă, memoriu prin care se cere recunoaşterea cultului şi acordarea deplinei libertăţi de exercitare a lui. S'a decis să se răspundă acestui memoriu, evidenţiindu-se că în ţara noastră baptismul se bucură de libertate atât în ceeace priveşte organizarea comunităţilor, cât şi numirea predicatorilor.

In acelaş timp, Sf. Sinod a hotărât să lămurească opinia publică asupra intenţiilor acestei secte religioase şi să-i arate mijloacele de care se serveşte: intervenţii nelegale şi presiuni neîndreptăţite, exercitate de organe din afara hotarelor ţării.

Episcopia Hotinului a propus ca să se intervină pe lângă guvern spre a se pune în acord legile civile cu Constituţia nouă, care prevede obligativitatea căsătoriei religioase. De asemenea a propus ca şi actul religios al botezului să fie obligator.

Sfântul Sinod şi-a însuşit aceste propuneri.

Tot cei vechi. Din Budapesta se vesteşte, că familiile celor mai influenţi aristocraţi au cerut ca ungurii, foşti cetăţeni cehoslovaci şi beneficiari ai reformei agrare din Cehoslovacia, să fie îndatoraţi *a restituì foştilor proprietari pământurile lor!* Cercurile înalte ungureşti sprijinesc cererile acestea. Guvernul dela Budapesta e în mare încurcătură: n'ar vrea să supere nici pe latifundiarii expropriaţi, dar nici să provoace nemulţumire, sau chiar răscoale, în regiunile „eliberate" de sub stăpânirea Cehoslovaciei şi anexate la patria «*mamă*» nu glumă...

Dela Legaţie la Ambasadă. *Intr'un interval de timp relativ scurt, Legaţiile Regale ale României din Varşovia şi Paris au fost înălţate la rangul de Ambasade. Guvernele polon şi francez au răspuns prompt la acest gest al României, făcând la fel cu reprezentanţele lor diplomatice din ţara noastră. Lucrul acesta ne-a bucurat sincer. El dovedeşte că acţiunile prestigiului românesc în politica europeană — maicuseamă după strălucita călătorie făcută de curând de* **Suveranul** *nostru în străinătate — au înregistrat o simţitoare urcare.*

Presupuneam că după Varşovia şi Paris vor urma la rând Londra, Berlinul, Roma — pentruca raporturile noastre cu marile puteri continentale să fie aduse la acelaşi numitor comun. Când colo, ni se anunţă că Legaţia noastră de pe lângă Vatican a fost prefăcută în Ambasadă.

Vestea ne-a surprins, firește. Pentrucă această distincţie acordată reprezentanţei noastre diplomatice pe lângă «Suveranul Pontif» nu are nici a justificare. Are însă un anumit tâlc, care nu ne poate fi indiferent. Iată-l!

Nunţiul papal în România este decan al Corpului diplomatic. Prin crearea ambasadelor, scaunul său trebuia să fie trecut în mod automat unui ambasador — şi anume celui mai vechiu. Ceeace nu putea fi pe placul iubitorului de măriri lumeşti episcop al Romei. Acum, hopul acesta a fost trecut fără să se răstoarne căruţa. Vaticanul se va grăbì să-şi ridice nunţiatura din Bucureşti la rangul de Ambasadă şi treaba s'a făcut: reprezentantul său diplomatic în România va rămânea mai departe în truntea Corpului diplomatic şi-şi va putea continua urâtul năravde-a se amesteca în chestiuni cari nu-s de resortul său, cu îndrăsneală de... ambasador. Revoltătoarele lui vizitaţii «canonice» din trecut vor fi nimic pe lângă ceeace va întreprinde de-acum încolo.

Care-i câştigul nostru?...

Cheltueli suplimentare cu întreţinerea ambasadei dela Vatican, într'o vreme când bugetul Statului e strivit de atâtea greutăţi şi o nouă umilire a demnităţii noastre naţionale.

S'a făcut o greşală atunci când am acceptat să avem nunciatura Vaticanului la noi, iar semnarea Concordatului de pomină a fost o ruşine naţională. Acum, în loc să diregem erorile din trecut, ne trezim cu o... boacănă. Căci asta ne mai lipsea — ambasador pe lângă Vatican şi ambasador papistaş într'o ţară în care numai 14 milioane de cetăţeni refuză pie obedienţă «Suveranului Pontif.»

† Prot. Valeriu Judele

In comuna lui natală Mărgineni, judeţul Făgăraş, a încetat din viaţă, în etate de 50 de ani, părintele Valeriu Judele, fost protopop ort. rom. în Şercaia.

Clasele primare le terminase în comuna sa natală, clasele liceale la liceul „A. Şaguna" din Braşov, iară teologia la seminarul din Sibiu. A fost preot în Mărgineni, iar din 1935 s'a mutat, ca protopop al tractului protopopesc „Oltul", în Şercaia.

Slujba înmormântării a fost oficiată de P. C. Lor: *Spiridon Cândea*, consilier arhiepiscopesc, ca delegat al I. P. Sf. nostru mitropolit *Nicolae*, *Pavel Borzea*, protopop în Făgăraş, fiind asistaţi de preoţii tractuali.

Predica funebrală a fost rostită de P. C. Sa Spiridon Cândea, care a arătat meritele părintelui protopop Valeriu Judele şi a adresat cuvinte de mângâiere sufletească, văduvei şi celor trei copii, orfani de aici înainte. In numele preoţilor din acest tract protopopesc au vorbit preoţii: David Chiujdea din Şinca-Nouă şi Valeriu Boeriu din Grid. [La groapă, înainte de a fi coborât sicriul în cripta familiară din preajma bisericii, ca vechi prieten şi tovarăş de muncă, timp de 15 ani în Mărgineni şi Şercaia, a adresat defunctului cuvinte de rămas bun, părintele Valeriu Crişan, v. protopop on. gr.-catolic din Şercaia].

Odihnească cu drepţii!

Intărirea elementului autohton

A întări elementul românesc al ţării noastre nu înseamnă alt ceva, decât a-l repune în drepturile lui istorice.

Salutăm prin urmare, cu bucurie şi însufleţire de buni patrioţi, iniţiativa preşedintelui consiliului de miniştri, a I. P. S. Sale patriarhului Miron, care a pus la cale întocmirea unui program de reforme, concretizate în câteva puncte, privind toate problemele însemnate ale zilei, precum şi o serie de practice deslegări ce se vor lua pentru a înfăptuì problemele cât mai neîntârziat.

Activitatea viitoare a guvernului nostru va urmări în mod mai stăruitor întărirea elementului băştinaş, prin ridicarea lui economică şi culturală, cu specială luare aminte la ţărănime.

Măsurile luate vor fi drepte şi hotărâte, şi nu vor jignì, nici păgubì o categorie sau alta de cetăţeni.

Deşi spunem şi scriem că «România este a românilor» ca element majoritar, în realitate vedem cum într'o serie de profesiuni, — fără a mai vorbì de societăţi comerciale şi industriale, — noi, românii de sânge, am ajuns la rolul de minoritari, ear cei străini de neamul nostru continuă să ne copleşească pe zi ce merge, punând stăpânire pe toate izvoarele de putere economice ale ţării.

Se impune astfel — între alte măsuri înţelepte — şi statorirea unei proporţionalităţi între străini şi români: Legea va stabilì procentele de elemente naţionale obligatorii pentru toate intreprinderile.

Se va da atenţiune deosebită problemei românizării profesiunilor de medic, de farmacist etc., — profesiuni astăzi în mare parte ţinute mai ales de element semit.

Societatea românească, inspirată şi condusă de doctrina mişcării naţionaliste-creştineşti, aşteaptă cu neclintită credinţă izbânda unei cauze, mai pe sus de toate, drepte, frumoase şi sfinte: întărirea elementului autohton.

Stema Ţinutului Mureş. Prin decret regal sunt aprobate *stemele* Ţinuturilor, aşa cum au fost întocmite de comisiunea heraldică.

Stema Ţinutului *Mureş* este:

Scutul împărţit în 9 cartiere, aşezate câte trei, trei („équipollé): primul rând, albastru, aur, albastru; al doilea rând aur, roşu, aur; al treilea rând, albastru, aur, albastru. Infăţişează cele 9 judeţe ale ţinutului, prin culorile predominante din stemele lor. Pe cartierul roşu din mijloc („abime") Coroana regală, simbolizând încoronarea la Alba-Iulia a Regelui întregitor de neam Ferdinand I.

Nr. 12.243—1938

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Părintele Ioan Fărcaş din Băieşti, decedat la 14 Octomvrie 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 40.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 26 Noemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

nu depăşească învăţătura Bisericii, nu cutează, decât foarte rar, să exprime alt sentiment decât cel de «*mărire lui Dumnezeu şi scump Fiului Său*», deci numai pe cel religios. Vicleimurile sunt plămădite din acelaş material, dar împărţit pe roluri şi ca formă de predare imitând teatrul antic.

Cu totul altfel se prezintă colindele propriu zis. Au fond deosebit de bogat şi de variat. Sentimente multe, vii, — afară doar de cel de ură şi de răsbunare, pe care nu l-am întâlnit decât doar în vreo trei colinde din multele cetite de mine. Abundă însă mai ales învăţăturile morale şi moralizatoare. Momentele luate din viaţa de pe pământ a lui Isus, a Maicii Domnului sau a apostolilor sunt diformate, de nerecunoscut şi amestecate cu elemente şi amintiri depărtate din mitologia indiană, babiloneană, persiană, egipteană şi greco-romană. Cuprinsul lor nu e în legătură numai cu Naşterea Domnului, ci cu toate sărbătorile ortodoxe şi adaptat după toate stările sociale şi civile ale poporului nostru. Sunt colinde de Sân-Petru, de Sfântu-Ilie, de Sfântul Nicolae, de Sfântul Ion, şi sunt pentru boier, pentru ţăran, pentru oier, pentru june, pentru fată, pentru copil, pentru tineri căsătoriţi, pentru văduvi şi văduve, şi pentru bătrâni. Semn, că mai demult se cântau pela casele oamenilor în ajunul sau în zorile zilelor onomastice.

Fondul se brodează pe o metafizică ciudată, curioasă, naivă, adeseori imposibilă, din cauza căreia învăţăturile creştine de multe ori ajung erezii, şi chiar erezii stranii. E isbitor însă faptul, că totdeauna păstrează duhul blând, împăciuitor, iertător şi iubitor al moralei creştine şi că toate scenele, ori aproape toate, se petrec pe pământ românesc sau deasupra lui. Spun că au tendinţă moralizătoare. Morala o dau indirect, numai prin exemplul eroului sau eroilor din colindă. Sunt colinde, cari îndeamnă pe ascultători sau pe cei cărora o „închină" sau o dedică, cum am zice noi, la cinste, la primire de oaspeţi şi de streini, la hărnicie, blândeţe, devotament familiar, să vorbească frumos cu oricine, să ducă viaţă cinstită şi curată în văduvie, să nu fie vitios, să fie bun român, să-şi crească bine copiii, să nu iobăgească pe oamenii ca nemeşii, ş. a. Şi toate acestea spuse simplu şi totuşi uneori răpitor de frumos.

Poate, că e bine să fac cunoscut şi cuprinsul câtorva colinde.

Coborârea Domnului pe pământ în noaptea cea sfântă şi senină ne-o redă în chipul următor:

Noi umblăm să colindăm
Pe-astă noapte 'ntunecată
Cu zăpadă necălcată,...
Şi umblând şi tot umblând
Ne'ntâlnim cu Dumnezeu
Cu veşmântul mohorât,
Lung din cer până 'n pământ;
Şi pe 'ntinsul hainelor,
Şi 'mprejurul poalelor,
Luceau stele mărunţele,
Mai în sus mai mititele,
Mai în jos mai măricele;
Şi pe cei doi umerei
Luceau doi luceferei,
Lucia luna cu lumina
Şi soarele cu căldura, etc.

ca să încheie:

Şi noi tare ne-am mirat,
Şi în lume am plecat
Taina s'o istorisim,
Minunea s'o povestim.

Naşterea cea supranaturală a Domnului o arată de tot supranatural în altă colindă. Isus se naşte într'un grajd cu ieslea de nuiele împletite pe după pari şi pociumpi. Grajdul este a lui Moş-Crăciun cel bătrân, care e un ţăran român bine-înstărit. In noaptea sfântă deodată se aprind lumini pe pari, făclii pe pociumpi şi între iesle pruncul Isus. Moş-Crăciun rând pe rând trimite câte una dintre cele trei slugi ale sale să dea la boi, dar fiecare se întoarce spunând:

Nu mă pociu apropià,
Fân uscat la boi a da,
De svonul albinelor,
De para făcliilor,
De fumul tămâilor,
De mirosul florilor.

Dar boii trebue hrăniţi. Trimite deci pe altcineva:

Mână fiu nevinovat,
Cu păr galbin, retezat,
Şi boilor fân a dat
Şi-a văzut craiu îngeresc
In sălaş dobitocesc.

In altă colindă, care are multe variante, Maica Domnului se plimbă pe pământ, pe lângă casa omului, la care colindă ficiorii. Poartă o furcă dalbă la brâu, pe ea caier de mătase şi toarce pentru a face faşe lui Hristos. Dacă Maica Domnului lucrează, cei din casă să ia aminte.

Sau: Maica Domnului e în ceasul de pe urmă. Contrar învăţăturii bisericeşti, ea trece prin toate chinurile oamenilor de rând. Caută sălaş la Moş-Crăciun. Acesta îi răspunde:

Palatul meu nu pociu să ţi dau
Că aştept colindători
Ce-o să-mi cânte până 'n zori,
Şi de ramătul ce-or face
N'ai să poţi să naşti în pace.
Du-te 'n grajdul cailor,
In staulul oilor,
Ori în ieslea boilor.

Se duce în grajdul cailor. Aceştia tropăe şi ronţăe şi Maica Domnului nu-i poate suferì. Inzadar îi roagă să se liniştească. Pentru neascultare îi blastămă:

Cai nebuni şi îmbuibaţi,
Să n'aveţi la hrană saţiu,
Numa 'n noaptea de Ispas
Şi-atuncia numa' un ceas.

(Urmează)

A doua Diplomă Leopoldină de *Dr. Kurt Wessely, Viena*, Academia Română, Bucureşti, 1938. Impr. Statului. 18 pag. şi XIV stampe cu textul diplomei. Lei 45.

Studiul dlui Dr. K. Wessely, apărut în Memoriile secţiunii istorice ale Academiei Române (Seria III, tomul XX mem. 12), se ocupă de a doua Diplomă Leopoldină, din 19 Martie 1701, prin care au fost orânduite relaţiile de drept ale bisericii greco-catolice din Transilvania.

Istoriografi români, cari au vorbit despre această diplomă, şi-au exprimat bănueala că opera n'ar fi altceva decât un fals, sau că originalul ei s'a pierdut.

Autorul studiului, dl Wessely, spune (la pag. 7), că având în pregătire o lucrare mai mare asupra încercărilor de unire bisericească în Ardeal, pe care o va publica în curând în limba germană, s'a îndeletnicit şi cu problema autenticităţii diplomei a doua leopoldine, ear rezultatul cercetărilor sale este că a reuşit să descopere *originalul* Diplomei Leopoldine în *Muzeul Brukenthal din Sibiu*. „Ea se găseşte în secţia *Original Dokumente*, care cuprinde şi alte acte preţioase pentru istoria bisericească a românilor. Intre ele se află şi diploma din 19. III. 1701..." (pag. 10). Documentul este proprietatea numitului muzeu, încă din anul 1865 şi se datoreşte lăsământului parohului şi istoricului sas Martin Reschner, asupra căruia nu se poate stabili deocamdată nimic precis, (după informaţii datorite directorului Arhivei naţionale săseşti, dlui Dr. Gündisch, pag. 10).

Se constată, că articolul III al diplomei conţine anumite promisiuni politice, (se spune că nu numai preoţii, ci şi mirenii, chiar dacă nu sânt nobili, au să fie numeraţi de aici încolo între staturile catolice, au să fie socotiţi între ele, şi declaraţi capabili de a ocupa slujbe şi au să fie consideraţi ca şi ceice apartin celorlalte religiuni, nu numai toleraţi, pg. 2).

Pe temeiul acestui articol a purtat apoi episcopul Inochentie Micu-Klein lupta sa pentru egalitatea de drept a românilor greco-catolici cu celelalte naţiuni şi religii privilegiate. Incercările episcopului de a obţinea încadrarea românilor între staturi şi cererea sa ca românii să fie recunoscuţi ca a *patra* naţiune, au întâmpinat refuzul consecvent al dietelor. Episcopul însă nu s'a dat bătut şi, înainte de a pleca din Ardeal (la Viena), *admisese ca posibilă întoarcerea unitilor la ortodoxie pentru cazul că postulatele politice nu li s'ar împlini* (pag. 3) In ultimul său memoriu, din 1744, episcopul Micu declară Curţii din Viena: «*Indeplinirea acestui al treilea articol o doreşte nu numai clerul, ci şi poporul cu dorinţă atât de mare, încât în caz de refuz aproape că mai bucuros vor să fie şismatici, decât catolici, şi zic că cei de ritul latinesc nu vreau să ne recunoască drept catolici, decât cu numele, nu şi în ce priveşte folosirea beneficiilor lor*», (pag. 3 şi 4).

Dl Dr. Wessely este de părere că — fără a reduce importanţa activităţii episcopului Micu pentru istoria naţională a neamului său românesc, — opiniile vlădicului dela Blaj «*nu erau de acord cu realitatea*», (pag. 18).

Viitoarea lucrare făgăduită va lămuri poate mai amănunţit şi această interpretare.

Pentru *a veni în ajutorul copiilor din satele noastre, prefectura judeţului Sibiu adresează un călduros apel tuturor instituţiunilor publice şi particulare, şcoalelor, precum şi celor înstăriţi, şi în general tuturor oamenilor în scop de a contribui cu obolul lor la strângerea fondului necesar acţiunii de îmbunătăţire a sorţii celor săraci, a copiilor «apărători de mâne ai ţării»*.

INFORMAŢIUNI

Reducere de 50% pe C. F. R. de sărbătorile Naşterii Domnului. Cu ocazia sărbătorilor Crăciunului, direcţiunea generală a căilor ferate a aprobat o reducere de 50 la sută din taxele tarifare integrale, pentru *toţi* călătorii şi la toate trenurile de călători în circulaţie. Această reducere s'a acordat cu începere dela *24 Decemvrie* 1938 ora 0.00 şi până la *5 Ianuarie* 1939 ora 24. Călătoria se va face pe baza unei *jumătăţi* de bilet, iar la trenurile accelerate se va emite suplimentul cu preţ întreg. La trenurile rapide, pe lângă legitimaţiile de mai sus, se percepe costul integral al tichetului pentru rezervarea locului.

Despre noul consilier mitropolitan, ales în persoana părintelui protopop al Sibiului *Emilian Cioran*, scrie cotidianul *Universul*: „Păr. Cioran este un cărturar de seamă, un om îndrăgostit de trecutul sbuciumat al bisericii şi neamului nostru şi o persoană deosebit de bine cunoscută şi apreciată în cercurile alese ale Reuniunii meseriaşilor români din localitate, preşedinte al Asociaţiei clerului „A. Şaguna", Sibiu, membru activ al „Astrei" şi, în sfârşit, ca predicator şi scriitor, părintele Em. Cioran şi-a înscris merite incontestabile".

† **Victor Branisce,** *redactor-şef al celui mai vechi ziar de luptă românesc, a încetat din viaţă, după scurtă suferinţă, la Braşov, în 14 Decemvrie 1938, în etate de 64 ani, după o nobilă şi istovitoare muncă de luminător şi îndrumător în vremuri de grea cumpănă pentru neam. S'a împărtăşit, alături de alţi gazetari ardeleni, de toate «bunătăţile» temniţelor ungureşti, ca şi de greutăţile surghiunului din timpul marelui război; — ear după război s'a înapoiat la vechea vatră, reocupând postul dela «Gazeta Transilvaniei». Rămăşiţele pământeşti ale conştiinciosului şi harnicului publicist Victor Branisce, depuse în sfânta biserică ortodoxă a «Sf. Adormiri» din Braşovul-vechi, au fost aşezate spre veşnică odihnă, în 16 Decemvrie 1938, în cimitirul aceleiaşi biserici. In veci pomenirea lui!*

Teatru religios în capitală. Teatrul care a luat fiinţă în toamna aceasta, şi-a deschis porţile săptămâna trecută. S'a reprezentat tragedia creştină *Drumul Crucii*, în 5 acte, de dl I. Frumuşani. — Teatrul religios e menit să pregătească sufletele pentru o mai temeinică înţelegere a sfintelor învăţături. El — primul teatru de acest fel la noi — va oferi zilnic, auditorilor săi, clipe de reculegere în pacea şi priveliştea din sferele moralei creştine. Urăm noului teatru viaţă lungă, ca să-şi desăvârşească misiunea atât de frumoasă.

Nu se permite ca magazinele să fie închise Sâmbăta. Rezidentul Regal al Ţinutului Suceava a dat, în 7 Decemvrie 1938, o ordonanţă prin care dispune ca toate magazinele, prăvăliile etc. — cu excepţia celor arătate prin lege — să respecteze repausul duminecal conform legii. Patronii *jidovi*, cari pentru consideraţii religioase nu vor să facă afaceri Sâmbăta şi în zile de sărbători jidoveşti, sunt obligaţi, spune ordonanţa ce intră în vigoare pe ziua de 15 Dec. 1938, — să angajeze vânzători şi lucrători de altă confesiune. — (Celelalte Ţinuturi, dacă n'au dat până acum asemenea ordonanţă, o vor face, sperăm, neîntârziat).

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 18 Decemvrie 1938, va predica părintele *Gh. Secaş*.

Al 13-lea concert religios, de colinde şi cântece de stea, se va da Duminecă, 18 Decemvrie 1938, ora 6 seara, în sfânta biserică a Mitropoliei ortodoxe române din Sibiu, de către Corul mixt al sfintei Mitropolii şi al Şcoalei normale „A. Şaguna", secţia de fete şi băeţi, sub conducerea părintelui profesor *Gh. Şoima*. — La acest concert, dat pentru reînvierea şi cinstirea vechilor şi frumoaselor cântece de Crăciun şi pentru înviorarea sufletului creştin românesc, este invitat cucernicul nostru public din localitate.

Conferinţă publică. Conferinţele din sala prefecturii judeţului Sibiu se continuă Duminecă, în 18 Decemvrie 1938, ora **17** (5 seara), când va vorbi dl *V. Meruţiu*, prof. univ., Cluj, despre: Graniţele etnice ale României (cu proecţiuni).

Nr. 662—1938 [65] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Oprea-Cârţişoara,** din protopopiatul Avrigului, se se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola uzitată în parohie.
3. Sesiune parohie de 5 jugăre.
4. Două sorţi de lemne: una în pădurea composesorală şi cealaltă în pădurea comunală.

Cererile de concurs, cărora se va anexa încuviinţarea specială de candidare dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis.

Concurenţii, cu înştiinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a face cunoştinţă cu poporul. Oficiul protopopesc al Avrigului în înţelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avrig, la 8 Decemvrie 1938.

Pavel Borzea
adm. protopop.

Nr. 506—1938 [66] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei **Turdaş,** din protopresbiteratul Orăştie, devenită vacantă prin încetarea din viaţă a fostului paroh, în baza ordinului Prea V. Consiliu arhiepiscopesc, Nr. 12.966—1938, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venite e împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Eclejie 13½ jug. pământ arător.
3. Casă parohială în foarte bună stare.
4. Venitele stolare statorite în trecut.

Cererile de concurs, însoţite de încuviinţarea de a candida, obţinută dela P. V. Consiliua arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din Orăştie.

Concurenţii, anunţând înainte oficiul protonopesc, e de dorit să se prezinte în parohie la serviciul divin, pentru a fi cunoscuţi de parohieni.

Orăştie, 10 Decemvrie 1938.

Din ordinul P. V. Cons. arhiepiscopesc:
Oficiul protopopesc al Orăştiei:

Prot. **Ioan Moţa**
adm. tractului

Nr. 134/1938 parohial. (64) 1—1

Publicaţiune

Biserica ortodoxă română din Şeicamare vinde în ziua de *22 Decemvrie 1938*, ora 2 p. m., prin licitaţie publică verbală, la oficiul parohial, 360 fir sămânţari, esenţa stejar.

Cei interesaţi pot constata calitatea primă a materialului lemnos de lucru, la faţa locului în pădurea „Crânguri" din hotarul comunei Şeica-mare.

La licitaţie se vor respecta condiţiunile caetului de sarcini, care poate fi văzut zilnic la oficiul parohial.

Seica-mare, la 12 Decemvrie 1938.

Din încredinţarea consiliului parohial:

Pr. **Chirion Marcu**
paroh.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Dr. Georgia Lucian

fost asistent al clinicilor din Cluj şi Paris specialist în boli şi operaţiuni de

Nas-Gât-Urechi

Sibiu, strada Regina Maria (fost Cisnădiei) Nr. 16, Etaj I. Consultaţii între orele 11½—13 şi 14½—18½. Telefon 373 (26) 2—3

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află

BIBLIA

adică

Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului şi a Noului Testament

tradusă după textele originale ebraice şi greceşti de preoţii profesori

Vasile Radu şi **Gala Galaction**

din înalta iniţiativă a

Majestăţii Sale Regelui Carol II

Preţul e Lei 120·—, frumos legată. La comande se alătură Lei 20 pentru spese postale. Contra ramburs nu se trimite.

Nr. 249—1938. (58) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Nemşa,** din protopopiatul Mediaşului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială: 6 jugăre arător şi 3 jugăre fânaţ.
3. Casa parohială fiind terminată în roşiu — preotul ales se va îngriji de locuinţă până la terminarea casei parohiale.
4. Stola uzitată în tract.
5. Din pădurea comunală 5 st. lemne aduse de credincioşi în curtea parohială.

Cererile de concurs, împreună cu încuviinţarea specială de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termin legal.

Concurenţii, cu înştiinţarea oficiului protopopesc, se vor prezenta în biserică spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Mediaş, 9 Noemvrie 1938.

Consiliul parohial în înţelegere cu oficiul protopopesc.

Ioan Crăciun
protopop

Ad. Nr. 347/1938 (56) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Silvaşul de sus** cu filia **Lingina,** din protopopiatul Haţegului, cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat după pregătire.
2. Casă parohială în stare bună (două camere, o bucătărie şi pivniţă).
3. Sesiune parohială: *a)* In materă 10 jugăre arător şi fânaţ, 1 jug. fânaţ prin reforma agrară şi 16 jug. pădure; *b)* In filie: 3½ jug. fânaţ şi 10 jug. pădure.
4. Adău, în materă câte două măsuri (à 30 litri) porumb nesfărâmat, iar în filie câte 10 lei numerar de fiecare casă.
5. Câte una zi de lucru de fiecare casă din filie.
6. Stola uzitată în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din Haţeg în terminul indicat.

Concurenţii vor anexa la cererile de concurs şi autorizaţiunea dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc de-a candida la această parohie şi se vor prezenta, cu încuviinţarea oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru ca să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 6 Noemvrie 1938.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecza e

Anul LXXXVI — Sibiu 25 Decemvrie 1938 — Nr. 52

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 13.495/1938 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Cu vrednicie să umblați după chemarea cu care sunteți chemați; cu toată smerenia și blândețele, cu îndelungă răbdare, îngăduind unul altuia cu dragoste; **nevoindu-vă a păzi unirea Duhului întru legătura păcii".** Efeseni 4, 1—3.

Vin și de data aceasta cu duhul meu la Voi, iubiții mei fii sufletești, ca să mă bucur împreună cu Voi de praznicul Nașterii Domnului și împreună să dăm mulțumită lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să-l ajungem și 'n anul acesta. Dar vin la Voi și cu cuvântul meu, ca să Vă împărtășesc cu părintească dragoste învățături și povețe din prilejul acestui mare praznic. Căci ziua de astăzi, sfințită prin sosirea în lume a Fiului lui Dumnezeu, trezește în sufletele noastre gândiri înalte, simțiri alese și pătrunzătoare. Toate se îndreaptă către Domnul și Mântuitorul nostru, care ne întâmpină din mijlocul praznicului Nașterii Sale și se coboară la noi cu adevărul lui, cu darul lui, cu duhul lui, cu evanghelia, cu crucea, cu iubirea lui, așteptând să-i deschidem larg porțile inimilor noastre și să-l primim înlăuntrul lor. Să facem deci și noi ca păstorii cari cu bucurie s'au apropiat de Domnul în noaptea cea sfântă, ca magii să ne închinăm lui și să-i aducem daruri smeritele noastre silințe de a împlini voia lui, toată obștea creștinească să cânte astăzi cu glas de nesfârșită bucurie: *„Hristos se naște, măriți-l; Hristos din ceriuri întâmpinați-l; Hristos pe pământ, înălțați-vă...".*

Astfel, cu Hristos în inimile noastre și cu Hristos razim al pașilor vieții noastre, vom înfrunta mai ușor vrăjmășiile și răutățile acestei lumi. Ele s'au îngrămădit peste măsură în vremea de azi. Solia păcii pe pământ, pe care a vestit-o oastea cerească deasupra peșterii din Vifleem, a răsunat și de data aceasta într'o lume plină de împărecheri, de lupte și sfâșieri între oameni și popoare. In Răsăritul îndepărtat se poartă războiu crâncen și împreunat cu mari jertfe între împărăția Japonezilor și cea a Chinezilor. In Spania uciderea fără cruțare între frații de același sânge, de aceiași limbă și credință încă nu s'a sfârșit și e greu de spus când va lua sfârșit. Inainte de aceasta cu abia câteva luni era gata să se deslănțue războiul între statele cele mai mari și mai luminate din Europa și numai un pas ne-a despărțit de el. Valurile stârnite atunci nu s'au liniștit nici acum și nu e zi care să nu aducă mereu pricini de învrăjbire. E neliniște pretutindenea în lume, încât unii oameni înclină să creadă că omenirea se găsește la marginea unei prăpăstii de unde nu mai este întoarcere.

Noi însă, oameni cu credință'n Dumnezeu, nu suntem de părerea aceasta. Nu suntem ca ceice n'au nădejde. E, fără îndoială, mare fierbere astăzi în lume, ca întotdeauna când se împoncișează cu înverșunare puteri protivnice și când viața morală e în destrămare. Dar Dumnezeu e și astăzi la cârma lumii. Cu puterea Lui, cu înțelepciunea și cu iubirea Lui. Acestea sunt mai mari și mai presus decât toate încurcăturile de pe pământ și gândurile lui Dumnezeu vor rămânea biruitoare peste toate împotrivirile ce li s'ar pune în cale. Cu această liniște și cu această încredere trebue să privim noi cei credincioși viața tulburată a zilelor noastre. Și încă ceva: s'o ajutăm să se liniștească! Oricât de smerit ar fi locul ce-l ocupă în lume, fiecare creștin e dator să fie crainic al împărăției păcii pe pământ. Drept aceea Vă îndemn și eu, iubiții mei, la acest mare și dumnezeesc praznic al păcii, cu sfântul apostol Pavel: *„Cu vrednicie să umblați după chemarea cu care sunteți chemați, cu toată smerenia și blândețele, cu îndelungă răbdare, îngăduind unul altuia cu dragoste; nevoindu-vă a păzi unirea duhului întru legătura păcii".*

Chemarea cu care suntem chemați întru Domnul nostru Isus Hristos este aceea de fii ai lui Dumnezeu și moștenitori ai împărăției celei veșnice a lui, după cuvântul evanghelistului: *Câți l-au primit pe dânsul, le-a dat lor putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu* [Ioan 1, 12; Romani 8, 17]. Această chemare e cinstea cea mai mare la care poate ajunge omul, e cinstea ridicată mai presus de orice cinste ar avea cineva dela oameni, e cinstea în legătură cu ținta cea mai din urmă a vieții omenești, în legătură cu Dumnezeu și cu veșnicia. Această cinste nu se poate cumpăra cu nici un bun de pe lumea aceasta. Ea e dela Dumnezeu. Celce a primit chemarea la această cinste, acela să se poarte cu vrednicie față de ea — zice apostolul, adecă să-i rămână credincios și cu statornicie neclătinată. Așa se cade să fie adevăratul creștin care-și vede datoriile sale de fiecare clipă în lumina veșniciei. De aceea el e ridicat deasupra nimicniciilor acestei lumi. E pătruns de menirea sa cea netrecătoare. In raport cu ceialalți oameni, cu frații săi, creștinul se va purta cu *smerenie*, fiindcă știe că nimic nu are ce nu ar fi primit și încă multe îi lipsesc din cele ce ar trebui să le aibă; se poartă cu *blândețe*, adecă fără supărare față de ceice i-ar fi greșit; cu *îndelungă răbdare* care nu este altceva decât iubirea cea îngăduitoare față de semenii noștri. Trăim într'o vreme care par'că și-a pierdut răbdarea, care dă năvală grăbită la orice și calcă sub picioare ceeace nu i se pleacă. Creștinul în mijlocul acestei lumi nerăbdătoare să dee pilda omului cu îndelungă răbdare, ceeace nu-i tot una cu a fi nepăsător și a aștepta cu mânile în sân să-ți cadă totul de-a gata. Ci răbdarea e semn de putere neîmputinată în fața greutăților prin cari răsbește binele în lume, așa cum Dumnezeu e răbdător cu slăbiciunile oamenilor și nu-i părăsește, ci așteaptă îndelung ca să-i poată folosi în slujba scopurilor sale în lume. Smerenia, blândețele și îndelungă răbdarea nu sunt altceva decât laturi ale virtuții celei mari *a iubirii*, care nu se trufește, nu se întărâtă, toate le rabdă și care niciodată nu cade, ci peste toate rămâne biruitoare [I. Cor. 13, 4—8]. Unde iubirea se sălășluește, acolo se netezesc drumurile pentru traiul oamenilor împreună și deasupra tuturor deosebirilor se păzește *„unirea duhului întru legătura păcii".*

Iubirea se coboară însă deodată cu Hristos-Domnul, care a adus-o în lume. Unde El pune stăpânire peste sufletele oamenilor, acolo se înfrățesc gândurile, se topesc patimile, amuțesc vrăjmășiile, se deslușesc țintele cele mari și viața începe a curge în aceiași albie către ele. Celor ce sunt tulburați de neliniștea vremurilor de astăzi, nu le pot recomanda altceva decât să-și îndrepte privirile spre Hristos și să intre sub ascultarea și puterea lui. Sub steagul lui Hristos, în biserica lui, ca într'o mare familie de frați au stat dealungul veacurilor unii lângă alții bogați și săraci, stăpâni și robi, filosofi și neînvățați, oameni de toate vrâstele și de toate stările, cu suferințele, cu bucuriile și cu nădejdile lor. Ea este chemată să păzească și 'n vârtejul sbuciumatelor zile de astăzi „unirea duhului întru legătura păcii".

In slujba acestei lucrări de înfrățire, care se petrece mai cu înlesnire în zona stâmpărată a simțemintelor, se găsește și acum, ca întotdeauna, în sânul neamului românesc sfânta noastră biserică strămoșească. Cu iubire de mamă ea cheamă pe toți fiii ei la pace și bunăvoire. Ceasul de față ne poruncește să ne strângem rândurile toți bunii români în fața primejdiilor ce ne pândesc dinlăuntrul și dinafara hotarelor țării. De aceea până la unul suntem datori să-i stăm cu toții într'ajutor înțeleptului nostru Suveran, ca să conducă destinul acestui neam spre limanuri fericite. Și cum criza prin care trecem în momentele de față e de ordin moral, trebue să deschidem toate izvoarele de tărie sufletească din cari s'a adăpat în trecutul său poporul nostru. Renașterea națională, pe care cu toții o dorim, va fi posibilă și va rămânea trainică numai dacă va fi așezată la temelia ei înoirea forțelor morale ale națiunii. Iar această înoire nu se poate înfăptui decât prin puterea de prefacere a credinții religioase și prin pătrunderea ei în adâncul sufletelor.

Să folosim praznicul Nașterii Domnului pentru a-i face neamului nostru acest mare și mântuitor bine. Să faceți văzută, iubiții mei, nașterea lui Hristos în vorbele Voastre, în faptele Voastre, în casele și familiile Voastre, în toată viața cea

Apelul Majestății Sale Regelui Carol al II-lea

„Infăptuirile trecutului nu ne pot ajuta, dacă nu asigurăm propășirea viitorului. Patria noastră a fost creată de cei ce au adormit; azi se ridică o Românie renăscută, pe care toți sunt datori să o întărească printr'un desăvârșit și dezinteresat patriotism. Azi Țara are nevoie mai mult decât oricând, ca toți fiii ei, uniți într'un singur mănunchiu, să aibă o singură credință și o singură voință. Nu mai este timpul șovăelii și al așteptării. Românii de astăzi nu se pot mulțumi cu realizările istoriei, ci trebue să priceapă dela mic la mare, că acum a sosit clipa supremă a muncii spornice de consolidare și glorie. Trebue ca națiunea să priceapă că orice român este astăzi, mai mult ca oricând, ostaș al României, un ostaș al redeșteptării românești".

dintre Voi. Cu vrednicie să umblaţi după chemarea cu care sunteţi chemaţi, îngăduind unul altuia cu dragoste şi nevoindu-Vă a păzi unirea duhului întru legătura păcii.

Impărtăşindu-Vă arhiereasca Noastră binecuvântare şi făcându-Vă din toată inima urări ca aceste sfinte sărbători, precum şi cele ce vor urma al Anului nou şi ale Bobotezii, să le petreceţi cu gândul la chemarea Voastră, cu bucurie şi pace şi să Vă învredniciţi a le ajunge întru mulţi ani, am rămas

Sibiu, la sărbătorile Naşterii Domnului din anul 1938.

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor

NICOLAE
Arhiepiscop şi Mitropolit

Despre Suveranul nostru, într'un articol semnat de dl *Winston Churchill* şi apărut Miercuri în ziarul „Daily Telegraph", se declară între altele: «*Am primit acum câtva timp în Anglia vizita M. S. Regelui Carol II al României. Impresia pe care El a creiat-o la Londra a fost cât se poate de favorabilă. Publicul britanic şi-a dat seama că are de a face cu un adevărat om, cu un foarte capabil Domnitor, care ştie să facă faţă dificultăţilor, oricât de grele ar fi ele, cu numeroase resurse şi cu hotărâre*».

Abonaţi organul naţional-bisericesc

„Telegraful Român"

Invităm iubiţii noştri cetitori şi abonaţi ca, în cercul cunoscuţilor şi prietenilor, să stăruiască spre răspândirea vechiului nostru ziar, întemeiat în 1853 de Şaguna.

Telegraful Român, *sprijinit de condee încercate şi viguroase, va contribui şi mai departe, cu articole, informaţii, note, de interes general, la desăvârşirea muncii necurmate ce o poartă pentru neam şi biserică.*

Abonamentele se fac prin mandat postal adresat către:

Administraţia Telegraful Român, Sibiu.

Rugăm a se scrie legibil: numele abonatului şi locuinţa sa

Redacţia şi Administraţia Telegrafului Român

Intruparea iubirii dumnezeeşti

In peştera din Vifleem s'a petrecut acum aproape două mii de ani evenimentul care depăşeşte infinit de mult în însemnătate tot ce s'a petrecut vreodată pe pământ în sbuciumata istorie a lumii.

Copleşitor este filmul acestei istorii care se scurge neîntrerupt cu complexitatea, cu varietatea şi cu bogăţia nesfârşită de motive, de fapte şi de pasiuni omeneşti. Dar toată această măreţie şi complexitate de scene, de sentimente, de idei, de acţiuni mari şi mici se reduce cu toate acestea la un numitor comun având ca izvor tainicile şi adâncile, dar totuşi omeneştile puteri din lumea creată. Istoria se reduce astfel la o desfăşurare a potenţelor naturii omeneşti, sigur la o desfăşurare care în fiecare moment e hotărâtă de voinţele omeneşti ce au posibilitatea să brodeze în forme nesfârşite dantela istoriei din puterile omeneşti ce stau la dispoziţie. Sunt variate manifestările şi creaţiunile istorice, sunt libere, dar toate se explică din natura creată a omului, din latenţele ei, întreagă se mişcă pe traseul închis de zidurile cu neputinţă de spart cari sunt limitele firii omeneşti.

Nici istoria poporului ales în Vechiul Testament, întovărăşită şi influinţată de revelaţia prin profeţi, n'a ieşit din această condiţie a pur-omenescului. Ea a avut doar avantajul să audă prin anumite organe alese graiul de după ziduri al lui Dumnezeu. Dar de o dărâmare a zidurilor, de-o coborâre în matca ei a lui Dumnezeu, nu s'a împărtăşit nici ea. Revelaţia de acolo n'a fost o vedere a lui Dumnezeu, a celuilalt tărâm, ci o auzire numai, din auzire făcându-şi bărbaţii Vechiului Testament o *închipuire* a realităţilor ce aveau să vie odată din cer şi pe pământ.

Moment nou, moment neexplicabil, neprovenit din istoria omenească, coborât din cer în matca ei dar şi cu colaborarea ei, — prin naştere din femeie — a fost cu adevărat numai Isus Hristos. Numai prin Isus Hristos istoria a fost scoasă din monotonia ei, din linia prelungită continuu dar mereu aceeaş, avansând în noapte spre nici o ţintă, vărsând fiecare rând de oameni la încheierea vieţii lor în alt întunerec şi mai gros, şi mai chinuitor, în şeolul Vechiului Testament, sau în infernul credinţelor greco-romane.

In Vechiul Testament Dumnezeu arăta de sus drumul, dar nu s'a coborât însuşi în caravana istoriei! Se arăta uneori, dar totdeauna ca unul ce e dincolo de istorie, ce nu vrea să se angajeze personal în ea.

Formele în cari se arăta, nu erau consistente, durabile, nu împărtăşeau soartea formelor coherente ce se nasc, trăesc şi mor în desvoltarea naturală istorică.

Dumnezeu nu s'a îmbrăcat în Vechiul Testament într'o formă, într'o individualitate care să facă parte integrantă din istorie şi pe care s'o păstreze El definitiv, ci îşi plăsmuia accidental a înfăţişare sau alta, ce nu era crescută din adâncul creaţiunii, ca să arate că El însuşi nu se încetăţeneşte printr'o individuaţiune istorică reală, în cuprinsul istoriei.

Toate revelaţiunile lui Dumnezeu din Vechiul Testament rămâneau extraistorice, dochetice.

Oamenii din Vechiul Testament ştiau că există un Dumnezeu care poartă un mare interes lumii, dar nu ştiau, decât prin credinţa în profeţii, că interesul lui pentru lume e chiar aşa de mare încât să fie în stare să se coboare real în ea, ca un mădular al ei, supunându-se legilor ei, devenind fiinţă omenească tot atât de consistentă, de reală ca toate celelalte.

Prin această unire a planului istoric cu cel ceresc, a vieţii omeneşti cu cea dumnezeească, Isus Hristos a arătat că destinul omului după moarte întrece chiar cele mai optimiste aşteptări omeneşti; întrece credinţa în prelungirea veşnică şi monotonă a vieţii omeneşti pe o linie paralèlă, dar distantă de cea dumnezeească. El ne-a arătat perspectiva unui urcuş neîncetat în nemărginitele ţinuturi ale tainelor, ale frumuseţilor, ale bogăţiilor vieţii dumnezeeşti, capabile să satisfacă în veşnicie toate dorurile şi toate aspiraţiunile noui ale fiinţei omeneşti.

In Isus Hristos s'a arătat realizată, deci dovedită, ţinta spre care se mişcă istoria omenească, ce aşteaptă pe fiecare om dacă nu se opune să meargă spre această ţintă. Isus Hristos e torţa ce luminează întreaga istorie, e «lumina lumii». Noi avem cea mai sigură şi mai înălţătoare filosofie a istoriei: este Isus Hristos. In lumina pe care o aruncă El în urma Lui, peste toate veacurile până la sfârşitul lumii, cei ce cred în El nu orbecăiesc în întunerec, ci păşesc siguri ştiind ce au să facă şi ce-i aşteaptă.

Aceste gânduri sunt şi un început de răspuns la întrebarea desbătută azi într'o anumită teologie: cum se poate ca un fapt istoric trecut, cum este existenţa lui Isus Hristos, cu moartea şi cu învierea Lui, să aibă putere mântuitoare în fiecare clipă ulterioară a timpului?

Trecutul nu e cu desăvârşire trecut în credinţa creştină. El e şi prezent, nu numai prin pilda şi prin repercursiunile ce le lasă în urma sa, ci mai ales prin aceea că subiectul omenesc care a trăit un anumit moment al timpului rămâne în veci, păstrând acel moment în sine cu o eficienţă netrecătoare. Isus Hristos care a trăit 33 de ani în istorie e viu în veacul veacului; conţinutul trăirii Lui, faptele Lui pentru oameni, cu motivaţia lor de adâncă iubire, tot ce-a simţit pentru oameni în acel scurt răstimp, locul ce l-a dat atunci omenirii în sufletul Său, puntea ce-a aruncat-o în acei ani dela Sine la oameni, nu se mai desfiinţează din El. El rămâne faţă de fiecare generaţie care apare pe pământ în aceeaş apropiere, comunicându-i aceeaş iubire prin firea sa omenească, acelaş har. A fost mult până a întrat în istorie, într'un anumit punct al desfăşurării ei. După aceea, chiar dacă a ieşit din ea, n'a mai ieşit cu totul din legătura cu ea, nu s'a mai repus în situaţia total transcendentă în care era înainte de întrupare, ci a rămas pe un plan de unde participă la ea în mod activ, precum ea participă la viaţa Lui (vezi Biserica lui Hristos). Isus Hristos odată ce-a făcut, ca orice om, o postatie istorică, rămâne contimporan cu toată istoria, trăeşte tot timpul ei, e intim întregului curs istoric.

Aceasta nu însemnează că ia fiinţelor omeneşti libertatea lor, că determină istoria aşa încât ea să nu mai fie decât manifestarea şi desfăşurarea voinţii Lui. El nu este intim ei altfel decum a fost intim răstimpului trăit pe pământ: apropiat fiinţelor omeneşti prin iubirea revărsată din El pe căi omeneşti, uşor accesibil celor ce-L caută, gata de-a ajuta celor ce voesc să-I primească ajutorul, dar nu forţând, nu silind pe oameni să lucreze după voia Lui. El rămâne faţă

---

* FOIŞOARA *

Colindele noastre şi colindele engleze

Aproape toate sărbătorile sfintei noastre Biserici Dreptmăritoare de Răsărit sunt însoţite de frumoase obiceiuri şi datini creştine. Intre acestea cele cari întovărăşesc sărbătoarea Naşterii Domnului nostru Isus Hristos, par'că covârşesc în frumuseţi şi duioşie pe toate celelalte.

Colindele noastre de Crăciun, cu profundele lor rezonanţe de spiritualitate, definesc atât de perfect toată gingăşia de simţire a poporului nostru credincios — din sânul căruia ele au răsărit — pentru Pruncul ceresc ce acum s'a născut, ca să ne izbăvească din robia păcatului. Textul şi melodia acestora aşa de minunat armonizate, constitue una din cele mai inevaluabile bogăţii ale folclorului nostru românesc.

Dar mai mult decât atât: cuprinsul istorico-dogmatic al colindelor noastre pune în plină evidenţă temeinicia credinţei poporului nostru. Circumstanţele istorice ale Naşterii Domnului, ca şi terminologia strict dogmatică în care aceasta este cuprinsă, probează cu tărie sănătosul fundament al credinţii lui. Nu superstiţia deci, constitue baza credinţei poporului nostru, aşa cum anumiţi „iluminaţi" veniţi de peste graniţă — pentru a justifica transformarea ţării noastre în „teren de misiune" — vor s'o prezinte. Credinţă întemeiată pe cunoaşterea perfectă a adevărurilor veşnice ale propovăduirii dumnezeescului nostru Invăţător Isus Hristos, conservate integru de sfânta noastră Ortodoxie, iată credinţa poporului nostru, ce cu claritate se vădeşte chiar şi numai din colindele de Crăciun.

Marele popor Englez, cunoscut întregei lumi ca adânc şi conştient religios, printre bogatele lui tradiţii religioase, numără şi pe aceea a colindelor.

O binevoitoare invitaţie a Colegiului teologic din Leedz, la tradiţionalul lui concert anual de colinde, m'a pus în plăcuta situaţie de a cunoaşte această creştinească datină ce însoţeşte şi Crăciunul englez.

Colindele englezeşti, ca şi colindele noastre, îmbracă în lumina bucuriei de Crăciun aceleaşi personagii evanghelice: Preacurata Fecioară Maria, logodnicul ei Iosif, Pruncul ceresc Isus, Sf. Păstori, înţelepţii Magi ai Răsăritului, Irod cel crud etc. Ceeace constitue însă o notă specifică aproape tuturor colindelor, este tonul de simţită gravitate, gravitate care de altfel cuprinde întregul ansamblu de viaţă al poporului englez. Mai categorice uneori, decât colindele noastre, în exprimarea adevărurilor dogmatice ale întrupării Cuvântului lui Dumnezeu, şi mai precise în determinarea îndatoririlor creştine faţă de această revelaţie divină, ele nu sunt lipsite totuşi de senina notă de bucurie, atât de general caracteristică acestor imnuri ale Crăciunului. Unele dintre acestea sunt dedicate exclusiv Maicii Domnului, mult venerată pentru naşterea Mântuitorului lumii, altele numai Pruncului Isus, adormit în cântecele line ale îngerilor, în ieslea staulului din Vifleem. Acestea din urmă, atât prin conţinut cât şi prin melodie, sunt învăluite într'un duios lirism.

Originea colindelor în viaţa poporului englez este foarte îndepărtată. In repertorul de douăzeci şi două de colinde ce-mi stă în faţă, executat la concertul mai sus amintit, văd unele cari urcă până la vechimea de cinci şi şase sute de ani. Ele alcătuiesc deci, ca şi colindele noastre la noi, una din marile bogăţii ale folclorului englez.

In cele următoare vom culege câteva mai specifice, pentru a ne face o cât de palidă idee despre caracterul acestora.

Iată una, care prin cuprinsul ei dogmatic s'ar putea întrucâtva asemăna cu colinda noastră: „Astăzi prorociile" (vezi T. Popovici: „Florile dalbe", pag. 28):

I

Marele Dumnezeu din ceruri
a coborît pe pământ.
Mama lui o Fecioară neprihănită
pe El L-a născut;
Tatăl cel veşnic singurul Lui tată;
El doarme în iesle, El domneşte
Refren: pe tron.
Deci să-L adorăm,
Iubirii Lui să ne încredinţăm,
Ca să ne mântuiască pe noi
păcătoşii,
El care a venit din cer.

II

Iată pe Emanuil, iată copilul,
Fiul promis atât de blând Mariei;
A cărui putere şi stăpânire va
creşte deapururi,
Prinţul care va rândui o împărăţie
(Refren) a păcii.

III

Minunatul Mijlocitor, nemărginit în
putere,
Chipul desăvârşit al Tatălui,
Lumină din lumina Lui.
Iată-L acum îmbrăcând înfăţişarea
(Refren) omului,

IV

Cuvântul care zace în fericirea
dumnezeirii,
Vine acum în trup, să'ndure grele
suferinţe;
El este celce a fost şi veşnic va fi,
Acum însă se face ceeace El n'a fost,
Pentru mine şi pentru tine.
(Refren)

Iată o singură strofă dintr'o altă colindă care se aseamănă cu colinda noastră: „Hai cu toţi să ne suim" (vezi T. Popovici, pag. 14):

de toată istoria miel smerit, apropiat, dar în stare de umilire, oferindu-Şi neîntrerupt jertfa slavei şi a mărirei Sale, lucru pe care lumea nu-l vede dar îl vede Tatăl. Renunţarea la slava Sa în văzul istoriei omeneşti, această jertfă continuă a sa, lumea o socoteşte ca o depărtare a Lui, ca o lipsă de prezenţă a lui Dumnezeu şi astfel jertfa Lui devine pentru lume o scandelă ce-o poticneşte din credinţă.

Dar omul care crede, vede acì cât de minunat se împacă în coexistenţa lor prezenţa lui Dumnezeu în istorie cu libertatea fiinţelor omeneşti.

Isus Hristos şi cât a trăit pe pământ n'a adus nici o silă nimănui. S'a ferit mai ales să îmbrace vre-un rol de diregător public ca să nu exercite nici cea mai mică silă asupra cuiva. El n'a tulburat astfel istoria în nici una din aşezămintele ei de prestigiu şi de forţă externă. El n'a voit să joace un rol public, creator de istorie, în senzul obişnuit. El a trăit jos, în zona neoficioasă a istoriei, apropiindu-se de oameni fără nici un fel de rol public.

Numai aşa se poate trăì omenescul autentic, numai aşa se poate pătrunde intim şi cald între oameni, numai aşa se poate trăì cu oamenii ca frate. Dacă I trebuia lui Isus Hristos rol de poruncitor, de stăpân, rol oficial, ll putea avea în cer infinit mai magnific. Dar în acest rol nu se poate pătrunde la inimi, deşì le poate distruge sau înghenunchia.

Isus Hristos a venit să trăiască cea mai plină viaţă omenească, care e şi cea mai nobilă: aceea a iubirii nerăsunătoare, dar care-i tot ce-i mai dulce pe lume. El a venit să comunice oamenilor prin cuvânt şi faptă omenească, intim omenească, prin cel mai potrivit cuvânt şi faptă omenească — cel neoficial — iubirea Sa dumnezeească. Isus Hristos este iubirea dumnezeească simţită de El omeneşte: simţită adecă în smerenie, în respect şi bucurie neţărmurită pentru om, în căutarea avidă a omului, a inimii lui; comunicată în graiul omenesc vibrând de căldură, de temere că nu va avea răspuns, de slăbiciune izvorâtă din neputinţa omului de-a trăì fără iubirea altuia; şi arătată în faptă omenească, sublim de eroică în jertfirea pentru alţii tocmai pentrucă biata fiinţă omenească suportă atat de greu lipsurile şi chinurlle unei astfel de jertfiri.

Cine poate pătrunde adâncimile minunatei taine a uniunei ipostatice?

Crăciunul şi datoriile pastorale ale preotului

Sărbătorim din nou praznicul Naşterii Mântuitorrului. Steaua străluceşte, magii călătoresc, îngerii cântă şi colindătorii vestesc naşterea lui Isus Hristos. Casele tuturor creştinilor sunt gătite pentru sărbătoare. Totul este aranjat şi pregătit în anul acesta, aşa cum a fost şì anul trecut şi în toţi anii ce s'au scurs. Cei bogaţi şi-au încărcat casele cu tot felul de bunătăţi, şi-au cumpărat haine strălucitoare, mâncări alese, vinuri bune şi acum se întâlnesc rudeniile şi prietenii ca să se distreze. La sate e horă, sunt tot felul de jocuri şi e veselie. In oraşe e teatru, cinematograf şi sunt orgìi...

Dar alături de cei îmbelşugaţi, alături de aceşti răsfăţaţi ai vieţii, trăesc în aceleaşi sate şi oraşe un număr şi mai mare de oameni lipsiţi, de oameni cari n'au îmbrăcăminte, n'au hrană şi n'au un adăpost încălzit. Alături de cei bogaţi sunt şi mai mulţi oameni săraci, alături de cei sănătoşi sunt mulţi bolnavi, alături de cei veseli sunt foarte mulţi oameni trişti, oameni cari îşi plâng durerile multiple...

Hristos se naşte pentruca pe toţi oamenii să-i renască, Hristos coboară pentruca toţi să se înalţe, Hristos vine pe pământ pentruca noi să putem urca la cer, Hristos vine în lume ca să mângâe pe ceice plâng, să aline durerile celor ce sunt în suferinţă, să le uşureze povara şi să înveţe pe cei bogaţi să dea din prisosul lor şì celor ce n'au. Deci Naşterea lui Hristos trebue să fie mai întâi, pentru orice creştin, sărbătoarea sufletului, începutul creştinătăţii şi începutul încreştinării noastre. Şi cel dintâi chemat la lucrarea de încreştinare a lumii este preotul, este acest reprezentant permanent al lui Dumnezeu în mijlocul oamenilor.

Preotul e dator să pună în aplicare toate mijloacele şi să pună în lucrare toate puterile lui sufleteşti şi trupeşti, pentruca să facă să vadă şi să simtă senzul adevăral al Sfintei Naşteri şi lumea orbită de păcate şi insensibilă faţă de bunurile spirituale, pe cari cerul le împărtăşeşte pământului. Preotul trebue să se străduiască şi să influenţeze asupra fiilor săi sufleteşti, încât fiecare să simtă de Crăciun bucurie mare, nu pentru bunurile pe cari pământul şi viaţa trecătoare i-le-a dat, ci pentru darurile pe cari cerul le trimite omului în noaptea Sfintei Naşteri. Preotul trebue să-şi lumineze credincioşii în aşa fel, încât fiecare să se veselească duhovniceşte, simţind dragostea nemărginită pe care Dumnezeu-Tatăl o arată neamului omenesc prin naşterea Fiului. Deci de Crăciun datoria pastorală a preotului este să tempereze bucuriile izvorâte exclusiv din ceeace este pur pământesc, trupesc şi trecător şi să stimuleze la maximum bucuriile izvorâte din bunurile cu valoare eternă, din bunurile de origină şi cu devenire cerească.

Pasul cel dintâi ce trebue făcut pe acest drum, este acela ca preotul să stăruească şi să pregătească lucrurile din vreme în aşa fel încât în zilele Crăciunului nici un credincios din parohia sa să nu lipsească dela slujbele cari se fac la biserică. Pentru creştinul acela care n'a fost pregătit, care nu simte nici un fel de necesitate lăuntrică de a participa în zilele Crăciunului la sfânta liturghie, pentru un asemenea om nu este astăzi naşterea lui Hristos. Locul cel dintâi unde creştinul e dator să întâmpine pe Hristos celce se naşte, este biserica şi împrejurarea cea mai solemnă a întâlnirii lui Dumnezeu, care coboară, cu omul, care se înalţă, este cultul divin ortodox. Deci omul care nu simte nici o necesitate sufletească de a merge în zilele Crăciunului la biserică, este o fiinţă care n'a înţeles nimic din taina Sfintei Naşteri, este un om care nu se poate înălţa, fiindcă nu s'a desprins din legăturile pământului. Şi unde sunt asemenea oameni, însemnează că şì preotul îşi are partea lui de vină, pentru care motiv nici el nu poate gusta toată bucuria, pe care o revarsă peste lume Naşterea lui Hristos.

O altă datorie a preotului este aceea de a învăţă, de a lumină, de a lămurì, prin predică, la biserică, pe credincioşi asupra faptului cum trebue să serbeze ei Crăciunul, asupra felului cum au să trăească şi cum să-şi petreacă clipele vieţii în aceste zile de praznic împărătesc. «Credinţa este de aur» (Rom. 10, 17), iar trăirea virtuoasă, trăirea morală, este o consecinţă a credinţei. Deci învăţarea trebue să premeargă faptei, iar persoana chemată să facă această învăţare, este preotul. Păstorul de suflete care neglijează îndeplinirea funcţiunei predicatoriale, absentează dela o datorie esenţială a misiunii preoţeşti. Şi se cuvine să nu fie această absenţă, mai ales în zilele praznicelor împărăteşti.

Stimularea săvârşirii caritătii creştine în parohie, trebue să fie iarăşi grijă specială a preotului acum de Sfintele sărbători. Preotul trebue să creeze în parohie acea stare sufletească, în virtutea căreia creştinul cel îmbelşugat, ca şi cel ce are numai indispensabilul vieţii, să nu simtă linişte, să nu simtă bucurie, să nu simtă farmecul Sărbătorilor, decât atunci când, din prisosul său, a dat şì vecinului lipsit, a dat şi văduvei, a dat şi orfanului, a dat tuturor celor ce sunt în suferinţă. La Naşterea Domnului preotul trebue să actualizeze mai mult decât oricând învăţătura Sfântului Gură de Aur despre milostenie: «Când vezi un sărac, nu fugì de el, ci îndată te gândeşte dacă ai fi tu în locul lui. Gândeşte-te că el toate le are comune cu tine şi că totuşi este deopotrivă cu cânii tăi. Că aceştia sunt totdeauna sătui, pe când el se culcă de multeori flămând. Slugile tale îţi împlinesc nevoile şi deaceea le porţi grijă. Ci eu zic: Acest sărac îţi împlineşte o mai mare nevoie. El va sta înaintea ta în ziua judecăţii şi te va isbăvì de focul cel veşnic. Gândeşte că zilele de acum sunt zile pentru a săvârşì milostenie şi că mila creştină este cea mai bună prietenă a lui Dumnezeu, ea este împărăteasa căreia i-se deschid cu multă uşurinţă porţile cerului. Gândeşte că mila nu

---

Rosturile ei şi feţele ei binecuvântate sunt nenumărate. Dacă medităm numai asupra faptului că ea este şi o coborâre la noi a iubirii dumnezeeşti în formă reală omenească, şi e destul ca să ne cutremure şi să ne copleşească.

Este forma aceasta omenească de comunicare a iubirii dumnezeeşti o modalitate sublimă, adecvată acelei iubiri? Iată o mare întrebare, care ar merita o serioasă meditaţie.

Fă-ne Doamne vrednici să simţim iubirea Ta şi fericirea apropierii Tale!

D. STĂNILOAE

I

O Fecioară Preacurată, precum
prorocii spun,
La plinirea vremii a născut un prunc,
Să fie Mântuitorul nostru, din moarte,
iad şi din păcat,
In care neascultarea lui Adam,
Refren: pe noi ne-a aruncat.

De aceea fiţi veseli,
Puneţi întristările la o parte,
Hristos, Mântuitorul nostru,
Acuma s'a născut.

O altă colindă care m'a impresionat într'un mod deosebit, prin melodia ei mult asemănătoare cu cântecele noastre de leagăn, este următoare: (prima strofă din trei)

I

O, surorilor, ce putem face,
Ca să apărăm, în această zi,
Pe-acest biet Copil,
Căruia să-I cântăm apoi,
Lully, lully, lully.

Subiectul acesteia, dupăcum, desigur, se vede, sunt câteva femei credincioase, cari vor să apere pe Pruncul Isus, de ucigaşii lui Irod. Refrenul ei: „lully, lully, lully", repetat după fiecare strofă, are o notă foarte comună, chiar prin pronunţare, cu atât de duiosul cântec de leagăn: „lui lui, lui, cu maica lui", care a alintat pruncia atâtor dintre noi, la sânul cald şi plin de iubire al mamei. Cuvântul englez pentru cântec de leagăn este „lullaby", care se pronunţă „liulebai". Este deci un cuvânt fonetic, imitând însuşi murmurul dulce al cântecului de leagăn.

Unele colinde au caracter alegoric. Una intitulată: „Un boboc de trandafir, înflorit în zăpadă", înfăţişează pe Maica Domnului ca un frumos bucium de trandafir, în care a înflorit un mândru boboc — Pruncul Isus, într'o atmosferă pură şi albă de zăpadă, îngerii coborând, păstorii îngenunchind, Magii închinându-se. Toată această colindă este un minunat pastel religios, ce merită toată admiraţia.

O notă mai veselă, asemănătoare în primele trei strofe cu colinda noastră: „Florile dalbe", iar în ultimile trei cu „Bună dimineaţa la Moş-Ajun", are următoarea colindă (ultima strofă):

Bună gazdă şi cinstiţi oaspeţi,
Ce staţi tihniţi lângă cămin,
Vă rugăm să vă gândiţi,
şi la noi copii săraci,
Cari umblăm prin noroi,
Ca să vă bucurăm.

Şi acum încă o singură strofă, cu care vom şi încheia, dintr'o foarte frumoasă colindă, care arată fiecărui creştin darul ce trebue şi poate să-l aducă Pruncului Isus, la nasterea Lui cea preamărită:

Ce pot eu să-I dau,
Sărac aşa cum sunt?
De-aş fi fost păstor,
I-aş fi dat un miel;
De-aş fi fost un mag,
Dar aş fi avut;
Ce pot deci să-I dau?
Ii dau inima mea.

Mirfield, Decemvrie 1938.

Pr. **D. Veştemean**

Colindele şi colindatul

(2) Prot. **Gh. Maior**, profesor

Se duce în staulul oilor. Linişte nu găseşte şi le osândeşte şi pe ele. Intră într'o peşteră. In ea dă de boi mâncând. Maica Domnului se aşează lângă ei pe fân şi-i roagă să se liniştească. Şi boii cnminţi:

Jos la iesle se plecară
Se 'nchinară, 'ngenunchiară,
Şi suflară de-ajutară,
Şi-aburiră şi 'ncălziră,
Şi durerile 'mblânziră.

De aceea pe boi îi binecuvântă:

Fire-aţi voi, boi, fericiţi,
Şi de oameni mult iubiţi,
Şi de min', de Dumnezeu
Şi de sfântul Fiu al meu,
Cu voi să se folosească
Cu voi să se hărănească
Toţi creştinii, toţi românii,
Să le daţi belşugul pânii.

O colindă foarte interesantă are cuprinsul următor. E în cer. Isus povesteşte cu Iosif şi cu Maria. Intreabă de păţanii din pruncia lui. Şi Iosif îi spune, că luându-l pe el şi pe Maica Lui a coborât în Ardeal, căutând sălaş la unguri şi la saşi. Nimeni nu l-a primit. Ba sasul a deslegat cânii şi i-a asmuţat asupra lor. Şi continuă:

Aşa dac'am văzut,
La munţi te-am suit,
Şi te-am pogorât,
In Ţara Românească,
— Să se pomenească —,
Bine-am nimerit
Bine ne-au primit
(Cutare) om bun,
Om bun şi bătrân.
Bine i-a părut.
Dacă ne-a văzut
Afar' a ieşit,
Cânii i-a legat,
P'alţii i-a certat,
In cas' ne-a băgat,
La vatră ne-a pus,
Focul ne-a aprins,
Masă ne-a 'ntins,
Şi ne-a ospătat,
Şi ne-a mângâiat,

In casa acestui român a crescut mare Isus şi a locuit până s'a suit la cer, unde îl botează Sf. Ioan, care:

Bun nume ţi-a dat,
De Isus Hristos,
Mare Dumnezeu,
Domn al tuturor,
Şi-al Românilor.

In altele se arată, că Sf. Petru refuză întrarea în raiu tatălui său, fiindcă pe când fusese bîrăul (primarul) satului a ţinut numai cu bogaţii; nici pe mamă-sa n'o poate primì, fiindcă pe pământ fusese crâşmăriţă şi a băgat apă în vin; fratele nu poate fi lăsat să intre în raiu fiindcă n'a fost cu dreptate ca păstor la oi; iar pe sora o re-

s'a introdus în lume pentru cei ce primesc, ci pentru cei ce dau. Darul este al celor ce dau, pentrucă lor se revarsă acolo sus o recompensă, în timp ce săracii cari primesc, îşi cheltuesc aici pe pământ darurile primite». Fiţi deci milostivi faţă de cei săraci, mai ales acum în zilele Crăciunului, iar preotul să premeargă cu exemplul şi să înveţe cu fapta şi cu cuvântul săvârşirea carităţii creştine în parohie.

Sărbătorile sunt totodată prilejuri foarte potrivite, pentruca preotul să cerceteze casele credincioşilor, săvârşind vizite pastorale. Cercetarea copiilor, cercetarea bolnavilor, cercetarea celor înstreinaţi de biserică şi de preot, cercetarea celor săraci şi a tuturor credincioşilor din parohie, se poate face cu multă uşurinţă în zilele Crăciunului. Casele tuturor oamenilor sunt acum pregătite pentru a primi anumiţi oaspeţi. Preotul e dator să utilizeze acest prilej şi să colinde cu scop pastoral toate casele şi toate familiile, a căror stare sufletească e de aşa natură încât reclamă această colindă. Zilele sunt foarte potrivite acum pentru ca preotul să ducă în casele şi în sufletele oamenilor bucuria Naşterii lui Hristos, să ducă nădejde, să ducă mângăere, să ducă pretutindeni învăţătura sfintei evangheliі. Deci preotul conştient de misiunea lui nu va neglija îndeplinirea acestor datorii, ştiind că e chemat să muncească în zile de sărbători mai mult decât oricând pentru realizarea împărăţiei lui Dumnezeu.

Crăciunul va fi sărbătorit, cu adevărat creştineşte, numai în parohiile acelea în cari preotul îşi face pe deplin datoria şi se străduieşte din toate puterile sale să creeze bucurii şi înălţări sufleteşti tuturor fiilor săi duhovniceşti. Şi numai preotul acela care face această lucrare, a înţeles cu adevărat rostul Sfintei Naşteri şi rostul pentru care Dumnezeu l-a pus păstor de suflete în parohie.

Pr. **Sp. Cândea**
consilier arhiepiscopesc.

Act de mulţumire. Consiliul parohial ort. rom. din Nucet, prot. Sibiului, aduce pe această cale, cele mai vii şi călduroase mulţumiri dlui Dr. Ioan Fruma, advocat în Sibiu, care cu ocaziunea trecerii din această viaţă a unicului său Ioan Fruma fost învăţător pens., a donat pe seama sf. noastre biserici suma de 5000 Lei (cinci mii) în scop de-a o repara. *Consiliul parohial.*

Pacea creştină

Fie că ne gândim la liniştea şi lumina nopţii când s'a născut Isus în staulul din Vifleem, fie că ne gândim la cântarea îngerilor: Mărire întru cei de sus... şi pe pământ pace... fie că ne gândim la misiunea Mântuitorului de-a împăca lumea cu Dumnezeu, — sărbătoarea Naşterii Domnului este sărbătoarea păcii.

Solie întreit sfântă de pace ne aduce Naşterea Dumnului în fiecare an. Pacea este un ideal al timpurilor mesianice, al vremurilor peste cari Domneşte prinţul păcii, Hristos. An de an aud oamenii solia aceasta biblică şi totuş porumbelul păcii este mereu fluerat şi hâşâit de pe lângă căminurile noastre familiare şi sociale, naţionale şi internaţionale.

De ce oare evoluiază aşa încet adevărurile morale şi virtuţile creştine? De ce oamenii fac de dragul păcii cele mai sgomotoase pregătiri de război şi de ce oare Liga Naţiunilor de pildă, vestitul tribunal de pace internaţională este în plin şi răsunător faliment?

Din simplul motiv că pacea este mai mult decât o idee sau virtute politică ori diplomatică. Pacea este o idee religioasă şi o virtute morală; o problemă, un proces ce nu se rezolvă în şedinţele şi sentinţele tribunalelor, ci în conştiinţă. Mântuitorul fericeşte pe făcătorii de pace (Matei 5, 9) şi sfătueşte pe creştini să nu se pârască pela judecătorii, ci să se împace cu pârâşul pe cale (Matei 5, 25). Ideea de tribunal, de judecată şi pedeapsă aparţine mai mult Vechiului decât Noului Testament. Cine se judecă, îşi apără anumite interese şi Evanghelia este deasupra intereselor omeneşti. Creştinul lucrează totdeauna desinteresat.

Cât de uşor s'ar rezolvi conflictele dintre oameni şi dintre popoare, dacă s'ar înţelege şi s'ar aplica sincer cuvântul Evangheliei: pacea prin împăcare. Este trist şi chiar ruşinos să vedem cum şi în ce număr mare se părăsc oamenii, după douăzeci veacuri de creştinătate. O statistică privitoare la numărul proceselor anuale din ţara noastră, publicată de curând, ne descopere un lucru uluitor. Ţinând cont că în fiecare proces pe lângă pârâş se mai cer cel puţin doi martori, se constată că în România tot al treilea om este pe pârâ. Din trei oameni unul se judecă. Aşa e la noi, şi nici la alţii nu credem că e mult mai bine.

Dar în felul acesta cum să fie pace în lume, când între oameni este atâta război? Atâtea conflicte ce nu se rezolvă creştineşte, prin împăcare, ci se judecă pe la tribunale?...

Nu! Pe calea aceasta neevanghelică omenirea nu se va fericì. Unde intră cearta în casă, de-acolo norocul iasă, — spune proverbul. Şi e firesc să fie aşa, deoarece unde este rău, nu poate să fie pace. Egoismul şi interesul sunt în stare de incompatibilitate morală faţă de darul păcii.

Creştinul adevărat se lasă mai bine păgubaş (Vezi I Corinteni 6, 1—9), decât să umble pe la procese. Căci aşa ne-a vorbit Domnul păcii şi aşa e bine: «Celui ce voeşte să se judece cu tine şi să-ţi ia haina, lasă-i şi cămaşa, şi de te va sili cineva să mergi o milă de loc, mergi cu el două» (Matei 5. 40—41).

Aceasta este calea păcii creştine: jertfă şi altruism, bun moral al timpurilor mesianice, adecă ceva tocmai contrar de cum o înţelege, de obicei, lumea.

Revarsă, Doamne, din cerul harurilor tale pe pământ şi între oameni duhul păcii şi al iubirii creştine, ca voia Ta să fie precum în cer, aşa şi pe pământ..

Pr. **Il. V. Felea**

Nr. 13.552/1938.

Comunicat

On. Minister al sănătăţii şi asistenţii sociale a făcut apel la public de a sprijini acţiunea de ajutorare a copiilor dela ţară şi oraşe, cari din lipsă de suficientă alimentare şi îngrijire sunt expuşi peirii. In scopul salvării copiilor s'au înfiinţat comitete judeţene pentru asistenţa copiilor.

On. Preoţime e invitată a şi da concursul în această acţiune, explicând credincioşilor rostul ei şi îndemnându-i să participe la opera de salvare a copiilor.

Sibiu, din şedinţa bisericească ţinută la 21 Decemvrie 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

Câteva gânduri la Naşterea Domnului

„Hristos se naşte, măriţi-L; Hristos din ceruri, întâmpinaţi-L; Hristos pe pământ, înălţaţi-vă. Cântaţi Domnului tot pământul"...

Praznicul Naşterii Domnului aduce în fiecare an bucurie sfântă în sufletele credincioase. In aceste zile o linişte divină se pogoară, în timp ce aducerile aminte miresmuesc duhul omului cu belşugul dragostei de viaţă.

In Betleemul Iudeii s'a născut Hristos, nu în centrul oraşelului, ci la periferia îndepărtată. S'a născut într'un staul, într'o noapte cu stele multe, şi cu un vad de lumină aurie, pe care se pogorau îngerii lui Dumnezeu cântând: *„Mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu, iar pe pământ pace şi între oameni bunăvoire"*.

Fiul lui Dumnezeu se face Om, se smereşte pe Sine pentru a ne ridica în slavă pe noi care ne robisem păcatului. „Inimă înfrântă şi smerită", iată noul duh al vieţii în Hristos, iată noua lumină a Betleemului.

Pentru noi, ortodocşii, Crăciunul este cea mai bogată sărbătoare în datini şi obiceiuri din bătrâni. Cel mai drag obicei este al *colindelor*. Solia Naşterii Domnului este adusă în versul lor de micii colindători cari poartă în faţă îmbujorarea frigului şi bucuria colindului.

Prin aceste imnuri religioase poporul şi-a manifestat, de-alungul vremii, credinţa şi bucuria. Ele aparţin poeziei populare cu caracter religios şi alcătuesc „cea dintâi fază a civilizaţiei unui neam ce se trezeşte la lumina vieţii".

Spiritul isteţ al neamului nostru a tors prin fusul poeziei aceste colinde, în care ideea religioasă s'a îmbrăcat pentru o răspândire uşoară şi pentru veselia sufletească. Colindele, ori cât de variate în formă, au mari asemănări în fond. Ele rămân tezaurul scump, zestrea specifică, şi alături de alte tradiţii formează manifestările după care se determină coloritul sufletului înaintaşilor noştri.

Se impune ca aceste colinde să se păstreze cu notele lor, iar obiceiul colindatului să fie primit pururea între noi în forma lui îngerească ce ne spune:

Ia sculaţi, boeri sculaţi,
Că vă vin colindători
Noaptea, pe la cântători,
Şi nu vă vin nici c'un rău
Ci vă vin cu Dumnezeu.

Pr. **Gheorghe Şerbu**

fuză, că n'a avut purtări plăcute Domnului. Intr'o colindă, culeasă de prin părţile Făgăraşului se vorbeşte de asuprirea Românilor de către nemeşii unguri şi cere să înceteze iobăgia.

Dar spuneam, că am dat şi de vreo trei colinde în care s'ar provoca şi la sentimente de răsbunare. Dar şi atunci românul găseşte motive atenuante şi chiar de iertare. Cetesc una caracteristică, pe care am găsit-o în satul Păuca, din ţinutul numit „Intre Secaşe":

Sus la poarta raiului,
Şede Maica Domnului,
O năframă ţine 'n mână,
Şi tot plânge şi suschină.
Vine îngerii şi-o 'ntreabă:
— Dece plângi tu, Maică dragă?
— Cum să nu plâng şi suschin?
Că oamenii cum se scoală
Pe faţă nici nu se spală
Şi se duc la făgădău,
Suduie pe Dumnezeu,
Şi dacă se 'mbată bine
Mă suduie şi pe mine.
Milă mi-i de pruncii mici
Că rămân prea năcăjiţi,
C'aşi trăznì şi-aşi fulgerà,
Nici unul n'aşi mai lăsà.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării
Oastea Domnului

Profetism babilonian

(3) de prof. **Dr. N. Neaga**

In sfârşit o serie însemnată de povestiri se scoteau din **visuri.** In Babilon existau adevărate cărţi, pentru tâlcuirea visurilor. Pilde: Mânâncă cineva în vis struguri, înseamnă bucurie; mânâncă asfalt înseamnă întristare; mânâncă cărămidă înseamnă desfătare; poartă un munte pe cap, va moşteni avere; cioplеşte un scaun, o masă, un pat înseamnă nenoroc; încarcă un arc înseamnă proces; primeşte aripi şi sboară, atunci în realitate nu stă pe fundament prea solid.

Reînprospătând această imensă varietate de prevestiri şi interpretări, două întrebări, cari se impun în mod imperios, reclamă un răspuns. Cum au ajuns Babilonienii a urmări pretutindenea „omina", şi cum le-a dat atât de variate interpretări?

In ce priveşte întrebarea întâia, se poate spune în general, că această credinţă în „omina" îşi avea principiul în contemplările religioase şi concepţiile ştiinţifice ale Haldeilor. Ei erau de credinţa că istoria fiecăruia se desfăşoară în conformitate c'o lege hotărâtă, dată de zei, lege, care se află însemnată pe tablele sorţii din posesiunea zeului superior, prescrie mersul lumii în toate amănuntele ei Ei mai erau apoi de părerea, că zeii nu împing pe om în mod fatal spre evenimentele cari aveau să se desfăşoare, ci îi oferă anumite semne cari arată înainte cele ce se vor întâmpla.

Ca interpret al voinţii divine priveau în primul rând astrele şi anume, fiindcă pe acelea le credeau fixate pe partea interioară a bolţii cereşti, cu scopul de a da destăinuiri asupra viitorului. Iar astrele, le numeau ei „scrisoare cerească". Cine ajungea să citească acea scrisoare, adică cine cunoştea mişcările şi constelaţiile corpurilor cereşti, acela pătrundea în tainele viitorului, îşi forma o idee despre legile veşnice ale Universului.

Babilonenii nu s'au oprit însă numai la explorarea apariţiilor siderale, s'au întins cercetările şi asupra întâmplărilor de pe pământ, şi priveau pe acestea la fel de semne prevestitoare.

O atenţie deosebită dădeau, am văzut ficatului. Ficatul purta în limba asiriană numele kabittu, greutate fiindcă el trecea drept cea mai importantă parte din corp. Pe baza studiilor anatomice şi psihologice Babilonenii credeau, că nu inima ci ficatul este organul central al trupului, şi prin urmare sediul diferitelor manifestări. Această concepţie, care este şi cea a celorlalte popoare antice, este foarte bine exprimată de Plato când zice: „Ficatul se aseamănă c'o oglindă, care cât timp trăieşte animalul, reflectează gândurile şi sugestiunea zeilor, iar după moarte reţine urmele icoanelor imprimate de suflet".

Dar, care e principiul după care se scotea materialul pentru prevestirea evenimentelor? Citind sentinţele oraculelor, nu e greu a recunoaşte anumite legi fundamentale la interpretarea materialului. La cele mai multe preziceri materialul se interpreta după bunul plac. Prin aceasta nu este spus că şi la preoţii baloneni interpretarea se baza pe liberul arbitru, căci noi vedem cu câtă îndărătnicie se credea, în decursul întregii istorii asiro-babiloniene, în aceste prevestiri şi în interpretarea lor. Trebue deci să admitem că aveau o încredere neclintită în arta ghicitorilor, ceeace presupunem că aceştia interpretau după principii anumite şi nu în mod fraudulos sau după bunul plac.

In special juca mare rol legea contrastelor. Se făcea, la interpretare, o strictă deosebire între partea stângă şi cea dreaptă, pătura din faţă şi cea din dos, de jos de sus.

Partea stângă trecea de regulă de norocoasă, dreapta de nenorocoasă. Aşa din lipsa urechii de stânga se concludea la o norocire înşeptită, din lipsa urechii drepte la totatâta nefericire.

La examinarea ficatului principiul fundamental era că o stare normală e semn bun sau cel puţin indiferent. Foarte multe interpretări se bazau pe o legătură naturală şi artistică a ideilor. Feluri de acestea întâlnim în toate clasele de omina.

Pentru adevăratul Isus

S'au scurs aproape două milenii, de când Divinitatea, „la plinirea vremii", şi-a deschis cerurile şi s'a coborât pe pământ în neprihănita întrupare din Duhul sfânt şi din Maria Fecioară, de când Logosul a luat chip de om în persoana lui Isus Hristos. Şi totuşi, primirea pruncului Isus este şi azi aşa de imperioasă şi aşa de actuală!

Lumea este împărţită în două tabere: Credincioşi şi adoratori ai lui Hristos, şi necredincioşi şi disprețuitori ai lui Isus.

Dumnezeul creştinismului nu este o ficţiune metafizică, ce se proiectează dincolo în transcendenţă, fără a se interesa de imimanenţă. Un Dumnezeu pur de dincolo, n'ar fi un Dumnezeu al vieţii religioase, ci un Dumnezeu al abstracţiunii reci. Dimpotrivă, în creştinism Dumnezeu însuşi se coboară între oameni, pentru ca să unească cerul şi pământul.

Intruparea Logosului este cea mai dulce taină a creştinismului, pentrucă nicăiri Dumnezeu nu-i mai aproape de noi; în acelaş timp ea însemnează apogeul descoperirii lui Dumnezeu faţă de lume.

Cu toată această descoperire, se adeveresc şi astăzi cuvintele sf. Ioan, care zice despre Logosul încarnat: „*In lume era..., dar lumea nu l-a cunoscut*" [Ioan, I, 10]. In adevăr, mulţi înţeleg aşa de greşit pe pruncul Isus. Religiunea omului modern nu-i în esenţă cea creştină, ci o religiune a revelaţiuii generale. Prin această religiune viaţa spirituală a prezentului se situează în afară de sfera bisericii şi a teologiei creştine. Ea a făcut din pruncul Isus un „geniu religios", un fel de primus inter pares, între aşa numitele „genii religioase", care este şi rămâne om. Coborât la treapta de om, Isus a fost interpretat de către omul modern din diferite puncte de vedere; astfel s'a născut o întreagă literatură hristologică profană, menită să desfigureze icoana pruncului Isus. Ce varietate imensă dela chipul socialistic al lui Isus al unui Kautzky până la prezentarea lui Isus Hristos de către Oscar Wilde ca descoperitor şi întemeitor al frumuseţii suferinţii; dela chipul cultural al lui Isus al Teologiei protestante liberale până la paralela dintre Isus şi Buddha al lui Schopenhauer, dela mărturisirea plină de veneraţie a lui Goethe la blestemul de Anticrist pasionat al lui Nietzsche; dela biografiile lui Hristos din mijlocul secolului trecut, care s'au încumetat să zugrăvească desvoltarea lui Isus mai mult sau mai puţin fără lacune până la acel faimos „Christus-mythe" al unui A. Drews, care reduce figura istorică a lui Isus Hristos la negura mitică. [Cf. D. Emil Brunner, Der Mittler. Zur Besinnung büer den Christusglauben, Tübingen [I. C. B. Mohr] 1927 pg. 49—77]. Mai că nu există nici unul din spiritele conducătoare ale secolului, care să nu aibă speciala lui concepţie despre Hristos.

Toate aceste aprecieri nu sânt decât variaţiuni ale uneia şi aceleaşi teme: că nu se crede în Hristos; ele văd pe Hristos după trup şi nu pe Hristos în trup.

In faţa acestei stări, datoria bisericii ortodoxe este de-a predica, de-a vesti pe Hristos cel adevărat. Aceasta cu atât mai mult, cu cât ceeace formează specificul creştinismului ortodox, inima sa, este importanţa centrală-particulară, pe care o are la noi dogma întrupării. Soteriologia ortodoxă este în esenţă Hristologie. [Cf. Ştefan Zankow, Das orthodoxe Chistentum des Ostens, Berlin [Furche-Verlag], 1928, pg. 44 şi 47].

Spre deosebire de alte religiuni, credinţa creştină este credinţa în Hristos. Nu există altă posibilitate de a fi creştin, decât prin credinţa în revelaţiune şi împăcare şi mântuirea prin Isus Hristos. A fi creştin este identic cu credinţa în Hristos. Deaceea o Biserică ce nu predică pe Hristos, nu este creştină.

Viaţa ortodoxă are în centrul ei pe Hristos. El este focarul vieţii noastre de creştini. Numai pe baza învăţăturilor Sale sublime putem clădi o concepţie de viaţă sănătoasă şi trainică. Hristos e norma supremă a vieţii, la care trebue să raportăm toate acţiunile noastre. De aceea vor rămânea mereu o chemare pentru noi cuvintele: «*Câţi în Hristos v'aţi botezat, în Hristos v'aţi şi îmbrăcat!*»

In toate veacurile, sufletul neamului românesc a îmbrăţişat cu gingăşie deosebită pe pruncul Isus; acest suflet s'a aplecat cu toată dragostea deasupra leagănului din Betleem. Niciodată, ca astăzi, nu-i mai multă nevoie, ca să fim alături de pruncul „mititel înfăşeţel", în învolburarea anului care vine. Deaceea să trăim pentru El, să ne dăm cu totul slujbei Sale, să ne uităm pe noi înşine şi să ne sacrificăm pentru El. „M'am răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu mai trăesc, ci Hristos trăeşte întru mine" [Galateni, II, 20].

Prof. *Corneliu I. Sârbu.*

Investirea Prea Sfinţiei Sale Dr. Vasile Stan ca episcop al Maramureşului

— Cuvântarea Suveranului şi Cuvântarea noului episcop —

Primind din mâna M. Sale Regelui cârja episcopală, P. S. Sa episcopul Vasile a rostit următoarea cuvântare:

SIRE, — Se împlinesc tocmai 203 ani, de când s'a stins în Maramureş, cel din urmă Episcop ortodox. Cu moartea lui s'a rupt şi ultimul zăgaz ce mai rezista acolo, proselitismului catolic. A urmat apoi o lungă perioadă de întunecime, când inima românească bătea tot mai încet, până la alipirea acestui pământ, atât de românesc, la sânul Mamei sale.

Dar n'a fost întotdeauna aşa. Inainte vreme, Maramureşul cuib de Voevozi români, cu toate prigoanele statului ungar catolicizant, cu toate răpirile şi asupririle lacomilor principi calvini, şi-a păstrat prin veacuri credinţa strămoşească şi cu ea fiinţa românească, topite în cursul vremurilor, într'o singură simţire.

Dintre 14 mânăstiri ortodoxe de odinioară, numai în judeţul Maramureş, şase au fost reşedinţe de Vlădici. Şi din aceste locaşuri ale credinţei a pornit lumina celor dintâi traduceri în limba română din cărţile sfinte, făcând începuturile vechii noastre literaturi bisericeşti.

Pe lângă prigoane şi suferinţe, şi-a avut deci Maramureşul descălecător de ţări şi clipe de mărire, ce strălucesc în istoria românească ca mândre sclipiri de soare printre nourii cărunţi de furtuni. Spiţa neamului nostru, cu rădăcini vânjoase în acest pământ, a rezistat cu voinicie şi viforului şi momelilor, pentrucă îngerul său păzitor era sfânta lege străbună.

A rezistat până în clipa cea mai dramatică din viaţa Românilor transilvăneni.

Când, însă, Biserica Romei reuşeşte să atragă la unire cu ea (1700) o parte a Românilor din fostul stat ungar, minunata unitate de simţire religioasă şi românească, ce fusese, veacuri dearândul, taina cohesiunii şi rezistenţei sufletului românesc de pe plaiurile ardelene, se frânge. Se frânge însuşi acest suflet.

In special, sărmanul Maramureş românesc, cu moartea bătrânului Episcop Dosofteiu (1735), care rezistase eroic presiunii catolice, rămâne în bătaia tuturor influenţelor străine şi duşmăniilor politice, ce-i adorm, pe încetul, instinctul de viaţă românească şi-i pregătesc prăbuşirea.

SIRE, — La glasul goarnei vestitoare a întregirii neamului, Maramureşul voevodal, ca şi Făt-Frumosul din poveştile noastre, se deşteaptă din somnolenţa aducătoare de moarte, şi-şi caută puterile furate: Simţirea şi legea românească.

Fericitul Părinte al Maiestăţii Voastre i-a trezit simţirea *românească, desrobindu-l. Maiestăţii Voastre V'a fost dată de Pronia cerească binecuvântata menire, de a-i înveşnici, prin iscălitura regească, şi vechea tărie, restatornicindu-i* Legea *străbună în episcopia ortodoxă înviată a Maramureşului.*

SIRE, — Toată suflarea românească este îndreptăţită să privească în această episcopie o nouă fortăreaţă a sufletului românesc la graniţa de miază noapte a Ţării, un blindaj moral pentru siguranţa acestei graniţe. Socotesc, că această voinţă *a fost de faţă la zămislirea ideii de a o înfăptui. Cel puţin în lumina conştiinţei mele stăpâneşte cu deplină siguranţă o astfel de convingere, şi din ea, îmi închipuiesc, că trebuie să pornească multe îndatoriri episcopale ce au să împodobească şirul nesfârşit al ierarhilor români, cari din mila lui Dumnezeu vor păstori biserica Maramureşului.*

Drept aceea, eu, smeritul episcop destinat să încep acest şir de slujitori ai neamului şi bisericii sale, în slujba lui Hristos şi a Maiestăţii Voastre voi năzui din toate puterile mele trupeşti şi sufleteşti, să ridic în Maramureş în slava ei de altădată crucea ortodoxă, cu toată dragostea nesfârşită ce radiază din ea pentru lume. Şi prin ea să abat privirile concetăţenilor mei dela alte orizonturi, de peste graniţe, spre inima Ţării, acolo unde pulsează cu vigoare viaţa românească, acolo unde din tronul regal Maiestatea Voastră privegheaţi cu trează înţelepciune asupra propăşirii şi neştirbirii scumpei noastre patrii şi unde I. P. S. Sa, Patriarhul Românilor, se roagă pentru pacea şi bunăstarea sfântului nostru pământ românesc.

Primind din mâna Maiestăţii Voastre cârja de arhipăstor al Maramureşului, fac legământ solemn în faţa Maiestăţii Voastre şi a Ţării întregi, că voiu păstori eparhia ce mi s'a încredinţat, în adevărul acestor convingeri, totdeauna cu supunere nefăţarnică şi cu adânc devotament către Maiestatea Voastră şi cu credinţă neînfrântă către patria mea, România, şi către sfânta Biscerică dreptmăritoare întemeiată întrânsa.

Aşa să-mi ajute Dumnezeu!

Să trăiţi, Sire, în slavă şi fericire!

Să trăiască Măria Sa, Mihaiu, Marele Voevod de Alba-Iulia, întruparea nădejdilor noastre din viitor!

Să trăiască şi să înflorească Dinastia română! —

Cuvântarea M. Sale Regelui:

Prea Sfinţia Ta, — Intărindu-te astăzi ca prim Episcop al reînfiinţatei Episcopii a Maramureşului, îndeplinesc o plăcută datorie către neam şi Biserica strămoşească. Dumnezeul părinţilor noştri a hărăzit să fii chemat pentru îndeplinirea acestei înalte şi grele misiuni de întărire a Neamului nostru în acest colţ de Ţară, unde e atâta nevoie de consolidare a elementului românesc.

Dacă oştirea este chemată să apere graniţele Patriei prin jertfa de sânge, Biserica este chemată a le apăra prin întărirea sufletească şi puterea morală a locuitorilor mărginaşi ai Ţării.

Eparhia ce ţi-o încredinţez astăzi, dându-ţi cârja episcopală, este un semn vădit că, în sufletul meu de Suveran şi credincios al Bisericii noastre ortodoxe, am o grijă deosebită pentru locuitorii acestor plaiuri istorice ale Maramureşului.

Nu este o Eparhie bogată, ci una în care oamenii sunt siliţi să muncească greu pentru câştigarea pânei de toate zilele.

Iată o cauză şi mai mare, pentru care stabilirea unui înalt ierarh în acest colţ de Ţară, trebuie să bucure sufletele oricărui Român.

Grija ce vei pune în chivernisirea eparhiei se întinde, peste cele sufleteşti şi bisericeşti, asupra celor lumeşti ale credincioşilor. Prea Sfinţia Ta trebue să fii un stâlp al propăşirii economice şi culturale ale regiunii.

Cu cât cinstea de a fi primul care se aşează pe scaunul nouei episcopii este mai mare, ca atâta responsabilitatea este mai grea, căci, trebuind să pui temelia cea nouă, de tăria ei atârnă tot viitorul spiritual şi moral al regiunii.

Prea Sfinţia Ta, — Intemeierea unui Episcopat Românesc la graniţa Ţării are o înaltă însemnătate naţională, este o nouă piatră de hotar, este o puternică statornicire a neştirbirii fruntariilor noastre.

Răsfoind filele îngălbenite ale cronicelor noastre vedem, că ori şi când au existat zvâcniri de redeşteptare naţională, s'au făcut sforţări de reînfiinţare a acestei eparhii.

In 1391, Voevodul Balc cere la Constantinopol drepturi de Exarh pentru ţinuturile Maramureşului, Sălajului, Arva, Ugocea, Bereg, Ciceiu şi Unguraş, în folosul Egumenului Mănăstirii Sfântul Mihail din Peri.

Iar în 1600, Mihai Viteazul aşează pe Egumenul Tismanei ca Episcop de Muncaci şi Maramureş.

Aceste au fost doar lăudabile încercări trecătoare. Azi, când România este statornicită pentru totdeauna în marginile ei firești şi veşnice, azi când toată suflarea românească se străduieşte să renască o ţară reînviată, această eparhie se înfiinţează pentru totdeauna.

Iată una din tălmăcirile adânci ale istoriei.

La renaşterea Maramureşului episcopal ai fost chemat Prea Sfinţia Ta, fiu al Munţilor Apuseni — născut în munţii din inima Transilvaniei — eşti chemat să păstoreşti în munţii dela marginea ei, — cunoşti deci oamenii de munte, obiceiurile lor, nevoile lor, durerile lor. Aceasta este o primă chezăşie. Studiile ce le-ai făcut, fie în ţară, fie peste graniţă, şi lunga carieră de dascăl, prin care, ai avut în timpuri de răstriște să pregăteşti sufletele tineretului neamului, este a doua.

Prea Sfinţia Ta, — Porneşti acum cu acest toiag păstoresc, care ţi l-am încredinţat, porneşti pe drum de munte, deci pe un drum pe care te ridici.

Aceasta să fie un semn îmbucurător că tot într'o înălţare să fie viitorul eparhiei şi al Maramureşului.

Să te binecuvinteze Cel Atotputernic în înalta misiune sufletească şi naţională, însoţit de toate urările Mele pentru Prea Sfinţia Ta şi de toată dragostea Mea pentru locuitorii eparhiei!

CUVÂNTUL

Părintelui rector Dr. D. STĂNILOAE în cadrul concertului de colinde, difuzat în 18 Decemvrie ora 6 d. a. din catedrala din Sibiu

Suntem din nou în preajma măritei şi mântuitoarei Naşteri a Domnului. Sufletele noastre se îmbracă din nou în haina gândurilor curate şi a sentimentelor paşnice şi iubitoare, aşteptând cu extatică şi fericită înfiorare momentul în care lumea pământească va retrăi iarăşi coborârea Fiului lui Dumnezeu în sânul naturii omeneşti.

Evenimentul acesta, care întrece cu mult tot ce s'a petrecut în cursul istoriei omeneşti, depăşind istoria şi dându-i un senz, a fost semnalat de îngeri, în noaptea cea mai luminoasă din câte s'au pomenit, cu cântări de nesfârşită bucurie şi e aniversat deatunci în fiecare an în acelaş duh fiind anunţat de cântările colindelor, înfiripate de glasul nevinovat al copiilor.

Şi aceasta cu drept cuvânt, căci Naşterea Domnului e sărbătoarea bucuriei, a celei mai mari bucurii, fiindcă ea a adus nădejdea într'o lume care nu mai îndrăznea să nădăjduiască, şi ea aduce în fiecare an sentimentul de scăpare, de uşurare, de încredere nouă, coborând în mijlocul nostru, al greutăţilor şi neajunsurilor noastre, pe însuşi Fiul lui Dumnezeu.

Când a mai cântat cerul cu atâta nestăpânită exuberanţă ca în acea noapte, când mai cântă pământenii atât de neobosiţi, de fericiţi, din suflet curat vibrând de speranţe şi de fericiri negrăite, ca în preajma Crăciunului?

Bucurie, speranţă, pace sfântă, totul învăluit într'un sentiment de misterioasă vraje şi de mare curăţenie, eată ce emană din colinde, din ritmul lor tremurat, din timbrul lor copilăresc şi sfielnic, exprimând însaşi starea de suflet ce-o crează apropierea Naşterii Domnului.

Colindând şi aşteptând Naşterea Pruncului dumnezeesc al tuturor nădejdilor, ne simţim noi înşine născuţi din nou, fiinţe fragede şi proaspete, curate şi cu dor nou de viaţă, bune şi despovărate de toată povara greşalelor trecute şi a grijilor de viitor.

Şi peste toate se întinde această vraje suprafirească ţesută din pace, din speranţă, din bucurie, din curăţenie, această înfăţişare de întinerire. Peste natură şi peste lucruri, peste timp şi peste faptele noastre. Par'că totul e ca în prima zi după creaţiune, par'că lumea s'a împărtăşit şi ea de naşterea din peştera Vifleemului, tot pasivul care o înegrea, care o îmbătrânea, care o încovoia, s'a şters. Toată patima inferioară, tot rafinamentul produs de experienţa unui suflet îmbătrânit, tot ce-i secular şi sarbăd în repetirea lui zilnică, tot ce pare înţelepciune omenească şi care nu-i decât viclenia şi aroganţa aceleiaş îmbătrâniri în rele, încetează sau se purifică. Trăim până la Naşterea Domnului într'un timp sfânt, ieşit din legăturile cu timpul comun, înecat în aerul îmbâcsit al necurăţeniei spirituale. Trăim în timpul-veşnicie, în timpul-sărbătoare, îmbrăcaţi cu cerul, duhul lui Dumnezeu înfăşurând toate, iar noi gustând tainic şi anticipat bucuriile spirituale cele viitoare.

Această pauză de trepidaţie pământească, această pauză din trăirea în periferie, în înstrăinare de cer şi de noi, această înălţare din platitudine în zona purificărilor, înfrăgezirilor, întăririlor şi intineririlor sufleteşti, ne dă putere să purtăm cu altă vigoare, cu altă răbdare şi cu un mare idealism lupta vieţii în care trebue să ne coborâm atât de repede.

Omul care priveşte cu dragoste o clipă faţa lui Isus Hristos, duce altă energie în vâltoarea unei vieţi, care se anunţă tot mai plină de greutăţi. El simte că Isus Hristos îl urmăreşte întărindu-l, încurajându-l.

Isus Hristos vine între noi, adânc în noi, anunţat de graiul colindelor. Să-l primim cu iubire, să-l lăsăm să-şi reverse în sufletele noastre toate darurile şi puterile sale căci prin ele se înoieşte fiinţa noastră, se desfundă adâncimile ei, ni se pun la dispoziţie comorile ei de putere, de inspiraţie, de forţă transformatoare a lumii.

Tot ce-i patimă şi desbinare în noi şi între noi să înceteze, căci Isus ne cere iubire nu numai faţă de El, ci şi faţă de fraţii noştri. Pacea înseamnează iubire între oameni, încetarea patimilor cari împedecă marile şi adevăratele eforturi. Împăciuiţi între noi ca fraţi de sânge şi de credinţă şi strânşi ca un singur trup şi ca un singur suflet în jurul Regelui nostru iubit, să ne deschidem în aceste sfinte sărbători inima pentru a primi în ea neţărmuritele puteri ale lui Isus Hristos pe cari să le folosim cu râvnă neîmputinată la întărirea scumpei noastre Ţări.

Iubirea pe care ne-o varsă în suflete Isus Hristos să fie cel mai puternic cheag de înfrăţire şi de solidarizare între toţi fiii neamului nostru, îngrijind ca nici unul să nu sufere, ajutând pe cei lipsiţi, întărind pe cei slabi, cei ce au împărtăşind şi celor ce n'au, pentruca neamul întreg să se arate ca o familie în care domneşte cea mai mare iubire.

Numai împlinind această mare poruncă creştină, împlinim în acelaş timp urgentul postulat al naţionalismului.

Drumul spre mărirea şi fericirea neamului nu e decât unul singur: cel creştin. Isus Hrisios e calea fericirii individuale şi naţionale. Acum când slă să bată la uşa inimii noastre, să-l primim cu florile celor mai alese simţiri şi cu declaraţiile sincere ale celor mai sfinte hotărâri.

Noua îndrumare politică

— „Frontul Renaşterii Naţionale —

Vremea agitaţiei naţionale şi a luptelor sterpe dintre fiii aceleiaşi ţări a trecut.

Prin proectul de lege din 15 Dec. 1938 s'a creiat „*Frontul Renaşterii Naţionale*“, — organizaţie politică unică ce va concura la bunul mers al treburilor statului, în atmosfera şi ritmul noului regim de refacere al ţării.

Această nouă organizaţie politică are de scop să mobilizeze toate conştiinţele româneşti, pe toţi bunii patrioţi, în vederea consolidării statului şi propăşirea patriei.

Toţi românii cari au împlinit 21 ani, cu excepţia militarilor activi şi a membrilor ordinului judecătoresc, au dreptul să ceară înscrierea în „*Frontul Renaşterii Naţionale*“, în conformitate cu regulamentul legii şi să pună umărul cu însufleţire la carul statului.

Orce altă activitate, decât aceea a „*Frontului Renaşterii Naţionale*“ va fi socotită clandestină, iar autorii ei vor fi aspru pedepsiţi.

Un regulament special va determina condiţiunile de organizare şi funcţionare a noului sistem de guvernare.

Din acest moment s'a pus capăt speranţelor ce le mai nutreau agenţii electorali; s'a închis poarta ambiţiilor care confundau interesul ţării cu interese de partid.

Patria românească nu va mai fi îmbucătăţită în partide mari şi mărunţele, cu diferiţi şefi, cari se certau între sine.

Suntem convinşi că toţi cetăţenii tineri şi bătrâni se vor înscrie în „*Frontul Renaşterii Naţionale*“, cu un singur gând, într'un singur avânt de înfrăţire.

Noua falangă de cetăţeni va menţinea nezdruncinată legătura dintre Coroană şi Ţară, completând aşezămintele parlamentare, administrative, de care statul va avea trebuinţă.

Biserica noastră şi munca românească

Inainte cu vre-o săptămână, s'a întrunit sub preşidenţia *Suveranului* un Consiliu de Miniştri care a discutat, printre alte, două probleme de-o însemnătate acută pentru vremurile pe cari le trăim: *ocrotirea muncii româneşti* şi *chestiunea evreiască*. Amândouă au legături cari nu pot fi negate şi ca atare, rezolvarea celei dintâi e în funcţiune de lichidare cura:oasă şi definitivă a celeilalte.

Faptul acesta ne-a determinat în primul rând să cercetăm atitudinea Bisericii ortodoxe române faţă de munca şi muncitorii români. Şi încă ceva! Există un anumit soiu de oameni tot atât de grabnici la cârtire pe cât sunt de zăbavnici când e vorba să se informeze exact într'o chestiune oarecare, cari bagă vină Bisericii noastre ori decâteori vor să se afle'n treabă, că nu se preocupă de problema muncii româneşti şi n'o promovează pe nici o cale. Nu pentru capacitarea acestora se scriu rândurile de faţă, — ci pentru mulţumirea acelora cari sunt încredinţaţi că nu există nici o chestiune vitală pentru neamul românesc pe care Biserica noastră să n'o fi sprijinit cu toată tragerea de inimă şi din toate puterile ei. Vom limita discuţia — din motive lesne de'nţeles — la stările de dincoace de Carpaţi, pe cari le cunoaştem mai bine şi cari, sub toate raporturile, erau mult mai rele decât aiurea.

Că Biserica noastră s'a interesat îndeaproape de problema muncii naţionale atât înainte, cât şi după rotunjirea României — o să arătăm îndată. Deocamdată, trebue să precizăm că ea nu putea avea din capul locului o atitudine pasivă în această chestiune, cu atât mai vârtos că Biserica ortodoxă română este nu numai o instituţie creştină, ci şi una naţională. Legată cu toate fibrele sufletului ei mare de soartea acestui neam care a trăit şi s'a întărit sub scutul ei, Biserica noastră se simţea obligată să îmbrăţişeze viaţa credincioşilor săi în întreg complexul ei şi s'o îndrumeze înţelepţeşte. Acest adevăr l-a tălmăcit în cuvinte optime I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, la Congresul economic dela Cluj, în 23 Noemvrie 1935. *Judecate în lumina concepţiei creştine* — a spus I. P. Sf. Sa — *stările economice, ordinea socială din stat şi viaţa obştească în toate aspectele ei, nu-i sunt indiferente Bisericii. Toate aceste stări au o vădită influenţă şi asupra vieţii sufleteşti a neamului. De aceea, instituţia sacră se simte obligată să intervină şi în desfăşurarea vieţii economice şi sociale. De sigur nu pentru a impune, sau a recomanda măcar soluţii practice, uzurpându-şi deci competinţa de specialistă pe un tărâm care nu este al ei, ci pentru a creia numai* **atmosfera de dreptate şi iubire creştinească,** *atât de necesară amintitelor soluţii pe cari sunt datori să le afle conducătorii vieţii economice*“ (vezi „Telegraful Român“ 1935, nr. 50).

Asta, principial!

Faptic, lucrurile stau cel puţin tot atât de bine.

Biserica noastră şi-a dat seama dela început de lipsurile vieţii economice a românilor de pe aceste plaiuri, şi a căutat să le direagă. Sântem un popor eminamente agricol. La capitolul „meserie şi negustorie“, am fost totdeauna deficitari. Aceasta însemnează că ne-am luat partea cea mai grea de trudă şi că banul agonisit la coarnele plugului se aduna în tăraba veneticului ungur sau neamţ şi în dugheana ovreiului. Noi n'am avut o pătură burgheză şi în consecinţă, oraşele *noastre* au ajuns ale altora.

Aici era mult de lucrat. Şi Biserica neobişnuită să se dea îndărăt dela treabă, a pus mâna şi a ajutat.

Avem aici la Sibiu o „Reuniune a meseriaşilor români“, care s'a împărtăşit ades de sprijinul efectiv al Bisericii. *Fundaţia Andronic*, pe care o administrează Consiliul nostru, într'acolo şi-a îndrumat ajutoarele pe cari le putea oferi.

Singura şcoală comercială pe care am avut-o în Braşov până la războiu — şi care a pregătit pe toţi conducătorii institutelor noastre bancare din Ardeal, — a fost şcoala Bisericii ortodoxe române. Oamenii acestei Biserici, deşi învăluiţi cu atâtea obligaţiuni pe cari li le impunea chemarea lor esenţială, şi-au făcut totdeauna răgaz şi pentru înfăptuiri concrete în scopul propăşirii economice a poporului nostru.

După războiu, zelul Bisericii noastre pentru atări chestiuni nu s'a răcit. Lupta pentru crearea unei solide burghezii româneşti — şi pentru încurajarea celei existente — departe de-a fi fost sfârşită, trebuia reluată cu puteri noui. Ajunşi în Ţară mărită, am improvizat în grabă o pătură intelectuală a noastră şi am amânat pentru altădată umplerea golului dintre ţărănime şi cărturari. Greşala a fost indicată de I. P. Sf. Mitopolit *Nicolae*, la congresul pomenit, iar preoţimea noastră, potrivit instrucţiunilor ce i s'a dat de autorităţile superioare bisericeşti, nu pregetă să îndemne şi să sfătuiască poporul, din uşile sf. altar şi la vorbă'n drum, să-şi dea copiii la meserii. Că doar „meseria-i plug de aur“.

Paralel cu instrucţiunile teoretice, Consiliul nostru arhiepiscopesc din Sibiu ducea o politică tenace şi eficace de protegiuire a muncii româneşti, încă înainte ca autorităţile laice să fi apucat să se urnească măcar la discutarea problemei. Convins că protecţia muncii româneşti înseamnează înlocuirea unui străin cu un român, el a procedat în consecinţă. Cele câteva case cu local de prăvălie sau atelier, pe cari le are în plin centrul oraşului — adică tocmai acolo unde „vadul“ comercial este mai prielnic — au fost nu numai închiriate la meseriaşi români, ci îmbiate deatreptul acestora, făcându-li-se toate înlesnirile posibile. Şi cum documentul e totdeauna mai convingător decât vorba, lăsăm să urmeze lista meseriaşilor şi comercianţilor români aşezaţi de Consiliul nostru arhiepiscopesc în casele sale, dela 1920 încoace:

Tablou

de comercianţi şi meseriaşi adăpostiţi în casele din Sibiu ale arhiepiscopiei noastre dela anul 1920 încoace.

A) Localuri de prăvălie:

1. Ilie Orăştian pantofar, Piaţa Unirii Nr. 10.
2. Maria Henteş tutungerie, Piaţa Unirii Nr. 10.
3. Ioan Tălmăcean frizerie. Piaţa Unirii Nr. 10.
4. Ştefania Opresçu manufactură. Piaţa Unirii Nr. 10.
5. Artemiu Trifan croitorie, Piaţa Unirii Nr. 10.
6. Ilie Banea comerţ de ştofe, Str. Regina Maria Nr. 16.
7. Victor Pop farmacist, Str. Regina Maria Nr .36.
8. Ioan Căliman bonbonerie, Str. Regina Maria Nr. 49.
9. Aurel Joandrea măcelărie, Str. Mitropoliei Nr. 14.
10. Vasile Căpăţină comerţ de piele, Str. Avram Iancu, Nr. 5.
11. Gheroghe Baciu fabrică de mobile, Str. Şaguna Nr. 14.

B) Atelier, şi locuinţă

1. Nicolae Tălmăcean Atelier de lac. vopsitorie şi locuinţă, Str. Regina Maria Nr. 36.
2. Dumitru Haşegan atelier de pantofar şi locuinţă, Str. Regina Maria Nr. 36.
3. Samoilă Simion atelier de pantofar şi locuinţă, Str. Regina Maria Nr. 49.
4. Petru Mitrea atelier de pantofar şi locuinţă, Str. Regina Maria Nr. 49.
5. Gheorghe Gada atelier de pantofar şi locuinţă, Str. Regina Maria Nr. 16.
6. Ioan Stanciu zugrav, locuinţă, Str. Brukenthal Nr. 24.
7. Nicolae Borcea vopsitor, locuinţă, Str. Brukenthal Nr. 24.
8. Ioan Taloş atelier de pantofar, Str. Centuvirilor Nr. 23,
9. Gheorghe Baciu tâmplar, locuinţă, Str. Tribunei Nr. 28.
10. Nicolae Bratu atelier de croitorie, Str. Regina Maria Nr. 16.

Lista e impresionantă. Să se observe, de cunoscătorii oraşului, aşezarea localurilor şi să nu se uite că ar mai fi putut

fi plasaţi şi alţii, dar n'au vrut sau n'au prezentat minimul de încredere şi seriozitate. S'au făcut în această privinţă constatări triste. Unii meseriaşi români nu vor să părăsească oraşul de jos. Alţii îşi îndepărtează clientela prin felul nu totdeauna potrivit de-a se comporta. Alţii decad din pricina risipei pe care o fac în casă, cât ce simt că le merg afacerile. Şi în sfârşit, de multeori nu avem pe cine plasa în locul străinilor.

Să ne fie ruşine a privi răul pieptiş. Nu! Ci să purcedem degrabă la *educarea* celor ce au înclinări spre meserii, — ca şi a acelora cari nu-şi poartă meseria cum trebue. Ţăranii noştri nu-şi dau bucuros copiii la oraş, decât ca servitori. De meserii se ţin departe şi se acomodează tare anevoe cu ele. Dovadă: Celce scrie aceste rânduri a adus din satul lui acum e unul, patru băieţi cu şapte clase primare pe cari le-au terminat toţi cu media peste 9 şi i-a aşezat ucenici la arsenalul armatei şi la societatea de gaz metan. Mă interesam îndeaproape de ei şi întreprinderile numite erau mulţumite cum se purtau. Intr'o bună zi, aflu că pe doi din ei i-au dus părinţii acasă. Pricina? Li se urâse la oraş şi au scris acasă că dacă nu vin să-i ducă înapoi, se pun înaintea trenului.

In această direcţie mai este mult de făcut. Lucrul acesta îl spunem maicuseamă preoţimii noastre. Iar pe ceice nu sunt în clar cu atitudinea Bisericii noastre faţă de munca românească, îi asigurăm că aceasta isvoreşte exclusiv din cuvântul Evangheliei care zice:

— *Nu este bine să iei pâinea copiilor şi s'o arunci cânilor* (Matei 15, 26).

Mai trebue să spunem că toţi românii de ispravă sunt „copiii" ei? **M.**

INSTALAREA Prea Sfinţitului episcop **Vasile** *al Maramureşului se va face într'un cadru sărbătoresc, în ziua de* **Joi 29 Decemvrie 1938,** *în oraşul de reşedinţă episcopală Sighet.*

Asociaţia „Andrei Şaguna" a clerului ortodox român din Ardeal

Nr. 21/1938.

Comunicat

Delegaţia de trei, compusă din Preşedintele Dr. Gh. Ciuhandu, Prot. Consilier Virgil Nistor şi Preot Ioan Bânda, trimisă de Congresul Preoţesc din Timişoara, s'a înfăţişat la Bucureşti în zilele de 13—16 Decemvrie a. c. prezentându-se în prim loc I. P. Sfinţitului Patriarh Miron pentru a-i exprima omagiul, din prilejul celor 70 de ani de viaţă, înmânându-i cu o cale Memoriile Clerului adresate Patriarhului, Consiliului de Miniştri şi Consiliului Central Bisericesc, rugându-l de părintesc sprijin.

De asemeni s'a înfăţişat delegaţia la Prea Sfinţitul Episcop Nicolae Colan, Ministru al Cultelor şi Artelor, şi la dl Mircea Cancicov, titularul Ministerului Finanţelor, căruia i s'au exprimat mulţumirile Clerului pentru îmbunătăţirile de până aci şi i s'a arătat situaţia de acum a Clerului şi Bisericii ortodoxe române.

In toate locurile, delegaţia a fost primită cu bunăvoinţă, rămânând ca ea să prezinte dlui Ministru al Finanţelor un memoriu cu unele concretizări menite a uşura situaţia preoţilor, protopopilor şi cea a Consilierilor bisericeşti.

Delegaţia a avut şi bunul prilej de a asista şi la actul de investitură Regală a P. Sfinţiei Sale Episcopului Dr. Vasile Stan al Maramureşului, căruia i s'au făcut cele mai bune urări în numele Clerului ardelean.

Biroul Central

Organizaţi Reuniuni de femei

Taina Intrupării

— Ieslea lui Isus Hristos străluceşte —

Să întoarcem o clipă privirea inimei noastre dela cele pământeşti şi să cugetăm asupra tainei Naşterii Domnului.

Fiul lui Dumnezeu s'a pogorît din cer între noi ca să lăudăm moştenirea fiască. Dumnezeu se face om, ca pe om să-l facă părtaş harului şi dumnezeeştii firi. (I, Petru 1, 4).

Pe când înainte se credea că ţinta noastră omenească este în lumea aceasta, Isus Hristos a binevoit să se nască, spre a ne arăta că binefacerile Intrupării nu au în vedere viaţa aceasta trecătoare, ci viaţa cea veşnică.

A binevoit să se nască pe timpul împăratului August cel împăciuitor, spre a ne arăta că într'adevăr Dânsul a împăcat neamul omenesc cu Dumnezeu.

A binevoit să se nască pe timpul robiei poporului israilltean, spre a ne convinge că Dânsul este slobozitorul şi izbăvitorul cel promis al neamului omenesc.

A binevoit să se nască sub împărăţia stăpânului strein, spre a ne arăta că împărăţia Lui nu este din lumea aceasta.

Se naşte dintr'o Fecioară, spre a ne desluşi că El nu se zămisleşte, nici nu se naşte decât în inimile acelora, cari sunt fecioare duhovniceşti, adecă ale căror minţi şi inimi nu's alipite nici de lume, nici de deavol, ci de Dumnezeu într'unul Duhul Sfânt.

Se naşte curat şi sfânt, pentruca naşterea noastră să o sfinţească. Se naşte dintr'o Fecioară logodită cu bărbat, spre arătarea vredniciei şi cinstei căsătoriei aşezate de Dumnezeu în rai.

Se naşte în întunerecul nopţii, spre a arăta că Dânsul este adevărata lumină a lumii, care luminează întunerecul. (Tert. 1, 5, adv. Marc.).

Este culcat în iesle, deoarece El este adevărată hrană a sufletului nostru. Se naşte între bou şi asin, pentruca să readucă la vrednicia cea mai dinainte pe omul, care prin păcatele sale s'a asemănat dobitoacelor.

Se naşte în Vitleem, adecă în casa pâinii, pentruca să se aducă pe Sine ca mâncarea cea îmbelşugată a binefacerilor dumnezeeşti.

Este primul şi unul născut Fiu al Mamei sale pe pământ, deoarece după firea Sa dumnezeească este primul şi unul născut al Tatălui său în cer.

Se naşte sărac şi lipsit, pentruca să ne îmbogăţească cu bogăţiile Sale cereşti. (II Cor. 8, 9).

Din cer este trimis un sol spre vestirea acestei mari binefaceri, deoarece nimeni pe pământ nu pricepea măreţia ei.

Oştile îngereşti se bucură pentrucă ne pot avea pe noi, pe oameni, tovarăşi la fericirea izvorîtă din întruparea Cuvântului.

Minunea naşterii a fost vestită mai întâi păstorilor, spre a ne arăta că a venit adevăratul păstor al sufletelor, ca să readucă oile cele rătăcite pe calea cea bună. Vestirea bucuriei atât de mari s'a făcut cunoscută mai întâi celor dispreţuiţi şi celor nesocotiţi de lume, pentruca să ştim că nimeni nu poate fi părtaş la această bucurie, de nu se va nesocoti pe sine chiar însuşi în inima sa.

Naşterea aceasta s'a vestit celorce stăteau treji noaptea împrejurul turmei lor, deoarece nu aceia ce dorm în păcatele lor, ci aceia, a căror inimă priveghează cu Dumnezeu, se fac părtaşi cu astfel de dar.

Oştile îngereşti se bucură, deoarece la căderea protopărintelui nostru s'au întristat foarte mult. Slava Domnului s'a arătat în ceriuri, a cărei defăimare o caută oamenii pe pământ. Ingerul Domnului ne porunceşte să lepădăm orice frică, deoarece s'a născut acela care a înlăturat toate motivele fricei.

Bucurie ni se vesteşte din cer, deoarece s'a născut întemeietorul şi dătătorul tuturor bucuriilor. Bucurie ni se porunceşte, deoarece pricina tuturor întristărilor a fost înlăturată.

Se dă mărire lui Dumnezeu întru cei de sus, mărire pe care strămoşul nostru a vrut să o fure prin călcarea neiertată a poruncei dumnezeeşti.

Prin Naşterea Domnului s'a redat lumii pacea cea adevărată, deoarece a fost învins celce ne-a ţinut robi.

Să alergăm şi noi cu păstorii la ieslea Domnului, adecă la Biserică, şi în scutece, adecă în sfintele Scripturi, vom găsi înfăşurat pe acest Prunc.

Să păzim şi noi cu Fecioara Maria, Maica Domnului, graiurile acestei taine şi să pomenim zilnic de ele prin cugetare asupra lor.

Impreună cu îngerii să cântăm şi să preamărim şi noi pe Dumnezeu, mulţămindu-i de binefacerile de cari a binevoit să ne învrednicească cu naşterea după trup a Fiului Său cel iubit.

Să ne bucurăm şi să ne veselim cu toate oştile îngereşti, cari împreună cu noi se bucură nespus de mult. Deci cu cât mai vârtos trebuie să ne bucurăm noi, cărora ni s'a născut şi ni s'a dat acest Prunc. (Isaia 9, 6).

Dacă Israelitenii au întâmpinat cu bucurie şi cu strigăte de veselie readucerea sicriului legii Domnului, care era numai tipul şi umbra întrupării Domnului, cu cât mai vârtos trebue să ne bucurăm noi, când însuşi Domnul, luând trupul nostru, s'a pogorît în mijlocul omenirii!

Avraam s'a bucurat foarte că a văzut ziua Domnului, (Ioan 8, 56) arătându-i-se Domnul numai pe un timp în chipul celor trei tineri. Oare care trebuie să fie bucuria noastră, când Fiul lui Dumnezeu, luând firea noastră, s'a unit cu ea nelepădându-se de ea niciodată?

Să admirăm bunătatea cea nesfârşită a lui Dumnezeu, care, putându-ne noi ridica la El, a binevoit să se pogoare întru noi. Să admirăm puterea cea nemărginită a lui Dumnezeu, care cele două firi aşa de îndepărtate una de alta, adecă firea dumnezeească şi cea omenească, a putut să le unească astfel că unul şi acelaş să fie Dumnezeu şi om.

Să admirăm înţelepciunea nesfârşită a lui Dumnezeu că a putut găsi mijlocul potrivit spre mântuirea noastră, pe care nici îngerii, nici oamenii nu l-au putut găsi. Bunătatea cea neţărmurită era jignită, se cerea repararea nemărginită. Omul a jignit pe Dumnezeu, dela om se cerea repărarea nesfârşită, precum nici preţul cerut spre îndulcirea dreptăţii lui Dumnezeu. Deci Dumnezeu s'a făcut om, ca şi celce a păcătuit să se răscumpere, şi celce este nemărginit să dea preţul nemărginit.

Să admirăm acest mijloc minunat al dreptăţii şi al milei dumnezeeşti, pe care nici o făptură nu l ar fi putut găsi, dacă Dumnezeu nu l-ar fi descoperit, iar după ce l a descoperit, nici o făptură nu-l va pricepe pe deplin.

Să admirăm nu din curiozitate aceastâ mare taină a întrupării Domnului nostru Isus Hristos, ci să ne facem dornici de a cugeta şi a pătrunde binefacerile rodnice aduse nouă prin întruparea Domnului. Iar de nu vom putea pătrunde totul, atunci trebuie să mărturisim şi mai vârtos slăbiciunile puterilor noastre sufleteşti, decât să ne îndoim cât de puţin de puterea nemărginită a lui Dumnezeu.

Prof. **Dr. I. Hradil**

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află

BIBLIA

adică

Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului şi a Noului Testament

tradusă după textele originale ebraice şi greceşti de preoţii profesori

Vasile Radu şi **Gala Galaction**

din înalta iniţiativă a

Majestăţii Sale Regelui Carol II

Preţul e Lei 120·—, frumos legată. La comande se alătură Lei 20 pentru spese postale. Contra ramburs nu se trimite.

Dr. Georgia Lucian

fost asistent al clinicilor din Cluj şi Paris specialist în boli şi operaţiuni de

Nas-Gât-Urechi

Sibiu, strada Regina Maria (fost Cisnădiei) Nr. 16, Etaj I. Consultaţii între orele 11½—13 şi 14½—18½. Telefon 373

(20) 3—3

INFORMAŢIUNI

Ani mulţi cu bine *urăm, de Sf. sărbători ale Naşterii Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, tuturor abonaţilor şi cetitorilor noştri.*

Şi maghiarii dela Budapesta se pot schimba! Ştie toată lumea câtă dragoste purtau pe vremuri maghiarii, cu deosebire în capitala ţării lor, pentru jidovime. Fiii lui Izrael, făcând pe „bunii" patrioţi, erau cei mai desmerdaţi cetăţeni ungari. Situaţia jidovilor din Ungaria, iată însă că ia o întorsătură surprinzătoare: un nou proect de lege maghiară înlătură pe jidovi din viaţa naţională: ei vor fi opriţi să ocupe funcţii publice, şi nu mai sunt admişi nici în licee, nici în universităţi. Afară de acestea, legea va interzice căsătoriile între creştini şi jidovi...

Suspendate. Ziarele «*Magyar Lapok*» şi «*Néplap*» din Oradea au fost suspendate până la rezolvarea cazului judiciar al canonicului dr. Scheffer, directorul acestor ziare, implicat într'un proces contra siguranţei statului.

ŞTIRI LOCALE

Răscumpărarea onomasticei. Dl Dr. Vasile Bologa, dir. de liceu i. p, a dăruit 300 Lei pentru copiii săraci din parohia ortodoxă Sibiu-Cetate, drept răscumpărare de onomastică şi Anul nou.

Răscumpărare. C. Sa Păr. Ştefan Morariu, dir. şcoalei de cântăreţi, răscumpără ziua onomastică cu Lei 300 pe seama Societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române exprimându-i-se mulţumiri.

Parastas. Din prilejul împlinirii unui an dela moartea regretatei Eugenia Tordăşianu, se va oficia un parastas Marţi în 27 Decemvrie a. c. (a treia zi de Crăciun), în catedrala din Sibiu, după terminarea serviciului divin.

Mulţumită. Consiliul parohial Sibiu-Cetate, exprimă şi pe această cale mulţumiri pentru suma de Lei 9000 donată de răposata Felicia Raţiu — prin doamna Emilia şi Dr. O. Rusu — pentru ajutorarea săracilor.

Rescumpărare. Dl Ştefan Duca îşi rescumpără felicitările de ziua onomastică cu Lei 150 pentru ajutorarea ucenicilor dela meserii.

Reuniunea Culturală Naţională a Meseriaşilor Români din Sibiu, invită On. public la *Concert şi Teatru*, ce se va aranja Duminecă, la 25 Decemvrie 1938 (ziua primă de Crăciun) în sala „Unicum". Inceputul la ora 8 şi jum. seara. Dirigentul corului: Dl Prof. *Gh. Şoima*, — conducerea teatrală: Dl Dumitru Axente. Biletele de intrare se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, şi în seara reprezentaţiei la Unicum. Venitul e menit pentru scopurile culturale şi filantropice ale Reuniunii, care e vrednică de întregul sprijin al tuturor celorce înţeleg rolul şi însemnătatea meseriaşilor noştri sibieni.

Nr. 614/1938. (63) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Topârcia I.** parohie de cl. I-a din protopopiatul Sălişte, în baza ord. cons. Nr. 10408/1938 şi a hotărârii cons. par. din Topârcia din 16 Oct. a. c. se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat;
2. Venitele stolare obişnuite în parohie;
3. Jumătate din sesiunea parohială de 17 jug. şi din cele 2 cimitire.

Cererile de concurs, însoţite de autorizaţia P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi de certificatele de studii, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în terminul legal.

Concurenţii cu prealabilă încunoşiinţare a oficiului protopopesc se vor prezenta în biserică, pentru a-i cunoaşte poporul.

Sălişte, la 18 Noemvrie 1938.

Dr. Dumitru Borcia
protopop

Tabla de materii

(Cifrele arată numărul ziarului)

Telegraful Român 1938

Anul LXXXVI

1. Articole

Academiile teologice — — — — — — — — 46, 49
Adormirea Maicii Domnului (La) — — — — — 47
Adunarea Eparhială din 1938 — — — — — — 19
Anul bisericesc 1937 — — — — — — — — 2
Anul nou (De) — — — — — — — — — — 1
Asociația clerului (congres) — — — — — — 47
Atitudinea demnă a unui ierarh ortodox — — 15
Autoeducație (Ceva despre) — — — — — — 34
„Baptiștii în România" — — — — — — — 50
Biblia lui Șerban — — — — — — — — — 38
Biblia și sectarii — — — — — — — — — 45
Biblia și viața românească — — — 36, 37, 39
Biserica noastră și munca românească — — 52
Bucuria noastră (noul guvern) — — — — — 15
Căsătoriile mixte — — — — — — — — — 14
Catolicismul în România — — — — — — 33, 38
Ceva despre colportaj — — — — — — — 3
Congres ziaristic în Sibiu — — — — — — 44
Copiii și simțul realității — — — — — — 9
Copilărie și sfințenie — — — — — — — 4
Crăciunul — — — — — — — — — — 52
Credință și naționalitate — — — — — — — 33
Critică și autocritică — — — — — — — 32
Cum se manifestează solidaritatea germană 3
Datoria bisericii în clipele de față — — 8
De ce trebue să fie biserica autonomă — — 12
Disciplina naționalismului — — — — — — 2
Două strigăte — — — — — — — — — 16
Elemente de morală creștină — — — — 4, 5
Episcopul Maramureșului — — — — — 45, 51, 52
Epoca preoților — — — — — — — — 42
Funcția culturală a preoțimii — — — — — 25
Gânduri despre problema răului — — — — 35
Ideea socială și tinerimea Germaniei — — 1
Incorporarea Austriei — — — — — — — 12
Încreștinarea învățământului — — — — — 21
Întruparea — — — — — — — — — 52
Lumina vine dela Răsărit — — — — — — 17
Mama după Noul Testament — — — — — — 22
Medicină și credință — — — — — — — 41
Mersul la biserică — — — — — — — — 11
Minunea Învierii și natura — — — — — — 17
Mitropolitul Andrei Șaguna — — — — — — 29
Necesitatea soluționării problemei evreiești — 3
Noua organizare a breslelor — — — — — — 42
O nouă misiune pentru preot — — — — — — 28
Ori unul, ori altul — — — — — — — — 37
„Ortodoxie și etnocrație" — — — — — — 24
Pacea creștină — — — — — — — — — — 52
Pânea vieții — — — — — — — — — — 11
Pastorația în timpul verii — — — — — — 31
Pentru adevăratul Isus — — — — — — — 52
Pentru apărarea țării — — — — — — — — 43
Pentru învierea sufletului — — — — — — 17
Pericolul sectelor — — — — — — — — 10
Preot deșteptării noastre (I. Lupaș) — — — 13
Preoțimea în noile împrejurări — — — — — 9
Preoțimea și cartea — — — — — — — — 40
Preotul de ieri și de azi — — — — — — — 32
Preotul și sănătatea poporului — — — — — 50
Problema răului — — — — — — — — — 34
Puterea sufletească — — — — — — — — 46
Regulamentul sectelor — — — — — — 27, (26)
Renașterea bisericească ardeleană — — — 17
Reorganizarea învățământului teologic 16, 21, 23
Să înceteze pesimismul! — — — — — — — 51
Școala țărănească religioasă — — — — — — 7
Serviciul Social — — — — — — — — — 48
Suflete rătăcite — — — — — — — — — 36
Tinerimea școlară iș are Biblia — — — — — 15
Tot despre misiunea colportajului — — — 30, (32)
Viața la col. teol. din Mirfield — — — — — 10
Zile decisive — — — — — — — — — 6

2. Pastorale, cuvântări, meditații, apeluri etc.

Acordul în chestia Fundației Gojdu — — — 5
Amânare de studii — — — — — — — — — 31
Chestiunea averilor fostei „Univers. săsești" 16
Circulări (pentru alegeri) — — — — — — — 6
Colecta I. P. S. mitropolit Nicolae — — — — 1
Constituția nouă — — — — — — — — — 9
Cuvântări — — — — — 26, 31, 39, 47, 49, 52
Dumineca Bolnavilor — — — — — — — — 11
Legea „Serviciului Social" — — — — — — 43, 44
Meditații — — — — — — — — — — — 13, 15
Ministrul Cultelor (I. Lupaș) — — — — — — 2
Ministerul de interne (către profesori) — — 14
Pastorale — — — — — — — — — — — 17, 52
Răspuns la adresă — — — — — — — — — 3
Regulamentul sectelor religioase [Instrucții] 26, 51
Reorganizarea învățământului teologic — — 21
Sădirea pomilor — — — — — — — — — 12, 16
Sărbătorile legale — — — — — — — — — 1
Un interview al M. S. Regelui — — — — — — 3
„ „ „ păr. I. Lupaș — — — — — — 6

3. Antrefileuri

Adevărata educație — — — — — — — — 17, 21
Adevăr și credință — — — — — — — — — 46
Adunări eparhiale — — — — — — — — — 19
Așa să fie! — — — — — — — — — — — 47
Biserica ortodoxă polonă — — — — — — — 48
Borolanu — — — — — — — — — — — — 1
Când omul sfințește locul — — — — — — — 35
Conferința (I. Lupaș) — — — — — — — — 19
Confrații despre Telegraful Român — — — — 8
Congres național-bisericesc — — — — — — 40
Congresul tineretului ortodox — — — — — 18
Consfătuire — — — — — — — — — — 21
Consiliu de coroană — — — — — — — — 15
Consistorul mitropolitan — — — — — — — 1
Curmarea unei fărădelegi — — — — — — — 19
Dela Legație la Ambasadă — — — — — — — 51
Desființarea (partidelor politice) — — — — 15
Dumineca vameșului (Sibiu) — — — — — — 8
Episcopul Partenie Ciopron în Sibiu — — — 7
Expediție misionară — — — — — — — — 50
Fapt grăitor (Dr. G. Stoica) — — — — — — 19
Imprejurările grele — — — — — — — — — 43
În plin regim național și creștin — — — — 1
Înalți Prelați ortodocși la jurământ — — — 11
La Ministerul Educației Naționale — — — — 30
Librărie teologică în București — — — — — 22
Monopolul cărților didactice — — — — — 13
M. S. Regele (la țăranii sinistrați) — — — — 15
Nicodim, mitropolitul Moldovei — — — — — 1
Noi membri ai Academiei Române — — — — 24
Obligativitatea căsătoriei religioase — — 19, [6]
„Pace și bunăvoire" — — — — — — — — 10
Papa dela Roma, cine este — — — — — — — 11
Pentru salvarea păcii — — — — — — — — 38
Protest inutil — — — — — — — — — — 9
Respectarea repausului duminecal — — — — — 10
Revenire — — — — — — — — — — 11, [10], 40
Sărbătorirea datinelor strămoșești — — — — 50
Sărbătorirea zilei de 1 Decemvrie — — — 48, 49
Schitul „Pălținiș" — — — — — — — — — 33
Solemnitatea [Rezidenții Regali] — — — — — 35
Spre școala creștină — — — — — — — — 19
Stema „Mureș" — — — — — — — — — — 51
Subiecte pentru preoțime — — — — — — — 24
Tot cei vechi — — — — — — — — — — 51
Triumful bisericii sârbești — — — — — — — 7
Un episcop sârb în Rusia subcarpatică — — 46
Ultimul jar — — — — — — — — — — 44
Un gând frumos [protopopul Opreanu] — — — 50
Vaticanul etc. — — — — — — — — — 20, 40, 51
Vizita la Londra — — — — — — — — — 46
Zahăr la sate — — — — — — — — — — 14
Zece ani de propoveduire scrisă — — — — 16

4. Probleme, comentarii, corespondențe, rapoarte, adrese, notițe

Actualitatea naționalismului lui A. C. Popovici 1
Adunări — — — — — — — — — — — 20
Alăturea de realitate — — — — — — — — 47
Al 18-lea congres de neurologie — — — — — 41
Altă administrație — — — — — — — — — 21
„ orientare — — — — — — — — — 23
„ rânduială — — — — — — — — — 31
Anul nou în Sibiu — — — — — — — — — 2
Asociațiunea „Astra" — — — — — — — 32. 38
Asociația clerului „A. Șaguna" 9, 15, 20, 21, 24, 25, 43, 44, 46, 47, 52
Augustini Gustav [comemorat] — — — — — — 6
„Avântul" [Nr. festiv] — — — — — — — 2, 4
Babeș [Pomenirea lui] — — — — — — — — 42
Buxton [O vizită în Transilvania] — — — — 8
Cărți nouă pentru preoți — — — — — — 15
Căpâlna [Credincioșii parohiei] — — — — — 23
Cauzele principale [secte] — — — — — — 32
Cehii și germanii sudeți — — — — — — — 37
Cei mai buni agricultori premiați — — — — 39
Centenarul Seminarului Central — — — — 5
Cercuri religioase 14, 17, 27, 28, 30, 34—36, 41, 43, 44, 45
Cetățenii români [egali înaintea legii] — — — 34
Chemare și răspuns [America] — — — — — 7
Cinstirea voevozilor — — — — — — — — 30
Circulă svonul — — — — — — — — — 15
Colegiul preoțesc (Brașov] — — — — — — 14
Comisariatul [minorităților] — — — — — — 33
Concertul religios — — — — — — — — 14
Concordatul și Blajul — — — — — — — — 8
„Concursul grâului" — — — — — — — — 33
Conferințe 2, 10, 16, 17, 20, 22, 25, 27, 28, 30, 33, 35, 40, 41, 44, 45, 49, 50
Congresul dela Lovrik — — — — — — — 46
Congresul euharistic — — — — — — — 25, 28
Congresul presei din provincie — — — — — 45
Congresul vechilor catolici — — — — — — 43
Consiliile comunale — — — — — — — — 22
Consiliul central bisericesc — — — — — — 27
Constituirea FOR-ului [București] — — — — 26
Cu Dumnezeu înainte — — — — — — — 15
Cultură și cultură — — — — — — — — — 41
Cursurile „Universității populare din Sibiu" — 5
Cuvinte către poporul polon — — — — — — 22
Cuvinte Regale — — 39, 37, 40, 41, 42, 46, 47
Din viața satului — — — — — — — — 14, 19, 28
Duioasă revedere — — — — — — — — — 27
Dumineca Ortodoxiei — — — — — — — — 12
Dușmanii „ — — — — — — — — — 3
Ecoul colindelor — — — — — — — — — 1
Educația tineretului [Premii] — — — — — — 42
Eminescu [bust la Sibiu] — — — — — — — 42
Episcopia ortodoxă a Maramureșului — — — 16
Federația Națională a Presei din provincie — 44
„Fericirile" în noua religie germană — — — 7
Finis Austriae! — — — — — — — — — 18
„FOR" — — 16, 17, 19, 35, 39, 40, 42, 46, 48, 49
„Frontul Reoașterii — — — — — — — — 51, 52
„Gândirea" — — — — — — — — — 17, 39, 45
Gânduri la început de post — — — — — — 14
„Gazeta Transilvaniei" — — — — — — — 4, 14
Grija de sănătatea satelor — — — — — — 36
Guvernul Octavian Goga — — — — — — — 1
Hirotonia anglicană — — — — — — — — 36
Horea Nițulescu — — — — — — — — — 32
„Ideea Națională" — — — — — — — — — 42
Importanța crucii — — — — — — — — — 23
Înapoierea Suveranului — — — — — — — 49
Înarmarea țării — — — — — — — — — 40
Inaugurare [I. I. C. Brătianu] — — — — — 48
Încheerea anului școlar — — — — — — — 26
În grădină — — — — — — — — — — 29
Innitzer — — — — — — — — — — — 15
În pragul noului an școlar — — — — — — 41
În rândurile nemuritorilor — — — — — — 26
„Însemnări creștine" — — — — — — — — 25
Instalarea noului primar [Sibiu] — — — — — 40
Institutul de caritate — — — — — — — — 27
Întărirea elementului autohton — — — — — 51
Întru pomenirea lui Șaguna — — — — — — 49
În ziarul „România" — — — — — — — — 49
I. P. S. Patriarh Miron [de 70 ani] — — — 30, 51
Jertfă ce nu se uită [Moța - Marin] — — — — 3
La Crăciunul din 1916 — — — — — — — 25
La cursurile [Vălenii de Munte] — — — — — 27
La Londra [vizita Suveranului] — — — — — 49
La Nașterea Domnului — — — — — — — 52
La serbătorile Rusaliilor — — — — — — — 24
La situația preoțimii din Munții Apuseni — — 38
„Libertatea" — — — — — — — — — — 28
Luptătorul politic și catolicismul — — — — 38
Mai există marxismul teoretic? — — — — — 33
„ multă consecvență — — — — — — 11, [12]
„ tare ortodoxia — — — — — — — — 8
Manifestații culturale la sate — — — — — — 3
Mărturisirea preoților — — — — — — — — 22
Masoneria — — — — — — — — — — 30
Menirea clerului — — — — — — — — — 9
Misiuni religioase — — — — — — — — 30, 36
Muzeul nostru bisericesc — — — — — — — 1
Nașterea Domnului etc. — — — — — — — 2
Naționalismul bisericii române — — — — — 6
Neam primejdios — — — — — — — — — 20
„Noi sântem de-aici" — — — — — — — — 4
Noua Constituție — — — — — — — — 10, 11
Noul guvern — — — — — — — — — — 14
„ Patriarh al Jugoslaviei — — — — — — 9
Oameni cari se agită singuri — — — — — — 34
„Oastea Domnului" 3, 4, 6, 22, 23, 25, 28, 42
O călătorie [Valea Jiului] — — — — — — — 31
O mare bucurie — — — — — — — — — 21
O nouă bibliotecă religioasă — — — — — — 29
Operele Sfinților Părinți în românește — — 17
Organizarea profesiunilor — — — — — — — 33
Pacea biruitoare! — — — — — — — — — 40
„ harică — — — — — — — — — — 38
„ în primejdie — — — — — — — — — 39
Părerea noastră — — — — — — — — — 6
Parlamentul disolvat — — — — — — — — 4
Patimile și Învierea Domnului — — — — — — 18
Pe drumul ortodoxiei — — — — — — — — 6
Pelerinaj la mănăstirea Cozia — — — — — — 21
Petrovici I. [sărbătorire] — — — — — — — 8
Popea Nicolae Episcopul — — — — — — — 37
„Poporul românesc" — — — — — — — — 25
Prânz al săracilor — — — — — — — — — 48
Predarea religiei — — — — — — — — — 47
Preoțimea și „Oastea Domnului" — — — — — 28
Prigoana religioasă în Spania — — — — — — 7
Primatul vieții spirituale — — — — — — — 7
Problema cărților — — — — — — — — — 17
„ jidovească — — — — — — — — — 40
„ politicei religioase — — — — — — 5
„ presei ardelene — — — — — — — 39
„ publicațiilor — — — — — — — — 33
„ sportului — — — — — — — — — 13
Procesiunea dela Suceava — — — — — — — 27
Proclamația guvernului — — — — — — — — 28
Protejarea tineretului dotat — — — — — — 33
P. S Nicolae al Clujului [despre Oct. Goga] 24
Puterea religioasă și literatura — — — — — 12
Răsunetul conferințelor bisericești ecumenice 14
Reforma Academiilor teologice — — — — — 48
„ învățământului — — — — — — — 33
Regele plugarilor — — — — — — — — — 38
Repausul duminecal — — — — — — — — 15
Ridicarea satelor [S. S.] — — — — — — — 43
Roadele sfinte ale postului — — — — — — 13
Rugăminte [„Lumina Satelor"] — — — — — — 39
Să mai creiăm asociațiuni? — — — — — — — 18
Sâmbăta de Sus — — — — — — — — 16, 17
Săptămâna străjerilor — — — — — — — — 23
Sărbătorile școlare — — — — — — — — 33
Sărbătorirea hramului bisericii [Sibiu] — — — 47
„ I P. S. Sale Patriarhului Miron 51
Schimbare de episcop în Danzig — — — — — 36
„ de guvern — — — — — — — — — 7
Școale Normale Superioare — — — — — — — 48
Șeful bisericii ruseștii arestat — — — — — 5
[Șerban Ionescu] Din prilejul unei conferințe 12
Sfântul Sinod — 4, 6—9, 12, 13, 19, 20, 45, 51
„Sfarmă Piatră" — — — — — — — — — 25
Sfințiri de biserici — 18, 37, 39—43, 45, 48, 49
Sinod ecumenic la București — — — — — — 4
„Societ. ortodoxă naț. a fem. române" 17, 23, 42
Sören Kierkegaard — — — — — — — — — 15
Spre o biserică catolică independ. în Germania 26
Stârpirea bolilor în țară — — — — — — — 32
Străinii despre Mitropolitul Ardealului — — — 46
„Straja Țării" — — — — — — — — — — 11
Suveranul face dreptatea Moților — — — — — 28
Trifa Iosif — — — — — — — — — — — 6
Turingclubul României la Sibiu — — — — — — 17
Un document [„Farul"] — — — — — — — — 49
„Unirea" — — — 18, 19, 21, 24, 33, 36, 40, 49
Un nou sion — — — — — — — — — — 29
„Vatra Românească" în America — — — — — 34
Viața religioasă în Rusia — — — — — — — 32
Viitorul episcop al Maramureșului — — — — 44
Vizita M. S. la Sibiu — — — — — — — — 27
„ Patriarhului la Sighișoara — — — — — 28
„ dlui D. Papp la Sibiu — — — — — — 43
„ „ I. Lupaș „ „ — — — — — — — 6
Vizitație canonică — — — — — — — — 27, 36
Zece Mai — — — — — — — — — — — 20
Zi de mare bucurie [Alta m.] — — — — — — 31
Zile de sărbătoare [Hațeg] — — — — — — 22
Ziua de 24 Ianuarie — — — — — — — — 5
„ „ 3/15 Mai — — — — — — — — — 21
„ „ 8 Iunie — — — — — — — — — 24, 23
„ „ 15 August 1916 — — — — — — — — 34
„ „ 1 Decemvrie 1918 — — — — — — — 49
„ „ Sfântul Nicolae [Sibiu] — — — — — — 50
„ Eroilor — — — — — — — — — — 23
„ natală a M. Sale Regelui — — — — 42, 43
„ „ a Măriei Sale Voevodului Mihai 44
„ numelui Voevodului Mihai — — — 43, 46
Zoe — — — — — — — — — — — — 16

5. Recenzii, notițe

A doua diplomă Leopoldină, de Wessely — 51
Anuarul Academiei Teologice „Andreiane" — 32
„ Școalei Normale „Andrei Șaguna" — 48
Bezdechi Șt.: Sfântul Ioan Gură de aur — — 43
Bucăți alese din operele Sfântului Atanasie — 5
Bucevschi O. Dr.: Are morala creștină etc. 25
Bulacu M. prof. pr.: Reorgan. învăț. teologic 48
Butnariu Gh. pr.: La inima Domnului — — — 33
Buzdug A. Dr.: Predici — — — — — — 23
Christescu V.: Istorie militară — — — — — 2
Cioran Gh. D : [Sf. Munte Athos] — — — — 18
Colinde poporale, culese de Dr. V. Bologa — 6
Coman I. Gh.: Cauzele etc. — — — — — — 22
„ „ „ Sfântul Grigorie de Nazianz 20, 22
„ „ „ Tristețea etc. — — — — — — 22
Coiruș Ar.: Maria Doamna — — — — — — 36
Dobra Șt. D.: Dostoievski și tineretul — 16, 20
Felea Il. V. pr.: Dumnezeu și sufletul în poezia românească contimporană — — — — — — 8
Folliet Ioseph: Morale sociale — — — — — 8
Gheorghiu V. Dr.: Epistola către Romani a Sfântului Apostol Paul — — — — — — 17
Ghibu O.: Ordinul Franciscanilor etc. — — 18
Ilie Nic : Monografia bisericii ortodoxe române din Diciosânmărtin — — — — — — — — 27
Iordăchescu Val. pr.: Comunism și creștinism 43
Juhasz I.: [Noul naționalism] — — — — — 6
Lascarov-Moldovanu Al.: Cruce și naționalism 22
Literat Val.: Din Țara Oltului — — — — — 44
Lupaș I.: Réalités historiques — — — — — 48
„Merinde dela școală" — — — — — — — — 3
Mihălcescu I. Arhiereu: Apărarea credinței 2
Mihu I. Dr.: Însemnări politice și corespond. 7
Mușlea C. C.: Protopopul B. Baiulescu — — 13
Neda M. I.: Din circularele ep. — — — — 32
Pavel C. C.: Problema răului — — — — — 34
Pocitan V.: L'Eglise orth. roumain de Paris — 3
Popa-Lisseanu G.: Cronica picială — — 2
Popescu-Strejnicu: „Iar Piatra e Hristos" — 2
Probleme și fapte ortodoxe — — — — — 48
Regman N.: Figuri [din Ardeal] — — — — — 18
Reli I. Dr.: Biserica ort. rom. din Maramureș 25
Savin I. Gh.: Ființa și originea religiei — 2, 14

6. Foișoare

Amintiri despre D. Comșa — — — — — — — 10
Calea ce duce la înviere — — — — — — — 29
Când începe primăvara — — — — — — — — 12
Cărțile vechi — — — — — — — — — — 47
Colindele — — — — — — — — — — — 51, 52
Cuvânt la inaugurarea Străjeriei — — — — 3
Despre smerenie — — — — — — — — — 1
Din pervazul veșniciei — — 5, 8, 10, 18, 23, 27
Din Țara Sfântă: Sodoma și Gomora — — — 8
Evoluția biologică — — — — — — — 39—43, 47
Ființa și originea religiunii [Savin] — — — — 14
Genealogia familiei Gojdu — — — — — — 21
Idealismul și realismul antropologic — — 27, 28
Ieri și azi — — — — — — — — — — 28
În amurg la mănăstire — — — — — — — — 38
Libertatea scrisului — — — — — — — — 47
Naturalism și religie — — — — — — — — 11, 12
Ne cheamă eroii — — — — — — — — — 40
Ouăle de Paști — — — — — — — — — 17
Profetism babilonian — — — — — — 48, 50, 52
Publicațiile „Revistei Teologice — — — — — 16
Pururea să mulțămim Domnului — — — — — 3
Referat, de Dr. Cor. Petran — — — — — — 42
Renaștere în ținutul secuizat — — — — — — 8
Românii și Sf Munte Athos — — — — — — 18
Sf. Sofia din Istambul — — — — — — — — 4
Slujba rel. (într'un colegiu teol. anglican) 13, 15
Spicuiri din monogr. com. Luduș — 34—36, 38
Texte biblice — — — — — — — — — — 24
Vechiul Testament — — — — — — — — — 46

7. Anunțuri, avizuri, circulare, concursuri, comunicate, etc.

Anunțuri — — — — — — — — — 3, 4. 30—32, 36
Avizuri — — — — — — — — 18, 21, 25 28, 38. 39
Circulare — — 13, 30, 38, 42, 48 (1 Dec.), 50, 51
Comunicări 1, 5, 7, 8, 10, 12, 18, 20—22, 25—27, 29—32, 35, 37, 39, 41—44, 46, 50, 51, 52
Concursuri (dela Cons. Arh.) 22, 23, 25, 31, 35, 38, 39, 41 — — — — — — — — — —
Convocări — — — — — — — — — 16, 22, 26
Invitare la abon. — — — — — — — — — 1, 52
Notificări — — — — — — — 2, 6, 29—33, 35, 50
Publicații oficiale 17, 20, 21, 26, 29—31, 34, 37

8. † Necrologuri

Maria Regina tuturor românilor 30 33, 35, 36, 38, 45 — — — — — — — — — — —
Averescu Al. mareșal — — — — — — — — — — 41
Baciu Ilie — — — — — — — — — — — — 25
Bembea Nicolae — — — — — — — — — — 11
Branisce Victor — — — — — — — — — — 51
Budoiu Avram pr. — — — — — — — — — — 50
Cândea Ion prot. — — — — — — — — — — 35
Cristea Eleftera născ. Manole — — — — — 11
Densușianu Ovid — — — — — — — — — — 25
Garoiu Nicolae — — — — — — — — — — 45
Goga Aurelia — — — — — — — — — — — 23
Goga Octavian — — — — — — — 19, 29, 36, 46
Goșa Ion — — — — — — — — — — — — 28
Hodoș Nerva [parastas] — — — — — — — 45, 47
Holder Iuliu pr. — — — — — — — — — — 29
Hrisostom arhiep. — — — — — — — — — — 44
Imbroane A. Dr. — — — — — — — — — — 40
Ionescu Petru Dr. — — — — — — — — — — 9
Judele Valer, protop. — — — — — — — — — 51
Mania Ion pr. — — — — — — — — — — 34, 35
Mărdărescu General — — — — — — — — — 37
Marinescu Gh. prof. — — — — — — — — — 21
Mateiu Marioara — — — — — — — — — — 12
Medeanu Sergiu prot. — — — — — — — — 31, 32
Moșoiu Ion pr. — — — — — — — — — — 5
Pădurean Hermina — — — — — — — — — — 4
Patachi Andrei pr. — — — — — — — — — — 20
Petrișor Traian cons. mitr. — — — — — — 47
Popovici Clemente arhim. — — — — — — — 40
Popovici Mihai pr. — — — — — — — — — 50
Preda Trandafir — — — — — — — — — — 27
Răchițan Ion — — — — — — — — — — 16
Rațiu Felicia — — — — — — — — — — 45
Sequens Anton — — — — — — — — — — 24
Ștefănescu Maria — — — — — — — — — — 1
Tamm Traugott — — — — — — — — — — 32
Teodor Avram pr. — — — — — — — — — — 39
Terchilă Emilian pr. — — — — — — — — — 40
Tordășianu Eugenia — — — — — — — — 1, 5
Vecerdea Nicolae Dr. — — — — — — — — — 46

Informații, știri locale, cărți și reviste, concursuri, inserțiuni.

Anunțuri și reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane